BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
XL
E
39
NAPOLI

150. 84

XL
E
~~42~~ 39

XL
E
39

OPUSCULA MYTHOLOGICA PHYSICA ET ETHICA.

GRÆCE ET LATINE.

Seriem eorum ſiſtit pagina Præfationem proxime ſequens.

AMSTELÆDAMI

Apud HENRICUM WETSTENIUM.

cIↄ Iↄ C LXXXVIII.

SPENCERO COMPTONIO

Honoratissimi Comitis

NORTHAMTONIÆ

Fratri Germano

T H. G A L E S.

Sæpe videor observasse, o decus nostrum, quàm parum Tibi placeant *fabularum* Scriptores. Animis enim benè natis, & verè magnis non nisi magna & solida satisfaciunt. Soles quoque à me subinde quære-

 re,

re, *ubi ſit illa veterum Sapientia: Poëtas, ſcriptorum vetuſtiſſimos, æternis portentis refertos eſſe. Ecquando dabitur meram intueri veritatem?* Ad hanc ſitim tuam minuendam nonnihil facient Auctores, quos nunc Tibi inſcribo: Horum aliqui eadem, ac Tu, olim conqueſti ſunt. Poſtquam iſtos pervolveris, ſi ulteriùs, (quod fore auguror) aſcendere geſtias; occurrent Tibi, quaſi in ſecundo Stadio, viri duo venerandi, *Ocellus*, & *Timæus*. Horum Sublimitas in Speculationibus *naturæ* vehemen-

Digitized by Google

menter oblectabit ingenium tuum ad omnia ſublimia comparatum: nec deterrebit Te obſcuritas ſcriptionis; Tibi enim nihil in ullo literarum genere impervium, aut impenetrabile opponi poteſt: Hactenus, inquies, μικρῶν μυστηρίων ἐπόπτης ſum. Ecce igitur præclaros aliquot *morum* Magiſtros. In his, opinor, defixus hærebis, & mirabe-ris homines in mediâ gentilitate poſitos. Accendent Te, ſat ſcio, & inflammabunt omnium virtutum in venis tuis latentes ſcintillas. Hîc Tibi, in loco tuto verſanti, inpræſentiarum valedico, ſi priùs monuero; Multi parentes, quoties ſuis benè pre-

 can-

çantur, Te ſuorum votorum faciunt menſuram: Eſt & tibi menſura quædam præſcripta, (ad quam contendere debes) Majorum tuorum ſplendor, fortitudo, conſtantia, religio: ita Tibi ſe plurimum debere olim ſentiet patria tua: nam quantum familiæ tuæ debeat, nulla unquam ætas conticeſcet. Iterum Vale.

Dabam Londini, Kal. Decemb.

Anno Chriſti CIↃ IↃ C LXXXVII.

THO.

Digitized by Google

THO. GALE

PRÆFATIO

De Scriptoribus Mythologicis, &c.

AD LECTOREM.

V*Etus est & receptissimus mos informandi puerorum animos per fabulas. Eâ de re Plato in 2°. de Rep. sic disserit ;* Sermonum formæ sunt duplices, vera & falsa; in utrâque erudiendus est puer, & primò quidem in falsâ. *Hunc morem non tam ratio quàm necessitas dictare videtur, nam tinctores per surdos colores adspirant ad feliciores. sanè fabulosa historia, infirmitate ingenii humani, vehementius ferè nos oblectat, quàm ipsa veritas. Et ideò à poëtarum lectione plerumque studiorum rudimenta auspicamur: speciosa miracula, & mendacia, modo sint splendida, facilè sese nobis insinuant.*

Istis poëtarum illecebris multi fascinantur; & ad Sirenum scopulos hærent, nihil ultra voluptatem & ψυχαγωγίαν cupientes; Contra istum morbum, cautos, tutosque nos præstare voluit Plutarchus suo de audiendis Poëtis *libello. Alii autem, non minus periculosè deliri, nihil credunt istis fabulis subesse veritatis; Orphea, Homerum, Hesiodum nihil aliud spectasse, quàm ut figmenta ingeniosè concinnarent, omnemque ipsos sibi fidem detrahere, dum hominibus Deos deteriores faciunt; nec alios suorum miraculorum testes producunt, quam istos Deos, quos ipsi finxerunt. Huic hominum generi ut remedium esset ad manum, collegimus in unum corpus hos Auctores,*

res, qui demonstrabunt nec relligioni sine symbolis & mysteriis, nec naturæ ipsi sine peplo, nec eloquentiæ sine tropis & allegoriis suam posse constare dignitatem. De nonnullis igitur horum scriptorum, Lector Candide pauca præfari libet, ne forte aut hospes aut lassus ad eos perlegendos accedas.

I. Palæphatus *ex iis satis dignoscitur, quæ de eo Ger. Vossius collegit; ea hîc prætermisi, (ne actum agerem) & occurrunt post paucas paginas.*

II. Heraclitum *è tenebris primus produxit Leo Allatius.* Heraclitus, *inquit ille*, Scriptor est antiquæ notæ; sed inter tot ejusdem nominis Scriptores, quisnam ille fuerit, expiscari alius fortunatius poterit.

Scio equidem Heraclitum & Heraclidem & Heracleonem *aliquoties inter se permutari. Sanè liber ille de* Allegoriis Homericis, *quem in hoc corpusculo mox edimus, Heraclitum habuit auctorem; eum tamen sub Heraclidis nomine alii evulgârunt. Nihil igitur obstat, cur non, vice versâ, Heraclitus pro Heraclide aliquando reperiatur. Quod in scriptore hoc accidisse veri est simile. Agatharcides Cnidius multa Heraclidis opera in epitomas redegit; Testis sit Photius* Bibl. tmemate 214. *Inter has ejus epitomas recenset* ἐπιτομὴν θαυμασίων, καὶ ἐκλογὰς ἱςοριῶν. *Atque hæc non multum abludere videntur ab his quæ tractantur in hoc opusculo. Palæphati* ἱςορία *apud multos venit pro* περὶ ἀπίςων ἱςοριῶν. *Addo his, eundem Agatharcidem in suo quodam apud Photium libro, plurimas collegisse* fabulosas historias, *quæ quidem ipsæ & apud hunc nostrum occurrunt.*

Illud quoque non videtur prætermittendum; Teste Laërtio Heraclides scripsit περὶ τῶν ἐν ᾅδου; *ista autem verba titulum faciunt capitis* 21. *hujus nostri Heracliti. Ego igitur sic censeo: libellum hunc esse epitomen operis majoris, cujus auctor fuerat Heraclides; Epitomes auctorem puto fuisse Agatharcidem. Liber Heraclidis* περὶ πολιτειῶν *idem fatum passus est; & fortè ab eodem Agatharcide.*

III. *Subjunxi Heraclidi (sive Heraclito) Anonymum, ob argumenti affinitatem. Hunc debemus Allatio, Allatius Vaticano*

ticano Codice; ex eo enim procudit, Anno MDCXLI, *Romæ.*

Anonymus *hic quis fuerit non multùm refert indagare. Sunt enim ea de quibus disserit levioris momenti, excerpta ex opere aliquo majori, tanquam* Χρηστομαθίαι, *quod illud* ὅτι *satis docet. Duo prima capita inter* ἄπιστα *malè collocantur. Ex eo quædam transtulit verbatim Phavorinus. Ex eo Ampelius emendari potest, capite de* Miraculis. *Quisquis fuerit, videtur vixisse post Proclum Platonicum, quem citat, hoc est, post tempora Theodosii & Leonis Thracis. Suspicor etiam à Græcorum religione fuisse alienum hunc Anonymum, vel saltem eum qui excerpta hæc nobis confecit. vide cap. 14. pag. 91.*

IV. *Sequitur* Eratosthenis *opusculum de* Catasterismis. *Corrigendus est Suidas in* Ερατοσθένης, *ubi nunc* καταστηριγμοὺς *legimus. De Eratosthene idem Suidas hæc habet.* Eratosthenes, Aglai, vel (ut alii tradunt) Ambrosii F. Cyrenæus, Aristonis Philosophi Chii, & Lysaniæ Cyrenæi Grammatici & Callimachi Poëtæ discipulus. Accersitus autem est Athenis à tertio Ptolemæo & ad quintum usque vixit. Quod autem in omni doctrinæ genere ferret secundas ab illis, qui ad summa accesserunt, cognomento vocatus est *βῆτα*. Alii verò, etiam secundum, vel juniorem Platonem, alii, Quinquercionem appellarunt. Natus autem est CXXVI Olympiade. Obiit autem Anno Ætatis LXXX, abstinens à cibo, vel ex inedia, propter hebetatam oculorum aciem, relicto insigni discipulo Aristophane Byzantio, cujus rursus discipulus fuit Aristarchus. Ipsius vero discipuli fuerunt Mnaseas, & Menander, & Aristis. Scripsit autem & philosophica, & poëmata, & historias, astronomiam, seu stellarum situs, de Philosophorum sectis, de vacuitate doloris, Dialogos multos & multa Grammatica.

Sed ut tanti viri industria, & ingenii monumenta plenius cognoscan-

cognoscantur, *placuit hic indiculum contexere ejus operum*; *simulque apponere auctores*, *ex quibus plura de iis* (*quàm nostra nunc fert scribendi ratio*) *quispiam haurire possit*. *Scripsit igitur Eratosthenes*, *Amathusiam*, Hesych. *Anterinnyn*, Athen. & Schol. Nican. *Architectonica*, *quæ eadem fortè cum Scenographicis*, Pollux & Schol. Apoll. Rhodii. *Aristonem*, Athenæus: *Arithmeticam*, Nicomachus, Jamblichus, Philop. Boet. *Arsinoen*, Athenæus: *Astronomica*, Plutarchus, Suidas, Hipparchus, Ptol. Proclus *in* Tim. *De Bonis & Malis*, Harpocr. Cl. Alex. *De Canone Pyth.* extat. & Nicom. *De vet. Comœdiâ*, Plut. in Demost. *&* libro, an seni ger. Resp. Laërt. Harpoc. Athen. Poll. *Coscinum*, Nicomach. *Chronologiam*, Cicero Dion Halic. Censorinus, Cl. Alex. Euseb. *De Cubo*, Extat Oxonii. *Declamationes*, Strabo. *Dialogos*, Suidas. *Dimensiones*, Vitruv. Plinius, Capella, Macrob. *De Divitiis*, Plutar. Them. *De Doloris vacuitate*, Athen. & Suidas. *Epistolas* ad Incertos; ad Hegetorem, Polybium, Ptolemæum: Athen. Eutoch. Macrob. *Erigonen*, Versu, Hyginus, Longinus, Stephanus. *Erinnyn*, Schol. Nican. *Gallaticam Hist.* Steph. in βοὸς Κεφ. Hoc opus puto fuisse Callisthenis; nam Eratosthenes non pervixit ad tempora Prusiæ cujus ibi fit mentio. *Geographiam*, Strabo, Vitr. Steph. Plin. Cæsar, Theon, Cleomed. Sch. Apol. *Gnomonicen*, Vitru. Cleomed. *Grammaticen* lib. 2. Cl. Alex. Hesych. *Harmonica*, Ptolem. Nicom. *Homeri Diorthosin*, Athen. Strabo. *Mercurium*, *sive Hermetem*, cujus aliquot carmina extant apud Achil. Tatium. Sch. Nican. & Apollonii, Athen. Macrob. Val. Probum, Heracl. Pont. Steph. Sch. Sophocl. *&* Aristoph. *De Nilo*, extat fragm. Proclus in Timæum. *De Octoëteride*, Geminus & Achil. Tatius. *De Olympionicis*, Athen. Cl. Alex. Laert in Emped. *Pastoralia*, Procl. in Hes. *Periplum*, sed Marcianus Heracl. adjudicat hoc opus Timostheni; Alii putant legi oportere περὶ πλούτου apud Plut. in

The-

Themist. *Pinacem*, Strabo. *Platonicum*, Stobæus Phy. Ecl. Theon. *De sectis Philosophorum*, Stephan. Suidas, Laert. *De Sectionibus Conicis*, Procl. ad Eucl. *De Ventis*, Achil. Tatius. *Ex his non facile dici potest, an* Dialogi *non sint idem opus cum eo de* Doloris Vacuitate, *&* Chronographia *sive* Chronologia *id, quod inscribitur alter de* Olympionicis. *Interim vides, Lector, ex tanto Eratosthenis thesauro quàm pauca ramenta ad nos devoluta sunt.* Catasterismorum *libellum post tot secula (Hyginum & Germanicum si excipias,) nemo, quod sciam, vidit. Primus eum publici juris fecit Sanctissimus Vir Joan.* Fell ὁ μακαρίτης, *Episcopus Oxoniensis. Vereor autem, ut Præsulis Venerandi exemplar integrum fuerit. Sanè in eo vertendo, (quod ἀυτοσχεδιάζων feci) nonnullos hiatus mihi videbar observasse. Unde nec Notarum quicquam Eratostheni apponere visum fuit, donec τὸ ἔδαφος stabile & fixum nancisci contingeret.*

V. Cornutum *primus publicavit Aldus. Aldi* Codex *in fronte* Phurnutum *vocavit, in calce* Cornutum: *similem inconstantiam observavi in Codd. Oxoniensibus. Est tamen unus inter eos, qui Cornuti nomen præfert, cui etiam astipulatur MS. Vaticanus. Video etiam in quadam* Philelphi *epistolâ ad* Pallantem Strozzam, Κορνοῦτον Ῥωμαῖον περὶ ἀλληγοριῶν. *Omnem hac in re dubitationem nobis tollet Auctor Etymologici magni in V.* Ζεὺς; *quædam enim adducit ex hoc ipso libro, ejusque parentem facit* Κορνοῦτον ἐν τῷ περὶ Ἑλληνικῆς θεολογίας. *Theodoretus quoque* in secundo sermone ad Græcos *sic citat,* Κορνοῦτος ὁ φιλόσοφος τὴν Ἑλληνικὴν Θεολογίαν ξυντέθεικε. Cornutus Philosophus Græcanicam Theologiam composuit. *Unde obiter liceat observare, istos MSS. Codd. qui habent,* ὦ παιδίον Γεώργιε, *lin.* 1, *esse recentioris ævi. Forte igitur integrum hominis nomen fuerit* Ἀνναῖος Πολυδεύκης Κορνοῦτος.

Sunt & alii, qui Cornutum appellaverunt hunc scriptorem. Porphyrius in libro de Antro Nympharum *profitetur se libenter sequi Cornutum in Allegoriis eliciendis. Imò, paginâ* 262. *de* Ant. N. editionis Cantabrigiensis *sic scribit,* ὅθεν

ἐπιθυ-

ἐπιθυμίᾳ μὲν &c. Hæc autem sunt ipsissima verba hujus Cornuti, quemadmodum restitus ex MS. Cod in n. 2. p. 148. Adhuc idem Porphyrius in libro περὶ ἀγαλμάτων quædam disputabat de voce Ζεύς; *ea hausit ex secundo capite hujus libelli. Docet autem* L. Holstenius *ea verba tributa fuisse Cornuto a Jo. Stobæo, etiamsi nunc dierum non addatur in Stobæo nomen Cornuti. Sed hoc nemini videri debet mirum, qui viderit schedas* Andreæ Schotti, *in quibus multa reperiuntur quæ frustra quæras in Stobæo edito.*

Romæ quidem sub Nerone claruit Annæus Cornutus *Gente Græcus, secta Stoicus. Annæum audis; & in familiâ Senecarum aut Lucanorum agitasse facile credes. Habuit in Philosophiâ auditores præter alios* Annæum Lucanum & A. Persium. *Auctor vitæ A. Persii ait Cornutum multa reliquisse Philosophiæ suæ monumenta. Ea viderunt* Origenes, Porphyrius, Jamblichus, Syrianus, Stobæus, Simplicius *& alii. Quamquam fortasse non eundem intelligunt omnes Cornutum, nam Platonicus, non Stoicus mihi videtur ille Cornutus, quem Stobæus adducit: item is qui toties Proclo laudatur.*

Nec tantùm ob Philosophiam inclaruit Cornutus, magnum quoque nomen obtinuit etiam ob humaniores literas. Dio *scribit eum εὐδοκιμῆσαι ἐπὶ παιδείᾳ. Nero suum quoddam poëma Cornuto examinandum misit. Ea res Cornutum perdidit, nam liberiùs paulò locutus de ea scriptione, in exilium abire necesse habuit. Satyrarum scribendarum auctor Cornutus fuit Persio; id ipse fatetur satyra V. Eundem, puto, Fulgentius* Satyricum *vocat.*

Suetonius poëtam facit Tragicum, *unde & Lucano forte persuasit ut* Medeam *scriberet. Laudatur porrò Cornutus quidam a* Gellio, Macrobio, Servio, Charisio, *ob ea quæ in Virgilium commentatus erat. Profitetur denique ipse Cornutus in hoc opere, se scripturum in Hesiodum: quod ipsum præstitisse merito videri possit ei, qui diligenter animadvertit maximam partem antiquorum in Hesiodum Scholiorum tum verbis, tum sententiis cum hoc homine mirificè concordare.*

Denique Cornuto præter alia Porphyrius in libello de Categoriis

rius attribuit Τέχνας ῥητορικὰς, *& Suidas* ῥητορικά. *Item Porphyrius (ut hoc addam extra locum) Librum Cornuti citat* πρὸς Ἀθηνόδωρον. *Opus istud scripsit, opinor contra Aristotelem, nam* Simplicius, *ex Porphyrio, nos docet* Athenodorum *& Cornutum scripta edidisse adversus Aristotelis Categorias. Addit Simplicius magnam partem operis Cornuti consumptam fuisse in* explicatione & distinctione vocum. *Videant igitur quibus commodum est, an non is sit ille liber, qui nunc servari dicitur in Regis Galliarum Bibliothecâ, sub nomine* Phurnuti *unà cum* Magistro de Atticis. *In tanto interim numero & tantis tenebris antiquitatis lubricum est pronunciare quis sit quem nunc quærimus. Ego Platonicum illum hujusce libri auctorem esse conjicio: eumque esse quem toties Porphyrius laudat, & cujus* μεταληπτικὸν *scribendi modum Origines & Proclus imitati sunt.*

V. De Sallustio *minus mihi negotium video dari, nam multa de eo* Testimonia *præfiguntur. Quoniam autem de ejus ætate non satis constat ex iis* Testimoniis, *addam apertum indicium ex Simplicii* Commentariis *in Epictetum.* ἐὰν γυμνάζηταί τις πρὸς ἀλγηδόνας, ἀνάγκη ζηλοῦν τὸν ἐφ' ἡμῶν Σαλλούςιον, ἄνθρακα πεπυρακτωμένον ἐπιθέντα γυμνῷ τῷ μηρῷ, καὶ φυσῶντα αὐτὸν, καὶ δοκιμάζοντα ἑαυτὸν μέχρι πόσου δύναται καρτερεῖν. *Ex his liquet illum eo tempore vixisse quo Simplicius floruit. Sed & alium locum, præter ea quæ jam allata sunt, ex Suidâ adjiciamus in V.* ἀπῆγε. *Sallustius, inquit,* ἀπῆγε τοὺς νέους τῆς φιλοσοφίας; *ubi vides dissidium cum Proclo agitasse hunc Sallustium; atque adeo nemini ejus ignotam posse esse ætatem, qui Proclo nobilissimo synchronon fuisse animadverterit.*

VI. *Scriptor ille* de vitâ Homeri, *quem hic recudi fecimus, solet præmitti melioribus, & antiquioribus Homeri Editionibus. Solet autem cum aliâ* vitâ *Homeri conjungi, quam* Plutarchus *concinnavit; solet denique hæc quoque* vita *Plutarcho attribui. Ego autem* vitam *hanc Plutarcho omninò abjudico. Et primo quidem stylus scriptoris ejus qui hanc* vitam *conscripsit longissime discrepat à Plutarchi dictione & compositione.*

Plutar-

Plutarchus ubique difficilis, retrusus, confertus, & confragosus; omnia hic aperta, obvia, facilia. Deinde quis affirmabit Plutarchum unius Homeri duas vitas edidisse? Imò prior illa vita à Plutarcho scripta, post hanc composita est; nam ibi omnia breviter, quæ hic planius positis auctoritatibus explicantur. Adhuc manifestissimum est vitam hanc esse aliam à priori, si quis ad prima verba attendat, ὅμηρον τὸν ποιητὴν &c. Accedat his quod hujus libelli scriptor, paginâ 293. dicat se egisse de Tropis & Schematibus, ἐν τῇ τεχνολογίᾳ· Plutarchum autem in eo scribendi genere fuisse versatum non memini me usquam legere. Quid quod Plutarchus libro de audiendis poëtis dictum illud Simonidis, de Poësi & Picturâ aliter exprimat quàm noster. imo in toto illo de audiendis poëtis libro nihil habet Plutarchus huic nostro simile, aut in dictionibus aut in sententiis.

Ut igitur paucis absolvam, equidem existimo seniorem Dionysium Halicarnassæum hujus aurei libri auctorem fuisse. Certè ea quæ Plutarcho hunc librum auferunt, Dionysio vendicant. Character dictionis planè geminus est in hoc Biographo & Halicarnasseo. Sed nec alium scio præter Dionysium, cui ille locus paginæ 292. in hoc scriptore rectius congruat, ubi remittit nos ad suam τεχνολογίαν; nam Dionysius scripsit τέχνας ῥητορικὰς, & quidem in eis de tropis & schematibus syntheseos tractat. Addo illud, Quintilianus ubique Dionysium in scribendo expressit; multa in suum horreum ex Dionysio comportavit; tacet tamen plerunque unde sumpserit. Id ipsum fecit cum hunc Homericæ vitæ scriptorem legeret. Quintilianus, nos rite ab Homero cœpturi videmur; Dionysius, ὅμηρον εἰκότως ἀναγινώσκομεν πρῶτον. Homerus inquit Biographus, πολλὰς ἀφορμὰς καὶ ὡσεὶ σπέρματα παρεχόμενος: Accinit Quintilianus, Homerus omnibus eloquentiæ partibus exemplum & ortum dedit. Audacter dicam, totus ille Quintiliani pulcherrimus locus ex hoc scriptore delibatus est, suppressò Dionysii nomine. Observo tamen, Quintilianum interposuisse Arati nomen, quo furtum suum melius tegeret; eodem consilio quo Heraclitus pag. 274. (cum sua ista omnia ex Dionysio carpsisset) Eudoxi nomen instillavit ad suspicionem diluendam. Sunt adhuc

huc multæ aliæ συνεμπτώσεις *hujus scriptoris & Quintiliani. Uterque eadem tradit de* ὀνοματοποιΐᾳ *&* ἀντωνομασίᾳ *aliisque figuris. Definitio tropi eadem est apud utrumque. Noster ait dari* ἐκτροπὴν λέξεως, *&* συνθέσεως: *Hæc Quintilianus sic reddit* —— verti formas verborum & compositionis. *Libro* VIII. *Quintilianus agit de* μεταλήψει, *ubi non tantùm hujus nostri verba in definiendo retinuit, verùm etiam idem exemplum ad illustrandum apposuit, quo noster usus est in hoc libro pag.* 295. *Denique hæc omnia facilè admittet verè à me dici, qui Dionysium nostrum (sic enim credo)* vitæ *hujus concinnatorem & Quintilianum contendet inter sese, eo loco, in quo uterque tractat* περὶ μεταφορᾶς, *ut ea omnia jam prætercam intacta, quæ* H. Stephanus *in suâ Dionysii editione, Quintilianum à Dionysio mutuo accepisse demonstrat.*

Sed omisso Quintiliano, cum illâ suâ crisi, magis faciet ad indicandum Vitæ *hujus auctorem, si deinceps conferamus eum cum Dionysio. Faciam id paucis. Dionysius libro* περὶ συνθέσεως *de Homero ait,* ὁ δὴ πολυφωνότατος ἁπάντων τῶν ποιητῶν Ὅμηρος. Est omnium poëtarum in verborum copiâ abundantissimus Homerus. *Noster, quisquis fuerit, hujus libelli Auctor pag.* 286. *de principe Poëtarum idem judicium protulit, eandem copiam verborum,* λεκτικὴν δύναμιν *&* πολυφωνίαν *signanter in eo laudat. Halicarnasseus in* Isæo, *non procul à fine,* δεινότητος οὗτος ὁ ἀνὴρ τὰ σπέρματα καὶ τὰς ἀρχὰς —— παρασχεῖν: *Apud nostrum pag.* 323. τὰ σπέρματα καὶ τὰς ἀρχὰς ἐνδιδόντα.

Sunt apud Rhetores tria λέξεως πλάσματα, *sive* χαρακτῆρες. *Hi Dionysio* ὑψηλὸς, *(alias* αὐστηρὸς*)* ἰσχνὸς, *&* μέσος. *Noster sic extulit,* ἁδρὸς, ἰσχνὸς, μέσος *pag.* 314. *Nec quenquam moveat, quod* ἁδρὸν *hîc posuit; fatetur ipse horum characterum certa & propria nondum inventa esse vocabula: & fortè* τῷ ἁδρῷ *potissimè, hoc in loco, uti voluit, quoniam apud plerosque accepta fuit ea Hermagoræ divisio; de quâ hîc cum nemine voluit contendere. Sed, (quod ad probandum id, quod volumus, efficacius est,) uterque ad hos characteres illustrandos iisdem utitur exemplis, Thucydidis, Lysiæ, & Demosthenis;*

Dionysius in Lysiâ *&* Demosthene, *noster paginâ modo designatâ. Sunt plura hujusmodi, quæ brevitatis causâ non adduco. Alius ille à Dionysio Halic. si sit hujus vitæ parens (nam is de poëtis scripsit) constat eum à Dionysio seniore hæc omnia transumpsisse.*

Supra aliquatenus evicimus Quintilianum ex hoc scriptore plurima hausisse; ea res apertè docet hunc scriptorem ante Quintilianum vixisse. Alia jam probatio ad hominis antiquitatem colligendam sequitur: Seneca, Epistolâ LXXXVIII, nisi fortè tibi Homerum Philosophum fuisse persuadent. —— nam modo Stoicum illum faciunt, virtutem solam probantem, & voluptates refugientem, & ab honesto, ne immortalitatis quidem pretio, recedentem. *Hæc mihi videtur Seneca adumbrasse ex paginâ 332. sequentis libelli. Locus prolixior est, quàm qui à festinante produci possit. Pergit Seneca:* modò Epicureum laudantem statum quietæ civitatis, & inter convivia cantusque vitam exigentis. *Confer pag. 363 & 364.* Modò Peripateticum tria genera bonorum inducentem. *Vide hujus dicti fontem apud nostrum pag. 333. Atque ex his conficitur ante Senecam floruisse* vitæ hujus *compilatorem. Omitto jam Porphyrium apud Stobæum, (ubi agit de Circe, ejusque explicat allegoriam) hunc exscripsisse, est enim Porphyrius, (quod vix admonere opus sit) scriptor temporum Senecâ & Quintiliano multò inferiorum. Omitto etiam Heraclitum de Allegoriis Homericis, (qui hinc largiter & ὅλῳ τῷ θυλάκῳ mutuatus est) nam ejus ætas incerta est. Sed ut concludam, quicunque tandem sit scriptor ille, certè elegans est, ingeniosus, floridus est, optimusque Homeri interpres, & encomiastes; item antiquus & minimè negligendus, cujus sententiam Fabius amplectitur; & judicium pluribus locis libenter sequitur.*

VII. *Proximum locum tenent* Heraclidis Pontici Allegoriæ, *eo quidem titulo jam olim prodierunt; sed noster codex MS. Heraclitum, non Heraclidem, agnoscit.* Ἡρακλείτου, οὐχὶ τοῦ Σκοτινοῦ, πρὸς τοὺς *&c. ut in primâ annotatione legimus. Titulus is nostri codicis ideò retinendus est, quoniam* Eustathius

ſtathius *ad Δ Odyſ. de hoc ipſo opere verba faciens ſic habet;* ὁ Ἡράκλειτος οὐχὶ ὁ Σκοτινὸς, ἀλλ' ἕτερός τις, ὁ τοῖς ἀπίςοις *&c.* & *ad* Υ Odyſ. ὃ καί τις Ἡράκλειτος ἐπονήσατο. *Alibi quoque ſæpe hunc Heraclitum ad partes vocat, nomine non expreſsò Euſtathius; de quô tamen nihil certi videtur intellexiſſe. Cæterùm quantum hæc editio profecerit ex noſtro MS° codice, Lectori facilè conſtabit ex notis in orâ libri ſubſcriptis. Illud tantùm adjiciam, mihi quidem videri nondum integrum eſſe libellum iſtum; ſunt enim quædam apud Euſtathium hinc citata, quæ minimè nunc comparent in hoc opuſculo. Suſpicatus eſt olim Con. Geſnerus libri ſecundi aliquid defeciſſe.*

VIII. Ocellus Lucanus & Timæus Locrus *ex ſanctiſſimâ Pythagoræ diſciplinâ profecti ſunt. Horum laudibus quoniam de meo nihil adjicere potui, aliorum de iis in prioribus editionibus* teſtimonia *contentus fui auxiſſe uno atque alio calculo. Quibus addas licet & illud apud Gellium l. 3. c. 18. ubi Timon Sillographus docet nos, magno pretio hunc libellum ſtetiſſe Platoni, qui ex eo ſuum Timæum compoſuit.*

IX. Theophraſti *characteres multorum eruditis curis elucidati ſunt. Præter alios vidi* Jacobi Duporti *prælectiones, quas Græcæ Linguæ Profeſſor Cantabrigiæ habuit, ad hunc Theophraſti libellum. Nos pro noſtro modulo nonnihil iis prodeſſe voluimus ope Cod. MS. adjuti. Job. Mabillon vir doctus & ordinis ſui decus in* Itinere Italico *ſcribit in Abbatiâ Florentinâ ſervari Theophraſti characteres MSS. Hoc indicio, ſpero fore, ut Philologus aliquis ad perficiendum hunc libellum ſuam operam ſit collaturus; nam & hic aliquid ſibi longum tempus videtur detruncaſſe.*

X. Demophilum, Democratem (*ſive Democritum*) & Secundum *Lucas Holſtenius è tenebris eruit, ejuſque diligentiâ enotuêre. Scio apud* Iſaacum Voſſium *ſervari hos in membranis ſcriptos. Scio & alibi horum inveniri multa effata; quæ tamen recolligere nunc non eſt otium. Hos igitur unà cum reliquis Pythagoricorum in præſentiarum dimitto; animo tamen reviſendi, recenſendi, &, uti ſpero, augendi & ſupplendi, & edendi unà cum Jamblicho de* vitâ & ſectâ Pythagoræ.

goræ. Hunc enim ex variis MSS. auctum & emendatum; novâque versione donatum, brevi, favente deo, evulgare meditor.

XI. Tandem aliquando devenimus ad Sextii sententias. Nomen hoc non adeo omnibus cognitum, nam aliqui Sextum appellant. Sic Origenes Tomo 15 in Matt. & Eusebius, eum secutus, in Chronico. Aliqui putant eundem Sextum laudari ab Himerio in monodia pro filio: sed hic alius fuit. Rectiùs dicetur, Q. Sextius, & ut à filio distinguatur, Q. Sextius Pater. Adhæsit ei cognomen Romanus; opinor quòd Athenis aliquando philosophatus sit; nam latum clavum J. Cæsare offerente, respuit, & honores ad quos natus erat (utpote familiâ senatoriâ ortus) contempsit, patriæque valedixit ob Philosophiæ amorem. Hujus Q. Sextii meminerunt (non sine admiratione) Seneca, Plinius N. H. Plutarchus, Jamblichus apud Simplicium in Phys. Hieronymus, Augustinus, Pelagius, S. Maximus, S Antonius, & Stobæus. Imò ante hos omnes ejus meminit Cicero l. 11. de Fin. ni multum fallor. M. Antoninus Imp. libro suo primo enumerat præclaros aliquot viros, per quos in virtutis curriculo provectus fuerat; inter cæteros multa salutaria se didicisse ait παρὰ Σέξτου. non nescio à plerisque hîc intelligi Sextum Plutarchi nepotem, Cheronensem. Mihi aliter videtur. Eutropius scribit Sextum illum Rhetoricam & Græcas litteras Marco prælegisse; Philosophiam docuisse non dicit; & tamen ea omnia, quæ se à Sexto accepisse agnoscit Antoninus, petita sunt ex mediâ Philosophiâ. Imò ea omnia petita sunt ex hoc ipso Sexti (vel Sextii) enchiridio; quod conferenti patebit. Dices, Sextius diu ante Marcum vixit; respondeo, non solos eos ibi laudat Imperator, quorum vivam vocem audierat. Si verò Sextus ille, Cheronensis habendus sit, nihil obstet quin ipse à Sextio nostro ea hauserit, quæ Marco Antonino propinabat. Pluribus nunc non immorabor; consideret Lector accuratius apud Imperatorem, τὸ καταληπτικὸν καὶ ὁδῷ ἐξευρετικὸν καὶ τακτικὸν τῶν εἰς βίον ἀναγκαίων δογμάτων. Hæc, inquam, Epitome sunt hujus Enchiridii. Item, quæ de Sextii Speculo latè disputat Seneca l. 2. de

de Irâ, occasionem dederint iis, quæ Imp. disserit de Ira; Sectione nonâ primi sui libri.

Quod autem hujus Enchiridii auctor fuerit ille Sextius Romanus, *apertè testatur Origenes*, Φησὶ δὲ Σέξτος ἐν ταῖς γνώμαις, βιβλίῳ φερομένῳ παρὰ τοῖς πολλοῖς ὡς δοκίμῳ. *Deinde progressu quædam adducit, quæ etiam nunc in hoc libello legimus. Audiamus Ruffinum Presbyterum*, Sixtum Pythagoricum in Latinum verti, quem Sixtum Episcopum esse tradunt, qui apud nos in urbe Romana Sixtus [*f. Xystus*] vocatur, Episcopi & Martyris gloriâ decoratus: hunc verò cùm legerit soror tua, O Aproniane, inveniet tam brevem, ut videat singulis versibus ingentes explicari sensus; tam vehementem, ut versûs sententia ad totius vitæ perfectionem possit sufficere. *Fraudem Ruffni vidit statim, & exagitavit Hieronymus libro 4. in* Hieremiam *cap. 32. (quod ante nos observavit Cl. & amplissimus* Huetius, *Epis. Suess. designatus) tangit quoque eandem rem Hieronymus* adversus Jovinianum, *& Ep. ad* Ctesiphontem. *Post hæc & Augustinus retraxit quæ senserat de* Sextio, *& Gelasius suo decreto (modò sit Gelasii) sic ex catalogo Ecclesiasticorum Scriptorum expunxit.* Liber proverbiorum, qui ab Hæreticis conscriptus est, & S. Xysti nomine prænotatus est, Apocryphus. *Nec satis habuit Ruffinus alienum fœtum* Xysto *supposuisse; sed huic ipsi* Sextio *aliena dicta inseruit; suo more omnia vertendo pervertit & contaminat. Ipse fatetur loco suprà allato.* Addidi & quædam [Sextio] religiosi patris ad filium. *Cur veritus est apertè dicere ex Clementis* Recognitionibus? *nam inde ista addidit, vel, ut veriùs dixerim, reddidit* Sextio. *Scripsit* Sextius, *methodo Pythagoricâ*, Γνώμας, *&* ὅμοια; *Seneca vidit.* Sextium Demophilus *imitatus est, quamquam nunc ejus* ὅμοια *malo ordine præmittantur* Γνώμαις. *Pseudo-Clemens ille in libro* Pastoris, *(nam Clementis opus esse, multa sunt quæ suadent)* Γνώμας *&* ὅμοια *sua ex hoc nostro effinxit: in libro primo* Constit. *in* Recognitionibus *&* Homiliis *vix quicquam habet, quod non,*

parvâ & pravâ declinatione, ex hoc libello expresserit. Sed hæc noluit Ruffinus tangere; ne sc. Xysto *suo aliquid detraheret auctoritatis; aut fortè minori in pretio essent pulchri illi libri Clementis, siquando* Sextius, *detractâ personâ, purus putus deprehenderetur Pythagoricus.* Sextius *igitur verus est tot aurearum sententiarum & monitionum pater. Constat hoc ex Senecâ, qui eum incontaminatum legit; qui inde suum illud gnomicum dicendi genus aliaque multa didicit. Audi ipsum ingenuè fatentem;* Lectus est deinde liber Q. Sextii Patris; magni, si quid mihi credis, viri; & licet negent Stoici. Quantum in illo, Dii boni, vigoris? quantum animi? cùm legeris Sextium, dices: vivit, viget, liber est, supra hominem est, dimittit me plenum ingentis fiduciæ. Nam hoc quoque egregium Sextius habet, quod & beatæ tibi vitæ ostendet magnitudinem, & desperationem ejus non faciet. *Seneca epistolâ* LXIV. *Legat cui vacat ejusdem epistolas* 59, 98. *librum* 2. *de Irâ. c.* 36. *librum* 3. *c.* 36. *Et mirari subit neminem eorum, qui in Senecam scripserunt, perspexisse Senecæ proverbia ex* Sextii Proverbiis *expressa fuisse. imò, vividum illum spiritum, quo fertur Seneca per totam moralem Philosophiam, haustum fuisse ex libro* Sextii. Sextium *igitur, si quis Græcè nobis exhiberet, magno profectò beneficio nos mactaret. Interea temporis non pœnitenda* Sextii *fragmenta supersunt apud Demophilum & Democratem; alia item passim apud Joannem Stobæum sub nomine Pythagoræ, & aliorum, imò sæpe ἀδέσποτα. Latina porrò, (ut illud obiter addam) exemplaria harum Parabolarum (ut Seneca vocat) adeò inter se discrepant, ut ferè constet duas olim emanasse versiones. Horum exemplarium alia plures multò sententias continent, alia pauciores; in aliis multæ sunt repetitiones, & ordo nonnihil immutatur: alia duas partes in hoc opusculo faciunt, quod ipsum Hieronymus animadvertit. Denique nullum adhuc nactus sum exemplar, cui non fieri posset aliqua accessio ex accuratâ prædictorum Scriptorum collatione. Atque hæc de Sextio, cæterisque Auctoribus, quos in hoc volumine Optimus vir* H. WETSTENIUS *Bibliopola Amstelodamensis magnis*

impen-

impensis prælo subjecit, & in manus eruditorum transmisit.

Unum restat, quod Te celare, Lector benevole, nullo modo debeam. Marcus Meibomius *Vir est in Græcis, Latinis, Hebræisque literis eruditissimus. Hoc ubique, me tacente, ejus docta scripta testantur. Tantus vir non dedignatus est ad hanc editionem procurandam descendere, ut quàm emendatissima hæc prodirent. Notas porrò Heraclidi & Pythagoreorum Fragmentis, elegantes adjecit; in Græcis accuratissimam operam posuit, nam præter infinitos errores quos sustulit, optimo etiam consilio characterem adduxit in usum facilem, & expeditum, nexibus, & ligaturis, quas vocant, liberum. Denique in totâ hac re adeò se acutum & Lynceum præstitit, ut facilius sit ejus admirari Criticen, quàm dignè laudare. Mecum igitur, Lector benevole, habe gratias Cl. Meibomio, simulque opta ut nobilis aliquis Scriptor ei veniat in manus, in quo edendo & nostris commodis & suæ famæ velificare non gravetur. Imò, omnibus votis potissimè contendamus, ut præclaras suas observationes in Sacram Paginam, jam diu desideratas, velit aliquando emittere. Tu interim, Lector, hæc, Præfationis loco, breviter congestéque à me dicta æqui bonique consulas.* Vale. Scribebam Londini in Ædibus Coletinis, Anno Salutis per Christum CIↃ DC LXXXVII.

SERIES

SERIES

OPUSCULORUM

MYTHOLOGICORUM, &c.

Palæphati de Incredibilibus Historiis. *pag.* 1
Heracliti de Incredibilibus. 67
Anonymi *longe Heraclito recentioris* de Incredibilibus. 83
Eratosthenis Cyrenæi Catasterismi. 97
Phurnuti de Natura Deorum Commentarius. 137
Sallustii Philosophi de Diis & Mundo. 237
Homeri Poëtæ Vita. 281
Heraclidis Pontici Allegoriæ Homeri. 405
Ocellus Lucanus Philosophus de Universi Natura. 499
Timæi Locri de anima mundi & Natura. 539
Theophrasti Notationes Morum. 567
Demophili Similitudines seu Vitæ Curatio ex Pythagoreis. 611
Democratis Philosophi Aureæ Sententiæ. 626
Secundi Atheniensis Sophistæ Sententiæ. 640
Sexti Pythagorei Sententiæ è Græco in Latinum à Ruffino versæ. 643
Ex quorundam Pythagoreorum libris Fragmenta, in quibus de Philosophia Morali agitur. 657

ΠΑΛΑΙ-

ΠΑΛΑΙΦΑ'ΤΟΥ

ΠΕΡΙ`

Α'ΠΙ'ΣΤΩΝ

Ι'ΣΤΟΡΙΩ~Ν.

PALÆPHATI

DE

INCREDIBILIBUS

HISTORIIS.

TESTIMONIA VETERUM
DE
PALÆPHATO
ΠΕΡῚ ἈΠΊΣΤΩΝ.

Theo Sophista Capite περὶ Ἀνασκευῆς.

Καὶ Παλαιφάτῳ τῷ Περιπατητικῷ ἐστιν ὅλον βιβλίον περὶ τῶν ἀπίστων, ἐν ᾧ τὰ τοιαῦτα ἐπιλύεται.

Plutarchus Symposiacon Lib. XXVII.

Καινὸς γάρ ἐστιν οὑτοσὶ Παλαίφατος.

Athenæus Lib. XV.

Ἰδοὺ καινὸς οὗτός ἐστι Παλαίφατος.

Eustathius in Iliados A.

Ὅτι δὲ ἐγένοντο οἱ ἱπποκένταυροι καὶ γενναῖοι καὶ δεξιοὶ κελητίζειν, καὶ ὅτι λῃστρικῶς ἔζων, καὶ ἡ τοῦ Παλαιφάτου ἱστορία φησί.

Idem in τ Ὀδυσσ.

Παλαιφάτου δὲ μέμνηται καὶ Ἀθήναιος, ἔνθα μαγείρου σοφιζομένου, καὶ τὴν οἰκείαν τέχνην ἀποσεμνύνοντος, ἔφη τὸ, καινὸς οὑτοσὶ Παλαίφατος. ὁ δὲ καὶ παροιμιάζεται τοὺς πιθανολογοῦντας τὰ μὴ οἷά τε ὄντα προσοχὴν ἔχειν.

Idem in Odysseæ Ξ.

Οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ ἐκ τοῦ ἱστορήσαντος, ὅτι Σφὶγξ γυνή τις ἦν εἰδεχθὴς περί που Βοιωτίαν, λῃστρικὴ καὶ φονία, ὡς Παλαιφάτῳ δοκεῖ. Vid. p. 76. 246. 275. 1507. Od. 8. 188. 434. 688. 556. Edit. Bas.

Suidas.

Παλαίφατος. Πάριος ἢ Πριηνεὺς, γεγονὼς κατὰ Ἀρταξέρξην, ἀπίστων βιβλία ε. τινὲς δὲ ταῦτα εἰς τὸν Ἀθήναιον ἀναφέρουσι· πλὴν καὶ οὗτος ἔγραψε.

Isaac. Tzetzes in Lycophronem.

Παλαίφατος δὲ ὁ Στωϊκὸς, ψυχρῶς μὲν, ὅμως δὲ ἀλληγορικῶς, ὀδόντας ἔχειν ἐλεφάντων τὸν Κάδμον λέγει, ἐλθόντα ἐκ Φοινίκης, καὶ τούτους διασπείραντα συμμαχίαν σχεῖν κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.

Joan. Tzetzes Chil. I. Hist. XX.

Ὁ δὲ σοφὸς Παλαίφατος, ἀνὴρ ἐκ Περιπάτου,
Ἀλληγορεῖ τεμμάχιον, ἢ μέρος τεμμαχίου, &c.

Idem Chil. II. Histor. XLVII.

Οἶμαι δὲ καὶ Παλαίφατος οὗτος αὐτὸ διδάσκει,
Τὴν ἐκτομὴν τῆς Δήμητρος. ὃ λέγει δὲ τοῦ ἄλσευς,
Ἥν περ ἡμεῖς εἰρήκειμεν πρᾶσιν κτημάτων εἶναι.

Ibidem Histor. LIII.

Τοῦτο τὸ ἀλληγόρημα, τέκνον ἐμὸν, μοὶ δοκεῖ.
Οἶμαι τοῦ Παλαιφάτου δὲ τοῦ Στωικοῦ τυγχάνει
Κάλλιστον ὂν, οὐχὶ σαθρόν.

Idem Chil. VII. Hist. XCIX.

Χρὴ κεντοταύρους τὸ λοιπὸν, μηδὲ κενταύρους λέγειν,
Παλαίφατε σοφώτατε. τὰ Παλαιφάτου ταῦτα.

Apostolius Centuria II.

Ὁ δὲ Παλαίφατος περὶ Ἀμαλθείας οὕτω φησί. ὅτι Ἡρακλῆς ἀποδημῶν κατὰ Βοιωτίαν, &c.

Virgilius in Ciri.

Infamem tali meritò rumore fuisse,
Docta Palæphatiâ testatur voce papyrus.

Hieronymus in Chronico Eusebiano ad annum DCXXI.

Secundùm quorundam opinionem, hâc ætate Phrixus cum Hella sorore fugiens insidias novercales, visus est per mare vehi ab Ariete velleris aurei. Fuit autem ei navis parata fugienti, cujus insigne aries erat. Porrò Palæphatus affirmat, Arietem vocatum nutritorem ejus, per quem liberatus fuit.

Idem ad annum DCLXXV.

Pegasus equus velocissimus cujusdam mulieris fuit, sive, ut Palæphatus affirmat, Bellerophontis navis fuit.

Idem ad annum DCXCV.

Ea quæ de Spartis memorantur, quos Palæphatus scribit, quum proximarum essent regionum, adversus Cadmum subitò extitisse, & propter repentinos, quasi de terra contractus, & ex omni parte conflictus, SPARTOS *vocatos, tunc gesta sunt.*

Idem ad annum DCCXXXVI.

Eæ, quæ de Dædalo fabulæ feruntur, qui visus est simulacra fecisse moventia. Primus enim omnium pedes statuarum à se invicem separavit, aliis conjunctim eos fabricantibus. Palæphatus memorat. Nec non quomodo cum filio Icaro Minoem navi fugerit, & propter investigabilem fugam avolâsse pennis æstimatus sit.

Idem ad annum DCCLVI.

Sphingem verò scribit Palæphatus, uxorem Cadmi, propter zelum Harmoniæ à viro recedentem, contra Cadmum restitisse.

Idem ad annum DCCLXXII.

Bellum Lapitharum, & Centaurorum sub hoc tempore: quos scribit Palæphatus libro de Incredibilibus nobiles fuisse equites Thessalorum.

Idem ad annum DCCCXLIII.

Ea, quæ de Ulysse fabulæ ferunt, quomodo trieri Tyrrhenorum Scyllam fugerit, spoliare hospites solitam; scribit Palæphatus Incredibilium libro primo. Sirenas quoque fuisse meretrices, quæ deceperunt navigantes.

Orosius Lib. I. CAP. XIII.

Sed Thessalos Palæphatus in libro primo Incredibilium prodit, ipsos à Lapithis creditos dictosque fuisse Centauros, eò quòd discurrentes in bella equites, veluti unum corpus equorum & hominum viderentur.

DE

DE

PALÆPHATIS,

Ex Libro Illuſtris Viri

GERARDI JOANNIS VOSSII de Hiſtoricis Græcis, alterâ parte auctiore nunc propediem lucem viſuro.

PAlæphatus, *Grammaticus Ægyptius, vel juxta alios, Athenienſis,* ἔγραψε ἱϛορίαν ἰδίαν, *Suida teſte. Ex quo etiam edidiſſe cognoſcimus Ægyptiam philoſophiam, & argumenta in Simonidem, &* μυθικῶν *librum unum, &* λύσεις τῶν μυθικῶς εἰρημένων. *Quorum poſtrema duo idem poterant volumen credi; niſi apertè diſtingueret Suidas. Præterea Troica (quorum præter alios meminêre Stephanus in* Χαριμάται, *& Suidas in* Μακροκέφαλοι*) à nonnullis Grammatici hujus eſſe credebantur. Compluribus id opus libris conſtitiſſe, indicat, quòd Harpocration in* Δυσαύλης *laudet Palæphatum* ἐν πρώτῳ Τρωϊκῶν; *atque idem in* Μακροκέφαλος *citet* ἐν ἑβδόμῃ Τρωϊκῶν. *Alii alterius eſſe exiſtimârunt. Incerta eò res eſt, quia quatuor fuêre Palæphati. Unus erat Poëta epicus Athenienſis: alter Parius, vel Prienenſis: tertius Hiſtoricus Abydenus: quartus Grammaticus iſte Ægyptius, vel Athenienſis. Trium priorum ætas à Suida indicatur. Nam Athenienſem* ἐποποιὸν *ſupparem fuiſſe Phemonoæ ait, vel fortaſſe etiam antiquiorem: Parium vel Prienenſem refert ad tempora Artaxerxis: Abydenum ad ætatem Alexandri Magni: quarti autem tempus ignoratur. Ex quatuor iſtis primus in conſiderationem non venit hoc loco. Quòd ſiquis noſſe volet, quæ carmine ſcripſerit, adeat Suidam. De tertio autem, Abydeno nempe Hiſtorico, actum nobis lib.* I. *cap.* IX. *Superſunt ſecundus, quartúſque: quorum ille Parius, aut Prienenſis; hic Ægyptius, vel Athenienſis fuiſſe dicitur à Suida. Priori tribuit quinque libros* ἀπίστων; *ſed addit, à quibuſdam eos adſcribi Palæphato Athenienſi; ac hunc quoque illud argumentum tractâſſe. Verùm cùm poſtea refert, quæ ſcripſerit Athenienſis Palæphatus, non nominat libros* ἀπίϛων, *ſed* λύσεις τῶν μυθικῶς εἰρημένων. *Exſtat hodiéque Palæphati operis fragmentum; quo poëticæ fabulæ explicantur. Id Parii Palæphati arbitrantur Cælius Rhodiginus lib.* XXX. *Antiquar. Lect. cap.* XXXIV. *& Lilius Gyraldus dial.* II. *Hiſtoriæ Poët. Quam & ſententiam ipſi primitus ſecuti fuimus: ſed poſtea mutavimus. Movit Theo in Progymnaſmatis capite* περὶ ἀνασκευῆς, καὶ κατασκευῆς, *ubi hunc in modum loquitur:* Παλαιφάτῳ τῷ περιπατητικῷ ἐϛιν ὅλον βιβλίον περὶ τῶν ἀπίϛων ἐπιγραφόμενον. *Ac ſimiliter inſcripſit autor librum, quem habemus. Siquidem illum eo pacto orditur:* τάδε περὶ ἀπίϛων συγγέγραφα. *In Theonis autem verbis conſiderandum, quòd* ἀπίϛων *ſcriptorem appellet Philoſophum Peripateticum. Imò & Joannes Tzetzes, qui ſæpius citat Palæphati* Μυθολογικὰ, *nunc eum vocet* Φιλόσοφον Στωϊκὸν, *ut Chil.* IX. *Hiſtor.* CCLXXIII. *nunc* ἄνδρα ἐκ περιπάτου, *ut Chil.* I. *Hiſtor.* XX.

 Quo-

Quorum si alterutrum verum sit, diversus fuerit à Pario illo, sive Prienensi; qui sub Artaxerxe vixit. Nam Zeno, Stoicæ sectæ conditor, demum floruit everso jam Persarum imperio ab Alexandro Magno; imò Rege hoc jam extincto, & successoribus ejus inter se de imperio decertantibus. Nec Parius ille Peripateticus rectè dicatur; cùm appellatio ea conveniat nulli, qui Aristotele ipso antiquior sit. Sic igitur statuo, si Palæphatus, quem habemus, est unus ex illis Suidæ memoratis, esse illum incertæ ætatis, Ægyptium, sive Atheniensem; quem & ipsum περὶ ἀπίστων tractasse, quidem dicitur. Tantùm metuo, ne Suidas nobis duos confundat Palæphatos; quorum unus fuerit Ægyptius, alter Atheniensis; unus Grammaticus, alter Philosophus. Nam scriptor ille Suidæ vocatur Grammaticus; Theoni Philosophus Peripateticus; Tzetzæ nunc Peripateticus, nunc Stoicus; ut vidimus. Cùm autem Tzetzes sibi parum constet; & Theo longè sit antiquior: potiùs Peripateticum fuisse censeo. Etsi Josephus Scaliger, in poëmate, quod Ciris inscribitur, Stoicum & ipse nuncupet: nempe à Tzetze, ut puto, deceptus. Palæphati ejus libri περὶ ἀπίστων, de quo diximus, meminit quoque Virgilius, sive alius, in Ciri:

Infamem tali meritò rumore fuisse,
Docta Palæphatiâ testatur voce papyrus.

Priorem sic versum rescripsi, Paulum Leopardum secutus, Lib. x. *Miscell. cap.* XXIV. *Ubi in vulgatis perperam est*, meritorum more. *Posteriori versu retineo scripturam vulgarem; licet minimè me fugiat, non Georgium Fabricium modò, sed Josephum quoque Scaligerum, pro* papyrus *reponere* Pachynus. *Mentio ejus præterea est apud Probum in* III. *Georgicon; Eusebium in Chronicis ad numerum* IↃCCLVII, *ubi de Tyndari libris, & alibi; Orosium lib.* I. *cap.* XIII.

PALÆPHATI DE INCREDIBILIBUS HISTORIIS.

ΠΑΛΑΙΦΑ'ΤΟΥ [1] ΠΕΡΙ' Α'ΠΙ'ΣΤΩΝ Ι'ΣΤΟΡΙΩ͂Ν.

HÆc de incredibilibus conſcripſi. Hominum quidem hi fidem habent omnibus illis, quæ dicuntur, tanquam ab ſapientia, ſcientiáque alieni. Alii verò naturâ ſapientiores, & rerum ſcrutatores, omnino non credunt horum quidquam fieri. Mihi autem videtur, facta fuiſſe omnia, quæ narrantur. Si enim ſolo nomine contigiſſent, ſermo ſuper his exiſteret nullus. Sed primùm opera, deinde ſermo ejuſmodi, qualis eſt de iis. Cujuſmodi autem ſpecies, & formæ narrantur, fuerunt tum quoque. Quæ nunc non exſtant, eadem

ΤΑ' δὲ [2] περὶ ἀπίϛων συγγέγραφα. [3] τῶν ἀνθρώπων οἱ μὲν γὰρ πείθονται πᾶσι τοῖς λεγομένοις, ὡς ἀνομίλητοι σοφίας, καὶ ἐπιϛήμης· οἱ δὲ πυκνότεροι τὴν φύσιν, καὶ πολυπράγμονες, ἀπιϛοῦσι τὸ παράπαν [4] μηδὲν γίνεσθαι τούτων. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ γενέσθαι πάντα τὰ λεγόμενα. [5] οὐ γὰρ ὄνομα μόνον ἐγένοντο, λόγος δὲ περὶ αὐτῶν οὐδεὶς ὑπῆρξεν· ἀλλὰ πρότερον [6] τὰ ἔργα, εἶθ' οὕτως ὁ λόγος, ὁ περὶ αὐτῶν. ὅσα δὲ εἴδη καὶ μορφαί εἰσι λεγόμεναι, καὶ γενόμεναι τότε· αἳ νῦν οὐκ εἰσὶ, τὰ τοιαῦτα οὐκ ἐγένετο.

1 Titulus hujus libri valde incertus. Theo Sophiſta, Suidas, & Hieron. in Chron. Euſeb. videntur legiſſe, περὶ τῶν ἀπίϛων. Sic Heraclitus, & Anonymus [quem damus] ſuos libb. inſcripsêre. Impreſſi habent περὶ τῶν ἀπίϛων ἱϛοριῶν. Sic Apollonides, περὶ τῶν κατεψευσμένων [in Ammonio MSº. ἱϛοριῶν,] & Myrſilus Lesbius. περὶ τῶν παραδόξων ἱϛορικῶν, ſcripſere Dionyſ. Mitylenæus, & Charax. Codd. Cant. & Ox. γ. ἐκ τῶν τοῦ Παλαιφάτου περὶ τῶν ἀπίϛων. Editio Baſil. περὶ μύθων, Suidas μυθικῶν, Tzetzes μυθολογικῶν libros huic tribuunt.

2 Prophetæ in S. Script. Timæus Locrus, Ocellus, Alcmæon Crotoniates apud Laërtium, Herodotus, Thucydides, Suſarion apud Diomedem (quem corriges ex Stobæo, & Dionyſio Thrace MSº.) ſic fere exordiuntur. Vide Meurſium in Epiſt. Beſſarionis, & Dionem Chryſ. de Homero; & quæ nos ad Herodotum, editum Lond.

3 Cod. Ox. α. leg. ἀνθρώπων γὰρ οἱ μὲν εὐπειθέστεροι πείθονται π. τοῖς — recte.

4 Παράπαν, ᾗ γίνεσθαί τι τούτων. Ox α.

5 Οὐ γὰρ — Ox. α, & Arun. Gal. οὐ γὰρ ὄνομα μόνον ὑπῆρξε, λόγος δὲ περὶ αὐτῶν οὐδείς. Tollius pro οὐ ponit εἰ forte λόγος περὶ α. οὐκ ὑπῆρξεν ἄν.

6 Πρότερον ἐγένετο τὸ ἔργον.

το. [7] εἰ γὰρ τότε, καὶ ἄλλοτε ἐγένετο, καὶ νῦν τε γίνεται, καὶ αὖθις ἔσαι. ἀεὶ δὲ ἔγωγε ἐπαινῶ τοὺς [8] συγγραφέας Μέλισσον, καὶ Λαμίσκον τὸν Σάμιον, [9] ἐν ἀρχῇ λέγοντας. ἔσιν ἃ ἐγένετο, καὶ νῦν ἔσαι. [10] γενόμενα δέ τινα οἱ ποιηταὶ, καὶ λογογράφοι παρέτρεψαν εἰς τὸ ἀπισότερον, καὶ θαυμασιώτερον, τοῦ θαυμάζειν ἕνεκα τοὺς ἀνθρώπους. ἐγὼ δὲ γινώσκω, ὅτι οὐ δύναται τὰ τοιαῦτα εἶναι, οἷα καὶ λέγεται. τοῦτο δὲ καὶ διείληφα, ὅτι εἰ μὴ ἐγένετο, οὐκ ἂν ἐλέγετο. [11] ἀπελθὼν δὲ καὶ πλείστας χώρας, ἐπυνθανόμην ἐκ πρεσβυτέρων, ὡς ἀκούοιεν περὶ ἑκάσου αὐτῶν. συγγράφω δὲ, ἃ ἐπυθόμην περὶ αὐτῶν. καὶ τὰ χωρία αὐτὸς εἶδον, ὡς ἔσιν ἕκασον ἔχον. καὶ γέγραφα ταῦτα, οὐχ οἷα ἦν λεγόμενα, ἀλλ᾽ αὐτὸς ἐπελθὼν, καὶ ἱσορήσας.

neque fuerunt. Si tunc enim, & alio tempore acciderunt; & jam fiunt, atque erunt deinceps. Ego vero semper laudo scriptores Melissum, & Lamiscum Samium, statuentes, quæ in rerum primordio nata sunt; etiam nunc fore. Facta autem quædam poetæ, & fabulatores, ad incredibilia, & miranda magis perverterunt, ejus ergo, ut homines obstupescerent. Equidem sentio, talia minimè esse posse, qualia circumferuntur. Hoc autem collegi, quòd si minùs facta essent, non item narrarentur. Ingressus verò & plurima loca, ex senioribus sum sciscitatus, quomodo de unoquoque illorum inaudivissent. Conscribo autem, quæ de iis intellexi. Et loca ipse vidi, ut quisque haberet; & consignavi hæc, non qualia vulgò narrantur; sed quemadmodum ipse ingressus, omnia cognovi.

7 Εἰ γάρ ποτε καὶ ———

8 Συγγραφεὺς hic laxè sumitur pro quovis scriptore. Voss. Hist. Gr.

9 Ἐν ἀρχῇ — Arun. ἔσιν ἃ, καὶ ἐγένετο, καὶ νῦν ἔσαι. Voss. in Hist. Gr. ἔστι νῦν ἃ ἐγένετο καὶ ἔσαι. fortè, ἔσιν ἃ ἐγένετο, καὶ νῦν, καὶ ἔσαι. vel, ἐν ἀρχῇ λέγοντας, ὅτι τινα ἐγένετο, καὶ ἔν, καὶ ἔσται. Vide cap. Eccl. 1. ℣. 9. Antiquorum temporum non alia ratio fuit, quàm nunc est; quod ergo nunc non fit, nec olim fuit. Voss.

10 Γενομένων δὲ τινῶν οἱ ποιητικοὶ λογογράφοι — Ox. β. οἱ π. λόγοι. Ox. α.

11 ἀπελθὼν δὲ —— Mox, χωρία αὐτῶν ——— Oxon. uterque. & Gal. & Ravii cod. Vid. Artemid. Procem.

* Περὶ Κενταύρων.

Κένταυροι ὡς θηρία ἐγένοντο, καὶ ἵππων μὲν εἶχον ὅλην τὴν

I. *De Centauris.*

Centauri feræ fuerunt, & ad equorum modum to-

* Ox & Lond. titulum cum initio capitis conjungunt, sic, Περὶ Κενταύρων, φασὶν ὡς θ quod & alibi fit. Sic & cod. Gal. & Flor.

tam formam habuere, excepto capite. Si quis itaque persuasum habeat, ejusmodi bestiam fuisse, impossibilibus credidit. Neque enim natura equi, hominisque, inter se convenit; neque alimentum simile; neque per os, & guttur humanum, equi nutrimentum potest descendere. Si autem forma talis tum temporis extitisset, etiam nunc superesset. At rei veritas ita habet. Ixione Thessaliæ Rege, in monte Pelio furore correptum est taurorum agmen, ac quicquid montium reliquum erat, inaccessum reddidit. Tauri enim in loca culta descendentes, arbores concutiebant, ac fructus, jumentis simul noxii. Proclamari itaque jussit Ixion, si quis hos tauros sustulisset, illi ingentem pecuniæ vim dandam. Juvenes autem quidam è locis ad montis pedem, & pago dicto Nephele, equos condocefacere celetes excogitârunt. Nescivere enim prius equis vehi; sed curribus solùm utebantur. Ita quidem, celetes adscendentes, ferebantur in tauros, & factâ in gregem incursione,

τὴν ἰδέαν, πλὴν τῆς [1] κεφαλῆς. εἴ τις οὖν πείθεται τοιοῦτο γενέσθαι θηρίον, [2] ἀδυνάτοις πεπίστευκεν. [3] οὔτε γὰρ ἡ φύσις σύμφωνος ἵππου καὶ ἀνδρὸς, οὔτε ἡ τροφὴ ὁμοία, οὔτε διὰ στόματος καὶ φάρυγγος ἀνθρωπείου δυνατὸν ἵππου τροφὴν διελθεῖν. εἰ δὲ τοιαύτη ἰδέα τότε ἦν, καὶ νῦν [4] ὑπῆρχε. τὸ δ' ἀληθὲς ἔχει ὧδε. Ἰξίονος βασιλέως ὄντος Θεσσαλίας, ἐν τῷ Πηλίῳ ὄρει ἀπηγριώθη ταύρων ἀγέλη, [5] καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ὀρῶν ἄβατα ἐποίει. εἰς γὰρ τὰ οἰκούμενα κατιόντες οἱ ταῦροι, ἐσίνον τὰ δένδρα, καὶ τοὺς καρποὺς, καὶ τὰ ὑποζύγια διέφθειρον. ἐκήρυξεν οὖν ὁ Ἰξίων, ὡς [6] εἴ τις οὖν ἕλοιτο τοὺς ταύρους, τούτῳ † δώῃ χρήματα πάμπολλα. νεανίσκοι δέ τινες ἐκ τῆς ὑπωρείας, ἐκ κώμης τινὸς καλουμένης Νεφέλης, ἐπινοοῦσιν ἵππους κέλητας διδάξαι. πρότερον γὰρ οὐκ ἠπίσαντο ἐφ' ἵππων ὀχεῖσθαι, ἀλλὰ μόνον [7] ἅρμασιν ἐχρῶντο. οὕτω δὲ [8] ἀναβαίνοντες

1 Post κεφαλῆς, Ox. α. & Arun. addunt, ταύτην δὲ ἀνδρός.

2 Ἀδύνατον πεπ. Ox. α. ἐν ἀδυνάτοις Ox. γ. & Cantab. ut & Flor. & Gall. Vid. Salmuth. in Panc. p. 226.

3 Οὔτε γὰρ ἄλλως αἱ φύσεις σύμφωνοι — Ox. α — & Arun. pro τροφὴ, Apostolius legit μορφὴ — quod placet Pantino, & Tollio contra veteres codd. Vid. Galen. de usu part. lib. 3°.

4 Καὶ νῦν ἂν ὑπῆρχε — Cant. ὑπ. ἄν. Flor. & Gal. Ox. α & β.

5 Ἥ τις καὶ τ. Mox. ἐσίνοντο τὰ — &, τὸν καρπὸν — Ox. α. & β. — συνέφθειραν Ox. & Arun. ἔφθειρον, Cant.

6 Εἴ τις ἀνέλοι — δώσειν χρ. πολλά. Ox. α, & β.

7 Μόνον αὐτοῖς ἐχρῶντο κατὰ τὰ τὰ ἅρματα. Ox. β. negat hoc Tzetzes in Chil. Virgilius & Plin. lib. 7. Lapithis tribuunt, quod hic Centauris.

8 Apostol. & codd. omnes, ἀναβάντες. mox, ἐν τῇ ἀγέλῃ — Apost. & Cantabr. Fl. & Gal.

νοντες τοὺς κέλητας ἤλαυνον ἐφ' οὗ οἱ ταῦροι ἦσαν· καὶ ἐπεισβάλλοντες τῇ ἀγέλῃ, ἠκόντιζον. καὶ ὅτε μὲν ἐδιώκοντο ὑπὸ τῶν ταύρων, [9] ἀπέφευγον οἱ νεανίαι· ποδωκέστεροι γὰρ ἦσαν οἱ ἵπποι. ὅτε δὲ ἔστησαν οἱ ταῦροι, ὑποστρέψαντες ἠκόντιζον. καὶ τοῦτον τὸν τρόπον ἀνεῖλον αὐτούς. καὶ τὸ μὲν ὄνομα ἐντεῦθεν ἔλαβον οἱ κένταυροι, ὅτι τοὺς ταύρους κατεκέντουν. [10] οὐδὲν γὰρ πρόσεστι ταύρου τοῖς κενταύροις. ἀλλ' ἵππου καὶ ἀνδρὸς ἰδέα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ ἔργου. λαβόντες γοῦν οἱ κένταυροι παρὰ Ἰξίονος χρήματα, καὶ γαυριῶντες ἐπὶ τῇ πράξει, καὶ τῷ πλούτῳ, ὑβρισταὶ ὑπῆρχον, καὶ ὑπερήφανοι, καὶ πολλὰ κακὰ εἰργάζοντο, καὶ δὴ καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ Ἰξίονος, ὃς ᾤκει τὴν νῦν καλουμένην Λάρισσαν πόλιν. οἱ δὲ τότε τοῦτο τὸ χωρίον οἰκοῦντες, Λαπίθαι ἐκαλοῦντο. κεκλημένοι δὲ οἱ κένταυροι παρὰ τῶν Λαπιθῶν ἐπὶ θοίνην, μεθυσθέντες ἁρπάζουσι τὰς γυναῖκας αὐτῶν, καὶ ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τοὺς ἵππους αὐτὰς, ᾤχοντο φεύγοντες εἰς [11] τὴν οἰκίαν, ὅθεν ὡρμῶντο. ἐπολέμουν οὖν τοῖς Λαπίθαις, καὶ καταβαίνοντες διὰ νυκτὸς εἰς τὰ [illegible] πε-

jaculis illum feriebant. Atque ubi insequerentur tauri, aufugêre juvenes, erant enim equi velociores. Tauris verò consistentibus, conversi denuo tela immittebant. Atque hoc pacto interemerunt illos; & nomen quidem exinde acceperunt Centauri, quòd tauros stimulis exagitâssent. Nihil enim equi Centauris inest; sed ab hoc opere figura equi, hominísque provenit. Accipientes itaque Centauri ab Ixione pecuniam, ob commissum facinus, & divitias, arroganter gloriantes, contumeliosi extitere, & superbi, ac plurima mala perpetrârunt; etiam contra ipsum Ixionem, urbem nunc Larissam nuncupatam habitantem. Qui eâ tempestate regionem illam incolebant, Lapithæ vocabantur. Centauri autem ad convivium à Lapithis invitati, ubi vino incaluere, rapuerunt illorum mulieres; quibus in equos injectis, fugientes unde prodierant, domum se receperunt. Suscepto igitur cum Lapithis bello, de nocte in loca plana procedentes, insi-

9 Ὑπέφευγον — mox, σταίσειαν — & ἠκόντιζον αὐτούς. dein, μετὰ τοῦ [illegible] — Ox. α. β. Vid. Serv ad Virg. Georg. 3.

10 Post κατεκέντουν, codd. Ox. οὐ ἀπὸ τῆς ἰδίας τῶν ταύρων οὐδὲν γὰρ πρόσεστιν ἵππου τοῖς κενταύροις, ἀλλ' ἵππου καὶ ἀνδρὸς ἰδέα ἐστίν. ἀπὸ τοῦ ἔργου οὖν τὸ ὄνομα ἔλαβον. Παρὰ τοῦ Ἰξίονος δὲ λαβόντες χρήματα ὑπῆρχον ὑπερήφανοι, καὶ — In iisd. deest ὑβρισταί.

11 Ἰδίαν, ἐντεῦθεν ὁρμώμενοι ἐπολ. mox, καταβαίνοντες μὲν — Ox. α, β.

dias illis struebant ; & simul ac illuxisset, montes repetebant populabundi. Sic verò illis abeuntibus, equorum caudæ, & virorum capita solùm apparuêre ; ac spectaculum videntes insitatum, dixere homines : Centauri, ex Nephele proruentes, multis nos malis afficiunt. Ab hac utique loquendi forma, conficta incredibilis fabula est, quomodo ex Nephele homo simul, & equus, in monte esset progenitus.

πεδία, ἐνέδρας ἐποίουν· ἡμέρας δὲ γενομένης, ἁρπάζοντες ἀπέτρεχον ἐπὶ τὰ ὄρη. οὕτω δ' ἀπερχομένων αὐτῶν, ἵππων [12] οὐραὶ, καὶ ἀνθρώπων κεφαλαὶ μόνον ἐφαίνοντο. ξένην οὖν ὁρῶντες θέαν, ἔλεγον· οἱ κένταυροι ἡμᾶς κατατρέχοντες ἐκ Νεφέλης, πολλὰ κακὰ ἐργάζονται. ἀπὸ δὴ ταύτης [13] τῆς ἰδέας τοῦ λόγου, ὁ μῦθος ἀπίστως ἐπλάσθη, ὡς ἐκ τῆς Νεφέλης ἵππος τε καὶ ἀνὴρ ἐγεννήθη ἐν τῷ ὄρει.

12 Οὐραῖα, Cantab. cùm irent velociter, aut cùm eorum equi circa flumen Peneum potarent capitibus inclinatis, locum fabulæ dederunt. Serv. sed totum hunc locum scripti codd. aliter legunt. ἐποίουν. ἡμέρας δὲ φευγόντων αὐτῶν, κατόπιν τὰ νῶτα τοῖς πόῤῥωθεν ὁρῶσι, μόνον ἐφαίνετο τοῦ ἵππου τὰ λοιπὰ, πλὴν τῆς κεφαλῆς. τῶν ἀνδρῶν τὰ λοιπὰ, πλὴν τῶν σκελῶν. Videtur quoque Eustath. sic legisse.

13 Τῆς ἰδίας καὶ λόγου, Cantab. & Ox. ut & Flor. & Gal. mox ἐγεννήθησαν ——

2. *De Pasiphaë.*

IN fabulis est, illam tauri pascentis amore fuisse captam ; Dædalum verò fabricâsse bovem ligneam, eique Pasiphaën inclusisse. Atque ita taurum inscendentem mulieri se commiscuisse ; illam concepisse, & peperisse puerum, cui corpus quidem viri, caput verò bovis esset. Ego autem tale quidpiam minimè factum esse dico. Primùm quidem fieri non potest, ut animal diversi generis aliud amet : neque enim possibile,

Περὶ Πασιφάης.

[1] ΜΥθεύεται ὅτι ἠράσθη ταῦρον νεμόμενον, Δαίδαλον δὲ ποιῆσαι βοῦν ξυλίνην, καὶ [2] ἐγκλεῖσαι τὴν Πασιφάην εἰς αὐτήν. οὕτω τε τὸν ταῦρον ἐπιβάντα, μιγῆναι τῇ γυναικί. τὴν δὲ κυῆσαι παῖδα, ἔχοντα μὲν σῶμα ἀνδρὸς, κεφαλὴν δὲ βοός. Ἐγὼ δὲ οὔ φημι τοῦτο γενέσθαι. πρῶτον μὲν γὰρ ἀδύνατον, ἐρασθῆναι ζῶον ἕτερον ἑτέρου. [3] οὐ γὰρ δυνατὸν κύνα, καὶ πίθηκον, λύ-

1 Μυθεύεται, ὡς ἡ Πασιφάη ἠράσθη. Ox. β. dein ταύρου νεμομένου, Cant.

2 Ἐγκλεισθῆναι. Cant. μιχθῆναι. Ox. καὶ τεκεῖν Arun. & Ox. post κυῆσαι.

3 Μὴ ὁμοίας, &c. quæ melius nesciuntur, in Arun. & Ox.

λύκον [4] τε καὶ ὕαιναν, ἀλλήλοις συμμιγῆναι, οὐδὲ βούβαλον ἐλάφῳ· ἑτερογενῆ γάρ εἰσι. ταῦρος δὲ οὐ δοκεῖ μοι [5] βοὶ ξυλίνῃ ἀναμιχθῆναι. οὐκ ἂν δὲ ἠνέσχετο καὶ γυνὴ ταύρου ἐπιβαίνοντος· οὐδὲ φέρειν ἠδύνατο γυνὴ ἔμβρυον ἔχον γε κέρατα. τὸ δ' ἀληθὲς ἔχει οὕτως. Μίνωά φασι ἀλγοῦντα τὰ αἰδοῖα, [6] θεραπευθῆναι ὑπὸ Προκρίδος τῆς Πανδίονος. κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν τῆς θεραπείας καιρὸν, ἠκολούθει τῷ Μίνωι νεανίας [7] εὐειδὴς, ὀνόματι Ταῦρος. οὗ Πασιφάη ἔρωτι ἁλοῦσα, μίγνυται αὐτῷ, καὶ γεννᾷ παῖδα. Μίνως δ' ἐπιλογισάμενος τὸν χρόνον τῆς ἀλγηδόνος τῶν αἰδοίων, καὶ γνοὺς ὡς οὐκ ἔστιν ἐξ αὐτοῦ ὁ παῖς, διὰ τὸ μὴ συγκοιμᾶσθαι αὐτὸν τῇ [8] Πασιφάῃ, ἔγνω ὡς ἐκ τοῦ Ταύρου ἐστὶ τὸ κυηθέν· ἀποκτεῖναι μὲν οὐκ ἤθελε τὸν παῖδα, διὰ τὸ δοκεῖν ἀδελφὸν εἶναι τῶν ἑαυτοῦ παίδων. ἀποπέμπει δὲ αὐτὸν εἰς ὄρος, [9] ὡς ἐν θεράπον-

canem cum ſimia, lupum cum hyæna, vel cum cervo bubalum conſueſcere; quòd alterius ſint generis. Taurus autem non videtur mihi cum lignea bucula commiſceri potuiſſe: non enim tauri ruentis in Venerem pondus mulier toleraſſet; neque fœtum cornua habentem utero geſtare ſuſtinuiſſet. At veritas rei ità ſe habet. Minoa dicunt pudendis laborantem à Procride, Pandionis filia ſanatum fuiſſe: quo curationis tempore comitabatur illum juvenis quidam, egregiè formoſus; Taurus nomine; cujus amore correpta Paſiphaë, congreditur cum ipſo, & puerum parit. Minos verò ſupputans tempus, quo ex verendis laboraverat, atque intelligens non ex ſe progenitum filium, quòd cum Paſiphaë non coiviſſet; cognovit ex Tauro eſſe natum, & interficere quidem noluit puerum, quia ſuorum liberorum frater eſſe putaretur. Ipſum verò in montem ablegat, ut famuli vice ſubeſſet paſto-

τος

4 Poſt λύκον, πρὸς δὲ καὶ ὕαιναν ἑαυτοῖς μίγνυσθαι — οὐδὲ ἀλλήλοις μιγνύμενα γεννᾷν, ἐπ. Ox. α, β.

5 Poſt μοι. πρῶτον μὲν βοὶ — & ratio additur ſatis obſcœna in Ox. & Arun. πάντα γὰρ τὰ τετ. ζ. ὀσφ. τῶν αἰδ. τ. ζ. πρό. τ. μ. καὶ τῶ. ἀναβ. ε. α.

6 Τεθεραπεῦσθαι ὑπὸ Προκρίδος τῆς Πανδ. ἐπὶ τῷ κυνιδίῳ, καὶ τῷ ἀκοντίῳ κεφάλου. Ox. β. Pretium erat Lælaps canis, & jaculum ἀκόντιον. quod proleptiсès Cephali hic eſſe dicitur. Vid. Hyg. Fab.

7 Νεανίας κάλλει διαφέρων, ᾧ ὄνομα ἦν Ταῦρος. τούτου ἔρωτι Πασιφάη ἁλοῦσα καὶ πείσασα, μίγνυται. καὶ ἐγέννησεν ἐξ αὐτοῦ παῖδα — Ox. α, β. & Arun. Paſiphaë dicta eſt Minotaurum peperiſſe, quoniam geminos peperit, unum de Minoë, alterum de Tauro. Serv.

8 Poſt Πασιφάῃ Ox. α. ἐξετάζων οὖν τὸ ἀκριβὲς, ἐπέγνω, ὅτι ἐκ τοῦ Ταύρου ἐστὶ τὸ γεννηθὲν, ἀποκτεῖναι μὲν οὐκ ἔδοξεν αὐτῷ τὸν Ταῦρον Ox. α, β. & Cant. Fl. & Gal.

9 Poſt ὄρος ſequitur in Ox. & Arun. ὅπως αὐξυνθεὶς ὑπάρχῃ ἐν θεράποντος μοίρᾳ τοῖς ποιμέσιν. ἀνδρωθεὶς δὲ οὗτος οὐχ ὑπήκουε τῶν βουκόλων. Sic. Flor. & Gal.

10 Πο-

ribus. Sed morem gerere bubulcis noluit. Hæc ubi Minos super illo resciviſſet, à civibus comprehendi eum juſſit; & ſi ſponte ſequeretur, ſolutum advenire; ſin minùs, vinctum. Iſta poſtquam animadvertiſſet juvenis, ſeceſſit in montes, & rapiendo pecudes, vitam ſuſtinuit. Mittente verò Minoë aliam turbam copioſiorem ad capiendum eum; juvenis factâ ſe foſſâ continuit: in qua dum eſſet Taurus, ſi quis facinoroſus à Minoë comprehenderetur, ad Taurum mittebatur puniendus. Cúmque aliquando Theſea hoſtem Minos cepiſſet, ad Taurum, tanquam moriturum, ablegavit. Quod intelligens Ariadne, gladium in carcerem præmiſit, quo Minotaurum Theſeus interemit.

τος μοίρας ὑπάρχειν τοῖς ποιμέσιν. ὁ δὲ οὐχ ὑπετάσσετο τοῖς βουκόλοις. [10] πυθόμενος δὲ ὁ Μίνως τὰ κατ' αὐτὸν, ἐκέλευσεν αὐτὸν παρὰ τῶν πολιτῶν κρατηθῆναι [11] καὶ εἰ μὲν ἕποιτο, λελυμένον ἐλθεῖν, εἰ δὲ μὴ, δέσμιον. αἰσθόμενος δὲ ὁ νεανίας, ἀφίσταται εἰς τὰ ὄρη. καὶ ἁρπάζων βοσκήματα, οὕτω διέζη. Πέμψαντος δὲ Μίνωος καὶ ἕτερον ὄχλον πλείονα, διὰ τὸ συλλαβεῖν αὐτόν· ὁ νεανίας ὄρυγμα ποιήσας βαθὺ, καθεῖρξεν ἑαυτὸν εἰς ἐκεῖνο. [12] ἔνθα ὄντος τοῦ Ταύρου, εἴ ποτε παρὰ τοῦ Μίνωος ἐκρατήθη τὶς ἀδικῶν, παρὰ τὸν Ταῦρον ἐπέμπετο, ὡς ὁ Ταῦρος τιμωρήσαιτο. καὶ λαβὼν οὖν ποτε Μίνως τὸν Θησέα πολέμιον, ἐπὶ τὸν Ταῦρον ἀπέστειλεν, ὡς ἀποθανούμενον. γνοῦσα δὲ τοῦτο ἡ Ἀριάδνη, προεισπέμπει ξίφος εἰς τὴν εἱρκτὴν, δι' οὗ ὁ Θησεὺς ἀναιρεῖ τὸν Μινώταυρον.

10 Πυθόμενος. cod. noſter πειθόμενος.

11 Καὶ εἰ μὲν ἑκὼν ἕποιτο, λελ. ἐλθ. εἰς τὴν πόλιν —— mox, pro διὰ τὸ συλ. εἰς τὸ λαβεῖν αὐτόν. Ox. α.

12 Ἔνθα ὄντος αὐτοῦ, τὸν μὲν ἄλλον χρόνον εἰσέβαλλεν πρόβατα καὶ αἶγας, καὶ ἔζη σιτούμενος. ὁπότε δὲ Μίνως ἄνθρωπον ἐβούλετο τιμωρῆσαι, τούτῳ καθειργμένῳ ἐν τῷ οἰκήματι εἰσέπεμψε, καὶ οὕτως ἀνῃρεῖτο. Καὶ τὸν Θησέα δὲ ἄνδρα πολέμιον λαβὼν ὁμοίως [ὁ Μίνως] ἤγαγεν ἐπὶ τὸν τόπον ὡς ἀποθανούμενον —— & poſt Μινώταυρον. τοῦτο γὰρ ἦν αὐτῷ ὄνομα [in margine, ἦν γὰρ υἱὸς Ταύρου, φύσει· Μίνωος δὲ θέσει] τοιούτου δὲ συμβάματος [συμβάντος] γενομένου ἐπὶ τὸ μυθῶδες οἱ ποιηταὶ τὸν λόγον ἐξέτρεψαν. Ox. α. β. Sed noſter MS. legit hic, ἔθει ὄντος.

---

3. *De Actæone.*

Περὶ τοῦ Ἀκταίωνος.

DIcunt à propriis canibus Actæona devoratum. Id

[1] ΦΑσὶν Ἀκταίωνα ὑπὸ τῶν ἰδίων κυνῶν καταβρωθῆναι.

1 Φασὶ καὶ ταῦτα περὶ Ἀκταίωνος. &c, δεσπότην καὶ τροφέα μάλιστα φιλεῖ. Ox. α. Sed deeſt hoc caput in cod. Gallico.

2 Πα-

καὶ. τοῦτο δέ ἐςι ψευδές. κύων γὰρ τὸν δεσπότην καὶ μάλιςα φιλεῖ· ἄλλως τε καὶ αἱ θηρευτικαὶ [2] πάντας ἀνθρώπους σαίνουσιν. ἔνιοι δέ φασιν, ὅτι Ἀρτέμιδος αὐτὸν μεταβαλλούσης εἰς ἔλαφον, ἀνεῖλόν τινες. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, [3] Ἄρτεμιν οὐ δύνασθαι, ὃ θέλει, ποιῆσαι. οὐ μέντοι δὲ ἀληθὲς, ἔλαφον ἐξ ἀνδρὸς γενέσθαι, ἢ ἐξ ἐλάφου ἄνδρα. τοὺς δὲ μύθους τούτους συνέθεσαν οἱ ποιηταὶ, ἵνα οἱ ἀκροώμενοι μὴ [4] ὑβρίζωσιν εἰς τὸ θεῖον. τὸ δὲ ἀληθὲς οὕτως ἔχει. Ἀκταίων ἄνθρωπος ἦν τὸ γένος [5] Ἀρκάδιος, φιλοκύνηγος. οὗτος ἔτρεφε κύνας πολλὰς, καὶ ἐθήρευεν ἐν τοῖς ὄρεσι· τοῦ δὲ ἀγαθοῦ πράγματος ἠμέλει. οἱ γὰρ τότε ἄνθρωποι αὐτουργοὶ πάντες ἦσαν· οἰκέτας δὲ εἶχον οὐδ᾽ ὅλως, ἀλλ᾽ [6] αὐτοὶ ἐγεώργουν. καὶ οὗτος ἦν πλουσιώτατος, ὃς ἐγεώργει, καὶ ἐργασικώτατος ὑπῆρχε. τῷ δὲ Ἀκταίωνι, ἀμελοῦντι τῶν οἰκείων, μᾶλλον δὲ κυνηγετοῦντι, διεφθάρη ὁ βίος. ὅτε δὲ οὐκέτι εἶχεν οὐδὲν, ἔλεγον [7] αὐτῷ οἱ ἄνθρωποι· δειλὲ Ἀκταίων, ὃς ὑπὸ τῶν ἰδίων κυ-

verò falſum eſt: canis ſiquidem dominum quàm maximè amat, præſertim venatici, qui omnibus adblandiuntur. Alii ferunt, ipſum, priùs in cervum à Diana commutatum, à canibus dilaniatum eſſe. Meâ verò ſententia, non, quod vult, poteſt Diana: neque vero ſimile eſt, cervum ex homine factum fuiſſe, vel ex cervo hominem. Fabulas autem hujuſmodi contexuerunt poëtæ, ut, qui illas audiunt, non adficerent contumelia divinum Numen. Sed veritas hæc eſt. Actæon vir erat genere Arcas, canum amator, & venationis; indéque ſemper multos alens, atque in montibus venationi deditus, rem interea domeſticam prorſus negligebat. Quippe tum temporis pro ſe homines opus peragere, ſervos omnino non habere, ſed ipſi agriculturæ operam dare; atque ille quidem ditiſſimus haberi, qui agrum coleret, & audiret laborioſiſſimus. Actæoni verò nihil curanti rés domeſticas, ſed venationibus magis intento, facultas vivendi defecit. At cùm jam nihil eſſet ipſi reliquum, dicebant paſſim: Miſer Actæon, qui

τῶν

2 Πᾶσαι—Arun. & Ox. α—mox, ἔνιοι δὲ φ. ὡς Ἀρτέμιδος μὲν αὐτὸν ἔλαφον ἐποίησε, καὶ οὕτως ἀνεῖλον αὐτὸν αἱ κύνες. Ox. α.

3 Ἄρτεμιν μὲν δύνασθαι ὃ, τι θέλοι π. Ox. α.

4 Ὑβρίζωσιν εἰς τὸ θεῖον. Arun. & Ox. α.

5 Ἀρκὰς, ο. —— ἔτρεφεν ἀεὶ κύνας θηρευτικὰς πολλὰς—poſt ὄρεσι—τῶν δὲ αὐτοῦ πραγμάτων ἠμέλει.

6 Ἑαυτοῖς ἐγεώργουν. καὶ οὗτος ἦν πλούσιος ἕως αὐτὸς ἐγεώργει.

7 Ἔλεγον οἱ ἄνθρωποι, δείλαιος Ἀκταίων ὑπὸ τῶν ἰδίων κυνῶν καταβρωθείς.

8 Ἐπί-

à propriis canibus es comestus. haud aliter, ac lenonem infelicem solent vocare, quòd à meretricibus consumptus sit. Ac tale quid obvénit Actæoni.

νῶν κατεβρώθης. [8] ἐπείπερ καὶ νῦν πορνοβόσκων δυστυχήσεις εἰώθασι λέγειν, ὅτι ὑπὸ τῶν πορνῶν κατεβρώθη. [9] τοιοῦτον καὶ περὶ τὸν Ἀκταίωνα γέγονεν.

8 Ἐπείπερ καὶ νῦν πορνοβόσκοι δυστυχεῖ εἰώθασι —— Sic restituit Tollius. non habentur in Ox. nec in Arun. Agnoscit tamen Cantab.

9 Τοιοῦτον δή τι καὶ τὸ κατὰ τὸν Ἀκταίωνα.

4. *De Hominivoris Equis Diomedis.*

[1] Περὶ τῶν Ἀνθρωποφάγων Ἵππων Διομήδους.

NArrant hominibus passos fuisse equos Diomedis. Sed illud perquam ridiculum. Animal enim hujusmodi hordeo, & fœno magis delectatur, quàm humanis carnibus. Ita autem se habet veritas. Cùm antiqui illi omnes essent operarii, & victu, cæterísque id genus opibus, abundarent, ut qui terram ipsi colerent; equos cœpit alere Diomedes, quibus tantisper gaudebat, donec omnia perdidit, & divendita in equorum alimentum consumpsit. Amici proinde equos appellabant hominivoros. Atque hinc fabula originem duxit.

ΠΕρὶ τῶν Διομήδους ἵππων φασὶν, [2] ὅτι ἀνθρώπους κατήσθιον. τοῦτο δὲ γελοῖον. τὸ γὰρ ζῶον τοῦτο κριθῇ καὶ χόρτῳ ἥδεται μᾶλλον, ἢ κρέασιν ἀνθρωπίνοις. ἡ δὲ ἀλήθεια ἥδε. τῶν παλαιῶν ἀνθρώπων ὄντων αὐτουργῶν, καὶ τροφὴν καὶ περιουσίαν πλείστην κεκτημένων, ἅτε τὴν γῆν ἐργαζομένων· [3] ἱπποτροφεῖν τε ἐπελάβετο, καὶ μέχρι τούτου ἵπποις ἥδετο, ἕως οὗ τὰ αὐτοῦ ἀπώλεσε, καὶ πάντα πωλῶν κατηνάλωσεν εἰς τὴν τῶν ἵππων τροφήν. οἱ οὖν φίλοι τοὺς ἵππους ἀνδροφάγους ὠνόμασαν. οὗ γενομένου, προήχθη ὁ μῦθος.

1 Ἀνθρωποφάγων deest Ox. a. Caput hoc non habet cod. Gal.

2 Φασὶν, ὅτι ἀνδροφάγοι ἦσαν οἱ τοῦ Δ. ἵπποι, γελοίως.

3 Ἱπποτροφεῖν οὗτος ἐθέλησε —— in fine, οὗ γενομένου προήχ.

5. *De Orione.*

[1] Περὶ Ὠρίωνος.

JOvis, Neptuni, & Mercurii filius. Hyrieus Neptun

ΔΙὸς, Ποσειδῶνος, καὶ Ἑρμοῦ παῖς. [2] Ὑριεὺς Ποσειδῶνος, καὶ

1 Hanc fabulam non agnoscunt codd. Ox. nec Arun. Videtur adjecta ex Euphorione, aut è σχ. Homeri, ubi iisdem verbis occurrit. Quid quod non explicat hanc, ut cæteras, Palæphatus. Deest quoque in MS°. Gal.

2 Erythrea vocat Germanicus; Hyginus etiam Byrseum; Musæum, Nigidius.

3 Rectius

καὶ Ἀλκυόνης, μιᾶς τῶν Ἄτλαντος θυγατέρων, ᾤκει μὲν ἐν Ταναγρᾳ τῆς Βοιωτίας. φιλοξενώτατος δὲ, ὑπεδέξατό ποτε τοὺς θεούς. Ζεὺς δὲ, καὶ Ποσειδῶν, καὶ Ἑρμῆς ἐπιξενωθέντες αὐτῷ, καὶ φιλοφροσύνην [3] ὑποδεξάμενοι, παρῄνεσαν αἰτεῖν, ὅ,τι ἂν βούλοιτο. ὁ δὲ ἄτεκνος ὢν, ᾐτήσατο παῖδα. λαβόντες δὲ οἱ θεοὶ τὴν τοῦ ἱερουργηθέντος αὐτοῖς βοὸς βύρσαν, ἀπεσπέρμηναν εἰς αὐτήν· καὶ ἐκέλευσαν κρύψαι κατὰ γῆν, καὶ μετὰ δέκα μῆνας ἀνελέσθαι. ὧν διελθόντων, ἐγένετο ὁ Οὐρίων, οὕτως ὀνομασθεὶς, διὰ τὸ οὐρῆσαι [4] ὥσπερ τοὺς θεούς· ἔπειτα κατ' εὐφημισμὸν, Ὠρίων. συγκυνηγῶν δὲ οὗτος Ἀρτέμιδι, ἐπεχείρησεν αὐτὴν βιάσασθαι. ὀργισθεῖσα δὲ ἡ θεὸς, ἀνέδωκεν ἐκ τῆς γῆς σκορπίον, ὃς αὐτὸν πλήξας κατὰ τὸν ἀστράγαλον, ἀπέκτεινε. Ζεὺς δὲ συμπαθήσας, κατηστέρωσεν αὐτόν.

& Alcyones, unius ex Atlantis filiabus, Tanagræ habitabat, civitate Bœotiæ; & cùm esset hospitalissimus, Deos aliquando ædibus excepit. Hospitio verò conjuncti, ejúsque benignitatem suscipientes Jupiter, Neptunus, & Mercurius, adhortati sunt, quicquid vellet, peteret. Ille verò prolis exsors, filium rogavit. Accepto autem immolati bovis corio, semen in illud Dii effudere; ídque sub terra jussere abscondi, & decimum post mensem rursum eximi. Quibus elapsis natus est Ourion, ita dictus ab injecto, velut semine, deorum lotio; deinde, boni ominis gratiâ, Orion. Venatione autem cum Diana iste sese exercens, vim illi conatus est inferre: sed irata Dea, produxit è terra scorpionem, qui illum percusso talo interemit. At commiseratus Jupiter inter sidera Orionem collocavit.

3 Rectiùs ἀποδεξάμενοι. σχολ. Homeri.

4 Διὰ τὸ οὐρῆσαι τὸ σπέρμα τοὺς. Vid. Etymol. M. in hac voce.

Περὶ τῶν Σπαρτῶν Γιγάντων.

6. *De Seminatis Gigantibus.*

[1] Λέγεται ὡς ὁ Κάδμος, ὥς φασιν, ἀποκτείνας τὸν [2] ἐν Λέρνῃ δράκοντα, καὶ τοὺς ὀδόντας ἐκλεξάμενος, ἔσπειρεν ἐν τῇ ἰδίᾳ γῇ· ἔπειτα ἐξεφύη-

CAdmum ferunt, cùm occidisset in Lerna draconem, exemptos inde dentes in propria terrâ seminâsse, atque postea natos hinc esse vi-

σαν

1 Λόγος τις ἀρχαῖος λέγεται. Anon. Pro ὡς φασιν, Gal. φησιν.

2 Ἐν Λέρνῃ—Tzetzes Δίρκῃ, ad Lycophr. recte.

3 Ἀν-

ros armatos. Illud autem si verum esset, nullus quidem hominum aliud sereret quàm draconum dentes. At rei veritas sic se habet. Cadmus, genere Phœnix, habens cùm alia multa, qualia solet Rex, tum quoque dentes elephantum; Thebas iter moliebatur, cum fratre Phœnice de regno certaturus. Erat verò Thebarum rex Dracon, Martis filius; quo interfecto, regnum Cadmus occupavit. Bellum autem cum ipso gessère Draconis amici, & filii quoque ejus insurrexêre in Cadmum: qui cùm inferiores essent, * direptis Cadmi opibus, & dentibus elephantinis, domum se receperunt. alii autem aliò dispersi sunt; hi quidem in Atticam, illi in Peloponnesum; in Phocida alii, alii in Locridem. Quibus è locis prodeuntes, bellum inferebant Thebanis, & graves erant prœliatores. Postquàm verò raptis, quos habebat Cadmus, elephantinis dentibus, effugissent; dicere Thebani, mala hæc sibi Cadmum intulisse, interfecto Dracone; cujus ex dentibus disseminati viri multi, & boni, bellum secum gere-

σαν [3] ἄνδρες τε καὶ ὅπλα. εἰ δὲ τοῦτο ἦν ἀληθὲς, οὐδεὶς ἂν τῶν ἀνθρώπων ἔσπειρεν ἄλλο τι, ἢ ὀδόντας δρακόντων. τὸ δὲ ἀληθὲς οὕτως ἔχει. Κάδμος τὸ γένος ἦν Φοίνιξ. ἀφίκετο δὲ εἰς Θήβας, πρὸς τὸν ἀδελφὸν Φοίνικα, ἁμιλληθησόμενος περὶ τῆς βασιλείας, ἔχων ἄλλα τε πολλὰ, ὅσα βασιλεὺς, ἀλλὰ δὴ καὶ ὀδόντας ἐλεφάντων. ἦν δὲ ὁ βασιλεὺς τῶν Θηβῶν Δράκων, Ἄρεως παῖς, ὃν ὁ Κάδμος ἀποκτείνας, ἐβασίλευσεν. οἱ δὲ φίλοι τοῦ Δράκοντος ἐπολέμουν αὐτῷ. ἀνέστησαν δὲ κατὰ Κάδμου καὶ οἱ παῖδες τοῦ Δράκοντος. [4] ἐπεὶ οὖν οἱ φίλοι καὶ οἱ παῖδες ἥττους ἐγένοντο, ἁρπάσαντες τὰ χρήματα τοῦ Κάδμου, καὶ τοὺς ἐλεφαντίνους ὀδόντας, [5] ἔφυγον ὅθεν ὡρμῶντο. ἄλλοι δὲ ἀλλαχῇ διεσπάρησαν, οἱ μὲν εἰς τὴν Ἀττικὴν, οἱ δὲ εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἄλλοι δὲ εἰς Φωκίδα, ἕτεροι δὲ εἰς Λοκρίδα. ἀφ' ὧν χωρῶν ἐρχόμενοι, ἐπολέμουν τοῖς Θηβαίοις, καὶ ἦσαν ἀργαλέοι πολεμισαί. ἐπεὶ οὖν τοὺς ἐλεφαντίνους ὀδόντας, οὓς εἶχεν ὁ Κάδμος, ἁρπάσαντες ἔφυγον, ἔλεγον οἱ Θηβαῖοι, ὅτι τοιαῦτα δεινὰ ὁ Κάδμος ἐπήγαγεν ἡμῖν, ἀποκτείνας τὸν Δράκοντα. καὶ ἀγαθοὶ

3 ἄνδρες — Arund. ἄνδρες ὁπλῖται.

4 Sequentia desunt cod: Gal.

5 Addit Arund κειμένους ἐν τῷ ἱερῷ — Cæterùm de his Spartis leges Theodoretum Serm. 5. Lucianum *Encom. Dem.* Pindarum *apud Plutarchum*; Ammianum *lib.* 19. Apollodorum 3. Eunapium *Fragm. leg.* Photium *Ecl.* 186, 37. Censorinum, *c.* 4. Apollonii *Sch.* *ad* 4. Eusebii *Chron. n.*692. & X *de Præpar.* Euripidem *Hercule Fur.* Eustathium *ad Il.* *α.* Synesium *Dione.* Hyginum. & Heraclitum *περὶ ἀπίστων*. Vide Jonsium de Script. H. Phil. p 295.

 * Deest

θοὶ ἄνδρες σπαρτοὶ πολεμοῦσιν ἡμῖν. τούτου δὴ τοιούτου συμβάντος, ὁ μῦθος προσανεπλάσθη.

rent. Hæc cùm sic accidissent, fabula conficta est.

* Περὶ τῆς Σφιγγός.

ΠΕρὶ τῆς Καδμείας Σφιγγὸς, λέγουσιν ὡς θηρίον ἐγένετο, σῶμα μὲν ἔχον ὡς κυνὸς, κεφαλὴν δὲ καὶ πρόσωπον κόρης, πτέρυγας ὄρνιθος, φωνὴν δὲ ἀνθρώπου. καθεζομένη δὲ ἐπὶ [1] Σφιγγίου ὄρους, αἴνιγμά τι τῶν πολιτῶν ἑκάστῳ [2] ἔλεγε, καὶ τὸν μὴ εὑρόντα ἀνῄρει. εὑρόντος δὲ τοῦ Οἰδίποδος τὸ αἴνιγμα, ῥίψασα ἑαυτὴν ἀνεῖλεν. ἔστι δὲ ἄπιστος, καὶ ἀδύνατος ὁ λόγος· οὔτε γὰρ ἰδέα τοιαύτη δύναται γενέσθαι. τό, τε τοὺς τὰ αἰνίγματα μὴ διαλύοντας, ὑπ' αὐτῆς ἀποκτείνεσθαι, παιδαριῶδες· τό, τε τοὺς Καδμείους μὴ κατατοξεῦσαι τὸ θηρίον· ἀλλὰ παρορᾷν τοὺς πολίτας, ὡς πολεμίους, κατεσθιομένους, μάταιον. ἔχει οὖν ἡ ἀλήθεια ὧδε. Κάδμος ἔχων γυναῖκα Ἀμαζονίδα, ᾗ ὄνομα Σφίγξ, ἦλθεν εἰς Θήβας, καὶ ἀποκτείνας τὸν Δράκοντα, τὴν τούτου βασιλείαν παρέλαβε· μετὰ δὲ καὶ τὴν ἀδελφὴν Δράκοντος, ᾗ ὄνομα Ἁρμονία.

αἰσθο-

7. *De Sphinge.*

SPhingem Cadméam animal fuisse perhibent, cui corpus quidem esset canis, caput verò, & vultus puellæ, volucris alæ, & humana vox. Sphingium autem montem tenens, ænigma aliquod proposuit civum unicuique, & solvere nescientem interimebat: at scrupum discutiente Oedipode, præceps facta sibi ipsi mortem intulit. Sermo hic incredibilis est, quique fieri non potuit; neque enim forma talis unquam nata; atque eos, qui ænigmata explicare non poterant, fuisse ab ea interfectos, puerile est; & Cadméos feram jaculis non confixisse. Sed malè cives, tanquam hostes, vidisse comestos, stultum. Veritas itaque hæc est. Cadmus uxorem habens Amazonida, cui nomen Sphinx, Thebas concessit, & Dracone interempto regnum hujus occupavit, & postea sororem Draconis Harmoniam. Cùm itaque rescivisset Sphinx, etiam aliam duxisse uxorem; adductis ab obsequium civium plu-

* Deest codici Gallicano.

1 Σφικιν — Cant. & Tollii cod. φίκιον. ὄρ. Eurip. & fortè Hesyc. φίκειον Apollodoro, Plutarcho, Stephano, Tzetzæ. Vide Ortel. Thes. Cod. Gal. consentit.

2 ᾖδεν. Tollius mox. κατατοξεῦσαι. Cant.

3 ἐπίγημε. Arun. & συναπαίρει. Cant. Et Gal.

4 Κάδ-

rimis, magnâ opum vi subducta, ac celere illo cane, quem continuò secum habebat Cadmus, his omnibus instructa abiit in montem Sphingium, unde bello Cadmum adorta est, & factis quotidie insidiis, Thebanorum multos oppressit. Vocare autem insidias illi solent ænigmata; ac proinde sermonibus hæc divulgabant, dicentes; Argiva Sphinx, ænigma aliquod proponens, dilacerat nos; neque illud solvere quisquam potest. Enunciari autem præconio jussit Cadmus, multam se daturum pecuniam Sphingem occisuro. Adveniens igitur vir Corinthius Oedipus, bellicis rebus inclytus, atque equum secum habens velocem, & Cadmeorum aliquos, Sphingem, noctu montem petens, confodit. Quibus ita gestis, commodè instituta fabula est.

αἰσθομένη δὲ ἡ Σφὶγξ ὅτι καὶ ἄλλην [3] ἔγημε, πείσασα τοὺς πολλοὺς τῶν πολιτῶν συναπαίρειν αὐτῇ, καὶ τῶν χρημάτων τὰ πλεῖστα ἁρπάσασα, καὶ τὸν ποδώκην κύνα, ὃν ἦκε Κάδμος ἄγων, λαβοῦσα, μετὰ τούτων ἀπῆρεν εἰς τὸ λεγόμενον ὄρος Σφίγγιον, καὶ ἐντεῦθεν ἐπολέμει τῷ Κάδμῳ· ἐνέδρας δὲ ποιουμένη καθ' ἑκάστην ὥραν ἀνῄρει. καλοῦσι δὲ οἱ [4] Θηβαῖοι τὴν ἐνέδραν, αἴνιγμα. ἐθρύλλουν δὲ οἱ πολῖται λέγοντες. Σφὶγξ ἡμᾶς ἡ Ἀργεία, [5] αἴνιγμά τι λέγουσα, διαρπάζει. ἐξευρεῖν δὲ τὸ αἴνιγμα οὐδεὶς δύναται. κηρύττει δὲ ὁ Κάδμος, τῷ ἀποκτενοῦντι τὴν Σφίγγα δώσειν χρήματα πολλά. ἐλθὼν ὁ Οἰδίπους, ἀνὴρ Κορίνθιος, τά τε ἄλλα πολεμικὰ ἀγαθὸς, ἔχων ἵππον ποδώκην, καὶ τινας λαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ τῶν Καδμείων, [6] νυκτὸς ἀπιὼν ἐπὶ τὸ ὄρος, ἀπέκτεινε τὴν Σφίγγα. τούτων οὕτως συμβάντων, ὁ μῦθος ἐπιτηδεύθη.

4 Καδμεῖοι. Arun. ἐξέλυσας ἄστυ Καδμείων—Soph. Oed. Tyr.

5 αἰνίγματι ὑφισταμένη, Arund. Vid. Apollod. 3°. Bibl.

6 διὰ νυκτὸς ἐξιὼν, καὶ ἐνεδρεύσας αὐτῇ, εὕρετο τὸ αἴνιγμα, τέτεσι τὴν ἐνέδραν, καὶ ἀπέκτεινε τὴν σφίγγα. Arund De Sphinge & triplici de eâ fabula Vid. Camerar. in Sophoc. Oedip. de ejus figura Apollod. 3°. quam pictam habes eleganter in Sophoc. MS°. Bibl. Trin. Col. Cant.

* Περὶ τῆς Ἀλώπεκος.

8. *De Vulpe.*

VUlpem, uti ferunt, Thelmesiam abreptos Cadméos devorasse, est sanè stolidum;

ΦΑσὶ περὶ τῆς [1] Τελμησίας ἀλώπεκος, ὡς ἁρπάζουσα τοὺς Καδμείους κατήσθιεν. ἔστι δὲ εὔηθες·

1 Mons Bœotiæ Teumessus. unde vulpem hanc Τευμησίαν dicunt Hesyc. Stephan. Tzetzes. Ch. 1. 20. Thelmessus Lyciæ mons Suidæ imposuit hâc in re.

* Deest cod. Gallicano hoc caput.

εὔηθες· [2] οὐ γὰρ ἄλλο τι ζῷον, ὃ δύναται ἁρπάσαι ἄνθρωπον, καὶ φέρειν, χερσαῖον ὄν. ἀλώπηξ δὲ, μικρόν ἐστι ζῷον, καὶ ἀσθενές. ἐγένετο δέ τι τοιοῦτον. ἀνὴρ Θηβαῖος καλὸς κἀγαθὸς, ἐκαλεῖτο Ἀλώπηξ, ὃς ἦν πανοῦργος. οὗτος συνέσει πάντας ἀνθρώπους ἐνίκα. δεδιὼς δὲ ὁ βασιλεὺς, μὴ ἐπιβουλεύσῃ αὐτῷ, ἐξελαύνει αὐτὸν ἐκ τῆς πόλεως. συναγαγὼν δὲ [3] ἐκεῖνος πολὺν στρατὸν, καὶ ἄλλους μισθοφόρους, τὸν καλούμενον λόφον Τελμήσιον κατέλαβεν. ὅθεν ἐκπηδῶν, ἐσύλα τοὺς Θηβαίους. ἔλεγον δὲ οἱ ἄνθρωποι, Ἀλώπηξ ἡμᾶς κατατρέχων ὑποχωρεῖ. ἀφικνεῖται δὲ ἀνὴρ Κέφαλος ὀνόματι, τὸ γένος Ἀθηναῖος, πολὺν ἔχων στρατὸν, ἐπίκουρος τοῖς Θηβαίοις. οὗτος τόν τε Ἀλώπεκα ἀπέκτεινε, καὶ τὸν στρατὸν ἐξήλασεν ἐκ τοῦ τόπου.

cùm nullum sit animal terrestre, quod rapere hominem possit, & ferre: Vulpes autem parva bestia est, & imbecillis. At verò tale quid factum est. Erat inter Thebanos vir, formâ egregiâ præstans, ac bonus, Vulpes nomine, qui versutus planè, omnes ingenio exsuperabat. Veritus autem rex, nè quid adversùm se moliretur, civitate illum ejecit. At is conflato grandi exercitu, & mercenariis aliis, collem occupavit Telmesium; unde prosiliens Thebanos deprædabatur. Dixêre verò homines, Vulpem ad se excursiones facere, & retrò cedere. Cephalus postea Atheniensis cum grandi exercitu auxilio venit Thebanis; qui & Vulpem interfecit, ejúsque exercitum loco expulit.

2 οὐ γὰρ ἄλλο τί ἐστι χερσαῖον θηρίον, ὃ δύναται ἁρπάσαι ἄνθρωπον καὶ φεύγειν. Arun.
3 ἐκεῖνος —— Cant. & Arund. de Τελμησίῳ λόφῳ. V. Notam superiorem, 1. Vid. de hac fab. Apollod 2. & Tzetzem Chil, 1. hist. 20. Suidam in Τελμησία——

Περὶ Νιόβης.

9. *De Niobe.*

Φασὶν ὡς Νιόβη ζῶσα, λίθος ἐγένετο ἐπὶ τῷ τύμβῳ τῶν παίδων· ὅστις δὲ πείθεται ἐκ λίθου γενέσθαι ἄνθρωπον, ἢ ἐξ ἀνθρώπων [1] λίθον, εὐήθης ἐστί. τὸ δὲ ἀληθὲς ἔχει ὧδε. [2] Νιόβη ἀποθανόντων

Nioben memorant dum viveret, ad filiorum tumulum in lapidem conversam esse. Qui verò credit hominem ex lapide, aut vicissim lapidem ex hominibus posse fieri, næ ille insulsus est. At

1 ἐξ ἀνθρώπου λίθον. Cantab.
2 Νιόβης, ἀποθανόντων τῶν παίδων, ποιήσας τις εἰ. λίθ. Arund. & Oxon. fortè pro ἑαυτῇ legas αὐτῇ — ἔστησεν ἐπὶ τῷ τῶν παίδων τάφῳ. Cant. rectiùs, τύμβῳ ut & Gall.

rei veritas hæc eſt. Niobe, fato ereptis liberis, ſtatuam ſibi lapideam confici juſſit, & filiorum ſepulchro imponi; quam nos ipſimet vidimus talem, qualis etiam eſſe narratur.

των τῶν ἑαυτῆς παίδων, ποιήσασα ἑαυτῇ εἰκόνα λιθίνην, ἔστησεν ἐπὶ τῷ τύμβῳ τῶν παίδων. [3] καὶ ἡμεῖς ἐθεασάμεθα αὐτήν, οἵα καὶ λέγεται.

3 Post παίδων, Arund. & Oxon. a legunt. ἔλεγον δ' ὅτι οἱ παριόντες, Νιόβη λιθίνη ἕστηκεν ἐπὶ τοῦ τύμβου· ἐθεασάμεθα καὶ ἡμεῖς αὐτήν. ὥσπερ καὶ [ἐγὼ] λέγεται, περὶ τὸν χαλκοῦν Ἡρακλέα ἐκαθήμην, τοιοῦτον ἦν χάλκεον, ἀλλ' οὐχ ἡ Νιόβη αὐτὴ λιθίνη ἐγένετο.

10. *De Lynceo.*

Περὶ Λυγκέως.

LYnceum illa, quæ ſub terra ſunt, viſu penetraſſe, falſum omnino arbitror. Ipſa autem veritas ſic habet. Primus hic æs, argentum, & reliqua metalla inquirere occœpit, inque ea indagatione lucernas ſecum ſub terram portavit, quas quidem ibi reliquit, ipſe interim omne æs, ferrúmque extulit. Narrare itaque homines; Lynceus etiam in terræ penetralibus recondita conſpicit; atque ea ſubiens, aufert argentum.

ΛΥγκέα λέγουσιν, ὡς [1] τὰ ὑπὸ γῆν ἑώρα. τοῦτο δὲ ψεῦδος· τὸ δὲ ἀληθὲς ἔχει ὧδε. Λυγκεὺς πρῶτος ἤρξατο μεταλλεύειν χαλκὸν, καὶ ἄργυρον, καὶ τὰ λοιπά· ἐν δὲ τῇ μεταλλεύσει λύχνους μεταφέρων [2] ὑπὸ τὴν γῆν, τοὺς μὲν κατέλειπεν [3] ἐκεῖσε, αὐτὸς δὲ [4] ἀνέφερε τὸν χαλκὸν, καὶ τὸν σίδηρον. ἔλεγον οὖν οἱ ἄνθρωποι, ὅτι Λυγκεὺς καὶ τὰ ὑπὸ γῆν ὁρᾷ. καὶ καταδύνων, ἀργύριον ἀναφέρει.

1 λέγεται, ὡς Λυγκεὺς καὶ τὰ ὑπὸ τὴν γῆν. mox, τὸ δὲ ἀληθὲς οὕτως ἔχει. Gall
2 μεταλλεία —— &
3 ἐπὶ τοῦ τόπου — Oxon. Lond. & Cant.
4 ἀνεφέρετο συλλέξας χαλκὸν καὶ σίδηρον. Oxon. & Lond. Habes hæc verbatim apud σχ. in Ariſtop. Pl. Apoſtolium, & Lycophr. Tzetzem, nullâ factâ Palæphati mentione. Vide Pind. σχ. N. 1. & Theocrit. εἰδ. 27.

11. *De Cæneo.*

Περὶ Καινέως.

DIcunt Cæneum invulnerabilem fuiſſe. Hominem vero ferro lædi non poſſe qui exiſtimat, ſanè perquam fa-

ΚΑινέα φασὶν, ὅτι ἄτρωτος ἦν. ὃς δ' ὑπολαμβάνει [1] ἄτρωτον ἀπὸ σιδήρου ἄνθρωπον, εὐήθης ἐστίν. ἡ δὲ ἀλήθεια ἔχει οὕτως.

1 ἄτρωτον εἶναί τινα ἀπὸ τοῦ σιδήρου, ἄνθρωπον ὄντα, ματαιάζει. Ox.

οὕτως. [2] Καινεὺς ἦν Θετταλὸς τῷ γένει, ἀγαθὸς τὰ πολεμικὰ, καὶ ἐπιστήμων τοῦ μάχεσθαι. γενόμενος δὲ ἐν πολλαῖς μάχαις, οὐδέποτε ἐτρώθη· οὔτε Λαπίθαις συμμαχῶν, πρὸς [3] τῶν Κενταύρων ἀπέθανεν, ἀλλὰ συλλαβόντες αὐτὸν [4] μόνον, κατέχωσαν, καὶ οὕτως ἐτελεύτησεν. ἔλεγον οὖν οἱ Λαπίθαι, ἀνελόμενοι τὸν νεκρὸν αὐτοῦ, καὶ εὑρόντες μὴ τετρωμένον τὸ σῶμα, Καινεὺς τόν γε ἄλλον βίον ἄτρωτος ἦν, καὶ ἀπέθανεν ἄτρωτος.

tuus est. Sed verum ita est. Cæneum genere Thessalum, bello strenuum, & scientissimum pugnarum, etiamsi multis interfuisset præliis, nunquam ferro percussum esse; etiam nec eo tempore, quo adversus Centauros præsidio venisset Lapithis, cecidisse; sed ab illis comprehensum injecta terra, finiisse vitam. Reperto igitur illæso corpore, prædicârunt Lapithæ, Cæneum, ut totâ quidem vitâ nullo fuisset ferro penetrabilis, sic quoque intactum obiisse.

2 Καινεὺς ἐῶν ἀνὴρ Θετταλὸς τὸ γένος. Ox.
3 τοὺς Κενταύρους —— Ox. α.
4 μόνον — ὑπὸ σφίας εἷς ἀπ' ἄλλων ἄ-λλων ἀριστήων —— Apoll. Arg. α. Vide ibi σχ. & ad Hom. ιλ. α χ. 264. Apostolius hæc etiam ad verbum descripsit, non agnito Palæphato. cent. 4. n. 71.

Περὶ Κύκνου.

12. *De Cycno.*

Ὁ Αὐτὸς λόγος καὶ περὶ Κύκνου τοῦ ἐν Κολώναις, καὶ γὰρ ἐκεῖνόν φασιν, ὅτι ἄτρωτος ἦν. καὶ αὐτὸς ἦν αἰχμητὴς, καὶ ἐπιστήμων μάχης. [1] ἐν δὲ Τροίᾳ ὑπ' Ἀχιλλέως λίθῳ πληγεὶς, οὐκ ἐτρώθη. ἔλεγον οὖν οἱ ἄνθρωποι, [2] ὁρῶντες τὸν νεκρὸν αὐτοῦ, ὅτι ἄτρωτος ἦν καὶ αὐτός. [3] οὕτω κἀκεῖνος ἄτρωτος ἐκλήθη. κατηγορεῖ δὲ τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐμοὶ συμμαρτυρεῖ, Αἴας ὁ Τελαμώνιος.

IDem ille sermo fertur de Cycno illo Colonæo, fuisse scilicet & ipsum invulnerabilem. Sed & hic egregius bellator, rerumque militarium peritus, in Troja aliquando ab Achille lapide tactus est, nec vulneratus tamen. Propterea, qui cadaver reperirent integrum, etiam ipsum fuisse invulnerabilem narrabant. Atque ità dictus is invulnerabilis. Sed enim hunc sermonem retundit, ac mihi patrocinatur Ajax

1 μάχης. ἀπέθανε δὲ ἐν Τροίᾳ ὑπ' Ἀ. λ. βληθεὶς καὶ οὐδέποτε ἐτρώθη. Oxon. leg βληθεὶς, ὡς ἐτρώθη δὲ. Confer. σχ. Pindari Ολ. β cum Ovidio Metam. 12. ——
2 οἱ ἄνθρωποι οἱ ὁρῶντες — Cant. cui desunt post ἦν, καὶ αὐτός ——
3 οὕτως οὗτος, Oxon. ut & infra, τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐμοὶ μαρτυρεῖ.

4 ἄτρω-

Telamonius; qui & ipse invulnerabilis audiit, licèt sibi ipsi ferro vitam ademerit.

μώνιος. καὶ γὰρ κἀκεῖνος ἐλέγετο ἄτρωτος, [4] ἀναιρεθεὶς ξίφει ὑφ᾽ ἑαυτοῦ.

4 ἄτρωτ@, κὴ ἀπέθανε ξίφει πεσόντος ὑφ᾽ ἑαυτοῦ. cod. Gal. Eustathius ad ιλ. notat, Ajacem nusquam in Iliade vulnerari, indè creditum eum invulnerabilem. σχ. Soph. in Ajace eadem fere memorat, ad v. 849.

13. *De Dædalo & Icaro.*

AJunt à Minoë Dædalum, & Icarum, filium ejus, ob delictum aliquod carceri mancipatos; Dædalúmque adpositis alis evolasse unà cum Icaro. Fieri autem non potest, ut quis hominem præsumat volasse, & quidem fictitias habentem alas. Hujusmodi ergo fuit, quod refertur. Cùm in custodia detineretur Dædalus, clam per fenestram sese demittens, adscensâ scaphâ mare ingrediebatur; quod ubi animadvertisset Minos, naves misit insecuturas: sed ubi à Dædalo, Icaróque fuere cognitæ, vento vehementi, atque impetuoso, quasi volantes, in mari huc illuc circumferuntur; & Dædalus quidem salvus terram attigit, sed vitam in mari finiit Icarus; atque ejus de nomine

Περὶ Δαιδάλου καὶ [1] Ἰκαρίωνος.

ΦΑσὶν ὅτι Μίνως Δαίδαλον καὶ [2] Ἴκαρον κατεῖρξε διά τινα αἰτίαν, υἱοὺς αὐτοῦ ὄντας. Δαίδαλος δὲ ποιήσας πτέρυγας [3] προσθετὰς, ἐξῆπτη μετὰ τοῦ Ἰκάρου. νοῆσαι δὲ ἄνθρωπον πετόμενον, ἀμήχανον, καὶ ταῦτα πτέρυγας ἔχοντα [4] ὑποθετάς· τὸ οὖν λεγόμενον, ἦν τοιοῦτον. Δαίδαλος ὢν ἐν εἱρκτῇ, καθεὶς ἑαυτὸν διὰ θυρίδος, [5] καὶ σκαφίδι ἐμβὰς εἰς θάλασσαν, ἔπλεεν. αἰσθόμενος δὲ ὁ Μίνως, πέμπει πλοῖα [6] διώξοντα. ὡς ᾔσθοντο δὲ Ἴκαρός τε καὶ Δαίδαλος διωκόμενοι, ἀνέμου λάβρου καὶ σφοδροῦ ὄντος, πετώμενοι, ἤγουν πλέοντες, ἐν τῷ πελάγει περιτρέπονται. καὶ ὁ μὲν Δαίδαλος [7] σώζεται εἰς τὴν γῆν· ὁ δὲ Ἴκαρος τελευτᾷ ἐν τῷ πελάγει. ὅθεν ἀπ᾽ ἐκείνου Ἰκά-

1 Ἰκάρου. Cant. & Ox. Gal.

2 Ἴκαρον τὸν υἱὸν αὐτοῦ καθεῖρξε — Oxon.

3 πτέρυγας ἀμφοτέροις προσθετὰς ἐξῆπτη. Oxon. & Lond.

4 προσθετάς.

5 κὴ τὸν υἱὸν κατασπάσας, σκαφίδι ἐμβὰς ἀπῆει — Oxon. & Lond.

6 διώξοντα. οἱ δὲ ὅτε ᾔσθοντο διωκόμενοι, ἀνέμου λάβρου ὄντ@, πετόμενοι ἐφαίνοντο. εἶτα πλέοντες περὶ Κρητικὸν τόπον, ἐν τῷ Ἰκαρίῳ πελάγει περιτρέπονται. Ox. & Lond. Menecrates Dædalum, occiso patruele fratre, Cretam petiisse dicit: Icarum, filium ejus, ab Atticis pulsum, dum patrem petit, naufragio periisse Serv. ad VI Æneid.

7 διασώζεται — Ἴκαρ@ διαφθείρεται — Ox. α.

 8 ἐκα-

Ἰκάριον πέλαγος ἐκλήθη. [8] ἐκβληθεὶς δὲ ὁ Ἴκαρος ὑπὸ τῶν κυμάτων, παρὰ τοῦ πατρὸς ἐτάφη.

Icarium pelagus nuncupatum. Postea verò à fluctibus ejectus sepulcro juxta patrem mandatus est.

8 ἐκβληθέντα δ' αὐτὸν ὑπὸ τῶν κ. ὁ πατὴρ ἔθαψεν. Ox. Ait Apollod. 2. lib. sepultum fuisse ab Hercule.

Περὶ Ἀταλάντης καὶ Μηλανίωνος.

14. *De Atalanta & Melanione.*

Λέγουσι περὶ Ἀταλάντης, καὶ Μηλανίωνος, ὡς ἡ μὲν ἐγένετο Λέαινα, ὁ δὲ Λέων. τὸ δὲ ἀληθὲς, ἔνι τοιοῦτον. Ἀταλάντη καὶ Μηλανίων, ἐκυνήγουν, ἀναπείθει δὲ τὴν κόρην Μηλανίων, μιγῆναι [1] αὐτῇ. εἰσέρχεται δὲ εἴς τι σπήλαιον, μιχθησόμενος. ἦν δὲ ἐν τῷ ἄντρῳ εὐνὴ λέοντος, καὶ Λεαίνης· [2] οἳ καὶ ἀκούσαντες φωνῆς, ἐξελθόντες, [3] ἀναιροῦσι τοὺς περὶ Ἀταλάντην. μετὰ δὲ χρόνον τῆς Λεαίνης, καὶ τοῦ Λέοντος ἐξελθόντων, [4] οἱ κυνηγετοῦντες σὺν Μηλανίωνι, εἰς ταῦτα τὰ ζῶα ἔδοξαν αὐτοὺς μεταβεβλῆσθαι. εἰσβάλλοντες οὖν εἰς τὴν πόλιν, [5] διεφήμιζον, ὡς οἱ περὶ Ἀταλάντην καὶ Μηλανίωνα εἰς Λέοντας μετεβλήθησαν.

FErunt Atalantam, & Melaniónem, in leænam, & leonem, conversos. Hujus autem rei veritas talis est. Cùm simul venationi operam darent Atalanta, & Melanion, ille quidem persuasit puellæ, ut secum commisceretur; & jam coiturus, spelæum ingreditur; in quo cubile erat leonis, leænæque: qui, postquam voces eorum exaudivere, prodeuntes Atalantam & Melaniónem dilacerârunt. Leone deinde, ac Leænâ solis egredientibus, qui cum Melanióne venabantur, ipsos in ejusmodi animalia existimabant conversos; séque in urbem recipientes, rumoribus sparserunt, Atalantam, & Melaniónem, in leones immutatos.

1 αὐτῇ. εἰσέρχονται δὲ εἰς τὸ σπ. μιχθησόμενοι. Cant. & Ox.
2 οἱ δὲ, Lond.
3 ἐξελθόντες ἐμπίπτουσι τοῖς περὶ Ἀταλάντην κ. ἀναιροῦσιν αὐτούς. Ox. & Lond. Pro ἐξελθόντων, cod. Gal. ἐξελθόντες.
4 ἰδόντες αὐτοὺς οἱ συγκυνηγετοῦντες — μεταβληθῆναι — Ox. a.
5 διεφημίσαντο, ὡς Μελανίων κ. Ατ. Cantab & Ox.

Περὶ Καλλιστοῦς.

15. *De Callistone.*

ΚΑὶ ὁ περὶ Καλλιστοῦς λόγος τοιοῦτος, ὡς κυνηγετοῦσα ἄρκτος ἐγένετο. ἐγὼ δέ φημι,

IDem etiam de Callistone est sermo; scilicet illam inter venandum in ursam commutatam. At mea quidem sen-

tentia, illam crediderim venatione occupatam, ab obvia in monte ursa devoratam esse: ipsos verò, qui unà venarentur, videntes eam propè ursæ cubile, neque indè redeuntem, mox, transformatam in ursam puellam, proclamâsse.

καὶ ταύτην εἰς [1] ὄρος καταντήσασαν, ὅπου ἐτύγχανεν ἄρκτος, θηρεύουσαν καταβρωθῆναι. τοὺς δὲ κυνηγετοῦντας, [2] ἰδόντας μὲν αὐτὴν εἰσελθοῦσαν ἐπὶ τὴν τῆς ἄρκτου κοίτην, μηκέτι δὲ ἐξερχομένην, εἰπεῖν, ὡς ἡ κόρη ἄρκτος ἐγένετο.

1 εἰς ξύλλοχόν τινα κατοντήσασαν. Ox. mox. ἄρκτος, καὶ θηρεύουσαν — Cant.

2 ἰδόντας μὲν αὐτὴν εἰσελθοῦσαν ἐπὶ τὴν τ. Ox. & Tollius.

Περὶ τῆς Εὐρώπης.

16. *De Europa.*

Europam Phœnicis filiam, tauro per mare vectam, è Tyro in Cretam trajecisse, fabula est. Mihi verò videtur, neque taurum, neque equum, tantum pelagus nando transfretare potuisse, neque in taurum puellam conscendisse agrestem: atque adeò, si Europam in Cretam abire Jupiter voluisset, inventurum fuisse utique viam illi meliorem. Veritas autem sic habet. Bello vexabat Tyriorum regionem Taurus, homo Gnossius, ac postremò, inter cæteras Tyri puellas, rapuit etiam filiam regis Europam. Indè dicere homines, Europam regis filiam taurum avexisse. His ità gestis fabula conficta est.

Φασὶν Εὐρώπην τοῦ Φοίνικος, ἐπὶ ταύρου ὀχουμένην, διὰ τῆς θαλάττης ἐκ Τύρου εἰς Κρήτην ἀφικέσθαι. [1] ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, οὔτε ταῦρον, οὔθ' ἵππον, τοσοῦτον πέλαγος διανήξασθαι δύνασθαι. οὔτε κόρην ἐπὶ ταῦρον ἄγριον ἀναβῆναι· ὅ,τε ζεὺς εἰ ἐβούλετο Εὐρώπην εἰς Κρήτην ἐλθεῖν, [2] εὗρεν ἂν αὐτῆς ἑτέραν πορείαν καλλίονα. τὸ δὲ ἀληθὲς ἔχει ὧδε· ἀνὴρ Κνώσιος, ὀνόματι Ταῦρος, ἐπολέμει τῇ [4] Τυρηνίῳ χώρᾳ. τελευταῖον δ' ἐκ Τύρου ἥρπασεν ἄλλας τε κόρας, ἀλλὰ δὴ καὶ τὴν τοῦ βασιλέως θυγατέρα, Εὐρώπην. ἔλεγον οὖν οἱ ἄνθρωποι· Εὐρώπην, τὴν τοῦ βασιλέως, ταῦρος ἔχων ᾤχετο· τούτου δὲ γενομένου, προσανεπλάσθη ὁ μῦθος.

1 ἐμοὶ δὲ οὐκ ἂν ταῦρος, οὔθ' ἵππος δοκεῖ τοσοῦτον πέλαγος διανύσαι δύνασθαι Ox. & Lond.

2 εὑρεῖν ἂν αὐτῇ ἑτέραν ὁδοιπορίαν καλλίονα.. Cantab.

3 Κνώσιος —— Cant. b. Gal.

4 Τυρίων χώρᾳ — ἀποπλεύσας οὖν ἐκ Τύρου, ἥρπασεν ἄλλας τε πολλὰς κόρας, καὶ τὴν τοῦ βασιλ. Ox. α.

[1] Περὶ τοῦ Δουρείου ἵππου καὶ τῆς Τροίας.

Φασὶν ὡς Ἀχαιοὶ οἱ [2] ἐν ξυλίνῳ ἵππῳ, κατεπόρθησαν τὴν Ἴλιον. ἔστι δὲ μυθώδης ἄγαν ὁ λόγος. ἡ δὲ ἀλήθεια ἐστὶν αὕτη. ἵππον κατεσκεύασαν ξύλινον, πρὸς [3] μέγεθος μετεωρότερον [4] τῶν πυλῶν, ὅπως μὴ [5] ἑλκόμενος, εἰσέλθῃ, ἀλλ' ὑπέχῃ τῷ μεγέθει. οἱ δὲ λοχαγοὶ ἐνεκάθηντο ἐν κοίλῳ χωρίῳ περὶ τὴν πόλιν· ὃ Ἀργείων λόχος ἐκαλεῖτο μέχρι τοῦ νῦν. αὐτόμολος δὲ ἐλθὼν ὁ Σίνων εἰς Ἴλιον, φράζει [6] τοῖς Ἰλιεῦσιν, εἰσαγαγεῖν τὸν ἵππον, προσθεὶς καὶ τὸ μὴ εἰσελθεῖν τοὺς Ἕλληνας. οὗ ὑπακούσαντες οἱ Τρῶες, καὶ τὰς πύλας καθελόντες, εἰσάγουσι τὸν ἵππον. εὐωχουμένων δ' αὐτῶν, ἐπεισέρχονται οἱ Ἕλληνες. καὶ οὕτως ἑάλω ἡ Τροία.

17. *De Equo Duréo, & Troja.*

Plurimùm item fabulosus ille sermo, absconditos, uti ajunt, in ligneo equo Achæos Ilium expugnâsse. Sed hoc est verum: equum ædificarunt ligneum, ipsis portis magnitudine sublimiorem; ut longè supereminens, nullâ ratione trahi in urbem posset. Ipsi interea ductores in concavo ad urbem loco consedêre, qui in hunc usque diem Achivorum insidiæ vocatur. Tum verò transfuga Sinon Ilium ingreditur, & persuadet Iliensibus, equum in civitatem arcesserent, datâ fide, non reversuros Græcos. Dicto audientes Trojani, & portas dejicientes, equum inducunt: quibus tum convivantibus, Græci supervenere; & sic capta Troja est.

Περὶ

1 Περὶ τῦ ἐν Τροίᾳ ξυλίνυ ἵππυ. Oxon.

2 Ἀχαιοὶ ἐν ξυλίνῳ κοίλῳ ἵππῳ χίλιοι καὶ ἑκατὸν κατεβάλλοντο [κατελάβοντο] τὴν Ἴλιον. Ox. & Lond. ἐκ ξυλίνων ἵππων χιλίων ἑκατὸν ἐπορθ. Cantab. Et Gall. errorem peperit (ἐν ξυλίνοις ἵπποις) Iota olim adscriptum. Eustathius ad Od. λ. non meminit hujus numeri. Stesichorus centum, alii tantùm duodecim fuisse tradunt.

3 πρὸς μέτρον τῶν πυλ. Canta. & Oxo γ. Et Gall. ἐκ ἰσόμετρον ταῖς πύλαις, Oxo. α.

4 μήδ' ἑλ — ἀλλ' ὑπερέχῃ Cant. Ox. & Lon. ὑπερέχειν — & mox ἐνεκάθηντο. Cant.

5 Ἀργεῖος λόχος, Cant. & Ox. γ. Gal.

6 φράζει αὐτοῖς πολλὰ μαντείας, ὡς εἰ μὴ εἰσαγάγοιεν τὸν ἵππον εἰς τὴν πόλιν, ὑποστρέψειεν οἱ Ἀχαιοί. ἐὰν δὲ εἰσαγάγωσιν, ε. τούτῳ δὲ ὑπακούσαντες οἱ Τρῶες εἰς τὸ τεῖχος εἰσάγουσι τὸν ἵππον. ἀναχωρήσασι δὲ αὐτοῖς ἐπιπίπτουσι οἱ Ἕλληνες, ἀφ' ὃ καθῄρητο τὸ τεῖχος, καὶ οὕτως — Oxon. α. & ferè in omnibus consentit Lond.

1 Αἰγο-

18. *De Æolo.*

Narrant Æolum habitum fuisse ventorum Deum, qui inclusos utri ventos Ulyssi dedit. Sed de hoc nihil hujusmodi esse, omnibus existimo manifestum. Verisimilius autem, Æolum, astrologiæ gnarum prædixisse Ulyssi tempora, quibus certi quidam venti aspirarent. Tradunt insuper, æneo muro urbem ejus circumdatam; falsò item, cùm, uti arbitror, armatos habuerit milites, qui mœnia custodirent.

Περὶ τοῦ Αἰόλου.

[1] Λέγουσιν ὅτι Αἴολος ἦν κυριεύων τῶν πνευμάτων, ὅστις ἔδωκεν Ὀδυσσεῖ τοὺς ἀνέμους ἐν ἀσκῷ. Περὶ δὲ τούτου ὡς οὐχ οἷόν τε, δῆλον εἶναι πᾶσιν οἶμαι, εἰκὸς δὲ ἀςρολόγον γενόμενον Αἴολον, φράσαι Ὀδυσσεῖ τοὺς χρόνους, [2] καθ' οὓς ἐπιτολαί τινες ἀνέμων γενήσονται. Φασὶ δὲ, ὅτι καὶ χαλκοῦν τεῖχος τῇ πόλει αὐτοῦ περιεβέβλητο· ὅπερ ἐςὶ ψευδές. ὁπλίτας γὰρ, ὡς οἶμαι, εἶχε, τὴν πόλιν αὐτοῦ φυλάττοντας.

1 Λέγεται ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος. Tol.
2 τὸν χρόνον, καθ' ἃς ἐπιτολὰς ἄνεμοι πνεύσονται —— Lon. & Ox. ἀλληγορεῖται, inquit Eustat. ὁ αἰνὸς εἰς ἀνθρώπινον σῶμα —— Diodorus 5. Apostolius & σχολ. Lycophr. videri hac de re possunt.

19. *De Hesperidibus.*

Ferunt mulieres quasdam fuisse Hesperides; quibus aurea mala erant in arboribus, à dracone servata; ad quæ Hercules etiam expeditionem instituit. Res autem ità se habet. Hesperus vir Milesius fuit, Cariam incolens, habuitque filias duas, nomine Hesperides. Erant verò huic oves pulchræ, & fœcundæ, cujusmodi etiam nunc Mileti;

Περὶ Ἑσπερίδων.

[1] Λέγουσιν ὅτι γυναῖκές τινες ἦσαν αἱ Ἑσπερίδες. ταύταις δὲ ἦν μῆλα χρυσᾶ ἐπὶ μηλέας, ἣν ἐφύλασσε δράκων. [2] ἐφ' ἃ μῆλα καὶ Ἡρακλῆς ἐςρατεύσατο. ἔχει δὲ ἡ ἀλήθεια ὧδε. Ἕσπερος ἦν ἀνὴρ Μιλήσιος, ὃς ᾤκει ἐν τῇ Καρίᾳ, καὶ εἶχε θυγατέρας δύο, αἳ ἐκαλοῦντο Ἑσπερίδες. τούτῳ δὲ ἦσαν ὄϊς καλαὶ, καὶ ἔγκαρποι. [3] οἷαι καὶ νῦν αἱ ἐν Μιλήτῳ. ἐπὶ τούτῳ δὴ ὀνομάζονται

1 Λέγεται ὡς γυναῖκες. Ox. a.
2 Post δράκων in Ox. sequitur ἔχει δὲ ὧδέ πως τὸ ἀληθές. Horti Hesperidum duo, alter in Libyâ Pentapol. alter ad Oceanum Atlanticum, qui hic memoratur.
3 εὔκαρποι, ἤτοι πρόβατα, τὸ γένος ὁ νῦν ἐςὶν ἐν Μιλήτῳ. Ox.

ται χρυσαῖ. κάλλιστον γὰρ ὁ χρυσός. ἦσαν δὲ ἐκεῖναι κάλλισται. Μῆλα δὲ καλεῖται τὰ πρόβατα. ἅπερ ἰδὼν ὁ Ἡρακλῆς βοσκόμενα [4] περὶ τὴν θάλατταν, περιελάσας ἐνέθετο εἰς τὴν ναῦν. καὶ τὸν ποιμένα αὐτῶν ὀνόματι Δράκοντα, εἰσήγαγεν εἰς οἶκον, οὐκέτι ζῶντος τοῦ Ἑσπέρου, ἀλλὰ τῶν παίδων αὐτοῦ. ἔλεγον οὖν οἱ ἄνθρωποι· ἐθεασάμεθα χρυσᾶ μῆλα, ἃ Ἡρακλῆς ἤγαγεν ἐξ Ἑσπερίδων, τὸν φύλακα ἀποκτείνας δράκοντα. καὶ ἔνθεν ὁ μῦθος προσανεπλάσθη.

ac proinde vocabantur aureæ: pulcherrimum enim sicut est aurum; ità & hæ pulcherrimæ. Μῆλα quippe vocantur oves; quas cùm in littore pascentes Hercules vidisset, mortuo jam Hespero, sed, viventibus liberis, abactas in navem imposuit, earúmque pastorem Draconem domum abegit. Dicebant itaque homines; vidimus aurea mala, quæ Hercules, occiso custode Dracone, ex insulis Hesperidum avexit. Indè fabula conficta est.

4 περὶ τῇ θαλάσσῃ βοσκόμενα. Ox. Lond. & Cant aurea mala. i. e. capræ & oves; quas Hercules ex Africa in Græciam exportavit. Varro de Re Ru.

---

[1] Περὶ Κόττου, καὶ Βριάρεως.

20. *De Cotto, & Briareo.*

[2] Φασὶν οὖν περὶ τούτων, ὡς ἔσχον ἑκατὸν χεῖρας, ἄνδρες ὄντες. πῶς δὲ οὐκ εὔηθες τὸ τοιοῦτον; [3] τὸ δὲ ἀληθὲς οὕτως. [4] τῇ πόλει ὄνομα Ἑκατονταχειρία, ἐν ᾗ ᾤκουν. ἦν δὲ πόλις τῆς νῦν καλουμένης Ὀρεστιάδος. ἔλεγον οὖν οἱ ἄνθρωποι, Κόττος, καὶ Βριάρεως, καὶ [5] Γύγης, οἱ Ἑκατοντάχειρες, βοηθήσαντες τοῖς θεοῖς, αὐτοὶ ἐξήλασαν τοὺς Τιτᾶνας ἐκ τοῦ Ὀλύμπου.

Narrant de his, quòd centum manus habuerint. Quomodo autem non fatuum hoc? Sed veritas ejusmodi est. Civitati, quam illi inhabitabant, nomen erat Hecatonchiriæ, sitæ in Orestiade. Hinc ajebant vulgò, Cottum, Briareum, & Gygem, centimanos, opem Diis ferentes, Titanas Olympo expulisse.

Περὶ

1 Περὶ Κόττου, καὶ Βριάρεω, καὶ Γύγου. Ox. & Cant. Et Gall.

2 περὶ τούτων e. sed Cant. φασὶν περὶ Κόττου καὶ Βριαρ. Gal. Βρια;

3 τὸ δὲ ἀληθὲς οὕτως ἔχει. Cant. & Ox.

4 τούτων τῇ πόλει. Lond. —— ἦν δὲ Ἀχαρνίας τῆς νῦν Ὀρεστιάδος καλουμένης. Ox. & Lond. [ἦν δὲ ἡ πόλις ἡ νῦν καλουμένη Ὀρεστιάς. Cant.] Τεκμαίρομαι δὲ ὅτι μετὰ τῶν ὀλυμπίων ἐμαχέσαντο τὴν πρὸς Τιτᾶνας μάχην. ταῦτα γὰρ τὰ χωρία ὅμορα ὄρει τῷ Ὀλύμπῳ —— hæc rectè, Oxon. & Lond.

5 Mallem, Γύης, ut apud Apollodorum in Bibliothecâ.

1 Σκύλ-

21. *De Scylla.*

DE Scylla ajunt, in Tyrrhenia fuisse belluam, umbilico quidem tenus feminam, cui agnata deinceps erant canum capita; corpus verò reliquum serpentis. Talem autem generationem concipere, perquàm absurdum. Sed veritas ità se habet. Erant insulæ quædam Tyrrhenorum, quæ deprædabantur confinia Siciliæ, & Ionium sinum; erátque illis triremis velox, nomine Scylla; quæ cùm reliquas naves interciperet, victum frequenter sibi comparabat, atque hinc plurium in ore versabatur. Illam tamen navem Ulysses, vento secundo usus, & vehementi, effúgit; ac postea, quomodo insecuta fuisset, quà ratione effugisset, atque navigii formam, Alcinoo Corcyræ enarravit. Ex his conficta fabula est

Περὶ [1] Σκύλλης.

ΛΈγουσι περὶ Σκύλλης, ὡς ἦν ἐν [2] Τυῤῥηνίᾳ θηρίον τὶ, γυνὴ μὲν μέχρι τοῦ ὀμφαλοῦ, κυνῶν δὲ ἐντεῦθεν αὐτῇ προσπεφύκασι κεφαλαί· τὸ δὲ ἄλλο σῶμα, ὄφεως. τοιαύτην δὲ φύσιν ἐννοεῖν, πολὺ εὔηθες· ἡ δὲ ἀλήθεια αὕτη. [3] Τυῤῥηνίων νῆσοι ἦσαν, αἳ ἐλῄζοντο τὰ περίχωρα τῆς Σικελίας, καὶ τὸν Ἰόνιον κόλπον. ἦν δὲ ναῦς τριήρης ταχεῖα, [4] τό, τε ὄνομα Σκύλλα· αὕτη ἡ τριήρης τὰ λοιπὰ τῶν πλοίων συλλαμβάνουσα, πολλάκις [5] εἰργάζετο βρῶμα, καὶ λόγος ἦν περὶ αὐτῆς πολύς. ταύτην τὴν ναῦν Ὀδυσσεὺς, [6] σφοδρῷ καὶ λάβρῳ πνεύματι χρησάμενος, διέφυγε. διηγήσατο δὲ ἐν Κορκύρᾳ τῷ Ἀλκινόῳ πῶς ἐδιώχθη, καὶ πῶς ἐξέφυγε. καὶ τὴν ἰδέαν τοῦ πλοίου. ἀφ' ὧν προσανεπλάσθη ὁ μῦθος

1 Σκύλλας. Cant. Lond. Ox. Gal.
2 ἐν Κυρηνίας & mox. κυνῶν ἢ κεφαλαὶ ἐντεῦθεν — & πολλῆς ἀληθείας Cant. Gall. πολλὴ ἀλήθεια —— Ox. a. Lond
3 Τυῤῥηνῶν νῆσος ἦσαν, αἳ Ox. Κυρηνίων, Gall. Cantab. qui mox etiam legit.

4 ταχεῖα, τό, τε ὄνομα Σκύλλα, καὶ [illegible] Hygin. c. 270.
5 πολλὰ κακὰ εἰργάζετο. Ox. Lond.
6 σοφῷ καὶ λαύρῳ χρώμενος. Lond. Ox. Cæterùm de Scylla V. omnino Eustath. in *Odyss.* p. 1714.

28. *De Dædalo.*

FAbulantur Dædalum statuas fabricasse per se ambulantes. At mihi quidem hoc in

Περὶ Δαιδάλου.

ΛΈγουσι περὶ Δαιδάλου, ὡς ἀγάλματα κατεσκεύαζε [1] πορευόμενα. τὸ δὲ ἀνδριάντα

1 δι ἑαυτῆς πορευόμενα. Ox. & Lond.

Τὰ

τα δὲ αὐτοῦ βαδίζειν, ἀδύνατον εἶναι δοκεῖ ἔμοι γε· τὸ δὲ ἀληθὲς [2] τοιοῦτον. οἱ τότε ἀνδριαντοποιοὶ, καὶ ἀγαλματοποιοὶ, [3] κατεσκεύαζον ἀνδριάντας, συμπεφυκότας ἔχοντας καὶ τοὺς πόδας. Δαίδαλος δὲ [4] ἐποίει διαβεβηκότας τὸν ἕνα πόδα. [5] οἱ δὲ ἄνθρωποι ἔλεγον, [6] ὁδοιποροῦν τοῦτο τὸ ἄγαλμα, ὃ εἰργάσατο Δαίδαλος, ἀλλ' οὐχὶ ἑστηκός· ὡς καὶ νῦν λέγομεν. εἰσὶ δὲ καὶ μαχόμενοι ἄνδρες γεγραμμένοι, καὶ τρέχοντες ἵπποι, καὶ [7] χειμαζομένη ναῦς.

statua videtur impossibile. Veritas autem ejusmodi. Cùm qui eâ tempestate sculptores erant, & statuarii, statuas conficerent pedes habentes corpori agnatos; Dædalus protenso altero pede faciebat incedentes. Proinde dicebant vulgò, ambulare statuam Dædali, neque ut reliquas stare: sicuti & hodie loquimur. Nam & picti sunt viri pugnantes, currentes equi, & quæ fluctibus jactatur navis.

2 δεῖ τοῦτο. Ox. a.
3 κατεσκεύαζον ἀνδρ. συμπεφυκότας ὁμοῦ τοὺς πόδας, καὶ τὰς χεῖρας παραπεπταμένας ἐποίουν. Ox. & Lond.
4 πρῶτος ἐποίησε διαβεβηκότα τὸν ἕνα. Ox.
5 διὰ τοῦτο δὴ οἱ ἄνθρωποι — Ox.
6 ὁδοιπορεῖν τὸ ἄγαλμα τοῦτο εἰργάζετο. Ox.

7 ναῦς χειμαζομένη, οὕτω κἀκεῖνον ἔλεγον ποιεῖν ἀγάλματα ὁδοιποροῦντα. Ox. De his Dædali statuis vide Zenob. p. 55. Aristot. 1. Pol. c. 4. Tzet. Chil. 1. hist. 19. Hesych. & Suidam, Δαιδάλεια. Platonem Menone. & Euseb. Hanc fabulam non habet codex Cantab.

[1] Περὶ Φινέως.

[2] Ἱστοροῦσι περὶ Φινέως, ὡς διεφθόρουν ἅρπυιαι τὸν νοῦν αὐτοῦ. δοκοῦσι δὲ ἔνιοι, θηρία καὶ πετεινὰ [3] ταῦτα, ἁρπάζοντα ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ Φινέως τὸ δεῖπνον. ἡ δὲ ἀλήθεια ἔχει οὕτω. Φινεὺς ἦν Παιονίας βασιλεύς. γέροντα δὲ αὐτὸν [4] γεγονότα, ἡ ὄψις ἀπέλειπεν, οἵτε ἄῤῥενες παῖ-

23. *De Phineo.*

De Phineo memorant, quòd Harpyiæ victum ejus corrumperent; ac putant nonnulli, illas feras quasdam volucres esse, quæ ex mensa Phinei raperent prandium. Ità verò se res habet. Phineus rex fuit Pæoniæ; hunc jam senem visus defecit. Cùmque mortem obiissent liberi illius

1 Περὶ ἉΡΠΥΙΩ͂Ν καὶ ΦΙΝΈΩΣ Ox. a.
2 ἱστορεῖται ὡς διέφθειρον αἱ ἅρπυιαι τὸν βίον τοῦ Φινέως. Ox. Lon. & Apostol.

3 πετεινὰ εἶναι ταῦτα, ἁρπάζειν — Ox. Apost. Gall.
4 ὄντα — & ἄῤῥενες αὐτοῦ — Ox.

masculi, filiæ, Pyria & Erasia, patris rem familiarem consumpserunt. Hinc Poetæ, miser, inquiebant, Phineus, cujus vitam Harpyiæ perdunt. Commiserti autem ejus Zethus, & Calais, vicini ipsius, Boreæ, viri non incelebris, filii, auxilium tulerunt; &, filias oppido expellentes, opibúsque ejus recollectis, inspectorem quendam illi Thracem apposuerunt.

δες ἀπέθανον. θυγατέρες δὲ ἦσαν αὐτῷ, Πυρία, καὶ Ἐρασία. αἵτινες τὸν τοῦ πατρὸς βίον διέφθειρον. ἔλεγον οὖν οἱ [5] ποιηταὶ, δύστηνος ὁ Φινεὺς, ὅτι αἱ Ἅρπυιαι τὸν βίον αὐτοῦ διαφθείρουσιν. οἰκτείραντες δὲ αὐτὸν Ζῆθος καὶ Κάλαϊς, ἀσυγείτονες αὐτῷ, Βορέου παῖδες, ἀνδρὸς [6] οὐκ ἀσήμου, βοηθήσαντες αὐτῷ, τὰς θυγατέρας [7] ἐξήλασαν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ τὰ χρήματα συναθροίσαντες, ἐπίτροπόν τινα κατέστησαν τῶν Θρᾳκῶν.

5 οἱ πολῖται —— Ox. Apostol. ut alibi —— Et Gall.

6 ἀνδρὸς, ἢ ἀνδρὸς —— Ox. & Lond.

7 ἐξεδίωξαν. Ox.

---

24 *De Metra.*

[1] Περὶ Μήτρας.

DE Metra Erisichthonis ferunt, quòd, quandocunque etiam vellet, formam mutaret. Cæterùm ridicula hæc fabula. Quomodo enim verisimile est, ex puella bovem fieri, aut canem, aut avem? Veritas autem ejusmodi. Erisichthon vir Thessalus fuit, qui absumptâ re familiari, ad pauperiem redactus est. Erat autem illi filia, Metra nomine, formâ tam egregia, ut quisquis illam vel solùm adspiceret, protinus deperiret. Sed enim tum temporis homines sibi uxores argento non comparabant:

ΠΕρὶ Μήτρας τῆς Ἐρισίχθονος φασὶν, ὡς [2] ὁπότε τὶς βούλοιτο, ἀλλάσσειν τὴν ἰδέαν. ὁ δὲ μῦθος καταγέλαστος. πῶς γὰρ εἰκὸς ἐκ κόρης γενέσθαι βοῦν, καὶ αὖθις κύνα, ἢ ὄρνεον; τὸ δὲ ἀληθὲς ἔχει ὧδε. Ἐρισίχθων ἦν ἀνὴρ Θετταλὸς, καὶ διαφθείρας τὰ χρήματα, πένης ἐγένετο. ἦν δὲ θυγάτηρ αὐτῷ καλὴ, καὶ ὡραία, Μήτρα τὸ ὄνομα. ὅς τις δὲ εἶδεν αὐτὴν, [3] ἤρα ταύτης. ἀργυρίῳ μὲν οὖν οἱ τότε ἄνθρωποι οὐκ ἐμνηστεύοντο. ἐδίδοσαν δὲ [4] οἱ μὲν ἵππους,

1 Περὶ ΜΗΣΤΡΑΣ Oxon. & Tzet. Chil. & Lond. non agnoscit hanc fabulam. cod. Gall. ὁποίαν τὶς βούλοιτο.

2 ὁπότε βούλοιτο ἀλλάσσειν —— Ox. ἄ. ὁποίαν Cantab. ut & mox κύνα καὶ ἵππον. Lond. ἢ ἵππον ἢ ὄρνεον —— Cod. Cant.

3 ἐπιθυμητικῶς διέκειτο πρὸς αὐτήν. Ox. & Lond.

4 οἱ μὲν ἵππους. Cantab. & mox. ὁ.

ἵππους, οἱ δὲ βοῦς, τινὲς δὲ πρόβατα, ἢ ὃ ἂν ἐθέλῃ ἡ Μήτρα. ἔλεγον δὲ οἱ Θετταλοὶ, ὁρῶντες ἀθροιζόμενον τῷ Ἐρισίχθονι τὸν βίον· ὅτι ἐγένετο ἐκ Μήτρας αὐτῷ καὶ ἵππος, καὶ βοῦς, καὶ τἄλλα· ἀφ' ὧν ὁ μῦθος προσανεπλάσθη.

at loco ejus alii quidem dabant equos, alii boves, nonnulli oves, aut quidquid etiam exposceret Metra. Dicebant ergo Thessali, videntes, quæ vitæ sunt necessaria, Erisichthoni congregata. Metram illi fieri equum, bovem, aliàque; de quibus fabula.

ἢ ἂν ἐθέλοι — Ox. & Cantab. & Lond. Habes hanc fabulam cum sua interpretatione apud Lycophr. Tzetzem; vide Ovid. Metam. 8. De luco Cereris exciso videtur hic aliquid legisse Tzetzes chil. 2. hist. 47.

Περὶ Γηρυόνου.

Γηρυόνην φασὶν, ὅτι τρικέφαλος[1] ἦν. ἀδύνατον δὲ σῶμα τρεῖς κεφαλὰς ἔχειν.[2] ἦν δὲ τοιόνδε τοῦτο. πόλις ἐστὶν ἐν τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ, Τρικαρηνία καλουμένη. ἦν δὲ Γηρυόνης ἐν τοῖς τότε ἀνθρώποις ὀνομαστὸς, πλούτῳ τε καὶ ἄλλοις[3] διαφέρων· εἶχε δὲ καὶ βοῶν ἀγέλην[4] θαυμαστὴν, ἐφ' ἣν ἐλθὼν Ἡρακλῆς, ἀντιποιούμενον Γηρυόνην ἔκτεινεν· οἱ δὲ θεώμενοι περιελαυνομένας τὰς βοῦς, ἐθαύμαζον. ἦσαν[5] γὰρ τὸ μὲν μέγεθος, μικραί· ἀπὸ δὲ κεφαλῆς ἐπὶ τῇ ὀσφύϊ μικραὶ, καὶ σιμαὶ, κέρατα οὐκ ἔχουσαι, ὀστᾶ δὲ μακρὰ, καὶ πλατέα. πρὸς τοὺς πυνθανομένους οὖν ἔλεγόν τινες, Ἡρακλῆς ταύτας περιήλα-

25. *De Geryone.*

GEryonem aiunt fuisse tricipitem; cùm fieri non possit, corpus aliquod tribus capitibus esse præditum. At tale quid accidit. Urbs est in Euxino ponto Tricarenia appellata; ubi inter homines celebris vivebat Geryon, divitiis, aliísque rebus præcellens. Cæterùm boum gregem admirabilem habuit; ad quem abigendum veniens Hercules, resistentem Geryonem interemit; & qui abactas videbant boves mirabantur. Erant enim magnitudine quidem exiguæ, à capite usque ad ilia insuper parvæ, & simæ, cornua non gerentes, sed ossa longa, lataque. Responderunt itaque nonnulli interrogantibus: Herculem Tricareni Geryonis bo-

σιν,

1 ἐγένετο. Ox. & Lond.

2 ἦν δὲ τοιοῦτον — Ox.

3 τοῖς ἄλλοις, ὑπερφέρων τῶν ἄλλων — Ox. & Lond.

4 θαυμαστῶν — & ἀντιποιούμενον. Cantab.

5 τὸ μὲν μέγεθος μακραί. — ἀπὸ τῆς ὀσφύος μακραὶ καὶ σιμοκέρατα. — Cant. & Ox. & Gall. ἀπὸ τῆς ὀσφύος — legit Lond. vide cap. de Cerbero. Justinus ait tres fuisse fratres concordes. Vid. Dodecathlon Herc.

1 ἀγνοῦν-

ves abegisse. Quo ex dicto Geryonem tria capita habuisse, sunt qui suspicabantur.

σεν, οὔσας Γηρυόνου τοῦ Τρικαρήνου. τινὲς δὲ ἐκ τοῦ λεγομένου, ὑπέλαβον αὐτὸν τρεῖς ἔχειν κεφαλάς.

---

26. *De Glauco Sysiphi.*

Περὶ Γλαύκου τοῦ Σισύφου.

HUnc & ipsum ab equis devoratum esse perhibent, ignorantes quòd, cùm equos aleret, neque rerum domesticarum curam haberet, sumptúsque faceret ingentes, opibus dilapidatis, victus tandem illi defuerit.

ΦΑσὶν ὅτι καὶ οὗτος κατεβρώθη ὑπὸ τῶν ἵππων. ἀγνοοῦντες, ὅτι [1] ἱπποτροφῶν, καὶ τῶν οἰκείων οὐδενὸς ἐπιμελούμενος, καὶ μεγάλας δαπάνας ποιούμενος, ἐπετρίβη, καὶ ἀπέλιπεν αὐτὸν ὁ βίος.

1 ἀγνοοῦντες ὅτι ὑπὸ τρυφῶν κ̀ μεγάλων δαπανῶν, ἃς ἐποίει, οὐδὲν ἐπιμελούμενος τῶν οἰκείων, ἐπετρίβη κ̀ ἀπέλιπεν — rectè, sed hæc tamen Diomedi tribuit malè idem Oxon. De tribus Glaucis vide Eustath. & Hyginum. fab. 272.

---

27. *De altero Glauco Minois filio.*

Περὶ Ἑτέρου Γλαύκου τοῦ Μίνωος.

ET hæc fabula omnino ridicula, Glauco melle interfecto, Minos eidem sepulchro inclusit Polyidum Cœrani filium Argivum: qui cùm vidisset draconem quendam alteri mortuo herbam imponentem, atque hoc modo resuscitantem, idipsum fecit, ac Glaucum vitæ restituit. Fieri autem non potuit; sed illud rectiùs. Glaucus poto melle turbatus, bile multa commotà, animi deliquium patiebatur. Accessere igitur cùm alii

ΚΑὶ οὗτος ὁ μῦθος παγγέλοιος, ὡς δὴ τοῦ Γλαύκου ἀποθανόντος [1] ἐπὶ τῷ μέλιτι, ὁ Μίνως ἐν τῷ τύμβῳ κατώρυξε τὸν τοῦ [2] Κοιράνου Πολύειδον, ὃς ἦν ἐκ τοῦ Ἄργους. ὃς ἰδὼν δράκοντα ἑτέρῳ δράκοντι πόαν ἐπιθέντα τεθνεῶτι, καὶ ἀναςήσαντα αὐτὸν, καὶ οὗτος, τὸ αὐτὸ ποιήσας εἰς τὸν [3] Γλαῦκον, ἀνέςησεν· τοῦτο δὲ ἀδύνατον. ἐγένετο δὲ τοιόνδέ τι. Γλαῦκος πιὼν μέλι ἐταράχθη. [4] χολῆς δὲ αὐτῷ πλεί-

1 ἐν τῷ μέλιτι. Ox. & Lond.
2 Κυράνου Πολυ. Ox. α. Hygino fab. 151. vocatur Carani fil. malè.
3 τῷ Γλαύκῳ, ἀνέςησεν αὐτὸν, ὅπερ ἐςὶν ἀδύνατον, ἀποθανόντα αὐτὸν οὐκ ἀναςῆναι διὰ πόας, ἢ ὄφιν, ἀλλ' οὐδὲ ζῶον ἄλλο. Ox. & Lond.
4 ἐταράχθη τὴν κοιλίαν. Ox. ——

κινα;

πλείονος κινηθείσης, ἐλειποθύμησεν ὁ Γλαῦκος. ἀφίκοντο δ᾽ οὖν οἵ τε δὴ ἄλλοι ἰατροὶ, ἅτε δὴ χρήματα ληψόμενοι, ἀλλὰ δὴ καὶ Πολύειδος. ὃς ἰδὼν τὴν πόαν, ἣν ἔμαθε παρά τινος ἰατροῦ, ᾧ ὄνομα ἦν Δράκων, καὶ ταύτῃ τῇ βοτάνῃ χρησάμενος, ὑγιῆ ἐποίησε τὸν Γλαῦκον. ἔλεγον οὖν τινες, ὅτι Πολύειδος τὸν Γλαῦκον, ὑπὸ μέλιτος θανόντα, [5] ἀνέστησεν.

medici, relaturi mercedem, tum etiam Polyidus, & conspectâ herbâ, quam à medico didicerat, cui nomen Draco, adhibuit illam ipsam, & Glaucum sanum reddidit. Hinc dicebant multi, quòd Polyidus melle interemptum Glaucum resuscitaverit.

κινηθείσης. λειποθυμήσαντι ἀφίκοντο οἵτε δὴ ἄλλοι ἰατροὶ, ὡς χρήματα ληψόμενοι· καὶ πρὸς τούτοις Πολύιδος· ἔδη δὲ ἐκλιπόντος αὐτοῦ, ἰδὼν τινα πόαν ἀπέλυσε. Ox. α.

5 Post ἀνέστησεν. Ox. Lon & Cant. addunt ἢ, ὥσπερ τῷ δράκοντι ἴασθαι· ἀφ᾽ οὗ οἱ μυθογράφοι τὸν μῦθον ἔπλασαν. Ox. α. & Lond. sed Ox. γ. Cant. & Gal. μυθοπλάσται ἀνεπλάσαντο. —— Fabulam hanc fusiùs narrat Hyginus, fab. 136. meliùs autem Apollod Bibl. 3c. vide Apostol. 6. n 32. ex Tarrhæo, puto Erasinus Polyidon herbam esse ait, & draconem quoque appellatam, per quam restituebatur Glaucus. Vide Suidam in voce Ἀκίσματα.

Περὶ Γλαύκου τοῦ Θαλαττίου.

28 *De Glauco Marino.*

Ἀιδεται [1] ὅτι καὶ οὗτος ὁ Γλαῦκος πόαν φαγὼν ποτὲ, ἀθάνατος ἐγένετο, καὶ νῦν ἐν τῇ θαλάττῃ οἰκεῖ. τὸ δὲ τῇ πόᾳ ταύτῃ μόνον Γλαῦκον ἐντυχεῖν, καὶ λίαν [2] ἔνι γε εὔηθες, τό, τε ἄνθρωπον ἐν θαλάττῃ, ἢ ἄλλό τι τῶν χερσαίων ζῆν. ἔχει δὲ τὸ ἀληθὲς οὕτω. Γλαῦκος ἦν ἀνὴρ ἁλιεὺς, Ἀνθηδόνιος τὸ γένος· ἦν δὲ κολυμβητὴς, ἐν τούτῳ [4] ὑπερφέ-

Celebratur etiam hic Glaucus, quòd postquam herbam comedisset, factus sit immortalis, & nunc in mari habitet. Glaucum autem solum hanc herbam assecutum, hominémque, vel quodvis animal terrestre, in mari vivere, perquam ridiculum est. At verò ipsa rei veritas hæc est. Glaucus piscator fuit Anthedoniensis genere, atque

ρων

1 λέγεται. Cant. Ox. Gal.

2 λίαν δεῖν. Cant.

3 ζῆν. ὁπότε οὔτε ποτάμιοί τι δύνανται ζῆν ἐν θαλάσσῃ, οὔτε τὸ ἀνάπαλιν τὰ θαλάσσια δύνανται ζῆν ἐν τῷ ποταμῷ. μάταιος οὖν ὁ λόγος. ἔχει δὲ —— Oxon. & Lond.

4 ἐν τούτῳ δὲ ἦν διαφέρων τοῖς ἄλλοις. κολυμβῶν δὲ ἐπὶ τῷ λιμένι ἤρξατο ἀπὸ τῆς πόλεως, καὶ διακολυμβήσας, πάλιν ὤφθη αὐτοῖς. πυνθανομένων δὲ —— τὰ διατρίψας τὰς ἡμέρας, ὅτι, ἐν —— καὶ συγκλείσας εἰς αὐτὸν [λιμένα] Ox. α. Lond. Post διακολυμβήσας aliquid deesse videtur.

5 ἀγχθ-

natator præ cæteris iſtac in arte excellens: quem cùm cives in portu aquis ſe immergentem vidiſſent, ipſe continuò ad alium ſe locum natando recepit, & cùm intra dies plurimos viſus à ſuis non eſſet, emergens rurſum, conſpectui illorum ſe reſtituit. Interrogantibus itaque domeſticis, ubinam egiſſet, ille conficto mendacio, in mari, inquit. Cúmque piſces eodem loco concluſos haberet, neque quiſquam aliorum piſcatorum, veſaniente tempeſtate, capere quid poſſet; ultro petebat à civibus, cujuſmodi ſibi piſces adferri cuperent; prolatíſque quos volebant, Glaucus vocatus eſt marinus. Denique in feram incidens marinam, periit. Cum autem è mari non prodiret, fabulati ſunt homines, ipſum habitare in eo, & ſedem habere.

ρων πάντων κολυμβητῶν. κολυμβῶντος δὲ ἐν τῷ λιμένι, ὁρώντων αὐτὸν τῶν ἐν τῇ πόλει, αὐτὸς διακολυμβήσας εἴς τινα τόπον, καὶ μὴ ὀφθεὶς τοῖς οἰκείοις, ἐπὶ ἡμέρας ἱκανὰς, διακολυμβήσας πάλιν, ὤφθη αὐτοῖς. πυνθανομένων δὲ τῶν οἰκείων, ποῦ διέτριβεν, αὐτὸς ψευδόμενος ἔφη, ἐν τῇ θαλάττῃ· καὶ συγκλείων εἰς αὐτὸν ἰχθύας, ὁπότε χειμὼν γένοιτο, καὶ μηδεὶς τῶν ἄλλων [5] ἁλιέων ἰχθῦς δύναιτο λαμβάνειν, [6] καὶ ἔλεγε τοῖς πολίταις, τίνας βούλοιντο τῶν ἰχθύων ἀποκομισθῆναι αὐτοῖς. καὶ κομίζων οὓς ἂν ἤθελον, Γλαῦκος Θαλάσσιος ἐκλήθη· καὶ περιτυχὼν θηρίῳ θαλαττίῳ, ἀπώλετο. μὴ ἐλθόντος δὲ αὐτοῦ ἐκ τῆς θαλάττης [7] ἐμύθευσαν οἱ ἄνθρωποι, ὡς ἐν θαλάττῃ οἰκεῖ, κἀκεῖ μένει.

5 αἰχθυῶν — Cantab. & Gall.
6 ἐπυνθάνετο τῶν πολιτῶν, τίνας δὲ βούλοιντο —— Oxon.

7 ἐμυθολόγησαν οἱ ἄνθρωποι, ὅτι Γλαῦκος κἀκεῖ τὸ λοιπὸν διάγει ἐν θαλάττῃ. Ox. Vid. Apoſtol. cent. 6. n. 32.

---

29 *De Bellerophonte.*

FErunt, quòd alatus equus Pegaſus Bellerophontem geſtârit. Mihi autem videtur equus minimè poſſe volare, nedum ſi omnium avium pennis indueretur. Si enim tale animal quandoque fuiſſet, etiam nunc ſupereſſet. Ajunt

Περὶ Βελλεροφόντου.

ΦΑσὶν ὅτι Βελλεροφόντην ὑπόπτερος ἵππος Πήγασος ἔφερεν. [1] ἐμοὶ δὲ ἵππον οὐδέποτε δοκεῖ δύνασθαι ἵπτασθαι, οὐδ' εἰ πάντα τὰ πτηνῶν πτερὰ λάβῃ· εἰ γάρ ποτε τοιοῦτον ζῶον ἦν, [2] καὶ νῦν ἂν εἴη. τοῦτον δὲ φασὶ

1 ἐμοὶ δὲ ἵππος οὔποτε οὐδέποτε δοκεῖ δύν. Cant. & Gall. πάντα τὰ τῶν πτ. id.
2 κἂν, κἂν ἂν ᾖ νῦν. Ox. a.

καὶ τὴν Ἀμισοδάρου Χίμαιραν ἀνελεῖν. ἦν δὲ ἡ Χίμαιρα, ὥς φασιν, ἔμπροσθεν μὲν λέων, ὄπισθεν δὲ δράκων, μέσῃ δὲ χίμαιρα. ἔνιοι δὲ δοκοῦσι τοιοῦτο γενέσθαι θηρίον, τρεῖς ἔχον κεφαλάς. [3] ἀδύνατον δὲ λέοντα ὁμοίᾳ τροφῇ χρῆσθαι. καὶ τὸ θνητὴν ἔχον φύσιν πῦρ ἀποπνέειν, εὔηθες. ποίαις δὲ τῶν κεφαλῶν τὸ [4] σῶμα ἐπηκολούθει; τὸ δὲ ἀληθὲς οὕτως ἔχει. Βελλεροφόντης ἦν [5] Φρύγιος ἀνὴρ, τὸ γένος Κορίνθιος, καλὸς καὶ ἀγαθός. ὃς πλοῖον κατασκευάσας μακρὸν, ἐληΐζετο τὰ παραθαλάσσια χωρία. ὄνομα δὲ ἦν τῷ πλοίῳ Πήγασος, ὡς καὶ νῦν ἕκαστον τῶν πλοίων ὄνομα ἔχει. μᾶλλον δὲ δοκεῖ πλοίῳ, ἢ ἵππῳ ὄνομα εἶναι Πήγασος. βασιλεὺς δὲ [6] Ἀμισόδαρος ᾤκει ἐπὶ τῷ Ξάνθῳ ποταμῷ. [7] ὄρος δὲ ἦν ὑψηλὸν ὑπ' αὐτῷ, ᾧ ὄνομα Τελμισσός. πρὸς ὃ δὴ ὄρος προβάσεις εἰσὶ δύο ἔμπροσθεν ἐκ πόλεως τῶν Ξανθίων, τρίτη δὲ ὄπισθεν τῆς Καρίας, τὰ δ' ἄλλα [8] κρημνός. ἐν δὲ τῷ μέσῳ αὐτῶν χάσμα ἐστὶ τῆς γῆς μέγα, ἐξ οὗ δὴ καὶ πῦρ

præterea, ipsum Amisodari Chimæram interfecisse. Erat autem Chimæra, ut vulgò putant, antè leo, pòst verò draco, medio autem capella. Multi arbitrantur ejusmodi fuisse animal, quod tria haberet capita. Impossibile autem leonem, & capellam eodem alimento uti; quódque mortalem habet naturam ignem spirare, est fatuum. Quodnam enim istorum capitum corpus sequeretur? Sed veritas ità se habet. Bellerophon erat vir Phrygius, genere Corinthius, honestus ac fortis, qui constructâ longâ navi regiones ad mare positas deprædabatur. Navi autem nomen erat Pegasus, ut & nunc singulæ navium proprium habent vocabulum: & consentaneum magis est, navi potiùs, quàm equo, Pegasi nomen fuisse. Rex porro Amisodarus habitabat ad Xanthum flumen; cui mons præaltus adjacebat, dictus Telmissus: ad cujus anteriorem partem ascensus duo sunt ex urbe Xanthiorum, tertius verò retro ex Caria, reliqua præcipitia: in quorum medio hiatus terræ ingens, unde & ignis

[9] ἀνα-

3 —— λές· σῶμα δὲ ἕν. ἀδύνατον δὲ ἐστιν, καὶ λέοντα καὶ αἶγα ὁμοίᾳ τροφῇ χρῆσθαι Ox. Cant. & Lon. sic & Gall. Vid. Cap. de Centauris.

4 τὸ λεπτὸν σῶμα — Oxon.

5 Φρύγιος ἀνὴρ — desunt Oxon. & mox παραθαλάσσια πλοῖα, καὶ ἐπόρθησαν αὐτὰ —— σας μακρὸν —— Cant. Et Gal. qui statim ὄνομα δὲ δοκεῖ τ. μᾶλλον ἢ ἵππῳ ὄνομα εἶναι Πήγασος. Sic à πήγνυμι. sed & ἵππους πηγοὺς Homerus dicit, i. e. εὐπαγεῖς. Ιλ. ι.

6 Ἀμισώδαρος Oxon. sed Homero, Ἀμισώδαρος —— Od. π.

7 ὄρος δὲ ἦν ἰσχυρὸς ὑψηλόν, ἐξ οὗ ὁ Τελμισσὸς ὕλη περιέχεται. ἐκεῖ δὲ προβάσεις ἔμπρ. ex πό. τῆς Ξανθίων. Ox. & Lond.

8 τὰ ἄλλα κρημνοὶ ὑψηλοί. Ox.

9 ἀνα-

exæstuat. Post hæc mons item alius, cui nomen Chimæra: cujus ascensum anteriorem, ut memorant accolæ, leo inhabitabat, posteriorem verò draco; qui pastoribus etiam, & lignatoribus vim inferebant. Quo tempore cùm Bellerophon advenisset, montem exussit, atque ità combustus Telmissus, & feræ perierunt. Hinc dixêre accolæ, Bellerophontem cum Pegaso suo accedentem Amisodari Chimæram interfecisse: ex quo eventu conficta est fabula.

[9] ἀναδίδοται. ἐπὶ τούτοις δὲ ἐστιν ἕτερον ὄρος, ᾧ ὄνομα Χίμαιρα. τότε δὲ ἦν, ὡς λέγουσιν οἱ προσχώριοι, κατὰ μὲν τὴν πρόβασιν οἰκῶν, λέων ἔμπροσθεν, ὄπισθεν δὲ δράκων. οἳ δὴ καὶ ἐσίνοντο τοὺς νομέας, καὶ τοὺς ὑλοτόμους. τότε δὴ καὶ Βελλεροφόντης ἐλθὼν, τὸ ὄρος ἐνέπρησε, καὶ ἡ [10] Τελμισσὸς κατεκάη, καὶ τὰ θηρία ἀπώλετο. ἔλεγον οὖν οἱ προσχώριοι, [11] Βελλεροφόντην ἀφικόμενον μετὰ Πηγάσου, τὴν Ἀμισοδάρου Χίμαιραν ἀπολέσαι. τούτου δὲ γεγονότος, προσανεπλάσθη ὁ μῦθος.

9 ἀναφέρεται. τούτῳ δὲ τῷ ὄρει ὄνομα ἦν Χίμαιρα· τότε δὲ, ὡς λέγουσιν οἱ ἐγχώριοι, ἦν οἰκῶν λέων κατὰ τὴν προσάντη μὲν προσβάσιν, κατὰ δὲ τὴν ὄπισθεν, δράκων. οἳ δὴ καὶ ἐσίνοντο τοὺς ἐν μέσῳ νομέας καὶ ὑλοτόμους —— Ox. v. Strabonem 14. Homeri interpretes ad ιλ. Z. Hyginum, Apollod.

10 Τελμισσία. Vid. Stephan. περὶ πόλ. & Hesych.

11 Βελλεροφόντης ἀφικόμενος —— ἀπώλεσε Ox. & Cant.

30. *De Pelope, & Equis.*

[1] Περὶ Πέλοπος, καὶ τῶν ἵππων.

PElopem alatis equis venisse in Pissam memorant, cùm uxorem peteret filiam Oenomai Hippodamiam. Ego verò eadem de Pelope dico, atque dixi de Pegaso. Si enim scivisset Oenomaus, alatos esse Pelopis equos, utique non permisisset, ut currum ipsius filia conscenderet. Censendum ita-

ΦΑσὶν, ὅτι Πέλοψ ἦλθεν, ἔχων ἵππους ὑποπτέρους, εἰς [2] Πίσσαν, μνηστευσάμενος Ἱπποδάμειαν τὴν Οἰνομάου θυγατέρα. ἐγὼ δὲ τὰ αὐτὰ λέγω καὶ περὶ τοῦ Πέλοπος, ἅπερ καὶ περὶ τοῦ Πηγάσου. [3] εἰ γὰρ Οἰνόμαος ᾔδει ὑποπτέρους [4] τοὺς τοῦ Πέλοπος ἵππους, οὐκ ἂν δὴ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ ἔδωκεν [5] ἐπὶ τὸ ἅρμα αὐτοῦ ἀναβιβάσαι. ῥητέον οὖν,

1 καὶ ΙΠΠΟΔΑΜΕΙΑΣ. Ox. a.
2 Πίσαν. Cant. rectius.
3 Ἐπεὶ ὁ Οἰνομ. Oxon.

4 ὑποπτέρους ἵππους τοὺς Ox. & Lond.
5 ἐπὶ τὸ ἅρμα. Cant. Ox. a.

φῦν, ὅτι Πέλοψ ἦλθεν ἔχων πλοῖον. ἐγέγραπτο δὲ ἐπὶ [6] τοῦ πλοίου, ἵπποι ὑπόπτεροι. ἁρπάσας δὲ τὴν κόρην, ᾤχετο φεύγων. ἀφ' οὗ ὁ μῦθος προσανεπλάσθη.

que, navigio advenisse Pelopa, in quo depicti erant equi alati; atque eo, raptâ puellâ, fugâ sese subduxisse. Indè fabulæ origo.

6 ἐπὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἐν τῇ πρύμνῃ ἵπποι —— Oxon. σκηνῆς. Lond.

---

[1] Περὶ Φρίξου καὶ Ἕλλης.

Ἱστοροῦσιν ὡς ὁ κριὸς αὐτῷ προύλεγεν, ὅτι ὁ πατὴρ αὐτὸν μέλλει θύειν. καὶ λαβὼν τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, [2] ἀναβάς τε ἐπ' αὐτὸν σὺν αὐτῇ, διὰ τῆς θαλάσσης ἀφίκοντο εἰς τὸν [3] Εὔξεινον πόντον. ὅπερ ἐστὶ δύσπιστον, τὸ, ὡς πλοῖον, τὸν κριὸν διανήχεσθαι, καὶ ταῦτα βαστάζοντα δύο ἀνθρώπους. καὶ ποῦ τὰ σιτία, καὶ ποτὰ, καὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκείνων; οὐ γὰρ δή που ἄσιτοι τοσοῦτον χρόνον διέμειναν. εἶτα Φρίξος τὸν τὴν σωτηρίαν [4] αὐτοῦ φράσαντα κριὸν, καὶ διασώσαντα σφάξας, καὶ τὸ δέρμα ἀποδείρας ἔδωκεν ἕδνον Αἰήτῃ. [5] ὁ δὲ ἔδωκε τῆς ἑαυτοῦ θυγατρός· ὁ δὲ Αἰήτης τῶν Κόλχων τότε ἐβασίλευεν. ὅρα δὲ, τότε πῶς καὶ τὰ δέρματα σπάνια ἦν. ὡς τὸν βασιλέα ἕδνον ἰδίας θυγατρὸς τὸ κώδιον λαβεῖν, οὕτω τοῦ μηδενὸς ἀξίαν τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα

31. *De Phrixo & Helle.*

Arietem scribunt Phrixo prædixisse, futurum, ut illum pater Diis immolaret; atque eum assumptâ sorore arietem conscendisse, & per mare venisse in Pontum Euxinum. Creditu verò perdifficile est, arietem, duos quidem homines portantem, navis instar fretum transnatare. Et ubi alimentum potúsque, & hujus, & illorum? neque enim tantum temporis transigere sine cibo potuere. Phrixus deinde, cùm salutis suæ autorem, servatorémque mactasset, & pellem detraxisset, muneris loco Æetæ dedit, Colchorum tum Regi, filiæ caussâ. At considera, quanta istac tempestate vellerum fuerit raritas, ut etiam Rex in dotem propriæ filiæ vellus acceperit, tam parvi filiam

1 ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΡΙΟΥ, ΚΑΙ Φ. Oxon.

2 αὐτῇ Ἕλλῃ —— Ox. & mox, ἐπ' αὐτὸν τὸν κριὸν.

3 περὶ τριῶν ἢ τεττάρων ἡμερῶν τὸ πᾶν διανύσαντες Lond. mox, ὡς κριὸν διανή. ἀνθρώπους, καὶ ταῦτα β. Oxon.

4 αὐτοῦ Gant. sed Oxon. τὸν αἴτιον τῆς σωτηρ. σφάττει καὶ τὸ δέρμα δίδωσιν εἰς ἕδνον. ὁ δὲ Αἰήτης τῶν τόπων τότε ἐβασ.

5 ὁ δὲ ἔδωκε τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα, mallem legere —— confirmat Hyginus, fab. 3. *filiam dedit ei uxorem.* sed Gall. ὅπως ἂν τῆς αὐλῆς θυγα.

6 ἐπιλα-

suam existimans. Nonnulli verò, ut risum effugerent, auream dixerunt pellem fuisse. At si aurea fuerit, non oportuit regem illam accipere à viro peregrino, & hospite. Addunt etiam, quòd Iason Argo navem, & Græcorum optimos, eò miserit. Sed neque Phrixus adeò ingratus fuit, ut servatorem sui interimeret; & licet smaragdium vellus extitisset, non ad hoc Argo navigâsset. Verùm ità sese habet veritas. Athamas Æoli, qui Hellenis filius, Phrygiæ imperabat; rerúmque suarum habebat inspectorem, quem maximè fidum, & dignum, arbitrabatur, nomine Crium, sive Arietem. Hic, postquàm animadvertit, animum Athamanti esse Phrixum interficiendi, rem continuò illi significavit; qui navem construxit, ac magnam auri vim imposuit: intérque alia mater aderat Pelopis Aurora; quæ ipsa ex pecuniis suis auream, quam confecerat, statuam secum tulit. Crius ita-

γαστέρα ἐνόμιζεν· ἤδη δέ τινες ἵνα τὸν γέλων ἐκφύγωσι, χρυσοῦν φασιν εἶναι τὸ δέρμα τουτί. εἰ χρυσοῦν τὸ δέρμα ἦν, οὐκ ἐχρῆν τὸν βασιλέα λαβεῖν παρὰ ἀνδρὸς ξένου. λέγεται δὲ, ὅτι καὶ Ἰάσων ἐπὶ τὸ κώδιον τοῦτο τὴν Ἀργὼ ἔστειλε, καὶ τοὺς ἀρίστους τῶν Ἑλλήνων. ἀλλ' οὐδ' ὁ Φρίξος οὕτως ἀχάριστος ἦν, ὥστε τὸν εὐεργέτην ἀνελεῖν. οὔτ' εἰ σμαράγδιον ἦν τὸ κώδιον, [6] ἐπέπλευσεν ἡ Ἀργὼ δι' αὐτό. τὸ δὲ ἀληθὲς οὕτως ἔχει. Ἀθάμας ὁ [7] σόλου τοῦ Ἕλληνος, ἐβασίλευσε τῆς [8] Φρυγίας. ἦν δὲ αὐτῷ ἀνὴρ ἐπίτροπος [9] τῶν χρημάτων, ὃν μάλιστα πιστὸν ἡγεῖτο, ὀνόματι Κριός. ὃς αἰσθόμενος τὸν Ἀθάμαντα ἀποκτεῖναι ἐθέλοντα τὸν Φρίξον, δηλοῖ τοῦτο τῷ Φρίξῳ. ὁ δὲ Φρίξος κατεσκεύασε ναῦν, καὶ ἐνέθετο ἐν αὐτῇ χρήματα πάμπολλα, ἐν ᾗ νηὶ καὶ ἡ μήτηρ Πέλοπος. ὄνομα δὲ αὐτῇ Ἠώς. καὶ αὕτη ἐκ τῶν αὑτῆς χρημάτων εἰκόνα ποιησαμένη χρυσῆν ἐνέθετο. σὺν

6 ἔπλευσε —— Cantab. ἴδρασθη. Lond. ἴδρασθη ἂν ἡ Ἀργὼ ἐπ' αὐτό. Oxon

7 Lege Ἀθάμας ὁ τοῦ Αἰόλου τοῦ Ἕλληνος. Sic omnes uno ore tum Græci tum Latini Mythologi. sed Apostolius maluit cum errante errare; habet enim σόλου. Oxon. Αἰόλου.

8 φθίας, Oxon. Lond. Cant. & Gall. In Thessalia Phthia, ubi Hellenis posteri regnabant.

9 τῶν πραγμάτων καὶ τῆς βασιλείας ὑποβασιλεὺς, ὃν μάλιστα π. ἡ. καὶ πλείστου ἄξιον, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Κριός. ἐπεὶ δὲ ἐπιβουλεύει ἡ μήτηρ Φρίξῳ, ὅτι τὴν πρεσβύτερος ἔδωκε τὴν ἀρχήν. † αἰσθόμενος δὲ τοῦτο ὁ Κριὸς, πρὸς μὲν τὸν Ἀθάμαντα οὐδὲν λέγει· πρὸς δὲ τὸν Φρίξον φησὶ, κελεύων ἀπαλλάττεσθαι αὐτὸν ἐκ τῆς γῆς καὶ αὐτῷ ναῦν ἔστειλε καὶ ἐνθέμενος ὅ, τι τὴν πολλοῦ ἄξιον Ἀθάμαντι, καὶ γεμίσας τὴν ναῦν ἁπάντων ἀγαθῶν καὶ χρημάτων, ταῦτα εἰκόνα ἰσόμετρον χρυσῆν ἐποιήσατο. ἦν δὲ ὁ χρυσὸς πολὺς, καὶ λόγος περὶ αὐτοῦ μέγας ἐγένετο. ἀνέθετο ἐν ταύτῃ ναῦν ταῦτα, καὶ Φρίξον καὶ Ἕλλην, καὶ ᾤχετο ἀπιών. Oxon. Lond.

10 αἰσθ-

σὺν τοῖς χρήμασι γοῦν καὶ Φρίξον, καὶ Ἕλλην ὁ Κριὸς ἐνταῦθ' ἐνθεὶς, ᾤχετο ἀπιών. ἡ μὲν οὖν Ἕλλη κατὰ τὸν πλοῦν ἀσθενήσασα, [10] ἀπέθανεν· ἐξ ἧς καὶ Ἑλλήσποντος ἐκλήθη. αὐτοὶ δὲ ἀφικόμενοι εἰς [11] τὸν Φάρον, κατοικοῦσιν αὐτοῦ. καὶ γαμεῖ Φρίξος τὴν τοῦ τῶν Κόλχων βασιλέως θυγατέρα Αἰήτου, δοὺς ἕδνα τούτῳ τὴν χρυσῆν εἰκόνα τῆς Ἠοῦς· ἀλλ' οὐχὶ δέρμα κριοῦ. οὕτως ἀλήθεια ἔχει.

que cum Phrixo, & Helle, ac divitiis eorum, mare ingressus est: & Helle quidem, ex navigatione contracto morbo, exspiravit, atque ab ea nomen Hellespontus obtinuit. Ipsi verò in Pharum delati, sedes ibi figunt: ducitque Phrixus uxorem Æetæ Colchorum regis filiam, in dotem ipsi dans Auroræ statuam auream; non autem vellus arietis. Atque hæc quidem veritas.

10 ἀπέθανεν ἐν τῷ στενῷ πορθμῷ· ἐξ ἧς —— Oxon. α.

11 εἰς Κόλχους κατοικοῦσιν ἐκεῖ, καὶ ἔγημε Φρίξος τοῦ τῶν Κόλχων βασ. Αἰήτου θυγατέρα Χαλκιόπην, δοὺς ἕδνον τὴν χρυσῆν εἰκόνα τῆς Κωδίχ. ἕτεροι δὲ τὸν δ' ... τοῦ Ἀθάμαντος Ἰάσονα πλεῖν τῇ Ἀργοῖ ἐπὶ τοιοῦτον χρυσὸν, ἀλλὰ οὐχὶ ἐπὶ δέρμα κριοῦ. Lond. & Ox. α. in quo, charactere minutiori, additur, ἄλλοι δὲ φασὶν, ... τὸ χρυσόμαλλον δέρας, ἦν βιβλίον ἑρμηνεῦον τινὶ τὴν χημείαν τέχνην, &c. V. Schmidium ad Pind. Π. Δ. & Ovid. Met. l. 7. Eustath. ad Od. p. 1614. Schol. Apoll. ad vers. 256. Hygin fab. 42. & 188. Apollod. 1. Pro φάρον l. ... , vel φάραν.

[1] Περὶ τῶν τοῦ Φόρκυνος Θυγατέρων.

32. *De Phorcynis Filiabus.*

ΚΑὶ περὶ τούτων πολὺ γελοιότερος φέρεται λόγος, ὡς ὁ [2] Φόρκυν εἶχε θυγατέρας τρεῖς, αἵτινες ἕνα ὀφθαλμὸν ἔχουσαι, ἀνὰ μέρος ἐχρῶντο. [3] τούτῳ δὲ ἡ χρωμένη, ἐνετίθει αὐτὸν εἰς τὴν κεφαλὴν, καὶ οὕτως ἔβλεπε. [4] καὶ μιᾶς αὐτῶν τῇ ἑτέρᾳ ἀποδιδούσης τὸν ὀφθαλμὸν, ἔβλεπον πᾶσαι. [5] ἐλθὼν δ' ὁ Περσεὺς

Etiam de his sermo fertur perquam ridiculus; Phorcynem scilicet tres filias habuisse, quæ inter se, unum duntaxat oculum habentes, illo vicissim utebantur. Cujus autem utendi vices essent, suo illum imponebat capiti, atque ità videbat: & sic deinceps unà alteri oculum præbente, omnes conspiciebant. Perseus

ὀπίσω

1 Cod. Ox. α. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΦΟΡΚΥΝΟΣ καὶ τῶν θυγατέρων αὐτοῦ, καὶ τοῦ ἑνὸς ὀφθαλμοῦ αὐτῶν.

2 ὁ Φόρκυς.

3 τούτῳ. τούτῳ δὲ ἡ —— Oxon.

4 ἔβλεπον. οὕτως ἂν ἑκάστη αὐτῶν τῇ ἑτέρᾳ τὸν ὀφθαλμὸν παρέχουσα ἐδίδου τὸ βλέπειν. Ox. α.

5 Περσεὺς καὶ λαβὼν τὸν ὀφθαλμὸν αὐτῶν, ἔφησεν μὴ ἀποδώσειν, ἐὰν μὴ φράσωσιν

autem, cùm à tergo illarum tacito gressu accessisset; eâ, quæ tum oculum habebat, arreptâ, gladióque stricto, jubet sibi Gorgonem indicari; alioquin se ipsas minatur interfecturum. Illæ metu percitæ produnt eam. Cujus ille capite amputato, in aëra abiit, & Polydectæ ostenso, in lapidem ipsum commutavit. At verò ridiculum hoc, hominem vivum, mortui capite conspecto, in lapidem converti. Quæ enim cadaveris vis est & potestas? Verùm res ità transacta. Phorcyn vir fuit Cyrenæus: Cyrenæi porrò genere quidem Æthiopes insulam inhabitant Cyrenen, extra columnas Herculis sitam, & Libyam arant apud Aunonen fluvium juxta Carthaginem, auro maximè abundantes. Hic Phorcyn insulas extra columnas Herculis, tres numero, regno tum possidebat, ibique simulacrum ex auro quatuor cubitorum Palladi fecit. Palladem autem Cyrenæi Gorgonem vocant, sicut Thraces Dianam Bendiam, Dictynnam Cretes,

ὀπίσω αὐτῶν ἐν ἠρεμαίῳ βαδίσματι, κρατήσας τὴν κατέχουσαν τὸν ὀφθαλμὸν, καὶ τὸ ξίφος γυμνώσας, φησὶ δεῖξαι αὐτῷ τὴν Γοργόνα. ἐὰν δὲ μὴ φράσωσιν ἀποκτεῖναι αὐτάς. αἱ φοβούμεναι φράζουσιν. ὁ δὲ ἀποτεμὼν τὴν κεφαλὴν τῆς Γοργόνος, εἰς ἀέρα ἦλθε. καὶ δείξας ταύτην τῷ Πολυδέκτῃ, λίθινον τοῦτον ἐποίησε. καὶ τοῦτο δὲ γελοιότερον, τὸ, ἄνδρα ζῶντα νεκροῦ κεφαλὴν ἰδόντα ἀπολιθωθῆναι. τίς γὰρ δύναμις τοῦ νεκροῦ; ἐγένετο δὲ τοιοῦτόν τι. Φόρκυν ἦν ἀνὴρ Κυρηναῖος. οἱ δὲ Κυρηναῖοι κατὰ γένος μέν εἰσιν Αἰθίοπες· οἰκοῦσι δὲ νῆσον τὴν [6] Κυρήνην, ἔξω οὖσαν τῶν Ἡρακλείων στηλῶν. ἀροῦσι δὲ Λιβύην [7] περὶ τὸν Αὔνονα ποταμὸν, κατὰ Καρχηδόνα· εἰσὶ δὲ σφόδρα χρυσοῖ. ὃς Φόρκυν ἐβασίλευσε τῶν Ἡρακλείων στηλῶν. [8] εἰσὶ δὲ τρεῖς, καὶ ποιεῖ τετράπηχυ ἄγαλμα Ἀθηνᾶς χρυσοῦν. καλοῦσι δὲ τὴν Ἀθηνᾶν Κυρηναῖοι [9] Γοργόνην, ὥσπερ τὴν Ἄρτεμιν Θρᾶκες [10] Βένδειαν, Κρῆτες δὲ

σωσιν αὐτῷ, ὅπη ἐστὶν ἡ Γοργώ. φράζουσι δ' οὖν οὕτως. ὁ δὲ ἀποτεμὼν τὴν κεφαλὴν αὐτῆς εἰς Σέριφον ἦλθε. καὶ δείξας Πολυδέκτῃ, λίθινον αὐτὸν ἐποίησε. Ox. α.

6 Cod. Cant. videtur legisse Κύρλην, Ox. γ. Κυίλην, haud dubiè uterque voluit Κυρλαίλην, ut jamjam Κυρηναῖοι dixerant. Est etiam Κίσση locus satis notus Geographis; unde quis possit existimare Κυρλην utrunque scripsisse.

7 περὶ τὸν Ἄνωνα. οὗτος ὁ Φόρκυς. Penetravit in eas [insulas] Hanno Pœnorum imperator. [unde fortè fluvio nomen] Plin. lib. 6. c. 31. ubi plura huc spectantia habes. Vide etiam Vossium in Pompon. lib. 3. c. 9. ubi hunc locum considerat.

8 Post στηλῶν seq. in Ox. ποιεῖ δὲ ἄγαλμα Ἀθηνᾶς χρυσοῦν, ὅπερ ἦν τετράπηχυ. & Gall.

9 Γοργώ. Oxon. & Lond.

10 Vid. Hesych. in voce Δίλογχον. Ἄρτεμιν κόρην. & Μεγάλην θεόν. Strabonem. p. 470. Turneb. Adver. Meurs. Græc. Fer. p. 57.

 11 Vid.

δὲ [11] Δίκτυναν, Λακεδαιμόνιοι δὲ [12] Οὖπιν. ὁ μὲν οὖν Φόρκυς ἀποθνήσκει, πρὶν εἰς τὸ ἱερὸν ἀναθεῖναι τὸ ἄγαλμα. κατέλιπε δὲ κόρας τρεῖς, [13] Σθενὼ, Εὐρυάλην, καὶ Μέδουσαν. αὗται μὲν γήμασθαι οὐδενὶ ἠβουλήθησαν· διελόμεναι δὲ τὴν οὐσίαν, ἑκάστη μιᾶς ἦρχε νήσου. [14] τῇ δὲ Γοργόνῃ οὔτε ἀναθῆναι τὸ ἱερὸν αὐταῖς ἐδόκει, οὔτε διελεῖν, ἀλλ' ἐν μέρει κατετίθεντο ἐναλλὰξ θησαυρὸν ἑαυταῖς. ἦν δὲ τῷ Φόρκυνι ἑταῖρος, [15] καλὸς, καὶ ἀγαθὸς ἀνὴρ, καὶ αὐτῷ ἐν παντὶ πράγματι ἐχρῶντο ὥσπερ ὀφθαλμῷ. Περσεὺς δ' ἀνὴρ φυγὰς ἐξ Ἄργους, ἐλῄζετο τὰ κατὰ θάλατταν, ἔχων πλοῖα, καὶ ἰσχύν τινα περὶ αὐτόν. πυθόμενος δὲ ταύτην τὴν Γοργόνα βασίλισσαν εἶναι γυναικῶν, καὶ πολύχρυσον μὲν, ὀλίγανδρον δέ· [16] πρῶτα μὲν ναυλοχεῖ ἐν τῷ πορθμῷ, καὶ μεταξὺ τῆς Κυρήνης, καὶ τῆς Σαρ-

Lacedæmonii Upin. Cæterùm Phorcyn, antequam in templo simulacrum dedicaret, moritur; reliquit autem virgines tres, Sthenonem, Euryalen, & Medusam: quæ dum nulli vellent nubere, divisis facultatibus singulæ principatum unius insulæ obtinebant. Porrò Gorgoni neque templum èxstruere visum illis, neque inter se partiri; sed in Thesaurum vicissim reponere. Aderat autem Phorcyni socius, vir probus, ac bonus, eóque in omni negotio, tanquam oculo utebantur. Interea Perseus exilio ex Argo ejectus, loca maritima deprædabatur, secum navigia habens, & prædonum fortem, ac validam manum. Cúmque didicisset, Gorgonem hanc Reginam esse feminarum, auro quidem divitem, sed inopem virorum; in portu primùm statione factâ, inter Cyrenen, ac Sardos

δεων

11 Vid. Schol. Callim. p. 21.

12 Videtur Hesych. legisse apud Callim. loc. cit. Ὦπις. eum vide etiam in Ἀχραιὰ, & in ἱππῶπις, Salmas. in *Inscript.* – Ciceroni, *Upis*, Scaligero *Opis* dicitur. Virgilio *Opis* est una ex comitibus Dianæ; nutricem ejus Upin dicit Schol. Callimi. Vid. Seguini Numismata p. 116.

13 Vid Hesiod. Theog. Schol. Æschyli in Prom. Apollod. 2. Bibl. & lege Ἐνυὼ pro Εἰλω, Πεμφρηδὼ pro Πεφρηδὼ, & Πευηδὼ, pro Ἀ'ὁῦτιώ, Σθενώ. Vitiosè enim hæc apud illos scriptores habentur.

14 Lege τὴν δὲ Γοργόνην, vel Γοργόνα, ut Cantab. & Gall. vel Γοργὼ, ut Oxon. Sensus hoc modo apertus. mox lege, εἰς τὸ ἱερόν. ut supra. Gall. leg. ἱερῷ.

15 καλός τε καὶ ἀγαθός· τοὔνομα ὀφθαλμὸς, ὅτι αὐτῷ —— ἐχρῶντο. Oxon. & Cant. Vid. Aristot lib. de Mundo. & Apul. præcipuè Schol. Aristoph. in Acharn. p. 375. Potest tamen rectè retineri, ἐχρῶντο.

16 πρῶτον μὲν. Cant. ναυλοχῶν ἐν τῷ πορθμῷ μεταξὺ τῆς Κυρήνης καὶ τῆς Σαρδέων, διαπλέοντα αὐτὰ τῆς ἑτέρας πρὸς τὴν ἑτέραν, τὸν ὀφθαλμὸν λαμβάνει. Tollius legit. ἔτος δὲ αὐτῷ τρίζει. Oxon. α.

17 αὐτῷ

obnavigans, & nunc in hanc, nunc in illam descendens, eum, qui oculi vice fungebatur, cepit. Hic quidem dixit illi, nihil aliud ab ipsis capiendum esse, præter solam Gorgona; simúlque auri copiosioris fecit indicium. At ipsæ filiæ, cùm oculum pro vicibus non haberent, ut suprà dictum; coëuntes inter se altera alteram incusabat. Intelligentes autem penes nullam earum oculum esse, quidnam facti accidisset, mirari. Quo tempore adnavigans Perseus, fassus est se oculum habere; neque redditurum, nisi sibi, ubi Gorgon esset, commonstrarent; additâ quoque comminatione, nisi indicium facerent, continuò se ipsas interfecturum. Respondit Medusa, nolle se illam ostendere; cæterùm mox indicàrunt Stheno, & Euryale; ac proinde interfectâ Medusâ, oculum duabus aliis restituit. Gorgonem autem acceptam concidit, postulatâque ab aliis triremi, Gorgonis illi caput imposuit, & navem Gorgona appellavit: quâ circumnavigans pecunias ab insulanis exegit, eosque qui dare recusarent

δεων διαπλέων, τὰ παρὰ τῆς ἑτέρας εἰς τὴν ἑτέραν, τὸν ὀφθαλμὸν λαμβάνει. ὧν μία φράζει αὐτῷ, ὅτι ἄλλο μὲν οὐδὲν ἔχει λαβεῖν παρ' αὐτῶν, [17] εἰ μὴ τὴν Γοργόνα. μηνύει τε [18] αὐτῷ τὸ πλῆθος τοῦ χρυσοῦ. αὗται οὖν αἱ κόραι, ἐπεὶ οὐκ [19] εἶχον τὸν ὀφθαλμὸν ἐν τῷ μέρει κατὰ τὸν εἰρημένον λόγον, συνῄεσαν ὁμόσε, καὶ ᾐτιᾶτο ἑτέρα τὴν ἑτέραν. ὁπότε δὲ [20] ἐπενοοῦντο μὴ ἔχειν, ἐθαύμαζον, τί ἂν εἴη τὸ γεγονός. ἐν τούτῳ προσπλεῖ [21] αὐτοῖς ὁ Περσεὺς, καὶ φράζει ὡς αὐτὸς ἔχει τὸν ὀφθαλμόν. καὶ φησὶ, μὴ ἀποδοῦναι αὐταῖς, ἐὰν μὴ φράσωσιν ὅποι ἐστὶν ἡ Γοργώ. ἐπηπείλει δὲ καὶ [22] προσκατακτενεῖν μὴ εἰπούσας. ἡ μὲν οὖν Μέδουσα, φράζει οὐ δεῖξαι. ἡ δὲ Σθενὼ, καὶ Εὐρυάλη ἔδειξαν. τὴν μὲν οὖν Μέδουσαν ἀποκτείνει, ταῖς δὲ ἄλλαις τὸν ὀφθαλμὸν ἀποδίδωσι. λαβὼν δὲ τὴν Γοργόνα κατέκοψεν. ἀπαιτήσας δὲ τριήρη, ἀπέθηκε τῆς Γοργόνος τὴν κεφαλὴν ἐπ' [23] αὐτὴν, καὶ τῇ νηὶ ὄνομα ἔθετο [24] Γοργών. ἐν ταύτῃ δὲ παραπλέων, χρήματα παρὰ τῶν νησιωτῶν εἰσεπράττετο. καὶ τοὺς μὴ διδόντας ἀνῄρει. οὕτω δὴ καὶ

τοὺς

17 αὐτῶν ἄξιον λόγου, ὅτι μὴ τὴν— Oxon.

18 αὐτοῖς, Lond. αὐτῆς, Oxon.

19 ἐπειδὴ οὐχ ἦκεν ὁ ὀφθαλμὸς ἐν τῷ μέρει κατὰ τὸ εἰρημένον, συνιέσαν ὁμόσε. Tollii Cod.

20 ἐπηρεῶντο, Lond. & Oxon.

21 αὐλαῖς ὁμοῦ οὔσαις. Oxon. & Cant.

22 προσαποκτενεῖν. Lond. Ox. α.

23 ὅπου τὴν πρύμνην αὐτῆς ἢ τῆς Γοργόνος κεφαλήν. Ox. πρύμνη ea pars navis, ubi ejus nomen Schol. Apollon. v. 1100 1.

24 Γοργώ. Ox. & περιπλέων. Ox. & Lond.

23 τῆς

τοὺς [25] Σερίφους ᾔτει προσπλεύσας ἐκείνοις χρήματα· καὶ συναγαγόντων αὐτῶν, ὁ Περσεὺς ἧκε πάλιν εἰς τὴν ἀγοράν· οἱ καὶ ἐκλιπόντες τὴν Σέριφον, ᾤχοντο. προσπλεύσας οὖν πάλιν ὁ Περσεὺς παρὰ τὴν ἀπαίτησιν τῶν χρημάτων, καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν ἀγορὰν, ἄνθρωπον μὲν οὐδένα εὗρε, λίθους δὲ ἀνδρομήκεις. τοῖς οὖν λοιποῖς τῶν νησιωτῶν ἔλεγεν ὁ Περσεὺς, ἐπειδὰν μὴ παρεῖχον τὰ χρήματα· ὁρᾶτε μὴ ὡς Σερίφιοι, τῆς Γοργόνος θεασάμενοι τὴν κεφαλὴν, ἀπελιθώθησαν, τοῦτο πάθητε καὶ ὑμεῖς. *

morte affecit. Ità à Seriphiis, quos accessit, cùm nummos petiisset, atque illi contulissent, Perseus iterum hac de caussa in forum venit; sed illi relictâ Seripho discesserunt. Itaque cùm denuo Perseus eò appulisset ad pecunias exigendas, in forum veniens hominem quidem nullum, sed lapides humanæ magnitudinis reperit. Propterea dixit insulanis cæteris: Videte, quomodo Seriphii, quòd pecuniam non exhibuissent, conspecto Gorgonis capite, in lapides conversi sint, idem vos nè patiamini.

25 τοὺς Σερίφιους προσπλεύσας. Cant. Ox. Lond. οἱ δὲ ἡμέρας αὐτὸν ᾐτήσαντο, ἐν αἷς συλλέξουσι τὰ χρήματα, συναγαγόντες οὖν λίθους ἀνδρομήκεις ἔθηκαν εἰς τὴν ἀγοράν, καὶ ἐκλιπόντες τὴν νῆσον Σέριφον, ᾤχοντο· Ox. & Lond.

* Totam hanc fabulam more suo descripsit Apostolius, nec interim Palæphati meminit. Vossius, ad Pomponium, eruditè conjicit, ortam fuisse ex Hannonis relatione de tribus Gorgadibus insulis. Hesiodus primus finxit. Nam Homerus nescivit; ut putat Hesychius, in Γοργώ. Vid Schol. Pind. ad Pyth. O. 22. Herod. 2. Natalem 7. c. 12. German. in Aratum. Hyginum & Mythologos alios.

Περὶ Ἀμαζόνων.

Περὶ Ἀμαζόνων τάδε λέγουσιν, ὅτι οὐ γυναῖκες ἦσαν, ἀλλ' ἄνδρες βάρβαροι. ἐφόρουν δὲ χιτῶνας ποδήρεις, ὥσπερ [1] αἱ Θρῇσσαι, καὶ τὴν κόμην ἀνεδοῦντο [2] μίτραις. τοὺς δὲ πώγωνας ἐξυρῶντο,

33. *De Amazonibus.*

De Amazonibus narrant, mulieres quidem eas non fuisse; sed viros barbaros. Gerebant autem tunicas talares, quales in more erant fœminis Thracibus, ac comam alligabant mitris, barbas

1 αἱ Θρήισσαι. Cantab. & Gall.

2 *Haud unquam deformes vertice mitras induimus*, Statius 9. lib. & Lutacius. *Mæonia mentum mitrâ crinemque madentem Subnixus.* Virg. 4. erat effœminatorum indicium. Vid. ibi Servium; & ad nonum. Pind. Pyth. O. 13. Hygin. Fab. 163. Herod. 4. Totam hanc fabulam unicâ dictione Homerus extulit, ubi Ἀμαζόνας vocat ἀντιανείρας. ιλ. Γ. v. 189. ubi vid. Schol. & Eustath. Polyæni strat. tertium. Historiam Amazonidum

radebant, & propterea ab hostibus mulieres vocabantur. Cæterùm Amazones nativà quâdam indole bello strenui erant. Expeditionem verò mulierum fuisse, quomodo erit verisimile, cùm illa nusquam hodie reperiatur.

ἐξυρῶντο, καὶ διὰ τοῦτο ἐκαλοῦντο πρὸς τῶν πολεμίων γυναῖκες. Ἀμαζόνες δὲ τὸ γένος, μάχεσθαι ἀγαθοὶ ἦσαν. στρατείαν δὲ γυναικὸς οὐδέ ποτε εἰκὸς γενέσθαι· οὐδὲ γὰρ νῦν οὐδαμοῦ.

zonidum scripsit Onasus, ut testatur Schol. Apollonii. lib. 1.

---

34. *De Orpheo.*

FAbulosus & ille de Orpheo sermo, quòd citharâ ludentem animalia quadrupedia, nec non aves, arboréſque sequerentur. Sed hæc mihi quidem sic accidisse videntur. Bacchæ furentes oves discerpebant in Pieria, ac multa alia cùm violenter perpetrassent, in montes se recepêre, ibique dies aliquot sunt commoratæ. Quas cùm cives diutiùs expectassent, malè suis uxoribus & filiabus metuentes, arcessitum Orphea rogarunt, ut modum excogitaret, quo ex montibus illas deduceret. Is verò Orgiis Baccho institutis, citharam pulsans ad se bacchantes pellexit; ipsæque ferulas tum primum, & ramos omne genus arborum habentes, descenderunt de monte. Hominibus autem ad-

[1] Περὶ Ὀρφέως.

ΨΕυδὴς καὶ ὁ περὶ τοῦ Ὀρφέως [2] μῦθος, ὅτι κιθαρίζοντι αὐτῷ ἐφείπετο τὰ τετράποδα, καὶ τὰ ὄρνεα, καὶ δένδρα. δοκεῖ δέ μοι ταῦτα εἶναι. Βάκχαι μανεῖσαι πρόβατα διέσπασαν ἐν τῇ Πιερίᾳ, πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα βιαίως εἰργάζοντο, [3] τερπόμεναί τε εἰς τὸ ὄρος, διέτριβον ἐκεῖ τὰς ἡμέρας. ὡς δὲ ἔμειναν οἱ πολῖται, δεδιότες περὶ τῶν γυναικῶν, καὶ θυγατέρων, μεταπεμψάμενοι τὸν Ὀρφέα, ἐδέοντο μηχανᾶσθαι, ὃν τρόπον καταγάγοι αὐτὰς ἐκ τοῦ ὄρους. ὁ δὲ συνταξάμενος τῷ Διονύσῳ [4] Ὄργια, κατάγει αὐτὰς βακχευούσας κιθαρίζων. αἱ δὲ νάρθηκας τότε πρῶτον ἔχουσαι, κατέβαινον ἐκ τοῦ ὄρους, καὶ κλῶνας δένδρων

παντοδαπῶν. τοῖς δὲ ἀνθρώποις θαυμαστὰ τότε θεασαμένοις, ἐνεφαί-

1 ΠΕΡΙ' ΟΡΦΕ'ΩΣ. ΚΙΘΑ'ΡΑΣ ——— Ox.

2 λόγος. Cantab.

3 τρεπόμεναι — Cant. τὰς λοιπὰς ἡμ. Ox. & Gall.

4 Ὄργια ista didicit in Ægypto. Diodor. Sic. l. 4. Bolducus. Og. dicuntur ὅτι τὸ εἴργειν τοὺς ἀμυήτους αὐτῶν. ἢ ὅτι ἐν Ὀρχάσι γίνονται, Schol. Apol. p. 94. Proclus in Pol. Theodoret. contra Græc.

* Vide

φαίνετο πρῶτον τὰ ξύλα καταγόμενα. καὶ ἔφασαν, ὅτι Ὀρφεὺς κιθαρίζων ἄγει τὴν ὕλην ἐκ τοῦ ὄρους· καὶ ἐκ τούτου ὁ μῦθος ἀνεπλάσθη. *

miranda hæc conspicientibus, ligna prius deduci videbantur; atque hinc dicebant, Orphea citharæ cantu ex monte sylvam deducere, hanc dantes caussam fabulæ.

* Vide Plutarch. Vitam Alex. sub initium. Polyæ. lib. 4. strat. 1.

[1] Περὶ Πανδώρας.

Ὁ περὶ Πανδώρας οὐκ ἀνεκτὸς λόγος, ὡς γῆς ἀναπλασθείσης ἀναδοῦναι αὐτὴν καὶ ἄλλοις τὸ πλάσμα. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ τοῦτο. Πανδώρα γυνὴ ἐγένετο Ἕλληνος, μάλιστα πλουσία. καὶ ὅτε ἐξῄει, ἐκοσμεῖτο, καὶ ἐχρίετο πολλῇ τῇ γῇ. καὶ τὸ μὲν ἔργον οὕτως ἔχει, ὁ δὲ λόγος ἐπὶ τὸ ἀμήχανον ἐτράπη. *

1 ΠΕΡΙ —— in Cod. Ox. sequitur περὶ μελιῶν ——

35 *De Pandora.*

NEc tolerabilis ille de Pandora sermo, illam ex terra formatam aliis quoque similem habitum attulisse. Mihi verò sic videtur. Pandora mulier fuit Græca maximè dives; quæ, quoties prodeundum in publicum, speciosè sese exornabat, factóque ex terra unguento inungebatur. Ità quidem se res habuit, sed ad rem impossibilem detorta narratio est.

* Pandoræ fabulam φυσιολογεῖ Jo. Tzetzes in Hesiod.

Περὶ Μελιῶν [1] Γενεᾶς.

ΚΑὶ τί φαυλότερόν ἐστι, τοῦ πρῶτον [2] γένος ἐκ Μελίας γενέσθαι; ἀλλὰ Μέλιός τις ἐγένετο, καὶ Μελίαι ἐκλήθησαν ἀπὸ τούτου, ὥσπερ Ἕλληνες ἀπὸ Ἕλληνος, καὶ Ἴωνες ἀπὸ Ἴωνος. σιδηρᾶ δὲ καὶ χαλκῆ γενεὰ, οὐδέποτε ἐγένετο.

36 *De Fraxinorum Generatione.*

ET quid stultius est, quàm primum hominum genus ex fraxino esse progenitum? Sed fuit quidam Melius, atque ab eo dicebantur Meliæ feminæ. quemadmodum Hellenes ab Hellene, ab Ione Iones. Ferrea autem, atque ænea generatio, nunquam exstitit.

1 γενεᾶς deest Cant. & Ox.

2 Ox. & Lond. addunt, τὸ πρῶτον γένος ἀνθρώπων ἐκ μελιῶν γενέσθαι φασίν. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ ἀμήχανον, ἐκ ξύλων ἀνθρώπους γενέσθαι. Ἀλλὰ Μέλιός τις ἐγένετο, καὶ Μελίαι ἀπὸ τούτου ἐκλήθησαν, ὥσπερ Ἕλληνες ἀπὸ Ἕλληνος, καὶ Ἴωνες ἀπὸ Ἴωνος. ἀλλ' ἐκείνου μὲν ἐξεθάρη τὸ γένος ὅλον, καὶ δὴ καὶ τὸ ὄνομα ἀπέσβη. σιδηρᾶ δὲ καὶ χαλκῆ γενεὰ οὐδέποτε ἐγένετο, ἀλλ' ἐξυμνήθη ταῦτα. Videtur Hesiodus etiam hujus fabulæ πατήρ. De Nymphis Meliis vide Schol. Apollonii, 2. lib. sub initium.

37 *De Clava Herculis.*

MEmorant illam à se folia habuisse. Propterea dicta est Phyllites, sive foliata; & licet separata esset, herbæ tamen adposita pullulabat: atque hinc collecta ejusmodi fabula.

Περὶ Ἡρακλέους [1] Φυλλίτου.

ΛΈγεται ὡς ἐφ' ἑαυτῷ ἔσχε φύλλα. ὁ οὖν Φυλλίτης· εἰ καὶ ἰδιώτης ὑπῆρχεν ἐπὶ πόν τὰς ἔχουσιν. ὁ δὲ λόγος ἐντεῦθεν ἐλέχθη οὕτως.

1 Φυλλ. deest Cant. nec habet is liber plures fabulas. cæterum φυλία Hesychio & Eustath o Oleastri species; Herculis clava facta est ex Oleastro; Ait Pausanias l. 2. Herculis ῥόπαλον, κότινον ὄν, ἐνέφυ τῇ γῇ, καὶ ἀνεβλάστησεν αὖθις. Virgil. 2. Georg.

Quin & caudicibus sectis (mirabile dictu) Truditur e sicco radix Oleagina ligno, modò non fuerit cortex detractus. forf. pro πὸν legas γῇ. ἐπιπεσούσας ἔχουσιν. Cantab. d. non habetur hæc fab. in Oxon. Agnoscit codex Gall. legit autem φυλλίτης.

38. *De Cetone.*

DE Cetone hæc referuntur: eum è mari ad Trojanos commeare solitum, & si puellas darent, recessisse; sin minùs, regionem illorum devastasse. At quàm insulsum sit, viros prostituere suas filias, quis non videt? Sed erat Rex magnus, opibus, & præsertim re navali, potens, qui in potestatem redegit Asiæ omnem oram maritimam, quam Trojani tenebant. Solvebant autem illi tributum, quod vectigal nonnulli vocant; neque enim argento tum temporis utebantur homines; sed supellectile tantùm, & utensilibus. Rex itaque, qui Ceton voca-

[1] Περὶ τοῦ Κήτους.

[2] ΠΕρὶ τοῦ Κήτους τάδε λέγεται. ὡς τοῖς Τρωσὶν ἐκ τῆς θαλάττης ἐφοίτα. καὶ εἰ μὲν αὐτῷ δοῖεν κόρας, [3] ἀπήρχετο· εἰ δὲ μὴ, τὴν χώραν αὐτῶν ἐλυμαίνετο. ὡς δὲ μάταιον, τὸ ἄνδρας ἐκτίθεσθαι τὰς ἑαυτῶν θυγατέρας, τίς οὐκ οἶδεν; [4] ἀλλ' ἦν ἀνὴρ βασιλεὺς μέγας, καὶ πολλὴν ἔχων δύναμιν, καὶ ναυτικὸν πολὺ, ὃς κατέστρεψε τὸ παραθαλάσσιον τῆς Ἀσίας ἔλος, ὃ Τρῶες ἐκτῶντο. ἐδίδουν δὲ φόρον, ὃν τινες δασμὸν καλοῦσιν. ἀργυρίοις μὲν οὖν οἱ τότε ἄνθρωποι οὐκ [5] ἐχρῶντο, ἀλλὰ σκεύεσι. [6] προσέταξε δὲ ὁ βασιλεὺς, ᾧ ὄνομα Κήτων, τῶν πόλεων τινὰς μὲν ἵππους διδόναι,

1 ΠΕΡΙ Κήτου. Oxon.
2 περὶ — τὰ δὲ καὶ περὶ τοῦτο λέγεται — Oxon. & Lond. & μάταιον δὲ ἄνδρας ἰχθύσι συνθήκας τίθεσθαι.
3 εἴκοσι ἀπῄει — Ox. Lond.
4 ἀλλ' ἦν τοῦτο. Oxon. Lond. deest ἔλος ———
5 ἐτέλουν. Lond. Ox.
6 προσέταξε τῶν πόλεων αἷς μὲν ἵππους διδόναι· αἷς δὲ, βόας· αἷς δὲ, κέρας — Oxon. κέρας, Gall.

δόναι, τινὰς δὲ κόρας. τὸν δὲ βασιλέα, ᾧ ὄνομα Κήτων, οἱ βάρβαροι ἐκάλουν κῆτος. [7] περιεπόλει δὲ ὁ Κήτων κατὰ τὸν δέοντα χρόνον, ἀπαιτῶν τὸν δασμόν. [8] τῶν δὲ μὴ ἀποδιδόντων ἐκάκου τὰς χώρας. ἐξέρχεται δὲ εἰς Τροίαν, καθ' ὃν χρόνον καὶ Ἡρακλῆς [9] ἧκεν, ἔχων στρατιὰν τῶν Ἑλλήνων. μισθοῦται δὲ τὸν Ἡρακλέα Λαομέδων ὁ βασιλεὺς, ἀρῆξαι τοῖς Τρωσίν. ἀποβιβάσας δὲ τὴν στρατιὰν ὁ Κήτων, ὡδοιπόρει. ὑπαντήσαντες δ' αὐτῷ Ἡρακλῆς, καὶ Λαομέδων, [10] ἀναιροῦσιν αὐτόν. οὗ γενομένου, προσανεπλάσθη ὁ μῦθος.

batur, civitates quidem alias jussit sibi equos dare, alias verò puellas. Cæterùm Regem, cui nomen Ceton, barbari κῆτος, id est, balenam, appellabant. Ceton autem rex justo tempore circumivit, tributum exigens, ac solvere detrectantium regiones diris affecit; etiam Trojam abiit eâdem tempestate, quâ cum Græcorum exercitu accesserat Hercules, quem in subsidium Trojanorum Laomedon rex mercede conduxit. At verò Ceton traducto exercitu viam est ingressus; quem mox obvii Hercules, & Laomedon, interfecerunt. His ità factis fabula conficta est.

7 περιέπλει, rectiùs Lond.
8 δασμόν. ὅσοι μὲν ἐδίδουν, εἰρηνικῶς διῆγον, ὅσοι δὲ οὐκ ἀπεδίδοσαν, ἐκακοῦντο τὰς χώρας. Oxon.
9 ἔχων τὴν Ἑλλήνων στρατιάν. Oxon.
10. ἑκάτεροι ἔχοντες τὴν ἑαυτῶν στρατιὰν — Ox. Apollod. 2. Bibl. hanc fabulam tractat. Tangit etiam Germ. in Arati Phæn.

* Περὶ Ὕδρας.

39 *De Hydra.*

Λέγεται δὲ περὶ Ὕδρας, ὅτι Λερναῖος ὄφις ἦν, ἔχων πεντήκοντα κεφαλὰς, σῶμα δὲ ἕν. καὶ ἐπειδὴ αὐτῆς ἀνέλοι κεφαλὴν

HYdram produnt serpentem fuisse Lernæum, centum capitibus, sed uno tantum corpore præditum; & in locum decisi capitis mox duo

* ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΛΕΡΝΑΙΑΣ ΥΔΡΑΣ Ox. Hæc fabula multo auctior habetur in codd. Ox. & Lond. sic. Λέγεται δὲ περὶ Ὕδρας τῆς Λερναίας, ὡς ὄφις ἦν, ἔχων πεντήκοντα κεφαλὰς, σῶμα δὲ ἕν. καὶ ἐπειδὰν μίαν αὐτῆς ἀφεῖλετο Ἡρακλῆς κεφαλὴν, δύο ἀνεφύοντο. καὶ ὁ καρκίνος δὲ ἦλθε βοηθῶν τῇ ὕδρᾳ. καὶ τοῦτο δὴ Ἰόλαος ἀμύνει τῷ Ἡρακλεῖ, ἐπειδὴ καὶ Καρκίνος ἤμυνε τῇ ὕδρᾳ —— ὁδί. γελοῖα γὰρ ἡ ὄψις, καὶ πῶς ὁπότε Ἡρακλῆς ἀφῄρετο μίαν κεφαλὴν, ὑπὸ τῆς λειπούσης κατεκαίετο καὶ ἄλλη; ἦν οὖν τοιοῦτον. Λέρνος ἦν βασιλεὺς τοῦ χωρίου. εἶχε δὲ ἀπ' ἐκείνου τὸ ὄνομα καὶ τὸ χωρίον. Ἀργεῖοι δὲ τοῦτο εἶχον. ἦσαν δὲ πόλεις τότε Ἄργος, Μυκήνη, Τυρήνη, Λέρνη. καὶ βασιλεὺς ἰδίᾳ ἑκάστου τέτακτο τῶν χωρίων τούτων. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι βασιλεῖς Εὐρυσθεῖ τῷ Σθενέλου τοῦ Περσέως ὑπετάσσοντο, εἶχε γὰρ αὐτὸς τὸ μέγιστον χωρίον καὶ πολυανδρότατον, τὰς Μυκήνας —— Apollodorus lib. 2. Tyrenem non memini alibi legere. fors. est Γεραιία Ptol. & Eustath. aut Τίρυνς Hesiod. Theog.

provenisse; Carcinum item advenisse, & auxilium tulisse Hydræ. Hæc autem si quis accidisse credit, næ ille insulsius est. Sed res ita se habet. Lernus Rex fuit eo tempore, quo homines universi vicatim habitabant. Singulis autem locis erant sui Reges; quos inter Sthenelus, Persei filius Mycenas, locum maximum, & hominibus frequentissimum obtinebat. Cui Lernus cùm subesse nollet, bellum ex his principiis uterque suscepit. In ipso autem aditu regionis, Lerno oppidulum bene munitum fuit, quod custodiebatur quinquaginta strenuis sagittariis, quos dies atque noctes indesinenter in turrim immittebant. Erat autem oppidulo nomen Hydra. Destinat huc ergo Eurystheus Herculem, qui illud expugnavit. Illi verò, qui subtus erant, ignem manu jaciebant, & dirigebant in defensores turris; quorum si ictus aliquis cecidisset, præsertim strenuus, in locum unius sagittarii duo succedebant. Cùm autem istiusmodi bello ab Hercule Lernus teneretur, militem conduxit externum; venitque cum exercitu Carcinus quidam, militari robore, & viribus præstans, quem Herculi obduxit. Auxilia deinde

λὴν μίαν, δύο ἀναφύεσθαι. καὶ τὸν Καρκίνον ἐλθόντα, βοηθεῖν τῇ Ὕδρᾳ. τοιοῦτον δ' εἴ τις πείθεται γενέσθαι, μάταιός ἐστι. τὸ δ' ἀληθὲς ἔχει ὧδε. Λέρνος ἦν βασιλεύς. ᾤκουν δὲ πάντες οἱ ἄνθρωποι κατὰ κώμας. ἦσαν δὲ καὶ βασιλεῖς ἐφ' ἑκάστῳ τῶν χωρίων τούτων. Σθένελος δὲ ὁ τοῦ Περσέως, εἶχε τὸ μέγιστον καὶ πολυανθρωπότατον, τὴν Μυκήνην· ὁ δὲ Λέρνος οὐκ ἤθελεν αὐτῷ ὑποτετάχθαι. ἐπολέμουν οὖν οἱ δύο διὰ τοῦτο. ἐν δὲ τῇ εἰσβολῇ τῆς χώρας, ἦν τῷ Λέρνῳ πολίχνιόν τι καρτερὸν, καὶ ἐφρούρουν αὐτὸ πεντήκοντα τοξόται ἀνδρεῖοι, [1] οὓς ἐπίεσαν ἐπὶ τῷ πύργῳ ἀδιαλείπτως νύκτα καὶ ἡμέραν. ὄνομα δὲ ἦν τῷ πολιχνίῳ Ὕδρα. πέμπει οὖν Εὐρυσθεὺς Ἡρακλέα, [2] καὶ ἐκπορθεῖ αὐτὸ τὸ πολίχνιον. [3] οἱ δὲ περὶ τῷ πύργῳ ἐπυρπολοῦντο τοὺς ἐπὶ τῷ πύργῳ τοξότας. ὁπότε δέ τις πληγεὶς πέσοι, ἀνέβαινον δύο τοξόται ἀνθ' ἑνὸς, ἐπειδὰν ἀνδρεῖος ἦν ὁ πρόσθεν ῥημένος. ἐπειδὴ δὲ συνείχετο ὁ Λέρνος ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους τῷ πολέμῳ, μισθοῦται [4] ὀθνεῖον στρατόν. ἦλθε δὲ αὐτῷ ἄγων τὴν στρατιὰν, Καρκῖνος ὄνομα τῷ ἀνδρὶ, μέγας τὴν ἰσχὺν, καὶ πολεμικὸς, καὶ σὺν τούτῳ ἀντεῖχον πρὸς τὸν Ἡρακλέα.

1 οἱ ἐπέκειντο ἐπὶ τῷ π. Oxon. νύκτας καὶ ἡμέρας. Lond. & Gall.
2 ἐκπορθήσοντι. Lond.

3 οἱ δὲ περὶ Ἡρακλέα ἐπυρπόλουν. Oxon.
4 ἐπικούρους Κᾶρας· ἦλθε. Oxon. & Lond.

tem cupidissimus vir Mycenæus, nomine Molossus, primùm quidem ab Eurystheo canem illum sibi tradi petiit: quo abnuente, pastores conciliat: hi Cerberum in antro concludunt in Laconica propè Tænarum, atque ad coitum canes fœminas adponunt. Porrò Eurystheus ad investigandum canem Herculem misit; qui peragratâ totâ Peloponneso, tandem ad locum accessit, in quo latitare canis dicebatur; atque in antrum descendens, canem inde abduxit. Proinde dixerunt homines, Herculem, cùm ad inferos per antrum descendisset, canem exemisse.

ἀνὴρ Μυκηναῖος τοὔνομα Μολοττὸς, τὸ μὲν πρῶτον ᾔτει τὸν Εὐρυσθέα [3] ἀποδοῦναι τὸν κύνα· οὐ βουλομένου δὲ τοῦ Εὐρυσθέως, ἀναπείθει τοὺς βουκόλους, καὶ τὸν κύνα [4] κατειργνύουσιν ἐν τῇ Λακωνικῇ ἐπὶ Ταινάρῳ ἐν σπηλαίῳ τινὶ, καὶ ἀφίησιν αὐτῷ κύνας θηλείας συμβατεύειν. Εὐρυσθεὺς δὲ πέμπει Ἡρακλέα ἐπὶ ζήτησιν τοῦ κυνός. ὁ δὲ πᾶσαν περιϊὼν τὴν Πελοπόννησον, ἦλθεν ὅπου ὁ κύων αὐτῷ ἐμηνύθη εἶναι, καὶ καταβὰς, ἀνάγει ἐκ τοῦ ἄντρου τὸν κύνα. Ἔλεγον οὖν οἱ ἄνθρωποι, ὅτι διὰ τοῦ ἄντρου καταβὰς εἰς ᾅδου ὁ Ἡρακλῆς, ἀνήγαγε τὸν κύνα.

3 [illegible]. Lond. Strabo 8. in sinu Laconico est antrum per quod ab Inferis Hercules fertur Cerberum extraxisse.

4 Καθείργνυσιν. Cod. Gall.

41. *De Alcestide.*

Circumfertur tragica fabula, quòd cùm Admetus jam morti esset proximus, hæc loco illius mortem elegerit, quódque Hercules, pietate permotus, illam ab inferis ablatam reduxerit, & reddiderit Admeto. Mihi autem videtur, neminem alicui vitam posse restituere semel ademptam. At verò hujusmodi quippiam accidit. Postquam Peliam filiæ suæ occidissent, & filius Peliæ Acastus perse-

Περὶ Ἀλκήστιδος.

Λέγεται μῦθος τραγικώδης, ὡς δὴ μέλλοντός ποτε τοῦ Ἀδμήτου θανεῖν, αὕτη εἵλετο ὑπὲρ αὐτοῦ θάνατον· καὶ Ἡρακλῆς αὐτὴν διὰ τὴν εὐσέβειαν ἀφελόμενος, καὶ ἀναγαγὼν ἐκ τοῦ ᾅδου, ἀπέδωκεν Ἀδμήτῳ. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ μηδένα ἀποθανόντα δύνασθαί τινα [1] ἀναβιῶναι· ἀλλ' ἐγένετό τι τοιοῦτον. ἐπειδὴ Πελίαν ἀπέκτειναν αἱ θυγατέρες, καὶ Ἄκαστος ὁ Πελίου ἐδίωκεν αὐτὰς,

1 ἀναβιῶναι ποιῆσαι. Oxon. Apollod 2.

 2 ἀνα-

τὰς, [2] οὐ λαμβάνει μέν. Ἄλκηστις δὲ καταφεύγει εἰς Φερὰς πρὸς Ἄδμητον, τὸν ἀνεψιὸν αὐτῆς. [3] καὶ καθιζόμενος ἐπὶ τῆς ἑστίας, οὐκ ἐβούλετο Ἄδμητος Ἀκάστῳ ἔκδοτον ἐξαιτουμένῳ δοῦναι. ὁ δὲ πολλὴν στρατιὰν παρακαθίσας ἐπὶ τὴν πόλιν, ἐπυρπόλει αὐτούς· ἐπεξιὼν δὲ ὁ Ἄδμητος, ἔχων καὶ λοχαγοὺς νύκτωρ, συνελήφθη ζῶν. ἠπείλει δὲ Ἄκαστος ἀποκτείνειν [4] αὐτόν. πυθομένη δὲ ἡ Ἄλκηστις, ὅτι μέλλει ἀναιρεῖσθαι Ἄδμητος δι' αὐτὴν, ἐξελθοῦσα ἑαυτὴν παρέδωκε. [5] τὸν οὖν Ἄδμητον ἀφίησιν ὁ Ἄκαστος, ἐκείνην δὲ συλλαμβάνει. ἔλεγον οὖν οἱ ἄνθρωποι, ἀνδρεία γε Ἄλκηστις, ἑκοῦσα ὑπεραπέθανεν Ἀδμήτου. τοιοῦτο μέντοι οὐκ ἐγένετο, ὡς ὁ μῦθος φησί. κατὰ γοῦν τὸν καιρὸν τοῦτον Ἡρακλῆς ἧκεν, ἄγων ἔκ τινων τόπων τὰς Διομήδους ἵππους. τοῦτον ἐκεῖσε πορευόμενον ἐξένισεν Ἄδμητος. ὀδυρομένου δὲ Ἀδμήτου τὴν συμφορὰν τῆς Ἀλκήσιδος, ἀγανακτησάμενος Ἡρακλῆς, ἐπιτίθεται τῷ Ἀκάστῳ, καὶ τὴν στρατιὰν αὐτοῦ διαφθείρει, καὶ

quæreretur eas; neque tamen ullam comprehenderet; Alcestis ad consobrinum Admetum Pheras profugit; hic verò, domo se sua tenens, deditam eam petenti Acasto tradere noluit. Eapropter magno ille ad urbem exercitu admoto, incendio agros illorum devastavit: atque Admetus de nocte cum ducibus egressus, vivus incidit in manus hostiles: séque eum interemturum Acastus comminatus est. Alcestis autem intelligens, suâ de causâ è medio tollendum esse Admetum, sponte egressa se ipsam obtulit: quâ detentâ, Admetum Acastus dimisit. Hinc Alcestis ob virilem animi magnitudinem ab hominibus celebrata, ut quæ ultro mortem pro Admeto oppetiisset. Non igitur hoc eo modo, quo fabula habet, evénit. At sub idem tempus agens secum Diomedis equas Hercules advénit; eúmque iter istuc instituentem Admetus hospitio excepit. Deplorante verò Admeto fortunam Alcestidis, Hercules indignabundus cum Acasto congreditur, exer-

2 ἀνταποκτεῖναι θέλων ἀντὶ τοῦ πατρός· καὶ τὰς μὲν ἄλλας λαμβάνει, ἡ δὲ Ἄλκηστις φεύγει—Ox. & Lond:

3 Cod. Gall. καθεζόμενος. locum hunc illustrabit Scholiastes Hom. ad Ιλ. Π. v. 480: ἔθος ἦν τοὺς ἀκούσιον φόνον δράσαντας φεύγειν ἐκ τῆς πατρίδος· καὶ παραγίνεσθαι εἴς τινος οἰκίαν ἀνδρὸς πλουσίου. καὶ καθίζειν ἐπὶ τῆς οἰκίας. Tlepolemus, Hercules, Teucer, Patroclus, Carnabas, Orestes sic solum vertere coacti. Vid. Eustath. ad Ιλ. Δ. v. 103. Didym. ad Β. v 169. Bœot. & Ε. v 392. Μ. v 1. Schol. Apollonii ad v. 518. 865. Hesiod. Asp. v. 81. 82. 83.

4 αὐτὸν εἰ μὴ παραδώσῃ τὴν ἱκέτιν οὖσαν. Ox.

5 τὸν μὲν οὖν Ox. & Lond. Vide Libanii Διηγήματα.

citum ejus delet, spolia Admeti copiis distribuit, atque ipsi Alcestin reducit. Exinde inter mortales sermo, quòd Hercules fortè superveniens Alcestin è morte eripuerit. His ita gestis conficta est fabula.

καὶ τὰ μὲν λάφυρα τῇ αὐτοῦ στρατιᾷ διανέμει· τὴν δὲ Ἄλκηστιν τῷ Ἀδμήτῳ παραδίδωσιν. Ἔλεγον οὖν οἱ ἄνθρωποι, ὡς ἐντυχὼν Ἡρακλῆς, ἐκ τοῦ θανάτου ἐῤῥύσατο τὴν Ἄλκηστιν. τούτων γενομένων ὁ μῦθος προσανεπλάσθη.

---

42. *De Zetho.*

MEmorant Hesiodus, & alii, quòd citharæ pulsu Thebana mœnia exstructa sint. Arbitrantur verò nonnulli, illis modulantibus, sponte suâ lapides in murum prosiliisse. Sed veritas ita se habet. Citharœdi erant præstantissimi; & licèt nullus adhuc tum temporis inter homines pecuniæ esset usus, artem tamen nunquam, nisi mercede, ostendebant. Jusserunt itaque Zethus, & Amphion, ut si quis audiendi desiderio teneretur, manum ædificando muro præberet. Non enim arrectis ad citharam auribus lapides adstabant. Proinde haud injuriâ dictum est, murum lyræ beneficio positum fuisse.

Περὶ [1] Ζήθου.

[2] ΙΣτοροῦσιν ἄλλοι τε καὶ Ἡσίοδος, ὅτι κιθάρᾳ τὸ τεῖχος τῶν Θηβῶν ἐτείχησαν. δοκοῦσι δὲ ἔνιοι κιθαρίζειν αὐτοὺς, καὶ τοὺς λίθους ἐπὶ τὸ τεῖχος αὐτομάτως ἀναβαίνειν. τὸ δὲ ἀληθὲς ἔχει ὧδε. κιθαρῳδοὶ οὗτοι ἄριστοι ἐγένοντο, καὶ ἀπεδείκνυντο [3] μισθῷ· ἀργύριον δὲ οὐκ εἶχον τότε οἱ ἄνθρωποι· ἐκέλευον οὖν οἱ περὶ τὸν Ἀμφίονα, καὶ εἴ τις βούλοιτο ἀκοῦσαι αὐτῶν, ἐρχόμενος εἰργάζετο ἐπὶ τὸ τεῖχος. οὐ μέντοι οἱ λίθοι ἀκροώμενοι ἵσαντο· εὐλόγως οὖν οἱ ἄνθρωποι ἔλεγον, λύρᾳ τὸ τεῖχος [4] ἐκτίσθη.

Περὶ

1 Καὶ Ἀμφίονος puto addi oportere. Apollonius Argon. & Apollodorus, & Antemenidas huic Musicæ peritiam soli tribuunt.

2 Zethus non celebratur ob Musicam. adjungit his συνῳδὸν Loctum, Schol Hom. ad Λ. Od. v. 325 & 262. Addit Gall. Ζῆθος καὶ Ἀμφίων.

3 Mallem ἐπεδείκνυντο μισθῷ. ἐπίδειξις quid sit vid. in Theophr. cap. περὶ ἀρεσκείας—Ox. & Lond. legunt μισθόν.

4 ἐτειχίσθη. Lond Pausan. p. 550 & Eustath. ad Od. p. 1682. notant Homerum non meminisse Amphionis ut qui lyrâ Thebis muros erexerit. Habes apud Eustath. ibidem fabulæ allegoriam, & aliam apud Max. Tyrium Diss. 21.

Περὶ Ἰοῦς.

Φασὶ τὴν Ἰὼ ἐκ γυναικὸς βοῦν γεγονέναι, καὶ ἐξοιστρήσασαν, ἐξ Ἄργους διὰ τῆς θαλάσσης εἰς Αἴγυπτον ἀφικέσθαι· τὸ δὲ ἀληθὲς ἔχει ὧδε. Ἰὼ [1] βασιλέως τῶν Ἀργείων ἦν θυγάτηρ. ταύτῃ οἱ ἀπὸ τῆς πόλεως τιμὴν ἔδωκαν, τὸ, ἱέρειαν εἶναι τῆς Ἀργείας Ἥρας. [2] αὕτη ἔγκυος γεγονυῖα, καὶ δείσασα τὸν πατέρα, καὶ τοὺς πολίτας, ἔφυγεν ἐκ τῆς πόλεως. οἱ δὲ Ἀργεῖοι κατὰ ζήτησιν ἐξιόντες, ὅπου ἂν εὗρον, συλλαμβάνοντες, ἐν δεσμοῖς εἶχον. ἔλεγον δὲ, ὅτι ὥσπερ βοῦς οἰστρήσασα, [3] διαφεύγει εἰς Αἴγυπτον. ἔνθα ἀφικομένη, τίκτει. ὅθεν ὁ μῦθος προσανεπλάσθη.

43. *De Io.*

IO ex muliere bovem factam aiunt, œstróque percitam Argis per mare abiisse in Ægyptum. Veritas autem hæc est. Io Argivorum Regis filia erat. Ei hunc cives honorem exhibuere, ut Junonis Argivæ sacerdotio præficeretur. Verùm illa gravida facta, & patrem civésque metuens, fugâ sese ex civitate subduxit. Argivi ad investigandam exeuntes, inventâ illa, & vinculis constrictâ, dicebant bovis instar furiosæ in Ægyptum perfugisse. Huc cùm venisset peperit, & occasionem fabulæ dedit.

1 Non Ihachi, ut plerique Tragœdiarum scriptores tradidère, & Pausan.

2 Vide Hesych. in Ἰὼ καλλ. Emendat Scaliger, Ἰὼ Καλλίθυια —— & pro Ἀθηνᾶς legit Ἥρας —— Hesych. ὑπερκαύστειαν vocat Ἀθηνᾶς ἱέρειαν. Vid. Pausan. p. 114. Natal. Com. Vide διήγημα περὶ Ἥρας.

3 διαφθείρει, καὶ τελευταῖον ἐμπόροις τισὶ ξένοις δίδωσιν ἑαυτὴν, καὶ ἐκεῖθεν ἐξάγει εἰς Αἴγυπτον. Mercatores isti fuêre Phœnices. Herod. 1.

---

[1] Περὶ Μηδείας.

Φασὶν ὡς ἀφέψουσα τοὺς πρεσβυτέρους, νέους ἐποίει. ἐγένετο δὲ τοιοῦτον. Μήδεια πρώτη τοιοῦτον ἄνθος εὗρε, δυνάμενον [2] καὶ λευκὰς ποιῆσαι τὰς τρίχας, καὶ μελαίνας. [3] τοὺς οὖν χαίροντας ἐκ τοῦ πολιὰς ἔχειν μελαί-

44. *De Medea.*

DE Medea, ut ferunt, homines recoquente, atque ex senibus faciente juvenes, res ita accidit. Prima illa ejusmodi florem invenit, qui & albos reddere capillos, & nigros, posset; atque ita qui pro albis nigricantes adamarent,

1 ΠΕΡῚ ΤῊΣ ἈΦΕΎΨΕΩΣ ΤῊΣ ΜΗΔΕΊΑΣ —— Ox.

2 δυνάμενον καὶ τὰς λευκὰς τρίχας ποιῆσαι μελαίνας. Ox.

3 τοὺς οὖν χαίροντας ἐκ πολιῶν μελαίνας ἔχειν, ἐποίει φαίνεσθαι. Tol. sed Gall. ἐκ πολιᾶς μελ.

4 ἐπυ-

efficiebat ut habere viderentur. Inventis etiam à se balneis, caloribus fovebat volentes; non tamen in publico, ne quis medicorum artem addisceret. Huic rei nomen erat decoctio. Cùm itaque per istiusmodi fomenta agiliores fierent homines sanioresque; viso apparatu, lebetibus scilicet, lignis, & igni, utique cocturam illam veram existimabant. Sed eâ similiter usus Pelias, vir senex, & debilis, vitam perdidit.

μελαίνας τρίχας ἐποίει φαίνεσθαι· πυρίαν οὖν πρώτη Μήδεια ἐξεῦρεν. [4] ἐπυρία οὖν τοὺς βουλομένους, οὐκ ἐν τῷ προφανεῖ, ἵνα μή τις μάθῃ τῶν ἰατρῶν. ὄνομα δὲ ἦν τῷ [5] πράγματι, παρέψησις. οἱ γοῦν ἄνθρωποι ταῖς πυριάσεσιν ἐγίνοντο κουφότεροι, καὶ ὑγιεινότεροι. ἐκ δὴ τούτου ὁρῶντες τὴν παρασκευὴν, λέβητας, καὶ ξύλα, καὶ πῦρ, ἐνόμισαν ὡς ἕψει τοὺς ἀνθρώπους. ὁ δὲ Πελίας ἄνθρωπος γέρων καὶ ἀσθενὴς, [6] πυρίᾳ χρώμενος ἐτελεύτησε.

4 ἐπυρίαζε τὰ σώματα. Lond.
5 πυριάματα, fomento. Lond.
6 πυριώμενος ἀπέθανε. Lond. Hanc fabulam Plato tangit in Euthydemo. & Diogenes apud Stobæum, aitque Medeam rationem invenisse, quâ fortes fierent ex mollibus & inertibus. Vid. Natal. Myth. Theon. Sophist. περὶ ἄγασε.

45. *De Omphale.*

HUic serviisse Herculem inepta fabula est; cùm & illi, & omnibus, quæ aderant, potuisset dominari. Sed ita res habet. Omphale filia erat Jardani Lydorum Regis; quæ audito Herculis robore, & viribus, ejus se amore captam prodidit. Hercules postquam accessisset, similiter eam deperiit, filiumque ex illa suscepit Laomedem. Ea propter plurimum ejus amoribus oblectatus, omnia capessere quæcunque Omphale imponeret: atque hinc servitium colligere stolidi homines, & vesani.

Περὶ Ὀμφάλης.

ΛΕγεται ὡς λατρεύει Ἡρακλῆς ταύτῃ· ὁ δὲ λόγος μάταιος. ἐξὸν γὰρ κἀκείνης, καὶ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῇ, δεσπόζειν. ἐγένετο τοιόνδε τι. Ὀμφάλη ἦν [1] Ἰορδάνου θυγάτηρ, Λυδῶν βασιλέως. αὕτη ἀκούσασα τὴν ἰσχὺν Ἡρακλέους, προσεποιήθη ἐρᾷν αὐτοῦ. Ἡρακλῆς πλησιάσας, ἔρωτι ἑάλω αὐτῆς· γεννᾷ δὲ ἐξ αὐτῆς υἱὸν [2] Λαομήδην. ἡδόμενος δὲ αὐτῇ ἐποίει ὅ, τι προσάττει ἡ Ὀμφάλη. οἱ δὲ εὐήθεις, ὑπέλαβον λατρεύειν αὐτὸν αὐτῇ.

Περὶ

1 Ἰαρδάνου —— Herod. & Diodor.
2 Diodoro 4. est Lamon; Hygino, Laomedon.

Περὶ τοῦ Κέρατος τῆς Ἀμαλθείας.

Φασὶν ὡς Ἡρακλῆς τοῦτο ἔφερε πανταχοῦ, ἐξ οὗ ἐγίνετο αὐτῷ ὅσα ἐβούλετο· ἡ δὲ ἀλήθεια [1] οὕτως· Ἡρακλῆς ἀποδημῶν κατὰ Βοιωτίαν, μετ' Ἰολάου τοῦ ἀδελφιδοῦ, καταλύει ἐν Θεσπιαῖς ἔν τινι πανδοχείῳ. ἐν ᾧ ἦν τις γυνὴ καλουμένη [2] Ἀμάλθεια, ὡραία καὶ καλή. ὁ δὲ Ἡρακλῆς ἡδόμενος αὐτῇ, πλείονα χρόνον [3] ἐξενίζετο. Ἰόλαος δὲ βαρέως φέρων, ἐπινοεῖ τὴν ἐμπωλὴν τῆς Ἀμαλθείας ἐν κέρατι κειμένην ἀνελέσθαι. ἐξ ἧς ἐμπωλῆς, εἴ τι ἤθελεν, ὠνεῖτο καὶ τῷ Ἡρακλεῖ. ἔλεγον οὖν οἱ συνέκδημοι, Ἡρακλῆς τὸ κέρας ἔσχε τῆς Ἀμαλθείας, ἐξ οὗ ὠνεῖτο [4] ὅσα βούλοιτο ἐπ' αὐτῷ. [5] ἐξ οὗ ὁ μῦθος προσανεπλάσθη.

46. *De Cornu Amaltheæ.*

NArrant, Herculem ubique illud secum circumtulisse, ex quo quæ vel voto expeteret, illi suppeditabantur. Sed rei veritas hæc est. Hercules cum in Bœotia peregrinaretur, cum Iolao fratris filio, in Thespiis in quodam diversorio divertit; in quo mulier erat ætate juvencula, & forma admodum speciosa, nomine Amalthea. Hujus amore correptus Hercules, plusculum cum ea temporis transmisit; quod Iolaus ægrè ferens, reconditas in cornu Amaltheæ facultates auferre excogitat, unde, si quid vellet, Herculi emebatur. Ea propter ab itineris sociis dici cœptum, Herculem cornu Amaltheæ habuisse, atque ex eo nactum esse, quidquid sibi commodi exoptaret. Hinc caussa fabulæ, & origo.

Περὶ

1 ὧδε πῶς ἔχει. Lond.
2 Ἀμάλθεια πανδοκεύτρια. Ox.
3 ἐπεξενοῦτο, Lond. Ox.
4 ὅσα βούλοιτο αὐτῷ —Ox.
5 ἐκ τούτου οὖν ὁ μ. Lond. De hoc cornu prodidit Pherecydes, δύναμιν ἔχειν τοιαύτην, ὥστε βρωτὸν ἢ ποτὸν ὅπερ εὔξαιτό τις, παρέχειν ἄφθονον. Apollod. 2. Vid. Suidam, & Eustath.

1 Diege-

47. *Narratio de Hyacintho.*

HYacinthum, adolescentem Amyclæum, forma pariter, & ætate florenti, tum Apollo respexit, tum etiam Zephyrus, ambo, pulchritudinem ejus depereuntes, & ambitiosi quo certamine alter alteri puerum præriperet. Sagittis quidem jaculabatur Apollo; spirabat Zephyrus: ab illo carmina proveniebant, & voluptas; ab hoc autem metus, & perturbatio. Itaque ad Deum inclinat adolescens. Zephyrum præ zelotypia ad bellum armat. Deinceps exercitia manebant juvenem, & vindicta à Zephyro. Discus erat ad interitum ejus inserviens; qui ab hoc quidem emissus, ab alio verò impulsus, mortem attulit Hyacintho. Videbatur autem indecorum terræ, tantæ calamitatis memoriam deleri, quare pro adolescente florem produxit, idémque nomen indidit; cujus principium foliis esse inscriptum, narrant.

[1] Περὶ Ὑακίνθου Διήγημα.

[2] ΥΆκινθος Ἀμυκλαῖον ἦν μειράκιον, ὡραῖον καὶ καλόν· εἰς τοῦτον εἶδε μὲν ὁ Ἀπόλλων, εἶδε καὶ ὁ Ζέφυρος. καὶ ἄμφω κατείχοντο τῇ μορφῇ, καὶ φιλότιμος ἦν ἀφ᾽ ὧν εἶχεν ἑκάτερος. ἐτόξευε μὲν ὁ Ἀπόλλων, ἔπνει δὲ ὁ Ζέφυρος. μέλη μὲν ἦν τὰ παρ᾽ ἐκείνου καὶ ἡδονή· φόβος δὲ τὰ παρὰ τούτου καὶ ταραχή· ῥέπει πρὸς τὸν δαίμονα τὸ μειράκιον, καὶ Ζέφυρον ὑπὸ ζηλοτυπίας ὁπλίζει πρὸς πόλεμον. μετὰ ταῦτα ἦν γυμνασία τῷ μειρακίῳ, καὶ τιμωρία παρὰ Ζεφύρου. δίσκος ἦν ὁ πρὸς τὴν ἀναίρεσιν ἐκείνου διακονήσας, ὑπὸ τούτου μὲν ἀφεθεὶς, ὑπ᾽ ἐκείνου δὲ ἐνεχθείς. καὶ ὁ μὲν, ἐτεθνήκει. τὴν γῆν δὲ οὐκ ἦν ἔρημον ὑπομνήματος ἀφεῖναι τὴν συμφορὰν, ἀλλὰ τὸ ἄνθος ἀντὶ τοῦ μειρακίου γίνεται, καὶ τοὔνομα δέχεται. λέγουσι δ᾽ ὅτι καὶ τῆς προσηγορίας ἐν φύλλοις ἐπιγέγραπται τὸ προοίμιον.

Περὶ

1 Diegemata hæc non sunt Palæphati, arguit id stylus. Nullæ, ut in aliis, hic fabulæ λύσεις. Nullus è codicibus quibus usus sum, excepto Gallico, ea repræsentat. petita sunt ex Rhetorum lecythis. Vide Photium, Ecmemate 130.

2 Hanc narrationem habes, sed paucioribus apud Theon Soph. & Libanium. Vid. Ovid. X Metam. Pausan. *Lacon.* Hesych. in ὑακίνθια. Strabonem, Athenæum, Lucian. Dial. Coluthum in *Raptu*.

[1] Περὶ Μαρσύου Διήγημα.

48. *De Marsya Historia.*

Ὁ Μαρσύας ἀγροῖκος ἦν· γίνεται δὲ οὗτος Μουσικός. [2] ἐμίσησεν Ἀθηνᾶ τοὺς αὐλοὺς, οὐκ ὀλίγον γὰρ ἀφῃροῦντο τοῦ κάλλους. ἡ πηγὴ τὴν εἰκόνα δεξαμένη, τὸ συμβὰν ἐδίδαξεν. οὕτω δὲ ἐῤῥιμμένων τῶν αὐλῶν, ὁ Μαρσύας ὑφίσαται. προσάπτει οὖν τοῖς χείλεσιν ἀνελὼν αὐτοὺς ὁ ποιμήν· οἱ δὲ ᾖδον θείᾳ δυνάμει, καὶ ἄκοντος τοῦ χρωμένου. τέχνην ὁ Μαρσύας ἐνόμισεν εἶναι τὴν δύναμιν· καὶ χωρεῖ μὲν κατὰ Μουσῶν, χωρεῖ δὲ κατὰ Ἀπόλλωνος· λέγων, οὐδὲ θέλειν εἶναι λοιπὸν, ἂν μὴ πλεονεκτήσῃ τοῦ δαίμονος. ἐν ἐκείνῃ τῇ φιλονεικίᾳ [3] νικᾶται, καὶ τὸ δέρμα μετὰ τὴν ἧτταν [4] ἐκδύεται. εἶδον ἐγὼ ποταμὸν ἐν Φρυγίᾳ, [5] Μαρσύας ὄνομα τῷ ποταμῷ· καὶ ἔλεγον οἱ Φρύγες, ὅτι τὸ ῥεῦμα τοῦτο ἐξ αἵματός ἐσι τοῦ Μαρσύου.

Marsyas cum esset rusticus, hac ratione Musicus evasit. Odio cœpit habere suas tibias Minerva, tanquam non parum pulchritudini, & formæ, adimentes; ut à fonte, qui imaginem illius receperat, fuerat edocta. Projectas itaque sic tibias Marsyas suscipit, & sublatas labris pastor applicat: eæque, residuâ adhuc divinâ vi, etiam invito illo, qui utebatur, recinebant. Cæterùm hanc virtutem Marsyas suæ arti adscribens; & Musas aggressus est, & Apollinem; vivere se ampliùs nolle dicens, nisi in tali certamine Deum exsuperasset. Sed in ista contentione victo cutis per summos artus est direpta. Vidi ipse in Phrygia fluvium, cui Marsyas nomen; quem ex Marsyæ sanguine profluxisse Phryges contendebant.

Περὶ

1 De Marsyâ, & hâc fabulâ vid. Athen. 2. cap. lib. 14 Clem. Alex. lib. 2. Pæd. Vide plura apud Paul. Leopard. 2. Emen. c. 13. & Nonnum ad Steliteut. Naz. Liban Διηγ.

2 Apud Plutarchum περὶ ἀοργ. p. 456. suadet Satyrus ut abjiciat Ovid. Fast. l. 6. v. 700. Phorn. in Minervâ.

3 Lucian. Dial. Apul. Flor. 1. Julian. Epist. ad Jambl.

4 Athenis statua erat Minervæ cædentis Marsyam, quod abjectas fistulas sustulisset. Pauf. Herod. in Polym. Nicand. & Philip. in Epigr.

5 De hoc amne Curtius. 3. lib.

1 Ha-

49. De Phaone.

PHaon circa navigia, & angustias maris, victum exercuit: neque in hoc offecit cuipiam, quoniam & æquus esset, & ab iis duntaxat mercedem exigeret, qui solvendo videbantur. Hic mos admirationi cœpit esse Lesbiis, atque à Dea (Venerem eam vocant) laudari Phaon; quæ habitu induta mulieris vetulæ, rogat Phaonem, secum trajiceret. Ille dictum factum, & servire paratus erat, & transvehere, & portorii nihil exigere. Quid itaque his Dea reposuit? Dicitur illum ex sene juvenem, & formosum fecisse. Hic ille Phaon est, in cujus amorem Sappho sæpe carmen cecinit.

[1] Περὶ Φάωνος.

Τῷ Φάωνι βίος ἦν, περὶ πλοῖον εἶναι καὶ θάλατταν. πορθμὸς ἦν θάλασσα. ἔγκλημά δὲ οὐδὲν παρ' οὐδενὸς ἐνομίζετο· ἐπεὶ καὶ μέτριος ἦν, καὶ παρὰ τῶν ἐχόντων μόνον ἐδέχετο, θαῦμα ἦν τοῦ τρόπου παρὰ τοῖς Λεσβίοις. ἐπαινεῖ τὸν ἄνθρωπον ἡ θεὸς (Ἀφροδίτην λέγουσι τὴν θεὸν) καὶ ὑποδῦσα θέαν ἀνθρώπου γυναικὸς ἤδη γεγηρακυίας, τῷ Φάωνι διαλέγεται περὶ πλοῦ. ταχὺς ἦν ἐκεῖνος καὶ θεραπεῦσαι, καὶ διακομίσαι, καὶ μηδὲν ἀπαιτῆσαι. τί οὖν ἐπὶ τούτοις ἡ θεός; [2] ἀμεῖψαί φασι τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἀμείβεται νεότητι καὶ κάλλει τὸν γέροντα. οὗτος ὁ Φάων ἐστὶν, ἐφ' ᾧ τὸν ἔρωτα αὐτῆς [3] ἡ Σαπφὼ πολλάκις ᾆσμα ἐποίησε.

³ Περὶ

1 Habetur hæc fab. apud Ælian. 12. 18. Lucian. Dial.

2 Id herbæ cujusdam viribus factum ait Plinius, ut & Servius ad III Æn. p. 283. & ob hanc Phaonem Lesbium dilectum à Sappho. Ælianus unguentum fuisse ait.

3 ἐφ' ᾧ τὸν ἔρωτα. Tol. Ælianus in Lesbo, Sapphonem aliam à Poëtria agnoscit; duas quoque Athenæus lib. 13. c. 7.

1 Ha-

Περὶ Λάδωνος [1] Διήγημα.

Ἔδοξε τῇ γῇ, Λάδωνι τῷ ποταμῷ πρὸς συνουσίαν ἐλθεῖν. καὶ ἐπεὶ συνῆλθον ἀλλήλοις, κύει μὲν ἡ γῆ, τίκτεται δὲ ἡ Δάφνη· φιλεῖ δὲ ἐκείνην ὁ Πύθιος, καὶ ῥήματα ἦν ἐρασοῦ πρὸς κόρην. ἀλλ᾽ ἡ Δάφνη τὴν σωφροσύνην ἐφίλει. διώκειν οὖν ἔδει, καὶ ἐδιώκετο. πρὶν δὲ ἀπειπεῖν ἐν τῇ φυγῇ, παρακαλεῖ τὴν μητέρα αὐτῆς, πάλιν αὐτὴν εἴσω ποιῆσαι, καὶ τηρῆσαι οἵα γεγένηται. ἡ μὲν οὖν ὧδε ἐποίει, καὶ τὴν Δάφνην εἶχεν ἐν ἑαυτῇ· κατὰ δὲ τὸ μέρος ἐκεῖνο, εὐθὺς ἀνεπήδα φυτόν· καὶ παραπεσὼν αὐτῷ κατὰ τὴν ἀκμὴν τοῦ ἔρωτος ὁ Θεὸς, οὐκ εἶχεν ὅπως ἀποςῇ τοῦ φυτοῦ. ἀλλ᾽ αἵ τε χεῖρες ἀνελαμβάνοντο, καὶ ἡ κεφαλὴ τὸ λοιπὸν ἐκοσμεῖτο. λέγεται δὲ καὶ ὁ τρίπους οὐκ ἄνευ τῆς δάφνης ἱδρύσθαι, κατὰ Βοιωτίαν, ἐπὶ τοῦ χάσματος.

50. *De Ladone Narratio.*

Terræ visum fuit cum Ladone [2] fluvio ad coitum descendere; & postquam sese miscuere, concepit quidem terra, & Daphnen peperit; eámque Apollo dilexit, & verba cum illa habuit amatoria. Sed castitatem tuente Daphne, persecutione opus videbatur; quam mox instituit. Priusquam verò interdiceret quidquam in fuga, matrem invocavit, ut sese rursum intra se reciperet, ac servaret talem, qualem antea genuisset. Illa quidem precibus morem gessit, atque in se filiam continuit: ínque ea parte continuò planta prosiliit; in cujus amplexus ob amoris vehementiam ruens Apollo, nullis machinis resistere potuit nascenti arbori; sed manus illius jam continebantur arbore, ac caput tandem frondibus ornabatur. Dicium quoque est, tripoda in Bœotia juxta antrum sine lauro constitui non potuisse.

Περὶ

1 Habetur hæc narratio apud Aphthonium, & Libaninm, paucis mutatis, & apud Tzetzem Lycophronis.

2 Penei filiam facit Ovid. Pausan. Ladonis; abundat is lauris, unde Daphne ejus filia fingitur.

1 Hæc

Περὶ Ἥρας.

Ἀργεῖοι πολιοῦχον αὐτοῖς τὴν Ἥραν ἡγοῦντο· καὶ διὰ τοῦτο καὶ πανήγυριν αὐτῇ τεταγμένην ἄγουσιν· ὁ δὲ τρόπος τῆς ἑορτῆς, ἅμαξα βοῶν, τὸ χρῶμα [2] λευκῶν. ἀπὸ δὲ τῆς ἁμάξης εἶναι δεῖ ἱέρειαν. οὕτω δὲ ἔχειν ἄχρι τοῦ ναοῦ. τὸ δὲ ἱερὸν, ἔξω τοῦ ἄστεος· ἧκεν οὖν ποτε ὁ χρόνος φέρων τὴν ἑορτήν. ὁ δὲ νόμος, ἀπὸ τῶν βοῶν οὐκ ὄντων, ἐκώλυεν. ἀλλ' ἐσοφίσατο τὴν ἀπορίαν ἡ ἱέρεια, μήτηρ οὖσα νεανίσκων, ἀντὶ βοῶν τῷ ὀχήματι γενομένων. ἐπεὶ τοίνυν τὸ παρὰ τῶν βοῶν, παρὰ τῶν παίδων ἐγένετο, στᾶσα κατὰ τὸ ἄγαλμα, μισθὸν ἀπῄτει τοῦ πόνου. καὶ ἔδωκε, φασὶν, ἡ θεός· ὕπνος ἦν, ὁ αὐτὸς καὶ τοῦ βίου πέρας γενόμενος.

51 De Junone.

Junonem Deam sibi tutelarem existimant Argivi, atque ea propter festum in honorem ejus institutum celebrant; cujus apparatus erant juncti boves, corpore albi. Eo in curru considere oportebat sacerdotem, & sic ad templum usque provehi: erat autem templum extra urbem. Advenit ergo quondam tempus celebrandi festi, quo bobus non præsentibus mos claudicaret; sed arte supplevit penuriam sacerdos, mater adolescentum, qui boum tum munia exsequerentur. Postquam igitur, quod à bobus fieri debuerat, à filiis esset peractum; consistens ad statuam, pretium laboris poposcit; idque à Dea ferunt persolutum, somnum scilicet, & vitæ finem.

1 Hæc apud Herod. in I. c. 31. & apud Ciceronem lib. 1. Q. Tusc. occurrunt, non minori elegantiâ.

2 λευκῶν. Gall. λευκόν.

Τέλος τοῦ, περὶ ἀπίστων ἱστοριῶν Παλαιφάτου, χρησίμου συντάγματος.

Finis utilis Commentarii Palæphati de Incredibilibus Historiis.

PA-

PALÆPHATI FRAGMENTA

Duo

Ex Fastis Siculis, sive Chronico Alexandrino.

[1] PALÆPHATI DE INVENTIONE PURPURÆ.

ΤΟΥ ΠΑΛΑΙΦΑΤΟΥ ΠΕΡΙ ΕΦΕΥΡΗΣΕΩΣ ΚΟΓΧΥΛΗΣ.

Interprete MAT. RADERO.

Tempore autem Phœnicis fuit Tyri Hercules Philosophus, cognomento Tyrius, qui purpuram invenit. Nam in littore Tyrio obambulans, pastorium vidit canem, qui ostreum (quod conchylis dicitur, paruúmque genus est testudinis marinæ) mandebat, & pastorem, qui, quòd canem putaret sanguinare, lanæ vellere ab ove rapto extersit quod ab ore canis profluebat, vellúsque tinxit. Hercules verò cùm observâsset id non esse sanguinem, sed peregrini alicujus vim liquoris; ilicet obstupuit, & cùm ex conchyli succum illum velleris expressum sciret, acceptâ à pastore lanâ, illam Phœnici, Regi Tyriorum, magni loco mu-

ἘΝ δὲ τοῖς χρόνοις τῆς βασιλείας τοῦ Φοίνικος ἦν Ἡρακλῆς, ὁ φιλόσοφος Τύριος, ὅστις ἐφεῦρε τὴν κογχύλην. [2] ἐωριζόμενος γὰρ ἐπὶ τὸ παράλιον μέρος τῆς Τύρου πόλεως, ἴδε ποιμενικὸν κύνα ἐσθίοντα τὴν λεγομένην κογχύλην, ὅπερ ἐστὶ μικρὸν εἶδος θαλάσσιον κοχλιῶδες· καὶ ποιμένα νομίζοντα αἱμάσσειν τὸν κύνα, λαβόντα ἀπὸ προβάτου πόκον ἐρέας, καὶ καταμάσσοντα τὸ καταφερόμενον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ κυνὸς, καὶ βάπτοντα τὸν πόκον. ὁ δὲ Ἡρακλῆς προσεσχηκὼς, μὴ εἶναι αὐτὸ αἷμα, ἀλλὰ βάμματος παραξένου ἀρετὴν, ἐθαύμασεν. καὶ γνοὺς, ὅτι ἐκ τῆς κογχύλης ἐστὶ τὸ βάμμα τοῦ πόκου, εἰληφὼς ἐκ τοῦ ποιμένος τὸν πόκον, ὡς μέγα δῶρον, τοῦτον προσήγαγε τῷ βασιλεῖ τῆς Τύρου Φοίνικι.

καὶ

1 Hæc non videntur esse Palæphati Senioris, sed Palæphati Ægyptii.

2 al. αἰωρέμενος. sed legendum μετεωριζόμενος, negligenter prodeambulans. μετεωρίζομαι περιπατῶ. Al. Aphrod.

3 Vid.

καὶ ἐκπλαγεὶς καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῇ θέᾳ τῆς ξένης χροιᾶς τοῦ βάμματος, θαυμάζων τὴν αὐτοῦ εὕρησιν, ἐκέλευσεν ἐξ αὐτοῦ τοῦ βάμματος τῆς κογχύλης βαφῆναι ἐρέαν, καὶ γενέσθαι αὐτῷ περιβόλαιον βασιλικὸν, καὶ ἐφόρεσεν αὐτὸς πρῶτος περιβόλαιον ἐκ πορφύρας. καὶ πάντες ἐθαύμασαν τὴν βασιλικὴν ἐσθῆτα, ὡς ξένην θέαν. καὶ ἐξ ἐκείνου ἐκέλευσεν ὁ βασιλεὺς Φοίνιξ, μηδένα ὑπὸ τὴν αὐτοῦ βασιλείαν ὄντα τολμᾷν φορεῖν τὴν αὐτὴν ἐνάρετον ἐκ γῆς καὶ θαλάσσης οὖσαν φορεσίαν, εἰ μή τι αὐτὸν, καὶ τοὺς μετ' αὐτὸν βασιλεύοντας τῆς Φοινίκης, διὰ τὸ γινώσκεσθαι τὸν βασιλέα τῷ στρατῷ, καὶ παντὶ τῷ πλήθει ἐκ τῆς θαυμαστῆς καὶ παραξένου φορεσίας. πρώην γὰρ οὐκ ἐγίνωσκον οἱ ἄνθρωποι βάπτειν χροίας ἱματίων, ἀλλὰ τὰς τῶν προβάτων ἐρέας, οἷαι καὶ ἦσαν, ἐποίουν ἱμάτια, καὶ ἐφόρουν. καὶ οὐκ εὐχερῶς ἐγνωρίζοντο τῷ ὑπηκόῳ πλήθει οἱ βασιλεῖς. λοιπὸν, οἱ κατὰ τὸν τόπον βασιλεῖς, ἤτοι ῥῆγες, καὶ τοπάρχαι ἀκηκοότες τοῦτο, οἱ μὲν περιβόλαια, οἱ δὲ φίβλας, καὶ [4] μαντεῖα ἐπενόησαν ἑαυτοῖς πορφυραῖα, ἢ ῥούσσαια, βάπτοντες τὰ ἀπὸ βοτανῶν, καὶ ἐφόρουν διὰ τὸ γινώσκεσθαι τῷ ἰδίῳ

neris detulit; qui & ipse attonitus novi & insitati coloris adspectu, ejúsque inventione, jussit vellus liquore purpuræ, seu conchylis imbui, sibíque regiam indè vestem fieri, primúsque ipse purpuratam chlamydem gestavit, quam vestem regiam, velut peregrinum quid, & insitatum spectaculum, omnes obstupuêre. Rex deinde Phœnix mox edicto cavit, ne quisquam ex sibi subjectis cultum è terræ marísque thesauro collatum affectaret, præter ipsum Regem, & Regis successores: atque hoc, uti Reges à populo, atque exercitu, ex novo hoc & admirando gestamine noscerentur. Nam priùs haud nôrant mortales vestium colores, sed ex ovium vellere, quale quale illud erat, vestes conficiebant, & gestabant, neque facile principes à populo secernebantur. Cæterùm alii passim Imperatores, Regésque, & Dynastæ, haud obsequentes erant huic legi. Nam alii indumenta, alii fibulatoria aurea, & idola sibi purpurea, aut russea, ex herbarum succis expresso colore, sibi comparabant, ferebántque, uti populo perspicui essent;

3 Vid. Schol. Hom. Iλ. Θ. v. 221.

4 Μαντεῖα] Hesychius Μανδύας, εἶδος ἱματίου Περσῶν πολεμικόν ἢ μαντείας. Lego Μαντεῖα. Alii μανδύη & μανδύον afferunt. Vide etiam Salmas. ad Trebel Pol. p. 343. Fallor an non eadem sit Persarum Κάνδυς. Erunt autem hoc in loco μαντεῖα, Saga, Paludamenta, tunicæ. Φίβλας verti fibulatoria; quâ voce utitur Trebel. in XXX. Tyran.

5 De

quemadmodum sapientissimus prodidit Palæphatus.

διῶ πλήθει, καθὼς Παλαίφατος ὁ σοφώτατος ἐξέθετο. [5]

5 De Purpurâ & ejus inventione vix habeo quod addam post insignem diligentiam *Blaise de Vigenere* in Philostratum. p. 241. Vide etiam Salmuthum in Pancirollum, & Jul. Pollucem. lib. 1. Dictiones istæ ῥῆγος, φᾶρος, μαντεῖα, ῥάσματα sunt Chronographi; qui totam hanc & sequentem narrationem suis verbis proposuit. — Nonnus *Dionys.*

Καὶ Τυρίη σκοπίαζε διδύμφα σάρκα κόχλω, ... (κλάσσας.
Πορφυρέας σπινθῆρας ἀκοντίζοντα θα-

Ἤχι κύων ἁλιεργὸς ἰσ᾽ αἰγιαλοῖσιν ἐ-ρίπτων
Εἰνάλιον χαλεποῖσι γενείασι θέσκελον ἰχθῦν,
Χιονέας πόρευμ παρηίδας, αἵματι κόχλω.
Χείλεα φοινίξας, ἱερῷ πυρὶ· τῷ ποτὲ μύνω
Φαιδρὸν ἁλιχλαίνων ἐρυθαίνετο φᾶρος ἀνάκτων.

Adriani nummus apud Seguinum videri possit.

De Primo Ferri Inventore.

Περὶ Σιδήρου, τίς Πρῶτος ἐφεῦρεν.

Interprete Mat. Radero.

IDem Vulcanus divino quodam carmine, seu precatione, opifex ingenium, & fabrile è cœlo, uti è ferro arma fabricari posset, impetravit. Unde & ferri domitor ad usum belli, inventórque est habitus. Consecratus ergo inter Divos ob continentiæ legem, & quod mortalibus per armorum fabricationem victûs parandi rationem ostenderit, virtutémque bellicam, & salu-

[1] Ὁ δὲ αὐτὸς Ἥφαιστος ἀπὸ μυστικῆς τινὸς εὐχῆς τὴν ὀξυλάβην ἐδέξατο ἐκ τοῦ ἀέρος, εἰς τὸ κατασκευάζειν ἐκ σιδήρου ὅπλα. ὅθεν καὶ ἐπικρατὴς σιδήρου ηὑρέθη εἰς τοὺς πολέμους. ἀπεθέωσαν οὖν αὐτὸν ὡς σωφροσύνην νομοθετήσαντα· καὶ τροφὴν ἀνθρώποις διὰ κατασκευῆς ὅπλων εὑρηκότα, καὶ ἐν τοῖς πολέμοις δύναμιν καὶ σωτηρίαν ποιήσαντα.

1 Αἰγύπτιοι μὲν [λέγουσι] Νείλου γενέσθαι παῖδα Ἥφαιστον ὃν ἄρξαι φιλοσοφίας. Diog. Laert. Secundus Nilo natus Vulcanus, Opas, ut Ægyptii appellant. Cicero. 3. de Nat. Deorum. fortè Tubal Cain.

Huc omnino faciunt quæ Suidas in Ἥφαιστος habet, ubi pro ὀξυλάβην Wolphius & Portus ἐξ ὀξυλάβην malunt. Betulæus ad Ciceronem 3°. de Nat. Deor. vertit, sub Mysticas precationes subito ab aëre corripiebatur; Schol. ad Hom. Ιλ. Σ. v. 477. legit τὸν ὀξύλαβον; mallem tamen nostram retinere lectionem. Portus ibidem pro ἀέρος legisse videtur Ἄρεος ——— Cæterum qui Ciceroni Opas dicitur, fortè est Jamblicho in Mysteriis Φθᾶ — οἱ Ἕλληνες, inquit, εἰς Ἥφαιστον μεταλαμβάνουσι τὸν Φθᾶ, τῷ τεχνικῷ μόνον προσβάλλοντες: idem Suidæ videtur esse Ἀφθᾶς, unde fortè Gr. Ἥφαιστος.

2 Qui

tem comparavit. Ante illum quippe clavis tantùm, & saxis pugnabant. Mortuo Vulcano regnum Ægyptiorum suscepit Sol, Vulcani filius, illúdque rexit dies septem & septuaginta supra quater millenos quadringenos; qui annos conficiunt XII, menses III, dies IX. Nam Ægyptii aliam putandi tum temporis rationem ignorabant; annum enim unius diei orbitâ definiebant. Duodenûm verò mensium numerum tum demum descripserunt, cùm vulgò mortales Regibus vectigales haberi cœperunt. Sol autem, Vulcani filius, Rex, eximius erat Philosophus, qui monitus à quodam, fœminam esse Ægyptiam, copiis & opibus florentem, quæ amet quempiam, quicum adulterii consuetudinem habeat. Quod Sol cùm intellexisset, pœnam ab ea studuit exigere, propter legem à patre latam, ne antiquaretur. Delectis ergo militibus ex omnibus copiis suis, cùm tempus, quo per noctem committi adulterium solebat, explorasset; absente viro in ædes irrupit, illámque cum a-

τα. πρὸ γὰρ αὐτοῦ ῥοπάλοις καὶ λίθοις ἐπολέμουν. μετὰ δὲ τελευτὴν [2] Ἡφαίστου, ἐβασίλευσεν Αἰγυπτίων ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ὀνόματι [3] Ἥλιος, ἡμέρας ͵δυοζ· ὡς εἶναι ἔτη ιβ΄, μῆνας γ΄, ἡμέρας θ΄. οὐ γὰρ ᾔδεισαν οἱ Αἰγύπτιοι τότε ἢ ἄλλον τινὰ ἀριθμὸν ἐν τῷ ψηφίζειν· ἀλλὰ τὰς περιόδους τῶν ἡμερῶν εἰς ἔτη ἐψήφιζον. οἱ γὰρ τῶν ιβ΄ μηνῶν ἀριθμοὶ, μετὰ ταῦτα ἐπενοήθησαν, ἐξ ὅτε ἐνομίσθη ὑποτελεῖς εἶναι τοὺς ἀνθρώπους τοῖς βασιλεῦσιν. ὁ δὲ αὐτὸς Ἥλιος βασιλεὺς, [4] ὁ υἱὸς τοῦ Ἡφαίστου, ἦν φιλόσοφος δυνατὸς, ὅστις ἐδιδάχθη παρά τινος, ὡς γυνή τις Αἰγυπτία, τῶν ἐν εὐπορίᾳ καὶ [5] ἐξιαουσῶν παρ᾽ αὐτοῖς, ἐρῶσα τινος ἐμοιχεύετο ὑπ᾽ αὐτοῦ. καὶ ἀκούσας ὁ Ἥλιος, ἐζήτησεν αὐτὴν πιάσαι διὰ τὴν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἡφαίστου νομοθεσίαν, ἵνα μὴ λυθῇ. καὶ λαβὼν στρατιώτας ἐκ τοῦ ἰδίου στρατοῦ, μαθὼν τὸν καιρὸν τῆς μοιχείας αὐτῆς, ὅτι γίνεσθαι ἔμελλε νυκτὸς, ἐπιῤῥέψας αὐτῇ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς μὴ ὄντος αὐτόθι, εὗρεν αὐτὴν μετ᾽ ἄλλου καθεύδουσαν, τοῦ ἐρω-

μένου

2 Qui est Græcis Ἥφαιστος, Ægyptiis est Ἀμοῦν. teste Plutarcho & Proclo; Jamblichus in Myst. ὁ δημιουργικὸς νοῦς, ὁ τῆς ἀληθείας προστάτης καὶ σοφίας, ἐρχόμενος ἐπὶ γένεσιν, καὶ τὴν ἀφανῆ τῶν κεκρυμμένων λόγων δύναμιν εἰς φῶς ἄγων, Ἀμοῦν κατὰ τὴν Αἰγυπτίων γλῶσσαν λέγεται.

3 Ægyptiis Ὧρος. Plutar. de Iside. Est autem Ὧρος Apollo. V. Allatium Mens. Tem cap. 9. & 13. Diodor. Sic. lib. 1. Herod. 2.

4 Tertius Sol Vulcano natus, Nili filio, cujus urbem Ægyptii esse volunt eam quæ Heliopolis appellatur. Cicero 3. de N. Deorum.

5 τῶν ἐν εὐπορίᾳ καὶ ἐξουσίᾳ παρ. sic conjicio legendum, vel ἀξιαζουσῶν

E 6 Odyss.

μένου παρ' αὐτῆς. ἥντινα εὐθέως καταγαγὼν ἐπέμπευσεν ἐν πάσῃ τῇ χώρᾳ τῆς Αἰγύπτου τιμωρησάμενος αὐτήν, καὶ γέγονε σωφροσύνη μεγάλη ἐν τῇ γῇ τῆς Αἰγύπτου. κἀκείνης δὲ τὸν μοιχὸν ἀνεῖλεν, καὶ ηὐχαριστήθη. περὶ οὗ ἱστορεῖ ποιητικῶς [6] Ὅμηρος ποιητής. ὡς ὁ ἥλιος, φησὶν, ἤλεγξεν τὴν Ἀφροδίτην συμμεμιγμένην νυκτὸς Ἄρει. Ἀφροδίτην δὲ ἐκάλεσεν τὴν ἐπιθυμίαν τῆς πορνείας, ὑφ' ἡλίου βασιλέως ἐλεγχθεῖσαν. τὸ δὲ ἀληθὲς, ὡς προγέγραπται, Παλαίφατος ὁ σοφώτατος συνεγράψατο.

masio cubantem offendit, detractam per totam duci Ægyptum jussit, graviterque in illam animadvertit; unde in Ægypto cæteræ castè vivere didicere, mœcho etiam morte mulctato. quâ re magnam ab Ægyptiis gratiam iniit: de quo Homerus Poëta poëtico more narrat, quasi diceret, Venerem à Sole cum Marte noctu cubantem fuisse proditam. Venerem verò peccandi libidinem, seu desiderium voluptatum, à Sole Rege reprehensum, appellavit. Rem autem, uti exposita est, sapientissimus ille Palæphatus literis consignavit.

6 Odyss. Θ; ubi Eustath. Vide etiam Plutar. l. de Aud. Poët. Confer Hygin fab. 148. Fulgentium l. 2°. Videntur hæc servata nobis ex iis, quæ Palæphatus Ægyptius scripsit de Philosophiâ aut historiâ Ægyptiâ. Verba autem ipsius Palæphati, de priori parte hujus historiæ, puto Suidam nobis repræsentâsse in ἥρως.

ΤΕΛΟΣ.

FINIS.

ʽHPA-

ἩΡΑΚΛΕΊΤΟΥ

ΠΕΡῚ

ἈΠΊΣΤΩΝ.

HERACLITI

DE

INCREDIBILIBUS.

HERACLITI, DE INCREDIBILIBUS.

ἩΡΑΚΛΕΙ´ΤΟΥ ΠΕΡῚ Α᾽ΠΙ´ΣΤΩΝ.

LEONE ALLATIO INTERPRETE.

De Medusa. I.

HAnc tradunt visam homines in saxa convertere; ei Perseum eripuisse caput collo, indéque pennatum Pegasum exiliisse. Res verò ita se habet. Medusa bella meretrix fuit, adeò, ut quicunque aspiceret, quasi in silicem versus stuperet. Nósque simili fandi modo dicimus; Videns eam in saxum induruit. Sed adventu Persei amore exardens, rem familiarem absumpsit, & ætatem perdidit. Quâ amissâ, fortunis ipsa spoliata equi senium induit. Caput enim, ætatis florem, quem Perseus decerpsit, innuit.

Περὶ Μεδούσης. α.

ΦΑσὶ ταύτην ἀπολιθοῦν τοὺς θεασαμένους αὐτὴν, καὶ Περσέως ἀποτεμόντος αὐτῆς τὴν κεφαλὴν, ἐξελθεῖν ἵππον πτερωτόν. ἔχει δὲ οὕτως. αὕτη ἑταίρα καλὴ ἐγένετο, ὡς τὸν ἰδόντα αὐτὴν ἔκπληκτον γενόμενον, οἷον ἀπολιθοῦσθαι. λέγομεν δὲ καὶ ἡμεῖς. ἰδὼν αὐτὴν ἀπελιθώθη. παραγενομένου δὲ Περσέως, ἐν ἔρωτι γενομένη, τά τε ὑπάρχοντα κατέφαγε, καὶ τὴν ἑαυτῆς ἡλικίαν κατέφθειρεν. ἀπολέσασα δὲ τὴν ἡλικίαν, καὶ τὰ ὑπάρχοντα, ἵππειον γῆρας ἐγήρασεν. ἡ γὰρ κεφαλὴ τὸ τῆς ἡλικίας ἄνθος ἐςὶν, ὃ ἀφείλετο αὐτῆς ὁ Περσεύς.

De Scylla. 2.

EAm narrant prænavigantes exedere. Sed fuit scortum non inelegans insulare; habebátque penes se voraces, ac impudentis oris parasitos, cum quibus peregrinos devorabat, inter quos, &

Περὶ Σκύλλης. β.

ΛΈγεται περὶ ταύτης, ὅτι κατήσθιε τοὺς παραπλέοντας. ἦν δὲ αὕτη νησιώτης καλὴ ἑταίρα, καὶ εἶχε παρασίτους, λοιμούς τε καὶ κυνώδεις, μεθ' ὧν τοὺς ξένους κατήσθιεν. ἐν οἷς καὶ τοὺς

τοὺς Ὀδυσσέως ἑταίρους· αὐτὸν δὲ ὡς φρόνιμον, οὐκ ἠδυνήθη.

Ulyssis comites exhausit. Ulyssi verò, veluti cato, non nocuit.

Περὶ Καινέως. γ΄.

ΛΈγεται τοῦτον πρότερον γυναῖκα γεγονέναι. εἶτα ὑπὸ Ποσειδῶνος γενέσθαι ἄνδρα ἄτρωτον χαλκῷ καὶ σιδήρῳ. οὗτος δὲ ὢν νέος, ἐρώμενος ἐγένετο τοῦ Ποσειδῶνος. ἀνδρωθεὶς δὲ, μέγας κατὰ ψυχὴν ἐγένετο, ὑπ' οὐδενὸς καταπονηθῆναι δυνάμενος. οὔτε δώροις ἐξιλασθῆναι χαλκοῦ καὶ σιδήρου. οὔπω γὰρ χρυσὸς καὶ ἄργυρος εὕρηται.

De Cæneo. 3.

ANtea, ut fertur, fœmina fuit, inde Neptuni beneficio in virum mutata est, ære, ferróque invulnerabilem. Verùm hic juvenili ætate Neptuno placuit, provecta jam deinde, ac virili grandis animo, satis roboris habuit, adeò ut omnibus insuperabilis esset, neque æris, & ferri muneribus flecteretur. Tunc enim neque aurum, neque argentum erat in usu.

Περὶ Ἄτλαντος. δ΄.

ΟὟτος παραδέδοται φέρων τὸν Οὐρανὸν ἐπὶ τῶν ὤμων· ὃ ἀδύνατον, ὑπὸ οὐρανὸν καὶ αὐτὸν ὄντα. ἀνὴρ δὲ σοφὸς ὢν, τὰ κατὰ ἀστρολογίαν πρῶτος κατώπτευσε. προλέγων δὲ χειμῶνας, καὶ μεταβολὰς ἄστρων, καὶ δύσεις, ἐμυθεύθη φέρειν ἐπ' ὤμων τὸν κόσμον.

De Atlante. 4.

TRadunt humeris Cœlum sustinuisse, quod fieri nequit, suberat enim & ipse Cœlo. Sed cùm sapientiâ excelleret, primus omnium Cœli rationem deprehendit: & cùm tempestates, ac siderum mutationes, occasúsque prædiceret, in fabulis relatum est, eum Orbem gestare.

Περὶ Κενταύρων. ε΄.

ΛΈγεται περὶ τὸ Πήλιον, καὶ τὴν Φολόην, γεγονέναι διφυεῖς, τὰ μὲν ἐπάνω τῶν λαγόνων, ἀνδρῶν ἔχοντας, τὸ δ' ἄλλο μέρος πᾶν τῶν ἵππων. οὐκ ἀληθὲς δὲ τοῦτο. δύο γὰρ διηλλαγμέ-

De Centauris. 5.

FAma est in Pelio monte, ac Pholoë habitantes biformes fuisse; supra latera, homines, reliqua sui parte equos; falsò omnino. Naturæ siquidem diversæ, si in unum coalescant, fieri nequit, ut vi-

vant, aut alantur. Sed cùm tunc temporis equorum usus nullus esset, ipsi primi equos ascendentes, séque per campos prædabundos dantes, illis, qui primùm eos eminus conspexerant, duplici se forma repræsentârunt.

νας φύσεις τὶς ἓν συνελθούσας, ἀδύνατον ζωογονηθῆναι καὶ τραφῆναι. ἀλλ' ἔτι τῆς τῶν ἵππων χρήσεως οὔσης ἀγνώστου, πρῶτοι καθίσαντες ἐφ' ἵππων, κατέτρεχον τὰ πεδία λῃστεύοντες, φαντασίαν τε ἀπετέλεσαν τοῖς πρώτως θεασαμένοις μακρόθεν, ὡς ἐκ δυοῖν εἰσὶ γεγονότες φύσεων.

De Pasiphaë. 6.

ILla Taurum deperisse dicitur; non eum, ut multi somniant, qui inter armenta pascitur; ridiculum enim est Reginam coitûs, ab omni consortio alieni in desiderium venisse; sed indigenam nescio quem, cui Tauro nomen erat. Ope autem Dædali exaturatâ libidine, gravida facta, similem Tauro enixa est: Illum multitudo Minoa quidem vocabant, sed Tauro propter similitudinem vindicabant. Hinc, composito nomine, Minotaurus dictus est.

Περὶ Πασιφάης. ϛ'.

ΤΑύτην φασὶν ἐρασθῆναι Ταύρου· οὐχ, ὡς πολλοὶ νομίζουσι, τοῦ κατὰ τὴν ἀγέλην ζώου· γελοῖον γὰρ ἀκοινωνήτου συνουσίας ὀρέχθαι τὴν βασίλισσαν, ἑνὸς δέ τινος τῶν ἐντοπίων, ᾧ Ταῦρος ἦν ὄνομα. συνεργῷ δὲ χρησαμένη πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν Δαιδάλῳ, καὶ γεγονυῖα ἔγκυος, ἐγέννησε καθ' ὁμοιότητα τοῦ Ταύρου, ὃν οἱ πολλοὶ Μίνω μὲν ἐκάλουν, Ταύρῳ δὲ εἴκαζον, κατὰ δὲ σύνθεσιν Μινώταυρος ἐκλήθη.

De Tiresia. 7.

HIc muliebrem, virilémque sexum communicasse fertur, non alià ac Cæneus ratione, ut suprà scripsimus.

Περὶ Τειρεσίου. ζ.

ΟὟτος μετασχεῖν λέγεται τῆς γυναικείας καὶ ἀνδρείας φύσεως κατὰ τὴν αὐτὴν ὑπόληψιν, ἣν ἐπὶ Καινέως ἐγράψαμεν.

De Harpyis. 1.

FAbulæ narrant, has mulieres alatas Phinei cœnam

Περὶ Ἁρπυιῶν. η.

ΤΑύτας ὁ μῦθος παραδέδωκε γυναῖκας ὑποπτέρους, τὸ τοῦ

τοῦ Φινέως δεῖπνον ἁρπαζούσας. ὑπολάβοι δ' ἄν τις ταύτας ἑταίρας, καταφαγούσας τὴν τοῦ Φινέως οἰκίαν, εἶναι, καὶ καταλιπούσας αὐτὸν, καὶ τῆς ἀναγκαίας τροφῆς ἐνδεῆ, κεχωρίσθαι ἀπ' αὐτοῦ. ἀεὶ δὲ, ὅσα ἂν κτήσαιτο, παραγινομένας ἐσθίειν, καὶ αὖθις χωρίζεσθαι, ὃ σύνηθες ποιεῖν ταῖς ἑταίραις.

diripere. Non abs re tamen existimabimus meretrices fuisse, & omnes Phinei domesticas opes consumpsisse, sicque eum victui necessariis spoliatum, neglexisse, secessisséque; semper tamen recens comparata à Phineo, suo accessu devorâsse, deinde abiisse: quod meretricibus solemne est.

Περὶ Περσέως. θ'.

ΤΟύτῳ ἱστορεῖται τὸν Ἑρμῆν πέδιλα πτερωτὰ δεδωκέναι. Ἑρμῆς γὰρ τὴν πρὸς δρόμον γυμνασίαν ἐπενόησεν, ἐν ᾗ εὐδόκιμος ἦν ὁ Περσεύς. οἱ γοῦν θεώμενοι τὸ τάχος θαυμάζοντες, πτερὰ εἶπον προστεθεῖσθαι τοῖς ποσὶν αὐτοῦ, καθὼς εἰώθαμεν λέγειν ἐπὶ τῶν ταχέως τρεχόντων, ὅτι ἔπτη.

De Perseo. 9.

PErseo, ut fertur, Mercurius pennatos calceos dedit. Mercurius enim exercitandi se modum per cursum excogitavit, in quo celebris erat Perseus. Spectatores itaque velocitatem admirantes, pedibus illius alas annexas enunciabant: nos etiam dicere solemus eos, quibus pernicitas pedum inest, avolare.

Περὶ Γλαύκου τοῦ Θαλασσίου. ί.

ΟὟτος θαλάσσιος ἀναφέρεται μάντις. νῆσον γὰρ οὗτος οἰκῶν, αἰεὶ τοῖς παραπλέουσιν ἐσήμαινεν, ὡς δεῖ ποιεῖσθαι τὸν πλοῦν, προλέγων τὰ συμβησόμενα.

De Glauco Marino. 10.

HIc vates marinus circumfertur fuisse; cùm enim insulam habitaret, semper prænavigantibus modum navigationis expromebat, prædicebátque futura.

Περὶ Κύκλωπος. ιά.

ΤΟῦτον ἄν τις ὑπολάβοι διαιτώμενον ἐπ' ἐρημίας, νόμων ἄπειρον εἶναι· πεποιθέναι δὲ

De Cyclopi. 11.

EXistimare possumus hunc desertarum solitudinum accolam, leges penitùs nescis-

se; & uno sensu, qui beneficio visûs fit, sed nullâ ratione, cuncta dimetientem, viribus, ac violentiâ fisum fuisse. Illum rerum experientiâ illustris Ulysses superavit.

τῇ βίᾳ, μίαν αἴσθησιν ἔχοντα τὴν ἀπὸ τῆς ὁράσεως, λογισμῷ δὲ μηδὲν προβλέποντα. ὃν ὁ σοφὸς Ὀδυσσεὺς κατεπόνησεν.

De Schoeneia Atalanta, & Hippomene. 12.

Περὶ Ἀταλάντης τῆς Σχοινέως, καὶ Ἱππομένους. ιβʹ.

HOs in montibus in Leones transformatos dicunt. Datus fabulæ locus. Nam sub meridiem antrum ingressos, ut simul unà concumberent, Leones, ita casu ferente, qui in spelunca erant, devorarunt. Tandem egressis belluis, cum illi nusquam apparerent, eos in Leones versos, qui custodiæ incumbebant, existimarunt.

ΦΑσὶ τούτους ἀπολεοντωθῆναι ἐν τῷ ὄρει, τῆς περὶ αὐτῶν ὑπολήψεως τοιαύτης οὔσης. μεσημβρίας οὔσης εἰσῆλθον εἴς τε σπήλαιον, γενέσθαι θέλοντες μετ' ἀλλήλων. κατὰ τύχην δὲ λέοντες ὄντες ἐν τῷ σπηλαίῳ κατέφαγον αὐτούς. ὕστερον δὲ τῶν θηρίων ἐξελθόντων, ἐκείνων δὲ μὴ φαινομένων, μεταμορφωθῆναι ὑπέλαβον αὐτοὺς οἱ προσεδρεύοντες.

De Phorcidis. 13.

Περὶ Φορκίδων. ιγʹ.

EAs narrant unius sortitas luminis usum, sibique invicem pro opportunitate rei, utendum tradidisse. Vero tamen simile est, tres mulieres, oculis amissis, uno, qui eas regeret, usas fuisse ductore. Earum nomina Pephredo, Enyo, Perso. & custodiebant mala aurea.

ΤΑύτας ὑφίσανται μιᾷ ὁράσει χρῆσθαι, ἀεὶ πρὸς τὴν χρείαν μεταλαμβανούσας παρὰ τῆς ἐχούσης. εἰκὸς δέ ἐστι τρεῖς γυναῖκας τυφλωθείσας ὁδηγῷ ἑνὶ χρῆσθαι πρὸς τὴν πορείαν. ὀνόματα δὲ αὐτῶν Πεφρηδὼ, Ἐνυὼ, Περσώ. ἐφύλαττον δὲ τὰ χρυσᾶ μῆλα.

De Sirenibus. 14.

Περὶ Σειρήνων. ιδʹ.

BIformes faciunt, cruribus aves, reliquis membris mulieres. illæ prætereuntes per-

ΤΑύτας διφυεῖς μυθολογοῦσι, τὰ μὲν σκέλη ὀρνίθων, τὸ δὲ σῶμα γυναικῶν ἐχούσας.

ἀπώλλυσι δὲ τοὺς παριόντας. ἦσαν γὰρ ἑταῖραι εὐπρεπεῖς, τῇ τε διʼ ὀργάνων μούσῃ, καὶ γλυκυφωνίᾳ κάλλισαι, αἷς οἱ προσερχόμενοι κατησθίοντο τὰς οὐσίας. ὀρνίθων δὲ σκέλη ἐλέγοντο ἔχειν, ὅτι ταχέως ἀπὸ τῶν ἀποβαλλόντων τὰς οὐσίας ἐχωρίζοντο.

debant. Erant enim ſcorta, formâ lepidâ, quæ inſtrumentis muſicis, & vocis ſuavitate egregia, res accedentium abliguriebant. Avium crura poſſidere dicebantur, quod ſtatim ab iis, quos ipſæ rebus denudaverant, ſecederent.

Περὶ Χιμαίρας. ιε.

ΤΑύτην Ὅμηρος εἰκονογραφῶν φησὶ, [1] Πρόσθε λέων, ὄπιθεν δὲ δράκων, μέσση δὲ Χίμαιρα. γένοιτο δʼ ἂν τὸ ἀληθὲς τοιοῦτον. γυνὴ τῶν τόπων κρατοῦσα, δύο πρὸς ὑπηρεσίαν ἀδελφοὺς εἶχεν, ὀνόματι Λέοντα, καὶ Δράκοντα. παράσπονδος δὲ οὖσα, καὶ ἐξενοκτόνει. ἀνῃρέθη δὲ ὑπὸ Βελλεροφόντου.

1 Iliad. Ζ. v. 181.

De Chimæra. 15.

EJus imaginem ſic expreſſit Homerus, *Ora Leonis erant, venter Capra, cauda Draconis.* Res tamen ita eſſe potuit. Mulier, regionis domina, fratres ſibi, Leontem & Draconem, dominationis ſocios adſciverat, quæ cum fœdera violaret, & peregrinos mactaret, à Bellerophonte trucidata eſt.

Περὶ Κίρκης. ιϛʹ.

ΤΑύτην ὁ μῦθος παρέδωκε ποτῷ μεταμορφοῦσαν ἀνθρώπους. ἦν δὲ ἑταίρα. καὶ καταχηλοῦσα τοὺς ξένους, τὸ πρῶτον ἀρεσκείᾳ παντοδαπῇ ἐπεσπᾶτο πρὸς εὔνοιαν. γενομένους δὲ ἐν προσπαθείᾳ κατεῖχε ταῖς ἐπιθυμίαις, ἀλογίστως φερομένους πρὸς τὰς ἡδονάς. ἥττησε δὲ καὶ τήνδε Ὀδυσσεύς.

De Circe. 16.

IN Poëtarum fabulis legitur, illam potu homines transformâſſe. Erat porrò meretrix, & advenas demulcens, primùm officiis omnibus in ſe, ſuíque amorem convertebat: deinde eos amore implicitos apud ſe, in affectus, & libidines ſine ulla ratione effuſos, continebat. Eam quoque Ulyſſes profligavit.

De Flammivomis Tauris. 17.

QUis mortalem naturam flammas, quæ nulli parcunt, vomere existimabit? Immites illi atque asperi, in objectorum necem veloces erant. Velocitas itaque eorum in perdendo, flammis assimilatur.

Περὶ τῶν Πυριπνόων Ταύρων. ιζ.

ΤΊς ἂν ὑπολάβοι θνητὴν φύσιν πῦρ πνέειν ἐξ αὑτῆς, ὃ πάντων ἐςὶν ἀναιρετικόν. ἄγριοι καὶ τραχεῖς ὄντες, πρὸς τὴν ἀναίρεσιν τῶν δραθέντων ὀξεῖς ἦσαν. τὸ οὖν ἐν τάχει περὶ αὐτοὺς ἀναιρετικὸν εἰκάσθη πυρί.

De Hydra. 18.

FEra multorum capitum fuisse traditur, cùm res aliter se habeat. Par est, eam multam habuisse sobolem, quæ illi convivens, atque decertans unà cum ea, incautè obrepentes perdebat.

Περὶ Ὕδρας. ιή.

ΠΟλυκέφαλον ἱςορεῖται θηρίον, οὐχ οὕτως ἔχοντος τ' ἀληθοῦς. εἰκὸς δὲ νεοσσοὺς αὐτὴν ἐσχηκέναι πολλοὺς, οἱ συνόντες αὐτῇ, καὶ τεκούσῃ βοηθοῦντες, τοὺς προσιόντας ἀπώλλυον μετ' αὐτῆς.

De Spartis. 19.

QUis crederet è Draconis dentibus à Cadmo disseminatis, armatos homines erupisse? Enimverò Cadmus locorum potitus, necatâque belluâ, quæ loca illa deserta ac inculta effecerat, palantes, vagantésque homines in unam sedem congregavit: illi armati & ferinis moribus, statim in contentionem versi, paucis exceptis, omnes mutuâ internecione deleti sunt.

Περὶ τῶν Σπαρτῶν. ιθ΄.

ΤΊς πιςεῦσαι δύναται, ὅτι τοῦ Κάδμου σπείραντος τοὺς τοῦ Δράκοντος ὀδόντας ἔφυσαν ἔνοπλοι ἄνθρωποι; κρατήσας δὲ τῶν τόπων ὁ Κάδμος, καὶ τὸ θηρίον ἀνελὼν, δι' ὃ συνέβαινεν ἔρημον εἶναι τὸν τόπον, τοὺς σποράδην οἰκοῦντας εἰς ἓν συνήγαγεν. οἱ ὄντες ἔνοπλοι, καὶ θηριώδεις, διηνέχθησαν εὐθὺς πρὸς ἀλλήλους, καὶ πλὴν ὀλίγων πάντες ἀπώλοντο.

Περὶ τῶν Χρυσῶν Μήλων. κ'.

Δράκοντά φασι τὰ τῶν Ἑσπερίδων χρυσᾶ μῆλα φυλάττειν. ἀνὴρ δὲ ἐγένετο Δράκων, ὃς ἐκ τῆς ἐπιμελείας τῶν δένδρων, πολὺν ἐσώρευσε χρυσόν. τοῦτον διαπρεπεῖς ἐθήρευσαν γυναῖκες, καὶ ταῖς ἐρωτικαῖς ἐπιθυμίαις ἐνδήσασαι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, πρὸς τὸ λοιπὸν ὑπηρέτην ἔσχον, καὶ φύλακα τοῦ κήπου.

De Aureis Malis. 20.

DRaconem ſcribunt aurea Heſperidum mala cuſtodire. Fuit homo, Draco nomine, qui arborum cultu, multum ſibi aurum congeſſerat: illum mulieres egregiâ formâ ceperunt, & amatoriis devictum illecebris, in poſterum ſervum, hortíque cuſtodem poſſederunt.

Περὶ τῶν ἐν Αἴδου. κα'.

Λέγεται ὡς Ἡρακλῆς κατελθὼν, ἀνῆλθεν ἀναγαγὼν τὸν Κέρβερον. καὶ Ὀρφεὺς ὡσαύτως, Εὐρυδίκην τὴν γυναῖκα. τὸ δ' ἀληθὲς, ὅτι ὁπηνίκα τὶς ἐκ μακρᾶς ἀποδημίας, καὶ ἐπικινδύνου διατλήσας ἐσώθη, ἔφασκον ἐξ Ἀΐδου αὐτὸν διασεσῶσθαι. ὅθεν ἔτι καὶ νῦν τοὺς μακροὺς πόνους, καὶ παραβόλους ὁδοὺς, καὶ ἐπισφαλεῖς νόσους φεύγοντας, φάσκομεν ἐξ Ἀΐδου σεσῶσθαι.

De iis, quæ apud Inferos ſunt. 21.

NArrant Herculem eò deſcendiſſe, aſcendiſſéque, educto Cerbero: & ſimiliter Orpheum, reducta Eurydice uxore. Verum tamen illud eſt, eum, cùm è longinquo, ac periculoſo itinere, cui, multa perpeſſus, ſuffecerat, rediiſſet, ab Inferis remeare, homines dixiſſe. Hinc ad hæc tempora eos, qui, & labores immenſos, atque inexſpectata itinera, & maximè periculoſos morbos evaſerint, ab Inferis revocatos dicimus.

Περὶ Φαέθοντος. κβ'.

Οὗτος Ἡλίου ὢν υἱὸς, ἐπεθύμησεν εἰς τὸ τοῦ πατρὸς ἅρμα ἀναβὰς διφρεῦσαι. ἀπείρως δὲ τοῦτο ποιοῦντος, καὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπολλυμένων ὑπὸ τοῦ καύματος, ὁ Ζεὺς αὐτὸν ἐκεραύνωσεν.

De Phaethonte. 22.

HIc ſolis filius patrio curru vectus, illum moderari concupivit. Id cùm imperitè ageret, hominéſque æſtu in perniciem ruerent, à Jove fulmine ictus interiit.

De Orpheo. 23.

DIcitur & ſaxa moviſſe, & arbores; & feras mulſiſſe, & alites. Verè tamen dixeris, eum homines moribus efferatos, morum, ac legum penitus ignaros, ad ſuperſtitionem deducentem, & ad pietatem moventem, ſaxeóſque illos, ac belluinos oratione pellicientem, huic fabellæ locum dediſſe.

Περὶ Ὀρφέως. κγʹ.

ΟΥ̃τος κινεῖν λέγεται καὶ πέτρας, καὶ δένδρα, καὶ θῆρας, οἰωνούς τε. εἴποι δ' ἄντις ἀληθῶς, ὅτι θηριώδεις ὄντας τοὺς ἀνθρώπους, καὶ οὔτε ἔθη, οὔτε νόμους εἰδότας, εἰς δεισιδαιμονίαν ἀγαγὼν, καὶ ἐπὶ τὸ εὐσεβεῖν παρακαλέσας, πετρώδεις ὄντας, καὶ θηριώδεις διὰ τῶν λόγων κηλήσας, ταύτης τῆς φήμης ἔτυχεν.

De Helle, et Phrixo. 24.

DUm Iûs novercæ inſidias propulſarent Helle & Phrixus; Pædagogus, nomine Crios, id eſt, Aries, eos cum navicula ſæviente hyeme convehens, in fugam ſe vertit. Accidítque, Hellem ſuo in Pontum caſu Helleſponto nomen dediſſe: Phrixi incolumis amore Æetem cieri; cúmque obſtaret Crius, & incorruptum puerum ſervare conaretur, pelle exutum fuiſſe, quam ille cruci affixerit. Nominatum verò aureum, quòd maximè omnium fidem ſervarit.

Περὶ Ἕλλης καὶ Φρίξου. κδʹ.

ΗΝίκα τὴν Ἰοῦς ἐπιβουλὴν, μητρυιᾶς οὔσης, ἔφευγον Ἕλλη καὶ Φρίξος, ὁ παιδαγωγὸς, ᾧ ἦν Κριὸς ὄνομα, ἐπὶ πλοιαρίου μικροῦ χειμῶνος ὄντος ἔφυγεν, ἔχων αὐτοὺς, καὶ συμβαίνει τὴν μὲν Ἕλλην ἐκπεσεῖν εἰς τὴν θάλασσαν, ὅθεν ἐκλήθη Ἑλλήσποντος. τοῦ δὲ Φρίξου σωθέντος ἐπιθυμητικῶς ἔχειν τὸν Αἰήτην. τὸν δὲ Κριὸν διακωλύοντα, καὶ πειρώμενον ἄφθορον διατηρῆσαι τὸν Φρίξον, ἀποδαρθῆναι, καὶ τὸ δέρμα αὐτοῦ προσπασσαλευθῆναι. χρυσοῦν δὲ προσαγορευθῆναι, διὰ τὸ πιστότατον γεγενῆσθαι.

De Panibus, & Satyris. 25.

CUm in montibus viverent, nec cum mulieribus conſueviſſent, ſtatim ac mulier ſe in

Περὶ Πάνων καὶ Σατύρων. κεʹ.

ΕΝ ὄρεσι καταγινόμενοι, καὶ γυναικῶν ἄπειροι ὄντες, ὅταν τις παρεφάνη γυνὴ, κοι-

νῶς

νῶς αὐτῇ ἐχρῶντο. τράγων δὲ τρίχας καὶ σκέλη ἐδόκουν ἔχειν, διὰ τὴν περὶ τὰ λουτρὰ ἀμέλειαν, καὶ τὴν περὶ ταῦτα δυσοσμίαν; καὶ διὰ τοῦτο Διονύσου φίλοι. τὴν γὰρ ἐργασίαν τῶν ἀμπέλων ἐποίουν. καὶ νῦν δὲ ἔτι τὰς εἰς πλῆθος γυναῖκας λέγομεν, ὅτι ἐπανεύομεν αὐτάς.

conspectum dabat, unà cum ea cubabant omnes simul. Hircorum pilos, ac crura habere visi sunt, quòd balnea negligentes, fœterent. Ideóque Dionysii amici putabantur, quòd vites excolerent. Nunc item mulieres ex plebe, ac viles, *Panizare* dicimur.

Περὶ Ἀσκληπιοῦ. κϛʹ.

Λέγουσιν αὐτὸν κεκεραυνῶσθαι. εἴη δ' ἂν πιθανώτερον οὕτω. ἰατρικὴν νικήσας, καὶ ὑψώσας, αὐτὸς ὑπὸ πυρετοῦ φλεχθεὶς ὤλετο. ὅθεν διὰ τὴν φλεγμονὴν αὐτὸς κεραυνωθῆναι λέγεται.

De Æsculapio. 26.

EUM fulmine ictum tradunt. Magis tamen rationi consentaneum erit; si dicamus, celebrem in medicina, medicinæ dignitate auctâ, febri correptum obiisse. Quare propter illum æstum fulmine tactum dicunt.

Περὶ τῆς τοῦ Ἅιδου Κυνέης. κζʹ.

Ὅτι ὁ τὴν Ἅϊδος κυνῆν, ὡς καὶ ὁ Περσεὺς, περιθέμενος ἀόρατος ἐγίνετο. ἔστι δὲ κυνῆ Ἅϊδος τὸ τέλος, εἰς ὃ ἀπελθὼν ὁ τετελευτηκὼς ἀόρατος γίνεται.

De Plutonis Galea. 27.

PLutonis galeam, si quis capiti imposuerit, quemadmodum & Perseus, invisibilis fiebat. Verùm Plutonis galea terminus est, in quem cùm defunctus devenerit, non ampliùs videtur.

Περὶ Βορέου, καὶ Ὠρειθυίας. κηʹ.

Λέγεται δὲ ὅτι Βορέας Ὠρείθυιαν ἥρπασεν. ἦν δὲ βασιλεὺς τῶν τόπων ἐκείνων. ἡ δὲ αὐτὴ ὑπόληψις, καὶ μέθοδος καὶ περὶ Διὸς, καὶ Γανυμήδους. βασιλεύων

De Borea, & Orithyia. 28.

TRaditum est, Aquilonem Orithyiam sustulisse, qui illi regioni præerat. Eadem animadversio, & modus de Jove, & Ganymede procedit. regnans siquidem rapit Gany-

medem, in Aquilam propter fortitudinem conversus. Nec alia ratione, quæ de Aurora & Tithono, Anchise & Venere narrantur, accipienda sunt.

σιλεύων γὰρ ἁρπάζει τὸν Γανυμήδην, ἀετὸς γενόμενος, ὅτι καὶ τὸ ζῶον ἄλκιμον. Ὁ δ' αὐτὸς τρόπος, καὶ περὶ Ἠοῦς καὶ Τιθωνοῦ, καὶ Ἀγχίσου καὶ Ἀφροδίτης.

De Proteo. 29.

NArrant eum nunc ut aquam fluere, nunc ut ignem exardescere. Probis scilicet veluti aqua mollescens, improbos pro dignitate castigabat. Unde de eo similia evulgarunt.

Περὶ Πρωτέως. κθ.

ΛΈγεται ὅτι ἐγίνετο ποτὲ μὲν ὕδωρ, ποτὲ δὲ πῦρ. δηλονότι, τοῖς μὲν χρηστοῖς, ὡς ὕδωρ, τοῖς δὲ πονηροῖς κατ' ἀξίαν τιμωρητικός. ὅθεν ταύτην τὴν φήμην περὶ αὐτοῦ διέσπειραν.

De Cane, & Vulpe. 30.

CAnem Cephali, inquiunt, Deorum munere, prærogativam illam habuisse, ut quam conspexisset belluam comprehenderet; Vulpem à nullo capi posse. Cùm itaque Vulpem Canis sequeretur, ne, quæ in fatis erant, violarentur, ambos Jupiter in saxa transformavit. Hoc autem fingi potuit propter utriusque, dum alter alteram sequeretur, errores.

Περὶ τοῦ Κυνὸς, καὶ τῆς Ἀλώπεκος. λ'.

ΤΩι μὲν Κυνὶ τοῦ Κεφάλου δεδομένον εἶναι φασὶν γέρας, ὃ ἂν ἴδῃ θηρίον καταλαμβάνειν· τῇ δὲ Ἀλώπεκι, ὑπὸ μηδενὸς καταλαμβάνεσθαι. διώκοντος οὖν τοῦ Κυνὸς τὴν Ἀλώπεκα, ἵνα μὴ λυθῇ τὸ πεπρωμένον, τοὺς δύο λίθους ὁ Ζεὺς ἐποίησεν. εἴη δ' ἂν τὸ τοιοῦτον πλάσμα παρὰ τὴν τῶν ἀμφοτέρων κατὰ τὸν διωγμὸν πλάνην.

De Diomedis Equis 31.

EQuas homines edisse tradunt; dum inter armenta pascerentur, erant feroces, & cùm nemo posset eas jugo subdere, Hercules subdidit.

Περὶ τῶν Διομήδους ἵππων. λά.

ΦΑσὶ ταύτας ἀνθρωποφάγους εἶναι. ἄγριαι δὲ ἦσαν νομάδες. οὐ δυναμένου δέ τινος αὐτὰς ὑφ' ἅρμα ζεῦξαι, ὁ Ἡρακλῆς ἔζευξεν.

Περὶ Καλυψοῦς, καὶ Ὀδυσσέως. λβ΄.

ΑΛογον θνητὸν ὄντα Ὀδυσσέα, αὐτὴν ἐπαγγέλλεσθαι ποιήσειν ἀθάνατον. ἀλλὰ τὸ, τὰ πρὸς τροφὴν, καὶ πρὸς βίου ἀπόλαυσιν ἄφθονα καὶ λαμπρὰ ἕξειν. ὅθεν καὶ ἡμεῖς, ὅταν πῃ κληθῶμεν, καὶ λαμπρῶς εὐωχώμεθα, ἐν Θεοῖς φαμὲν γεγονέναι.

De Calypso, & Ulysse. 32.

A Ratione alienum est, eam profiteri, Ulyssem morti obnoxium immortalitate donare. Sed quæ victui, vitæque necessaria videbantur, lauta, ampláque promisit: & nos, cùm quis nos invitavit, excepítque splendidè, atque hilarî opsonio, inter Deos fuisse dicimur.

Περὶ Κερβέρου. λγ΄.

ΤΟῦτο ἂν εἴη, ὃ καὶ ἐπὶ τῆς Ὕδρας. οὗτος γὰρ εἶχε δύο σκύμνους, ὧν ἀεὶ συμβαδιζόντων τῷ πατρὶ, ἐφαίνετο εἶναι τρικέφαλος.

De Cerbero. 33.

NOn aliud erit, quàm quod de Hydra diximus. Hic siquidem duos Catulos habens, à quibus nunquam, cùm opus exposceret, destituebatur, triceps esse videbatur.

Περὶ Λαμίας. λδ΄.

ΙΣτοροῦσιν, ὅτι Διὸς αὐτῇ συμμιγέντος, Ἥρα ἀπεθηρίωσεν αὐτήν. καὶ ὅτι ἡνίκα ἂν μανῇ, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξαίρειν, καὶ εἰς κοτύλην βάλλειν, καὶ ὅτι σαρκοφαγεῖ, καὶ ἀνθρώπους ἐσθίει. εἴη δ᾽ ἂν τάδε. καλῇ αὐτῇ οὔσῃ ὁ Ζεὺς ἐπλησίασεν βασιλεύων· Ἥρα δὲ συναρπάζουσα αὐτὴν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξώρυξε, καὶ εἰς τὰ ὄρη ἔρριψεν. ὅθεν ἐπιπόνως ἔζη, ἐπικουρουμένη οὐδὲν, ἐπὶ τῆς ἐρημίας καταγινομένη αὐτὴ, καὶ διὰ τὸ ἄλουτος, καὶ ἀθεράπευτος εἶναι, ἐδόκει θηρίον ὑπάρχειν.

De Lamia. 34.

NArrant priùs compressam à Jove, postea à Junone in belluam conversam; &, cum furor invadit, eam sibi oculos eruere, & in vase deponere, carnes præterea, hominésque vorare. Sed res ita fuerit. Jupiter cum ea, quando formâ erat egregiâ, rerum dominus congressus est; Juno illius comprehensæ oculos effódit, relegavítque in solitudinem. Ubi omni ope destituta, & summo cum discrimine sibi in deserto victum comparans, cùm illota, ac neglecta sordesceret, fera existimabatur.

De Progne, & Philomela. 35.

TRadunt in aves versas avolâsse, hanc quidem Hirundinem, illam Lusciniam, tertium in Epopa: res tamen ita fieri potuit. Mactato Ity, & domo direpta, naviculam ingressæ, velociter fugam arripuere. Tereus licèt insequeretur, cum nullas comprehendisset, sibi necem conscivit. Hinc homines, cum illæ nusquam adparerent, quòd ex improviso invisibiles essent factæ, in aves transformatas fuisse dixerunt.

Περὶ Πρόκνης, καὶ Φιλομήλης. λέ.

ΙΣτοροῦνται ὄρνιθες γενέσθαι, ἡ μὲν Χελιδὼν, ἡ δὲ Ἀηδὼν, ὁ δὲ Ἔποψ. τοῦτο δ' ἂν ἔχοι οὕτως. ἀποκτείνασαι τὸν Ἴτυν, καὶ πορθήσασαι τὸν οἶκον, εἴς τι πλοιάριον ἐμβᾶσαι, ταχεῖαν τὴν φυγὴν ἐποιήσαντο. ὁ δὲ Τηρεὺς ἐπεὶ διώξας, οὐ κατέλαβεν αὐτὰς, αὐτὸν ἀναιρεῖ. ὅθεν οἱ ἄνθρωποι, οὐ φαινομένων αὐτῶν, διὰ τὸ ἐξαίφνης ἀφανεῖς γενέσθαι, εἶπον, ὅτι ἀπορνιθώθησαν.

De Heliadibus. 36.

FErunt, has ex mulieribus populos factas; quod falsum est. Sed illæ se in Eridanum propter infortunium Fratris conjecere. Quare qui eas perquirerent, cum ad fluvium accessissent, illis non compertis, sed tribus populorum stipitibus, suspicati sunt eas in arbores versas fuisse. Eorum nomina fuere, Phobe, Lampeto, Ægle.

Περὶ τῶν Ἡλιάδων. λϛ'.

ΤΑύτας φασὶν ἐξ ἀνθρώπων αἰγείρους γενέσθαι. οὐ τοῦτο δὲ, ἀλλὰ διὰ τὸ πάθος τοῦ ἀδελφοῦ εἰς τὸν Ἠριδανὸν αὐτὰς ἔβαλον. διὸ οἱ ζητοῦντες, ἐπὶ τὸν ποταμὸν παραγενόμενοι, καὶ τὰς μὲν οὐχ εὑρόντες, τρία δὲ σελέχη αἰγείρων, ὑπέλαβον αὐτὰς ἀποδενδρωθῆναι. ὄνομα δὲ αὐταῖς, Φόβη, Λαμπετώ, Αἴγλη.

De Panopte. 37.

CUm omnia oculis, auribúsque usurpare vellet, eum oculos per totum corpus habere finxerunt. Hinc hodiéque similium hominum genus Panoptas dicimus.

Περὶ Πανόπτου. λζ'.

ΤΟῦτον πάντα βουλόμενον ἀκούειν, καὶ ὁρᾷν, ἐν παντὶ τῷ σώματι ὀφθαλμοὺς ἔχειν ἐπλάσαντο. ὅθεν ἔτι καὶ νῦν τοὺς τοιούτους Πανόπτας καλοῦμεν.

Περὶ Ἐνδυμίωνος καὶ Σελήνης. λή.

Λέγεται, ὅτι καθεύδοντος αὐτοῦ, Σελήνη ἐρασθεῖσα, καταβᾶσα ἐμίγη αὐτῷ. εἴη δ' ἄν, ὁ μὲν Ἐνδυμίων ποιμὴν ἄπειρος γυναικὸς, ἐπιθυμητικῶς δὲ σχοῦσα γυνὴ αὐτοῦ, ἐρωτηθεῖσα παρά τινος τίς εἴη, ἔφη, Σελήνη.

De Endymione, & Luna. 38.

DIcunt, illius dormientis amore Lunam correptam, Cœlóque delapsam, cum eo cubâsse. Potuit verò esse Endymion pastor, ignarus mulierum, & rudis, quem cum mulier deperisset, à nescio quo interrogata, quæ illa esset, respondit, Luna.

Περὶ τῶν Ἡλίου βοῶν. λθ'.

ΠΕρὶ τούτων οὕτως εὗρον ἀλληγορημένον ἐν [1] Ἰλιάδι. οὐκ ἐξῆν τοῖς ἀρχαίοις ἱεροθυτεῖν βοῦς ἐργάτας. καὶ τοῦτο φησὶ μὲν καὶ Ἄρατος, δῆλον δὲ καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς ποιήσεως. φησὶ γὰρ Ἑκάβη πρὸς Ἀθηνᾶν.

Σοὶ δ' αὖ ἐγὼ ῥέξω βοῦν ἦνιν, εὐρυμέτωπον,
Ἀδμήτην, ἣν οὔπω ὑπὸ ζυγὸν ἤγαγεν ἀνήρ.

Οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ Ἡλίου βόας τούτους ἐκάλουν, ὡς τὴν γῆν ἐργαζομένους, καὶ ἡμᾶς τρέφοντας. οἱ δὲ τοῦ Ὀδυσσέως ἑταῖροι, οὐχ Ἡλίου βοῦς, ἀλλὰ τοὺς ἐργάτας, θοινηθέντες,

[3] Σφῇσιν ἀτασθαλίῃσιν ὑπὲρ μόρον ἄλγε' ἐπέσπον.

De Solis Bobus. 39.

DE hisce hanc allegoriam in Iliade legi: Antiquis interdictum erat, boves operarios sacrificare; quod & Aratus asserit: compertúmque est ex ipsa Poësi, namque ait, ad Palladem Hecuba;

[2] *Robustum tibi Diva bovem, cui cornua latam*
Obtendant frontem, quem nec juga tracta domârint,
Sacrificans voti solvam reus.

Præterea solis boves eosdem vocabant, tanquam qui & terram scinderent, & nobis alimenta præstarent. At Ulyssis socii, non Solis, sed operarios boves cùm devorassent;

Ob sua scelera, præter fatum, dolores contraxêre.

1 Odyss. M.
2 Iliad. κ v.292. *Diomedes, non Hecuba.*
3 Odyss. α. v. 34.

ἈΝΩ-

ἈΝΩΝΥ'ΜΟΥ

ΠΕΡῚ

ἈΠΙ'ΣΤΩΝ.

ANONYMI

Longè HERACLITO recentioris,

DE

INCREDIBILIBUS.

ANONYMI *Longè HERACLITO recentioris,* DE INCREDIBILIBUS.

ἈΝΩΝΥ'ΜΟΥ ΠΕΡῚ Ἀ'ΠΙ'ΣΤΩΝ.

LEONE ALLATIO INTERPRETE.

De Primis Hominibus. 1.

SCiendum eſt, antiquiſſimos homines ab aliis Ægyptios cenſeri, ab aliis, Phrygas. Græcorum verò vetuſtiſſimos Athenienſes, & quos nunc Arcadas, priùs Pelaſgos, vocitabant. Inter Urbes, Athenienſium Arcem à Cecrope indigena, ac biformi conditam; ſecundam à Phoroneo Inachi F. exſtructam; Tertiam Itonis in Theſſalia à Deucalione Promethei F.

Περὶ τῶν Ἀρχαιοτάτων Ἀνθρώπων. ά.

ἸΣτέον ὅτι ἀρχαιοτάτους ἀνθρώπων, οἱ μὲν Αἰγυπτίους, οἱ δὲ Φρύγας φασίν. Ἑλλήνων δὲ ἀρχαιοτάτους Ἀθηναίους, καὶ τοὺς πρὶν Πελασγοὺς, νῦν δὲ Ἀρκάδας. ἐν δὲ πόλεσι τήν τε Ἀθηναίων ἀκρόπολιν ὑπὸ Κέκροπος, τοῦ αὐτόχθονος κτισθεῖσαν τοῦ διφυοῦς, καὶ δευτέραν τὴν ὑπὸ Φορωνέως τοῦ Ἰνάχου κτισθεῖσαν. τρίτην δὲ Ἥτωνος ἐν Θεσσαλίᾳ ὑπὸ Δευκαλίωνος τοῦ Προμηθέως.

Septem Miracula. 2.

1. APud Olympiam Jupiter cubitorum triginta ſex. 2. Epheſiæ Dianæ templum. 3. Apud Delum Ara ex dextris cornibus, quam erectam tradunt, ex ſacrificiis Deo uno die oblatis. 4. Mauſoleum Halicarnaſſi. 5. Ægyptiæ Pyramides, quarum major cubitorum eſt quadringentorum.

Τὰ Ἑπτὰ Θεάματα. β'.

ά. ὉἘν Ὀλυμπίᾳ Ζεὺς, πήχεων λς'. β'. Ὁ τῆς Ἐφεσίων Ἀρτέμιδος ναός. γ'. Ὁ ἐν Δήλῳ κεράτειος βωμὸς, ὃς λέγεται γενέσθαι ἐκ θυμάτων τοῦ Θεοῦ μιᾶς ἡμέρας δεξιῶν κεράτων. δ'. Τὸ Μαυσώλιον τὸ ἐν Ἁλικαρνασσῷ. έ. Αἱ ἐν Αἰγύπτῳ Πυραμίδες, ὧν ἡ μείζων πήχεις ἔχει τετρακοσίας. ς'. Τὰ

βαβυλῶνος τείχη. ζ. Ὁ ἐν Ῥόδῳ Κολοσσὸς, πήχεων ό, ὃν ἐποίησε Χάρης ὁ Λίνδιος. τινὲς δὲ τάττουσι καὶ τὸν ἐν Ἐπιδαύρῳ Ἀσκληπιὸν, καὶ τὸν ἐν Παρίῳ Βωμὸν, καὶ τοὺς Κρεμαστοὺς κήπους, καὶ τὴν ἱσταμένην Ἀθηνᾶν ἐν Ἀθήναις, καὶ τὰ Κύρου βασίλεια.

6. Babylonis muri. 7. Apud Rhodios Colossus cubitorum septuaginta, quem Chares Lindius erexerat. Alii inter ea numerant, Æsculapium apud Epidaurum, Aram apud Parios, Hortos Pensiles, Stantem Minervam Athenis, & Cyri Regiam.

Περὶ τοῦ Χρυσοῦ Δέρως. γ'.

Ὅτι τὸ ἐν Κόλχοις φυλασσόμενον, οὐκ ἦν δέρας ἀληθῶς χρυσοῦν. τοῦτο γὰρ ποιητικευόμενόν ἐστιν, ἀλλὰ βιβλίον ἐν δέρμασι γεγραμμένον, περιέχον, ὅπως δεῖ γίνεσθαι διὰ χυμείας χρυσόν. εἰκότως οὖν οἱ τότε χρυσοῦν ὠνόμαζον αὐτὸ διὰ τὴν ἐξ αὐτοῦ ἐνέργειαν.

De Vellere Aureo. 3.

Quod apud Colchos asservabatur, revera non erat vellus aureum; hoc enim Poëtarum ludicrum est; sed liber, in pellibus scriptus, continens, quanam ratione per Chemiæ artem aurum conficiendum esset. Non immeritò ergo ab illis Aureum, propter similem operationem, dicebatur.

Περὶ Ἰλίου. δ'.

Ὅτι τὸν Ἀπόλλωνα, καὶ τὸν Ποσειδῶνα λέγουσι τειχίσαι τὴν Ἴλιον. τὸ δὲ οὐχ οὕτως ἔχει. ἀλλ' ὁ Λαομέδων ἐτείχισε τὴν πόλιν, οὐχ ὁσίως. ἦν δὲ ἐν τῇ Ἀκροπόλει ἱερὸν Ἀπόλλωνος, καὶ Ποσειδῶνος διαφερόντως τιμώμενον, ὅθεν συλῶν ἀνήλισκε τὰ χρήματα εἰς τὴν τοῦ τείχους κατασκευήν.

De Ilio. 4.

Apollinem, ac Neptunum tradunt Ilium mœnibus cinxisse. Res autem non ita se habuit; sed Laomedon urbem præter jus muris circumdedit: nam in Arce templum Apollinis, ac Neptuni, miro cultu invisebatur: unde is pecuniam suffuratus, in murorum exstructionem absumpsit.

Περὶ Ἀχελώου. έ.

Ὅτι φασὶ τὸν Ἡρακλῆ μονομαχῆσαι τῷ Ἀχελώῳ. Ἐ-

De Acheloo. 5.

Narrant Herculem singulare certamen cum Ache-

loo iniisse. Res porrò ita se habet. Achelous fluvius, inter Thesprótos & Curetas fluens, & potissimam regionis partem secans, modò his, modò illis possessionem adaugebat; ideóque inter eos teterrimo dissidio conflictabatur. Hercules itaque cùm opem tulisset Ætolis, Curetas debellavit, fluviique aquas uno alveo includens, Ætolorum ditionem firmavit, & Oenei filiam Deianiram sibi matrimonio junxit.

χει δὲ οὕτω. Ῥέων δ' Ἀχελῷος μεταξὺ Θεσπρωτῶν καὶ Κουρήτων, πολλὰ τῆς χώρας ἀπετέμνετο, ποτὲ μὲν τούτοις, ποτὲ δὲ ἐκείνοις προστιθείς· ἐφ' ᾧ καὶ νεῖκος ἦν ἑκατέροις κρατερόν. Ἡρακλῆς οὖν ἐλθὼν ἐπίκουρος Αἰτωλοῖς, ὑπέρτερος τῶν Κουρήτων ἐγένετο, καὶ τὸν ποταμὸν κατακλείσας εἰς ἓν ῥεῖθρον, καὶ μίαν ἐκβολὴν, ἐκρατύνατο τοῖς Αἰτωλοῖς τὴν γῆν, καὶ τὴν Οἰνέως Δηϊάνειραν ἔλαβεν.

De Cerbero. 6.

CErberus Aidonei F. Thesprotorum rex erat; eum clam subreptum prædones in speluncam obscuram abdiderunt: & Hercules inde extractum Eurystheo dedit.

Περὶ Κερβέρου. ϛ'.

ΟΤι Κέρβερος ὁ Ἀϊδωνέως ἦν βασιλεὺς Θεσπρωτῶν, ὃν νυκτὸς ὑφελόμενοι κλῶπες, ὑπὸ σπήλαιον ἔκρυψαν ἀφεγγές. ὁ δὲ Ἡρακλῆς τοῦτον ἀνελόμενος Εὐρυσθεῖ ἔδωκεν.

De Pasiphaë. 7.

PAsiphaë adolescentem indigenam efflictim amans, Dædali opem, ac ministerium in amore implorat; & quæ pro more, quandocunque is aliquid operabatur, aderat inspectura, efformantis tunc pulcherrimam Vaccæ statuam, & vivæ quam simillimam, ejus domum callidè visitabat; adeóque obtento Vaccæ aspectu cum amante clam consuescebat: donec postea res innotuit. Quæ verò reliqua narrantur, omnia fabulosa sunt.

Περὶ Πασιφάης. ζ'.

ΠΑσιφάη ἐρῶσα νεανίσκου ἐπιχωρίου, ξυλλήπτορα ποιεῖται τὸν Δαίδαλον, καὶ ὑπουργὸν ποιεῖται τῷ ἔρωτι, καὶ εἰωθυῖα καὶ πρὶν, ὅτε τι ἐργάζοιτο, ἐπισκοπεῖν, εἴδωλον βοῶν τεκταίνοντος περικαλλὲς, καὶ εἰς τὰ μάλιστα ζώσῃ ἐοικὸς, συνετῶς εἰς τὸν Δαιδάλου οἶκον ἰοῦσα, καὶ τότε διὰ θέαν τῆς βοὸς ξυνῆν τῷ ἐρωμένῳ, ὥς τε ἐπάϊστος ἐγένετο. τὰ δὲ ἱστορούμενα μυθικά.

Περὶ τῆς Χιμαίρας. η'.

ΠΕρὶ τῆς Χιμαίρας οὕτω φησὶ Πλούταρχος ἐν τῷ Μονοβίβλῳ, τῷ περὶ ἀρετῆς Γυναικῶν. τὴν Χίμαιραν ὄρος ἀντήλιον γεγονέναι φησὶ, καὶ ποιεῖν ἀνακλάσεις, καὶ ἀνακαύσεις ἐν τῷ θέρει χαλεπὰς, καὶ πυρώδεις, ὑφ' ὧν ἀνὰ τὸ πεδίον σκεδαννυμένων μαραίνεσθαι τοὺς καρπούς. τὸν δὲ Βελλεροφόντην συμφρονήσαντα διακόψαι τοῦ κρημνοῦ τὸ λειότατον, καὶ μάλιστα τὰ τὰς ἀνακλάσεις ἀποστέλλον.

De Chimæra. 8.

DE Chimæra Plutarchus libro ſingulari, quem de virtute Mulierum conſcripſit, hæc habet: Chimæram montem eſſe ſoli adverſum, refractionéſque facere, & incendia æſtate nimis fervida, & æſtuoſa, quibus per agros diſperſis, effuſiſque fruges contabeſcere. Bellerophontem verò, causâ mali perceptâ, loci præcipitis partem leviſſimam, & quæ maximè ſolis illos radios reflectebat, excidiſſe.

Περὶ Ναρκίσσου. θ'.

ΛΕγεται περὶ αὐτοῦ, ὡς ἐν ὕδατι τὴν ἑαυτοῦ σκιὰν ἰδὼν, καὶ ἐρασθεὶς ἥλατο εἰς τὸ ὕδωρ, ἐφ' ᾧ τὴν αὐτοῦ σκιὰν περιπτύξασθαι, καὶ οὕτως ἀπεπνίγη. οὐκ ἀληθὲς δὲ τοῦτο. οὐ γὰρ εἰς ὕδωρ ἀπεπνίγη, ἀλλ' ἐν τῇ ῥευστῇ τοῦ ἐνύλου σώματος φύσει τὴν ἑαυτοῦ θεασάμενος σκιὰν, ἤτοι τὴν ἐν τῷ σώματι ζωήν. ἥτις ἐστὶ τὸ ἔσχατον εἴδωλον τῆς ὄντως ψυχῆς, καὶ ταύτην ὡς οἰκείαν περιπτύξασθαι σπουδάσας, τουτέστι τὴν κατ' αὐτὴν ζωὴν ἀγαπήσας, ἀπεπνίγη, γεγονὼς ὑποβρύχιος, ὡς φθείρας τὴν ὄντως ψυχήν· ταυτὸν δὲ εἰπεῖν τὸν ὄντως ἑαυτῷ προσήκοντα βίον. ὅθεν καὶ παροιμία τις φάσκει, Δεδιὼς τὴν σαυτοῦ

De Narciſſo. 9.

DE eo narrant, in aquas, cùm in illis imaginem ſuam conſpexiſſet, amoris œſtro percitum, inſiliiſſe, ut umbram ſui deoſcularetur, ſícque ſubmerſum obiiſſe. Hoc tamen falſum eſt: neque enim in aquam, ſed in fluxam materialis corporis naturam immerſus occidit, ſuâ umbrâ conſpectâ, vita ſcilicet, quæ in corpore eſt, extremo veræ animæ idolo, eámque veluti affinem complecti niſus, hoc eſt vitam ſecundum illam deperiens, ſuffocatur aquis ſubmerſus, tanquam qui veram animam, vel vitæ rationem, idem enim eſt, ſibi convenientem corruperit. Hinc adagio fertur, Timens propriam um-

τοῦ

bram, quo monemur, nostrum, erga ultima æquè ac prima, studium timere; quod animum, vel veram rerum cognitionem, & perfectionem, quæ illam secundum sui naturam addecet, excidio dat. quemadmodum exposuit, qui in Platonis Proverbia commentarium edidit.

τοῦ σκιάν. διδάσκει δὲ δεδιέναι τὴν περὶ τὰ ἔσχατα ὡς πρῶτα σπουδὴν, ὄλεθρον ἡμῖν ἐνάγουσαν τῆς ψυχῆς, ἤτοι ἀφανισμὸν τῆς ἀληθοῦς τῶν πραγμάτων γνώσεως, καὶ τῆς προσηκούσης αὐτῇ κατ᾽ οὐσίαν τελειότητος. οὕτως ὁ εἰς τὰς παρὰ Πλάτωνι Παροιμίας γράψας.

De Alexandro. 10.

Sciendum Alexandrum, qui alio nomine Paris dicebatur, non Deas judicasse, sed; cùm sapientia excelleret, laudationem in eas scripsisse. Hinc fabulæ datus locus, eum inter Palladem, Junonem, & Venerem sententiam dixisse.

Περὶ Ἀλεξάνδρου. ί.

Ἰστέον ὅτι Ἀλέξανδρος ὁ καὶ Πάρις, οὐκ ἔκρινε τὰς Θεὰς, ἀλλὰ σοφὸς γεγονὼς, ἐγκώμιον εἰς αὐτὰς ἐποίησεν, ὅθεν ἐδόθη μῦθος, κρίναι αὐτὸν μεταξὺ Παλλάδος, καὶ Ἥρας, καὶ Ἀφροδίτης.

De Pane. 11.

Polyænus in Strategicis tradit, primum Pana ordinem invenisse, & phalangem nominasse, cornu lævum, dextrúmque constituisse, ideóque Cornigerum fingi. Primúmque hostibus sapientia, & arte terrorem injecisse. Cùm enim Baccho nunciassent speculatores, innumeras hostium copias adventare, Baccho timore perculso, Pan non abjecit animos, sed præcepit, ut noctu Bacchicus exercitus, quam maximum clamorem tolleret. Illi itaque tubis, clamoréque perstrepuerunt: petræ vero,

Περὶ Πανός. ιά.

Φησὶ Πολύαινος ἐν τοῖς Στρατηγικοῖς, ὅτι πρῶτος οὗτος τάξιν εὗρε, καὶ φάλαγγα ὠνόμασε, κέρας ἔταξε δεξιὸν καὶ λαιόν. ταύτῃ ἄρα Κερασφόρον πλάττουσι. καὶ πρῶτος πολεμίοις φόβον ἐνέβαλε, σοφίᾳ καὶ τέχνῃ. μετὰ γὰρ μυρίαν χεῖρα πολεμίων ἐπάγεσθαι τῷ Διονύσῳ ἐκ τῶν σκοπῶν, τοῦ Διονύσου δείσαντος, αὐτὸς ὅμως οὐκ ἔδεισεν, ἀλλ᾽ ἐσήμαινε νύκτωρ τῇ Διονυσιακῇ στρατιᾷ ἀλαλάξαι μέγιστον. οἱ μὲν οὖν ἐσάλπισαν, καὶ ἠλάλαξαν, ἀντήχησαν δὲ αἱ

πέτραι,

πέτραι, καὶ τὸ κοῖλον τῆς νάπης. οἱ μὲν οὖν πολέμιοι φόβῳ πληγέντες, ἔφυγον, τοῦ δὲ Πανὸς τὸ στρατήγημα τιμῶντες, τὴν Ἠχὼ τῷ Πανὶ φίλην ᾄδομεν, καὶ τοὺς νυκτερινοὺς φόβους Πανικοὺς κληΐζομεν.

saltuúmque cavitas resonarunt. Hinc hostes metu concussi, fugam arripuere. Stratagema porrò panis celebrantes, Echo Pani gratam, amicámque concinimus, & nocturnos exercituum terrores, Panicos appellamus.

Περὶ Ἐνδυμίωνος. ιβʹ.

Ὅτι πρῶτος Ἐνδυμίων τὴ περὶ τοὺς ἀστέρας ἐσχόλασε θεωρίᾳ, ὡς ἀγρυπνεῖν τὴν πᾶσαν νύκτα, καὶ τὰς ἡμέρας ἐπὶ πλεῖον καθεύδειν. διὸ καὶ ἐρώμενος εἶναι λέγεται τῆς Σελήνης, ὡς ὑπάρχων αὐτῇ τούτου ἕνεκα προσφιλής. οὕτω Πλάτων.

De Endymione. 12.

Primus omnium Endymion siderum speculationi operam dedit, adeò, ut noctu invigilaret, interdiu ut plurimùm dormiret: ideóque Luna amore eum prosequi dicebatur, tanquam qui illi ob id studium gratus esset. Sic Plato.

Περὶ Φαέθοντος. ιγʹ.

Λέγεται δὲ καὶ περὶ Φαέθοντος, ὡς Ἡλίου ἦν υἱός. ἔχει δὲ οὕτως. ὁ Φαέθων τὸν τοῦ Ἡλίου δρόμον ἐτεκμήρατο, ὡς τὸν τῆς Σελήνης Ἐνδυμίων, οὐ μέν τοι ἀτρεκέως, ἀλλὰ ἀτελῶς τὸν λόγον ἀπολιπὼν ἀπέθανεν. Καὶ ὁ Βελλεροφόντης πτηνὸς, καὶ ὡς ὁ μῦθος, οὐκ ἐγένετο, ἀλλὰ τὴν ἀστρονομίαν μετιὼν, ὑψηλά τε φρονῶν, καὶ ἄστροις ὁμιλῶν εἰς οὐρανὸν, οὐ τῷ ἵππῳ, ἀλλὰ τῇ διανοίᾳ, ἀνέβη.

De Phaëthonte. 13.

Dicunt Phaëthontem filium Solis fuisse. sed res ita se habet, Phaethon Solis cursus, quemadmodum Lunæ Endymion, observabat, sed re infectâ fato functus est. Et Bellerophon, non volavit, ut in fabulis est, sed cum Astronomiæ operam navaret, magnísque cogitationibus inflaretur, & sideribus consuescerer, in Cœlum non equo, sed cogitatione conscendit.

De Icaro. 14.

ICarus juventute, ac scelere fretus, non toleranda perquirens, sed cogitationibus mirum in modum superbiens, à veritate aberravit; nec non à ratione deflectens, in Pelagus præceps corruit, quem Græci rerum abyssum indigetant, ab eóque sinui Icari nomen donant.

Περὶ Ἰκάρου. ιδ΄.

ΚΑὶ ὁ Ἴκαρος νεότητι, καὶ ἀτασθαλίᾳ χρώμενος, οὐκ ἐπιεικτὰ ζητῶν, ἀλλὰ πολὺ ἀρθεὶς τῷ νῷ, ἐξέπεσε τῆς ἀληθείας, καὶ παντὸς ἀπεσφάλη τοῦ λόγου, καὶ εἰς πέλαγος κατηνέχθη ἀβύσσων πραγμάτων, ὃν Ἕλληνες ἄλλως μυθολογοῦσι, καὶ κόλπον ἀπ᾽ αὐτοῦ Ἰκάριον πλάττουσιν.

De Io, & Argo. 15.

IO Arestoris filia Junoni odio erat. Cùm verò, antequam nuptui daretur, eam concepisse pater comperisset: (neque enim ultrà aspectus virginis erat, sed, venerea libidine, major, ac pulchrior, ut ab Argivis bos diceretur;) ægrè ferens, eam in custodia detinebat, Argo matris fratre illi custode constituto. Argus, cùm nusquam somno cederet, nec posset eludi, semper mulieri aderat: hinc Panoptes dictus est. Sed Mercurius unus ex indigenis, ita Io annuente, clam Argum occidit. Liberata, unà cum iis, qui opem tulere, onerariam navim ascendens, in fugam se vertit. Sed tempestate in Ionium mare delata, multa loca

Περὶ Ἰοῦς, καὶ Ἄργου. ιέ.

ΙὨ ἡ Ἀρέστορος ἠχθαίρετο τῇ Ἥρᾳ. πρὸ γάμου δὲ κυήσασαν γνοὺς ὁ πατὴρ, (οὐ γὰρ ἔτι αὐτῇ ἡ ὄψις παρθένιος ἦν, ἀλλ᾽ ὑπὸ τῆς ἀφροδισίου ἀκμῆς μείζων, καὶ καλλίων αὐτῆς ἐφαίνετο, ὡς καὶ βοῦς ὑπὸ τῶν Ἀργείων ἐπονομάζεσθαι,) ἐχαλέπαινέ τε, καὶ ἐν φρουρᾷ εἶχεν αὐτὴν, φυλάξαι ἐπιστήσας αὐτὴν τὸν τῆς μητρὸς ἀδελφὸν Ἄργον. καὶ ὁ μὲν Ἄργος ἄϋπνος ὢν, καὶ πάντῃ ἄφυκτος, οὐδαμῶς αὐτὴν ἀνίει. ὅθεν καὶ Πανόπτης ἔσχεν ἐπίκλην. τῶν δὲ ἐπιχωρίων Ἑρμάων, βουλομένης Ἰοῦς, λαθὼν κτείνει τὸν Ἄργον. ἡ δὲ Ἰὼ ἐλευθερωθεῖσα, φεύγει σὺν τοῖς πράξασιν, ἐπιβᾶσα νεὼς φορτίδος, ὑπὸ δὲ χειμῶνος φορηθεῖσα ἀνὰ τὸ πέλαγος, ὃ καλεῖται Ἰόνιον, καὶ πολλαχοῦ προσπελασθεῖσα,

λασθεῖσα, εἰς Ἀερίαν ἐκομίσθη, καὶ Θεὸς ἐνομίσθη διὰ τὸ κάλλος. Οὕτω Χάραξ ἐν Ἑλληνικοῖς.

cùm pererrâsset, tandem Aëriam appulit, & inter Deos ob pulchritudinem refertur. Hæc habet Charax in Historia Græcorum.

Περὶ Διονύσου. ιϛ.

Ὁ Χάραξ οὕτω φησίν. ὅτι Σεμέλη ἡ Κάδμου θυγάτηρ λέγεται κυῆσαι πρὸ γάμου. ἐν δὲ ταῖς γοναῖς κεραυνοῦ κατασκήψαντος, αὐτὴ μὲν ἠφανίσθη, τὸ δὲ βρέφος περιεγένετο. ἐκείνην μὲν οὖν, ὁποῖα ἐπὶ τοῖς διοβλήτοις λέγεται, θείας μοίρας λαχεῖν ᾠήθησαν, καὶ Θυώνην ὠνόμασαν· τὸν δὲ παῖδα θειότατον ὄντα, ὁ Κάδμος, διότι ἐκ πυρὸς ἐσώθη, περιεῖπε, καὶ τίθεται αὐτῷ Αἰγυπτίου Διονύσου πάτριον ὄνομα. Ἀλέξανδρος δὲ ὁ Ἀφροδισιεὺς, ἐν τοῖς Φυσικοῖς οὕτω φησίν. ὡς οὐκ ἀσκόπως μυθεύονται, ἕπεσθαι Βάκχην τῷ Διονύσῳ, διὰ τὴν ἐκ τοῦ οἴνου χρείαν· Σατύρους δὲ, διὰ τὴν εὐκινησίαν· Λυδοὺς δὲ, διὰ τὸ τινὰς ἐξ αὐτοῦ ἐκλύεσθαι· Πάρδον δὲ, διὰ τὴν πολυποίκιλον φαντασίαν τῶν οἰνωμένων. διάφορον γὰρ ἕκαστος, καὶ ποικίλον ἀναδέχεται λογισμὸν, ὑπὸ τοῦ οἴνου κινούμενος. πολύστικτος δὲ καὶ ἡ δορὰ τοῦ ζώου. μίαν δὲ Βάκχην μανεῖσαν δρᾶσαι φόνον. πολλοὶ γὰρ μεθυσθέντες ἐφόνευσαν. σφαλεροὶ δέ τινες εἶναι διὰ

De Baccho. 16.

Charax hæc tradit; Semelem Cadmi filiam, antequam nuberet, concepisse. dum pareret, fulmine ictam, de medio sublatam, puerum supervixisse. Illa itaque uti de similibus fama est, quasi divinæ naturæ particeps, in Deorum numero habita est, & Thyone vocata. Pueri divinissimi Cadmus, quòd ab igne sospes evaserat, curam gerebat, illíque Dionysii Ægyptii patrium nomen indidit. Alexander autem Aphrodisiensis in Physicis scribit; Non sine ratione Baccham Baccho comitem dedisse Poëtas, propter usum vini; Satyros, propter agilitatem corporis; Lydos, quòd eorum nonnulli dissolvantur; Pardum, propter variam, ac multiplicem vino correptorum imaginationem: varias siquidem ac diversas, quicunque vino titubat, cogitationes efformat: cauda item animalis variis maculis interstincta est. Unam item Baccham in furorem versam cædem patrasse; multi enim vino madidi cædes efficiunt. Lubricos nonnullos, & mobili-

bus plantis inconstantes, quòd cogitatio bibentium per vinum manifestetur. Amore Veneris, Ariadnæque irretitum: in mulieres enim, & libidines temulenti sunt proni, facilésque * * quòd corpora desolentur, marcescant, ac nimio vino langueant. * * Igne, & fulmine ictum, & in femore consutum: Vinum etenim Soli expositum, temperie perficitur, & virtute in amphoris obseratum. Quatuor illi sorores; propter quatuor vini mutationes, conversionésque.

διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ οἴνου φανέρωσιν τῶν πινόντων τοῦ λογισμοῦ. ποθῆσαι δὲ Ἀφροδίτην, καὶ Ἀριάδνην, ὅτι τοῖς οἰνωθεῖσι παρέπεται πλείση τῶν γυναικῶν ἐπιθυμία. ** ἐρημοῦν τε, καὶ βλάπτειν, καὶ μαραίνειν τὸ σῶμα, τὸν πολύν. ** ὑπὸ πυρὸς δὲ κεραυνωθῆναι, καὶ ἐν μηρῷ βληθῆναι, ὅτι πολλάκις ὁ οἶνος, ἡλιαζόμενος τελειοῦται τῇ κράσει, καὶ δυνάμει τοῖς κεραμίοις κρυπτόμενος. τέσσαρας δὲ γυναῖκας εἶναι αὐτῷ ἀδελφὰς, διὰ τὸ τέσσαρας τροπὰς ἔχειν, καὶ μεταβολὰς τὸν οἶνον.

De Catena Homerica. 17.

COnjectant nonnulli Homerum catenam vocare dies, & solis radios.

Περὶ τῆς Παρ' Ὁμήρῳ Σειρᾶς. ιζ.

ΣΥμβάλλουσι δέ τινες Ὅμηρον, σειρὰν λέγειν τὰς ἡμέρας, καὶ τὰς τοῦ ἡλίου ἀκτῖνας.

Περὶ Κρόνου. ιή.

Τὸ δὲ καὶ τὸν Κρόνον ὑπὸ Διὸς δεθῆναι οὐκ ἀληθές. ἀλλὰ φέρεται ὁ Κρόνος τὴν ἔξω φορὰν πολὺς ἀφ' ἡμῶν. ἡ δὲ κίνησις νωθὴς, καὶ οὐ ῥαδία τοῖς ἀνθρώποις φαίνεται. διὸ ἑςάναι αὐτὸν φασί πως πεπεδημένον. τὸ δὲ βάθος τῶν πολλῶν ἀςέρων Τάρταρος λέγεται.

De Saturno. 18.

FAlsò narrant Saturnum à Jove vinculis astrictum; sed cùm ille remotior à nobis, externo cursu circumvolvatur, & motus tardus non facilè ab hominibus percipiatur, eum quodammodo colligatum perhibent. Multorum verò siderum profunditas Tartarus dicitur.

Περὶ τοῦ πυρὸς τοῦ ἀπὸ τῶν Διομήδους ὅπλων. ιθ́.

ΟΤι τὸ ἀκατάπαυςον πῦρ, ὃ ἀνῆπτεν ἀπὸ τῶν ὅπλων τοῦ Διομήδους, ἐπὶ Φωσφόρου παραδίδοται ἡ Ἀθηνᾶ, καὶ χορηγός ἐςὶ νοῦ, καὶ φρονήσεως ἀληθοῦς. ἀνῆψε τῇ Διομήδους ψυχῇ φῶς, καὶ τὴν ἀχλὺν ἀφείλετο, ἢ ὡς τὴν ἀγνωσίαν, ἧς παρούσης οὐχ ὁρᾷ ψυχή. λέγεται γὰρ,

* Ἀχλὺν δ' αὖ τοι ἀπ' ὀφθαλμῶν ἕλον, ἣ πρὶν ἐπῆεν.

καὶ τοῦτο ἂν νοηθείη τὸ πῦρ, καὶ ἡ παρασχοῦσα αὐτῷ Ἀθηνᾶ. οὕτω Πρόκλος.

* Iliad. ε. V. 127.

De igne, qui ab armis Diomedis exsiliebat. 19.

INextinctus ignis, quo Diomedea arma ardebant, Minerva traditur fuisse, mentis, veræque prudentiæ parens: illa enim Diomedis animo lumen incendit, tenebrásque, ignorantiam videlicet, quæ si aderit, mens non videt, depulit. canit enim Poëta.

Atque insuper atram
Ex oculis nubem eripui.

ídque ignis significat, & quæ illum communicavit Minerva. Ità Proclus.

De eo * *Magnum ingemuit tum faginus axis.* 20.

Magnum ingemuit tum faginus axis;

Pondere.

& quanam ratione, ponderis expers, ponderis esse causa potest? Dicunt itaque; quale fuerit continens, tale necessariò debet esse contentum. Cùm enim unus sit Deus, qui communicatur, alia ratione animus, alia mens, alia imaginatio, & alia sensus eum participat: animus enim involutè, mens individuè, imaginatio sibi formas effingens, sensus patiendo. Et quod communicatur etiam, juxta sui subsistentiam, uniforme est, participatione multiplex, alia atque alia ratione, propter participantium imbecillitatem, participantibus objectum. Et præter hæc gravitatis etiam expers, gravitatis causa videtur.

Περὶ τοῦ, Μέγα δ' ἔβραχε φήγινος ἄξων. κ'.

Μέγα δ' ἔβραχε φήγινος ἄξων,

βριθοσύνη.

καὶ πῶς βαρύτητος αἴτιον τὸ ἀβαρές; Φασὶν οὖν, ὅτι ὁποῖον ἂν ᾖ τὸ μετέχον, τοιοῦτον ἀνάγκη φαίνεσθαι καὶ τὸ μετεχόμενον. ἑνὸς γὰρ ὄντος τοῦ μετεχομένου Θεοῦ, ψυχὴ μὲν ἄλλως, νοῦς δὲ ἄλλως, φαντασία ἄλλως, καὶ αἴσθησις ἄλλως μετέχει. ἡ μὲν ἀνειλιγμένως, ὁ δὲ ἀμερίστως, ἡ δὲ μορφωτικῶς, ἡ δὲ παθητικῶς. καὶ ἔστι τὸ μετεχόμενον μονοειδὲς μὲν καὶ κατὰ τὴν ὕπαρξιν, πολυειδὲς δὲ κατὰ μέθεξιν, ἄλλοτε ἀλλοῖον διὰ τὴν αὐτῶν ἀσθένειαν τοῖς μετέχουσι φανταζόμενον. καὶ οὐ μόνον ταῦτα, ἀλλὰ καὶ βάρους τὸ ἀβαρὲς αἴτιον φαίνεται.

* Iliad. ε. V. 838.

De Solœcismo. 21.

Crœsus, post colloquium cum Solone, in Ciciliam profectus, Solos urbem conditam habitatoribus complevit: inter eos & Atheniensium quosdam convocavit; qui lapsu

Περὶ Σολοικισμοῦ. κα'.

Ὅτι Κροῖσος μετὰ τὴν τοῦ Σόλωνος ἐρώτησιν ἐν Κιλικίᾳ γεγονὼς, Σόλους πόλιν ᾤκησεν, ἐν ᾗ καί τινας τῶν Ἀθηναίων κατῴκισεν, οἳ χρόνῳ βαρβαρωθέντες

τες ἐλέγοντο Σολοικίζειν, ἀφ' οὗ καὶ Σολοικισμός.

temporis in barbariem prolapsi Solœcizare dicebantur. Hinc Solœcismo nomen.

Περὶ Σεισαχθείας. κβ'.

Ὅτι Σόλων ὁ Σαλαμίνιος πρῶτος Ἀθηναίων τὴν Σεισάχθειαν εἰσηγήσατο· τὸ δὲ ἦν λύτρωσις σωμάτων. καὶ γὰρ ἐπὶ σώμασιν ἐδανείζοντο, καὶ ἀποροῦντες ἐθήτευον.

De Sisachthia. 22.

Solon Salaminius primus inter Athenienses Sisachthiam invexit: Id autem fuit corporum liberatio. Namque corpora obligantes mutuum accipiebant, &, cùm solvendo non essent, oppigneratis corporibus servitutem serviebant.

ΤΈΛΟΣ.

FINIS.

ΕΡΑ-

ΕΡΑΤΟΣΘΕΝΟΥΣ
ΚΥΡΗΝΑΪΟΥ
ΚΑΤΑΣΤΕΡΙΣΜΟΙ.

ERATOSTHENIS
CYRENÆI
CATASTERISMI.

ERATOSTHENIS CYRENÆI CATASTERISMI.

ΕΡΑΤΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΥΡΗΝΑΙΟΥ ΚΑΤΑΣΤΕΡΙΣΜΟΙ.

Interprete THO: GALE, ANGLO.

Ursa Major. I.

HEsiodus ait hanc fuisse Lycaonis filiam, & in Arcadiâ habitâsse, studioque venationis inductam cum Dianâ in montibus agitâsse. Postea autem à Jove corruptam fuisse, idque celâsse Deam; sed jam utero ingravescente, cum propediem partus instaret, cum lavaretur in flumine, Diana eam deprehendit, quamobrem in Ursæ speciem Dea irata eam convertit, & dum esset Ursa enixa est quem Arcadem vocant. Porro cum in montibus vagaretur à quibusdam pastoribus comprehensa, cum Infante ad Lycaonem adducta est pro munere. Post aliquantum temporis in Jovis templum, quo eam nefas erat intrare, se conjecit, & cum Arcas filius & Arcades secuti eam interficere conarentur, propter legem violatam, Jupiter memor consuetudinis, eam eripuit, & in astris collocavit, ursamque nominavit propter id quod evenerat. Habet stellas in capite 7. obscuras, in

Ἄρκτος ἡ μεγάλη. I.

ΤΑύτην Ἡσίοδός φησι Λυκάονος θυγατέρα ἐν Ἀρκαδίᾳ οἰκεῖν, ἑλέσθαι δὲ μετὰ Ἀρτέμιδος τὴν περὶ τὰς θήρας ἀγωγὴν ἐν τοῖς ὄρεσι ποιεῖσθαι, φθαρεῖσάν τε ὑπὸ Διὸς ἐμμεῖναι λανθάνουσαν τὴν θεόν· φωραθῆναι δὲ ὕστερον, ἐπὶ τόκου ἤδη οὖσαν, ὀφθεῖσαν ὑπ' αὐτῆς λουομένην, ἐφ' ᾧ ὀργισθεῖσαν τὴν θεὸν ἀποθηριῶσαι αὐτήν, καὶ οὕτως τεκεῖν Ἄρκτον γινομένην, τὸν κληθέντα Ἀρκάδα. οὖσαν δ' ἐν τῷ ὄρει θηρευθῆναι ὑπὸ αἰπόλων τινῶν, καὶ παραδοθῆναι μετὰ τοῦ βρέφους τῷ Λυκάονι. μετὰ χρόνον δέ τινα δόξαι εἰσελθεῖν εἰς τὸ τοῦ Διὸς ἄβατον ἱερὸν, ἀγνοήσασαν τὸν νόμον· ὑπὸ δὲ τοῦ ἰδίου υἱοῦ διωκομένην καὶ τῶν Ἀρκάδων, καὶ ἀναιρεῖσθαι μέλλουσαν διὰ τὸν εἰρημένον νόμον, ὁ Ζεὺς διὰ τὴν συγγένειαν αὐτὴν ἐξείλετο, καὶ ἐν τοῖς ἄστροις αὐτὴν ἔθηκεν· Ἄρκτον δὲ αὐτὴν ὠνόμασε διὰ τὸ συμβεβηκὸς αὐτῇ σύμπτωμα. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ζ ἀμαυρούς. ἐφ'

ἑκατέρων ὠτίων β΄. ἐπ' ὠμοπλατῶν λαμπρὸν α΄. ἐπὶ τοῦ στήθους β΄. ἐπὶ τῆς ῥάχεως λαμπρὸν α΄. ἐπὶ σκέλεσιν (ἐμπροσθίοις β΄.) ὀπισθίοις β΄. ἐπ' ἄκρῳ τῷ ποδὶ β΄. ἐπὶ τῆς κέρκου γ΄. τοὺς πάντας κδ΄.

singulis auribus duas, in armo 1. claram, in pectore 2, in spinâ 1. claram, in crure priore 2, in posteriore 2, in pede extremo 2, in extremâ caudâ 3, 24. omnes.

Ἄρκτος ἡ Μικρά. 2.

Αὕτη ἐστὶν ἡ μικρὰ καλουμένη, προσηγορεύθη δὲ ὑπὸ τῶν πλείστων Φοινίκη, ἐτιμήθη δὲ ὑπὸ τῆς Ἀρτέμιδος· γνοῦσα δὲ ὅτι ὁ Ζεὺς αὐτὴν ἔφθειρεν, ἠγρίωσεν αὐτήν· ὕστερον δὲ σεσωσμένη λέγεται δόξαν αὐτῇ περιθεῖναι, ἀντιθεῖσαν ἕτερον εἴδωλον ἐν τοῖς ἄστροις, ὥστε δισσὰς ἔχειν τιμάς. Ἀγλαοσθένης δὲ ἐν τοῖς Ναξικοῖς φησι, τροφὸν γενέσθαι τοῦ Διὸς Κυνόσουραν, εἶναι δὲ μίαν τῶν Ἰδαίων νυμφῶν, ἀφ' ἧς ἐν μὲν τῇ πόλει τῇ καλουμένῃ Ἴστοις, τοὔνομα τοῦτο ἦν, ἣν οἱ περὶ Νικόστρατον ἔκτισαν, καὶ τὸν ἐν αὐτῇ δὲ λιμένα, καὶ τὸν ἐπ' αὐτῇ τόπον Κυνόσουραν κληθῆναι. Ἄρατος δὲ αὐτὴν καλεῖ Ἑλίκην, ἐκ Κρήτης οὖσαν, γενέσθαι δὲ Διὸς τροφὸν, καὶ διὰ τοῦτο ἐν οὐρανοῖς τιμῆς ἀξιωθῆναι. ἔχει δὲ ἀστέρας, ἐπὶ μὲν ἑκάστης γωνίας τοῦ πλινθίου, λαμπρὸν α΄. ἐπὶ δὲ τῆς κέρκου, λαμπροὺς γ΄. τοὺς πάντας ζ. ὑπὸ δὲ τὸν ἕτερον τῶν ἡγουμένων κατώτερός ἐστιν ἄλλος ἀστὴρ, ὃς καλεῖται πόλος, περὶ ὃν δοκεῖ ὁ πόλος στρέφεσθαι.

Ursa Minor. 2.

HÆc est quæ minor ursa dicitur, à pluribus autem Phœnice appellatur. Eam Diana magni fecit: sed cum intellexisset à Jove fuisse compressam, vertit in Ursam. Postea verò fertur ei servatæ hunc honorem habuisse, aliud videlicet simulachrum in astris constituit & utrasque Arctos fuisse nuncupatas. Aglaosthenes in Naxiacis dicit, Cynosuram Jovis nutricem, fuisse unam ex Idæis Nymphis; à quâ in urbe Cretæ vocatâ Histo, Nicostratus constituit portum, & circa eum locum Cynosuram fuisse. Aratus autem vocat eam Helicen è Cretâ, & Jovis fuisse nutricem dicit, ob quod cælesti honore digna fuit. Habet autem stellas super singulos angulos laterculi singulas claras. super caudam 3. claras, fiunt omnes 7. Alterâ vero præcedentium est inferior alia stella, quæ vocatur polus, circa quem putatur totus orbis converti.

Δρά-

Serpens. 3.

HIc inter ambas Arctos maximus porrigitur, dicitur autem is esse qui aurea mala custodivit, & ab Hercule interfectus, locum inter sidera nactus est Junonis beneficio, quæ illum constituerat custodem malorum Hesperidum. Ait enim Pherecydes, quod cum duceret Jupiter Junonem in uxorem, & Dii munera offerrent; Terra quoque obtulerit aurea mala quæ Juno videns admirata est, & in hortum Deorum inseri jussit, qui hortus erat apud Atlantem. Cum autem ab ejus filiabus ea mala perpetuo subtraherentur, Juno dicitur hunc ibi custodem posuisse, magnitudinis immensæ Serpentem. Habet signum planè maximum, & supra eum Herculis simulachrum ostenditur, quod Jupiter astris intulit, ut ipsa figura manifestam certaminis memoriam conservaret. Habet stellas in capite splendidas 3. in corpore verò usque ad caudam 12, ab invicem distantes, distenditur inter ursas; sunt autem omnes 15.

Δράκων. 3.

ΟΥτός ἐστιν ὁ μέγας τε καὶ δι' ἀμφοτέρων τῶν ἄρκτων κείμενος· λέγεται δὲ εἶναι ὁ τὰ χρύσεα μῆλα φυλάσσων, ὑπὸ δὲ Ἡρακλέους ἀναιρεθείς, ᾧ καὶ ἐν τοῖς ἄστροις τάξις ἐδόθη δι' Ἥραν, ἣ κατέστησεν αὐτὸν ἐπὶ Ἑσπέρας, φύλακα τῶν μήλων. Φερεκύδης γάρ φησιν, ὅτε ἐγαμεῖτο ἡ Ἥρα ὑπὸ Διός, φερόντων αὐτῇ τῶν Θεῶν δῶρα, τὴν Γῆν ἐλθεῖν φέρουσαν τὰ χρύσεα μῆλα· ἰδοῦσαν δὲ τὴν Ἥραν θαυμάσαι, καὶ εἰπεῖν, καταφυτεῦσαι εἰς τὸν τῶν θεῶν κῆπον, ὅς ἦν παρὰ τῷ Ἄτλαντι. ὑπὸ δὲ τῶν ἐκείνου παρθένων ἀεὶ ὑφαιρουμένων τῶν μήλων, κατέστησε φύλακα τὸν ὄφιν, ὑπερμεγέθη ὄντα. μέγιστον δὲ ἔχει σημεῖον· ἐπίκειται δὲ αὐτῷ Ἡρακλέους εἴδωλον, ὑπόμνημα τοῦ ἀγῶνος, Διὸς θέντος, ἐναργέστατον τῇ σχηματοποιΐᾳ. ἔχει δὲ ἀστέρας, ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς λαμπροὺς γʹ. ἐπὶ δὲ τοῦ σώματος ἕως τῆς κέρκου ιβʹ. παραπλησίους ἀλλήλοις, διεστῶτας δὲ διὰ τῶν ἄρκτων. (τοὺς πάντας ιεʹ.)

Engonasin, Ingeniculus. 4.

HIc creditur esse Hercules, stans super serpentem; clavam manifesto extendit, &

Ὁ ἐν Γόνασιν. 4.

ΟΥτός φασιν Ἡρακλῆς ἐστιν ὁ ἐπὶ τοῦ ὄφεως βεβηκώς, ἐναργῶς δὲ ἕστηκε, τό τε ῥό-

πάλον ἀνατεταχὼς, καὶ τὴν λεοντῆν περιειλημμένος. λέγεται δὲ ὅτε ἐπὶ τὰ χρύσεα μῆλα ἐπορεύθη, τὸν ὄφιν τὸν τεταγμένον φύλακα ἀνελεῖν. ἦν δὲ ὑπὸ Ἥρας δι' αὐτὸ τοῦτο τεταγμένος, ὅπως ἀνταγωνίζηται τῷ Ἡρακλεῖ· ὅθεν ἐπιτελεσθέντος τοῦ ἔργου μετὰ κινδύνου, ἄξιον ὁ Ζεὺς κρίνας τὸν ἆθλον μνήμης, ἐν τοῖς ἄστροις εἴκασε τὸ εἴδωλον. ἔστι δὲ ὁ μὲν ὄφις μετέωρον ἔχων τὴν κεφαλὴν, ὁ δ' ἐπιβεβηκὼς αὐτῷ, τεθεικὼς τὸ ἓν γόνυ, τῷ δ' ἑτέρῳ ποδὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἐπιβαίνων, τὴν δὲ δεξιὰν χεῖρα ἐκτείνων, ἐν ᾗ τὸ ῥόπαλον ὡς παίσων, τῇ δ' εὐωνύμῳ χειρὶ τὴν λεοντῆν περιβεβλημένος. ἔχει δ' ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, λαμπρὸν α'. βραχίονος δεξιοῦ λαμπρὸν α'. ἐφ' ἑκατέρων ὤμων λαμπρὸν α'. ἐπ' ἄκρας χειρὸς α'. ἐφ' ἑκατέρας λαγόνος α'. λαμπρότερον δὲ τὸν ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς· δεξιοῦ μηροῦ β'. γόνατος α'. καμπῆς α'. κνήμης β'. ποδὸς α'. ὑπὲρ τὴν δεξιὰν χεῖρα α'. ὃς καλεῖται ῥόπαλον. ἐπὶ τῆς λεοντῆς δ'. τοὺς πάντας ιθ'.

pellem Leoninam obvolutam habet. Is enim ad aurea mala profectus, fertur peremisse draconem, qui in custodia erat constitutus; Juno enim ideo eum constituit, ut contra Herculem decertaret. Confecto igitur certamine non sine magno periculo, Jupiter rem gestam memoria dignam existimavit, & in astris ejus simulachrum collocavit. Habet autem serpens caput erectum; qui vero ei superstat, unum genu flectit, altero autem pede ejus caput premit, & percutienti similis dexterâ manu extensâ clavam tenet, sinistræ manui pellem Leoninam circumvolvit. Habet autem stellas in capite unam claram; in dextero brachio unam itidem claram; Et singulis humeris singulas splendidas: in manu extrema unam: in utroque ilio singulas: quarum clarior est à sinistra: in dextero femore duas: in genu unam: in poplite unam: in tibia duas: in pede unam: in dexterâ manu unam, quæ vocatur clava; in pelle Leoninâ quatuor: sunt omnes novendecim.

Στέφανος. ς.

Οὗτος λέγεται ὁ τῆς Ἀριάδνης· Διόνυσος δὲ αὐτὴν εἰς τὰ ἄστρα ἔθηκεν, ὅτε τοὺς γάμους οἱ θεοὶ ἐν τῇ καλουμένῃ Δίᾳ ἐ-

Corona. 5.

HÆc corona dicitur esse Ariadnes, quam Liber astris intulit, quando Dii ejus nuptias in Insula Dia celebra-

ποίη-

bant. Hâc enim primum, ab Horis & Venere accepta, nova nupta coronabatur. Erat autem Vulcani opus, ex auro pretioso, & gemmis Indicis, facta; talis autem fulgoris fuit, ut ejus ope Theseus ex Labyrintho liberatus esse dicatur. dicunt etiam sub Leonis cauda hujus fulgere crines. Habet stellas corona hæc novem in circuitu positas, quárum 3. sunt splendidæ, ad caput serpentis prope Ursas.

ποίησαν, ᾧ πρώτῳ ἡ νύμφη ἐστεφανώσατο παρὰ Ὡρῶν λαβοῦσα καὶ Ἀφροδίτης. Ἡφαίστου δὲ ἔργον εἶναί φασιν, ἐκ χρυσοῦ πυρώδους καὶ λίθων Ἰνδικῶν. ἱστορεῖται δὲ καὶ διὰ τούτου τὸν Θησέα σεσῶσθαι ἐκ τοῦ λαβυρίνθου, φέγγος ποιοῦντος· φασὶ καὶ τὸν πλόκαμον ταύτης, εἶναι τὸν φαινόμενον ἐπὶ τῆς κέρκου τοῦ λέοντος. ἔχει δὲ ἀστέρας ὁ στέφανος ἐννέα, κύκλῳ κειμένους, ὧν εἰσι λαμπροὶ οἱ κατὰ τὴν κεφαλὴν τοῦ ὄφεως τοῦ διὰ τῶν Ἄρκτων.

Serpentarius. 6.

HIc est Serpentarius qui super Scorpium stat, tenens utraque manu serpentem. Dicitur esse Æsculapius, quem Jupiter, in gratiam Apollinis, inter astra collocavit. Hic arte medicâ usus etiam mortuos in vitam revocavit. Inter quos novissimus fuit Hippolytus, Thesei filius. Ægrè hoc tulerunt dii, quod talia præstaret Æsculapius, per quæ irriti fiebant eorum honores. Quamobrem iratus ei Jupiter domum ejus cum ipso fulmine percussit, rogatu autem Apollinis Jupiter inter astra constituisse creditur. Habet autem insignem claritatem prope maximam stellam quæ est in Scorpio, ibi enim illustri formâ conspicitur. Habet in capite stellam unam claram, in

Ὀφιοῦχος. 6.

ΟὟτός ἐστιν ὁ ἐπὶ σκορπίου ἑστηκὼς, ἔχων ἐν ἀμφοτέραις χερσὶ τὸν ὄφιν. λέγεται δὲ εἶναι Ἀσκληπιὸς, ὃν Ζεὺς, χαριζόμενος Ἀπόλλωνι, εἰς τὰ ἄστρα ἀνήγαγε· τοῦτον τέχνῃ ἰατρικῇ χρώμενον, ὡς καὶ τοὺς ἤδη τεθνηκότας ἐγείρειν· ἐν οἷς καὶ Ἱππόλυτον ἔσχατον τοῦ Θησέως· καὶ τῶν θεῶν δυσχερῶς τοῦτο φερόντων, εἰ αἱ τιμαὶ καταλυθήσονται αὐτῶν, τηλικαῦτα ἔργα Ἀσκληπιοῦ ἐπιτελοῦντος· λέγεται τὸν Δία ὀργισθέντα, κεραυνοβολῆσαι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, εἶτα διὰ τὸν Ἀπόλλωνα τοῦτον εἰς τὰ ἄστρα ἀναγαγεῖν. ἔχει δὲ ἐπιφάνειαν ἱκανὴν ἐπὶ τοῦ μεγίστου ἄστρου, λέγω δὴ τοῦ σκορπίου, εὐσήμῳ τῷ τύπῳ φαινόμενος. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς λαμ-

πρὸν ά. ἐφ' ἑκατέρων ὤμων λαμπρὸν ά. ἐπὶ τῆς δεξιᾶς χειρὸς γ΄. ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς δ΄. ἐφ' ἑκατέρων ἰσχίων ά. ἐφ' ἑκατέρων γονάτων ά. τὸν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ (ποδὸς) λαμπρὸν ά. τοῦ δὲ ὄφεως ἐπ' ἄκρας κεφαλῆς β΄. τοὺς πάντας ιζ.

singulis humeris singulas itidem claras, in dexterâ tres, in sinistrâ quatuor, in singulis lumbis singulas, in dextero pede claram unam. supra caput serpentis extremum duas. sunt omnes septendecim.

Σκορπίος. 7.

Οὗτος διὰ τὸ μέγεθος εἰς δύο δωδεκατημόρια διαιρεῖται· καὶ τὸ μὲν ἐπέχουσιν αἱ χηλαὶ, θάτερον δὲ τὸ σῶμα καὶ τὸ κέντρον. τοῦτόν φασιν ἐποίησεν Ἄρτεμις ἀναδοθῆναι τῆς Κολώνης τῆς Χίου νήσου, καὶ τὸν Ὠρίωνα πλῆξαι, καὶ οὕτως ἀποθανεῖν, ἐπειδὴ ἐν κυνηγεσίῳ ἀκόσμως αὐτὴν ἐβιάσατο. ὃν Ζεὺς ἐν τοῖς λαμπροῖς ἔθηκε τῶν ἀστέρων, ἵν' εἴδωσιν οἱ ἐπιγινόμενοι ἄνθρωποι τὴν ἰσχύν τε αὐτοῦ καὶ τὴν δύναμιν. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐφ' ἑκατέρας χηλῆς δύο· ὧν εἰσιν οἱ μὲν πρῶτοι μεγάλοι, οἱ δὲ δεύτεροι ἀμαυροί· ἐπὶ δὲ τοῦ μετώπου, λαμπροὺς γ΄. ἐπὶ τῆς κοιλίας β΄. ἐπὶ τῆς κέρκου έ. ἐπὶ τοῦ κέντρου δ΄. προηγεῖται μὲν αὐτοὺς πάντων φαιδρότερος ὢν, ὁ ἐπὶ τῆς βορείας χηλῆς λαμπρὸς ἀστήρ· (τοὺς πάντας ιθ΄.)

Scorpius. 7.

HIc ob magnitudinem in duo Dodecatemoria dividitur, etenim ad aliud tenduntur Chelæ ejus, ad aliud ejus corpus & aculeus. Aiunt hunc ex monte quodam in Chio insulâ jussu Dianæ exortum fuisse, deinde Orionem percussisse, & occidisse. Orion enim inter venandum Dianæ vim proterve inferre voluit. Jupiter scorpium inter astra splendida collocavit, ut futuri homines ejus vires & naturam intelligerent. Habet autem stellas in unaquâque chela 2: ex his duæ priores claræ sunt, duæ aliæ sunt obscuræ: in fronte 3. claras: in ventre 2: in cauda 5: in aculeo 4: stella autem clara in aquilonari chelâ cæteris præit, omnibusque clarior est. sunt autem omnes novendecim.

Ἀρκτοφύλαξ. 8.

ΠΕρὶ τούτου λέγεται, ὅτι Ἀρκάς ἐστιν ἐκ Καλλιστοῦς καὶ Διὸς γεγονὼς, ὃν κατακόψας

Arctophylax. 8.

HUnc dicunt esse Calistûs & Jovis filium, Arcadem, quem Lycaon membratim dis-

Λυκάων,

cerpsit & apposuit Jovi hospiti suo ad mensam: Jupiter autem mensam evertit, unde & civitas illa vocatur Trapezus; & hominis crudelitatem detestatus, fulmine domum ejus incendit, Arcadem vero compactis membris sanum fecit, & inter astra constituit. Habet stellas in dextera manu 2, quæ non occidunt; in capite claram 1; in singulis humeris singulas; in singulis mamillis 1: in dexterâ mamillâ 1 claram; sub illâ 1 obscuram. In dextero cubito claram 1; inter utraque genua 1 splendidissimam, quæ est Arcturus. in singulis pedibus singulas claras. Sunt omnes quatuordecim.

Λυκάονι, ἐξένισε τὸν Δία παραθεὶς ἐπὶ τράπεζαν· ὅθεν ἐκείνην μὲν ἀνατρέπει, ἀφ' οὗ ἡ Τραπεζοῦς καλεῖται πόλις. τὴν δὲ οἰκίαν αὐτοῦ κεραυνοῖ, τῆς ὠμότητος αὐτὸν μυσαχθείς, τὸν δὲ Ἀρκάδα πάλιν συμπλάσας, ἔθηκεν ἄρτιον, καὶ ἐν τοῖς ἄστροις ἀνήγαγεν. ἔχει δὲ ἀστέρας, ἐπὶ μὲν τῆς δεξιᾶς χειρὸς β'. οἱ οὐ δύνουσιν· ἐπὶ δὲ τῆς κεφαλῆς λαμπρὸν α'. ἐφ' ἑκατέρων τῶν ὤμων λαμπρὸν α'. ἐπὶ τῶν μαστῶν ἑκατέρων α'. λαμπρὸν τὸν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ· καὶ ὑπ' αὐτὸν α' ἀμαυρόν· καὶ ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνος λαμπρὸν α'. ἀνὰ μέσον τῶν γονάτων α'. λαμπρότατον, ὃς δὴ Ἀρκτοῦρος καλεῖται· ἐφ' ἑκατέρῳ ποδὶ λαμπρὸν α'. (τοὺς πάντας ιδ'.)

Virgo. 9.

HAnc Hesiodus in Theogonia Jovis & Themidis filiam esse dicit, & vocari Δίκην. Hunc secutus in historia Aratus dicit, quod prius esset immortalis, & moraretur in terris cum hominibus, & quod ab illis Δίκη appellaretur. Postquam vero homines se substraxissent, nec justitiam colerent; illa cum eis minimè conversata est, sed in montes se subduxit. Cum autem seditiones & bella inter homines arderent, propter eorum ubique grassantem improbitatem,

Παρθένος. 9.

ΤΑύτην Ἡσίοδος ἐν θεογονίᾳ εἴρηκε θυγατέρα Διὸς καὶ Θέμιδος, καλεῖσθαι δὲ αὐτὴν Δίκην· λέγει δὲ καὶ Ἄρατος, παρὰ τούτου λαβὼν τὴν ἱστορίαν· ὡς οὖσα πρότερον ἀθάνατος, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς σὺν τοῖς ἀνθρώποις ἦν, καὶ ὅτι δίκην αὐτὴν ἐκάλουν. μεταστάντων δὲ αὐτῶν, καὶ μηκέτι τὸ δίκαιον συντηρούντων, οὐκέτι σὺν αὐτοῖς ἦν, ἀλλ' εἰς τὰ ὄρη ὑπεχώρει· εἶτα στάσεων καὶ πολέμων αὐτοῖς ὄντων, διὰ τὴν παντελῆ αὐτῶν ἀδικίαν, ἀπομισήσασαν

φασαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνελθεῖν. λέγονται δὲ καὶ ἕτεροι λόγοι περὶ αὐτῆς πλεῖστοι. οἱ μὲν γὰρ αὐτὴν φασιν εἶναι Δήμητραν, διὰ τὸ ἔχειν στάχυν· οἱ δὲ Ἶσιν· οἱ δὲ Ἀταργάτιν· οἱ δὲ Τύχην, διὸ καὶ ἀκέφαλον αὐτὴν σχηματίζουσιν. ἔχει δὲ ἀστέρας, ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ά. ἀμαυρόν. ἐν ἑκατέρῳ ὤμῳ ά. ἐν πτέρυγι ἑκατέρᾳ β΄. ὁ δ' ἐν τῇ δεξιᾷ πτέρυγι τοῦ τε ὤμου καὶ τοῦ ἄκρου τῆς πτέρυγος, Προτρυγητὴρ καλεῖται. ἐπ' ἀγκῶνος ἑκατέρου ά. ἐπὶ χειρὸς ἄκρας ἑκατέρας ά. ὁ δ' ἐπὶ τῆς εὐωνύμου λαμπρὸς, καλεῖται στάχυς. ἐπὶ τῆς πέζης τοῦ χιτῶνος ἀμαυροὺς ς΄. ἐφ' ἑκατέρου ποδὸς ά. τοὺς πάντας ιθ΄.

penitus ſe à terris abſtulit, & in cœlos recepit. Feruntur de eâ ſermones alii multi. Aliqui enim dicunt eam eſſe Cererem, eò quòd ſpicam teneat; nonnulli Iſin; alii Atergatin; quidam verò fortunam. quare & ſine capite illam informant. Habet autem in capite ſtellam 1. obſcuram, in ſingulis humeris ſingulas, in unaquaque alâ 2, quæ autem eſt in dextera alâ à parte humeri, & extremitate alæ vocatur Vindemiator. Habet in utroque cubito ſingulas; in ſingulis manibus, ad extremitates, ſingulas; illa quæ in ſiniſtrâ eſt clara, vocatur ſpica; habet in orâ tunicæ obſcuras ſex. in ſingulis pedibus ſingulas. ſunt omnes novendecim.

Δίδυμοι. 10.

Οὗτοι λέγονται Διόσκουροι εἶναι. ἐν δὲ τῇ Λακωνικῇ τραφέντες ἐπιφάνειαν ἔσχον, φιλαδελφίᾳ δὲ ὑπερήνεγκαν πάντας. οὔτε γὰρ περὶ ἀρχῆς, οὔτε περὶ ἄλλου τινὸς ἤρισαν. μνήμην δὲ αὐτῶν Ζεὺς θέσθαι βουλόμενος τῆς κοινότητος, διδύμους ὀνομάσας, εἰς τὸ αὐτὸ ἀμφοτέρους ἔστησεν ἐν τοῖς ἄστροις. ἔχουσι δὲ ἀστέρας, ὁ μὲν ἐποχούμενος τοῦ καρκίνου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ά. λαμπρόν. (ἐπ' ὤμου ἑκατέρου λαμπρὸν ά. ἐπὶ δεξιοῦ ἀγκῶνος ά. ἐπὶ δεξιᾶς

Gemini. 10.

HI dicuntur Dioſcuri, nati ſunt & educati in terrâ Laconicâ, ubi maximè ſeſe oſtenderunt, fraterno amore omnes homines vincebant. Neque enim de imperio, neque de re ullâ aliâ inter ſe contendebant, Jupiter ideo, ut eorum concordiæ memoriam immortalem conſtitueret, geminos eos nominavit, & eandem ſedem in aſtris eis aſſignavit. Horum ille, qui cancro inſidet, habet ſtellas in capite claram unam: in ſingulis humeris ſingulas claras; dextero cubito unam, dexterâ manu unam, in ſingu-

χει-

lis genubus singulas. Alter vero qui sequitur, habet in capite stellam unam claram, in sinistro humero claram unam: in singulis mamillis singulas, in sinistro cubito unam, in extrema manu unam, in sinistro genu unam: in singulis pedibus singulas: sub sinistro pede unam quæ vocatur Propus. sunt simul omnes septendecim.

χειρὸς α΄.) ἐφ᾽ ἑκατέρῳ γόνατι α΄. ὁ δ᾽ ἐχόμενος ἔχει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἕνα λαμπρόν. ἐπ᾽ ἀριστερῷ ὤμῳ λαμπρὸν α΄. ἐπὶ μασθῷ ἑκατέρῳ α΄. ἐπὶ ἀριστεροῦ ἀγκῶνος α΄. ἐπ᾽ ἄκρας χειρὸς α΄. ἐπὶ ἀριστερῷ γόνατι α΄. ἐπὶ ἑκατέρῳ ποδὶ α΄. ὑπὸ τὸν ἀριστερὸν πόδα α΄. ὃς καλεῖται πρόπους. (τοὺς πάντας ιζ.)

Cancer, sive Aselli & Præsepe. II.

CAncer in astris positus esse dicitur, beneficio Junonis, quod cum Hercules Hydram debellaret, & ab Iolao adjuvaretur, solus Cancer Herculis pedem è lacu prosiliens momorderit, quemadmodum Panyasis tradit in Heraclea. Igitur iratus Hercules videtur illum pede suo conterere. Juno autem magnis honoribus eum decorans, 12. signorum numero addidit. Sunt in hoc signo stellæ quæ à Græcis vocantur ὄνοι, quas Liber in astra retulit: habent etiam adjunctum indicium præsepe. Horum autem historia ista est.

Quando adversus Gigantes Dii bellum gererent: Liber, Vulcanus, & Satyri asinis insidentes profecti sunt ad pugnam; cum autem nondum venissent in conspectum Gigantum, asini è propinquo rudebant diro cum murmure; quo

Καρκῖνος.

Ὄνοι καὶ Φάτνη.

ΟὟτος δοκεῖ ἐν τοῖς ἄστροις τεθῆναι διὰ Ἥραν, ὅτι μόνος, Ἡρακλεῖ τῶν ἄλλων συμμαχούντων, ὅτε τὴν Ὕδραν ἀνῄρει, ἐκ τῆς λίμνης ἐκπηδήσας ἔδακεν αὐτοῦ τὸν πόδα, καθάπερ φησὶ Πανύασις ἐν Ἡρακλείᾳ. θυμωθεὶς δ᾽ ὁ Ἡρακλῆς, δοκεῖ τῷ ποδὶ συνθλάσαι αὐτὸν, ὅθεν μεγάλης τιμῆς τετύχηκε καταριθμούμενος ἐν τοῖς ιβ΄ ζῳδίοις. καλοῦνται δέ τινες αὐτῶν ἀστέρες, ὄνοι, οὓς Διόνυσος ἀνήγαγεν εἰς τὰ ἄστρα. ἔστι δὲ αὐτοῖς καὶ φάτνη παράσημον, ἡ δὲ τούτων ἱστορία αὕτη.

Ὅτε ἐπὶ Γίγαντας ἐστρατεύοντο οἱ θεοὶ, λέγεται Διόνυσον καὶ Ἥφαιστον, καὶ Σατύρους ἐπὶ ὄνων πορεύεσθαι, οὔπω δὲ ὁρωμένων αὐτοῖς τῶν γιγάντων, πλησίον ὄντες ὠγκήθησαν οἱ ὄνοι· οἱ δὲ γίγαντες ἀκούσαντες τῆς φωνῆς, ἔφυ-

ἔφυγον. διὸ ἐτιμήθησαν ἐν τῷ καρκίνῳ εἶναι ἐπὶ δυσμάς. ἔχει δὲ ὁ καρκῖνος ἐπὶ τοῦ ὀστράκου ἀστέρας λαμπροὺς β΄. οὗτοί εἰσιν οἱ ὄνοι· τὸ δὲ νεφέλιόν ἐστιν ἡ ἐν αὐτῷ ὁρωμένη φάτνη, παρ' ᾗ δοκοῦσιν ἑστάναι. ἔχει δὲ ἐπὶ τοῖς δεξιοῖς ποσὶν, ἐφ' ἑκατέρῳ ἕνα λαμπρὸν, ἐπὶ δὲ τοῖς ἀριστεροῖς τοῦ πρώτου β΄. λαμπροὺς, καὶ ἐπὶ τοῦ δευτέρου, καὶ ἐπὶ τοῦ τρίτου, ὁμοίως ἐπ' ἄκρας αὐτοῦ τετάρτου· ἐπὶ τοῦ στόματος καὶ ἐπὶ τῆς χηλῆς τῆς δεξιᾶς γ΄. ὁμοίως μεγάλους ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς χηλῆς (β΄.) οἱ πάντες ιζ΄.

audito territi fugerunt Gigantes, idcircò in cancri signo cum honore positi sunt ad occasum. Habet autem Cancer in testâ duas stellas claras, hæ Aselli sunt; quæ autem est circa eum nebula, dicitur præsepium, ad quod videntur stare. In dextris pedibus singulis sunt singulæ claræ; in sinistris prior habet duas claras; alter & tertius & quartus in extremo similiter. In ore & in chelâ dexterâ tres, itidem in sinistrâ Chelâ duas magnas. omnes simul sunt septendecim.

Λέων. 12.

Οὗτός ἐστι μὲν τῶν ἐπιφανῶν ἀστέρων· δοκεῖ δ' ὑπὸ Διὸς τιμηθῆναι τοῦτο τὸ ζώδιον διὰ τὸ τῶν τετραπόδων ἡγεῖσθαι. τινὲς δέ φασιν, ὅτι Ἡρακλέους πρῶτος ἆθλος ἦν εἰς τὸ μνημονευθῆναι. φιλοδοξῶν γὰρ μόνον τοῦτον οὐχ ὅπλοις ἀνεῖλεν, ἀλλὰ συμπλακεὶς ἀπέπνιξε. λέγει δὲ περὶ αὐτοῦ Πείσανδρος ὁ Ῥόδιος, ὅτι καὶ τὴν δορὰν αὐτοῦ ἔσχεν, ὡς ἔνδοξον πεποιηκώς. οὗτός ἐστιν ὁ ἐν τῇ Νεμέᾳ ὑπ' αὐτοῦ φονευθείς. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς γ΄. ἐπὶ τοῦ στήθους β΄. ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ποδὸς λαμπρὸν α΄. ἐπὶ μέσης (κοιλίας) α΄. ὑπὸ τὴν κοιλίαν α΄. ἐπὶ τοῦ ἰσχίου α΄. ἐπὶ τοῦ ὀπισθίου γό-

Leo. 12.

Hic est nobilis & illustris inter stellas. A Jove huic animali iste honos habitus est, quod omnium quadrupedum princeps esse existimetur. Nonnulli dicunt, hoc primum Herculis certamen fuisse memoriâ dignum. Hercules utique gloriæ avidus, hunc solum non armis, sed nudo complexu strangulavit. De eo Pisandrus Rhodius scribit, quod ejus pellem tanquam insigne præclari facinoris gestet. Hic est quem in Nemea sustulit. Habet stellas in capite tres, in pectore duas, in dextero pede unam claram, in medio ventre unam, sub ventre unam, in lumbo unam, in posteriore genu unam, in

extremo pede unam, in collo duas, in ſpina tres, in media cauda unam, in ultima cauda unam claram, in ventre unam. Videntur etiam aliæ ſeptem ſtellæ obſcuræ, in Triangulo juxta caudam ejus, quæ vocantur crines Berenices Euergetidis. ſunt omnes decem & novem.

νατος ά. ἐπὶ ποδὸς ἄκρου λαμπρὸν ά. ἐπὶ τοῦ τραχήλου β'. ἐπὶ τῆς ῥάχεως γ'. ἐπὶ μέσης τῆς κέρκου ά. ἐπ' ἄκρας, λαμπρὸν ά. ἐπὶ τῆς κοιλίας, ά. ὁρῶνται δὲ ὑπὲρ αὐτὸν ἐν τριγώνῳ κατὰ τὴν κέρκον ἀμαυροὶ ἑπτὰ, οἱ καλοῦνται πλόκαμοι Βερενίκης Εὐεργέτιδος (τοὺς πάντας ιθ'.)

Auriga. 13.

HIc eſt Erichthonius, Vulcani & Terræ filius. hunc, ut aiunt, Jupiter, cum vidiſſet primum inter homines equos quadrigis junxiſſe, admiratus eſt, quod currùs ſolaris ſimulachrum inveniſſet; equos enim albos junxit. Hic primus pompam Minervæ in arce Athenienſium duxit, & ſolenne ſacrificium in ejus honorem inſuper conſtituit. Euripides ejus nativitatem ſic deſcribit: Vulcanus Minervam adamavit, voluitque cum eâ miſceri, renuit illa, & virginitatem præoptavit, & ſe occultavit quodam in loco Atticæ, quem ab ipſo Hephæſtium appellàrunt; is enim illi inſidiatus, & ſperans comprehendere, ejus haſta percuſſus eſt, atque adeò depoſuit inſequendi ſtudium, & in pavimentum naturam effudit, unde natus eſt puer, quem Erichthonium vocavit. Erich-

Ἡνίοχος. 13.

ΟὟτός ἐςὶν Ἐριχθόνιος, ἐξ Ἡφαίςου καὶ Γῆς γενόμενος· τοῦτον λέγουσιν, ὅτε ὁ Ζεὺς εἶδεν πρῶτον ἐν ἀνθρώποις ἅρμα ζεύξαντα ἵππων, θαυμάσαι, ὅτι τῇ τοῦ ἡλίου ἀντίμιμον ἐποιήσατο διφρείαν, ὑποζεύξας ἵππους λευκούς. πρῶτόν τε Ἀθηνᾷ πομπὴν ἤγαγεν ἐν ἀκροπόλει· καὶ ἐποιήσατο πρὸς τούτοις ἐπιφανῆ, τὴν θυσίαν αὐτῆς σεμνύνων. λέγει δὲ καὶ Εὐριπίδης περὶ τῆς γενέσεως αὐτοῦ τὸν τρόπον τοῦτον. Ἥφαιςον ἐρασθέντα Ἀθηνᾶς, βούλεσθαι αὐτῇ μιγῆναι· τῆς δὲ ἀποςρεφομένης, καὶ τὴν παρθενίαν μᾶλλον αἱρουμένης, ἔν τινι τόπῳ τῆς Ἀττικῆς κρύπτεσθαι, ὃν λέγουσι καὶ ἀπ' ἐκείνου προσαγορευθῆναι Ἥφαιςον, ὃς δόξας αὐτὴν κρατήσειν καὶ ἐπιθέμενος, πληγεὶς ὑπ' αὐτῆς τῷ δόρατι, ἀφῆκε τὴν ἐπιθυμίαν, φερομένης εἰς τὴν γῆν τῆς σπορᾶς, ἐξ ἧς γεγενῆσθαι λέγουσι παῖδα, ὃς ἐκ τούτου Ἐριχθόνιος ἐκλήθη. καὶ αὐξη-

αὐξηθεὶς τοῦθ' εὗρε, καὶ ἐθαυμάσθη, ἀγωνιστὴς γενόμενος. ἤγαγε δὲ ἐπιμελῶς τὰ Παναθήναια, καὶ ἅμα Ἡνίοχον ἔχων παραβάτην, ἀσπίδιον ἔχοντα, καὶ τριλοφίαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. ἀπ' ἐκείνου δὲ κατὰ μίμησιν ὁ καλούμενος ἀποβάτης. ἐσχημάτισαι δ' ἐν τούτῳ ἡ αἶξ καὶ οἱ ἔριφοι. Μουσαῖος γάρ φησι, Δία γεννώμενον ἐγχειρισθῆναι ὑπὸ Ῥέας Θέμιδι. Θέμιν δὲ Ἀμαλθείᾳ δοῦναι τὸ βρέφος. τὴν δὲ, ἔχουσαν αἶγα, ὑποθεῖναι, τὴν δ' ἐκθρέψαι Δία· τὴν δὲ αἶγα εἶναι ἡλίου θυγατέρα, φοβερὰν οὕτως, ὥς τε τοὺς κατὰ Κρόνον θεοὺς βδελυττομένους τὴν μορφὴν τῆς παιδὸς, ἀξιῶσαι γῆν κρύψαι αὐτὴν ἔν τινι τῶν κατὰ Κρήτην ἄντρων. καὶ ἀποκρυψαμένην ἐπιμέλειαν αὐτῆς τῇ Ἀμαλθείᾳ ἐγχειρίσαι. τὴν δὲ τῷ ἐκείνης γάλακτι τὸν Δία ἐκθρέψαι. ἐλθόντος δὲ τοῦ παιδὸς εἰς ἡλικίαν, καὶ μέλλοντος γίγασι πολεμεῖν, οὐχ ἔχοντος δὲ ὅπλα, θεσπισθῆναι αὐτῷ τῆς αἰγὸς τῇ δορᾷ ὅπλῳ χρήσασθαι, διά τε τὸ ἄτρωτον αὐτῆς καὶ φοβερὸν, καὶ διὰ τὸ εἰς μέσην τὴν ῥάχιν γοργόνος πρόσωπον ἔχειν. ποιήσαντος δὲ ταῦτα τοῦ Διὸς, καὶ τῇ τέχνῃ φανέντος διπλασίονος, τὰ ὀςᾶ δὲ τῆς αἰγὸς καλύψαντος ἄλλῃ δορᾷ, καὶ ἔμψυχον αὐτὴν καὶ ἀθάνατον κατασκευάσαντος, αὐτὴν μέν φασιν ἄςρον οὐράνιον κατασκευάσαι.

thonius igitur cum adoleviſſet, currum invenit, & agoniſta factus multum celebrabatur. Primus Panathenæa fecit, magno ſtudio; habuit Heniochum in curru aſcenſorem, qui parmulam gerebat, & criſtam triplicem in capite, à quo per imitationem venit Ludus qui vocatur Apobates. In hoc ſigno & capra eſt & hœdi. Muſæus ſcribit, Iovem recens natum à Rheâ Themidi traditum fuiſſe; Themin verò viciſſim dediſſe infantem Amaltheæ, hanc capellam ei admoviſſe, quæ & Jovem lactabat. Capellam iſtam fuiſſe ſolis filiam, adeo aſpectu terribilem, ut Titanes Saturni comites, formam perhorreſcerent, atque adeò peterent à Terrâ ut eam occultaret in quodam Cretæ antro: Terra autem in antro clauſam Amaltheæ tradidit cuſtodiendam; quæ iſtius lacte Jovem educabat; qui cùm eſſet Juvenis bellumque contra Titanas appararet, nec tamen haberet arma, reſponſum eſt ei, ut capræ pelle pro ſcuto uteretur, ideo quod impenetrabilis & terribilis, ſecundum ſpinam Gorgoneum caput haberet. Hoc itaque fecit Jupiter, & hac arte auguſtior apparens, reliqua oſſa capræ aliâ pelle contexit, animâ donavit & immortalem effecit, cœlique, ut aiunt, aſtris intulit. Aliis pla-

cet hunc aurigam eſſe Myrtilum, Mercurii filium. Habet ſtellas, in capite unam; in ſingulis humeris ſingulas, quarum ea quæ eſt in ſiniſtro clara eſt, & vocatur capra: in ſingulis cubitis unam; in dextera manu, unam; in ſiniſtra manu, duas; quæ vocantur hœdi. Sunt omnes octo.

αὶσσαι. τινὲς δέ φασι Μυρτίλον ὀνόματι τὸν ἡνίοχον εἶναι, τὸν ἐξ Ἑρμοῦ γεγονότα. ἔχει δὲ ἀςέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ά. ἐφ᾽ ἑκατέρου τῶν ὤμων ά. ὧν τὸν μὲν ἐπὶ τοῦ ἀριςεροῦ λαμπρὸν, ὃς καλεῖται αἴξ. ἐφ᾽ ἑκατέρου ἀγκῶνος ά. (ἐπὶ δεξιᾶς χειρὸς ά.) ἐπ᾽ ἀριςερᾶς χειρὸς β΄. οἱ δὲ καλοῦνται ἔριφοι· τοὺς πάντας ὀκτώ.

Taurus. 14.

HIc inter aſtra collocatus creditur, eò quod Europam vexerit è Phœnicia in Cretam per pelagus; quemadmodum ſcribit Euripides in Phrixo: hujus rei gratia Jupiter eum honorans inter aſtra ſplendidiſſima conſtituit. Alii dicunt; bovem eſſe Iûs ſimulachrum, in cujus gratiam hoc aſtrum Jupiter honoravit. Tauri autem frontem, & faciem Hyades occupant. ad ſpinæ exciſionem Pleias eſt, ſeptem habens ſtellas, quare & Septaſtris vocatur: ſex tantum ex his conſpiciuntur; ſeptima enim valde obſcura eſt. Habet porrò Taurus ſeptem ſtellas, hic averſus oritur, caput habens in ſe reflexum, in ſingulis cornibus ſingulas, ad quarum radices, clarior eſt à ſiniſtris; in ſingulis oculis ſingulas; in naribus unam; in ſingulis humeris ſingulas, quæ

Ταῦρος. 14.

ΟὟτος λέγεται ἐν τοῖς ἄςροις τεθῆναι, διὰ τὸ Εὐρώπην ἀγαγεῖν ἐκ Φοινίκης εἰς Κρήτην, διὰ τοῦ πελάγους, ὡς Εὐριπίδης φησὶν ἐν τῷ Φρίξῳ· χάριν δὲ τούτου ἐν τοῖς ἐπιφανεςάτοις ἐςὶν ὑπὸ Διὸς τιμηθείς. ἕτεροι δέ φασι βοῦν εἶναι τῆς Ἰοῦς μίμημα, χάριν δὲ ἐκείνης ὑπὸ Διὸς ἐτιμήθη τὸ ἄςρον. τοῦ δὲ ταύρου τὸ μέτωπον σὺν τῷ προσώπῳ αἱ ὑάδες καλούμεναι περιέχουσι, πρὸς δὲ τῇ ἀποτομῇ τῆς ῥάχεως, ἡ πλειάς ἐςιν, ἀςέρας ἔχουσα ἑπτὰ, διὸ καὶ ἑπτάςερος καλεῖται. οὐχ ὁρῶνται δὲ εἰ μὴ ἕξ, ὁ δὲ ἕβδομος ἀμαυρός ἐςι σφόδρα. ἔχει δὲ ταῦρος ἀςέρας ζ. ὃς δὲ ὑπεναντίως ἕρπει καθ᾽ ἑαυτὸν ἔχων τὴν κεφαλήν· ἐφ᾽ ἑκατέρων δὲ τῶν κεράτων, ἐπὶ τῆς ἐκφύσεως, ά. ὧν λαμπρότερος ὁ ἐπὶ τῆς ἀριςερᾶς· ἐφ᾽ ἑκατέρων τῶν ὀφθαλμῶν ά. ἐπὶ τοῦ μυκτῆρος ά. ἐφ᾽ ἑκατέρων τῶν

τῶν ὤμων, ά. οὗτοι ὑάδες λέγονται. ἐπὶ δὲ τοῦ ἀριστεροῦ γόνατος τοῦ ἐμπροσθίου ά. ἐπὶ τῶν χηλῶν ά. ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ γόνατος ά. ἐπὶ τραχήλου β'. ἐπὶ τῆς ῥάχεως γ'. τὸν ἔσχατον λαμπρὸν, ὑπὸ τὴν κοιλίαν ἕνα. ἐπὶ τοῦ στήθους λαμπρὸν ά. τοὺς πάντας ιή.

vocantur Hyades; in ſiniſtro genu anteriore unam; in ungulis unam, in dextero genu unam, in collo unam, in dorſo tres, quarum ultima clara eſt; in ventre unam; in pectore unam. ſunt omnes octodecim.

Κηφεύς. 15.

Οὗτος ἐν τάξει τέτακται τέταρτος, ὁ δ' ἀρκτικὸς κύκλος αὐτὸν ἀπολαμβάνει ἀπὸ ποδῶν ἕως στήθους, τὸ δὲ λοιπὸν εἰς τὸ ἀνὰ μέσον πίπτει αὐτοῦ, τοῦ τε ἀρκτικοῦ καὶ θερινοῦ τροπικοῦ. ἦν δὲ ὡς Εὐριπίδης φησὶν, Αἰθιόπων βασιλεὺς, Ἀνδρομέδας δὲ πατήρ· τὴν δ' αὐτοῦ θυγατέρα δοκεῖ παραθεῖναι τῷ κήτει βορὰν, ἣν Περσεὺς ὁ Διὸς διέσωσε, δι' ἣν καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς ἄστροις ἐτέθη, Ἀθηνᾶς γνώμῃ. ἔχει δ' ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς λαμπροὺς β'. ἐφ' ἑκατέρων ὤμων ά. καὶ ἐπὶ χειρῶν ἑκατέρων ά. ἐπ' ἀγκώνων ἑκατέρων ά. ἐπὶ ζώνης γ'. λοξοὺς ἀμαυρούς. ἐπὶ κοιλίας μέσης λαμπρὸν ά. ἐπὶ δεξιᾶς λαγόνος, ά. ἐπὶ γόνατος ά. ἐπὶ ποδὸς ἄκρου ά. (τοὺς πάντας ιέ.)

Cepheus. 15.

CEpheus in ordine quarto loco poſitus eſt, quem ſeptentrionalis circulus occupat à pedibus uſque ad pectus; reliquus medius eſt arctico & æſtivo Tropico. Erat ille, ſicut Euripides ſcribit, Æthiopum rex, Andromedæ pater, qui filiam ſuam ad Cetum creditur expoſuiſſe, quam Perſeus Jovis filius ſervavit; quam ob rem & ipſe pater beneficio Minervæ aſtris illatus eſt. Habet quidem ſtellas in capite ſplendidas duas; in ſingulis humeris ſingulas; in ſingulis manibus ſingulas; in ſingulis cubitis ſingulas; in zona 3. obliquas & obſcuras; in medio ventre unam claram; in dextero latere unam; in genu unam; in pede ultimo unam. ſunt omnes quindecim.

Cassiepeia. 16.

CAssiepeiam Sophocles, Tragœdiarum scriptor, dicit in Andromedâ, contendisse ob pulchritudinem cum Nereidibus, ideoque incidisse in calamitatem; Neptunus enim Ceto immisso vastabat terram; quamobrem Cassiepeia recte ante cetum collocatur: figuratur autem prope in sellâ sedens. Habet autem in capite stellam claram unam, in dextero cubito obscuram unam; in manu unam; in genu unam; in pede extremo unam; in pectore unam obscuram, in sinistro femore unam claram; in genu unam claram; in latercuIo unam, in unoquoque angulo sellæ in quâ sedet singulas. sunt omnes tredecim.

Κασσιέπεια. 16.

ΤΑύτην ἱςορεῖ Σοφοκλῆς, ὁ τῆς τραγῳδίας ποιητὴς, ἐν Ἀνδρομέδᾳ, ἐρίσασαν περὶ κάλλους ταῖς Νηρηΐσιν, εἰσελθεῖν εἰς τὸ σύμπτωμα, καὶ Ποσειδῶνα διαφθεῖραι τὴν χώραν, κῆτος ἐπιπέμψαντα, δι᾽ ἣν (αἰτίαν) πρόκειται τῷ κήτει ἡ θυγάτηρ οἰκείως. ἐσχηματίσαι δὲ ἐγγὺς ἐπὶ δίφρου καθημένη. ἔχει δ᾽ ἀςέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς λαμπρὸν α′. ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ἀγκῶνος ἀμαυρὸν α′. ἐπὶ τῆς χειρὸς α′. ἐπὶ γόνατος α′. ἐπὶ ποδὸς ἄκρου α′. ἐπὶ ςήθους α′. ἀμαυρόν. ἐπ᾽ ἀριςεροῦ μηροῦ λαμπρὸν α′. ἐπὶ γόνατος α′. λαμπρόν· ἐπὶ τοῦ πλινθίου α′. ἐπὶ τῆς τοῦ δίφρου οὗ κάθηται ἑκάστης γωνίας α′. (τοὺς πάντας ιγ′.)

Andromeda. 17.

ANdromeda collocata est in astris beneficio Minervæ, ut Persei labores æterni parerent; manus extendit, quemadmodum Ceto apposita fuit, quæ cum à Perseo liberata esset, neque Patri neque Matri voluit amplius commorari, sed continuo cum Perseo ad Argos magno animo profecta est. hæc manifesto scribit Euripides, in dramate quod de ea fecit. Habet stellas in capite, claram 1. in singulis

Ἀνδρομέδα. 17.

ΑὝτη κεῖται ἐν τοῖς ἄςροις διὰ τὴν Ἀθηνᾶν, τῶν Περσέως ἄθλων ὑπόμνημα, διατεταμένη τὰς χεῖρας, ὡς καὶ προσετέθη τῷ κήτει· ἀνθ᾽ ὧν σωθεῖσα ὑπὸ τοῦ Περσέως, οὐχ εἵλετο τῷ πατρὶ συμμένειν, οὐδὲ τῇ μητρὶ, ἀλλ᾽ αὐθαίρετος εἰς τὸ Ἄργος ἀπῆλθε μετ᾽ ἐκείνου, εὐγενές τι φρονήσασα. λέγει δὲ καὶ Εὐριπίδης σαφῶς ἐν τῷ περὶ αὐτῆς γεγραμμένῳ δράματι. ἔχει δὲ ἀςέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς λαμπρὸν α′. ἐφ᾽ ἑκατέρου ὤμου α′. ἐπὶ

δεξιοῦ ποδὸς β΄. ἐπ᾽ ἀριστεροῦ α΄. ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ἀγκῶνος α΄. ἐπ᾽ ἄκρας τῆς χειρὸς λαμπρὸν α΄. ἐπὶ τῆς ζώνης γ΄. ὑπὸ τὴν ζώνην δ΄. ἐφ᾽ ἑκατέρου γόνατος λαμπρὸν α΄. ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ποδὸς α΄. ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ β΄. (τοὺς πάντας κ΄.)

humeris singulas; in dextero pede duas; in sinistro pede 1; in Zona 3; sub Zona 4; in singulis genibus singulas claras, in dextero pede unam. Sunt omnes viginti.

Ἵππος. 18.

Τοῦτου μόνου τὰ ἔμπροσθεν φαίνεται ἕως ὀμφαλοῦ. Ἄρατος μὲν οὖν φησι τὸν ἐπὶ τοῦ Ἑλικῶνος εἶναι ποιήσαντα κρήνην τῇ ὁπλῇ, ἀφ᾽ οὗ καλεῖσθαι Ἵππου κρήνην. ἄλλοι δὲ τὸν πήγασον εἶναί φασι τὸν εἰς τὰ ἄστρα ἀναπτάντα, ὕστερον τῆς Βελλεροφόντου πτώσεως, διὰ δὲ τὸ μὴ ἔχειν πτέρυγας, ἀπίθανον δοκεῖ τισι ποιεῖν τὸν λόγον. Εὐριπίδης δέ φησι Μελανίππην εἶναι τὴν τοῦ Χείρωνος θυγατέρα, ὑπ᾽ Αἰόλου δὲ ἀπατηθεῖσαν φθαρῆναι, καὶ διὰ τὸν ὄγκον τῆς γαστρὸς φυγεῖν εἰς τὰ ὄρη· κἀκεῖ ὠδινούσης αὐτῆς τὸν πατέρα ἐλθεῖν κατὰ ζήτησιν, τὴν δ᾽ εὔξασθαι καταλαμβανομένην, πρὸς τὸ μὴ γνωσθῆναι, μεταμορφωθῆναι, καὶ γενέσθαι ἵππον. Διὰ γοῦν τὴν εὐσέβειαν αὐτῆς τε καὶ τοῦ πατρὸς, ὑπ᾽ Ἀρτέμιδος εἰς τὰ ἄστρα τεθῆναι, ὅθεν τῷ Κενταύρῳ οὐχ ὁρατή ἐστι. Χείρων γὰρ λέγεται εἶναι ἐκεῖνος· τὰ δὲ ὀπίσθια μέρη αὐτῆς ἀφανῆ ἐστι, πρὸς τὸ μὴ γινώσκεσθαι θήλειαν οὖσαν. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τοῦ προσώπου β΄. ἀ-

Equus. 18.

EQui prior tantum pars usque ad umbilicum cernitur. Aratus scribit, eundem esse qui in Helicone ungula fontem aperuit, quem Hippocrenen dicunt. Nonnulli verò Pegasum esse volunt, qui ad astra evolavit post Bellerophontis casum. Quod ipsum aliis videtur incredibilé, quia alas minimè habet. Euripides igitur vult esse Menalippen, Chironis filiam, quæ ab Æolo decepta corrumpebatur; & gravida facta profugit in montes, & dum ibi pareret, intervenit pater eam requirens. Hæc autem deprehensa, ne cognosceretur, precata est, ut transformaretur; unde in equam conversa est. Propter pietatem igitur & suam & patris, Diana eam in astris collocavit; quare & invisibilis Centauro (is enim Chiron esse creditur) permanet. Hujus posteriores partes corporis propter feminei sexus pudorem non videntur. Habet autem stellas in facie claras duas; in

capite unam obscuram; in gena unam; in singulis auriculis singulas claras; in collo quatuor, quarum illa quæ propior capiti, splendidior est; in humero unam; in pectore unam; in spinâ unam; in extremo umbilico unam claram; in prioribus genibus duas; in singulis ungulis singulas. Fiunt omnes octodecim.

β. ἀμαυρούς, ἐπὶ τῆς κεφαλῆς α΄. ἐπὶ τῆς σιαγόνος α΄. ἐφ᾽ ἑκατέρῳ ὠτίῳ ἀμαυρὸν α΄. ἐπὶ τῷ τραχήλῳ δ΄. ὧν τὸν πρὸς τῇ κεφαλῇ λαμπρότερον. ἐπὶ τοῦ ὤμου α΄. ἐπὶ στήθους α΄. ἐπὶ ῥάχεως α΄. ἐπ᾽ ὀμφαλοῦ ἔσχατον λαμπρὸν α΄. ἐπ᾽ ἐμπροσθίων γονάτων β΄. ἐφ᾽ ἑκατέρας ὁπλῆς α΄. (τοὺς πάντας ιη΄.)

Aries 19.

Hic existimatur esse qui Phrixum & Hellen per mare vexit. Erat autem immortalis, & datus est iis à matre Nephele. Habuit auratam pellem, ut Hesiodus & Pherecydes scribunt. Cum autem eos transportaret per angustum illud pelagus, quod ab Helles nomine Hellespontus dicitur, ipsam præcipitavit & cornu perdidit. Helle autem à Neptuno servata est, qui mistus cum eâ puerum Pæonem nomine genuit. Phrixus autem in pontum Euxinum evadens pervénit ad Æetem, cui pellem auream in Jovis templo dedit, ut memoria ejus extaret. Ipse verò ad sidera ascendit unde obscurius cernitur. Habet stellas in capite 1, in naribus 3, in collo 2. in anteriori pede ultimo 1. claram, in spinâ 4. in cauda 1. sub ventre 3. in coxa 1. in summita-

Κριός. 19.

Οὗτος ὁ Φρίξον διακομίσας καὶ Ἕλλην. ἄφθιτος δὲ ὤν, ἐδόθη αὐτοῖς ὑπὸ Νεφέλης τῆς μητρός. εἶχε δὲ χρυσῆν δορὰν, ὡς Ἡσίοδος καὶ Φερεκύδης εἰρήκασι. Διακομίζων δ᾽ αὐτοὺς κατὰ τὸ στενότατον τοῦ πελάγους, τοῦ ἀπ᾽ ἐκείνης κληθέντος Ἑλλησπόντου, ἔρριψεν αὐτὴν, καὶ τὸ κέρας ἀπολέσας· Ποσειδῶν δὲ σώσας τὴν Ἕλλην, καὶ μιχθεὶς, ἐγέννησεν ἐξ αὐτῆς παῖδα ὀνόματι Παίωνα· τὸν δὲ Φρίξον, εἰς τὸν Εὔξεινον πόντον σωθέντα πρὸς Αἰήτην, διεκόμισεν, ᾧ καὶ ἐν Διὸς ἔδωκε τὴν χρυσῆν δορὰν, ὅπως μνημόσυνον ἔχῃ. αὐτὸς δὲ εἰς τὰ ἄστρα ἀπῆλθεν, ὅθεν ἀμαυρότερον φαίνεται. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς α΄. ἐπὶ τῶν μυκτήρων γ΄. ἐπὶ τοῦ τραχήλου β΄. ἐπ᾽ ἄκρου ἐμπροσθίου ποδὸς λαμπρὸν α΄. ἐπὶ ῥάχεως δ΄. ἐπὶ κέρκου α΄. ὑπὸ τὴν κοιλίαν γ΄. ἐπὶ τοῦ

ἰσχίου α΄. ἐπ᾽ ἄκρου (ἑκατέρου) ὀπισθίου ποδός α΄. τοὺς πάντας ιη΄.

te singulorum pedum posteriorum 1. sunt omnes octodecim.

Δελτωτόν. 20.

Τοῦτό ἐςι ὑπὲρ μὲν τὴν κεφαλὴν τοῦ κριοῦ κείμενον· λέγεται δὲ ἐκείνου ἀμαυρότερον εἶναι, εὔσημον δὲ τὸ γραμμα ἐπ᾽ αὐτοῦ κεῖσθαι ἀπὸ Διὸς πρῶτον ἑρμηνευθέντος, ὃς τὸν Διάκοσμον τῶν ἄςρων ἐποιήσατο. Φασὶ δέ τινες καὶ τὴν τῆς Αἰγύπτου θέσιν, ἐκ τοῦ ἐν τοῖς ἄςροις εἶναι τριγώνου, καὶ τὸν Νεῖλον τοιαύτην περιοχὴν ποιήσασθαι τῆς χώρας, ἅμα τὴν ἀσφάλειαν αὐτῇ πορίζόμενον, εἰς δὲ τὸν σπόρον εὐμαρεςέραν ποιούμενον, καὶ εἰς τὴν τῶν καρπῶν ἀνακομιδὴν εὐχέρειαν * ὡρῶν ἐσόμενον. ἔχει δ᾽ ἀςέρας γ΄. ἐφ᾽ ἑκάςῃ τῶν γωνιῶν λαμπρούς.

Deltoton. 20.

Super caput Arietis jacet signum hoc. Est autem paulo obscurius, à prima litera in Jovis nomine Διὸς clare deformata est, Mercurio ponente, qui astrorum mundum descripsit. Nonnulli volunt Ægypti positionem esse ab hoc in astris Triangulo, & Nilum talem ambitum regionis facere, ita ut simul securitatem ei præstet, & ad sementem faciendam leviorem reddat, & ad fruges comportandas commodam facultatem ministret. * Habet stellas 3. claras ad singulos angulos.

Ἰχθύες. 21.

Οὗτοί εἰσι τοῦ μεγάλου ἰχθύος ἔκγονοι, περὶ οὗ τὴν ἱςορίαν ἀποδώσομεν σαφέςερον, ὅταν ἐπ᾽ αὐτῷ ἔλθωμεν· τούτων δὲ ἑκάτερος κεῖται ἐν ἑκατέρῳ μέρει διαλλάσσων· ὁ μὲν γὰρ βόρειος, ὁ δὲ νότιος καλεῖται. ἔχουσι δὲ σύνδεσμον ἐκ τοῦ ἐμπροσθίου ποδὸς τοῦ κριοῦ. ἔχει δὲ ἀςέρας ὁ μὲν βόρειος, ιβ΄. ὁ δὲ

Pisces. 21.

Hi sunt majoris piscis nepotes, de quo historiam clarius trademus, quando ad illum perveniemus: horum uterque jacet ex adverso caudis utrinque positis: unus Aquilonius, alter Australis dicitur. Habent inter se alligamentum perveniens à priore pede Arietis. Aquionalis habet stellas duodecim; Australis quin-

decim: alligamentum, quo continentur, in parte Boreæ stellas habet tres; in parte Noti tres; ad orientem tres. Sunt omnes & duorum piscium, & alligamenti, stellæ triginta novem.

νότιος, ιϛ'. τὸ δὲ λίνον αὐτῶν ᾧ συνέχονται, ἔχει ἀςέρας, ἐπὶ τοῦ Βορείου γ'. ἐπὶ τοῦ νοτίου γ'. πρὸς ἀνατολὰς γ'. ἐπὶ τοῦ συνδέσμου γ'. οἱ πάντες τῶν β'. ἰχθύων καὶ τοῦ συνδέσμου, ἀςέρες λθ'.

Perseus. 22.

DE Perseo narratur, quòd in astris collocatus est propter sui nobilitatem. Jupiter enim in similitudinem aurei imbris conversus, eum ex Danaë genuit, nunc Polydectes misit ad Gorgonas. A Mercurio galeam & talaria accepit, quorum ope per aëra iter fecit. Accepit etiam à Vulcano Harpen adamantinam, quemadmodum scribit Æschylus in Phorcydibus. Phorcydas anus istæ Gorgones habuerunt vigiles. Hæ autem unum oculum habebant, quem sibi invicem quæque suo tempore accipientes vigilabant. Hunc Perseus dum traderetur, nactus in paludem Tritonida projecit, atque ita ad Gorgonas dormientes festinat, ubi caput Medusæ abstulit, quod Pallas in suo pectore gessit. Perseo autem sedem inter astra concessit, unde & nunc cernitur cum Gorgonis capite. Habet stellas in capite unam; in singulis humeris singulas claras; in extremitate manus dexteræ unam claram; in cubito

Περσεύς. 22.

ΠΕρὶ τούτου ἱςορεῖται, ὅτι ἐν τοῖς ἄςροις ἐτέθη διὰ τὴν δόξαν. τῇ γὰρ Δανάῃ ὡς χρυσὸς μιγεὶς ὁ Ζεὺς ἐγέννησεν αὐτὸν, ὑπὸ δὲ τοῦ Πολυδέκτου ἐπέμφθη εἰς Γοργόνας, τήν τε κυνῆν ἔλαβε παρ' Ἑρμοῦ καὶ τὰ πέδιλα, ἐν οἷς διὰ τοῦ ἀέρος ἐποιεῖτο τὴν πορείαν. δοκεῖ δὲ καὶ ἅρπην παρ' Ἡφαίςου λαβεῖν ἐξ ἀδάμαντος, ὡς Αἰσχύλος ἐν Φόρκυσί φησι, ὁ τῶν τραγῳδῶν ποιητής. Φορκύδας Γραίας εἶχον προφύλακας αἱ Γοργόνες. αὗται δὲ ἕνα εἶχον ὀφθαλμὸν, καὶ τοῦτον ἀλλήλαις ἐδίδοσαν κατὰ φυλακήν. τηρήσας δ' ὁ Περσεὺς ἐν τῇ παραδόσει, λαβὼν ἔῤῥιψεν αὐτὸν εἰς τὴν Τριτωνίδα λίμνην, καὶ οὕτως ἐλθὼν ἐπὶ τὰς γοργόνας ὑπνωκυίας, ἀφείλετο τῆς Μεδούσης τὴν κεφαλὴν, ἣν ἡ Ἀθηνᾶ περὶ τὰ ςήθη ἔθηκεν αὐτῆς. τῷ δὲ Περσεῖ, τὴν περὶ τὰ ἄςρα θέσιν ἐποίησεν, ὅθεν ἔχων θεωρεῖται, καὶ τὴν Γοργόνος κεφαλήν. ἔχει δ' ἀςέρας ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς α'. ἐφ' ἑκατέρῳ ὤμῳ λαμπρὸν α'. ἐπ' ἄκρας τῆς δεξιᾶς χει-

 ρὸς

ρὸς λαμπρὸν α΄. ἐπ᾽ ἀγκῶνος α΄. ἐπ᾽ ἄκρας χειρὸς ἀριςερᾶς α΄. ἐν ᾗ τὴν κεφαλὴν δοκεῖ τῆς Γοργόνος ἔχειν. (ἐπὶ τῆς κοιλίας α΄.) ἐπὶ δεξιοῦ μηροῦ λαμπρὸν α΄. ἐπὶ γόνατος (ἑκατέρου) α΄. ἐπ᾽ ἀντικνημίου (ἑκατέρου) α΄. (ποδὸς α΄. ἀμαυρὸν) περὶ τοὺς Γοργόνος πλοκάμους γ΄. ἡ δὲ κεφαλὴ καὶ ἡ ἅρπη ἄναςρος ὁρᾶται, διὰ δὲ νεφελώδους συςροφῆς δοκεῖ τισιν ὁρᾶσθαι. (τοὺς πάντας ιη΄.)

unam, in finiſtrâ manu extrema unam; qua manu caput Gorgonis tenere exiſtimatur. in ventre unam; in dextero femore unam, in genibus ſingulis ſingulas; in ſingulis tibiis ſingulas; in pede unam obſcuram, circa Gorgonis crines tres. Caput autem & harpe ſunt ſine ſtellis. cernuntur autem per quendam nebuloſum circulum ut aliqui volunt. Sunt autem omnes octodecim.

Πλειάς. 23.

Ἐπὶ τῆς ἀποτομῆς τοῦ ταύρου, τῆς καλουμένης ῥάχεως, πλειάς ἐςιν, συνηγμένης δι᾽ αὐτῆς εἰς ἀςέρας ἑπτά. λέγουσιν εἶναι τῶν Ἄτλαντος θυγατέρων, διὸ καὶ ἑπτάςερον καλεῖται. οὐχ ὁρῶνται δὲ αἱ ἑπτά, ἀλλ᾽ αἱ ἕξ. τὸ δὲ αἴτιον οὕτω πως λέγεται. τὰς μὲν γὰρ ἓξ φασὶ θεοῖς μιγῆναι, τὴν δὲ μίαν θνητῷ. τρεῖς μὲν οὖν μιγῆναι Διΐ· Ἠλέκτραν, ἐξ ἧς Δάρδανος· Μαῖαν, ἐξ ἧς Ἑρμῆς· Ταϋγέτην, ἐξ ἧς Λακεδαίμων· Ποσειδῶνι δὲ δύο μιγῆναι· Ἀλκυόνην, ἐξ ἧς Ὑριεύς· Κελαινῷ, ἐξ ἧς Λεῦκος· Στερόπη δὲ λέγεται Ἄρει μιγῆναι, ἐξ ἧς Οἰνόμαος ἐγένετο. Μερόπη δὲ Σισύφῳ θνητῷ, διὸ παναφανής ἐςι· μεγίςην δ᾽ ἔχουσι δόξαν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐπισημαίνουσαι καθ᾽ ὥραν· θέσιν δ᾽ ἔ-

Pleias. 23.

AD exciſionem, ut dicitur, ſpinæ Tauri collocatur Pleias, quæ per eam in ſeptem ſtellas colligitur. Dicunt eſſe de numero filiarum Atlantis, quare & ſeptaſtris dicitur. Non autem ſeptem conſpiciuntur, ſed ſex, cujus rei hæc affertur ratio. Sex enim aiunt Diis nupſiſſe, ſeptimam verò mortali. Cum Jove concubuiſſe tres; quarum Electra peperit Dardanum; Maia Mercurium; Taygete Lacedæmonem. Neptuno duæ nupſerunt; Alcyone, ex quâ genuit Hyreum, & Celeno; ex quâ genuit Leucum. Sterope Marti conjuncta eſt, ex quâ Oenomaus genitus eſt. Merope vero Syſipho mortali nupſit, ideoque plane obſcura eſt. Sunt autem inter homines valdè celebres, quoniam tempeſtatem anni ſignificant. Habent autem ſe-

cundum Hipparchum bene invicem constitutæ positionem figuræ Trigonalis.

χουσιν τοῦ μάλα κείμεναι κατὰ τὸν Ἵππαρχον, τριγωνοειδοῦς σχήματος.

Lyra. 24.

HÆc nona est in astris, & est Musarum. Mercurius eam primo fecit è testudine & Apollinis boum nervis. Habuit septem chordas ad numerum Atlantidum. Accepit eam Apollo, qui eam ad cantum instruens dedit Orpheo, Calliopes, unius Musarum, filio, qui novem chordas fecit ad numerum Musarum, & tantum profecit opinione artis apud homines, ut crederetur petras, & feras modulando commovere. Porro Liberum patrem Orpheus non honorabat, sed Solem Deorum maximum existimabat, & Apollinis nomine colebat: nocte etiam consurgens in Pangæo monte sedebat, ortum solis expectans ut primus eum salutaret. Liber itaque indignatus immisit Bassaridas, ut Æschylus poëta scribit, quæ illum lacerarent, & membratim discerperent. Musæ autem membra collecta sepelierunt in Libethris, lyramque ejus cui darent non invenientes, impetrarunt à Jove ut in astra referret, in Orphei, & earum me-

Λύρα. 24.

Αὕτη ἐννάτη κεῖται ἐν τοῖς ἄστροις, ἐστὶ δὲ μουσῶν· κατεσκευάσθη δὲ τὸ μὲν πρῶτον ὑπὸ Ἑρμοῦ ἐκ τῆς χελώνης, καὶ τῶν Ἀπόλλωνος βοῶν· ἔσχε δὲ χορδὰς ἑπτὰ ἀπὸ τῶν Ἀτλαντηρίδων. κατέβαλε δὲ αὐτὴν Ἀπόλλων, καὶ συναρμοσάμενος ᾠδὴν, Ὀρφεῖ δέδωκεν· ὃς Καλλιόπης υἱὸς ὤν, μιᾶς τῶν μουσῶν, ἐποίησε τὰς χορδὰς ἐννέα, ἀπὸ τοῦ τῶν μουσῶν ἀριθμοῦ, καὶ προήγαγεν ἐπιπλέον ἐν τοῖς ἀνθρώποις δοξαζόμενος οὕτως, ὥς τε καὶ ὑπόληψιν ἔχειν περὶ αὐτοῦ τοιαύτην, ὅτι καὶ τὰς πέτρας καὶ τὰ θηρία ἐκάλει διὰ τῆς ᾠδῆς. ὃς τὸν μὲν Διόνυσον οὐκ ἐτίμα, τὸν δὲ Ἥλιον μέγιστον τῶν θεῶν ἐνόμιζεν εἶναι, ὃν καὶ Ἀπόλλωνα προσηγόρευσεν. ἐπεγειρόμενός τε τῆς νυκτὸς κατὰ τὴν ἑωθινὴν ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Πάγγαιον, προσέμενε τὰς ἀνατολὰς, ἵνα ἴδῃ τὸν Ἥλιον πρῶτον. ὅθεν ὁ Διόνυσος ὀργισθεὶς αὐτῷ, ἔπεμψε τὰς Βασσαρίδας, ὥς φησιν Αἰσχύλος ὁ ποιητὴς, αἵ τινες αὐτὸν διέσπασαν, καὶ τὰ μέλη διέῤῥιψαν, χωρὶς ἕκαστον· αἱ δὲ μοῦσαι συναγαγοῦσαι ἔθαψαν ἐπὶ τοῖς λεγομένοις Λειβήθροις. τὴν δὲ λύραν οὐχ ἔχουσαι ὅτῳ δώσειεν, τὸν Δία ἠξίωσαν καταστερίζειν, ὅπως ἐκείνου τε καὶ

αὐτῶν μνημόσυνον τεθῇ ἐν τοῖς ἄστροις. τοῦ δὲ ἐπινεύσαντος, οὕτως ἐτέθη. ἐπισημασίαν δ' ἔχει ἐπὶ τῷ ἐκείνου συμπτώματι, δυομένη καθ' ὥραν. ἔχει δ' ἀστέρας ἐπὶ τῶν κτενῶν ἑκατέρων α'. ἐφ' ἑκάστου πήχεως α'. ἐπ' ἀκρότητι ὁμοίως α'. ἐφ' ἑκατέρων ὤμων α'. ἐπὶ ζυγοῦ α'. ἐπὶ τοῦ πυθμένος α'. λευκὸν καὶ λαμπρόν. τοὺς πάντας θ'.

moriam. Quo annuente in astra pervenit, & habet ejus casûs significationem, & descendit certo tempore. Habet stellas in singulis pectinibus singulas, in singulis cubitis singulas; in extremitate unam; in singulis humeris unam; in jugo unam; in basi unam candidam & claram. Sunt omnes novem.

Κύκνος. 25.

ΟὙτός ἐστιν (ὄρνις) ὁ καλούμενος μέγας, ὃν κύκνῳ εἰκάζουσι. λέγεται δὲ τὸν Δία, ὁμοιωθέντα τῷ ζώῳ τούτῳ, Νεμέσεως ἐρασθῆναι, ἐπεὶ αὐτὴ πᾶσαν ἤμειβε μορφὴν, ἵνα τὴν παρθενίαν φυλάξῃ, καὶ τότε κύκνος γέγονεν· οὕτω καὶ αὐτὸν ὁμοιωθέντα τῷ ὀρνέῳ τούτῳ, καταπτῆναι εἰς Ῥαμνοῦντα τῆς Ἀττικῆς, κἀκεῖ τὴν Νέμεσιν φθεῖραι· τὴν δὲ τεκεῖν ᾠὸν, ἐξ οὗ ἐκκολαφθῆναι καὶ γενέσθαι τὴν Ἑλένην, ὥς φησι Κράτης ὁ ποιητὴς, καὶ διὰ τὸ μὴ μεταμορφωθῆναι αὐτὸν, ἀλλ' οὕτως ἀναπτῆναι εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ τὸν τύπον τοῦ κύκνου ἔθηκεν ἐν τοῖς ἄστροις· ἔστι δὲ ἱπτάμενος οἷος τότε ἦν. ἔχει δ' ἀστέρας ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς λαμπρὸν α'. ἐπὶ τοῦ τραχήλου λαμπρὸν α'. ἐπὶ τῆς δεξιᾶς πτέρυγος ε'. ἐπὶ τοῦ σώματος δ'. ἐπὶ τοῦ ὀρθοπυγίου α'. ὅς ἐστι μέγιστος. (τοὺς πάντας ιβ'.)

Cygnus. 25.

HIc est avis magna dicta, quem Cygno assimulant. Dicunt Jovem sub hujus formâ Nemesin amasse, quoniam illa se vertebat in omnes formas (ut virginitatem servaret) & Cygnum denique factam esse. Quare & Jupiter conversus in formam hujus avis, ad Ramnuntem Atticæ volavit, ubi Nemesin compressit. Illa ovum peperit, unde exclusa & nata est Helena, ut refert Crates poëta. Porro Jupiter quoniam non deposuit Cygni formam, sed cum ea in cœlos avolavit, Cygni quoque figuram in astris fecit, qualem ipse volans induerat. Habet stellas in capite unam claram; in collo unam claram; in dexterâ alâ quinque; in corpore quatuor, in orrhopygio unam permagnam. Sunt omnes duodecim.

Aquarius. 26.

HIc videtur dici Aquarius ab ipsa specie. stat enim pelvim tenens in manu, & multum videtur effundere liquorem. Nonnulli volunt hunc esse Ganymedem, conjecturæ suæ hoc signum esse sufficiens credentes, quod simulachrum videtur simile vinum fundenti, & adducunt poëtam pro teste, qui dicit, quod ad Jovem Ganymedes raptus erat, ad ministerium poculorum, ob formæ præstantiam dignus diis existimatus, & quoniam immortalitatem hominibus dederit, antea iis incognitam, Effusio illa nectari assimulatur (is enim potus deorum) & volunt hoc esse signum istius potûs, ut quidam asserunt. Habet in capite stellas obscuras duas, in singulis humeris singulas, & quidem magnas, in singulis cubitis singulas; in extremâ manu dextrâ, unam claram; in singulis mamillis singulas; sub utraque mamillâ singulas; in coxâ sinistrâ unam; in singulis genibus singulas; in dexterâ tibia unam; in utroque pede unam. Sunt omnes septendecim. Effusio verò aquæ à sinistris fit. Habet stellas triginta, quarum duæ sunt splendidæ, cæteræ obscuræ.

Ὑδροχόος. 26.

ΟὟτος δοκεῖ κεκλῆσθαι ἀπὸ τῆς πράξεως ὑδροχόος. ἔχων γὰρ ἕστηκεν οἰνοχόην, καὶ ἔκχυσιν πολλὴν ποιεῖται ὑγροῦ. λέγουσι δέ τινες αὐτὸν εἶναι τὸν Γανυμήδην, ἱκανὸν ὑπολαμβάνοντες σημεῖον εἶναι τὸ ἐσχηματίσθαι τὸ εἴδωλον οὕτως, ὥσπερ ἂν οἰνοχόον χέειν. ἐπάγονται δὲ καὶ τὸν ποιητὴν μάρτυρα, διὰ τὸ λέγειν αὐτὸν, ὡς ἀνεκομίσθη πρὸς τὸν Δία, κάλλει οὕτως ὑπερενέγκας, ἵνα οἰνοχοῇ, ἄξιον κρίναντα αὐτὸν τῶν θεῶν· καὶ ὅτι τέτευχεν ἀθανασίας, τοῖς ἀνθρώποις ἀγνωσουούσης. ἡ δὲ γινομένη ἔκχυσις εἰκάζεται τῷ νέκταρι, ὃ καὶ ὑπὸ τῶν θεῶν πίνεται, εἰς μαρτύριον (ὥς τινες λέγουσιν) τῆς εἰρημένης πόσεως τῶν θεῶν ὑπολαμβάνοντες τοῦτο εἶναι. ἔχει δ' ἀστέρας, ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἀμαυροὺς β΄. ἐφ' ἑκατέρων ὤμων α΄. ἀμφοτέρους μεγάλους. ἐφ' ἑκατέρῳ ἀγκῶνι α΄. ἐπ' ἄκρας χειρὸς δεξιᾶς λαμπρὸν α΄. ἐφ' ἑκατέρου μασοῦ α΄. ὑπὸ τοὺς μασοὺς ἑκατέρωθεν α΄. ἐπ' ἀριστεροῦ ἰσχίου α΄. ἐφ' ἑκατέρου γόνατος α΄. ἐπὶ δεξιᾶς κνήμης α΄. ἐν ἑκατέρῳ ποδὶ α΄. (τοὺς πάντας ιζ.) ἡ δὲ ἔκχυσις τοῦ ὕδατός ἐστιν ἐξ ἀριστερῶν· ἔχουσα ἀστέρας (λ΄) β΄. οἵ εἰσι λαμπροὶ, (λοιποὶ δὲ ἀμαυροί.)

Πάν. 27.

Οὗτός ἐστι τῷ εἴδει ὅμοιος τῷ αἰγίπανι, ἐξ ἐκείνου δὲ γέγονεν· ἔχει δὲ θηρίου τὰ κάτω μέρη, καὶ κέρατα ἐπὶ τῇ κεφαλῇ. ἐτιμήθη δὲ διὰ τὸ σύντροφον εἶναι τῷ Διΐ, καθάπερ Ἐπιμενίδης ὁ τὰ Κρητικὰ ἱστορῶν φησιν, ὅτι ἐν τῇ Ἴδῃ συνῆν αὐτῷ, ὅτε ἐπὶ τοὺς Τιτᾶνας ἐστράτευσεν. οὗτος δὲ δοκεῖ εὑρεῖν τὸν κόχλον, ἐν ᾧ τοὺς συμμάχους καθώπλισε, διὰ τὸ τοῦ ἤχου πανικὸν καλούμενον, ὃ οἱ Τιτᾶνες ἔφευγον. παραλαβὼν δὲ (ὁ Ζεὺς) τὴν ἀρχὴν ἐν τοῖς ἄστροις αὐτὸν ἔθηκε, καὶ τὴν αἶγα, τὴν μητέρα. διὰ δὲ τὸν κόχλον ἐν τῇ θαλάσσῃ, παράσημον ἔχει ἰχθύος. ἔχει δ' ἀστέρας ἐφ' ἑκατέρου κέρατος α'. λαμπρόν. ἐπὶ τῆς κεφαλῆς β'. ἐπὶ τραχήλου γ'. ἐπὶ στήθους β'. ἐπ' ἐμπροσθίου ποδὸς α'. ἐπὶ ῥάχεως ζ. ἐπὶ γαστρὸς ε'. ἐπ' οὐρᾶς β'. λαμπρούς, τοὺς πάντας κδ'.

Pan sive Capricornus. 27.

Hic similitudinem habet Ægipanis, à quo genitus est; habet partes inferiores feræ, cornua verò in capite. Hunc honorem assequutus est, eo quod cum Jove nutritus sit, quemadmodum Epimenides in Creticis scribit, nam in Idâ cum Jove erat, quando ad Titanicum bellum profectus est. Hic videtur invenisse concham eaque instruxisse commilitones, & clamorem quoque Panicum, propter quem Titanes fugerunt. Jupiter ideo recepto imperio in astris eum collocavit, & matrem ejus capram. Quod autem concham invenisset in mari, ideo caudam Piscis adjunctam habet. Stellas in singulis cornibus singulas claras habet: in capite 2; in collo 3; in pectore 2; in pede anteriori 1; in spinâ 7; in ventre 5; in cauda 2 claras. sunt omnes 24.

Τοξότης. 28.

Οὗτός ἐστιν ὁ τοξότης, ὃν οἱ πλεῖστοι λέγουσι κένταυρον εἶναι· ἕτεροι δ' οὔ φασι, διὰ τὸ μὴ τετρασκελῆ αὐτὸν ὁρᾶσθαι, ἀλλ' ἑστηκότα καὶ τοξεύοντα· κενταύρων δὲ οὐδεὶς τόξῳ κέχρηται. οὗτος δ' ἀνὴρ ὢν σκέλη ἔχει

Sagittarius. 28.

Hic est Sagittarius, quem complures Centaurum esse volunt. Alii negarunt, hac de causa, quod quadrupes non appareat, sed erectus fiet. Et quod nullus Centaurorum sagittis unquam usus fuerit. Iste autem vir crura habet

equi, & caudam qualem habent Satyri. Quare hac in re fidem non habent, & contendunt potius esse Crotum, filium Euphemes, Musarum nutricis. Inhabitabat is Heliconem, ibique plurimum versabatur. Cum autem sagittandi peritiam nactus esset, Musæ victum ei silvestrem dedere, quemadmodum scribit Sositheus. Sæpius itaque agens cum Musis, audiensque eas, plausu suo earum cantus distinguebat. Vocis autem significatio ab uno facta sono obscura erat, unde alii hunc conspicientes ad idem faciendum inducti sunt, quapropter Musæ hujus officio celebriores factæ, rogarunt Jovem, ut hominis pietatem illustrem efficeret; itaque in astris collocatus est, adjunctum habens manuum agilitatis indicium sagittas. Mansit etiam inter homines diu studium, cujus testimonium est navigium. quare omnibus est conspicuus, non tantum in terrâ sed etiam in mari agentibus. Quapropter errant, qui eum Centaurum esse scribunt. Habet stellas in capite 2; in arcu 2; in sagittæ cuspide 2; in dextero cubito 1; in manu extremâ 1; in ventre claram 1; in spina 2; in cauda 1; in genu anteriori 1; in ungula 1. sunt omnes 14. reliquæ 7. subter crura similes sunt posterio-

ἵππου, καὶ κέρκον καθάπερ οἱ Σάτυροι· διόπερ αὐτοῖς ἀπίθανον ἐδόκει εἶναι· ἀλλὰ μᾶλλον Κρότον, τὸν Εὐφήμης τῶν μουσῶν τροφοῦ υἱόν· οἰκεῖν δ' αὐτὸν καὶ διαιτᾶσθαι ἐν τῷ Ἑλικῶνι, ὃν καὶ αἱ μοῦσαι τὴν τοξείαν εὑράμενον, τὴν τροφὴν ἀπὸ τῶν ἀγρίων ἔχειν ἐποίησαν, καθάπερ φησὶ Σωσίθεος. συμμίσγοντα δὲ ταῖς μούσαις, καὶ ἀκούοντα αὐτῶν, ἐπὶ σημασίαις ἐπαινεῖσθαι κρότον ποιοῦντα· τὸ γὰρ τῆς φωνῆς ἀσαφὲς ἦν ὑπὸ ἑνὸς κρότου σημαινόμενον, ὅθεν ὁρῶντες τοῦτον, καὶ οἱ ἄλλοι ἔπραττον τὸ αὐτό· διόπερ αἱ μοῦσαι δόξης τυχοῦσαι τῇ τούτου βουλήσει, ἠξίωσαν τὸν Δία ἐπιφανῆ αὐτὸν ποιῆσαι, ὅσιον ὄντα· καὶ οὕτως ἐν τοῖς ἄστροις ἐτέθη, τῇ τῶν χειρῶν χρήσει, τὴν τοξείαν προσλαβὼν σύσσημον. ἐν δὲ τοῖς ἀνθρώποις ἔμεινεν ἡ ἐκείνου πρᾶξις, ὅθεν ἐστὶ καὶ πλοῖον αὐτοῦ μαρτύριον, ὅτι πᾶσιν ἔσται σαφὴς, οὐ μόνον τοῖς ἐν χέρσῳ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐν πελάγει. διόπερ οἱ γράφοντες αὐτὸν κένταυρον, διαμαρτάνουσιν. ἔχει δ' ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς β΄. ἐπὶ τοῦ τόξου β΄. ἐπὶ τῆς ἀκίδος β΄. ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ἀγκῶνος α΄. ἐπ' ἄκρας χειρὸς α΄. ἐπὶ τῆς κοιλίας λαμπρὸν α΄. ἐπὶ ῥάχεως β΄. ἐπὶ κέρκου α΄. ἐπ' ἐμπροσθίου γόνατος α΄. ἐφ' ὁπλῆς α΄. τοὺς πάντας ιδ΄. τοὺς δὲ λοιποὺς ζ΄. ἀστέρας ὑπὸ τὸ σκέλος. ὅμοιοι δέ εἰσι τῶν ὀπι-

ἐπισφαιρίων, μὴ δεικνυμένων ὅλων φανερῶν.

ribus, quæ clare & integre non apparent.

Τόξον. 29.

ΤΟῦτο τὸ βέλος ἐςὶ τοξικὸν, ὅ φασιν εἶναι Ἀπόλλωνος, ὅτε δὴ τοὺς Κύκλωπας τῷ Διὶ κεραυνὸν ἐργασαμένους, ἀπέκτεινε δι' Ἀσκληπιόν. ἔκρυψε δὲ αὐτὸ ἐν ὑπερβορείοις, οὗ καὶ ὁ ναὸς ὁ πτέρινος. λέγεται δὲ πρότερον ἀπενηνέχθαι, ὅτε τοῦ φόνου αὐτὸν ὁ Ζεὺς ἀπέλυσε, καὶ ἐπαύσατο τῆς παρὰ Ἀδμήτῳ λατρείας, περὶ ἧς λέγει Εὐριπίδης ἐν τῇ Ἀλκήστιδι. δοκεῖ δὲ τότε ἀνακομισθῆναι ὁ διϊςὸς μετὰ τῆς καρποφόρου Δήμητρος διὰ τοῦ ἀέρος. ἦν δὲ ὑπερμεγέθης, ὡς Ἡρακλείδης ὁ Ποντικός φησιν ἐν τῷ περὶ δικαιοσύνης, ὅθεν εἰς τὰ ἄςρα τέθεικε τὸ βέλος ὁ Ἀπόλλων, εἰς ὑπόμνημα τῆς ἑαυτοῦ μάχης καταςερίσας. ἔχει δ' ἀςέρας δ'. ἐπὶ τοῦ ἄκρου α'. κατὰ τὸ μέσον ἀμαυρὸν α'. ἐπὶ τοῦ χηλώματος β'. εὐσημότατος δέ ἐςιν ὁ εἷς. οἱ πάντες δ'.

Sagitta. 29.

TElum hoc ſagitta eſt. Hâc Apollo, ut ajunt, interfecit Cyclopas, qui fulmen Jovi fecerant, quo Æſculapius interfectus fuit. Hanc autem ſagittam in Hyperboréis occultavit Apollo, ubi eſt templum de alis factum. Dicunt etiam prius perlatam fuiſſe ad Apollinem, quo tempore Jupiter eum cædis abſolvit, & ab Admeti ſervitio liberavit. Quâ de re Euripides in Alceſtide ſcribit. Videtur verò tunc ſagitta perlata fuiſſe per aërem ſimul cum frugibus Cereris. Erat autem permagna, uti ſcribit Heraclides Ponticus in libro de Juſtitiâ. Quapropter eam Apollo inter aſtra collocavit, ut pugnæ ſuæ monumentum eſſet. Habet ſtellas quatuor: in ſummo 1; in medio obſcuram 1; in chelis 2; quarum una ſplendidior eſt. Sunt omnes 4.

Ἀετός. 30.

ΟΥτός ἐςιν ὁ Γανυμήδην ἀνακομίσας εἰς οὐρανὸν τῷ Διὶ, ὅπως ἔχῃ οἰνοχόον. ἔςι δὲ ἐν τοῖς ἄςροις, διόσον καὶ πρότερον, ὅτε οἱ θεοὶ τὰ πτηνὰ διεμερίζοντο, τοῦτον ἔλαχεν ὁ Ζεύς. μόνον

Aquila. 30.

AQuila hæc eſt, quæ Ganymedem in cœlum rapuit, & Jovi tradidit, ut eſſet ei à poculis. Quamquam & aliam ob cauſam in aſtris poſitus ſit, eo quod cum Dii omnes volucres inter ſe dividerent, hanc Ju-

di

piter sibi delegit. Sola omnium volucrum contra Solem volat, nec tamen ejus radiis opprimitur, & inter omnes primatum tenet. Deformatur autem pennis extensis, volanti similis. Aglaosthenes dicit in Naxiacis, Jovem in Cretâ enutritum fuisse, & cum ibi magno studio quæreretur, inde surreptum fuisse & in Naxum delatum. Is postquam pervenisset ad virilem ætatem, Deorum regnum accepit. E Naxo adversus Titanas profecto, & Aquila illi se comitem ostendit, quo ille bono omine usus Aquilam sibi sacram fecit, & in astra retulit; & hæc est ratio honoris quem in Cœlis nactus est. Habet stellas 4. quarum media clara est.

δὲ τῶν ζώων ἀνθήλιον ἵπταται ταῖς ἀκτῖσιν οὐ ταπεινούμενον, ἔχει δὲ τὴν ἡγεμονίαν ἁπάντων. ἐσχημάτισαι δὲ διαπεπτάμενος τὰς πτέρυγας, ὡς ἂν καθιπτάμενος. Ἀγλαοσθένης δέ φησιν ἐν τοῖς Ναξιακοῖς, γενόμενον τὸν Δία ἐν Κρήτῃ, καὶ κατὰ κράτος ζητούμενον, ἐκεῖθεν ἐκκλαπῆναι, καὶ ἀχθῆναι εἰς Νάξον· ἐκτραφέντα δὲ καὶ γενόμενον ἐν ἡλικίᾳ, τὴν τῶν θεῶν βασιλείαν κατασχεῖν. ἐξορμῶντος δὲ ἐκ τῆς Νάξου ἐπὶ τοὺς Τιτᾶνας, καὶ ἀετὸν αὐτῷ φανῆναι συνιόντα· τὸν δὲ οἰωνισάμενον, ἱερὸν αὐτὸν ποιήσασθαι κατηστερισμένον, καὶ διὰ τοῦτο τῆς ἐν οὐρανῷ τιμῆς ἀξιωθῆναι. ἔχει δὲ ἀστέρας δ΄. ὧν ὁ μέσος ἐστὶ λαμπρός.

Delphinus. 31.

Delphinus hic in astris collocatus esse dicitur hanc ob causam. Neptunus Amphitriten voluit in conjugem accipere, illa verecundata ad Atlantem confugit, cupiens servare virginitatem, quemadmodum & aliæ Nereides sese abscondebant. Illam igitur latitantem complures misit Neptunus qui sibi ambirent; inter alios Delphinum. Hic igitur circa insulas Atlanticas moram faciens, in

Δελφίν. 31.

Οὗτος ἐν τοῖς ἄστροις λέγεται τεθῆναι δι' αἰτίαν τοιαύτην. τοῦ Ποσειδῶνος βουλομένου τὴν Ἀμφιτρίτην λαβεῖν εἰς γυναῖκα, εὐλαβηθεῖσα ἐκείνη ἔφυγε πρὸς τὸν Ἄτλαντα, διατηρῆσαι τὴν παρθενίαν σπεύδουσα. ὡς δὲ καὶ αἱ πλεῖσαι Νηρηΐδες ἐκρύπτοντο, κεκρυμμένης ἐκείνης, πολλοὺς ὁ Ποσειδῶν ἐξέπεμψε μνηστῆρας, ἐν οἷς καὶ τὸν Δελφῖνα· πλανώμενος δὲ κατὰ τὰς νήσους τοῦ Ἄτλαντος, περιπεσὼν αὐτῇ προσαγγέλλει καὶ ἄγει πρὸς

eam incidit, suisque suasionibus ad Neptunum duxit, qui, eâ acceptâ, maximos honores in mari Delphino exhibuit, sacrum sibi denominavit, & inter sydera ejus effigiem collocavit. Porrò, qui Neptuno gratificari volunt, ejus simulachrum faciunt, Delphinum in manu habens, ad testandam beneficentiæ gratitudinem. Hæc de Delphino scribit Artemidorus in libris quos de amore composuit. Habet stellas in ore unam; in collo duas; in eâ pinnâ quæ est in ventre, tres; in tergo unam; in caudâ duas; sunt omnes novem. Dicunt hoc animal Musicam adamare, quoniam stellas habet juxta Musarum numerum.

πρὸς Ποσειδῶνα. ὁ δὲ γήμας αὐτὴν, μεγίστας τιμὰς ἐν τῇ θαλάσσῃ αὐτῷ ὥρισεν, ἱερὸν αὐτὸν ὀνομάσας εἶναι, καὶ εἰς τὰ ἄστρα αὐτοῦ σύστημα ἔθηκεν. ὅσοι δ' ἂν αὐτῷ τῷ Ποσειδῶνι χαρίσασθαι θέλωσιν, ἐν τῇ χειρὶ ποιοῦσιν ἔχοντα τὸν δελφῖνα, τῆς εὐεργεσίας μεγίστην δόξαν αὐτῷ ἀπονέμοντες. λέγει δὲ περὶ αὐτοῦ καὶ Ἀρτεμίδωρος ἐν ταῖς Ἐλεγείαις, ταῖς περὶ ἔρωτος αὐτῷ πεποιημέναις βίβλοις. ἔχει δ' ἀστέρας ἐπὶ τοῦ στόματος α'. ἐπὶ τῆς λοφίας β'. ἐπὶ τῶν πρὸς τῇ κοιλίᾳ πτερύγων γ'. νωτιαῖον α'. ἐπ' οὐρᾶς β'. τοὺς πάντας θ'. λέγεται δὲ καὶ φιλόμουσον εἶναι τὸ ζῷον, διὰ τὸ ἀπὸ τῶν μουσῶν τὸν ἀριθμὸν ἔχειν τῶν ἀστέρων.

Orion. 32.

HUnc Hesiodus Neptuni filium dicit, ex Euryale Minois filiâ; cui dono datum erat supra fluctus ambulare, veluti super terram. Venit is Chium, & Oenopionis filiam Meropen per vinum compressit. Hac recognitâ Oenopion, ægrè ferens injuriam, eum excæcavit, éque insula ejecit. ille errabundus venit Lemnum ad Vulcanum, qui hominis misertus dedit ei quendam de familiâ suâ nomine Cedalionem, qui eum pro du-

Ὠρίων. 32.

ΤΟῦτον Ἡσίοδός φησιν Εὐρυάλης τῆς Μίνωος, καὶ Ποσειδῶνος εἶναι· δοθῆναι δὲ αὐτῷ δωρεὰν, ὥς τε ἐπὶ τῶν κυμάτων πορεύεσθαι, καθάπερ ἐπὶ τῆς γῆς. ἐλθόντα δὲ αὐτὸν εἰς Χίον, Μερόπην τὴν Οἰνοπίωνος βιάσασθαι οἰνωθέντα· γνόντα δὲ τὸν Οἰνοπίωνα, καὶ χαλεπῶς ἐνεγκόντα τὴν ὕβριν, ἐκτυφλῶσαι αὐτὸν, καὶ ἐκ τῆς χώρας ἐκβαλεῖν. ἐλθόντα δὲ εἰς Λῆμνον, ἀλιτεύοντα Ἡφαίστῳ συμμίξαι· ὃς αὐτὸν ἐλεήσας, δίδωσιν αὐτῷ Κηδαλίωνα τὸν αὐτοῦ οἰκεῖον οἰκέτην, ὅ-

ce dirigeret. Orion hunc in humeros sustulit, ut viam sibi commonstraret. Tendens itaque orientem versus, ad Solem accessit, a quo sanatus est. Deinde ut se ulcisceretur ad Oenopionem reversus est, qui à suis sub terrâ custoditus est. Orion igitur postquam eum desperasset invenire, Cretam est profectus, & in venando ultra modum oblectatus est, una autem cum eo erant Diana & Latona; & (ut existimatur) se nullam feram in terris relicturum minabatur. Quapropter Tellus indignata Scorpium ei immisit miræ magnitudinis, cujus aculeo percussus interiit. Sed Jupiter Dianæ & Latonæ rogatu eum in astris collocavit propter fortitudinem; quemadmodum & Scorpium quoque in rei memoriam. Nonnulli dicunt autem hunc, cum adolevisset Dianam adamavisse, quæ ei Scorpium immisit, a quo percussus interiit. Deorum vero miseratione pervenisse in astra, uti & beluam, in rei gestæ memoriam. Habet stellas in capite 3. obscuras; in singulis humeris singulas claras; in dextero cubito 1; in extrema manu 1; in Zona 3; in gladio 3. obscuras; in singulis genibus unam claram; in singulis pedibus similiter 1. claram. Sunt omnes Septendecim.

πως ὁδηγῇ καὶ ἡγῆται αὐτοῦ. ὃν λαβὼν, ἐπὶ τῶν ὤμων ἔφερε, σημαίνοντα τὰς ὁδούς. ἐλθὼν δ' ἐπὶ τὰς ἀνατολὰς, καὶ ἡλίῳ συμμίξας, δοκεῖ ὑγιασθῆναι, καὶ οὕτως ἐπὶ τὸν Οἰνοπίωνα ἐλθεῖν πάλιν, τιμωρίαν αὐτῷ ἐπιθήσων, ὁ δὲ ὑπὸ τῶν πολιτῶν ὑπὸ γῆν ἐκέκρυπτο. ἀπελπίσας δὲ τὴν ἐκείνου ζήτησιν, ἀπῆλθεν εἰς Κρήτην καὶ περὶ τὰς θήρας διῆγε κυνηγετῶν, τῆς Ἀρτέμιδος παρούσης καὶ τῆς Λητοῦς· καὶ δοκεῖ ἀπειλήσασθαι, ὡς πᾶν θηρίον ἀνελεῖν, τῶν ἐπὶ τῆς γῆς γιγνομένων· θυμωθεῖσα δὲ αὐτῷ Γῆ, ἀνῆκε σκορπίον εὐμεγέθη, ὑφ' οὗ τῷ κέντρῳ πληγεὶς ἀπώλετο· ὅθεν διὰ τὴν αὐτοῦ ἀνδρίαν ἐν τοῖς ἄςροις αὐτὸν ἔθηκεν ὁ Ζεὺς, ὑπὸ Ἀρτέμιδος καὶ Λητοῦς ἀξιωθείς· ὁμοίως καὶ τὸ θηρίον, τοῦ εἶναι μνημόσυνον καὶ τῆς πράξεως. ἄλλοι δέ φασιν αὐξηθέντα τοῦτον ἐρασθῆναι τῆς Ἀρτέμιδος, τὴν δὲ τὸν σκορπίον ἀνενεγκεῖν κατ' αὐτοῦ, ὑφ' οὗ κρουσθέντα ἀποθανεῖν. τοὺς δὲ θεοὺς ἐλεήσαντας αὐτὸν ἐν οὐρανῷ κατασερίσαι, καὶ τὸ θηρίον εἰς μνημόσυνον τῆς πράξεως. ἔχει δ' ἀςέρας ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς γ'. ἀμαυρούς· ἐφ' ἑκατέρῳ ὤμῳ λαμπρὸν α'. ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ἀγκῶνος α'. ἐπ' ἄκρας χειρὸς α'. ἐπὶ τῆς ζώνης γ'. ἐπὶ τοῦ ἐγχειριδίου γ'. ἀμαυροὺς, ἐφ' ἑκατέρῳ γόνατι λαμπρὸν α'. ἐφ' ἑκατέρῳ ποδὶ ὁμοίως λαμπρὸν α'. (τοὺς πάντας ιζ.)

Κύων. 33.

ΠΕρὶ τούτου ἱςορεῖται, ὅτι ἐςὶν ὁ δοθεὶς Εὐρώπῃ φύλαξ μετὰ τοῦ δράκοντος· ἀμφότερα δὲ ταῦτα Μίνως ἔλαβε· καὶ ὕςερον ὑπὸ Πρόκριδος ὑγιασθεὶς ἐκ νόσου, ἐδωρήσατο αὐτῇ. μετὰ δὲ χρόνον Κέφαλος ἀμφοτέρων αὐτῶν ἐκράτησε διὰ τὸ εἶναι Πρόκριδος ἄνδρα. ἦλθε δὲ εἰς τὰς Θήβας ἐπὶ τὴν ἀλώπεκα ἄγων αὐτὴν, εἰς ἣν λόγιον ἦν ὑπὸ μηδενὸς ἀπολέσθαι. οὐχ ἔχων οὖν ὅ,τι ποιήσαι ὁ Ζεὺς, τὴν μὲν ἀπελίθωσε, τὸν δὲ εἰς τὰ ἄςρα ἀνήγαγεν, ἄξιον κρίνας. ἕτεροι δέ φασιν αὐτὸν εἶναι κύνα Ὠρίωνος, καὶ περὶ τὰς θήρας γινομένῳ συνέπεσθαι, καθάπερ καὶ τοῖς κυνηγετοῦσι πᾶσι τὸ ζῶον συναμύνασθαι δοκεῖ τὰ θηρία· ἀναχθῆναι δὲ αὐτὸν εἰς τὰ ἄςρα, κατὰ τὴν τοῦ Ὠρίωνος ἀναγωγὴν, καὶ τούτου εἰκότως γεγονότος, διὰ τὸ μηδὲν ἀπολείπειν τῶν συμβεβηκότων Ὠρίωνι. ἔχει δ' ἀςέρας, ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς (ά. ὃς Ἶσις λέγεται) ἐπὶ τῆς γλώττης ά. ὃν καὶ σείριον καλοῦσι· μέγας δ' ἐςὶ καὶ λαμπρός· τοὺς δὲ τοιούτους ἀςέρας οἱ ἀςρολόγοι σειρίους καλοῦσι, διὰ τὴν τῆς φλογὸς κίνησιν· ἐφ' ἑκατέρῳ ὤμῳ ά. ἀμαυρόν. ἐπὶ ςήθους β'. (ἐπὶ τῆς ῥάχεως β') ἐπ' ἐμπροσθίου ποδὸς γ'. ἐπὶ κοιλίας β'. ἐπὶ τοῦ ἀριςεροῦ ἰσχίου ά.

Canis. 33.

DE hoc ſcribitur quod Europæ cum Dracone cuſtos datus eſt; quæ utraque Minos accepit, idemque Procridi dono dedit, quia ejus morbum ſanâſſet. Poſt aliquod tempus Cephalus utraque poſſedit, Procridis maritus, qui hunc ad Thebas duxit adverſus Vulpem, de qua Oraculum ferebatur, eam à nullo poſſe interfici. Jupiter igitur cum nihil aliud reſtaret, Vulpem convertit in lapidem; Canem verò dignum exiſtimavit qui in aſtra referretur. Alii dicunt hunc fuiſſe canem Orionis, & dominum in venando ſecutum eſſe, (ſolent enim canes contra feras cum venatoribus pugnare) deinde inter aſtra poſitum, quo tempore Orion eo aſcendit. quod ideo veriſimile eſt, quoniam eorum nihil omiſſum fuit quæ Orioni acciderant. Habet ſtellas in capite unam, quæ dicitur Iſis; in Linguâ unam, quam Sirium vocant, magnam quidem illam & ſplendidam; hujuſmodi porro ſtellas Aſtrologi Sirios vocant, propter flammæ vibrationem; in ſingulis humeris ſingulas obſcuras; in pectore duas; in ſpinâ duas; in pede anteriore tres; in ventre duas; in ſiniſtro lumbo unam; in pede extremo unam; in dextero pede unam;

ἐπ'

in caudâ quatuor. sunt omnes viginti.

ἐπ' ἄκρῳ ποδὶ α'. ἐπὶ δεξιοῦ ποδὸς α'. ἐπὶ κέρκου δ'. τοὺς πάντας (κ'.)

Lepus. 34.

HIc inventus est in * Cynegiâ, & propter velocitatem hoc animal Mercurius collocavit in astris. Ex omnibus quadrupedibus videtur plurimos fœtus edere, quorum quosdam parit, quosdam verò in utero habet, sicut Aristoteles Philosophus dicit in opere suo de Animalibus. Habet stellas in singulis auribus singulas; in corpore 3, quarum illa quæ est in spinâ splendet; in singulis pedibus posterioribus singulas. sunt omnes 7.

Λαγωός. 34.

ΟΥτός ἐστιν ἐν τῇ καλουμένῃ κυνηγίᾳ εὑρεθεὶς, διὰ δὲ τὴν ταχυτῆτα τοῦ ζώου, ὁ Ἑρμῆς δοκεῖ θεῖναι αὐτὸν ἐν τοῖς ἄστροις· μόνον δὲ τῶν τετραπόδων δοκεῖ κύειν πλείονα, ὧν τὰ μὲν κύει, τὰ δ' ἔχει ἐν τῇ κοιλίᾳ, καθάπερ Ἀριστοτέλης ὁ Φιλόσοφος λέγει ἐν τῇ περὶ τῶν ζώων πραγματείᾳ. ἔχει δ' ἀστέρας ἐφ' ἑκατέρων ὠτίων α'. ἐπὶ τοῦ σώματος γ'. ὧν ὁ ἐπὶ τῆς ῥάχεως λαμπρός· ἐφ' ἑκατέρων ὀπισθίων ποδῶν α'.(τοὺς πάντας ζ.)

Argo. 35.

HAnc beneficio Minervæ inter astra collocatam dicunt. Hæc prima omnium navis facta est antiquis temporibus; vocalis etiam fuit, & prima mare hominibus pervium fecit, & ut posteritati exemplum esset manifestum, in astris ejus simulachrum positum est, non quidem totum sed à temonibus usque ad malum, ut eam inspicientes nautæ bono essent animo inter navigandum, simulque ejus gloria, utpote inter Deos positæ,

Ἀργώ. 35.

ΑΥτη διὰ τὴν Ἀθηνᾶν ἐν τοῖς ἄστροις εἰσήχθη· πρώτη γὰρ αὕτη ναῦς κατεσκευάσθη, καὶ ἀρχῆθεν ἐτεκτονήθη· φωνήεσσα δὲ γενομένη, πρώτη τὸ πέλαγος διεῖλεν ἄβατον ὄν, ἵν' ᾖ τοῖς ἐπιγινομένοις παράδειγμα σαφέστερον. εἰς δὲ τὰ ἄστρα ὑπετέθη τὸ εἴδωλον οὐχ ὅλον αὐτῆς, οἱ δ' οἴακές εἰσιν ἕως τοῦ ἱστοῦ σὺν τοῖς πηδαλίοις, ὅπως ὁρῶντες οἱ τῇ ναυτιλίᾳ χρώμενοι, θαῤῥῶσιν ἐπὶ τῇ ἐργασίᾳ, αὐτῆς τε ἡ δόξα

 ἀγή-

ἀγήρατος διαμείνῃ, οὔσης ἐν ταῖς θεοῖς. ἔχει δὲ ἀσέρας ἐπὶ τῆς πρύμνης δ΄. ἐφ᾽ ἑνὶ πηδαλίῳ ε΄. καὶ ἐπὶ τῷ ἑτέρῳ δ΄. ἐπὶ σολίδος ἄκρας γ΄. ἐπὶ καταςρώματι ε΄. ὑπὸ τρόπιν ϛ΄. παραπλησίους ἀλλήλοις. (τοὺς πάντας κζ.)

esset immortalis. Habet stellas in puppe 4. in singulis temonibus 5, in altero 4, in stelide summâ 3, in catastromate 5, sub canna 6. conjunctim. sunt omnes 27.

Κῆτος. 36.

Τοῦτό ἐστιν ὁ Ποσειδῶν ἔπεμψε Κηφεῖ, διὰ τὸ Κασσιέπειαν ἐρίσαι περὶ κάλλους ταῖς Νηρηΐσι. Περσεὺς δ᾽ αὐτὸ ἀνεῖλε, καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὰ ἄςρα ἐτέθη, ὑπόμνημα τῆς πράξεως αὐτοῦ· ἱςορεῖ δὲ ταῦτα Σοφοκλῆς ὁ τῶν τραγῳδιῶν ποιητὴς ἐν τῇ Ἀνδρομέδᾳ. ἔχει δ᾽ ἀσέρας ἐπὶ τοῦ οὐραίου β΄. ἀμαυρούς. ἀπὸ δὲ τῆς οὐρᾶς τοῦ κυρτώματος ὑπὸ τοῦ κενεῶνος ε΄. ὑπὸ τὴν κοιλίαν ϛ΄. τοὺς πάντας ιγ΄.

Cetus. 36.

Dicitur à Neptuno missus ad Cepheum propter Cassiepeiam, quæ cum Nereidibus formâ contendebat. Perseus eum interfecit, ideoque ut hujus facinoris esset monumentum, in astra relatus est. Hæc memoriæ prodidit Sophocles Tragœdiarum poëta in Andromeda. Habet stellas in cauda extremâ 2. obscuras; A caudâ usque ad gibbum ejus sub utero quinque, sub ventre 6. sunt omnes 13.

Ἠριδανός. 37.

Οὗτος ἐκ τοῦ ποδὸς τοῦ Ὠρίωνος τοῦ ἀριςεροῦ τὴν ἀρχὴν ἔχει· καλεῖται δὲ κατὰ μὲν τὸν Ἄρατον ἠριδανὸς, οὐδεμίαν δὲ ἀπόδειξιν περὶ αὐτοῦ φέρει. ἕτεροι δέ φασιν δικαιότατον αὐτὸν εἶναι Νεῖλον. μόνος γὰρ οὗτος ἀπὸ μεσημβρίας τὰς ἀρχὰς ἔχει. πολλοῖς δὲ ἄςροις διακεκόσμηται· ὑπόκειται δὲ αὐτῷ καὶ ὁ καλούμενος ἀςὴρ κάνωβος, ὃς ἐγγίζει τῷ πηδαλίῳ τῆς ἀργοῦς· τούτου δὲ οὐδὲν ἄςρον

Eridanus. 37.

Hic exoritur ex sinistro pede Orionis. Ab Arato dicitur Eridanus, sed nullam de eo attulit declarationem. Alii rectissimè putant eum esse Nilum, ut qui solus à meridie fluit. Multis etiam stellis illustratur. Subest ei stella quæ dicitur Canôbus, quæ ad Argûs temonem prope accedit, & hòc quidem sidere nullum est inferius, ob quod Perigæum

vocatur. Stellas habet in capite unam; in primo flexu tres; in secundo tres; in tertiò usque ad novissimum septem, quas dicunt istius fluvii esse ostia. Sunt omnes quatuordecim.

ἄστρον καταφανέστερον φαίνεται, διὸ καὶ περίγειος καλεῖται. ἔχει δ᾽ ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς α΄. ἐπὶ τῇ πρώτῃ καμπῇ γ΄. ἐπὶ τῇ δευτέρᾳ γ΄. ἐπὶ τῆς τρίτης ἕως τῶν ἐσχάτων ζ. οὕς φασιν εἶναι τὰ στόματα τοῦ νείλου. τοὺς πάντας ιδ.

Piscis. 38.

HIc est magnus ille Piscis, quem ajunt aquam epotare quam fundit Aquarii urna. De hoc Pisce narratur, ut testis est Ctesias, primo conspectum fuisse in lacu non procul à Bambyce, & quod servaverit Dercetonem noctu in mare lapsam. Hanc Dercetonem Syri Deam dicunt. Hujus piscis nepotes duos alios pisces esse affirmant, quos omnes Syri venerati sunt, & in astris collocarunt. Habet stellas 12. è quibus 3. in rostro claræ sunt.

Ἰχθύς. 38.

ΟΥτός ἐστιν ὁ μέγας καλούμενος ἰχθὺς, ὃν καὶ πιεῖν λέγουσι τὸ ὕδωρ τῆς τοῦ ὑδροχόου ἐκχύσεως. ἱστορεῖται δὲ περὶ τούτου, ὥς φησι Κτησίας, εἶναι πρότερον ἐν λίμνῃ τινὶ κατὰ τὴν Βαμβύκην· ἐμπεσούσης δὲ τῆς Δερκητοῦς νυκτὸς, (σῶσαι αὐτὴν) ἣν οἱ περὶ τοὺς τόπους οἰκοῦντες, Συρίας θεὸν ὠνόμασαν. τούτου καὶ τοὺς β΄. φασὶν ἰχθύας ἐκγόνους εἶναι, οὓς πάντας ἐτίμησαν καὶ ἐν τοῖς ἄστροις ἔθηκαν. ἔχει δ᾽ ἀστέρας ιβ. ὧν τοὺς ἐπὶ τοῦ ῥύγχους λαμπροὺς γ΄.

Nectar sive Arula. 39.

HÆc est ad quam dii mutuo juraverunt, quando contra Saturnum Jupiter profectus est, & voti compotes facti intulerunt eam astris, ad perpetuam memoriam. Hanc etiam solent homines in sympotiis adhibere, & ad eam sacra faciunt, qui societates

Νέκταρ ἢ Θυτήριον. 39.

ΤΟῦτό ἐστιν ἐν ᾧ πρῶτον οἱ θεοὶ τὴν συνωμοσίαν ἔθεντο, ὅτε ἐπὶ Κρόνον ὁ Ζεὺς ἐστράτευσεν· ἐπιτυχόντες δὲ τῆς πράξεως, ἔθηκαν καὶ αὐτὸ ἐν τῷ οὐρανῷ εἰς μνημόσυνον, ὃ καὶ εἰς τὰ συμπόσια οἱ ἄνθρωποι φέρουσι καὶ θύουσιν, οἱ κοινωνεῖν ἀλλήλοις προαι-

φούμενοι καὶ ὀμνύειν, καὶ τῇ χειρὶ ἐφάπτονται τῇ δεξιᾷ, μαρτύριον εὐγνωμοσύνης τοῦτο ἡγούμενοι. ἔχει δὲ ἀςέρας ἐπὶ τῆς ἐσχαρίδος β΄. ἐπὶ τῆς βάσεως β΄. τοὺς πάντας δ΄.

& juramenta celebrant, eamque dextera manu tangunt, benevolentiæ testimonium hoc esse credentes. Habet stellas in foculo duas, in basi duas. sunt omnes quatuor.

Χείρων. 40.

Ουτος δοκεῖ Χείρων εἶναι, ὁ ἐν τῷ Πηλίῳ οἰκήσας, δικαιοσύνῃ δὲ ὑπερενέγκας πάντας ἀνθρώπους, καὶ παιδεύσας Ἀσκλήπιόν τε καὶ Ἀχιλλέα· ἐφ᾽ ὃν Ἡρακλῆς δοκεῖ ἐλθεῖν δι᾽ ἔρωτα, ᾧ καὶ συνεῖναι ἐν τῷ ἄντρῳ, τιμῶν τὸν Πᾶνα· μόνον δὲ τὸν κένταυρον οὐκ ἀνεῖλεν, ἀλλ᾽ ἤκουεν αὐτοῦ, καθάπερ Ἀντισθένης φησὶν ὁ σωκρατικὸς ἐν τῷ Ἡρακλεῖ· χρόνον δὲ ἱκανὸν ὁμιλούντων αὐτῶν, ἐκ τῆς φαρέτρας αὐτου βέλος ἐξέπεσεν εἰς τὸν πόδα τοῦ Χείρωνος, καὶ οὕτως ἀποθανόντος αὐτοῦ, ὁ Ζεὺς διὰ τὴν εὐσέβειαν καὶ τὸ σύμπτωμα ἐν τοῖς ἄςροις ἔθηκεν αὐτόν. ἔςι δὲ τὸ θηρίον ἐν ταῖς χερσὶ, πλησίον τοῦ θυτηρίου, ὃ δοκεῖ προσφέρειν θύσων, ὅ ἐςι μέγιςον σημεῖον τῆς εὐσεβείας αὐτοῦ. ἔχει δὲ ἀςέρας ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς ἀμαυροὺς γ΄. ἐφ᾽ ἑκατέρων τῶν ὤμων λαμπρὸν α΄. ἐπ᾽ ἀριςεροῦ ἀγκῶνος α΄. ἐπ᾽ ἄκρας χειρὸς α΄. ἐπὶ μέσου τοῦ ἱππείου ςήθους α΄. ἐφ᾽ ἑκατέρων τῶν ἐμπροσ-

Chiron sive Centaurus. 40.

HIc videtur esse Chiron, qui in monte Pelio habitans omnes mortales dicitur Justitiâ superâsse, quique docuit Æsculapium, & Achillem. Hercules existimatur ad eum venisse amoris causâ, & in antro ejus versatus Panem coluisse. Solum hunc è Centauris non modo non interfecit, sed & studiosè audivit, quemadmodum Antisthenes Socraticus scribit in suo Hercule. Cum autem aliquamdiu hi simul vixissent, ex pharetrâ Herculis sagitta lapsa pedem Centauri vulneravit. ille postea expiravit, & propter pietatem, necnon & casum hunc Jovis beneficio in astra relatus fuit. Habet in manibus propè arulam quandam bestiolam quam videtur velle sacrificare: est autem ejus pietatis magnum hoc argumentum. Habet stellas supra caput 3. obscuras: in singulis humeris singulas claras; in sinistro cubito 1; in manu extrema 1; in medio Equino pectore unam;

in singulis prioribus ungulis 1; in spina 4; in ventre 2. claras; in cauda 3; in lumbo equino 1. claram; in singulis posterioribus genibus singulas: in singulis ungulis 1. sunt omnes 24. Habet in manibus bestiolam, cujus certum schema faciunt. Quidam volunt vini esse utrem. unde Diis super arula libat. Et hanc quidem habet in dextera manu; in sinistra verò habet thyrsum. Bestiola illa in cauda stellas habet 2; in extremo posteriore pede 1. claram; in priore pede 1. claram prope illum 1: in capite 3. Sunt omnes 8.

ἐμπροσθίων ὁπλῶν α΄. ἐπὶ ῥάχεως γ΄. ἐπὶ κοιλίας β΄. λαμπρούς. ἐπὶ κέρκου γ΄. ἐπὶ τοῦ ἱππείου ἰσχίου α΄. λαμπρόν. ἐφ' ἑκατέρων τῶν ὀπισθίων γονάτων α΄. ἐφ' ἑκατέρας ὁπλῆς α΄. τοὺς πάντας κδ΄. ἔχει δὲ καὶ ἐν ταῖς χερσὶ τὸ λεγόμενον θηρίον, οὗ ποιοῦσι τὸ σχῆμα τεταγμένον. τινὲς δὲ ἀσκὸν φασιν αὐτὸ εἶναι οἴνου, ἐξ οὗ σπένδει τοῖς θεοῖς ἐπὶ τὸ θυτήριον. ἔχει δὲ αὐτὸ ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ, ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ θύρσον· ἔχει δὲ ἀστέρας τὸ θηρίον ἐπὶ τῆς κέρκου β΄. ἐπ' ἄκρου τοῦ ὀπισθίου ποδὸς λαμπρὸν α΄. καὶ ἐπὶ τοῦ ἐμπροσθίου ποδὸς α΄ λαμπρόν. καὶ ὑπ' αὐτὸν α΄. ἐπὶ τῆς κεφαλῆς γ΄. τοὺς πάντας η΄.

Corvus, sive Hydra. 41.

HOc astrum ad plura se extendit, ejus autem manifesta est ratio. Honorem ei Apollo tribuit. Unicuique enim Deorum avis quædam propria est. Cum dii rem sacram facerent, missus erat corvus ad fontem quendam petitum latices; vidit ficum grossos habentem, juxta fontem consedit, donec maturæ fierent, post dies multos cum illæ maturuerant, Corvus eas comedit. Tandem conscius peccati, rapiens Hydram è fonte unà cum cratere attulit, dicens, hunc quotidiè ebibis-

Κόραξ. 41.

ΤΟῦτο τὸ ἄστρον κοινόν ἐστι ἀπὸ πράξεως γεγονὸς ἐναργοῦς. τιμὴν γὰρ ἔχει ὁ κόραξ παρὰ τῷ Ἀπόλλωνι· ἑκάστῳ γὰρ τῶν θεῶν ὄρνεόν ἐστιν ἀνακείμενον. θυσίας δὲ γινομένης τοῖς θεοῖς, σπονδὴν πεμφθεὶς ἐνέγκαι ἀπὸ κρήνης τινὸς, ἰδὼν παρὰ τὴν κρήνην συκῆν ὀλίνθους ἔχουσαν, ἔμεινεν ἕως πεπανθῶσιν. μεθ' ἱκανὰς δὲ ἡμέρας πεπανθέντων τούτων, καὶ φαγὼν τῶν σύκων, αἰσθόμενος τὸ ἁμάρτημα, ἐξαρπάσας καὶ τὸν ἐν τῇ κρήνῃ ὕδρον, ἔφερε σὺν τῷ κρατῆρι· φάσκων αὐτὸν ἐκπίνειν καθ' ἡμέραν τὸ γιγνόμενον ἐν τῇ

κρήνῃ ὕδωρ. ὁ δὲ Ἀπόλλων ἐπιγνοὺς τὰ γενόμενα, τῷ μὲν κόρακι ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐπιτιμῶν, ἔθηκεν ἱκανὸν τοῦτον τὸν χρόνον διψᾶν (καθάπερ Ἀριστοτέλης εἴρηκεν ἐν τοῖς περὶ θηρίων) μνημόσυνα δ' ὤσων τῆς εἰς θεοὺς ἁμαρτίας σαφές, εἰκονίσας ἐν τοῖς ἄστροις ἔθηκεν εἶναι τόν τε ὕδρον, καὶ μὴ δυνάμενον πιεῖν καὶ μὴ προσελθεῖν. ἔχουσι δ' ἀστέρας, ὁ μὲν ὕδρος ἐπ' ἄκρας τῆς κεφαλῆς γ'. λαμπροὺς, ἐπὶ τῆς πρώτης καμπῆς ς'. λαμπρὸν δὲ α'. τὸν ἔσχατον. ἐπὶ τῆς δευτέρας καμπῆς γ'. ἐπὶ τῆς τρίτης δ'. ἐπὶ τῆς τετάρτης β'. ἀπὸ τῆς ε'. καμπῆς μέχρι τῆς κέρκου θ'. ἀμαυροὺς· τοὺς πάντας κζ. ἔστι δὲ καὶ ἐπὶ τῆς κέρκου ὁ κόραξ βλέπων εἰς δυσμάς. ἔχει δ' ἀστέρας, ἐπὶ τοῦ ῥύγχους ἀμαυρὸν α'. ἐπὶ τῆς πτέρυγος β'. ἐπὶ τοῦ ὀρθοπυγίου β'. ἐφ' ἑκατέρων ποδῶν ἄκρων α'. τοὺς πάντας ζ. τούτου δὲ ἱκανὸν ἀπέχων ἀπὸ τῆς καμπῆς ὁ κρατὴρ, κεῖται ἐγκεκλιμένος πρὸς τὰ γόνατα τῆς παρθένου· ἔχει δὲ ἀστέρας ὁ κρατὴρ ἐπὶ τοῦ χείλους β'. ἀμαυροὺς, ἐπὶ τὸ μέσον β'. καὶ παρὰ τῷ πυθμένι β'. τοὺς πάντας ς'.

ſe ſalientem in fonte aquam. Apollo cognoſcens rem, prout facta erat, hanc corvo pœnam impoſuit inter homines, ut per tempus bibere non poſſet, ut ſcribit Ariſtoteles in libris de Animalibus. Hoc ejus adverſus Deos peccati teſtimonium ſtatuens, clarèque ſignificans ſitim corvi, inter ſydera conſtituit Hydrum, & corvum bibere non valentem, neque accedere. Habet ſtellas Hydrus in capite tres claras. in prima flexura ſex, unam claram quæ eſt ultima; in ſecunda flexura tres; in tertia quatuor; in quarta duas; in quinta flexura uſque ad caudam novem obſcuras. Sunt omnes viginti ſeptem. Ponitur autem corvus ſuper caudam, occidentem verſus; habetque ſtellas in roſtro obſcuram unam; in ala duas; in orrhopygio duas; in utriſque pedibus extremis ſingulas. Sunt omnes ſeptem. Ab hoc poſt flexuram aliquantulum diſtat crater, inclinatus ad genua Virginis. Habet crater in labro ſtellas duas obſcuras, in medio duas, in fundo duas. Sunt omnes ſex.

Προκύων. 42.

Αὐτός ἐστιν ὁ πρὸ τοῦ μεγάλου κυνός. προκύων δὲ λέγεται ὡς πρὸ τοῦ κυνός. Ὠρίωνος

Procyon. 42.

Hic ponitur ante canem magnum, unde & nomen habet. Eſt autem Orionis ca-

nis. Is venandi ſtudioſus fuiſſe memoratur; ideoque canem hunc appoſitum habet. Cernuntur etiam & Lepus, & aliæ feræ juxta illum. Habet ſtellas 3, quarum prima exoritur ſplendida, & ſimilitudinem refert canis, quare & Procyon dicitur, prior utique oritur quam ille & deſcendit. Reliqua aſtra poſt hæc in Zodiaco circulo ſunt, quem Sol pertranſit in 12. menſibus: quare & totidem numero ſunt ſigna.

δὲ κύων ἐςι· λέγεται δὲ διὰ τὸ φιλοκύνηγον αὐτὸν εἶναι, ἀνατεθῆναι τοῦτον αὐτῷ· καὶ γὰρ λαγωὸς ἐχόμενος, καὶ ἄλλα θηρία παρ' αὐτὸν συνορᾶται. ἔχει δὲ ἀςέρας γ΄. ὧν εἷς ὁ πρῶτος ἀνατέλλει λαμπρὸς, καὶ ποιεῖ ὁμοιότητα τοῦ κυνὸς, διὸ καὶ προκύων καλεῖται, καὶ πρῶτος ἀνατέλλει καὶ δύνει ἐκείνου. τὰ δὲ μετὰ ταῦτα ἄςρα γίνεται ἐν τῷ ζωδιακῷ κύκλῳ, ἐν ὁ ἥλιος διαπορεύεται ἐν ιβ΄. μησὶν, διόπερ καὶ τὰ ζώδια τούτου ἰσάριθμα ἐςίν.

Quinque Stellæ. 43.

DE quinque Stellis (quas Planetas vocant) quia motum ſibi proprium habent, dicitur, quod ſunt quinque deorum. Primus Phænon magnus dicitur eſſe Jovis. Secundus vocatur Phaëthon non ita magnus; hic à ſole ſic denominatur; Tertius eſt Martis, dicitur Pyrois, non multum ſplendidus, ſimilis eſt aquilæ. Quartus Veneris eſt, Phoſphorus, candidus colore: horum omnium aſtrorum maximus eſt Planeta, quem Heſperum & Phoſphorum vocant. Quintus ſtilbon Mercurii, clarus ſed parvus: Mercurio attribuitur, quoniam is exiſtimatur mundum cœleſtem deſcripſiſſe, aſtrorumque ordines & Tempeſtates dimenſus eſſe, & ſi-

Πέντε Ἀςέρες. 43.

ΠΕρὶ τῶν πέντε ἀςέρων τῶν καλουμένων πλανητῶν, διὰ τὸ κίνησιν ἔχειν ἰδίαν αὐτοῖς, λέγονται δὲ θεῶν εἶναι πέντε· πρῶτον μὲν Διὸς φαίνοντα μέγαν. ὁ δεύτερος ἐκλήθη μὲν φαέθων οὐ μέγας, οὗτος ὠνομάσθη ἀπὸ τοῦ ἡλίου· ὁ δὲ τρίτος Ἄρεως, πυροειδὴς δὲ καλεῖται, οὐ μέγας, τὸ χρῶμα. ὅμοιος δὲ ἐν τῷ ἀετῷ. ὁ δὲ τέταρτος φωσφόρος Ἀφροδίτης, λευκὸς τῷ χρώματι, πάντων δὲ μέγιςός ἐςι τούτων τῶν ἄςρων, ὃν καὶ ἑωσφόρον καὶ φωσφόρον καλοῦσι. πέμπτος δὲ Ἑρμοῦ ςίλβων, λαμπρὸς καὶ μικρός· τῷ δὲ Ἑρμῇ ἐδόθη διὰ τὸ πρῶτον αὐτὸν διάκοσμον ὁρίσαι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τῶν ἄςρων τὰς τάξεις καὶ τὰς

ὥρας μετρῆσαι, καὶ ἐπισημασιῶν καιροὺς δεῖξαι. στίλβων δὲ καλεῖται, διὰ τὸ φαντασίαν τοιαύτην αὐτὸν ποιεῖν.

gnificationum tempora ostendisse; vocatur stilbon, quia hujusmodi apparentiam ipse exhibet.

Κύκλος Γαλαξίας. 44.

ΟΥ̃τος γίνεται ἐν τοῖς φαινομένοις κύκλοις, ὃν προσαγορεύεσθαί φασι γαλαξίαν· οὐ γὰρ ἐξῆν τοῖς Διὸς υἱοῖς τῆς οὐρανίου τιμῆς μετασχεῖν, εἰ μή τις αὐτῶν θηλάσει τὸν τῆς Ἥρας μασόν. διόπερ φασὶ τὸν Ἑρμῆν ὑπὸ τὴν γένεσιν ἀνακομίσαι τὸν Ἡρακλέα, καὶ προσσχεῖν αὐτὸν τῷ τῆς Ἥρας μαστῷ, τὸν δὲ θηλάζειν· ἐπινοήσασαν δὲ Ἥραν, ἀποσείσασθαι αὐτὸν, καὶ οὕτως ἐκχυθέντος τοῦ περισσεύματος, ἀποτελεσθῆναι τὸν γαλαξίαν κύκλον.

Circulus Lacteus. 44.

Hic circulus apparet, quem Galaxiam appellant; Non erat fas Jovis filiis cœlestes prius adipisci honores, quam Junonis mammam suxissent, Quare ajunt Mercurium attulisse Herculem, jam recens natum, & Junonis uberibus admovisse; hunc quidem suxisse, sed Juno rem deprehendens eum depulit, atque ita de lactis copiâ exuberante, hunc lacteum circulum ortum esse.

ΤΈΛΟΣ.

FINIS.

ΦΟΥΡ-

ΦΟΥΡΝΟΥΤΟΥ

ΘΕΩΡΙΑ,

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΘΕΩΝ ΦΥΣΕΩΣ.

PHURNUTI

DE NATURA DEORUM

COMMENTARIUS.

PHURNUTI ΦΟΥΡΝΟΥΤΟΥ

DE NATURA ΘΕΩΡΙΑ DEORUM ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ COMMENTARIUS. ΘΕΩΝ ΦΥΣΕΩΣ.

Conrado Clausero Tigurino interprete.

De Cælo. I.

Coelum (ô puerule) suo circumflexu tegit terram maréque, & cuncta quæ terrâ quæque mari continentur. Hinc nomen istud ei datum est, ut dicatur οὐρανὸς, id est, *cælum*, quasi sit οὖρος, id est, *conservator* cœlestium, & ὁρίζων, id est, *terminus* naturæ. Quidam volunt οὐρανὸν, id est, *cælum* esse dictum ἀπὸ τοῦ ὁρᾶν αὐτὸν, ἢ ὀρέγειν, id est, *ab eò quòd videat & custodiat* omnia. Indè derivatur nomen θυρωρὸς, id est, *janitor*, & πολυωρεῖν, id est, *sollicitam* rei alicujus *gerere curam.* Quidam etymologiam ejus ἀπὸ τοῦ ἄνω ὁρᾶσθαι deducunt, id est, *quòd in supremo*

Περὶ Οὐρανοῦ.

[1] Οὐρανὸς, ὦ [2] παιδίον, περιέχει κύκλῳ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλατταν, καὶ τὰ ἐπὶ γῆς καὶ τὰ ἐν θαλάττῃ πάντα. [3] διὰ τοῦτο ταύτης ἔτυχε τῆς προσηγορίας, οὖρος ὢν ἄνω πάντων, καὶ ὁρίζων τὴν φύσιν. ἔνιοι δὲ φασιν ἀπὸ τοῦ [4] ὁρᾶν αὐτὸν, ἢ ὀρέγειν τὰ πάντα, ὅ ἐστι φυλάττειν, οὐρανὸν καλεῖσθαι. ἀφ' οὗ καὶ ὁ θυρωρὸς ὠνομάσθη, καὶ τὸ πολυωρεῖν. ἄλλοι δ' αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὁρᾶσθαι ἄνω ἐτυμολογοῦσι.

1 Gyraldi cod. & Ox. α. consentiunt cum impressis. Ox. β. Flor. Ravii cod. & Vaticanus legunt, Κορνούτου ἐπιδρομὴ τῶν κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν θεωρίαν παραδεδομένων. atque ita ipsum scripsisse credo Phurnutum; nam περὶ οὐρανοῦ, ut habet alius codex Oxon. est primi capitis titulus. Ger. Vossio placet titulus impressus. Theodoretus Therap. 3. & Etym. in Ζεὺς, περὶ Ἑλληνικῆς θεολογίας inscribunt, brevitatem quærentes. Fuit huic prænomen Πολυδεύκης, cujus περὶ μύθων in Vat. non videtur alius ab hoc libro. Tribuitur huic quoque δωδεκάθλον Herculis in cod. Veneto; sanè immediatè præmittitur huic operi in cod. Ox. α. ut edidit Allatius. Vid. Gesneri Bibl. in *Phurnuto*, *Polydeuce*, & *Cornuto*.

2 Παιδίον Γεώργιε, Ox. α. & Gyrald. Cod. Zenonis definitio habetur apud Achil in Arat. p. 85.

3 καὶ διά. Ox. β.

4 ἀπὸ τοῦ ὁρᾶν αὐτὸν ἢ ὀρέγειν Ox. α. — τὰ ὄντα Ox. β. Achil. in Aratum, p. 85. Ὁ τοῦ Ὀρφέως οὐρανὸς ὅρος καὶ πάν-

γοῦσι. καλεῖται δὲ σὺν πᾶσιν οἷς περιέχει [5] κόσμος, ἀπὸ τοῦ κάλλιστα διακοσμεῖσθαι. Τινὲς δὲ τῶν ποιητῶν [6] Ἄκμονος αὐτὸν ἔφασαν εἶναι υἱὸν, τὸ ἄκμητον τῆς περιφορᾶς αἰνιττόμενοι. ἢ ὑπολαβόντες ὅτι ἄφθαρτός ἐστι, τοῦτο παριστῶσι διὰ τῆς ἐτυμολογίας. κεκμηκέναι γὰρ λέγομεν τοὺς τετελευτηκότας. ἡ δ' οὐσία αὐτοῦ πυρώδης ἐστὶν, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ ἡλίου, καὶ ἐκ τῶν ἄλλων [7] ἄστρων. ὅθεν καὶ αἰθὴρ ἐκλήθη, τὸ ἐξώτατον μέρος τοῦ κόσμου, ἀπὸ τοῦ αἴθεσθαι. τινὲς δὲ φασιν ἀπὸ τοῦ [8] ἄνω θεῖν οὕτως αὐτὸν ὠνομάσθαι, ὅ ἐστι, ῥοίζῳ φέρεσθαι. καὶ τὰ ἄστρα γὰρ, οἱονεὶ ἄστατά ἐστι, καὶ οὐδέποτε ἱστάμενα· ἀλλ' ἀεὶ κινούμενα. [9] Εὔλογον δὲ καὶ τοὺς θεοὺς ἀπὸ τῆς θέσεως ἐσχηκέναι τὴν προσηγορίαν. πρῶτον γὰρ οἱ ἀρχαῖοι θεοὺς ὑπελάμβανον εἶ-

loco esse conspiciatur. Vocatur hæc universa cœli machina κόσμος, id est, *mundus*, ornamenti nomine. Quidam poëtæ tradiderunt, cœlum esse Acmonis filium, volentes per id motum ejus irrequietum significare. Sive cùm cœlum crederent æternum, nullíque corruptioni obnoxium, ejus incorruptibilitatem per istam nominis etymologiam ostendere affectârunt. Dicimus namque κεκμηκέναι, id est, *opus suum perfecisse*, seu telam suam absolvisse, & quiescere, quotquot fato functi sunt. Cœli autem substantia ignea est, ut ex sole aliisque astris conjicere licet. Hinc extrema mundi pars æther nuncupatur, ἀπὸ τοῦ αἴθεσθαι, id est, *ab eo quod ardeat.* Quidam asserunt hoc nominis æthera nactum esse ἀπὸ τοῦ ἄνω θεῖν, id est, *quod in supremis currat*, id est, *strepitu feratur.* Astra namque nominantur, quasi nunquam subsistant, verum semper in motu sint. Verisimile est & θεοὺς, id est, *deos*, ἀπὸ τῆς θέσεως, id est, à *positione seu situ* hoc nomen

ναι,

πάντων φύλαξ εἶναι βούλεται. Damascius περὶ ἀρχῶν.

5 κόσμος· πρῶτος Πυθαγόρας τὸ πᾶν, κόσμον ἐκάλεσεν ἐκ τῆς διακοσμήσεως. Achil. in Aratum. Auctor. lib. de mundo c. 2.

6 Callimachus & Simmias Rhodius in Alis, ubi Scholiastes & Salmasius videri possunt. Hesych. in Ἀκμονίδης — ὁ οὐρανὸς, Ἄκμονος παῖς. Etym. M. contentit, legit quoque τὸ ἄκμητον αὐτοῦ τῆς περιφορᾶς cum Eustathio ad ιλ. Σ. & codd. Ox. idem — ἢ ὑπολαμβάνοντες [leg. ὑπολ] ὅτι αὐτὸν ὅτι ἄφθαρτός ἐστι, &c. —— Vide Joan. Diac. in Hesiod. Theog. p. 151. β.

7 l. ἀστέρων. Oxon. α. χ. Hom. ιλ. ε. v. 5. Diac. in Theog. p. 145. β. Ælian. vel author. lib. de mundo c. 2.

8 ἀπὸ τοῦ ὁρᾶν, ἄνω θεῖν — conjicio legendum. firmat hanc lectionem Achil. in Aratum p. 85. ἢ ἀπὸ τοῦ ἀεὶ θεῖν· κινεῖται γάρ. —— τὸ δ' ὄνομα τὸ ἄνω σημαίνει. idem. Oxon. β. l. ἀεὶ θεῖν. —— V. lib. de Mundo, c. 2.

9 Hic caput 2 orditur cod. Oxon. Περὶ τῶν λεγομένων παρ' Ἕλλησι θεῶν. Εὐλ. ———

10 εἶδα-

traxisse. Antiquitus enim eos esse deos persuasi sunt, quos certo motu ferri deprehenderunt: & hos authores esse existimaverunt mutationis astrorum, & conservationis hujus universi. Hi igitur sint Dii, conservatores & conditores omnium quæ facta sunt.

ναι, οὓς εὗρον [10] ἀδιαπτώτους φερομένους, αἰτίους αὐτοὺς νομίσαντες εἶναι τῶν τοῦ [11] ἀστέρος μεταβολῶν, καὶ τῆς σωτηρίας τῶν ὅλων. [12] ταῦτα δ' ἂν εἶεν οἱ θεοὶ, θετῆρες καὶ ποιηταὶ τῶν γινομένων ὅλων.

10 ἀδιαπτώτως. Ox. α. ἀδιαλείπτως, Ox. β. *Plato in Cratylo.* pro εὗρον, lego ἱιέρον ——

11 lego ἀέρος. Vid Diac. in Theog. p. 145. β. ubi multa quæ huc faciunt.

12 τάχα δ' ἂν. Oxon. β. & pro θετῆρες, δοτῆρες κ) σ. MS. non distinguit hic capita. tantum ponit colon — & περὶ τοῦ Διός, in Marg.

De Jove. 2.

UT nos gubernamur ab anima, sic & mundus animam habet, â qua ne diffluat continetur. Mundi autem anima ζεὺς, id est, *Jupiter* appellatur. Hoc nominis autem nimirum inde habet, quòd omnium salus ab ipso solo pendeat, quódque causa vitæ sit omnibus, quæcunque vivunt: propterea etiam universi rex vocatur. Vel Jupiter dicitur mundi anima, quòd, quemadmodum nobis præsit animus, sic omnibus longè latéque imperet natura. Mundi animam & δία, id est, *Jovem* vocant: id autem ideo, quod ipsius præsidio omnia fiant, & in sua essentià conserventur. Quidam mundi animam nominant

Περὶ τοῦ Διός.

ΩΣπερ δὲ ἡμεῖς ἀπὸ ψυχῆς διοικούμεθα, οὕτω καὶ ὁ κόσμος ψυχὴν ἔχει τὴν συνέχουσαν αὐτόν. καὶ αὕτη καλεῖται ζεύς. [1] πότερον διὰ τὸ σώζουσα καὶ αἰτία οὖσα τοῖς ζῶσι τοῦ ζῆν, διὰ τοῦτο βασιλεύειν ὁ ζεὺς λέγεται τῶν ὅλων. ἢ ὡς ἂν καὶ ἐν ἡμῖν ἡ ψυχὴ καὶ ἡ φύσις ἡμῶν βασιλεύειν ῥηθείη. Δία δ' αὐτὸν καλοῦμεν, ὅτι [2] δι' αὐτὸν γίνεται καὶ σώζεται τὰ πάντα. παρά τισι δὲ καὶ δεὺς λέγεται, τάχα ἀπὸ τοῦ δεύειν τὴν γῆν, ἢ μεταδιδόναι [3] τοῖς ζῶσι ζωτικῆς ἱκμά-

1 πρώτως κ) διηνεκῶς ζῶσι, κ) — Oxon. & ὡσπὰν, sine ἡ — Nicas etym. in Ζεὺς, & Diac. in Theog. p. 151.

2 hanc ipsam, ineptam licet, rationem reddidit Orpheus in cratete.

καὶ Ζῆν' αὐτὸν καλέουσι,
καὶ Δία τ' ἠδ' ὅτι δὴ διὰ τοῦτον πάντα τέτυκται.

3 Τοῖς ζῶσι. alius cod. συμφυοῦς.

ἰκμάδος. [4] καὶ ἡ γενικὴ πτῶσις, ἀπ' αὐτῆς ἐςι διὸς, παρακειμένη πῶς τῇ δεύς. οἰκεῖν δὲ ἐν τῷ οὐρανῷ λέγεται, ἐπεὶ [5] ἐκεῖ τὸ κυριώτατον μέρος τῆς τοῦ κόσμου ψυχῆς. καὶ γὰρ αἱ ἡμέτεραι [6] ψυχαὶ, πῦρ εἰσι.

δεύς. idcirco autem, quòd *irriget* terram, aut quòd viventibus *vitalem humorem* subministret. Genitivus autem à δεύς, est διός. ut qui ei sit propinquior, quàm nominativo ζεύς. Sedes ipsius cœlum esse dicitur, siquidem cœlum est animæ mundi pars principalissima. Sunt enim & animæ nostræ de substantia ignis.

4 Joan. Diacon. in Theog. ὁ Ζεὺς τοῦ Διὸς κλίνεται. δηλωθήσεται πάντως ἡμῖν ὡς οὗτος τὸ ζωὴ δοῦναι, καὶ δι' αὐτὸν ζῶσι τὰ ζῶντα. mox, πως τοῦ Διός.

5 ἐπεὶ ἐκεῖ δεῖ — MS.

6 Animus est ex sempiternis illis ignibus, quæ sidera & stellas vocatis. Vid. Macrob. lib. 1. c. 14. Som. Sc. Addit Oxon. α.

Καὶ ἄλλως.

Κατὰ τὸν ἱςορικὸν μῦθον τῶν παλαιῶν ὁ Κρόνος συζευχθεὶς τῇ Ῥέᾳ ἐγέννησε τὸν Δία, τὸν Ποσειδῶνα καὶ τὸν Πλούτωνα. ἔτεκε δὲ καὶ ἄλλα τινὰ, ἃ φασιν κατήσθιε, μόνον δὲ τὸν Δία οὐκ ἠδυνήθη φαγεῖν, διὸ καὶ μόνος τῶν ἄλλων ἔζησεν ὁ Ζεύς. τοῦτο μὲν ἀλληγορικῶς οἱ ἐξηγηταί φασιν εἶναι. τὸν μὲν γὰρ Κρόνον, χρόνον καλοῦσι κατὰ μετάθεσιν τοῦ ψιλοῦ εἰς τὸ ἀντιςοιχοῦν αὐτῷ δασύ. Ῥέαν δὲ τὴν γῆν, ἥτις πάντα ῥέει τὰ ὑλικὰ, ἀπὸ τοῦ ῥεῖν. καλῶς οὖν ἡ ἀλληγορία νοεῖται, διὰ γὰρ τοῦ χρόνου καὶ τῆς γῆς πάντα τίκτεται· μὴ ὄντος γὰρ χρόνου, οὔτε κόσμος ἐςίν· ἐκ γὰρ τῆς ἀρχῆς τοῦ χρόνου ὁ κόσμος ἐγένετο. ἕως οὗ χρόνος, καὶ κόσμος· καὶ τὸ ἀνάπαλιν. Συνεμίγη οὖν ὁ Κρόνος τῇ Ῥέᾳ, ἤγουν, ὁ χρόνος τῇ γῇ, ὅθεν γέγονε τ' ἄλλα. ὁ δὲ Κρόνος, ἤτοι ὁ χρόνος, πάντα κατήσθιε πλὴν τοῦ Διός. καὶ τοῦτο δὴ φανερὸν, ὅτι ὁ καιρὸς πάντ' ἀφανίζει πλὴν τὸ ὂν ἀθάνατον. καὶ γὰρ Πλάτων ὁ φιλόσοφος Δία, τὸν σύμπαντα κόσμον ἐξωνόμασεν εἶναι. ἄλλοι δὲ τὴν ψυχὴν, διὰ τὸ ἀεὶ μένειν· ἄλλοι δὲ αὐτὴν τὴν ἄϋλον καὶ ἀθάνατον οὐσίαν. ὥςτε ὁ Ζεὺς ἐςὶν ἀπὸ τοῦ ζῆν· μόνος γὰρ τῶν ἄλλων ἔζησεν, καὶ νικήσας τὸν χρόνον ἐβασίλευσεν. οὗ ἡ βασιλεία κατὰ τοὺς παλαιοὺς τῶν ἑλλήνων ἐπ' ἀκροτάτης κορυφῆς πολυδειράδος οὐλύμποιο πέλει. ἐξ οὗ μὲν Ἀπόλλων καὶ Ἄρτεμις ἐγεννήθησαν διὰ τῆς Λητοῦς· Λητὼ γὰρ τὴν νύκτα ὀνομάζουσι κατὰ μετάθεσιν τοῦ δασέως θ εἰς τὸ ψιλὸν αὐτοῦ τ, λήθη τὶς οὖσα· ἐν γὰρ τῇ νυκτὶ καθευδόμενοι, λανθά-

λανθάνονται πάντ' οἱ ἄνθρωποι. Τῇ δὲ Ἥρᾳ συμμιγεὶς, ἔτεκεν Ἥραν. Ἥραν δὲ τὸν ἀέρα καλοῦσιν οἱ παλαιοί. Ἔτεκε δὲ καὶ τὸν Διόνυσον ἐκ τοῦ ἰδίου μηροῦ, ἑπταμηνιαῖον παρὰ τῆς Σεμέλης. Καὶ Ἀθηνᾶν ἐκ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, δηλονότι τὴν γνῶσιν καὶ τὴν φρόνησιν, διὸ καὶ τριτὼ αὐτὴν ἡ Ἀτθὶς διάλεκτος ὀνομάζει. Τριτὼ γὰρ τὴν κεφαλήν φασιν οἱ Ἀθηναῖοι. Hæc interprete non egent. Sed operæ erit pretium conferre cum hoc capite primum caput Eclogarum Physicarum Joannis Stobæi, qui quidem ejus partem primam ex Porphyrio περὶ ἀγαλμάτων desumsit, tametsi in impresso desit Porphyrii nomen.

De Junone. 3.

SOror & conjux Jovis esse traditur Juno, quæ est aër. Statim námque ei copulata & conjuncta est, cùm in altum à terra tolleretur, eámque ipsus conscenderet. Ex eodem quoque fluxu nati sunt. Diffluens enim in tenuitatem substantia, ignem, & aëra producit. Hinc & Rheam ipsorum esse matrem fabulati sunt, patrem verò assignârunt κρόνον, id est, *Saturnum.* Id autem propterea factum est, ut constaret certâ temporis mensurâ, illa esse facta: sive quòd per conjunctionem, & materiæ commixtionem fiat elementorum productio. Sive (& hæc causa verisimilior est) quòd tantisper aër

Περὶ τῆς Ἥρας.

Γυνὴ δὲ καὶ ἀδελφὴ [1] αὐτοῦ παραδέδοται ἡ ἥρα, ἥ τις ἐςὶν ἀήρ. συνῆπται γὰρ εὐθὺς αὐτῷ, καὶ κεκόλληται, αἰρομένη ἀπὸ τῆς γῆς, ἐκείνου αὐτῆς ἐπιβεβηκότος. [2] καὶ γεγόνασιν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ῥεύσεως. ῥυεῖσα γὰρ εἰς λεπτότητα ἡ οὐσία, τό, τε πῦρ καὶ τὸν ἀέρα ὑφίστησιν. ἐφ' ᾧ καὶ Ῥέαν τὴν μητέρα αὐτῶν ἐμυθεύσαντο εἶναι, πατέρα δὲ τὸν Κρόνον. ἤτοι διὰ τὸ ἐν τεταγμένοις μέτροις χρόνου γενέσθαι ταῦτα, ἢ διὰ τὸ κατὰ σύγκρισιν καὶ χρασμὸν τῆς ὕλης, τὴν εἰς τὰ ςοιχεῖα διάκρισιν ἀποτελεῖσθαι. ἢ ὅπερ πιθανώτερον, διὰ τὸ τηνικαῦτα ὑφί-

1 τοῦ Διός. MS. Joan. Diac. in Theog. p. 163. β. mox. ἐκ τῆς—MS. pro ἐπὶ τῆς, rectius. pro ὑφίστησι forte ῥεύσεως. quod de Rheâ & Crono hic dicitur, multis à Damascio exponitur libro περὶ ἀρχῶν.

2 Cod. Oxon. α. Legit, γεγόνασιν ἐκ τῆς ὑπὸ τὰ αὐτὰ ὑφίστασθαι. Quod Damascius puto voluit his verbis, Ἡ' ἥρα τὰ τοῦ Διὸς γεννήματα προάγει εἰς ἄλλην διακόσμησιν.

3 Pro-

ὑφίςασθαι τὸν ἀέρα, ἡνίκ᾽ ἂν ἐκ [3] πυρὸς ἐκινεῖτο ἡ φύσις, ἐπὶ τὸ κραίνειν καὶ ἀποτελεῖν τὰ ὄντα.

subsistat, quantisper ab igne impellatur, & moveatur natura, ad commiscendum & procreandum entia.

3 Proclus in Plat. Pol. fusè hanc rem explicat. Vid. Schol. Hom. ια. α. v. 609. pro ἐκινεῖτο MS. κινεῖται.

Περὶ τοῦ Ποσειδῶνος.

De Neptuno. 4.

Διὰ δὲ ταύτην τὴν αἰτίαν, καὶ τὸν Ποσειδῶνα ἔφασαν οἱ ἀρχαῖοι εἶναι, Κρόνου καὶ Ῥέας υἱόν. καὶ γὰρ τὸ ὕδωρ ἐκ τῆς εἰρημένης μεταβολῆς γίνεται. Ποσειδῶν δέ ἐςιν ἡ ἀπεργαςικὴ [1] ἐν τῇ γῇ, καὶ περὶ τὴν γῆν, ὑγροῦ δύναμις· ἤτοι ἀπὸ τῆς πόσεως οὕτω κληθεῖσα, καὶ τοῦ διδόναι ταύτην. ἢ καθ᾽ ἕτερον λόγον Ποσειδῶν ὠνόμαςαι, διὰ τὴν [2] παραχθησομένην αὐτοῦ ἰδιότητα.

EAdem ratione moti veteres annotarunt, Neptunum Saturni & Rheæ esse filium. Nam ex prædicta mutatione & commixtione, etiam aqua exoritur. ποσιδῶν autem est illa potentia, qua in terræ visceribus, & circa terram, humor generat. ποσιδῶν autem ea potentia nominata est, à *potatione sive irrigatione*, & à διδόναι, id est, dare, quod videlicet humorem terræ largiatur. Aut alia istius nominis causa est, quæ forsan à singulari quadam ipsius efficaciâ sive virtute desumpta est.

1 ἡ ἐν τῇ — mox διδόναι MS.
2 παραδειχθησομένην MSS. sed uterque hic hiulcus. pro καθ᾽ ἕτ. &c. εἴτε λόγος καθ᾽ ὃν ἡ δύναμις φύσις, φύσις ἰδίως ἐςι. εἴθ᾽ ὅσον πίδος. — ἰων ὠνόμαςαι κατὰ τὴν παρ. Alter sic. εἴτε λόγος, εἴθ᾽ ὅσον ἀπὸ. — σειων ὠνομ. Nicas Etym. solet ex Phornuto derivationes petere. Vid. eum in voce.

Περὶ τοῦ Ἅδου.

De Plutone. 5.

Ἀδελφὸς δὲ αὐτῶν καὶ ὁ ᾅδης εἶναι λέγεται. οὗτος δέ ἐςιν ὁ παχυμερέςατος καὶ προσγειότατος ἀήρ. [1] ὁμοῦ γὰρ

FRater prædictorum Pluto esse fertur. Est autem Pluto, aër densissimus terræ proximus. Pariter enim fiunt, &

γίνεται.

1 ὁμοῦ γὰρ — MS. ὁμοῦ γὰρ αὐτὸς [αὐτοῖς MS. ß.] γίνονται καὶ αὐτὸς ἀρξάμενος ῥεῖν, καὶ κραίνειν τὰ ὄντα. post γίνονται pono minimam distinctionem. — mox ἀειδῶ, MS.

2 ἐκιςω

fluere miſcerique incipiunt, ut naturalis ratio, quæ de ipſo habetur, ſignificare videtur. Nomen autem ᾅδης, vel inde nactus eſt, aut quod per ſe ſit inviſibilis, unde hoc nomen dividentes, eum ἀΐδα appellare conſueverunt: aut, quòd per antiphraſin ſic dicatur, quaſi mortem nobis jucundam & ſuavem reddat, ἀπὸ τοῦ ἀνδάνειν, id eſt, *placere*. Vocatur autem Pluto idcirco, quòd omnia cùm ſint corruptioni obnoxia, poſtremo ad ipſum deducantur, ejúſque dominio ſubjiciantur.

γίνεται. καὶ ἄρχεται κραίνειν καὶ ῥεῖν τὰ ὄντα, κατὰ τοὺς ἐν αὐτῷ λόγους τῆς φύσεως. καλεῖται δὲ ᾅδης, ἢ ὅτι καθ' αὑτὸν ἀόρατός ἐστιν, ὅθεν καὶ διαιροῦντες ἄϊδα αὐτὸν ὀνομάζομεν. ἢ κατὰ ἀντίφρασιν, ὡσανεὶ [2] ὁ ἀνδάνων ἡμῖν τὸν θάνατον. καὶ πλούτων δὲ ἐκλήθη, διὰ τὸ πάντων ὄντων φθαρτῶν, μηδὲν εἶναι ὃ μὴ τελευταῖον εἰς αὐτὸν κατάγεται, καὶ αὐτοῦ κτῆμα γίνεται. [3].

2 ὥσπερ ἀνδάνοντος ἡμῖν τοῦ θανάτου. MS.

3 huc videntur pertinere ea quæ MS. paulo ſupra ponit, εἰς ταῦτα χωρεῖν ἡμῖν κατὰ τόν. — αἱ ψυχαὶ δοκοῦσι ὥσπερ, cæterum Gyrald. Synt. 6. notat hic in impreſſis quædam deeſſe.

De Rhea. 6.

Περὶ τῆς Ῥέας.

CUm veteres Rheam juxta prædictum fluxum finxiſſent, non ab re etiam pluviarum & imbrium cauſas in ipſam reduxerunt. Plerunque enim imbres cum fulgure & tonitru ad nos deferuntur. Fingunt hanc gaudere tympanis, cymbalis, fulminibus & facibus. Quoniam autem imbres è cœlo deſcendunt, ſæpius autem è montibus ſtillare conſpiciuntur, primò ab Ida monte præalto ei nomen impoſuerunt.

ΤΗς δὲ Ῥέας κατὰ τὴν παραδεδομένην [1] ῥύσιν εἰδοποιουμένης, εἰκότως ἤδη καὶ τὴν τῶν ὄμβρων αἰτίαν ἀνατιθέασιν αὐτῇ, ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, μετὰ βροντῶν καὶ ἀστραπῶν συμβαίνει γίνεσθαι. καὶ ταύτην [2] παρεισάγουσι τυμπάνοις καὶ κυμβάλοις, [3] καὶ κεραυνοῖς, ἢ λαμπαδηφορίαις χαίρουσαν. ἐπεὶ δὲ ἄνωθεν ὄμβροι [4] καταχεράσουσι, πολλαχοῦ δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ὀρῶν

1 συγκαταδεδεγμένην. MS.

2 παρεισάγουσι. MS.

3 κεραυλίαις. & κεραυνίαις MSS. prius probatur. αὐλὸς Βερεκύντιος. Heſych. Ovid. Faſt.

Protinus inflexo Berecynthia tibia cornu
Flabit, & Idææ feſta parentis erunt.

Seguini num. p. 118.

4 καταρρίπτουσι & καταρρέουσι. MS.

ὀρῶν κατερχόμενοι φαίνονται, πρῶτον μὲν τὴν Ἴδην [5] ἐπωνόμασαν αὐτοῦ μετέωρον ὄρος, καὶ ὃ μακρόθεν ἐστὶν ἰδεῖν, ὀρείαν αὐτὴν προσαγορεύοντες. καὶ τὰ γενναιότατα τῶν ἐν τοῖς ὄρεσι γινομένων ζώων, τοὺς λέοντας [6] ὑπ' αὐτῆς παρεισάγουσι. τάχα ἐπεὶ καὶ οἱ χειμῶνες ἀγριωπόν τι ἔχουσι. πυργωτὸν δὲ περίκειται στέφανον, ἤτοι διὰ τὸ κατ' ἀρχὰς ἐπὶ τῶν ὀρῶν τίθεσθαι τὰς πόλεις [7] ὀχυρωτάτου ἕνεκεν, ἢ ἐπεὶ ἀρχηγός ἐστι τῆς πρώτης καὶ ἀρχετύπου οὐσίας τοῦ κόσμου. καρδίαν δ' ἀνατιθέασιν αὐτῇ, παριστάντες ὅτι αἰτία τῆς [8] ζωογονίας αὕτη ἐγένετο. κατὰ τοῦτο δὲ καὶ ἄλλους τινὰς τύπους περὶ τὸ στῆθος αὐτῆς περιτιθέασιν, ὡς τῆς τῶν ὄντων [9] ποικιλίας, καὶ παντὸς χρώματος ἐξ αὐτῆς γεγονυίας. ἔοικε δὲ ἡ αὐτὴ καὶ ἡ παρὰ Σύροις [10] Ἀρταγὰ εἶναι, ἣν διὰ τοῦ περιστερᾶς καὶ ἰχθύος ἀπέχεσθαι τιμῶσι.

Et quoniam mons etiam ab illis qui quàm longissimo intervallo ab ipso distant, videri potest, eam ὀρείαν, id est, *montanam* nuncupare placuit. Animalia quoque ex eorum numero quæ in montibus eduntur, generosissima, ejus currui jungunt: nimirum ideo quod præacutæ hyemes, nonnihil aspectu sunt horridæ. Corona turrita ejus capiti imponitur, sive quòd antiquitus urbes, quò essent loci natura magis munitæ, in montibus ædificabantur: sive, quòd causa & origo sit primæ mundi substantiæ. Cor ei consecrant, innuentes ipsam esse causam generationis animalium. Propterea variis coloribus distinctas formas quasdam ejus pectori applicant, tanquam decóra & amabilis eorum quæ sunt, varietas, & omnis color ab ipsa solà proveniant. Videtur hæc esse eadem, quæ apud Syros Artaga dicitur, quam colunt abstinendo a columba et pisce.

5 ἐπων. αὐτῇ. MS. Hesych. Σεμίραμιν, quæ Suidæ est Rhea, περιστερὰν ὀρείαν interpretatur. אר׳ & רם.

6 λέοντας ὑπὸ χαλινοῖς ὑπ' αὐτῆς παρεισήγαγον. MS. Claud. — *blandique leones submisère jubas*. Servius ad III. Æn. ad, *cultrix Cybele*.

7 ὀχυρότητος ἕν. MS. & Mox pro ἄστεας, πόλεως. Rheam Orpheus mundi naturæque parentem facit apud Proclum in Timæum. p. 315.

8 περιείληφεν πάσας τὰς ζωογεννητικὰς δυνάμεις. Proclus ibid. ζωογόνου ῥεῖθρα πηγῆς & ζωοποιὸς ἡ Ῥέα Damasc. περὶ ἀρχῶν.

9 Titanes à Physiologis dicuntur qualitates, horum præses Rhea, πάσης Τιτανικῆς διαιρέσεως ἔξαρχος. Proclus, Timæo. pro χρώματος αὐτ' — MS. l. χρώματος δι' αὐτῆς γεγονότος —— V. Procl. Tim. p. 296. & Damascium. Pignor. Mens. Isiac. p. 19.

10 Ἀταργάτις MS. ἣν καὶ διὰ τὸ περιστερᾶς καὶ ἰχθύος ἀπέχεσθαι τιμῶσι. id nomen videtur derivari ab אדל & דג piscis magnus, puto Δαχὼ & Δαχὸν apud Damascium, Babyloniorum deos, hinc dici Vid. Seld. de Diis Syris. Bochartum in Phaleg. Gyrald. Synt 1. p. 61, 62. Voss. idol. l. c. 23. Macarii Abrax. p. 70. Syriæ duo numina. *German. Eratosth.*

tes à columbarum & piscium esu. Per hunc colendi ritum indicant, substantiæ sive entium causas esse aërem & aquam. Phrygia vocatur, quod frequenti & excellenti cultu apud Phryges celebretur, penes quos & Gallorum sacerdotium increbuit. Hoc sacerdotium Cœli castrationem, quam Græci fabulati sunt, repræsentat. Nam traditur Saturnum devorâsse liberos, quos ex Rhea sustulit. Id sanè admodum verisimiliter traditum est. Siquidem quæcunque generantur ratione prædicti motus, eâdem ratione ejusdem motus tandem intereunt. Tale autem quippiam & tempus est: ab ipso enim omnia quæ condita sunt, consumuntur. Ferunt Rheam, cùm peperisset Jovem, loco Jovis saxum fasciis involutum detulisse ad Saturnum, dicentem, se hoc partu esse enixam. Demisit igitur & saxum istud in ventrem Saturnus. Jupiter autem cùm furtim educaretur, tandem mundi imperium nactus est. Est autem alius, quàm verba ipsa significent, istius fabulæ sensus. Fabula enim hæc ad ostendendam mundi creationem composita est. Quia tum temporis natura, quæ nunc mundum regnat & administrat, in mundo nutriebatur: & tandem invaluit. Lapis enim hic,

τιμῶσι, σημαίνοντες ὅτι τὰ μάλιςα δηλοῦντα τὴν τῆς οὐσίας [11] αἵρεσιν, ἀὴρ καὶ ὕδωρ ἐςί. Φρυγία δ' ἰδίως εἴρηται, διὰ τὸ θρησκεύεσθαι παρὰ τοῖς Φρυξὶν ἐξόχως, παρ' οἷς καὶ ἡ τῶν Γαλλῶν ἐπεπόλασε παρεδρία, τάχα τι τοιοῦτον ἐμφαίνουσα, ὁποῖον καὶ παρὰ τοῖς Ἕλλησι περὶ τῆς τοῦ οὐρανοῦ ἐκτομῆς μεμύθευται. [12] πρῶτον μὲν γὰρ ὁ κρόνος λέγεται καταπίνειν τὰ ἐκ τῆς Ῥέας αὐτῷ γινόμενα τέκνα. εἴληπται μὲν οὖν οὕτω πάνυ εἰκότως. ἐπειδὴ ὅσα ἂν γίνονται κατὰ τὸν εἰρημένον τῆς κινήσεως λόγον; πάλιν κατὰ τὸν αὐτὸν ἐν περιόδῳ ἀφανίζεται. καὶ ὁ χρόνος δὲ τοιοῦτόν ἐςι. δαπανᾶται γὰρ ὑπ' αὐτοῦ τὰ [13] γενόμενα. εἶτα τὴν Ῥέαν φασὶ, γεννωμένου αὐτῇ τοῦ Διὸς, λίθον ἀντ' αὐτοῦ προσενεγκεῖν ἐσπαργανωμένον τῷ Κρόνῳ, τοῦτον εἰποῦσα τετοκέναι. κἀκεῖνον μὲν καταποθῆναι ὑπ' αὐτοῦ· τὸν [14] δὲ Δία τραφέντα, βασιλεῦσαι τοῦ κόσμου. ἐνταῦθα οὖν ἄλλως εἴληπται ἡ κατάποσις. συντέτακται γὰρ ὁ μῦθος περὶ τῆς τοῦ κόσμου γενέσεως, ἐν ᾧ τότε ἀνετράφη ἡ διοικοῦσα αὐτὸν φύσις, καὶ ἐπεκράτησεν, ὅτε εἰς τὸ μεσαίτατον αὐτοῦ

11 οὐσίας αἵρεσιν — Vide quæ Gyrald. p 62 χ. Hom. Il. O. v. 18.
12 Etym. M. in Κρόνος.

13 τὰ γενόμενα ἐξ αὐτοῦ — & ἐν αὐτῷ — & mox γεννωμένου & γενομένου. MSS.
14 λάθρα τραφέντα. MS.

αὐτοῦ ὁ λίθος οὗτος, ὃν καλοῦμεν γῆν, οἱονεὶ καταποθεὶς, ἐγκατεστηρίχθη. οὐ γὰρ ἂν ἄλλως συνέστη τὰ ὄντα, [15] εἰ μὴ ἐπὶ θεμελίῳ ταῦτα ἐρείσθη, γινομένων καὶ τρεφομένων ἐντεῦθεν πάντων.

quem nos terram vocamus, medium locum, quasi devoratus, firmiter occupavit. Nec enim aliter consistere possent entia, nisi tali tantóque innitterentur fundamento. Hinc omnia & nascuntur, & sua alimenta consequuntur.

15 εἰ μὴ καὶ ἐπὶ θ. ταύτης. MS. De hac fabula & ejus Physiologiâ Hesiodi Interpres agit pag. 129. 130. 143. 144. 147. ubi nostri verba videas. V. etiam χ. ιλ. Ο. v. 318. & Apollonii Rh. l. 1. v. 1098. De Rhea ista θεολογεῖ Damascius. Ἡ Ῥέα τὰ Κρόνου εἰς ἄλλην διακόσμησιν προάγει τὰ γεννήματα. Et alibi idem. Τῇ Ῥέᾳ ἡ Ὀγδοὰς προσήκει, ὡς ἐπὶ πᾶν κινηθεῖσα κατὰ τὰς διαιρέσεις, καὶ οὐδὲν ἧττον ἱστῶσα παγίως καὶ κυβικῶς. Idem πρῶτος ἐκεῖνος [ὁ Κρόνος] βούλεται τὰ οἰκεῖα γεννήματα περιέχειν, διὸ καὶ τοῖς ἱερατικοῖς οἱ Κρόνιοι τετίμηνται δαίμονες παιδοβορίαις χαίροντες, καὶ τὴν τοιαύτην προβεβλημένοι δύναμιν.

Περὶ τοῦ Κρόνου.

Τέως [1] δὲ ὁ κρόνος ἱστορεῖται συνεχῶς κατιὼν ἐπὶ τῷ μίγνυσθαι τῇ γῇ. τοῦτον δὲ ἐκτεμεῖν, καὶ παῦσαι τῆς ὕβρεως. ὁ μὲν γὰρ ζεὺς ἐκβαλὼν αὐτὸν τῆς βασιλείας, κατεταρτάρωσε. διὰ γοῦν τούτων αἰνίττονται, ὅτι [2] ἡ τῆς ὅλης γενέσεως τάξις, ἣν ἔφαμεν ἀπὸ τοῦ κραίνειν, Κρόνον εἰρῆσθαι, τὴν γινομένην τέως πολλὴν ῥύσιν τοῦ περιέχοντος ἐπὶ τὴν γῆν ἔστειλε, λεπτοτέρας ποιήσασα τὰς ἀναθυμιάσεις. ἡ δὲ τοῦ κόσμου [3] φύσις ἐπιχύσεις ἐπι-

De Saturno. 7.

HActenus traditum est, Saturnum è cœlo descendisse, stuprique consuetudinem cum Terra habuisse. Spoliatus autem tandem testibus, Terram injuriâ afficere cessavit. Nam Jupiter eum regno ejectum, in Tartarum præcipitem dedit. Per hæc igitur, quasi sub involucris tractatur, universum generationis progressum seu ordinem, quem ἀπὸ τοῦ κραίνειν, id est, *commiscendo* deduximus, κρόνον, id est, *Saturnum* vocitari. Saturnus fluxum cœli in terram uberiorem cohibuit, & exhalationes te-

1 Τέως δὲ ὁ μὲν & —— πλεῖσταῖον δὲ ὁ μὲν MSS. & κατιόντα ε. τ. μ. τ. γῇ τὸν οὐρανὸν —— lego igitur τὸν οὐρανὸν ἐκτεμεῖν. τοῦτον δὲ τὸν Δία ἐκτεμεῖν καὶ π. τίτας τος ὁ Κρόνος βιασάμενος τὸν πατέρα· τεμνεῖς ὁ Ζεὺς, κρατήσας τοῦ πατρὸς —— Procl. Tim. ex Orpheo. sed apertiùs Porphyrius de *Antro*. N. ὁ καὶ παρ᾽ ὁ Κρόνος· καὶ αἰδοῖα ἐκτέμνεται, ὡς ὁ οὐρανός. & mox τὸν οὐρανὸν κατιόντα εἰς γῆν ἐκτέμνει Κρόνος. Vid. χ. ιλ. β. v. 205.

2 ἡ περὶ ὅλων MS. ut alibi infra.

3 φύσις —— deest ἐπιχύσεις uni MS. conjicio legendum φύσις ἐπισχοῦσα —— & mox ἐποίησε —— & μακρό-

nuiores effecit. Mundi autem natura, quam Jovem appellavimus, infusiones infundens, nimiam illam rerum mutationem compescuit, vinculisque devincivit, in longius eam producens, mundóque tradens. Rectè sanè Saturnum *ἀγκυλομήτην*, (id est, quòd *quædam occultet, quædam ostentet*) vocant, quasi omnia ea quæ cursu suo evoluto non perfecerit, incurva & tarda sint.

ἐπιχύσασα, ἣν καὶ δία ἐλέγομεν καλεῖσθαι, τὸ λίαν φερόμενον τῆς μεταβολῆς ἐπέσχε, καὶ ἐπεπέδησε, μακρότερον διεξαγαγὼν, καὶ δοὺς αὐτῷ τῷ κόσμῳ. πάνυ δ' εἰκότως καὶ ἀγκυλομήτην καλοῦσι τὸν Κρόνον, ἀγκύλων ὄντων καὶ δυσπαρακολουθήτων, ἃ μὴ [4] τελέσηται τοσούτους ἀριθμοὺς ἐξελίττων.

προτέρως διεξαγαγὼν διδούς. MS. Confer χ. ιλ. O. v. 18. χ. Theog. Hesiodi p. 145. β.

4 MS. in margine μεταλλάσσηται. V. Allatii Anonym. περὶ ἀπίστων, p. 42.

De Oceano. 8.

QUidam aliis rationibus ducti, Oceanum prodiderunt esse primam rerum omnium causam. Siquidem non una, verùm multæ & variæ de Oceano conscriptæ sunt fabulæ. Est autem Oceanus, circulus ille celeriter fluens, & certo ordine, seu alternatim mutationem recipiens. Thetis verò est, qualitatum perseverantia. Ex horum enim commixtione & coitu, subsistunt entia omnia. Nihil autem nasceretur, alterum alteri si nunquam commisceretur.

Περὶ τοῦ Ὠκεανοῦ.

ΚΑτ' ἄλλον δὲ λόγον τὸν Ὠκεανὸν ἔφασαν ἀρχηγὸν εἶναι πάντων. οὐ γὰρ μία μυθολογία περὶ τοῦτον ἐγένετο τὸν τόπον. [1] ἔστι δ' ὠκεανὸς μὲν, ὁ ὠκέως νέων κύκλος, καὶ ἐφεξῆς μεταβάλλων. Τηθὺς δὲ ἐπὶ τῶν ποιοτήτων ἐπιμονή. ἐκ γὰρ τῆς τούτων συγκράσεως, ἢ μίξεως, ὑφίσαται τὰ ὄντα. οὐδὲν δ' ἂν ἦν, εἰ θάτερον [2] ἄμικτον ἐπεκράτει.

Περὶ

1 post τόπον sic MSS. τούτῳ δὲ εἶναι γυναῖκα τὴν Τηθύν. ἔστι δὲ ὠκεανὸς μὲν ὁ ὠκέως νεόμενος λόγος. Τηθύς. —— ὠκεανὸς ὠκέως διαθέουσα φύσις, Procl. Tim. 203. Τηθὺν Jamblichus ibid. interpretatur τὴν ποιητικὴν διάθεσιν. —— ἐξ αἱ μόνιμοι ποιότητες. —— στερεᾶς χώρας τῆς γῆς καὶ τοῦ ὕδατος —— V. Joan. Diacon. in Hes. p. 147. ubi omnia ferè hæc explicantur. V. Agathem: Synop. Geogr.

2 μόνον ἄμικτον ἐπῆρχε. MS. Vid. Macrobium. Sat. c. 23. ubi de Adadi & Atargatis agit simulacris.

Περὶ τοῦ Διός. [1]

Μετὰ δὲ ταῦτα, ἄλλως ὁ Ζεὺς πατὴρ λέγεται θεῶν καὶ ἀνθρώπων εἶναι, διὰ [2] τὴν τοῦ κόσμου φύσιν αἰτίαν γεγονέναι τῆς τούτων ὑποστάσεως, ὡς οἱ πατέρες γεννῶσι τὰ τέκνα. νεφεληγερέτην δὲ, καὶ ἐρίγδουπον αὐτὸν καλοῦσι, τῷ ἄνω ὑπὲρ ἡμᾶς νέφη καὶ βροντὰς συνίστασθαι, καὶ τοὺς κεραυνοὺς ἐκεῖθεν, καὶ τὰς καταιγίδας ἐνσκήπτειν. ἄλλως, [3] ἤδη τῷ τὸν οὐρανὸν λελογχότι θεῷ πάντας τοὺς ὑπὲρ γῆν τόπους ἀπονεμομένῳ, διὰ μὲν τὰς αἰγίδας ὡς δὴ ἀπὸ τοῦ αἴσσειν τοῦ ὁρμᾶν, τὸ ὄνομα αἰγίοχος ἐκλήθη. δι' ἄλλας δὲ ὁμοιοειδεῖς καὶ εὐεπιγνώστους αἰτίας ὑέτιος, καὶ ἐπικάρπιος, καὶ [4] καταβάτης, καὶ ἀστεροπαῖος, καὶ ἄλλως δὲ πολλαχῶς, κατὰ διαφόρους ἐπινοίας. καὶ σωτῆρα, καὶ [5] ἕρκιον, καὶ πολυέα, καὶ πατρῷον, καὶ ὁμόγνιον, καὶ ξένιον, καὶ κτήσιον, καὶ βουλαῖον, καὶ τροπαιοῦχον, καὶ ἐλευθέριον αὐτὸν προσαγορεύουσιν, [6] ἀπεριλήπτων ὄντων

De Jove. 9.

Post hæc ratione alia Jupiter, pater deorum hominúmque dicitur. Id inde fit, quòd mundi natura horum eſsentiæ non ſecus cauſa ſit, ac parentes liberorum quos procreant. Vocant eum *νεφεληγερέτην*, id eſt, *nubicogam*: & *ἐρίγδουπον*, id eſt, *tonantem*, quòd in ea regione quæ ſupra nos eſt, nubes & tonitrua cogat, indéque fulmina torqueat, tempeſtatéſque & turbines inde deferantur. Aliâ ratione forſan prædictis inſignitur epithetis, nempe quòd, ut primùm cœli rector ſit conſtitutus, omnes cœli regiones in ſuam poteſtatem conceſſerint. Propter *venti turbines αἰγίοχος* nuncupatus eſt, *ἀπὸ τοῦ αἴσσειν*, id eſt, *impetu ferri*. Propter alias quaſdam haud diſſimiles, nec cognitu difficiles cauſas, pluvialis, frugifer, deſcenſor, fulgurator, & aliis interdum hominibus aliis de cauſis vocatur. Servatorem, vallarem, tutorem urbium, patrium, gentilem, hoſpitalem, quæſtuarium, conſiliarium, trophæorum & libertatis præſidem eum

1 ὅτι πολυώνυμος ὁ Ζεύς. MS.

2 διὰ τὸ τὴν τε — MS. post καλοῦσι· καὶ τὸ κεραυνὸν αὐτοῦ καὶ τὴν αἰγίδα ἀνακτήσασι, τὰ ἄνω — infra κατασκήπτειν — MS.

3 ἤδη ἐγχώρει — παντός. υ. τ. γ. τόπ. ἀπονεμομένῳ. & ὡς δὴ ἀπὸ τ. α. τὸ ὁρ. τὸ ὄνομα ἔχων, Αἰγίοχος ἐκλ. MS.

4 forſ. καταιβάτης & ἀστραπαῖος.

5 infra ἵκεσιον & ἱρκεῖον MS. utrunque poteſt ferri mox βουλαῖον. omittit autem τροπαιοῦχον MS.

6 hic MS. ἐστι περὶ τῶν ὀνομάτων aut ex margine, aut videri poſſit plura addidiſſe. Gyraldus notat mutilos eſſe impreſſos, ut ſupra monui. Diverſas potentias ejuſdem Dei, nominum multitudo notat. Heſiodi Interp. p. 2. & 46. χ. Arati in fine Proleg. Ariſtot. de Mundo c. 7. Pignor. pag. 2. Menſæ Iſiacæ. Achil. Stat. in Arat. pag. 111.

7 ἐπειδὴ

nominant, ut cui infinita talia sint nomina. Siquidem in omnem hujus universi virtutem est diffusus, omniúmque est causa & inspector. Hàc eàdem ratione justitiæ pater appellatus est. Is enim est, qui societatem mutuam inter homines constituit, & contractus invenit, & ne mutuis injuriis certarent interdixit. Est & Gratiarum pater: hinc enim fœnerandi & benefaciendi initium sumitur. Et Horarum pater traditur: quæ dum cyclos suos in cœlo evolvunt, salutares præbent in hoc universo mutationes. Aliarum quoque rerum naturalium idem Jupiter author est. Fingunt eum in perfecta virili ætate constitutum. siquidem nec senectam, nec juventam habitu corporis refert. Proinde non ab re, vir perfectæ ætatis in habitu fingitur. Hinc fit ut perfecta ei immolent. Sceptrum autem, quod manu gerit, imperii ipsius indicium est. Pingitur interdum, tenens manibus victoriam. Quare autem hoc? ut clarescat, ipsum vincere omnia, nec à quoquam ipsum vinci posse. Aquila Jovi dedicata

ὅσων ὀνομασιῶν αὐτῷ τούτων οὐσῶν. ἐπεὶ [7] διατέτακεν εἰς πᾶσαν δύναμιν καὶ σχέσιν, καὶ πάντων αἴτιος καὶ ἐπόπτης ἐστίν. Οὕτω δὲ ἐῤῥέθη καὶ τῆς δίκης πατὴρ εἶναι. ὁ γὰρ παραγαγὼν εἰς τὰ πράγματα τὴν κοινωνίαν τῶν ἀνθρώπων, καὶ παραγγείλας αὐτοῖς μὴ ἀδικεῖν ἀλλήλους, οὗτός ἐστι. καὶ τῶν χαρίτων, ἐνταῦθα γάρ εἰσιν αἱ τοῦ [8] δανείζεσθαι καὶ εὐεργετεῖν ἀρχαί· καὶ τῶν ὡρῶν, τῶν κατὰ τοῦ περιέχοντος ποιουσῶν, μεταβολὰς σωτηρίους· καὶ τῶν γινομένων ἐπὶ τῆς γῆς ἄλλων, [9] καὶ ὠνομασμένων ἀπὸ τῆς φύσεως, οὗτός ἐστι παροχεύς. παρεισάγουσι δ' αὐτὸν τελείου ἀνδρὸς ἡλικίαν ἔχοντα. ἐπεὶ οὔτε τὸ [10] παρηκμακὸς, οὔτε τὸ ἐλλιπὲς ἐμφαίνει· τὸ δὲ κατηρτηκὸς οἰκεῖον. διὰ τοῦτο καὶ τέλεια αὐτῷ θύουσι. τὸ δὲ [11] σκῆπτρον, τῆς δυναστείας αὐτοῦ σύμβολόν ἐστι. πολλαχοῦ δὲ καὶ νίκην κρατῶν, πλάττεται. περίεστι γὰρ πάντων, καὶ οὐδὲν ἡττᾶν [12] αὐτοῦ δύναται. ἱερὸς δὲ ὄρνις ... αὐτοῦ,

7 ἐπειδὴ διατέτακται μὲν εἰς π. MS.

8 χαρίζεσθαι MS. & mox καὶ τῶν ὡρῶν τῶν κατά. Perperam Clauseri editio, τῶν ὄντων κατά.

9 deinde καὶ τῶν ἄλλων ὀνομασμένων ἀπὸ τῆς φυ. pro φύσεως alius habet φυλακῆς — &, οὗτος ἐστι παροχεὺς, desunt.

10 παρηκματικὸν — & κατηρτισμένον MS. mox θύουσι —

11 βασιλικὸν φόρημα ὑπάρχον — ἢ τὸ ἀπλῶς καὶ ἀσφαλῶς αὐτὸν ἔχειν, τῆς ἐπὶ βακτηρίας ἐπεστηριγμένης. τὸ δὲ κρατεῖ ὁ ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ κατέχει, στασιάσεως ἢ καταπλήξεως ὀνομασίας ἐστί. ita MS.

12 καὶ ἡττᾶν αὐτὸν οὐδὲν δύναται MS. Pausan. 5. p. 306 — Seguini numis. p. 135.

αὐτοῦ, ὁ ἀετὸς λέγεται εἶναι, διὰ τὸ ὀξύτατον τοῦτον εἶναι τῶν ἄλλων πτηνῶν. στέφεται δὲ ἐλαίᾳ, διὰ τὸ ἀειθαλὲς, καὶ λιπαρὸν, καὶ πολύχρηστον· ἢ διὰ τὴν ἐμφέρειαν τῆς πρὸς τὸν οὐρανὸν γλαυκότητος. λέγεται δὲ ὑπό τινων καὶ ἀλάστωρ, καὶ παλαμναῖος, τῷ τοὺς ἀλάστορας, καὶ παλαμναίους κολάζειν. τῶν μὲν ὠνομασμένων ἀπὸ τοῦ τὰ τοιαῦτα ἁμαρτάνειν, ἐφ' οἷς ἔστιν ἀλαστῆσαι καὶ στενάξαι. τῶν δὲ ἀπὸ τοῦ τὰς παλάμας μιάσματος ἀνεκπλύτους ἀποτελεῖν. [13]

est ideo, quòd volandi pernicitate aves omnes excellat. Caput ejus oleaginâ coronâ redimitur. Causa autem est, quòd hæc arbor semper in virore sit, suámque pinguedinem teneat, & quòd olei usus sit ubique plurimus. Quidam Jovem ἀλάστορα, id est, *impurum*, & παλαμναῖον, id est, *homicidam* appellant. Ideo autem hæc nomina sortitus est, quòd cæde inquinatos & conscelerates pœnis subdat. Ἀλάστορες enim sunt homines, qui tanta taliáque facinora designârunt, propter quæ errore duci, hinc indéque vagari, & ingemiscere eos oporteat. παλαμναῖοι autem vocati sunt, quòd ob cædem impiè admissam, nunquam expiari possint.

13 ἀνέκθυτα ἐπιτελεῖν. MS. Vid. Hesych. & Etym. in ἀλάστωρ & παλαμναῖος. Clauſ. videtur ἀνεκθύτους legisse.

Περὶ τῶν [1] Ἐριννύων.

De Furiis quas Erynnes vocant. 10.

Κατὰ τοῦτον τὸν λόγον καὶ αἱ λεγόμεναι γεγόνασιν Ἐριννύες, [2] ἐρευνητῆρες τῶν ἁμαρτανόντων οὖσαι, Μέγαιρα, Τισιφόνη, καὶ Ἀληκτώ. ὥσπερεὶ μεγαίροντος τούτοις τοῦ θεοῦ, καὶ τιννυμένου, ἤγουν τιμωρουμένου τοὺς γινομένους ὑπ' αὐτῶν φόνους,

Propter modò commemoratam causam natæ sunt & Erynnes, sic appellatæ quasi sint ἐρευνητῆρες, id est, *indagatrices* eorum hominum, qui gravissima flagitia patrârunt. Nomina autem earum sunt, Megæra, Tisiphone, & Alecto. Megæra dicitur, quasi deo μεγαίροντος, id est, *odio habente*, & τιννυμένου, id est, *vindicante*, aut τιμωρουμένου, id est, *pœnis feriente* homines ob cædes com-

1 De his vide Schol. Soph. p. 104.
2 ἐρευνήτειραι — & τοῖς τοιούτοις — & καὶ ἐνμηνιδὲς εἰσὶ — κατὰ γὰρ τὴν διαστίξιν ταύτην καὶ —— MS. οἷον, ἐρευνῶσαι τὰ ἐν ταῖς πράξεσιν ἔργα. X. Hom.

3 ἐστὶ

missas: & hoc faciat ἀλήκτως, id est, *incunctanter* & *indesinenter*. Sunt autem istæ deæ prorsus venerandæ, & insignem benevolentiam humano generi exhibent, ideo quòd mutuam inter homines benevolentiam conciliant, & ordinant. Aspectu autem sunt horrendæ, siquidem flagellis & facibus impios infestant. Capilli autem serpentibus intorti sunt, ut horrorem homicidis incutiant: qui eorum quæ impiè deliquerunt, dignas pœnas persolvant. Domicilium autem in inferno habere traduntur propterea, quòd causæ eorum malorum quæ impiis ingruunt, in obscuro sint: nec eas impii possint, providere, quò sibi caveant ne in pericula incidant.

φόνους, καὶ ἀλήκτως καὶ ἀπαύστως τοῦτο ποιοῦντος. σεμναὶ δ' αὗται ὄντως αἱ θεαὶ, καὶ Εὐμενίδες, κατὰ τὸ τὴν εἰς τοὺς ἀνθρώπους εὐμένειαν τῆς φύσεως διατάττεσθαι· καὶ τὸ τὴν πονηρίαν κολάζεσθαι. Φρικώδεις δὲ τὰς ὄψεις [3] ἔχουσαί εἰσι, καὶ πυρὶ καὶ μάστιξι τοὺς ἀσεβεῖς διώκουσαι, καὶ ὄφεως πλοκάμους ἔχουσαι, τῷ τοιαύτην φαντασίαν τοῖς κακῶς ποιεῖν, ὡς ἂν ἀποτίνωσι ποινὰς ἀντὶ τῶν πλημμελημένων. ἐν ᾅδῃ οἰκεῖν λέγονται, διὰ τὸ ἐν [4] ἀσαφεῖ κεῖσθαι τὰς τούτων αἰτίας, καὶ ἀπροόρατον ὑφίστασθαι τὴν φοίτησιν αὐτῶν τοῖς ἀξίοις.

3 ὄψεις ἔχουσι —— ὀφιοπλόκαμοι λεγόμεναι τοῖς κακοῖς ποιεῖν —— πλημμεληθέντων — MS. ὀφιοπλ. dicuntur Orpheo. μάστιγι MS. & Gyraldus.

4 ἐν ἀσαφεῖ — & pro φοίτησιν, τίσιν, MS. Furias has ab Atheniensibus dici σεμνὰς θεὰς, à Sicyoniis Εὐμενίδας, ait Pausan. in Corinthiacis, in nummo *Seguini* p. 178. habes pictas cum suo instrumento, clave, serpente, facibus, flagello, ense, & canibus. pro ὑφίστασθαι mallem ἰέναι. ἠεροφοῖτις Ἐρινὺς Homero dicitur, ὡς ἐν τῷ σκότει ἐρχομένη, καὶ ἀόρατος. σχ. ad ιλ. ι. v. 567.

Iterum de Jove. II.

Ἔτι περὶ τοῦ Διός.

NOn abhorret à prædictis, quod dicitur, Jovis oculum omnia cernere, eundémque omnia audire. Quâ ratione enim fieri possit, ut illam vim seu potentiam, quæ omnia permeat & administrat, quicquam lateat eorum quæ in hoc

ἈΚολούθως δὲ τούτοις λέγεται, καὶ ὅτι πάντ' ἐφορᾷ Διὸς [1] ὀφθαλμὸς, καὶ πάντ' αὐτὸς ἐπακούει. πῶς γὰρ οἷόν τέ ἐστι, διὰ πάντων [2] διοικοῦσαν δύναμιν, λανθάνειν τὶ τῶν ἐν τῷ κό-

σμῳ

1 Hesiod. ἔργ. πάντα ἰδὼν Διὸς ὀφθαλμός. — ὦ Ζεῦ πανόπτα. καὶ ἥλιος ὃς πάντ' ἐφορᾷς. σχ. in Aratum. Hom.

2 τὴν διὰ πάντων MS. διήκουσαν lego. τὸν μὲν εἴσω Δία λέγουσι — οὗτος γάρ ἐστι, κατὰ τοὺς στωικοὺς, ὁ διὰ πάντων διήκων. σχ. Arat.

3 μετ-

σμῳ γινομένων; προσαγορεύουσι δὲ καὶ [3] μείλιχον τὸν δία, εὐμείλικτον ὄντα τοῖς ἐξ ἀδικίας μετατιθεμένοις. [4] οὐδὲ γὰρ ἀδιαλλάκτως ἔχοι πρὸς αὐτούς. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἱκεσίου διὸς εἰσι βωμοί.

mundo contingunt? Jovem & placidum nominant, quòd sit facilis & placidus iis, qui relictâ injustitiâ ad justitiam confugiunt. Non enim irreconciliabilem, ut qui nullis precibus queat flecti, se ipsis offert. Quapropter aræ extant Jovis *ἱκεσίου*, id est, *supplicum patris*.

3 μειλίχιος — & ἀμείλικτον —

4 οὐδὲ γὰρ ὄντως ἀδ. ἔχει. — MS.

Περὶ τῶν Λιτῶν.

De Litis. 12.

ΚΑὶ τὰς Λιτὰς ὁ ποιητὴς ἔφη, Διὸς θυγατέρας εἶναι. χωλὰς μὲν οὔσας, διὰ τὸ πίπτειν τοὺς γονυπετοῦντας. [1] ἐπὶ παραστάσει δὲ τῆς ἀσθενείας αὐτῶν, πάλιν ῥυσσάς. παραβλῶπας δὲ, τῷ παριδόντας τινὰς τινὰ, ὕστερον ἀνάγκην ἴσχειν λιτανείας. Ἔτι εἰδοποιεῖ τὰς Λιτὰς ὁ ποιητὴς, ὡς δαίμονάς τινας. χωλὰς μὲν αὐτὰς κέκληκε, διὰ τὸ βραδέως καὶ μόλις προσιέναι, καὶ [2] λιτανεύειν τούτους οὓς [3] προηδικηκότες ὦσι. ῥυσσὰς δὲ καὶ διαστρόφους τὰς ὄψεις, ἐπεὶ βαρέως καὶ οὐ γεγηθότι τῷ προσώπῳ [4] προσορᾶν δύνανται τοὺς προηδικη-

NArravit poëta etiam Litas, Jovis esse progeniem. Pedibus autem claudis finguntur, quòd cadere soleant genua flectentes plerunque. Sunt & rugis deturpatæ, ad ipsarum imbecillitatem designandam. Strabis autem oculis ideo sculpuntur, quòd qui aliquid præterierunt vel omiserunt eorum quæ justitia fieri postulabat, tandem ad supplicationum seu litaniæ auxilium convolent. Homerus eas in dæmonum classes transfert. Claudas eas vocavit Homerus, quod tardè & ægrè accedant. Eos autem homines tandem *λιτανεύειν*, id est, *supplicationem decernere*, quibus Litæ quid mali dederint. Rugis autem deturpatas, & strabis oculis fœdas introducunt, quod graviter, nec hilari vultu ausint homines eos quos injuriis offenderunt intue-

1 ῥυσσὰς δὲ ἐπὶ παραστάσει τῆς ἀσθενείας τῶν ἱκετευόντων MS.

Hæc habentur in σχ. Hom. ad Il. 1. v. 498. unde fortè legas, εἰδωλοποιεῖ vel εἰδωλοποιεῖ ——

2 adde ex σχ. γονυκλινεῖς δεῖ. V. Dem: Phal: c. 7.

3 οὓς ἂν προηδικῶσι. σχ.

4 οὐδὲ ὀρθῷ τῷ βλέμματι. σχ. — & συνεσπασμενωτέρας — Cæterum hæc omnia ab ἔτι εἰδοποιεῖ — adjecta sunt ab alia manu; sane Cod. MS. β non agnoscit. Desunt Codici Ravii, & aliis.

1 Ca-

ri, & deli&torum veniam poscere. Jovis esse filias ideo dicitur, quò & ipsis plurimum reverentiæ tribuamus.

ἠδικημένους, παρ' ὧν αἰτοῦνται συγγνώμην. Διὸς δὲ θυγατέρας γενεαλογεῖ, ὥς τε σεβασμίας εἶναι.

De Parcis. 13.

JUpiter aliâ ratione μοῖρα, id est, *parca* dicitur: quòd eorum quæ cuilibet in vita accidunt, distributio & ordinatio in obscuro sit. Et à μερίδων, id est, *particulis*, nempe earum rerum quæ nobis in vita occurrunt, μοῖραι, id est, *parcæ* vocantur. Αἶσα est obscura & minus explorata causa eorum quæ nobis obveniunt. Per hoc autem nomen significatur, nos ea ignorare quæ singulatim nobis sint eventura. Sive Αἶσα, ut veterum sententia est, dicitur quasi, ἀεὶ οὖσα, id est, *semper existens*. εἱμαρμένη, id est, *fatum*, est sempiterna quædam & indeclinabilis rerum series, volvens semetipsa sese, atque implicans per æternos consequentiæ ordines, ex quibus apta nexáque est, sicuti prima di&tionis syllaba monere videtur: εἱρμός, quasi εἱρμός, id est, *catena*. Necessitas autem est, quam cogere aut superare nequimus: aut in quam, ceu causam, omnia quæ fiunt, referuntur. Aliâ ratione tres Parcæ introducuntur, nempe ut trinam temporis proprietatem deno-

[1] Περὶ τῶν Μοιρῶν.

Ὁ Ζεὺς δέ ἐστι καὶ ἡ μοῖρα, διὰ τὸ μὴ ὁρωμένη διανέμησις εἶναι [2] τῶν ἐπιβαλλομένων ἑκάστῳ. ἐντεῦθεν ἤδη τῶν ἄλλων μερίδων, μοιρῶν ὀνομασμένων. Αἶσα δέ ἐστιν ἡ ἄϊστος καὶ ἄγνωστος αἰτία τῶν γινομένων. ἐμφαίνεται δὲ νῦν ἡ τῶν κατὰ μέρος ἀδηλία, ἢ ὡς οἱ πρεσβύτεροι, [3] ἡ ἀεὶ οὖσα. Εἱμαρμένη δέ ἐστι, καθ' ἣν [4] μεμοίραται καὶ συνείληπται πάντα ἐν τάξει στοιχείου, μὴ ἔχοντος πέρας γινόμενα, ἅπερ ἡ πρώτη συλλαβὴ περιέχει, καθάπερ καὶ ἐν τῷ εἱρμῷ. Ἀνάγκη δέ ἐστιν, ἣν ἄξαι, καὶ ἧς περιγενέσθαι οὐκ ἔστιν, ἢ ἐφ' ἣν πάντα ἃ ἂν γένηται, τὴν ἀναγωγὴν λαμβάνει. Κατ' ἄλλον δὲ τρόπον, τρεῖς μοῖραι παρεισάγονται, κατὰ τὸ τρισσὸν τῷ

[5] χρόνῳ.

1 Caput hoc præponitur Priori in quibusdam MSS.

2 τῶν ἐπιβαλλόντων. MS.

3 Author lib. de Mundo. mox.

4 μέμαρπται καὶ συνειλ. π. ἐν τάξει καὶ στίχῳ μὴ ἔχοντι πέρας γιν. MS. Alex. Aphro. περὶ Εἱμαρ. p. 103 c. 22. Stob. Ecl. Phys. p. 12. Ethic. p. ultimâ Eustath. p. 1200. Ed. Rom. item p. 1547. —— Plutar. in Placitis Phil. sed videtur aliquid deesse ——

5 τῶν

[5] χρόνῳ. Καὶ Κλωθὼ μὲν ὠνόμασται [6] μία, ἀπὸ τοῦ κλώσει ἔργων ἐοικέναι τὰ γινόμενα, ἄλλων ἄλλοις ἐμπιπτόντων. καθὸ καὶ [7] νήθειν αὐτὴν οἱ πρεσβύτατοι διατυποῦσιν. Ἄλλην δὲ [8] Λάχεσιν, ἀπὸ τοῦ τῇ κατὰ κλήρους λήξει τὰ ἀποδιδόμενα ἑκάστῳ προσεοικέναι. Ἄτροπος δὲ ἡ τρίτη, διὰ τὸ ἀτρέπτως ἔχειν τὰ κατ᾽ αὐτὴν διατεταγμένα. Ἡ δ᾽ [9] αὐτῶν δύναμις οἰκείως ἂν δόξαι τῶν τριῶν προσηγοριῶν τυγχάνειν. Αὕτη δέ ἐστι καὶ Ἀδράστεια, ἤτοι παρὰ τὸ ἄφυκτος καὶ ἀναπόδραστος εἶναι ὠνομασμένη. ἢ παρὰ τὸ ἀεὶ δρᾷν τὰ κατ᾽ αὐτὴν, ὡσανεὶ ἀειδράστεια οὖσα. ἢ τοῦ στερητικοῦ μορίου νῦν [10] τὸ πολὺ ἐπιδηλοῦντος, ὡς ἄξυλος ὕλη. πολυδράστεια γάρ ἐστι. Νέμεσις δὲ, ἀπὸ τῆς νεμέσεως προσηγορεύθη. [11] Ὄπις δὲ, ἀπὸ τοῦ λανθάνειν ὄπισθεν, καὶ παρατηρεῖν τὰ πραττόμενα ὑφ᾽ ἡμῶν, καὶ κολάζειν τὰ κολάσεως ἄξια.

tent. Clotho prima appellari meruit, quod omnia quæ fiunt, filorum ductioni similia sint, quorum alia aliis succedant. Hinc veteres Parcas nere tradiderunt, sub involucris. Alteram Lachesin nominant. nominis autem ratio est, quòd omnia quæ cuilibet in nativitatis primordio attributa sunt, quasi sorte quâdam obveniant. Tertia est Atropos, sic autem dicta est, quòd nullo modo ea perverti possint, quæ ab ipsa fuerunt disposita & decreta. Ipsarum potentia, quam tenent, admodum propriè tres istas appellationes acquisivit. Eadem & Adrastia vocatur, ut quæ nullo modo vel evitari, vel declinari possit. Sive Adrastia nominatur, παρὰ τὸ ἀεὶ δρᾷν, id est, *quòd sine fine operetur*, suóque officio fungatur, quasi semper in opere existens. Sive particula privata α, nunc multitudinem significat, sicuti & in his verbis, ἄξυλος ὕλη, id est, *silva arboribus plurimis consita*, multa siquidem operatur. Appellatur Nemesis hæc eadem, ab indignatione. Opis nuncupatur ἀπὸ τοῦ λανθάνειν ὄπισθεν, id est, *quòd lateat nos à tergo esse*, & observare quæ à nobis fiant, ut pœnas infligat iis facinoribus quæ pœnis digna sunt.

Περὶ

5 τῶν χρόνων Author Lib. de Mundo, c. ultimo.

6 μία αὐτῶν MS. pro ἔργων mallem ἐρίων.

7 νήθουσαν αὐτὴν πρεσβυτάτην. MS.

8 Λάχεσις δὲ ἄλλη MS.

9 ἡ δὲ αὐτῶν δύναμιν MS.

10 πλῆθος νῦν ἀποδηλ. MS.

11 Διαιρεῖ γὰρ τὸ ἐπιβάλλον ἑκάστῳ. Τύχη δὲ ἀπὸ τοῦ τεύχειν ἡμῖν τὰς περιστάσεις, καὶ τῶν συμπιπτόντων τοῖς ἀνθρώποις δημιουργὸς εἶναι — ὄπις δ. α. τοῦ λανθάνουσαν, καὶ ὡς παρακολουθοῦσαν ὄπισθεν καὶ παρατηροῦσαν τὰ πραττόμενα κολάζειν, MS. Contra fatum vide Euseb. 6. præp. & Sirenium.

1 Pla-

De Musis. 14.

VEterum monumenta perhibent, Jovem ex Memoria matre sustulisse Musas. Propterea autem hoc figmentum introductum est, quòd Jupiter primus disciplinas, quæ perquam sunt ad bene vivendum necessariæ, adinvenerit, quas non nisi assiduâ meditatione, & diligenti memoriâ assequi possumus. Musæ hoc nomen adeptæ sunt ἀπὸ τῆς μώσεως, id est, *inquisitione:* sicut dicitur, μὴ τὰ μαλακὰ μώεο, μὴ τὰ σκληρὰ ἔχῃς. hoc est, *Mollia non requiras, ne dura tibi contingant.* Sunt autem numero novem, quòd quadratos seu perfectos, ut quidam aiunt, eos qui cum ipsis conversantur, reddant. Talis enim est novenarius, ut qui consistat ex semetipso natus sive productus, & videatur participare per quosdam numeros primum numerum propter suam perfectionem. Quidam asserunt duas esse solum Musas, quidam constituunt tres, quidam ponunt quatuor, quidam volunt septem solum esse. Tres esse dicuntur, aut propter præmemoratam ternarii perfectionem: aut, quòd tribus orationum generibus, totius philosophiæ speculatio absolvatur. Duæ autem

Περὶ τῶν Μουσῶν.

ΛΈγεται δ' ἐκ Μνημοσύνης γεννῆσαι τὰς μούσας ὁ Ζεύς. ἐπειδὴ καὶ τῶν κατὰ παιδείαν μαθημάτων εἰσηγητὴς ἐγένετο, ἃ δὴ καὶ ἐκ μελέτης καὶ κατοχῆς ἀναλαμβάνεσθαι πέφυκε, καὶ ὡς ἀναγκαιότατα πρὸς τὸ εὖ ζῆν ὄντα. καλοῦνται δὲ Μοῦσαι, ἀπὸ τῆς [1] μώσεως, ὅ ἐστι, ζητήσεως. καθὸ εἴρηται, [2] μὴ τὰ μαλακὰ μώεο, μὴ τὰ σκληρὰ ἔχῃς. ἐννέα δ' εἰσὶ, διὰ τὸ τετραγώνους, ὥς φησί τις, καὶ [3] περὶ τοὺς προσήκοντας αὐταῖς ἀποτελεῖν. τοιοῦτος γάρ ἐστιν ὁ τῶν ἐννέα ἀριθμὸς, συνιστάμενος κατὰ τὸ ἐφ' ἑαυτὸν [4] γεννᾶσθαι, καὶ τὸ τοῦ πρώτου ἀπὸ τῆς τελειότητος κατά τινας μετέχειν δοκοῦν ἀριθμοῦ. λέγονται δὲ παρά τισι καὶ δύο μόνον εἶναι. παρ' οἷς δὲ τρεῖς, παρ' οἷς δὲ τέσσαρες, παρ' οἷς δὲ ἑπτά. τρεῖς μὲν, διὰ τὴν προειρημένην τῆς τριάδος τελειότητα. ἢ διὰ τὸ τρία γένη σκεμμάτων εἶναι, δι' ὧν ὁ κατὰ φιλοσοφίαν λόγος συμπληροῦ-

ται.

1 Plato in Cratylo.
2 ὦ πονηρὲ, μὴ τὰ – MS. Et in Laced. decreto, Μώα παλαία.
3 καὶ ποιητὰς τὰς πρ. MS. hunc locum intelliges ex Plutarchi Symp. 8. c. 24. & ex Tzetze in Hesiod. proleg.
4 γεννᾶσθαι τὸν πρῶτον ἀπὸ μονάδος τελειότητος μετέχειν τινὰς δοκοῦντα ἀριθμὸν – MS. Enneas quoque perfecta est, quoniam ex triade perfectâ forma ejus perficitur. *Capella.*

5 Πρ

ται. δύο δὲ, ἀπὸ τοῦ θεωρεῖν τε καὶ πράττειν τὰ δέοντα, [5] καὶ ἐκ δυσὶ τούτοις συνίςασθαι τὸ πεπαιδεῦσθαι. τέσσαρες δὲ καὶ ἑπτὰ, τάχα διὰ τὰ παλαιὰ τῶν μουσικῶν [6] ὀργάνων τοσούτους φθόγγους ἐσχηκέναι. θήλειαι δὲ παρήχθησαν, [7] τῷ τὰς ἀρετὰς καὶ τὴν παιδείαν, θηλυκὰ ὀνόματα ἐκ τύχης ἔχειν. [8] πρὸς σύμβολον τοῦτο ἑδραιότατον, τοῦ τὴν πολυμάθειαν περιγίνεσθαι. ἔςι δ' εἰπεῖν καὶ διὰ τὸ γόνιμον, ὃ ψυχῆς διαγνώσει γίνεται. σύνεισι δὲ καὶ συγχορεύουσιν ἀλλήλαις, πρὸς παράςασιν τοῦ τὰς ἀρετὰς ἀχωρίςους αὐτῶν καὶ [9] διαζεύκτους εἶναι. Περὶ τοὺς τῶν θεῶν δὲ ὕμνους καὶ τὴν θεραπείαν κατασχολοῦνται μάλιςα, ἐπειδὴ ςοιχεῖον καὶ ἀρχὴ παιδείας ἐςὶ τὸ ἀφορᾶν πρὸς τὸ θεῖον. καὶ τοῦθ' ὑπόδειγμα τοῦ βίου ποιησαμένους, ἀνὰ ςόμα ἔχειν δεῖ. Ἄλλως δὲ, Κλειὼ μὲν μία τῶν μουσῶν ἐςιν, ἀπὸ τοῦ κλέους τυγχάνειν τοὺς πεπαιδευμένους, καὶ τοὺς ἑτέρους κλεΐζειν. Εὐτέρπεια δὲ ἀπὸ τοῦ τὰς ὁμιλίας αὐτῶν εὐτερπεῖς καὶ

esse finguntur, propter vitam speculativam & activam: aut, quòd in speculatione & actione absoluta disciplina contineatur. Quatuor verò, aut septem esse quòd adstruitur, nimirum inde fit, quòd veterum musica instrumenta totidem ederent sonos. Fœminæ esse perhibentur, quòd disciplinæ & virtutes muliebria nomina ab ipsa fortuna acceperint, ut eruditionem ostenderent esse possessionem stabilissimam, quam nihil excellere possit. Possumus & hanc causam reddere muliebrium nominum: nempe muliebria nomina amplecti Musas propter animi fœcunditatem, quæ ex variâ & multâ cognitione paratur. Congrediuntur, simúlque junctæ choros ducunt, ut ostendatur, virtutes non posse ab ipsis separari, aut sejungi. Maximè autem circa hymnos, deorúmque cultum occupatæ sunt. Quia disciplinæ fundamentum certúmque principium est, semper respicere ad deum: & hunc vitæ exemplar constituentes, semper in ore habere oportet. Cæterum Clio una è numero Musarum est, *ἀπὸ τοῦ κλέους*, id est, *à gloria* sic dicta. Et quare? Quod docti gloriam consequantur, & etiam alios gloriâ illustrare possint. Euterpe dicitur, quòd sua colloquia mirabili suavitate & voluptate

εὐαγώ-

5 ὑποβάλλειν ἡμῖν. MS.
6 ὄργανα. MS.
7 τὸ καὶ τὰς ἀρ —— MS.
8 σύμβολον τοῦ ἑδραιοτάτου καὶ ἑδραιότατος τῆς πολυμαθείας περιγίνεσθαι. σύνεσι ἢ — sic MS. — l. τὴν πολυμάθειαν περιεῖναι — Gyrald. in Syntagm. de Musis nihilo meliorem codicem vidit — ἐνδρυμία Hesych. est ἀποσκευή.
9 ἀδιαζεύκτους.

10 λει-

affluant. Thalia dicitur, quòd vita doctorum floreat: seu, quòd præditi sint convivali virtute, versantes dignè & decenter in conviviis. Melpomene nomen hoc traxit à cantu, & vocis suavitate, quæ duo carmen complectitur. Boni enim ab omnibus decantantur: ipsi quoque deos, suósque majores carminibus celebrant. Terpsichore hanc appellationem inde sibi peperit, quòd per plurimam vitæ partem delectetur, & gaudiis fruatur: sive quòd delectatione quâdam ipsam intuentes perfundat. Litera autem una in ista voce redundat. Forsan sic nuncupata est, quòd veteres etiam choros constituerunt diis, & in horum honorem eruditissimi quique carmina componebant. Erato nomen hoc ab amore accepit. Totam autem philosophiam istud nomen repræsentat. Aut nimirum isto nomine insignita est, propter commodè interrogandi & respondendi scientiam, quasi etiam in dialecticis plurimum Musæ polleant. Polyhymnia est virtus, plurimis præconiis exornata, & deprædicata: aut quæ etiam plurimas canat. hæc quoque celebrare non cessat ea quæ à majoribus

εὐαγώγους εἶναι. Θάλεια δὲ, ἤτοι διὰ τὸ θάλλειν [10] τὸν βίον αὐτῶν, ἢ διὰ τὸ ἔχειν αὐτοὺς καὶ τὴν συμποτικὴν ἀρετὴν, [11] ἐπαξίως καὶ ἐμμούσως ἀναςρεφομένους ἐν ταῖς θαλείαις. Μελπομένη δὲ, ἀπὸ τῆς μολπῆς καὶ τῆς γλυκείας [12] φωνῆς μετὰ μέλους οὔσης. μέλπονται γὰρ οἱ ἀγαθοὶ [13] ἀπὸ πάντων, καὶ μέλπουσι καὶ αὐτοὶ τοὺς θεοὺς, καὶ τοὺς πρὸ αὐτῶν γεγονότας. Τερψιχόρη δὲ, διὰ τὸ τέρπεσθαι καὶ χαίρειν αὐτῇ τὸ πλεῖςον μέρος τοῦ βίου. ἢ καὶ διὰ τὸ ἀπὸ τοῦ ὁρᾶσθαι παρέχειν τέρψιν τοῖς προςπελάζουσιν αὐτῇ, ἑνὸς ςοιχείου πλεονάζοντος ἐν τῷ ὀνόματι. τάχα δὲ ἐπεὶ καὶ χοροὺς [14] ἔςησαν οἱ παλαιοὶ τοῖς θεοῖς, συντεθέντων αὐτοῖς τὰς ᾠδὰς τῶν σοφωτέρων. Ἡ δ' ἐρατὼ, πότερον ἀπὸ τοῦ ἔρωτος λαβοῦσα τὴν ὀνομασίαν, τὴν περὶ πᾶν εἶδος [15] φιλοσοφίαν παρίςησιν. ἢ τῆς περὶ τὸ ἔρεσθαι καὶ ἀποκρίνεσθαι δυνάμεως [16] ἐπίσημός ἐςιν, ὡς διαλεκτικῶν ὄντων καὶ τῶν σπουδαίων. Πολύμνια δέ ἐςιν, ἡ πολυύμνητος ἀρετή. [17] ἢ μᾶλλον, ἢ πολλοὺς ὑμνοῦσα, καὶ ὅσα περὶ τῶν προγενεςέρων ὑμνεῖται

παρει-

10 λανθάνειν MS.
11 ἐπιδέξίως κ) ἐμμέσως MS.
12 γλυκείας τινὸς MS.
13 ὑπὸ πάντων. MS.
14 ἵςασαν — MS. de Tynnicho v. Plat. & Porph. *Abst.*

15 φιλοσοφίας ἐπιςροφὴν MS.
16 δυνάμεως ἐπίσκοπός ἐςιν, ὡς διαλεκτικῶν ὄντων τῶν σπ. MS.
17 ἀρετή. μᾶλλον ἴσως ἡ πολλοὺς ὑμνοῦσα, κ) ὅσα —— MS.

18 δὶ

παρειληφυῖα, καὶ τῆς ἔκ τε τῶν ποιημάτων καὶ τῶν ἄλλων συγγραμμάτων ἱστορίας ἐπιμελουμένη. Οὐρανία δέ ἐστιν, ἡ περὶ τὰ οὐράνια καὶ τὴν τῶν ὅλων φύσιν ἐπιστήμη. τὸν γὰρ ὅλον κόσμον, οὐρανὸν ἐκάλουν οἱ παλαιοί. Καλλιόπη δὲ, ἡ καλλίφωνος καὶ καλλιεπὴς ῥητορικὴ, δι' ἧς [18] πολιτεύονται, καὶ δήμοις προσφωνοῦσιν ἄγοντες πειθοῖ, καὶ οὐ βίᾳ ἐφ' ὅ,τι ἂν προαιρῶνται. δι' ἣν αἰτίαν, ταύτην μάλιστά [19] φησιν βασιλεῦσιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖν. [20] Ἀποδέδοται δὲ αὐτῇ ποικίλα, ἔργα ἐμφαίνουσα ἑκάστου, ὅτι ἥρμοσται, καὶ σύμφωνος αὐτῷ αὐτὸς καὶ ὁμολογούμενος ὁ τῶν ἀγαθῶν βίος ἐστί. συγχορεύει δὲ αὐταῖς καὶ ὁ Ἀπόλλων, διὰ τὴν κοινωνίαν τῆς μουσικῆς. παραδέδοται γὰρ καὶ οὗτος κιθαριστὴς, δι' ἣν εἴσῃ μετ' ὀλίγον αἰτίαν. ἐν δὲ τοῖς ὄρεσί φασι [21] θηρεύειν, ἐπειδὴ καὶ χρείαν ἔχουσι τοῦ μεμονωμένως καὶ συνεχῶς εἰς τὴν ἠρεμίαν ἀναχωρεῖν οἱ [22] φιλοσοφοῦντες, ἧς χωρὶς οὐδὲν σεμνὸν εὑρίσκεται, κατὰ τὸν Κωμικόν. τούτου δ' ἕνεκε, [23] καὶ ἐννέα λέγεται ὁ Ζεὺς, συγγενόμενος τῇ μνημοσύνῃ, γεννῆσαι αὐτάς. καὶ γὰρ τῆς ἐν νυκ-

accepit. hæc eadem & poëtices & historiarum curam gerit. Urania est naturalium & divinarum rerum scientia universalis. Mundum enim universum veteres *οὐρανὸν*, id est, *cælum* appellàrunt. Calliope est, vocalis, & comptis verbis exornata Rhetorica, cujus auxilio respublicas administramus, populos compellamus, eósque persuasione, & non vi, quò volumus, trahimus. Hæc profectò causa est, quare veteres eam comitari vel imprimis reges venerandos dixerunt. Ei dedicata est varietas, ut quæ ostendat opera cujusvis decora: & quod bonorum vita sit concinna, sibique nullo modo dissentiens. Apollo cum ipsis choreas, propter Musices communionem, ducere fertur. est enim & ipse citharœdus, cujus causam brevi audies. Eas in montibus venari aiunt, quia necesse habent philosophiæ operam dantes, continuò secedere in solitudinem, citra quam (ut inquit Comicus) præclari nihil invenitur. Propterea eas solùm novem, ex Memoria matre Jupiter genuisse traditur. Opus námque est lucubrationibus nocturnis, si quid

τι

18 δι' ἧς καὶ πολ. MS. & ἄγοντες αὐτὰς MS.
19 Sc. Hesiod.
20 ἀποδίδοται δὲ αὐταῖς ποικίλα ἔργα ἐμφαίνοντος ἑκάστου —— MS.
21 χερβίειν MS. Sc. ἐν ἑλικῶνι ——

22 φιλομαθοῦντες. MS.
23 καὶ διὰ ἐννέα νύκτας λεγ. infra ὁ ποιητὴς – ἐκάλεσεν – nim. Hesiod Plutar. de Curios. Eustath. ιλ. β. ad illud ἐ χρὴ παννύχιον ——

24 ἄν

in disciplinis proficere volumus. Hinc poetæ *εὐφρόνην*, id est, *sapientem*, seu *prudentem*, noctem nominare, non cunctati sunt: quòd in ea multum sapimus. ut testatur Epicharmus inquiens: *Sive quid docti inquiris, fac noctu ejus investigationi vaces.* Omnia præclara noctu, quàm die, cogitando meliùs reperiuntur. Quidam affirmant patre Cœlo, matre verò Terrâ in lucem hanc prodiisse Musas: ut necessariò credamus, sermonem de Musis esse vetustissimum. Coronantur, ut quorundam sententia est *φοίνικι*, id est, *palmâ*, propter homonymiam: quia Phœnices credantur invenisse primi literas. Verisimilior autem causa videtur, quæ à teneritudine, à beneficentia, & à virore hujus arboris perpetuo sumitur. Arbor hæc difficulter scanditur, fructúsque producit dulcissimos, ut non immeritò etiam propter hasce causas eâ coronentur Musæ.

τὶ ζητήσεως δεῖ πρὸς τὰ κατὰ παιδείαν. Εὐφρόνην γὰρ οἱ ποιηταὶ οὐ δι' ἄλλό τι τὴν νύκτα ἐκάλεσαν, ἢ διὰ τὸ εὖ φρονεῖν ἐν αὐτῇ, ὡς καὶ [24] Ἐπίχαρμος. εἴ τί τι φησι ζητεῖς σοφὸν, τῆς νυκτὸς ἐνθυμητέον. καὶ πάντα τὰ σπουδαῖα [25] νυκτὶ μᾶλλον εὑρίσκεται. τῆς δ' οὐρανοῦ καὶ γῆς ἔφασαν αὐτὰς φῦναι, ὡς [26] ἀρχαιότατα ἡγεῖσθαι τὸν περὶ τούτου λόγον δεόντας. στεφανοῦνται δὲ φοίνικι, ὡς μέν τινες νομίζουσιν, διὰ τὴν ὁμωνυμίαν, [27] ἀπὸ τῶν φοινίκων δοκεῖν εὑρήματα εἶναι τὰ γράμματα. ὡς δ' εὐλογώτερόν ἐστι, διὰ τὸ τρυφερὸν, καὶ [28] εὐεργὲς, καὶ ἀείζωον, καὶ δυσανάβατον, καὶ γλυκύκαρπον τοῦ φυτοῦ.

24 ἄν τι – & ζητεῖ – MS.
25 νυκτὸς μ. MS.
26 ἀρχαιότατον.
27 ἀπὸ τῶ τῶν φ. MS. Hesych. in φοινικίοις, δοκεῖ ὁ Κάδμος ἐν φοινίκοις κακομηχάνοις ——
28 εὐεργὲς. MS.

De Gratiis. 15.

SEquuntur admodum convenienter Gratiæ, quas tradiderunt Jovis esse filias, beneficas. Volunt quidam eas esse natas matre Eurydomene: causa est, quòd ab eximiis & claris

Περὶ τῶν Χαρίτων.

ΕΠιβαλλόντως δ' ἡμῖν, ὡς εἴρηται, καὶ εὐεργετικὰς εἶναι, παραδεδώκασιν οἱ πλεῖστοι, Διὸς θυγατέρας χάριτας. οἱ μὲν, ἐξ Εὐρυδομένης [1] αὐτὰς γεγονυίας, τῷ μάλιστα ἀπὸ ἐξῃρημένων

1 Εὐρυδόμης αὐτῆς – ἐξ ἐνίων ἢ ἀδελβιζαρότων δ – MS.

νων καὶ διαβεβοημένων δόμων τὰς δωρεὰς φιλεῖν δίδοσθαι. [2] οἱ δ' Εὐρυνόμης. κἀν τούτῳ παριστῶντες, ὅτι χαριστικώτεροί πως εἰσὶν, ἢ ὀφείλουσιν εἶναι οἱ μεγάλους κλήρους νεμόμενοι. τινὲς δὲ ἐξ Εὐρυμεδούσης, εἰς ταυτὸ [3] συντείνοντες καὶ τοῦτο τοῦ ἐτύμου. κυριεύουσι γὰρ τῶν ἰδίων οἱ ἄνθρωποι. τὴν δ' Ἥραν ἄλλοι διδόασιν αὐταῖς μητέρα, καθὸ εὐγενέσταται [4] τῶν θεῶν εἰσι. πρὸς ἄλλην δὲ ἔμφασιν γυμναὶ παρεισάγονται, ὡς καὶ τῶν μηδὲν κτῆμα ἐχόντων, ὑπουργεῖν τινὰ, καὶ ὠφελίμως χαρίζεσθαι [5] πάντως, ἵνα τις εὐεργετικὸς ᾖ δεόντως. ὡς εἴρηται καὶ τὸ,

Ξενίων δέ τε θυμὸς ἄριστος.

τινὲς δὲ οἴονται διὰ τῆς γυμνητείας αὐτῶν παρίστασθαι τὸ εὐλύτως καὶ ἀνεμποδίστως [6] δεῖν ἔχειν πρὸς τὸ χαρίζεσθαι. λέγονται δ' ὑφ' ὧν μὲν, [7] δύο· ὑφ' ὧν δὲ, τρεῖς. δύο μὲν, ἐπειδὴ τοὺς μὲν δεῖ προκατάρχειν χάριτος, τοὺς δὲ ἀμείβεσθαι. τρεῖς δὲ, ἐπειδὴ οὐ [8] καλῶς ἔχει τὸν

familiis dona plurima proficisci soleant. Quidam scribunt Gratiarum matrem esse Eurynomen. nomen autem hoc significat, quòd beneficentiores esse consueverint, quàm ratio postulet, qui amplas possident hæreditates. Quidam literarum monumentis prodiderunt, eas natas esse matre Eurymeduse, cujus vocis etymon idem est cum præcedente. Sunt enim suarum possessionum homines domini. Nec desunt qui fabulantur, Junonem Gratiarum esse matrem. Nam Gratiæ sunt Dearum omnium nobilissimæ & illustrissimæ. Nuditas earum indicat, etiam pauperes, quibus nullæ prorsus divitiæ sunt, posse suo ministerio utiliter in aliquibus gratificari. Ideo necessitas nos ad beneficentiam impellit, ut scriptum est,

Munerum hospitalium animus optimus.

Quidam arbitrantur per nuditatem significari, ut simus faciles & prompti ad beneficia præstanda. A quibusdam creduntur Gratiæ esse duæ, à quibusdam tres. Duæ autem esse putantur, propterea quòd aliquos benefaciendi initium facere oportet, alios autem gratiam referre. Tres autem esse

τετευ-

2 οἱ δ' ἐξ Εὐ[illegible]μης, καὶ τούτῳ παριστάντες. MS. Hesiod. Theog. Autonoes, Orph. [illegible]

3 συντείνοντες καὶ τοῦτο —— MS. pro Εὐρυμ. fors Αὐτομεδούσης. aliquid tale suadent quæ sequuntur.

4 ἐν εὐγενεστάτῃ τῶν θεῶν οὖσιν, ὡς δὲ περὶ τῶν πράξεων εἰσι —— MS.

5 —— σθαι πολλὰ δυναμένων, καὶ οὐ δεισπάζεσθαι πάντως MS.

6 At vide Severinum de Vipera p. 63. ubi Gratiarum pedes serpentis nexu constricti pinguntur.

7 δύο μὲν εἶναι —— MS. σχ. Hom. ιλ. ξ. v. 230. unam tantum facit.

8 ἐπειδὴ καλοὺς ἔχει τὸν τετυχότα ἀμοιβῆς ἱστάναι πάλιν χαριστικὰς, ἵνα —— & τῆς χρείας αὐτῶν ἐμ[illegible]. MS. f. χαρεὶς —— vel χαρᾶς. Pausan. 6. [illegible]

καὶ

ideo finguntur, quia eum qui beneficii compensationem expertus est, non cessare à benefaciendo oportet: verùm ipsius partium est, denuò & indesinenter beneficiis mutuis certare: quod quidem & Gratiarum color monere videtur. Nec desunt qui docent, unam esse Gratiam ejus qui beneficium contulit: alteram verò huic assignari, qui beneficium accepit, & referendi gratiam tempus diligenter observat: tertiam autem huic adscribi, qui captat occasionem iterum benefaciendi. Quoniam autem hilari vultu sunt benefici, & beneficia eos à quibus accipiuntur exhilarant, primò communi nomine *ἀπὸ τῆς χαρᾶς*, id est, *à gaudio*, *χάριτες*, id est, *Gratiæ* vocatæ sunt. Formosæ esse narrantur, quòd insigni forma vigeant, & formæ decorem liberalitatem exercentibus tribuant, & facile ad benefaciendum impellantur. Nomina earum sunt, Aglaia, Thalia, & Euphrone. Quidam Euanthen ipsarum matrem esse scripserunt, quidam autem Aglaiam. Homerus in suo poëmate perhibet, unam è Gratiarum numero cohabitare Vulcano. Quare hoc? Quod artificum opera plurimum gratiæ obtineant.

τετευχότα ἀμοιβῆς ἱστάναι χαριστικῆς, ἀλλὰ πάλιν χαρίζεσθαι, ἵνα ἀκαταπαύστως τοῦτο γίνηται. καὶ τοῦθ' ὅτι δεῖ γίνεσθαι, καὶ τῆς χρόας αὐτῶν ἐμφαινούσης. ἕτεροι δ' ἔφασαν, μίαν μὲν εἶναι χάριν, τὴν περὶ τὸν ὑπουργοῦντά τι ὠφελίμως. ἑτέραν δὲ, τὴν περὶ τὸν δεχόμενον τὴν ὑπουργίαν, καὶ ἐπιτηροῦντα τὸν καιρὸν ἀμοιβῆς. τρίτην [9] δὲ, περὶ τὸν ἀνθυπουργοῦντα, κατ' αὐτόν που τὸν καιρόν. ἱλαρῶν δ' εὐεργετῶν οὐσῶν, καὶ ἱλαροὺς ποιουσῶν τοὺς εὐεργετουμένους τῶν χαρίτων, πρῶτον μὲν κοινῶς ἀπὸ τῆς χαρᾶς, [10] χάριτες ὠνομάσθησαν. καὶ εὔμορφοι δὲ λέγονται εἶναι, διὰ τὸ εὐείδειαν καὶ πιθανότητα χαρίζεσθαι. εἶτα κατ' ἰδίαν, ἡ μὲν Ἀγλαΐα προσηγόρευται· ἡ δὲ Θάλεια· ἡ δὲ [11] Εὐφρόνη. διὰ τοῦτο ἔνιοι [12] εὐάνθην ἔφασαν τὴν μητέρα αὐτῶν εἶναι, τινὲς δ' [13] Ἀγλαΐην. συνοικεῖν δ' Ὅμηρος ἔφη μίαν τῶν χαρίτων Ἡφαίστῳ, τάχα διὰ τὸ [14] ἐπιχάριτα εἶναι τὰ τεχνικὰ ἔργα.

καὶ χεῖρας ἐν ποδὶ λίθῳ λευκῷ. Vide eundem in Bœoticis, ubi perpulchra de his. Schol. Hom. ἰλ. Σ. v. 382.

9 τρίτην δ' τὴν περὶ τὸν ἀνθυπουργοῦντά τι καθ' αὐτὸν ἐν καιρῷ. ἱλαρῶς δ' εὐεργετοῦν δεόντως, MS. Sed nihil muto. Gyrald. de Ingrat. probat lectionem impressorum. p. 537.

10 πᾶσαι χάριτες ὀνομασμέναι εἰσί. MS. mox εὐείδειαν. α.

11 εὐφροσύνη. MS.

12 Vid Constant. Cæs. γεωπ. 11. & floribus solent ornari, Teste Paus.

13 lege Αἴγλην. Antimachus apud Paus. 9.

14 ἐπίχαρτα εἶναι τὰ τεχνικὰ ἔργα. Vide Hom. ἰλ. Σ. V. 382. Juli: Or.

Περὶ τοῦ Ἑρμοῦ.

Ἡγεμόνα δὲ παραδιδόασιν αὐτῶν τὸν Ἑρμῆν, ἐμφαίνοντες ὅτι εὐλόγως δεῖ χαρίζεσθαι, καὶ μὴ εἰκῆ, ἀλλὰ τοῖς ἀξίοις. ὁ γὰρ [1] ἀχαριστηθεὶς, ὀκνηρότερος γίνεται πρὸς τὸν εὐεργέτην. τυγχάνει δὲ Ἑρμῆς ὁ λόγος, ὃν ἀπέστειλαν [2] πρὸς ἡμᾶς οἱ θεοὶ, μόνον τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τῶν ἐπὶ γῆς ὄντων, λογικὸν ζῶον ποιήσαντες, ὃ παρὰ τἆλλ' ἐξοχώτατον εἶχον αὐτοί. ὠνόμασται δὲ ἀπὸ τοῦ ἐρεῖν καὶ μήσασθαι, ὅ ἐστι λέγειν: ἢ ἀπὸ τοῦ ἔρυμα ἡμῖν εἶναι, καὶ οἷον ὀχύρωμα. [3] ἐνθένδε πρῶτον μὲν διάκτορος κέκληται, ἤτοι ἀπὸ τοῦ διάτορος εἶναι καὶ τρανός· ἢ ἀπὸ τοῦ [4] διαλέγειν τὰ νοήματα ἡμῶν εἰς τὰς τῶν πλησίον ψυχάς. καθὸ καὶ τὰς γλώσσας αὐτῷ καθιεροῦσιν. εἶτα ἐριούνιος ὀνομάζεται, ἀπὸ τοῦ μεγαλωφελής τις εἶναι, καὶ καθ' ὑπερβολὴν ὀνεῖν τοὺς χρωμένους αὐτῷ. καὶ σῶκος, ὡσανεὶ σωτὴρ τῶν οἴκων ὑπάρχων· ἢ ὥς τινες,

De Mercurio. 16.

Ducem autem Gratiarum esse Mercurium fabulis suis comprehenderunt veteres, ut docerent, non citra delectum & negligenter indignísque beneficia danda esse. Qui enim ingratitudinem expertus est, ad benefaciendum tardior fit. Est autem Mercurius sermonis usus, quem dii miserunt ex alto, eúmque inter omnia alia soli homini attribuerunt. Sermonis enim usum præ aliis animalibus potissimum homines habent. Dictus est autem Mercurius Hermes, ἀπὸ τοῦ ἐρεῖν, id est, *dicere*, & μήσασθαι, id est, *loqui*. Aut hoc nomen sortitus est ἀπὸ τοῦ ἔρυμα ἡμῖν εἶναι, *quod nobis sit propugnaculum*, seu ὀχύρωμα, id est, *munimen*. Primum hic διάκτορος, id est, *deorum nuncius* dictus est: sive quòd sit διάτορος, id est, *vocalis*; sive τρανὸς, id est, *disertus*. Restat hujus nominis & alia causa, scilicet quòd mentis nostræ sensa in alios qui nobis propinqui sunt, dicendo transfundere possumus. Hinc factum est, ut Mercurio linguas sacrificârint. Et aliud nomen gerit, vocatúrque ἐριούνιος, quòd sit *perutilis*, plurimáque commoda suis familiaribus & cultoribus ferat. Dicitur & Socus, id est, quasi sit domorum servator: sive, ut quidam au-

ἰσχυ-

1 non rectè hanc dictionem intellexit Gyraldus. pro περὶ τὸν, lege περὶ τὸ ... —

2 ἀπέστειλαν ἐξ οὐρανοῦ MS. μ. τ. ἀν. τῶν ἐπὶ γῆς ζώων, λογικὸν ποι — MS. β. Vide Jambl in Epist. ad Dexippum, apud Stobæum.

3 ἀλλ' ἐνθένδε. MS. hîc Gyral. διάκτορον legit.

4 διαλέγειν, MS. διάγειν, rectiùs. ὁ διάγων τὰς ἀγγελίας, σαφὴς, σχ Hom. Il. β. v. 103.

5 Σῶκος ἐριούνιος. σχ Hom. Υ. ...

6 ἀκα-

tumant, quasi sit ἰσχυρὸς, id est, *fortis.* Hujus rei manifestum signum est, quòd eundem & ἀκάκητον, id est, *ab omni damno alienum*, & quòd nulli quippiam inferat mali, nominant. Sermo enim nobis datus est, non ut alicui sermone noceamus, verùm ut dicendi facultate omnibus prosimus. Hinc eidem Mercurio conjunxerunt Sanitatem. Appellatur Mercurius ἀργειφόντης. Nominis hujus ratio est, quòd omnia clarissimè ostendat, & in lucem protrahat. Veteres enim τὸ λευκὸν, id est, *albedinem* aut *claritatem* vocârunt ἀργὸν. Aut hanc appellationem sortitus est à celeritate, quâ in suis profectionibus utitur. Nam celeritas quandoque per antiphrasin ἀργὸν, id est, *tarditas* nuncupatur. Mercurius χρυσόῤῥαπις nomen tenet, id est, *virgam auream gestans*, sive aureas alapas infligens. Plurimi enim faciendum est, si quis eâ ferulâ cædatur. nam immenso precio digna est, imò omnia etiam preciosissima superat opportuna correctio, si huic modò accommodaverimus aures. Fertur Mercurius deorum esse interpres: & aiunt eum ad homines deferre, quæ à diis acceperit mandata. Interpres est ideo, quòd ea quæ oratione explicantur, vox ad aures transferat. Est autem deorum nuncius, siquidem orationis πτε-

ἰσχυρός. [6] καὶ τὸ ἀκάκητον λέγεσθαι τοιούτου τινὸς σημεῖόν ἐστιν. οὐ γὰρ πρὸς τὸ κακοῦν καὶ βλάπτειν, ἀλλὰ πρὸς τὸ σώζειν μᾶλλον γέγονεν ὁ λόγος. ὅθεν καὶ τὴν ὑγείαν αὐτῷ συνῴκισαν. [7] Ἀργειφάντης δέ ἐστιν, οἱονεὶ ἀργεφάντης, ἀπὸ τοῦ ἀργῶς πάντα φαίνειν καὶ σαφηνίζειν. τὸ γὰρ λευκὸν, ἀργενὸν ἐκάλουν οἱ παλαιοί. ἢ ἀπὸ τῆς κατὰ τοῦ φοιτᾷ ταχύτητος. καὶ γὰρ τὸ ταχὺ, ἀργὸν λέγεται κατὰ ἀντίφρασιν. [8] χρυσόῤῥαπις δὲ, ὅτι πολύτιμός ἐστι καὶ ὁ ἐξ αὐτοῦ ῥαπισμός. πολλοῦ γὰρ ἀξία ἐστὶν ἡ εὔκαιρος νουθεσία, καὶ ἐπιστροφὴ τῶν αὐτῇ προσεχόντων. παραδέδοται δὲ καὶ κῆρυξ θεῶν, καὶ διαγγέλλειν αὐτὸν ἔφασαν τὰ παρ' ἐκείνων τοῖς ἀνθρώποις. κῆρυξ μὲν, ἐπεὶ διὰ φωνῆς γεγωνυίας παρισᾷ τὰ κατὰ τὸν λόγον σημαινόμενα ταῖς ἀκοαῖς. ἄγγελος δὲ, ἐπεὶ τὸ βούλημα τῶν θεῶν γινώσκομεν ἐκ τῶν ἐνδεδομένων ἡμῖν κατὰ τὸν λόγον [9] ἐνεργειῶν.

πέδιλα

6 ἀκάκητα MS. ὁ μηδενὶς κακῶ μεταδοτικός, σχ. Hom. ιλ. π. v. 185. nescio tamen annon ab Acaco enutritus Mercurius, inde etiam nomen hoc traxerit. dictus est & Acacesius ab Arcadibus.

7 Ἀργειφάντης ex Epigr. affertur, ut ἱεροφάντης, Proclo, ὁ ἐν ἀργῷ φαίνων. mox —— ἢ ἀπὸ τῆς κατὰ τὴν φοιτὴν ταχύτητος, vel ut alius, ἢ ἀπὸ τῆς κατ' ἀντίφρασιν ταχύτητος. prior lectio confirmatur per ἱππία πτερόεντα ——

8 σχ. ιλ. Ο. v. 258.

9 λόγοι ἐννοιῶν. MS. Gyraldus, ἐνεργειῶν

πέδιλα δὲ φέρει πτερωτὰ, καὶ δι' ἀέρος φέρεται, συμφώνως τῷ ὁμήρῳ, καθάπερ εἴρηται τὰ ἔπη πτερόεντα. καὶ γὰρ τὴν ἶριν ποδήνεμον διὰ τοῦτο, καὶ ἀελλόποδα καλοῦσιν ἄγγελον, ἀπὸ τοῦ ὀνόματος παρεισάγοντες. ψυχοπομπὸν δὲ τὸν Ἑρμῆν ἐμυθεύσαντο εἶναι, ξυμβαλόντες, ὅπερ ἴδιον αὐτοῦ ἐςι, τὸ ψυχαγωγεῖν. διὰ τοῦτο καὶ ῥάβδον αὐτῷ ἐγχειρίζουσι, [10] τῇ τ' ἀνδρῶν ὄμματα θέλγει, τὰ τῆς διανοίας δηλονότι· τοὺς δ' αὖτε καὶ ὑπνώοντας ἐγείρει. καὶ παρορμᾷν γὰρ τοὺς παρειμένους ῥᾳδίως, καὶ καταςέλλειν τοὺς παρωρμηκότας δυνατός ἐςιν. ἐντεῦθεν ἤδη τοὺς ὀνείρους ἐπιπέμπειν ἔδοξε, καὶ μάντις εἶναι διὰ τοῦ τοιούτου τρόπου, τρέπων ὡς βούλεται τὰς φαντασίας. [11] θεῶν τ' ἄγγελοι ὄνειροι. οἱ δ' ἀποπληροῦντες, περὶ τὴν εἰρημένην ῥάβδον, τὸ τοῦ κηρυκίου σχῆμα δράκοντες, σύμβολόν ἐςι τοῦ καὶ τοὺς θηριώδεις ὑπ' αὐτοῦ [12] κηλεῖσθαι λέοντας τὰς ἐν αὐτοῖς διαφορὰς, καὶ συνδέοντας αὐτὰς ἅμματι δυσλύτῳ. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ εἰρηνο-

ſidio voluntatem divinam cognoſcimus. Geſtat talaria alata, iiſque per aëra fertur, ſicuti teſtatur Homerus eo loci ubi inquit, ἔπεα πτερόεντα, id eſt, *volantia verba*. Hinc nominant etiam Irim ποδήνεμον, id eſt, *velocem*, & ἀελλόποδα, id eſt, *pernicem*, ipſo nomine nuncium ſignificantes. Fabulati ſunt veteres Mercurium eſſe ψυχόπομπον, id eſt, *animarum deductorem*, innuentes eum ψυχαγωγεῖν, id eſt, *demulcere animos hominum*, quod ipſius proprium eſt. Propterea virgam ei tradunt, quâ delinit hominum oculos, nimirum mentis. Eâdem & ſomnolentos excitat. facilè námque remiſſos permovet, properantes autem citra laborem inhibet. Hinc etiam ſomnia mortalibus immittere viſus eſt. Et vates creditus eſt, quòd in facili quò vult, hominum phantaſias & cogitationes impellat. Et ſomnia Deorum nuncii ſunt. Serpentes, qui ambiunt virgam, quam manu geſtat, caduceíque formam ob oculos ponunt, indicio ſunt, etiam immanes leones, quoties naturali feritate commoti inter ſe ſæviant, ab ipſo feritatem eorum cicurari, eandémque nodo inſolubili vinciri. Hinc non ab re putant, caduceum

γιῶν l. ἶρις autem videtur Hebræorum עיר in Daniele. quod autem ψυχοπομπὸν vocat, idem eſt cùm dicitur πομπὸς, πυλαῖος, χθόνιος, ψυχῶν ταμίας ——

10 Hom. ἰλ. α. 343. V. mox παρορμᾷν ῥᾳδίως — De Mercurii Virgâ plura Gyraldus.

11 ἰλ. β. v. 26.

12 κεκλῆσθαι καὶ καταθέλγεσθαι λέοντος —— καὶ συνδέοντος. MS. lege κηλεῖσθαι —— Bellantes & diſſidentes interpretum oratione ſedantur. Iſidor.

esse pacificum. Ferunt enim, qui pacem ambiunt, manibus germina, quibus indicant se cupere, ut denuò colatur terra: proinde abstinent manum à mansuetis & fructiferis arboribus, nec eas exscindere aut lædere pergunt. Qui affirmant Jovem tulisse ex Maia Mercurium, docere videntur, Mercurium speculationi & sedulæ inquisitioni natum esse. Nam *μαῖαι*, id est, *obstetrices*, quæ obstetricandi officio funguntur apud parturientes mulieres, hinc *μαῖαι*, id est, *obstetrices* nominatæ sunt, quasi scrutando fœtus in lucem producant. Non habere manus & pedes, formáque quadratus fingitur Mercurius. Quadrata ipsius forma est, ut ejus stabilitatem & soliditatem cognitam nobis veteres faciant: quapropter etiam Mercurii casus, putatur esse incessus. Carere manibus & pedibus dicitur, quòd non opus habeat vel manibus vel pedibus, ad ea quæ sibi mandata sint, expedienda. Veteres Mercurii parentes natu grandiores pingunt, habentes testiculos sursum tractos & erectos. Juniores autem & imberbes formantur, quasi testes habeant remissos. Quid sibi volunt isto figmento? Quòd in iis qui provectioris

ποιὸν δοκεῖ τὸ κηρύκιον εἶναι. Φέρουσι δ' ἄλλως οἱ μετιόντες τὴν εἰρήνην, καὶ θαλλοὺς ἀνὰ χεῖρας, πρὸς ὑπόμνησιν τοῦ γεωργεῖσθαι θέλειν τὴν χώραν, καὶ Φειδώ τινα εἶναι τῶν ἡμέρων καὶ καρποφόρων Φυτῶν. ἐκ δὲ μαίας ἔφασαν γεγενῆσθαι Διὸ τὸν Ἑρμῆν, ἀποδηλοῦντες πάλιν διὰ τούτου, θεωρίας καὶ ζητήσεως εἶναι γέννημα [13] τὸ ζῶον. καὶ γὰρ αἱ μαῖαι μαιούμεναι τὰς γυναῖκας, ἐντεῦθεν εἴρηνται μαῖαι, τῷ ὡσανεὶ [14] ἐξερευνήσει προάγειν εἰς Φῶς τὰ βρέφη. πλάττεται δὲ καὶ ἄχειρ, καὶ ἄπους, καὶ τετράγωνος τῷ σχήματι ὁ Ἑρμῆς. τετράγωνος μὲν, τῷ τὸ ἑδραῖον τε καὶ ἀσφαλὲς ἔχειν, ὥς τε καὶ τὰς πτώσεις [15] αὐτῶν βάσιν εἶναι. ἄχειρ δὲ καὶ ἄπους, ἐπεὶ οὔτε ποδῶν, οὔτε χειρῶν δεῖται πρὸς τὸ ἀνύειν τὸ προκείμενον αὐτῷ. οἱ δ' ἀρχαῖοι τοὺς μὲν πρεσβυτέρους καὶ [16] γεννῶντας τὸν Ἑρμῆν, ὀρθὰ ἐποίουν τὰ αἰδοῖα ἔχοντας· τοὺς δὲ νεωτέρους καὶ ἀγενείους, [17] ἀνειμένους. παριστῶντες, ὅτι ἐν ταῖς προβεβηκόσι ταῖς ἡλικίαις γόνιμος ὁ λόγος καὶ τέλειός ἐστιν. [18] ὃς δὴ καὶ τυχὼν

13 λόγον. καὶ γὰρ αἱ μαιευόμεναι τὰς γ. MS.

14 ἐξ ἐρεύνης MS.

15 αὐτοῦ. MS.

16 γεννῶντας τοὺς Ἑρμᾶς. Vide Gyrald. p. 290.

17 τοὺς δὲ νεωτέρους καὶ λείους, καὶ ἀγενείους, παρειμένα. παριστάντες MS. Artemid. lib. 1. Oneir. Herod 2. al τῶν Ἑρμῶν. Velarius hæc pessime.

18 ὃς δὴ καὶ τυχὼν τοῦ ὄντι θεοῦ, τυγχάνειν ὧν ἂν προέληται MSS.

19 εἰδιῶ.

χῶν τῷ ὄντι ἐστὶ, τυγχάνων ὧν ἐὰν πρόθηται. ἐν δὲ τοῖς ἀώροις, ἄγονος καὶ ἀτελής. ἵδρυται δὲ καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς. [19] καὶ ἐνόδιος λέγεται, καὶ ἡγεμόνιος, ὡς αὐτῷ εἰς πᾶσαν πρᾶξιν ἡγεμόνι χρῆσθαι, καὶ αὐτοῦ [20] ὄντος τοῦ ἐν ταῖς βουλαῖς εἰς τὴν δέουσαν ἡμᾶς ἀνάγοντος. τάχα δὲ καὶ ἐπ' ἐρημίας, ἐπειδὴ κἀκεῖ τῆς παρασκευῆς αὐτοῦ καὶ τῆς θεραπείας δεῖ. διὰ δὲ τὸ κοινὸν αὐτὸν εἶναι [21] ἔν τε ἀνθρώποις πᾶσι, καὶ πᾶσι τοῖς θεοῖς, ὁπόταν τὶς εὕρῃ τὶ προάγων ἐν ὁδῷ, σύνηθες ἐπιφθέγγεσθαι, κοινὸν εἶναι [22] τῷ ἑρμῇ, ὅς δὴ συνίσωρ ἐστὶ τῆς εὑρέσεως, ἐνόδιος ὤν, ἐμφαίνοντες ὅτι κοινὸν ἀξιοῦσιν εἶναι [23] καὶ τῶν εὑρημένων, ἐντεῦθεν καὶ τῶν εὑρημάτων ἑρμαίων λεγομένων. προσσωρεύουσι δὲ τοὺς λίθους τοῖς Ἑρμαῖς [24] ἕκαστος τῶν παριόντων ἕνα τινὰ αὐτοῖς προστιθεὶς, ἢ ὡς χρήσιμόν τι καὶ κοινωνικὸν τὸ

sunt ætatis, ratio fœcunda & perfecta sit, quæ quidem facile quæ proponit assequitur. In junioribus autem & immaturis, eandem rationem esse imperfectam, & minus fœcundam Ejus simulachrum in viis constituunt. & hinc ἐνόδιος, quasi *meliorem* semper monstret *viam*, & itinerantibus prosper sit, dicitur. Et ἡγεμόνιον, id est, *ducem* eum appellant, quasi ejus opera in re omni uti conveniat: & quasi etiam in deliberationibus & consultationibus in meliorem semper nos traducat sententiam. Etiam ejus statuæ in solitudinibus ponuntur, quasi istic sit quoque sanctè colendus. Ideo autem, quòd communis tam deorum quàm hominum sit minister, si quis iter faciens fortè fortunâ quid invenit, consuetudo inolevit ut inventor exclamet, *Rei inventæ partem etiam Mercurio competere.* Inventionis enim adjutor est, cum sit viarum præses. Proinde meritò acclamant, se rei inventæ Mercurium participem facturos. Hinc Græci omnia quæ fortè fortunâ reperiuntur, Ἑρμαῖα, id est, *Mercurialia* nuncupant. Statuis Mercurialibus accumulant lapides. Quilibet námque eorum qui ejus statuam prætereunt, lapidem adjicit. Causæ autem ejus rei sunt plurimæ. Una est,

παρ

19 εὐόδιος.

20 αὐτῷ δέοντες —— δέονται ἡμᾶς ὁδὸν —— ἐπ' ἐρημίας πρὸς τὴν παρασκευὴν καὶ θεραπείαν δεῖ. MS. Gyral legit ὡς αὐτῷ δέοι εἰς πᾶσαν πραξ. rectè.

21 καὶ τὸν αὐτὸν —— καὶ τοῖς θεοῖς MS. Jamb. de Mysteriis prima sunt verba. Θεὸς ὁ τῶν λόγων ἡγεμὼν ὁ Ἑρμῆς πάλαι δέδοκται —— εἶναι κοινός. Vid. Halicarn. Dionys. in πρωτ.

22 τὸν ἑρμῆν. MS.

23 εἶναι καὶ τὸ εὑρημένον. MS. Jambl. de Myst. p. 1.

24 ἑκάστου —— προσιόντος —— & mox —— ἑκάστου ποιοῦντος —— μαρτυρουμένους —— ἐπισημαινομένου —— ποιοῦντος —— MS. Vid. Drusii in Prov. & Scotti Adagia sacra de Acervis Mercurialibus.

25 ὅτι.

quòd quilibet utile quiddam faciat, quod ad communem omnium spectet utilitatem, dum viam purgat. Altera, quòd obtestetur Mercurium lapidis adjectione, aut lapidis adjectione suum declaret in ipsum honorem, quasi nihil nunc occurrat quod offerat. Alia est, quod statuam Mercurialem prætereuntibus manifestiorem faciat, additione lapidum. Porro alia est, ut per lapides significetur, ex parvis & modicis partibus consistere orationem enunciativam. Ferunt Mercurium etiam mercaturæ existere deum, & merito: est enim ementium & vendentium inspector. Emptiones námque & venditiones citra orationis præsidium contrahere nequimus. Hinc mercaturæ præses esse visus est: & ἐμπολαῖον, id est, *mercatorum curam gerentem*, & κερδῷον, id est, *lucrosum*, aut *lucri authorem* eum appellârunt. Lyræ inventionem ei attribuunt, quasi concentus & concordiæ sit pater, quam dum homines tenent, certè feliciter vitam transigunt. Quapropter creditur hominum animis concinnatum, sibique consentientem subjicere mentis habitum. Volentes autem veteres demonstrare, etiam in occulta vim ejus porrigi, furem eum esse tradide-

παρ' αὐτοῦ ἕκαστος ποιῶν, διὰ τοῦ καθαίρειν τὴν ὁδὸν, εἴ τε μαρτυροποιούμενος τὸν Ἑρμῆν, εἴ τε ὡς ἐπισημαινόμενος τὴν εἰς αὐτὸν τιμὴν, εἰ μηδὲν ἄλλο ἔχειν προσενεγκεῖν αὐτῷ, εἴ τε ἐκδηλότερον τοῖς παριοῦσι τὸ ἀφίδρυμα ποιῶν, εἴ τε πρὸς σύμβολον τοῦ ἐκ μικρῶν μερῶν συνεστάναι τὸν προφορικὸν λόγον. λέγεται δὲ καὶ ἀγοραῖος πρῶτος, εἰκότως. ἐπίσκοπος γὰρ τῶν ἀγοραζόντων τὶ, ἢ πιπρασκόντων, ὡς μετὰ λόγου πάντα ποιεῖν [25] δεόντως. ἐντεῦθεν καὶ τῶν ἐμποριῶν ἐπιστάτης ἔδοξεν εἶναι, καὶ ἐμπολαῖος, καὶ κερδῷος ἐπωνομάσθη. τῆς δὲ λύρας [26] εὑρετής ἐστιν, οἷον τῆς συμφωνίας, καὶ ὁμονοίας. καθ' ἣν οἱ ζῶντες εὐδαιμονοῦσιν, ἡρμοσμένην ἔχειν τὴν διάθεσιν ἐπιβάλλων. παραστῆσαι δ' αὐτῷ τὴν δύναμιν, [27] καὶ τὴν τῶν ἀπεμφαινόντων θέλοντες, κλέπτην αὐτὸν παρέδωκαν, καὶ δολίου [28] ἑρμοῦ ἱδρύσαντο. λανθάνει γὰρ ὑφαιρούμενος τὸν [29] προδιδόμενον τοῖς ἀνθρώποις, καὶ

κλέπτων,

25 ἐπίσκοπος γὰρ τῶν ἀγοραζόντων ἐστὶν, ἤδη καὶ ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς διατελεῖν [al. διατρίχει] δέοντος. MS. post Κερδῷος, sequitur — ὡς ἂν μόνος τῶν ἀληθινῶν κερδῶν τοῖς ἀνθρώποις αἴτιος ὤν. MS.

26 Hom. Hymn. εἰς Ἑρμῆν MS. autem constituit hunc locum, συμφωνίας καὶ ὁμολογίας καθ' ἣν, &c. διαμενοῦσιν, ἁρμ. —— ἐπιβάλλοντες. sic.

27 αὐτὸ τὴν δύναμιν. καὶ διὰ τῶν ἱμ. —— MS.

28 δολίου Ἑρμοῦ βωμὸν ἵστασι ἱδρύσαντο. MS.

29 τὰ προδιδόμενα MS. post γὰρ deest fortè λόγος ——

κλέπτων, ἔσθ' ὅτε τῇ πιθανότητι τὴν ἀλήθειαν. ὅθεν τινὰς καὶ ἐπικλόποις λόγοις χρῆσθαι λέγουσι. καὶ γὰρ τὸ σοφίζεσθαι τῶν εἰδότων λόγῳ χρῆσθαι, ἴδιόν ἐστι. νόμιος δὲ λέγεται, [30] τῷ τῇ ἐπανορθώσει νόμος εἶναι προστακτικὸς τῶν ὡς ἐν κοινωνίᾳ ποιητέων. διὰ [31] γοῦν ὁμόνοιαν μετήχθη καὶ ἐπὶ τὴν τῶν λόγων ἐπιμέλειαν. σέβονται δὲ αὐτὸν καὶ ἐν ταῖς παλαίστραις μετὰ τοῦ Ἡρακλέους, [32] ἐν τῇ ἰσχύϊ μετὰ λογισμοῦ χρῆσθαι δέοντος. τῶν γὰρ πεποιθότων μόνῃ τῇ τοῦ σώματος δυνάμει, τοῦ δὲ λόγου, ὃς καὶ τέχνας εἰς τὸν βίον ἤγαγεν, ἀμελούντων, πάνυ ἄν τις οἰκείως ἐπείποι, [33] δαιμόνιε, φθίσει σε τὸ σὸν μένος.

runt, & in fraudulenti Mercurii honorem templa ſtatuerunt. Clam enim hominem in judicium protractum oratione liberat, veritatémque perſuaſione furatur. Hinc dicitur, quoſdam furtivis ſermonibus uti. Siquidem hi ſoli ſophiſtæ eſſe nôrunt, qui certam diſſerendi habent methodum. Νόμιος, id eſt, *legum antiſtes* eſt, quod lex caſtigando ea imperet, quæ in civitate aut communione aliquâ ſeu facienda, ſeu vitanda ſunt. Propter ſingularem ejus concordiam etiam orationis cura ipſi commiſſa eſt. Simul cum Hercule in palæſtris colitur, ut demonſtretur, fortitudine utendum eſſe cum ratione & prudentiâ. Qui enim confidunt de ſola corporis fortitudine, & rationem, cujus beneficio artes ſunt invectæ, negligunt, his inquam quis admodum convenienter dicat; *Divine, tua te perdet inſania.*

30 τὸ ἐπανορθώσει l. ἐπ' ἀνορθ. νόμος εἶναι, προστακτικὸς ὢν τῶν ὡς ——

31 τὴν ὁμωνυμίαν. & pro λόγων, νόμων MS. Gyraldus fortè plus in ſuo codice reperit. νόμοι autem exactum quoddam modulationis genus ſunt.

32 ὡς τῇ ἰσχ. —— mox τῇ γὰρ μόνῃ πεποιθότι —— & ἀμελοῦντι, quod rectius. MS.

33 Hom. ιλ. ζ. v. 407. quod autem fuerit ἐναγώνιος —— Pind. 2. Pyth. teſtatur. item 1. N. ἀγώνιον ἀοίδαν Ἑρμᾷ καὶ σὺν Ἡρακλεῖ —— Vide etiam *Fabr. Agon.* l. 1. c. 18. —— & *Falconerium ad inſcrip. Athlet.* p. 21.

Περὶ τῶν [1] Παραδεδομένων μύθων.

De Fabulis antiquitus traditis. 17.

Τοῦ δὲ πολλὰς καὶ ποικίλας περὶ θεῶν γεγονέναι παρὰ τοῖς

PLurimas variáſque de diis fuiſſe apud antiquos fabu-

1 hunc titulum non agnoſcit MS. & immediatè hæc cum præcedentibus conjungit.

las, quarum aliæ à Magis, aliæ ab Ægyptiis, porro aliæ a Celtis & Afris, & ab aliis Græcis compositæ sunt, testimonio sint vel illa verba, quibus (ut fingit Homerus) Jupiter Junonem affatur in hunc modum:

Pectore adhuc memori retinésne, prioribus annis
Quas mihi commisso dederis pro crimine pœnas?
Cum suspensa polo super ardua nubila, longa
Fune pependisti, vinctas incude ligata
Ad plantas geminâ?

Hæc certè profert poëta, quasi quoddam antiquæ fabulæ vestigium, quæ ita habet: Jovem vinxisse Junonem compedibus aureis. Aureis vinculis constrictam esse Junonem, ideo fingitur, quòd auri colorem astra præ se ferant. Pedibus autem Junonis alligâsse incudes duas. Incudes sunt mare & terra, à quibus aër inferior extenditur, ut neutram in partem abduci possit. Meminit Homerus alterius fabulæ, juxta

τοῖς παλαιοῖς Ἕλλησι μυθοποιίας, ὡς ἄλλαι μὲν [2] ἐπὶ Μάγοις γεγόνασιν, ἄλλαι δὲ παρ' Αἰγυπτίοις καὶ Κελτοῖς, καὶ Λίβυσι, καὶ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι, μαρτύριον ἂν λάβοι τὶς τὸ παρ' Ὁμήρῳ λεγόμενον ὑπὸ Διὸς, πρὸς τὴν Ἥραν, τοῦτον τὸν τρόπον.

[3] ἢ οὐ μέμνησ' ὅτε τ' ἐκρέμου
ὑψόθεν, ἐκ δὲ ποδοῖιν,
ἄκμονας ἧκα δύω.

Ἔοικεν ὁ ποιητὴς [4] μύθου παλαιοῦ παραφέρειν τοῦτο, καθ' ὃν ὁ Ζεὺς ἐμυθεύετο κεκρεμακέναι τὴν Ἥραν χρυσαῖς ἁλύσεσι, τῷ χρυσοφανές τι ἔχειν τὰ ἄστρα. καὶ ἐκ τῶν ποδῶν αὐτῆς δύο ἄκμονας ἐξηρτηκέναι, τὴν γῆν δηλονότι, καὶ τὴν θάλατταν, ὑφ' ὧν τείνεται κάτω ὁ ἀὴρ, μηδετέρωθεν ἀποσπασθῆναι δυνάμενος. ἑτέρου δὲ μύθου μέμνηται

τοῦ

2 ἐπὶ Μάγοις γεγ. ἄλλαι δ' ἐπὶ Φρυξὶ, καὶ ἤδη παρ' Αἰγυπτίοις τε καὶ Κελτοῖς καὶ Λ. καὶ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι MS. De his Vide Laërtii procem. & notas. *Vossium* de sectis Phil. c. 1. Quod de Phrygibus ait, habes apud *Diod. Sic.* & *Eusebium*. Φρύγιος λόγος tribuitur *Democrito* à *Laërtio*. *Damascius* de *Rhea* Physiologiâ laudat Φρυγίους λόγους —— credidi Orpheum scripsisse. Vide apud Suidam ejus Θρονισμοὺς Μητρῴους & Κορυβαντικά. pertinent enim ad Phrygum μυθοποιίαν sive θεοποιίαν, cujus authorem Orpheum facit *Proclus*. *Damascius* περὶ Ἀρχῶν postquam enumerâsset μύθων Ἑλληνικῶν ὑποθέσεις (Vide Ger. Vossium in Phurnuto,) addit πολλῶν καὶ ἄλλων ἐθνῶν, colligitque Phœnicum μυθολογίας ex *Mocho*. Ægyptiorum ex *Heraisco*, *Asclepiade*, & *Eudemo*; Babyloniorum, Sidoniorum, Magorum (quibus adjungit πᾶν τὸ Ἄρειον γένος) ex eodem *Eudemo*. Idem docet Chaldæorum Phœnicum, Ægyptiorum & Orpheos Theologiam esse eandem. Confer Plutarchum lib. περὶ χρησμῶν.

3 Lege μέμνησ' ὅτ' ἐκρέμω —— paulo aliter tamen apud Hom. ιλ. Ο. v. 18. Hunc locum hoc modo etiam interpretatur qui vitam Homeri scripsit & σχ. Homeri.

4 μύθου παλαιοῦ (MS. addit) ἀπόσπασμα καθ' ὃν ὁ Ζεὺς ε. κακρ. ἐκ τοῦ αἰθέρος τὴν Η. MS. & σχ. Hom.

5 ὑπὸ

τοῦ κατά. τὴν Θέτιν, ὡς ὑπ' [5] αὐτοῦ σεσωσμένου τοῦ Διός.

Ὁππότε μιν ξυνδῆσαι Ὀλύμπιοι ἤθελον ἄλλοι,
Ἥρη τ' ἠδὲ Ποσειδάων καὶ Παλλὰς Ἀθήνη.

Φαίνεται δ' ὅτι κατ' ἰδίαν τούτων ἕκαστος τῶν θεῶν ἐπεβούλευε τῷ Διὶ συνεχῶς, μέλλων ἐμποδίζειν ταύτην τὴν διακόσμησιν, ὅπερ ἐγένετο, εἰ τὸ ὑγρὸν ἐπεκράτησε, καὶ ἐξυδατώθη πάντα· ἢ τὸ πῦρ, καὶ ἐξεπυρώθη ὁ ἀήρ. ἡ δὲ κατὰ τρόπον διαθεῖσα πάντα Θέτις, ἤτοι πρόνοια, τὸν ἑκατόγχειρα Βριάρεων, ἤτοι τὴν θείαν δύναμιν ἀντέταξε τοῖς θεοῖς, καθ' ἣν ἴσως διανέμονται πανταχόθεν αἱ ἐκ τῆς γῆς ἀναθυμιάσεις, ὡς διὰ πολλῶν χειρῶν τῆς εἰς πάντας τοὺς ἀριθμοὺς διαιρέσεως γινομένης. Σκέψαι δ' [6] εἰ ἐπὶ τὸ αἴρειν, ὡσανεὶ βορὰν τῶν τοῦ κόσμου μερῶν, ὠνόμασται Βριάρεως. Αἰγαίων δέ ἐστι, ὁ ἀεὶ τεθηλὼς καὶ γαίων. δεῖ γὰρ μὴ [7] συγχεῖν τοὺς μύθους, μηδ' ἑτέρων τὰ ὀνόματα ἐφ' ἑτέρους μετα-

cujus tenorem Thetis Jovem servâsse creditur. Poëtæ autem verba sic habent:

Cum reliqui vellent ipsum dii stringere vinclis,
Juno, Neptunúsque deus, Pallásque Minerva.

Apparet enim, utrunque deum privatis odiis extimulatum, Jovi insidias struxisse, ut mundi decorum ædificium impedirent. Et sanè ipsorum conatus processissent, si aquæ invaluissent, & omnia in aquam fuissent conversa: aut si ignis longè latéque regnâsset, aërque incensus fuisset. Thetis autem, quæ quodammodo cuncta permeat; nisi eam mavelis vocare divinam providentiam; centimanum Briareum, sive, divinam potentiam, diis opposuit. Vi autem hujus potentiæ liberè ubique vagantur exhalationes, quæ à terra ascendunt, tanquam per multas manus in omnia diffusæ & derivatæ. Certè inquisitione dignum est, num Briareus ἀπὸ τοῦ αἴρειν, id est, *auferendo*, hoc nomen consequutus sit: quasi sit, βορὰ, id est, *vorago* omnium mundi partium. Ægæon nomen ei impositum est, quòd semper virescat, & floreat. Haud enim metuere debemus fabulas, quo minus omnia liberè interprete-

φέρειν,

5 ὑπ' αὐτῆς MS. cui desunt ἤτοι πρόνοια & τὴν θείαν δύναμιν —— Vide σχ. Hom. ad ιλ. α. v. 400 & ad υ. v. 67.

6 εἰ ἐπὶ τὸ αἴρειν τινὰ ὡς ἂν βορρᾶν τῶν κόσμου μ. ita MS. βριάρεων [inquit Tzetzes ad Hes. p. 149.] ὑπερβαίνειν ἐσ' ὕψος —— εἶτ' ἐν τῷ Βορρᾷ. & Βριάρεως illi est Spiritus ὁ ἐκ τοῦ βορείου πόλου ἰών.

7 δεῖ μὴ —— MS. δεῖ δὲ συγχεῖν — lege μὴ συγχεῖν, μηδ' ἐξ ἑτέρου τὰ ὀνόματα εἰς ἕτερον μεταβαίνειν MS. & μηδ' εἴ τι προσανεπλάσθη ταῖς παραδεδομέναις καθ' αὐτοὺς γενεαλογίαις ὑπὸ τῶν μὴ συνιέντων τὰ αἰνιττόμενα, κεχρημένοι δὲ ὡς καὶ τοῖς πλάσμασιν, ἀλόγως τίθεσθαι — forf. εἶναι λέγει —— Schol. Hesf. Theog.

8 Πάλιν

mur, etiamsi interdum aliorum nomina aliis applicanda sunt. Nec etiam si quid ab genealogiis ipsorum parùm recessit, propterea putandum est minus iis per analogiam respondere. A veteribus etiam Chaos fabulâ comprehensum accepimus, cujus author est Hesiodus. Post Chaos autem productum, Terra, Tartarus & Amor provenerunt. at ex Chao processere Erebus, & Nox. Ætheris & Diei mater fertur Nox. Illud tamen non est omittendum, quod Hesiodus scribit, post Chaos demum Terram prodiisse, dum ait: *Primum quidem omnium factus est ille locus, qui Chaos nominatur, inter cœlum & terram situs. atque deinde,*

Ampla sinu tellus. divûm stabilissima sedes
Cunctorum, quotquot niveo lætantur Olympo:
Tartaráque, in magnis penetralibus abdita terræ:
Quique inter superos Amor est pulcherrimus omnes,
Artus qui divûmque resolvens atque virorum,
Consilium prudens, mentémque in pectore vincit.
Nati sunt ex Nocte Dies ac splendidus Æther.
At Chaos & Noctem peperit, Erebíque tenebras.

Terra facta est per consessum,

φέρειν, μὴ δ' εἴ τι προσεπεπλάσθη ταῖς κατ' αὐτοὺς παραδεδομέναις γενεαλογίαις, ἀναλόγως τίθεσθαι. [8] Πάλιν οὖν ἐμυθεύσαντο χάος γενέσθαι, καθάπερ Ἡσίοδος ἱστορεῖ. μετ' αὐτὸ δὲ τὴν γῆν, καὶ τὸν Τάρταρον, καὶ τὸν ἔρωτα. ἐκ δὲ τοῦ Χάους, τὸ Ἔρεβος, καὶ τὴν νύκτα φῦναι. ἐκ δὲ τῆς νυκτὸς, τὸν αἰθέρα καὶ τὴν ἡμέραν. [9] Εἰδέναι γοῦν δεῖ, ὅτι Ἡσίοδος μετὰ τὸ Χάος ἔφησε γενέσθαι τὴν γῆν, λέγων, ἤτοι μὲν πρώτιστα μεταξὺ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὁ τόπος Χάος ἐγένετο, αὐτὰρ ἔπειτα

Γαῖ' εὐρύστερνος, πάντων ἕδος ἀσφαλὲς αἰεὶ
Ἀθανάτων, τοὶ ἔχουσι κάρη νιφόεντος ὀλύμπου.
Τάρταρά τ' [10] εὐρυόδοντα μυχῷ χθονὸς εὐρυοδείης.
Ἠδ' ἔρος, ὃς κάλλιστος ἐν ἀθανάτοισι θεοῖσι,
Λυσιμελὴς πάντων τε θεῶν, πάντων τ' ἀνθρώπων.
Δάμναται ἐν στήθεσσι νόον, καὶ ἐχέφρονα βουλήν.
Νυκτὸς δ' αὖτ' αἰθήρ τε, καὶ ἡμέρη ἐξεγένοντο,
Ἐκ χάεος δ' ἔρεβός τε, μέλαινά τε νὺξ ἐγένοντο.

[11] Ἡ γῆ μὲν κατὰ συνίζησιν γέγονεν.

8 Πάλιν τοίνυν, πρῶτον ἱμ. MS.
9 —— Ἡσίοδος κατασχὰς τὸ Χάος ὄντος ... —— Χάος γίνετ' αὐτὰς ἔπ. ——

10 —ἠερόεντα, vel εὐρώεντα lege.
11 hæc omnia usque ad τῆς γῆς descripsit ex. Hesiod Theog. post ἀστράπη idem recte addit κεκοσμημένον.

γονεν. ὁ ἀὴρ δὲ, κατὰ ἀνάδοσιν. τὸ δὲ λεπτομερὲς τοῦ ἀέρος, γέγονε πῦρ. ἡ δὲ θάλαττα, κατὰ ἐκμύζησιν· τὰ δὲ ὄρη, κατὰ ἐξοστρακισμὸν τῆς γῆς. Νυκτὸς δ' αὖτ' αἰθήρ τε, ὅτι ὁρῶμεν τὸν αἰθέρα τοῖς ἀστράσιν ἐν τῇ νυκτί. καὶ πάλιν εἰ μὴ ὑποχωρήσει ἡ νὺξ, ἡμέρα οὐ γίνεται. [12] ἔστι δὲ Χάος μὲν, τὸ πρὸ τῆς διακοσμήσεως γινόμενον ὑγρὸν, ἀπὸ τῆς χύσεως οὕτως ὠνομασμένον. ἢ τὸ πῦρ, ὅ ἐστι [13] καῦος, καὶ αὐτὸ κέχυται διὰ τὴν λεπτομέρειαν. [14] ἦν δέ ποτε (ὦ παῖ) πῦρ τὸ πᾶν, καὶ γενήσεται πάλιν ἐν περιόδῳ. [15] σβεσθέντος δ' εἰς ἀέρα αὐτοῦ, ἡ μεταβολὴ ἀθρόα γίνεται εἰς ὕδωρ. ὃ δὴ λαμβάνει τοῦ μὲν [16] ἀφισταμένου μέρη τῆς οὐσίας κατὰ πύκνωσιν, τοῦ δὲ λεπτυνομένου κατὰ ἀραίωσιν. εἰκότως οὖν ἔφασαν μετὰ τὸ Χάος τὴν [17] γῆν γενέσθαι, καὶ τὰ ἠερόεντα Τάρταρα. ἃ δὲ μυ-

sive per ejus ad centrum seu inferiora recessum: aër per ascensionem exortus est: aër autem in tenuissimas partes dilapsus, evasit in ignem: mare vero per exsuctionem, quod humor avidè è terra quasi sugendo extractus sit, natum esse credendum est. Montes autem per terræ expulsionem exorti sunt. Noctis filius Æther est, quia nocte propter claritatem astrorum conspicitur: præterea nec dies almus exoritur, nisi prius nox recesserit. Chaos est humor ille, qui mundi exstructionem præcessit, noménque istud ἀπὸ τῆς χύσεως, id est, *fusione* traxit. Vel ignis est καῦος, id est, *urens*, siquidem ut ignis in tenuitatem κέχυται, id est, *diffusus est*. Hoc autem universum quondam (ô puer) ignis fuit, certâque mundi quâdam convolutione peractâ, omnia in ignem denuo convertentur. Ignis extinctus transit in aërem, & aër deficiens convertitur in aquam. Aër secundum condensationem, ab eo quod recedit de igne, substantiæ suæ partes recipit: aqua autem quæ extenuatur, secundum relaxationem substantiam suam nanciscitur. Rectè sanè dixerunt Veteres, post Chaos demum terram esse prognatam: nec non & desiderabilia Tartara nascendi ordine Chaos esse sequuta. Tartara vero prædictus poeta terræ conclave

χὸν

12 ab ἡμέρα supra usque ad hunc locum omnia interjecta desunt in uno MS. Achil. in Aratum hanc opinionem recenset, p. 83.

13 ὃ ἔστι ὁσονεὶ χάος. MS.

14 Ἡράκλειτος πῦρ πρῶτον φησὶ γεγονέναι. Achil. in Aratum. mundi ἐκπύρωσιν credidêre Stoici. V. Laert. in Heraclito.

15 προσβεσθέντος MS.

16 τὰ ὑφισταμένης μέρους —— MS. est enim γῆς ὑπόστασμα ὕδωρ Zenoni apud Hes. interp.

17 τὴν τε γῆν MS. τὸ προσειληφέναι αὐτὴν καὶ κρύπτειν MSS. fors. tamen στεῖλαι —— rectius. nam σχ. Hes. exponit τὸν ἀέρα τὸν τὴν γῆν περιέχοντα ——

18 ὁ 3

nuncupavit, quod Tartarus statim à rerum primordio elegerit latebras. Unà autem cum illis in lucem prodiit Erebus, qui est propriè ad generandum impetus. Alius enim ex alio nascitur, generationísque vim sanè pulcherrimâ & plurimâ speculatione esse dignam existimandum est. Erebus è Chao prorepsit. Nominis autem ratio deducta est *ἀπὸ τοῦ ἐρέφεσθαι*, id est, *ab eo quòd contegatur*, & ab alio contineatur: sicuti & Terra confestim sibi conformem terram peperit. Quare autem? Ut terra sit Diis beatis veluti firmum & stabile domicilium, & supra ipsam astra semper motu ferantur, & beatum illud domicilium efficiant: sive ut sit tutum beatorum omnium receptaculum. Terra exhalationes plurimas fundens enixa est cœlum. Cœlum enim communi vocabulo appellatur omnis tenuitas aëris, reliquorúmque elementorum, quæ circa ipsum volitat. Terram procreavit Chaos. Aër enim, qui primo in altum sublatus est, relicto primogenio humore, obscurus & caliginosus erat. Deindè cum in tenues partes abiisset, in æthera & lucem conversus est.

χθὼν γῆς ὠνόμασεν ὁ προειρημένος ποιητής, τῷ προειληφέναι αὐτὸν κεκρύφειν. [18] τὸ δὲ Ἔρεβος σὺν αὐτοῖς γεγονέναι ἐῤῥήθη, ἡ ὁρμὴ ἐπὶ τὸ γεννᾷν. ἅμα γάρ τις ἔκ τινος γίνεται, καὶ παρεῖναι νομιστέον ταύτην τὴν δύναμιν, καλλίστην καὶ ἀξιοθέατον οὖσαν. Τὸ δὲ Ἔρεβος, ἐκ τοῦ Χάους ἐγένετο. [19] ὁπότ' ἐρέφεσθαι καὶ περιλαμβάνεσθαί τι ὑφ' ἑτέρου λόγος, καθὸ καὶ τούτου τυχοῦσα ἡ γῆ, παραχρῆμα ὁμοιόσχημον αὐτῇ τὴν [20] γῆν ἐγέννησεν, ἵνα περὶ πᾶσαν τὴν γῆν εἴη μακάρεσσι θεοῖς ἕδος ἀσφαλὲς αἰεί, τοῖς ἐπ' αὐτῷ θέουσιν ἄστροις μακάρεσσιν, ἤγουν, μακραίωσιν, ἀσφαλὲς οἰκητήριον. [21] ἐγέννησε δ' ἡ γῆ ἐκ τῶν ἀναθυμιάσεων τὸν οὐρανόν. οὐρανοῦ νῦν λεγομένου, κοινότερον παντὸς τοῦ περὶ αὐτὸν λεπτομεροῦς. τοῦ [22] Χάους δὲ θυγάτηρ ἐστὶ καὶ ἡ γῆ. ὁ γὰρ πρῶτος ἀρθεὶς ἀπὸ τοῦ ἀρχεγόνου ὑγροῦ ἀήρ, ζοφώδης καὶ σκοτεινὸς ἦν, εἶτα λεπτυνόμενος εἰς αἰθέρα καὶ φῶς μετέβαλεν. εὐλό-

γως

18 ὁ δ' ἔρεβος σὺν αὐτοῖς MS. ἅμα γάρ τι ἔκ τινος γίνεται MS. A num. 14. ad 19. omnia intermedia desunt nonnullis codd. certè in suo non legit St. Eug. Per. Phil. p. 360. videatur Laertius p. 198. Ed. Lond.

19 ὁ ποιῶν ἐρέφεσθαι.

20 τὸν οὐρανὸν ἐγέννησεν MS. ἵνα μὲν περὶ πᾶσαν ἐέργῃ,

Ἡ δ' εἴη μακάρεσσι θεοῖς ἕδος ἀσφαλὲς αἰεί.

Confer. Orph. Versus apud *Stoba.* Ecl. Phys. & hæc lectio melior est quàm quæ in Hesiodo hodie habetur, *περὶ πάντα.*

21 Plato in Phædone ait *αἴτιον τῦ κόσμυ τὴν γῆν* —— id autem ita verum est, quemadmodum punctum centri generat circumferentiam.

22 Lege cum MS. *ἡ νύξ. ὁ γὰρ* ——

23 Nim.

γως οὖν τοῦτον ἐκ τῆς [23] γῆς γεγονέναι ἐρρήθη. ἡ δὲ γῆ τὰ ὄρη, καὶ τὸ πέλαγος, [24] ἐξ ἧς λέγεται γενέσθαι ἄτερ φιλότητος ἐφημέρου. ἥ τε γὰρ θάλασσα ὑπέμεινεν ἐν τοῖς κοίλοις αὐτῶν μέρεσι μεταβολὴν ὑποστᾶσα· τὰς δὲ παρὰ τὸ ἀνώμαλον τῆς συνιζήσεως τὰς ἐξοχὰς ἔλαβε. μετὰ δὲ ταῦτα, ἡ τῶν λεγομένων ἐστὶ γένεσις Τιτάνων. οὗτοι δ' ἂν εἶεν διαφοραὶ τῶν ὄντων, ὡς Ἐμπεδοκλῆς [25] ἐξαριθμεῖται, Φυσώ τε καὶ Φθιμένην, εὐναίην τε, καὶ ἔγερσιν, κινώ τε, καὶ ἀστεμφῆ, πολυστέφανον, καὶ μεγιστὼ, φορίην, καὶ σοφὴν, καὶ ὀμφάλην, καὶ πολλὰς ἄλλας, τὴν εἰρημένην ποικιλίαν τῶν ὅλων αἰνιττόμενος. οὕτως [26] ἀπὸ τῶν παλαιῶν, Ἰαπετὸς μὲν ὠνομάσθη ὁ λόγος. καθ' ὃν καὶ φωνικὰ ζῶα ἐγένετο, καὶ τὸ ὅλον ψόφος ἀπετελέσθη, ἰακετός τις ὤν. οἷα γὰρ ἡ φωνή. κοῖος δὲ, καθ' ὃν ποῖά τινα τὰ ὄντα ἐστί. τῷ γὰρ

Rectè igitur dicitur, æthera esse terræ sobolem. Terra quoque montes & mare edidit, citra quotidianum amorem. Mare enim in concavitates montium terræque concessit, mutationem sustinens. Montes autem, quod inæqualiter subsideret, hinc altitudines suas nacti sunt. His peractis, proxima est Titanum generatio. qui sane nihil aliud, quàm entium discordiæ esse, credendi sunt, sicuti eas enumerat Empedocles, dicens: Inflationem & inflationis interitum; somnium & vigiliam; motum & motu carens; sapientiam & stultitiam; per quas hujus universi varietatem omnem significat. Sermo ab antiquis Iapetus vocatus est, cujus industriâ vocem omnia alia acquisiverunt, & per quem (ut uno verbo dicam) sonus omnis contigit, quasi *ἰάκετός τις ὤν*. id est, *vocalis*, seu sonorus existens. Aiunt eum & *κοῖον* nominari: ab eo enim *quale* quid dicuntur omnia entia. Nam Iones

κ πολ-

23 Nim. quatenus Χάος, juxta nonnullos, ex terrâ, ex Chao item αἰθὴρ iste σκοτεινὸς —— Vide σχ. Hesiod. p. 126. β. sed lectio MS. hæc est, δι' ἀλέγους ἐν τόπων ῥηθέντων.

24 ἐξῆς -- ἐζωνῆσαι -- ἐφημέρου —— κοίλοις αὐτῆς μ. —— τά τε ὄρη παρὰ τὸ ἀνώμαλον τ. σ. τ. ἐ. ἔλαβε. MS. nescio an hic desit aliquid de Oceani generatione; sequitur sanè apud Hes.

25 φυσικῶς ἐξαριθμεῖται —— MS. Versus autem sic ordinat.

Φυσώ τε, φθιμένη τε, καὶ Εὐναίη, καὶ Ἔγερσις,
Κινώ τ' ἀστέμφης τε πολυστέφανός τε Μεγιστώ,
Καὶ Φορίη [al. φορύη] Σόφη τε [l. Σόμφη τε] καὶ Ὀμφαίη —— V. Aristot. de Gen. H. Steph. in *Poës. Phil.* alios hujusmodi adfert ex eodem Emp. V. Proclum Timæo p. 119.

26 ὑπὸ τῶν παλ. MS. mox καθ' ὃν φωνητικὰ τὰ ζῶα ἐγένετο -- καὶ ὅλος ὁ ψόφος ἀπετέχθη MS. dein. -- ἰάκετός τις [al. ἰάφθετός τις] ὤν. ἰα γὰρ ἡ φ.

27 Κοῖον

plerunque κ literam loco π usurpant. Forsan aliâ ratione κοῖος vocatur, quasi sit scilicet author τοῦ κοεῖν, ἤγουν τοῦ νοεῖν, id est, *cogitandi* & *sapiendi*. κριὸς autem nomen habet, propterea quòd omnibus rebus imperitet, ipsæ autem regantur, & dominio subjectæ sint. Hinc nimirum *aries* dux gregis idem nomen, ut κριὸς Græcè dicatur, sibi vendicavit. Hyperion autem, quòd quædam in supremo loco sita permeet. Oceanus, quod *celeriter incedat*: qui idem & ἀκαλαῤῥείτας nuncupatur, quod ejus fluxus sit tacitus & tranquillus, ut etiam solis motum repræsentare videatur. Dicitur idem & βαθυδίνης, eo quod *velociter moveatur*. Tethys est, quæ rebus omnibus splendorem & puritatem infert: insuper quæ contrarias res mutuò & concordi nexu devincit. Memoria ejus potentiæ causa est, quâ adjuti colligere & retinere possumus omnia quæ facta sunt. Themis

κ πολλαχοῦ [27] οἱ Ἴωνες ἀντὶ τοῦ π χρῶνται. ἢ ὁ τοῦ κοεῖν αἴτιος ἢ ἤγουν τοῦ νοεῖν, ἢ φρονεῖν. [28] Κριὸς δὲ, καθ' ὃν ἄρχει καὶ δυναστεύει τῶν πραγμάτων, τὰ δ' ὑποτέτακται καὶ δυναστεύεται, ἐντεῦθεν τάχα καὶ τοῦ ἐν τοῖς ποιμνίοις κριοῦ προσαγορευομένου. Ὑπερίων, καθὸ ὑπεραίνω τινὰ ἑτέρων περιπορεύεται. Ὠκεανὸς δὲ, καθ' ὃν ἐν τάχει ἀνύεται, ὃς δὴ καὶ ἀκαλαῤῥείτας τὴν κλῆσιν ἔσχεν, [29] τῷ ἥσυχόν τε καὶ σχολαίαν τὴν ῥύσιν αὐτὸν, ὡς τὴν τοῦ ἡλίου κίνησιν, ἐμφαίνειν· καὶ βαθυδίνης, τῷ εὐθέως κινεῖσθαι. [30] Τηθὺς δὲ, ἡ καθαρά τινα καὶ λαμπρὰ εἶναι τὰ πάντα ποιοῦσα, καὶ συνεκδέχεσθαι τούτοις τὰς τῶν ἐναντίων σχέσεων αἰτίας δεόντως. Μνημοσύνη δὲ, ἡ τοῦ [31] συναφαιρεῖν τὰ γεγονότα αἰτία. Θέμις δὲ, ἡ τοῦ

συν-

27 Κοῖον καὶ Κρεῖον ὁ Ζήνων λέγει τὰς Τιτᾶνας εἰρῆσθαι τὰ στοιχεῖα τοῦ Κόσμου. Κοῖον γὰρ λέγει τὴν ποιότητα κατὰ τὴν τροπὴν αἰολικὴν τοῦ π εἰς τὸ κ — sed & Iones vertunt π in κ, saltem in nonnullis, ut ait Corinthus [i. e. Georgius vel Gregorius Corinthi Metrop.] de Dialectis.

28 Κρεῖον idem Zeno interpretatur τὸ βασιλικὸν καὶ ἡγεμονικόν. MS. leg. καθ' ὃν τὰ μὲν ἄρχει. ——— Vid. σχ. Hes. p. 128.

29 τῷ ἡσυχόν τι καὶ σχολαῖον τὴν ῥ. MS. & τῷ βαθέως δινεῖσθαι ——— ἀκαλαρρείτην, τὸ ἥσυχον σχ. ἰκ. κ.

30 Τηθὺς δὲ — forte Tethyos explicatio excidit. Vide eam in Hesiod. σχ. p. 128. in MS. β. sic. Τηθὺς δὲ καθ' ἣν ἐπὶ μιᾶς καταστασίας χωρικῆς — hæc propius accedunt. Est enim Jamblicho θέσεως καὶ μονίμου καταστάσεως χορηγὸς ——— apud Proclum in Tim. Plato autem deducit, ita ut τὸ ἀχόνητον καὶ καθαρὸν significet, quæ est explicatio hic posita. ——— Post χωρικῆς in MS. β. sequitur θεία δὲ ἐστι ἡ τῆς ὄψεως αἰτία — Ῥεία δὲ ἐστιν ἡ τῆς ῥύσεως. Φοίβη ἡ καθαρά τινα καὶ λαμπρὰ εἶναι ποιοῦσα, καὶ συνεκδέχεσθαι τούτοις καὶ τὰς τῶν ἐναντίων σχέσεων αἰτίας δεόντως — Vid. Orphei versus in Procli Tim.

31 συναναφέρειν MS. τὴν ὀλίμενον ἀνάπλασιν τῶν ζώων. σχ. Hesiod. reddit.

 32 ἀγα-

συντίθεσθαί τι μεταξὺ ἡμῶν, καὶ φυλάττεσθαι. Κρόνος δὲ, ὁ προειρημένος πάντων τῶν ἀποτελεσμάτων λόγος, [32] δεινότατός ἐν τῶν παίδων. ἁπλότατον δ' αὐτὸν γενέσθαι [33] φασὶ, διὰ τὸ καὶ μετὰ τῶν εἰρημένων γένεσιν ἐπιμένειν αὐτὸν, ὡσανεὶ ὄντα ἐν γενέσει. ἀλλὰ τοῦ μὲν Ἡσιόδου, τελειότερον τότ' ἂν ἡ ἐξήγησις γένοιτο, τὰ μέν τινα, ὡς οἶμαι, παρὰ τῶν ἀρχαιοτάτων αὐτοῦ παρειληφότος, τὰ δὲ μυθικώτερα αὐτοῦ προσθέντος. [34] ᾧ τρόπῳ καὶ πλεῖστα θεολογίας διεφθάρη. νῦν δὲ τὰ διαβεβοημένα [35] ἐπὶ τοῖς πλείστοις ἐπισκεπτέον.

est, cujus præsidio contractus celebramus & paciscimur, contractus pactáque fide bonâ servamus. Saturnus est ratio omnium conditarum rerum, sicuti prædiximus, & potentissimus est suorum liberorum omnium. Simplicissimum autem eum finxerunt, quod post eorum, quæ diximus, generationem perstiterit, quasi & ipse in generationem cadat. Hesiodi de Saturno expositio perfectior est. Hic enim author quædam ab antiquis de isto deo desumpsit, iisdem autem quædam fabulosius addidit. Et secundum hanc rationem in Theologia multa perierunt. Nos itaque, quæ maximè de diis apud omnes in confesso sunt, in sequentibus trademus.

Περὶ

32 ἀφανισικώτατον τῶν πραγμάτων. Sophocl. ἅπανθ' ὁ μακρὸς κἀναρίθμητος χρόνος φύει τ' ἄδηλα καὶ φανέντα κρύπτεται.

33 ἴσον —— MS. mox τελειοτέρα πώποτ' —— & post μυθικώτερα deest ἐστ' —— & τὰ πλεῖστα τῆς παλαιᾶς θεολογίας —— in fine.

34 Sic Damascius ait, Orpheum παραχαράττειν τῆς παλαιᾶς θεολογίας τὴν πάτριον ὑπόθεσιν.

35 περὶ τοῖς πλείστοις ἐπισκεπτέον. sæpe τὸ ἐπὶ posuit hic exscriptor Aldinus pro περὶ ——

Missis iis quæ de Mundi origine Grotius ad *verit. Chr. Rel.* Arati Interpretes, Aristoteles, Stobæus, Chalcidius, Auctor vitæ Hom. Anon. Antiphanes apud Irenæum, Aristophanes, Laërtius, Plutarchus aliique tradidêre, visum est quædam ex Damascio περὶ ἀρχῶν (quo utimur MS. Doctoris Fell. *D. Æ. Chr. Ox.* viri integerrimi literatissimique beneficio) hic adjicere. *Damascius* igitur postquam Orphei, Hesiodi, Acusilai, Pherecydis, Homeri aliisque Ἑλληνικῶν μύθων ὑποθέσεις, enumerâsset, addit his ipsis verbis. τῶν δὲ βαρβάρων ἐοίκασι Βαβυλώνιοι μὲν τὴν μίαν τῶν ὅλων ἀρχὴν σιγῇ παριέναι. δύο δὲ ποιεῖν Ταυθὲ καὶ Ἀπασῶν, τὸν μὲν Ἀπασῶν ἄνδρα τῆς Ταυθὲ ποιοῦντες, ταύτην δὲ μητέρα θεῶν ὀνομάζοντες· ἐξ ὧν μονογενῆ παῖδα γεννηθῆναι τὸν Μωϋμῖν — ἐκ δὲ τῶν αὐτῶν ἄλλην γενεὰν προελθεῖν, Δαχὴν καὶ Δαχόν. εἶτα αὖ τρίτην ἐκ τῶν αὐτῶν, Κισσαρῆ καὶ Ἀσσωρόν. ἐξ ὧν γενέσθαι τρεῖς. Ἀνὸν καὶ Ἴλλινον καὶ Ἀόν. τοῦ δὲ Ἀοῦ καὶ Δαύκης υἱὸν γενέσθαι τὸν Βῆλον, ὃν δημιουργὸν εἶναί φασι. Μάγοι δὲ καὶ πᾶν τὸ Ἄρειον γένος, οἱ μὲν τόπον, οἱ δὲ χρόνον καλοῦσι τὸ νοητὸν ἅπαν καὶ ἡνωμένον; ἐξ οὗ διακριθῆναι καὶ θεὸν ἀγαθὸν καὶ δαίμονα κακὸν, ἢ φῶς καὶ σκότος πρὸ τούτων, ὡς ἐνίους λέγειν. μετὰ δὲ τὴν ἀδιάκριτον φύσιν διακεκριμένην ποιοῦσι τὴν διττὴν συστοιχίαν τῶν κρειττόνων. τῆς μὲν ἡγεῖσθαι τὸν Ὠρομάσδην· τῆς δὲ, τὸν Ἀρειμάνιον. Σιδώνιοι πρὸ πάντων ὑποτίθενται χρόνον καὶ πόθον καὶ ὁμίχλην — πόθου καὶ ὁμίχλης μιγέντων Ἀέρα γενέσθαι, καὶ Αὔραν —— ἐκ τούτων [illegible] ὠὸν γεννηθῆναι. & hæc omnia ipse ab Eudemo sumpsit.

De Prometheo. 18.

Scriptum reliquêre antecessores nostri, Prometheum universum genus hominum è luto finxisse. Intelligendum est itaque, seu hic sensus ex isto figmento petendus est, Prometheum esse dominatricem quandam totius mundi animæ potentiam, quam juniores providentiæ nomine designârunt. Per hanc enim omnia condita sunt, tandem ejusdem vi etiam homines sunt procreati, cùm ad hominis generationem jam à primordio rerum mundi constitutio accommoda foret. Dicitur Prometheo etiam cum Jove quondam familiaritas intercessisse. Et id ideò scribitur, quod magnâ providentiâ, multorúmque auxilio omne imperium opus habeat, imprimis tamen multam providentiam plurimorúmque auxilium Jovis postulare monarchiam. Asserunt eundem furto sustulisse ignem, & furto sublatum ignem tradidisse usui hominum. Quid sibi hoc vult figmentum? Nostrâ nempe intelligentiâ & providentiâ ignis

Περὶ τοῦ [1] Προμηθέως.

Παραδεδομένου τοίνυν ἄνωθεν, ὅτι ὁ Προμηθεὺς ἐκ γῆς τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος ἔπλασεν, ὑπονοητέον [2] Προμηθέα, τὴν ἐν τῇ τῶν ὅλων ψυχῇ κυρίαν. ἣν ἐκάλεσαν οἱ νεώτεροι πρόνοιαν. κατὰ γὰρ ταύτην τά τ' ἄλλα ἐγένετο, καὶ ἐκ τῆς γῆς ἔφυσαν οἱ ἄνθρωποι. ἐπιτηδείως πρὸς τοῦτο ἐχούσης κατ' ἀρχάς, τῆς τοῦ κόσμου συστάσεως. λέγεται καὶ συνεῖναι ποτὲ ὁ Προμηθεὺς τῷ Διΐ· πολλῆς γὰρ προμηθείας πᾶσα μὲν ἀρχή, καὶ [3] προστάσεως πλειόνων, μάλιστα δὲ ἡ τοῦ Διὸς δεῖται. καὶ κλέψαι δέ φασιν αὐτὸν τὸ πῦρ τοῖς ἀνθρώποις, ὡς τῆς ἡμετέρας ἤδη συνέσεως, καὶ προνοίας ἐπινοησάσης τὴν [4] χρῆσιν τοῦ πυρός. κατενηνέχθαι δὲ αὐτὸ

ἐμυ-

sumpsit. Phœnicum Mythologiam κατὰ Μῶχον sic tradit. Αἰθὴρ ἦν τὸ πρῶτον καὶ Ἀήρ· ἐξ ὧν γεννᾶται Οὐλωμός, ἐξ οὗ συνελθόντες ἑαυτῷ, Χουσωρὸς ἀνοιγεὺς ὁ πρῶτος, εἶτα ᾠόν. Λίβα δὲ καὶ Νότον ποιοῦσί πως περὶ τοῦ Οὐλωμοῦ. Τὸ δὲ ᾠὸν οὐρανός, λέγεται γὰρ ἐξ αὐτοῦ ῥαγέντος εἰς δύο, γενέσθαι οὐρανὸν καὶ γῆν. Deinde καθ' Αἰγυπτίους, ἡ μὲν μία τῶν ὅλων ἀρχὴ σκότος ἄγνωστον, τὰς δὲ δύο ὕδωρ καὶ ψάμμον, ὡς Ἡραΐσκος· ὡς δὲ πρεσβύτερος αὐτοῦ Ἀσκληπιάδης, ψάμμον καὶ ὕδωρ· ἐξ ὧν τὸν πρῶτον Καμῆφιν, εἶτα τὸν δεύτερον ἀπὸ τούτου, εἶτα καὶ ἀπὸ τούτου τὸν τρίτον. ὁ δὲ Ἡραΐσκος τὸν τρίτον ὀνομασθέντα Καμῆφιν, ἀπὸ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ πάππου τὸν ἥλιον εἶναί φησιν. Addatur Simplicius Phys. p. 56.

1 Ponitur Prometheus inter Deos ab Æschylo p. 1. V. Lucianum in Προμ. ἐν λόγοις.

2 Προμηθέα εἰπόντες τὴν προμήθειαν τῆς ἐν τοῖς ὅλοις ψυχῆς ἣν οἱ νεώτ. MS.

3 προστασία πλειόνων. MS.

4 dicitur Vulcano συγγενὴς θεός, apud Æschylum. Tzetzes ad Hesiod. p. 12.

ἐμυθεύσαντο ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, διὰ τὸ πλεονάζειν ἐκεῖ, ἢ ἐπεὶ οἱ κεραυνοὶ ἐκεῖθεν κατασκήπτουσι, διὰ πληγῆς τἀνθάδ' [5] ἐξάπτοντες, τάχα τι τοῦτο καὶ διὰ τοῦ νάρθηκος αἰνιττόμενος. [6] δεθεὶς δ' ἐπὶ τούτῳ ὁ Προμηθεὺς ἐκολάσθη, τοῦ ἥπατος αὐτοῦ ὑπ' ἀετοῦ καταβιβρωσκομένου. ἡ γὰρ ἡμετέρα ἐντελέχεια, τὸ προειρημένον πλεονέκτημα σὺν τοῖς ἄλλοις ἔχουσα, πειρᾶταί τινος παρ' ἑαυτὴν δυσχρηστείας, προσδεδεμένη ταῖς κατὰ τὸν βίον φροντίσιν ὀδυνηραῖς οὔσαις, καὶ ὥσπερ εἰς τὰ σπλάγχνα ἐκ [7] λεπτομερυπνοίας ἐκβιβρωσκομένη. ἀδελφὸν δ' ἔφασαν εἶναι νεώτερον τοῦ Προμηθέως τὸν Ἐπιμηθέα, [8] ἀνηθέστερόν πως ὄντα τὸν τρόπον, διὰ τὸ προτερεῖν τῇ τάξει τὴν πρόφασιν τῆς ἐκ τῶν ἀποβαινόντων παιδείας καὶ ἐπιμαθείας. τῷ γὰρ ὄντι ῥεχθὲν, καὶ παθὼν νήπιος ἔγνω. διὰ τοῦτο γὰρ τῇ πρώτῃ γενομένῃ γυναικὶ, συνοικῆσαι τοῦτον ἔφασαν. ἀφρονέστερον γάρ πως δεῖ καὶ τὸ θῆλυ εἶναι, καὶ ἐπιμηθεῖσθαι μᾶλλον ἢ προμηθεῖσθαι πεφυκός.

usum esse inventum. Ignem autem è cœlo delapsum esse fabulati sunt, quia in cœlesti regione ignis abundat: sive quod inde fulmina proficiscantur, quæ suo igne loca tacta incendunt, & hujus causam rei etiam per virgam insinuant. Aiunt autem Prometheum in vincula datum, punirique quotidie ab aquila, quæ ipsius exedit epar. Hinc fabulæ, si corticem detraxeris, apparebit iste sensus. Nostrâ solertiâ freti, simul cum prædictâ commoditate etiam aliis subnixi, subimus etiam difficillima quæque, multisque & gravissimis curis nos implicamus. Hinc fit ut viscera nostra corrodantur, id est, extenuentur, propter somni raritatem. Fratrem Promethei juniorem finxerunt Epimetheum, stultiorem quidem moribus. Stultus autem propterea inducitur, quod ordine præcedat prudentia, disciplinis & longâ rerum, quæ accidunt cuilibet, experientiâ parta. Re enim verâ rectè habet adagium: *Stultus post periculum sapit.* Hinc etiam dicitur matrimonium contraxisse cum eâ muliere, quæ generandi ordine prima fuit. Quare autem hoc? Nimirum quod mulier naturâ imprudentior sit, & magis videatur accepto periculo sapere, quam providen-

λέγε-

5 ταὐθάδε ἐξάπτοντες. MS. mox αἰνιττόμενοι.

6 De ejus vinculis fertur scripsisse Herodotus. V. Apollodori nostram Editionem; versus quosdam Æschyli hac de re exhibet cod. MS. Stobæi qui nunc nec in Æschylo, nec in Stobæo, leguntur.

7 ἐκ λεπτομερυπνίας &c. ad mentem hanc etiam Hesiodi Interpretes.

8 ἀνηθέστερον MS. — προτερθέειν pro προτερεῖν credo legendum. infra τῷ γὰρ ὄντι,

tiâ suâ periculum antevertere. Proditum est à quibusdam, etiam artium repertorem esse Prometheum. Nullam autem ob causam aliam hoc traditum est, quam quod multam solertiam & prudentiam artium inventio sibi vendicet.

λέγεται δὲ ὑπό τινων καὶ τῶν τεχνῶν [9] εὑρετὴς γενέσθαι ὁ Προμηθεύς, δι' οὐδὲν ἄλλο ἢ ὅτι συνέσεως καὶ προμηθείας δεῖ πρὸς τὴν εὕρεσιν αὐτῶν.

ὄντι, &c. Hom. ιλ. ρ. πρίν τι κακὸν παθέειν. ῥεχθὲν δέ τε νήπιος ἔγνω.

9 Hypothesis *Promethei vincti* secunda.

De Vulcano. 19.

PLurimi artium inventionem Minervæ & Vulcano adscribunt: Minervæ, quia prudentia & sagacitas esse videatur; Vulcano, quoniam plurimæ artes ignis præsidio sua opera absolvunt. Nam Jupiter est Æther, pellucidúsque purus ignis. Ignis autem, quo nos utimur, qui aëri commixtus est, dicitur Ἥφαιστος. id est, *Vulcanus*, ἀπὸ τοῦ ἧφθαι. id est, ab accendendo sic nominatus. Propterea non ab re quorundam veterum monumenta habent, eum ex Jove & Junone esse natum: quidam autem putaverunt, eum ex sola Junone partum editum esse. Nam flammæ quodammodo densiores sunt, quàm ut ex solo & puro aere substantiam accepisse videantur. Claudum aiunt esse Vulcanum, vel

Περὶ τοῦ Ἡφαίστου.

ΟἹ πλείους μέντοι ἐν τῇ Ἀθηνᾷ καὶ τῷ Ἡφαίστῳ αὐτὰς [1] ἀνατιθέασι. τὴν μὲν Ἀθηνᾶν, ἐπειδὴ φρόνησις καὶ ἀγχίνοια εἶναι δοκεῖ. τῷ δὲ Ἡφαίστῳ, διὰ τὰς πλείστας τῶν τεχνῶν διὰ πυρὸς τὰ ἑαυτῶν ἔργα [2] ἀποδιδόναι. ὁ μὲν γὰρ αἰθὴρ, [3] καὶ τὸ διαυγὲς καὶ καθαρὸν πῦρ, Ζεύς ἐστι. τὸ δ' ἐν χρήσει καὶ ἀερομιγὲς, Ἥφαιστος, ἀπὸ τοῦ ἧφθαι ὠνομασμένος. ὅθεν καὶ ἐκ Διὸς καὶ Ἥρας ἔφασαν αὐτὸν γενέσθαι. τινὲς [4] δὲ μόνης τῆς Ἥρας. αἱ γὰρ φλόγες παχυμερέστεραί πως οὖσαι, ὡς ἐκ μόνου τοῦ ἀέρος διακαιομένου τὴν ὑπόστασιν λαμβάνουσι. χωλὸς δὲ παραδέδοται, τάχα μὲν διὰ τὸ πα-

1 Nim. τέχνας, supra. τῇ μὲν Ἀθηνᾷ — & διὰ τὸ τὰς MS.

2 Argumentum Prom. Æschyl. διὰ πυρὸς πάσας τέχνας ἄνθρωποι εὕροντο. vid Palæphati Frag. & Proclum in Tim. p. 03. Plutarchum in *Comparat. Ignis & Aquæ.*

3 καὶ τὸ διαυγὲς absunt MS. Socratii Platonico est φαῖος ἴσως —— Habet Vulcanus pileum cæruleum in capite. puri & cœlestis ignis symbolum, ut notat Euseb. in Præp. vides etiam in Seguini nummo p. 85. ——

4 Hesiod. & Apollon. Rhod.

χεῖαν τὴν [5] τῆς ὕλης πορείαν ποιεῖσθαι τοῖς ἐπισκιάζουσιν ὁμόνοιαν. [6] τάχα δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ μὴ δύνασθαι προβαίνειν δίχα ξυλώδους τινὸς ὡσανεὶ βάκτρου. τινὲς δὲ διὰ τὸ τὴν ἄνω κίνησιν τῆς κάτω πρὸς τροφὴν ἄνισον καὶ ἀνώμαλον ποιεῖσθαι, βραδυτέρας αὐτῆς οὔσης, χωλεύειν αὐτὸν ἔφασαν. ῥιφθῆναι δὲ ὑπὸ τοῦ Διὸς ἐξ οὐρανοῦ εἰς γῆν λέγεται, διὰ τὸ τοὺς πρώτους ἴσως ἀρχομένους χρῆσθαι [7] πυρὶ ἐκ κεραυνοβόλου καιομένου τούτου περιτυχεῖν, μηδέπω ἐπινοίᾳ τοῖς πυρείοις ἐπιπεσεῖν δυναμένους. γυναῖκα δ' αὐτοῦ τὴν Ἀφροδίτην ἔφασαν εἶναι, καθ' οἷον [8] λέγον καὶ τὴν χάριν μίαν. ὡς γὰρ χάριν φαμὲν ἔχειν τὰ τεχνικὰ ἔργα, οὕτω καὶ τὴν Ἀφροδίτην τινὰ αὐτοῖς ἐπιτρέχειν λέγομεν. εἰ μὴ πρὸς παράστασιν, πολὺ τὸ πυρῶδες εἶναι ἐν ταῖς πρὸς τὰς μίξεις ὁρμαῖς, πέπλασται τοῦτο. δεδοικέναι δὲ μυθεύονται τὸν Ἄρη, μοιχεύοντα τὴν γυναῖκα. καὶ

ideo quòd materiæ processum, illis qui concordiam rerum obscurare volunt, densiorem efficiat. Est claudicationis & alia causa, nempe quòd non possit quasi citra ligneum baculum incedere. Quidam claudicationis hanc causam perhibent, quòd supremus motus infimo ad alimentum sit inæqualis: & cùm tardior existat, eum claudicare confessi sunt. Fabulæ declarant, Vulcanum è cœlo in terram deturbatum esse à Jove. Quid sub istius fabulæ ostentatur involucro? Nempe quod homines primam ignis, quo uti cœperunt, scintillam ab ardenti collegerint fulmine. Nondum enim sua propria solertiâ indagare potuerant ignium usum. Venerem ei in uxorem collocârunt veteres, eidémque connubio junxerunt stabili unam è Gratiarum numero. Hujus figmenti sensus est; ut opera artificum obtinent gratiam, sic etiam venustatem quandam sive Venerem in ipsis conspici. Aut sensus alius est, nempe quod plurimus calor iis insit, qui cupiditate quâdam in opera Venerea rapiuntur: etiam animalium omnium ex calore profi-

γὰρ

5 τὴν διὰ τῆς ὕλης — ἐπισκιάζουσιν ὁμόνοιαν. MS. lego τοῖς ἐπισκιάζουσιν ὁμόνοιαν. — sensus est gressum, per materiam spissam, difficilem & claudicanti similem facit. Vidit hoc etiam Velarius in sua versione.

6 Hanc rationem tangit Euseb. in Præp ubi ait, ignis qui e cœlo decidit, quoniam imbecillior est, & materiâ indiget, claudicans dicitur. Pro χωλεύειν habet MS. χωλαίνειν.

7 Diod. Siculo arborem fulmine tactam ostendisse Vulcano ignis inveniendi rationem, affirmabant sacerdotes Ægyptii — MS. autem legit ἐκ κεραυνοβόλου — & pro τοῖς πυρείοις, ἐπίνοια τῶν πυρείων —

8 lego καθ' ὃν λόγον καὶ τῶν χαρίτων μίαν. ita Velarius & Clauserus videntur legisse.

9 Hom.

cisci venereos actus. Ferunt Vulcanum, Martem, quem in adulterio cum uxore sua Venere deprehenderat, vinculis ligasse. Hæc enim fabula legitur apud poetam, quasi sit antiquissima. Figmenti autem istius hæc expositio est. Quoniam non per omnia in una eadémque sede morantur, prælium & vis, lætitia & blandimenta, neque etiam naturæ lege ista conjunguntur. Quoties itaque contraria ista mutuo nexu copulantur, & in concordiam rediguntur, pulcherrimum quoddam germen & nobilissimum hinc exoriri, propter mutuam consonantiam, liquet. Vulcanus perhibetur obstetricandi munere esse functus apud Jovem, cùm parturiret Minervam. Ubi enim Jovis caput fidisset, Pallas prosiluit. Ignis enim, cujus auxilio utuntur artes, cùm adjuvâsset humanæ solertiæ demonstrationem, eam antea occultatam seu latentem, in lucem produxit. Qui autem aliquid ingenii viribus freti quærunt, antequam id inveniant, gravidi esse, & parturire dicuntur.

γὰρ ὁ μῦθος παρὰ τῷ ποιητῇ ἐςι, [9] παλαιότατος ὤν. ἐπειδὴ τῇ τοῦ πυρὸς δυνάμει ὁ σίδηρος καὶ ὁ χαλκὸς δαμάζεται. τὸ δὲ τῆς μοιχείας πλάσμα παρίςησιν, ὅτι οὐ [10] πάνυ μὲν πέφυκε κατάλληλον τὸ μάχιμον καὶ βίαιον, τῷ ἱλαρῷ καὶ μειλιχίῳ. οὐδὲ κατὰ τὸν φυσικὸν ἂν νόμον ἐπιπλέκεται. ἀντιποιούμενον δέ πως τῆς μίξεως αὐτῶν, καλὸν καὶ [11] γενναιότερον γέννημα, τὴν ἐξ ἀμφοῖν ἁρμονίαν ἀποτελεῖν εἴωθε. λέγεται δὲ Ἥφαιςος μαιώσασθαι τὸν Δία, ὅτε τὴν Ἀθηνᾶν ὤδινεν. διελὼν γὰρ αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν, ἐκθορεῖν ἐκείνην ποιῆσαι. [12] τῷ γὰρ πυρὶ ᾧ χρῶνται αἱ τέχναι, συνεργὸν πρὸς τὴν ἀπόδειξιν τῆς φυσικῆς τῶν ἀνθρώπων ἀγχινοίας γενόμενον, ὥσπερ κεκρυμμένην αὐτὴν εἰς φῶς προήγαγε. τοὺς δὲ ζητοῦντάς τι, εἰ προσευρέθη, κύειν αὐτὸ, καὶ ὠδίνειν φαμέν.

Περὶ

9 Hom. Od. Θ.

10 ὅτι πάνυ μὲν —— & —— φυσικὸν αὐτοῖ νόμον.

11 αὐτῶν, καλὸν καὶ γενναῖον —— ἀποτελεῖ MS. conjicio legendum ἀντιποιούμενον ἢ, &c. Hanc allegoriam tangit Palæphatus in Fragm. item qui de Homero, edit. Steph. p. 22. Atque hic destituit nos antiquus codex MS. quem hactenus Ox. β. indigitavimus.

12 l. τὸ γὰρ πῦρ, ᾧ χ. ——— τὴν ἀφανῆ τῶν κεκρυμμένων λόγων δύναμιν εἰς φῶς ἄγον, Ἀμοῦν λέγεται (is autem Vulcanus est, ut ostendi ad Palæphatum) Jambl. de Mysteriis. σχ. Hom. Ιλ. Σ. v. 491. ἴδιος ὁ τεχνίτης τῶν Αἰγυπτίων Ἥφαιςος —— Fabri in officinis ferrariis ὀπτανίτην, *Luteum Vulcanum* habuere. Schol. Juvenalis & Suidas.

Περὶ τῆς Ἀθηνᾶς.

Ἡ δ' Ἀθηνᾶ ἐστιν ἡ τοῦ [1] Διὸς σύνεσις, ἡ αὐτὴ οὖσα τῇ ἐν αὐτῷ προνοίᾳ, καθὸ καὶ [2] προνοίας Ἀθηνᾶς ἱδρύονται ναοί. γενέσθαι δὲ αὐτὴν ἐκ τῆς τοῦ Διὸς [3] κεφαλῆς λέγεται, τάχα μὲν τῶν ἀρχαίων ὑπολαβόντων τὸ ἡγεμονικὸν τῆς ψυχῆς ἐντεῦθεν, καθάπερ καὶ ἕτεροι τῶν μετὰ ταῦτα ἔγνωσαν. τάχα δ' ἐπεὶ τοῦ ἀνθρώπου τὸ μὲν ἀνώτερον μέρος τοῦ σώματος ἡ κεφαλή ἐστι, τοῦ δὲ κόσμου ὁ αἰθήρ. ὅπου τὸ ἡγεμονικὸν αὐτοῦ ἐστι, καὶ ἡ τῆς φρονήσεως αἰτία. κορυφὴ δὲ θεῶν κατ' Εὐριπίδην, ὁ περὶ χθόνα ἔχων φαεινὸς αἰθήρ. [4] ἀμήτωρ δὲ ἡ Ἀθηνᾶ, διὰ τὸ ἀλλοίαν εἶναι τὴν τῆς ἀρετῆς γένεσιν, καὶ οὐχ οἵαν τῶν ἐκ συνδυασμοῦ γενομένων. [5] τὴν μῆτιν οὖν καταπιὼν ὁ Ζεὺς, ἐγέννησεν αὐτήν. ἐπειδὴ μητιέτης καὶ συνετὸς ὤν, [6] οὐδαμόθεν ἡ ἀρετὴ ἐκ τῆς καθ' ὁδὸν βουλῆς τὴν ἀρχὴν ἔσχε τοῦ φρονεῖν. τὸ δ' ὄ-

De Minerva. 20.

Minerva Jovis est intellectus; qui idem esse fertur cum providentia, quæ in ipso sita est. Hinc in honorem Minervæ templa providentiæ posita esse constat. Est è cerebro Jovis prognata, nimirum quòd veteres in ea corporis parte totius animæ regimen esse voluerunt. Hanc sententiam tenent & juniores. Quia suprema corporis humani pars, caput est, sicuti etiam mundi pars summa existit Æther. & in capite sedem habet, corporis regimen & prudentia. Deorum autem vertex sive pars suprema est, juxta Euripidem, lucens circa terram æther. Matré autem carere notum est Minervam, vel ideo, quòd virtutis generatio alia sit, quàm ut ex coitu producatur. Μῆτιν, id est, *prudentiam* cum devorásset Jupiter, tandem Minervam genuit. Siquidem cum prudentia & intelligentiâ polleret, sapientiæ & intelligentiæ principatum nulla alia ex re, quàm ex consultando, sibi peperit. Difficulter nominis

νομα

1 Plato vocat θεονόην. ubi plura. Heinsius ab *Chaldæa* Orig. deducit Νηΐθ aut Νηΐθη dicebatur Ægyptiis. Plato & Hesych.

2 Pausan. Phocaicis. & Herodot. προναίης Ἀθηναίης ἱρὸν agnoscit, Hesych. quoque & Macrob. 1.

3 Plutarch de Iside. Hymn Hom. Pindari, de Diagora Rhodio κορυφαγενὲς Ἀθηναίας triangulum æquilat. esse volunt Pythagorici. MS. —— χεῖς ὑμῶν ἀνπαῦθ' εἶναι.

4 Pollux Jul. μητροζυγής Orph. unigena, *Catul.* sanè nec Homerus, nec Hesiodus ei matrem tribuunt. Coryphasia sive Hippia alia est.

5 Hesiod. Theog. Galen. 3. de Hippocr. & Platonis decretis —— σχ. Hesiod p. 162. 3.

6 οὐδαμόθεν ἄλλοθεν ἢ ἐκ τῆς MS. addo καθ' αὑτὴν βουλῆς ——

7 συν-

νομα τῆς Ἀθηνᾶς [7] δυσετυμολόγητον, διὰ τὴν ἀρχαιότητα. τῶν μὲν ἀπὸ τοῦ ἀθρεῖν πάντα ἀθρηνᾶν αὐτὴν εἰπόντων εἶναι. τῶν δὲ, διὰ τὸ καίπερ θήλειαν οὖσαν, ἥκιστα θηλύτητος καὶ ἐκλύσεως μετέχειν τὴν Ἀθηνᾶν. ἄλλοι δὲ ἀπὸ τοῦ μὴ πεφυκέναι [8] θήνεσθαι καὶ ὑποτάττεσθαι τὴν ἀρετήν. τάχα δ' ἀπὸ τοῦ αἰθέρος, ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ, ταύτην ἔλεγον Αἰθερόνειαν. ἡ δὲ παρθενία αὐτῆς, τοῦ καθαροῦ καὶ ἀμιάντου σύμβολόν ἐστι. τοιοῦτον γάρ τι ἡ ἀρετή. [9] καθωπλισμένη γὰρ πλάττεται. καὶ οὕτως ἱστοροῦσιν αὐτὴν γεγονέναι, παριστάντες ὅτι αὐτάρκως πρὸς τὰς μεγίστας καὶ δυσφορωτάτας πράξεις παρασκευάζεται ἡ φρόνησις. μέγιστα γὰρ δοκοῦσιν ὠφελεῖν οἱ ὡπλισμένοι. διὰ δὲ ταύτην τὴν αἰτίαν καὶ τὸ [10] ἔπανδρον καὶ γοργωπὸν αὐτῇ ἀνατιθέασι πολὺ ἔχειν, τοιοῦτόν τι ἐμφαινούσης καὶ τῆς γλαυκότητος αὐτῆς. καὶ γὰρ τῶν θηρίων τὰ ἀλκιμώτατα, οἷον αἱ παρδάλεις καὶ οἱ λέοντες, γλαυκά εἰσι, δυσαντίβλεπτον στίλβοντα ἀπὸ τῶν ὀμμάτων. ἔ-

'Αθηνᾶς etymologia, propter vetustatem, investigari potest. Quidam 'Αθρηνᾶν, id est, *Minervam*, ἀπὸ τοῦ ἀθρεῖν, id est, *colligendo*, derivant, quasi omnia in unum colligat. Quidam adstruunt 'Αθηνᾶν, id est, *Minervam*, quamvis mulier sit, tamen nihil θηλύτητος, id est, *effœminati & mollitiei* habere: & hinc 'Αθηνᾶν, quasi *mollitie carentem*, esse appellatam. Aliorum hæc nominis ratio est, nempe quòd virtus nunquam consueverit θήνεσθαι, id est, *turpiter servire, & subjici*. Nec desunt qui ejus etymologiam ab Æthere petunt. Hinc veteres vocaverunt eam *Ætheroniam*. Virginitas declarat puritatem & mundiciem Palladis: est enim virtus pura, & ab omni humanâ fæce segregata. Fingunt eam armis instructam, & armatam descendisse in hanc lucem. Indicat autem hoc figmentum, quòd prudentia præparetur & accingatur etiam ad maxima & difficillima negotia. Nam milites armati plurimum nos juvant. Hâc causâ moti veteres, ei virilitatem & truculentiam affinxerunt: quod multum virilis animositatis & truculentiæ ipsius oculorum glaucus color repræsentet. Feræ enim robustissimæ, ut sunt pardi & leones, glaucos habent oculos: quorum splendor tantus est, ut eos quis non facilè ex adverso intueri possit. Quidam

vios

7 δυσετυμολόγον legit Gyra'd.
8 Liber, solus sapiens. *Stoici.*
9 Hymnus *Orphei*, *Pindari*, & *Hom.* —— —— ἐγείνατο μητίετα Ζεὺς Σεμνῆς ἐκ κεφαλῆς πολεμήϊα τεύχε' ἔχουσαν.
10 Hæc tanquam Palæphati citat H. Steph.

10 ἴσον

νιοι δέ φασι τοιαῦτα αὐτῇ παρεισάγεσθαι, διὰ τὸ τὸν ἀέρα γλαυκὸν εἶναι. πάνυ δ' εἰκότως συμμετέχει [11] τῷ Διῒ τῆς αἰγίδος, οὐχ ἑτέρα οὖσα τοῦ παρ' ὃ δοκεῖ διαφέρειν ἁπάντων καὶ περιγίνεσθαι ὁ Ζεύς. κεφαλὴ δ' ἐν αὐτῇ Γοργόνος ἐστὶ, κατὰ μέσον τῆς θεᾶς τὸ στῆθος ἔξω [12] προβεβηκυῖα τὴν γλῶτταν, ὡς ἂν ἐκφανεστάτου ὄντος ἐν τῇ τῶν ὅλων οἰκονομίᾳ τοῦ λόγου. οἱ δὲ δράκοντες καὶ ἡ γλαὺξ διὰ τὸ ἐμφερὲς τῶν ὀμμάτων ἀνατίθενται ταύτῃ τῇ γλαυκώπιδι οὔσῃ. σμερδαλέον γὰρ ὁ δράκων δέδορκε, καὶ [13] φυλακτικόν τι ἔχει καὶ ἄγρυπνον, καὶ ἀθήρατος εἶναι δοκεῖ.

Οὐ χρὴ γὰρ παννύχιον εὕδειν
βουληφόρον ἄνδρα.

Λέγεται δὲ ἀτρυτώνη, ὡσανεὶ οὐ τριβομένη ὑπ' οὐδενὸς πόνου, ἢ ὡς ἂν ἀτρύτου τοῦ Αἰθέρος ὄντος. τριτογένεια δὲ, ὅτι ἡ τοῖς κακοῖς ἐγγεννῶσα τὸ [14] τρεῖν, καὶ τρέμειν, αὕτη ἐστίν. [15] ἦρται γὰρ πόλεμον πρὸς τὴν κακίαν.

eam glaucis tradunt oculis torvam, quod referat aërem, qui & ipse glaucus apparet. Sanè perquam probabiliter dicitur simul cum Jove Ægidos esse particeps: quia non videatur differre à Jove etiam in iis, quibus ipse ab omnibus excellenter distinguitur, omniáque potenter superat. Est autem ei Gorgonis caput, è medio deæ pectore linguam exerens. Quare hoc? Quod linguæ, id est, sermonis usus, sit præclarissimum universæ rerum dispositionis opus. Noctua & serpentes ei consecrati sunt, propter oculorum proprietatis similitudinem: siquidem & ipsa non minus, ac prædicta alia, glaucos oculos habet. Draco enim torvum tuetur, vigiliæ custodiæque admodum accommodus perhibetur: insuper non facilè capi potest. Hinc Homerus canit,

Totâ nocte virum prudentem
stertere turpe est.

Sunt qui eam nominant Atrytonam, veluti à nullo labore τριβομένην, id est, attritam: seu, quod Æther nullo modo atteratur. Tritogeniam vocant ideo, quasi conscceleratis & impuris hominibus ἐγγεννῶσαν, id est, *ingenerantem* duo ista mala, ut fugere, perpetuóque tremere cogantur. nam bellum cum malitia susceperunt. Alii autem

ἄλλοι

11 ἶσον ἔχουσαν πατρὶ μένος καὶ ἐπίφρονα βουλήν. Hesiod.

12 *Sept. Severi* num. apud Seguinum p. 140. προβεβληκυῖα τὴν γλῶσσαν. Virg.

——— *ipsámque in pectore Diva*
Gorgona, dissecto vertentem lumina collo.

MS. pro κεφ. leg. κεφ τομὴ ———

13 Hesych. scribit ὀπηρὸν ὄσσεν esse τῆς Π[illegible] [illegible] δοκοῦντα. vide Severin. de Vipera p. 48. Vid. σχ. Hom β. in Bœot. v. 228.

14 Φιλοῖς, κακοῖς, Orpheus.

15 ἦρε γὰρ πόλεμον πρὸς τὴν κακίαν. MS. & post φασι, διὰ τὸ τὸ παρειστάσθαι ——— στερ. τῆς κ. ς. [illegible]

16 Hesych.

putant sub hoc nomine contineri, Philosophicarum quæstionum triplicis generis solertiorem, quam antiquitus exstiterit, correctionem. Nuncupata est ληῗσις ἀπὸ τῆς λείας, id est, à præda. Hanc autem appellationem magis inde nacta est, quod opes populósque incolumes conservet. Hinc non dubitarunt eam constituere, & domiciliorum vitæque præsidem, utpote quæ sit prudentia. Hanc ob causam dicta est ἐρυσίπολις, & πολιὰς, sicuti & Jupiter. Sunt enim Minerva & Jupiter urbium seduli inspectores, & conservatores. Nomen Palladis habere fingitur, propter virentem suam juventutem. unde etiam suum nomen πάλληκες καὶ παλλακαὶ, id est, *pellices* consequutæ sunt. Est enim juventutis, saltare & adolescere. Collocatur autem in arcibus, ut ostendatur eos difficulter obsideri & expugnari posse: aut quod eos qui fugâ sibi consulunt, inde conspicetur, & in sublimi loco constituat, secundum quod & ipsa naturæ pars est. Sunt qui eam ἀλαλκομενηΐδα & ἀγελήΐδα vocant, illud nomen ἀπὸ τοῦ ἀλαλ-

ἄλλοι δὲ φασὶ τὰ τρία γένη τῶν σκεμμάτων τὴν κατὰ φιλοσοφίαν θεωρίαν, πανουργοτέραν διόρθωσιν, ἢ κατὰ τὴν ἀρχαίαν ὁλοσχέρειαν ἔχοντος τούτου. [16] λαοσσόον δ' αὐτὴν ἐπονομάζουσι, διὰ τὸ σόειν ἐν ταῖς μάχαις τὸν λαόν. ληῗσις ἐκλήθη ἀπὸ τῆς λείας, ἢ μᾶλλον διὰ τὸ σώτειραν αὐτὴν τῶν χρημάτων καὶ τῶν λαῶν εἶναι. καὶ πόλεως γὰρ, καὶ οἴκου, καὶ τοῦ βίου παντὸς προσάτην οἱ ποιηταὶ τὴν [17] φρόνησιν. ἀφ' οὗ δὴ καὶ ἐρυσίπολις αὐτὴ, καὶ πολιὰς ὠνομάσθη, ὥσπερ δὴ καὶ ὁ Ζεὺς πολιεύς. ἐπίσκοποι γὰρ ἀμφότεροι τῶν πόλεων. Παλλὰς δὲ λέγεται διὰ τὴν μεμυθευμένην περὶ αὐτὴν νεότητα, ἀφ' οὗ καὶ πάλληκες, καὶ παλλακαὶ προσαγορεύονται. [18] σκιρτητικὸν δὲ καὶ παλλόμενον τὸ νέον. ἵδρυται δὲ ἐν ταῖς [19] ἀκροπόλεσι μάλιστα, καὶ δυσκαταγώνιστον καὶ δυσπολιόρκητον ἐμφῆναι θέλοντες, ἢ τὸ ἄνωθεν ὁρᾷν τοὺς προσπεφευγότας αὐτῇ, εἶτα μετεωροτάτους καθιστᾷν αὐτοὺς, καθὸ μέρος ἐστὶ τῆς φύσεως ἡ Ἀθηνᾶ. [20] Ἀλαλκομενηΐδα δὲ αὐτὴν καλοῦσι, καὶ ἀγεληΐδα, τὸ

μὲν

16 Hesych. ἡ σώζουσα, ἢ σοῦσα εἰς πόλεμον —— Λαοσσόος hic legit. Gyrald. Theocr. σχ. eid. 4. Σώτειραν Hesych. & Pausan. agnoscunt. al. σώειν ἐν τ. infra ληῖτις, MS. & χρημάτων αὐτὴ εἶναι.

17 σχ. Od. τ. v. 34. MS. ποιητίον τῶν φ.

18 Plato in Cratylo & Epic.

19 Pausan. Atticis, ἐν τῇ κορυφῇ τῆς ἀκροπόλεως ναὸς Ἀθηνᾶς.

20 Vid. Steph. περὶ πολ. ἀπὸ τοῦ ἀλαλκεῖν venit ἀλαλκνῖς —— igitur ab Ἀλαλκομεν... ut à Θηβαΐς Θηβαΐδος —— Bochar. ab Heb. Orig. ἀγελεΐδα quis dixit?

21 —— τί-

μὲν ἀπὸ τοῦ ἀλαλκεῖν παράγοντες (ἱκανὴ γάρ ἐστιν ἐπαμύνειν καὶ προσβοηθεῖν, ἐξ οὗ καὶ νίκη προσαγορεύεται) τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ ἄγειν αὐτὴν τοὺς λαούς. ἢ ἀπὸ τοῦ ἀδάμαστον εἶναι ταῖς ἀγελείαις βουσὶν ὁμοίως, ἃς μάλιστα θύουσιν αὐτῇ. τοὺς δ᾽ [21] αὐλοὺς εὑρεῖν μὲν, καθάπερ καὶ τἄλλα ἐν ταῖς τέχναις γλαφυρά· ἀφ᾽ οὗ καὶ ἐπιστάτις ταλασιουργίας ἐστί· ῥίψαι δὲ, ὡς ἐκθηλύνοντος τὰς ψυχὰς τοῦ δι᾽ αὐτῶν ἀποδιδομένου μέλους, καὶ ἥκιστα ἐπάνδρου καὶ πολεμικοῦ δοκοῦντος εἶναι. ἡ δ᾽ ἐλαία δῶρόν ἐστι, διὰ τὸ θάλλειν, καὶ διὰ τὸ γλαυκωπόν τι ἔχειν. καὶ τὸ ἔλαιον οὐκ [22] ἀνόθευτόν ἐστι δι᾽ ἄλλου ὑγροῦ, ἀλλὰ [23] καίριον ἀεὶ μένει, ὡς τῇ παρθένῳ κατάλληλον δοκεῖ. Ἀρεία δ᾽ ἐκλήθη, τῷ στρατηγικὴ εἶναι, καὶ διοικητικὴ πολέμων, καὶ [25] ὑπερμαχητικὴ τοῦ δικαίου. δεινότης γὰρ πάντων, ἐστί γε κεφάλαιον πασῶν τῶν ἀρετῶν. καὶ Ἱππείαν δὲ καὶ

κεῖν, id est, à *minando & ulciscendo* deducentes: est enim ex seipsa ad ulciscendum & auxiliandum satis instructa: unde & νίκη, id est, *victoria* appellata est. Hoc autem derivatur ἀπὸ τοῦ ἄγειν, id est, *ab eo quòd agat & ducat* populos: sive, quod nullo modo dometur ἀγελείαις βουσὶ, id est, *plurimis bubus*, quas plerunque ei immolant. Tibiarum quoque Minervam inventricem esse annotant, sicuti constat & reliqua præclara, quæ artes complectuntur, eam reperisse: unde & lanificii eam fecere antistitem. Abjecit autem tandem tibias, ut quarum cantus enervent viros, nec viro decoræ bellísque aptæ esse videantur. Oleum autem munus est, quod mortalibus dedit Minerva. Ideo autem Minervæ donum esse creditur, quod semper in virore sit, glaucúmque colorem præ se ferat. Oleum adulterari nequit per alium humorem, verum semper in sua sinceritate persistit. itaque non dissimile virginitati est. Ἀρεία, id est, *Martialis* vocata est, quòd sit dux quædam & gubernatrix bellorum, & propter justitiam defendendam acriter pugnet. Efficacia enim, seu hominum vehementia, est virtutum omnium caput. Hippiam & δά-

δάμνιπ-

21 —— τίς ῥεῖα δι᾽ ὅπλα τετεχάνοντο ἔργον Ἀθηναίης —— Callim. εἰς Ἀρτεμιν —— sed de hac re diximus ad Palæphatum. Aristoteles, Ovid & Claudianus idem testantur. Orpheus vocat eam φιλότεχνον —— ἀγλαὰ ἔργα

Ἀνθρώπους ἐδίδαξεν ἐπὶ χθονός. —— Hom.

22 καὶ ἀνόθευτον. MS.

23 ἀκήρατον Gyrald & MS.

24 An quod bellicosa, an quod Orestes ei in Areopago aram hoc titulo posuit?

25 Quod justitia curæ sit Palladi. v. σχ. Hom. ἰλ. Σ. v. 491. MS. δεινότης γὰρ πάντων ἐστὶ, καὶ συνεκτικώτατα πασῶν ἀρετῶν.

25 Apud

μνιππον, id eſt, *equorum domitricem* eam appellant, & δορυκέντορα, id eſt, *haſta pungentem*: alia etiam nomina plurima plurimi ipſi applicant. Erigunt in ejus honorem trophæa, quæ conſtant ex lignis oleaginis. In primis tamen victoriam Minervæ aſſidere tradunt. quòd vincenti victoriam tribuat. Alata fingitur, quòd ea negotia quæ ſubit, quàm celerrimè procedant, nec ullo modo impediri poſſint. Ferunt Minervam in Gigantomachia ariſteia conſequutam eſſe: & hàc ratione impulſi veteres, γιγαντοφοντίδα, id eſt, *Gigantum peremptricem*, eam dixére. Veriſimile namque eſt, primos homines, qui è terra nati ſunt, fuiſſe violentos & truces, & in ſe mutuis cædibus ſæviiſſe, quòd nondum dijudicare poſſent communionis & ſocietatis ſcintillam, quæ ipſis inerat, nec dum tamen in eis radices egerat. Dii autem, veluti pungentes & admonentes, tandem humanum genus pervicerunt. In primis tamen orationis diligentiâ & ſolertiâ eos debellavit, & jugo ſubdidit, adeò ut eos deturbarint & peremerint, id eſt, in novos homines converterint. In alios enim tranſierunt homines. Hi enim, qui ex Gigantibus

δάμνιππον, καὶ δορυκέντορα, καὶ πολλαχῶς ἄλλως αὐτὴν προσαγορεύουσι. καὶ ἀνιστᾶσιν αὐτῇ τρόπαια ἐκ ξύλων ἐλαΐνων. μάλιςα δὲ καὶ τὴν [26] νίκην αὐτῇ πάρεδρον διδόασιν, ἣ τις νικᾶν τῷ περιγενομένῳ ποιεῖ. πτερωτὴ παρεισάγεται, διὰ τὸ ὀξύῤῥοπον καὶ [27] ἀμετάβολον τῶν πράξεων. καὶ ἐν τῇ πρὸς τοὺς γίγαντας δὲ μάχῃ παραδίδοται ἠριςευκυία ἡ Ἀθηνᾶ, καὶ γιγαντοφόντις ἐπονομάζεται, κατὰ τοιοῦτον λόγον. τοὺς γὰρ πρώτους ἐκ τῆς γῆς γινομένους ἀνθρώπους εὔλογον βιαίους καὶ θυμικοὺς κατ' ἀλλήλων γενέσθαι, διὰ τὸ μηδέπω δύνασθαι διακρίνεσθαι, μηδὲ ῥιζῶσθαι τὸν ἐνόντα αὐτοῖς σπινθῆρα τῆς κοινωνίας. οἱ δὲ θεοὶ ὡσπερεὶ νύττοντες καὶ ὑπομιμνήσκοντες αὐτοὺς τῶν ἐννοιῶν, περιγεγόνασι. καὶ μάλιςα ἡ κατὰ λόγον ἐντρέχεια, κατεπολέμησεν αὐτοὺς, καὶ ὑπέταξεν οὕτως, ὡς τ' ἐξεληλακέναι καὶ [28] ἀνῃρηκέναι αὐτοὺς, δηλονότι μεταβεβληκέναι. ἄλλοι γὰρ αὐτοὶ ἐκ τῆς μεταβολῆς ἐγένοντο. καὶ οἱ γεγονότες

ἐξ

26 Apud Orphæum in hymnis Νίκη proximè ſequitur Minervam. Minervæ cognomento Νίκης templum in Atticis Pauſan. agnoſcit. hujus tamen ſimulacrum fuiſſe ἄπλεθρον legimus. *Harpocrat.* ἣ τις νικᾶν ἔχειν κτλ. MS.

27 ἀμετάβολον τῶν πράξεων lege.

28 Callim. in *Pallad. Lavacr.* infra συμπολεμίζοντος νικὴ τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς. MS. Multa alia ad hoc caput adferri poſſent ex Juliani Or 4. ex Laërtio p. 196. ex G. Syncello p. 149. item ex Parthenio.

ἐξ αὐτῶν, συμποδισθέντες εἰσὶν ὑπὸ τῆς Παλλάδος Ἀθηνᾶς, δηλαδὴ τῆς γνώσεως.

tandem sunt nati, à Pallade Minervâ, id est, à cognitione seu scientiâ ligati sunt.

Περὶ Ἄρεως καὶ Ἐνυοῦς.

Ἄλλοι δὲ περὶ τὰ [1] πολιτικὰ ἀναστρέφονται θεοί, μηκέθ' ὁμοίως τοῦ εὐσταθοῦς καὶ τοῦ κατὰ λόγον στοχαζόμενοι. ταραχωδέστεροι δέ πως, ὅ, τε Ἄρης καὶ ἡ Ἐνυώ. καὶ [2] τούτους δὲ ... τὰ πράγματα ὁ Ζεὺς ἐρεθίσας κατ' ἀλλήλων τὰ ζῶα. οὐκ ἄχρηστον δὲ τοῦτο οὐδὲ τοῖς ἀνθρώποις. ἔστι γὰρ ὅτε τὴν δι' ὅπλων διάκρισιν ἐμβάλλοι, ἵνα τὸ γενναῖον καὶ ἀνδρεῖον αὐτοί τε ἑαυτοῖς, καί γε ἐπ' ἀλλήλους τὸ οἰκεῖον τῆς [3] ἀρετῆς εὐμενίζουσι, διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν Διὸς [4] υἱὸς ὁ Ἄρης παραδίδοται. τὴν δὲ [5] Ἐνυὼ, οἱ μὲν τροφὸν, οἱ δὲ μητέρα, οἱ δὲ θυγατέρα Ἄρεως παρέδωκαν. διαφέρουσι δὲ οὐδέν. Ἐνυὼ δέ ἐστιν ἡ ἐνιοῦσα θυμὸν καὶ ἀλκὴν τοῖς μαχομένοις. ἢ κατ' εὐφημισμὸν

De Marte & Enyo, seu Bellona. 21.

Dii alii circa politica versantur, nec tamen simili modo Reipublicæ statum decorum, qui secundum rationem est, aut quem vera ratio dictat, attingunt. Mars autem & Bellona quodammodo turbulentiores sunt. Jupiter enim negotia facessit animalibus, dum ea in concertationem deducit. Nec hujusmodi concertationes inutiles sunt, dum in eas detruduntur, ex hominibus. Prælium enim, quod constat viris armatis, interdum excitat Jupiter, ut generositatem fortitudinémque mutuâ benevolentiâ, quod virtutis proprium est, prosequantur. Et propter hanc causam Mars Jovis filius esse putatur. Bellonam autem, seu Enyo ipsius alumnam quidam, quidam matrem, quidam filiam existimârunt. Differunt autem nihil. Enyo est, quæ furorem & robur suppeditat præliantibus. Vel sic dicitur, secundum bene ominandi mo-

1 l. πολεμικὰ MS.

2 καὶ τούτους ᾗ εἰσῆγεν εἰς τὰ πρ. MS. Sic & Heraclitus apud Plutarchum in Iside Πόλεμον ὀνομάζει πατέρα καὶ κύριον πάντων.

3 τῆς εἰρήνης ἀνασφάλλουσι. MS.

4 Διὸς υἱ. nim. Græcanici Martis. sed apud Persas alius erat multo senior, Beli filius. in MS. sequitur quiddam de Ἀθηνᾶ extra suum locum; dein, περὶ δὲ τῆς Ἐνυοῦς, οἱ μὲν ———

5 Ἐνυώ. ἣν οἱ νεώτεροι ποιηταὶ υἱὸν εἶναί φασι τὸν Ἄρεα, καὶ διὰ τοῦτο καλεῖσθαι Ἐνυάλιον σχ. Hom. ιλ. ε. hæc paulo aliter. MS. pro ἐνιοῦσα l. ἐνιεῖσα.

6 Hæc

rem, quasi nequaquam mitis & æqua sit. Ἄρης autem hanc appellationem obtinuit ab αἴρειν & ἀναιρεῖν, id est, *tollendo* & *occidendo*: aut ἀπὸ τῆς ἀρᾶς, id est, à *damno*, quod dare soleat: aut eum hoc nomine appellant blandientes ἀπὸ τοῦ ἄρσαι, id est, à *concinnando*, & in *concentum adducendo*. Nam vis effectiva res omnes in consonantiam redigit. Hinc tale quid habere veteres dixerunt Harmoniam, quam ex Marte procreatam esse asseruerunt. Rectè etiam vocatur occisor, populorum interfector, jubilans, & furiosus: nam vox maxima, clamorque inconditus edi solet, dum prælium fervet, à pugnantibus. Unde quidam ei asinos immolant, propter

μισμὸν ἀπὸ τοῦ ἤκιστα ἐνηῆς καὶ ἐπιεικὴς εἶναι. ὁ δ' Ἄρης τὴν ὀνομασίαν ἔσχεν, ἀπὸ τοῦ αἴρειν καὶ ἀναιρεῖν. ἢ ἀπὸ τῆς [6] ἀρᾶς, ἥ ἐστι βλάβη. ἢ πάλιν κατὰ ἐναντίωσιν, ὡσανεὶ ἐκμειλισσομένων αὐτὸν τῶν προσαγορευόντων. ἀπὸ τοῦ ἄρσαι, ὅ ἐστιν ἁρμόσαι. ἡ γὰρ δραστικὴ δύναμις προσαρμόζει τὰ πράγματα. τοιούτου τάχα τινὸς ἐχομένης καὶ τῆς ἁρμονίας, ἣν ἐμύθευσαν ἐξ [7] αὐτοῦ γενέσθαι. εἰκότως δὲ καὶ μιαιφόνος λέγεται, καὶ βροτολοιγὸς, καὶ ἀλαλάξιος, καὶ [8] μυώπιος, μεγίστης ἐν ταῖς παρατάξεσιν ὑπὸ τῶν μαχομένων ἀφιεμένης φωνῆς. ὅθεν τινὲς καὶ ὄνους αὐτῷ σφαγιάζουσι, διὰ

6 Hæc est etiam Heraclidæ Pontici etymologia. Legis Jud. c. 8. ἀπὸ τῆς παρατάξεως Ἄρης. Hebr. חרס — erat Solis & Martis cultus apud nonnullos idem. *Voss. Idol.* Existimaret tamen quis ab עריץ venire, quod significat *robustum tyrannum*, & in proverbio, Ἄρης Τύραννος — Μετὰ δὲ τὸν Νῖνον ἐβασίλευσεν Ἀσσυρίων Θούρας ὀνόματι, ὅντινα μετωνόμασαν ὁ τότε πατὴρ Ζάμης ἐκ τῆς Ῥέας ἀδελφὸς Ἄρεα — mox — καλοῦσι Πέρσαι τὸν Βαὰλ Θεὸν [l. Βαὰλ Θοὺρ] ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον Ἄρης, πολέμων θεός. *Chron. Alex.* & *Suidas*. est autem Θοὺρ ab Heb. תוּר Jornandes inter Gothos, Balthorum familias memorat. & Worm. lib. 1. c 5. M. D. *venerantes Thur dominum suum.* Erat Thur pater Getarum; unde Thursagetæ *Pompon. Plinio* Thussagetæ *Ortel.* & fortè gr. Θοῦρος & Θοῦρος Ἄρης. Ἀρείων γένος (sacerdotes.) Hunc coluêre nomine Ἀζιζαγήνην & Ἀριμάνειον. *Damascius* & *Plut.* Quis autem fuerit Thur apud Getas, audi *Wormium*. Tyr (m. Thur) cujus genitivus, Thyrs, Odini f. audaciâ & manuum promptitudine ——— honores adeptus, cui pro victoria supplicabant; ab hoc dies Martis Thyrs dag. Mars dictio Latina non est. מרעה (LXX. Interpp. Μαρεὰ, & Gothis Mara) est graminetum: fert autem fabula Martem è gramine ortum. *Festus* & *Gyrald.* unde autem illa vocabula Marcomannus, Marcusanus? etiam Massagetæ (hic enim litera r videtur omitti ut in Thussagetæ) ejusdem videntur esse originis ——— Infra post προσαγορευόντων MS. addit λογιστικὸς γὰρ, καὶ λυμαντικὸς τῶν προσηρμοσμένων. ἢ οὖν ἀπὸ τοῦ ἄρσαι ——— mox τοιούτου τάχα τινὸς ἐχομένης MS.

7 Ex illo & Venere, ut finxêre νεώτεροι poetæ. Vid. Plutar. lib. de Isid. & Dion Halic. in Homerum.

8 Μυώπιος. Gyral. & MS. βριήπυος, & consentit χ. Apoll. Rhod. Cares canem; Scythæ asinum ei mactabant Cl. Alex. *Protr.* pro παρατάξεσιν MS. παρατάξεσιν — & ἐγχώριος ———

9 παρ'

διὰ τὸ ταραχῶδες καὶ γεγωνὸς τῆς ὀγκήσεως. οἱ πλεῖστοι δὲ κύνας, διὰ τὸ θρασὺ καὶ ἐπιθετικὸν τοῦ ζώου. τιμᾶσθαι δὲ, ὑπὸ Θρᾳκῶν μάλιστα καὶ Σκυθῶν, καὶ τῶν τοιούτων ἐθνῶν λέγεται, ἐπεὶ 9 παρ' ἐκείνοις τῶν πολεμικῶν ἡ ἄσκησις εὐδοκιμεῖ; καὶ τὸ ἀνεπιστρεφὲς τῆς δίκης. γῦπα δ' ἱερὸν φασιν αὐτῷ ὄρνιν εἶναι, διὰ τὸ πλεονάζειν τὰ ὄρνεα ταῦτα, ὅπου ἂν εἴη πτώματα πολλὰ 10 ἀρηΐφθογγα ὄντα.

turbulentiam, & ruditûs magnitudinem. Quidam verò canes ei ſacrificant. Eſt enim canis audax, &, ex inſidiis ut aliquem audacter adoriatur, idoneus. Honorari autem vel maximè à Thracibus & Scythis, & ab iſtiuſmodi gentibus fertur. Apud hos enim exercitium militare viget, ſiquidem inepti ſunt ad diſceptationes dirimendas jure. Vulturem avem ſacram eſſe Marti dicunt, quòd tales iſtic plurimæ volitent aves, ubi ſtrages hominúmque cædes futura eſt, quam cantu ſuo prænunciant.

9 παρ' οἷς ἡ τῶν πολεμίων ἄσκησις εὐδοκιμεῖ. MS. Am. Marcel. l. 31. Scythis gladius barbarico ritu humi figitur nudus, eumque ut Martem — colunt. V. omnino Doctiſſ. *Sheringhamum* in Antiq. Angl. c. 8. & alibi — χ. ια. ι. v. 385.

10 Ἀρηΐφθογγα ὄντι. MS. V. Voſſ. idol. lib. 3. c. 81. Confer cum hoc capite Hym. *Hom.* in Martem. Superioribus quædam addi poſſint de Marte ex D. Hieron. in voce Ariël in locis & nom. & quæſt. Hebr. Item ex Juliani Orat. p. 281. ex Ernſtii Obſervationibus de Idolo Martis.

Περὶ τοῦ Ποσειδῶνος.

Μετὰ δὲ ταῦτα, περὶ τοῦ Ποσειδῶνος (ὦ παῖ) λεκτέον. προείρηται μὲν ὅτι αὐτός ἐστιν τῇ τεταγμένῃ κατὰ τὸ ὑγρὸν δυνάμει. νῦν δὲ παραμυθητέον τοῦτο. πρῶτον μὲν οὖν 1 φυτάλμιον αὐτὸν ἐπωνόμασαν, ἐπειδὴ τοῦ φύεσθαι τὰ ἐκ τῆς γῆς γινόμενα, ἡ ἐν αὐτῇ δηλονότι ἰκμὰς παναίτιός ἐστιν. ἐνο-

De Neptuno. 22.

Sequitur, ô puer, ut de Neptuno verba faciamus. Prædiximus, ut ſuprà habetur, Neptunum eſſe eundem cum ea potentia & virtute, quam humor continet. Idem autem nunc latiùs exponendum eſt. Primò igitur Neptunum φυτάλμιον vocant. Nominis hujus ratio eſt, quòd omnia quæ terra profundit, *humoris vi & effica-*

σίχθο-

1 Hoc nomine colebatur à Trœzeniis. Pauſ. Corinth. alii codd. l. φυτάλιον, & φυτάλιον. infrà ἰκμὰς περιεχομένη — MS. & ἡ περὶ πλεῖ εἰς τὰς ἐν τῇ γῇ σηρ. ἐμπλωσιν ῥις. ἐνοσίχθων deeſt.

2 μαν-

eiâ fiant. ἐνοσίχθονα, σεισίχθονα, ἐνοσίγαιον, τιναχτοραγαίην, quæ epitheta omnia terræ motorem significant, hinc Neptunum appellant, quasi alia quædam terræ motuum causa sit, quàm ea secundum quam aiunt loca terræ cavernosa excipere mundationes maris, & aliorum fluminum, aquarúmque. Spiritus enim qui in terræ visceribus sunt, cùm angustiis includuntur, exitum quærunt. Erumpentes autem, terram movent, & frangunt. Eruptio illa interdum mugitum edit, quæ ratio sanè in manifesto est. A quibusdam μυκητὰς, id est, mugitor dictus est. Mare enim talem quendam sonum reddit. Hinc θάλασσα, id est, mare sequentia epithera acquisivit, ἠχήεσσα, id est, *sonorum:* ἀγάστονος, id est, *valde suspirans & ingemiscens:* πολύφλοισβος, id est, *multisonum.* Hinc certè Neptuno taurorum sacrificia conveniunt. Sacrificant autem ejus in honorem tauros atros, propter maris colorem demonstrandum. Nam ferunt pelagi aquam nigram aspectu putari: & propterea non ab re κυανοχαίτην, id est, tenentem cæruleum sive nigrum jubar, eum vocitaverunt. Fingitur etiam veste nigrâ esse indutus. Hinc ansam quidam acceperunt, ut fluvios quoque cornutos, & tauricum tuentes, pingant, quasi violentum quiddam, & mu-

σίχθονα, καὶ ἐννοσίγαιον, καὶ σεισίχθονα, καὶ τιναχτοραγαίην, ὡς οὐ παρ' ἄλλην αἰτίαν τῶν σεισμῶν γινομένων, ἢ παρὰ τὸ τοὺς ἐν τῇ γῇ σήραγγας, ἔκπτωσιν τῆς θαλάσσης καὶ τῶν ἄλλων ὑδάτων δέχεσθαι. στενοχωρούμενα γὰρ τὰ ἐν αὐτῇ πνεύματα, καὶ ἔξοδον ζητοῦντα, κλονεῖσθαι καὶ ῥήγνυσθαι αὐτὴν ποιεῖ, ἀποτελουμένων ἔσθ' ὅτε καὶ μυκημάτων κατὰ τὴν ῥῆξιν εὐλόγως. ὑπό τινων δὲ καὶ [2] μυκητὰς εἴρηται, τῆς θαλάσσης τινὰ τοιοῦτον ἦχον ἀποτελούσης. ἀφ' οὗ καὶ ἠχήεσσα, καὶ ἀγάστονος, καὶ πολύφλοισβος εἴρηται. ἐντεῦθεν καὶ οἱ [3] ταῦροι αὐτῷ προσήκουσι, καὶ θύουσιν αὐτῷ [4] ταύρους παμμέλανας, διὰ τὴν χροιὰν τοῦ πελάγους. ἐπεὶ δ' ἄλλως τὸ ὕδωρ μέλαν εἶναι λέγουσιν, εὐλόγως ἤδη κυανοχαίτην αὐτὸν εἰρήκεισαν, καὶ ἐν ἐσθῆτι εἰσάγουσι [5] τοιαύτῃ. τούτου δ' ἕνεκεν καὶ τοὺς ποταμοὺς κερασφόρους καὶ ταυρῶπας ἀναπλάττουσιν, ὡσανεὶ βίαιόν τι τῆς φορᾶς αὐτῶν

καὶ

2 μυκητίας. f. Aristot. de Mundo, μυκητίαι σεισμοί. MS. μυκῆτες εἴρηνται —— mox pro εἴρηται, λέγεται —— χεροιὰν —— εἰρήκασι ——

3 Neptuno tauri mactantur in Helicone & Onchesto, Schol. Hes. Scuti. σχ. ιλ. ι. v. 422. σχ. Υ. ιλ. idem σχ. Od. Γ. v. 6. hæc ferè habet.

4 Odyss. ε.

5 n. in fabulis mox ταυρωποὺς MS. Ælian. Hist. Var. l. 2. ——

6 Hom.

καὶ μυκητικὸν ἐχούσης. καὶ γὰρ ὁ Σκάμανδρος παρὰ τῷ ποιητῇ, ἠΰγενὴς ...

[6] ὡς ὅτε ταῦρος.

κατ' ἄλλον δὲ τρόπον γαιήοχος λέγεται ὁ Ποσειδῶν, καὶ θεμελιοῦχος ὑπό τινων. καὶ θύουσιν αὐτῷ [7] ἀσπαλάκους πολλαχοῦ, ὡσανεὶ ἐπ' αὐτῷ κειμένου τοῦ ἀσφαλῶς ἑστάναι τὰ οἰκήματα ἐπὶ τῆς γῆς. Φέρει δὲ τρίαιναν, πότερον ἐπεὶ αὐτῇ χρῶνται πρὸς τὴν τῶν ἰχθύων θήραν, ἢ ὡς ἐπιτηδείου τούτου τοῦ ὀργάνου πρὸς τὴν κίνησιν τῆς γῆς. εἴρηται γὰρ οὕτως,

[8] Καὶ δ' αὐτὸς ἐννοσίγαιος
ἔχων χείρεσσι τρίαιναν,
Ἡγεῖτ'. ἐκ δ' ἄρα πάντα
θεμέθλια θῆκε θύραζε.

[9] Ἐνδέχεταί τινος ἀποκεκρυμμένου, οἶμαι δ' ἀπὸ τοῦ Τρίτωνος. ἔνθεν Ἀμφιτρίτη. ὁ δὲ Τρίτων, εἴτουν ἀπὸ τῆς ῥύσεως οὕτως ὠνόμασαι, πλεονάσαντος τοῦ τ στοιχείου. εἴτ' ἀπὸ τοῦ τρεῖν, τὸ

gitum rapidus eorum cursus ostentet. Scamander enim apud poëtam,

Generosius ut quondam taurus.

Quandoque nominatur γαιήοχος, id est, *terram continens*; & θεμελιοῦχος, id est, *fundamenta tenens*. Immolant autem ei talpas ubique, quasi in ipso situm sit, ut domicilia & ædificia, quæ terræ insistunt, non corruant, verùm firma permaneant. Tridentem autem loco sceptri gerit, nimirum quòd piscatores, quando piscibus insidiantur, plurimùm tridente utantur: aut quòd trisulcum hoc instrumentum admodum idoneum sit ad terram movendam. Sic enim scriptum est:

Neptunúsque manu gestans utrâque tridentem,
Cuncta foras protrudens fundamenta præibat.

Etiam aliquid secreti latet in Tritone: unde Amphitrite dicitur. Tritonis autem etymologia desumitur, nimirum & ἀπὸ τῆς ῥύσεως, id est, *à fluxu*: sive ἀπὸ τοῦ τρεῖν, quod *tremere*

τρέ-

6 Hom. ιλ. ο. & MS. Ἠΰγενὴς ὡς ὅ τε Ταῦρος. ιλ. Υ. μυκητικὸν ἠΰτε Ταῦρος —— hinc recentiores poëtæ ταυρομόρφους ποταμοὺς finxère.

7 l. Ἀσφαλείῳ Ποσειδῶνι MS. sub hoc nomine Lacedæmonii (ut Pauſ. & Suid.) & Rhodii (ut Strabo) coluêre Neptunum. post γῆς, κ, αὐτῷ δοκοῦντος MS. dein τρίαιναν δ' αὐτὸ φέρομεν, πότερον ——

8 Hom sunt ιλ. Μ. v. 28. Αὐτὸς δ' Ἐννοσ. ———— θεμείλια κύματι πέμπε nunc legimus —— nisi fortè illud in mente habuit quod alibi de Ennosigæo ait Hom. —— τοὺς ἐκβάλλει θύραζε — aut fortè μνημονικὸν ἁμάρτημα —— MS. θεμελ. χερσὶ θυρ.

9 Ἐνδέχ. MS. ἔχεται πιὸς ἀποκεκρυμμένου ἐτύμου· αἴτιον κ̀ ὁ Τρίτων κ̀ Ἀμφιτρίτη. εἴτ' οὖν πλεονάζοντος τοῦ τ στοιχείου, ἀπὸ δὲ τῆς ῥύσεως αὐτῆς οὕτως ὀνομαστηρίων, εἴτ' κ̀ παρ' ἄλλην αἰτίαν, ὁ δὲ Τρίτων δίμορφος ἐστὶ τὸ μὲν ἰχθ. διφυὴς etiam erat Glaucus, & Dagon (Damascio Δαγών. Isaiæ Nabo) de quo in S. pag & Seld. *Diis Syris.* fortè pro ἐνδέχ —— l. ὁ ἔχεται ——

10 Ἐυ-

significat, per antiphrasin. Triton autem biformis est. Habet enim partem hominis, & partem ceti. Quare hoc? Siquidem humoris potentia partim quidem utilis, partim verò damnosa est. Nominant Neptunum εὐρύστερνον, id est, *spaciosum*, seu *pectore vasto*, propter maris latitudinem. Sicuti dictum est:

Pelagi latissima terga.

Eadem ratio ei & hoc nominis imposuit, ut nuncupetur εὐρυμέδων, id est, *latè imperitans.* Accedit huc, εὐρυβόας, id est, *latè reboans.* ἵππιος autem, id est, equestris nominatur, propter marinæ navigationis celeritatem, dum in mari navibus non secus ac in terra equis utimur. Hinc occasione sumptâ equorum præsidem eum fecerunt juniores. Quidam non cunctantur eum νυμφαγέτην, id est, *nympharum antistitem*; & κρηνοῦχον, id est, *fontium præsidem* appellare. Sunt enim Nymphæ potabilium aquarum fontes: sic dictæ, aut ἀπὸ τοῦ νέαι φαίνεσθαι, id est, quòd semper *recentes appareant & novæ.* aut ἀπὸ τοῦ φαίνειν, id est, quòd semper *luceant & splendeant.* Hinc etiam sponsas nymphas dicimus, quòd hactenus in penetralibus latuerint, & nunc

τρέμειν, κατὰ ἀντίφρασιν. δίμορφος δὲ ὁ Τρίτων. καὶ τὸ μὲν ἔχει μέρος ἀνθρώπου, τὸ δὲ κήτους. ἐπειδὴ καὶ τὸ εἰρημένον ὑγρὸν, τὴν μὲν, ὠφελητικὴν δύναμιν, τὴν δὲ, βλαπτικὴν ἔχει. καλεῖται δ' [10] εὐρύστερνος ὁ Ποσειδῶν, διὰ τὸ πλάτος τῆς θαλάττης. ὡς εἴρηται, καὶ ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης. λέγεται δὲ κατὰ τοῦτο καὶ εὐρυμέδων, καὶ εὐρύβοας. ἵππιος δὲ, τάχα ἀπὸ τοῦ ταχεῖαν τὴν διὰ θαλάσσης ὁδὸν εἶναι, καθάπερ [11] ἵπποις ἡμῶν ταῖς ναυσὶ χρωμένων. ἐντεῦθεν ἤδη καὶ ἐπίσκοπον αὐτὸν εἶναι τῶν ἵππων, παραδεξαμένων τῶν μετὰ ταῦτα. λέγεται δὲ παρά τισι καὶ νυμφαγέτης, καὶ κρηνοῦχος, διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας. νύμφαι γάρ εἰσιν αἱ τῶν ποτίμων ὑδάτων πηγαὶ, ἀπὸ τοῦ ἀεὶ νέας φαίνεσθαι, ἢ ἀπὸ τοῦ φαίνειν, οὕτως ὠνομασμέναι. τὰς δὲ γαμουμένας νύμφας καλοῦσιν, ἀπὸ τοῦ νῦν πρώτως φαίνεσθαι, κρυπτομένας τέως. τοῦ δ' αὐτοῦ λόγου ἔχεται, καὶ τὸ Ποσειδῶνος υἱὸν εἶναι τὸν Πήγασον, ἀπὸ

τῶν

10 Εὐρυσθενὴς, *Homer.* & MS. infra qui ἀρυβόας, est Pindaro ἀρυβίας. MS. ἀρυβείας, malè.

11 Neptunus primùm Arcadibus Hippios dictus. Pamphus vetustissimus poeta —— ἵππων τε δμητῆρα νεῶν τ' ἰθυκρηδέμνων cum vocat, fuit præses totius rei equestris Hom. —— γαιήοχον ἐννοσίγαιον ἵμενθι —— in certamine equestri. v. σχ. *Hom.* ιλ ψ. v 346. Odyss. β. v 421. pro ὁδὸν MS φορὰν. & pro ἵππων ἱππίων —— & ποταμιων – pro ποτίμων ——

 11 Gel-

τῶν πηγῶν ὠνομασμένον. διὰ δὲ τὴν θεωρουμένην βίαν παρὰ τὴν θάλασσαν, καὶ πάντας τοὺς βιαίους καὶ [12] μεγαλεπιβούλους γενομένους, ὡς τὸν Κύκλωπα, καὶ τὰς Λαιστρυγόνας, καὶ τοὺς Ἀλωίδας, Ποσειδῶνος ἐμύθευσαν ἐκγόνους εἶναι.

primùm appareant. Eâdem ratione proditum est, Pegasum esse Neptuni filium, sic ἀπὸ τῶν πηγῶν, id est, *à fontibus* nominatum. Hinc propter violentiam maris, omnes violenti & præfracti homines, ut Cyclops, Lestrygones, & Aloides, Neptuni esse filii perhibentur.

12 Gellius. & Servius 3. Æneid. confirmant hoc.

Περὶ τοῦ Νηρέως.

Ὁ Δὲ Νηρεὺς, ἡ θάλασσά ἐστι, τοῦτον ὠνομασμένη τὸν τρόπον ἀπὸ τοῦ νεῖσθαι δι' αὐτῆς. καλοῦσι δὲ τὸν [1] Νηρέα γέροντα, διὰ τὸ ὥσπερ πολιὸν ἐπανθεῖν τοῖς κύμασι τὸν ἀφρόν. καὶ γὰρ ἡ Λευκοθέα τοιοῦτόν τι ἐμφαίνει. ἥ τις λέγεται θυγάτηρ [2] Νηρέως εἶναι, δηλονότι τὸ λευκὸν τοῦ ἀφροῦ.

De Nereo. 23.

NEreus mare est. Hanc appellationem traxit ἀπὸ τοῦ νεῖσθαι, id est, à natando, quòd per ipsum mare natemus. Fingunt Nereum virum esse senem. Causa est, quòd ceu canicies aliqua in mediis fluctibus spuma cernatur. Nam Leucothoe, quæ Nerei filia est, tale quiddam indicat, quasi sit albedo spumæ.

1 Hom. & MS. ἅλιον γέροντα —— Senior Neptuno creditur.
2 non sic γενεαλογεῖ σχ. Hom. α. ιλ.

Κύκνος τοῦ Ποσειδῶνος Τίτας ἦν καὶ Αλωκαθεία.

Περὶ τῆς Ἀφροδίτης.

ΠΙθανὸν δὲ καὶ τὴν Ἀφροδίτην μὴ δι' ἄλλό τι παραδεδόσθαι γεγονυῖαν ἐν τῇ θαλάσσῃ, ἢ ἐπειδὴ πρὸς τὴν τοῦ πάντα γενέσθαι αἰτίαν, κινήσεως δεῖ καὶ ὑγρασίας, ἅπερ [1] ἀμφοτέρως δαψιλῆ κατὰ τὴν θάλαττάν ἐστι.

De Venere. 24.

VErisimile est Venerem nullâ aliâ ratione in mari natam esse dici, quàm quòd ea causa quæ omnia efficit, humorem & motum requirat. Utraque autem hæc largissima habet mare. Hanc sententiam

ἐξοχώ-

1 MS. ἀμφότερα —— Διωναία Ἀφροδίτη Orph. Arg. Plutarchus *Crasso*; ἀρχαὶ καὶ σπέρματα πᾶσιν ἐξ ὑγρῶν.

2 Ideo

quodammodo tenere & assequi videntur, qui eam Dianæ esse filiam commemorârunt. Est enim humor διερὸν, id est, *splendidum* quiddam & vividum. Ἀφροδίτη autem est ea potentia, quæ producit masculum & femellam: nimirum ideo, quòd ἀφρώδη, id est, *spumantia* sint animalium semina, hoc nomen obtinuit. Euripides autem ejus etymologiam hinc deflectit, quòd à Venere capti, sint ἄφρονες, id est, *stulti, insani, insipientes*. Pulcherrima autem formâ esse Venus prædita fingitur, quòd hominibus donaverit concubitus voluptatem, longè quàm reliqua alia experiantur, excellentiorem. Decoratur epitheto φιλομειδὴς, id est, *risu gaudens*, eò quòd libenter in risum solvatur. Causa verò hujus epitheti est, quòd lætitia & risus frequentes circa Venereum actum versentur, & ipsi sint perquam familiares. Veneri autem assident Gratiæ, ejúsque comites sunt & asseclæ, Suadela & Mercurius. Quare autem? Quòd hi qui amantur, oratione & gratiâ capiantur: aut voluptas, quâ nos Venus in concubitu perfundit, hujus comitatus Venerei causa est. Cythereæ appellationem invenit, propter κυήσεις, id est, *impregnationes*, quæ concubitum sequuntur: aut quod plerunque soleat καθῆσθαι, id est, *remittere* sive *sedare* cupiditates Venereas.

ἐσοχάσαντο δὲ τοῦτο, καὶ οἱ Διώνης αὐτὴν θυγατέρα εἶναι εἰπόντες. διερὸν γὰρ τὸ ὑγρόν. Ἀφροδίτη δέ ἐστι, ἡ ἐνάγουσα τὸ ἄῤῥεν καὶ τὸ θῆλυ [2] δύναμις, τάχα διὰ τὸ ἀφρώδη τὰ σπέρματα τῶν ζώων εἶναι, ταύτην ἐσχηκυῖα τὴν ὀνομασίαν. ἢ ὡς Εὐριπίδης ὑπονοεῖ, διὰ τὸ τοὺς ἡττημένους αὐτῆς [3] ἄφρονας εἶναι. καλλίστη δὲ παράγεται, διὰ τὸ μάλιστα ἀνηρρκέναι τοῖς ἀνθρώποις τὴν κατὰ συμπλοκὴν ἡδονὴν, ὡς πάντων τῶν ἄλλων διαφέρουσαν. λέγεται δὲ φιλομειδὴς, διὰ τοῦτο. οἰκεῖα γὰρ τὰ μειδιάματα, καὶ ἡ ἱλαρότης τῶν τοιούτων συνόδων ἐστί. παρέδρους τε καὶ συνέδρους τὰς Χάριτας ἔχει, καὶ τὴν Πειθὼ, καὶ τὸν Ἑρμῆν, διὰ τὸ Πειθοῖ προσάγεσθαι, καὶ λόγῳ καὶ χάρισι τοὺς ἐρωμένους. ἢ διὰ τὸ περὶ τὰς συνουσίας ἀγωγόν. Κυθέρεια δ' εἴρηται, διὰ τὰς ἐκ τῶν μίξεων γινομένας κυήσεις. ἢ διὰ τὸ [4] καθῆσθαι τὰ πολλὰ τὰς τῶν

Ἀφρο-

2 Ideo *Venus Genitrix*. v. Lucretii primam pag. Assyriis *Mylitta* Hebræum מוֹלֶדֶת faciens parere, à verbo ילד eam originem confirmat. ἡλίῳ ἐγγὺς οὖσα ἡ Ἀφροδίτη καὶ συμπαραθέουσα, πληροῖ μὲν τὸν ἀέρα εὐκρασίας, ἐνδίδωσι δὲ τὸ γόνιμον τῇ γῇ. Julianus.

3 Mentum mentémque in gremiis mimarum deposuit *Cicero*. mox ἀφρενωκέναι MS. & pro συνέδρους, συμβώμους ——

4 pro καθῆσθαι —— MS κάθεσθαι. videntur hic deesse. ἢ διὰ τὸ κρύπτειν τὸ αἰσχρὸν —— quæ Gyraldus & Ety-

Ἀφροδισίων ἐπιθυμίας. ἐκ τούτου δὴ καὶ ἱερὰ τῆς Ἀφροδίτης ἡ τῶν Κυθήρων νῆσος εἶναι δοκεῖ. τάχα δὲ καὶ ἡ [5] Κύπρος, συνᾴδουσά πως κατὰ τοὔνομα τῇ κρύψει. ἡ δὲ Πάφος ἴδιον αὐτῆς οἰκητήριόν ἐστι, [6] Παφίας λεγομένης, τάχα κατ' ἔλλειψιν, ἀπὸ τοῦ [7] ἀποφίσκειν, ὅ ἐστιν ἀπατᾷν. ἔχει γὰρ κατὰ μὲν τὸν Ἡσίοδον μειδήματά τ', ἐξαπάτας τε. κατὰ δὲ τὸν Ὅμηρον,

Πάρφασιν ἥτ' ἔκλεψεν, καὶ
πύκα περ φρονέοντα.

Ὁ δὲ κεστὸς ἱμὰς, ὡς οἷον κεκασμένος ἐστίν. ἢ ὁ διακέντιμος, [8] καὶ ποικίλην δύναμιν ἔχων, τοῦ δεῖν καὶ σφίγγειν. καλεῖται δὲ οὐρανία τε καὶ πάνδημος καὶ [9] παναιτία. διὰ τὸ κἀν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐν τῇ γῇ, καὶ θαλάσσῃ τὴν δύναμιν αὐτῆς θεωρεῖσθαι. ἀκύρους δὲ, οὐκ ἐμποινίμους ἔφασαν τοὺς ἀφροδισίους ὅρκους εἶναι. παρ' ὅσον κἂν ἡ ῥᾳδίας πα-

Hinc Cytherorum insula Veneri sacra judicatur. Eadem ratione & Cyprus ei consecrata est, propter nominis similitudinem. Alludit enim & ipsa ad dictionem *κύησις*, id est, *impregnationem*. Paphus autem propriè Veneris sedes esse creditur. Hinc nuncupatur Paphia, nimirum per defectum, *ἀπὸ τοῦ ἀποφίσκειν*, id est, *à decipiendo*. Hesiodus enim risum & dolum ei assignat. Homerus autem:

Colloquium blandum, quo fallitur & sapiens vir.

Cestus autem cingulum est, sic dictus, quasi sit *κεκασμένος*, id est, mirabili opere *exornatus*. aut quasi *διακέντημος*, id est, ab eo sic appellatus, quasi stimulet in Venerem, variámque ligandi & decipiendi potentiam habeat. Designatur & his tribus nominibus, *οὐρανία*, id est, *cœlestis*; *πάνδημος*, id est, *vulgaris*; & *παναιτία*, id est, *rerum omnium causa*. Quid autem sibi volunt ista nomina? Nempe quòd Veneris potentia & vis, in cœlo, in terra, & in mari cernatur. Irrita autem esse, & nullis pœnis digna Venerea juramenta, veteres fabulati sunt. Quamvis enim facilis sit ad sui

ῥᾳσχε-

Etymol in suis legêre. non ait derivari Κυθήρειαν ἀπὸ τῆς Κυθήρων, quod Hesychius improbat, & σχ. ιλ. ι. v. 422. quem corriges ex Hesychio; πάλαι pro παίσας ——— ἐξυφασμένον, pro ἐξηρτημένον ———

5 Sed nec Κύπρις dicitur à Κύπρος. est enim κυόπορις, ἢ κυεῖν πορίζουσα σχ. ι. ιλ.

6 Παφίης λεγ. Homerus nunquam sic vocat, sed κυόπορις. Vide σχ. ιλ. ι. v. 422. ubi videas Hesiodum Homero recentiorem. quod Interpres Hesiodi etiam fatetur.

7 τῷ ἀπαφῶ (quod ἀπατῶ) Παφίη propius quam ἀποφίσκων MS. — mox ἔκλεψε νόον πύκα περ φρονεόντων — Gyral. καίπερ — v. σχ. Hom. ιλ. Υ. v. 307. est etiam dicta Apaturia — Strab. 11.

8 Id. MS. non habet ἱμὰς & legit διακεκεντημένος, & pro δεῖν — συνδεῖν καὶ συσφίγγειν ———

9 MS. Ποιητία, sequitur enim θαλάσσῃ.

copiam cuivis faciendam Venus, attamen ad juramenta eos compellit qui se ambiunt. Inter aves autem nulla æquè ac columba, propter suam puritatem, & amoris illecebras, gaudet. Est enim admodum amabilis, veríque amoris propter osculandi morem symbolum. Suem autem, propter suam immundiciem planè aversatur Venus. Inter plantas myrtus Veneri dedicata est, quia & hæc planta facit ad amores conciliandos. Etiam philyra ei sacra est, quia apposita Venerem cieat: & in primis ad nectendas coronas eâ utuntur. Cavent autem, ne Veneri buxum offerant, expiantes suam salacitatem.

ρασχεθῆναι, μεθ' ὅρκων ἐπάγεσθαι συμβέβηκε τοὺς [10] πειρῶντας. περιστερᾷ δὲ τῶν ὀρνέων χαίρει μάλιστα, τὸ καθαρὸν εἶναι τὸ ζῶον, καὶ φιλοφρονητικὸν, διὰ τῶν ὡσανεὶ φιλημάτων. ἀνάπαλιν δ' ὗς, διὰ τὴν ἀκαθαρσίαν ἀλλοτρία αὐτῆς εἶναι δοκεῖ. τῶν γε μὲν φυτῶν ἡ μὲν [11] μυρσίνη, διὰ τὴν φιλοφροσύνην, Ἀφροδίτης εἶναι διείληπται. ἡ δὲ [12] φιλύρια, διά τε τοὔνομα, ὅτι τὸ φιλεῖν [13] παρακειμένως ἐξενήνεκται. καὶ πρὸς τὰς στεφάνων πλοκὰς εἰώθασιν αὐτῇ κεχρῆσθαι μᾶλλον. τὸν δὲ [14] πύξον φυλάττονται τῇ θεῷ προσφέρειν, ἀφιερούμενοί πως ἐπ' αὐτοῖς τὴν πυγμήν.

λάσση. Orph. καὶ κρατέεις τρισσῶν μοιρῶν —— &c. οὐρανῷ, γῆς, πόντω.

10 —— Clauf. ῥᾳδία videtur legisse. De juramento amatorio. Vide Erasm. chil. infra τοὺς ——

Τοὺς ἐρῶντας legit Velarius. MS. πειρῶντας, οἷς ἂν πειρῶσι.

11 Pro φιλοφροσύνην MS. ἀιωδίαν legit. an quod planta littoralis? an quod morbis muliebribus multis conveniat? an quod odorifera & speciosa? an quod Myrteam coronam Venus gesserit cùm vinceret deas in Paridis judicio? hoc Nicander memorat in Alex.

12 ἡ δὲ φύλλα δένδρον τοιάδιά τι τοὔνομα MS pro φιλύρια vel φιλυρὰ non audet Gyrald. reponere φιλύρα —— *Displicent nexæ philyrâ coronæ. Hor.* quod hic sequitur. lege ἡ δὲ φιλύρα δένδρον διά τε τοὔνομα, ὅτι —— καὶ ὅτι πρὸς τ.

13 παρακειμένως est vera lectio. mens est, quod in φιλύρα τὸ φιλεῖν post ἐξενήνεκται pone hypostigmen. Virg.

Populus Alcidæ gratissima ——

Formosa Veneri Myrtus ——

quæ tamen & Cereri & Baccho quoque sacra fuit.

14 πύξον —— & ἀφοσιούμενοι MS. Gyrald. vertit, ut expiarent palæstram Veneream. *Velarius*, cestum, *Clauf.* πυγήν. *N. L.* Cod. Fl, ἀφοσιούμενοι.

De Cupidine seu Amore. 25.

Περὶ τοῦ Ἔρωτος.

NIl mirum si Veneri, quam modò depinximus, coha-

ΟΥδὲν παράδοξον, εἰ τοιαύτη οὔσῃ συντιμᾶται αὐτῇ,

τῇ, καὶ συμπαραγίνεται ὁ ἔρως, τῶν πλείστων καὶ Ἀφροδίτης υἱὸν αὐτὸν παραδεδωκότων, ὃς δὴ παῖς μέν ἐστι, διὰ τὸ ἀτελῆ τὴν γνώμην, καὶ εὐεξαπάτητον ἔχειν τοὺς ἐρῶντας. πτερωτὸς δὲ, ὅτι καὶ [1] φόνους ποιεῖ, ἢ ὅτι ὡς ὄρνις προσίπταται ταῖς διανοίαις αἰθνιδίως. τοξότης δὲ, ἐπεὶ πληγῇ τινι ὅμοιον ἀπὸ τῆς [2] προσάξεως οἱ ἁλισκόμενοι αὐτῷ πάσχουσιν, οὔτε πλησιάσαντες οὐτάμενοι τῶν καλῶν, ἀλλὰ μακρόθεν αὐτοὺς ἰδόντες. ἀναδίδοται δὲ λαμπὰς αὐτῷ, πυροῦν δοκοῦντι τὰς ψυχάς. ἔρωτα αὐτὸν εἰρῆσθαι πιθανὸν, ἀπὸ τῆς [3] ζητήσεως τῶν ἐρωμένων. τάττεται γὰρ ἐπὶ τοῦ ζητεῖν τὸ [4] ἐρᾶν, ὡς εἴρηται· ἴθ' αὐτοῦ θ' ἵππους ἐρέων. ἐντεῦθεν οἶμαι καὶ τῆς ἐρευνῆς ὠνομασμένης. καὶ πλείους δὲ ἔρωτες παραδίδονται διὰ τὴν [5] πολυτροπίαν τῶν ἐρώτων, καὶ τὸ πολλοῖς τοιούτοις ὀπαδοῖς κεχο-

bitet Cupido, simúlque cum ista colatur, cùm plurimi eum Veneris esse filium confessi sint. Puer esse fingitur, quòd planè mente careant, deceptionique obnoxii sint, quotquot amori operam dant. Alatus est, quia & cædium interdum est author. Potissima autem causa ob quam pennatus, seu alis instructus Cupido narratur, hæc est, quòd impetu quodam in hominum animos involet. Sagittas tenere fingitur: quia illi qui Cupidinis sagittis vulnerantur, non secus ac alii vulnerati quorum corpus læsum est dolent, neque appropinquare, neque attingere, quos amant, audent, verùm procul eos intuentur stupentes. Fax ei traditur, quia videtur inflammare animos. Ἔρωτα, id est, *amorem*, Cupidinem esse dictum, verisimile est, ab inquisitione eorum quos amantes inquirunt. ἐρᾶν enim apud Græcos etiam inquirere significat, ut in hoc hemistichio:

Ἴθ' αὐτοῦ θ' ἵππους ἐρέων, id est,
Ito, & equos ejus quæras.

Hinc arbitror ἐρευνὴν, id est, scrutationem appellatam. Plures autem & varii amores feruntur, propter amorum varietatem, & quòd per multos hujusmodi asseclas Venus, seu

ῥηγῆ-

1 Pro φόνους MS l. κόπους l. κενὸν, amantibus nihil levius, nihil mutabilius.

2 προσόψεως puto. mox οὔτε πλησιάζοντες οὔθ' ἀπτόμενοι τῶν καλῶν. MS. οὐτάμενοι deest. aut transponi debet. Hæc eleganter describit Alex. Aphrod. in Probl. α. (modo is author sit) κατὰ τὰς ἀρχὰς, ἐκ μιᾶς ἀκτῖνος τῶν ὄψεων ὁ ἔρως ἀποτίκτεται —— αὕτη δ' ἔοικεν βέλει, τῷ ἀκοντίζεσθαι πρὸς τὸ σῶμα ——

3 MS. ἐπιζητήσεως.

4 τὸ ἐρᾶν. MS. ζητεῖν Did. exponit. quod autem ἐρέειν & ἐρευνᾶ hinc veniat testatur Eustat. ad illud H. ιλ. Ἀργείων ἐρέων γενεήν τε. —— ιλ. φ. ἵππους ἐρέων —— Ὀδυσσῆι συνεβήσετο ——

5 l. τῶν ἐρώντων. Aphrod. φιλούντων ψυχαὶ εὐμετάβλητοι. & πολλοῖς ἔρωσιν οἱ αὐτοὶ πολλάκις ὑποπίπτουσι. Moscho δραπέτης Ἔρως —— mox ὀπαδοῖς κεχορηγῆσθαι. MS.

6 αὐτο-

Venerea voluptas nobis erogetur. Cupido & ἵμερος, id est, *desiderabilis* vocatur, ἀπὸ τοῦ ἵεσθαι, id est, *quod incitetur*, & φέρεσθαι, id est, *feratur* ad fruitionem eorum qui sunt formâ bonâ & liberali. Aut hanc appellationem consequutus est propter mentis extensionem, ἀπὸ τοῦ ἀναμεμωρεῖσθαι, id est, quòd amatores *stultescant* & delirent, nec mentis amplius compotes sint. πόθος, id est, *desiderium* nominatur, ad imitationem osculorum figendorum, unde nomen suum nactus est papa. Aut πόθος, sive *desiderium* dicitur Cupido, quòd amatores multa & in hunc modum suos amores interrogent: unde veniant, & ubi fuerint. Quidam putant hinc universum mundum esse amorem, pulchrum, venustum, recentem: simul etiam omnium antiquissimum, multo igne utentem, velocem, quasi instar sagittæ & avis volucris motum suum peragat.

ῥηγῆσθαι τὴν Ἀφροδίτην. καλεῖται δὲ καὶ ἵμερος, ἤτοι παρὰ τὸ ἵεσθαι καὶ φέρεσθαι ἐπὶ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν ὡραίων [6] ὠνομασμένων· ἢ κατὰ μίμησιν τῆς περὶ τὴν διάνοιαν ἐκτάσεως, ὡς ἀναμεμωρεῖσθαι περὶ ταύτην. πόθος δὲ, ἀπὸ τῆς τῶν φιλημάτων μιμήσεως. ὅθεν ἔσχε τὴν κλῆσιν καὶ ὁ [7] παππᾶς. ἢ ἀπὸ τοῦ πολλὰ πυνθάνεσθαι περὶ τῶν ἐρωμένων τοὺς ἐρῶντας, καὶ αὐτῶν ἐκείνων, πόθεν ἔρχονται καὶ ποῦ ἦσαν. [8] ἔνιοι δὲ καὶ τὸν ὅλον κόσμον νομίζουσιν ἔρωτα εἶναι, καλόν τε καὶ ἐπαφρόδιτον, καὶ νεαρὸν ὄντα, καὶ πρεσβύτατον ἅμα πάντων, καὶ πολλῷ κεχρημένον πυρὶ, καὶ ταχεῖαν ὥσπερ ἀπὸ τῆς τοξείας, ἢ διὰ πτερῶν, τὴν κίνησιν ποιούμενον.

Περὶ

6 ὠνομασμένῳ. & pro ὡς ἀναμεμωρ. MS. καὶ μεμωρῆσθαι. μεμωρωμένα, ἀναίσθητα. Hippocr. ἐκστατικὰ lege.

7 pro παππᾶς MS. παπᾶς. Syracusiorum vox.

8 Finxit quidem Orpheus ex Chao primum Ortum Amorem. Aiunt Orphici τὴν τρίτην ἀρχὴν μετὰ τὰς δύο γεννηθῆναι (sc. ὕδωρ καὶ γῆν) δράκοντα δὲ εἶναι. —— ἔχειν δὲ ἐπὶ τῶν ὤμων πτερὰ, πρόσωπον δὲ θεοῦ, κεφαλὰς ταύρου καὶ λέοντος, (hinc Platoni Amor πολυκέφαλον θηρίον) ὀνομάζεσθαι δὲ Χρόνον ἀγήρατον, καὶ Ἡρακλέα —— συνεῖναι δὲ αὐτῷ τὴν Ἀνάγκην, φύσιν οὖσαν, τὴν αὐτὴν καὶ Ἀδράστειαν ἀσώματον διωργυιωμένην ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ, τῶν περάτων αὐτοῦ ἐφαπτομένην. Damascius περὶ ἀρχῶν ex Hieronymo & Hellanico. V. Athenagoræ *Legat.* pro καλὸν MS. leg. σκαιόν τε.

Περὶ τοῦ Ἄτλαντος.

Τοῦτον [1] δ' ἄλλως εἶναι καὶ Ἄτλαντα, καὶ ἀταλαιπόρως ἀποδιδόντα, τὰ κατὰ τοὺς ἐμπεριεχομένους ἐν αὐτῷ λόγους γιγνόμενα, καὶ οὕτω τὸν οὐρανὸν βαστάζοντα. ἔχειν δὲ κίονας μακρὰς, τὰς τῶν στοιχείων δυνάμεις. καθ' ἃς τὰ μὲν ἀνωφερῆ ἐστι, τὰ δὲ κατωφερῆ. ὑπὸ τούτων γὰρ διακρατεῖσθαι τὴν γῆν. ὀλοόφρονα δ' αὐτὸν εἰρῆσθαι, διὰ τὸ περὶ τῶν ὅλων φροντίζειν, καὶ προνοεῖσθαι τῆς πάντων αὐτοῦ μερῶν σωτηρίας. ἐκ δ' αὐτοῦ τὰς πλειάδας γεγονέναι, [2] παριστάμένους ὅτι τὰ ἄστρα πάντα πλεῖστα ὄντα ἐγέννησεν ἀστραίῳ τε καὶ ἀθάμαντι, ὅτι ὁ αὐτὸς ὤν. οὔτε γὰρ ἵσαται τὸ σύνολον [3] ἀνηρέμητος ὑπάρχων, εἰ καὶ ὅτι μάλιστα εὖ βεβηκέναι δοκεῖ. καὶ ἀπόλυτος εἶναι, καὶ θαυμασμὸν τοῖς ἐφιστᾶσιν ἐπὶ τὴν διάταξιν αὐτοῦ, πολὺν ἐμποιεῖ.

De Atlante. 26.

Hunc volunt dici Atlantem, quasi sine labore, & ἀταλαιπόρως, *citra molestiam* omnia ea perficiat & absolvat, quorum ipse naturaliter causa esse fertur. Non secus etiam cœlum suis humeris gestare dicitur. Habere autem fingitur columnas longas, quæ sanè elementorum potentiam & vires denotant, secundum quas quædam sursum, quædam verò deorsum tendunt. His enim lationibus duabus terra continetur. ὀλοόφρονα eum vocant, ut qui de universa rerum natura sedulò cogitet, ejúsque partium omnium salutem procuret. Eum esse Pleiadum patrem testantur, volentes indicare, quòd genuerit astra, quæ πλεῖστα, id est, *plurima* sunt. Eundem eum esse veteres pronunciarunt cum Astræo & Athamante. cùm Astræo, quòd non efficiat ut hoc universum subsistat, licet pulchro ordine moveri videatur, verùm quasi ἀνηρέμητος, id est, *irrequietus* & quiescere nescius quispiam sit. cum Athamante autem idem esse creditur, quòd nulli corruptioni sit mundus obnoxius, veréque absolutus & perfectus, multámque θαυμασμὸν, id est, *admirationem* iis ingeneret, qui decentem ipsius dispositionem considerare instituunt.

Περὶ

1 Τοιῦτον lego.

2 παριστᾶσιν MS. —— Ἀστραίῳ καὶ Θαύμαντι ὁ αὐτὸς ὤν. ità ferè MS. V. Apollod. pr. p. χ. Hes. ad Πληιάδων Ἀτλαγενέων, χ. ἰλ. Σ. v. 486.

3 deest fortè οὐρανός. MS. ἀνηρέμαντι —— i.e. ἀνηρέματος. & mox βεβηκέναι —— δὲ, lego οὐ, & nihil muto aliud. post δοκεῖ, καὶ ——

1 τῷ

De Pane. 27.

TAlem quempiam & Pana esse non dubito: siquidem & ipse cum hoc universo idem est. Inferior pars hujus dei hispida est, & hircum refert, ad designandam asperitatem terræ. Superior autem pars similis est homini. nam æther, propterea quòd in ipso ratio sita sit, tenet totius mundi imperium. Lascivum & libidinosum eum fingunt, propter multas seminum causas, & commixtiones quæ ex ipsis fiunt. In locis desertis eum morari tradunt, ut ejus unitatem ostendant. Mundus enim est unus, & unigenitus. Nymphas persequitur, siquidem gaudet exhalationibus, quæ ex humido prodeunt, sine quibus impossibile est ut mundus appareat. Indutus esse dicitur nebride, aut pelle pardi, tum propter pulchram rerum omnium varietatem, tum etiam propter colores qui in mundo cernuntur. συρτὸν eum appellant, sive quòd à ventis omnibus perfletur, ἀπὸ τοῦ συρίττειν, id est, *à flando:* sive quòd ad saltandi ritum sit minus aptus,

Περὶ τοῦ Πανός.

ΤΟιοῦτον εἶναι καὶ τὸν Πᾶνα, ἐπειδὴ [1] τοῦ παντός ἐ αὐτὸς ἐστι· καὶ τὰ μὲν κάτω λάσια καὶ τραγώδη, διὰ τὸ τῆς γῆς τραχύτητα ἔχειν. τὰ δ' ἄνω ἀνθρωπόμορφα, διὰ τὸ [2] τὸν αἰθέρα τὸ ἡγεμονικὸν εἶναι τοῦ κόσμου, ὅ δὴ λογικόν ἐστι. [3] λάγνον δὲ καὶ ὀχευτὴν αὐτὸν παρεισάγουσι, διὰ τὸ πλῆθος [4] ὧνπερ σπερματικῶν λόγων εἴληφε, καὶ τῶν κατὰ σύμμιξιν ἐξ αὐτῶν γιγνομένων. ἐν ταῖς ἐρήμοις δὲ διατρίβειν, μάλιστα [5] τὴν μονότητα αὐτοῦ διὰ τούτου παριστάμενους. εἷς γὰρ καὶ [6] μονογενὴς ὁ κόσμος ἐστί. τὰς δὲ νύμφας διώκει, ἐπειδὴ χαίρει ταῖς ἐκ τῶν ὑγρῶν ἀναθυμιάσεσιν, ὧν χωρὶς [7] οὐδ' οἷον τὸ ὅλον ἐμφαίνειν. νεβρίδα δὲ ἢ πάρδαλιν αὐτὸν ἐνῆφθαι, διὰ τὴν ποικιλίαν τῶν [8] κάλλων καὶ τῶν ἄλλων χρωμάτων, ἃ θεωρεῖται ἐν αὐτῷ. [9] συρτὸν δὲ εἶναι, τάχα μὲν διὰ τὸ ὑπὸ παντοίων ἀνέμων διαπνεῖσθαι.

1 τῷ παντὶ αὐτός ἐστι — MS. vide Verulamii *Sap. Vet.* Non malè hæc sequuntur; nam Orphici Panem ἀρχιτέκτονα ὅλου τοῦ κόσμου faciunt. *Damascius.* quod & Amori tribuebant. vid. Suidam in Πρίαπος.

2 τὸ ἐν τῷ αἰθέρι. MS. αἰγοπρόσωπος & τραγοσκελὴς, Herodoto.

3 λέγεται δὲ ὀχευτὴν αὐτὸν παρεισάγεσθαι. MS.

4 ὥνπερ. videtur εἴληφε ante σπερματικῶν ponendum ——

5 Τῆς μονότητος —— παριστάμενος. MS.

6 Panem πρωτόγονον vocat Orpheus apud Damasc.

7 οὐδεν τῶν ὅλων ἐκφαίνει. MS. leg. οὐδὲν οἷόν τε τῶν ὅλων ἐκφῦναι.

8 Τῶν ἄλλων —— MS. τῶν ἀστέρων —— χρωμάτων, an χρημάτων? Orpheo ἀστεροειδής.

9 συρικτὴν MS.

10 MS.

σθαι. τάχα δ' ἐπεὶ τὴν [10] ἐκμέλειαν ἀγριοφανῆ καὶ αὐστηρὰν, ἀλλ' οὐ πρὸς ἔνδειξιν ἔχειν. τὸ δ' ἐν τοῖς ὄρεσιν αὐτὸν, καὶ τοῖς σπηλαίοις διαιτᾶσθαι, καὶ τὸ τῆς [11] πίτεως στέμμα ἐπηκολούθησεν, ὄρειόν τι καὶ μεγαλοπρεπὲς ἔχοντος τοῦ φυτοῦ. ἔστι δὲ [12] τὸ πανικὰς λέγεσθαι ταραχὰς τὰς αἰφνιδίους καὶ ἀλόγους. οὕτω γάρ πως καὶ αἱ ἀγέλαι, καὶ τὰ αἰπόλια πτοεῖται, ψόφου τινὸς ἐξ ὕλης, ἢ τῶν [13] ὑπάντρων καὶ φαραγγωδῶν τόπων ἀκούσαντα. οἰκείως δὲ καὶ τῶν ἀγελαίων θρεμμάτων ἐπίσκοπον ἐποιήσαντο. τάχα μὲν διὰ τοῦτο καὶ κεράστην καὶ δίχηλον πλάττοντες, τάχα δὲ τὸ διττὸν τῶν ἐξεχόντων αὐτῷ ὤτων αἰνιττόμενοι. ἴσως δ' ἂν οὗτος καὶ [14] ὁ Πρίαπος εἴη, καθ' ὃν προίεισιν εἰς φῶς πάντα. [15] τῶν ἀρχαίων δ' εἰσὶ δαιμόνων, καὶ ἁδρὸν αὐτὸν δι' ἃ ἐφρόνουν περὶ τῆς τοῦ κόσμου φύσεως παριστάντων. ἐμφαίνει γοῦν τὸ μέγεθος τῶν αἰδοίων, τὴν πλεονάζουσαν.

& more rusticorum, qui politiorem musam non degustârunt, subsultet, ἀπὸ τοῦ σκιρτᾶν, id est, *à saltando.* Quòd autem plerunque in montibus & speluncis versatur, factum est ut coronam è pino arbore sortiretur. Hæc enim arbor montanum quippiam & magnificum habet. Nihil prohibet quin etiam Panicos tumultus dicamus, qui subito & sine ratione certâ exoriuntur. Sic enim interdum armenta & greges terrentur, dum sonus quidam subitus è silva, aut ex antris, aut ex terræ voraginibus affertur. Rectè eum pecoris, quod gregatim pascitur, custodem fecerunt: nimirum quòd gregibus præsit. Fingitur Cornutus, & bifidos habere pedes, idem etiam aures ejus prominentes nimiùm indicant. Fuerit fortassis hic & Priapus, cujus vi omnia in lucem prorumpunt. Sunt autem ambo è numero antiquorum dæmonum, & Priapum fœcundum esse asseruerunt, propter ea quæ speculatione naturæ, seu naturali deprehenderant. Magnitudo autem membri virilis, abun-

ἐν

10 MS. ἐμμέλειαν —— & ἐπίδειξιν. MS. Orph.
Ἁρμονίαν κόσμοιο κρέκων φιλοπαίγμονι μολπῇ.

11 Πίτυος —— MS. Vide Anonymum περὶ Ἀπίστων.

12 πανικάς. V. Anonym. p. 103.

13 pro ὑπάντρων MS. l. πετραίων. ἄντρον βαθὺ Pani dicabant. M. Tyrius Orat. 38.

14 Priapus dicitur Orphicis Theologis ἠρικεπαῖος. ità etiam & Πάν. Damascius. V. Suidam in ἠρικεπαῖος & Hesych. & Macrobium. item Suidam in Πρίαπος —— פרא אב Onagri pater, v. Vos. Idol. l. 2. c. 7.

15 πάντα τῶν ἀρχαίων δ' εἰσὶ δαιμόνων, καὶ ἁδρὸς διαπνοὴς, ἃ —— sic MS. f. ἁδρὸν αὐτὸν καὶ διαπνοῇ διὰ ἱερ. ἁδρὸς fructus, διαπνοὴς apertionem pororum spectat, quorum utrunque sequitur. πολύσπορος, Orpheo. V. Pig. Mens. Isaic. p. 91.

16 Παγ-

dantem in eo membro seminalem materiam significat. Omnigeni fructus quos sinu gerit, indicant fructuum copiam qui intra terræ sinum statis temporibus & nascuntur & ostenduntur. Traditur esse hortorum & vinearum custos: est enim generantis ea servare & tutari, quæ genuerit. Hâc de causâ eum Jovis servatoris prolem esse quidam confirmârunt. Fertilitatis & mundiciei indicium sunt vineæ: varietatem autem & delectationem, & facilem generationem horti denotant: in primis tamen, cùm plerunque tali veste Priapus sit amictus. Falcem manu gerit, cujus usus est in amputandis vitibus. Falx autem indicat, ejusdem esse potentiæ aliqua producere, eadem producta denuò exscindere & perdere. Insinuatur quoque per falcem ejus, esse qui quid custodiat, ut se armis accingat ad cautiorem ejus custodiam. Bonus esse dæmon fingitur: & mundus forsan is bonus dæmon est, qui riget, & fremit fructuum decorâ fertilitate. Aut bonus ille dæmon est anima mundi, quæ hoc universum gubernat, & cuilibet necessaria distribuit, & dividit, quasi bonus sit Jupiter distributor &

ἐν τῷ αἰδοίῳ σπερματικὴν δύναμιν. ἡ δ' ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ [16] πάγκαρπος, τὴν δαψίλειαν τῶν ἐν ταῖς οἰκείαις ὥραις ἐντὸς τοῦ κόλπου φυομένων, καὶ ἀναδεικνυμένων καρπῶν. παρεισάγεται δὲ καὶ αὐτὸς φύλαξ τῶν τε κήπων, καὶ τῶν ἀμπέλων, ἐπειδὴ κατὰ τὸν γεννῶντά ἐστι καὶ τὸ σώζειν ἃ γεννᾷ, καὶ τοῦ Διὸς ἐντεῦθεν [17] σωτῆρος εἶναι λεγομένου. καὶ τὸ μὲν πολύφωνον καὶ καθαρὸν αἱ ἄμπελοι παριστῶσι. μάλιστα δὲ τὸ ποικίλον, καὶ τὸ ἐπιτερπὲς, καὶ ῥαδίαν τὴν γένεσιν ποιούμενον οἱ κῆποι. τοιαύτην ὡς ἐπίπαν αὐτοῦ καὶ τὴν ἐσθῆτα ἔχοντος. δρέπανον δὲ ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ προτείνει, πότερον ἐπεὶ τούτῳ χρῶνται πρὸς τὴν κάθαρσιν τῶν ἀμπέλων. ἢ ἐπεὶ κατὰ τὸν τηροῦντά τί ἐστι [18] καὶ καθώπλισται πρὸς ἀσφάλειαν αὐτοῦ, ἢ ὡς τοιαύτης δυνάμεως μετὰ τὸ ἐνεγκεῖν τὰ ὄντα, ἐκτεμνούσης αὐτὰ, καὶ διαφθειρούσης. ἀγαθὸς δὲ δαίμων, ἤτοι πάλιν ὁ κόσμος ἐστὶ βρίθων καὶ αὐτὸς τοῖς καρποῖς, ἢ ὁ προεστὼς αὐτοῦ λόγος, καθ' ὅσον δεῖται καὶ διαμερίζει τὸ ἐπιβάλλον,

16 Παγκαρπία. MS. an ergo פרי אב fructuum pater, Priapus?

17 Σωτῆρος υἱὸς εἶναι λέγεται legit Ger. Vossius & pro πολύφωνον πολύχορον MS.

18 Lege τί ἐστι καὶ καθωπλίσθαι. quod ad falcem, Virgilius – 4. Georg.

Et custos furum, atque avium, cum falce salignâ

Hellespontiaci servet tutela Priapi ——

Baal-Zephon furium custos & speculator. Pingebantur Satyri (& Pan) manu obumbrantes frontem, ἀποσκοποῦντες ideo

λων, ἀγαθὸς διαιρέτης ὑπάρχων. [19] τεχνίτης δὲ καὶ σωτὴρ τῶν οἰκείων ἐςὶ, τὸ σώζειν καλῶς τὸν ἴδιον οἶκον, καὶ ὑπόδειγμα παρέχειν ἑαυτὸν καὶ τοῖς ἄλλοις. τὸ δὲ τῆς Ἀμαλθείας κέρας, οἰκεῖον αὐτῷ [20] φρόνημά ἐςιν. ἐν ᾧ ἅμα πάντα [21] διώκει τὰ κατὰ τοὺς οἰκείους καιροὺς φυόμενα, ἀλλ' οὐ περὶ ἕν τι αὐτὸν γιγνόμενον. περὶ πολλὰ δ' ἀθρόως καὶ [22] ποικιλίᾳ ἐμπειρόδως ἀμαλθύνει. ἢ πάλιν κεραΐζει πάντα, διὰ τὴν γινομένην ἐξ αὐτοῦ πρὸς τὸ πονεῖν προτροπὴν, ὡς τῶν ἀγαθῶν τοῖς μὴ μαλακιζομένοις προσγινομένων.

divisor. Artifex autem, & domesticorum servator perhibetur ideo, quòd honestè domum suam regat & servet, séque ipsum ut exemplum, quod imitentur, reliquis præbeat. Copiæ cornu, quod propriam demonstrat ejus prudentiam, significat eum omnia administrare, ut statis temporibus quæque proveniant: & ejus diligentiam non ad unum aliquod solùm porrigi, verùm ad omnia protendi, & suo ambitu quàm plurima & jucundâ varietate respersa copiosè & confertim suppeditet: & ea denuò depopuletur, ut ad laborandum iterum convertat homines, quasi laborantes & non ociantes bona consequantur.

Ideo dicti Plinio, & Hesychio in ὑποσκοπον & σκοπεύματων.

19 pro τεχνίτης MS. l. οἰκονόμος — καλῶς προϊστάμενος τοῦ ἰδίου οἴκου —— τύπος τῆς ποιμνίας. Pe. & Pa.

20 φόρημα. Ger. Vos. Idol.

21 διώκει —— lege ἐλθήσκει cum MS. beata pleno copia cornu. fortè διοικεῖ id est, Pan ——

22 καὶ ποικίλλει, καὶ ἐμπειροδῶς ἀμαλδύνει, ἢ πάλιν φθείρει, κεραΐζει πάντα. διὰ —— MS. lego —— γιγνόμενον [ἐμφαίνει] ἀλλὰ περὶ πολλὰ ἀθρόως. καὶ γὰρ ποικίλλει, καὶ ἐμπειροδῶς ἀμαλδύνει, ἢ πάλιν φθείρει, καὶ κεραΐζει πάντα διὰ τὴν γιγν ——

Περὶ τῆς Δήμητρος, καὶ τῆς Ἑςίας.

De Cerere & Vesta. 28.

Ἑξῆς δὲ περὶ τῆς Δήμητρος καὶ Ἑςίας, ὦ παῖ, λεκτέον. ἑκατέρα δ' ἔοικεν οὐχ ἑτέρα τῆς [1] γῆς εἶναι. ταύτην μὲν γὰρ διὰ τὸ ἑςάναι διὰ πάντων, Ἑςίαν προσηγόρευσαν οἱ παλαιοί. ἢ διὰ τὸ

Consequenter, ô puer, & de Cerere & Vesta verba facienda sunt. Utraque autem non videtur alia à terra esse. Hanc enim διὰ τὸ ἑςάναι, id est, *quod stet* toto conserta, Ἑςίαν, id est, *Vestam* veteres dixêre: aut quòd ipsi innitatur

1 *Vesta eadem est & Terra, subest vigil ignis utrique. Ovid.* &, *Stat vi Terra suâ, vi stando Vesta vocatur.* Idem.

& insistat, tanquam in fundamento quodam universus mundus. Illam autem, quòd instar matris pariat & enutriat omnia, Δήμητρα nominàrunt, quasi sit matrix terræ, aut Jovis mater. Siquidem quæcunque fundit alma humus, ea Jovis beneficio nostra sunt, ut inde comedamus & convivemur. Aut quòd in terra δήειν, id est, *invenire* possimus, quæ vel maximè exquirimus. Vestam esse virginem docemur. Quare autem hoc? Ut sciamus per istam Vestæ virginitatem portendi, motum perpetuum & continuum nihil generare. & ideo à virgine sacerdote custoditur & colitur. Ceres autem nequaquam sterilis esse scribitur. peperit enim Coren, quasi Κόρον, id est, *saturitatem*: quæ sanè materia est, quâ nutrimur, & satiamur ad saturitatem usque. Ignis autem perpetuus Vestæ dicatus est, quòd

τὸ ἐπ' αὐτῆς ὡσανεὶ ἐπὶ θεμελίου τὸν ὅλον ἑστάναι κόσμον. διὰ δὲ τὸ, μητρὸς τρόπον, φύειν τε καὶ τρέφειν πάντα, Δήμητρα, οἱονεὶ [2] γῆς μήτραν οὖσαν. ἢ Διὸς μητέρα, διὰ τὸ καὶ αὐτὸς τὰ ἐπ' αὐτοῖς ἀφθόνως ἐφιεῖσθαι τοῖς ἀνθρώποις, δατεῖσθαι καὶ δαίνυσθαι. ἢ ἐπ' αὐτοῖς δήειν, ὅ ἐστιν, εὑρίσκειν, ἃ μάλιστα ἐπιζητοῦσι. παρεισάγεται δ' ἡμῖν Ἑστία παρθένος, διὰ τὸ τὴν ἀεικινησίαν μηδενὸς εἶναι γεννητικήν, καὶ τούτου χάριν ὑπὸ [3] παρθένου νεωκορεῖται. ἡ δὲ Δημήτηρ οὐκ ἔτι, ἀλλὰ τὴν Κόρην [4] τετοκυῖα, οἷον τὸν κόρον, ἢ πρὸς τὸ τρέφεσθαι μέχρι κόρου ὕλη. τὸ δ' [5] ἀεὶ ζῶον πῦρ ἀποδίδοται τῇ Ἑστίᾳ, διὰ τὸ

καὶ

2 γῆν μητέρα οὖσαν, ἢ Διὸς μητέρα, τὸ καὶ αὐτὴν κὴ τὰ ἐπ' αὐτῆς ἀφθόνως ἐφεῖσθαι. MS. mox ἢ ἐπ' αὐτῆς δήειν. idem. & pro ἀεικινησίαν, lege ἀκινησίαν —— Plutar. Numâ, τὸ ἄκαρπον κὴ ἄγονον τῇ παρθενίᾳ συνοικειοῦντος, Sc. Numæ accommodantis, appropriantis. ἀκινησία tribuitur quidem igni, sed ignis multa generat. ut mox sequitur, αἴτιον τοῦ ζῆν τὸ πυρῶδες. Plato in Theæteto, πῦρ τἆλλα γεννᾷ καὶ ἐπιτροπεύει. & —— εἰσὶ πάντα ἑνὸς πυρὸς ἐκγεγαῶτα. Zoroaster. σχ. Hes. p. 145. β. πᾶν τὸ κινούμενον ὑπό τι ἀκινήτου κινεῖται — idem hic legebat Διὸς μήτηρ οὖσα, πάντα γὰρ ἐκ γῆς φερόμεθα.

3 παρθένων MS. nam erant apud Romanos sex Vestales. cùm essent paucissimæ; crevit postea numerus. Julianus Orat. V.

4 τετοκυῖα τῇ φορᾷ τὸ τρέφεσθαι μ. κ. ὕλη. MS. Lil. Gyr. malo hic usus est exemplari.

5 ἀείζωον MS. Heraclito mundus ἀείζωον πῦρ. est autem Ἑστία *publicus focus*, qualis apud Persas, Ægyptios, Græcos, Romanos. σχ. Æschyli, πόλεων Ἑστίαι ἐν τοῖς πρυτανείοις ἀφίδρυνται. *Esaia* 31. v. 9. ὃς ἔχει οἰκείους ἐν Ἱερουσαλήμ. alii vertunt κλίβανον. quare pro οἰκείους mallem legere οἰκίαν ut propius ad Ἑστίαν accedamus; etiam numerus in Hebræo singularis. Plato legg. 12. Ἑστία οἰκήσεως, & in Phædro μένει Ἑστία ἐν θεῶν οἴκῳ μόνη] f. maluere pro Ἑστία Interpretes ponere οἰκίαν, sed dictio εὕς præcedens aliquatenus ad hanc significationem limitat τὸ תנור v. D. *Cudwortinum* de Euchar. c 6 pro δοκεῖν εἶναι ὄν, f. εἶναι θεόν. nam *Halicarn.* Ἑστία ἀνάκειται τὸ πῦρ, ὅτι γῆ τε οὖσα ἡ θεός. V. Porph. Zetem.

■ deest

καὶ αὐτὴν δοκεῖν εἶναι ὄν. τάχα δ᾽ ἐπεὶ τὰ πυρὰ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ ἐντεῦθεν τρέφεται, καὶ διὰ ταύτην ὑφέστηκεν. ἢ ἐπεὶ ζείδωρος[6] ἄρουρά ἐστι, καὶ ζώων μήτηρ, ἧς ἐστιν αἴτιον τοῦ ζῆν τὸ πυρῶδες. [7] στρογγύλως δὲ πλάττεται, καὶ κατὰ μέσους ἵδρυται τοὺς ὤμους, διὰ τὸ καὶ τὴν γῆν τοιαύτην εἶναι, καὶ οὕτως ἱδρύσθαι συμπεπιλημένην. ὅθεν κατὰ μίμησιν, γῆ τε καὶ χθὼν προσηγόρευται. τάχα δὲ ἀπὸ τοῦ χεῖσθαι ἡ γῆ, ἤτοι χωρεῖν πάντα, οὕτως ἐκλήθη. ὡς εἴρηται τὸ,[8]

οὐδὸς δ᾽ ἀμφοτέρους ὅδε χείσεται.

μυθεύεται δὲ προτέρα καὶ ἐσχάτη γενέσθαι, τῷ εἰς[9] ταύτην ἀναλύεσθαι τὰ ἀπ᾽ αὐτῆς γιγνόμενα, καὶ ἐξ αὐτῆς ξυνίστασθαι. καθὸ καὶ ταῖς θυσίαις, οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τῆς[10] πρώτης τε αὐτῆς ἤρχοντο, καὶ εἰς ἐσχάτην αὐτὴν κατέπαυον. στέμματα δ᾽ αὐτῇ λευκὰ περίκειται, τῷ στέφεσθαι καὶ[11] καλύπτεσθαι πανταχόθεν αὐτὴν ὑπὸ τοῦ λευκοτάτου στοιχείου.

videatur plurimis & ipsam esse ens. nimirum ignis iste perpetuus, Vestæ consecratus, ostendit, ipsam esse causam ejus ignis qui in mundo est, quasi ejus vi exortus sit. Est & alia causa perpetui ignis, nempe quòd terra fœcunda mater sit animalium omnium, & suam vitam ab igne habeat. Forma Vestæ, sicuti picturæ indicant, rotunda est, & per medios collocatur humeros: siquidem & terra rotunda est, & in hunc modum conglobata ponitur. Unde terra, quasi per imitationem, χθὼν dicta est, nimirum ἀπὸ τοῦ χεῖσθαι, id est, *à fundendo*: aut ἀπὸ τοῦ χωρεῖν, quod *capiat* omnia. juxta id quod traditum est,

Utrosque hoc limen capiet.

Fabulantur autem eam primam & novissimam esse factam: quia in eam à se facta resolvuntur, & denuò fiunt resoluta per ipsam. Hinc Græci ab ipsa sacrificandi initium fecêre, & eadem sacrificiorum fuit finis. Coronas ei albas imponunt. Causa est, quòd undique ab albissimo & candidissimo ele-

6 deest ἄρουρα. MS. qui etiam mox, οἷς ἐστιν αἴτιον.

7 στρογγύλη — & κατὰ μέσους τοὺς οἴκους ἵδρυται. V. Palæph. p. 57. n 5. Pind. σχ. N. Od xi. f hic erat in textu βωμὸς, quod possit ex σχ. Æschyli ad *Suppl* confirmari, ubi βωμὸς ἡ Ἑστία χθονός.

8 οὐδὸς δ᾽ ἀμφοτέρους ὅδε χείσεται. Odyss. Σ. v. 17. ubi σχ. χωρήσει. & ex eo Hesychius. Clauserus edidit χεῖται. mendose.

9 Timæus Locrus, de mundo loquens — ἑαυτῷ τροφὰν τὰν ἑαυτῶ φθίσιν παρέχον ——

10 V proverbium, ἀφ᾽ Ἑστίας, apud Porphyrium 2. περὶ ἀποχ. *Zenob.* & *Hesych.* & *Eustath.* Odyss H.

11 Cererem cum *velo* albo & *spicâ* exhibet Seguini *numm* p. 22 Supplices ad eam confugientes sedebant συγκεκαλυμμένοι ἐπὶ τῆς Ἑστίας (σχ. ἐλ. ἀ. legit οἰκίας) — v. Paleph. p. 57.

12 καχά

mento cingatur & contegatur. Ceres autem, quandoquidem traditur segetem proferre; admodum propriè coronam aristis gravem gerit. Est enim perquam necessarius homini victus cicuratus, & non belluinus. Frumentum autem est ille cibus, qui præ reliquis animalibus homini datus est. Triptolemus verò Eleusinus fertur per universum orbem disseminasse frumentum, cùm veheretur ipse curru Cereris, quem volantes serpentes trahebant. Videtur enim hic primus è numero antiquorum, omnia perlustrasse: & cum Deus largiore scientiâ eum imbuisset, intellexisse tandem quo pacto cum hordeo sit agendum, ut à paleis sit separandum, & ut sit terendum. Hinc & *κριὸς* ad seminationem idoneus esse perhibetur. Hinc quoque nomen accepit is, qui terit *οὐλάς*. *οὐλαὶ* autem dictio, si eam interpreteris, *hordeum* significat. Eleusis autem locus est, ubi hordei usus primo est repertus. Ceres etiam nomen à loco traxit, ut dicatur Eleusinia, quasi istic planè inventus sit cibus homini conveniens, qui sanè reverâ beatæ vitæ hominibus causa est. Pluto traditur Proserpinam Cereris filiam

χείου. ἡ μέντοι Δημήτηρ κατὰ τὸ ἀναδοτικὸν τῶν σπερμάτων εἰδοποιουμένη, πάνυ οἰκείως εἰσάγεται στάχυσιν ἐστεφανωμένη. τοῦτο γὰρ ἀναγκαιότατον ἂν [12] κεχάρισται τοῖς ἀνθρώποις ἡ ἥμερος τροφή ἐστι. ταύτην δὲ μυθεύεται σπεῖραι διὰ τῆς οἰκουμένης ὁ Τριπτόλεμος ὁ Ἐλευσίνιος, ἀναβιβάσης αὐτὸν ἐπὶ πτερωτῶν δρακόντων ὄχημα τῆς Δημήτερος. ἔοικε γὰρ [13] πρῶτόν τις τῶν παλαιῶν διαδραμεῖν, καὶ συνιέναι θεοῦ τινος ἐπὶ μετεωροτέραν ἐπίνοιαν ἀναβιβάσαντος, τὸν μεταχειρισμὸν τῆς κριθῆς, ὃν τρόπον κρινομένη καὶ διατριβομένη διὰ τοῦ εἰς τὸν ἀέρα ἀναῤῥιπτεῖσθαι ἀπὸ τῶν ἀχύρων. ὅθεν καὶ [14] κριὸς ἐπιτηδείως ἔχει πρὸς τὴν σποράν. ἐντεῦθεν δὲ τὴν ὀνομασίαν εἴληφεν ὁ τρίψας τὰς [15] οὐλάς. οὐλαὶ δὲ λέγονται αἱ κριθαί. Ἐλευσὶς δὲ ὁ τόπος, ὅπου πρότερον εὑρέθησαν. καὶ ἡ Δημήτηρ Ἐλευσινία, ἀπὸ τῆς αὐτόθι πρῶτον εὑρέσεως γενομένης τοῖς ἀνθρώποις εἰς [16] οὐράνιον βίον ὄντως. ἁρπάσαι δ' ὁ Ἅδης τὴν θυγατέρα τῆς [17] Δήμητρος ἐμυθεύθη.

12 κεχάρισται τοῖς ἀνθρώποις MS. Clauseri editio κεχείρησαι. perperam.

13 πρῶτόν τις τῶν παλ. MS. & pro διαδραμεῖν, δραμεῖν, idem.

14 κριὸς δὲ ἐπιτηδείως. MS. videtur aliquid deesse post ἔχειν.

15 εἶλαι —— MS. & Gyrald. scribunt εἶλαι. Vide Sch. Hom. Il. α. v. 449.

16 εἰς ἀνθρώπινον βίον, MS. Theophrastus l. περὶ εὑρημάτων, Sch. Il. α. v. 449.) & Sch. Il. Σ. v. 491. hoc testantur.

17 Raptum Proserpinæ exhibet Seguini num p. 22.

O 18 ἰλλ.

θη, διὰ τὸν γινόμενον ἐπὶ χρόνον τινὰ τῶν σπερμάτων κατὰ γῆς ἀφανισμόν. προσεπλάσθη δ' ἡ κατήφεια [18] τῆς θεοῦ, καὶ ἡ διὰ τοῦ κόσμου ζήτησις. Τοιοῦτον γάρ τι καὶ παρ' Αἰγυπτίοις, ὁ ζητούμενος καὶ ἀνευρισκόμενος [19] ἀφανισμὸς ἀπὸ τῆς Ἴσιδος, Ὄσιρις ἐμφαίνει. ὅπερ ἀνὰ μέρος παρ' ἓξ μῆνας, ὑπὲρ γῆν τε καὶ ὑπὸ γῆν γιγνόμενος Ἄδωνις, ἀπὸ τοῦ ἅδειν τοῖς ἀνθρώποις, οὕτως ὠνομασμένος τοῦ δημητριακοῦ καρποῦ. ὗς δὲ πλήξας προσανελεῖν λέγεται, διὰ τὸ τὰς ὗς δοκεῖν ληϊβοτείρας εἶναι. ἢ τὸν τῆς ὕνεως ὀδόντα αἰνιττομένων αὐτῶν, ὑφ' οὗ κατὰ γῆς [20] κρύπτει τὸ σπέρμα. διατετάχθαι δὲ ὧδε παρά τε τῇ Ἀφροδίτῃ, τὸν ἴσον χρόνον μένειν τὸν Ἄδωνιν, καὶ παρὰ [21] τῇ Περσεφόνῃ, δι' ἣν εἴπομεν αἰτίαν. ἐκάλεσαν δὲ Περσεφόνην τὴν τῆς Δημήτερος θυγατέρα, διὰ τὸ ἐπίπονον εἶναι καὶ πόνων οἰστικὴν ἐργασίαν, ἢ τῷ ἐκ [22] πάντων ὑπομονῆς φέρεσθαι. νηστεύουσι δὲ εἰς τιμὴν τῆς Δή-

rapuisse. Hujus figmenti causa est, quod semina Cerealia ad tempus aliquod terrâ occulantur. Addita est & Cereris taciturnitas, & inquisitio filiæ per totum orbem. Hinc fabulæ non dissimile est illud Ægypti, nempe inquisitus Osyris ab Iside, & tandem repertus. Cui respondet Adonis, quod quotannis sex mensibus in terra lateat, & sex mensibus appareat. sic dictus ἀπὸ τοῦ ἅδειν, id est, quòd nos *satiet* Cereali cibo. Dicitur & porcos interfecisse, quia istud animal segetem depascere & vastare consueverit. Aut istud animal designat dentem vomeris, cujus ope sulcis semina condere solent agricolæ. Aiunt autem Adonis vitam ità esse ordinatam, ut ex æquo nunc convivat Veneri, nunc Proserpinæ: quâ ratione verò id fiat, supra in ratione seminis explanavimus. Proserpinam quidam nuncupaverunt sororem Cereris. Hujus appellationis causa est, quòd sit laboriosa, & labores quoslibet fortiter tolerare possit: aut quòd omnia strenuè perferat. In ejus honorem solent homines sibi jejunium impera-

μητρος,

18 Ità MS. Clauserus perperam edidit, τῷ Θεῷ.

19 ἀφανισμὸς deest, post ἐμφαίνει sequitur in eodem MS. καὶ οὗτος Φοινίξιν ὁ ἀνὰ μέρος — & infra τὸν Δημητριακὸν καρπὸν; puto οὕτως ὠνομασμένος trajicienda esse post καρπὸν — V. G. Voss. Idol. l. 2. c. 4. lib. 9. c. 10.

20 κρύπτεται MS.

21 Bion *Epitap. Adon.* Λάμβανε Περσεφόνα τὸν ἐμὸν πόσιν — de Venere. V. Theocrit. *Syrac.* v. 103.

22 ἐκ πόνων ὑπομονῆς φ. MS. V. Gyral. Synt. 6. *Etym.* est φέρουσα τὸν ξένον — περὶ ἣν ἀποσβέννυνται οἱ προσορμώμενοι. Axiokersa idem significat & Isis πανδεχής. Barbaram hanc vocem Græci in molliorem formârunt. Ἀχερὼ Hesychio γῆ, & Ἀχερουσιὰς λίμνη (ubi descensus Averni) & Acheron. V. Bochartum lib. 1. c. 12. Geogr.

23 οἱ

re, aut quòd eam jejuniis honorent, ritu quodam quem ipsa dictarit: aut quòd velint abstinere diurno temporis spacio à muneribus, quæ à Cerere acceperint: aut caveant, sive evitent annonæ caritatem, quam quondam immittente Cerere, graviter experti sunt. Ubi primùm autem terram cultu repetierunt, seménque sparserunt, pars debitorum, quæ sibi tempore famis contraxerant, abolita est. Quapropter eo tempore, quo sementem homines faciunt, eam colere solent. Verno autem tempore, Cereri cespitem & herbas sacrificant, multis cum jocis & gaudiis, cernentes omnia virescere, & magnam fertilitatis spem præbere. Hinc Pluto, id est, *divitiæ*, Cereris filius esse putatur. Bene namque dictum est,

Inter divitias rerum pars optima, stulte,
Hordea sunt, & farra.

Et sanè quodammodo laborare inopià earum rerum quæ ad victum pertinent, contrarium est divitiis. ad quod respiciens Hesiodus, sic canit:

Sis operi intentus Persa, quo dira fames te
Oderit, atque Ceres deamet redimita coronis.

μητρος, ἢ [23] γεραίροντες αὐτὴν ἰδίῳ τρόπῳ τινὶ ἀπ' αὐτῆς, ἢ διὰ τὸ πρὸς μίαν ἡμέραν ἀπέχεσθαι τῶν δεδομένων αὐτοῖς ὑπ' αὐτῆς, ἢ κατ' εὐλάβειαν ἐνδείας παρὰ τῆς θεοῦ ποτε γενομένης. ἐπειδὴ δὲ ἔσπειρον, ἀφήρουν ἀπὸ τῶν ἰδίων χρεῶν, καθὰ καὶ περὶ τὸν τοῦ σπόρου καιρὸν αὐτῆς ἄγουσι τὴν ἑορτήν. περὶ δὲ τὸ ἔαρ Δήμητρι χλόην θύουσι, μετὰ παιδιᾶς καὶ χαρᾶς. ἰδόντες χλοάζοντα, [24] καὶ ἀφθονίας αὐτοῖς ἐλπίδας ἐπιδεικνύντα. [25] ἐντεῦθεν δὲ καὶ ὁ Πλοῦτος τῆς Δημήτερος εἶναι υἱός. καλῶς γὰρ εἴρηται τὸ,

Σίτου καὶ κριθῆς, ὦ νήπιε,
πλοῦτος ἄριστος.

Καὶ ἐναντίον πῶς ἐστι τῷ λιμώττειν τὸ περιουσιάζεσθαι. εἰς ὃ καὶ ἀπιδὼν Ἡσίοδός φησιν,

Ἐργάζευ Πέρση δῖον γένος,
ὄφρά σε λιμὸς
Ἐχθαίρῃ, φιλέῃ δέ σ' [26] εὐστέφανος Δημήτηρ.

Θύουσι δ' ὗς ἐγκύμονας Δημήτερι, πάνυ οἰκείως. τὸ πολύγονον καὶ εὐσύλληπτον καὶ τελεσ-

Immolant autem Cereri admodum convenienter sues prægnantes, propter terræ fertilitatem, & facilem conceptum.

φόρον

23 οἱ γέροντες αὐτῆς [illegible] MS. mox χρεῶν deest.

24 Sophocli, ὄχλος Δημήτηρ. Virgil. 1. Georg.

Sacra refer Cereri, lætis operatus in herbis.

25 [illegible] MS. post υἱός videtur λέγεται abesse. & à σῖτος dicitur Ceres Σιτώ. V. σχ. Od. E. v. 125.

26 Pro εὐστέφανος MS. εὐπλόκαμος.

27 μά-

φόρον παριστάντες. ἀνατιθέασι δ' αὐτῇ καὶ τὰς [27] μήκωνας, κατὰ τὸν λόγον. τό, τε γὰρ στρογγύλον καὶ περιφερὲς αὐτῶν παρίστησι τὸ σχῆμα τῆς γῆς, σφαιροειδοῦς οὔσης. ἥ, τε ἀνωμαλία τὰς κοιλότητας καὶ τὰς ἐξοχὰς τῶν ὀρῶν. τὰ δ' ἐντὸς, τοῖς δενδρώδεσι καὶ ὑπονόμοις ἔοικε. σπέρματά τε ἀναρίθμητα γεννῶσιν [28] ἡ γῆ. διὰ δὲ τὴν ἀφθονίαν τῶν σιτηρῶν ἐπαύσαντο δυσφόρητον καὶ ἀμφιδήριστον τὴν τροφὴν ἔχοντες, ὅθεν καὶ συντιθέμενοί τινας πρὸς ἀλλήλους περὶ τῶν κατὰ τὰ ἠλλοτριωμένα μέτρων, καὶ διανεμόμενοι τὰ γεννώμενα. δικαίως δὲ ἀρχηγὸν ἔλεγον νόμων καὶ θεσμῶν τὴν Δήμητρα αὐτοῖς γεγονέναι. ἐντεῦθεν καὶ [29] θεσμοθέτιν αὐτὴν προσηγόρευσαν, οἷον νομοθέτιν οὖσαν. οὐκ ὀρθῶς τινῶν ὑπολαβόντων, εἰρῆσθαι ἀπὸ τοῦ τὸν καρπὸν ἀποτίθεσθαι καὶ θησαυρίζειν. μυστήρια δ' ἄγειν ἤρξαντο αὐτῇ, φιλοσοφοῦντες ἅμα τῇ εὑρέσει τῶν πρὸς τὸν βίον χρησίμων, καὶ τῇ πανηγύρει χαίροντες, ὡς

& absolutam maturitatem. Offertur Cereri etiam papaver. Ratio autem oblationis est talis. Papaveris rotunditas & globus, terræ formam, quæ sphærica est, repræsentat. Papaveris autem inæqualitas, indicat terræ valles, & montium cacumina. Interiora autem papaveris, similia sunt arboribus & cavernis terræ. Per semina innumerabilia terræ fœcundam generationem intellige. Propter terræ fertilitatem cessarunt mortales dubia & minus sufficientia alimenta habere. Hinc etiam quædam seponunt, ut famem antevertant, & recenti frumento vescuntur. Justè sanè quidam Cererem juris authorem, legúmque conditricem dixerunt. Quapropter eam θεσμοθέτιν, quasi *legumlatricem* nuncupant, cùm quidam non rectè hanc nominis etymologiam ἀπὸ τοῦ ἀποτίθεσθαι, id est, *quasi frumenta seponat*, deducant. Mortales cœperunt mysteria in ejus honorem celebrare, incumbentes inventioni earum rerum, quæ ad vitam bene transigendam sunt utiles, gaudentésque panegyri ista my-

μαρ-

27 μήκωνας & *Spicam* cum Cicere repræsentat *Segusini* nummus p. 23. mox pro δενδρώδεσι, MS. ἀντρώδεσι, quod rectius. Orpheus Terram Ἀνθοῦσαν ἄντρον vocat Gyraldo suus codex hic imposuit. v. eum, p. 522.

28 ἡ γῆ —— MS. & δυσφόρητον, & ἀμφιδήριστον. Honoratus Serv. ad 4. Æn. Leges *Ceres* dicitur invenisse, (nam sacra ipsius Thesmophoria vocantur) hoc ideo fingitur quoniam ante frumentum inventum à Cerere, passim homines sine lege vagabantur; quæ feritas interrupta est, postquam ex agrorum discretione nata sunt jura. pro ἠλλοτριωμένα mallem ἠλλοτριωμένα.

29 ἔθεν καὶ θεσμοθέτιν & οἷον νομοθ. Inscriptio Gruteri p 309. 1. ΜΕΓΑ΄ΛΗΣ ΘΕΑ΄Σ ΘΕΣΜΟΦΟ΄ΡΟΥ ΔΗ΄ΜΗΤΡΟΣ. pro θησαυρίζειν, MS. θησαυρίζεσθαι ——

ſtica, ut teſtimonio quodam, quod deſierint mutuo propter victum & neceſſaria digladiari. Μυσιᾶν enim *ſaturari* ſignificat. Haud à vero abhorret, hinc myſteria eſſe appellata. Propterea à quibuſdam Myſia vocatur.

μαρτυρίῳ χρώμενοι τοῦ πεπαῦσθαι μαχομένους [30] αὐτοὺς περὶ τῶν ἀναγκαίων. Μυσιᾶν γάρ ἐστι τὸ κορεῖσθαι. πιθανὸν γὰρ ἐντεῦθεν ὠνομάσθαι τὰ μυστήρια· ὅθεν καὶ [31] Μυσία παρά τισι λέγεται.

30 αὐτοὺς ἀλλήλοις MS. —— & Μυσιᾶν τι ὅ ἐστι κορέσασθαι. imò à מכתר.

31 Μυσιά ἑορτή τ —— ἡ Δημήτηρ λέγεται ἀπὸ τοῦ μύσεως δεῖσθαι τὰ συμβεβλητικά τι ἔχοντα. MS. Myſia inter Horas numeratur à nonnullis. V. Heſych. in Ἀμειμωσίων. De re totâ Veſtali *Juſt. Lipſius* ſcripſit v. *Voſſ. Idol.* & *Gyrald.*

De Horis. 29.

Περὶ τῶν Ὡρῶν.

NOn diſſimili ratione motus Jupiter fertur ex Themide ſuſtuliſſe Horas, à quibus omnia bona, quæ nobis adſunt, cuſtodiuntur & ſervantur. Unam Eunomiam vocant, propter æquam earum rerum, quæ nobis obveniunt, diſtributionem. Alteram δίκην, id eſt, *jus*, ſeu juſtitiam vocant, quod jure contendentium lites dirimat. Tertiam verò Εἰρήνην, id eſt, *pacem* nominant, quaſi ratione & non armis lites conſopiat. Nam veteres etiam rationem pacem eſſe dixerunt. πόλεμος autem, id eſt, *bellum*, nomen inde habet, quod plurimi in bello præliiſque occumbant, & deſiderentur. Aut nomen id acquiſivit ἀπὸ παλάμης, id eſt, quod ſoleamus niti dolo & fraude, ut adverſarios noſtros vincamus.

Διὰ δὲ ταύτην τὴν αἰτίαν καὶ ἐκ Θέμιδος ὁ Ζεὺς λέγεται γεννῆσαι τὰς Ὥρας, ὑφ' ὧν τὰ ἀγαθὰ πάντα ἐν ἡμῖν [1] ὀρέγεται καὶ φυλάττεται. καλεῖται δὲ αὐτῶν ἡ μὲν [2] Εὐνομία, ἀπὸ τοῦ [3] ἐπιβάλλοντος τῆς διανεμήσεως. ἡ δὲ Δίκη, ἀπὸ τοῦ δίχα χωρίζειν ἀπ' ἀλλήλων [4] τοὺς διαφερομένους. ἡ δὲ Εἰρήνη, ἀπὸ τοῦ διὰ λόγου, καὶ οὐ δὲ [5] ὅλων διακρίνεσθαι ποιεῖν. ἐκάλουν γὰρ τὸν λόγον [6] Εἰρήνην. ὁ δὲ πόλεμος, ἀπὸ τοῦ πολλοὺς ὀλλύναι οὕτως ὠνόμασται, ἢ ἀπὸ τοῦ παλάμαις σπεύδειν περιγίνεσθαι τῶν ἐναντίων.

Περὶ

1 καθ' ἡμᾶς ὠφελεῖται. MS.

2 Hæc nomina eis tribuit *Diod. Sic.* in Cretenſium Theologiâ. rectè autem ſequi hîc dices, ſi legas quæ Hyginus, fab. 183. nomina eis dat.

3 ἀπὸ τοῦ τὸ ἐπιβάλλοντας διανεμήσεως.

4 τοὺς διαφερομένους —— MS. Adi Julianum Or. IV.

5 δι' ὅπλων. conjicio. διαφερομένους MS.

6 Sanè Ἑρμῆς λόγιος dicitur εἰρηνοποιός. De his v. Orphei Hymnum.

Περὶ τοῦ Διονύσου.

Οἰκείως δ' ἔδοξεν Εἰρήνη κατά τι καὶ ὁ Διόνυσος εἰρῆσθαι, τῶν ἡμέρων δένδρων ἐπίσκοπος ὢν καὶ δοτὴρ θεός. ἐπεὶ [1] καὶ διὰ ταῦτα σπονδὰς ποιοῦνται, δενδροκοποῦνται γὰρ αἱ χῶραι ἐν τοῖς πολέμοις. ἐν Εἰρήνη δὲ τὰ τῶν εὐωχιῶν θάλλει, οἷς ἀναγκαιότατον ὁ οἶνός ἐστι. τυγχάνει δὲ καὶ [2] Διόνυσος, ἤτοι διόνυξος ὤν· ἢ διάνυσός τις, παρὰ τὸ διαίνειν ἡμᾶς ἡδέως. ἢ ὡσανεὶ διάλυσος, τροπῇ τοῦ α εἰς ο, καὶ τοῦ λ εἰς ν. ἀφ' οὗ καὶ Ἀλύσιον αὐτὸν, καὶ Λυαῖον, ἐπωνόμασαν, λύοντα τὰς μερίμνας. τινὲς δέ φασιν, ἀπὸ τοῦ εἰς τὸ [3] σίτιον ὄρος φῦναι πρῶτον τὴν ἄμπελον, παρεληλυθέναι τοῦτο τὸ ὄνομα εἰς τὴν συνήθειαν. λέγεται δὲ διὰ πυρὸς λοχευθῆναι, τὸ θερμὸν αὐτοῦ καὶ πυρωτικὸν τῶν σωμάτων παριστάντος τοῦ μύθου. οὕτω γὰρ οἶνός ἐστι, πυρὶ ἴσον [4] μένος ἔχων, κατὰ τοὺς ποιητάς. ἐῤῥαφθεὶς δ' εἰς τὸν [5] μη-

De Baccho. 30.

SEcundum quandam rationem reconditam etiam Bacchus pacis nomen meretur: cicurum namque plantarum & arborum tum præses, tum dator existit. Propter has enim conservandas, fœdera ineuntur. Nam hostium arbores cæduntur: quod ut evitent, ad fœdera sancienda convolant. Dum autem alma regnat & candida pax, conviviorum celebritates, quæ postulant necessariò vinum, fervent. Vinum autem vocatur Διόνυσος, sive Διόνυξος, quasi *aperiat* nos: sive διάνυσος, id est, quasi suaviter in nos *transeat*, jucundéque illabatur: aut διάλυσος, literarum conversione, α in ο & λ in ν, id est, quasi nos *solvat*. Hâc nominis ratione eum Alysium & Lytum cognominârunt, quasi dissolvat & abigat curas omnes. Quidam nomen hoc inde deducunt, quòd in monte prima Bacchi opera provenerit vinea, & sic in consuetudinem vulgi abierit. Dicitur Bacchus vi ignis partu esse expulsus: per quod significatur vini calor & potentia, quâ homines incendit atque inflammat. Habet enim vinum (ut testantur poetæ) æquale cum igne robur. Insutus est femori

ρὸν

[1] ἐπεὶ καὶ MS. deest ἐπεὶ —— idem l. δενδροκοποῦνται ἐν τοῖς. π. ubi male Clauserus edidit δενδροκοποῦνται.

[2] καὶ Διόνυσος ἤτοι Διόνυξος —— & Ἀλύσιος κεκλημένος, τροπῇ, &c. ἀφ' οὗ καὶ Ἀλύσιον.

[3] ἀπὸ τὸ Νύσιον ὄρος MS. hinc Διόνυσος, est enim dominus, vel possessor Nysæ, sive Nissi. V. Bochartum Geogr. p. 479.

[4] Οὕτως γὰρ οἶνος τι πυρὶ ἴσον μένος ἔχει. MS.

[5] τοῖς μηροῖς. MS. —— V. Bochartum *Geogr.* de monte *Mero.* p. 481. καὶ γὰρ μὴ τετευχότα γνήσιον ἀποτεθέντα, ἀτιλῆ δ' αὖ πρὸς τὴν χρῆσιν συγκεκμηθέντα

Jovis, ut partus immaturus ad maturitatem & perfectionem veniret. Quid sibi vult hoc figmentum? Quòd vinum pedibus, qui per femora significantur, calcatum, ad perfectionem festinet. Prima enim botrorum digestio & concoctio non est usui idonea. ubi autem pedibus calcati fuerint, promanat vinum, & perfectionem accipere incipit. Prima vini concoctio & digestio est, quæ fit temporis ratione per calorem solarium radiorum fervente æstu. Secunda est, quæ fit pedum ministerio per calcationem, qua vinum è botris elicitur & exprimitur: quasi id necessariò femorum vi contingat. Bacchus & Bromius dicitur, quòd hi qui vinum calcibus expresserunt, eo utantur primi: aut, quòd vinum, ubi ad ebrietatem usque biberint, tandem ad jocos in conviviis prosiliant. Dementiæ autem & furoris symbolum sunt, Satyri: sic dicti ἀπὸ τοῦ σεσηρέναι, id est, *quod rideant*, instar canum ora distendentes. σκιρτοὶ δὲ, id est, *Salii*, ἀπὸ τοῦ σκαίρειν, quod *saltare* & tripudiare significat. Sileni autem nomen acceperunt, ἀπὸ τοῦ σιλαίνειν, id est, quòd *conviciis proscindant* quoslibet. At Senidæ nomen nacti sunt ἀπὸ τοῦ σεύειν, id est, *impetu ruere*, *impetu ferri*. Per hæc omnia tanquam sub ænigmate decla-

ρὸν τοῦ Διὸς, ἐκεῖ τελεσφορηθῆναι, διὰ τὸ πεπαίνεσθαι καὶ τελειοῦσθαι τὸν οἶνον τοῖς μηροῖς ἐκ δευτέρου. πεπανθεὶς γὰρ πρότερον, ὅτι ἀτελής ἐστι πρὸς χρῆσιν, ὕστερον δὲ πατηθεὶς τοῖς ποσὶ, τέλειος γίνεται. πρώτη γὰρ ἐκείνη γέννησίς ἐστιν, ἡ κατὰ πέπανσιν τῆς ὀπώρας, ἥ τις γίνεται τῶν καυμάτων ἀκμαζόντων. δευτέρα δ' ἡ κατὰ τὴν πάτησιν ἐκθλιβομένου τοῖς ποσὶν [6] αὐτῶν. καὶ τοιοῦτόν τι ἐκ τοῦ μηροῦ συνεκδέχεσθαι δεόντως. Βρόμιός τε δὲ καὶ Βάκχος καλεῖται, διὰ τὸ τοὺς πατοῦντας αὐτὸν πρῶτον χρῆσθαι. εἶτα καὶ τοὺς, ἕως μέθης μετὰ ταῦτα χρωμένους, ἀφιέναι ταῖς ἐν τοῖς πότοις παιδιαῖς. ἐκστάσεως δὲ σύμβολόν εἰσιν οἱ Σάτυροι, τὴν ὀνομασίαν ἐσχηκότες ἀπὸ τοῦ σεσηρέναι, καὶ οἱ Σκιρτοὶ ἀπὸ τοῦ σκαίρειν, καὶ οἱ [7] Σειληνοὶ, ἀπὸ τοῦ σελαίνειν. καὶ οἱ [8] σενίδαι, ἀπὸ τοῦ σεύειν, ὅ ἐστιν ὁρμᾶν. διὰ τούτων δ' ἴσως

παρί-

θέντα πλεῖστα. ἐπεὶ πρῶτα μὲν αὐτοὶ χρῆσιν. MS. deest aliquid.

6 ποσὶν αὐτοὶ —— & post Βάκχος —— καὶ Ἴακχος καὶ Εὔϊος καὶ Βάκτης [Βαβακτὴς Gyral.] καὶ Ἰόβακχος καλεῖται, διὰ τὸ πολλὰς τοιαύτας φωνὰς τοὺς πατοῦντας αὐτὸν πρῶτον, εἶτα τοὺς ἕως —— τόποις —— & παιδιαῖς. MS. & εἶτα ἐκστάσεως δέ.

Clauserus edidit, παιδείαις. & addit: sic mallem legere: *tandem ubi turbas procedente ebrietate dederint, in vincula istis in locis rapiantur.* Perperam tamen hæc.

7 Σειλανοὶ —— MS. Σιλανοὶ ἀπὸ τοῦ σιλαίνειν. ——

8 Σενίδαι MS. [Gyral. Σκενίδαι] & σεύειν —— διάφορον ——

9 τὸ

παρίσταται τὸ ὡσανεὶ ὂν μετ' ἐκλύσεως καὶ θηλύτητος παράφρον τῶν πινόντων. τούτου δ' ἕνεκα καὶ θηλύμορφος πλάττεται, καὶ κέρατα ἔχει, ὡς τοὺς μὲν πόνους ἀποβαλόντων τῶν μεθυόντων· βίᾳ δὲ χρωμένων, καὶ δυσκάθεκτόν τι καὶ ὁρμητικὸν ἐχόντων. καὶ τὸ μὲν τῆς ἐσθῆτος ἀνθηρὸν, τὴν ποικιλίαν παρίστησι τῆς ὀπώρας. ἡ δὲ τοῖς πλείστοις τῶν πλασμάτων γυμνότης, τὸν παρὰ τοὺς πότους γινόμενον ἀπαμφιασμὸν [9] τοῦ τρόπου. καθὸ δοκεῖ καὶ τὸ οἶνος [10] ἀληθῶς εἰρῆσθαι. τάχα διὰ τοῦτο καὶ μαντεῖα ἐσθ' ὅτε τοῦ Διονύσου [11] γινομένη. τὸ δὲ θορυβῶδες τῶν μεθυσκομένων, οἰκεῖόν τι ἔδοξεν ἔχειν. καὶ ὁ τῶν [12] ῥόπτρων ψόφος, καὶ τῶν τυμπάνων, ἃ παραλαμβάνουσιν εἰς τὰ ὄργια αὐτοῦ. χρῶνται δὲ πολλοὶ καὶ αὐλοῖς παρὰ τὴν συγκομιδὴν τοῦ καρποῦ, καὶ ἄλλοις τοιούτοις ὀργάνοις. ὁ δὲ Θύρσος, ἐμφαίνει τὸ μὴ ἀρκεῖσθαι τοῖς ἑαυτῶν ποσὶ τοὺς μεθυσκομένους, τῶν δ' ὑποστηριούντων αὐτοὺς δεῖσθαι. τινὲς δὲ τῶν Θύρ-

ratur, quàm effœminata & mollis sit compotantium & ebrietati operam dantium sapientia. Hujus rei manifestandæ gratiâ inducitur muliebri formâ, & cornua ei attribuuntur, ut *corniger* dicatur. Quare autem? Quasi vires omnes, omnéque robur ebrii planè enervati amittant. Interim tamen, cujus cornua argumentum sunt, vi utuntur, impetúque ruunt, retentúque sunt difficiles. Vestitus varietas autumni speciosam varietatem ob oculos ponit. Simulachra Bacchi pleraque ponuntur nuda, ut ostendant morum detectionem, quæ in compotationibus, ubi plus satis adbibitur, accidere solet. hinc vinum Græcis verè οἶνος dicitur. Interdum etiam ex meri liberiore potu vaticinia excidere consueverunt. Ad designandos ebriorum tumultus, commodissimè cymbalorum & tympanorum adhibetur sonus, quæ ad celebranda orgia afferunt. Tibia autem in usu est apud plerosque quando uvas decerpunt, botrósque colligunt. Thyrsus indicio est, pedes ebriorum non suum facere officium, propterea desiderari à quibus fulciantur. Nec desunt Thyrsi,

σων,

9 τοῦ τρόπου. Reges olim & deos nudos pingebant, ad ostendendam simplicitatem & morum quandam fiduciam, quasi non egerent teginine. lege hic τρόπου non τύπου, quod perperam habet Clauseri editio.

10 οἶνος ἡ ἀλήθεια. MS. Theocrit. εἰδ. κθ.

11 γινομένη —— MS. ἔχοντα. apud Ligyreos Thraces. *Macr.* pro οἰκεῖόν τι, fortè legas ἔνθεόν τι. Jamb. Myst. S. 3. c. 9.

12 MS. ῥόμβων —— & ὄργια αὐτοῦ —— Μαινάδες. Habes hæc omnia in *gemmâ* apud Casaub. de *Satyrâ*. p. 67. & 98.

13 τέρ-

qui occulta hastilia continent, quasi rarò dilabantur convivia, quibus copiosus præest Bacchus, citra calamitatem aliquam, & vulnera, in quæ contumeliis provocati & furore exciti ferantur. Hinc Bacchus appellatur Mænalus: & mulieres, à quibus colitur, Mænades. Juventutem & senectutem refert Bacchus, quasi vinum omni ætati sit accommodum: juvenibus id bibentibus largius & abundantius, nec sine tumultu; senibus autem suavius, & majore cum jucunditate. Comitum autem Bacchi quidam traduntur cum Nymphis concubuisse, magnâ cum suavitate: quidam vero Nymphas ad concubitum sollicitare finguntur jocis, & etiam vim nymphis facere interdum. Figmenti hujus causa est, quòd vinum, si admisceatur aqua, utile & salubre sit. Currui Bacchi junguntur pardi, eundémque quidam pardi sequuntur. Hoc fit, aut propter varietatem colorum: nam Bacchus ipse indutus est nebride, eâdémque velatæ sunt Mænades: aut ut demonstraretur, nullius hominis mores adeò esse efferos, ut non queant moderato vini potu mitescere. Hircus Baccho immolatur. so-

σαν, καὶ ἐπιδορατίδας κρυπτομένας ὑπὸ τῶν φύλλων ἔχουσιν. ὡς καὶ ὀδυνηφόρου τινὸς, ἔσθ' ὅτε, κρυπτομένου τῇ παρὰ τὴν πολυποσίαν ἱλαρότητι, εἰς ὕβρεις ἐνίων καὶ παρακοπὰς ἐμπιπτόντων. ἀφ' οὗ δὴ καὶ Μαινόλης ὁ Διόνυσος ἐκλήθη, καὶ μαινάδες αἱ περὶ αὐτὸν γυναῖκες. πλάττεται δὲ καὶ [13] νέος καὶ πρεσβύτης, διὰ τὸ πάσῃ ἡλικίᾳ πρόσφορος εἶναι. τῶν μὲν νέων λαβρότερον αὐτῷ χρωμένων, τῶν δὲ πρεσβυτέρων ἡδύτερον. οἱ [14] δὲ παρεισάγονται ταῖς νύμφαις ἥδιον αὐταῖς ἐπιμιγνύμενοι, καὶ τὰς μὲν πειρῶντες, τὰς δὲ μετὰ παιδιᾶς βιαζόμενοι, τῷ τὴν πρὸς τὸ ὕδωρ κρᾶσιν τοῦ οἴνου συνῆφθαι χρησίμην οὖσαν. τὰς δὲ παρδάλεις ὑποζευγνύασι τῷ Διονύσῳ, καὶ παρακολουθούσας εἰσάγουσιν, ἤτοι διὰ τὸ ποικίλον τῆς χροιᾶς, ὡς τὰ [15] νεβρίδα αὐτὸς περιῆπται καὶ αἱ Βάκχαι, ἢ ὡς καὶ τὰ ἀγριώτατα τῶν ἀνθρώπων ἤθη τῆς συμμέτρου οἰνώσεως ἐξημερούσης. τὸν δὲ τράγον αὐτῷ θύουσι, διὰ τὸ λυμαντικὸν δοκεῖν τῶν ἀμπέλων, καὶ τῶν συκῶν, εἶναι τὸ ζῶον τοῦτο

13 νέος Λιθνόταις Anacreonti. Heraclitus, ἀνὴρ ὁκόταν μεθυσθῇ, ἄγεται ὑπὸ παιδὸς ἀνήβου, οὐκ ἐπαΐων ὅκη βαίνει, ὑγρὴν τὴν ψυχὴν ἔχων. αὔη ψυχὴ σοφωτάτη καὶ ἀρίστη·

Ebria Mænnis figit vestigia Thyrsis.

Claud. V. Casaub. de *Satyr.* p. 74.

14 οἱ δὲ Σάτυροι παρεισάγονται ταῖς νύμφαις ἐπιπλεκόμενοι, καὶ ταῖς —— Casaub. de Satyr. p. 43.

15 ὡς καὶ νεβρ. MS. infra οἱ γεωργοὶ —— & pro τράγον, ὀχευτικὸν —— idem MS. pro ἴνος, habet οἶνος —— θυμίζει —— minùs rectè.

τοῦτο, καθὸ καὶ ἐκδέροντες αὐτὸν, εἰς τὸν ἀσκὸν ἐνάλλονται κατὰ τὰς ἀττικὰς κώμας, οἱ γεωργῶν νεανίσκοι. τάχα δ' ἂν χαίροι τοιούτῳ θύματι ὁ Διόνυσος, διὰ τὸ ἑαυτὸν εἶναι τὸν τράγον, ἀφ' οὗ καὶ οἱ ὄνοι ἐν ταῖς πομπαῖς αὐτοῦ θαμίζουσι, καὶ οἱ [16] φαλλοὶ αὐτῷ ἀνατίθενται, καὶ τὰ φαλλαγώγια ἄγεται. καὶ κινητικὸν γὰρ πρὸς τὴν συνουσίαν ὁ οἶνος. διὰ τοῦτο ἐνίων κοινῇ [17] μεθυόντων Διονύσῳ καὶ ἀφροδίτῃ. ὁ δὲ νάρθηξ, διὰ τῆς σκολιότητος τῶν κώλων ἐμφαίνει, τὸ τῇ δε κἀκεῖ σε περιφέρεσθαι τοὺς μεθύοντας. ἅμα δὲ καὶ ἐλαφροὺς, καὶ εὐβαστάκτους αὐτοὺς εἶναι. [18] τὸ δὲ ἔναρθρον τῆς λαλιᾶς αὐτῶν, ὡσανεὶ ἄρθρα ἔχων παρίστησιν. ὀρείφοιτοι δ' εἰσὶ καὶ φιλέρημοι αἱ Βάκχαι, διὰ τὸ μὴ ἐν ταῖς πόλεσιν, ἀλλ' ἐπὶ τῶν χωρίων γεννᾶσθαι τὸν οἶνον. [19] Διθύραμβος ὁ Διόνυσος ἐκλήθη, πότερον διὰ τὸ δίθυρον τὸ στόμα ποιεῖν, διά τε τὸ ἀναφαίνειν καὶ ἐκφέρε-

let enim hoc animal vineas & ficos vastare. Propterea caprum excoriantes, in utrem insiliunt per Atticos vicos rustica juventus. Aut gaudet nimirum tali sacrificio, cum & ipse hircus esse feratur. & hac eadem de causa, & asini in ejus solennitatibus frequentes sunt. Priapi, seu Phalli Baccho consecrantur, & ordines ducuntur. Habet enim naturalem quandam vim ad amicitias conciliandas vinum. Quapropter quidam inebriantur in honorem Bacchi & Veneris. Ferula autem, quam manu tenet, per obliquitatem articulorum nodosam, significat titubantes ebrios hinc inde vacillare: præterea indicat eosdem esse & celeres, portatúque faciles. Nec non ejusdem virgæ articuli declarant ebriorum loquacitatem, quasi articulatam esse. Mænades vagantur in montibus, & solitudinem complectuntur amore. Quare? Quòd non in urbibus, verum in agris vinum nascatur. Bacchus etiam Dithyrambus dicitur, quòd aperiat, ubi plus satis biberimus, animos nostros, & quasi per duas januas eloquamur, &

ἐκφέρε-

16 φαλλοὶ, quorum obscœnitatem frustra conatur excusare Jambl. de Mysteriis c. 11. Segm. 1.

17 ἔνιοι κοινῇ θύουσι Δ. MS. νάρθηξ Orphæo παίγνιον καμψιγυῖον. Plinio dicitur geniculatos habere scaphos.

18 τινὲς δὲ φασιν, ὅτι τὸ ἔναρθρον μὲν τῆς — & ἔχει — nihilominus locus est imperfectus l. ὡς μὴ ἄρθρα ἔχειν παρ — χωρῶν MS. fortè ἔχον

19 πότερον διὰ — MS. πότερον ὡς τὸ δίθυρον τοῦ στόματος ἀναβαίνειν καὶ ἐκφορμυθεῖν τὰ ἀπόῤῥητα ποιῶν, ἢ ὡς δι' αὐτὸν, καὶ ἐπὶ τὰς θύρας ἀναβαινόντων τῶν νέων, ἢ ἐκβαινόντων εἰς αὐτὰς, ὅ ἐστι ἐμπιπλόντων καὶ διαστελλόντων τὰ κλεῖθρα. Videtur ex *Di*, quod sit Arabicæ originis Dithyrambus, ut & Dusares ejusdem Bacchi cognomentum. quasi, *dux vagantium Eremborum*. Vide tamen Bochartum p. 480. Geogr. poëtæ διθυραμβογενὴς dicitur.

τὸ κατὰ

ostendamus ea quæ celanda erant. Aut hujus nominis ista causa est, quòd merum impellat homines, ut in januas ascendant, inde quoque interdum decidant, & fores effringant, & repagula concutiant infringántque. Triumphus, qui devictis hostibus agitur, hoc nomen sortitus est ἀπὸ τοῦ θροεῖν, id est, ab *accinendo*, & ἀπὸ τοῦ ἰαμβίζειν, id est, *ab iambis canendis*, aut à jocando: siquidem in triumphis solent plurimis uti anapæstis, jocantes. Pica, avis garrula, Baccho consecratur, & Βασαββαίαν eam, ἀπὸ τοῦ βάζειν, id est, à *garriendo*, & εἰραφιώτην, id est, ab eo quòd *rixas & contentiones pariat*, appellant. Quia autem fuit Bacchus in re omni excellentissimus, non defuerunt qui affirmarent eum esse ducem in re militari optimum. Primus adeo triumphum, qui devictis agitur hostibus, duxit. Hederâ Bacchi caput cingitur, quòd ea non admodum dissimilis sit viti: insuper quòd & hederæ baccæ respondeant botris. Solet hæc eadem sternere arbores, serpens per ipsas, & impli-

ἐκφερομυθεῖν ποιεῖν τὰ ἀπόρρητα. ἢ ὡς αὐτὸς ὢν ὁ ποιῶν ἐπὶ τὰς θύρας ἀναβαίνειν τοὺς νέους, ἢ ἐκβαίνειν εἰς αὐτὰς, καὶ ἐκπίπτειν, καὶ διασαλεύειν τὰ κλεῖθρα. ὁ δὲ θρίαμβος, ἀπὸ τοῦ θροεῖν καὶ ἰαμβίζειν, τὴν κλῆσιν ἔλαχεν. ὅθεν καὶ ἐν τοῖς κατὰ [20] τὸν πόλεμον θριάμβοις, πολλοῖς ἀναπαίστοις σκώπτοντες χρῶνται. καὶ τὴν κίτταν, ὡς λάλον ὄρνεον ἀφιεροῦσιν αὐτῷ, καὶ [21] Βασαββαίαν καλοῦσιν ἀπὸ τοῦ βάζειν, καὶ [22] εἰραφιώτην ἀπὸ τοῦ ἔριν ἀφιέναι. καθαιρετικὸς δὲ παντὸς οὑτινοσοῦν ὑπάρχων, ἔδοξε καὶ πολεμιστὴς εἶναι. καὶ πρῶτος [23] καταδεδειχέναι, τὸν ἐν ταῖς πολεμικαῖς ἀγόμενον θρίαμβον. τῷ δὲ κιττῷ στέφεται, διὰ τὴν πρὸς τὴν ἄμπελον ἐμφέρειαν αὐτοῦ, καὶ τὴν πρὸς τοὺς [24] βότρυς ὁμοιότητα, ὠρυμβάδων. πέφυκε δὲ καὶ σφάλλειν τὰ δένδρα, ἀνέρπων δι' αὐτῶν, καὶ περιπλεκόμενος

[25] βιαιο-

20 κατὰ τὴν πολεμίαν. MS.

21 Βασαρία MS. alii cum duplici S. & Bassarin talarem intelligunt — Ovidius de eâ,

Funditur ad teneros lutea palla pedes.

Agathias *Epigram.* βασσαρόεσσαν vocat.

22 *Faber Tan.* in Epistolis deducit ab ἔριφος. in Bacchi Omestæ sacris reclamantium caprarum viscera cruentato ore dissipabant. *Arnob.* ut igitur Κορυμβιώτης, sic & εἰραφιώτης. Porphyr. de *Abst.* 3. 27. dicit ab animalibus diis data esse cognomina; Ἀπόλλων, ut vocetur Λύκειος, Διονύσῳ, εἰραφιώτης.

23 καταδεδειχέναι MS. perperam Clauseri editio, καταδεδυκέναι. πολεμιστὴν autem facit unus ex hymnis Onomacriti. Videtur deesse πομπαῖς post πολεμικαῖς. *Etymol.* in Θρίαμβος.

24 βότρυας ὁμ. κορύμβων. *Velarius* legit Orybadon; quod hic locum non habet.

25 MS.

[25] βιαιοτέροις τοῖς πρέμνοις. τὰ δὲ θυμελικὰ ἀκροάματα τὸν Διόνυσον θεραπεύει, διὰ τὴν πρὸς τὰς θαλίας αὐτῶν οἰκειότητα, οἷον ᾠδῆς καὶ κιθάρας. τὰ γὰρ, ἀναθήματα τῆς δαιτός. μυθολογεῖται δ' ὅτι διασπασθεὶς ὑπὸ τῶν Τιτάνων, συνετέθη πάλιν ὑπὸ τῆς Ῥέας, αἰνιττομένων τῶν παραδόντων τὸν μῦθον, ὅτι οἱ γεωργοὶ θρέμματα γῆς ὄντες, συνέχεαν τοὺς βότρυς, καὶ τοῦ [26] ἐν αὐτῷ Διονύσου τὰ μέρη ἐχώρισαν ἀπ' ἀλλήλων. ἃ δὴ πάλιν ἡ εἰς αὐτὸ σύῤῥευσις τοῦ γλεύκους συνήγαγε, καὶ ἓν σῶμα ἐξ αὐτῶν ἀπετέλεσε. καὶ ὁ παρὰ τῷ ποιητῇ δὲ μῦθος, ὡς φεύγων ποτὲ τὴν τοῦ [27] Λυκούργου ἐπιβουλὴν θεὸς εἰς τὰ κατὰ τῆς θαλάττης, εἶθ' ἡ Θέτις αὐτὸν διέσωσεν, ἐμφανῆ τὴν διάνοιαν ἔχει. τιθῆναι μὲν γάρ εἰσι τοῦ Διονύσου αἱ ἄμπελοι. ταύτης δὲ ὁ Λυκοῦργος τρυγητὴς ὢν, ἐσκύλευσε καὶ ἀπεκόσμησεν. εἶθ' ὁ οἶνος θαλάττῃ μιγεὶς, ἀσφαλῶς [28] ἀπετέθη. καὶ περὶ μὲν Διονύσου τοσαῦτα.

catis firmioribus ramis. Thymelicis cantilenis colitur Bacchus plurimùm, quia istæ conviviis familiares sunt, cantilenæ scilicet, & cithara. Sunt enim hæc duo convivii anathemata. Perhibent Bacchum à Titanibus membratim discerptum, & integritatem totius corporis compositum à Rhea recepisse. cujus fabulæ hic sensus est: Agricolæ, qui & Titanes, sunt terræ jumenta. Isti confuderunt botros omnes in unum, deinde eosdem calcando ruperunt, Bacchique membra fregerunt. Hæc eadem confluxus musti in unum restituit, & unum ex omnibus botris corpus constituit. Fabula verò poetæ, quæ testatur Bacchum quondam fugisse Lycurgi insidias, & in mari à Thetide esse servatum, clarum sensum habet. Nutrimenta & crepundia Bacchi, vineæ sunt. Vineas omnes Lycurgus, cùm vindemiator foret, botris spoliavit, eisdémque ornatum omnem ademit. Deinde vinum aquâ dilutum, salubris homini potus extitit. Et hæc de Baccho.

Περὶ

25 MS. βιαιότερον, θυμέλη mensa erat super quam stabant rustici fabulas agentes in scena; Vid. Rittershusium ad Salvianum. p. 207. Alex. ab Alex. 3. 9. adhibebantur Thymelici in conviviis nuptialibus. rectè ergo sequitur in θαλίαις, & ἀναθήματα δαιτός, ex Odyss. α. v. 152.

26 MS. ἐνόντι — fortè ἐνόντος. & σύῤῥευσις, quoniam Rhea inde videtur deduci v. σχ. ο. ιλ. v. 18.

27 ιλ. Ζ. & ψ. v. 91. σχ. Hyginus, & Ov. ς.

28 fortè ἀπεσώθη. Βασσαρικὰ olim scripsêre Dionysius Samius, & Soterichus; Dionysiaca (eadem sunt) Nonnus.

De Hercule. 31.

HErcules est ratio in omnia diffusa, secundum quam natura fortis & firma, invictáque & sine fine generans est: est quoque eadem potentia, quæ omnibus virtutem & robur tribuit. Hæc autem fortitudinis ratio nominatur Hercules, nimirum quòd in Heroas maximè proficiscatur, quasi ipsius sit *κλεΐζεσθαι*, id est, *gloriâ illustrare* eos, qui quid insigne & memoratu dignum fecerint. Veteres enim Heroas appellabant eos, qui forti essent corpore & animo, & ideo divini generis eos participes credebant. Hanc sententiam nec juniores respuunt. Istud enim nomen, cum eo dignum deus censeret, meruit, quamvis Alcmenæ & Amphitryonis filius foret. Opera autem, quæ singulatim Heros ille fecit, indicatu difficilia sunt, propter historiæ, quæ de ipso habetur, varietatem. Clavam & pellem leoninam historia vetus Herculi attribuit. Cùm enim dux bonus foret, & multæ regiones terræ ipsius vim essent expertæ, certè non fit verisimile, quòd nudus & clavâ solâ armatus terram peragraverit, verùm

Περὶ Ἡρακλέους.

Ἡρακλῆς δέ ἐστιν ὁ ἐν τοῖς ὅλοις λόγος, καθ' ὃν ἡ φύσις ἰσχυρὰ καὶ κραταιά ἐστιν, ἀνίκητος καὶ ἀπεριγέννητος οὖσα. μεταδοτικὸς ἰσχύος, καὶ τῆς κατὰ μέρος [1] ἀλκῆς ὑπάρχων. ὠνόμασται δὲ τάχα ἀπὸ τοῦ διατείνειν εἰς τοὺς ἥρωας, ὡς αὐτοῦ ὄντος τοῦ κλεΐζεσθαι τοὺς γενναίους ποιοῦντος. Ἥρωας γὰρ ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ τοὺς [2] ἀνδρείους τῷ σώματι καὶ ταῖς ψυχαῖς, καὶ κατὰ τοῦτο τοῦ θείου γένους μετέχειν δοκοῦντας. οὐδ' ὑπὸ νεωτέρας ἱστορίας [3] ἐπιταράττεσθαι. διὰ γὰρ ἀρετὴν ἠξιώθη τῷ θεῷ τοιαύτης προσηγορίας, Ἀλκμήνης καὶ Ἀμφιτρύωνος υἱὸς ὤν. τὸ δὲ δυσδιάκριτα γεγονέναι τὰ τοῦ θεοῦ ἴδια, ἀπὸ τῶν περὶ τοῦ Ἥρωος ἱστορουμένων. τάχα δ' ἂν ἡ λεοντῆ καὶ τὸ ῥόπαλον, ἐκ τῆς παλαιᾶς θεολογίας ἐπὶ [4] τοῦτο μετενηνεγμένα εἴη. στρατηγὸν γὰρ αὐτὸν γενόμενον ἀγαθὸν, καὶ πολλὰ μέρη τῆς γῆς μετὰ δυνάμεως ἐπελθόντα, οὐχ

οἷον

1 παρὰ τοῖς φυσικοῖς ὁ Ἡρακλῆς σύνεσις, καὶ ἀλκὴ λαμβάνεται. σχ. Apollonii. Ægyptii hunc dicebant τὸν ἐν πᾶσι καὶ διὰ πάντων ἥλιον — f. λόγον. *Macrob.* lib. 1. *Sat.* c. 20.

2 τοὺς ἀδρεῖς τῷ σώματι. MS. ideo Herculem & Persea in deos retulêre. *Athenagoras Leg.*

3 ἐπιταρ. Videtur deesse vocula δεῖ. mox pro διὰ τοιαύτης MS. τῆς αὐτῆς θεοῦ. eadem ferè Macrobius Saturn. 1. c. 20. uterque fortè ex Cleanthe.

4 ἐπὶ τοῦτον μετενηνεγμένα εἶν. MS. Clauseri editio perperam μετενηνεγμένα.

οἷόν τε γυμνὸν ἔδοξαν περιεληλυθέναι, ξύλῳ μόνῳ ὡπλισμένον, ἀλλὰ τοῖς [5] πισύνοις τοῦ θεοῦ μετὰ τὸν ἀπαθανατισμὸν ὑπὸ τῶν εὐεργετουμένων κεκοσμῆσθαι. σύμβολον γὰρ ἑκάτερον εἴη ῥώμης καὶ γενναιότητος. ὁ μὲν γὰρ λέων, τὸ [6] γενναιότατον τῶν θηρίων ἐστί. τὸ δὲ ῥόπαλον, τὸ καρτερώτατον τῶν ὅπλων. καὶ τοξότης δ' ἂν ὁ θεὸς παρεισάγοιτο, κατά τε τὸ πανταχοῦ διικνεῖσθαι κατὰ τὸ ἔντονόν τι ἔχειν, καὶ τὴν τῶν βελῶν φοράν. στρατηλάτην δ' οὐκ εὔλογον, τούτοις ὅπλοις πεποιθότα εἰς τὰς παρατάξεις ἀπαντᾶν. οἰκείως δὲ παρέδοσαν αὐτὸν [7] Κῷοι, τῇ Ἥβῃ συνοικοῦντα, ὁλοσχερέστερον τὴν διάνοιαν ὄντα. ὡς γὰρ νέων τι δρᾶν εὐτονώτεραι αἱ χεῖρες, οὕτω ψυχαὶ ἀμείνους τῶν γεραιτέρων πολύ. ὑπονοῶ δὲ τὴν παρ' [8] Ὀμφάλῃ λατρείαν, ἐκείνῳ πιθανωτέραν εἶναι προσήκειν, ἐμφαινόντων πάλιν διὰ τούτου τῶν παλαιῶν, ὅτι καὶ τοὺς ἰσχυροτάτους ὑποτάττειν δεῖ ἑαυτοὺς τῷ λόγῳ, καὶ τὰ ὑπὸ τούτου προστασσόμενα ποιεῖν, εἰ καὶ θηλύτερόν τι κατὰ τὴν θεωρίαν καὶ τὴν λογικὴν σκέψιν προσπίπτει τῆς ὀμφῆς. [9] ἣν

sciendum est, eum hisce non secus ac insignibus post mortem suam esse condecoratum, ab iis qui ejus auxilium salutare senserant. Utrunque enim fortitudinis & generositatis signum est. Ut enim hic robore feras omnes excellit, ità validissimum telum est clava. Fingitur esse sagittarius ideo, quòd omnia permeet vis illa, secundum sagittarum jaculationem, quæ & ipsa ad omnia penetrandum vehemens est. Hujuscemodi armis munitum & instructum militem, quis in aciem descendere dubitabit? Propriè autem admodum tradiderunt Coi Herculem cohabitare Hebæ, id est, pubertati, quod sit mente perfectissimus. Ut enim si quid laboris suscipiendum est, manus juvenum sunt firmiores & validiores: ita si quid consiliis faciendum est, longè præstantiores sunt senum animi. Suspicor autem non alienum esse ab Herculis virtutibus, quod servierit Omphalæ. Veteres enim hoc figmento docere voluerunt, etiam fortissimorum esse, ut se rationi subjiciant, & ea quæ ratio imperarit expedienda esse, etsi effœminatius quiddam & mollius secundum naturalem speculationem bulla incidat,

οὐχ

5 ἐπισήμοις, nempè clavâ & leoninâ pelle.

6 ἀλκιμώτατον MS.

7 Istam insulam à Troja reversus devastavit Hercules. σχ. ιλ.

8 Pherecydes apud σχ. in φ. Od. v. 23. *Lucianus* Dial.

9 ἣν οὐκ ἀτόπως ἂν δέξαιτο (fortè τις) Ὀμφάλην ἀσεβ. MS.

10 fortè

quam non aliud ab Omphale appellare placuit. Duodecim autem labores, quos subiens absolvit, videntur non inconcinnè traduci in Herculem, sicuti Cleanthes fecit. Non enim existimandum est, hunc ubique senem fuisse nugatorem, & delirum.

οὐχ ἑτέραν ἂν δόξαιμεν Ὀμφάλου προσηγορευκέναι. τοὺς δὲ δώδεκα ἄθλους ἐνδέχεται μὲν ἀναγαγεῖν, οὐκ [10] ἀλλοτρίους ἐπὶ τὸν θεὸν, ὡς καὶ Κλεάνθης ἐποίησεν. οὐ δεῖ δὲ δοκεῖν πανταχοῦ, εὑρεσιλόγον [11] πρεσβύτην.

10 fortè ἀλλοτρίως. δωδεκάθλον Herculis edidit L. Allatius MS. in Bibl. Ox. nescio an idem sit opus. v. p. 1. Phurnuti enim ex hoc opere [aut ex Apollodoro] quædam habes. ιλ. ο. v. 639. ιλ. θ. v. 368. ——— Cleanthem citat σχ. Hom. ιλ. Γ. v. 64. præter ea quæ Laërtius, scripsit περὶ θεῶν, & μυθικά, ut testatur Cl. Alexandrinus; credibile est ad alterum horum operum respexisse Phurnutum. Hercules Sol esse intelligitur, 12. labores ad signa Zodiaci referuntur; *Interp. Hesiod. Theog.* p. 165. β. Serv. ad Æn.

11 φριοβόλειν. MS.

De Apolline & Diana. 32.

Περὶ τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ τῆς Ἀρτέμιδος.

Consequenter quidem, ô fili, Apollinem esse solem, Dianam vero Lunam existimato. Nam hac de causa vetustas utrisque sagittas tribuit, quasi indicare velit radiorum utriusque in longum projectionem. Apollo vocatur Hecatæus, Diana autem Hecates nomen sibi assumpsit, quasi ἕκαθεν, id est, à longè ad nos usque lucem demittant. Unde non ab re utrisque hoc nomen inditum est, ut dicantur ἑκατηβόλοι, id est, quasi à longè ad nos usque radios suos jaciant. Quidam istorum nominum, nempe Hecatæi & Hecates, aliam assignant etymologiam, tanquam uterque sic sit dictus bene ominandi gratiâ, quasi stulta

Ἐχομένως τοίνυν, ὦ [1] τέκνον, Ἀπόλλων ὁ ἥλιός ἐστιν, Ἄρτεμις δὲ ἡ σελήνη. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ τοξότας ἀμφοτέρους παρήγαγον, τὴν ὡσανεὶ ἄφεσιν πόῤῥω τῶν ἀκτίνων αἰνιττόμενοι. καλοῦνται δὲ, ὁ μὲν Ἕκατος, ἡ δὲ Ἑκάτη, διὰ τὸ ἕκαθεν δεῦρο ἀφιέναι καὶ ἀποστέλλειν τὸ φῶς. ὅθεν παρακειμένως, καὶ ἑκατηβόλους αὐτοὺς προσηγόρευσαν. ἔνιοι δὲ τὸν Ἕκατον, καὶ τὴν Ἑκάτην, ἄλλως ἐτυμολογοῦσιν, ὡς τῶν τεθεικότων αὐτοῖς τὰ ὀνόματα ταῦτα, εὐχὰς [2] αὐτὰ εἶναι

εὐχο-

1 ὦ τέκνον, MS. l. τῷ συντέκνῳ ——

2 Pro εὐχὰς, lego ἰχθῦς αὐτοῖς: εἶναι ——

εὐχομένων, καὶ τὴν πρὸς [3] αὐτῶν βλάβην, μὴ προσπελάζειν αὐτοῖς. δοκοῦσι γὰρ ἔσθ' ὅτε καὶ φθείρειν τὸν ἀέρα, καὶ τῶν λοιμικῶν καταστάσεων αἴτιοι γίνεσθαι. διὸ καὶ τοὺς [4] ὀξεῖς αὐτοῖς ἀνετίθεσαν οἱ πάλαι. καὶ ὡς ὁ [5] ποιητὴς ἐν τῷ λοιμῷ παρεισάγει τὸν Ἀχιλλέα λέγοντα, ὅτι ζητητέον μάντιν,

Ὅς κ' εἴποι ὅτι τόσσον ἐχώσατο Φοῖβος Ἀπόλλων.

τούτου δ' ἕνεκεν οἴονται κατ' εὐφημισμὸν τὴν Ἄρτεμιν ἀπὸ τοῦ ἀρτεμεῖς ποιεῖν, ὅ ἐστιν, ὑγιεῖς, ὠνομάσθαι. τὸν δ' Ἀπόλλωνα, ὡς ἀπολύοντα ἡμᾶς τῶν νόσων, ἢ ἀπελαύνοντα ἀφ' ἡμῶν αὐτάς, ἢ ἀπολλύντα, ταύτης τετυχηκέναι τῆς προσηγορίας. καθ' ἣν ἔννοιαν καὶ [6] Παιήων ἐκλήθη, καὶ ἰατρὸς ἔδοξεν εἶναι. τινὲς δὲ αὐτόθεν Ἀπόλλωνα, ἀπὸ τοῦ ἀπολλύναι αὐτὸν εἰρῆσθαι. καὶ γὰρ τὸν ἀπολλύντα ταύτην τὴν διακόσμησιν, τοιοῦτον εἶναι, διὰ [7] τοῦ κομίζειν ἀδιαλείπτως πάντοθεν αὐτῆς τὸ ὑγρόν, καὶ τῷ αἰθέρι προσκατατάττειν. τάχα δ' reddit. Forsan non absurda

mortalitas supplex precetur; ut uterque sit faustus nobis & propitius, nec damnum aliquod det. Solent enim hæc cœli numina, interdum aërem corrumpere, pestémque inducere miseris mortalibus. Unde veteres non inconvenienter sagittas ipsis assignàrunt, ut etiam poëta attestari videtur, cùm inducit Achillem consulentem, quærendum esse vatem,

Qui dicat, tantum cur irascatur Apollo.

Hujus rei gratiâ sunt qui censent, bene ominandi causâ Artemida dictam esse Dianam, ἀπὸ τοῦ ἀρτεμεῖς ποιεῖν, id est, *quòd sanos efficiat.* Apollinem autem id nomen ideo possidere, quasi ἀπολύοντα, id est, liberantem nos morbis: aut ἀπελαύνοντα, id est, quasi morbos à nobis *abigat* & *fuget.* aut ἀπολλύντα, id est, *interficientem & necantem nos.* Hinc & Pæon, quasi medicâ facultate sit instructus, dicitur. Quidam Apollinis etymologiam petunt ἀπὸ τοῦ ἀπολλύναι, id est, *ab auferendo.* Nam eum qui semper faciem mundi renovet, & inde absumat, talem esse. Undique enim & indesinenter humorem haurit, eúmque ætheri fuerit etymologia, si quis sen-

ἂν

3 καὶ τὴν πρὸς αὐτῶν MS. ἐξ αὐτῶν.

4 ὀξεῖς θανάτους MS. & puto οἱ παλαιοί. Niobes liberi ab Apolline & Dianâ ideo dicebantur interfecti. Vide σχ. ἰλ. Ω. v. 758. hinc Ἀπολλωνόβλητοι & Ἀρτεμιδόβλητοι.

5 ποιητὴς ὡς ἐμφανές τι MS.

6 Παίων. MS. Homerus & Hesiodus distinguunt inter Pæonem & Apollinem; recentiores non item. σχ. Od. v. 232. ἰλ. ο. v. 365. αὐτὸν φασιν εἰρ. MS.

7 τοῦτον εἶναι, διὰ τὸ διατμίζειν — MS. hanc ferè rationem adfert ex Cleanthe *Macrob.* confirmat ex Euripide & Archilocho. l. 1. *Sat.* 17.

8 εἰρή-

tiat Apollinem ſic eſſe dictum, ἀπὸ τοῦ ἀπλοῦν καὶ λύειν, id eſt, quaſi *ad ſimplicia redigat & diſſolvat* ipſam ſubſtantiam: aut, quod verius eſt, quaſi *diſſolvat tenebras*. Perquàm propriè autem eos fratres eſſe perhibent, propter formæ ſimilitudinem; propter motum utriuſque uniformem; propter potentiam ſimilem quam habent ad enutriendum & alendum ea quæ è terra enaſcuntur. Tradunt Apollinem eſſe virum ideo, quod ignis eſt res quædam fervida, & ad agendum efficax. Dianam autem aiunt eſſe mulierem, quaſi hebetiorem & infirmiorem potentiam teneat. Puberem ætatem habet Apollo. Quotquot enim in iſta ætate ſunt, formâ præditi ſunt pulchriore quàm ulla habeat ætas. Præ cæteris autem quàm convenientiſſimè ei hæc epitheta adſcribunt, ut eum appellitent χρυσοκόμαν, id eſt, *aureo capillitio inſignem*, reſpectu ſolarium radiorum. & ἀκειρεκόμαν, id eſt, *intonſum*. Eſt enim Phœbus vultu aureus, ſive facies ejus auro radiat, éſtque extra omnia propter ſuam munditiem & puritatem

ἂν καὶ ἀπὸ τοῦ ἀπλοῦν καὶ λύειν τὸ συνεςὸς τῆς οὐσίας, ἢ καὶ τὸ σκότος, ὡσανεὶ ἀπλῶς εἰρημένων [8] εἴη. οἰκείως δὲ καὶ ἀδελφοὺς αὐτῷ [9] παρεισάγουσιν ἐμφερεῖς ἀλλήλοις ὄντας, καὶ ὁμοειδῆ κίνησιν κινουμένους, καὶ δύναμιν παραπλησίαν ἐν τοῖς ὅλοις ἔχοντας, καὶ τρέφοντας ὁμοίως τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. εἶτα ὁ μὲν Ἀπόλλων [10] ἄρρης ἀνεπλάσθη, θερμότερον γὰρ τὸ πῦρ, καὶ δραςικώτερον. ἡ δ' Ἄρτεμις θήλεια, ὡς ἀμβλυτέραν καὶ ἀσθενῆ τὴν δύναμιν ἔχουσα. βούπαιδος δ' ἡλικίαν ὁ Ἀπόλλων ἔχει, καθ' ἣν καὶ οἱ ἄνθρωποι εὐειδέστεροι ἑαυτῶν φαίνονται. κάλλιςος γὰρ ὀφθῆναι, [11] καθαρὸς ὢν καὶ λαμπρός. ἐπὶ δὲ τοῖς ἄλλοις οἰκείως εἰς αὐτὸν χρῶνται, χρυσοκόμαν καὶ ἀκειρεκόμαν προσαγορεύοντες, ἐπειδὴ χρύσωπός ἐςι, καὶ ἔξω [12] παντὸς καθεςὼς, διὰ τὴν ἁγνότητα. καὶ Δήλιον δὲ αὐτὸν ὠνόμασαν, καὶ Φαναῖον, ἀπὸ τοῦ δηλοῦσθαι δι' αὐτοῦ τὰ ὄντα,

poſitus. Sunt qui ipſum & Delium, id eſt, *manifeſtatorem*; & φαναῖον, id eſt, *illuminatorem*, nuncupant. Delium quidem ἀπὸ τοῦ δηλοῦσθαι, id eſt, *ab eo quod omnia manifeſtet*, φαναῖον

καὶ

8 εἰρημένος εἴη, puto legendum.

9 αὐτοὺς παρεισάγουσι MS. δύναμιν autem παραπλησίαν habere oſtendit Macrobius; quod viri dicantur Ἡλιόβλητοι fœminæ Σεληνόβλητοι. ſimiles ſunt ſolis lunæque effectus in juvando nocendoque.

10 Ἀπόλλων ἄῤῥην. MS.

11 καὶ ἱλαρώτατός ἐστιν ὁ ἥλιος. μετὰ δὲ πάντα Φοῖβος μὲν λέγεται διὰ τὸ καθαρὸς εἶναι καὶ λαμπρός. MS. confer Macrob. 1. Saturn 17. ubi pleraque occurrunt, quæ in hoc capite.

12 ἔξω πένθους. MS. — cur Δήλιον & φαναῖον vocent, vide Macrob. & Δήλιος non eſt epithetum topicum.

P quod

καὶ φωτίζεσθαι τὸν κόσμον. ὡς καὶ Ἀναφαίου Ἀπόλλωνος ἱερὸν ἱδρύσαντο, τοῦ ἀναφαίνοντος πάντα. τούτῳ δ' ἠκολούθησε, καὶ τὸ τὴν Δῆλον καὶ Ἀνάφην [13] ἱερὰ αὐτῷ νομισθῆναι. διὰ δὲ τὸν εἰρημένον σαφηνισμὸν τῶν πραγμάτων, καὶ τὴν μαντικὴν αὐτῷ προσῆψαν. καὶ εὑρεθὲν τὸ ἐν Δελφοῖς μαντεῖον τῷ Ἀπόλλωνι, προσωνόμασαν Πύθιον, ἀπὸ τοῦ δεῦρο τοὺς ἀνθρώπους ἐρχομένους, πυνθάνεσθαι τὰ καθ' ἑαυτούς. ἐλέχθη δὲ καὶ ὁ τόπος ὀμφαλὸς τῆς γῆς, οὐχ ὡς μεσαίτατος ὢν αὐτῆς, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἀναδεδομένης ἐν αὐτῷ ὀμφῆς, ἥτις ἐστὶ θεία φωνή. λοξῶν δὲ καὶ περισκελῶν ὄντων τῶν χρησμῶν, οὓς δίδωσι, [14] Λοξίας ὠνόμασται. ἢ ἀπὸ τῆς λοξότητος τῆς πορείας, ἣν ποιεῖται διὰ τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου. μουσικὸς δὲ καὶ κιθαριστὴς παρεισῆκται, τῷ κρούειν ἐναρμονίως πᾶν μέρος τοῦ κόσμου, καὶ συνῳδὸν αὐτὸν πᾶσι τοῖς μέρεσι ποιεῖν, μηδεμιᾶς αὐτῶν [15] ἐμμελείας ἐν τοῖς οὖσι θεωρουμένης, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν χρόνων πρὸς ἀλλήλους συμμετρίαν ἐπ' [16] ἄκρου ὡς ἐν ῥυθμῷ τηροῦντος αὐτοῦ. καὶ τὰς τῶν ζῴων δὲ φωνάς, ὧν

[17] αὐ-

verò, *ἀπὸ τοῦ φωτίζεσθαι*, id est; *ab eo quòd lumine suo omnia lustret.* Hinc in honorem Apollinis Anaphæi, qui omnia in lucem protrahit, templum excitatum est. Hinc Delus, & Anaphe, insulæ sacræ Apollini esse putatæ sunt. Propter prædictam rerum manifestationem, etiam vaticinandi scientia in ipsum relata est: & vaticinium Delphis repertum, appellârunt Pythium, quòd homines eò proficiscantur πυθέσθαι, id est, *sciscitatum* de rebus suis. Locus ille terræ umbilicus vocitatus est, non quòd terræ medius sit, sed propter ὀμφὴν, id est, *vocem* divinam quæ ibi redditur. Obliqua autem, & intellectu difficilia, ambiguáque cùm forent oracula, quæ reddebat; Λοξίας, id est, *obliquus* nominatus est. Forsan hoc nomen sortitus est propter *obliquitatem* cursûs, quem per Zodiacum facit. Musicum eum esse & citharœdum fingunt, quod debitâ mensurâ feriat; & regat omnes mundi partes. nec non efficiat, ut mutuo concentu cum omnibus suis partibus consentiens & concinnus sit mundus, nullâ dissonantiâ apparente: quod quidem cernitur, dum quasi in rhythmo mutuam temporum consonantiam & commensurationem conservat: & quod animalium

quod etiam probat σχ. ιλ. Hom. & ex eo *Etym.*

13 ἱερὰς αὐτῷ MS.

14 hanc rationem reddit Oenopides Chius apud Macrob. 1. 17. vel quoniam Λοξὼ nympha eum enutrivit. σχ. Callim. p. 21.

15 ἐκμελείας. MS.

16 ἀπ' ἄκρου ὡς ἐν ῥυθμοῖς. MS.

17 Post

voces, quæ cùm ab inanimatis redduntur, soni appellantur, ad nostras aures dirigat, iisdémque insinuet. Ab hoc principio, sive ab hac causa Musarum antistes & episcopus dictus est, & jocos cum Musis celebrare creditus est.

Eximii cantu, Musis & Apolline nati
Sunt, decorátque ipsos in terris regia virtus:

inquit Hesiodus. Hinc cygnus Apollini sacer est, quòd sit vocalissimus, & omnium avium candidissimus. Corvus autem ab ipso alienus est, cùm etiam ipso colore impurus sit, & profanus. Daphne autem, id est, lauro, licet funesta sit, attamen eâ coronatur. Causa est, quod ea arbor mortalibus sit benefica, & sémper in virore sit. Laurus facilè incenditur, & ad purgationes in primis idonea est. Quapropter non immeritò dedicatur flagrantissimo & mundissimo deo. Forsan Daphne, id est, laurus propter nominis etymon, quasi τῷ διαβαίνειν, id est, *transiendo*, oraculis dedicata est, quasi oraculis reddendis apta sit, & conveniat. Tripus autem Apollini consecratus est, propter

[17] αὐτὸς τῶν ἄλλων σωμάτων ψόφος ἴδιος τὸ ξηραίνεσθαι πρὸς τὰς ἀνακοὰς ποιεῖ. ἀπ' αὐτῆς δὲ τῆς ἀρχῆς καὶ μουσηγέτης ἐκλήθη, καὶ ἐπίσκοπος, καὶ παίζειν μετὰ τῶν μουσῶν ἐνομίσθη.

Ἐκ γὰρ μουσάων καὶ ἑκηβόλου Ἀπόλλωνος,
Ἄνδρες ἀοιδοὶ [18] ἔασιν, ἐπιχθόνιοι βασιλῆες,

φησὶν ὁ Ἡσίοδος. διὰ τοῦτο καὶ ἱερὸς αὐτῷ ὁ κύκνος; τῷ μουσικώτατον καὶ λευκότατον ἅμα εἶναι τῶν ὀρνέων. ὁ δὲ κόραξ ἀλλότριος, διά τε τὸ μιαρὸς εἶναι, καὶ διὰ τὴν χροιάν. ἡ δὲ Δάφνη, καίπερ [19] δαφοινή τις οὖσα, στέμμα αὐτοῦ ἐστιν, ἐπειδὴ [20] εὐεργές τε καὶ ἀειθαλὲς φυτόν ἐστι. τυγχάνει δὲ καὶ εὐέγκαυστός τις οὖσα, καὶ πρὸς τὰς καθάρσεις οἰκεῖόν τι ἔχουσα. ὥστε μὴ ἀλλοτρίως ἀνακεῖσθαι τῷ καθαρωτάτῳ καὶ καυστικωτάτῳ θεῷ. τάχα δὲ καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς προτρέχον [21] πῶς τῷ διαφαίνειν, ἐπιτηδείαν αὐτὴν ἐποίησε πρὸς τὰς μαντείας εἶναι δοκεῖν. ὁ δὲ τρίπους, διὰ τελειότητα τοῦ τῶν

τριῶν

17 Post φωνάς, MS. καὶ ἀπὸ τῶν α. σ. ψόφους διὰ τὸ ξηραίνεσθαι χρησίμως, τὸν ἀέρα ἀποδιδόντος, καὶ δαιμονίως ἐρμόδη πρὸς τὰς ἀκοὰς ποιοῦντας.

18 Versus posterior sic occurrit apud *Hesiod. Theog.* ἔασιν ἐπὶ χθόνα, καὶ κιθαρισταί, MS. κατὰ χθόνα. σχ. Homeri ἐπὶ χθονί. debet autem addi, ἐκ δὲ Διὸς βασιλῆες. quanquam enim Reges & poëtæ sint ἐκ τῆς αὐτῆς σειρᾶς sive πηγῆς, sive ἀρχῆς; Jupiter tamen supremus est, inferior Apollo, nimirum quartus à Jove.

19 καί που δαφοινή τις οὖσα. non videtur Velarius in suo codice reperisse.

20 ἀειθαλὲς MS. ut & prius, in *Palæphato.* Vide Tzetzem ad *Lycophr.*

21 πρὸς τὸ διαφ. MS.

22 σ...

τριῶν ἀριθμοῦ δέδοται αὐτῷ. δύναται δὲ καὶ ἀπὸ τῶν τριῶν [22] παρ' ἀλλήλων κύκλων, ὧν ἕνα μὲν τέμνει κινούμενος τὴν ἐνιαύσιον κίνησιν ὁ ἥλιος· δυοῖν δ' ἐφάπτεται. ἐπεὶ δ' ἐν τοῖς λοιμοῖς ὡς ἐπίπαν δοκεῖ τὰ θρέμματα [23] ποιμαίνεται πρῶτον, καὶ συνεχέστερον κατ' ἀρχὰς φθείρεται λοιμικῶς. κατὰ τοῦτο καὶ τὴν τῶν ποιμνίων ἐπιμέλειαν ἀνέθηκαν αὐτῷ, Λύκιον καὶ Λυκοκτόνον προσαγορεύοντες. Ἀγυιεὺς δ' ἐπονομάζεται δεόντως, ἱδρυνθεὶς ἐν ταῖς ἀγυιαῖς. καταυγάζει γὰρ ταύτας, καὶ πληροῖ φωτὸς ἀνατέλλων, ὡς φύτου [24] ἐναντίον εἴρηται τὸ,

Δύσετό τ' ἠέλιος, σκιόων τότε πᾶσαι ἀγυιαί.

Καὶ [25] λεσχηνόριον δ' αὐτὸν προσηγόρευσαν, διὰ τὸ τὰς ἡμέρας ταῖς λέσχαις καὶ τῷ ὁμιλεῖν ἀλλήλοις συνέχεσθαι τοὺς ἀνθρώπους, τὰς νύκτας δὲ καθ' ἑαυτοὺς ἀναπαύεσθαι. [26] Παιᾶνα δ' αὐτὸν καλέσαντες, εἴτουν κατὰ ἀντίφρασιν [27] ἐξιλαστικῶς, ἵνα μὴ νόσους αὐ-

ternarii perfectionem. Plurimùm autem potest propter circulos tres alternatim positos, quorum unum secat sol means per annuum cursum, reliquos autem duos attingit. Quoties pestis ingruit, primò & continuè jumenta moriuntur, ipse autem ea pascere aggreditur, & sanare. Quapropter pascuorum curam ei veteres assignârunt, nominantes eum Lycium, & Λυκοκτόνον, id est, *luporum interfectorem.* ἀγυιεὺς, id est, *viarum & vicorum præses* putatur, quòd vicos & vias luce sua illuminet, & propterea in viis ei statuæ ponuntur. Exoriens namque eas luce sua illustrat, atque implet, ut etiam hujus rei contrarium in isto carmine comprehenditur:

Sol occumbebat, tenebræque per omnia fusæ
Lumine privabant vicos.

Λεσχηνόριον, *nugatorem & congerronem* eum nuncupant, quòd interdiu homines inter se confabulentur & colloquantur, noctu autem sileant & conquiescant. Pæana eum nominant per antiphrasin, expetentes ut propitius sit mortalibus, arceátque morbos: néve aë-

τοῖς

22 παραλλήλων —— post ἥλιος pone hypostigmen. ἥλιος, δυοῖν δ' ἐφάπτεται. MS.

23 ποιμαίνεσθαι MS. & φθείρεσθαι. Vid. σχ. ἰλ. α v. 50. mox ante Λύκιον, MS. habet Νόμιον, quod confirmatur ex σχ. Hom. ἰλ. θ. v. 448. habet & *Macrobius* utrunque, quia pascit omnia quæ terra progenerat —— omnium pecorum pastor canitur. *idem.*

24 ὡς αὐτοῦ ἐναντίον. MS. ὡς ἐκ τοῦ ἐναντίου —— fortè ὡς ἐκ τοῦ ἐναντίου ——

25 Λέσχη δημόσιον οἴκημα παρὰ τὸ ἐν αὐτῷ τοὺς μὴ ἔχοντας οἰκήματα λέχεσθαι, ἢ παρὰ τὸ λεσχαίνειν ἐν αὐτῷ ὅ ἐστιν ὁμιλεῖν, σχ. Od. Σ. & Hesych. Suidas habet Λεσχήνειον —— MS. Λεσχηνάρειον.

26 Παιὰν ὕμνος εἰς Ἀπόλλωνα ἐπὶ ἀφέσει λοιμοῦ ἀδόμενος σχ. Hom. ἰλ. Α.

27 ἐξιλαστικὸν MS. pro ὑπ' αὐτοῦ l. ὑπ' αὐτῷ. *Macrob.* Apollo autor est publicæ

rem qui per ipsum exhalatur, inficiat & corrumpat. Sive quod aër propter temperaturam cœlestis ambitùs ità præparetur, ut salutis & sanitatis prorsus author esse judicetur.

τοῖς ἀναπέμπῃ, μηδὲ φθείρῃ τὸν ἀναπνεόμενον ὑπ' αὐτοῦ ἀέρα. εἴ-τε καὶ ὡς αὐτῷ ὄντι τῆς ὑγιείας τοῦ σώματος αἰτίῳ γινομένῳ, διὰ τῆς τοῦ περιέχοντος εὐκρασίας.

bliçæ sospitatis, quam creditur sol animantibus præstare temperie, &c. c. 17. l. 1. *Saturn.*

εἴτε καὶ ὡς —— MS. ἐν αὐτῷ τῷ ὄντι τῷ ἀπολ. f. ὡς αὐτὸν τοῦτον ὄντα τῷ τῆς ὑγ. temperatus Solis calor morborum omnium fuga est. *Macrob.*

De Æsculapio. 33.

HInc rerum ordinem sequuti veteres, Æsculapium Apollinis filium dixére, quòd primus videatur medicam facultatem hominibus demonstrâsse. Necessitas enim requirebat, ut numen aliquod eximiæ isti & præclarissimæ facultati constitueretur, quod ipsi præesset. Æsculapius autem dictus est ἀπὸ τοῦ ἰᾶσθαι καὶ ἀναβάλλεσθαι, id est, ab eo quòd incassetur, & in aliud tempus rejiciatur mortis accessus. Hinc factum est, ut serpentes Æsculapio consecrarentur, quòd hi qui medicinâ utuntur, non dissimile quippiam à serpentum naturą patiantur. Renovantur enim exactis morbis, & quasi senectutem exuunt. Simul etiam attentionem & diligentiam, quâ plurimum opus est medico in curationibus, serpentes designant. Habet etiam quiddam mysterii Æsculapii baculus, qui significat, nisi talibus inventis confirmaremur,

Περὶ τοῦ Ἀσκληπιοῦ.

KΑτ' ἀκόλουθον πάλιν, τὸν Ἀσκληπιὸν υἱὸν αὐτοῦ ἔφασαν γενέσθαι, τὸν δοκοῦντα τοῖς ἀνθρώποις ὑποδεδειχέναι τὴν ἰατρικήν. ἐχρῆν γὰρ καὶ τούτῳ τῷ [1] τόπῳ, θεῖόν τι ἐπιστῆσαι. ὠνομάσθη δὲ Ἀσκληπιὸς, ἀπὸ τοῦ [2] ἠπιῶσθαι καὶ ἀναβάλλεσθαι τὴν κατὰ τὸν θάνατον γινομένην ἀπόκλησιν. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ δράκοντα αὐτῷ παριστῶσιν, ὅτι ὅμοιόν τι τούτῳ πάσχουσιν οἱ χρώμενοι τῇ ἰατρικῇ, κατὰ τὸ οἱονεὶ ἀνανεάζειν ἐκ τῶν νόσων, καὶ ἀποδύεσθαι τὸ γῆρας. ἅμα δ' ἐπεὶ [3] προσεχὲς ὁ δράκων σημεῖον, ἧς πολλῆς δεῖ περὶ τὰς θεραπείας. καὶ τὸ βάκτρον δὲ, τοιούτου τινὸς ἔοικεν εἶναι σύμβολον. παρίσταται γὰρ δι' αὐτοῦ, ὅτι εἰ μὴ ταύταις ταῖς ἐπινοίαις ἐπεστηριξόμεθα, ἐπὶ τὸ [4] συνεχὲς ἂν εἰς ἀῤῥω-

στον

1 τῷ τόπῳ. MS. πόθῳ.

2 Pro ἠπιῶσθαι, Gyraldi codex, & MS. ἰσκλῆσθαι. & ἀπόκλησιν —— post ἰατρικῇ potest abesse κατὰ ——

3 προσοχῆς MS.

4 συνεχῶς εἰς ἀῤῥωστίαν ἐνέπιπτον, κἂν θᾶττον τοῦ δέοντος σφαλλόμενοι χατεῖν. MS.

5 Ἀπόλλ.

σὸν θᾶττον τοῦ δέοντος σφαλλόμενοι κατεπίπτομεν. λέγεται δὲ ὁ Χείρων τετροφέναι τὸν Ἀσκληπιὸν, καὶ τοῖς τῆς ἰατρικῆς θεωρήμασι·[5] τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ἠπιότην, τοῦ ὀνόματος ὡς ἀργῶς εἰς τὸν μῦθον παρειλημμένου. δηλοῦντος δὲ τὸ πραΰντικὸν τῶν ὀχλήσεων, διὰ τῆς τοῦ ἠπίου φαρμακείας.

citiùs quàm oporteret, impingentes in adversam valetudinem incideremus. Ferunt Chironem educâsse Æsculapium, medicinam autem esse edoctum ab Hippione, quod nomen non otiosè in fabulam hanc translatum est. Significat enim cicurationem perturbationum, dolorúmque sedationem, quæ contingit per lenitatem medicamenti.

5 Ἀσκλην. MS. [illegible] τῷ Ἀσκληπιῷ Ἠπιόνην. uxor Æsculapii fuit illa, Pausania teste. Vid. σχ. Hom. ιλ. Δ. v. 193. 4. Proximè post Æsculapium in catenâ constituitur Telesphorus, qui τὸ [illegible]. Damasc. ex Orpheo.

Ἰδίᾳ περὶ Ἀρτέμιδος.

Seorsim quædam de Diana. 34.

Ἡ δ' Ἄρτεμις φωσφόρος μὲν ἐπωνομάσθη, διὰ τὸ καὶ αὐτὴν σέλας βάλλειν, καὶ φωτίζειν ποσῶς τὸ περιέχον, ὁπόταν μάλιστα πανσέληνος ᾖ. Δίκτυναν δ' αὐτὴν λέγουσι, διὰ τὸ βάλλειν δεῦρο τὰς ἀκτῖνας. δίκειν γὰρ,[1] τὸ βάλλειν. ἢ ἀπὸ τοῦ διϊκνεῖσθαι τὴν δύναμιν αὐτῆς εἰς πάντα τὰ ἐπὶ γῆς, ὡς Δικτυνης αὐτῆς οὔσης. κυνηγέτιν δ' αὐτὴν, καὶ[2] θηροκτόνον, καὶ ἐλαφηβόλον, καὶ ὀρεσίφοιτον, παρεισάγουσιν. ἤτοι τρέπειν εἰς τὰ ἄγρια

Diana & Lucifera nuncupatur, quòd & ipsa splendórem emittat, cœlúmque aliquo modo lumine suo illustret, imprimis quando in plenilunio est, id est, tota apparet. δίκτυναν, id est, Dictynam ideo eam vocant, quòd etiam usque ad nos radios suos promittat & jaciat. Nam δίκειν, significat βάλλειν, id est, *jacere & mittere*. Aut ἀπὸ τοῦ διϊκνεῖσθαι, id est, ab eo quòd vis ejus atque potentia *permeet atque pervadat* omnia quæ supra terram sunt, ὡς δικτυνης αὐτῆς οὔσης, id est, quasi omnia *peragret*. Fingunt eam esse venatricem, & θηροκτόνον, id est, *ferarum necatricem*; ἐλαφηβόλον, id est, cervorum jaculatricem; & ὀρεσίφοιτον, id est, montivagam. Quid sibi vult hoc figmentum? Aut quòd in feras nocumenta, quæ βου-

1 Euripidæ. Dictynnam in nummo habes apud *Seguinum*. p. 116.
2 Θηλοκτόνον MS. colebatur præcipuè apud Barbaros, ut σχ. Hom. notat, ad ιλ. ν. v. 74.

ab ipsa descendunt, transferre voluerunt: aut declarare, quòd maximè noctu cernatur & appareat. Plurimum autem silentium nocte ubique sentitur: imprimis tamen in montibus, & in solitudinibus, noctu silentium magnum est. Propterea non ab re, in primis cùm & venatrix, & sagittaria, seu jaculatrix quædam putetur, in hujuscemodi locis morari dicitur. Nec ab his abludit seu dissonum est, quòd canes consecrantur Dianæ, cùm sint ad venationes idonei, & ad vigilias nocturnas latratúsque nati. Venatrix esse hinc censetur, quòd non cesset, nunc persequens, nunc fugiens solem, deinde Zodiacum accedens, & celeriter cum signis coiens. Venatio enim veluti proprium quoddam sibi celeritatem vendicat. Cùm autem omnium siderum, quæ in cœlo sunt, terræ sit proxima, nihilominus eam circa polos converti dixerunt. Non autem alia est ab Hecate. Triformis dicitur, quòd tres formas generalissimas ostentet; modò curvata in cornua, modò æquà portione divisa, modò

βουλόμενοι τὴν ἐξ αὐτῆς βλάβην, ἢ ἐπειδὴ μάλιστα νυκτὸς καταφαίνεται. πολλὴ δὲ ἐν τῇ νυκτὶ ἡσυχία πανταχοῦ, καθάπερ ἐν ταῖς ὕλαις, καὶ ἐν ταῖς [3] ἐρημίαις ἐστίν, ὥστε ἐν τοιούτοις τισὶ χωρίοις αὐτὴν πλάζεσθαι δοκεῖν, ἔξωθεν ἤδη τούτου προσπεπλασμένου τοῦ κυνηγετεῖν αὐτὴν, καὶ τοξότιν οὖσαν. [4] συνῳδὸν δὲ τούτῳ, καὶ τὸ τοὺς κύνας ἱεροὺς αὐτῆς νομισθῆναι, πρός τε τὰς θήρας ἔχοντας ἐπιτηδείως, καὶ ἀγρυπνεῖν ἐν ταῖς νυξὶ, καὶ ὑλακτεῖν πεφυκότας. [5] κυνηγετικὴ δὲ ἔοικε, καὶ τῷ μὴ διαλείπειν αὐτὴν, ὁτὲ μὲν διώκουσαν τὸν ἥλιον, ὁτὲ δὲ φεύγουσαν. εἶτ' ἐν τῷ Ζωδιακῷ μετερχομένην, καὶ [6] συνιοῦσαν ταχέως τὰ ζῴδια. οἰκεῖον γὰρ τῇ κυνηγεσίᾳ καὶ τὸ τάχος. προσγειοτάτην τε τῶν οὐρανίων οὖσαν αὐτὴν, περὶ τὰς κορυφὰς τῶν ὀρῶν ἔφασαν ἀναστρέφεσθαι. οὐχ ἑτέρα δὲ οὖσα αὐτῆς ἡ Ἑκάτη, τρίμορφος εἴρηται, διὰ τὸ τρία σχήματα γενικώτατα ἀποτελεῖν τὴν σελήνην, μηνοειδῆ γενομένην, καὶ πανσέληνον, καὶ [7] τρίτον τι ἄλλην σχέσιν πλάττουσιν ἀναλαμβάνεσθαι. καθὸ πεπλήρωται μὲν [8] αὐτῇ ὁ μηνίσκος, οὐ πεπλήρωται δ' ὁ κύκλος. ἐντεῦθεν δ' ἤδη καὶ [9] τριο-

3 ἐρήμοις MS.

4 συνῳδὸν l. Aristophanes συνᾴδω σοι λαλῶν, tecum sentio. Ἄρτεμις est Ἑκάτη; ità ei canes sacri. Hesych. in Ἑκάτης ἄγαλμα —— & κυνοκέφαλον αὐτὴν πλάττουσι. idem. Theocr. Pharmac. & Tibul.

. Sola feros Hecates perdomuisse canes.

5 Pro κυνηγετικὴ, MS. κυνηγεσία. Aristot. de Mundo dixit κυνηγέσιον.

6 ἀνύουσαν.

7 τρίτον τι ἄλλο σχῆμα. MS. Artemid. l. 2. Onir. Athen. Lib. 7.

8 αὐτῆς. MS.

[9] τριοδῖτις ἐπεκλήθη, καὶ τῶν τριόδων ἐπόπτις ἐνομίσθη, διὰ τὸ τριχῶς μεταβάλλειν, ὁδεύουσαν διὰ τῶν [10] ζώων. τοῦ δ' ἡλίου διὰ τῆς ἡμέρας μόνον φαινομένου, αὐτὴν καὶ νυκτὸς καὶ σκότους δρωμένην καὶ [11] μεταβάλλουσαν, νυχίαν τε καὶ νυκτιπόλον, καὶ χθονίαν ἐκάλεσαν. καὶ τοῖς καταχθονίοις θεοῖς δεῖπνα ἐμφέροντες, [12] αὐτῇ ἤρξαντο συντιμᾶν. προσανεπλάσθη δὲ τούτῳ καὶ τὸ μιαίνεσθαι τὴν αὐτὴν, καὶ μιαίνειν ὥσπερ τοὺς κατοιχομένους. καὶ τὸ ταῖς [13] φαρμακίσι συνεργεῖν, καὶ ἐπάγεσθαι ταῖς οἰκίαις. εἶτα τελευταῖον τὸ πένθεσι καὶ φόνῳ χαίρειν. ἐξ οὗ τινὲς προήχθησαν, καὶ τὸ θυσίαις αὐτὴν ἀτόποις καὶ σφαγιασμοῖς ἀνθρώπων ἱλάσκεσθαι θέλειν. καθιέρωσαν δὲ καὶ τρίγλαν αὐτῇ, διὰ τοὔνομα. ἐνοδία δέ ἐστιν οὐ δι' ἄλλό τι, ἢ [14] Διὸς καὶ Ἀπόλλωνος Ἀγυιεύς. δοκεῖ δὲ καὶ πλείστοις ἡ αὐτὴ εἶναι καὶ Εἰλήθυια, ἀπαύστως εἱλουμένη, καὶ θέουσα περὶ τὴν γῆν. ἣν εὔχονται ἐλθεῖν αὐταῖς ἠπίαν καὶ λυσίζωνον αἱ ὠδίνουσαι, λύουσαν

sinuata in orbem. Hinc etiam Trivia nominata est, putatúrque viarum esse præses, quòd ternam accipiat mutationem, dum Zodiacum perambulat. Sol autem cùm interdiu solùm conspiciatur, ipsa autem noctu videatur, accidit ut eam *νυχίαν*, id est, *nocturnam*; & *νυκτιπόλον*, id est, *noctu cursum suum peragentem*; & terrestrem eam appellarent. Et simul cum ipsa cœperunt colere deos terrestres, quibus cœnas apponunt. Finxerunt quoque veteres lunam pollui, & id eò, quòd polluat & profanet, non secus ac mortui. Testantur etiam Dianam operam suam præstare sagis, & è cœlo ad domos deduci. Additum est, ipsam luctu & cæde gaudere plurimùm. Hinc quidam moti, ut ejus numen placarent, sanguine humano, hominúmque victimis litarunt, qui sanè cultus immanissimus est. Nominis autem ratione ducti *τρίγλαν*, id est, piscem *mullum* ei dedicarunt. Trivia autem nullâ alia ratione vocatur, quàm quòd & ipsa, sicut Jupiter & Phœbus, viis præsideat. Hæc eadem à quibusdam existimatur esse *Εἰλήθυια*, id est, *Lucina*, quasi indesinenter *εἱλουμένη*, id est, *volvatur* circa terram, eandémque ambiat. Hanc precantur sibi occurrere placidam parturientes, τὸ

9 τριοδῖτις ——— & ἐπόπτις. MS.

10 ζωδίων. MS.

11 καταβάλλουσαν MS.

12 Locus iste videtur corruptus; tacente MS. lego αὐτὴν ——— & mox τὸ δεῖπνον μιαίν— Hecates cœnam Lucian. commemorat in *Dial.* τῶν νεκρῶν ... MS.

13 φαρμακίσι MS. mox lego ταῖς ἐπῳδαῖς.

14 ὁ δ' ἄλλοτι καὶ Ἀπόλλων. MS. Cæterum Εἰλήθυια est ab origine Hebr. *Bochartus*, & *Heinsius*.

15 πρὸ

petúntque ut sinus constrictos leviter solvat, facilémque minúsque laboriosum largiatur partum: quæ eadem & Ἐλευθοῦσα, id est, *veniens*, scilicet ad parturientes, nominatur. Plures autem traduntur esse Lucinæ, sicuti etiam complures & varii sunt Amores. Ut enim variæ multæque sunt amantium cupiditates, ita varii multíque mulierum sunt partus. Liquet autem Lunam efficere, ut conceptus ad maturitatem perfectam veniant. Ejusdem etiam est, embryonibus dare incrementum, & eosdem perdere, ídque manifestè facere. Nec mirum videatur, si Diana propter aliquam causam antiquam creditur puritate & castitate nihil à sole differre: & propter aliam causam parturientibus præesse, quasi in ipsa sit situm, ut mulieres facilè pariant: porro propter aliam, quasi horrendum aliquid & austerum præ se ferat, sicuti supra de Hecate commemoravimus.

τὸ ἐσφιγμένον τῶν κόλπων πρὸς τὸ ῥᾷον, καὶ ἀπονώτερον [15] ποιοῦσαν ποιεῖν τὸ κυϊσκόμενον, λεγομένης αὐτῆς καὶ Ἐλευθοῦς. πλείους δ' Εἰλήθυιαι παραδέδονται, καθ' ὃν λόγον καὶ πλείους Ἔρωτες. πολύτροποι γὰρ οἱ τοκετοὶ τῶν γυναικῶν, ὡς τῶν ἐρώντων αἱ ἐπιθυμίαι. [16] φανερὰ δ' ἡ σελήνη τελεσφορεῖσθαι ποιεῖ τὰ συλλαμβανόμενα. καὶ ταύτης [17] τό, τε αὔξειν αὐτὰ, καὶ τὸ ἀπολλύειν, καὶ τὸ φανερῶς πεπονθέναι. οὐ θαυμαστὸν δ' εἰ κατ' ἄλλην μὲν ἔμφασιν [18] ἀρχαίαν ὑπενόησαν τὴν Ἄρτεμιν, ἄχραντον καὶ ἁγνὴν εἶναι ὁμοίως τῷ ἡλίῳ. κατ' ἄλλην δὲ [19] ἐπίκουρος τῶν τικτουσῶν, ἐπ' αὐτῇ κειμένου τοῦ εὐτοκεῖσθαι τὰ τικτόμενα. κατὰ τρίτην δὲ φρικῶδές τι καὶ χαλεπὸν ἔχουσαν, οἷον ἔφαμεν περὶ [20] τῆς Ἑκάτης, ὑπόνοιαν εἶναι.

15 ποιεῖν MS.
16 φανερῶς δ' MS.
17 εἶναι ποτὲ MS. & ἀπολύειν τὰ φερόμενα πεπαιδευθέντα. MS.
18 Pro ἀρχαίαν MS. παρθένον.
19 ἐπίκουρον MS.
20 ὡς ἔφην, MS. dixit enim hoc p. 7.

De Inferno. 35.

Περὶ τοῦ ᾅδου.

AErem autem infimum, qui morientium animas excipit, veteres Ἅιδην, id est, *infernum* nuncupavêre, διὰ τὸ ἀειδὲς, id est, *propter suam obscuritatem*, quod non conspiciatur. Cùm autem non appareant nobis animæ in Orcum proficiscentes, aliud nomen sortitus

ΤΕλευταῖον δὲ, τὸν δεχόμενον τὰς ψυχὰς ἀέρα Ἅδην, ὡς ἔφησαν, διὰ τὸ ἀειδὲς προσηγόρευσαν. μὴ φαινομένων δ' ἡμῖν τῶν ὑπὸ γῆν ἐκεῖσε χωρούντων,

των, διαλλάττοντα [1] ἐβόησαν [2] κλύμενος ὁ αὐτὸς λέγεται, τῷ αἴτιος εἶναι τοῦ κλύειν. ἀὴρ γὰρ πεπληγμένος ἡ φωνή. εὔβουλον δὲ καὶ εὐβουλέα, κατὰ ἀποδυσπέτησιν ὠνόμασαν αὐτὸν, ὡς καλῶς περὶ τῶν ἀνθρώπων [3] βουλομένων, διὰ τὸ παύειν αὐτοὺς ποτε τῶν πόνων καὶ τῶν φροντίδων. [4] ἐπονομάζεται [5] δὲ ἐπιθετικῶς καὶ πολυδέκτης, καὶ [5] πολυδεγμαίων καὶ πολύαρχος· πολλούς τε δεχόμενος, καὶ τῶν [6] λεγομένων πλείονας, ἢ πολλῶν ἄρχων. [7] Πυλάρτην δὲ αὐτὸν ὁ ποιητὴς προσηγόρευσεν, ὡς ἀκριβῶς ἡρμοσμένας τὰς πύλας ἔχοντα, καὶ μηδένα ἀνιέντα. ὁ δὲ [8] Χάρων ἴσως μὲν κατ' ἀντίφρασιν ἐκ τῆς χαρᾶς ὠνομάσθη· δύναται καὶ ἀπὸ τῆς χώρας, ἢ τοῦ [9] χανδάνου τὸ ἔτυμον ἔχειν. ἢ ἀπὸ τοῦ κεχηνέναι. ὁ δὲ Ἀχέρων ἀπὸ τῶν γινομένων ἐπὶ τοῖς τετελευτηκόσι ἀχῶν προσήχθη, καὶ ἡ Ἀχερουσία λίμνη. φανερὸν δὲ πόθεν καὶ ὁ Κωκυτὸς, καὶ ὁ πυριφλε-

est, eúmque vocant διαλλάττοντα, id est, *reconciliantem*, aut *reconciliatorem*. Idem & Clymenus nuncupatur, quòd τοῦ κλύειν, id est, *sonandi*, sive ut sonus reddatur, author sit. Aer enim repercussus, est vox. Nominant eundem & Eubulum, & εὐβουλέα, id est, *bonum consiliarium*, per indignationem, ut qui *optime* de hominum salute *consulat*, quòd eos à laboribus, & miseriis & curis liberet. Cognominatur quoque epitheticè Πολυδέκτης, & Πολυδεγμαίων, & Πολύαρχος, ut qui multos excipiat, & plures quam relinquuntur; sive qui pluribus imperitet. Homerus Πυλάρτην dixit, ut qui portas diligenter clausas custodiat, nemine permisso exire. Nominari autem videtur Charon, ἀπὸ τῆς χαρᾶς, per antiphrasin. Licèt & ἀπὸ τῆς χώρας, vel τοῦ χανδάνω, aut ἀπὸ τοῦ κεχηνέναι, id est, *hiando*, suum fortè etymon habeat; ita etiam & Ἀχέρων & Ἀχερουσία palus deduci possunt ἀπὸ τῶν ἀχῶν, *à doloribus*, qui pro mortuis fiunt. Manifestum porro est unde Κωκυτὸς, & Πυριφλεγέ-

γέθων

1 τοὺς διαλλάττοντας ἐβόησαν. ter, inquit σχ. Hom.

2 κλύμενος, & Flor. ὁ Ἅδης. MS.

3 βουλόμενον διὰ τοῦ MS. & Flor.

4 Hæc quæ, ad finem usque sequuntur habet Cod. Ox. α. n. 125. vidit etiam in suo Gyraldus.

5 Πολυδέκτης, ut Isis, quæ Terra est, Platoni dicitur Πανδεχές. pro Πολυδεγμαίων lego Πολυδεγμων.

6 An forte δεχομένων. Gyraldus noluit vertere hunc locum. ego λειπομένων in versione expressi.

7 τὸν τὰς πύλας ἰσχυρῶς ἐπαρτῶντα, σχ. Hom. A. Odyss. v. 276. quæ quidem verba Porphyrii sunt, ut patet ex Grammaticis Græcis MSS. in Bibl. Regis, ad S. Jacobum.

8 Vide Apollodorum de Styge apud Stobæum p. 129.

9 Hic mihi aqua hæret, & ut puto, Gyraldo. Χάζω, unde κεχανδώς, est χωρέω. χανδὸν κύλιξ apud Eustath an ergo, ἢ ἀπὸ τοῦ χάνδου? aut χανδάνω?

10 σχ.

θεῶν denominationem sortiantur. Ex eo enim quod Græci olim mortuos comburebant, luctúsque super eis ciebant; proinde etiam Δαίμονας dixêre, ad combustionis negotium respicientes. Porro Ἄορνος palus non sine Physicâ ratione ab aëre denominatur. Sanè veteres & tenebras & caliginem vocabant ἀέρα. Quin imò aëris vicinitate ità abusi sunt ad has res, ut etiam herbis Phasganiis Ditem coronarent, ut & Adianto, ad subinnuendum quòd mortui exaruerint, nihilque habeant succi, careántque omni humiditate, quæ solet efficere ut res renoventur & reflorescant. Hinc etiam Ἀλίβαντα fingi, quoniam mortui ne guttam quidem habeant in se humoris. Sed & Narcissus satis propriè videtur mortuis attribui, (unde & Erinnyn eo coronari dixêrunt.) Volunt utique per appositionem τῆς νάρκης occultò significare, quod mortui obrigescant. Et hoc pacto, ô fili, alia omnia quæ de Diis fabulosè tradita fuêre, potes ad veritatem revocare juxta hæc quæ jam dicta sunt, persuasissimúmque hoc habeas,

γῆθεν τὴν κλῆσιν ἔσχεν, πάλαι [10] καιόντων τοὺς νεκροὺς, καὶ κωκυτοὺς ἐγειρόντων τῶν Ἑλλήνων. Διὰ τοῦτο καὶ Δαίμονας αὐτοὺς, ἀπὸ τοῦ κεκαῦσθαι καλοῦντες. ἡ δὲ Ἄορνος λίμνη φυσικώτερον ἴσως ἀπὸ τοῦ ἀέρος προσηγορεύθη. καί τοι καὶ τὸν σκότον, ἔσθ' ὅτε καὶ τὴν ὁμίχλην, ἀέρα οἱ παλαιοὶ ἐκάλουν. οὐ μὴν ἰδίᾳ οὕτως [11] ἀπεχρήσατο τῇ τοῦ ἀέρος ἐγγύτητι, ὥς τ' ἐκ τῶν λεγομένων [12] Φασγανίων στέφουσι τὸν Πλούτωνα, στέφουσι δὲ αὐτὸν τῷ ἀδιάντῳ πρὸς ὑπόμνησιν τοῦ ἀναίνεσθαι [13] τοὺς τελευτῶντας, καὶ μηκέτι διερὸν ἴσχειν· στέρεσθαι δὲ τῆς παραιτίας τοῦ ἀνακαινίζεσθαι καὶ θάλλειν ἰκμάδος. ἐντεῦθεν καὶ [14] ἀλίβαντα μεμυθεῦσθαι, διὰ τὴν τῆς λιβάδος ἀμεθεξίαν τῶν νεκρῶν. οἰκείως δὲ τοῖς κατοιχομένοις καὶ ὁ Νάρκισσος ἔχειν ἔδοξε, καὶ Ἐριννῦν ἔφασαν αὐτῷ [15] στεφάνωμα εἶναι, προσεδρεύσαντες τῇ παραθέσει τῆς νάρκης, καὶ τὸ οἷον διαναρκᾶν τοὺς ἀποθνήσκοντας.

οὕτω δὲ ἂν εἰδέναι καὶ τἄλλα τῶν μυθικῶς παραδεδόσθαι περὶ θεῶν δοκούντων ἀναγαγεῖν ἐπὶ τὰ [16] παραδεδομένα, ὦ παῖ, δύναιο· πεισθεὶς

10 σχ. Α. α. v. 52. Hercules morem invexit.

11 Lego ἀπεχρήσαντο ——

12 De his vide Libanium *Orat.* p. 539.

13 ἀναίνεσθαι —— l. ἐναίνεσθαι.

14 Legit Gyraldus Ἀλίβαντα, & de Plutone, intelligit; ego ἀλίβαντας & mox ἀμεθεξίαν ——

15 στεφάνωμα εἶναι. lego στεφανῶσθαι —— sed V. Eustath. p. 87, Phavôrinum in πύκα. Et Schol. Sophoc. p. 110. & 534.

16 ἐπὶ τὰ παραδεδομένα. puto, juxta ea quæ hic tradita fuêre.

πεισθεὶς ὅτι οὐχ οἱ τυχόντες ἐγένοντο οἱ παλαιοὶ, ἀλλὰ καὶ συνιέναι τὴν τοῦ κόσμου φύσιν ἱκανοὶ, καὶ πρὸς τὸ διὰ συμβόλων καὶ αἰνιγμάτων φιλοσοφῆσαι περὶ αὐτῆς εὐεπίφορει. Διὰ πλειόνων δὲ, καὶ ἐξεργαστικωτέρως εἴρηται τοῖς πρεσβυτέροις [17] φιλοσόφοις, ἐμοῦ νῦν ἐπιτετμημένως αὐτὰ παραδιδόναι σοι βουληθέντος. Χρησίμη γὰρ αὐτῶν καὶ ἡ ἐπὶ τοσοῦτον προχειρότης ἐστί. περὶ δὲ ἐκείνων, καὶ περὶ τῆς θεραπείας τῶν θεῶν, καὶ τῶν οἰκείων εἰς τιμὴν αὐτῶν γινομένων, κατὰ τὰ πάτρια, καὶ τὸν ἐντελῆ λήψῃ λόγον, οὕτω μόνον, ὡς εἰς τὸ εὐσεβεῖν, ἀλλὰ μὴ εἰς τὸ δεισιδαιμονεῖν εἰσαγομένων τῶν νέων, καὶ θύειν καὶ εὔχεσθαι καὶ προσκυνεῖν, καὶ ὀμνύειν κατὰ τρόπον, καὶ ἐν τοῖς ἐπιβαλλομένοις καιροῖς, καθ' ἣν ἁρμόττει συμμετρίαν, διδασκομένων.

veteres non vulgaris ſapientiæ homines fuiſſe, ſed ad naturam Mundi cognoſcendam idoneos, & ad eam explicandam ſymbolis & figuris ingeniosè felices. Sed veteres Philoſophi de his omnibus fuſiùs & operoſiùs commentati ſunt; mihi autem impræſentiarum compendio uti viſum eſt. Nam & uſum ſuum habet, opinor, iſte hactenus procedens de iis libellus. Cæterùm & hæc Patris tui breviter dicta, & quæ alii perfectiori plenioríque ſermone concepêre de Symbolis, & de deorum cultu, déque iis quæ ſacra peculiari ratione alicui numini habentur, ità intelliges omnia, ut cupiamus ad veram religionem formare adoleſcentes, non ad ſuperſtitionem; volumus utique docere eos rem ſacram & preces facere; ut adorent deos caſtè; ut jurent ritè, & quando, & quatenus deceat.

17 Id feciſſe videtur Alexander Aphrodiſienſis, (v. Problem.) Andreas [apud Athen.] Antigonus Caryſtius, Apollodorus, Apollonides, Archelaus Ægyptius, Cleanthes, Damaſcius & Nicolaus Damaſcenus, Dorotheus, Euanthes, Euphorion, Heraclides Ponticus, Heraclitus, Dionyſius, Jamblichus [περὶ θεῶν,] Iſigonus [apud Ariſt.] Julianus ὁ Παραβάτης, Meliſſus, Metrodorus Lampſacenus, Myrſilus Lesbius, Lamiſcus Samius, Palæphatus, Polemon [apud Athen.] Ptolemæus [σχ. Arati,] Salluſtius. Silenus Chius, Sotion, aliique, apud Mauſſacum in Plut. de Fluviis.

ΤΕΛΟΣ.　　FINIS.

ΣΑΛΛΟΥΣΤΙΟΥ

ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ,

ΠΕΡΙ

ΘΕΩΝ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΥ.

SALLUSTII

PHILOSOPHI

DE

DIIS ET MUNDO.

DE SALLUSTIO DAMASCIUS,

Apud PHOTIUM in Bibliothecâ.

ΠΕΡΙ ΣΑΛΛΟΥΣΤΙ'ΟΥ ΔΑΜΑ'ΣΚΙΟΣ

Παρὰ ΦΩΤΙ'Ω ἐν τῇ μυριοβίβλῳ.

Cod. CCXLII.

Τμήμ. σμβ'.

SAllustius cynico more vivens, non tritam Philosophiæ viam tenuit, sed eam quæ ad reprehendendum obtrectandúmque apta est, & ad sustinendos pro virtute labores peridonea. Raró vel iphicratidas Atticas, vel usitata sandalia induebat. Neque illum quispiam vel corpore diu infirmum, vel animo ægrum, & anxium vidit: sed, quod dici solet, erectâ cervice laborem subibat, honesta item & laudabilia studia, & id genus alia homine digna.

Ὁ Σαλλούστιος κυνίζων οὐ τὴν εἰθισμένην ὁδὸν ἐπορεύετο τῆς φιλοσοφίας, ἀλλὰ τὴν κεχαραγμένην πρὸς ἔλεγχόν τε καὶ λοιδορίαν, καὶ τὸν μάλιστα δὴ πόνον ὑπὲρ ἀρετῆς. ὑπεδέδετο δ' οὗτος σπανιάκις, ἢ τὰς Ἀττικὰς ἰφικρατίδας, ἢ τὰ συνήθη σανδάλια περιδεδεμένος· ἐφαίνετο δὲ οὐδέποτε ἐπὶ πλεῖστον χρόνον οὔτε ἀρρωστῶν τὸ σῶμα, οὔτε ταλαιπωρούμενος τὴν ψυχὴν, ἀλλὰ τὸ λεγόμενον εὐλόφῳ αὐχένι τὴν ἄσκησιν ὑπέμενε, καλὰ καὶ ἀξιέπαινα πολιτεύματα, καὶ ὅσα τοιαῦτα φιλανθρωπεύματα.

Rursus.

Sallustius oculos obviorum inspiciens, frequenter singulis mortem violentam prænunciabat; causam verò, quâ ante prænosceret, ne ipse quidem dicere poterat. licèt interrogatus conaretur, & oculorum obscuritatem & tenebras, & humoris, qui in luctu pupillis ipsis oculorum contineretur, in illis abundantiam, prænotionis causam esse contenderet.

Καὶ αὖθις.

Ὅτι ὁ Σαλλούστιος εἰς τοὺς τῶν ἐντυγχανόντων ὀφθαλμοὺς ἀφορῶν, προέλεγεν ἑκάστοτε τὴν βίᾳ γενησομένην ἑκάστῳ τελευτήν. τὴν δὲ αἰτίαν τῆς προγνώσεως οὐδ' αὐτὸς εἶχε φράζειν. καί τοι ἐπεπείρατο ἐρωτώμενος τὸ σκοτεινὸν τῶν ὀφθαλμῶν αἰτιᾶσθαι, καὶ ἀχλυῶδες, καὶ νοτισμοῦ μεστὸν, οἷον ἐπὶ πένθεσι, ταῖς κόραις αὐταῖς ἐμφερόμενον.

Rursus.

Sallustius non ampliùs forensis, sed Sophisticæ vitæ rationi animum intendit. De rebus publicis etiam Demosthenis orationes memoriæ mandavit

Καὶ αὖθις.

Ὁ δὲ Σαλλούστιος οὐκέτι τῷ δικανικῷ, ἀλλ' ἤδη τῷ σοφιστικῷ βίῳ προσεῖχε τὸν νοῦν. ἐξέμαθε δὲ καὶ τοὺς δημοσίους ἅπαντας τοῦ Δημοσθένους λόγους.

γους. καὶ δὴ λέγειν ἦν ἱκανὸς, οὐ τοὺς νέους μιμούμενος σοφιστὰς, ἀλλὰ πρὸς τὸν ἀρχαῖον τόνον τῆς λογογραφίας ἁμιλλώμενος. ἀμέλει καὶ ἔγραψε λόγους οὐ πολύ τι ἐκείνων λειπομένους· ἀνυπόδετος περιιὼν τὴν οἰκουμένην, ὡς φάναι λόγον, ἅπασαν.

omnes Adhæc satis erat disertus, non recentiores Sophîstas imitans, sed cum vetere scriptionis splendore certans; Orationésque scripsit non multò illis inferiores. Nudis pedibus orbem terrarum fermè universum ambiit.

Ἐκ τῶν Σουΐδα.

Σαλλούστιος φιλόσοφος, ὃς ἔφη ἀνθρώποις οὐ ῥᾴδιον εἶναι φιλοσοφεῖν, ἀλλὰ καὶ ἀδύνατον. τοῦτον ἀκούσας, ἀπίστευσα δὴ τοῦτον τὸν λόγον, ὡς οὔτε ἀληθῆ λεγόμενον, οὔτε λέγεσθαι ἄξιον. ἀλλὰ γὰρ ὁ Σαλλούστιος ᾔδει τὸ ἐμὸν εἰπεῖν. οὐ γὰρ διεβέβλητο πρὸς φιλοσόφους ἁπλῶς, ἀλλὰ φύσει μισοπόνηρος ἦν, κατὰ τὸν Ἡράκλειτον ὀχλολοίδορος, καὶ πᾶσιν ἐπιθέμενος τοῖς ἁμαρτάνουσι, καὶ ὁπωσοῦν, ἐκ πάσης προφάσεως ἐλέγχων ἑκάστους, καὶ διακωμῳδῶν. ἐνίοτε μὲν σπουδάζων, τὰ δὲ πολλὰ τῷ γελοίῳ χαίρων ἤθει καὶ φιλοσκώμμονι. καὶ γὰρ ἦν ὁ Σαλλούστιος εὐτράπελος ἱκανῶς, καὶ σκώπτειν εὐφυέστατός τε καὶ προχειρότατος, ἐξαιρέτως μὲν ἔχων αὐτὸς, ἐκ γένους δὲ ὅμως τὰς τοιαύτας χάριτας· ὁ γάρ τοι πέμπτην ἀρετὴν ὀνομάσας τὴν περὶ Θεῶν δόξαν ἀληθῆ, δοκοῦσαν ἐνεῖναί ποτε τοῖς πονηροτάτοις Σαλλούστιός ἐστιν. ἔτι δὲ πρὸς ἐνίους τῶν ἀλλοφύλων, τὰ μὲν ἄλλα αὐτοῦ ἐπαινοῦντας, ἓν δὲ αὐτῷ λείπειν εἰρηκότας, μὴ δοξάζειν περὶ Θεῶν τὰ αὐτὰ τοῖς πολλοῖς· ἐᾶτε, ἔφη, τοῦτό γε διὰ τὴν νέμεσιν προσεῖναί μοι. τῷ δὲ Παμπρεπίῳ μέγιστον ἤδη δυναμένῳ ἐντυχὼν, ἐπειδὴ ἐκεῖνος ὡραϊζόμενος, τί Θεοὶ πρὸς ἀνθρώπους ἔφη; τίς δὲ, ἔφη, οὐκ οἶδεν, ὡς οὐκ ἐγὼ πώποτε Θεὸς ἐγενόμην, οὔτε σὺ ἄνθρωπος; ταῦτα περὶ Σαλλουστίου. κυνικώτερον δὲ ἐφιλοσόφει.

Ex Suida.

Sallustius Philosophus, qui dicebat, philosophari hominibus non esse facile, sed potiùs impossibile. Quo ego audito, sermonem hunc sum aversatus, ut neque verum, neque dictu dignum. Ceterum Sallustius sciebat, ut ipse dico. Nec enim apud Philosophos male prorsus audiebat, sed erat naturâ inimicus improborum, &, ut aiebat Heraclitus, Turbæ conviciator, omniumque delinquentium insectator, & quovis modo, quâvis occasione quoslibet arguens, & comicè perstringens: interdum quidem serio rem gerens, plerumque vero ridiculis, & dicteriorum amantibus moribus gaudens. Etenim Sallustius admodum facetus erat, & ad deridendum etiam ingeniosiss:mus atque promptissimus. Hujusmodi vero gratias egregie quidem ipse ex se & ex genere habebat. Qui enim quintam virtutem nominârit, opinionem de Diis veram, quæ interdum improbissimis inesse videatur, Sallustius est. Præterea verò quibusdam peregrinis, qui cætera quidem ejus laudabant, unum verò ei deesse dicebant; quòd non ita de Diis, ut vulgus sentiret, respondit: Hæc saltem propter Nemesin adesse mihi sinite. Cùm autem Pamprepium maximâ potentiâ jam præditum adiisset, & ille, qui elegans videri volebat, ei dixisset: Quid Dii ad homines? Quis verò, inquit, ignorat, neque me unquam Deum, neque te hominem fuisse? Hæc de Sallustio. Philosophabatur autem Cynico ferè more.

Καὶ πάλιν.

Σαλλούστιος. οὗτος εἰς Ἀλεξάνδρειαν

Et Rursus.

Sallustius. Hic Athenis Alexandriam

τ,κεν

cum Isidoro Philosopho venit. Sallustii verò mores omnibus hominibus admirabiles fuerunt. quia partim quidem constantissimè philosophabatur, partim verò perridiculè jocabatur; utrumque, opinor, ultra modum. Hæc enim vita, si qua alia, judicium requirit. Sallustius igitur paternum quidem genus à Syria ducebat, maternum vero ab urbe Emesa. Ejus pater Basilides vocabatur, & mater Theoclea. Fuit autem ingeniosus ad multa, & moribus austeris, & ambitiosis. Ac initio quidem vehementer expetitam Jurisprudentiam spectabat, & eloquentiæ præceptis ab Eunoio Sophista, qui tum Emesæ degebat, erudiebatur. Postea verò non amplius ad forensem, sed ad Sophisticam vitam animum appulit, & ad hæc sua studia referebat, cum non minore industriæ, quàm ingenii admiratione. Publicas enim Demosthenis Orationes simul omnes edidicit. Sed præterea satis erat disertus, non recentiores Sophistas imitans: sed cum illo antiquo scribendi genere certans. nam & Orationes scripsit non multò inferiores illis. Sed noster ille civis Marcellus, Eunoii sodalis, octo libros historiæ Thucydidis edidicit, nihil tamen auditu dignum enunciavit. Nonnum etiam, aiunt, sexies totum Demosthenem edidicisse, sed tamen ne os quidem aperire potuisse ad commodarum Orationum compositionem. Haud enim idem est ad populum memoriter recitare quæ edidiceris, & eleganter scribere. Sallustius autem huic arti sedulam operam jam navans, cum Eunoium existimaret sibi meliùs instituendo imparem esse, Alexandriam abiit, & eloquentiæ magistros tentavit, eorúmque peritiæ periculum fecit.

ἧκεν Ἀθήνηθεν σὺν Ἰσιδώρῳ τῷ φιλοσόφῳ. παράδοξος δὲ ὁ τρόπος Σαλλουστίου πᾶσιν ἀνθρώποις, τὰ μὲν φιλοσοφοῦντος ἐπὶ τὸ καρτερώτερον, τὰ δὲ παίζοντος ἐπὶ τὸ γελοιότερον. ἑκάτερον οἶμαι πέρα τοῦ μετρίου. καὶ δεῖ κρίσεως εἴπερ τινὶ ἄλλῳ τῷδε τῷ βίῳ. καὶ δὴ Σαλλούστιος τὰ μὲν πατρόθεν ὥρμητο ἀπὸ Συρίας· τὰ δὲ πρὸς μητρὸς Ἐμεσηνὸς ἐγεγόνει. ὁ πατὴρ δὲ αὐτῷ Βασιλίδης ὠνομάζετο, Θεόκλεια δὲ ἡ μήτηρ. εὐφυὴς δὲ ἐπὶ πολλὰ γεγονὼς, καὶ τὸ ἦθος αὐστηρὸς, καὶ φιλότιμος, τὰ μὲν πρῶτα ἀπέβλεπεν εἰς τὴν πολυάρατον δικανικὴν, καὶ ἐπαιδεύετο λόγοις ῥητορικοῖς ὑπὸ Εὐνοίῳ σοφιστῇ, τότε ὄντι κατὰ Ἔμεσαν. ὕστερον δὲ οὐκέτι δικανικῷ, ἀλλ' ἤδη τῷ σοφιστικῷ βίῳ προσεῖχε τὸν νοῦν, καὶ ἐπὶ τούτῳ διεμελέτα τοὺς λόγους, οὐδὲν ἧττον τῆς φύσεως ἐπὶ τοῖς πόνοις θαυμαζόμενος. τοὺς μὲν γὰρ δημοσίους τοῦ Δημοσθένους λόγους ὁμοῦ πάντας ἐξέμαθεν. ἀλλὰ πρὸς τούτῳ καὶ λέγειν ἦν ἱκανὸς, οὐ τοὺς νεωτέρους ἐκμιμούμενος σοφιστὰς, ἀλλὰ πρὸς τὸν ἀρχαῖον τύπον τῆς λογογραφίας ἁμιλλώμενος. ἀμέλει καὶ ἔγραψε τοὺς λόγους οὐ πολύ τι ἐκείνων ἐκλειπομένους. τὸν δὲ ἡμέτερον πολίτην Μάρκελλον, ἑταῖρον τοῦ Εὐνοίου, καὶ τοῦτον ἐκμαθόντα μὲν ἀπομνημονεύειν τὰ ὀκτὼ βιβλία τῆς Θουκυδίδου ἱστορίας, οὐ μήν τι καὶ λέγοντα ἄξιον ἀκοῆς. καὶ Νόννον δέ φασιν ἐκμαθόντα ἑξάκις ὅλον τὸν Δημοσθένην, μηδὲ διᾶραι τὸ στόμα δύνασθαι πρός γε λόγων ἐπιεικῶν σύνθεσιν. οὐ γάρ ἐστι ταυτὸν εἰς πλῆθος ἀποστηθίζειν, καὶ γράφειν εἰς κάλλος· ὁ δὲ Σαλλούστιος ἀθροώτερον ἤδη ἁπτόμενος τῆς τέχνης, ἐλάττω ἢ καθ' ἑαυτὸν ὑπολαβὼν τὸν Εὐνόιον, ἀπῆρεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν, καὶ ἀπεπειρᾶτο τῶν ῥητορικῶν διδασκάλων.

Καὶ πάλιν ἐν τῇ, Ἀθηνόδωρος.

Ὅτι τῷ Ἀθηνοδώρῳ πάντα παρεσκεύαστο πρὸς φιλοσοφίαν, τά τε ἀπὸ φύσεως, καὶ τὰ ἀπὸ τῆς ἐπιεικοῦς προαιρέσεως, ὅτε Πρόκλος ἔζη, καὶ διαφανῶς ἐξηγεῖτο τοῖς πλησιάζουσιν. ὃν ὁ Σαλλούστιος θαυμάζων ἐπὶ σπουδῇ, ἔλεγεν, ὅτι πυρὶ ἄρα ἐῴκει ὁ ἄνθρωπος, ἐξάπτοντι πάντα τὰ παρακείμενα. ἀλλ' ὅμως ἔπεισεν Ἀθηνόδωρον μὴ φιλοσοφῆσαι.

Et rursus in voce, Athenodorus.

Athenodoro autem omnia ad Philosophiam erant parata, cùm ipsius naturæ, tum etiam ipsius rectæ voluntatis dona, quibus erat instructus, cùm Proclus vivebat, & perspicuè exponebat illis, qui ad ipsum accedebant; quem Sallustius admiratus ob studium, hunc hominem profectò igni similem esse dicebat, omnia adjacentia incendenti. Verumtamen Athenodoro persuasit, ne philosopharetur.

Καὶ πάλιν ἐν τῇ, Ζήνων Ἀλεξανδρεύς.

Ἦν δὲ καὶ ἕτερος Ζήνων τοῦ Πρόκλου ἑταῖρος κατὰ τὸν χρόνον, τῷ μὲν γένει Περγαμηνὸς, τῇ δὲ φύσει καὶ αὐτὸς ἐνδεέστερος τά γε πρὸς ἐπιστήμην. ἐπιεικὴς δὲ, καὶ τὰ ἤθη κατηρτυμένος. ὁπότερος δὲ αὐτοῖν ἀφορμὴν τῇ διαστάσει παρέσχετο Σαλλουστίῳ πρὸς τὸν Πρόκλον, οὐκ ἔχω φράζειν.

Et rursus in voce, Zeno Alexandrinus.

Fuit & alius Zeno Procli socius per id tempus, genere quidem Pergamenus, sed ipse naturâ ad dicendum tardiore, bonus tamen, & moribus compositis. Uter verò ipsorum Sallustio causam à Proclo dissidendi præbuerit, dicere non possum.

Καὶ πάλιν ἐν τῇ, Μαρκελλῖνος.

Μαρκελλίνῳ δυνάστῃ Δαλματίας, ὃς ἦν αὐτόνομος, μετὰ δικαιοσύνης ἐξηγούμενος τῶν ὑπηκόων, παρῆν δὲ αὐτῷ καὶ φρόνησις ἱκανὴ, πολίτευμα, καὶ ἀνδρεία θαυμαστὴ μεμελετηκυῖα τὰ πρὸς πόλεμον, συνῆν Σαλλούστιος ὁ φιλόσοφος.

Et rursus in voce, Marcellinus.

Marcellino Dalmatiæ Principi, qui erat sui juris, & populis suo imperio subjectis justè præerat, & in quo erat satis prudentiæ, & reipublicæ gubernandæ peritia; & admiranda fortitudo, quâ res bellicas exercuerat, familiaris erat Sallustius Philosophus.

Cùm Suidas ex Damascio; unde sua eum hausisse constat; tradat hunc Sallustium *Orationes* satis celebres conscripsisse, nescio quâ ratione referat in Bibliotheca Gesnerus, & cum Gesnero Epitomatores, Simlerus & Frisius, Suidam nullius illius scripti meminisse. *Sallustii Philosophi Cynici meminit Suidas, sed nihil ab eo scriptum refert.*

SALLUSTII PHILOSOPHI DE DIIS & MUNDO.

ΣΑΛΛΟΥΣΤΙΌΥ ΦΙΛΟΣΟ΄ΦΟΥ, ΠΕΡῚ ΘΕΩ͂Ν καὶ ΚΟ΄ΣΜΟΥ.

INTERPRETE LEONE ALLATIO.

CAP. I. — ΚΕΦ. ά.

Qualem oporteat esse [a] Auditorem: & de communi notione.

Οἷον δεῖ εἶναι τὸν ἀκροατήν, καὶ περὶ κοινῆς ἐννοίας.

QUIBUS id in animo est, ut de Diis sermones audiant, eos à pueris benè informatos esse oportet, nec [b] insipientum opinionibus postmodùm connutriri. Naturæ item probitate, ac prudentiâ munitum pectus gerere addecet, ut aptè congruentérque sermones percipiant. Eisdem præterea

ΤΟὺς περὶ Θεῶν ἀκούειν ἐθέλοντας, δεῖ μὲν ἐκ παίδων ἦχθαι καλῶς, καὶ μὴ ἀνοήτοις συντρέφεσθαι δόξαις· δεῖ δὲ καὶ τὴν φύσιν ἀγαθοὺς εἶναι, καὶ ἔμφρονας, [ἵνα ὀρθῶς προς] ἔχωσι τοῖς λόγοις. δεῖ δὲ αὐτοὺς καὶ τὰς κοινὰς ἐννοίας εἰδέναι. [1] κοιναὶ δέ εἰσιν

Literis signavimus Notas Lucæ Holstenii; numeris autem, Thomæ Gale.

[a] Lectori Benevolo, LUCAS HOLSTENIUS.

Ad majorem huic Autori lucem, in nonnullis quæ inter legendum aliquibus obscura videri possunt, conciliandam, loca quædam ex Platonicis Philosophis, maxime autem è Proclo, annotare libuit, quæ uberrimi commentarii loco esse poterunt ad erudi tum & elegantissimum hoc Opusculum illustrandum, si cui conferre placeat: id saltem hinc constabit, ex Procli disciplinâ prodiisse Sallustium; ita magistrum in philosophando presso vestigio sequitur.

De auditore Theologia vide copiosissimè disserentem Proclum Theol. Plat. lib. 1. c. 2. quibus adde quæ ipse Plato in fine lib. 5. de R. P. & principio 6. disputat de ingenio studiisque veri Philosophi: quæ breviter contraxit Alcinous in primum Caput libelli de doctrinâ Platonis. Plotinum quoque Ennead. 1, l. 3. cap. 3. conferre juvabit.

b *Insipientum opinionibus*] *Fabulas cum suis auctoribus ideò proscribit Plato lib. 2. de R. P. quòd perversas hujusmodi opiniones audientium animis inserunt.*

1 κοιναὶ δὲ εἰσιν ἔννοιαι] Συνυπάρχει ἡμῶν αὐτῇ τῇ οὐσίᾳ ἡ περὶ θεῶν ἔμφυτος γνῶσις. Jambl. Segm. 1. c. 3. Myst. Quod autem deus mali author sit, esse ψεῦδος ἀδύνατον ait, ὅτι οἱ πάντες Ἑλ-

λήνες

εἰσὶν ἔννοιαι, ὅσας πάντες ἄνθρωποι ἐρωτηθέντες ὁμολογήσουσιν. οἷον, ὅτι πᾶς Θεὸς ἀγαθὸς, ὅτι ἀπαθὴς, ὅτι ἀμετάβλητος· πᾶν γὰρ τὸ μεταβαλλόμενον, ἢ ἐπὶ τὸ κρεῖττον, ἢ ἐπὶ τὸ χεῖρον. καὶ εἰ μὲν ἐπὶ τὸ χεῖρον, κακύνεται· εἰ δὲ ἐπὶ τὸ κρεῖττον, τὴν ἀρχὴν ἦν κακόν.

c communium notionum cognitio necessaria est: illæ verò universales sententiæ erunt, quas universi homines, si perquirantur, confitebuntur; quemlibet nempe Deum bonum, nihil pati, nulli mutationi esse obnoxium: quodcumque enim mutatur, aut in melius mutatur, aut in pejus: si in pejus, deterius fit: si in melius, jam principio erat malum.

λωνές τι καὶ βάρβαροι τἀναντία ἀληθῶς διαδοξάζουσιν. Segm. 4. c. 6.

c *Communes notiones] de his Justus Lipsius Manuduct. ad Stoic. philos. l. 2. cap. 11. sed ad Sallustii, & Platonicorum mentem consule Euseb. Præp. Evang. l. 2. c. 6. & Proclum Theol. Platon. l. 1. c. 17. & Dissertat. 2. in libros de R. P.*

ΚΕΦ. β'.

Ὅτι ὁ Θεὸς ἀμετάβλητος, ἀγέννητος, ἀΐδιος, ἀσώματος, οὐδὲ ἐν τόπῳ.

CAP. II.

Deum immutabilem esse, ingenitum, sempiternum, incorporeum: nullóque loco circumscribi.

ΚΑὶ ὁ μὲν ἀκούων ἔστω τοιοῦτος· οἱ δὲ λόγοι τοιοίδε γινέσθωσαν. Αἱ τῶν Θεῶν οὐσίαι, οὐδὲ ἐγένοντο· τὰ γὰρ ἀεὶ ὄντα οὐδέποτε γίνονται. ἀεὶ δέ εἰσιν, ὅσα δύναμίν τε ἔχει τὴν πρώτην, καὶ πάσχειν οὐδὲν πέφυκεν· οὐδὲ ἐκ σωμάτων εἰσί· καὶ γὰρ τῶν σωμάτων αἱ δυνάμεις [1] ἀσώματοι. οὐδὲ τόπῳ περιέχονται. σωμάτων γὰρ τοῦτό γε. οὐδὲ τῆς πρώτης αἰτίας, [2] ἢ ἀλλήλων

χωρί-

ET hic quidem, qui audit, esto talis. a Sermones hac ratione procedant. Deorum naturæ, neque factæ sunt: quæ enim semper sunt, nusquam fiunt: semper verò sunt, quæcumque primam facultatem possident, & naturâ suâ pati aliquid non possunt: neque ex corporibus conflantur; corporum etenim vires expertes corporis sunt: neque loco circumscribuntur; id namque corporibus inest: neque à prima causa, vel à se invicem separan-

a *Sermones Theologici] de his prolixiùs & distinctiùs Proclus Theol. Plat. lib. 1. cap. 4. & in Cratylum, cap. 117.*

1 ἀσώματοι. confer cum c. 13. τοῦτο τῶν ἀσωμάτων ἡ δύναμις.

2 ἢ ἀλλήλων χωρίζονται. Jambl contra,

tur; quemadmodum neque à mente notiones, neque ab animo disciplinæ.

χωρίζονται· ὥσπερ οὐδὲ νοῦ αἱ νοήσεις, οὐδὲ ψυχῆς αἱ ἐπιστῆμαι.

trà, Segm. 1. c. 4. Χωριστὰ καὶ ἁπλᾶ ἕκαστα ἐξῃρημένα τῷ παντὶ τα τῶν ἀεὶ ὑπαρχόντων ἰδιώματα —— καὶ ἓν ἐστι ἐν αὐτοῖς εἰς ἑστιάδας, κοινὸς λόγος. esse tantùm quandam inter eos analogiam concedit.

CAP. III.

De Fabulis, eas divinas esse; & propter quid.

QUamnam igitur ob causam hisce sermonibus neglectis, veteres [a] fabulis usi sint, non indignum fuerit investigatione: & hæc prima ex fabulis utilitas progignetur, investigare nempe, nec segnem, sed exercitatum intellectum habere. Divinas itaque fabulas esse ex illis, qui eas usurparunt, explicatu non admodum difficile est. Ex Poëtis etenim, numine afflati; & ex Philosophis, optimi quique; & qui sacra ac ceremonias divulgarunt; Dii etiam ipsi in fundendis oraculis, fabulis usi sunt. Cur verò fabulæ divinæ sint, Philosophi est inquirere. Cùm igitur omnia, quæ sunt, similitudine delectentur, dissimilitudinem aversentur, de Diis sermones, Diis quàm simillimos esse necesse erat: ut tantâ majestate digni fierent, redde-

ΚΕΦ. γ'.

[1] Περὶ Μύθων, καὶ ὅτι θεῖοι· καὶ διὰ τί.

Τί δήποτε οὖν τούτους ἀφέντες τοὺς λόγους, οἱ παλαιοὶ Μύθοις ἐχρήσαντο, ζητεῖν ἄξιον· καὶ τοῦτο πρῶτον ἐκ τῶν μύθων ὠφελεῖσθαι, τό γε ζητεῖν, καὶ μὴ ἀργὸν τὴν διάνοιαν ἔχειν. Ὅτι μὲν οὖν θεῖοι οἱ Μῦθοι, ἐκ τῶν χρησαμένων ἐστὶν εἰπεῖν. καὶ γὰρ τῶν Ποιητῶν οἱ θεόληπτοι, καὶ τῶν [2] Φιλοσόφων οἱ ἄριστοι, οἵτε τὰς τελετὰς καταδείξαντες, καὶ αὐτοὶ δὲ [3] ἐν χρησμοῖς οἱ Θεοὶ, Μύθοις ἐχρήσαντο. Διατί δὲ θεῖοι οἱ Μῦθοι, φιλοσοφίας ζητεῖν. Ἐπεὶ τοίνυν πάντα τὰ ὄντα ὁμοιότητι μὲν χαίρει, ἀνομοιότητα δὲ ἀποστρέφεται, ἐχρῆν καὶ τοὺς περὶ Θεῶν λόγους ὁμοίους εἶναι ἐκείνοις· ἵνα τῆς τε οὐσίας αὐτῶν ἄξιοι γίνωνται, καὶ τοῖς λέγουσι τοὺς Θεοὺς ποιῶσιν εὐμενεῖς.

a *De Fabulis earúmque usu*] *Proclus eod. cap. 4. lib. 1. pag. 10. & multo copiosius differt. 5. in lib. de R. P. p 369.*
1 huc faceret Porphyrius περὶ ἀγαλμάτων. V. Euseb. 3. præp. c. 7.

2 φιλοσόφων. Orpheus, Empedocles, Pherecydes, Parmenides.
3 ἐν χρησμοῖς, οἱ Θεοὶ —— tale est oraculum apud *Herod.* de perjuri hominis filio.

μενεῖς. ὅπερ καὶ διὰ τῶν Μύθων μόνως ἂν γένοιτο. Αὐτοὺς μὲν οὖν τοὺς Θεοὺς κατά τε τὸ ῥητόν τε, καὶ ἄῤῥητον, ἀφανές τε, καὶ φανερὸν, σοφόν τε, καὶ κρυπτόμενον οἱ Μῦθοι μιμοῦνται, τὴν τῶν Θεῶν ἀγαθότητα. ὅτι ὥσπερ ἐκεῖνοι τὰ μὲν ἐκ τῶν αἰσθητῶν ἀγαθὰ κοινὰ πᾶσιν ἐποίησαν, τὰ δὲ ἐκ τῶν νοητῶν μόνοις τοῖς ἔμφροσιν, οὕτως οἱ Μῦθοι τὸ μὲν εἶναι Θεοὺς πρὸς ἅπαντας λέγουσι, τίνες δὲ οὗτοι καὶ ὁποῖοι, τοῖς δυναμένοις εἰδέναι. Καὶ τὰς ἐνεργείας δὲ μιμοῦνται τῶν Θεῶν. ἔξεστι γὰρ καὶ τὸν Κόσμον Μῦθον εἰπεῖν· σωμάτων μὲν, καὶ χρημάτων ἐν αὐτῷ φαινομένων, ψυχῶν δὲ καὶ νοῶν κρυπτομένων. πρὸς δὲ τούτοις, τὸ μὲν πάντας τὴν περὶ Θεῶν ἀλήθειαν διδάσκειν ἐθέλειν, τοῖς μὲν ἀνοήτοις, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι μανθάνειν, καταφρόνησιν· τοῖς δὲ σπουδαίοις ῥαθυμίαν ἐμποιεῖ· τὸ δὲ διὰ Μύθων τἀληθὲς ἐπικρύπτειν, τοὺς μὲν καταφρονεῖν οὐκ ἐᾷ, τοὺς δὲ * φιλοσοφεῖν ἀναγκάζει. Ἀλλὰ διατί μοιχείας, καὶ κλοπὰς, καὶ πατέρων δεσμοὺς, καὶ τὴν ἄλλην ἀτοπίαν ἐν τοῖς Μύθοις εἰρήκασιν; [a]

réntque enunciantibus propitios Deos: quod nonnisi fabulis comparari potuit. Deos ergo ipsos, secundùm fandum, infandumque; occultum, ac patens; nec non doctum, & ignoratum, fabulæ, & Deorum bonitatem imitantur. Quemadmodum enim Dii, quæ ex sensilibus bona proveniunt, omnibus; quæ verò ex intellectualibus, prudentibus impertiti sunt; sic fabulæ Deos quidem esse omnibus divulgant; at quinam illi sint, & quales, illis tantùm, qui mysterium capere possunt. Operationes quoque æmulantur Deorum. Licet enim & [b] Mundum hunc fabulam nuncupare; cùm in eo corpora, resque conspiciantur, animi, mentésque absconditæ lateant. Præterea, ad veritatem de Diis universos informare, in insipientibus, cùm ad eam addiscendam inepti sint, contemptum, in studiosis segnitiem parit: at fabulis veritatem occultare, illos, ne contemnant, prohibet; hos, ut philosophentur, compellit. Sed quamobrem [c] adulteria, furta, genitorum vincula, & reliqua improbitatis facinora fabulis com-

ἢ καὶ

a φιλοσοφεῖν ἀναγκάζει. ex Jambl. S. 2. c 15.

b *Mundus fabula*] *vide Iambl. Ægypt. Theol. seg. 7. c. 1. Macrob. in som. Scip. l. 1. c. 2. Julian. Imp. Orat. 5. pag. 318.*

c *Deorum bella*] *hujusmodi Fabularum genus omnino damnavit Plato sub finem lib. 2. de R. P. & in Euthyphrone, & Numenius apud Euseb. Prap. Evang. l. 13. cap. 5. Poetarum tamen & maximè Homeri patronum contra Platonem agit Proclus in dissertationibus in libros de R. P. ubi totum hoc fabularum genus Theologicè explicare conatur: quem de Deorum bellis vide dissert. 6.*

a Sa-

plexi sunt? Neque hoc indignum admiratione, ut, quâ apparet absurditate, statim animus sermones involucra esse existimans, veritatem ex iis, quæ silentio involvenda sunt, esse intelligat.

ἢ καὶ τοῦτο ἄξιον θαύματος, ἵνα διὰ τῆς φαινομένης ἀτοπίας, εὐθὺς ἡ ψυχὴ τοὺς μὲν λόγους ἡγήσηται προκαλύμματα, τὸ δὲ ἀληθὲς ἀπόῤῥητον εἶναι νομίσῃ.

CAP. IV.

Quinque Fabularum species esse; & uniuscujusque exempla.

FAbularum porrò aliæ quidem Theologicæ, aliæ Naturales, Animales aliæ, & Materiales, & ex his Mixtæ sunt. Theologicæ nullius corporis usu, ipsas Deorum naturas speculantur; quales sunt à [a] Saturno filii devorati, Dei intellectualis, cum in semetipsum intellectus revertatur, naturam fabula insinuat. Naturaliter fabulæ pertractantur, cùm Deorum circa Mundum operationes effamur: quemadmodum jam plerique *χρονον*, *tempus*, Saturnum, temporis partes universi filios appellantes æstimarunt, sicque filios à parente devorari tradunt. Animali modo ipsius animi operationes contemplamur; quòd & ani-

ΚΕΦ. δ.

Ὅτι πέντε τὰ εἴδη τῶν Μύθων, καὶ ἑκάστου ὑποδείγματα.

ΤΩν δὲ Μύθων οἱ μὲν εἰσι Θεολογικοὶ, οἱ δὲ Φυσικοὶ, οἱ δὲ Ψυχικοί τε, καὶ Ὑλικοὶ, καὶ ἐκ τούτων Μικτοί. Εἰσὶ δὲ Θεολογικοὶ μὲν, οἱ μηδενὶ σώματι χρώμενοι, ἀλλὰ τὰς οὐσίας αὐτὰς τῶν Θεῶν θεωροῦντες· οἷον αἱ τοῦ [1] Κρόνου καταπόσεις τῶν παίδων· ἐπειδὴ νοερὸς ὁ Θεὸς, πᾶς δὲ νοῦς εἰς ἑαυτὸν ἐπιστρέφει, τὴν οὐσίαν ὁ Μῦθος αἰνίττεται τοῦ Θεοῦ. Φυσικῶς δὲ τοὺς Μύθους ἐςὶ θεωρεῖν, ὅταν τὰς περὶ τὸν Κόσμον ἐνεργείας λέγῃ τὶς τῶν Θεῶν· ὥσπερ ἤδη τινὲς χρόνον μὲν τὸν Κρόνον ἐνόμισαν, τὰ δὲ μέρη τοῦ χρόνου, παῖδας τοῦ ὅλου καλέσαντες, καταπίνεσθαι δὲ ὑπὸ τοῦ πατρὸς τοὺς παῖδας φασίν. Ὁ δὲ Ψυχικὸς τρόπος ἐςὶν, αὐτῆς τῆς ψυχῆς τὰς ἐνεργείας σκοπεῖν. ὅτι καὶ τῶν ἡμετέρων ψυχῶν

a *Saturnus liberos devorat*] *sic Macrobius Sat. l. 1. c. 8. sed Proclus Theol. Plat. l. 5. c. 37. sub finem, & in Cratylum c. 106. & Plotinus Enn. 5. l. 1. c. 7. magis theologicè explicant, quid omnia à Deo procedentia ad eundem revertantur.*

1 ὁ κρόνος ἔχει ἐν ἑαυτῷ πᾶσαν τὴν νοερὰν διακόσμησιν. Damascius. Proclus in Timæum.

ψυχῶν αἱ νοήσεις, κἂν εἰς τοὺς ἄλλους προέλθωσιν, ἀλλ' οὖν ἐν τοῖς γεννήσασι μένουσιν. Ὑλικὸς δέ ἐστι, καὶ ἔσχατος, ᾧ μάλιστα [2] Αἰγύπτιοι δι' ἀπαιδευσίαν ἐχρήσαντο, αὐτὰ τὰ σώματα Θεοὺς νομίσαντες, καὶ καλέσαντες. καὶ Ἶσιν μὲν τὴν γῆν, Ὄσιριν δὲ τὸ ὑγρὸν, Τυφῶνα δὲ τὴν θερμότητα. ἢ Κρόνον μὲν ὕδωρ, Ἄδωνιν δὲ καρποὺς, Διόνυσον δὲ οἶνον. Ταῦτα δὲ [3] ἀνακεῖσθαι μὲν Θεοῖς λέγειν, ὥσπερ καὶ βοτάνας, καὶ λίθους, καὶ ζῶα, σωφρονούντων ἐστὶν ἀνθρώπων· Θεοὺς δὲ καλεῖν, μαινομένων. εἰ μὴ ἄρα ὥσπερ τοῦ ἡλίου τὴν σφαῖραν, καὶ τὴν ἀπὸ τῆς σφαίρας ἀκτῖνα ἥλιον ἐν συνηθείᾳ καλοῦμεν. Τὸ δὲ Μικτὸν εἶδος τῶν Μύθων ἐν πολλοῖς μὲν καὶ ἄλλοις ἐστὶν ἰδεῖν· καὶ μέντοι καὶ ἐν τῷ συμποσίῳ φασὶ τῶν Θεῶν τὴν [4] Ἔριν μῆλον ῥίψαι χρυσοῦν, καὶ περὶ τούτου τὰς Θεὰς φιλονεικούσας ὑπὸ τοῦ Διὸς πρὸς τὸν Πάριν πεμφθῆναι κριθησομένας· τῷ δὲ καλήν τε φανῆναι

morum nostrorum intelligentiæ, licet in alios excurrant, in parentibus tamen manent. Postrema erit [b] materialis, quâ Ægyptii præcipuè per inscitiam usi sunt, corporibus, Diis existimatis, nuncupatisque: Iside nempe terrâ, Osiride humido, Typhone caliditate: vel Saturno quidem aquâ, Adonide fructibus, Baccho vino. Hæc porrò Diis dicata esse asseverare, quemadmodum & herbas, & saxa, & animalia, sapientum; sed Deos illa vocare furentium est: nisi eâ ratione loquantur, quâ & nos Solis orbem, & ab orbe exilientem radium, Solem ex more vocamus. Mixtam fabularum speciem cùm multis aliis deprehendere licet, tum in eo quod narrant [c] Discordiam in Deorum convivium pomum aureum conjecisse, & pro eo inter Deas dissidio orto, Deas ab Jove missas ad Paridem judicandas; Paridi pulcram Ve-

ναι

b *Ægyptiorum fabulæ materiales*] *de his copiosè agit Euseb. Præpar. Evangel. l. 1. c. 9. ubi & fabulam de Iside atque Osiride, de Sole & Luna explicat ex Ægyptiorum mente. videndus idem l. 2. c. 12. & lib. 5. cap. 3. Macrob. 1. Sat. c. 21. & Plutarchus libro peculiari. Synesius quoque libris duobus de providentiâ prolixam de his fabulam pertexit.*

c *Eris in Deorum convivio*] *Proclus dissertat. 10. in lib. de R. P. Heraclitus libello de alleg. Hom. moraliter explicat.*

2 Αἰγύπτιοι De Symbolis in communi agit Jambl. Segm. 1. c. 11. de Ægyptiacis cap. 1. Segm. 7. ἔστι τὴν φύσιν τοῦ παντὸς καὶ τὴν δημιουργίαν μιμούμενοι, καὶ αὐτοὶ [Αἰγύπτιοι] τῶν μυστικῶν καὶ ἀποκεκρυμμένων καὶ ἀφανῶν νοήσεων εἰκόνας τινὰς διὰ συμβόλων ἐκφαίνουσιν, ὥσπερ καὶ ἡ φύσις τοῖς ἐμφανέσιν εἴδεσι τοὺς ἀφανεῖς λόγους διὰ συμβόλων, τρόπον τινὰ, ἀπετυπώσατο· ἡ δὲ τῶν θεῶν δημιουργία, τὴν ἀλήθειαν τῶν ἰδεῶν διὰ τῶν φανερῶν εἰκόνων ὑπεγράψατο, &c.

3 ἀνακεῖσθαι — Jambl. Segm. 5. cap. 9. Segm. 6. c. 21. Natalis Comes in Indice peculiari his de rebus. Voss. lib. 9. de Idol.

4 Ἔριν. Empedoclis Νεῖκος.

d Fabula

nerem visam pomum habuisse. Hic enim convivium cœlestes Deorum indicat facultates, ideóque unà simul habitant; pomum aureum Mundum, qui dum ex contrariis conflatur, non immeritò à Discordiâ conjici narratur. Verùm cùm alia alii Dii mundo impartiantur, pro pomo turbas illas concitare videntur. Et animus secundum sensum vivens; hic namque Paris est; cæteras in mundo potestates haud intuens, solam Veneris pulcritudinem pomum esse, determinat. Ex fabulis autem [d] Theologicæ Philosophis conveniunt; [e] Naturales & Animales Poetis; Mixtæ ceremoniis: quandoquidem ceremoniæ omnes cum Mundo nos, Diisque conjungere nituntur. Quòd si alia etiam fabula enarranda est; Deorum Matrem [f] Attidem, apud fluvium Gallum commorantem, intuitam, ferunt cupidine exarsisse, illique stellato pileo imposito, in posterum unà secum habuisse. Attis Nympham deperiens, neglectâ Deorum matre, cum Nymphâ consuescebat; Deo-

καὶ τὴν Ἀφροδίτην, καὶ ταύτῃ δοῦναι τὸ μῆλον. ἐνταῦθα γὰρ τὸ μὲν συμπόσιον τὰς ὑπερκοσμίους δυνάμεις δηλοῖ τῶν Θεῶν· καὶ διὰ τοῦτο μετ' ἀλλήλων εἰσί. τὸ δὲ χρυσοῦν μῆλον τὸν Κόσμον, ὃς ἐκ τῶν ἐναντίων γινόμενος, εἰκότως ὑπὸ τῆς Ἔριδος λέγεται ῥίπτεσθαι. Ἄλλων δὲ ἄλλα τῷ Κόσμῳ χαριζομένων Θεῶν, φιλονεικεῖν ὑπὲρ τοῦ μήλου δοκοῦσιν. ἡ δὲ κατ' αἴσθησιν ζῶσα ψυχὴ, τοῦτο γάρ ἐστιν ὁ Πάρις, τὰς μὲν ἄλλας ἐν τῷ κόσμῳ δυνάμεις οὐχ ὁρῶσα, [5] μόνον δὲ τὸ κάλλος τῆς Ἀφροδίτης τὸ μῆλον εἶναι φησί. Πρέπουσι δὲ τῶν Μύθων οἱ μὲν Θεολογικοὶ φιλοσόφοις· οἱ δὲ φυσικοὶ, καὶ ψυχικοὶ, ποιηταῖς· οἱ δὲ μικτοὶ, τελεταῖς. ἐπειδὴ καὶ πᾶσα τελετὴ πρὸς τὸν Κόσμον ἡμᾶς, καὶ πρὸς τοὺς Θεοὺς [6] συνάπτειν ἐθέλει. Εἰ δὲ δεῖ καὶ ἕτερον μῦθον εἰπεῖν, τὴν Μητέρα τῶν Θεῶν φασὶ τὸν Ἄττιν παρὰ τῷ Γάλλῳ κείμενον ἰδοῦσαν ποταμῷ, ἐρασθῆναί τε, καὶ λαβοῦσαν τὸν ἀστερωτὸν αὐτῷ περιθέσθαι πῖλον, καὶ τοῦ λοιποῦ μεθ' ἑαυτῆς ἔχειν. Ὁ δὲ Νύμφης ἐρασθεὶς τὴν Θεῶν

μητέρα

d *Fabula Theologicæ Philosophis conveniunt*] *ita Plato non quascunque fabulas admisit, sed Theologiæ convenientes, in Phædro, & lib. 2. de R. P. de qua re vide Proclum Theol. Plat. lib. 1. c. 4. pag. 10.*

e *Naturales, & animales Poetis*] *hoc toto libro sanè quàm elegantissimo ostendit Heraclitus. sed improbant hoc genus fabularum præter Platonem & Proclum locis citatis, Euseb. l. 3. Præp. Evang. c. 3. & sequentibus: tum etiam S. Augustinus de Civ. Dei. l. 6. c. 8. cæterique qui contra nationes scripserunt.*

f *Fabula Attidis*] *Julianus Imperator Oratione in Deorum matrem pag. 302. sigillatim cuncta hæc explicat quæ Sallustius paucis innuit: nec dubium quin hic sua ad verbum inde hauserit.*

5 lego μόνον δὲ τὸ κ.

6 Συνάπτειν. Jambl. Segm. 5. c. 23.

7 φθεν-

μητέρα ἀπολιπὼν, τῇ Νύμφῃ συνῆν. καὶ διὰ τοῦτο ἡ μήτηρ τῶν Θεῶν ποιεῖ μανῆναι τὸν Ἄττιν, καὶ τὰ γόνιμα ἀποκοψάμενον ἀφεῖναι παρὰ τῇ Νύμφῃ· πάλιν δὲ ἀνελθόντα αὐτῇ συνοικεῖν. ἡ μὲν οὖν Μήτηρ τῶν Θεῶν ζωογόνος ἐςὶ Θεὰ, καὶ διὰ τοῦτο μήτηρ καλεῖται. ὁ δὲ Ἄττις τῶν γινομένων, καὶ [7] φθειρομένων δημιουργὸς, καὶ διὰ τοῦτο παρὰ τῷ Γάλλῳ λέγεται εὑρεθῆναι ποταμῷ. ὁ γὰρ Γάλλος τὸν Γαλαξίαν αἰνίττεται κύκλον, ἀφ' οὗ τὸ παθητὸν ἔρχεσθαι σῶμα. τῶν δὲ πρώτων Θεῶν τελειούντων τοὺς δευτέρους, ἐρᾷ μὲν ἡ Μήτηρ τοῦ Ἄττεως, καὶ οὐρανίους αὐτῷ δίδωσι δυνάμεις. τοῦτο γάρ ἐςιν ὁ [8] πῖλος. ἐρᾷ δὲ ὁ Ἄττις τῆς Νύμφης· αἱ δὲ Νύμφαι γενέσεως ἔφοροι· πᾶν γὰρ τὸ γινόμενον ῥεῖ. ἐπεὶ δὲ ἔδει [9] ςῆναι τὴν γένεσιν, καὶ μὴ τῶν ἐσχάτων γενέσθαι τὸ χεῖρον, ὁ ταῦτα ποιῶν δημιουργὸς, δυνάμεις γονίμους ἀφεὶς εἰς τὴν γένεσιν, πάλιν συνάπτεται τοῖς Θεοῖς. Ταῦτα δὲ ἐγένετο μὲν οὐδέποτε, ἔςι δὲ ἀεί. καὶ ὁ μὲν νοῦς ἅμα πάντα ὁρᾷ, ὁ δὲ λόγος τὰ μὲν πρῶτα, τὰ δὲ δεύτερα λέγει. Οὕτω δὲ πρὸς τὸν Κόσμον οἰκείως ἔχοντος τοῦ μύθου, ἡμεῖς τὸν Κόσμον μιμούμενοι, πῶς γὰρ ἂν μᾶλλον κοσμηθείημεν; ἑορτὴν ἄγομεν διὰ ταῦτα.

rum Mater eum ad insaniam adégit, qui abscissa genitalia apud Nympham dereliquit, reversusque illi operam dabat. Mater itaque Deorum vivifica Dea est, ideoque Mater vocatur. Attis eorum, quæ fiunt & corrumpuntur opifex; hinc apud Gallum flumen compertus traditur: Gallus enim Galaxiam seu lacteum orbem, unde corpus patibile descendit, indicat. Primis autem Diis secundos perficientibus, Mater Attidis amore correpta, cœlestes illi facultates largitur: is enim pileus est. Attis autem Nympham deperit: cùm Nymphæ generationi præsint: nam quodcunque fit, fluit. Quoniam verò generatio sistenda erat, ne extrema semper deterius progignerent; ea molitus opifex, facultates ad generandum fœcundas dimittens, iterum Diis conjungitur. Et hæc quidem nunquam facta sunt, cum semper sint: & mens quidem omnia simul conspicit, at sermo hæc quidem priùs, illa posteriùs effert. Hâc ratione cùm aptissimè Mundo fabula respondeat, nos Mundi imitatores, quânam alia ratione nitidiùs ornaremur? Propter illa festum diem agimus. Et

7 φθειρομένων —— Porphyrius apud *Euseb.* l. 3. præp. V. Damascium apud Photium *Bibl.* p. 1074.

8 Πῖλος. Vide Phurnutum p. 181. n. 3.

9 ςῆναι τὴν γένεσιν. V. Phurnutum p. 148.

8 *Festi-*

primùm sanè ipsi, è cœlo delapsi, & cum Nympha consuescentes in mœrore vivimus à frumento, aliòque crasso ac sordido alimento abstinentes, quandoquidem utraque animo sunt contraria. Deinceps arboris incisiones, & jejunium, quasi nos ipsi ulteriorem generationis progressum amputaremus: tandem ex lacte alimentum, quasi renasceremur. Hinc [g] festivitates, & coronæ, & ad Deos veluti reditio. Hisce & [h] tempus, quo fiunt, testimonium exhibet: circa enim ver atque æquinoctium ea, quæ diximus, conficiuntur, cùm, quæ fiunt, fieri cessant, diésque nocte magis ac magis protenditur: quod animis, qui ad sublimiora gradum faciunt, proprium est. Sic circa oppositum æquinoctium [i] raptus Proserpinæ successisse fingitur; qui descensus est animorum. Hæc nobis de fabulis pertractantibus Dii ipsi, & Scriptorum fabularum animi propitii sint.

τα. καὶ πρῶτον μὲν καὶ αὐτοὶ [10] πεσόντες ἐξ οὐρανοῦ, καὶ τῇ Νύμφῃ [11] συνόντες ἐν κατηφείᾳ ἐσμὲν, σίτου τε καὶ τῆς ἄλλης παχείας, καὶ ῥυπαρᾶς τροφῆς ἀπεχόμεθα· ἑκάτερα γὰρ ἐναντία ψυχῇ· εἶτα δένδρου τομαὶ, καὶ νηστεία, ὥσπερ καὶ ἡμῶν ἀποκοπτομένων τὴν περαιτέρω τῆς γενέσεως πρόοδον. ἐπὶ τούτοις γάλακτος τροφὴ, ὥσπερ ἀναγεννωμένων· ἐφ᾽ οἷς [12] ἱλαρεῖαι, καὶ στέφανοι, καὶ πρὸς τοὺς θεοὺς οἷον ἐπάνοδος. Μαρτυρεῖ δὲ τούτοις, καὶ ὁ τῶν δρωμένων καιρός. περὶ γὰρ τὸ ἔαρ, καὶ τὴν ἰσημερίαν δρᾶται τὰ δρώμενα, ὅτε τοῦ μὲν γίνεσθαι παύεται τὰ γινόμενα, ἡμέρα δὲ μείζων γίνεται τῆς νυκτὸς, ὅπερ οἰκεῖον ἀναγομέναις ψυχαῖς. Περὶ γοῦν τὴν ἐναντίαν ἰσημερίαν ἡ τῆς Κόρης ἁρπαγὴ μυθολογεῖται γενέσθαι, ὃ δὴ κάθοδός ἐστι τῶν ψυχῶν. Τοσαῦτα περὶ μύθων εἰποῦσιν ἡμῖν αὐτοί τε οἱ Θεοὶ, καὶ τῶν γραψάντων τοὺς μύθους αἱ ψυχαὶ ἵλεω γένοιντο.

ΚΕΦ. ε.

g *Festivitates*] *Hilaria propriè dicta, teste Juliano Imperatore pag. 316. & Macrob. Sat. l. 1. c. 21. vide & I. Meursii Græciam feriatam.*

h *Tempus Festi*] *Idem observat Julianus p. 322. unde hæc, ut dixi, desumpta. Festa Magnæ Matris Martio mense celebrabantur. Joannes Lydus ad 11. Kal. Aprilis. Arbor pinus à Dendrophoris ferebatur in palatium. & in veteri Kalendario Herwarti, ad dictum diem: Arbor intrat. Hilaria autem erant 8. Kal. April. testante Macrobio loco citato.*

i *Raptus Proserpinæ autumno*] *6. Non. Octobr. Festum hoc ponitur à Joanne Lydo. cæterùm Porphyrius apud Euseb. præp. Evang. l. 3. c. 11. non de animæ descensu, sed de semente in terram conjectâ explicat.*

10 πεσόντες. Empedocles apud Plutarc —— ἐγὼ νῦν εἰμι φυγὰς θεόθεν καὶ ἀλήτης.

11 V. Phurnutum p. 211. Gyraldum Syntag.

12 Damascius apud Photium. ἐδόκουν ὄναρ ὁ Ἄττης γενέσθαι· καί μοι ἐπιτελεῖσθαι ὑπὸ τῆς μητρὸς τῶν θεῶν τὴν τῶν ἱλαρείων καλουμένων ἑορτήν· ὅπερ ἐδήλου τὴν ἐξ ᾅδου γεγονυῖαν ἡμῶν σωτηρίαν.

a Pri-

ΚΕΦ. έ.

[1] Περὶ τῆς πρώτης αἰτίας.

Ἀκόλουθον δὲ τούτοις ἐςὶ, τήν τε πρώτην αἰτίαν εἰδέναι, καὶ τὰς μετ᾽ ἐκείνην τάξεις τῶν Θεῶν, καὶ τοῦ Κόσμου τὴν φύσιν, Νοῦ τε, καὶ Ψυχῆς, καὶ Οὐσίας, Πρόνοιάν τε, καὶ Εἱμαρμένην, καὶ Τύχην, Ἀρετήν τε, καὶ Κακίαν, καὶ τὰς ἐκ τούτων γινομένας ἀγαθάς τε καὶ φαύλας Πολιτείας ἰδεῖν· καὶ πόθεν ἄρα τὰ κακὰ εἰς τὸν Κόσμον ἀφίκετο. Τούτων δὲ ἕκαςον λόγων δεῖται πολλῶν καὶ μεγάλων, ὡς ἐν βραχέσιν εἰπεῖν, καὶ πρὸς τὸ μὴ παντελῶς ἀνηκόους εἶναι, οὐδὲν ἴσως λέγειν κωλύει. Τὴν πρώτην αἰτίαν μίαν τε εἶναι προσήκει. παντὸς γὰρ πλήθους ἡγεῖται μονὰς, δυνάμει τε καὶ ἀγαθότητι πάντα νικᾷ· καὶ διὰ τοῦτο πάντα μετέχειν ἐκείνης ἀνάγκη. οὐδὲν γὰρ αὐτὴν ἄλλο κωλύσει διὰ τὴν δύναμιν, οὐδὲ ἑαυτὴν ἀφέξει δι᾽ ἀγαθότητα. ἀλλ᾽ εἰ μὲν ἦν ψυχὴ, πάντα ἂν ἔμψυχα ἦν· εἰ δὲ καὶ νοῦς, πάντα νοερά· εἰ δὲ

CAP. V.

De primâ causâ.

Sequitur posthac, ut primam causam, & subsequentes Deorum ordines cognoscamus; tum Mundi, Mentis, Animique naturam; Providentiam deinceps, Fatum, & Fortunam, Virtutem, & Vitium, natásque ex illis probas pravásque Rerumpublicarum formas, & undénam mala in Mundum irrepserint, inspiciamus. Ex his quodlibet multis ingentibúsque sermonibus indiget: attamen ut brevibus expediatur, ne rerum harum omninò expertes esse homines videantur, nihil impediet hac ratione differere. [2] Primam causam unam esse convenit; multitudini namque universæ unitas præit, facultate & bonitate omnia superans, ideóque omnibus communicari necesse est. Neque enim aliquid facultate illam impediet; neque ipsa propter bonitatem separabitur. Siquidem si animus esset, omnia utique essent animata; sin intellectus, omnia intellectualia; si substantia,

2 *Primam causam esse unam*] *Proclus El. Theol. 11. quod prolixè toto lib. 2. Theol. Plat. demonstrat & breviùs lib. 3. c. 3. adde Plotin. Enn. 5. l. 4. c. 1. Dionys. Areopag. div. nom. c. 13.*

1 ex Ægyptiorum theologiâ de prima causa sic philosophatur Jambl Segm. 8. c. 2. περὶ τῶν ὅλων ἀρχῶν ὅτι θεὸς εἷς πρῶτος —— post multa, ἀρχὴ ὄντος καὶ θεὸς θεῶν, μονὰς ἐκ τοῦ ἑνὸς, προούσιος καὶ ἀρχὴ οὐσίας, ἀπὸ δὲ τοῦ ἑνὸς τούτου, (loquitur jam de deo secundo qui ex illo primo emicuit) ὁ αὐτάρκης θεὸς ἑαυτὸν ἐξέλαμψε —— αὗται μὲν δὴ εἰσὶν ἀρχαὶ πρεσβύταται πάντων, ἃς Ἑρμῆς πρὸ τῶν αἰθερίων καὶ ἐμπυρίων θεῶν προτάττει, καὶ τῶν ἐπουρανίων. Syrianus, μία πάντων ἀρχὴ τἀγαθὸν καὶ τὸ ὑπεράπαν ἕν.

omnia substantiæ participarent. quod cùm quidam in omnibus deprehendissent, substantiam illud esse existimârunt. Si itaque res tantùm essent, neque bonitatem haberent, sermo hic à veritate non aberraret. Verùm si per bonitatem res sunt, & bonum participant; supernaturale utique, sed [b] bonum, primùm omnium esse necesse est; indicio, eóque maximo erit; [c] animis quippe virtute præditis propter bonum nihil curæ est quòd sint; quando pro patria, amicis, vel virtute pericula subeunt. Post hanc Virtutem, quæ verbis haud exprimi potest, Deorum ordines subsequuntur.

εἰ δὲ οὐσία, πάντα οὐσίας μετεῖχε. τοῦτο δὲ ἐν πᾶσιν ἰδόντες τινὲς, ἐκεῖνο οὐσίαν ἐνόμισαν. Εἰ μὲν οὖν ἦν μόνον τὰ ὄντα, ἀγαθὰ δὲ οὐκ ἦν, ἀληθὴς ἦν ὁ λόγος. εἰ δὲ δι' ἀγαθότητα ἐστί τε τὰ ὄντα, καὶ μετείληχεν ἀγαθοῦ, ὑπερούσιον μὲν, ἀγαθὸν δὲ εἶναι τὸ πρῶτον ἀνάγκη. Σημεῖον δὲ μέγιστον· τοῦ γὰρ εἶναι διὰ τὸ ἀγαθὸν αἱ σπουδαῖαι καταφρονοῦσι ψυχαὶ, ὅταν ὑπὲρ πατρίδος, ἢ φίλων, ἢ ἀρετῆς κινδυνεύειν ἐθέλωσι. Μετὰ δὲ τὴν οὕτως ἄρρητον δύναμιν αἱ τῶν Θεῶν τάξεις εἰσί.

ἐν. Damascius infinitis locis. πρόεισιν ὁ θεῖος ἀριθμὸς μονάδος ἐκ κευθμῶνος ἀκηράτου. Syrianus περὶ ἰδεῶν, ex Pythagoreis. idem ibid. νοῦς αὐτάρκης καὶ παντελὴς αἴτιος τῶν ὅλων προτεταχθω.

b *Bonum*] *Proclus El. Th. 12. Theol. Plat. l. 1. cap. 18. pag. 46. & princip 2. dissert. in R. P. Platon. & tota dissert.* 36. *in Tim. p. 109. Plotin. Enn. 6. l. 7. c. 23. Dionys. Areopag. div. nom. c. 4.*

c *Animis propter bonum*] *Ita Plato l. 5. R. P. animam boni acquirendi causâ omnia facere, & pati docet. vide Proclum Theol. Plat. lib. 1. pag. 62. med. & in Tim. l. 2. pag. 108.*

CAP. VI.

De cælestibus, & mundanis Diis.

DEorum verò, hi [a] mundani, cœlestes alii. Mun-

ΚΕΦ. ϛʹ.

Περὶ τῶν [1] ὑπερκοσμίων, καὶ ἐγκοσμίων Θεῶν.

ΤΩν δὲ Θεῶν, οἱ μὲν εἰσιν Ἐγκόσμιοι, οἱ δὲ Ὑπερκόσμιοι.

a *Dii Mundani, & Cælites*] *Ita Proclus sæpe Deos in mundanos, & supramundanos distinguit: sed in Theologiâ Platonicâ quatuor genera ponit, νοητὰς, νοερὰς, ὑπερκοσμίους, ἐγκοσμίους. de quibus postremis quatuor libris prolixè agit. quòd ait, Cælites, mentes animosque fecisse, minores autem mundum visibilem, id ex Platonis Timæo desumptum; ubi opifex supremus Diis minoribus rerum inferiorum creationem permittit. vide Procl. in Tim. pag. 309. & seq.*

1 ὑπερκοσμίων & ἐγκοσμίων distinctionem agnoscit Jambl. Seg. 8. c. 8. Damascius passim.

b *Dii*

μιοι. Ἐγκοσμίους δὲ λέγω, αὐτοὺς τοὺς τὸν Κόσμον ποιοῦντας Θεούς. τῶν δὲ ὑπερκοσμίων, οἱ μὲν οὐσίας ποιοῦσι Θεῶν, οἱ δὲ Νοῦν, οἱ δὲ Ψυχάς. καὶ διὰ τοῦτο [2] τρεῖς ἔχουσι τάξεις, καὶ πάσας ἐν τοῖς περὶ τούτων λόγοις ἐστὶν εὑρεῖν. Τῶν δὲ Ἐγκοσμίων, οἱ μὲν εἶναι ποιοῦσι τὸν Κόσμον, οἱ δὲ αὐτὸν ψυχοῦσιν, οἱ δὲ ἐκ διαφόρων ὄντα ἁρμόζουσιν, οἱ δὲ ἡρμοσμένον φρουροῦσι· Τούτων δὲ ὄντων τεσσάρων πραγμάτων, καὶ ἑκάστου πρῶτα ἔχοντος, καὶ μέσα, καὶ τελευταῖα, καὶ τοὺς διοικοῦντας δώδεκα εἶναι ἀνάγκη· οἱ μὲν οὖν ποιοῦντες τὸν Κόσμον, Ζεὺς, καὶ Ποσειδῶν ἐστι, καὶ Ἥφαιστος· οἱ δὲ ψυχοῦντες, Δημήτηρ, καὶ Ἥρα, καὶ [3] Ἄρτεμις· οἱ δὲ ἁρμόζοντες, Ἀπόλλων, καὶ Ἀφροδίτη, καὶ Ἑρμῆς· [4] οἱ δὲ φρουροῦντες, Ἑστία, καὶ Ἀθηνᾶ, καὶ Ἄρης. Αἰνίγματα δὲ τούτων ἐν τοῖς ἀγάλμασιν ἐστὶν ἰδεῖν. ὁ μὲν γὰρ Ἀπόλ-

danos eos voco, qui mundum conficiunt. Cœlestium hi Deorum substantias, alii mentem, alii animos procreant; ideóque trino ordine discriminantur, omnésque in sermonibus de eis inventu faciles sunt. Mundanorum hi efficiunt, ut Mundus sit; alii eundem animant; alii ex variis diversisque compactum adaptant; alii adaptatum custodiunt. quæ cùm quatuor sint, & unumquodque ex primis, mediis, extremisque consistat; qui ea disponunt, necesse est ut [b] duodecim sint. Mundum itaque efficiunt [c] Jupiter, Neptunus, [d] Vulcanus: animant [e] Ceres, [f] Juno, [g] Diana: adaptant [h] Apollo, [i] Venus, Mercurius: custodiunt [k] Vesta, [l] Pallas, Mars. Horum indicia ac figuræ, quasi in ænigmate in statuis conspiciuntur. Etenim [m] Apollo ly-

b *Dii duodecim*] *de his copiosè Proclus Theol. Plat. l. 6. c. 22. planè ad Sallustii mentem.*

c *Jupiter, Nept.*] *De his Theol. Plat. l. 6. c. 9. & 10. in Tim. p. 44. in Cratyl. c. 150. & tribus sequent.*

d *Vulcanus*] *Proclus in Tim. p. 44.*

e *Ceres*] *Proclus Theol. Plat. l. 6. c. 11. in Cratyl. c. 167, 168, & 179.*

f *Juno*] *in Cratyl. c. 179.*

g *Diana*] *in Cratyl. cap. 171. & copiosè c. 180.*

h *Apollo*] *Theol. Plat. l. 6. c. 12. In Cratyl. c. 174. 176, & 177. quem vidisse haud pœnitebit.*

i *Venus*] *Ibid. c. 184. & in Tim. pag. 155. extrema.*

k *Vesta*] *In Cratyl. c. 138. Th. Plat. l. 6. c. 21.*

l *Minerva*] *in Crat. cap. 185. & in Tim. pag. 48. & 51.*

m *Apollo lyram adaptat*] *vide Plutarchum libro de generat. animæ in fine, & Proclum in Cratylum c. 174, & 176.*

2 idem docet Jambl. Segm. 2. c. 7. ἐν δὲ τούτοις τοῖς τρισὶν ὅροις τελειοτάτης τάξεως, ἀρχῆς καὶ μεσότητος καὶ τέλους, ὅλα τὰ γένη κατανέμεται.

3 Syrianus. ὥσπερ ὁ μουσικὸς διὰ τῶν ἑαυτοῦ μαθηματικῶν ἀριθμῶν τὴν λύραν, οὕτως ἡ φύσις διὰ τῶν ἑαυτῆς φυσικῶν ἀριθμῶν τὰ ἑαυτῆς ἁρμόζει δημιουργήματα.

4 Vestam Διὸς φυλακὴν dixêre Pythagorici. Aristot. de cœlo. l. 2. c. 13. Philolaus apud Stob. Ecl. Phys.

m Con-

ram adaptat, Pallas armatur, nudáque Venus objicitur: quando [n] concentus pulcritudinem gignit, & [o] pulcritudo in illis, quæ oculis objiciuntur, non abditur. Hi cùm ante alios Mundum possideant, cæteros in his Deos esse existimemus: [p] Bacchum videlicet in Jove; [q] Æsculapium in Apolline. Gratias in Venere. Orbes quoque eorum intueamur, Vestæ terram, Neptuni aquam, Junonis aerem, Vulcani ignem. Sex autem superiores Diis illis, quibus id in usu est, attribuamus: quippe qui Apollinem ac Dianam pro Sole & Luna desumimus; at Saturni orbem Cereri vindicamus, Palladi ætherem: cœlum verò commune esse omnibus dicemus. Ordines igitur, & virtutes, ac duodecim Deorum orbes hâc ratione exponuntur, & veluti divinum quid cantibus ac hymnis celebrantur.

Ἀπόλλων λύραν ἁρμόζει, ὡπλισται δὲ ἡ Ἀθηνᾶ, γυμνὴ δὲ ἡ Ἀφροδίτη. ἐπειδὴ ἁρμονία μὲν τὸ κάλλος ποιεῖ· τὸ δὲ κάλλος ἐν τοῖς ὁρωμένοις οὐ κρύπτεται. τούτων δὲ πρώτως ἐχόντων τὸν Κόσμον, καὶ τοὺς ἄλλους ἐν τούτοις ἡγητέον εἶναι Θεούς· οἷον Διόνυσον μὲν ἐν Διΐ, [s] Ἀσκληπιὸν δὲ ἐν Ἀπόλλωνι, Χάριτας δὲ ἐν Ἀφροδίτῃ. Καὶ σφαίρας δὲ τούτων ἐστὶν ἰδεῖν, Ἑστίας μὲν Γῆν, Ποσειδῶνος δὲ ὕδωρ, Ἥρας δὲ Ἀέρα, Ἡφαίστου δὲ Πῦρ. ἓξ δὲ τὰς ἀνωτέρας, ὧν ἔθος νομίζειν Θεῶν. Ἀπόλλωνα γὰρ καὶ Ἄρτεμιν ἀνθ᾽ ἡλίου καὶ σελήνης ληπτέον· τὴν Κρόνου δὲ Δήμητρι δοτέον· Ἀθηνᾷ μὲν τὸν αἰθέρα· ὁ δὲ οὐρανὸς πάντων κοινός· Αἱ μὲν οὖν τάξεις, καὶ δυνάμεις, καὶ σφαῖραι τῶν δώδεκα Θεῶν, οὕτως εἴρηνταί τε, καὶ ὕμνηνται.

n *Concentus pulchritudinem*] *Proclus in Timaeum lib. 3. pag. 155. in fine.*

o *Pulchritudo non abditur*] *hinc Plato in Phædro pulchrum splendidissimum & evidentissimum vocat: vide insigniter hac de re philosophantem Proclum Theol. Plat. lib. 1. cap. 25. pag. 60.*

p *Bacchus in Jove*] *Proclus in Tim. l. 5. pag. 334. media: vide & in Cratylum c. 184.*

q *Æsculapius in Apolline*] *in Tim. l. 1. p. 49.*

s Damascius & Hesiodus ejusdem ἀρχῆς & σειρᾶς (ut ad Phurnutum dixi) faciunt Jovem & Apollinem. Παιὰν ὁ Σωτὴρ Ἀσκληπιὸς τὴν θείαν ἔχων ἰατρικὴν, δι᾽ ἧς θεοῖς τε καὶ ψυχαῖς καὶ σώμασι, τοῖς μὲν ἀεὶ τὸ προσῆκον ἀπονέμει μέτρον, τοῖς δὲ ὅταν ᾖ δεκτά. Syrian. in Arist. Metaph.

CAP. VII.

De naturâ Mundi, & æternitate.

MUndum porrò ipsum incorruptibilem, atque in-

ΚΕΦ. ζ΄.

Περὶ τῆς Φύσεως τοῦ Κόσμου, καὶ ἀϊδιότητος.

ΑΥτὸν δὲ τὸν Κόσμον ἄφθαρτόν τε, καὶ ἀγέννητον εἶναι

εἶναι ἀνάγκη. Ἄφθαρτον μὲν, ὅτι δυκ ἔςι τούτου φθαρέντος, ἢ χείρονα, ἢ κρείττονα ποιῆσαι, ἢ τὸν αὐτὸν, ἢ ἀκοσμίαν. ἀλλ' εἰ μὲν χείρονα, κακὸς ὁ ἐκ κρείττονος χεῖρον ποιῶν· εἰ δὲ κρείττονα, ἀδύνατος, ὁ μὴ τὴν ἀρχὴν τὸ κρεῖττον ποιήσας· εἰ δὲ τὸν αὐτὸν, μάτην ποιήσει· εἰ δὲ ἀκοσμίαν, ἀλλ' οὐδὲ ἀκούειν τοῦτό γε θέμις. Ἀγέννητον δὲ, ἱκανὰ μὲν δεῖξαι ταῦτα. εἰ γὰρ μὴ φθείρεται, οὐδὲ γέγονεν· ἐπειδὴ πᾶν τὸ γινόμενον φθείρεται. καὶ ὅτι ἀνάγκη διὰ τὴν τοῦ Θεοῦ ἀγαθότητα ὄντος τοῦ Κόσμου, ἀεί τε τὸν Θεὸν ἀγαθὸν εἶναι, καὶ τὸν Κόσμον ὑπάρχειν· ὥσπερ ἡλίῳ μὲν καὶ πυρὶ συνυφίσαται φῶς, σώματι δὲ σκιά. Τῶν δὲ ἐν τῷ Κόσμῳ σωμάτων, τὰ μὲν Νοῦν μιμεῖται, καὶ κύκλῳ κινεῖται· τὰ δὲ Ψυχὴν, καὶ ἐπ' εὐθείας. καὶ τῶν μὲν ἐπ' εὐθείας, Πῦρ μὲν καὶ Ἀὴρ ἄνω· Γῆ δὲ, καὶ Ὕδωρ κάτω. τῶν δὲ κύκλῳ, ἡ μὲν ἀπλανὴς ἀπ' ἀνατολῆς· αἱ δὲ ἑπτὰ ἐκ δύσεως φέρονται. Αἰ-

genitum esse necessum est. Incorruptibilem; eo namque corrupto, [a] aut meliorem, aut deteriorem, vel hunc eundem, vel sine ornatu confusionem efficiet. Si deteriorem, næ ille fuerit pravus, qui ex meliori deterius facit. Si meliorem, utique viribus non præstitit, qui ipso principio, quod melius est, non produxit. Si eundem, frustrà operam sumpserit. Si confusionem, at id aures propter nefas perhorrescunt. [b] Ingenitum illum satis abundè hæc probant. Etenim, si non corrumpitur, neque factus est; cùm omne quod factum est, corrumpatur. Ad hæc, cùm per Dei bonitatem Mundus sit, necesse est, semper [c] Deum bonum esse, & Mundum existere: quemadmodum cum Sole, & igne simul unà lumen subsistit, & cum corpore umbra. Corporum, quæ in Mundo sunt, alia [d] mentem imitantur, & circulatim moventur; alia animum, & rectà diriguntur. Ex iis quæ rectà moventur, ignis & aër sursum; terra & aqua deorsum aguntur: ex iis quæ circulatim, sphæra inerrans ab ortu,

τίαι

a *Aut meliorem, aut deteriorem*] hoc argumentum Philo quoque affert libro de mundi incorruptibilitate. pag. 735. f. idque maximè demonstrativum, & omninò irrefragabile à multis haberi asserit.

b *Ingenitus quia incorruptibilis*] sic Philo ibid. pag. 734. Vide & sextam Procli rationem pro mundi æternitate cum Philoponi responso.

c *Quia Deus semper bonus*] Procl. in Tim. l. 2. pag. 111. post medium. eadem quoque prima ipsius ratio fuerat mundi æternitati adstruendæ, ut ex Philoponi responsione apparet: ubi & duo hæc exempla lucis & umbræ ab eodem allata diluit.

d *Cœlum mentem imitatur*] hinc 13. Procli ratio ducta apud Philoponum. sed de hoc Platonis effato vide Proclum in Tim.

pag.

septem reliquæ ab occasu feruntur. Hujusce causæ multæ aliæ sunt, at illa non postrema; ne scilicet si velox orbium circumitio fiat, imperfecta generatio maneat. Sed cùm motus diversus sit, diversam quoque corporum naturam esse oportet; & corpus cœleste, neque comburere, neque frigefacere, neque aliud prætereà facere, quod quatuor elementorum proprium fuerit. Et cùm [c] Mundus sphæricus sit, cujus argumentum Zodiacus est; & cujuscumq; orbis pars inferior medium sit; ex omnibus namque partibus plurimùm distat; gravia deorsum, & in terram aguntur. Et hæc quidem omnia Dii conficiunt, mens ordinat, animus movet. Et de Diis hæc dicta sunto.

τίαι δὲ τούτου πολλαὶ μὲν καὶ ἄλλαι, καὶ τὸ μὴ ταχείας τῆς περιόδου τῶν σφαιρῶν γινομένης ἀτελῆ τὴν γένεσιν εἶναι. διαφόρου δὲ τῆς κινήσεως οὔσης, διαφέρειν καὶ τὴν φύσιν τῶν σωμάτων ἀνάγκη· καὶ μήτε καίειν, μήτε ψύχειν τὸ οὐράνιον σῶμα, μηδὲ ἄλλό τι ποιεῖν, ἃ τῶν τεσσάρων ϛοιχείων. Σφαίρας δὲ οὔσης τοῦ Κόσμου· ὁ γὰρ Ζωδιακὸς δείκνυσι τοῦτο· ἐπειδὴ σφαίρας πάσης τὸ κάτω μέσον ἐϛί· πανταχόθεν γὰρ πλεῖϛον ἀφέϛηκε· τά τε βαρέα φέρεται κάτω, φέρεται δὲ εἰς γῆν. Ταῦτα δὲ πάντα ποιοῦσι μὲν Θεοὶ, τάττει δὲ Νοῦς, κινεῖ δὲ Ψυχή. Καὶ περὶ μὲν Θεῶν ἤδη προείρηται.

pag. 167. & Chalcidium p. 213. Plotinum Enn. 2. l. 2. & ex Plotino Macrob. in Somn. Scip. l. 1. c. 17.

c *Mundus sphæricus*] *Procl. in Tim. p. 160. & seq. Chalcid. pag. 139. nam sphærici cuivis noti.*

CAP. VIII.
De mente, & Animâ: & Animam immortalem esse.

ΚΕΦ. ή.
Περὶ Νοῦ, καὶ ψυχῆς· καὶ ὅτι ἀθάνατος.

EST autem quædam vis essentiâ quidem inferior, sed nobilior animo: ab [a] essentiâ habens, quòd sit; animum verò ita perficiens, ut oculos

Ἔστι δέ τις δύναμις, οὐσίας μὲν δευτέρα, ψυχῆς δὲ πρώτη, ἔχουσα μὲν ἐκ τῆς οὐσίας τὸ εἶναι, [1] τελειοῦσα δὲ τὴν ψυχὴν, ὥσπερ ἥλιος τὰς ὄψεις. τῶν δὲ [a] Ψυ-

a *Essentia, mens, anima*] *Proclus Elem. Theol. 20. & Theol. Plat. l. 1. c. 3. & l. 3. c. 6. hosce gradus ordinésque copiosè explicat.*

1 τελειοῦσα. Jambl. Segm. 5. c. 11. ψυχὴ ὑπὸ νοῦ τελειοῦται.

[a] Ψυχῶν αἱ μὲν εἰσὶ λογικαὶ, καὶ ἀθάνατοι· αἱ δὲ ἄλογοι, καὶ θνηταί. καὶ αἱ μὲν ἐκ τῶν πρώτων, αἱ δὲ ἐκ τῶν δευτέρων παράγονται Θεῶν. πρῶτον δὲ ὅ, τι πέρ ἐςι Ψυχὴ ζητητέον. ᾧ τοίνυν διαφέρει τὰ ἔμψυχα τῶν ἀψύχων, τοῦτό ἐςι Ψυχή. διαφέρει δὲ κινήσει, αἰσθήσει, φαντασίᾳ, νοήσει. Ἔςιν ἄρα Ψυχὴ, ἄλογος μὲν ζωὴ αἰσθητικὴ καὶ φανταςική· λογικὴ δὲ, αἰσθήσεως καὶ φαντασίας ἄρχουσα, καὶ λόγῳ χρωμένη. καὶ ἡ μὲν ἄλογος τοῖς σωματικοῖς ἕπεται πάθεσιν· ἐπιθυμεῖ γὰρ ἀλόγως, καὶ ὀργίζεται· ἡ δὲ λογικὴ τοῦ τε σώματος μετὰ λόγου καταφρονεῖ, καὶ πρὸς τὴν ἄλογον μαχομένη, κρατήσασα μὲν Ἀρετὴν, ἡττηθεῖσα δὲ, Κακίαν ποιεῖ. Ἀθάνατον δὲ αὐτὴν εἶναι ἀνάγκη, ὅτι τε γινώσκει Θεούς· θνητὸν δὲ οὐδὲν ἀθάνατον οἶδε· τῶν τε ἀνθρωπίνων πραγμάτων ὡς ἀλλοτρίων καταφρονεῖ, καὶ τοῖς σώμασιν, ὡς ἀσώματος ἀντιπέπονθε· καλῶν μὲν γὰρ καὶ νέων ὄντων ἁμαρτάνει, γηρώντων δὲ ἐκείνων ἀκμάζει. καὶ πᾶσα μὲν σπου-

[b] Sol. Animorum porrò alii sunt rationis compotes, & immortales; alii expertes, mortalésque: [c] primi ex primis, secundi ex secundis Diis producuntur. At primùm, quid sit animus, investigandum. Illud itaque animus erit, quo animata ab inanimatis differunt. Differunt autem motu, sensu, phantasiâ, intelligentiâ. Est ergò animus rationis expers vita, sensibus ac visis serviens: rationis compos, in sensus, ac phantasiam dominans, & ratione utens. Et ratione quidem vacuus animus corporis sequitur affectiones: desiderat enim absque ratione, & irascitur; at rationis compos corpus cum ratione aspernatur, & cum animo rationis experte decertans, [d] superior factus, virtutem; devictus, malitiam efficit. Hunc verò [e] immortalem esse necesse est, quòd Deos cognoscat; mortalium autem nullum novit immortale: & res humanas ac si alterius essent contemnit, & [f] corpora incorporeus ipse abhorret: quæ si pulcra ac recentia fuerint, delinquit; si senuerint illa, ipse virescit. Et quilibet industrius

b *Mens ut Sol*] *vide insignem Archytæ locum apud Jamblichum lib. 2 de sectâ Pythag. cap. 4. quo inter alia Solem, mentémque comparat, & Procl. in Tim. l. 3. p. 183. in fine.*

c *Animi rationales à primis Deis*] *Alcinous principio, c. 23. Chalcidius in Tim. p. 230. & 276.*

d *Animus superior virtutem*] *vide duo insignia loca Theagis Pythag. ex libro de virtutibus apud Stobæum serm. 1. & Plotinum Enn. l. 1. c. 8.*

e *Anima immortalis, quia Deum cognoscit*] *vide Plotin. Enn. 4. l. 7. cap. 10. Aristotelem, vel quisquis est auctor, de Sap. Ægypt. lib 12. c. 4 & 8.*

f *Quia adversatur corpori*] *Mars. Ficin. Theol. Plat. l. 9. c. 2. & 3.*

a Jambl. Seg. 8. c. 6.

g Quia

animus [g] mente utitur: mens verò à corpore non gignitur. Quanam enim ratione, quæ mente carent, mentem gignent? Et quamvis illi corpus tanquam instrumentum subserviat, [h] in corpore tamen non est. Simili modo machinarum opifex in ipsis machinis nullus est; & nihilominùs machinarum pleræque, quas nemo tangit, sede moventur. Quòd si per corpus sæpenumerò à recto abducitur, non est cur miremur: namque artes instrumentis læsis operatione frustrantur.

σπουδαία ψυχὴ κέχρηται νῷ· νοῦν δὲ οὐδὲν σῶμα γεννᾷ· πῶς γὰρ ἂν τὰ ἀνόητα νοῦν γεννήσοι; ὀργάνῳ δὲ χρωμένη τῷ σώματι, [3] οὐκ ἔστιν ἐν τούτῳ· ὥσπερ οὐδὲ ὁ μηχανοποιὸς ἐν τοῖς μηχανοποιήμασι· καίτοι πολλὰ τῶν μηχανημάτων οὐδενὸς ἁπτομένου κινεῖται. εἰ δὲ ὑπὸ τοῦ σώματος παρατρέπεται [4] πολλάκις, θαυμάζειν οὐ δεῖ. καὶ γὰρ αἱ τέχναι τῶν ὀργάνων βλαβέντων, ἐνεργεῖν οὐκ ἂν δύναιντο.

g *Quia utitur mente*] *Arist. Theol. Ægypt. l. 2. c. 8, 9, & 10.*

h *Non inclusa corpori*] *ibid. c. 1, 2. & 7. & Plotin. Enn. 1. l. 1. c. 3. & 4.*

3 οὐκ ἔστιν ἐν τούτῳ. Methodius apud Photium hanc improbat Origenis opinionem, dicentis corpus esse ψυχῆς δεσμόν.

4 παρατρέπεται πολλ. de anima Jambl. Segm. 1. c. 7. ἐπεὶ καὶ χρόνοι καὶ ἰδέαι κρατοῦνται, ὁπόταν τι τοῦ χείρονος, καὶ οἰκειώσει τῷ δευτέρῳ κατέχηται. V. etiam Segm. 5. c 2. Idem apud Stobæum Ecl. Phys. l. 1. p. 115. ex aliena sententia — Σάρξ, ὡς ἔμψυχος οὖσα —

CAP. IX.

De Providentiâ, Fato, & Fortunâ.

DEorum insuper [a] Providentiam & ex his colligere licet. Unde enim Mundo ordo inditur, si nullum est, quod ordinat? Unde etiam illud erit, omnia alicujus causâ produci: animam scilicet rationis expertem, ut sensus sit; rationis compotem, ut terra cohonestetur? Ex ipsa quoque erga naturam providentiâ, id

ΚΕΦ. θ'.

Περὶ Προνοίας, καὶ Εἱμαρμένης, καὶ Τύχης.

ΤΗν δὲ τῶν Θεῶν Πρόνοιαν ἔστι μὲν καὶ ἐκ τούτων ἰδεῖν. Πόθεν γὰρ ἡ τάξις τῷ Κόσμῳ, εἴπερ μηδὲν ἦν τὸ τάττον; πόθεν δὲ τὸ πάντα τινὸς ἕνεκα γίνεσθαι, οἷον ἄλογον μὲν Ψυχὴν, ἵνα αἴσθησις ᾖ· λογικὴν δὲ, ἵνα κοσμῆται ἡ γῆ; Ἔστι δὲ καὶ ἐκ τῆς περὶ τὴν φύσιν Προνοίας ἰδεῖν. τὰ μὲν γὰρ

a *De Providentiâ*] *Procl. Theol. Plat. l. 1. c. 15. p. 39. instar omnium erit.*

γὰρ ὄμματα διαφανῆ πρὸς τὸ βλέπειν κατεσκευάσαι· ἡ δὲ ῥὶς ὑπὲρ τὸ στόμα, διὰ τὸ κρίνειν τὰ δυσώδη. τῶν δὲ ὀδόντων οἱ μέσοι μὲν ὀξεῖς, διὰ τὸ τέμνειν· οἱ δὲ ἔνδον πλατεῖς, διὰ τὸ τρίβειν τὰ σιτία. καὶ πάντα δὲ ἐν πᾶσιν οὕτω κατὰ λόγον ὁρῶμεν. Ἀδύνατον δὲ ἐν μὲν τοῖς ἐσχάτοις τοσαύτην εἶναι Πρόνοιαν, ἐν δὲ τοῖς πρώτοις μὴ εἶναι. αἵτε ἐν τῷ Κόσμῳ [1] μαντεῖαι, καὶ θεραπεῖαι σωμάτων γιγνόμεναι, τῆς ἀγαθῆς Προνοίας εἰσὶ τῶν Θεῶν. τὴν δὲ τοιαύτην περὶ τὸν κόσμον ἐπιμέλειαν οὐδὲν βουλομένους, οὐδὲ [2] ποιοῦντας τοὺς Θεοὺς ἡγητέον ποιεῖσθαι. ἀλλ᾽ ὥσπερ τῶν σωμάτων, τὴν δύναμιν ἐχόντων, αὐτῷ τῷ εἶναι ποιεῖ, ἃ ποιεῖ· οἷον ἥλιος φωτίζει, καὶ θάλπει αὐτῷ μόνῳ τῷ εἶναι· οὕτω πολὺ μᾶλλον ἡ τῶν Θεῶν Πρόνοια αὐτῇ τε ἀπόνως, καὶ τοῖς προνοουμένοις ἐπ᾽ ἀγαθῷ γίνεται. ὥστε καὶ αἱ τῶν Ἐπικουρείων λέλυνται ζητήσεις. τὸ γὰρ θεῖον, φασὶν, οὐδὲ αὐτὸ πράγματα ἔχειν, οὐδὲ ἄλλοις παρέχειν. καὶ ἡ μὲν ἀσώματος περί τε τὰ σώματα, καὶ τὰς ψυχὰς Πρόνοια τῶν Θεῶν ἐστὶ τοιαύτη· ἡ δὲ ἐκ τῶν σωμάτων, καὶ ἐν τοῖς σώμασιν, ἑτέρα τε ταύ-

deprehendere possumus. Oculi quippe pellucidi ad videndum; nares super os, ut malè olentia discernant; ex dentibus medii acuti constructi sunt ad secandum, interiores plani ad alimenta comminuenda. Et hâc ratione omnia in omnibus non absque ratione fieri conspicimus. Fieri verò nequit, cùm in extremis hisce tanta insit providentia, in primis eam deficere. In Mundo prætereà [b] vaticinationes, & sanationes corporum ex proba Deorum providentiâ succedunt. Similem autem erga Mundum curam, ac diligentiam à Diis neque aliquid inde sperantibus, neque operantibus provenire censendum est; sed ut corpora facultate prædita, quæcumque agunt ipsâ [c] substantiâ operantur: quemadmodum Sol, eo solùm quod est, illuminat, & calefacit: sic multò magìs Deorum providentia sibi ipsi [d] absque labore ac molestiâ, & rebus quæ providentiæ subsunt, bona suppeditat. His Epicureorum dissolvuntur quæstiones: Numen enim, inquiunt, neque sibi, neque aliis molestiæ est. Atqui incorporea circa corpora & animos Deorum providentia hæc est: sed quæ ex corporibus, & in corpori-

b *Vaticinia & sanationes*] *Proclus in Timæum l. 1. p. 49. utramque hanc scientiam Minervæ, hoc est, providentia divina munera esse docet.*

c *Dii ipsa substantiâ agant*] *Procl. El. Theol. 120, 121. & 122.*

d *Providentia absque labore*] *Proclus Theol. Plat. l. 1. c. 15. pag. 41.*

1 μαντεῖαι. Jambl. Segm. 3. c. 3.

2 ποιοῦντας. lego πονοῦντας.

bus, diversa ab eâ, [e] Fatum nuncupatur: quòd magis in corporibus illius series illuceat; propter quam & ars Mathematica adinventa est. Non tantùm itaque ex Diis, sed ex divinis quoque corporibus humana dirigi, & naturam potissimùm corpoream, rationi veritatique consonum est: ideóque sanitatem, & ægritudinem; prosperas, adversásque fortunas pro cujusque dignitate, inde provenire ratio dictat. At injustitias, & per lasciviam ac petulantiam commissa scelera ad Fatum referre, nos quidem probos, Deos verò nequam, ac scelestos efficiet. Nisi quis illud respondere velit, Mundo in universum, & iis, qui naturâ Mundo respondent, omnia in bonum produci, sed malè altum, educatúmque, vel naturam etiam imbecilliorem bona à Fato emanata in deterius mutare; quemadmodum Sol bonus sit licèt, lippientibus tamen, ac febrientibus noxius fit. Ad quid enim Massagetæ parentes vorant, Hebræi circumciduntur, Persæ nobilitatem conservant? Quomodo

ταύτης ἐστὶ, καὶ [3] Εἱμαρμένη καλεῖται, διὰ τὸ μᾶλλον τοῖς σώμασι φαίνεσθαι τὸν εἱρμόν· περὶ ἣν καὶ ἡ Μαθηματικὴ εὕρηται τέχνη. Τὸ μὲν οὖν μὴ μόνον ἐκ Θεῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν θείων σωμάτων διοικεῖσθαι τὰ ἀνθρώπινα πράγματα, καὶ μάλιστα τὴν σωματικὴν φύσιν, εὔλογόν τε ἐστὶ καὶ ἀληθές. καὶ διὰ τοῦτο ὑγίειάν τε καὶ νόσον, εὐτυχίας τε καὶ δυστυχίας κατ' ἀξίαν ἐκεῖθεν γίνεσθαι, ὁ λόγος εὑρίσκει. τὸ δὲ ἀδικίας τε καὶ ἀσελγείας ἐκ τῆς Εἱμαρμένης διδόναι, ἡμᾶς μὲν ἀγαθοὺς, τοὺς δὲ Θεοὺς ποιεῖν ἐστι κακούς. εἰ μὴ ἄρα ἐκεῖνο λέγειν ἐθέλοι τὶς, ὡς ὅλως μὲν τῷ Κόσμῳ, καὶ τοῖς κατὰ φύσιν ἔχουσιν ἐπ' [4] ἀγαθῷ γίνεται πάντα· τὸ δὲ τραφῆναι κακῶς, ἢ τὴν φύσιν ἀσθενεστέρως ἔχειν τὰ παρὰ τῆς Εἱμαρμένης ἀγαθὰ εἰς τὸ χεῖρον μεταβάλλει. ὥσπερ τὸν [5] ἥλιον ἀγαθὸν ὄντα πᾶσι, τοῖς ὀφθαλμιῶσιν, ἢ πυρέσσουσι βλαβερὸν εἶναι συμβαίνει. διατί γὰρ Μασσαγέται μὲν τοὺς πατέρας ἐσθίουσιν, Ἑβραῖοι δὲ περιτέμνονται, Πέρσαι δὲ τὴν εὐγένειαν σώζουσι; πῶς δὲ Κρόνον

τὲ

e *Fatum in corporibus*] *Anima enim supra Fatum Platoni in Tim. vide Procl p. 321. qui pag. seq. prolixè Platonis de Fato sententiam explicat, & Chalcid. p. 235. cum sequentibus.*

3 εἱμαρμένη —— Jambl. apud Stobæum p. 204. Alexander Aphrod l. 2. de Anima ex Theophrasti Callisthene idem testatur egregia sunt quæ ex Origene adicit Eusebius Præp. 6. V. Lipsium Philos. Stoicâ. Menagium ad Laërtium p. 188.

4 hanc sententiam Jamblichus pluribus locis explicat ut Segm. 1. c. 18. Segm. 4. c 4, 5, 6, &c

5 apud Jambl. Segm. 1. c. 18.

τὲ καὶ Ἄρην [6] κακοποιοὺς λέγοντες, πάλιν ποιοῦσιν ἀγαθοὺς, φιλοσοφίαν τὲ καὶ βασιλείαν, στρατηγίας τὲ καὶ θησαυροὺς εἰς ἐκείνους ἀνάγοντες; Εἰ δὲ τρίγωνα καὶ τετράγωνα λέξουσιν, ἄτοπον τὴν μὲν ἀνθρωπίνην ἀρετὴν πανταχοῦ τὴν αὐτὴν μένειν, τοὺς δὲ Θεοὺς ἐκ τῶν τόπων μεταβάλλεσθαι. τὸ δὲ καὶ πατέρων εὐγένειαν, ἢ δυσγένειαν προλέγειν, ὡς οὐ πάντα ποιούντων, τινὰ δὲ σημαινόντων μόνον τῶν ἀστέρων διδάσκειν. Πῶς γὰρ ἂν τὰ πρὸ τῆς γενέσεως ἐκ τῆς γενέσεως γένοιτο; ὥσπερ τοίνυν Πρόνοια, καὶ Εἱμαρμένη ἐστὶ, καὶ περὶ ἔθνη, καὶ πόλεις, ἔστι δὲ καὶ περὶ ἕκαστον ἄνθρωπον· οὕτω καὶ Τύχη, περὶ ἧς καὶ λέγειν ἀκόλουθον. Ἡ τοίνυν τὰ διάφορα, καὶ τὰ παρ' ἐλπίδα γινόμενα πρὸς ἀγαθὸν τάττουσα δύναμις τῶν Θεῶν, Τύχη νομίζεται. καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα κοινῇ τὰς πόλεις τὴν Θεὸν προσήκει τιμᾶν. πᾶσα γὰρ πόλις ἐκ διαφόρων πραγμάτων συνίσταται. ἐν τοῖς ὑπὸ σελήνην δὲ

verò Saturnum, atque Martem maleficos pronunciantes, rursus Philosophiam, Regnum, rei militaris imperia, ac Thesauros ad illos deferentes, beneficos prædicant? Si [f] triangula, & quadrata afferant; absurdum est, dum humana virtus ubicunque semper eadem perdurat, Deos ex locis immutari. At enim [g] parentum nobilitatem, aut ignobilitatem, prædicere, id stellas non omnia efficere, sed nonnulla tantùm significare docet. Quomodo enim quæ ante ortum sunt, ex ipso ortu fieri poterunt? Quemadmodum ergo Providentia, & Fatum circa nationes, & Urbes, tum etiam circa quemlibet hominem est; ita & [h] Fortuna, de quâ sermonem habere series orationis postulat. Igitur diversa, ac præter expectationem accidentia ad bonum vis Deorum disponens, Fortuna existimatur; ideóque potissimùm Urbes hanc Deam honoribus afficere generatim universéque addecet. Quælibet enim Urbs ex diversis rebus coalescit. Ea sub Lunâ potestatem exercet;

τὴν

f *Si triangula*] *Plotin. Enn. 2. l. 3. cap. 3. hanc Astrologorum opinionem confutat, ut & Enn. 3. l. 1. c. 6. cælestia ex situ, aut adspectuum diversitate haudquaquam variari docet.*

g *Parentum nobilitatem*] *sic Origenes apud Euseb. Præp. Evang. lib. 6. pag. 291. & apud Philopon. in Hexa. l. 4. c. 19. & Chalcid. in Tim. p. 218. Plotin. Enn. 2. l. 3. c. 14. & Enn. 3. l. 1. c. 5.*

h *Fortuna*] *Proclus in Timæum pag. 59. Chalcid. pag. 249.*

6 κακοποιοὺς —— hanc Genethlialogorum opinionem Jamblichus exagitat Segm. 1 cap. 18. Cæterum de providentia Hieroclis fragmenta extant. laudatur quoque in hoc argumento Alexander Aphrodisiensis à Cyrillo contra Julianum; penes me est fragmentum ejusdem Alex. eâ de re Græcè nondum editum.

i Si

quando super Lunam nihil omninò fortuitò accidit. At si [i] mali prospero Fortunæ flatu utantur, probi inopiâ rerum laborent, admirandum haud est: illi enim maximi, hi nihili divitias æstimant; & à malis quidem res prosperæ nihil unquam auferent de pravitate: probis sola virtus suffecerit.

τὴν δύναμιν ἔχει. ἐπειδὴ ὑπὲρ σελήνην οὐδὲ ἓν ἐκ Τύχης ἂν γένοιτο. Εἰ δὲ κακοὶ μὲν εὐτυχοῦσιν, ἀγαθοὶ δὲ πένονται, θαυμάζειν οὐ δεῖ. οἱ μὲν γὰρ πάντα, οἱ δὲ οὐδενὸς πλοῦτον ποιοῦσι. καὶ τῶν μὲν κακῶν ἡ εὐτυχία, οὐκ ἂν ἀφέλοι τὴν κακίαν, τοῖς δὲ ἀγαθοῖς ἡ ἀρετὴ μόνον ἀρέσκει.

i *Si malis prospera Fortuna*] *Plotin. Enn. 3. l. 2. cap. 6. 7. & 15.*

Cap. X.

De Virtute, & Vitio.

De [a] Virtute autem, & Vitio sermones, eos quos de animo habuimus, rursus exposcunt. Namque dum rationis vacuus animus in ipsis corporibus iram statim, ac cupidinem procreat, rationis particeps eorum præses, tripartitum animum ex ratione, irâ, atque cupidine facit. Virtus autem rationis est prudentia, iræ fortitudo, cupidinis temperantia, & totius animi justitia: oportet siquidem rationem ea, quæ addecent dijudicare; iram rationis audientem, quæ videntur horribilia contemnere; cupidinem non quod volupe apparet, sed quod cum ratione est, sequi. Hæc dum ita se habent, vivendi ratio justa evadit: etenim circa pe-

ΚΕΦ. ί.

Περὶ Ἀρετῆς, καὶ Κακίας.

Οἱ δὲ περὶ τῆς Ἀρετῆς καὶ Κακίας λόγοι πάλιν τῶν περὶ Ψυχῆς δέονται. Τῆς γὰρ ἀλόγου ἰούσης εἰς τὰ σώματα, καὶ θυμὸν εὐθὺς, καὶ ἐπιθυμίαν ποιούσης, ἡ λογικὴ τούτοις ἐφεστηκυῖα, τριμερῆ ποιεῖ τὴν ψυχὴν, ἐκ λόγου, καὶ θυμοῦ, καὶ ἐπιθυμίας. Ἀρετὴ δὲ, λόγου μὲν φρόνησις, θυμοῦ δὲ ἀνδρεία, ἐπιθυμίας δὲ σωφροσύνη, ὅλης δὲ τῆς ψυχῆς δικαιοσύνη. Δεῖ γὰρ τὸν λόγον κρίνειν τὰ δέοντα, τὸν δὲ θυμὸν λόγῳ πειθόμενον τῶν δοκούντων δεινῶν καταφρονεῖν, τὴν δὲ ἐπιθυμίαν μὴ τὸ φαινόμενον ἡδὺ, ἀλλὰ τὸ μετὰ λόγου διώκειν. Τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων, ὁ βίος γίνεται δίκαιος· [1] ἡ γὰρ περὶ χρήματα

a *De virtutibus*] *Insignis dissertatio 32. Procli in R. P. Plat. p. 407. vide & ipsum Plat. de R. P. l. 4. Alcinoum c. 28. & Apuleium l. 1. de dogm. Plat.*

1 Jambl. apud Stobæum lib. Ethic. Ecl. c. ultimo.

ματα δικαιοσύνη, μικρόν τι μέρος ἐςὶν Ἀρετῆς. Καὶ διὰ τοῦτο ἐν μὲν τοῖς πεπαιδευμένοις, πάσας ἐςὶν ἰδεῖν, ἐν δὲ τοῖς ἀπαιδεύτοις, ὁ μὲν ἐςιν ἀνδρεῖος, καὶ ἄδικος· ὁ δὲ σώφρων, καὶ ἀνόητος· ὁ δὲ φρόνιμος, καὶ ἀκόλαςος· ὥσπερ οὐδὲ ἀρετὰς προσήκει καλεῖν, λόγου τε ἐςερημένας, καὶ ἀτελεῖς οὔσας, καὶ τῶν ἀλόγων τισὶ παραγινομένας. Ἡ δὲ Κακία ἐκ τῶν ἐναντίων θεωρείσθω· λόγου μὲν ἄνοια, θυμοῦ δὲ δειλία, ἐπιθυμίας δὲ ἀκολασία, ὅλης δὲ τῆς ψυχῆς ἀδικία. Γίνονται δὲ αἱ μὲν Ἀρεταὶ ἐκ πολιτείας ὀρθῆς, καὶ τοῦ τραφῆναι καλῶς, καὶ παιδευθῆναι. αἱ δὲ Κακίαι ἐκ τῶν ἐναντίων.

cunias justitia, pars est pusilla virtutis; ideóque in catis, eruditisque hominibus omnes aspicies: in ignaris, atque incultis, hic fortis est, & injustus; alius temperans, & mente captus; ille prudens, & intemperans: quas quidem neque virtutes meritò dixeris, dum ratione destituuntur, nec partibus suis absolutæ sunt, & in animantibus etiam rationis expertibus illucescunt. Vitium ex oppositis consideratur; rationis insipientia, iræ pavor, cupidinis intemperantia, totius denique animi injustitia. [b] Nascuntur porrò Virtutes ex rectâ vivendi ratione, rectáque educatione, ac institutione: Vitia ex contrariis.

b *Nascuntur virtutes ex rectâ vivendi*] *ad virtutis acquisitionem plurimum conferre, ut in Rep. bonis legibus instructâ quis nascatur, cum Pythagora & Platonis schola censet Sallustius: quam in rem vide insignem Hippodami Pythagorei locum ex lib. de felicit. apud Stobaum serm. 101. ubi virtutem, & felicitatem ab hac Eunomiâ, ut vocat, pendere docet: hanc illi cornu Amalthea, unde bona omnia in vitam promanant. Timaum quoque hoc nomine laudat Plato, quòd in tali Civitate natus. vide Procl. in Tim. l. 1. p. 22.*

ΚΕΦ. ιά.

Περὶ ὀρθῆς Πολιτείας, καὶ φαύλης.

Καὶ αἱ Πολιτεῖαι δὲ κατὰ τὴν τριμέρειαν γίνονται τῆς ψυχῆς. ἐοίκασι γὰρ οἱ μὲν ἄρχοντες τῷ λόγῳ, οἱ δὲ ςρατιῶται τῷ θυμῷ,

CAP. XI.

De probâ, improbáque Republicâ.

[a] Rerum autem publicarum formæ ex tripartito animo comparantur. Namque qui principatum obtinent, rationi assimilantur; milites iræ; ple-

a *Rerump. forma*] *Procl. in Tim. lib. 1. pag. 11. & Chalcid. p. 326. & ipse Plato lib. 4. de R. P. & principio lib. 8. vide & Plotinum. En. 4. l. 4. c. 17. p. 410. ubi egregiè ad animum transfert.*

a Unde

bes cupiditatibus. Ubi ergò ex ratione cuncta peraguntur, & omnium optimus imperat, Regnum oritur: ubi ex ratione & irâ uno plures dominantur, optimorum dominium est: ubi ex cupidine gubernantur, & honores commodorum intuitu deferuntur, hæc Respublica Timocratia vocatur. Contraria verò Regno Tyrannis; illa enim ex ratione omnia; hæc nihil ex ratione perficit. Optimatum dominio paucorum dominium; quòd non optimi quique sed pauci, iique pessimi gubernant. Timocratiæ Democratia; quòd non qui facultatibus præcellunt, sed multitudo omnia ad nutum moderatur.

θυμῷ, οἱ δὲ δῆμοι ταῖς ἐπιθυμίαις. Καὶ ὅπου μὲν κατὰ λόγον πράττεται πάντα, καὶ ὁ πάντων ἄριϛος ἄρχει, Βασιλεία γίνεται· ὅπου δὲ κατὰ λόγον τε καὶ θυμὸν πλείους ἑνὸς ἄρχουσιν, Ἀριϛοκρατίαν εἶναι συμβαίνει· ὅπου δὲ κατὰ ἐπιθυμίαν πολιτεύονται, καὶ αἱ τιμαὶ πρὸς τὰ χρήσιμα γίνονται, Τιμοκρατία ἡ τοιαύτη πολιτεία καλεῖται. ἐναντία δὲ, Βασιλείᾳ μὲν Τυραννίς· ἡ μὲν γὰρ μετὰ λόγου πάντως, ἡ δε οὐδὲν κατὰ λόγον ποιεῖ. Ἀριϛοκρατίᾳ δὲ Ὀλιγαρχία· ὅτι οὐχ οἱ ἄριϛοι, ἀλλ᾽ ὀλίγοι κάκιϛοι ἄρχουσιν. Τιμοκρατίᾳ δὲ Δημοκρατία, ὅτι οὐχ οἱ τὰς οὐσίας ἔχοντες, ἀλλ᾽ ὁ δῆμος κύριός ἐϛι πάντων.

CAP. XII.

a *Unde mala oriantur: & mali naturam nullam esse.*

SEd quanam ratione cùm Dii boni sint, omniaque ipsi operentur, mala sunt in Mundo? Aut primùm id dicere de-

ΚΕΦ. ιβ΄.

1 Πόθεν τὰ κακά· καὶ ὅτι κακοῦ φύσις οὐκ ἔϛιν.

Ἀλλὰ πῶς Θεῶν ἀγαθῶν ὄντων, καὶ πάντα ποιούντων, τὰ κακὰ ἐν τῷ Κόσμῳ; ἢ πρῶτον μὲν αὐτὸ τοῦτο ῥητέον, ὅτι

a *Unde mala*] *Procl. in Tim. pag.* 113. *Jambl. Theol. Æg. seg.* 4. *cap.* 6. 7. 8. 9. & 10. *Max. Tyr. diss.* 25. *Dionys. Areop. div. nom. c.* 4.

1 πόθεν τὰ κακά. De hac quæstione egêre Porphyrius, Jamblichus in l. de Mysteriis, Julianus, Theophrastus in *Metaph.* Simplicius in Epictetum. ex nostris Maximus, Origenes, Methodius, Theodoretus, *Æneas* Gaz. Nemesius, Augustinus, Lollinus Alloysius, Mericus Casaubonus, & quotquot περὶ ἀρχῶν & ὕλης scripsêre. Nota autem quod idem opus sit, quod Maximo, Origeni, & Methodio tribuitur. Ego verò Maximi esse puto, fretus Eusebii & Hieronymi testimonio; nam Dialogi de fide (in quibus bona

ὅτι Θεῶν ἀγαθῶν ὄντων, καὶ πάντα ποιούντων, κακοῦ φύσις οὐκ ἔστιν, ἀπουσίᾳ δὲ ἀγαθοῦ γίνεται. ὥσπερ καὶ σκότος αὐτὸ μὲν οὐκ ἔστιν, ἀπουσίᾳ δὲ φωτὸς γίνεται. ἀνάγκη δὲ εἴπερ ἐστὶν, ἢ ἐν Θεοῖς εἶναι, ἢ νοῖς, ἢ ψυχαῖς, ἢ σώμασιν. ἀλλ' ἐν μὲν Θεοῖς οὐκ ἔστιν· ἐπειδὴ πᾶς Θεὸς ἀγαθός. εἰ δὲ νοῦν τις φησὶ κακὸν, νοῦν ἀνόητον λέγει· εἰ δὲ ψυχὴν, χείρονα ποιήσει σώματος· πᾶν γὰρ σῶμα καθ' ἑαυτὸ κακίαν οὐκ ἔχει. εἰ δὲ ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος, ἄλογον, κεχωρισμένα μὲν μὴ εἶναι κακὰ, συνελθόντα δὲ κακίαν ποιεῖν. Εἰ δὲ Δαίμονάς τις λέγει [a] κακοὺς, εἰ μὲν ἐκ Θεῶν τὴν δύναμιν ἔχουσιν, οὐκ ἂν εἶεν κακοί· εἰ δὲ ἀλλαχόθεν, οὐ πάντα ποιοῦσιν οἱ Θεοί. Εἰ δὲ μὴ πάντα ποιοῦσιν, ἢ βουλόμενοι οὐ δύνανται, ἢ δυνάμενοι οὐ βούλονται·

bemus, cùm Dii boni ſint, & omnia perficiant, mali naturam haud eſſe, ſed boni abſentiâ adeſſe; quemadmodum tenebræ ex ſe ipſæ nullæ ſunt, ſed carentiâ luminis procreantur. Quòd ſi daretur, neceſſariò aut in Diis, aut in mentibus, aut in animis, aut corporibus eſſet. At in Diis non eſt; cùm Deus quilibet bonus ſit. Quod ſi quis mentem diceret malam, mentem abſque mente fateretur: ſi animum, corpore deteriorem animum affirmaret: nullum namque corpus in ſe malum habet: ſi ex corpore & animo aſſeverârit; abſonum erit, quæ ſeparata mala non ſunt, ipſa coitione mala fieri dicere. Porrò ſi quiſpiam [b] Dæmonas malos fateretur, illi, ſi à Diis vires ſumunt, mali non erunt; ſi aliunde, non omnia ergò Dii producunt. Quòd ſi non omnia producunt, aut volentibus vires non ſuppetunt; aut cùm

ὢν οὐ-

ejus pars continetur) non videntur eſſe Origenis; & quod ad Methodium ſpectat (cui id Photius tribuit) ait Valeſius multa in Photio, non eſſe Photii.

b *Dæmones mali*] *Ita non ſolùm Chriſtiani, ſed & Porphyrius apud Proclum in Timæum l. 1. p. 24. & 53. ſed in primis vide Euſebium Præp. Evang. l. 4. c. 15. &c. & 22. & 23. tum quoque Jamb. de Ægypt. Theol. ſeg 3. c. 32. & ſeg. 4. cap. 7. & Dionyſ. Areop. div. nom. c. 4. ſect. 18. & 23.*

2 Δαίμονας κακούς. quod ſint mali fatentur omnes; φύσει malos Chaldæi apud Plutarchum de Iſide, & Damaſcium; eorúmque principem Arimanium ſtatuunt: ex Chaldæorum mente Jamblichus Segm. 3. c. 31. Δαίμονας πονηροὺς ἀντὶ θεῶν εἰσκρίνοντα, ὡς δὴ καὶ καλοῦσιν ἀντιθέους, & alibi. V. Origenem περὶ ἀρχῶν. Eorum lapſum & pœnas videtur Empedocles agnoviſſe, apud Plutarchum,

> Αἰθέριον μὲν γάρ σφε μένος πόντονδε διώκει,
> Πόντος δ' ἐς χθονὸς οὖδας ἀπέπτυσε, γαῖα δ' ἐσαῦθις
> Ἠελίου ἀκάμαντος, ὁ δ' αἰθέρος ἔμβαλε δίναις.
> Ἄλλος δ' ἐξ ἄλλου δέχεται, στυγέουσι δὲ πάντες.

Jambl. Segm 2. c. 7. inter malos dæmonas quoſdam τιμωροὺς ponit, dicitque in apparitionibus τὰ εἴδη τῶν τιμωρῶν ἐμφαίνειν; & animas ὑπὸ κολασθηρίων πύελον εἶναι τύπον.

c Circa

facultas adest, nolunt. Sed neutrum Deo convenit. Nihil itaque in mundo naturâ malum esse ex his facilè deprehendes. Verùm [c] circa hominum, eorúmque non omnium operationes, nec semper mala videntur. Quòd si propter ipsum malum homines delinquerent, ipsa utique natura mala esset; sed cùm adulterans, adulterium quidem malum, voluptatem bonam; homicida, cædem quidem malam, sed pecunias bonas existimat; & qui perniciem hostibus affert, perniciem quidem afferre malum, ulcisci verò inimicum bonum, & hâc ratione animus delinquit; [d] bonitatis ergò causâ mala subsequuntur, quemadmodum, dum lumen abest, tenebræ, quæ naturâ nullæ sunt, irrepunt. Delinquit ergò animus, quia bonum appetit, sed circa bonum aberrat, quòd prima essentia non est. Sed ne aberret, & si aberrârit, adhibitis remediis resipiscat, plurima Deos machinari deprehendes. Etenim artes, scientiæ, disciplinæ, virtutes, precationes, sacrificia, ceremoniæ, leges, rerum publicarum institutiones, judicia, & punitiones ad impediendos animos, ne delinquant, inventæ sunt; & corpore egressos Dii expiatores, ac Dæmones à sceleribus purgant.

ὧν οὐδέτερον πρέπει Θεῷ. Ὅτι μὲν οὖν οὐδὲν ἐν τῷ Κόσμῳ φύσει κακὸν, ἐκ τούτων ἐςὶν ἰδεῖν. Περὶ δὲ τὰς τῶν ἀνθρώπων ἐνεργείας, καὶ τούτων οὐ πάντων, οὐδὲ ἀεὶ φαίνεται τὰ κακά. Ταῦτα δὲ εἰ μὲν δι' αὐτὰ τὸ κακὸν ἡμάρτανον ἄνθρωποι, αὐτὴ ἂν ἦν ἡ φύσις κακή· εἰ δὲ ὁ μὲν μοιχεύων, τὴν μὲν μοιχείαν ἡγεῖται κακὸν, τὴν δὲ ἡδονὴν ἀγαθόν· ὁ δὲ φονεύων, τὸν μὲν φόνον ἡγεῖται κακὸν, τὰ δὲ χρήματα ἀγαθά· ὁ δὲ ἐχθρὸν κακῶς ποιῶν, τὸ μὲν κακῶς ποιῆσαι, κακὸν, τὸ δὲ τὸν ἐχθρὸν ἀμύνασθαι, ἀγαθόν. καὶ πάντα οὕτως ἁμαρτάνει ψυχὴ, καὶ δι' ἀγαθότητα γίνεται τὰ κακά· ὥσπερ διὰ τὸ φῶς μὴ εἶναι, γίνεται σκότος φύσει μὴ ὄν. ἁμαρτάνει μὲν οὖν ψυχὴ, ὅτι ἐφίεται ἀγαθοῦ· πλανᾶται δὲ περὶ τὸ ἀγαθὸν, ὅτι μὴ πρώτη ἐςὶν οὐσία. ὑπὲρ δὲ τοῦ μὴ πλανᾶσθαι, καὶ πλανηθεῖσαν θεραπεύεσθαι, πολλὰ παρὰ Θεῶν γινόμενά ἐςιν ἰδεῖν. καὶ γὰρ Τέχναι, καὶ Ἐπιςῆμαι, καὶ Ἀρεταὶ, Εὐχαί τε, καὶ Θυσίαι, καὶ Τελεταὶ, Νόμοι τε, καὶ Πολιτεῖαι, Δίκαι τε, καὶ Κολάσεις, διὰ τὸ κωλύειν ψυχὰς ἁμαρτάνειν ἐγένοντο· καὶ τοῦ σώματος ἐξελθούσας Θεοὶ καθάρσιοι, καὶ Δαίμονες τῶν ἁμαρτημάτων καθαίρουσι.

ΚΕΦ.

c *Circa hominum operationes*] *Proclus in Timæum p. 116. Plotin. Enn. 3. l. 2. cap. ult. malos histrionibus homines comparat.*

d *Bonitatis causâ malum*] *Plotin. Enn. 3. l. 3. c. 4. pag. 258. Dionys. Areop. div. nom. c. 4.*

ΚΕΦ. ιγ΄.

Πῶς τὰ ἀΐδια λέγεται γίγνεσθαι.

ΠΕρὶ μὲν οὖν Θεῶν, καὶ Κόσμου, καὶ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων τοῖς μήτε διὰ φιλοσοφίας ἀχθῆναι δυναμένοις, μηδὲ τὰς ψυχὰς ἀνιάτοις, ἀρκέσει ταῦτα. [1] Περὶ δὲ τοῦ μὴ γενέσθαι ταῦτα ποτὲ, μηδὲ ἀλλήλων χωρίζεσθαι, λείπεται λέγειν· ἐπειδὴ καὶ ἡμεῖς ἐν τοῖς λόγοις ὑπὸ τῶν πρώτων τὰ δεύτερα εἴπομεν γίνεσθαι. Πᾶν τὸ γινόμενον, ἢ τέχνῃ, ἢ φύσει, ἢ κατὰ δύναμιν γίνεται. τὰ μὲν οὖν κατὰ τέχνην, ἢ φύσιν ποιοῦντα, πρότερα εἶναι τῶν ποιουμένων ἀνάγκη· τὰ δὲ κατὰ δύναμιν μεθ' ἑαυτῶν συνίστησι τὰ γινόμενα· ἐπειδὴ καὶ τὴν δύναμιν ἀχώριστον ἔχει. ὥσπερ δὴ ἥλιος μὲν φῶς, πῦρ δὲ θερμότητα, χιὼν δὲ ψυχρότητα. εἰ μὲν οὖν τέχνῃ τὸν Κόσμον ποιοῦσι Θεοὶ, οὐ τὸ εἶναι, τὸ δὲ τοιόνδε εἶναι ποιοῦσι. πᾶσα γὰρ τέχνη τὸ εἶδος ποιεῖ. πόθεν οὖν τὸ εἶναι τῷ Κόσμῳ; εἰ δὲ φύσει, πῶς τὸ φύσει ποιοῦν, ἑαυτοῦ τι δίδωσι τῷ γινομένῳ; ἀσωμάτων δὲ τῶν Θεῶν ὄντων, ἐχρῆν καὶ τὸν Κόσμον ἀσώματον εἶναι. Εἰ δὲ τοὺς Θεοὺς σώματα λέγοι τὶς, πόθεν τῶν ἀσωμάτων ἡ δύναμις; εἰ δὲ τοῦτο συγχωρήσαιμεν, φθειρομένου τοῦ Κόσμου τὸν ποιήσαντα

Cap. XIII.

Quonam modo sempiterna fieri dicantur.

DE Diis itaque, & Mundo, & rebus humanis iis, qui per Philosophiam sublevari non possunt, nec immedicabiles animis sunt, hæc sufficiant. Hæc autem nunquam fuisse facta, neque à seipsis separari, reliquum est ut dicamus: quandoquidem nos ipsi suprà diximus, à primis secunda procreari. Omne quod fit, aut arte, aut naturâ, aut facultate quadam fit. Quæ igitur arte, aut naturâ operantur, ea præcedere, quæ efficiuntur, necesse est; quæ facultate, res ipsas unâ secum producunt; quandoquidem facultatem, quæ separari nequit, secum habent; veluti sol lumen, ignis caliditatem, nix frigiditatem. Si itaque arte Mundum Dii producunt, non ut sit, sed ut talis sit, efficiunt. Nam quælibet ars speciem edit. Undénam ergo Mundo, ut sit? Quod si naturâ; quomodo quod naturâ agit, ex semetipso aliquid rei effectæ impartitur? & cùm Dii incorporei sint, oportebat & Mundum incorporeum esse. Quòd siquis Deos corporeos dixerit, undénam incorporeorum facultas? Et si id concederemus [a], corrupto Mun-

1 περὶ ℨ τῶν. l. τῶ —

do, ejusdem etiam opifex necessariò corrumperetur, si naturâ ille quidem agit. Si ergò neque arte, neque naturâ Mundum Dii producunt, sequitur facultate tantùm producere. Et omne quod facultate producitur, unà cum eo, quod facultatem habet, subsistit. Neque hâc ratione producta corrumpi unquam possunt, nisi quis facultate producentem privaverit. Quapropter qui Mundum corruptioni obnoxium tradunt, Deos esse planè negant: aut Deos esse asserentes, Deum imbecillem fatentur. Qui ergò facultate efficit universa, universa simul secum subsistere facit. Et cùm maxima facultas sit, non homines & animantia modò producenda erant, sed Dii, & homines, & Dæmones; & quantum nostram naturam primus Deus præcellit, tantò plures medias inter nos & ipsum facultates esse oportet. Quæcunque enim plurimùm inter se distant, plurima inter se media habent.

τα φθείρεσθαι ἀνάγκη, εἴπερ κατὰ φύσιν ποιεῖ. εἰ δὲ μὴ τέχνῃ, μηδὲ φύσει τὸν Κόσμον ποιοῦσι Θεοὶ, Δυνάμει λείπεται μόνον. πᾶν δὲ τὸ δυνάμει γινόμενον τῷ τὴν δύναμιν ἔχοντι συνυφίσαται. καὶ οὐδὲ ἀπολέσθαι ποτὲ τὰ οὕτως γινόμενα δύναται, εἰ μή τις τοῦ ποιοῦντος ἀφέλοι τὴν δύναμιν. ὥστε οἱ τὸν Κόσμον φθείροντες, Θεοὺς μὴ εἶναι λέγουσιν· ἢ Θεοὺς εἶναι λέγοντες, τὸν Θεὸν ποιοῦσιν ἀδύνατον. δυνάμει μὲν οὖν πάντα ποιῶν ἑαυτῷ συνυφίστησι πάντα. μεγίστης δὲ τῆς δυνάμεως οὔσης, οὐκ ἀνθρώπους ἔδει καὶ ζῶα μόνα ποιεῖν, ἀλλὰ Θεούς τε καὶ ἀνθρώπους, καὶ Δαίμονας. καὶ ὅσῳ τῆς ἡμετέρας φύσεως διαφέρει ὁ πρῶτος Θεὸς, τοσούτῳ πλείους εἶναι τὰς μεταξὺ ἡμῶν τε κἀκείνου δυνάμεις ἀνάγκη. πάντα γὰρ πλεῖστον ἀλλήλων κεχωρισμένα, πολλὰ ἔχει τὰ μέσα.

CAP. XIV.

Quanam ratione Dii, qui non immutantur, irasci, & mulceri dicuntur.

QUòd si quis Deos [a] immutabiles esse rationi verita-

ΚΕΦ. ιδ'.

[1] Πῶς οἱ Θεοὶ μὴ μεταβαλλόμενοι, ὀργίζεσθαι καὶ θεραπεύεσθαι λέγονται.

Εἰ δέ τις τὸ μὲν Θεοὺς μὴ μεταβάλλεσθαι εὔλογόν τε ἡ-

γεῖται

a *Dii immutabiles] Adde Jamblich. Theol. Ægypt. sect. 1. c. 12.*

1 Hujus capitis negotium pluribus exequitur Jambl. (unde fortè Sallustius) S. 1. c. 13. S. 8. c. 8. Heraclitus apud eundem S. 1. c. 11. ἄκεα vocat sacra,

aversari, & solem oculis privatis abscondi.

στρέφεσθαι, καὶ τὸν ἥλιον τοῖς ἐστερημένοις τῶν ὄψεων κρύπτεσθαι.

CAP. XV.

Quare Deos nullius indigentes honoramus.

EX his de [a] Sacrificiis, aliisque quæ in Deorum cultum conamur, dubitatio solvitur. Numen etenim ipsum nullius indiget; cultus verò atque honores, nostri commodi tantùm gratiâ deferuntur: & cùm providentia Deorum quaquaversum sit diffusa, habitudine solùm, ut recipi possit, opus est; Habitudo verò omnis imitatione & similitudine comparatur; quare Templa quidem Cœlum, Aræ Terram imitantur, Statuæ vitam, ideóque animantibus similes sunt; preces intellectuale *imitantur*; characteres, superiores potestates, quæ verbis exprimi nequeunt; herbæ, ac lapides materiam; animalia quæ sacrificantur, vitam in nobis, sed rationis expertem. Ex his omnibus, nihil ultrà Diis accedit: quid enim Deo ultrà accedere potest? Sed nobis cum illis conjunctio sequitur.

ΚΕΦ. ιέ.

[1] Διατί ἀνενδεεῖς ὄντας τοὺς Θεοὺς τιμῶμεν.

ἘΚ δὲ τούτων καὶ ἡ περὶ Θυσιῶν, καὶ τῶν ἄλλων τῶν εἰς Θεοὺς γινομένων λέλυται ζήτησις. Αὐτὸ μὲν γὰρ τὸ Θεῖον ἀνενδεές· αἱ δὲ τιμαὶ τῆς ἡμετέρας ὠφελείας ἕνεκα γίνονται. καὶ ἡ μὲν Πρόνοια τῶν Θεῶν διατείνει πανταχῆ, ἐπιτηδειότητος δὲ μόνον πρὸς ὑποδοχὴν δεῖται. πᾶσα δὲ ἐπιτηδειότης, μιμήσει, καὶ ὁμοιότητι γίνεται. διὸ οἱ μὲν ναοὶ τὸν οὐρανὸν, οἱ δὲ βωμοὶ μιμοῦνται τὴν γῆν., τὰ δὲ ἀγάλματα τὴν ζωὴν, καὶ διὰ τοῦτο ζώοις ἀπείκασται, αἱ δὲ εὐχαὶ τὸ νοερὸν, οἱ δὲ χαρακτῆρες τὰς ἀῤῥήτους ἄνω δυνάμεις, βοτάναι δὲ καὶ λίθοι τὴν ὕλην, τὰ δὲ θυόμενα ζῶα τὴν ἐν ἡμῖν ἄλογον ζωήν. Ἐκ δὲ τούτων ἁπάντων τοῖς μὲν Θεοῖς πλέον οὐδέν· τί γὰρ ἂν πλέον γένοιτο Θεῷ; ἡμῖν δὲ πρὸς ἐκείνους γίνεται συναφή.

ΚΕΦ.

[a] *De sacrificiis*] *de totâ sacrificiorum ratione vide Jamblich. seg. 5. sed ad posteriorem hujus capitis partem dicti seg. 6, 24. & 25. & Procl. in Tim. l. 1. p. 14. post medium.*

[1] In hoc capite, Jamblichi plura habes capp. contracta ex Segm. 5. de sacrificiorum usu Vid. Porphyrium 2. περὶ ἀποχ. S. 24. Simplicium ad Epict. c. 28. Vide autem *Athenag. Leg.* de fraudibus malorum dæmonum in sacrificiis ———

1 Hæc

ΚΕΦ. ις'.

¹ Περὶ Θυσιῶν, καὶ τῶν ἄλλων τιμῶν· ὅτι Θεοὺς μὲν οὐδὲν, ἀνθρώπους δὲ ὠφελοῦμεν.

Ἄξιον δὲ οἶμαι περὶ Θυσιῶν βραχέα προσθεῖναι. πρῶτον μὲν ἐπειδὴ πάντα παρὰ Θεῶν ἔχομεν, δίκαιον δὲ τοῖς διδοῦσι τῶν διδομένων ἀπάρχεσθαι, χρημάτων μὲν δι' ἀναθημάτων, σωμάτων δὲ διὰ κόσμου, ζωῆς δὲ διὰ θυσιῶν ἀπαρχόμεθα. ἔπειτα αἱ μὲν χωρὶς θυσιῶν εὐχαὶ, λόγοι μόνον εἰσὶν, αἱ δὲ μετὰ θυσιῶν ἔμψυχοι λόγοι· τοῦ μὲν λόγου τὴν ζωὴν δυναμοῦντος, τῆς δὲ ζωῆς τὸν λόγον ψυχούσης. Ἔτι παντὸς πράγματος εὐδαιμονία ἡ οἰκεία τελειότης ἐστίν· οἰκεία δὲ τελειότης ἑκάστῳ ἡ πρὸς τὴν ἑαυτοῦ αἰτίαν συναφή. καὶ διὰ τοῦτο ἡμεῖς εὐχόμεθα συναφθῆναι Θεοῖς. Ἐπεὶ τοίνυν ζωὴ μὲν πρώτη ἡ τῶν Θεῶν ἐστι, ζωὴ δέ τις καὶ ἡ ἀνθρωπίνη· βούλεται δὲ αὕτη συναφθῆναι ἐκείνῃ, μεσότητος δεῖται. οὐδὲν γὰρ τῶν πλεῖστον διεστώτων ἀμέσως συνάπτεται. ἡ δὲ μεσότης ὁμοία εἶναι τοῖς συναπτομένοις ὀφείλει. ζωῆς οὖν μεσότητα, ζωὴν ἐχρῆν εἶναι· καὶ διὰ τοῦτο ζῶα θύουσιν ἄν-

CAP. XVI.

De sacrificiis, aliisque honoribus, quibus, Diis nullo, hominibus commodo sumus nonnullo.

Non erit tamen abs re, pauca, & illa brevia de Sacrificiis hic adnectere; & primùm cùm à Diis omnia nobis suggerantur, æquúmque sit exhibentibus ex iis, quæ exhibentur, primitias offerre; de pecuniis per offerrumenta, de corporibus per ornamenta, de vitâ per sacrificia primitias damus. Prætereà sine sacrificiis preces, verba tantummodo; cum sacrificiis, verba sunt animata; verbo quidem vitam corroborante, vitâ verò verbum animante. Item cujuscumque rei beatitas, propria perfectio est; propria cuicumque perfectio ad suammet ipsius causam est conjunctio: ideóque nos, ut cum Diis copulemur, supplicamus. Quando igitur vita prima Deorum est, vita etiam quodammodò & hominum est, & hæc cum illa sociari appetit, medio indiget. Nihil enim ex iis, quæ plurimùm inter se distant, sine medio connectitur; medium verò iis, quæ conjunguntur, simile debet esse. Vitæ ergò medium, vitam esse oportuit: ideóque animantia homines, & illi qui

θρω-

1 Hæc ex Jamblicho, S. 5. c. 11. & 27.

a Mun-

nunc fortunati censentur, & veteres omnes sacrificant; eaque non temerè, & nullo habito delectu, sed uti cuilibet Deo conveniunt, cum aliis multis ceremoniis, ac religione. Et de his quidem satis.

θρωποι, οἵτε νῦν εὐδαίμονες, καὶ πάντες οἱ πάλαι· καὶ ταῦτα οὐχ ἁπλῶς, ἀλλ' ἑκάστῳ Θεῷ τὰ πρέποντα, μετὰ πολλῆς τῆς ἄλλης θρησκείας. Καὶ περὶ μὲν τούτων ἱκανά.

CAP. XVII.

Naturâ Mundum esse [a] *incorruptibilem.*

DEos porrò nunquam Mundum destructuros, dictum est. Ordo tamen postulat, ut eum naturam incorruptibilem habere dicamus. quodcumque enim destruitur, aut à seipso, aut ab alio destruitur. Si itaque à seipso Mundus destruitur, necessariò & Ignis seipsum combureret, & Aqua seipsam exsiccaret. si ab alio; aut à corpore, aut ab incorporeo. sed ab incorporeo id fieri nequit; incorporea enim, corpora conservant; veluti natura, & animus; nihilque ab eo, quod naturâ suâ conservat, destruitur. Si à corpore, aut ab iis, quæ sunt, aut ab aliis: si ab iis, quæ sunt, aut ab iis quæ circulatim moventur, destruentur quæ recto motu diriguntur; aut à rectâ se moventibus, quæ circulatim. Sed quæ circulatim feruntur, naturam corruptricem non habent; id-

ΚΕΦ. ιζ.

[1] Ὅτι φύσει ἄφθαρτος ὁ Κόσμος.

ΤΟν δὲ Κόσμον ὅτι μὲν ὀυκ ἂν Θεοὶ φθεροῦσιν εἴρηται. ὅτι δὲ καὶ τὴν φύσιν ἄφθαρτον ἔχει, λέγειν ἀκόλουθον. πᾶν γὰρ τὸ φθειρόμενον, ἢ ὑφ' ἑαυτοῦ φθείρεται, ἢ ὑπὸ ἄλλου. εἰ μὲν οὖν ὑφ' ἑαυτοῦ ὁ Κόσμος φθείρεται, ἔδει καὶ τὸ πῦρ ἑαυτὸ καίειν, καὶ τὸ ὕδωρ ἑαυτὸ ξηραίνεν. εἰ δὲ ὑπὸ ἄλλου· ἢ σώματος, ἢ ἀσωμάτου. ἀλλ' ὑπὸ μὲν ἀσωμάτου, ἀδύνατον. τὰ γὰρ ἀσώματα σώζει τὰ σώματα· οἷον φύσις, καὶ ψυχή· οὐδὲν δὲ ὑπὸ τοῦ φύσει σώζοντος φθείρεται. εἰ δὲ ὑπὸ σώματος, ἢ ὑπὸ τῶν ὄντων, ἢ ὑπὸ ἑτέρων. καὶ εἰ μὲν ὑπὸ τῶν ὄντων, ἢ ὑπὸ τῶν κύκλῳ κινουμένων τὰ ἐπ' εὐθείας, ἢ ὑπὸ τῶν ἐπ' εὐθείας τὰ κύκλῳ. ἀλλ' οὐδὲ τὰ κύκλῳ φθαρτικὴν ἔχει φύσιν·

a *Mundum non interiturum*] *vide quos ad c. 7. citavi.*

1 Caput hoc videtur ex Ocello Lucano desumptum. Vid. Laërtium in Zenone, ubi Panætius hujus opinionis præcipuus auctor quomodo item ἄφθαρτος ὁ κόσμος, explicat Philo. Vid. Menag ad Laërtium, p. 185.

διατί γὰρ μηδὲν ὁρῶμεν ἐκεῖθεν φθειρόμενον; οὐδὲ τὰ ἐπ' εὐθείας ἐκείνων ἅψασθαι δύναται· διατί γὰρ ἄχρι νῦν οὐκ ἠδυνήθη; ἀλλ' οὐδὲ τὰ ἐπ' εὐθείας ὑπ' ἀλλήλων φθείρεσθαι δύναται. ἡ μὲν γὰρ ἄλλου φθορὰ, ἄλλου γένεσίς ἐστί· τοῦτο δὲ φθείρεσθαι μὲν οὐκ ἔστι, μεταβάλλεσθαι δέ. εἰ δὲ ὑπ' ἄλλων σωμάτων ὁ Κόσμος φθείρεται, πόθεν γενομένων, ἢ ποῦ νῦν ὄντων, οὐκ ἔστιν εἰπεῖν. Ἔτι πᾶν τὸ φθειρόμενον, ἢ εἴδει, ἢ ὕλῃ φθείρεται. ἔστι δὲ εἶδος μὲν τὸ σχῆμα, ὕλη δὲ τὸ σῶμα. καὶ τῶν μὲν εἰδῶν φθειρομένων, τῆς δὲ ὕλης μενούσης, ἕτερα ὁρῶμεν γινόμενα. εἰ δὲ ὕλη φθείρεται, πῶς ἐν τοσούτοις ἔτεσιν οὐκ ἐπέλιπεν; εἰ δὲ ἀντὶ τῆς φθειρομένης ἑτέρα γίνεται, ἢ ἐκ τῶν ὄντων, ἢ ἐκ τῶν μὴ ὄντων γίνεται. ἀλλ' εἰ μὲν ἐκ τῶν ὄντων, τῶν ὄντων μενόντων ἀεὶ, καὶ ἡ ὕλη ἐστὶν ἀεί. εἰ δὲ καὶ τὰ ὄντα φθείρεται, οὐ τὸν Κόσμον μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ πάντα λέγουσι φθείρεσθαι. εἰ δὲ ἐκ τῶν μὴ ὄντων ἡ ὕλη, πρῶτον μὲν ἀδύνατον ἐκ τῶν μὴ ὄντων εἶναί τι· εἰ δὲ τοῦτο γένοιτο, καὶ δυνατὸν ἐκ τῶν μὴ ὄντων εἶναι τὴν ὕλην, ἕως ἂν ᾖ τὰ μὴ ὄντα, ἔσται καὶ ἡ ὕλη. οὐ γὰρ δήποτε καὶ τὰ μὴ ὄντα ἀπόλλυται. εἰ δὲ ἀνείδεον λέγουσι μὲν τὴν ὕ-

eóque nihil inde corruptum videmus: & quæ rectà procedunt, illa attingere nequeunt: quanam enim ratione ad hanc uſque diem non potuerunt? Sed neque quæ recto motu moventur, à ſemetipſis deſtrui poſſunt: alterius enim corruptio alterius generatio eſt; at hoc deſtrui utique non eſt, ſed immutari. Si verò ab aliis corporibus Mundus corrumpitur, undenam illa facta, aut ubi nunc ſunt, certè non ſuppetit quid dicamus. Præterea quidquid corrumpitur, aut formâ, aut materiâ corrumpitur: eſt autem forma figura; materia corpus. & cùm formæ corrumpuntur, & materia remanet, aliam gigni videmus: quod ſi materia corrumpitur, quomodò tot annorum ſpatio non defecit? Si pro eâ, quæ corrumpitur, alia naſcitur; aut ex his, quæ ſunt, aut ex iis, quæ non ſunt, ortum habet. Si ex iis quæ ſunt, cùm ea quæ ſunt, ſemper maneant, & materia ſemper eſt. Quòd ſi ea, quæ ſunt corrumpuntur, non Mundum modo, ſed & reliqua omnia corrumpi affirmant. Si ex iis quæ non ſunt, materia; primùm quidem ex iis, quæ non ſunt, aliquid eſſe non poteſt. Quod ſi id fiet, & poterit ex iis quæ non ſunt, materia eſſe; quouſque ea quæ non ſunt, erunt, erit & materia. neque enim unquam ea, quæ non ſunt, intereunt. Et ſi informem dicunt materiam

λην,

primùm quidem propter quid, non per partes, sed universo id Mundo contingit? Prætereà, non corpora ipsa, sed eorum pulchritudinem tantùm destruunt. Item, quidquid corrumpitur, aut ex quibus coaluit, in ea dissolvitur, aut in id, quod non est, disperditur. Sed si, ex quibus coaluit, in ea dissolutum fuerit, rursus alia nascuntur: ad quid enim principio factum est? Quod si in id, quod non est, ea quæ sunt, abeunt, quid impedit, ne Deus hæc eadem subeat? Si potestas impedit, non est potentis se ipsum tantummodò servare: & pari ratione fieri nequit, ut ex iis quæ non sunt, ea quæ sunt, procreentur: & ea quæ sunt, in id quod non est, evanescant. Item necesse est, Mundum si corrumpitur, aut secundum naturam, aut præter naturam corrumpi; neque id, quod est præter naturam priùs ipsâ naturâ possidet. Si præter naturam; aliam esse naturam oportet, quæ Mundi naturam, quod non videtur, immutet. Item quidquid naturâ corrumpitur, id nos quoque corrumpere possumus: sed Mundi circulare corpus neque corrupit quis unquam, neque immutavit: at elementare immutare quis potest, corrumpere nequit. Prætereà, quodcunque corrumpitur, à tempore immutatur, & senescit: sed Mundus tot annorum curriculo immutabilis per-

λῃ, πρῶτον μὲν, διατί οὐ κατὰ μέρη, ἀλλ' ὅλῳ γίνεται τοῦτο τῷ Κόσμῳ; ἔπειτα οὐ τὸ εἶναι τῶν σωμάτων, τὸ δὲ κάλλος φθείρουσι μόνον. Ἔτι πᾶν τὸ φθειρόμενον, ἢ ἀφ' ὧν ἐγένετο εἰς ἐκεῖνα λύεται, ἢ εἰς τὸ μὴ ὂν ἀφανίζεται. ἀλλ' εἰ μὲν ἀφ' ὧν ἐγένετο, εἰς ἐκεῖνα λυθείη, πάλιν γίνεται ἕτερα. διατί γὰρ τὴν ἀρχὴν ἐγένετο; εἰ δὲ εἰς τὸ μὴ ὂν ἄπεισι τὰ ὄντα, τί κωλύει καὶ τὸν Θεὸν τοῦτο παθεῖν; εἰ δὲ ἡ δύναμις κωλύει, οὐκ ἔστι δυνατοῦ ἑαυτὸν μόνον σώζειν. καὶ ὁμοίως δὲ ἀδύνατον, ἐκ τῶν μὴ ὄντων γίνεσθαι τὰ ὄντα, καὶ τὰ ὄντα εἰς τὸ μὴ ὂν ἀφανίζεσθαι. Ἔτι, ἀνάγκη τὸν Κόσμον, εἰ φθείρεται, ἢ κατὰ φύσιν φθείρεσθαι, ἢ παρὰ φύσιν. οὐδὲ τὸ παρὰ φύσιν πρότερον ἔχει τῆς φύσεως. εἰ δὲ παρὰ φύσιν, δεῖ ἑτέραν εἶναι τὴν μεταβάλλουσαν τοῦ Κόσμου τὴν φύσιν· ὅπερ οὐ φαίνεται. Ἔτι, πᾶν τὸ φύσει φθειρόμενον, καὶ ἡμεῖς φθείρειν δυνάμεθα· τοῦ δὲ Κόσμου τὸ μὲν κυκλικὸν σῶμα, οὔτε ἔφθειρέ τις ποτὲ, οὔτε μετέβαλλε. τῶν δὲ στοιχείων μεταβάλλειν μὲν δυνατὸν, φθείρειν δὲ ἀδύνατον. Ἔτι, πᾶν τὸ φθειρόμενον ὑπὸ χρόνου μεταβάλλεται, καὶ γηρᾷ· ὁ δὲ Κόσμος ἐν τοσούτοις ἔτεσιν ἀμετάβλητος

 μένει.

μένει. Τοσαῦτα καὶ πρὸς τοὺς ἰσχυροτέρων ἀποδείξεων δεομένους εἰπόντες, αὐτὸν ἡμῖν εὐχόμεθα ἵλεων τὸν Κόσμον γενέσθαι.

manet. His ad eos, quibus validiores demonstrationes opus sunt, dictis, nobis ipsi eundem Mundum exoremus, ut propitius sit.

ΚΕΦ. ιή.

Διατί ἀθεΐαι γίγνονται· καὶ ὅτι Θεὸς οὐ βλάπτεται.

ΚΑὶ μὴν οὐδὲ τὸ Ἀθεΐας περί τινας τόπους τῆς γῆς γενέσθαι, [1] πολλάκις δὲ ὕστερον ἔσεσθαι, ἄξιον ταράττειν τοὺς ἔμφρονας. ὅτι τε οὐκ εἰς Θεοὺς γίνεται ταῦτα. ὥσπερ οὐδὲ αἱ τιμαὶ ἐκείνους ὠφελοῦσαι ἐφάνησαν. καὶ διὰ τὸ ἀδυνατεῖν, μέσης οὐσίας οὖσαν τὴν ψυχὴν, ἀεὶ κατορθοῦν. καὶ τὸ μὴ δύνασθαι πάντα τὸν Κόσμον τῆς τῶν Θεῶν προνοίας ἀπολαύειν ὁμοίως· ἀλλὰ τὰ μὲν, αἰωνίως, τὰ δὲ, κατὰ χρόνον. καὶ τὰ μὲν, πρώτως· τὰ δὲ, δευτέρως μετέχειν ἐκείνης. ὥσπερ καὶ τῶν αἰσθήσεων πασῶν μὲν ἡ κεφαλὴ, μιᾶς δὲ ὅλον τὸ σῶμα αἰσθάνεται. καὶ διὰ τοῦτο, ὡς ἔοικεν, οἱ τὰς Ἑορτὰς καταστησάμενοι, καὶ [2] Ἀποφράδας ἐποίησαν, ἐν αἷς τὰ μὲν ἤργει τῶν ἱερῶν, τὰ δὲ ἐκλείετο. τῶν

CAP. XVIII.

Quare impietates fiunt: & Deum non lædi.

INsuper Impietas, quæ nonnulla Oibis loca invasit, & sæpiùs in posterum futura est, non videtur tanti esse, ut prudentes perturbet: quòd non in Deos illa aguntur, quemadmodum nec honores illis unquam emolumento fuisse comperti sunt: & quòd animus, qui mediæ naturæ est, non valet semper rectè & absque errore susceptum opus conficere. Nec potest Mundus universus Deorum providentiam æquè participare: sed hæc quidem sempiternè, alia in tempore: & hæc primo, alia secundo loco illam possidere. quemadmodum & sensus omnes caput, unum corpus totum persentiscit. ideóque ut autumo, qui dies festos instituerunt, dies etiam nefastos determinârunt; quibus pleraque sacrorum intermittebantur, templa obserabantur; nonnullorum etiam

δὲ

1 πολλάκις, ex Ocello, pag. 31. S. 23.

2 Ἀποφράδες. Vid. Marinum *Vit.* Procli.

3 [illegible]

ornatus à nostræ naturæ imbecillitatem expiantibus convellebatur. Punitionis quoque speciem impietatem esse, non inconveniens fuerit. etenim qui Deos agnoverunt, & aspernati sunt, eos in aliâ vitâ eorum cognitione privari, non absque ratione est. Et qui proprios reges ut Deos coluerunt & observarunt, non aliâ pœnâ quàm Deorum amissione multandi erant.

δὲ καὶ τὸν κόσμον ἀφῄρουν, [3] πρὸς τὴν ἀσθένειαν τῆς ἡμετέρας [4] ἀφοσιούμενοι φύσεως. Καὶ κολάσεως δὲ εἶδος εἶναι Ἀθεΐαν οὐκ ἀπεικός. τοὺς γὰρ γνόντας Θεοὺς, καὶ καταφρονήσαντας, εὔλογον ἐν ἑτέρῳ βίῳ καὶ τῆς γνώσεως στέρεσθαι, καὶ τοὺς ἑαυτῶν Βασιλέας ὡς Θεοὺς τιμήσαντας, ἔδει τὴν δίκην αὐτῶν ποιῆσαι τῶν Θεῶν ἐκπεσεῖν.

3 πρὸς τὴν ἀσθένειαν. habes apud Jambl. Segm. 1. c. 11. hâc in re στέρησιν, αἰσχημοσύνην, ἀφαίρεσιν ὕλης.

4 ἀφοσιούμενοι. similis planè est Phurnuti locus. p. 65. n. 16. Confer. Jambl. Segm. 1. c. 11.

CAP. XIX.

[a] *Quare delinquentes non statim puniuntur.*

NEque debemus admirari, si eos aberrantes non tantùm pro his, sed pro aliis etiam sceleribus pœnæ statim non consequantur. quòd non Dæmones tantùm sunt, qui puniunt animos, sed ipsi semetipsos pœnis etiam subigunt. & qui toto tempore perseverant, iis non erat operæ pretium momento modico omnia consequi. Oportebat prætereà, & humanam virtutem adesse: nam si delinquentes subitò pœnæ committerentur, timore

ΚΕΦ. ιθ΄.

Διατί οἱ ἁμαρτάνοντες οὐκ εὐθέως κολάζονται.

Εἰ δὲ μηδὲ τούτων, μηδὲ τῶν ἄλλων ἁμαρτημάτων εὐθὺς αἱ δίκαι ἁμαρτήσασιν ἕπονται, θαυμάζειν οὐ δεῖ. ὅτι οὐ Δαίμονές εἰσι μόνον οἱ κολάζοντες τὰς ψυχὰς, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἑαυτὴν ὑπάγει τῇ δίκῃ. καὶ ὅτι μένουσι τὸν ἅπαντα χρόνον, οὐκ ἐχρῆν ἐν ὀλίγῳ πάντων τυχεῖν. καὶ διὰ τὸ δεῖν ἀνθρωπίνην ἀρετὴν εἶναι. εἰ γὰρ τοῖς ἁμαρτήσασιν εὐθὺς ἠκολούθουν αἱ δίκαι, φόβῳ δικαιοπραγοῦντες ἄνθρωποι

a *De serâ numinis vindictâ]* *Plutarchus peculiari libro, præsertim p. 564. de Adrastiâ & triplici suppliciorum genere.*

πει ἀρετὴν οὐκ ἂν εἶχον. κολάζονται δὲ τοῦ σώματος ἐξελθοῦσαι· αἱ μὲν ἐνταῦθα πλανώμεναι, αἱ δὲ εἴς τινας τόπους τῆς γῆς θερμοὺς, ἢ ψυχροὺς, αἱ δὲ ὑπὸ Δαιμόνων ταραττόμεναι. πάντως δὲ μετὰ τῆς ἀλόγου ὑπομένουσι, μεθ' ἧςπερ καὶ ἥμαρτον· δι' ἣν καὶ τὸ σκιοειδὲς σῶμα ὑφίσαται, ὃ περὶ τοὺς [1] τάφους, καὶ μάλιςα τῶν κακῶς ζησάντων ὁρᾶται.

homines justa exequentes, virtutem non haberent. Puniuntur autem corpore egressi: siquidem alii hic oberrant; alii in locis quibusdam terræ calidis, aut frigidis; alii à Dæmonibus divexantur: omninò verò cum animo rationis vacuo pœnas sustinent, cum quo deliquerunt; & propter quem tenebricosum corpus subsistit, quod circa sepulcra, & potissimùm eorum, qui malè vitam traduxerunt, conspicitur.

1 τάφυς. Porphyr. de Abst. l. 2. S. 47.

ΚΕΦ. κ'.

Περὶ Μετεμψυχώσεως· καὶ πῶς εἰς ἄλογα λέγονται φέρεσθαι.

CAP. XX.

[a] *De Animorum transmigratione: & quomodo in ea, quæ ratione carent, ferri dicuntur.*

Αἱ δὲ Μετεμψυχώσεις, εἰ μὲν εἰς λογικὰ γένοιντο, αὐτὸ τοῦτο ψυχαὶ γίνονται τῶν σωμάτων· εἰ δὲ εἰς ἄλογα, ἔξωθεν ἕπονται, ὥσπερ καὶ ἡμῖν οἱ εἰληχότες ἡμᾶς [1] Δαίμονες. [2] οὐ γὰρ μή ποτε λογικὴ ἀλόγου ψυ-

Animorum autem transmigrationes, si ad ea, quæ ratione utuntur, venerint, animi corporum evadunt: si in vacua ratione, deforis subsequuntur, quemadmodum nobis Dæmones, qui nos obtinent, assistunt. nunquam enim rationis compos, ratio-

χὴ

a *De animorum transmigr.*] *Proclus in Tim l. 5. pag. 329. vide quæ congessit I. B. Crispus distrib. 3. lib. 1. quod autem mala ab ortu ingenerata ad priorū vitæ culpam refert, eâ de re vide Plotinum Enn. 3. l. 2. c. 13. & Enn. 4. l. 3. c. 16. Jambl. de Ægypt. Theol. seg. 4. c. 4. & Hieroclis excerpta de Provid. apud Photium cod. 251.*

1 δαίμονες. Jambl. Segm. 9 c. 1.

2 οὐ γὰρ μή ποτε λογικὴ ἀλόγου ψ. De migratione animarum, variis philosophorum rejectis opinionibus, conquiescit tandem in Jamblichi sententiâ Nemesius,

nis expertis animus fiet. Verùm animorum transmigrationem ex defectibus, qui ab ortu ingenerantur, dignoscere possumus. Propter quid enim alii cæci, alii luxatis membris, alii etiam animo ipso laborantes nascuntur? &, cùm naturâ suâ animi id habeant, ut in corpore muneribus suis fungantur, haud decet semel egressos per omne ævum otiosos considere. Etenim, si non denuò animi in corpus recurrunt, infinitos esse necesse est; aut Deum continuò alios atque alios procreare. Sed nullum infinitum in mundo; in finito enim nullum infinitum unquam existet. Sed nec alios edi fieri potest, quodcumque enim, in quo novum aliquid fit, imperfectum necessario erit; verùm Mundum à perfecto productum perfectum esse oportet.

χεὶ γένοιτο. Τὴν δὲ Μετεμψύχωσιν ἐκ τῶν ἐκ γενετῆς παθῶν ἐστιν ἰδεῖν. διατί γὰρ οἱ μὲν τυφλοί, οἱ δὲ παρειμένοι, οἱ δὲ καὶ αὐτὴν τὴν ψυχὴν κακῶς ἔχοντες τίκτονται; καὶ ἐκ τῆς φύσεως ἐχούσας ἐν σώματι πολιτεύεσθαι τὰς ψυχὰς, μὴ δεῖν ἀπεξελθούσας τὸν ἅπαντα αἰῶνα μένειν ἐν ἀργείᾳ. Εἰ γὰρ μὴ πάλιν αἱ ψυχαὶ εἰς σώματα φέροιντο, ἀνάγκη ἀπείρους εἶναι, ἢ τὸν Θεὸν ἀεὶ ἑτέρας ποιεῖν. ἀλλ' οὐδὲ ἄπειρόν τι ἐν τῷ Κόσμῳ· ἐν γὰρ πεπερασμένῳ ἄπειρόν τι οὐκ ἂν γένοιτο. οὐδὲ ἄλλας γίνεσθαι δυνατόν· πᾶν γὰρ ἐν ᾧ τι γίνεται καινὸν, καὶ ἀτελὲς εἶναι ἀνάγκη. τὸν δὲ Κόσμον ἐκ τελείου γενόμενον τέλειον εἶναι προσήκει.

mesius, c. 2. ὅτι ἐκ ἀπ' ἀνθρώπων εἰς ἄλογα —— αἱ μετενσωματώσεις γίνονται. Damascius περὶ ἀρχῶν fortè hunc locum habuit ob oculos. ait enim οἱ εἰληχότες ἡμᾶς δαίμονες ἀκώλυτον ἔχουσι πρὸς ἡμᾶς ἐξουσίαν. ὡς καὶ οἱ νομεῖς πρὸς τὰ ποίμνια. ——

CAP. XXI.

In hac vitâ, & postquam ex eâ excesserint, probos esse beatos ac fortunatos.

a Animi verò qui secundum virtutem vixerunt, in a-

ΚΕΦ. κά.

1 Ὅτι καὶ ζῶντες καὶ τελευτήσαντες εὐδαίμονες οἱ ἀγαθοί.

Αἱ δὲ κατ' ἀρετὴν ζήσασαι Ψυχαὶ, τάτε ἄλλα εὐδαι-

a *Animi qui secundum virtutem*] *Hæc præclarè illustrat Hierocles ad duos postremos versus Pythag. carm. p. 310. &* *Jamblich. lib. 2. de sectâ Pythag. cap. 11. & 12.*

1 duabus partibus constat hoc caput,

εὐδαιμονοῦσαι, καὶ τῆς ἀλόγου χωρισθεῖσαι, καὶ καθαραὶ παντὸς γενόμεναι σώματος, Θεοῖς τε συνάπτονται, καὶ τὸν ὅλον Κόσμον συνδιοικοῦσιν ἐκείνοις. Καί τοι καὶ εἰ μηδὲν αὐταῖς τούτων ἐγίνετο, αὐτή γε ἡ Ἀρετὴ, καὶ ἡ ἐκ τῆς Ἀρετῆς ἡδονή τε καὶ δόξα, ὅ, τε ἄλυπος καὶ ἀδέσποτος βίος εὐδαίμονας ἤρκει ποιεῖν τοὺς κατ' ἀρετὴν ζῆν προελομένους, καὶ δυνηθέντας.

liis fortunati ac beati, ab eo etiam, qui rationis expers est, separati, & ab omni corpore expurgati, Diis ipsis copulantur, & Mundum universum unà cum illis administrant. Et quidem, licèt illis nihil ex istis succederet, Virtus ipsa, & ex Virtute voluptas, & gloria, & absque mœrore, ac dominorum oppressione vita immunis, ad eos, qui vitam secundum Virtutem vivere elegerunt, idque præstare potuerunt, beatos efficiendos satis fuerit.

put, quarum primam tractat Jamblichus cap. ultimo de Mysteriis, alteram in Epist. ad Macedonium, Eclog. Eth. Stob. τὸν κατὰ νοῦν ἄρα βίον, καὶ τὸν ἐχόμενον τῶν θεῶν διαζῆν μελετητέον. οὗτος γὰρ ἡμῖν μόνος ἀποδίδωσι τὴν ἀδέσποτον τῆς ψυχῆς ἐξουσίαν, ἀπολύει τε ἡμᾶς τῶν ἀναγκαίων, καὶ ποιεῖ ζῆν οὐκ ἀνθρώπινόν τινα βίον, ἀλλὰ τὸν θεῖον, καὶ τῇ βουλήσει τῶν θείων (θεῶν) ἀγαθῶν ἀποπληρούμενον.

ΤΕΛΟΣ.

FINIS.

ΟΜΗ-

ὉΜΉΡΟΥ
ΤΟΥ͂ ΠΟΙΗΤΟΥ͂ ΒΊΟΣ.

HOMERI
POETÆ VITA.

HOMERI POETÆ VITA.

Homerum Poëtam meritò primum legimus; eò quòd temporis quidem diuturnitate quàm plurimos, ingenii autem viribus, omneis excellat. Etenim maximam ex eo utilitatem capere possumus, sive dicendi artificium, sive sententiarum pondus, sive multiplicem rerum scientiam spectes. Dicamus itaque de ipsius poësi, ubi genus ipsius paucis repetiverimus.

Homerum Pindarus & Chium, & Smyrnæum fuisse tradit. Simonides Chium; Antimachus & Nicander, Colophonium. Aristoteles autem philosophus, Iensem. Ephorus historicus, Cumanum. Nec quosdam piguit eum Salaminium, à Cypro oppido, appellare. Quidam vero Argivum fuisse asserunt. Aristarchus autem, & Dionysius ille Thrax, Athiensem. Cæterum ab aliis filius Mæonis & Critheidis nuncupatur; ab aliis verò Melétis fluvii.

Porrò quemadmodum de genere ipsius, sic & de tempore quo viguit ambigitur. Siquidem Aristarchus refert, cum circiter Ionicam emigratio-

ΟΜΗΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ ΒΙΟΣ.

Ὅμηρον τὸν ποιητὴν, χρόνῳ μὲν, τῶν πλείςων, δυνάμει δὲ, πάντων πρῶτον γενόμενον, εἰκότως ἀναγινώσκομεν πρῶτον, ὠφελούμενοι τὰ μέγιςα, εἴς τε τὴν φωνὴν, καὶ τὴν διάνοιαν, καὶ τὴν τῶν πραγμάτων πολυπειρίαν. λέγωμεν δὲ περὶ τῆς τούτου ποιήσεως, πρότερον μνησθέντες διὰ βραχέων τοῦ γένους αὐτοῦ.

Ὅμηρον τοίνυν Πίνδαρος μὲν ἔφη Χῖόν τε καὶ Σμυρναῖον γενέσθαι· Σιμωνίδης δὲ, Χῖον· Ἀντίμαχος δὲ καὶ Νίκανδρος, Κολοφώνιον· Ἀριςοτέλης δὲ ὁ φιλόσοφος, Ἰήτην· Ἔφορος δὲ ὁ ἱςορικὸς, Κυμαῖον. οὐκ ὤκνησαν δέ τινες Σαλαμίνιον αὐτὸν εἰπεῖν, ἀπὸ Κύπρου· τινὲς δὲ, Ἀργεῖον· Ἀρίςαρχος δὲ καὶ Διονύσιος ὁ Θρᾷξ, Ἀθηναῖον. υἱὸς δὲ ὑπ' ἐνίων λέγεται Μαίονος καὶ Κριθηΐδος· ὑπὸ δέ τινων, Μέλητος τοῦ ποταμοῦ.

Ὥσπερ δὲ τὰ τοῦ γένους αὐτῷ διαπορεῖται, οὕτω καὶ τὰ περὶ τῶν χρόνων, καθ' οὓς ἐγένετο. καὶ οἱ μὲν περὶ Ἀρίςαρχόν φασιν αὐτὸν γενέσθαι κατὰ τὴν Ἰώνων ἀποι-

ἀποικίαν· (ἥτις ὑστερεῖ τῆς τῶν Ἡρακλειδῶν καθόδου ἔτεσιν ἑξήκοντα· τὰ δὲ περὶ τοὺς Ἡρακλείδας λείπεται τῶν Τρωϊκῶν ἔτεσιν ὀγδοήκοντα) οἱ δὲ περὶ Κράτητα, καὶ πρὸ τῆς τῶν Ἡρακλειδῶν καθόδου λέγουσιν αὐτὸν γενέσθαι, ὡς οὐδὲ ὅλα ἔτη ὀγδοήκοντα ἀπέχειν τῶν Τρωϊκῶν. ἀλλὰ παρὰ τοῖς πλείστοις πεπίστευται μετὰ ἔτη ἑκατὸν τῶν Τρωϊκῶν γεγονέναι, οὐ πολὺ πρὸ τῆς θέσεως τῶν Ὀλυμπίων, ἀφ' ἧς ὁ κατὰ Ὀλυμπιάδα χρόνος ἀριθμεῖται.

Εἰσὶ δὲ αὐτῷ ποιήσεις δύο, Ἰλιὰς καὶ Ὀδύσσεια· διῃρημένη ἑκατέρα εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν στοιχείων, οὐχ' ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ, ἀλλ' ὑπὸ τῶν γραμματικῶν τῶν περὶ Ἀρίσταρχον. ὧν ἡ μὲν Ἰλιὰς ἔχει τὰς ἐν Ἰλίῳ πράξεις ἑλλήνων τε καὶ βαρβάρων, διὰ τὴν Ἑλένης ἁρπαγὴν, καὶ μάλιστα τὴν Ἀχιλλέως ἐν τῷ πολέμῳ τούτῳ διαδειχθεῖσαν ἀλκήν· ἡ δὲ Ὀδύσσεια, τὴν Ὀδυσσέως ἀνακομιδὴν ἐς τὴν πατρίδα ἀπὸ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου, καὶ ὅσα πλανώμενος ἐν τῷ νόστῳ ὑπέμεινε. καὶ ὅπως τοὺς ἐπιβουλεύοντας τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ἐτιμωρήσατο. ἐξ ὧν δῆλός ἐστι παριστὰς, διὰ μὲν τῆς Ἰλιάδος, ἀνδρίαν σώματος· διὰ δὲ τῆς Ὀδυσσείας, ψυχῆς γενναιότητα.

Εἰ δὲ μὴ μόνον ἀρετὰς, ἀλλὰ

nem (quæ poſt Heraclidarum deſcenſum annis ſexaginta contigit) floruiſſe. Heraclidarum autem res geſtæ octoginta annis poſt Troiæ excidium extiterunt. Crates vero ante Heraclidarum deſcenſum, illum fuiſſe tradit, ita ut non ſolidis octoginta annis Homeri ſeculum à Troiano excidio abfuerit. Quin & à pleriſque creditus eſt, centum annis poſt Troianas res eſſe natus, non multò ante Olympicorum certaminum inſtitutionem, ex qua & tempus ſecundum Olympiades ſupputatur.

Sunt autem illius poëmata duo, Ilias & Odyſſea, quorum utrumque juxta numerum elementorum alphabeti, in viginti quatuor libros digeſtum eſt, non quidem ab ipſo poeta, ſed ab Ariſtarcho Grammatico. Cæterum in Iliade hæc duo continentur, primum & Græcorum & Barbarorum geſta ad Ilium, idque propter Helenæ raptum, & præcipuè Achillis ſtrenua opera, in hoc bello navata. In Odyſſea autem Ulyſſis reditus in patriam ex Troiano bello, & quæcunque per errores in redeundo perpeſſus eſt, deſcribuntur. Ad hæc quomodo de procis domui ipſius inſidiantibus pœnas expetiverit. Unde conſtat Homerum nobis in Iliade quidem corporis robur expreſſiſſe; in Odyſſea vero animi generoſitatem.

Quod vero non ſolum vir-

καὶ

tutes, ſed & animi vitia (ut ſunt triſtitia, gaudium, metus, & concupiſcentia) in hiſce poëmatibus proſequitur, poëta non eſt accuſandus, imo vero & commodi mores, & incommodi excerpendi ſunt, eò quòd ſine his admiranda facta non conſtent, quæ dum quis audit, optima quæque inde eligenda ſunt. Nam quòd Deos cum hominibus commercium habenteis introducit, non ſolum delectationis & admirationis cauſa ab illo factum eſt, ſed etiam ut per hoc innueret, quòd Dii homines adjuvent, & illorum minime negligentes ſint.

καὶ κακίας ψυχῆς ἐν ταῖς ποιήσεσι παρίστησι, λύπας τε καὶ χαρὰς, καὶ φόβους καὶ ἐπιθυμίας, οὐ χρὴ αἰτιᾶσθαι τὸν ποιητὴν, παρόντα δὲ μιμεῖσθαι οὐ μόνον τὰ χρηστὰ ἤθη, ἀλλὰ καὶ τὰ φαῦλα. ἄνευ γὰρ τούτων παράδοξοι πράξεις οὐ συνίστανται, ὧν ἀκούοντα ἔνεστιν αἱρεῖσθαι τὰ βελτίω. πεποίηκε δὲ τοὺς θεοὺς τοῖς ἀνθρώποις ὁμιλοῦντας, οὐ μόνον ψυχαγωγίας καὶ ἐκπλήξεως χάριν, ἀλλ' ἵνα καὶ ἐν τούτῳ παραστήσῃ, ὅτι κήδονται, καὶ οὐκ ἀμελοῦσι τῶν ἀνθρώπων οἱ θεοί.

Et ut ſummatim dicam, admirabili & fabuloſa rerum narratione ideò utitur, quò ſedulitatem, & admirationem lectoribus incutiat, & auditorem ſuſpenſum reddat. Quo fit, ut quædam præter decorum dixiſſe videatur. Etenim probabilitas ſemper ex admirandis, ac eximiis rebus propoſitis, ſequitur. Quapropter non ſolum res, ſed etiam verba extollit, & à communi conſuetudine transfert. Quod vero nova, & non omnibus obvia identidem ſuſcipiat, & auditoris benevolentiam captet, nemini obſcurum eſt. Præterea ex fabuloſis iſtis orationibus (ſi quis non oſcitanter, ſed accurate ſingula dicta perpendat) patebit, quantus in omni ſcientiarum &

Καὶ τὸ μὲν ὅλον, παρ' αὐτῷ διήγησις τῶν πραγμάτων παράδοξος, καὶ μυθώδης κατεσκεύασται, ὑπὲρ τοῦ πληροῦν ἀγωνίας, καὶ θαύματος τοὺς ἐντυγχάνοντας, καὶ ἐκπληκτικὴν τὴν ἀκρόασιν καθιστάναι. ὅθεν δοκεῖ τινα παρὰ τὸ εἰκὸς εἰρηκέναι. καὶ γὰρ ἀεὶ τὸ πιθανὸν ἕπεται, ἐν ᾧ τὸ παράδοξον καὶ ἐπηρμένον πρόκειται. διὸ καὶ οὐ μόνον τὰ πράγματα μετεωρίζει, καὶ ἐκτρέπει τῆς συνηθείας, ἀλλὰ καὶ τοὺς λόγους. ὅτι δὲ ἀεὶ τὰ καινὰ, καὶ ἔξω τοῦ προχείρου θαυμάζεται, καὶ τὸν ἀκροατὴν ἐπάγεται, παντὶ δῆλον. πλὴν καὶ ἐν τοῖς μυθώδεσι τούτοις λόγοις. εἴ τις μὴ παρέργως, ἀλλ' ἀκριβῶς ἕκαστα τῶν εἰρημένων ἐπιλέγοιτο, φανεῖται πάσης λογικῆς ἐπιστή-

ἐπιστήμης καὶ τέχνης ἐντὸς γενόμενος, καὶ πολλὰς ἀφορμὰς καὶ οἱονεὶ σπέρματα καὶ λόγων καὶ πράξεων παντοδαπῶν τοῖς μετ' αὐτὸν παρεχόμενος· καὶ οὐ τοῖς ποιηταῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς πεζῶν λόγων συνθέταις, ἱστορικῶν τε καὶ θεωρηματικῶν. ἴδωμεν γὰρ πρότερον τὴν τῆς λέξεως αὐτοῦ πολυφωνίαν, ἔπειτα καὶ τὴν ἐν τῇ πραγματείᾳ πολυμάθειαν. πᾶσα μὲν οὖν ποίησις, τάξει τινὶ τῶν λέξεων συντιθεμένων, ῥυθμῷ καὶ μέτρῳ περαίνεται. ἐπεὶ τὸ λεῖον καὶ εὐεπὲς, σεμνὸν ἅμα καὶ ἡδὺ γενόμενον, διὰ τοῦ τέρπειν εἰς τὸ προσέχειν ἐπάγεται. ὅθεν συμβαίνει κατὰ τὸ αὐτὸ, μὴ μόνον τοῖς ἐκπλήττουσι, καὶ θέλγουσι τέρπεσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς πρὸς ἀρετὴν ὠφελοῦσι πείθεσθαι ῥᾳδίως.

artium genere Homerus fuerit, quamque multas occasiones, & tanquam semina quædam tum verborum, tum rerum omnigenarum, posteris suppeditaverit, idque non solum ligata, sed & soluta oratione utentibus scriptoribus; ut sunt historici, oratores, & philosophi. Videamus igitur in eo primum multiplicem dictionis usum, deinde multijugam quoque rerum cognitionem. Omnis itaque poesis quadam dictionum serie inter se conjunctarum, rythmo videlicet ac metro conficitur. Quandoquidem si id, quod planum & blandum est, gravitate & suavitate simul condiatur, lectores delectando attentos reddit. Quo fit, ut ob eandem causam animi illorum non solum extra se rapiantur, & aures demulceantur, verum etiam facilius persuadeantur iis rebus, quæ ad virtutem parandam faciunt.

Τὰ δὲ ὁμήρου ἔπη τὸ τελειότατον ἔχει μέτρον, τουτέστι τὸ ἑξάμετρον, ὃ καὶ ἡρῷον καλεῖται. ἑξάμετρον μὲν, ὅτι εἷς ἕκαστος στίχος ἔχει πόδας ἕξ. (ὧν ὁ μὲν ἐστιν ἐκ δύο συλλαβῶν μακρῶν, σπονδεῖος καλούμενος· ὁ δὲ, ἐκ τριῶν, μιᾶς μὲν μακρᾶς, δύο δὲ βραχειῶν, ὃς λέγεται δάκτυλος. καὶ εἰσὶν ἀλλήλοις ἰσόχρονοι. αἱ γὰρ δύο βραχεῖαι μιᾶς μακρᾶς χρόνον ἐπέχουσιν. οὗτοι δὲ, παρ' ἀλλήλοις συντι-

Cæterum Homerici versus perfectissimo metro constant, hoc est, hexametro, quod & Heroicum appellatur. Et hexametrum quidem dicitur, quod unusquisque versus sex pedes complectitur, quorum unus ex duabus longis syllabis, nomine spondeus, constat. Alter vero ex tribus, priore quidem longa, posterioribus vero duabus brevibus, qui dactylus vocatur. Paribus autem inter se temporibus uterque est. Duæ namque breves syllabæ uni longæ æquipollent. Atque hi duo

pedes invicem positi, hexametrum versum constituunt. Heroicum autem ideo appellatur, quod hoc carminis genere Heroum facta celebrantur.

θέμενοι, πληροῦσι τὸ ἑξάμετρον ἔπος) ἡρῶον δὲ λέγεται ὅτι διὰ τούτου τὰς τῶν ἡρώων πράξεις διηγεῖται.

Varia autem dictione idcirco usus est, quod ex omni Græcorum dialecto loquendi formas suis poëmatis interseruit. Unde & constat, quod totam Græciam, & cunctas illius nationes peragraverit.

Λέξει δὲ ποικίλῃ κεχρημένος, τοὺς ἀπὸ πάσης διαλέκτου τῶν ἑλλήνων χαρακτῆρας ἐγκατέμιξεν. ἐξ ὧν δῆλός ἐστι πᾶσαν μὲν ἑλλάδα ἐπελθὼν, καὶ πᾶν ἔθνος.

Nam Doriensium defectu (qui perquam familiaris est brevitati studentibus) usus est, pro dictione δῶμα, id est, domus, dicens, δῶ. ut, Statim autem ei domus magnifica obtingit. Et pro ὅτι, id est, quod, ὃ, ut, Quod aquila mihi anseres interfecit. Et pro ὀπίσω, id est, retro, ἄψ. ο quidem in α, π vero & σ, in cognatam ipsis literam, nempe ψ, mutando. Denique pro ἄλλοτε, id est, alibi, ἄλλο, ut,

Jamque alibi præcepta tua
hæc fecere modestum.

Et hujusmodi. Ad eundem modum & medias concidendo dictiones, ait pro ὁμότριχας, id est, ejusdem capilli, ὄτριχας. Et pro ὁμοετεῖς, id est, eorundem annorum, οἰετέας. Et pro ὁμοπάτριον, id est, ejusdem patris, ὀπάτριον, pro τρέμειν, id est, tremere, τρεῖν. pro τιμῶ, id est, persolvo, τίω. Eorundem Doriensium est, & literas transponere, ut quum dicunt pro κράτιστοι, id est, optimi, κάρτιστοι.

Καὶ δωριέων μὲν τῇ συνηθείᾳ τῆς βραχυλογίας ἐλλείψει κέχρηται, τὸ δῶμα λέγων δῶ, — αἶψα δέ οἱ δῶ ἀφνειὸν πέλεται. καὶ τὸ ὅτι, ὃ, — ὅ μοι αἰετὸς ἔκτανε χῆνας. καὶ τὸ ὀπίσω, ἄψ, μεταβαλὼν τὸ μὲν ο εἰς τὸ α, τὸ δὲ π καὶ τὸ σ εἰς τὸ συγγενὲς αὐτοῖς. καὶ τὸ ἄλλοτε, ἄλλο, Ἤδη γάρ με καὶ ἄλλο τεὴ ἐπίνυσσεν ἐφετμή. καὶ τὰ τοιαῦτα. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ μέσα συντεμὼν, λέγει, τοὺς ὁμότριχας, καὶ ὁμοετεῖς, ὄτριχας, καὶ οἰετέας, καὶ τὸν ὁμοπάτριον, ὀπάτριον, καὶ τὸ τρέμειν, τρεῖν· καὶ τὸ τιμῶ, τίω. τῶν αὐτῶν δέ ἐστι καὶ τὸ ὑπερβιβάζειν τὰ στοιχεῖα· ὡς ἐν τῷ κάρτιστοι, ἀντὶ τοῦ κράτιστοι.

Αἰολέων δὲ χρῆται ἐν τοῖς συνθέτοις τῇ συγκοπῇ. καδδραθέτην λέγων, ἀντὶ τοῦ κατεδραθέτην·

Æolum verò syncopa in compositis dictionibus utitur, καδδραθέτην dicens, pro κατεδραθέτην, id est, dormivi. Et οὔ-

καὶ

καὶ ὑββάλλειν ἀντὶ τοῦ ὑποβάλλειν. καὶ ἐπὶ τοῦ παρατατικοῦ χρόνου, τὰ τρίτα πρόσωπα λήγοντα παρὰ τοῖς ἄλλοις εἰς τὴν ει δίφθογγον, διὰ τοῦ η παρὰ τοῖς Αἰολεῦσιν ἐκφέρεται, ὡς ἐν τῷ ἐφίλη, ἰνόη. οὕτω δὲ καὶ Ὅμηρος ἐποίησεν, — δίδη μόσχοισι λύγοισιν, ἀντὶ τοῦ ἔδει, ὅ ἐστιν, ἐδέσμει. καὶ, Τοὺς μὲν ἄρ οὔτ' ἀνέμων διάει μένος ὑγρὸν ἀέντων. καὶ τὸ ἐναλλάσσειν τὸ σ εἰς τὸ δ, ὡς ἐν τῷ λέγειν ὀδμὴ, καὶ ἴδμεν. καὶ τὸ πλεονάζειν ἔν τισιν, ὡς τὸ εὔκηλος ἀντὶ τοῦ ἕκηλος. καὶ αὐτὰρ ἀντὶ τοῦ ἀτὰρ, καὶ κεκλήγοντες ἀντὶ τοῦ κεκληγότες. καὶ τὸ προστιθέναι τῷ δευτέρῳ προσώπῳ τῶν ῥημάτων τὸ θα, ὡς τὸ ἔφησθα, καὶ εἴπησθα. τὸν δὲ διπλασιασμὸν τῶν συμφώνων οἱ μὲν Δωριεῦσιν, οἱ δὲ Αἰολεῦσι προσνέμουσιν· οἷόν ἐστιν, ἔλλαβε πορφύρεος θάνατος. καὶ, ὀππότερος τάδε ἔργα.

Ἰώνων δὲ ἴδιον ἔχει τὸ ἀφαιρέσει χρῆσθαι ἐν τοῖς παρῳχηκόσι χρόνοις τῶν ῥημάτων, ὡς τὸ βῆ, καὶ τὸ δῶκεν· (ἔθος γὰρ ἔχουσι καὶ ἐπὶ τῶν παρῳχημένων χρόνων ἀπὸ τῶν αὐτῶν στοιχείων ἄρχεσθαι, ἀφ' ὧν ἐστι καὶ ὁ ἐνεστώς.) καὶ τὸ ὑφαιρεῖν τὸ ε ἐν τῷ ἱρεὺς, καὶ ἴρηξ· καὶ τὸ προστιθέναι τοῖς τρίτοις προσώποις τῶν

βάλλειν, pro ὑποβάλλειν, id est, subjicere. Deinde tertias imperfecti personas apud alios in ει diphthongum desinentes, Æoles per η efferunt, ut quum pro ἐφίλει, id est, amabat, ἐφίλη, & pro ἰνόει, id est, cogitabat, ἰνόη dicunt. Quem morem & Homerus secutus, ait, Teneris virgultis vinciebat, pro ἔδει, id est, ligabat. Et,

Humida quos neque permeat
ulla potentia venti.

Ad hæc quum mutant σ in δ, ac dicunt ὀδμὴ, pro ὀσμὴ, id est, odor, & ἴδμεν, pro ἴσμεν, id est, novimus. Præterea pleonasmo in quibusdam dictionibus utentes, ut quum pro ἕκηλος, id est, tranquillus, εὔκηλος. & pro ἀτὰρ, id est, sed, αὐτὰρ dicunt. Et quum secundæ verborum personæ θα particulam adjiciunt, pro ἔφης, id est, fatus es, ἔφησθα. & pro εἴπῃς, id est, dixeris, εἴπησθα dicentes. Porrò consonantium duplicationem alii Doriensibus, alii Æolibus, tribuunt. Cujusmodi illud est, Corripuit mors atra. Uter ista opera, supple, edidit.

Ionum autem proprietatem observat, dum aphæresi in præteritis verborum temporibus utitur, velut quum βῆ dicit, pro ἔβη, hoc est, ivit. & δῶκεν, id est, dedit. Siquidem in more habent, præterita tempora ab iisdem literis inchoare, quibus & præsens, & auferre ε in voce ἱρεὺς, id est, sacerdos, & ἴρηξ, id est, accipiter. Præterea tertiis subjunctivi modi

ὑπο-

personis σι addunt; ut quum pro ἔλθῃ, id est, venerit, ἔλθῃσι: & pro λάβῃ, id est, acceperit, λάβῃσι dicunt. Quam particulam & dativis adjiciunt, θύρῃσι, ὕλῃσι, id est, januis, silvis, dicentes. Ad hæc quum οὔνομα, id est, nomen, pro τὸ ὄνομα, & νοῦσον, pro τὴν νόσον, id est, morbum: & κεινὸν pro κενὸν, id est, vacuum; & μεῖλαν, pro μέλαν, hoc est, nigrum, efferunt. Denique & α cum productum fuerit, in η mutant; pro ἥρα, id est, Juno, ἥρη, & pro ἀθηνᾶ, id est, Minerva, ἀθήνη, efferentes. Et accidit, ut contrà η in α mutantes, dicant pro λελησμένος, id est, oblitus, λελασμένος. Insuper & circumflexa ita per diæresim efferunt, pro φρονῶν, id est intelligens, φρονέων, & pro νοῶν, id est cogitans, νοέων dicentes. Eodem modo & genitivos singulares in ους desinentes proferunt, ut διομήδεος, σαπφόος, id est Diomedis, & Sapphonis. Et circumflexos genitivos plurales, ut πυλέων, περσέων. Denique & plurativos nominum neutri generis rectos, in η desinenteis, ut στήθεα, μέλεα, id est, pectora, membra. Atque idem de ejusdem numeri genitivis judicium. Cæterum hoc eis præ aliis Græcis familiare est, ut pro τετραμμέναι εἰσὶ, id est, versi sunt, τετράφαται, & similia dicant.

ὑποτακτικῶν τὸ σι· οἷόν ἐστι τὸ ἔλθῃσι, καὶ τὸ λάβῃσι· καὶ ταῖς δοτικαῖς, θύρῃσιν, ὕλῃσι· καὶ τὸ λέγειν οὔνομα καὶ νοῦσον, τὸ ὄνομα καὶ τὴν νόσον. καὶ κεινὸν καὶ μεῖλαν, ἀντὶ τοῦ κενὸν καὶ μέλαν. τὸ μεταβάλλειν τὸ α, ἐπειδὰν ἐκτείνηται, εἰς τὸ η, ὡς τοῦ ἥρη, ἀθήνη. ἔστι δ' ὅτε ἐκ τοῦ ἐναντίου τὸ η εἰς τὸ α, ὡς τὸ λελασμένος, ἀντὶ τοῦ λελησμένος. καὶ τὸ διαιρεῖν τὰ περισπώμενα ῥήματα, φρονέων καὶ νοέων· καὶ τὰς γενικὰς τὰς εἰς ους ληγούσας, ὡς τὸ διομήδεος, σαπφόος. καὶ τὰς περισπωμένας γενικὰς τῶν πληθυντικῶν, ὡς τὸ πυλέων, περσέων· καὶ τῶν οὐδετέρων τὰς πληθυντικὰς εὐθείας, τὰς εἰς τὸ η ληγούσας, ὡς τὸ στήθεα, μέλεα· καὶ τὰς γενικὰς αὐτῶν ὁμοίως. ἰδίως δὲ λέγουσι καὶ τὸ τετράφαται, καὶ τὰ τοιαῦτα.

Μάλιστα δὲ τῇ ἀτθίδι διαλέκτῳ κέχρηται· καὶ γὰρ ἐπίμικτος ἦν. καὶ ἐπεὶ λέγεται παρὰ τοῖς ἀττικοῖς λεὼς ὁ λαὸς, κατὰ ταύτην τὴν συνήθειαν ἐστι παρ' αὐτῷ ὁ πηνέλεως, καὶ τὸ χρέως. ἔστι δ' αὐτοῖς σύνηθες καὶ τὸ συνα-

Maximè vero Attica dialecto usus est, quod & cùm aliis mista esset. nam quemadmodum Attici pro λαὸς, id est, populus, λεὼς dicunt, sic & ipse πηνέλεως, & χρέως, id est, debitum. Est autem eis familiare, contractionibus non-

λείφειν ἐνίοτε, καὶ ἀντὶ δύο ποιεῖν μίαν συλλαβὴν, τὸ ἔπος τοὖπος, τὸ ἱμάτιον θοἰμάτιον. οἷς ἐστὶν ὅμοιον, τρῶες δὲ προὔκυψαν ἀολλέες. καὶ, πεδία λωτεῦντα, ἀντὶ τοῦ λωτεύοντα· καὶ τὸ ὑφαιρεῖν τὸ η τῶν εὐκτικῶν τῶν τοιούτων, δοκοίης, δοκοῖς· τιμώης, τιμῷς, ἐστὶν ἀττικόν. ᾧ ἀκολούθως εἴρηται, — ἄλλοι δὲ διακριθῆτε τάχιστα. ὁμοίως δὲ καὶ τοῦτο ἀττικὸν, — οἱ πλέονες κακίους, παῦροι δέ τε πατρὸς ἀρείους· ὃ λέγομεν κακίονες καὶ ἀρείονες. καὶ τὰς αἰτιατικὰς τῶν τοιούτων μὴ διαιρεῖν, τοὺς βοῦς, τοὺς ἰχθῦς, βοῦς περισπωμένους. καὶ ἰχθῦς, ὄρνιθάς τε. κἀκεῖνο δὲ εἴρηται ἀττικῶς, οὐδέ τι μιν σθένεϊ ῥήγνυσι ῥέοντες, ὡς ζεύγνυσι, ὄμνυσι. καὶ τὸ ἐξαιρεῖν τὰ βραχέα, τῶν ἀττικῶν, λούεται λοῦται· οἴομαι. οἶμαι· οὕτως οὖν καὶ τὸ λῦτο ἀντὶ τοῦ ἐλύετο. τῶν αὐτῶν ἐστὶ καὶ τὸ ἑώρων, καὶ ἐωνησάμην, ἐκ περισσοῦ προστιθέντων τὸ ε. ὅθεν ἐστὶ καὶ τὸ ἐωνοχόει· καὶ τὸ συναιρεῖν τὸ ι, ἐπὶ τῶν τοιούτων, ἠϊόνες, νηρηΐδες· οὕτω καὶ τὸ, σφὼ δὲ μάλ' ἠθέλετον. καὶ ἐπὶ τῆς εἰς ι καθαρὸν ληγούσης δοτικῆς παρατελευτῶντος τοῦ α, κέραϊ γέραϊ, σέλαϊ. ἐστὶ δὲ καὶ

nunquam uti. & pro duabus unam syllabam facere, ut pro τὸ ἔπος, id est, verbum, τοὖπος, & pro τὸ ἱμάτιον, id est, vestimentum, θοἰμάτιον. Quibus illud Homericum affine est, Troiani autem inclinaverunt frequentes. Et illud, Campos lotum ferenteis. Adhæc η ex hujusmodi optativis tollunt, δοκοίης, id est, utinam videretur tibi, δοκοῖς. τιμώης, utinam honorares, τιμῷς. Est quoque Atticismus, quando per evocationem dicitur. Alii verò dijudicaveritis celerrimè. Et quum dicunt, Plures deteriores, pauci verò patre meliores. Quandoquidem in communi lingua dicimus, κακίονες & ἀρείονες. Solent quoque hujusmodi accusativos non per diæresim efferre, boves, pisces, βοῦς videlicet pro βόας circumflectentes, ut quum Homerus dicit, Pisces avesque. Et illud Atticè dictum est. Neque ipsum robore rumpit fluentes. Sicut jungit, jurat. Præterea & breves vocales Attici ex verbis abjiciunt, ut lavatur, existimo. Ad quem modum & pro ἐλύετο, id est, solvebatur, λῦτο dicunt. Eorúmdem est dicere, videbam, & profui, ita ut ε præter necessitatem addant. Unde est etiam, Vinum infundebat. I quoque in hujusmodi dictionibus contrahunt, ut pro ἠϊόνες, id est, littora, ἠόνες. & pro Νηρηΐδες Nereides, Νηρῇδες dicant. Sic & illud habet, Vos autem duo admodum volebatis. Denique in dativis in ι purum desinentibus quorum penultima α obtinet, idem fit, ut cornu, senectuti,

jubari. Eſt & hoc Atticum ubi dicitur ἴσαν, ſint, &, ἐπίσθαν, ſequantur, pro ἴσωσαν & ἐπίσθωσαν. Ejuſdem conſuetudinis eſt, quod optativos pro præteritis indicativis uſurpant, qua & Homerus identidem utitur. Præterea quum nominibus fœmininis articulos, participia, & adjectiva maſculina conjungunt; ut, manus, mulieres. Id quod & Platoni familiare eſt, ut quum dicit, agentes, & ferentes, ſapiens, ac juſtus mulier. Sic igitur & Homerus de Junone ac Minerva loquens, ait, Nequaquam in noſtris curribus perculſi fuerint. Et, Sanè Minerva invitus erat. Et, Inclytus Hippodaméa.

Porrò quum Dialecti multam quoque in conſtructionibus proprietatem habeant, quando Poëta dicit, Aſt age divini jaculis pete tu Menelai. Atticam conſtructionem refert. Et quando ait, Accepit ſibi ſceptrum, & Themidi pulchrigenæ acceperat pateram. In hoc vero oſtendit, quod omnium Græcorum voces congerendo variam orationem efficiat; dum utitur nonnunquam peregrinis, ut ſunt prædictæ; aliquando verò priſcis, ut quum dicit, enſis, ſcutum; nonnunquam verò communibus & aſſuetis, ut quando ait, gladius, clypeus. In confeſſo etiam, & admiratione dignum eſt, quod vulgares voces apud eum orationis gravitatem retinent.

τοῦτο ἀττικὸν, τὸ λέγειν ἴσαν, καὶ ἐπίσθαν, ἀντὶ τοῦ ἴσωσαν, καὶ ἐπίσθωσαν. ἔςι δὲ καὶ ἡ τῶν εὐκτικῶν χρῆσις ἀντὶ τῶν παρεληλυθότων τῶν ὁριςικῶν, τῆς αὐτῆς συνηθείας, ᾗ καὶ ὅμηρος χρῆται συνεχῶς. καὶ τοῖς θηλυκοῖς ἀρσενικὰ ἄρθρα, ἢ μετοχὰς, ἢ ἐπίθετα συντάσσειν, ὡς τὼ χεῖρε, τὼ γυναῖκε. καὶ παρὰ πλάτωνι δὲ, ἄγοντε καὶ φέροντε· καὶ, ὁ σοφὸς γυνὴ, καὶ, ὁ δίκαιος· οὕτως οὖν καὶ ὅμηρος ἐπὶ ἥρας, καὶ ἀθηνᾶς ἔφη. Οὐκ ἂν ἐφ' ἡμετέρων ὀχέων πληγέντε κεραυνῷ. καὶ, Ἤτοι ἀθηναίη ἀκέων ἦν. καὶ, κλυτὸς ἱπποδάμεια.

Καὶ περὶ τὴν σύνταξιν δὲ πολλὰ ἰδιώματα ἐχουσῶν τῶν διαλέκτων, ὅταν εἴπῃ ὁ ποιητὴς, Ἀλλ' ἄγ' ὀΐςευσον μενελάου κυδαλίμοιο, ἀττικὴν δείκνυσι τὴν συνήθειαν. ὅταν δὲ εἴπῃ, Δέξατο οἱ σκῆπτρον· καὶ, θέμιςι δὲ καλλιπαρήῳ δέκτο δέπας, ἐν τούτοις διορίζει. ὅπως μὲν οὖν τὰς πάντων ἑλλήνων φωνὰς ἀθροίζων, ποικίλον ἀπεργάζεται τὸν λόγον, καὶ χρῆται ποτὲ μὲν ταῖς ξέναις, ὥσπερ εἰσὶν αἱ προειρημέναι· ποτὲ δὲ ταῖς ἀρχαίαις, ὡς ὅταν λέγῃ ἄορ, καὶ σάκος· ποτὲ δὲ ταῖς κοιναῖς καὶ συνήθεσιν, ὡς ὅταν λέγῃ, ξίφος καὶ ἀσπίδα, δῆλον. καὶ θαυμάσειέ τις, ὅτι καὶ κοινὰ λέξεις παρ' αὐτῷ σώζουσι τὸ σεμνὸν τοῦ λόγου.

Ἐπεὶ δὲ ὁ ἐγκατάσκευος λόγος φιλεῖ τὴν τοῦ συνήθους ἐξαλλαγὴν, ὑφ' ἧς ἐναργέστερος, ἢ σεμνότερος, ἢ πάντα τερπνότερος γίνεται. καὶ ἡ μὲν τῶν λέξεων ἐκτροπὴ, καλεῖται τρόπος· ἡ δὲ τῆς συνθέσεως, σχῆμα· καὶ ἔστι τὰ εἴδη τούτων ἐν τῇ τεχνολογίᾳ ἀναγεγραμμένα, θεασώμεθα τί τούτων ὁμήρῳ παραλέλειπται, ἢ τί ἕτερον ὑπὸ τῶν μετ' αὐτὸν εὕρηται, ὃ ἐκεῖνος οὐκ εἶπε πρῶτος.

Cæterum quoniam ornata oratio à communi consuetudine discedit, unde & evidentior, gravior, ac modis omnibus jucundior fit, atque verborum immutatio, tropus; constructionis autem, schema vocatur, horum denique species in arte dicendi perscriptæ sunt, videamus num horum aliquid ab Homero prætermissum sit, numve aliud quiddam à posteris inventum sit, quod ille non prius dixerit.

Τῶν τοίνυν τρόπων ὀνοματοποιΐα, καὶ πάνυ σύνηθές ἐστι αὐτῷ. εἶδε γὰρ καὶ τὴν παλαιὰν ἀρχὴν τῶν ὀνομάτων, ὅτι οἱ πρῶτοι τὰ πράγματα ὀνομάσαντες, πολλὰ ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος προσηγόρευσαν, καὶ τὰς ἀνάρθρους φωνὰς τοῖς ἐγγραμμάτοις ἐξετύπωσαν· ὡς τὸ φυσᾶν, καὶ τὸ πρίζειν, καὶ τὸ μυκᾶσθαι, καὶ τὸ βροντᾶν, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια. ὅθεν καὶ αὐτὸς ἐποίησέ τινα ὀνόματα οὐκ ὄντα πρότερον, πρὸς τὰ σημαινόμενα τυπώσας, οἷον τὸν δοῦπον, καὶ τὸν ἄραβον, καὶ τὸν βόμβον, καὶ τὸ ῥόχθει, καὶ τὸ ἀνέβρυχε, καὶ τὸ σίζε, καὶ τὰ τοιαῦτα, ὧν οὐκ ἂν εὕροι τις εὐσημότερα. καὶ πάλιν ἄλλας τινὰς λέξεις ἐπ' ἄλλων πραγμάτων κειμένας ἐπ' ἄλλα μετατέθεικεν, οἷόν ἐστι καὶ τοῦτο,

φλέγμα κακὸν φορέουσα· ὃ σημαίνει τὴν κατὰ τὸ φλέγειν ἐνέργειαν.

Inter tropos itaque Onomatopœia admodum illi familiaris est. Noverat enim priscam nominum originem, quod hi, qui primitus nomina rebus indiderant, pleraque ab eventu appellassent, & inarticulatas voces in scripta retulissent, ut quum dicerent φυσᾶν, inflare. πρίζειν, secare. μυκᾶσθαι, mugire. βροντᾶν tonare, & his similia. Unde & ipse quædam nomina prius non existentia, ita finxit, ut conformia essent rebus per ipsa significatis, cujusmodi est, δοῦπος, id est, sonitus: ἄραβος, strepitus: βόμβος bombus, & Crepa, &, resonabat, &, bulli, aliaque istiusmodi, quibus nemo magis significantia invenerit. Et rursus ubi alias voces ad alias res pertinentes, aliis tribuit, ut quum dicit, Malum incendium ferens, efficaciam in conflagrando significans. Et dum febrem pro igne ponit. Qui-

bus & hoc affine est, Vulnera ferro percussa; ferro namque inflicta significare vult. Denique ut summatim omnia complectar, multa verborum novitate, multa cum licentia usus est, alia quidem præter consuetudinem immutans, alia vero eam ob causam significantia magis reddens, ut orationi decus & magnificentiam adderet.

ἐργείαν. καὶ τὸν πυρετὸν, ἀντὶ τοῦ πυρός. οἷς ὅμοιόν ἐςι καὶ τὸ χαλκοτύπους ὠτειλάς· βούλεται γὰρ εἰπεῖν τὰς ὑπὸ τοῦ χαλκοῦ τετυπωμένας. καὶ ὅλως πολλῇ τῇ καινότητι κέχρηται, μετὰ πολλῆς τῆς ἐξουσίας, τὰ μὲν ἐξαλλάσσων παρὰ τὴν συνήθειαν, τὰ δὲ, ἐυσημότερα καθιςὰς, ἕνεκα τοῦ κάλλος καὶ μέγεθος ἐμποιεῖν τοῖς λόγοις.

Præterea epithetorum copia illi est, quæ propriè, & rei naturæ convenienter subjectis accommodata, vim propriis nominibus æquipollentem habent, ut quum singulis Diis, singulas appellationes attribuit, Jovem consultum, altitonantem; & Solem ὑπερίονα, id est, super nos gradientem; & Apollinem splendidum vocans. Cæterum post Onomatopœiam alios quoque tropos videamus.

Πολλὴ δέ ἐςιν αὐτῷ καὶ ἡ τῶν ἐπιθέτων εὐπορία, ἅπερ οἰκείως, καὶ προσφυῶς τοῖς ὑποκειμένοις ἡρμοσμένα, δύναμιν ἴσην ἔχει τοῖς κυρίοις ὀνόμασιν. ὥσπερ τῶν θεῶν ἑκάςῳ ἰδίαν τινὰ προσηγορίαν προστίθησι· τὸν δία, μητιέτην, καὶ ὑψιβρεμέτην· καὶ τὸν ἥλιον, ὑπερίονα· καὶ τὸν ἀπόλλωνα, φοῖβον καλῶν. μετὰ δὲ τὴν ὀνοματοποιίαν ἴδωμεν καὶ τοὺς ἄλλους τρόπους.

Abusio quidem (quæ usum ex eo, in quo aliquid propriè significatur, in aliud, proprium nomen non habens, transfert) apud poëtam est, ubi ait, catenam auream. σειρὰ namque funiculum propriè denotat. Et ubi dicit, caprinam galeam, siquidem galea ideo apud eum κυνέη appellatur, quod ea olim ex canina pelle conficeretur. Ibi verò & eam galeam caprinam vocat, quæ ex caprina pelle facta erat.

Κατάχρησις μὲν δὴ (ἥπερ ἀπὸ τοῦ κυρίως δηλουμένου μεταφέρει τὴν χρῆσιν, καὶ ἐφ᾽ ἕτερον οὐκ ἔχον ὄνομα κύριον) ἔςι παρὰ τῷ ποιητῇ, ὅταν λέγῃ σειρὴν χρυσείην. σειρὰ γὰρ κυρίως ἐπὶ τοῦ σχοινίου τάσσεται. καὶ ὅταν εἴπῃ αἰγείην κυνέην. ἡ μὲν γὰρ περικεφαλαία κέκληται κυνέη παρ᾽ αὐτῷ, ἐπεὶ ἐκ δέρματος κυνὸς γενέσθαι αὐτὴν ἔθος ἦν. ἐνταῦθα δὲ καὶ τὴν ἐξ αἰγὸς δέρματος γινομένην κυνέην καλεῖ.

Μεταφορὰ δὲ (ἥπερ ἐστὶν ἀπὸ τοῦ κυρίως δηλουμένου πράγματος ἐφ' ἕτερον μετενηνεγμένη, μετὰ τῆς ἀμφοῖν ἀναλόγου ὁμοιότητος) καὶ πολλή ἐστι, καὶ ποικίλη παρ' αὐτῷ· οἷόν ἐστιν, Ἧκεν ἀποῤῥήξας κορυφὴν ὄρεος μεγάλοιο. καὶ, Νῆσος τὴν περὶ πόντος ἀπείριτος ἐστεφάνωται· ὃν γὰρ λόγον ἔχει κορυφὴ πρὸς ἄνθρωπον, τοῦτον καὶ ἡ ἀκρώρεια πρὸς τὸ ὄρος· καὶ ὃν ὁ στέφανος πρὸς τοῦτον ὃν περίκειται, τὸν αὐτὸν θάλασσα πρὸς νῆσον. ἀλλὰ τὸ χρήσασθαι τοῖς ὁμοίοις ἀντὶ τῶν κυρίων ὀνόμασιν, εὐειδέστερον, καὶ ἐναργέστερον ποιεῖ τὸν λόγον.

Εἰσὶ δὲ παρ' αὐτῷ μεταφοραὶ ποικίλαι, αἱ μὲν, ἀπὸ ἐμψύχων ἐπὶ ἔμψυχα. οἷον, Φθέγξατο δ' ἡνίοχος νηὸς κυανοπρῴροιο, ἀντὶ τοῦ ναύτης. καὶ, Βῆ δὲ μετ' ἀτρείδην ἀγαμέμνονα ποιμένα λαῶν· ἀντὶ τοῦ βασιλέα. αἱ δὲ, ἀπὸ ἐμψύχων ἐπὶ ἄψυχα, οἷον, — ὑπαὶ πόδα νείατον ἴδης, τὴν ὑπώρειαν. καὶ, οὖθαρ ἀρούρης, τὸ γόνιμον. ἀπὸ δὲ ἀψύχων ἐπὶ ἔμψυχα, οἷον, — σιδήρειον νύ τοι ἦτορ, ἀντὶ τοῦ σκληρόν. ἀπὸ δὲ ἀψύχων ἐπὶ ἄψυχα, οἷον, Σπέρμα πυρὸς σώζων, ἀντὶ τοῦ γόνιμον ἀρχήν. ὥσπερ δὲ ὀνομάτων, οὕτω καὶ ῥημάτων εἰσὶ παρ' αὐτῷ μεταφοραί· οἷον, ἠϊόνες βοόωσιν ἐρευγομένης ἁλὸς ἔξω, ἀντὶ τοῦ ἠχοῦσιν.

Translatio autem (quæ inde nomen sortita est, quod rem à propria significatione in aliam, cum conveniente utriusque rei similitudine transferat) & multa, & varia apud illum est, ut illud,

Contulit huc fracto se magni vertice montis. Et,

Insula, quam pontus circumluit, atque coronat.

Quam enim rationem vertex habet ad hominem, eam & cacumen ad montem: & quam corona ad eum cui imponitur, eandem & mare ad insulam habet. Porrò affinibus pro propriis nominibus utens, orationem non solùm speciosiorem, verumetiam evidentiorem facit.

Sunt autem variæ apud eum metaphoræ, quædam ab animatis ad animata; ut, Cæruleæ navis sic est auriga locutus, pro eo quod est, navita. Item, Ivit ad Atriden pastorem mox populorum. pro eo quod est, regem. Aliæ autem ab animatis ad inanimata; ut, Sub extremum Idæ pedem, hoc est, radices. Item, ubertas agri, id est, fertilitas. Aliæ contrà ab inanimatis ad animata; veluti, ferreum profecto pectus, id est, durum. Postremò ab inanimatis ad inanimata, ut semen ignis servans, hoc est, generationi idoneam originem. Porrò sicuti nominum, ita & verborum translationes apud eum sunt, ut, Littora namque boant, feriente salo, atque procellis. Pro sonant.

ἕτερος

Alius deinde tropus (quæ transumptio vocatur) fit, quando per cognominationem res diversa significatur; ut, Inde velocibus insulis immisit abunde. Insulas enim, quæ propriè appellantur magnificæ, significare vult. Ejusdem namque significantiæ utraque vox Græcis est. Acutum namque illis non solùm velocitatem motus significat, sed etiam figuratè id, quod subtiliter factum est. Istiusmodi & hoc est, Ego autem festinans astiti.

Alius tropus Intellectio vocatur, quando ex eo, quod propriè significatur, aliud quiddam ejusdem generis intelligitur. estque simili modo varius. Aut enim ex toto partem intelligimus; ut, ad murum bene structum boves torridos. Boum namque appellatione, corium, ex quo scuta fieri solent, innuere vult. Aut ex parte totum; ut, hujusmodi autem caput desidero. Siquidem voce capitis, totum hominem significat. Et quando pro pulchra, candidis ulnis præditam, & pro bene armatis, bene ocreatos dicit. Aut ab uno multa; ut quando ita de solo Ulysse dicit, Postquàm sacram Troiæ oppidum devastavit. Neque enim ille solus, sed unà cum aliis Græcis Troiam evertit. Contrà ex multis unum; ut pectora jucunda, pro pectus. Præterea ex specie genus; ut, marmore aspero jacto. Marmor

Ἕτερος τρόπος ἐστὶν ἡ καλουμένη μετάληψις, κατὰ συνωνυμίαν σημαίνουσα πρᾶγμα διάφορον. οἷον, Ἔνθεν δ᾽ αὖ νήσοισιν ἐπιπροέηκε θοῇσι. βούλεται γὰρ σημῆναι τὰς κυρίως ὀξείας λεγομένας νήσους· ἐπεὶ συνωνυμεῖ τὸ θοὸν τῷ ὀξεῖ. ὀξὺ δὲ οὐ μόνον τὸ κατὰ κίνησιν ταχύ ἐστιν, ἀλλὰ καὶ τὸ κατὰ σχῆμα προηγούμενον εἰς λεπτότητα. τοιοῦτόν ἐστι καὶ τὸ, —ἐγὼ δ᾽ ἐθέουσα παρέστην.

Ἄλλος τρόπος συνεκδοχὴ λεγομένη, ἀπὸ τοῦ κυρίως σημαινομένου ἕτερόν τι τῶν ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος ὄντων παριστῶσα. καὶ ἔστιν ὁμοίως ὁ τρόπος οὗτος ποικίλος· ἐκδεχόμεθα γὰρ ἤτοι ἀπὸ τοῦ ὅλου τὸ μέρος, οἷον —πρὸς τεῖχος ἐΰδμητον βόας αὔας· ἀπὸ γὰρ τῶν βοῶν, τὰς βύρσας, ἐξ ὧν ἀσπίδες, δηλοῦν βούλεται. ἢ ἀπὸ μέρους τὸ ὅλον· οἷον, τοίης δ᾽ αὖ κεφαλῆς ποθέω· ἀπὸ γὰρ τῆς κεφαλῆς τὸν ἄνδρα σημαίνει. καὶ ὅταν λέγῃ λευκώλενον τὴν καλὴν, καὶ ἐϋκνήμιδας, τοὺς εὐόπλους. ἢ ἀπὸ ἑνὸς τὰ πολλὰ, ὡς ὅταν εἴπῃ ἐπὶ τοῦ Ὀδυσσέως, —ἐπεὶ Τροίης ἱερὸν πτολίεθρον ἔπερσεν. οὐ γὰρ μόνος, ἀλλὰ σὺν τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι τὴν Τροίαν ἐπόρθησεν. ἀπὸ δὲ τῶν πολλῶν, τὸ ἕν· οἷον, στήθεά θ᾽ ἱμερόεντα, τουτέστι τὸ στῆθος. ἀπὸ δὲ εἴδους γένος, μαρμάρῳ ὀκρυόεντι βαλών. εἶδος γὰρ λίθου

ὁ μάρμαρος. ἀπὸ δὲ γένους τὸ εἶδος, οἷον, Ὄρνιθας γνῶναι, καὶ ἐναίσιμα μυθήσασθαι. καὶ γὰρ οὐ πάντας, ἀλλὰ τοὺς μαντικοὺς ὄρνιθας εἰπεῖν βούλεται. ἀπὸ δὲ τῶν παρεπομένων τὴν πρᾶξιν, οἷον, Πάνδαρος, ᾧ καὶ τόξον ἀπόλλων αὐτὸς ἔδωκεν. ἀπὸ γὰρ τοῦ τόξου τὴν περὶ τὸ τόξον ἐμπειρίαν δηλοῖ. καὶ, Ἑζόμενοι λεύκαινον ὕδωρ. καὶ, Οἱ δὲ πανημέριοι σεῖον ζυγόν. ἀπὸ γὰρ τοῦ συμβαίνοντος, ἐπὶ μὲν τοῦ προτέρου, τὸ ἤλαυνον, ἐπὶ δὲ τοῦ δευτέρου, τὸ ἔτρεχον δηλοῖ. ἀπὸ δὲ τοῦ προηγουμένου τὸ ἀκόλουθον, λῦσε δὲ παρθενικὴν ζώνην. ἀκολουθεῖ γὰρ τούτῳ τὸ διεκόρευσεν. ἀπὸ δὲ τοῦ ἀκολούθου, τὸ προηγούμενον· ὡς ὅταν ἐναρίζειν λέγῃ τὸ φονεύειν, ἀντὶ τοῦ σκυλεύειν.

namque saxi species est. Aut contrà ex genere species; ut, Noscere aves, & idonea dicere multa roganti. Siquidem non quasvis, sed augurales tantùm aves dicere vult. Ad hæc ex adjunctis effectum rei; ut, Pandarus, huic dono dedit arcum Phœbus Apollo. Arcus enim nomine sagittandi peritiam notat. &, Sedentes candidam reddebant aquam. &, Alii verò tota die sandalii lorum movebant. Ex accidenti namque in priori exemplo, remigabant; in posteriori autem, currebant, intelligi debet. Insuper ex præcedenti consequens; ut, Virgineam solvit zonam: ex eo namque sequitur, quod vitiaverit. Contrà ex consequenti præcedens; ut quando pro occidere dicit, exarmare, id est, spoliare.

Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος τρόπος ἡ μετωνυμία, λέξις ἐπ' ἄλλου κυρίως κειμένη, ἄλλο δὲ κατὰ ἀναφορὰν σημαίνουσα. οἷον ἐστι παρ' αὐτῷ, Ἦμος ὅτ' αἰζηοὶ δημήτερα βωλοτομεῦσι. τὸν γὰρ πύρινον καρπὸν δηλοῖ, ἀπὸ τῆς εὑρούσης δήμητρος ὀνομάσας. καὶ ὅταν εἴπῃ, Σπλάγχνα δ' ἄρ' ἐμπείραντες, ὑπείρεχον ἡφαίστοιο. ἐν γὰρ τῷ τοῦ ἡφαίστου ὀνόματι, τὸ πῦρ λέγει. ὅμοιον δέ ἐστι τοῖς εἰρημένοις καὶ τοῦτο, — ὅς κεν ἐμῆς γε χοίνικος ἅπτηται. λέγει γὰρ τὰ ἐμπεριεχόμενα ἐν τῇ χοίνικι.

Est autem & alius tropus Denominatio, quæ fit, quando vox de alia re posita, aliud quiddam secundum relationem significat; ut est apud eum, Ast juvenes terræ Cererem concredere pergunt. Triticeum namque fructum designat, quem sic ab inventrice Cerere denominavit. Et ubi ait, Viscera Vulcanum super, at transfixa tenebant. Vulcani namque voce ignem declarat. Porrò affine jam dictis & hoc est; Qui meam chœnicem attigerit: ea namque quæ in chœnice continentur, innuit.

Præterea & alius tropus, Pronominatio vocatur, & fit, quum epithetum, aut consignificativum, pro proprio nomine accipitur; ut, Æacides Atriden rursus voce petulca Increpuit. Per hæc enim Achillem, & Agamemnonem intelligit. Et rursus, Sis animo fidens Tritonia, filia chara. Et in aliis, Phœbus intonsus; illic enim Minervam, hic verò Apollinem denotat.

Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος τρόπος ἡ ἀντωνομασία, λέξις δι᾽ ἐπιθέτων, ἢ συσσήμων, ὄνομα ἴδιον σημαίνουσα· ὡς ἐν τούτῳ, Πηλείδης δ᾽ ἐξαῦτις ἀταρτηροῖς ἐπέεσσιν Ἀτρείδην προσέειπε. δηλοῖ γὰρ διὰ τούτων τόν τε ἀχιλλέα, καὶ τὸν ἀγαμέμνονα. καὶ πάλιν, Θάρσει τριτογένεια, φίλον τέκος. καὶ ἐν ἄλλοις, Φοῖβος ἀκερσεκόμης· τὸ μὲν γὰρ, τὴν ἀθηνᾶν· τὸ δὲ, τὸν ἀπόλλωνα δηλοῖ.

Est & Antiphrasis, vox quæ contrarium, quàm præ se fert, significat; ut in hoc, Hos ubi conspexit, non est lætatus Achilles. Contrarium enim dicere vult, nempe quod his conspectis indoluerit.

Ἔστι καὶ ἡ ἀντίφρασις λέξις, τὸ ἐναντίον ἢ τὸ παρακείμενον σημαίνουσα· ὡς ἐν τούτῳ, Οὐδ᾽ ἄρα τώγε ἰδὼν γήθησεν ἀχιλλεύς· βούλεται γὰρ εἰπεῖν τὸ ἐναντίον, ὅτι ἰδὼν αὐτοὺς ἐλυπήθη.

Est & Emphasis, quæ animi cogitatione vehementiam dicto addit; ut, Ast in equum descendentes, quem struxerat Epeus. Dum enim inquit, descendebamus, equi magnitudinem declarat. Simile autem & illud est, Totus vero gladius sanguine incaluit: per hoc enim majorem emphasin ostendit, quod ait ensem adeò sanguine tinctum fuisse, ut incaluerit. Hujusmodi quidem tropi (qui sic vocantur) ab Homero ficti sunt.

Ἔστι καὶ ἡ ἔμφασις, ἥπερ δι᾽ ὑπονοίας ἐπίτασιν τοῦ λεγομένου παρίστησιν· οἷον, Αὐτὰρ ὅτ᾽ εἰς ἵππον κατεβαίνομεν, ὃν κάμ᾽ ἐπειός· ἐν γὰρ τῷ κατεβαίνομεν τὸ μέγεθος τοῦ ἵππου ἐμφαίνει. ὅμοιον δὲ κἀκεῖνο. Πᾶν δ᾽ ὑπεθερμάνθη ξίφος αἵματι. καὶ γὰρ ἐν τούτῳ παρέχει μείζονα ἔμφασιν, ὡς βαπτισθέντος οὕτω τοῦ ξίφους, ὥς τε θερμανθῆναι. τοιοίδε μὲν οἱ τῶν λεγομένων τρόποι ὑπὸ ὁμήρου πεποιημένοι.

Videamus autem & constructionis mutationes, quæ figuræ appellantur, num & has Homerus primitus invenerit. Porrò figura est sermo à communi consuetudine recedens,

Ἴδωμεν δὲ καὶ τὰς τῆς συντάξεως ἐκτροπὰς, τὰ καλούμενα σχήματα, εἰ καὶ ταῦτα πρῶτος ὅμηρος ὑπέδειξε. τὸ δὲ σχῆμα, ἐστὶ λόγος ἐξηλλαγμένος τοῦ ἐν ἔθει,

κατά τινα πλάσιν, κόσμου ἢ χρείας χάριν. κάλλος μὲν γὰρ τοῖς λόγοις περιτίθησι διὰ τῆς ποικιλίας, καὶ μεταβολῆς τοῦ λόγου, καὶ σεμνοτέραν ἀπεργάζεται τὴν φράσιν· χρείαν δὲ εἰς τὸ ἐξᾶραι, καὶ ἐπιτεῖναι τὰς ποιότητας καὶ δυνάμεις τῶν πραγμάτων.

Τῶν δὲ σχημάτων, τὰ μὲν κατὰ πλεονασμὸν ποιεῖ· ἐνίοτε μὲν διὰ τὸ μέτρον (ὡς ἐν τούτῳ, Χρυσοῦ δὲ σήσας ὀδυσσεὺς δέκα πάντα τάλαντα· τὸ γὰρ πάντα μηδὲν συντελοῦν ἔγκειται) ἔςι δὲ ὅτε κόσμου χάριν, Ἦ μάλα δὴ τέθνηκε μενοιτίου ἄλκιμος υἱός. τὸ γὰρ μάλα πλεονάζει κατὰ συνήθειαν ἀττικήν.

Ἄλλοτε δὲ διὰ πλειόνων λέξεων τὸ σημαινόμενον ἀποδίδωσιν, ὃ καλεῖται περίφρασις· ὡς ὅταν λέγῃ, υἷας ἀχαιῶν τοὺς ἀχαιούς· καὶ βίην ἡρακλείην, τὸν ἡρακλέα.

Καὶ τὰ τοιαῦτα δὲ κατὰ ἐναλλαγὴν σχηματίζει, τὴν εἰθισμένην τάξιν ἀναςρέφων. καὶ ἤτοι ἐν μέσῳ λέξιν ἐντιθεὶς, ὃ καλεῖται ὑπερβατόν· ὡς ἐν τούτῳ, Αἱματόεις, ὡς τίς τε λέων κατὰ ταῦρον ἐδηδώς· ἀντὶ τοῦ, λέων ταῦρον κατεδηδώς. καὶ λέξιν μὲν οὕτως ὑπερβιβάζει. ἐνίοτε δὲ καὶ ὅλον λόγον· ὡς ἐν τούτῳ, — ἀργεῖοι δὲ μέγ' ἴαχον· ἀμφὶ δὲ

ornatus, seu utilitatis gratia, secundum quandam fictionem mutatus. Dicendi namque varietas, orationem non solùm venustiorem, sed etiam stylum graviorem efficit. Utilis autem est, quod rerum & qualitatem ac vim extollit, intenditque.

Inter schemata autem pleonasmo nonnunquam metri causa utitur; ut in hoc, Auri autem appendens Ulysses decem tota talenta; nam vox Tota nihil ad sensum faciens, adjicitur. Est etiam quando ornatus causa fit; ut, Certe admodum mortuus est Menœtii strenuus filius, dictio namque Valde, Attica consuetudine abundat.

Nonnunquam verò pluribus dictionibus significatum refert; quæ figura Circuitio appellatur; ut, quum dicit, Filios Achivorum, pro Achivos; & vim Herculeam, id est, Herculem. Talia vero per mutationem figuratè dicit, dum consuetam structuram invertit. Et quidem dictionem in medio interponit, quæ figura Transgressio vocatur, ut in hoc, Haud secus atque leo de taurum pascit obesum. pro eo quod est, leo taurum devoravit, ac dictionem quidem sic transgreditur. Aliquando vero totam orationem; ut in hoc, Filii Achivorum clamant, ac personat

νῆες

omne Navigium, vocem dum tollit Achiva juventus, Applaudens verbis, quæ fecit divus Ulysses. Ordo namque est, Achivi multum clamabant, divini Ulyssis orationem commendantes.

νῆες Σμερδαλέον κονάβησαν ἀϋσάντων ὑπ' ἀχαιῶν, Μῦθον ἐπαινήσαντες ὀδυσσῆος θείοιο. τὸ δὲ ἑξῆς ἐςὶν, ---- ἀργεῖοι δὲ μέγ' ἴαχον μῦθον ἐπαινήσαντες ὀδυσσῆος θείοιο.

Ejusdem speciei figura est, quæ Interpositio vocatur; & fit, quando extrinsecus quædam nihil ad institutum pertinentia interferuntur, quæ & si quis eximat, tamen constructioni nihil decedit, ut est illud. Juro per hoc sceptrum, quod nec folia ulla, nec ullos Ramos producet, postquam trunco illud ademptum, Florescet neque enim, quod ferrum rasit acutum. & cætera, quæ de sceptro dicit. Tandem principio quadrans, infert, Certe olim cupiet Peliden turba Pelasga.

Τοῦ δ' αὐτοῦ εἴδους ἔχεται καὶ ἡ καλουμένη παρεμβολὴ, ὅταν ἔξωθέν τινα μηδὲν προσήκοντα τοῖς προκειμένοις ἐμβάληται, ἃ κἂν ἐξέλῃ τις, οὐδὲν τῆς συντάξεως ἀφαιρεῖ· οἷόν ἐςι, Ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον, τὸ μὲν οὔποτε φύλλα καὶ ὄζους φύσει, ἐπειδὴ πρῶτα τομὴν ἐν ὄρεσσι λέλοιπεν, Οὐδ' ἀναθηλήσει· περὶ γάρ ῥά ἑ χαλκὸς ἔλεψε. καὶ τὰ ἑξῆς, ὅσα περὶ τοῦ σκήπτρου λέγει· εἶτα ἐπιφέρει τὸ ἀκόλουθον τῇ ἀρχῇ. Ἦ ποτ' ἀχιλλῆος ποθὴ ἵξεται υἷας ἀχαιῶν.

Est autem apud eum & Pallilogia, hoc est, repetitio alicujus partis orationis, aut plurium dictionum, quæ repetuntur, quæ figura & Reduplicatio vocatur, ut est, Huic adversus ero, quamvis sit flammea dextra, Flammea dextra siet, vis ignea, denique ferri. Aliquando vero interferuntur alia quædam, & eadem rursus repetuntur, ut in hoc, Ille quidem Æthiopas adiit, procul inde colentes, Æthiopas didicit postremos hic populorum. Porrò figura hæc non solum dicentis affectum decla-

Ἔςι παρ' αὐτῷ καὶ ἡ παλλιλογία, ἐπανάληψις οὖσα μέρους τινὸς λόγου, ἢ πλειόνων λέξεων ἐπαναλαμβανομένων, ὃ καὶ ἀναδίπλωσις καλεῖται· οἷόν ἐςι, Τοῦ δ' ἐγὼ ἀντίος εἶμι, καὶ εἰ πυρὶ χεῖρας ἔοικεν· Εἰ πυρὶ χεῖρας ἔοικε, μένος δ' αἴθωνι σιδήρῳ. ποτὲ δὲ παρεντιθεμένων ἄλλων τινῶν, καὶ τῶν αὐτῶν πάλιν ἀντιλαμβανομένων. ὡς ἐν τῷ· Ἀλλ' ὁ μὲν αἰθίοπας μετεκίαθε τηλόθ' ἐόντας, Αἰθίοπας τοὶ διχθὰ δεδαίαται ἔσχατοι ἀνδρῶν. ἔςι δὲ τὸ σχῆμα κίνησιν ἐμφαῖ-

νον

νον τοῦ λέγοντος, καὶ ἅμα κινοῦν τὸν ἀκροατήν.

rat, ſed etiam auditorem movet.

Τοῦ αὐτοῦ γένους ἐςὶ καὶ ἡ ἐπαναφορὰ, ὅταν ἐν ἀρχῇ πλειόνων κώλων ταυτὸν μόριον ἐπαναλαμβάνηται· τούτου δὲ παράδειγμα παρὰ τῷ ποιητῇ, Νιρεὺς δ' αὖ σύμηθεν ἄγε τρεῖς νῆας ἐΐσας, Νιρεὺς ἀγλαΐης υἱὸς, χαροποῖό τ' ἄνακτος, Νιρεὺς ὃς κάλλιςος ἀνὴρ ὑπὸ ἴλιον ἦλθεν. καὶ ἔςιν ὁμοίως τὸ σχῆμα οἰκειότατον κινήσεως καὶ ἐυεπίας.

Ejuſdem generis eſt & Relatio, cum ab initio plurium membrorum eadem particula repetitur, cujus exemplum apud poëtam hoc eſt, Nireus deinde rates ex Syma tres agit æquas, Nireus Aglaiæ natus, Charopique potentis, Nireus, ad Troiam quo non formoſior alter. Eſtque ſimiliter & hæc figura affectui movendo, & ſuaviloquentiæ perquam familiaris.

Ἔςι παῤ αὐτῷ καὶ ἡ ἐπάνοδος, ἥπέρ ἐςιν ὅταν δύο πράγματα, καὶ ὀνόματα προτιθείς τις, μήπω τοῦ νοῦ πέρας ἔχοντος, ἐπανίῃ ἐφ' ἑκάτερον τῶν ὀνομάτων, ἀποδιδοὺς τὸ τῆς διανοίας ἐλλιπές· ὡς ἐν ἐκείνῳ, Ἄρης τε βροτολοιγὸς, ἔρις τ' ἄμοτον μεμαυῖα. Η μὲν ἔχουσα κυδοιμὸν ἀναιδέα δηϊοτῆτος. Ἄρης δ' ἐν παλάμῃσι πελώριον ἔγχος ἐνώμα. ἔργον δὲ τοῦ σχήματος, ποικιλία καὶ σαφήνεια.

Eſt præterea apud eum & Regreſſio, quæ fit, quando duas res & nomina proponens aliquis, ſenſu nondum finito, ad utrumque nominum redit, ac ſententiæ defectum complet, ut in illo, Mars homicida, dea & contentio litigioſa, Hæc etiam turbas ciet, ac hoſtilia multa, Ille autem manibus prægrandem concutit haſtam. Officium autem ſchematis iſtius eſt, orationem variegatam & perſpicuam reddere.

Ὑπάρχει δὲ ὁμοιοτέλευτον σχῆμα παῤ αὐτῷ, ἐν ᾧ τὰ κῶλα εἰς ὁμοίας τῶν ἤχων λέξεις τελευτᾷ, τὰς αὐτὰς συλλαβὰς ἐν τοῖς πέρασιν ἔχοντα, οἷόν ἐςι, Χρὴ ξεῖνον παρεόντα φιλεῖν, ἐθέλοντα δὲ πέμπειν. καὶ ἐν ἐκείνῳ, Οὔλυμπόνδ', ὅθι φασὶ θεῶν ἕδος ἀσφαλὲς αἰεὶ Ἔμμεναι, οὔτ' ἀνέμοισι τινάσσεται, οὔτέ ποτ' ὄμβρῳ Δεύεται, οὔτε χιὼν ἐπιπίλ-

Ad hæc ſchema apud illum eſt, Similiter deſinens, in quo membra in dictiones ſono ſimiles deſinunt, eaſdemque in fine ſyllabas habent, ut eſt, Præſentem hoſpitio accipies, mittes abeuntem. Et in illo, Fertur olympus, ubi ſedes ſiet alta deorum, Nec vento, pluviæque ſiet penetrabilis unquam, Quem ſuper alta cadat nec nix, ſed lucidus aër Panditur, hunc itidem ſplendor ſuper e-

micat albus. Quando verò in nomina, quæ ſimiliter declinantur, periodi ſeu membra deſinunt, idque in eodem caſu fit, Similiter cadens propriè appellatur, ut eſt, Gens ut apum ſi quando frequens venit, atque cavernis Egreditur, ſemper veniente examine magno. Prædicta vero, & his ſimilia, multum gratiæ & voluptatis orationi addunt. Cæterum Homerus ſpecimen induſtriæ ſuæ circa compoſitionem dedit, quod ſæpenumero duabus etiam figuris in iiſdem verſibus eſt uſus, nempe Epanaphora, & Similiter deſinente, ut in illo, Belle quiſque acuat telum, bellè & ſibi ſcutum Ponat, & inde ſuis det pabula grata caballis.

Sub his illud ſchema continetur, quod Compar appellatur, fitque ex duobus, aut pluribus membris, pares inter ſe dictiones habentibus. Hujus vero Homerum primum authorem eſſe conſtat, dicit enim inter cætera, Veriti quidem ſunt abnuere, timuerunt autem ſuſcipere. Quod vero & hæc figura multum ornatus in dicendo habeat, nemini obſcurum eſt.

Porrò eandem gratiam & Agnominatio habet, quando præter nomen de quo agitur, aliud ei ſimile, ſtatim modico ſpatio ſubjungitur, ut eſt, Non ſiquidem hoc valuit vali-

ναται· ἀλλὰ μάλ' αἴθρη Πέπταται ἀνέφελος, λευκὴ δ' ἐπιδέδρομεν αἴγλη. ὅταν δὲ εἰς ὀνόματα ὁμοίως κλινόμενα λήγωσιν αἱ περίοδοι, ἢ τὰ κῶλα, καὶ ταῦτα εἰς πτώσεις ὁμοίας, ὁμοιόπτωτον τοῦτο ἰδίως ὀνομάζεται. οἷόν ἐστιν, Ἠΰτ' ἔθνεα εἶσι μελισσάων ἀδινάων, Πέτρης ἐκ γλαφυρῆς αἰεὶ νέον ἐρχομενάων. τὰ δὲ εἰρημένα, καὶ τὰ τοιαῦτα μάλιστα, προστίθησι τῷ λόγῳ χάριν καὶ ἡδονήν. δεῖγμα δὲ τῆς περὶ σύνθεσιν φιλοτεχνίας, ὅτι καὶ πολλάκις καὶ δυσὶ σχήμασιν ἐν τοῖς αὐτοῖς ἔπεσι κέχρηται, τῇ τε ἐπαναφορᾷ καὶ τῷ ὁμοιοτελεύτῳ, ὡς ἐν ἐκείνῳ, Εὖ μέν τις δόρυ θηξάσθω, εὖ δ' ἀσπίδα θέσθω. Εὖ δέ τις ἵπποισι δεῖπνον δότω ὠκυπόδεσσι.

Τούτων ἔχεται κἀκεῖνο τὸ σχῆμα τὸ καλούμενον πάρισον. ὃ γίνεται ἐκ δυοῖν, ἢ πλειόνων κώλων, ἴσως ἀλλήλαις τὰς λέξεις ἐχόντων· καὶ τοῦτο δὲ πρῶτος Ὅμηρος ἐποίησεν, εἰπὼν, Αἴδεσθεν μὲν ἀνήνασθαι, δεῖσαν δ' ὑποδέχθαι. καὶ πάλιν, Μηνιθμὸν μὲν ἀποῤῥίψαι, φιλότητα δ' ἑλέσθαι. καὶ τοῦτο δὲ ὅτι πολὺν ἔχει τῆς φράσεως κόσμον, εὔδηλον.

Τῆς δὲ ὁμοίας χάριτος ἔχεται καὶ ἡ παρονομασία, ὅταν παρὰ τὸ προκείμενον ἕτερον ὄνομα ἐμφερὲς τεθῇ εὐθὺς κατὰ σύμμετρον διάστημα· οἷόν ἐστιν, Οὐδὲ γὰρ οὐδὲ Δρύαντος παῖς, κρατε-

ρὸς

ρὸς Λυκόεργος. καὶ ἐν ἄλλῳ, Τῶν ἦτοι πρόθοος θοὸς ἡγεμόνευεν.

Καὶ τὰ μὲν προειρημένα, ἤτοι κατὰ πλεονασμὸν, ἢ κατά τινα ποιὰν πλάσιν σχηματίζεται· ἄλλα δὲ κατὰ ἔνδειαν λέξεως. ὧν ἐστιν ἡ καλουμένη ἔλλειψις, ὅταν καὶ ἄνευ τοῦ ῥηθῆναί τινα λέξιν, ἐκ τῶν προειρημένων ἡ διάνοια φαίνηται· οἷόν ἐστι, Δώδεκα δὲ σὺν νηυσὶ πόλεις ἀλάπαξ' ἀνθρώπων, Πεζὸς δ' ἕνδεκα φημί. λείπει γὰρ τὸ ἀλαπάξαι, νοεῖται δὲ ἐκ τῶν προειρημένων. κἀκεῖνο δὲ λέγεται κατὰ ἔλλειψιν, Εἷς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης. ἐνδεῖ γὰρ τὸ ἐστί. καὶ, Ὢ πόποι, ἦ μοι ἄχος μεγαλήτορος Αἰνείαο. λείπει γὰρ τὸ πάρεστιν, ἢ συμβέβηκεν, ἤ τι τοιοῦτον.

Τοιοῦτόν ἐστι καὶ τὸ ἀσύνδετον, ὁπόταν ἐξαίρωνται οἱ σύνδεσμοι οἱ συνδέοντες τὴν φράσιν· ὅπερ οὐ μόνον τάχους, ἀλλὰ καὶ ἐμφάσεως παθητικῆς χάριν γίνεται· οἷόν ἐστι καὶ τοῦτο, Ἤομεν ὡς ἐκέλευες ἀνὰ δρυμὰ φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ, Εὕρομεν ἐν βήσσῃσι τετυγμένα δώματα Κίρκης. ἐν τούτοις γὰρ ὁ καὶ σύνδεσμος ἐξῄρηται, τὸν τάχιστον τρόπον τῆς ἀπαγγελίας ζητοῦντος τοῦ λέγοντος.

Ἔστιν ἐν τοῖς σχήμασι καὶ τὸ καλούμενον ἀσύντακτον, ὃ καὶ ἀλλοίωσις καλεῖται, ἐπειδὰν ἡ

dus rex ille Lycurgus. Et in alio, Quis celer accelerans ductorem præbet amicum.

Cæterum prædicta aut per pleonaſmum, aut per alium quempiam ſchematiſmum figuratè dicuntur, alia vero juxta dictionis neceſſitatem. quorum è numero & hæc figura eſt, quæ defectus appellatur, quando (etiam omiſſa aliqua dictione) ſenſus ex prædictis patet, ut eſt, Navibus exciſſe urbes hominum duodenas, Undenas ſed enim affirmo cum Marte pedeſtri. Deeſt enim vaſtaſſe, intelligitur autem ex prædictis. Illud etiam per defectum dicitur, Una avis, auſpicium, patriam defendere charam. Deeſt enim verbum, eſt, &, Eheu magnanimi dolor Æneæ mihi certe. Subauditur enim, adeſt, ſeu accidit, aut ſimile quiddam.

Hujuſmodi eſt & diſſolutio, quando conjunctiones locutionem conjungentes, tolluntur. Quod non ſolum celeritatis, ſed etiam emphaſeos affectu plenæ gratia fit, quemadmodum illud, Ivimus in querceta velut modo ivit Ulyſſes, Ædiculas Circæ deprendimus hic fabrefactas. In his enim, &, conjunctio ſublata eſt, dum is qui dicit, breviſſimum enunciationis modum quærit.

Eſt inter ſchemata etiam id, quod incongruum, ſeu variatio appellatur, & fit, dum conſueta ſtructura mutatur, & varia red-

συνήθης

ditur. in hoc ut oratio à vulgari constructione discedens, eò majorem gratiam ac elegantiam habeat, ita tamen ut illius ordo quiddam proprium habeat, ad quod referatur.

συνήθης τάξις ἀλλοία γένηται· καὶ ἔστι ποικίλη ἕνεκα τοῦ κόσμου, ἢ χάριν ἐμποιεῖ τοῖς λόγοις, τῆς μὲν συνήθους τάξεως οὐ δοκούσης ἀκολουθεῖν, ἐπί τι δὲ ἴδιον ἀναφορᾶς ἐχούσης ἀκολουθίαν.

Contingit autem sæpenumero, ut nominum genera commutentur, ut est illud, Inclytus Hippodamia, pro inclyta. Et, fœmininus Eersa, pro fœminea. Veteribus namque familiare fuit, masculinis pro fœmininis, tanquam potioribus & vehementioribus, uti. Nec vero inconc.nnè, citraque rationem hoc fecerunt. sed quando adjectivo nomine utendum fuit, quod extra corpus erat, de quo mentio fiebat. Illa namque circa corporis dotes versantur, magnus magna, pulcher pulchra, & istiusmodi. Hæc autem ad animi bona pertinent, ut gloriosus, fortunatus. Atque hæc etiamnum in compositione ambigua sunt. Etenim in universum omnia composita utrique generi communia sunt. Ad hæc quando simul masculino & fœminino nomini verbum, seu participium infertur, ibi tum masculinum prævalet, ut in hoc, Virgineum decus, ac juvenes puerilia curant.

Συμβαίνει δὲ πολλαχῶς ἐπὶ τὰ γένη τῶν ὀνομάτων ἐναλλασσομένων, οἷόν ἐστι τὸ, κλυτὸς Ἱπποδάμεια, ἀντὶ τοῦ κλυτή. καὶ, θῆλυς ἐέρση, ἀντὶ τοῦ θήλεια. σύνηθες γὰρ ἦν τοῖς παλαιοῖς, χρῆσθαι τοῖς ἀρσενικοῖς καὶ ἀντὶ τῶν θηλυκῶν, ὡς κρείττοσι καὶ δυνατωτέροις· οὐκ ἀμέτρως μέντοι, οὐδ' ἀλόγως, ἀλλ' ὅταν δέῃ χρῆσθαι ὀνόματι ἐπιθέτῳ, ἐκτὸς ὄντι τοῦ σώματος περὶ οὗ ἐστιν ὁ λόγος. ἐκεῖνο μὲν γάρ ἐστι περὶ τὸ σῶμα, ὁ μέγας, ἡ μεγάλη, ὁ καλὸς, ἡ καλὴ, καὶ τὰ τοιαῦτα· ἐκτὸς δὲ, οἷον ἔνδοξος, εὐτυχής. καὶ ἔτι ταῦτα διὰ τὸ σύνθετον ἐπαμφοτερίζει· καὶ γὰρ καθολικῶς πάντα τὰ σύνθετα κοινά ἐστιν ἑκατέρου γένους. καὶ ὅταν κοινῶς ἀρρενικῷ, καὶ θηλυκῷ ὀνόματι ἐπιφέρηται ῥῆμα, ἢ μετοχὴ, τὸ ἀρρενικὸν ἐπικρατεῖ, ὡς ἐν τούτῳ, Παρθενικαί δε καὶ ἠΐθεοι ἀταλὰ φρονέοντες.

Quædam etiam præter dialectorum proprietatem, seu morem tum consuetum, diversimode ab eo dicuntur, ut est, Ipse habet egregios valde, longosque columnas.

Τινὰ δὲ καὶ παρὰ τὴν τῶν διαλέκτων ἰδιότητα, ἢ τὴν τότε συνήθειαν, λέγεται διαφόρως· οἷόν ἐστιν, —ἔχει δέ τε κίονας αὐτὸς Μακράς.

Πολ-

Πολλάκις δὲ καὶ μέτρου χάριν ἐναλλάσσει τὰ γένη· ὡς ἐν τούτῳ, Δῶρόν τοι καὶ ἐγὼ τέκνον φίλε τοῦτο δίδωμι. τὸ μὲν γὰρ τέκνον, οὐδέτερον ὄνομα, ἐπήνεγκε δὲ ἀρσενικὸν τὸ φίλε, πρὸς τὸ πρόσωπον ἀποτείνας τὸν λόγον. ὅμοιόν ἐστι καὶ τὸ ἀπὸ τῆς διώνης πρὸς τὴν ἀφροδίτην εἰρημένον. Τέτλαθι τέκνον ἐμὸν, καὶ ἀνάσχεο κηδομένη περ. τῆς δὲ αὐτῆς ἀναλογίας κἀκεῖνο ἔχεται, Ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ θηβαίου τειρεσίαο Σκῆπτρον ἔχων. τὸ γὰρ ἔχων, οὐ πρὸς τὴν ψυχὴν, ἀλλὰ πρὸς τὸ γένος τοῦ σώματος (τουτέστι πρὸς τὸν τειρεσίαν) ἥρμοσε. πολλάκις γὰρ οὐ πρὸς τὸν λόγον, ἀλλὰ πρὸς τὸ σημαινόμενον ποιεῖται τὴν ἀπάντησιν· ὡς ἐν τούτῳ. Πᾶσιν ὀρίνθη θυμὸς, ἐκίνηθεν δὲ φάλαγγες, Ἐλπόμενοι παρὰ ναῦφιν ἀμύμονα πηλείωνα. τὸ γὰρ ἐλπόμενοι οὐχ' αἱ φάλαγγες, ἀλλ' οἱ ἄνδρες, ἐξ ὧν αἱ φάλαγγες συνιστᾶσι.

Καὶ κατ' ἄλλον δὲ τρόπον τὰ γένη ἐξαλλάσσει· ὡς ὅταν εἴπῃ, —νεφέλη δέ μιν ἀμφιβέβηκε Κυανέη. τὸ μὲν οὔποτε ῥοθεῖ. ἐπεὶ γὰρ συνωνύμως λέγεται νεφέλη καὶ νέφος, προειπὼν τὴν νεφέλην, ἐπηνέγκε τὸ οὐδέτερον νέφος. ὅμοια δ' ἐστὶ τούτῳ κἀκεῖνα τὰ ἔπη, Τῶν δ' ὥς τ' ὀρνίθων πετεηνῶν ἔθνεα πολλὰ, Χηνῶν, ἢ γεράνων, ἢ κύκνων δουλιχοδείρων,

Sæpenumero autem & metri causa, genera commutat, sicuti in hoc, Dono tibi hoc donum, mi quam charissime natum. Siquidem τέκνον, id est, fili, nomen neutrius generis est, cui adjectivum masculinum, chare, intulit, dum vocem ad personam refert. Simile est & illud, quod à Dione ad Venerem dicitur, Natum jam tolerato meum, ac perferto dolores. Ejusdem autem proportionis & illud est, Tiresiæ advenit Thebani vatis imago, Sceptra tenens. Participium namque ἔχων, id est, tenens, non ad umbram, sed ad genus corporis; hoc est, ad ipsum Tiresiam accommodavit. Sæpe enim non ad vocem, sed ad sensum respicit, ut in hoc, Omnibus est animus motus, motæque phalanges. Æaciden cupiunt, qui ad naves desidet altas. Non enim phalanges, sed viri, unde illæ constant, Achillem desiderabant.

Præterea & secundum aliam mutationem, genera permutat, ut quum dicit, Cærula contexit nebula hunc, immobile perstans Hocce quidem. Quum enim nebula & nubes ejusdem significationis sint, & modo de nebula locutus esset, νέφος, quod neutrius generis apud Græcos est, intulit. Similia autem huic & illa carmina sunt, Ut volucrum istarum volitant examina multa, (Strymoniæ

Ἔνθα

que grues, anser, colloque superbus Albus olor) gaudentes alis hinc inde volant quum. Etenim quum generale avium nomen in neutro genere præmisisset, ac deinde illarum species in masculino subjunxisset, rursus neutraliter infert, nempe cum strepitu desidentium, reddens videlicet id, quod generali avium nomini familiare est.

Non solum autem genus, sed & numerum poeta sæpiculè commutat, dicens, Turba rates Græcas adeunt, permagna frequensque. Singulari enim supposito, plurale appositum subdidit, dum videlicet sensum magis quàm vocem respicit. Siquidem vox multitudo, appellatione quidem singularis numeri est, multos autem in se complectitur.

Simile autem à contrario est, quando præcedente plurali, singulare appositum infertur, ut in hoc, Pectora magna gerunt, volitatque per aëra cunctus. Vox enim πᾶς, omnis, singularis numeri est; dum autem ad multitudinem refertur, idem pollet, quod omnes. Eandem schematis formam & illud habet, Hi Pylon attingunt, Neleia mœnia clara, Hi maris ad littus rem divinam faciebant. Pylii namque intelliguntur.

Fit apud eum & casuum mutatio, ut quum nominativus & vocativus in talibus commutantur, Hoc facit infelix A-

Ἔνθα καὶ ἔνθα ποτῶνται ἀγαλλόμεναι πτερύγεσσι. προθεὶς γὰρ οὐδετέρως τὸ γενικὸν τῶν ὀρνίθων ὄνομα, εἶτα, θηλυκῶς εἰπὼν τὰ εἰδικὰ, ἐπηνέγκε πάλιν οὐδετέρως τὸ κλαγγηδὸν προκαθιζόντων, ἀποδιδοὺς τὸ οἰκεῖον τῷ γενικῷ ὀνόματι τῶν ὀρνίθων.

Ἅμα δὲ τῷ γένει, καὶ τοὺς ἀριθμοὺς ἐναλλάσσει πολλάκις ὁ ποιητὴς, λέγων, Ἡ πληθὺς ἐπὶ νῆας ἀχαιῶν ἀπονέοντο, προθεὶς γὰρ ἑνικὸν, ἐπήγαγε τὸ πληθυντικὸν, δηλονότι πρὸς τὸ σημαινόμενον ἀναφέρων. ἐπειδήπερ ἡ πληθὺς τὴν μὲν προσηγορίαν ἐςὶν ἑνικὸν, πολλοὺς δ' ἐν αὐτῷ περιείληφεν.

Ἐκ τοῦ ἐναντίου δέ ἐςι τὸ ὅμοιον, ἐπειδὰν προτεθέντος τοῦ πληθυντικοῦ τὸ ἑνικὸν ἐπενεχθῇ· ὡς ἐν τούτῳ. — οἱ δ' ἄλκιμον ἦτορ ἔχοντες, Πρόσσω πᾶς πέτεται. τὸ γὰρ πᾶς, τῷ λόγῳ ἑνικόν ἐςι, τέτακται δὲ ἐπὶ πλήθους, ἴσον δυνάμενον τῷ πάντες. τῆς δὲ αὐτῆς τοῦ σχήματος ἰδέας ἐςὶ κἀκεῖνο, Οἱ δὲ πύλον νηλῆος ἐϋκτίμενον πτολίεθρον Ἷξον· τοὶ δ' ἐπὶ θινὶ θαλάσσης ἱερὰ ῥέζον. νοοῦνται γὰρ οἱ πύλιοι.

Περὶ δὲ τὰς πτώσεις γίνεται ἀλλοίωσις παρ' αὐτῷ, εὐθείας μὲν καὶ κλητικῆς ἐναλλασσομένης, ἐν τοῖς τοιούτοις, Αὐτὰρ ὁ

αὖτε θυέστ' ἀγαμέμνονι λεῖπε φορῆναι. καὶ, νεφεληγερέτα ζεύς. καὶ, Δὸς φίλος. οὐ γάρ μοι δοκέεις ὁ κάκιστος ἀχαιῶν. γενικῆς δὲ καὶ δοτικῆς, ἐν τοῖς τοιούτοις, Τρωσὶ μὲν προμάχιζεν ἀλέξανδρος θεοειδής· ἀντὶ τοῦ τρώων. καὶ ἐκ τοῦ ἐναντίου, Ἡ δ' αὐτοῦ τετάνυστο περὶ σπεῖος γλαφυροῖο· ἀντὶ τοῦ περὶ σπέει. καὶ τούτων δέ ἐστιν ἡ αἰτία αὕτη, ὅτι συγγένειαν τινὰ ἐδόκουν ἔχειν πρὸς ἀλλήλας ἥτε εὐθεῖα, καὶ αἰτιατικὴ, καὶ κλητική. διὸ καὶ ἐν τοῖς οὐδετέροις εἰσὶν αἱ αὐταὶ, καὶ ἐν πολλοῖς τῶν ἀρρενικῶν, καὶ θηλυκῶν, ἥτε εὐθεῖα, καὶ ἡ αἰτιατικὴ, καὶ ἡ κλητικὴ ἡ αὐτή ἐστιν. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γενικὴ πρὸς τὴν δοτικὴν ἔχει τινὰ συγγένειαν. ταῦτα δὲ ἐν τοῖς δυικοῖς ἀριθμοῖς ἐπὶ πάντων τῶν ὀνομάτων εὑρίσκεται. ὅθεν εἰκότως παρὰ τὴν συνήθειαν τὰς πτώσεις ἐναλλάσσει. ἐνίοτε δὲ καὶ λόγους ἐστὶν εὑρεῖν τῆς ἐξαλλαγῆς, ὡς ἐν τῷ, --- ἐφιστάμενοι πεδίοιο. καὶ τὸ, --- διέπρησσον πεδίοιο, ἴσον τῷ ἐπέρων διὰ τοῦ πεδίου.

Εὖ δὲ ἔχει παρ' αὐτῷ ἡ τῶν πτώσεων μεταβολὴ ἐν ἀρχῇ ἑκατέρων τῶν ποιήσεων· ἐν αἷς προθεὶς τὴν αἰτιατικὴν, ἐπήνεγκε τὴν εὐθεῖαν, εἰπὼν, Μῆνιν ἄειδε θεὰ, ἣ μυρί' ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε, καὶ, Ἄνδρα μοι ἔννεπε μοῦσα πολύτροπον, ὃς μάλα πολλὰ Πλάγχθη.

gamemnona ferre Thyestes. Et, Nubium congregator Jupiter. Et, Da mihi charus, & haud deterrimus inter Achivos. Genitivus autem & dativus in hujusmodi mutatur, Prima acie certat Phrygibus Paris optimus ille. Pro eo quod est, Phrygum. Et contrà, Hæc extenta jacet juxta speluncam cavata. Pro circa speluncam. Atque mutationis istius causa est, quod nominativus, accusativus, & vocativus quandam inter se cognationem habere videantur, propterea quod nomina neutri generis, & pleraque masculina, ac fœminina, tres istos similes casus habeant. Similiter autem & genitivus cum dativo quandam affinitatem habet, idque in duali omnium vocum numero deprehenditur. Quo fit, ut & Homerus casus haud immeritò præter consuetudinem mutet. Nonnunquam vero & rationes est invenire istius mutationis, ut in hoc, Scientes campi. &, Pertransibant campum, perinde namque est, ac si diceres, transibant per campum.

Belle autem & casuum permutatio apud illum habet, in utriusque poëmatis exordio, in quibus accusativo præposito, rectum intulit, dicens. Iram pande Dea, &c. Magnorum fuerat quæ causa dolorum. Et, Dic mihi Musa virum versutum, qui mala multa Sustinuit.

Ἔστι

Est etiam quando genitivo rectum infert, ceu in isto, Horum nunc homines qui sunt.

Ἔστι δὲ ὅτε τῇ γενικῇ τὴν εὐθεῖαν ἐπιφέρει, ὡς ἐν τούτῳ, — τῶν οἳ νῦν βροτοί εἰσι.

Multa & alio modo figuratè dicit, quemadmodum est hoc, Prædixisse Jovem affirmo, fateorque fuisse, Hocce die naves scandebant quando veloces Argivi, exitium Troiæ, fatumque ferentes, Fulgura mittendo felicia, prospera signa. Huic autem nec illud est dissimile, Fretus erat forma hic, Festinanter eum portant sua genua. Atque hæc secundum veterem consuetudinem extulit, idque non sine ratione. Si enim quis participia in verba dissolvat, rationem deprehenderit. Siquidem fulgurans idem pollet, quod fulgurabat; & fretus, idem quod, cum fretus esset. His & illa sunt affinia, Hæque duæ rupes, quarum una polum attigit altum. Et, Hi duo discreti, quorum alter adibat Achivos, Alter at in turbam Phrygiam veniebat. Non enim ratione caret, si quis de duobus aliquibus dicturus, nominativum casum præordinet, & eo quod utrique ipsorum commune est observato, novum orationis genus efficiat. Quod autem novitas orationis multum gratiæ habeat, nemini obscurum est.

Πολλὰ δὲ καὶ ἑτέρως σχηματίζει, ὡς ἐν τῷ, Φημὶ γὰρ οὖν κατανεῦσαι ὑπερμενέα κρονίωνα, Ἤματι τῷ, ὅτε νηυσὶν ἐπ᾽ ὠκυπόροισιν ἔβαινον Ἀργεῖοι, τρώεσσι φόνον καὶ κῆρα φέροντες, Ἀστράπτων ἐπιδέξι᾽, ἐναίσιμα σήματα φαίνων. τούτῳ δὲ ὅμοιόν ἐστι κἀκεῖνο, — ὁ δ᾽ ἀγλαΐηφι πεποιθὼς, Ῥίμφα ἑ γοῦνα φέρει. καὶ ταῦτα δὲ ἐξήνεγκε κατά τινα ἀρχαϊκὴν συνήθειαν. καὶ οὐδὲ ταῦτα ἀλόγως· εἰ γάρ τις τὰς μετοχὰς ἀναλύσει εἰς ῥήματα, εὕροι ἂν τὸ ἀκόλουθον. τὸ γὰρ ἀστράπτων ἴσον ἐστὶ τῷ ἤστραπτε, καὶ τὸ πεποιθὼς τῷ, ἐπεὶ πέποιθε. τούτοις ἐστὶ κἀκεῖνα παραπλήσια, Οἱ δὲ δύο σκόπελοι, ὁ μὲν, οὐρανὸν εὐρὺν ἱκάνει. καὶ, Τὼ δὲ διακρινθέντε, ὁ μὲν μετὰ λαὸν ἀχαιῶν Ἥϊ᾽. ὁ δ᾽ ἐς τρώων ὅμαδον κίε. καὶ τὰ τοιαῦτα. οὐκ ἄλογον γὰρ τὸν μέλλοντα περὶ δυοῖν τινῶν λέγειν, προτάξαι τὴν εὐθεῖαν πτῶσιν, καὶ τὸ κοινὸν αὐτῶν ἑκατέρῳ φυλάξαντα, ἀπεργάζεσθαι καινὸν τοῦ λόγου. ὅτι δὲ τὸ καινὸν τοῦ λόγου χάριν πολλὴν ἐπιφαίνει, πρόδηλον.

Denique est & ubi casu communi præposito, sermonem de uno infert, sicut in hoc, Am-

Ἔστι δὲ ὅπου τὴν κοινὴν πτῶσιν προθεὶς, τὸν περὶ ἑνὸς ἐπιφέρει λόγον· ὡς ἐν τούτῳ, Ἄμφω δ᾽

ἑζομένω γεραρώτερος ἦεν ὀδυσσεύς.

Καὶ τὰ εἴδη δὲ τῶν ὀνομάτων ἐξαλλάσσει, πολλάκις μὲν τὸ συγκριτικὸν τιθεὶς ἀντὶ τοῦ ἁπλοῦ· ὡς ἐξ ὑπερβολῆς, τὸ, — σαώτερος ὥς κε νέηαι. ποτὲ δὲ τὸ ὑπερθετικὸν ὁμοίως ἀντὶ τοῦ ἁπλοῦ, ὡς τὸ, — δικαιότατος κενταύρων· τοιαύτη μὲν ἡ ἐξαλλαγὴ ἐν τοῖς ὀνόμασιν.

Ἐν δὲ τοῖς ῥήμασι γίνεται ἐξαλλαγὴ, τῶν μὲν ἐγκλίσεων, ὡς ὅταν τὸ ἀπαρέμφατον ἀντὶ τοῦ προστακτικοῦ καταληφθῇ. οἷον, Θαρσῶν νῦν διόμηδες, ἐπὶ τρώεσσι μάχεσθαι, ἀντὶ τοῦ μάχου. ἢ τὸ ὁριστικὸν ἀντὶ τοῦ εὐκτικοῦ, οἷον, Πληθὺν δ' οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι, οὐδ' ὀνομήνω, ἀντὶ τοῦ μυθησαίμην καὶ ὀνομήναιμι. καὶ ἐκ τοῦ ἐναντίου, εὐκτικὸν ἀντὶ ὁριστικοῦ, οἷον, Καί νύ κεν ἔνθ' ἀπόλοιτο ἄναξ, ἀντὶ τοῦ ἀπώλετο.

Τῶν δὲ χρόνων, ὅταν ὁ ἐνεστὼς ἀντὶ τοῦ μέλλοντος τεθῇ· ὡς ἐν τούτῳ, Τὴν δ' ἐγὼ οὐ λύσω πρίν μιν καὶ γῆρας ἔπεισιν, ἀντὶ τοῦ ἐπελεύσεται. ἢ ἀντὶ τοῦ παρῳχηκότος, Ἔνθ' ἤτοι πλυνοὶ ἦσαν ἐπηετανοὶ, πολὺ δ' ὕδωρ Καλὸν ὑπεκπροῤῥέει, ἀντὶ τοῦ ἔῤῥεε. ἢ μέλλων ἀντὶ τοῦ ἐνεστῶτος, Οἱ μὲν δυσομένου ὑπερίονος, οἱ δ' ἀνιόντος· ἢ ἀντὶ τοῦ παρῳχηκότος, Δείδω μὴ δὴ πάντα θεὰ νημερτέα εἴπῃ, ἀντὶ τοῦ εἶπε.

bo sedent, Laërtiades præcellit honore.

Nominum autem species immutat, dum sæpenumero comparativum pro absoluto ponit, quemadmodum hoc per superlationem, Sanior ut redeas. Nonnunquam vero superlativum itidem pro positivo, sicuti hoc, Justissimus Centaurorum. Hujusmodi quidem nominum mutatio est. Cæterum modi verborum sic variantur, ut infinitivus pro imperativo accipiatur, veluti, Tydides alacris Troas pugnare feroces. pro impugna. Aut indicativus pro optativo, ut, Nil de plebe loquar multa, nec eam recitabo. pro Dixerim & nominaverim multitudinem. Et contrà optativus pro indicativo, veluti, Mavors ô utinam pereat, pro periit.

Temporum deinde variatio fit, quando præsens pro futuro ponitur, ut in hoc, Hanc ego dimittam nec, quin prius ipsa senescit. pro Senescet. Aut pro præterito, ut, Isthic sunt certè bona balnea, fonsque perennis Profluit. Pro eo quod est, profluebat. Aut futurum pro præsenti, ut, Occubituro alii sole, ast alii redeunte. Aut præteriti vice, ut, Permetuo dea non si dixerit omnia vera. pro dixit.

Diſpoſitiones quoque ſæpicule apud eum mutantur, & paſſiva aut media pro activis ponuntur, veluti, Vagina extrahitur gladius peracutus, & amplus. pro, Extrahebat. &, Viſus Ajax, pro videns. Et contrà, activum pro paſſivo, ut, Donabo tripodem, cui aureum manubrium, pro donandus eſt tripes.

Eſt etiam cernere, quo pacto numeros immutans, pluralem pro ſingulari ponit, id quod ſæpe uſu venit, dum quis de ſe loquitur, veluti, Nata Jovis dea, quando voles hæc dicito nobis. Pro mihi.

Fit autem apud illum & perſonarum mutatio, idque uno quidem modo ſic, Cœlicolæ quotquot ſunt, cuncti juſſa capeſſunt, O divine pater, tua, præſtò itidem ſumus omnes. Multis namque diis exiſtentibus (inter quos & ea perſona erat, quæ verba faciebat) utrumque belle extulit, & obediunt, & parati ſumus. Alio autem modo, miſſa facta ea perſona, de qua loquebitur, ab altera ad alteram tranſit, id quod Averſio propriè vocatur. Atque per imitationem auditorem & movet, & ducit, quemadmodum hoc eſt, Hector voce jubet clarâ Teucros agitare Naves, exuviaſque ſinant ut quiſque cruentas, Hunc alibi procul à ratibus cuperem eſſe inimicum. A narratione

Καὶ διαθέσεις δὲ ἐναλλάσσονται παρ' αὐτῷ πολλάκις· καὶ τίθεται ἀντὶ ἐνεργητικῶν παθητικὰ, ἢ μέσα, οἷον, Ἕλκετο δ' ἐκ κολεοῖο μέγα ξίφος, ἀντὶ τοῦ εἷλκε. Καὶ, καθορώμενος Αἴας, ἀντὶ τοῦ ὁρῶν. καὶ τοὐναντίον τὸ ἐνεργητικὸν ἀντὶ τοῦ παθητικοῦ, Δωρήσω τρίποδα χρυσούατον, ἀντὶ τοῦ δωρήσομαι.

Ἔστι δὲ ἰδεῖν ὅπως καὶ τοὺς ἀριθμοὺς ἐναλλάσσων, τὸν πληθυντικὸν ἀντὶ τοῦ ἑνικοῦ τίθησιν, ὡς πολλάκις ἐν τῇ συνηθείᾳ, εἴ τις περὶ ἑαυτοῦ λέγων· οἷον, Τῶν ἁμόθεν γε θεὰ θύγατερ διὸς εἰπὲ καὶ ἡμῖν, ἀντὶ τοῦ ἐμοί.

Γίνεται δὲ παρ' αὐτῷ καὶ κατὰ πρόσωπα μεταβολὴ, καθ' ἕνα μὲν τρόπον, οὕτως, Ἄλλοι μὲν γὰρ πάντες ὅσοι θεοί εἰσ' ἐν ὀλύμπῳ, Σοί τ' ἐπιπείθονται, καὶ δεδμήμεσθα ἕκαστος. πολλῶν γὰρ ὄντων τῶν θεῶν, ἐν οἷς ἐστι τὸ λέγον πρόσωπον, ἑκάτερον καλῶς ἐξενήνοχε, τό, τε πείθονται, καὶ τὸ δεδμήμεσθα. καθ' ἕτερον δὲ τρόπον, ὅταν τὸ νῦν ἐάσας, ἀφ' ἑτέρου ἐφ' ἕτερον πρόσωπον μεταβῇ· ὅπερ ἰδίως ἀποστροφὴ καλεῖται. τῷ δὲ μιμητικῷ κινεῖ, καὶ ἄγει τὸν ἀκροώμενον. οἷόν ἐστι καὶ τοῦτο, Ἕκτωρ δὲ Τρώεσσιν ἐκέκλετο, μακρὸν ἀΰσας, Νηυσὶν ἐπισσεύεσθαι, ἐᾶν δ' ἔναρα βροτόεντα· Ὃν δ' ἂν ἐγὼν ἀπάνευθε νεῶν ἑτέρωσε νοήσω. ἀπὸ γὰρ

τοῦ διηγηματικοῦ μετέβαλεν εἰς τὸ μιμητικόν. καὶ ἐν αὐτῷ δὲ τῷ διηγηματικῷ πολλάκις χρῆται τῇ ἀποστροφῇ, Ἀμφί σε πηλέος υἱὲ μάχης ἀκόρητοι ἀχαιοί. ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μιμητικῷ χρῆται καὶ μεταβολῇ τῶν προσώπων, ὡς ἐν τούτῳ, --- ἦ δὴ παισὶν ἐοικότες ἀγοράασθε Νηπιάχοις, οἷς οὔ τι μέλει πολεμήϊα ἔργα. Ἀτρείδη, σὺ δέ θ', ὡς πρὶν, ἔχων ἀστεμφέα βουλὴν, Ἄρχευ ἀργείοισι κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας. καὶ ἕτερον δὲ εἶδος ἀποστροφῆς ἐστι τοιοῦτον, Τυδείδην δ' οὐκ ἂν γνοίης ποτέροισι μετείη. ἔστι γὰρ ἀντὶ τοῦ, οὐκ ἄν τις γνοίη. καὶ πάλιν, — ὀδμὴ δ' ἡδεῖα ἀπὸ κρητῆρος ὀδώδει Θεσπεσίη, τότ' ἂν οὔ τοι ἀποσχέσθαι φίλον ἦεν.

Καὶ μετοχαῖς δὲ χρῆται ἀντὶ ῥημάτων, ὡς ἐν τῷ, — ἐνὶ κήπῳ Καρπῷ βριθομένη, ἀντὶ τοῦ, βρίθεται. καὶ, Ἔνθ' οἵ γ' εἰσέλασαν πρὶν εἰδότες, ἀντὶ τοῦ πρὶν εἰδέναι.

Καὶ τὰ ἄρθρα δὲ ἐναλλάσσει πολλάκις, ἀντὶ τῶν ὑποτακτικῶν τοῖς προτακτικοῖς χρώμενος. οἷον, Τοὺς ἔτεκε ζεφύρῳ ἀνέμῳ ἅρπυια ποδάργη. καὶ, Θώρηχ'· ὁ γὰρ ἦν οἱ ἀπώλεσε πιστὸς ἑταῖρος. καὶ τοὐναντίον.

Οὕτω καὶ τὰς προθέσεις εἴωθε μεταλλάσσειν, Χθιζὸς ἔβη μετὰ δαῖτα, ἀντὶ τοῦ ἐπὶ δαῖτα. καὶ, Νοῦσον ἀνὰ στρατὸν ὦρσε κακήν.

namque transitum fecit ad imitationem. In ipsa etiam narratione apostropha sæpe utitur, Circa te Danaos retines Pelida feroces. Verum & per imitationem, mutatione personarum utitur, sicuti in illo, Revera pueris par est hæc concio vestra Insipidis, quibus haud curæ sunt bellica facta. Ast Atrida prius veluti consultus eras, nunc Præcipe Graiugenis quo pacto pugna ineunda. Est & alia Aversionis species hujusmodi, Nescieris Tydida utris se jungat amice. Pro aliquis nesciat. Et rursus, Suavis odor, divinus item, fragabat ab illo Cratere, atque tibi fuerit nec abesse decorum.

Participiis verborum loco utitur, ut in hoc, In horto fructu gravatus, pro gravatur, &, Ibi illi incurrerunt priusquam scientes, pro eo quod est, priusquam scirent.

Articulos quoque sæpe commutat, pro postpositivis præpositivos usurpans, veluti, Edidit hos Zephyro vento olim harpya Podarge. Et, Thoracem, periit siquidem hic charissimus illi.

Ad hunc modum & præpositiones commutare solet, ut, Hesterna luce ivit trans convivium, pro Ad convivium. &, Morbum per exercitum excitavit nocentem.

Ὁμοίως

Similiter & præpositioni casum nominis non proprium infert, ut in isto, Ne si forte velint noctu decernere ferro. Pro, per noctem.

Nonnunquam vero præpositiones aufert, ut, Cujus is jacet dolens, pro, de qua. &, Expectans numquid ipsum loquatur, pro alloquatur. Ad hæc alias præpositiones simili modo partim commutat, partim tollit.

Etiam adverbia quædam mutat, iis quæ ad locum significant, in loco, & de loco, indifferenter utens. Nepotes autem aliò confidebant, pro alibi. &, Aiax autem de propinquo venit, pro eo quod est, propè.

Est denique apud illum & conjunctionum immutatio, veluti. Nunquam vero cum illa concubuerat, iram vero mulieris declinabat, pro eo quod est; iram namque mulieris vitabat. Atque hæc quidem dictionis schemata sunt, quibus non solum poetæ, verum etiam orationis solutæ scriptores usi sunt.

Cæterum multæ species schematum sententiæ apud illum sunt, quarum est & Præexclamatio, quæ fit, quando aliquis inter narrandum hoc prædicit, quod in aliis dicendi locum habet, sicuti in hoc, Profecto sagittam primus gustavit. & Acclamatio, cujusmodi est, Stultus enim post facta sapit.

Ὁμοίως καὶ προθέσει πτῶσιν ὀνόματος οὐκ οἰκείαν ἐπιφέρει, ὡς ἐν τούτῳ, Μή πως καὶ διὰ νύκτα μενοινήσωσι μάχεσθαι, ἀντὶ τοῦ διὰ νυκτός.

Ἐνίοτε δὲ ἀφαιρεῖ τὰς προθέσεις. οἷον, Τῆς ὅγε κεῖτ' ἀχέων, ἀντὶ τοῦ περὶ ἧς. καὶ ποτιδέγμενος εἴ τί μιν εἴποι, ἀντὶ τοῦ προσείπῃ. καὶ ἄλλας προθέσεις ὁμοίως, τὰς μὲν ὑπαλλάσσει, τὰς δὲ ἀφαιρεῖ.

Καὶ ἐπιῤῥήματά τινα ἐναλλάσσει, τοῖς εἰς τόπον, καὶ τοῖς ἐν τόπῳ, καὶ τοῖς ἐκ τόπου ἀδιαφόρως χρώμενος. —υἱωνοὶ δ' ἑτέρωσε κάθιζον, ἀντὶ τοῦ ἑτέρωθι, καὶ, αἴας δ' ἐγγύθεν ἦλθεν, ἀντὶ τοῦ ἐγγύς.

Ἔστι δὲ παρ' αὐτῷ καὶ ἡ τῶν συνδέσμων ἐναλλαγή. οἷον, Εὐνῇ δ' οὐ πώποτ' ἔμικτο· χόλον δ' ἀλέεινε γυναικὸς, ἀντὶ τοῦ, χόλον γὰρ ἀλέεινε γυναικός. ταῦτα μὲν δὴ κατὰ λέξιν ἐστὶ σχήματα, οἷς καὶ ἄλλοι πάντες οὐ μόνον ποιηταὶ, ἀλλὰ καὶ πεζῶν λόγων συνθέται κέχρηνται.

Ἔστι δὲ καὶ ἡ διάνοια παρ' αὐτῷ πολλοῖς εἴδεσιν ἐσχηματισμένη. ὧν ἐστι καὶ ἡ προαναφώνησις, ἥτις γίνεται, ὅταν τις διηγούμενος μεταξὺ, τὸ ἐν ἑτέροις τάξιν ἔχον τοῦ ῥηθῆναι προλέγῃ, ὡς ἐν τούτῳ, Ἤτοι ὀϊστοῦ γε πρῶτος γεύσεσθαι ἔμελλεν. καὶ ἡ ἐπιφώνησις, οἷόν ἐστι; —ῥεχθὲν δέ τε νήπιος ἔγνω.

Ἔστι καὶ τὸ τῆς προσωποποιΐας παρ' αὐτῷ πολὺ, καὶ ποικίλον. πολλὰ μὲν γὰρ, καὶ διάφορα πρόσωπα εἰσάγει διαλεγόμενα· οἷς καὶ ἤθη παντοῖα περιτίθησιν, ἐνίοτε δὲ καὶ τὰ μὴ ὄντα πρόσωπα ἀναπλάσσει. οἷον, Ἦ κε μέγ' οἰμώξειε γέρων ἱππηλάτα πηλεύς.

Ἔστι δὲ καὶ ἡ διατύπωσις, ἐξεργασία πραγμάτων, ἢ γενομένων, ἢ ὄντων, ἢ πραχθησομένων, εἰς τὸ παραστῆσαι ἐναργέστερον τὸ λεγόμενον· ὡς ἐν τούτῳ, Ἄνδρας μὲν κτείνουσι, πόλιν δέ τε πῦρ ἀμαθύνει· Τέκνα δέ τ' ἄλλοι ἄγουσι, βαθυζώνους τε γυναῖκας. ἢ πρὸς τὸ οἶκτον κινῆσαι, Δύσμορον· ὅν ῥα πατὴρ κρονίδης ἐπὶ γήραος οὐδῷ Αἴσῃ ἐν ἀργαλέῃ φθίσει κακὰ πόλλ' ἐπιδόντα· Υἱάς τ' ὀλλυμένους, ἑλκυσθείσας τε θύγατρας, Καὶ θαλάμους κεραϊζομένους, καὶ νήπια τέκνα Βαλλόμενα προτὶ γαίῃ ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι.

Ἔστι καὶ εἰρωνία παρ' αὐτῷ, λόγος διὰ τοῦ ἐναντίου δηλῶν τὸ ἐναντίον, μετά τινος ἠθικῆς ὑποκρίσεως· οἷόν ἐστι τὸ τοῦ ἀχιλλέως. Ἀλλ' ὀδυσεῦ σὺν σοί τε καὶ ἄλλοισι βασιλεῦσι Φραζέσθω νήεσσιν ἀλεξέμεναι δήϊον πῦρ. καὶ, — ὁ δ' ἀχαιῶν ἄλλον ἑλέσθω, Ὅς τις οἷ γ' ἐπέοικε, καὶ ὃς βασιλεύτερός ἐστιν. ἐμφαίνει γὰρ ὅτι οὐκ ἂν ἕτερον εὕροι βασιλικώτερον. καὶ οὗτος μὲν ὁ τρό-

Est & personæ fictio apud eum, & varia. Multas enim & diversas personas colloquenteis introducit, quibus & omnimodos mores attribuit. Nonnunquam vero personas etiam non existentes fingit, ut, Haud dubium Peleus lachrymas effuderit amplas.

Est autem & demonstratio effectus rerum aut factarum, aut quæ fiunt, aut futurarum, ut id quod dicitur evidentius reddat, veluti in hoc, Mactant hicce viros, perduntque suburbia flammis, Hic pueros ducunt, hic captivas mulieres. Aut ad movendum misericordiam, O miserum, perdet quem Jupiter ille senecta Primum nunc ineunte, mala hæc ut grandia spectet, Ceu juvenes pereant, raptetur chara puella, Conjux ut vitietur, & ut sua pignora chara Prosternantur humi, per pugnas inde cruentas.

Est & Ironia apud eum, sermo per contrarium (cum quadam morali simulatione) contrarium declarans, ut est hoc Achillis, O Laertiades tecum consultet, & omni Concilio regum, quo pellat navibus ignem, Et Danaos inter legat is regem potiorem, Declarat enim, quod haud facile alium regali splendore digniorem invenerit. Atque hic quidem

modus eſt, quando aliquis ſe extenuat, ut contrariam ſui exiſtimationem præbeat. Alius autem quando quis ſe quempiam maximè laudare ſimulat, quum revera vituperet. Atque hoc eſt, quod apud Homerum à Telemacho dicitur, Antinoë ut natus patre, ſic ego diligor abs te. Inimico namque dicit, Tanquam pater filium, ſic me curas. Et rurſus, quando quis irridendi gratia proximum extollit, ut proci, Telemachus cædem haud dubiè nobis meditatur, Auxilium ex Sparta cogens, Pyliiſque diſertis. Multum namque ſibi tribuit, ſumitque adoleſcens.

πος ἐςὶν, ὅταν περὶ ἑαυτοῦ λέγῃ τις εὐτελῶς, ἵνα τὴν ἐναντίαν δόξαν παράσχῃ. ἕτερος δὲ, ὅταν τις ἄλλως ἐπαινεῖν προσποιῆται, τῇ ἀληθείᾳ ψέγων. καὶ τοῦτό ἐςι παρ' ὁμήρῳ λεγόμενον ὑπὸ τηλεμάχου. Ἀντίνο', ἦ μευ καλὰ πατὴρ ὣς κήδεαι υἷος. τῷ γὰρ ἐχθρῷ λέγει, ὅτι ὡς πατὴρ υἱοῦ πεφρόντικας. καὶ πάλιν, ὅταν χλευάζων τις ἐπαίρῃ τὸν πέλας, ὡς οἱ μνηςῆρες, Ἦ μάλα τηλέμαχος φόνον ἡμῖν μερμηρίζει· Ἤ τινας ἄξει ἀμύντορας ἐκ πύλου ἠμαθόεντος, Ἤ νυ καὶ ἐκ σπάρτηθεν, ἐπεὶ νύ περ ἵεται αἰνῶς.

Eſt & Sarcaſmus quædam Ironiæ ſpecies, quando quis per contrarium alicui convitians, riſum concitat, quemadmodum Achilles, Salva manent aliis ſua dona, ſed unus Achilles Munere privatur, licet illi grata ſit uxor Atridæ, cum qua accumbens ſe oblectet amanter.

Ἔςι δέ τι εἶδος εἰρωνείας καὶ ὁ σαρκασμὸς, ἐπειδάν τις διὰ τῶν ἐναντίων ὀνειδίζων τινὶ, μεταποιῆται μειδιάματος· ὡς ἀχιλλεὺς, Τοῖσι μὲν ἔμπεδα κεῖται, ἐμεῦ δ' ἀπὸ μούνου ἀχαιῶν Εἵλετ', ἔχει δ' ἄλοχον θυμαρέα, τῇ παριαύων Τερπέσθω.

His allegoria haud diſſimilis eſt, quæ aliud per aliud exhibet, ut eſt iſtud, Atræ noctis eris cuſtos, vigil atque Melanthi, In tenero ſtrato cubitans, ceu maximus heros. Vinctum namque & ſuſpenſum, in cubili delicato ſoporandum dicit.

Τούτοις παραπλησίως ἔχει καὶ ἡ ἀλληγορία, ἥπερ ἕτερον δι' ἑτέρου παρίςησιν· οἷόν ἐςὶ τοῦτο, Νῦν μὲν δὴ μάλα πάγχυ μελάνθιε νύκτα φυλάξεις, Εὐνῇ ἐνὶ μαλακῇ καταλέγμενος, ὡς ἐπέοικε. τὸν γὰρ ἐν δεσμοῖς ὄντα καὶ ἀνηρτημένον, ἐν κοίτῃ ἁπαλῇ ὑπνώσσειν λέγει.

Uſus eſt ſæpenumero & hyperbola, quæ veritatem ſuperans, multum vehementiæ o-

Κέχρηται πολλάκις καὶ τῇ ὑπερβολῇ, ἥτις ὑπεραίρουσα τὴν ἀλήθειαν, πολλὴν ἐπίτασιν ἐμ-

φαίνει. οἷον, Λευκότεροι χιόνος, θείειν δ' ἀνέμοισιν ὁμοῖοι. τοιούτοις μὲν δὴ τρόποις καὶ σχήμασι χρησάμενος ὅμηρος, καὶ τοῖς μετ' αὐτὸν ὑποδείξας, τῆς ἐπὶ τούτοις εὐδοξίας πρὸς πάντων δικαίως τυγχάνει.

Ἐπεὶ δὲ καὶ χαρακτῆρές εἰσι τῶν λόγων τὰ καλούμενα πλάσματα (ὧν τὸ μὲν, ἁδρὸν, τὸ δ' ἰσχνὸν, τὸ δὲ, μέσον λέγεται) ἴδωμεν εἰ πάντα ἐστὶ παρ' ὁμήρῳ, τῶν μετ' αὐτὸν ποιητῶν ἢ λογογράφων ἐπιτηδευσάντων ἕν τι τούτων ἑκάστου, ὧν καὶ ἐστι παραδείγματα. Θουκυδίδου μὲν, τὸ ἁδρόν· λυσίου δὲ, τὸ ἰσχνόν· δημοσθένους δὲ, τὸ μέσον. Τὸ μὲν οὖν ἁδρὸν πλάσμα ἐκεῖνό ἐστι τὸ καὶ τῇ τῶν λέξεων, καὶ τῇ τῶν νοημάτων κατασκευῇ μεγάλας ἔχον ἐμφάσεις· οἷόν ἐστιν, Ὣς εἰπὼν, σύναγεν νεφέλας· ετάραξε δὲ πόντον, Χερσὶ τρίαιναν ἑλών· πάσας δ' ὀρόθυνεν ἀέλλας Παντοίων ἀνέμων· σὺν δὲ νεφέεσσι κάλυψε Γαῖαν ὁμοῦ καὶ πόντον. ὀρώρει δ' οὐρανόθεν νύξ. Ἰσχνὸν δὲ, τὸ καὶ τῇ ὕλῃ τῶν πραγμάτων μικρὸν, καὶ τῇ λέξει κατισχνωμένον· οἷόν ἐστι τοῦτο, Ὣς εἰπὼν, οὗ παιδὸς ὀρέξατο φαίδιμος ἕκτωρ. Ἂψ δ' ὁ πάϊς πρὸς κόλπον ἐυζώνοιο τιθήνης, Ἐκλίνθη ἰάχων, πατρὸς φίλου ὄψιν ἀτυχθεὶς, Ταρβήσας χαλκόν τε ἰδὲ λόφον ἱππιοχαίτην. Μέσον δὲ, τὸ ἑκατέρου τούτων μεταξὺ

stendit, ut, Hi candore nivem superant, cursuque Aquilonem, Hujusmodi tropis, & figuris Homerus usus est, easque ad posteros transmisit, ut ob hæc ingentem gloriam ab omnibus meritò reportet.

Quandoquidem vero dicendi formæ sunt, quæ genera vocantur (quorum aliud quidem uber, aliud gracile, aliud mediocre appellatur) videamus num omnia ea apud Homerum sint, in quorum singulis singuli poëtæ, & oratores post illum laboraverunt. Quorum & exempla sunt. Thucydidis quidem copia, Lysiæ gracilitas, & Demosthenis mediocritas, Copiosum itaque genus illud est, quod & dictionum & sententiarum apparatu, magnam emphasin habet, ut est, Sic fatus, nebulas cogit, pulsatque tridente Tum mare, commovit Zephyris exinde procellas, Tellus ut simul & pontus tegerentur opacis Nubibus, ingrueretque polo nox undique cœca. Gracile autem, tum rerum materia pusillum, tum & dictione extenuatum est, cujusmodi est hoc, Sic fatus, puerum amplexurus strenuus Hector, Ast is retro abiit, gremiumque petivit amatæ Nutricis clamans, faciem fugiebat & hujus, Dum stupet ob galeam æratam, cristamque minacem. Medium autem inter utrumque istorum,

gracile videlicet & copiosum versatur, ut, Vestibus exuitur laceris consultus Ulysses, Insilit inque solum, retinens jacula, atque pharetram Confertam jaculis, jacula atque vero cia fudit Ante pedes, faturque procis dein talia cunctis.

Quod autem & floridum dicendi genus (quod venustatem & gratiam ad delectandum, ac voluptate afficiendum, instar floris habet) frequens apud poetam sit, oratione non indiget; siquidem poesis tali apparatu plena est. Atque dicendi quidem formæ talem apud Homerum variationem habent, qualem obiter ostendimus, paucis adductis exemplis, ex quibus & reliqua deprehendere licet.

Quoniam vero omnis oratio, in qua homines se exercent, aut historica, aut civilis est, age videamus, num & harum initia apud istum sint. Historica quidem oratio est, quæ rerum gestarum narrationem continet. Cujuslibet autem narrationis occasiones sunt, persona, causa, locus, tempus, instrumentum, actio, affectio, modus; neque ulla historica narratio est, quin aliquid istorum complectatur. Ad hunc modum & apud poëtam res se habet, dum multas res tanquam gestas, aut tanquam gerantur, narrat. Nonnunquam verò & in singulis horum narrationes invenire licet.

ταχὺ, τοῦ μὲν, ἰσχνότερον, τοῦ δὲ, ἁδρότερον. οἷον, Αὐτὰρ ὁ γυμνώθη ῥακέων πολύμητις Ὀδυσσεύς; Ἆλτο δ' ἐπὶ μέγαν οὐδὸν, ἔχων βιὸν, ἠδὲ φαρέτρην, ἰῶν ἐμπλείην, ταχέας δ' ἐκχεύατ' ὀϊσοὺς Πρόσθε ποδῶν, μετὰ δὲ μνηστῆρσιν ἔειπεν.

Ὅτι δὲ καὶ τὸ ἀνθηρὸν εἶδος τῶν λόγων ἐστὶ πολὺ παρὰ τῷ ποιητῇ, κάλλος ἔχον, καὶ χάριν ἐς τὸ τέρπειν καὶ ἥδειν, ὥσπερ ἄνθος, τί ἄντις καὶ λέγοι; μεστὴ γάρ ἐστιν ἡ ποίησις τῆς τοιαύτης κατασκευῆς. ἡ μὲν δὴ τῆς φράσεως ἰδέα τοιαύτην ἔχει ποικιλίαν παρὰ τῷ ὁμήρῳ, οἵαν διήλθομεν, ὀλίγα παραδείγματα θέμενοι, ἐξ ὧν ἐστι καὶ τὰ ἄλλα κατανοεῖν.

Ἐπεὶ δὲ παντὸς τοῦ ἀσκουμένου παρ' ἀνθρώποις λόγου, ὁ μέν τις, ἐστὶν ἱστορικὸς, ὁ δὲ, πολιτικὸς, φέρε θεασώμεθα εἰ καὶ τούτων εἰσὶν αἱ ἀρχαὶ παρ' αὐτῷ. Ὁ μὲν δὴ ἱστορικὸς, ἐστὶν ὁ τῶν γεγονότων πραγμάτων ἔχων διήγησιν. πάσης δὲ διηγήσεως ἀφορμαὶ γίνονται, πρόσωπον, αἰτία, τόπος, χρόνος, ὄργανον, πρᾶξις, πάθος, τρόπος· καὶ οὐδὲν τούτων ἔξω ἐν ἱστορίᾳ περιέχει οὐδεμία διήγησις. οὕτως ἐστὶ παρὰ τῷ ποιητῇ πολλὰ πράγματα, ὡς γεγονότα, ἢ ὡς ὄντα διηγουμένῳ. ἐνίοτε δὲ καὶ ἐν ἑκάστῳ τούτων διηγήσεις εὑρεῖν ἐστι.

Προσώπου μὲν, ὡς τὸ τοιόνδε. Ἦν δέ τις ἐν τρώεσσι δάρης ἀφνειὸς ἀμύμων, ἱρεὺς ἡφαίστοιο· δύο δέ οἱ υἱέε ἤστην, Φηγεὺς, ἰδαῖός τε, μάχης εὖ εἰδότε πάσης. καὶ ἐν οἷς εἴδη τινῶν διαγράφει, ὡς ἐπὶ τοῦ θερσίτου, Φολκὸς ἔην, χωλὸς δ' ἕτερον πόδα. τὼ δέ οἱ ὤμω Κυρτὼ, ἐπὶ στῆθος συνοχωκότε· αὐτὰρ ὕπερθε Φοξὸς ἔην κεφαλὴν, ψεδνὴ δ' ἐπενήνοθε λάχνη, καὶ ἄλλα πολλὰ, ἐν οἷς ἢ εἶδος, ἢ τρόπον, ἢ πρᾶξιν, ἢ τύχην προσώπου διέξεισι πολλάκις· ὡς ἐν τούτοις, Δάρδανον ἂρ πρῶτον τέκετο νεφεληγερέτα ζεύς. καὶ τὰ ἑξῆς.

Personæ quidem, ut est hujusmodi, Dardanidas inter fuit ille Dares, locuples vir Integer, atque dei Vulcani mysta, duo cui Filioli, Phegeus, Idæus, uterque peritus Omnigenæ pugnæ. Et dum formas quorundam describit, ut in Thersita, Strabus erat, claudusque pedem, & gibbosus, acuto Vertice, cæsaries defloruit undique turpis. Et alia multa, in quibus aut speciem, aut mores, aut actionem, aut fortunam sæpicule prosequitur, sicut in his, Dardanon altitonans genuit Saturnia proles, &c.

Τόπου δέ ἐστι παρ' αὐτῷ διήγησις, ὁποίαν περὶ τῆς νήσου τῆς γειτνιώσης τῇ τῶν κυκλώπων λέγει, ἐν οἷς τὸ εἶδος τοῦ τόπου διαγράφει, καὶ τὸ πηλίκον, καὶ τὸ ὁποῖον αὐτῇ, καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ τὰ παρ' αὐτῇ· καὶ περὶ τῶν παρακειμένων τῷ ἄντρῳ τῆς καλυψοῦς, Ὕλη δὲ σπέος ἀμφιπεφύκει τηλεθόωσα, Κλεῖθρη τ', αἴγειρός τε, καὶ εὐώδης κυπάρισσος. καὶ τὰ ἑξῆς, καὶ μυρία ἄλλα τοιαῦτα.

Loci autem apud eum narratio est, qualem de insula Cyclopum regioni vicina, commemorat, in quibus loci speciem, diversitatem, insulæ qualitatem, quæ in illa, & quæ juxta illam sunt; denique dum ea quæ Calypsonis antro adjacent, describit, Speluncam circumdederat nemus undique pulchrum. Quippe alnus fragilis, clethra, & fragrans cyparissus. Et cætera hujusmodi innumera.

Χρόνου δὲ, οἷον, Ἐννέα δὴ βεβάασι διὸς μεγάλου ἐνιαυτοί. καὶ, Χθιζά τε, καὶ πρώϊζ' ὅτ' ἐς αὐλίδα νῆες ἀχαιῶν Ἠγερέθοντο, κακὰ πριάμῳ καὶ τρωσὶ φέρουσαι. αἰτίας δὲ ἐν οἷς ἐμφαί-

Temporis autem, veluti, Jamque novem magni Jovis anni præterierunt. Et, Hactenus appellunt quum naves Aulida Græcæ, Perniciem Priamo magnam, populoque ferentes. Causæ vero, in quibus o-

νει,

ſtendit ; quapropter aliquid fiat, aut factum ſit, ut illa, quæ in Iliadis exordio dicta ſunt, Quis deus immiſit litem, ut contendat uterque? Haud dubie Phœbus, regi indignatus Atridæ, Is ſiquidem mittendo luem validam inter Achivos, Innumeros leto dedit, ob Chryſam violatum. Et reliqua. In his enim inimicitiæ inter Achillem & Agamemnonem, cauſam fuiſſe dicit peſtem; peſtis vero Apollinis iram; iræ autem contumeliam, qua Dei ſacerdos affectus erat.

Inſtrumenti, qualem narrationem in clypeo (quem Vulcanus Achilli fabrefecit) proſequitur. Eſt & alia conciſa de Hectoris haſta, Hector ubi ingreſſus, bis quinque tenens cubitorum Unius atque haſtam bene longam, ferrea cuſpis Cui ſplendebat item, circumdat & annulus auro.

Facti autem narrationes cum aliæ, tum ejuſmodi ſunt, Conveniunt, parmas ſimul objiciunt, ſimul haſtas, Armatorum hominum quoque robora maxima, ſcutis Cominus umboſis propellunt mutua utrinque Vulnera, magnus ut hinc factus ſit utrinque tumultus.

Affectionis autem narratio eſt, in qua id quod contingit, ex cauſa, aut ex efficacia quadam declaratur, cujuſmodi de

νει, δι᾽ ὃ γίνεταί τι, ἢ γέγονεν· οἷά ἐϛι τὰ ἐν ἀρχῇ τῆς ἰλιάδος εἰρημένα, Τίς τ᾽ ἄρ σφῶε θεῶν ἔριδι ξυνέηκε μάχεσθαι; Λητοῦς καὶ διὸς υἱός. ὁ γὰρ βασιλῆϊ χολωθεὶς, Νοῦσον ἀνὰ ϛρατὸν ὦρσε κακήν· (ὀλέκοντο δὲ λαοί) Οὕνεκα τὸν χρύσην ἠτίμησ᾽ ἀρητῆρα Ἀτρείδης, καὶ τὰ ἑξῆς. ἐν γὰρ τούτοις λέγει τὰς αἰτίας, τῆς μὲν ἀχιλλέως καὶ ἀγαμέμνονος διαφορᾶς, τὸν λοιμόν· τοῦ δὲ λοιμοῦ, τὸν ἀπόλλωνος χόλον· τοῦ δὲ χόλου, τὴν ὕβριν τὴν εἰς τὸν ἱερέα τοῦ δαίμονος.

Ὀργάνου δὲ διήγησιν, ὁποίαν διέξεισι τῆς ἀσπίδος, ἣν ἥφαιϛος ἀχιλλεῖ κατεσκεύασε. καὶ ἄλλη σύντομος περὶ τοῦ ἕκτορος δόρατος, Ἐν δ᾽ ἕκτωρ εἰσῆλθε διῒ φίλος, ἐν δ᾽ ἄρα χειρὶ Ἔγχος ἔχ᾽ ἑνδεκάπηχυ· πάροιθε δὲ λάμπετο δουρὸς Αἰχμὴ χαλκείη, περὶ δὲ χρύσεος θέε πόρκης.

Πράξεως δὲ διηγήσεις εἰσὶν ἄλλαι τε, καὶ αἱ τοιαίδε. Οἱ δ᾽ ὅτε δή ῥ᾽ ἐς χῶρον ἕνα ξυνιόντες ἵκοντο, Σύν ῥ᾽ ἔβαλον ῥινοὺς, σὺν δ᾽ ἔγχεα, καὶ μένε᾽ ἀνδρῶν Χαλκεοθωρήκων. ἀτὰρ ἀσπίδες ὀμφαλόεσσαι Ἔπληντ᾽ ἀλλήλῃσι· πολὺς δ᾽ ὀρυγμαγδὸς ὀρώρει.

Πάθους δὲ διήγησίς ἐϛιν, ἐν ᾗ τὸ συμβαῖνον ἐξ αἰτίου, ἢ ἐξ ἐνεργείας τινὸς σαφηνίζεται. ὁποῖά φησι περὶ τῶν ὑπὸ ὀργῆς, ἢ φό-

ἢ φόβου, ἢ λύπης κατεχομένων, ἢ τιτρωσκομένων, καὶ ἀποκτεινομένων, ἢ ἄλλό τι τοιοῦτο πασχόντων. ἐξ αἰτίου μὲν, Ἀχνύμενος, μένεος δὲ μέγα φρένες ἀμφιμέλαιναι Πίμπλαντ' ὄσσε δέ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι ἐΐκτην. ἐξ ἐνεργείας δὲ, Αἵματί οἱ δεύοντο κόμαι χαρίτεσσιν ὁμοῖαι, Πλοχμοί θ' οἳ χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ ἐσφήκωντο.

iis narrat, qui ira, aut timore, aut tristitia afficiuntur, aut vulnerantur, occiduntur, aut aliud quippiam tale perpetiuntur. Ex causa, Indoluit, ferventque homini præcordia nigra, Atque oculos igni sim:leis gestare corusco. Ex efficacia, Ut Charitum multo consperſi sanguine crines. Aurea vitta comas, nec non argentea vincit.

Ὁ δὲ τρόπος ἐςὶ ποιητικὸς πράξεως, ἢ παθήματος, ἢ σχέσεώς τινος· καθ' ἣν τὸ μὲν ὧδέ τι ἐνεργεῖ, τὸ δὲ, ὧδέ πως ἔχει, καὶ πάσῃ ἀκολουθεῖ τῇ τοιαύτῃ διηγήσει· παράδειγμα δὲ αὐτοῦ τὸ τοιόνδ' ἂν εἴη, Τὸν δ' Ὀδυσεὺς κατὰ λαιμὸν ἐπισχόμενος βάλεν ἰῷ· Ἐκλίνθη δ' ἑτέρωσε· δέπας δέ οἱ ἔκπεσε χειρὸς Βλημένου· αὐτίκα δ' αὐλὸς ἀνὰ ῥῖνας παχὺς ἦλθεν, Αἵματος ἀνδρομέοιο· καὶ τὰ ἑξῆς.

Modus autem poëticus est, dum actio, passio, aut habitus aliquis ita describitur, ut secundum eum aliud quidem sic fiat, aliud verò sic quodammodo se habeat. Quibus narrationibus omnibus Homerus utitur, cujus exemplum tale fuerit, Vulnerat hunc jaculo feriens divinus Ulysses, In guttur, procumbat ut is, pateramque relinquat, Quam manibus tenuit, cruor hinc fluitaret opimus. & cætera.

Ἔςι δὲ διήγησις παρ' αὐτῷ, ὡς μὲν ἐπὶ τὸ πλεῖςον πλατεῖαν φράσιν, καὶ ἐξεργασίαν ἁρμόζουσαν τοῖς ὑποκειμένοις ἔχουσα. ἐνίοτε δὲ εὔτονος, ὡς ἡ τοιαύτη, Κεῖται Πάτροκλος, νέκυος δὲ δὴ ἀμφιμάχονται Γυμνοῦ. ἀτὰρ τάγε τεύχε' ἔχει κορυθαίολος Ἕκτωρ. τοῦτο δὲ τὸ εἶδος πολλάκις ἐςὶ χρήσιμον· τὸ γὰρ τάχος τῶν λόγων εὐτονώτερον καθίσησι καὶ τὸν λέγοντα, καὶ τὸν ἀκροώμενον, καὶ ῥᾳδίως τυγχάνει τοῦ προ-

Est autem narratio apud eum, quæ plerumque copiosam phrasin habet, ac diligentiam subjectæ materiæ convenientem. Nonnunquam vero succincta, ut ejusmodi, Patroclus jacet, hinc pugna est pro corpore nudo, Illius arma etenim sibi sumpsit strenuus Hector. Ista autem forma sæpe utilis est, orationis namque celeritas & dicentem, & audientem attentiorem, & facilè voti compotem reddit. Narrat

autem nonnunquam tenuiter, nonnunquam vero cum imagine, vel similitudine, vel simili. Imagine, ut quando inquit, Penelope ex thalamo veniens, forma referebat Aureolam Venerem, venatricemque Dianam. Similitudine vero, ut, Non secus atque aries aciem transire solebat. Simili vero, quum vicinarum rerum comparationem ita facit, ut ad institutum adaptari queat. Suntque apud eum variæ similium species. Subinde namque ac multis modis aliorum animantium efficaciam, & naturam, hominum gestis & habitibus confert.

Est etiam quando à minimis similitudinem trahit, non ad corporis magnitudinem, sed ad uniuscujusque naturam respiciens, quo fit, ut audaciam muscæ comparet, Inspiravit huic Pallas muscæ improbitatem. Et assiduitatem eidem animanti comparavit. Haud secus muscarum examina multa frequentant. Globum autem, & ingentem multitudinem ordine incedentem, apibus. Sicut apum fuerint examina crebra volantum. Ad hunc modum & iram, & persecutionem ostendit, dicens, Vespis in via agentibus simileis. Atque his subjungit, Quas pueri irritare solent, ut eò magis genuinum earum furorem per puerorum irritationem concitatum, exag-

προκειμένου. διηγεῖται δὲ ποτὲ μὲν ψιλῶς, ποτὲ δὲ μετὰ εἰκόνος, ἢ ὁμοιώσεως, ἢ παραβολῆς. εἰκόνος μὲν, ὡς ὅταν εἴπῃ, Ἡ δ' ἴεν ἐκ θαλάμοιο περίφρων πηνελόπεια, Ἀρτέμιδι ἰκέλη, ἠὲ χρυσῇ ἀφροδίτῃ. ὁμοιώσεως δὲ, οἷον, Αὐτὸς δὲ κτίλος ὣς ἐπιπωλεῖται στίχας ἀνδρῶν. παραβολῆς δὲ, ὅταν παραπλησίων πραγμάτων παράθεσιν ποιήσηται, ἔχουσαν ἀνταπόδοσιν τὴν ἀπὸ τοῦ προκειμένου διηγήματος. καὶ ἔστι παρ' αὐτῷ ποικίλα τὰ εἴδη τῶν παραβολῶν. συνεχῶς γὰρ καὶ πολυτρόπως παρατίθησι ταῖς τῶν ἀνθρώπων πράξεσι καὶ σχέσεσι ζώων ἄλλων ἐνεργείας καὶ φύσεις.

Καὶ ἔστι μὲν ὅταν ἀπὸ τῶν ἐλαχίστων ποιῆται τὴν ὁμοίωσιν, οὐ πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ σώματος, ἀλλὰ πρὸς τὴν φύσιν ἑκάστου ἀφορῶν. ὅθεν τὴν μὲν ἰταμότητα ἀπείκασε μυίᾳ, Καί οἱ μυίης θάρσος ἐνὶ στήθεσσιν ἔθηκε. καὶ τὴν συνέχειαν τῷ αὐτῷ ζώῳ, Ἠΰτε μυιάων ἀδινάων ἔθνεα πολλά. τὸν δὲ ἀθροισμὸν καὶ τὴν πολυπλήθειαν μετ' εὐταξίας, μελίσσαις. Ἠΰτ' ἔθνεα εἶσι μελισσάων ἀδινάων. οὕτω δὲ καὶ τὴν ὀργὴν καὶ τὴν δίωξιν ἔδειξεν, εἰπὼν, —σφήκεσσιν ἐοικότες εἰνοδίοισι. καὶ ἔτι προσθεὶς, Οὓς παῖδες ἐριδαίνουσιν ἔθοντες, ἵνα μᾶλλον τὸ ἐκ φύσεως αὐτῶν θυμοειδὲς τῷ ἀπὸ τῶν παίδων ἐρεθισμῷ ἐπιτείνῃ.

νη. ἐπὶ δὲ συνεχοῦς φωνῆς φησὶν, Ἐσθλοὶ, τεττίγεσσιν ἐοικότες. λαλίστατον γὰρ τὸ ζῶον, καὶ ἄπαυστον ἐν τούτῳ.

Τῶν δὲ ἀσυντάκτως φερομένων φωνὰς παμμιγεῖς οὕτως εἴκασιν, Ἠΰτε περ κλαγγὴ γεράνων πέλει οὐρανόθι πρό. τὰ δὲ εἰς τάξιν καθιστάμενα πλήθη τοῖς καθημένοις ὀρνέοις ὁμοιοῖ, Κλαγγηδὸν προκαθιζόντων. τὴν δὲ ὀξύτητα τῆς ὄψεως καὶ τῆς πράξεως, ποτὲ μὲν ἱέρακι παραβάλλει, Ὠκέϊ, φασσοφόνῳ, ὅς τ' ὤκιστος πετεηνῶν. ποτὲ δὲ ἀετῷ, Ὅν τε καὶ ὑψόθ' ἐόντα πόδας ταχὺς οὐκ ἔλαθε πτώξ. παρίστησι γὰρ τὴν ὀξυδέρκειαν ἐν τῷ πόῤῥωθεν ἰδεῖν· τὸ δὲ τάχος, ἐν τῷ ποδωκέστατον ζῶον ἑλεῖν. τὸν δὲ ἐκπλαγέντα πρὸς ὄψιν πολεμίου, δράκοντος ὁράματι προσείκασεν, οὐκ ὀκνήσας οὐδ' ἀπὸ τῶν ἑρπετῶν παραδείγματα λαβεῖν. Ὡς δ' ὅτε τις δράκοντα ἰδὼν, παλίνορσος ἀπέστη.

Ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων ζώων, δειλίας μὲν ἀπὸ τοῦ λαγωοῦ λαμβάνει, καὶ ἀπὸ τῆς ἐλάφου ὁμοίως. Τίφθ' οὕτως ἔστητε τεθηπότες ἠΰτε νεβροί; κυνῶν δὲ, ὅτε μὲν ἀλκὴν, Ὡς δ' ὅτε καρχαρόδοντε δύω κύνε, οἵ τ' ἐπὶ θήρης· ὁτὲ δὲ φιλοτεκνίαν, Ὡς δὲ κύων ἀπαλῆσι περὶ σκυλάκεσσι βεβῶσα· ὁτὲ δὲ προθυμίαν πρὸς τὸ

geraret. De continua autem voce ait, Frugi sunt locustis similes. Loquacissimum namque animal, & in hac parte inquietum.

Eos autem, qui voces inconcinnè permixtas efferunt, sic comparavit, Haud secus atque gruum clangor ferit æthera summum. Ordinatam vero multitudinem avibus considentibus assimilat, Cum clangore considentium. Visus autem, & facti acrimoniam nonnunquam accipitri confert, Persimilisque palumbineco, qui perceler instar. Nonnunquam vero aquilæ, quam etiam in alto volitantem lepus pedibus celer non fefellerit. Visus namque acumen in eo ostendit, quod eam de longè ait videre, celeritatem vero quod perniciosissimum animal capit. Hostis autem aspectu obstupefactum ei comparat, qui draconem videt, ita ut non puduerit eum vel à reptilibus exempla sumere. Haud secus atque dracone aliquis viso rediit mox. Ab aliis vero animantibus, timiditatis quidem à lepore, & à cervo itidem sumit, Cur adeò stupefacti estis velut hinnulus omnes. A canibus autem, quando fortitudinem commendat, Acres ut catuli mordent aprum, lacerantque. Quando autem amorem erga liberos, Ut canis egregiè catulos propugnat, amatque. Quando vero animi promptitudinem ad custodien-

dum, Ut canis est promptus, fidusque ad ovilia custos.

Raptum autem, qui & fabulose, & audacter fit, lupis comparare solet, Agnos ut lupus invadit, raptatque tenellos. Fortitudinem vero & constantiam per sues sylvestreis, pardos & leones, ostendit, dum unicuique quod naturæ suæ proprium est, tribuit. A suibus impetum (quem hoc genus animantis ad pugnam intolerabilem habet) mutuatur. Idomeneus apro similis propugnat ubique. A pardis pertinacem audaciam, Nec penetrante cutem pilo, pugnare remittit. A leonibus verò primum cunctationem, deinde & generositatem, Cauda utrumque latus, lumbos, ac ilia verrit. Rursus autem hominis generosi cursum equo saturo comparat, Sicut equus saturus juxta præsepe moratus. Et contra cunctabundum in itinere, ac in tolerando insuperabilem, sic ostendit, Arva petens asinus veluti, pueris spoliatis. Regium verò habitum, ac præstantiam hisce expressit, Eminet armento veluti bos, præstat & omni.

Neque verò marinorum animantium similitudines omisit, polypi quidem perseverantiam, & quam difficulter à saxis avellatur, Extrahitur veluti polypus si quando cavernis. Delphini autem principatum, ac

φυλάσσειν, Ὡς δὲ κύνες περὶ μῆλα δυσωρήσονται ἐν αὐλῇ.

Ἁρπαγὴν δὲ ἅμα μυθικῶς καὶ ἰταμῶς πρασσομένην, λύκοις εἴκασεν. Ὡς δὲ λύκοι ἄρνεσσιν ἐπέχραον, ἢ ἐρίφοισι. Τὸ δὲ ἄλκιμον καὶ ἄτρεπτον, διά τε συῶν ἀγρίων, καὶ παρδάλεων, καὶ λεόντων ἔδειξε, μερίζων ἑκάστῳ τὸ πρὸς τὴν φύσιν οἰκεῖον. τῶν μὲν συῶν τὴν ὁρμὴν, ἣν ἔχει πρὸς μάχην, ἀνυπόστατον ποιῶν, Ἰδομενεὺς δ' ἄρ' ἐνὶ προμάχοις συῒ ἴκελος ἀλκήν. τῶν δὲ παρδάλεων τὸ ἄπαυστον τῆς τόλμης, ἀλλά τε καὶ περὶ δουρὶ πεπαρμένη οὐκ ἀπολήγει. λεόντων δὲ τὸ μέλλον μὲν, εἰς τέλος δὲ, γενναῖον. Οὐρῇ δὲ πλευράς τε καὶ ἰσχία ἀμφοτέρωθεν μαστίεται. πάλιν δὲ παραβάλλει δρόμον ἀνδρὸς γενναίου ἵππῳ τροφῆς κεκορεσμένῳ. Ὡς δ' ὅτε τις στατὸς ἵππος ἀκοστήσας ἐπὶ φάτνῃ. καὶ τοὐναντίον βραδεῖαν κατὰ πορείαν, ἀήττητον δὲ ἐν τῷ καρτερεῖν, οὕτως ἔδειξεν, Ὡς δ' ὅτ' ὄνος παρ' ἄρουραν ἰὼν ἐβιήσατο παῖδας. σχῆμα δὲ βασίλειον καὶ ὑπερέχον ἐτύπωσε διὰ τούτων, Ἠΰτε βοῦς ἀγέληφι μέγ' ἔξοχος ἔπλετο πάντων.

Οὐ κατέλιπε δὲ οὐδὲ τῶν θαλασσίων ζώων ὁμοιότητας. πολύποδος μὲν τὸ παράμονον καὶ δυσαπόσπαστον τῶν πετρῶν, Ὡς δ' ὅτε πουλύποδος θαλάμης ἐξελκομένοιο. δελφῖνος δὲ τὸ ἡγεμο-

νικὸν καὶ κρατιστεῦον τῶν ἄλλων, ὡς δ' ὑπὸ δελφῖνος μεγακήτεος ἰχθύες ἄλλοι.

præstantiam inter alios pisces, Ut pisces alios superat delphinus in undis.

Πολλάκις δὲ τὰ ὑπὸ ἀνθρώπων πρασσόμενα ἄλλαις ὁμοίως πράξεσι παραβάλλει, ὥς περ ἐν τούτῳ. Οἱ δ' ὥς τ' ἀμητῆρες ἐναντίοι ἀλλήλοισι, τὴν ἔνστασιν καὶ καρτερίαν δεικνύων τῶν ἀνδρῶν. τῷ δ' ἀγεννῶς δακρύοντι ὀνειδίζει μετὰ ἐναργοῦς ὁμοιώσεως, Τίπτε δεδάκρυσαι πατρόκλεις, ἠΰτε κούρη Νηπίη.

Sæpenumero autem ea, quæ ab hominibus fiunt, aliis similiter factis confert, ut in hoc, Messores veluti certant frumento metendo. Resistendi vim, & fortitudinem virorum demonstrans. Sed & præter generis dignitatem ploranti, similitudine perspicua convitiatur, Cur pueri in morem lachrymas Patrocle sodalis.

Ἐτόλμησε δὲ καὶ τοῖς στοιχείοις παραβαλεῖν πράξεις ἀνθρωπίνας, ὡς ἐν τούτῳ, Ὡς ἔφατ'. Ἀργεῖοι δὲ μέγ' ἴαχον, ὡς ὅτε κῦμα ἀκτῇ ἐφ' ὑψηλῇ, ὅτε κινήσει νότος ἐλθὼν Προβλῆτι σκοπέλῳ· τὸν δ' οὔποτε κύματα λείπει Παντοίων ἀνέμων, ὅταν ἔνθ' ἢ ἔνθα γένωνται. ἐν οἷς δῆλός ἐστι καὶ ὑπερβολῇ, καὶ αὐξήσει κεχρημένος. οὐ γὰρ ἤρκεσε κύματος ἤχῳ τὴν κραυγὴν ἀπεικάσαι, ἀλλὰ τῶν προσφερομένων ἀκτῇ ἐφ' ὑψηλῇ, ὅπου μετεωριζόμενον τὸ κῦμα μείζονα ἦχον ἀποτελεῖ· καὶ οὐχ ἁπλῶς κῦμα, ἀλλὰ τὸ κινηθὲν ἀπὸ νότου, τοῦ μάλιστα τὰ ὑγρὰ κινοῦντος, καὶ ἐπὶ σκοπέλῳ προβλῆτι, τῷ ἀνατεταμένῳ εἰς τὸ πέλαγος, καὶ περικλυζομένῳ ὑπ' αὐτοῦ, ὃς καὶ ἀδιάλειπτον ἔχει τὸν κλύδωνα, ὁπόθεν ἂν προσπίπτωσιν οἱ πνέοντες ἄνεμοι. τοιαῦτα μέν ἐστι τὰ

Ausus est autem & elementis humana facta conferre, sicut in isto, Argolici vocem tollebant, fluctus ut altis Littoribus resonat, scopuloque immurmurat, Auster Quem petit, omnigenis Zephyris agitata procella. Nec quoque deseruit, variis dum partibus afflant. In quibus constat eum & hyperbola, & amplificatione usum esse. Non enim contentus fuit, procellæ sono clamorem comparasse; sed fluctuum, qui in altum littus illiduntur, ubi dum fluctus exaltatur, majorem sonitum edit. Neque simplicem procellam, sed ab Austro (qui humida maximè movet) concitatam, in scopulum eminentem, ac in pelagus prominentem, illisam esse dicit, & qui ab ea avelleretur, quique assiduæ tempestati obnoxius esset, undecunque tandem ventorum flatus irrueret. Illiusmodi apud eum sunt,

quæ ad diligentiam in narrando pertinent, quorum multa ex paucis exemplis deprehendere licet.

τῆς ἐν τῷ διηγεῖσθαι ἐξεργασίας παρ' αὐτῷ· ἅπερ ἔνεστι καὶ ἐπὶ τῶν πολλῶν κατανοεῖν, ἐκ τῶν ὀλίγων παραδειγμάτων.

Perpendamus autem & reliquas orationis species, num apud Homerum ita sint, ut ipse eas primum & excogitasse, & illustrasse videatur. Qua de re pauca item exempla adducemus, unde reliqua conjici possunt.

Σκεψώμεθα δὲ καὶ τὰ λοιπὰ εἴδη τῶν λόγων, εἰ ἔστι παρὰ τῷ ὁμήρῳ, πρώτῳ καὶ τὰς ἐννοίας αὐτῶν λαβόντι, καὶ ἐναργῶς κατασκευάσαντι. ὁμοίως ὀλίγα παραδείγματα παρατεθέντα, καὶ τὰ ἄλλα νοεῖν παρασκευάσει.

Cæterum contemplativa oratio est, quæ speculationes (quæ sic vocantur) complectitur, habentque veritatis cognitionem, quæ arte constat. Unde & rerum divinarum, & humanarum naturam cognoscere licet; virtutes & vitia, quæ in moribus sunt, secernere; denique num aliqua rationali arte veritatem consequi conveniat, discere. Hæc autem ii, qui in philosophia versati sunt, tractaverunt, cujus etiam partes sunt, naturalis scientia & moralis, & differendi ars. Quod si horum omnium principia, & semina Homerum suppeditasse cognoverimus, quo pacto non præ omnibus admiratione dignus fuerit? Porrò quod per ænigmata, & fabulosas quasdam orationes animi sensa ostendit, non mirum videri debet. Poëtica namque in causa est, & priscorum consuetudo, ut disciplinarum studiosi, ingenii ac animi quadam dele-

Ὁ δὲ θεωρητικὸς λόγος ἐστὶν, ὁ περιέχων τὰ καλούμενα θεωρήματα, ἅπερ ἐστὶ γνῶσις τῆς ἀληθείας, γινομένη μετὰ τέχνης. ἀφ' ὧν ἔστι τὴν φύσιν τῶν ὄντων, θείων τε καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων, κατανοεῖν, καὶ τὰς περὶ τὸ ἦθος ἀρετὰς καὶ κακίας διαιρεῖν, καὶ ᾗ τινι τέχνῃ λογικῇ μετέρχεσθαι τὴν ἀλήθειαν προσήκει, μανθάνειν. ταῦτα δὲ μετεχειρίσαντο οἱ ἐν φιλοσοφίᾳ διατρίψαντες· ἧς ἔτι μέρη, τὸ φυσικὸν, καὶ ἠθικὸν, καὶ διαλεκτικόν. ἐν δὴ πᾶσι τούτοις τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ σπέρματα ἐνδιδόντα ὅμηρον εἰ καταμάθοιμεν, πῶς οὐκ ἂν εἴη πρὸ πάντων θαυμάζεσθαι ἄξιος; εἰ δὲ δι' αἰνιγμάτων, καὶ μυθικῶν λόγων τινῶν ἐμφαίνεται τὰ νοήματα, οὐ χρὴ παράδοξον ἡγεῖσθαι. τοῦτο γὰρ αἴτιον ποιητικῆς, καὶ τῶν ἀρχαίων ἦθος, ὅπως οἱ μὲν φιλομαθοῦντες μετά τινος εὐμουσίας ψυχαγωγούμε-

νοι, ῥᾷον ζητῶσί τε, καὶ εὑρίσκωσι τὴν ἀλήθειαν· οἱ δὲ ἀμαθεῖς μὴ καταφρονῶσι τούτων ὧν οὐ δύνανται συνιέναι. καὶ γάρ ἐστί πως, τὸ μὲν δι' ὑπονοίας σημαινόμενον, ἀγαστόν· τὸ δὲ φανερῶς λεγόμενον, εὐτελές.

ctatione deliniti, veritatem facilius & inquirant, & inveniant. Et ut vulgus illa non contemnat, quæ intelligere nequit. Etenim est quando id quod figuratè significatur, jucundum fit; quod vero apertè dicitur, vilescit.

Ἀρξώμεθα τοίνυν ἀπὸ τῆς τοῦ παντὸς ἀρχῆς καὶ γενέσεως, ἣν θαλῆς ὁ μιλήσιος εἰς τὴν τοῦ ὕδατος οὐσίαν ἀναφέρει. καὶ θεασώμεθα, εἰ πρῶτος ὅμηρος ταῦθ' ὑπέλαβεν, εἰπὼν Ὠκεανός θ' ὅσπερ γένεσις πάντεσσι τέτυκται. μετ' ἐκεῖνον δὲ ξενοφάνης ὁ κολοφώνιος, ὑφιστάμενος τὰς πρώτας ἀρχὰς εἶναι τὸ ὕδωρ καὶ τὴν γῆν, ἔοικε σπάσαι τὴν ἀφορμὴν ταύτην ἐκ τῶν ὁμηρικῶν τούτων, Ἀλλ' ὑμεῖς μὲν πάντες ὕδωρ καὶ γαῖα γένοισθε. σημαίνει γὰρ τὴν ἀνάλυσιν εἰς τὰ γεννητικὰ στοιχεῖα τοῦ παντός. ἡ δὲ μάλιστα ἀληθὴς δόξα τέσσαρα στοιχεῖα συνίστησι, πῦρ, ἀέρα, ὕδωρ, γῆν. ταῦτα δὲ καὶ ὅμηρος εἰδὼς φαίνεται, μνημονεύων ἐν πολλοῖς αὐτῶν ἑκάστου.

Exordiamur itaque à totius universi principio, ac generatione, quam Thales Milesius ad aquæ substantiam refert, & videamus num Homerus primus hoc invenerit, dicens, Oceanus qui cuncta creat, gignitque creata. Post istum vero Xenophanes Colophonius, aquam & terram inter prima initia constituens, eam occasionem ab Homericis istis sumpsisse videtur, Sed vos in terram, lymphamque resolvier omnes. Significat enim resolutionem in genitalia elementa universitatis. Opinio autem maximè verax, quatuor elementa constituit, Ignem, aërem, aquam, & terram. Hæc autem & Homerum scivisse apparet, dum in multis uniuscujusque istorum mentionem facit.

Καὶ τὴν τάξιν δὲ αὐτῶν ὅπως ἔχει κατέμαθεν. ὅτι μὲν γὰρ ἡ γῆ κατωτάτω πάντων ἐστὶ, θεασώμεθα. σφαιροειδοῦς γὰρ ὄντος τοῦ κόσμου, ὁ μὲν περιέχων τὰ πάντα ὀυρανὸς, τὸν ἄνω τόπον ἐπέχειν εἰκότως λέγοιτ' ἄν· ἡ δὲ γῆ, ἐν μέσῳ οὖσα πανταχό-

Qua autem serie ea constituta essent, pernovit. Nam quod terra omnium infima sit, videamus. Orbiculari namque existente mundo, cœlum, quod omnia continet, superiorem locum retinere, haud immerito dici queat. Terra autem in medio existens undiquaque infe-

rior continente eſt. Hoc ſanè poeta in his maximè declarat, in quibus Jupiter ait, ſe de olympo catena ſuſpenſa, terram, & mare revulſurum, ut omnia in ſublime tollerentur, Aſt ego ſi cupiam, vos nunc detraxero cunctos, Firma cum tellure ſimul, pontoque præalto, Vertice de cœli ſuſpenſa ritè catena, Atque hæc rurſus ego in ſublime reduxero cuncta.

Præterea aëre ſuper terram exiſtente, æthera excelſiorem eſſe, ad hunc modum aſſerit, Conſcendit pinum, quæ ſtat in vertice montis Idæ, quæ penetrat nebulas, ac æthera ſummum. Æthere autem cœlum ſuperius, Sic illi pugnant, ut ferreus inde tumultus In cœlum reſonet, ſterilemque per æthera tranet. Et præterea in iſto, Aëria aſcendit cœlum, atque petivit olympum. Quum enim ſuprema aëris pars purior ſit, & maximè à terra, ejuſque exhalationibus diſtet, ideo olympum, quaſi totum ſplendidum appellari dicunt.

In quibus verò poëta ait, Junonem cum Jove conſuetudinem habere (quum tamen illius ſoror eſſet) per allegoriam hæc ſignificare videtur, quod per Junonem aër intelligatur, quippe humida ſubſtantia; propterea etiam dicit, Aëra fundebat Juno Lucina profundum.

θεν, κατωτέρω τοῦ περιέχοντος ἐςί. τοῦτο δὴ ὁ ποιητὴς ἐν τούτοις μάλιςα δηλοῖ, ἐν οἷς φησιν ὁ ζεὺς, ἀπὸ τοῦ ὀλύμπου σειρὰν ἀναψάμενος, τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν ἀνασπάσειν, ὡς πάντα μετέωρα γενέσθαι, Ἀλλ' ὅτε κεν καὶ ἐγὼ πρόφρων ἐθέλοιμι ἐρύσαι, Αὐτῇ κεν γαίῃ ἐρύσαιμ' αὐτῇ τε θαλάσσῃ· Σειρὴν μέν κεν ἔπειτα περὶ ῥίον οὐλύμποιο Δησαίμην, τὰ δέ κ' αὖθι μετέωρα πάντα γένοιτο.

Ὑπὲρ δὲ γῆς ὄντος τοῦ ἀέρος, τὸν αἰθέρα ὑψηλότερον εἶναί φησιν οὕτως, Εἰς ἐλάτην ἀναβὰς περιμήκετον, ἣ τότ' ἐν ἴδῃ Ἀκροτάτῃ πεφυυῖα, δι' ἠέρος αἰθέρ' ἵκανε. τοῦ δὲ αἰθέρος ἀνωτέρω τὸν οὐρανὸν, Ὣς οἱ μὲν μάρναντο· σιδήρειος δ' ὀρυμαγδὸς Χάλκεον οὐρανὸν ἷκε δι' αἰθέρος ἀτρυγέτοιο. καὶ ἔτι ἐν τούτῳ, Ἠερίη δ' ἀνέβη μέγαν οὐρανὸν οὔλυμπόν τε. τὸ γὰρ καθαρώτερον τοῦ ἀέρος, ἀνωτάτω ὂν, καὶ τὸ μάλις' ἀπέχον τῆς γῆς, καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς ἀναθυμιάσεων, ὡς ὅλον λαμπρὸν φασιν ὄλυμπον προσηγορεῦσθαι.

Ἐν οἷς δέ φησιν ὁ ποιητὴς συνοικεῖν τῷ διὶ τὴν ἥραν οὖσαν ἀδελφὴν, δοκεῖ ταῦτα ἀλληγορεῖσθαι, ὅτι ἥρα μὲν νοεῖται ὁ ἀὴρ, ἥπερ ἐςὶν ὑγρὰ οὐσία, διὸ καὶ λέγει, — ἠέρα δ' ἥρη Πίτνα πρόσθε βαθεῖαν. ζεὺς δὲ, ὁ αἰθὴρ, τουτέσιν ἡ πυρώδης, καὶ ἔνθερμος

φύσια, Ζεὺς δ' ἔλαχ' οὐρανὸν εὐρὺν ἐν αἰθέρι καὶ νεφέλῃσιν. ἀδελφοὶ μὲν οὖν ἔδοξαν διὰ τὴν συνάφειαν, καὶ τὴν κατά τι ὁμοιότητα, ὅτι ἄμφω κοῦφοι καὶ κινούμενοι· σύνοικοι δὲ καὶ ὁμόλεκτροι, ὅτι ἐξ αὐτῶν συνιόντων γεννᾶται τὰ πάντα· διὸ καὶ ἐν τῇ ἴδῃ συνέρχονται, καὶ ἡ γῆ αὐτοῖς φύει τὰς πόας καὶ τὰ ἄνθη.

Τοῦ δὲ αὐτοῦ λόγου ἔχεται κἀκεῖνα, ἐν οἷς φησιν ὁ ζεὺς κρεμᾶσθαι τὴν ἥραν, καὶ ἐξάπτεσθαι τῶν ποδῶν αὐτῆς ἄκμονας δύο, τουτέστι τὴν γῆν, καὶ τὴν θάλασσαν. μάλιστα δὲ ἐν ἐκείνοις ἐξεργάζεται τὸν περὶ στοιχείων λόγον, δι' ὧν ὁ ποσειδῶν λέγει αὐτῷ, Τρεῖς γάρ τ' ἐκ κρόνου ἦμεν ἀδελφεοὶ, οὓς τέκε ῥεία, Ζεὺς καὶ ἐγὼ, τρίτατος δ' ἀΐδης ἐνέροισιν ἀνάσσων. καὶ, Τριχθὰ δὲ πάντα δέδασται, ἕκαστος δ' ἔμμορε τιμῆς. καὶ ὅτι ἐν τῇ τοῦ παντὸς νομῇ ζεὺς μὲν ἔλαχε τὴν τοῦ πυρὸς οὐσίαν, ποσειδῶν δὲ, τὴν τοῦ ὕδατος, ᾅδης δὲ, τὴν τοῦ ἀέρος. τοῦτον γὰρ λέγει ζόφον ἠερόεντα, ἐπειδὴ φῶς οἰκεῖον οὐκ ἔχει, ἀλλ' ὑπὸ ἡλίου, καὶ σελήνης, καὶ τῶν ἄλλων ἄστρων καταλάμπεται.

Τετάρτη δὲ κατελείφθη καὶ κοινὴ πάντων ἡ γῆ. ἡ μὲν γὰρ τῶν τριῶν στοιχείων οὐσία κινεῖται ἀεὶ, μόνη δὲ ἀκίνητος ἡ γῆ μέ-

Per Jovem autem æther, hoc eſt, ignea ſubſtantia, & calida eſſentia innuatur. Atque Jovi cœlum in nebulis, ac æthere ceſſit. Fratres igitur propter conjunctionem, & quandam ſimilitudinem viſi ſunt, eò quod uterque levis ac mobilis ſit. Familiares verò, & conjuges, quod ex iſtis coëuntibus omnia generentur. Quapropter & in Ida congrediuntur, ac terra eis herbas ac flores producit.

Ejuſdem vero rationis ſunt & illa, in quibus Jupiter ait, Junonem pendére, & duas incudes (hoc eſt, mare & terram) illius pedibus appendi. In iis autem elementorum rationem maximè habet, in quibus Neptunus Jovi dicit. Tres ſiquidem fratres ſumus, ex Rhea genitrice, Jupiter, atque ego, tertius, infera regna tenet qui. Omnia tripliciter diviſa, tenetque ſua omnis. Præſertim quum in univerſi diſtributione, Jupiter ignis, Neptunus aquæ, Pluto aëris eſſentiam ſortitus ſit. Hunc enim aëriam caliginem ideò vocat, quod lumen proprium non habet, ſed à ſole, luna, & reliquis aſtris lucem mutuatur.

Terra autem quarta & communis pars, eam ob cauſam relicta eſt, quod trium elementorum eſſentia aſſiduè movetur, terra autem ſola immobi-

νει,

lis eſt, cui & Olympum addidit, eò quod mons veluti pars terræ ſit. Sin vero cœli ſplendidiſſimam & puriſſimam partem intelligas, tum hæc quinta eſſentia inter elementa fuerit, id quod quidam illuſtres philoſophi ſenſerunt. Quocirca haud abs re communia eſſe cenſuit, terram videlicet infimam, propter gravitatem, & olympum ſupremum, propter levitatem. Quoniam in iſta, naturæ in medio exiſtentes, partim deorſum, partim ſurſum feruntur.

νει, ἢ καὶ τὸν ὄλυμπον προσέθηκεν. εἰ μὲν γὰρ ὄρος ἐστὶν, ὡς μέρος τῆς γῆς· εἰ δὲ τοῦ οὐρανοῦ τὸ λαμπρότατον καὶ καθαρώτατον, ὡς καὶ ταύτης οὔσης ἐν τοῖς στοιχείοις πέμπτης οὐσίας, ὅπερ ᾠήθησαν τινὲς τῶν ἐνδόξων φιλοσόφων. ὥστε κατὰ τὸ εἰκὸς κοινὰ ὑπέθετο εἶναι, τήν τε γῆν κατωτάτω διὰ βαρύτητα, καὶ τὸν ὄλυμπον ἀνωτάτω ὄντα διὰ κουφότητα, ὅτι εἰς ταῦτα αἱ μεταξὺ φύσεις πῇ μὲν καταφέρονται, πῇ δὲ ἀναφέρονται.

Porrò quum elementorum natura ex contrariis conſtet, videlicet è ſiccitate & humiditate, calore ac frigore; & quum per convenientiam & temperaturam (quam invicem habent) cuncta fabricetur, mutationeſque particulares ſuſcipiat, univerſalem autem ſolutionem ſubire nequeat, Empedocles cuncta ad hunc modum conſtare inquit, Eſt ubi conveniunt in amore bene, eſt ubi rurſus Singula diſcordant, litem, pugnamque capeſſunt. Ubi elementorum concordiam & unitatem amicitiam, inimicitiam autem, contentionem appellat.

Τῆς δὲ τῶν στοιχείων φύσεως ἐξ ἐναντίων συνεστώσης, ξηρότητός τε καὶ ὑγρότητος, καὶ θερμότητος καὶ ψυχρότητος, ὑπὸ δὲ τῆς πρὸς ἄλληλα ἀναλογίας, καὶ κράσεως ἐναπεργαζομένης τὸ πᾶν, καὶ μεταβολὰς μὲν μερικὰς ὑπομενούσης, τοῦ δὲ παντὸς λύσιν μὴ ἐπιδεχομένης, ἐμπεδοκλῆς ἔφη τὰ ὅλα συνεστάναι οὕτως, Ἄλλοτε μὲν φιλότητι συνερχόμεν' εἰς ἓν ἅπαντα, Ἄλλοτε δ' αὖτις ἕκαστα, φορεύμενα νείκεος ἄχθει· τὴν μὲν συμφωνίαν καὶ ἕνωσιν τῶν στοιχείων, φιλίαν προσαγορεύσας· νεῖκος δὲ, τὴν ἐναντίωσιν.

Ante hunc autem Homerus concordiam & diſcordiam in iis obſcurè oſtendit, in quibus Juno apud eum ait, Vado videre feracis cuncta latibula terræ, Oceanumque patrem di-

Πρὸ δὲ τούτου ὅμηρος τὴν φιλίαν καὶ τὸ νεῖκος αἰνίσσεται, ἐν οἷς φησιν ἥρα παρ' αὐτῷ, Εἶμι γὰρ ὀψομένη πολυφόρβου πείρατα γαίης, Ὠκεανόν τε θεῶν γένεσιν,

νεσσιν, καὶ μητέρα τηθύν· Τοὺς εἶμ' ὀψομένη, καὶ σφ' ἄκριτα νείκεα λύσω.

Τοιοῦτον δέ γε καὶ τὴν ἀφροδίτην, καὶ τὸν ἄρην ὁ μῦθος αἰνίττεται, τῆς μὲν, ταυτὸ δυναμένης ὃ παρὰ τῷ ἐμπεδοκλεῖ ἡ φιλία, τοῦ δὲ, ὃ παρ' ἐκείνῳ τὸ νεῖκος. ὅθεν ποτὲ μὲν σύνεισιν ἀλλήλοις, ποτὲ δὲ διαλύονται. ἐλέγχει δὲ αὐτοὺς ἥλιος· καὶ δεσμοῖ μὲν αὐτοὺς ἥφαιστος, λύει δὲ ποσειδῶν. ἐν οἷς δῆλόν ἐστιν ὅτι ἡ ἔνθερμος καὶ ἡ ξηρὰ οὐσία, καὶ ἡ ταύτῃ ἐναντία, ἡ ψυχρά τε καὶ ὑγρὰ, ποτὲ μὲν συνάγουσι τὰ πάντα, ποτὲ δὲ λύουσιν.

Ἀκολουθεῖ δὲ τούτοις καὶ τὸ παρὰ τοῖς ἄλλοις ποιηταῖς εἰρημένον, ὅτι ἐκ τῆς ἄρεος καὶ ἀφροδίτης συνουσίας ἁρμονία συνέστηκεν, ἐξ ἐναντίων, βαρέων τε καὶ ὀξέων, κιρναμένων ἀλλήλοις ἀναλόγως. ὅπως δὲ ἀντίκεινται ἀλλήλοις τὰ τῆς ἐναντίας φύσεως τετυχηκότα, αἰνίττεσθαι ἔοικεν ὁ ποιητὴς, καὶ ἐν τῇ παρατάξει τῶν θεῶν, ἐν ᾗ πεποίηκε τοὺς μὲν τοῖς ἕλλησι, τοὺς δὲ τοῖς τρωσὶ βοηθοῦντας, ἀλληγορικῶς ἐμφαίνων τὰς δυνάμεις ἑκάστου. καὶ τὸν μὲν φοῖβον τῷ ποσειδῶνι ἀντιτάσσει, τὸ θερμὸν καὶ ξηρὸν, τῷ ὑγρῷ καὶ ψυχρῷ· τὴν δ' ἀθηνᾶν τῷ ἄρει, τὸ λογιστικὸν τῷ ἀλογίστῳ, τουτέστι τὸ ἀγαθὸν τῷ

vorum, Tethidaque ipſam Magnas inter eos valeam an componere lites.

Talia etiam Veneris & Martis fabula ſub verborum involucris oſtendit. Quorum illa quidem idem pollet, quod apud Empedoclem amicitia; hic autem idem, quod apud illum inimicitia. Unde fit, ut aliquando inter ſeſe coëant, aliquando autem diſſolvantur. Indicat autem eos Sol, Vulcanus vincit, ſolvit Neptunus. Unde conſtat, quod calida & ſicca eſſentia, & his contraria, frigida & humida, nonnunquam omnia coagmentant, nonnunquam verò diſſolvunt.

Quibus & hoc conſentaneum, quod apud alios poëtas dictum eſt, quod ex Martis & Veneris conſuetudine concentus, ex contrariis videlicet, gravibus & acutis, conſtet, dum inter ſeſe æquabiliter temperantur. Quo pacto autem ea, quæ contrariam naturam ſortita ſunt, ſibi invicem opponantur, poëta per ænigma ſignificaſſe videtur, præſertim in acie deorum, in qua fingit, alios quidem Græcis, alios autem Trojanis auxilium ferre, allegoricè uniuſcujuſque vim oſtendens. Atque Phœbum quidem Neptuno in acie opponit, calidum & ſiccum, humido & frigido. Minervam autem Marti, rationale irrationali, hoc eſt, bonum malo.

κακῷ.

Junonem verò Dianæ, hoc eſt, aërem Lunæ, eo quod ille ſtabilis, hæc vero inſtabilis ſit. Mercurium autem Latonæ, eo quod ſermo aſſiduè quærit, ac meminit, oblivio autem his contraria eſt. Vulcanum denique fluvio, eâdem ratione, qua ſolem mari. Pugnæ autem ſpectatorem deum primarium, & ſuper hoc lætantem fingit.

κακῷ. τὴν δὲ ἥραν τῇ ἀρτέμιδι, τὸν ἀέρα τῇ σελήνῃ· καὶ ὅτι ὁ μὲν, σταθερὸς, ἡ δὲ, πολυκίνητος. τὸν δὲ ἑρμῆν τῇ λητοῖ, ὅτι ὁ μὲν λόγος ἀεὶ ζητεῖ, καὶ μέμνηται, ἡ δὲ λήθη τούτῳ ἐστὶν ἐναντίον. τὸν δὲ ἥφαιστον τῷ ποταμῷ, κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον καθ' ὃν τὸν ἥλιον τῇ θαλάσσῃ. θεατὴν δὲ τῆς μάχης τὸν πρῶτον θεὸν, καὶ ἐπὶ τούτῳ γεγηθότα.

Ex prædictis autem ſimul & hoc oſtendere Homerus videtur, quod & unus, & finitus ſit mundus. Si enim infinitus eſſet, nequaquam divideretur in numerum habentem terminum. Ipſo enim nomine terminum ſignificat, quippe cum in aliis multis plurativo pro ſingulari utatur. Clarius autem eandem rem declarat, dum inquit, fines terræ, & rurſus in quibus ait, Ultima non certe quamvis adeat loca terræ, & maris. Præterea in hoc, Summo vertice multijugi verſatus Olympi. Ubi enim ſummitas, illic & terminus eſt.

Ἐκ δὲ τῶν προειρημένων ἅμα καὶ τοῦτο ὑποδεικνὺς ὅμηρος φαίνεται, καὶ ὅτι εἷς ἐστιν ὁ κόσμος, καὶ πεπερασμένος. εἰ γὰρ ἄπειρος ἦν, οὐκ ἂν εἰς ἀριθμὸν πέρας ἔχοντα διῃρεῖτο. καὶ ἐν τῷ ὀνόματι σημαίνει τὸ σιωπᾶν. ὡς καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς χρῆται ἀντὶ τοῦ ἑνικοῦ τῷ πληθυντικῷ. σαφέστερον δὲ τὸ αὐτὸ δηλοῖ ἐν τῷ εἰπεῖν, πείρατα γαίης. καὶ πάλιν ἐν οἷς φησὶν, — οὐδ' εἴ κε τὰ νείατα πείραθ' ἵκηται Γαίης καὶ πόντοιο. καὶ ἐν τῷ, Ἀκροτάτῃ κορυφῇ πολυδειράδος οὐλύμποιο. ὅπου γάρ ἐστιν ἀκρότης, ἐκεῖ καὶ πέρας.

Quid autem de ſole ſentiat, non eſt obſcurum, quia quum orbicularem circumferentiæ vim obtineat, aliquando ſuper terram apparet, nonnunquam rurſus ſubter terram abit, idque ad hunc modum declarat, O ſocii, quis novit ubi caligo ſit orta, Auroræque domus, radiique Hyperionis unde? Quo-

Ὅπως δὲ καὶ περὶ ἡλίου γινώσκει, οὐκ ἄδηλον, ὅτι κυκλοφορικὴν ἔχων δύναμιν, ποτὲ μὲν ὑπὲρ γαίης φαίνεται, αὖθις δὲ ὑπὸ γῆν ἄπεισι. καὶ τοῦτο δῆλον ποιεῖ, λέγων, Ὦ φίλοι, οὐ γάρ τ' ἴδμεν ὅπῃ ζόφος οὐδ' ὅπῃ ἠώς, Οὐδ' ὅπῃ ἠέλιος φαεσίμβροτος εἶσ' ὑπὸ γαῖαν, Οὐδ' ὅπῃ ἀνεῖ-

καί. καὶ ὅτι ἀεὶ ὑπὲρ ἡμᾶς ἰὼν, καὶ διὰ τοῦτο ὑπερίων προσαγορευόμενος ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ ποιητοῦ, τήν τε ἀνατολὴν ἐκ τοῦ περιέχοντος τὴν γῆν ὕδατος, τουτέστι τοῦ ὠκεανοῦ, ποιεῖται, καὶ εἰς αὐτὸν καταδύεται, δηλοῖ σαφῶς, τὴν μὲν ἀνατολὴν κἀν τούτοις, Ἠέλιος δ' ἀνόρουσε, λιπὼν περικαλλέα λίμνην, Οὐρανὸν εἰς πολύχαλκον, ἵν' ἀθανάτοισι φαείνῃ. τὴν δὲ δύσιν, Ἐν δ' ἔπεσ' ὠκεανῷ λαμπρὸν φάος ἠελίοιο, Ἕλκον νύκτα μέλαιναν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν.

ve meent rurſus ſubeuntes infima terræ? Ad hæc quod ſemper ſuper nos graditur ſol, hyperion, id eſt, ſupergrediens ab ipſo Poëta appellatur. Quum autem ſol ex aqua (quæ terram complectitur) hoc eſt, ex Oceano oriatur, & in eum occidat, poëta illius ortum etiam in his perſpicuè oſtendit, Oceani ſtagna alta ſinens, exortus erat ſol. Æthera conſcendens, ſuperis lux eſſet ut alma. Occaſum vero, Irruit Oceano lampas Phœbea, facitque Ingenteis homini tenebras, noctemque profundam.

Δείκνυσι δὲ αὐτοῦ καὶ τὸ εἶδος, —λαμπρὸς δ' ἦν ἥλιος ὥς. καὶ μέγεθος, Εὖτε γὰρ ἥλιος φαέθων ὑπερέσχετε γαῖαν. καὶ ἔτι μᾶλλον ἐν τούτῳ. Ἦμος δ' ἠέλιος μέσον οὐρανὸν ἀμφιβεβήκει. καὶ τὴν δύναμιν, Ἠέλιος, ὃς πάντ' ἐφορᾷ, καὶ πάντ' ἐπακούει. καὶ τὸ ἔμψυχον, καὶ τὸ ἐπὶ τῇ κινήσει αὐτοπροαίρετον, ἐν οἷς ἀπειλεῖ, Δύσομαι εἰς ἀΐδαο, καὶ ἐν νεκύεσσι φαείνω. καὶ ἐπὶ τούτῳ ὁ ζεὺς αὐτὸν παρακαλεῖ, Ἠέλι', ἤτοι μὲν σὺ μετ' ἀθανάτοισι φάεινε, Καὶ θνητοῖσι βροτοῖσιν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν. ἐξ ὧν δηλοῖ ὅτι οὐ πῦρ ἐστιν ὁ ἥλιος, ἀλλ' ἑτέρα τὶς κρείσσων οὐσία. ὅπερ καὶ ἀριστοτέλης ὑπέλαβεν· εἴγε τὸ μὲν πῦρ ἐστιν ἀνωφερὲς, καὶ ἄψυχον, καὶ εὐδιάληπτον, καὶ φθαρτόν· ὁ δὲ ἥλιος, κυκλοφορητικὸς, καὶ

Oſtendit autem & ejus formam. Splendidus autem erat ut ſol. Et magnitudinem, Nam bene luceſcens Phœbus terræ eminet omni. Et adhuc magis in hoc, Sol quando illuſtris medium penetrarat olympum. Et vim, Sol qui cuncta videt, nec non audire poteſt qui. Denique quod ſit animal, & ſua ſponte moveatur, in quibus minatur, Lux ero funeſtis, ſubiens Plutonis in ædeis. Propterea quoque Jupiter eum adhortatur, Phœbe tuum fuerit poſthac mortalibus, atque Diis ſuperis lucem cunctis perferre benignam. Unde conſtat, quod ſol non ſit ignis, ſed alia quæpiam potior ſubſtantia, id quod & Ariſtoteles ſenſit. Siquidem ignis in altum fertur, inanimatus, facilè ceſſans, & corruptibilis eſt. Sol vero in orbe fer-

tur, animatus, æternus, & incorruptibilis.

Quod vero nec aliorum astrorum imperitus fuerit Homerus, ex iis quæ finxit palàm est, Vergilias, suculas, nec non magnum Oriona. Ad hæc ursam describit, quo pacto subinde juxta polum Aquilonarem nobis semper apparentem versetur, & propter sublimitatem, horizontem non attingat, eo quod æquali tempore, & minimus circulus (in quo ursa est) & maximus (in quo Orion) in mundi circumferentia vertitur. Præterea & Bootem tardè occidentem, quia diuturnum faciens occasum, ejusmodi situm habet, ut rectus deferatur, & unà cum quatuor signis occidat, quæ sunt ex cunctis illis sex, quæ toti nocti attribuuntur. Quod vero non omnia, quæ ad syderum contemplationem pertinent (ut Aratus, seu alius quispiam) prosecutus est, nemini videatur mirum; neque enim hoc ipsius institutum fuit. Nec quoque accidentium causas, quæ circa elementa versantur, ignoravit, veluti terræmotuum, ac deliquiorum.

Quando enim tota terra in se ignis, aëris, & aquæ partem (à quibus & continetur) habeat, vero consentaneum est, quod vapores spiritu pleni in ejus profunditate consistant. Qui quando foras feruntur, aërem (ut ajunt) movent. Coër-

καὶ ἔμψυχος, καὶ ἀΐδιος, καὶ ἄφθαρτος.

Καὶ τῶν ἄλλων δὲ τῶν κατὰ τὸν οὐρανὸν ἄστρων ὅτι οὐκ ἀπείρως ὅμηρος εἶχεν, φανερόν ἐστιν ἐξ ὧν πεποίηκε, Πληϊάδας θ' ὑάδας τε, τό, τε σθένος ὠρίωνος. καὶ τὴν ἄρκτον τὴν αἰεὶ στρεφομένην περὶ τὸν ἀειφανῆ πόλον τὸν βόρειον, καὶ διὰ τὸ μετέωρον μὴ ἁπτομένην τοῦ ὁρίζοντος, ὅτι ἐν ἴσῳ χρόνῳ ὅ, τε μικρότατος κύκλος ἐν ᾧ ἐστιν ἄρκτος, καὶ ὁ μέγιστος, ἐν ᾧ ὠρίων στρέφεται, ἐν τῇ τοῦ κόσμου περιφορᾷ· καὶ τὸν βραδέως δυόμενον βοώτην, ὅτι πολυχρόνιον ποιεῖται τὴν κατάδυσιν, οὕτω πεπτωκὼς θέσει, ὥς τε ὀρθὸν καταφέρεσθαι, καὶ συγκαταδύεσθαι τέσσαρσι ζωδίοις, τῶν πάντων εἰς ὅλην νύκτα μεριζομένων ἓξ ζωδίων. εἰ δὲ μὴ πάντα τὰ περὶ τῶν ἄστρων θεωρούμενα διεξῆλθεν ὡς ἄρατος, ἤ ἄλλος τις, οὐ χρὴ θαυμάζειν. οὐ γὰρ τοῦτο προέκειτο αὐτῷ. οὐκ ἀγνοεῖ δὲ τὰς αἰτίας τῶν περὶ τὰ στοιχεῖα συμπτωμάτων, οἷον σεισμῶν καὶ ἐκλείψεων.

Ἐπεὶ γὰρ ἡ γῆ σύμπασα μετέχει ἐν ἑαυτῇ ἀέρος τε καὶ πυρὸς καὶ ὕδατος, ὑφ' ὧν καὶ περιέχεται κατὰ τὸ εἰκὸς ἐν βάθει αὐτῆς, συνίστανται ἀτμοί πνευματώδεις, τούτους φασὶν ἔξω μὲν φερομένους κινεῖν τὸν ἀέρα, εἰρ-

χθέντας

χθέντας δὲ ἀνοιδαίνειν, εἰς τὸ ἔξω βιαζομένους. τοῦ δ' ἀνειλεῖσθαι τὸ πνεῦμα ἐντὸς τῆς γῆς, τὴν θάλασσαν αἰτίαν εἶναι νομίζουσιν, ἐμφράσσουσαν ἐνίοτε τὰς εἰς τὸ ἔξω διόδους. ἔστι δὲ ὅτε ὑποχωροῦσαν αὐτὴν, κατερείπειν τῆς γῆς τινὰ μέρη. καὶ τοῦτο οὖν ὅμηρος εἰδὼς, τὴν αἰτίαν τῶν σεισμῶν τῷ ποσειδῶνι ἀνατίθησι, γαιήοχόν τε αὐτὸν, καὶ ἐνοσίχθονα προσαγορεύων.

Ἐπεὶ δὲ τῶν πνευμάτων ἐντὸς τῆς γῆς καθειργνυμένων, νηνεμίαι συμβαίνουσι καὶ ζόφοι, καὶ ἀμαυρώσεις τοῦ ἡλίου, σκεψώμεθα εἰ καὶ τοῦτο συνεῖδε. πεποίηκε μὲν γὰρ τὸν ποσειδῶνα σείοντα τὴν γῆν, μετὰ τὴν ἀχιλλέως ἔξοδον ἐπὶ τὴν μάχην. προειρήκει δὲ ἐπὶ τῆς προτεραίας, ὁποία ἦν ἡ τοῦ ἀέρος κατάστασις. ἐπὶ μὲν τοῦ σαρπηδόνος, Ζεὺς δ' ἐπὶ νύκτ' ὀλοὴν τανύσας κρατερῇ ὑσμίνῃ. καὶ πάλιν ἐπὶ τοῦ πατρόκλου, — οὐ δέ κε φαίης Οὔτέ ποτ' ἠέλιον σόον ἔμμεναι, οὔτε σελήνην. Ἠέρι γὰρ κατέχοντο. καὶ μετ' ὀλίγον ὁ αἴας εὔχεται, Ζεῦ πάτερ, ἀλλὰ σὺ ῥῦσαι ὑπ' ἠέρος υἷας ἀχαιῶν, Ποίησον δ' αἴθρην, δὸς δ' ὀφθαλμοῖσιν ἰδέσθαι. μετὰ δὲ τὸν σεισμὸν, τοῦ πνεύματος ἔξω καταστάντες, σφοδροὶ γίνονται ἄνεμοι, ὅθεν ἥρα φησὶν, Αὐτὰρ ἐγὼ ζεφύροιο καὶ ἀργέσταο νότοιο, Εἴσομαι ἐξ ἁλόθεν χαλεπὴν ὀρέουσα

θύελ-

citi autem intumescunt, ac vi foras erumpunt. Quod vero spiritus intra terram concluditur, mare in causa esse putant, quod nonnunquam meatuum exitus obstruit. Quando autem illud recedit, quasdam terræ partes subvertit. Homerus itaque istud non ignorans, terræmotuum causam Neptuno attribuit, dum eum terræ continentem, & terræ motorem appellat.

Quum vero flatibus intra terram conclusis, venti spirare cessent, atque hinc caligo & obscuritas solis oriatur, perpendamus num & hoc viderit. Siquidem fingit terram à Neptuno moveri, posteaquam Achilles in prælium exierat. Prædixerat autem in priori pugna, qualis esset aëris conditio. De Sarpedone quidem, Jupiter in pugnam tenebras immisit opacas. Et rursus de Patroclo, Integer esse potest nec sol, nec clara Diana, Aëre namque tenentur. Et paulo pòst Ajax rogat, Jupiter hunc crassum tolle aera quæsumus omnes, Facque sereniferum, quo oculis spectare queamus. Cæterum post terræmotum, spiritu jam foris constituto, validi oboriuntur venti, unde Juno ait, Ast ego persimilis Zephyroque, Notoque minaci, Jamque movebo mari canos in littore fluctus.

Postera deinceps die Iris ventos ad Patrocli pyram advocat, Hique fragore ruunt, nubes cogendo retrorsum. Ad hunc modum & solis defectum (qui naturaliter fit, quando luna ei conjuncta, perpendiculariter eum subierit, ac obscuraverit) novisse videtur. Præfatus namque quod Ulysses venturus esset, mense partim deficiente, partim vero existente, hoc est, quando mensis simul & in exitu est, simul & incipit; quippe luna cum sole coeunte; tum vates ad procos ait, eum venturum esse, Quid monstri video? caput, & facies aliena Omnibus est vobis, poples, totumque repletum Vestibulum est spectris, sunt atria plena tumultus, Cimmeriæ subtus tenebræ, solisque labores Cœlitus ostendunt sese caligine cæca.

θύελλαν. εἶτα τῇ ὑστεραίᾳ τοὺς ἀνέμους ἡ ἶρις ἐπὶ τὴν πυρὰν τοῦ πατρόκλου παρακαλεῖ, — οἱ δ' ὀρέοντο Πνοιῇ ὑπὸ λιγυρῇ νέφεα κλονέοντες ὄπισθεν. οὕτως δὲ καὶ τὴν ἔκλειψιν τοῦ ἡλίου φυσικῶς γινομένην, ὅταν ἡ σελήνη ἐν τῇ πρὸς αὐτὸν συνόδῳ κατὰ κάθετον ὑπελθοῦσα ἐπισκοτήσῃ, εἰδὼς φαίνεται. προειπὼν γὰρ ὅτι ἐλεύσεται ὁ ὀδυσσεὺς, τοῦ μὲν φθίνοντος μηνὸς, τοῦ δ' ἱσαμένου, τουτέστιν ὅτε ἅμα παύεται καὶ ἄρχεται, ὁ δὲ μὴν, συνιούσης τῷ ἡλίῳ τῆς σελήνης, ἅμα τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν, φησὶν ὁ μάντις πρὸς τοὺς μνηστῆρας, Ἆ δειλοὶ τί κακὸν τόδε πάσχετε; νυκτὶ μὲν ὑμέων Εἰλύαται κεφαλαί τε πρόσωπά τε νέρθέ τε γοῦνα· Εἰδώλων δὲ πλέον πρόθυρον, πλείη δὲ καὶ αὐλὴ ἱεμένων· ἔρεβόσδε ὑπὸ ζόφον· ἠέλιος δὲ Οὐρανοῦ ἐξαπόλωλε· κακὴ δ' ἐπιδέδρομεν ἀχλύς.

Ventorum præterea naturam accuratè perpendit, horum videlicet ortum ex humidis esse. Aquæ namque commutatio in aërem transit. Porrò ventus est aër fluens. Hoc verò quum in aliis multis ostendit, tum in quibus ait, Ventorum vim humectam spirantium. Seriem autem horum, ut habet, disposuit, Unà Eurusque, Notusque ruunt, Zephyrusque procellas Excitat, & Boreas fluctus ad sidera tollit. Horum namque alius ab

Καὶ ἀνέμων δὲ φύσιν ἀκριβῶς κατενόησεν· ὧν τὴν μὲν γένεσιν ἐκ τῶν ὑγρῶν εἶναι· τοῦ μὲν γὰρ ὕδατος μεταβολὴ εἰς ἀέρα γίνεται· ὁ δ' ἄνεμος ἐστὶν ἀὴρ ῥέων. τοῦτο δὲ ἔν τε ἄλλοις πολλοῖς ἐμφαίνει, καὶ ἐν οἷς φησὶν, — ἀνέμων μένος ὑγρὸν ἀέντων. τὴν δὲ τάξιν αὐτῶν ὡς ἔχει διέθηκε, Σὺν δ' εὖρός τε νότος τ' ἔπεσε, ζέφυρός τε δυσαὴς, Καὶ βορέης αἰθρηγενέτης μέγα κῦμα κυλίνδων. τούτων γὰρ ὁ μὲν, ἀπὸ ἀνατολῆς

ὁρμᾶται· ὁ δὲ, ἀπὸ μεσημβρίας· ὁ δὲ, ἀπὸ δύσεως· ὁ δὲ, ἀπὸ ἄρκτου. καὶ ὁ μὲν ἀπηλιώτης ὑγρὸς ὢν, μεταβάλλει εἰς νότον θερμὸν ὄντα· ὁ δὲ νότος, λεπτυνόμενος εἰς ζέφυρον· ὁ δὲ ζέφυρος, ἔτι μᾶλλον λεπτυνόμενος, εἰς βορέαν ἀποκαθαίρεται. διὸ, ἔλσεν, ἐπὶ κραιπνὸν βορέην, τὰ δὲ κύματα ἆξεν. καὶ τὴν ἀντίθεσιν δὲ αὐτῶν φυσικῶς ἐξηγήσατο, Ἄλλοτε μέν τε νότος βορέῃ προέηκε φέρεσθαι, Ἄλλοτε δ' αὖτ' εὖρος ζεφύρῳ εἴξασκε διώκειν.

Ἠπίστατο δὲ κἀκεῖνος ὅτι βόρειος πόλος ὑπὲρ γῆν ἐστι μετέωρος, ὡς καθ' ἡμᾶς τοὺς ἐν τῷ κλίματι τούτῳ κατοικοῦντας· ὁ δὲ νότιος, ἐκ τοῦ ἐναντίου βαθύς· ὅθεν ἐπὶ μὲν τοῦ βορείου φησὶ, Καὶ βορέης αἰθρηγενέτης, μέγα κῦμα κυλίνδων· τὴν ἄνωθεν ἐμπίπτουσαν φορὰν τοῦ ἀνέμου ἐμφαίνει. τὸ δὲ ὤθει, τὴν ἀπὸ τοῦ κοιλοτέρου πρὸς τὸ ἄναντες βίαν.

Ὅτι δὲ καὶ ἡ τῶν ὑετῶν γένεσίς ἐστιν ἐκ τῆς τῶν ὑγρῶν ἀναθυμιάσεως, ἐπεδήλωσεν, εἰπών, — κατὰ δ' ὑψόθεν ἧκεν ἐέρσας Αἵματι μυδαλέας ἐξ αἰθέρος. καὶ, — αἱματοέσσας δὲ ψιάδας κατέχευεν ἔραζε. προειρήκει γὰρ, — τῶν μὲν αἷμα κελαινὸν ἐΰρροον ἀμφὶ σκάμανδρον Ἐσκέδασ' ὀξὺς ἄρης, ψυχαὶ δ' ἄϊδός δε κατῆλθον. ὅθεν δῆλόν ἐστιν ὅτι τὰ ἀναθυ-

ortu, alius à meridie, alius ab occasu, alius à septentrione spirat. Et subsolanus quidem humidus existens, in Austrum calidum existentem mutatur; Auster autem rarescens, in Favonium. Favonius adhuc magis raresiens, in Aquilonem facta expurgatione vertitur. Hinc est quod ait; Impulit in celerem Boream, movitque procellas. Eorundem vero contentionem naturaliter explicuit, Est quando Boreas Austrum superabat, & Eurus Est quando cessit Zephyro, primasque reliquit.

Novit præterea ille quod Aquilonaris polus super terram arduus est his, qui in hoc nostro climate habitant; Australis autem contrà profundus. Unde de Boreali quidem ait, Sudificus Boreas volvens ad littora fluctus. Dum namque æthrificum vocat, innuit venti impetum è supernis irruere, id quod vim à profundiori parte in altiorem pellit.

Quod autem & pluviarum generatio ex humida evaporatione fiat, commonstravit, dicens, Æthere demisit rorem mox sanguinolentum. Et, Sanguine conspersas guttas effuderat humi. Prædixerat enim, Sanguine commaculat Xanthum Mavors truculentus, Ast animæ Plutonis in atri regna subibant. Unde constat quod hujusmodi humores (qui ex

φερό-

aquis terrestribus exhalant) quum aqua permixti fuerint, è supernis deorsum feruntur. Ejusdem vero rationis & illud est, Autumni tempus vehemens, quo funditur imber. Tum enim sol propter terræ siccitatem, ex profunditate humores extrahens, turbida & terrestria sursum educit; turbida autem præ pondere disrumpuntur. Humidæ itaque exhalationes, imbres procreant, siccæ ventos. Quando verò in nube ventus receptus fuerit, ac deinde vi nubem ruperit, tonitrua & fulgura creat: Sin vero fulgur excidat, fulmen emittit. Quod noscens poeta, hujusmodi dicit. Fulgure conspecto, tonitru sonuit vehementer. Et in aliis, Jupiter intonuit, fulmen ratibusque trisculcum Intulit.

φερόμενα ἀπὸ τῶν περὶ γῆν ὑδάτων ὑγρὰ, ἀναπεφυρμένα τῷ ὕδατι, τοιαῦτα ἄνωθεν κατηνέχθη. τοῦ δ' αὐτοῦ λόγου ἔχεται κἀκεῖνο, Ἤματ' ὀπωρινῷ ὅτε λαβρότατον χέει ὕδωρ. τότε γὰρ ὁ ἥλιος ἐκ βάθους ἀνασπῶν διὰ ξηρότητα τῆς γῆς τὰ ὑγρὰ, θολερὰ καὶ γεώδη ἀναφέρει· τὰ δὲ ὑπὸ βάρους λάβρα καταῤῥήγνυται. αἱ μὲν οὖν ὑγραὶ ἀναθυμιάσεις ὑετοὺς γεννῶσιν· αἱ δὲ ξηραὶ, ἀνέμους. ὅταν δὲ ἐν νέφει ἀποληφθῇ ἄνεμος, ἔπειτα βίᾳ ῥήξῃ τὸ νέφος, βροντὰς καὶ ἀστραπὰς ἀποτελεῖ. εἰ δὲ ἐκπίπτοι ἡ ἀστραπὴ, κεραυνὸν ἀφίησιν. ὅπερ εἰδὼς ὁ ποιητὴς, λέγει τὰ τοιαῦτα, Ἀστράψας δὲ μεγάλ' ἔκτυπε. καὶ ἐν ἄλλοις, Ζεὺς δ' ἄμυδις βρόντησε, καὶ ἔμβαλε νηὶ κεραυνόν.

Deos esse quotquot rectè sentiunt, arbitrantur, & imprimis Homerus, subinde namque deorum meminit, dicens, Felices superi vitam duxêre beatam, Perpetuam, facilemque simul, quod sanguine, necnon Carne vacant, ideoque cibum, nec suavis Iacchi Munera degustant, mortalia pectora sicut.

Θεοὺς εἶναι πάντες οἵ γε ὀρθῶς φρονοῦντες νομίζουσι, καὶ πρῶτος Ὅμηρος. ἀεὶ γὰρ μέμνηται τῶν θεῶν, λέγων, — μάκαρες θεοὶ ῥεῖα ζώοντες. ἀθάνατοι γὰρ ὄντες ῥᾳδίαν καὶ ἄπαυστον ἔχουσι τὴν τοῦ ζῆν φύσιν, καὶ οὐ δέονται τροφῆς, ἧς δεῖται τῶν θνητῶν ζώων τὰ σώματα· Οὐ γὰρ σῖτον ἔδουσ', οὐ πίνουσ' αἴθοπα οἶνον, Τοὔνεκ' ἀναίμονές εἰσι, καὶ ἀθάνατοι καλέονται.

Porrò quum poësis opus haberet Diis minimè otiosis, ut notionem eorum lectorum sensui exponeret, eis corpora at-

Ἐπεὶ δὲ ἐδεῖτο ἡ ποίησις θεῶν ἐνεργούντων, ἵνα τὴν γνώμην αὐτῶν αἰσθήσει τῶν ἐντυγχανόντων παραστήσῃ, περιέθηκεν αὐτοῖς σώματα·

ματα· οὐδὲν δὲ ἄλλο σώματος εἶδος ἢ τοῦ ἀνθρώπου, δεκτικόν ἐστιν ἐπιστήμης καὶ λόγου, προσεικάσας ἕκαστον τῶν θεῶν, μετὰ τοῦ κοσμῆσαι μεγέθει τε καὶ κάλλει, ἅμα καὶ τοῦτο ὑπέδειξε, τὸ εἰκόνας καὶ ἀγάλματα θεῶν μετὰ τοῦ εἰς ἀνθρώπων εἶδος ἠκριβωμένα ἱδρύσθαι, ὑπὲρ τοῦ παρέχειν ὑπόμνησιν καὶ τοῖς ἔλασσον φρονοῦσιν, ὅτι εἰσὶ θεοί. τούτων δὲ πάντων ἀρχηγὸν, καὶ ἡγεμόνα τὸν πρῶτον θεὸν νομιζόντων τῶν ἀρίστων φιλοσόφων ἀσώματον ὄντα, καὶ νοήσει μᾶλλον καταληπτὸν, καὶ ὅμηρος ταῦτα ὑπολαμβάνων φαίνεται, παρ' ᾧ λέγεται ὁ ζεὺς, πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε. καὶ, Ὦ πάτερ ἡμέτερε κρονίδη, ὕπατε κρειόντων. καὶ αὐτὸς μὲν ὁ ζεύς φησιν, Ὅσσον ἐγὼ περί τ' εἰμὶ θεῶν, περί τ' εἰμ' ἀνθρώπων. ἡ δὲ ἀθηνᾶ πρὸς αὐτόν, Εὖ νυ καὶ ἡμεῖς ἴδμεν ὅ τοι σθένος οὐκ ἐπιεικτόν. εἰ δὲ δεῖ καὶ τοῦτο ζητῆσαι, εἰ νοητὸν ἠπίστατο τὸν θεὸν, οὐκ ἄντικρυς μὲν, (ἅτε ἐν ποιήσει πολὺ τὸ μυθῶδες ἐχούσῃ) ὅμως δέ ἐστι καταμαθεῖν, ἐν οἷς φησὶν, Εὗρεν δ' εὐρύοπα κρονίδην ἄτερ ἥμενον ἄλλων. καὶ ἐν οἷς αὐτὸς λέγει, Ἀλλ' ἤτοι μὲν ἐγὼ μενέω πτυχὶ οὐλύμποιο Ἥμενος, ἔνθ' ὁρόων φρένα τέρψομαι. ἡ γὰρ μόνωσις αὕτη, καὶ τὸ μὴ καταμιγνύειν τοῖς ἄλλοις θεοῖς ἑαυτὸν, ἀλλὰ

tribuit. Quam vero nulla alia corporis forma, præterquam hominis, scientiæ ac orationis capax sit, facta uniuscujusque deorum similitudine, cum ornatu, magnitudine, ac elegantia, simul & hoc subindicavit, quo pacto imagines & statuæ deorum, ad hominum effigiem adeò accuratè fabrefactæ ponerentur, ut & minus prudentibus admonitionem præberent, Deos existere. Cæterum quando præstantissimi quique philosophorum primarium illum Deum, ducem & principem omnium, incorporeum esse, ac cognitione duntaxat comprehensibilem arbitrentur, Homerus quoque hæc credere videtur, apud quem Jupiter appellatur, Pater hominumque deùmque. Et, Jupiter ô pater optime, præses magnificorum. Imò & ipse Jupiter inquit, Quantum ego Diis superis præsto, mortalibus atque. Minerva denique ad eum, Nos bene callemus, quàm sit tua magna potestas. Si vero & hoc quærere oportet, an Deum intelligentem esse sciverit, non disertè quidem (utpote in poësi, quæ multa fabulosa admixta habet,) attamen ex iis colligere licet, in quibus ait, Jupiter omnividens inventus forte seorsim. Et in quibus ipse ait, Ast ego parte sedens cœli, delector abundè. Ista namque solitudo, & quod aliis Diis se non con-

jungeret, sed semetipsum oblectaret, commodo otio frueretur, ac subinde omnia perornaret, intelligentis Dei naturam præ se fert. Novit præterea quod Deus mens est, qui cuncta scit, & cuncta gubernat. Neptunus namque inquit; Est patria, est æquale genus fratrique mihique, Jupiter at prior est genitus me, pluraque novit. Atque hoc sæpe, ubi rursus alia cogitavit, hoc innuens, quod semper deliberet.

ἀλλὰ χαίρειν ἑαυτῷ συνόντα, καὶ χρώμενον ἡσυχίαν ἄγοντι, καὶ ἀεὶ διακοσμοῦντι τὰ πάντα, τὴν τοῦ νοητοῦ θεοῦ φύσιν παρίστησιν. οἶδε δὲ ὅτι νοῦς ἐστὶν ὁ θεὸς, ὁ πάντα ἐπιστάμενος, καὶ διέπων τὸ πᾶν. φησὶ γὰρ ὁ ποσειδῶν, Ἦ μὰν ἀμφοτέροισιν ὁμὸν γένος, ἠδὲ γε πάτρη. Ἀλλὰ ζεὺς πρότερος γεγόνει, καὶ πλείονα ᾔδει. καὶ τοῦτο πολλάκις, Ἔνθ' αὖτ' ἄλλ' ἐνόησε, τοῦτο σημαίνει ὅτι ἀεὶ διανοεῖται.

Cæterùm ad Dei mentem providentia & fatum pertinet, de quibus philosophi multa verba fecerunt. Horum autem omnium Homerus occasionem suppeditavit. Ac de providentia quidem Deorum quid attinet dicere? Quando per omnem poësim non tantum inter sese de hominibus disserunt, verumetiam in terram descendentes, cum hominibus conversantur. Sed pauca exempli gratia contemplemur, in quibus Jupiter ad fratrem inquit, Scis Neptune Deos cur nostra palatia cœli Nunc teneant cunctos? curæ mi sunt pereuntes. Et in aliis, Eheu, certe hominem fugientem mœnia circum Percharum video, pectusque meum cruciatur.

Τῆς δὲ τοῦ θεοῦ διανοίας ἔχεται καὶ ἡ πρόνοια καὶ εἱμαρμένη, περὶ ὧν εἴρηνται λόγοι πολλοὶ παρὰ τοῖς φιλοσόφοις· τούτων δὲ πάντων τὰς ἀφορμὰς ὅμηρος παρέσχε. τὰ μὲν τῆς προνοίας τῶν θεῶν τί ἂν καὶ λέγοι τις, ὅπου διὰ πάσης τῆς ποιήσεως οὐ μόνον πρὸς ἀλλήλους ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων διαλέγονται, ἀλλὰ καὶ καταβάντες ἐπὶ τὴν γῆν, τοῖς ἀνθρώποις ὁμιλοῦσιν; ὀλίγα δὲ παραδείγματος ἕνεκα θεασόμεθα, ἐν οἷς ἐστιν ὁ ζεὺς λέγων πρὸς τὸν ἀδελφὸν, Ἔγνως ἐννοσίγαιε ἐμὴν ἐνὶ στήθεσι βουλὴν, Ὧν ἕνεκα ξυνάγειρα· μέλουσί μοι ὀλλύμενοί περ. καὶ ἐν ἄλλοις, Ὢ πόποι, ἦ φίλον ἄνδρα διωκόμενον περὶ τεῖχος ὀφθαλμοῖσιν ὁρῶμαι, ἐμὸν δ' ὀλοφύρεται ἦτορ.

Ad hæc regiam dignitatem, ac morum facilitatem innuit, dicens, Non ego divini post-

Ἔτι δὲ τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα καὶ τὸ φιλάνθρωπον ἦθος ἐμφαίνει, εἰπὼν, Πῶς ἂν ἔπειτ' ὀδυσῆος

ἐγὼ θείοιο λαθοίμην, Ὃς περὶ μὲν νόον ἐςὶ βροτῶν, περὶ δ' ἱρὰ θεοῖσιν Ἀθανάτοισι δέδωκε τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν; ἐν οἷς ὁρᾷν ἐςιν ὅτι ἐπῄνεσε τὸν ἄνδρα, πρῶτον ἐπὶ τῷ νοῦν ἔχειν· δεύτερον δὲ, ἐπὶ τῷ σέβειν θεούς.

hac oblitus Ulyssis Esse queam, qui mente homines præcellit, & aris Divorum pecudes incendit, pinguia sacra. In quibus cernere licet, quod virum illum primò à mentis perspicuitate, deinde à pietate erga Deos collaudat.

Πῶς δὲ αὐτοῖς τοῖς ἀνθρώποις ὁμιλοῦντας, καὶ συμπονοῦντας ποιεῖ τοὺς θεοὺς, ἐν πολλοῖς ἐςι καταμαθεῖν· ὥς περ καὶ τὴν ἀθηνᾶν ποτὲ μὲν τῷ ἀχιλλεῖ, ἀεὶ δὲ τῷ ὀδυσσεῖ· καὶ τὸν ἑρμῆν τῷ πριάμῳ, καὶ αὖ πάλιν τῷ ὀδυσσεῖ· καθόλου δὲ ἀεὶ τοὺς θεοὺς τοῖς ἀνθρώποις παρεςάναι οἴεται. Φησὶ γὰρ, Καί τε θεοὶ ξείνοισιν ἐοικότες ἀλλοδαποῖσι, Παντοῖοι τελέθοντες ἐπιςρωφῶσι πόληας, Ἀνθρώπων ὕβριν τε, καὶ εὐνομίην ἐφορῶντες.

Cæterum quo pacto cum illis ipsis hominibus Deos conversantes ac collaborantes fingat, in multis est perdiscere. Ut quum Minervam aliquando Achilli, semper autem Ulyssi; Mercurium autem Priamo & quandoque Ulyssi, atque in universum Deos hominibus semper adesse putat, ait namque, Dii superi ex æquo tractant homines peregrinos, Indigenasque simul, vastant & mœnia celsa, Justitiam spectant humanam, ac impia facta.

Τῆς δὲ προνοίας τῶν θεῶν ἴδιόν ἐςι τὸ βούλεσθαι δικαίως τοὺς ἀνθρώπους βιοῦν· καὶ τοῦτό φησιν ὁ ποιητὴς ἐναργέςατα, Οὐ γὰρ σχέτλια ἔργα θεοὶ μάκαρες φιλέουσιν, Ἀλλὰ δίκην τίουσι, καὶ αἴσιμα ἔργ' ἀνθρώπων. καὶ, Ζεὺς ὅτε δή τ' ἄνδρεσσι κοτεσσάμενος χαλεπήνῃ Οἳ βίῃ εἰν ἀγορῇ σκολιὰς κρίνωσι θέμιςας. ὥς περ γὰρ τοὺς θεοὺς προνοουμένους τῶν ἀνθρώπων εἰσάγει, οὕτω καὶ τοὺς ἀνθρώπους μεμνημένους αὐτῶν ἐν πάσῃ τύχῃ. καὶ ὁ μὲν εὐημερῶν ςρατηγὸς φησὶν, Ἔλπομαι, εὐχόμενος Διί τ' ἄλλοισί τε θεοῖσιν,

Divinæ autem providentiæ peculiare est, velle ut homines justè vivant. Atque istud Poëta clarissimè inquit, Improba facta hominum superi aversantur, honestos Eximiosque viros pretio dignantur habere. Et, Indignatur iis Saturnius, estque nocivus, Qui violenter agunt, jus figunt atque refigunt. Porrò quemadmodum Deos hominibus prospicientes, ita & homines istorum memores in quavis fortuna, inducit. Atque dux quidem prosperè agens, inquit, Spes me magna tenet, votumque Jovi, supe-

Ἐξε-

risque Cunctis nunc facio, pepulère quod inde canes mi. Periclitans vero, Jupiter at rogito, servabis ab aëre Græcos. Et rursus is, qui interfecerat, Quandoquidem hunc hominem domuit virtute deorum. Moriens vero, Fare age, ne quid ego divorum numina lædam. Unde igitur potius illud Stoicorum placitum, quàm ex prædictis ortum habet?

Denique unum esse mundum, atque in eo & deos & homines (qui naturâ justitiæ participes sint) rempublicam simul administrare. Etenim quando inquit, Diva Themis superos jussu Jovis ante coëgit, Cur tu rursus eos cogis, qui fulmine splendes? Nunquid sollicitus de Teucris, nunquid Achivis? Quid aliud innuit, quàm quod mundus civilibus legibus administretur? atque dii præconsultent, præsidente & deorum & hominum satore.

Cæterùm opinionem de fato, in illis ostendit perspicuè, Fata sua effugiet non quisquam, sive sit ille Strenuus, ignavus, quum lucem aspexerit almam. At inter alia, in quibus fati potentiam confirmat, ipse quoque arbitratur (sicut & probatissimi philosophorum qui post eum viguerunt, Plato, Aristoteles, ac Theophrastus) non omnia fato evenire, sed aliquid etiam in hominibus esse situm, ut quibus libera sit vo-

ἐξελάαν ἐνθένδε κύνας κηρεσσιφορήτους· ὁ δὲ κινδυνεύων, Ζεῦ πάτερ, ἀλλὰ σὺ ῥῦσαι ὑπ' ἠέρος υἷας ἀχαιῶν. καὶ πάλιν, ὁ μὲν κτείνας, — ἐπειδὴ τὸν ἄνδρα θεοὶ δαμάσασθαι ἔδωκαν· ὁ δὲ θνήσκων, Φράζεο νῦν μή τοί τι θεῶν μήνιμα γένωμαι. πόθεν οὖν ἄλλοθεν ἢ ἐκ τῶν εἰρημένων ἐστὶ τὸ δόγμα ἐκεῖνο τῶν στωϊκῶν;

Τὸ δὲ ἕνα μὲν εἶναι τὸν κόσμον, συμπολιτεύεσθαι δὲ ἐν αὐτῷ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους δικαιοσύνης μετέχοντας φύσει. καὶ γὰρ ὅταν εἴπῃ, Ζεὺς δὲ θέμιστ' ἐκέλευσε θεοὺς ἀγορήνδε καλέσσαι. Τίπτ' αὖτ' ἀργικέραυνε θεοὺς ἀγορήνδ' ἐκάλεσσας; Ἤ τι περὶ τρώων καὶ ἀχαιῶν μερμηρίζεις; τί ἄλλο ὑποδείκνυσιν, ἢ ὅτι νόμῳ πόλεως ὁ κόσμος διακεῖται; καὶ προβουλεύονται οἱ θεοὶ ἐξάρχοντος τοῦ θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων πατρός.

Τὴν δὲ περὶ τῆς εἱμαρμένης δόξαν δείκνυσιν ἐν ἐκείνοις σαφῶς, Μοῖραν δ' οὔ τινά φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν, Οὐ κακὸν, οὐδὲ μὲν ἐσθλὸν, ἐπὴν τὰ πρῶτα γένηται. καὶ ἐν οἷς ἄλλοις κρατύνει τὴν δύναμιν τῆς εἱμαρμένης. ἡγεῖται μέν τοι καὶ αὐτὸς, ὥσπερ καὶ μετ' αὐτὸν οἱ δοκιμώτατοι τῶν φιλοσόφων, πλάτων καὶ ἀριστοτέλης καὶ θεόφραστος, οὐ πάντα καθ' εἱμαρμένην παραγίνεσθαι, ἀλλά τι καὶ ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις εἶναι, ὧν ὑπάρ

χειν μὲν τὸ ἑκούσιον. τούτῳ δέ πως συνάπτειν τὸ κατηναγκασμένον, ὅταν τὶς πράξας ὃ βούλεται, εἰς ὃ μὴ βούλεται ἐμπέσῃ. καὶ ταῦτα σαφῶς ἐν πολλοῖς δεδήλωκεν. ὥς τε καὶ ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἑκατέρας τῆς ποιήσεως, ἐν μὲν τῇ ἰλιάδι λέγων τὴν ὀργὴν τοῦ ἀχιλλέως αἰτίαν τῆς ἀπωλείας τῶν ἑλλήνων γενέσθαι, καὶ τότε τὴν διὸς βούλησιν ἐκτελεσθῆναι· ἐν δὲ τῇ ὀδυσσείᾳ, τοὺς ἑταίρους τοῦ ὀδυσσέως διὰ τὴν αὐτῶν ἀβουλίαν ὀλέθρῳ περιπεσεῖν. ἐξήμαρτον γὰρ ἁψάμενοι τῶν ἱερῶν τοῦ ἡλίου βοῶν, ἐξὸν ἀπεσχέσθαι αὐτῶν. καὶ γὰρ ἦν προειρημένον, Τὰς εἰ μέν κ' ἀσινέας ἐάσῃς, νόστου δὲ μέδηαι, Καί κεν ἔτ' εἰς ἰθάκην κακά περ πάσχοντες ἵκοισθε· Εἰ δέ κε σίνηαι, τότε τοι τεκμαίρομ' ὄλεθρον. οὕτως τὸ μὲν μὴ ἀδικῆσαι, ἐπ' αὐτοῖς· τὸ δὲ ἀδικήσαντας ἀπολέσθαι, ἐκ τῆς εἱμαρμένης ἀκόλουθον ἦν.

luntas. Huic autem necessitatem quodammodo conjungi, dum aliquis hoc quod cupit, agens, in id quod non vult, incidit. Atque hæc perspicuè in multis declaravit, ut in utriusque poëmatis exordio. In Iliade dicens, Achillis iram Grajis exitii causam fuisse, atque tum Jovis voluntatem completam esse. In Odyssea verò, Ulyssis socios propter temeritatem in perniciem incidisse. Deliquerant enim, dum sacras Phœbi boves attigerant, quando ab eis abstinere licuisset. Ad hunc enim modum prædictum erat, Has modo si vaccas dimiseris ire quietè, Felicem reditum, quamvis jactatus, habebis, Lædere sin tentes, facies impunè nec illud. Sic non violare, in ipsis situm, perire autem quum violassent, ex fato consequens erat.

Ἔνεστι δὲ καὶ τὸ ἄλλως συμβαῖνον ἐκ προνοίας διαφυγεῖν. ὅπερ ἐν τούτῳ παρίστησιν, Ἔνθα δὲ καὶ δύστηνος ὑπὲρ μόρον ὤλετ' ὀδυσσεύς, Εἰ μὴ ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ γλαυκῶπις ἀθήνη. Ἀμφοτέρῃσι δὲ χερσὶν ἐπεσσύμενος λάβε πέτρης, Τῆς ἔχετο στενάχων, εἵως μέγα κῦμα παρῆλθεν. ἐνταῦθα γὰρ ἐκ τοῦ ἐναντίου κινδυνεύων ὑπὸ τύχης ἀπολέσθαι, ἐκ προνοίας ἐσώθη.

Possumus autem & alio modo fortuita evitare per providentiam, id quod in hoc prætendit, Hic Laërtiades præter fatum periisset, Cæsia ni Pallas dea suggessisset, utraque Palma corriperet saxum cupidès idque teneret, Donec spumosum, tumidumque quiesceret æquor. Isthic enim è contrario periclitans, quantum ad fortunam, interierat, per providentiam autem servatus est.

Quemadmodum vero de divinis rebus multi & varii sermones sunt apud Philosophos, qui plerasque suorum decretorum occasiones ex Homero acceperunt, sic & de humanis rebus. Primùm autem de anima tradere conabimur. Inter placita sanè Pythagoræ & Platonis, celeberrimum est, quod sentiunt animam immortalem esse, cui & alas Plato rationem attribuit. Quis ergo istud primus decrevit? Homerus, qui inter alia & hæc dicit, Ast anima ex membris volitat Plutonis in ædeis. In obscurum inquam, & inconspicuum locum, sive quis hunc aëreum, sive subterraneum existimet. Atque in Iliade quidem Patrocli animam dormienti Achilli assistere fingit, Umbra Menœtiadæ visa est mihi adesse misello. Sermocinationem quoque ei affingit, in qua inter alia hoc dicit, Me prohibent alii manes transmittere flumen. In Odyssea vero quid aliud in omnibus funeribus demonstrat, quàm quod animæ post mortem superstites sint, & quum de sanguine biberint, loquantur? Norat enim quod sanguis, pastus & cibus sit spiritus, Spiritus vero ipsa anima, seu animæ vehiculum.

Καθάπερ δὲ περὶ τῶν θείων πολλοὶ καὶ ποικίλοι παρὰ τοῖς φιλοσόφοις, τὰς πλείστας ἀφορμὰς ἐξ ὁμήρου λαβοῦσιν, οὕτω καὶ περὶ τῶν ἀνθρωπείων πραγμάτων, ὧν πρῶτον περὶ τῆς ψυχῆς πειρασόμεθα. τὸ μὲν δὴ τῶν δογμάτων, πυθαγόρου καὶ πλάτωνος, γενναιότατόν ἐστι, τὸ εἶναι τὴν ψυχὴν ἀθάνατον, ᾗ καὶ πτερὰ τῷ λόγῳ προστίθησιν ὁ πλάτων. τίς οὖν τοῦτο πρῶτον ἀπεφώνησεν; ὅμηρος, εἰπὼν ἄλλά τε, καὶ ταῦτα, Ψυχὴ δ' ἐκ ῥεθέων πταμένη, ἄϊδός δε βεβήκει, εἰς τὸν ἀειδῆ καὶ ἀόρατον, εἴτε ἀέρα θείη τὶς, εἴτε ὑπόγειον τόπον. καὶ ἐν μὲν τῇ ἰλιάδι, ποιῶν τὴν τοῦ πατρόκλου ψυχὴν ἐφισταμένην κοιμωμένῳ τῷ ἀχιλλεῖ, Ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ πατροκλῆος δειλοῖο· καὶ λόγους αὐτῷ περιτίθησιν, ἐν οἷς καὶ τοῦτο λέγει, Τῆλέ με εἴργουσι ψυχαὶ, εἴδωλα καμόντων. ἐν δὲ τῇ ὀδυσσείᾳ, δι' ὅλης τῆς νεκυίας τί ἄλλο ἢ τὰς ψυχὰς δείκνυσι μετὰ θάνατον διαμενούσας, καὶ φθεγγομένας ἅμα τῷ πιεῖν τοῦ αἵματος; καὶ γὰρ τοῦτο ᾔδει, ὅτι τὸ αἷμα νομὴ καὶ τροφή ἐστι τοῦ πνεύματος· τὸ δὲ πνεῦμα, ἐστιν αὐτὴ ἡ ψυχὴ, ἢ ὄχημα τῆς ψυχῆς.

Evidentissimè autem & illud ostendit, quod existimet hominem nihil aliud esse, quàm animum, in quibus ait, Tire-

Ἐναργέστατα δὲ κἀκεῖνο ἀπέφηνεν, ὅτι τὸν ἄνθρωπον οὐδὲν ἄλλο ἢ τὴν ψυχὴν νομίζει. ἐν οἷς λέγει, Ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ θη-

βαίου τειρεσίαο, Χρύσεον σκῆπτρον ἔχων. ἐπίτηδες γὰρ ἀπὸ τοῦ τῆς ψυχῆς ὀνόματος εἰς τὸ ἀρρενικὸν μετέβαλεν, ἵνα δείξῃ ὅτι ἡ ψυχὴ ἦν ὁ τειρεσίας. καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς πάλιν, Τὸν δὲ μετ', εἰσενόησα βίην ἡρακληείην Εἴδωλον· αὐτὸς δὲ μετ' ἀθανάτοισι. καὶ γὰρ ἐν τούτοις πάλιν ἐδήλωσεν, ὅτι τὸ μὲν εἴδωλον, ὅπερ ἦν ἀποπετασμένον τοῦ σώματος, οὐκέτι τῆς ἐκείνου ὕλης ἐφελκόμενον ἐφαντάζετο· τὸ δὲ καθαρώτατον τῆς ψυχῆς ἀπελθὸν, αὐτὸς ἦν ὁ ἡρακλῆς.

Ὅθεν κἀκεῖνο δοκεῖ τοῖς φιλοσόφοις, τὸ εἶναι τὸ σῶμα τρόπον τινὰ τῆς ψυχῆς δεσμωτήριον. καὶ τοῦτο δὲ ὅμηρος πρῶτος ἐδήλωσε. τὸ μὲν γὰρ τῶν ζώντων, ἀεὶ δέμας προσαγορεύει, ὡς ἐν τούτοις, Οὐ δέμας, οὐδὲ φυήν. καὶ, — δέμας δ' ἤϊκτο γυναικί. καὶ, Ἤτοι ἐμὴν ἀρετὴν, εἶδός τε δέμας τε. τὸ δὲ ἀποβεβληκὸς τὴν ψυχὴν, οὐδὲν ἄλλο ἢ σῶμα καλεῖ. ὡς ἐν τούτοις, Σῶμα δὲ οἴκαδ' ἐμὸν δόμεναι πάλιν. καὶ Σώματ' ἀκηδέα κεῖται ἐνὶ μεγάροις ὀδυσῆος. καὶ, Σῶμα γὰρ ἐν κίρκης μεγάρῳ κατελείπομεν ἡμεῖς. τὸ γὰρ αὐτὸ, ζῶντος μὲν τοῦ ἀνθρώπου, δεσμὸς ἦν τῆς ψυχῆς· τελευτήσαντος δὲ, ὥσπερεὶ σῆμα καταλείπεται.

Τούτῳ δὲ ἕπεται καὶ ἕτερον δόγμα τοῦ πυθαγόρου, τὸ μεταβαίνειν τὰς ψυχὰς τῶν τελευτη-

siæ Thebani animus deîn venerat ad me, Aurea sceptra tenens. De industria namque fœmininum animæ nomen, in masculinum ἔχων, id est habens, commutavit, ut ostenderet, quod Tiresias esset animus. Atque in sequentibus rursus, Post hunc Amphitryoniadæ adverti simulacrum, Ipsus enim superis agitat convivia læta. Etenim in his rursus declaravit, simulacrum quod è corpore evolasset, non amplius ex illius materia attrahere adparére; purissimamque animæ partem quæ excessisset, ipsum fuisse Herculem.

Unde & illud philosophis videtur, quod corpus animæ quodammodo ergastulum sit. Atque hoc Homerus primus explicuit. Siquidem corpus viventium subinde δέμας, (quod a vinciendo nomen habet) nuncupat. Ut in istis, Non vinculum, neque naturam. Et, Vinculum autem simile erat mulieri. Et, Virtutemque meam, speciemque & vincula nostra. Cæterum id, quod animam exuit, non aliter quàm σῶμα, id est corpus, appellat, ut in his, σῶμα meum Priamo reddas, Hecubæque parenti. Et, Insepulta jacent σώματα in Ulyssis ædibus. Ædibus in Circes nos σῶμα reliquimus omnes. Idem namque corpus dum viveret homo, animæ vinculum erat, eo autem defuncto, perinde ut monumentum relinquitur.

Huic verò & aliud Pythagoræ dogma consentaneum est,

σάντων

quod ſcilicet defunctorum animæ in alias corporum ſpecies tranſeant. Id quod nec Homerum latuit. Dum enim Hectorem, Antilochum, & Achillem equis colloquentem (imò non tantum colloqui, ſed etiam auſcultare) denique Ulyſſem prius à cane, quam ab hominibus, adeoque familiaribus agnitum finxit, quid aliud quàm rationis commercium, & animæ cognationem inter homines, ac reliqua animantia inſinuat? Ad hæc qui Solis vaccas devoraverant, & ſibi exitium accerſiverant, argumento ſunt, quod non tantum boves, verumetiam reliqua animantia (quippè eandem vivendi naturam habentia) à Diis in precio habeantur.

σάντων εἰς ἕτερα σωμάτων εἴδη. ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο τῆς ὁμήρου διανοίας ἐκτός ἐςιν. ὁ γὰρ ποιήσας τὸν ἕκτορα τοῖς ἵπποις διαλεγόμενον, καὶ τὸν ἀντίλοχον, καὶ αὐτὸν τὸν ἀχιλλέα, καὶ μὴ ὅτι διαλεγόμενον, ἀλλὰ καὶ ἀκούοντα, καὶ τὸν κύνα πρὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ τῶν οἰκείων ἐπιγινώσκοντα τὸν ὀδυσσέα, τί ἄλλο ἢ τὴν κοινωνίαν τοῦ λόγου, καὶ συγγένειαν τῆς ψυχῆς τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἄλλων ζώων παρίςησι; καὶ οἱ τὰς βοῦς τοῦ ἡλίου καταφαγόντες, καὶ ἐκ τούτων ὀλέθρῳ περιπεσόντες, ἐλέγχουσιν ὅτι οὐ μόνον βόες, ἀλλὰ καὶ πάντα τὰ ἄλλα ζῶα, ὡς τῆς αὐτῆς φύσεως ζωτικῆς μετέχοντα, τιμᾶται ὑπὸ τῶν θεῶν.

Mutatio autem ſociorum Ulyſſis in ſues, & ejuſmodi animalia, ſub verborum involucro ſignificat, quod imprudentium hominum animæ, in belluinorum corporum ſpecies mutentur, quum in univerſi orbicularem circumferentiam (quam Circen appellat) inciderint. Unde & meritò filiam Solis in Æxa inſula habitantem ponit, atque hanc ex eo ſic nuncupat, quod homines mortis cauſa lamententur, ac lugeant. At ille ipſe prudens vir Ulyſſes, iſtiuſmodi mutationem non eſt paſſus, quod à Mercurio, id eſt ratione, immutabilitatem ſumpſiſſet. Is autem ipſe etiam ad

Καὶ τὸ μεταβάλλειν δὲ τοὺς ἑταίρους τοῦ ὀδυσσέως εἰς σύας, καὶ τοιαῦτα ζῶα, τοῦτο αἰνίττεται, ὅτι τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων αἱ ψυχαὶ μεταλλάττουσιν εἰς εἴδη σωμάτων θηριωδῶν, ἐμπεσοῦσαι εἰς τὴν τοῦ παντὸς ἐγκύκλιον περιφοράν, ἣν κίρκην προσαγορεύει. καὶ κατὰ τὸ εἰκὸς ἡλίου παῖδα ὑποτίθεται, οἰκοῦσαν ἐν τῇ αἰαίῃ νήσῳ. ταύτην δὲ ἀπὸ τοῦ αἰάζειν, καὶ ὀδύρεσθαι τοὺς ἀνθρώπους ἐπὶ τοῖς θανάτοις, κέκληκεν. Ὁ δὲ ἔμφρων ἀνὴρ αὐτὸς ὁ ὀδυσσεὺς οὐκ ἔπαθε τὴν τοιαύτην μεταβολήν, παρὰ τοῦ ἑρμοῦ (τουτέςι τοῦ λόγου) τὸ ἀπαθὲς λαβών. αὐτὸς

δὲ οὗτος καὶ εἰς ᾅδου κάτεισιν, ὥσπερεὶ καὶ λέγων χωρίζειν τὴν ψυχὴν ἀπὸ τοῦ σώματος· καὶ θεατὴς ψυχῶν τῶν τε ἀγαθῶν καὶ φαύλων γιγνόμενος.

inferos commeat, ut esset qui diceret, animam à corpore separari, ideoque animarum cum bonarum, tum pravarum spectator fit.

Αὐτὴν δὲ τὴν ψυχὴν οἱ στωϊκοὶ ὁρίζονται πνεῦμα συμφυὲς, καὶ ἀναθυμίασιν αἰσθητικὴν, ἀναπτομένην ἀπὸ τῶν ἐν σώματι ὑγρῶν, ὁμήρῳ ἀκολουθήσαντες, λέγοντι, —εἰσόκ' ἀϋτμὴ ἐν στήθεσσι μένῃ. καὶ πάλιν, —ψυχὴ δὲ κατὰ χθονὸς ἠΰτε καπνός. ἐν οἷς τὸ μὲν ζωτικὸν πνεῦμα, ἅτε ἔνικμον, ἀντιδιδοῖ· τὸ δὲ κατασβεννύμενον ἤδη, καπνῷ ἀπεικάζει. καὶ αὐτῷ δὲ τῷ τοῦ πνεύματος ὀνόματι κέχρηται ἐπ' αὐτῆς, ὡς εἰπὼν, ἔμπνευσε μένος μέγα ποιμένι λαῶν. καὶ, Θυμὸν ἀποπνείων. καὶ, Ἡ δ' ἐπεὶ οὖν ἄμπνυτο. καὶ ἐς φρένα θυμὸς ἀγέρθη· τουτέστι τὸ πνεῦμα διεσπαρμένον συνελέξατο. καὶ, Αὖθις δ' ἀμπνύνθη· παρὰ δὲ πνοιὴ βορέαο, Ζώγρει ἐπιπνείουσα κακῶς κεκαφηότα θυμόν. τοῦ γὰρ λειποθυμοῦντος τὸ πνεῦμα ῥιπίσασα ἡ ἔξωθεν πνοὴ συμφυὴς οὖσα, ζῶντα αὐτὸν κατέστησε. συναιρεῖται δὲ τῷ λόγῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τοῦ ἐκτὸς πνεύματος τῷ τῆς ψυχῆς ὀνόματι κέχρηται, εἰπὼν, Ἦ κα μάλα ψύξασα· βούλεται γὰρ εἰπεῖν ἀντιπνεύσασα.

Cæterum Stoici ipsam animam definientes, esse spiritum cognatum, & sensibilem exhalationem, quæ ex humani corporis humiditate emergat, Homeri vestigiis insistunt, cum inquit, Donec halitus in pectore manserit. Et rursus, Ast animus subter tellurem fumus erat ceu. In quibus vivacem spiritum veluti vigentem facit, eum autem qui jam extinguitur, fumo comparat. Atque illo ipso spiritus nomine pro anima usus est, Fatus ita, inspirat vim pastori populorum. Et, animam exspirans. Et, Respirans igitur, mentem in præcordia legit. Hoc est, spiritum distractum collegit. Et, Respirabat, ubi Boreæ flatus veniebat, Restituens animum, malè qui discesserat inde. Nam externus flatus affinis existens, suscitato ejus spiritu, qui animo defecerat, vitæ eum restituit. Nec ratione caret, quod etiam pro externo flatu, animæ nomenclatura usus est, dicens, Tranquillè admodum quando refrigerasset, nam dicere vult, quum respirare fecisset.

Πλάτων δὲ καὶ ἀριστοτέλης τὴν ψυχὴν ἀσώματον εἶναι ἐνό-

Cæterum Plato & Aristoteles animam incorpoream esse

putaverunt, semper autem circa corpus versari, atque hoc tanquam vehiculo indigere, propterea quod etiam dum a corpore liberatur, sæpenumero veluti imaginem spiritualem ejus formæ induit, quæ corpori fuerat. Sic & Homerus nusquam in poësi deprehendetur, animæ corpus tribuere, sed hoc quod anima privatum est, semper isto nomine appellare, ut & in superioribus quibusdam meminimus.

Cum vero anima (ut & philosophis placet) duas potissimum partes habeat, unam rationalem, quæ capiti insidet, alteram irrationalem, cujus pars quidem animosa, in corde, cupiditas vero in præcordiis sedem habet: an non Homerus hujus rei discrimen videbat, quando in Achille rationem cum iracundia pugnantem finxit, ac in eodem momento deliberantem, num se de eo, qui ipsum tristitia affecerat, ulcisceretur, an iram sedaret? Hactenus hæc animo volvens, ac mente volutans. Hoc est prudentiam, & ei oppositam furibundam iram, quam à prudentia superari finxit. hoc namque ei Minervæ apparitio vult. Præterea etiam in aliis iracundiam per rationem admoneri finxit, atque hanc ceu principem subditæ imperare. Sustine, namque prius mala multa & sæva

μισαν, ἀεὶ δὲ περὶ σῶμα εἶναι, καὶ τούτου ὥσπερ ὀχήματος δεῖσθαι· διὸ καὶ, ἀπαλλασσομένην τοῦ σώματος, τὸ πνευματικὸν ἐφέλκεσθαι πολλάκις καθάπερ ἐκμαγεῖον, ἣν ἔσχε τῷ σώματι μορφὴν διαφυλάσσουσαν. οὕτως οὖν καὶ ὅμηρος οὐδαμοῦ τῆς ποιήσεως εὑρεθήσεται σῶμα τὴν ψυχὴν καλῶν, ἀλλὰ τὸ ἐστερημένον ψυχῆς ἀεὶ τούτῳ τῷ ὀνόματι προσαγορεύει, ὡς καί τινων ἐν τοῖς πρόσθεν ἐμνημονεύσαμεν.

Τῆς δὲ ψυχῆς ἐχούσης, ὡς καὶ τοῖς φιλοσόφοις δοκεῖ, τὸ μὲν, λογικὸν, ἐνιδρυμένον τῇ κεφαλῇ, τὸ δὲ, ἄλογον. καὶ τούτου, τὸ μὲν, θυμικὸν, ἐνοικοῦν τῇ καρδίᾳ· τὸ δὲ, ἐπιθυμητικὸν, ἐν τοῖς περὶ τὴν γαστέρα· ἆρ' οὖν οὐ πρότερος ὅμηρος εἶδε τὴν τούτου διαφορὰν, ὃς ἐποίησεν, ἐπὶ μὲν τοῦ ἀχιλλέως, τὸν λογισμὸν τῷ θυμῷ μαχόμενον, καὶ ἐν τῇ αὐτῇ ῥοπῇ διανοούμενον ἢ ἀμύνεσθαι τὸν λελυπηκότα, ἢ παῦσαι τὸν χόλον; Ἕως ὃ ταῦθ' ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν. τουτέστι τὴν φρόνησιν, καὶ τὴν ἀντικειμένην αὐτῷ θυμικὴν ὀργὴν, ἧς τὴν φρόνησιν ἐπικρατοῦσαν πεποίηκε. τοῦτο γὰρ αὐτῷ ἡ ἐπιφάνεια τῆς ἀθηνᾶς βούλεται. καὶ ἐν ἄλλοις δὲ ποιεῖ τὸν λογισμὸν τῷ θυμῷ παραινοῦντα, καὶ ὥσπερ ἄρχοντα τῷ ὑποτεταγμένῳ κελεύοντα, Τέτλαθι δὴ

κραδίη, καὶ κύντερον ἄλλό ποτ' ἔτλης. καὶ πολλάκις μὲν τῷ λογισμῷ πείθεται τὸ θυμούμενον, ὡς ἐν τούτοις, Ὣς ἔφατ', ἐν στήθεσσι καθαπτόμενος φίλον ἦτορ· Τῷ δ' αὖτ' ἐν πείσῃ κραδίη μένε τετληκυῖα. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ λυπούμενον, Ἀλλὰ τὰ μὲν προτετύχθαι ἐάσομεν, ἀχνύμενοί περ, Θυμὸν ἐνὶ στήθεσσι φίλον δαμάσαντες ἀνάγκῃ. ἐνίοτε δὲ περιγενόμενον τὸν θυμὸν τοῦ λογισμοῦ παρίστησιν. ὅπερ οὐκ ἐπαινῶν, ἀλλὰ ψέγων φανερός ἐστιν· ὡς ὁ νέστωρ τῷ ἀγαμέμνονι τὴν εἰς τὸν ἀχιλλέα ὕβριν ὀνειδίζων, φησὶν, Οὔτι καθ' ἡμέτερόν γε νόον· μάλα γάρ τοι ἔγωγε Πόλλ' ἀπεμυθεόμην· σὺ δὲ σῷ μεγαλήτορι θυμῷ Εἴξας, ἄνδρα φέριστον, ὃν ἀθάνατοί περ ἔτισαν, Ἠτίμησας. ὅμοια δὲ τούτοις καὶ ὁ ἀχιλλεὺς πρὸς τὸν αἴαντα λέγει, Πάντα τί μοι κατὰ θυμὸν ἐείσαο μυθήσασθαι· Ἀλλά μοι οἰδάνεται κραδίη χόλῳ, ὁππότ' ἐκείνου Μνήσομαι, ὅς μ' ἀσύφηλον ἐν ἀργείοισιν ἔρεξεν. οὕτω δὲ καὶ ὑπὸ φόβου ἐστὶν ὅτε ὁ λογισμὸς ἐξίσταται· ὅπου ἕκτωρ μὲν διανοεῖται ὑποστῆναι τὴν πρὸς τὸν ἀχιλλέα μάχην, Βέλτερον αὖτ' ἔριδι ξυνελαυνέμεν· ὅττι τάχιστα Εἴδομεν ὁπποτέρῳ κεν ὀλύμπιος εὖχος ὀρέξῃ. εἶτ' ἀναχωρεῖ πλησίον γενομένου τοῦ ἀχιλλέως, Ἕκτορα δ' ὡς ἐνόησεν, ἕλε τρόμος. οὐδ' ἄρ' ἔτλη Αὖθι μένειν· ὀπίσω δὲ πύλας λίπε, βῆ δὲ φοβηθείς.

tulisti. Sæpe etiam iracundia rationi obsequitur, Fatus erat postquam, sua corda in pectore frenat, Factus erat rursus tolerans, & corde quietus. Similiter & ægritudo, Hæc mala mittamus, quanquam sint tristia valdè, Pectoribus læti ponamus mente dolorem. Nonnunquam vero rationem ab iracundia superari ostendit, id quod non laudare, sed vituperare videtur, ut quum Nestor Agamemnoni contumeliam, qua Achillem affecerat, exprobrans inquit, Consilio nostro nequaquam, namque ego multis Dissuasi, sed tu genio indulgere superbo Malebas, fortemque virum contemnere, magno Qui superis pretio fuerat, summoque in honore. His autem similia Achilles quoque Ajaci loquitur, Omnia vera quidem dixisti, proque decoro, At cor bile tumet, quando hujus cunque recordor, Qui me præ cunctis nihili modo fecit Achivis. Sic etiam est, quando præ timore ratio obstupefit, ut cum Hector secum deliberat, an cum Achille congressurus sit, Est satius multò ut Pelidæ congrediamur, Et videamus utrum faciat victoria clarum. Deinde secedens, ubi Achilles propius accesserat, Hectora, cum sensit, rapuit metus, ut fugeret mox, Linqueret ut post se portas, & mœnia Troiæ.

Ἔστι

Manifestum vero & illud est, quod animi perturbationes circa cor constituat, iram quidem ad hunc modum, Cor autem ei intus latrabat. Ægritudinem verò, Lugens, atque dolens, laceras cur pectora chara? Metum vero, Exciderat que mihi cor charo pectore lugens. Subtus namque tremunt mihi membra celebria quondam. Porrò qua ratione metum, eadem & audaciam juxta cor esse declarat, Indesinens cor habet, Martem decernere ferro. Cæterum quando inter prædicta, Stoicis videtur, rationem tanquam principem in corde, cupiditatem vero circa præcordia esse sitam, Homerus id cum in aliis multis, tum in his perspicuum facit, Sed me venter stimulat maleficus. Et, Nondum avidum ventrem licet occultare volenti.

Ἔςι δὲ κἀκεῖνο δῆλον, ὅτι τὰ πάθη περὶ τὴν καρδίαν συνίςησιν· ὀργὴν μὲν, οὕτως, — κραδίη δέ οἱ ἔνδον ὑλάκτει. λύπην δὲ, — τέο μέχρις ὀδυρόμενος, καὶ ἀχεύων Σὴν ἔδεαι κραδίην. τὸν δὲ φόβον, — κραδίη δέ μοι ἔξω Στηθέων ἐκθρώσκει· τρομέει δ' ὑπὸ φαίδιμα γυῖα. κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον, ὥσπερ τὸν φόβον, οὕτω καὶ θάρσος περὶ καρδίαν ἀποφαίνει, — ἐν δὲ σθένος ὦρσεν ἑκάςου Καρδίῃ ἄληκτον πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι. ἐκ δὲ τῶν εἰρημένων ἔδοξε τοῖς ςωϊκοῖς τὸ ἡγεμονικὸν εἶναι περὶ καρδίαν. τὸ δὲ ἐπιθυμητικὸν ὅπως περὶ γαςέρα, ἐν πολλοῖς διασαφεῖ, καὶ ἐν τούτοις, — ἀλλά με γαςὴρ Ὀτρύνει κακοεργός. καὶ, Γαςέρα δ' οὔπως ἐςὶν ἀποκρύψαι μεμαυῖαν.

Præterea & causas eorum, quæ penes animosam animæ partem sunt, & à natura contingunt, pervidit. Quippe iram ex ægritudine nasci, & sanguinis ac spiritus (qui in eo est) fervorem quendam esse demonstrat, ut, Ægre ferens adeò, ut præcordia sanguine plena, Utque micent oculi subitò velut ignea lampas. Pro spiritu namque *μένος*, id est, iram ponere videtur, eumque in irascentibus nasci & incendi existimat. Porrò quum is rursus in metuentibus perturbatur ac refrigeratur, horrorem, tre-

Καὶ τὰς αἰτίας δὲ τῶν περὶ τὸ θυμικὸν μέρος τῆς ψυχῆς, φύσεις συμβαινούσας κατεῖδε. τὴν μὲν ὀργὴν, ὑπὸ λύπης ἐγγινομένην, ζέσιν δέ τινα τοῦ αἵματος, καὶ τοῦ ἐν αὐτῷ πνεύματος οὖσαν ἐμφαίνων, ὡς ἐν τούτοις, Ἀχνύμενος· μένεος δὲ μέγα φρένες ἀμφιμέλαιναι Πίμπλαντ'· ὄσσε δὲ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι ἐίκτην. μένος γὰρ τὸ πνεῦμα προσαγορεύειν ἔοικε, τοῦτο δὲ ἐγγίγνεσθαι, καὶ φλέγεσθαι ἐπὶ τῶν θυμουμένων οἴεται. πάλιν δὲ αὐτὸ τῶν φοβουμένων πνεῦμα συγχεόμενον καὶ καταψυχόμενον,

τὰς φρίκας καὶ τοὺς τρόμους ποιεῖ, καὶ τὰς ὠχριάσεις ἐν τοῖς σώμασι. πάντα γὰρ ταῦτα συμβαίνει ὑπὸ ψύξεως· ἡ μὲν ὠχρότης, ὅτι τοῦ θερμοῦ συντρέχοντος εἰς τὰ μέσα, τὸ ἔρευθος ἀπολείπει τὴν ἐπιφάνειαν· ὁ δὲ τρόμος, ὅτι ἐντὸς συνειλούμενον τὸ πνεῦμα ἀράσσει τὸ σῶμα· ἡ δὲ φρίκη, ὅτι πηγνυμένου τοῦ ὑγροῦ, αἱ τρίχες πιεζόμεναι ἀνίστανται. πάντα οὖν ταῦτα σαφῶς σημαίνει ὅμηρος. φησὶ γὰρ τὸ, χλωροὶ ὑπαὶ δείους. καὶ, χλωρὸν δέος ᾕρει. καὶ, τρομέει ὑπὸ φαίδιμα γυῖα. καὶ, ὣς φάτο. σὺν δὲ γέροντι νόος χύτο. δείδιε δ᾽ αἰνῶς· Ὀρθαὶ δὲ τρίχες ἔσαν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσι. κατὰ ταῦτα οὖν καὶ τὸ ἐφοβήθη, ῥίγησε λέγει, καὶ τὸν φόβον κρυόεντα προσαγορεύει· ἐκ δὲ τοῦ ἐναντίου, θαλπωρὴν τὸ θάρσος, καὶ τὴν ἀγαθὴν ἐλπίδα. τὰ μὲν οὖν φαῦλα πάθη τοῦτον διαιρεῖται τὸν τρόπον. πάλιν δὲ τῶν περὶ Ἀριστοτέλην ἀστεῖα πάθη ἡγουμένων τὴν νέμεσιν, καὶ τὸν ἔλεον, (τὸ γὰρ τοὺς ἀγαθοὺς δάκνεσθαι ἐπὶ τοῖς πλησίον, εἰ παρ᾽ ἀξίαν εὐτυχοῦσι, νέμεσις καλεῖται· τὸ δὲ λυπεῖσθαι, εἰ παρ᾽ ἀξίαν δυστυχοῦσιν ἔλεος λέγεται) ταῦτα καὶ ὅμηρος προσήκειν τοῖς ἀγαθοῖς νομίζει, ὅπου καὶ τῷ Διὶ ἀνατίθησιν αὐτά. ποιεῖ γὰρ ἄλλα τε καὶ ταῦτα, Αἴαντος δ᾽ ἀλέει-

morem, & palliditatem in corporibus generat, siquidem omnia ista ex frigore oriuntur. Ac pallor quidem, quando calor in media se confert, ac rubor superficiem deserit. Tremor verò, quia dum spiritus intus constringitur, corpus tremefacit. Horror, quia concrescente humore, pili dum premuntur, rigescunt. Omnia igitur istæc Homerus clarè innuit, cum inquit, Pallidi præ metu. Et, Pallidus metus corripiebat. Et, Membra tremunt mihi, fortia, claraque quondam. Et, Sic fatus, simulatque seni mens fusa timore Obstupuit, steteruntque comæ, & vix membra levabat. Ad eum igitur modum & pro timuit, friguit ait, & metum gelidum appellat. Contra autem pro audacia, & bona spe, confidentiam, quæ Græcis à calefaciendo, seu fervendo dicitur, usurpat. Atque ad hunc modum vitiosos affectus discernit. Cæterum quum Aristoteles postea indignationem, ac misericordiam pro elegantibus affectibus habeat (dum namque boni viri uruntur, quando alios præter meritum feliciter agere vident, indignatio vocatur, dum autem illis dolet, si quis præter dignitatem infeliciter agat, misericordia dicitur,) Homerus quoque istæc ex bonorum virorum officio esse putat, ubi cum hæc, tum alia fingens Jovi attribuit, At Te-

lamone fato pugnam detrectat inire, Jupiter, hocque facit, superetur quo minus iste. Et in aliis, Hunc miseratur item fugientem mœnia circum.

Porrò quidnam Poëta de animi virtute & vitio sentiat, in multis ostendit. Cum enim una illius pars intelligens, & rationalis sit, altera verò rationis expers, & affectui obnoxia, atque ob id homo medium quiddam inter Deum & belluam natus sit, summam quidem virtutem, divinam, summum autem vitium, belluinum (ut & Aristoteles post eum) existimat, atque hæc per similitudines declarat. Semper enim bonos viros diis similes, & consilium Jove non indignum appellat. Inter malos vero, timidos fugacibus cervis, ovibus custode carentibus, & leporibus fugientibus comparat. De iis autem, qui proclivè & incogitanter ira afficiuntur, ait, Pardi tanta fuit nunquam, non ira leonis, Apri, nonque capri fuit unquam pernitiosi, Dum furit, ostentatque suum per pectora robur, Quanta tenet pueros Panthi, quibus hasta decora. Impotenter autem tristantium luctus, lusciniæ querelis comparat, Involucres adimit quum pullos providus auceps. Quum igitur Stoici virtutem animi in tranquillitate ponunt, ea sectari videntur, in quibus Homerus omnem affe-

νε μάχην τελαμωνιάδαο. Ζεὺς γάρ οἱ νεμεσᾶθ' ὅτ' ἀμείνονι φωτὶ μάχοιτο. καὶ ἐν ἄλλοις πάλιν οἰκτείρει τὸν αὐτὸν τρόπον, διωκόμενον περὶ τεῖχος.

Περὶ δὲ ἀρετῆς καὶ κακίας ψυχῆς ἣν ἔχει δόξαν ὁ ποιητὴς, ἐν πολλοῖς παρίστησιν. ἐπεὶ γὰρ τὸ μέν τι τῆς ψυχῆς, νοερὸν καὶ λογικόν ἐστι, τὸ δὲ, ἄλογον καὶ ἐμπαθὲς, καὶ διὰ τοῦτο μέσος θεοῦ καὶ θηρίου γέγονεν ἄνθρωπος, τὴν μὲν ἄκραν ἀρετὴν, θείαν ἡγεῖται, τὴν δὲ ἄκραν κακίαν, θηριωδίαν· ὡς ὕστερον ἀριστοτέλης ἐνόμισε. καὶ ταῦτα ἐμφανίζει ἐν ταῖς ὁμοιώσεσιν. ἀεὶ γὰρ τοὺς ἀγαθοὺς ὀνομάζει θεοειδεῖς, καὶ διὶ μῆτιν ἀτάλαντον. τῶν δὲ φαύλων τοὺς μὲν δειλοὺς, φυζακινοῖς ἐλάφοισιν εἰκάζει, καὶ προβάτοις ἀσημάντοις, καὶ λαγωοῖς διωκομένοις· ἐπὶ δὲ τῶν προπετῶς καὶ ἀνοήτως ὑπὸ ὀργῆς φερομένων φησὶν, Οὔτ' οὖν παρδάλιος τόσσον μένος, οὔτε λέοντος, Οὔτε συὸς, κάπρου τ' ὀλοόφρονος, (οὗτε μάλιστα Θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι περὶ σθένεϊ βλεμεαίνει) Ὅσσον πάνθου υἷες ἐϋμμελίαι φρονέουσι. τοὺς δὲ λυπουμένων ἐμπαθέστερον ὀδυρμοὺς, ἀηδόνων φωναῖς ἀπεικάζει, —οἷσί τε τέκνα Ἀγρόται ἐξείλοντο, πάρος πετεηνὰ γενέσθαι. οἱ μὲν οὖν στωϊκοὶ τὴν ἀρετὴν τίθενται ἐν τῇ ἀπαθείᾳ, ἐκείνοις ἑπόμενοι, ἐν

οἷς

ματα· οὐδὲν δὲ ἄλλο σώματος εἶδος ἢ τοῦ ἀνθρώπου, δεκτικόν ἐστιν ἐπιστήμης καὶ λόγου, προσεικάσας ἕκαστον τῶν θεῶν, μετὰ τοῦ κοσμῆσαι μεγέθει τε καὶ κάλλει, ἅμα καὶ τοῦτο ὑπέδειξε, τὸ εἰκόνας καὶ ἀγάλματα θεῶν μετὰ τοῦ εἰς ἀνθρώπων εἶδος ἠκριβωμένα ἱδρύσθαι, ὑπὲρ τοῦ παρέχειν ὑπόμνησιν καὶ τοῖς ἔλασσον φρονοῦσιν, ὅτι εἰσὶ θεοί. τούτων δὲ πάντων ἀρχηγὸν, καὶ ἡγεμόνα τὸν πρῶτον θεὸν νομιζόντων τῶν ἀρίστων φιλοσόφων ἀσώματον ὄντα, καὶ νοήσει μᾶλλον καταληπτὸν, καὶ ὅμηρος ταῦτα ὑπολαμβάνων φαίνεται, παρ' ᾧ λέγεται ὁ ζεὺς, πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε. καὶ, Ὦ πάτερ ἡμέτερε κρονίδη, ὕπατε κρειόντων. καὶ αὐτὸς μὲν ὁ ζεύς φησιν, Ὅσσον ἐγὼ περί τ' εἰμὶ θεῶν, περί τ' εἰμ' ἀνθρώπων. ἡ δὲ ἀθηνᾶ πρὸς αὐτόν, Εὖ νυ καὶ ἡμεῖς ἴδμεν ὅ τοι σθένος οὐκ ἐπιεικτόν. εἰ δὲ δεῖ καὶ τοῦτο ζητῆσαι, εἰ νοητὸν ἠπίστατο τὸν θεὸν, οὐκ ἄντικρυς μὲν, (ἅτε ἐν ποιήσει πολὺ τὸ μυθῶδες ἐχούσῃ) ὅμως δέ ἐστι καταμαθεῖν, ἐν οἷς φησὶν, Εὗρεν δ' εὐρύοπα κρονίδην ἄτερ ἥμενον ἄλλων. καὶ ἐν οἷς αὐτὸς λέγει, Ἀλλ' ἤτοι μὲν ἐγὼ μενέω πτυχὶ οὐλύμποιο Ἥμενος, ἔνθ' ὁρόων φρένα τέρψομαι. ἡ γὰρ μόνωσις αὕτη, καὶ τὸ μὴ καταμιγνύειν τοῖς ἄλλοις θεοῖς ἑαυτὸν, ἀλλὰ

tribuit. Quam vero nulla alia corporis forma, præterquam hominis, scientiæ ac orationis capax sit, facta uniuscujusque deorum similitudine, cum ornatu, magnitudine, ac elegantia, simul & hoc subindicavit, quo pacto imagines & statuæ deorum, ad hominum effigiem adeò accuratè fabrefactæ ponerentur, ut & minus prudentibus admonitionem præberent, Deos existere. Cæterum quando præstantissimi quique philosophorum primarium illum Deum, ducem & principem omnium, incorporeum esse, ac cognitione duntaxat comprehensibilem arbitrentur, Homerus quoque hæc credere videtur, apud quem Jupiter appellatur, Pater hominumque deûmque. Et, Jupiter ô pater optime, præses magnificorum. Imò & ipse Jupiter inquit, Quantum ego Diis superis præsto, mortalibus atque. Minerva denique ad eum, Nos bene callemus, quàm sit tua magna potestas. Si vero & hoc quærere oportet, an Deum intelligentem esse sciverit, non disertè quidem (utpote in poësi, quæ multa fabulosa admixta habet,) attamen ex iis colligere licet, in quibus ait, Jupiter omnividens inventus forte seorsim. Et in quibus ipse ait, Ast ego parte sedens cœli, delector abundè. Ista namque solitudo, & quod aliis Diis se non con-

jungeret, ſed ſemetipſum oble-ctaret, commodo otio frueretur, ac ſubinde omnia perornaret, intelligentis Dei naturam præ ſe fert. Novit præterea quod Deus mens eſt, qui cuncta ſcit, & cuncta gubernat. Neptunus namque inquit; Eſt patria, eſt æquale genus fratrique mihique, Jupiter at prior eſt genitus me, pluraque novit. Atque hoc ſæpe, ubi rurſus alia cogitavit, hoc innuens, quod ſemper deliberet.

ἀλλὰ χαίρειν ἑαυτῷ συνόντα, καὶ χρώμενον ἡσυχίαν ἄγοντι, καὶ ἀεὶ διακοσμοῦντι τὰ πάντα, τὴν τοῦ νοητοῦ θεοῦ φύσιν παρίστησιν. οἶδε δὲ ὅτι νοῦς ἐστὶν ὁ θεὸς, ὁ πάντα ἐπιστάμενος, καὶ διέπων τὸ πᾶν. φησὶ γὰρ ὁ ποσειδῶν, Ἦ μὰν ἀμφοτέροισιν ὁμὸν γένος, ἠδὲ γε πάτρη. Ἀλλὰ ζεὺς πρότερος γεγόνει, καὶ πλείονα ᾔδει. καὶ τοῦτο πολλάκις, Ἔνθ' αὖτ' ἄλλ' ἐνόησε, τοῦτο σημαίνει ὅτι ἀεὶ διανοεῖται.

Cæterùm ad Dei mentem providentia & fatum pertinet, de quibus philoſophi multa verba fecerunt. Horum autem omnium Homerus occaſionem ſuppeditavit. Ac de providentia quidem Deorum quid attinet dicere? Quando per omnem poëſim non tantum inter ſeſe de hominibus diſſerunt, verumetiam in terram deſcendentes, cum hominibus converſantur. Sed pauca exempli gratia contemplemur, in quibus Jupiter ad fratrem inquit, Scis Neptune Deos cur noſtra palatia cœli Nunc teneant cunctos? curæ mi ſunt pereuntes. Et in aliis, Eheu, certe hominem fugientem mœnia circum Percharum video, pectuſque meum cruciatur.

Τῆς δὲ τοῦ θεοῦ διανοίας ἔχεται καὶ ἡ πρόνοια καὶ εἱμαρμένη, περὶ ὧν εἴρηνται λόγοι πολλοὶ παρὰ τοῖς φιλοσόφοις· τούτων δὲ πάντων τὰς ἀφορμὰς ὅμηρος παρέσχε. τὰ μὲν τῆς προνοίας τῶν θεῶν τί ἂν καὶ λέγοι τις, ὅπου διὰ πάσης τῆς ποιήσεως οὐ μόνον πρὸς ἀλλήλους ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων διαλέγονται, ἀλλὰ καὶ καταβάντες ἐπὶ τὴν γῆν, τοῖς ἀνθρώποις ὁμιλοῦσιν; ὀλίγα δὲ παραδείγματος ἕνεκα θεασόμεθα, ἐν οἷς ἐστιν ὁ ζεὺς λέγων πρὸς τὸν ἀδελφὸν, Ἔγνως ἐννοσίγαιε ἐμὴν ἐνὶ στήθεσι βουλὴν, Ὧν ἕνεκα ξυνάγειρα· μέλουσί μοι ὀλλύμενοί περ. καὶ ἐν ἄλλοις, Ὢ πόποι, ἦ φίλον ἄνδρα διωκόμενον περὶ τεῖχος ὀφθαλμοῖσιν ὁρῶμαι, ἐμὸν δ' ὀλοφύρεται ἦτορ.

Ad hæc regiam dignitatem, ac morum facilitatem innuit, dicens, Non ego divini poſt-

Ἔτι δὲ τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα καὶ τὸ φιλάνθρωπον ἦθος ἐμφαίνει, εἰπὼν, Πῶς ἂν ἔπειτ' ὀδυσῆος

ἐγὼ θείοιο λαθοίμην, Ὃς περὶ μὲν νόον ἐστὶ βροτῶν, περὶ δ' ἱρὰ θεοῖσιν Ἀθανάτοισι δέδωκε τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν; ἐν οἷς ὁρᾷν ἐστιν ὅτι ἐπῄνεσε τὸν ἄνδρα, πρῶτον ἐπὶ τῷ νοῦν ἔχειν· δεύτερον δὲ, ἐπὶ τῷ σέβειν θεούς.

hac oblitus Ulyssis Esse queam, qui mente homines præcellit, & aris Divorum pecudes incendit, pinguia sacra. In quibus cernere licet, quod virum illum primò à mentis perspicuitate, deinde à pietate erga Deos collaudat.

Πῶς δὲ αὐτοῖς τοῖς ἀνθρώποις ὁμιλοῦντας, καὶ συμπονοῦντας ποιεῖ τοὺς θεοὺς, ἐν πολλοῖς ἐστι καταμαθεῖν· ὥς περ καὶ τὴν ἀθηνᾶν ποτὲ μὲν τῷ ἀχιλλεῖ, ἀεὶ δὲ τῷ ὀδυσσεῖ· καὶ τὸν ἑρμῆν τῷ πριάμῳ, καὶ αὖ πάλιν τῷ ὀδυσσεῖ· καθόλου δὲ ἀεὶ τοὺς θεοὺς τοῖς ἀνθρώποις παρασυστατεῖν οἴεται. Φησὶ γὰρ, Καί τε θεοὶ ξείνοισιν ἐοικότες ἀλλοδαποῖσι, Παντοῖοι τελέθοντες ἐπιστρωφῶσι πόληας, Ἀνθρώπων ὕβριν τε, καὶ εὐνομίην ἐφορῶντες.

Cæterum quo pacto cum illis ipsis hominibus Deos conversantes ac collaborantes fingat, in multis est perdiscere. Ut quum Minervam aliquando Achilli, semper autem Ulyssi; Mercurium autem Priamo & quandoque Ulyssi, atque in universum Deos hominibus semper adesse putat, ait namque, Dii superi ex æquo tractant homines peregrinos, Indigenasque simul, vastant & mœnia celsa, Justitiam spectant humanam, ac impia facta.

Τῆς δὲ προνοίας τῶν θεῶν ἴδιόν ἐστι τὸ βούλεσθαι δικαίως τοὺς ἀνθρώπους βιοῦν· καὶ τοῦτό φησιν ὁ ποιητὴς ἐναργέστατα, Οὐ γὰρ σχέτλια ἔργα θεοὶ μάκαρες φιλέουσιν, Ἀλλὰ δίκην τίουσι, καὶ αἴσιμα ἔργ' ἀνθρώπων. καὶ, Ζεὺς ὅτε δή τ' ἄνδρεσσι κοτεσσάμενος χαλεπήνῃ Οἳ βίῃ εἰν ἀγορῇ σκολιὰς κρίνωσι θέμιστας. ὥς περ γὰρ τοὺς θεοὺς προνοουμένους τῶν ἀνθρώπων εἰσάγει, οὕτω καὶ τοὺς ἀνθρώπους μεμνημένους αὐτῶν ἐν πάσῃ τύχῃ. καὶ ὁ μὲν εὐημερῶν στρατηγὸς φησίν, Ἔλπομαι, εὐχόμενος Διί τ' ἄλλοισί τε θεοῖσιν,

Divinæ autem providentiæ peculiare est, velle ut homines justè vivant. Atque istud Poëta clarissimè inquit, Improba facta hominum superi aversantur, honestos Eximiosque viros pretio dignantur habere. Et, Indignatur iis Saturnius, estque nocivus, Qui violenter agunt, jus figunt atque refigunt. Porrò quemadmodum Deos hominibus prospicientes, ita & homines istorum memores in quavis fortuna, inducit. Atque dux quidem prosperè agens, inquit, Spes me magna tenet, votumque Jovi, supe-

Ἐξε-

risque Cunctis nunc facio, pepulère quod inde canes mi. Periclitans vero, Jupiter at rogito, servabis ab aëre Græcos. Et rursus is, qui interfecerat, Quandoquidem hunc hominem domuit virtute deorum. Moriens vero, Fare age, ne quid ego divorum numina lædam. Unde igitur potius illud Stoicorum placitum, quàm ex prædictis ortum habet?

Denique unum esse mundum, atque in eo & deos & homines (qui naturâ justitiæ participes sint) rempublicam simul administrare. Etenim quando inquit, Diva Themis superos jussu Jovis ante coëgit, Cur tu rursus eos cogis, qui fulmine splendes? Nunquid sollicitus de Teucris, nunquid Achivis? Quid aliud innuit, quàm quod mundus civilibus legibus administretur? atque dii præconsultent, præsidente & deorum & hominum satore.

Cæterùm opinionem de fato, in illis ostendit perspicuè, Fata sua effugiet non quisquam, sive sit ille Strenuus, ignavus, quum lucem aspexerit almam. At inter alia, in quibus fati potentiam confirmat, ipse quoque arbitratur (sicut & probatissimi philosophorum qui post eum viguerunt, Plato, Aristoteles, ac Theophrastus) non omnia fato evenire, sed aliquid etiam in hominibus esse situm, ut quibus libera sit vo-

ἐξελάαν ἐνθένδε κύνας κηρεσσιφορήτους· ὁ δὲ κινδυνεύων, Ζεῦ πάτερ, ἀλλὰ σὺ ῥῦσαι ὑπ' ἠέρος υἷας ἀχαιῶν. καὶ πάλιν, ὁ μὲν κτείνας, — ἐπειδὴ τὸν ἄνδρα θεοὶ δαμάσασθαι ἔδωκαν· ὁ δὲ θνήσκων, Φράζεο νῦν μή τοί τι θεῶν μήνιμα γένωμαι. πόθεν οὖν ἄλλοθεν ἢ ἐκ τῶν εἰρημένων ἐστὶ τὸ δόγμα ἐκεῖνο τῶν στωϊκῶν;

Τὸ δὲ ἕνα μὲν εἶναι τὸν κόσμον, συμπολιτεύεσθαι δὲ ἐν αὐτῷ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους δικαιοσύνης μετέχοντας φύσει. καὶ γὰρ ὅταν εἴπῃ, Ζεὺς δὲ θέμις' ἐκέλευσε θεοὺς ἀγορήνδε καλέσσαι. Τίπτ' αὖτ' ἀργικέραυνε θεοὺς ἀγορήνδ' ἐκάλεσσας; Ἦ τι περὶ τρώων καὶ ἀχαιῶν μερμηρίζεις; τί ἄλλο ὑποδείκνυσιν, ἢ ὅτι νόμῳ πόλεως ὁ κόσμος διοικεῖται; καὶ προβουλεύονται οἱ θεοὶ ἐξάρχοντος τοῦ θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων πατρός.

Τὴν δὲ περὶ τῆς εἱμαρμένης δόξαν δείκνυσιν ἐν ἐκείνοις σαφῶς, Μοῖραν δ' οὔ τινά φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν, Οὐ κακὸν, οὐδὲ μὲν ἐσθλὸν, ἐπὴν τὰ πρῶτα γένηται. καὶ ἐν οἷς ἄλλοις κρατύνει τὴν δύναμιν τῆς εἱμαρμένης. ἡγεῖται μέν τοι καὶ αὐτὸς, ὥσπερ καὶ μετ' αὐτὸν οἱ δοκιμώτατοι τῶν φιλοσόφων, πλάτων καὶ ἀριστοτέλης καὶ θεόφραστος, οὐ πάντα καθ' εἱμαρμένην παραγίνεσθαι, ἀλλά τι καὶ ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις εἶναι, ὧν ὑπάρ-

χειν μὲν τὸ ἑκούσιον. τούτῳ δέ πως συνάπτειν τὸ κατηναγκασμένον, ὅταν τὶς πράξας ὃ βούλεται, εἰς ὃ μὴ βούλεται ἐμπέσῃ. καὶ ταῦτα σαφῶς ἐν πολλοῖς δεδήλωκεν. ὥς τε καὶ ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἑκατέρας τῆς ποιήσεως, ἐν μὲν τῇ ἰλιάδι λέγων τὴν ὀργὴν τοῦ ἀχιλλέως αἰτίαν τῆς ἀπωλείας τῶν ἑλλήνων γενέσθαι, καὶ τότε τὴν διὸς βούλησιν ἐκτελεσθῆναι· ἐν δὲ τῇ ὀδυσσείᾳ, τοὺς ἑταίρους τοῦ ὀδυσσέως διὰ τὴν αὐτῶν ἀβουλίαν ὀλέθρῳ περιπεσεῖν. ἐξήμαρτον γὰρ ἀψάμενοι τῶν ἱερῶν τοῦ ἡλίου βοῶν, ἐξὸν ἀπεσχέσθαι αὐτῶν. καὶ γὰρ ἦν προειρημένον, Τὰς εἰ μέν κ' ἀσινέας ἐάσῃς, νόςου δὲ μέδηαι, Καί κεν ἔτ' εἰς Ἰθάκην κακά περ πάσχοντες ἵκοισθε· Εἰ δέ κε σίνηαι, τότε τοι τεκμαίρομ' ὄλεθρον. οὕτως τὸ μὲν μὴ ἀδικῆσαι, ἐπ' αὐτοῖς· τὸ δὲ ἀδικήσαντας ἀπολέσθαι, ἐκ τῆς εἱμαρμένης ἀκόλουθον ἦν.

luntas. Huic autem necessitatem quodammodo conjungi, dum aliquis hoc quod cupit, agens, in id quod non vult, incidit. Atque hæc perspicuè in multis declaravit, ut in utriusque poëmatis exordio. In Iliade dicens, Achillis iram Grajis exitii causam fuisse, atque tum Jovis voluntatem completam esse. In Odyssea verò, Ulyssis socios propter temeritatem in perniciem incidisse. Deliquerant enim, dum sacras Phœbi boves attigerant, quando ab eis abstinere licuisset. Ad hunc enim modum prædictum erat, Has modo si vaccas dimiseris ire quietè, Felicem reditum, quamvis jactatus, habebis, Lædere sin tentes, facies impunè nec illud. Sic non violare, in ipsis situm, perire autem quum violassent, ex fato consequens erat.

Ἔνεςι δὲ καὶ τὸ ἄλλως συμβαῖνον ἐκ προνοίας διαφυγεῖν. ὅπερ ἐν τούτῳ παρίςησιν, Ἔνθα δὲ καὶ δύςηνος ὑπὲρ μόρον ὤλετ' ὀδυσσεὺς, Εἰ μὴ ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ γλαυκῶπις ἀθήνη. Ἀμφοτέρῃσι δὲ χερσὶν ἐπεσσύμενος λάβε πέτρης, Τῆς ἔχετο ςενάχων, εἵως μέγα κῦμα παρῆλθεν. ἐνταῦθα γὰρ ἐκ τοῦ ἐναντίου κινδυνεύων ὑπὸ τύχης ἀπολέσθαι, ἐκ προνοίας ἐσώθη.

Possumus autem & alio modo fortuita evitare per providentiam, id quod in hoc prætendit, Hic Laërtiades præter fatum periisset, Cæsia ni Pallas dea suggessisset, utraque Palma corriperet saxum cupidè, idque teneret, Donec spumosum, tumidumque quiesceret æquor. Isthic enim è contrario periclitans, quantum ad fortunam, interierat, per providentiam autem servatus est.

Quemadmodum vero de divinis rebus multi & varii sermones sunt apud Philosophos, qui pleraſque ſuorum decretorum occaſiones ex Homero acceperunt, ſic & de humanis rebus. Primùm autem de anima tradere conabimur. Inter placita ſanè Pythagoræ & Platonis, celeberrimum eſt, quod ſentiunt animam immortalem eſſe, cui & alas Plato rationem attribuit. Quis ergo iſtud primus decrevit? Homerus, qui inter alia & hæc dicit, Aſt anima ex membris volitat Plutonis in ædeis. In obſcurum inquam, & inconſpicuum locum, ſive quis hunc aëreum, ſive ſubterraneum exiſtimet. Atque in Iliade quidem Patrocli animam dormienti Achilli aſſiſtere fingit, Umbra Menœtiadæ viſa eſt mihi adeſſe miſelli. Sermocinationem quoque ei affingit, in qua inter alia hoc dicit, Me prohibent alii manes tranſmittere flumen. In Odyſſea vero quid aliud in omnibus funeribus demonſtrat, quàm quod animæ poſt mortem ſuperſtites ſint, & quum de ſanguine biberint, loquantur? Norat enim quod ſanguis, paſtus & cibus ſit ſpiritus, Spiritus vero ipſa anima, ſeu animæ vehiculum.

Καθάπερ δὲ περὶ τῶν θείων πολλοὶ καὶ ποικίλοι παρὰ τοῖς φιλοσόφοις, τὰς πλείςας ἀφορμὰς ἐξ ὁμήρου λαβοῦσιν, οὕτω καὶ περὶ τῶν ἀνθρωπείων πραγμάτων, ὧν πρῶτον περὶ τῆς ψυχῆς πειρασώμεθα. τὸ μὲν δὴ τῶν δογμάτων, πυθαγόρου καὶ πλάτωνος, γενναιότατόν ἐςι, τὸ εἶναι τὴν ψυχὴν ἀθάνατον, ᾗ καὶ πτερὰ τῷ λόγῳ προςτίθησιν ὁ πλάτων. τίς οὖν τοῦτο πρῶτον ἀνεφώνησεν; ὅμηρος, εἰπὼν ἄλλα τε, καὶ ταῦτα, Ψυχὴ δ' ἐκ ῥεθέων πταμένη, ἄϊδός δε βεβήκει, εἰς τὸν ἀειδῆ καὶ ἀόρατον, εἴτε ἀέρα θείη τὶς, εἴτε ὑπόγειον τόπον. καὶ ἐν μὲν τῇ ἰλιάδι, ποιῶν τὴν τοῦ πατρόκλου ψυχὴν ἐφισαμένην κοιμωμένῳ τῷ ἀχιλλεῖ, Ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ πατροκλῆος δειλοῖο· καὶ λόγους αὐτῷ περιτίθησιν, ἐν οἷς καὶ τοῦτο λέγει, Τῆλέ με εἴργουσι ψυχαὶ, εἴδωλα καμόντων. ἐν δὲ τῇ ὀδυσσείᾳ, δι' ὅλης τῆς νεκυίας τί ἄλλο ἢ τὰς ψυχὰς δείκνυσι μετὰ θάνατον διαμενούσας, καὶ φθεγγομένας ἅμα τῷ πιεῖν τοῦ αἵματος; καὶ γὰρ τοῦτο ᾔδει, ὅτι τὸ αἷμα νομὴ καὶ τροφή ἐςι τοῦ πνεύματος· τὸ δὲ πνεῦμα, ἐςιν αὐτὴ ἡ ψυχὴ, ἢ ὄχημα τῆς ψυχῆς.

Evidentiſſimè autem & illud oſtendit, quod exiſtimet hominem nihil aliud eſſe, quàm animum, in quibus ait, Tire-

Ἐναργέςατα δὲ κἀκεῖνο ἀπέφηνεν, ὅτι τὸν ἄνθρωπον οὐδὲν ἄλλο ἢ τὴν ψυχὴν νομίζει. ἐν οἷς λέγει, Ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ θη-

quod ſcilicet defunctorum animæ in alias corporum ſpecies tranſeant. Id quod nec Homerum latuit. Dum enim Hectorem, Antilochum, & Achillem equis colloquentem (imò non tantum colloqui, ſed etiam auſcultare) denique Ulyſſem prius à cane, quàm ab hominibus, adeoque familiaribus agnitum finxit, quid aliud quàm rationis commercium, & animæ cognationem inter homines, ac reliqua animantia inſinuat? Ad hæc qui Solis vaccas devoraverant, & ſibi exitium accerſiverant, argumento ſunt, quod non tantum boves, verumetiam reliqua animantia (quippè eandem vivendi naturam habentia) à Diis in precio habeantur.

σάντων εἰς ἕτερα σωμάτων εἴδη. ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο τῆς ὁμήρου διανοίας ἐκτός ἐστιν. ὁ γὰρ ποιήσας τὸν ἕκτορα τοῖς ἵπποις διαλεγόμενον, καὶ τὸν ἀντίλοχον, καὶ αὐτὸν τὸν ἀχιλλέα, καὶ μὴ ὅτι διαλεγόμενον, ἀλλὰ καὶ ἀκούοντα, καὶ τὸν κύνα πρὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ τῶν οἰκείων ἐπιγινώσκοντα τὸν ὀδυσσέα, τί ἄλλο ἢ τὴν κοινωνίαν τοῦ λόγου, καὶ συγγένειαν τῆς ψυχῆς τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἄλλων ζώων παρίστησι; καὶ οἱ τὰς βοῦς τοῦ ἡλίου καταφαγόντες, καὶ ἐκ τούτων ὀλέθρῳ περιπεσόντες, ἐλέγχουσιν ὅτι οὐ μόνον βόες, ἀλλὰ καὶ πάντα τὰ ἄλλα ζῶα, ὡς τῆς αὐτῆς φύσεως ζωτικῆς μετέχοντα, τιμᾶται ὑπὸ τῶν θεῶν.

Mutatio autem ſociorum Ulyſſis in ſues, & ejuſmodi animalia, ſub verborum involucro ſignificat, quod imprudentium hominum animæ, in belluinorum corporum ſpecies mutentur, quum in univerſi orbicularem circumferentiam (quam Circen appellat) inciderint. Unde & meritò filiam Solis in Ææa inſula habitantem ponit, atque hanc ex eo ſic nuncupat, quod homines mortis cauſa lamententur, ac lugeant. At ille ipſe prudens vir Ulyſſes, iſtiuſmodi mutationem non eſt paſſus, quod à Mercurio, id eſt ratione, immutabilitatem ſumpſiſſet. Is autem ipſe etiam ad

Καὶ τὸ μεταβάλλειν δὲ τοὺς ἑταίρους τοῦ ὀδυσσέως εἰς σύας, καὶ τοιαῦτα ζῶα, τοῦτο αἰνίττεται, ὅτι τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων αἱ ψυχαὶ μεταλλάττουσιν εἰς εἴδη σωμάτων θηριωδῶν, ἐμπεσοῦσαι εἰς τὴν τοῦ παντὸς ἐγκύκλιον περιφοράν, ἣν κίρκην προσαγορεύει. καὶ κατὰ τὸ εἰκὸς ἡλίου παῖδα ὑποτίθεται, οἰκοῦσαν ἐν τῇ αἰαίῃ νήσῳ. ταύτην δὲ ἀπὸ τοῦ αἰάζειν, καὶ ὀδύρεσθαι τοὺς ἀνθρώπους ἐπὶ τοῖς θανάτοις, κέκληκεν. Ὁ δὲ ἔμφρων ἀνὴρ αὐτὸς ὁ ὀδυσσεὺς οὐκ ἔπαθε τὴν τοιαύτην μεταβολήν, παρὰ τοῦ ἑρμοῦ (τουτέστι τοῦ λόγου) τὸ ἀπαθὲς λαβών. αὐτὸς

putaverunt, semper autem circa corpus versari, atque hoc tanquam vehiculo indigere, propterea quod etiam dum a corpore liberatur, sæpenumero veluti imaginem spiritualem ejus formæ induit, quæ corpori fuerat. Sic & Homerus nusquam in poësi deprehendetur, animæ corpus tribuere, sed hoc quod anima privatum est, semper isto nomine appellare, ut & in superioribus quibusdam meminimus.

μισαν, ἀεὶ δὲ περὶ σῶμα εἶναι, καὶ τούτου ὥσπερ ὀχήματος δεῖσθαι· διὸ καὶ, ἀπαλλασσομένην τοῦ σώματος, τὸ πνευματικὸν ἐφέλκεσθαι πολλάκις καθάπερ ἐκμαγεῖον, ἣν ἔσχε τῷ σώματι μορφὴν διαφυλάσσουσαν. οὕτως οὖν καὶ ὅμηρος οὐδαμοῦ τῆς ποιήσεως εὑρεθήσεται σῶμα τὴν ψυχὴν καλῶν, ἀλλὰ τὸ ἐστερημένον ψυχῆς ἀεὶ τούτῳ τῷ ὀνόματι προσαγορεύει, ὡς καί τινων ἐν τοῖς πρόσθεν ἐμνημονεύσαμεν.

Cum vero anima (ut & philosophis placet) duas potissimum partes habeat, unam rationalem, quæ capiti insidet, alteram irrationalem, cujus pars quidem animosa, in corde, cupiditas vero in præcordiis sedem habet: an non Homerus hujus rei discrimen videbat, quando in Achille rationem cum iracundia pugnantem finxit, ac in eodem momento deliberantem, num se de eo, qui ipsum tristitia affecerat, ulcisceretur, an iram sedaret? Hactenus hæc animo volvens, ac mente volutans. Hoc est prudentiam, & ei oppositam furibundam iram, quam à prudentia superari finxit. hoc namque ei Minervæ apparitio vult. Præterea etiam in aliis iracundiam per rationem admoneri finxit, atque hanc ceu principem subditæ imperare. Sustine, namque prius mala multa & sæva

Τῆς δὲ ψυχῆς ἐχούσης, ὡς καὶ τοῖς φιλοσόφοις δοκεῖ, τὸ μὲν, λογικὸν, ἐνιδρυμένον τῇ κεφαλῇ, τὸ δὲ, ἄλογον. καὶ τούτου, τὸ μὲν, θυμικὸν, ἐνοικοῦν τῇ καρδίᾳ· τὸ δὲ, ἐπιθυμητικὸν, ἐν τοῖς περὶ τὴν γαστέρα· ἆρ' οὖν οὐ πρότερος ὅμηρος εἶδε τὴν τούτου διαφορὰν, ὃς ἐποίησεν, ἐπὶ μὲν τοῦ ἀχιλλέως, τὸν λογισμὸν τῷ θυμῷ μαχόμενον, καὶ ἐν τῇ αὐτῇ ῥοπῇ διανοούμενον ἢ ἀμύνεσθαι τὸν λελυπηκότα, ἢ παῦσαι τὸν χόλον; Ἕως ὁ ταῦθ' ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν. τουτέστι τὴν φρόνησιν, καὶ τὴν ἀντικειμένην αὐτῷ θυμικὴν ὀργὴν, ἧς τὴν φρόνησιν ἐπικρατοῦσαν πεποίηκε. τοῦτο γὰρ αὐτῷ ἡ ἐπιφάνεια τῆς ἀθηνᾶς βούλεται. καὶ ἐν ἄλλοις δὲ ποιεῖ τὸν λογισμὸν τῷ θυμῷ παραινοῦντα, καὶ ὥσπερ ἄρχοντα τῷ ὑποτεταγμένῳ κελεύοντα, Τέτλαθι δὴ

κραδίη, καὶ κύντερον ἄλλό ποτ' ἔτλης. καὶ πολλάκις μὲν τῷ λογισμῷ πείθεται τὸ θυμούμενον, ὡς ἐν τούτοις, Ὣς ἔφατ', ἐν στήθεσσι καθαπτόμενος φίλον ἦτορ· Τῷ δ' αὖτ' ἐν πείσῃ κραδίη μένε τετληκυῖα. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ λυπούμενον, Ἀλλὰ τὰ μὲν προτετύχθαι ἐάσομεν, ἀχνύμενοί περ, Θυμὸν ἐνὶ στήθεσσι φίλον δαμάσαντες ἀνάγκῃ. ἐνίοτε δὲ περιγενόμενον τὸν θυμὸν τοῦ λογισμοῦ παρίστησιν. ὅπερ οὐκ ἐπαινῶν, ἀλλὰ ψέγων φανερός ἐστιν· ὡς ὁ νέστωρ τῷ ἀγαμέμνονι τὴν εἰς τὸν ἀχιλλέα ὕβριν ὀνειδίζων, φησὶν, Οὔτι καθ' ἡμέτερόν γε νόον· μάλα γάρ τοι ἔγωγε Πόλλ' ἀπεμυθεόμην· σὺ δὲ σῷ μεγαλήτορι θυμῷ Εἴξας, ἄνδρα φέριστον, ὃν ἀθάνατοί περ ἔτισαν, Ἠτίμησας. ὅμοια δὲ τούτοις καὶ ὁ ἀχιλλεὺς πρὸς τὸν αἴαντα λέγει, Πάντα τί μοι κατὰ θυμὸν ἐείσαο μυθήσασθαι· Ἀλλά μοι οἰδάνεται κραδίη χόλῳ, ὁππότ' ἐκείνου Μνήσομαι, ὅς μ' ἀσύφηλον ἐν ἀργείοισιν ἔρεξεν. οὕτω δὲ καὶ ὑπὸ φόβου ἐστὶν ὅτε ὁ λογισμὸς ἐξίσταται· ὅπου ἕκτωρ μὲν διανοεῖται ὑποστῆναι τὴν πρὸς τὸν ἀχιλλέα μάχην, Βέλτερον αὖτ' ἔριδι ξυνελαυνέμεν· ὅττι τάχιστα Εἴδομεν ὁπποτέρῳ κεν ὀλύμπιος εὖχος ὀρέξῃ. εἶτ' ἀναχωρεῖ πλησίον γενομένου τοῦ ἀχιλλέως, Ἕκτορα δ' ὡς ἐνόησεν, ἕλε τρόμος. οὐδ' ἄρ' ἔτ' ἔτλη Αὖθι μένειν· ὀπίσω δὲ πύλας λίπε, βῆ δὲ φοβηθείς.

tulisti. Sæpe etiam iracundia rationi obsequitur, Fatus erat postquam, sua corda in pectore frenat, Factus erat rursus tolerans, & corde quietus. Similiter & ægritudo, Hæc mala mittamus, quanquam sint tristia valdè, Pectoribus læti ponamus mente dolorem. Nonnunquam vero rationem ab iracundia superari ostendit, id quod non laudare, sed vituperare videtur, ut quum Nestor Agamemnoni contumeliam, qua Achillem affecerat, exprobrans inquit, Consilio nostro nequaquam, namque ego multis Dissuasi, sed tu genio indulgere superbo Malebas, fortemque virum contemnere, magno Qui superis pretio fuerat, summoque in honore. His autem similia Achilles quoque Ajaci loquitur, Omnia vera quidem dixisti, proque decoro, At cor bile tumet, quando hujus cunque recordor, Qui me præ cunctis nihili modo fecit Achivis. Sic etiam est, quando præ timore ratio obstupesit, ut cum Hector secum deliberat, an cum Achille congressurus sit, Est satius multò ut Pelidæ congrediamur, Et videamus utrum faciat victoria clarum. Deinde secedens, ubi Achilles propius accesserat, Hectora, cum sensit, rapuit metus, ut fugeret mox, Linqueret ut post se portas, & mœnia Troiæ.

Ἐστι

Manifestum vero & illud est, quod animi perturbationes circa cor constituat, iram quidem ad hunc modum, Cor autem ei intus latrabat. Ægritudinem verò, Lugens, atque dolens, laceras cur pectora chara? Metum vero, Exciderat que mihi cor charo pectore lugens. Subtus namque tremunt mihi membra celebria quondam. Porrò qua ratione metum, eadem & audaciam juxta cor esse declarat, Indesinens cor habet, Martem decernere ferro. Cæterum quando inter prædicta, Stoicis videtur, rationem tanquam principem in corde, cupiditatem vero circa præcordia esse sitam, Homerus id cum in aliis multis, tum in his perspicuum facit, Sed me venter stimulat maleficus. Et, Nondum avidum ventrem licet occultare volenti.

Præterea & causas eorum, quæ penes animosam animæ partem sunt, & à natura contingunt, pervidit. Quippe iram ex ægritudine nasci, & sanguinis ac spiritus (qui in eo est) fervorem quendam esse demonstrat, ut, Ægre ferens adeò, ut præcordia sanguine plena, Utque micent oculi subitò velut ignea lampas. Pro spiritu namque *μένος*, id est, iram ponere videtur, eumque in irascentibus nasci & incendi existimat. Porrò quum is rursus in metuentibus perturbatur ac refrigeratur, horrorem, tre-

Ἔστι δὲ κἀκεῖνο δῆλον, ὅτι τὰ πάθη περὶ τὴν καρδίαν συνίστησιν· ὀργὴν μὲν, οὕτως, — κραδίη δέ οἱ ἔνδον ὑλάκτει. λύπην δὲ, — τέο μέχρις ὀδυρόμενος, καὶ ἀχεύων Σὴν ἔδεαι κραδίην. τὸν δὲ φόβον, — κραδίη δέ μοι ἔξω Στηθέων ἐκθρώσκει· τρομέει δ᾽ ὑπὸ φαίδιμα γυῖα. κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον, ὥσπερ τὸν φόβον, οὕτω καὶ θάρσος περὶ καρδίαν ἀποφαίνει, — ἐν δὲ σθένος ὦρσεν ἑκάστου Καρδίῃ ἄληκτον πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι. ἐκ δὲ τῶν εἰρημένων ἔδοξε τοῖς στωϊκοῖς τὸ ἡγεμονικὸν εἶναι περὶ καρδίαν. τὸ δὲ ἐπιθυμητικὸν ὅπως περὶ γαστέρα, ἐν πολλοῖς διασαφεῖ, καὶ ἐν τούτοις, — ἀλλά με γαστὴρ Ὀτρύνει κακοεργός. καὶ, Γαστέρα δ᾽ οὔπως ἐστὶν ἀποκρύψαι μεμαυῖαν.

Καὶ τὰς αἰτίας δὲ τῶν περὶ τὸ θυμικὸν μέρος τῆς ψυχῆς, φύσεις συμβαινούσας κατεῖδε. τὴν μὲν ὀργὴν, ὑπὸ λύπης ἐγγινομένην, ζέσιν δέ τινα τοῦ αἵματος, καὶ τοῦ ἐν αὐτῷ πνεύματος οὖσαν ἐμφαίνων, ὡς ἐν τούτοις, Ἀχνύμενος· μένεος δὲ μέγα φρένες ἀμφιμέλαιναι Πίμπλαντ᾽· ὄσσε δὲ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι ἐΐκτην. μένος γὰρ τὸ πνεῦμα προσαγορεύειν ἔοικε, τοῦτο δὲ ἐγγίγνεσθαι, καὶ φλέγεσθαι ἐπὶ τῶν θυμουμένων οἴεται. πάλιν δὲ αὐτὸ τῶν φοβουμένων πνεῦμα συγχεόμενον καὶ καταψυχόμενον,

lamone fato pugnam detrectat inire, Jupiter, hocque facit, superetur quo minus iste. Et in aliis, Hunc miseratur item fugientem mœnia circum.

Porrò quidnam Poëta de animi virtute & vitio sentiat, in multis ostendit. Cum enim una illius pars intelligens, & rationalis sit, altera verò rationis expers, & affectui obnoxia, atque ob id homo medium quiddam inter Deum & belluam natus sit, summam quidem virtutem, divinam, summum autem vitium, belluinum (ut & Aristoteles post eum) existimat, atque hæc per similitudines declarat. Semper enim bonos viros diis similes, & consilium Jove non indignum appellat. Inter malos vero, timidos fugacibus cervis, ovibus custode carentibus, & leporibus fugientibus comparat. De iis autem, qui proclivè & incogitanter ira afficiuntur, ait, Pardi tanta fuit nunquam, non ira leonis, Apri, nonque capri fuit unquam pernitiosi, Dum furit, ostentatque suum per pectora robur, Quanta tenet pueros Panthi, quibus hasta decora. Impotenter autem tristantium luctus, lusciniæ querelis comparat, Involucres adimit quum pullos providus auceps. Quum igitur Stoici virtutem animi in tranquillitate ponunt, ea sectari videntur, in quibus Homerus omnem affe-

νῃ μάχην τελαμωνιάδαο. Ζεὺς γάρ οἱ νεμεσᾶθ' ὅτ' ἀμείνονι φωτὶ μάχοιτο. καὶ ἐν ἄλλοις πάλιν οἰκτείρει τὸν αὐτὸν τρόπον, διωκόμενον περὶ τεῖχος.

Περὶ δὲ ἀρετῆς καὶ κακίας ψυχῆς ἣν ἔχει δόξαν ὁ ποιητὴς, ἐν πολλοῖς παρίστησιν. ἐπεὶ γὰρ τὸ μέν τι τῆς ψυχῆς, νοερὸν καὶ λογικόν ἐστι, τὸ δὲ, ἄλογον καὶ ἐμπαθὲς, καὶ διὰ τοῦτο μέσος θεοῦ καὶ θηρίου γέγονεν ἄνθρωπος, τὴν μὲν ἄκραν ἀρετὴν, θείαν ἡγεῖται, τὴν δὲ ἄκραν κακίαν, θηριώδη· ὡς ὕστερον ἀριστοτέλης ἐνόμισε. καὶ ταῦτα ἐμφανίζει ἐν ταῖς ὁμοιώσεσιν. ἀεὶ γὰρ τοὺς ἀγαθοὺς ὀνομάζει θεοειδεῖς, καὶ διὶ μῆτιν ἀτάλαντον. τῶν δὲ φαύλων τοὺς μὲν δειλοὺς, φυζακινοῖς ἐλάφοισιν εἰκάζει, καὶ προβάτοις ἀσημάντοις, καὶ λαγωοῖς διωκομένοις· ἐπὶ δὲ τῶν προπετῶς καὶ ἀνοήτως ὑπὸ ὀργῆς φερομένων φησὶν, Οὔτ' οὖν παρδάλιος τόσσον μένος, οὔτε λέοντος, Οὔτε συὸς, κάπρου τ' ὀλοόφρονος, (οὗτε μάλιστα Θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι περὶ σθένεϊ βλεμεαίνει) Ὅσσον πάνθου υἷες ἐϋμμελίαι φρονέουσι. τοὺς δὲ λυπουμένων ἐμπαθέστερον ὀδυρμοὺς, ἀηδόνων φωναῖς ἀπεικάζει, --οἷσί τε τέκνα Ἀγρόται ἐξείλοντο, πάρος πετεηνὰ γενέσθαι. οἱ μὲν οὖν στωϊκοὶ τὴν ἀρετὴν τίθενται ἐν τῇ ἀπαθείᾳ, ἐκείνοις ἑπόμενοι, ἐν

οἷς

εἰς πᾶν πάθημα ἀναιρεῖ, λέγων, περὶ μὲν λύπης, Ἀλλὰ χρὴ τὸν μὲν καταθάπτειν ὅς κε θάνησι, Νηλέα θυμὸν ἔχοντας, ἐπ' ἤματι δακρύσαντας. καὶ, Τίπτε δεδάκρυσαι πατρόκλεις ἠΰτε κούρη. περὶ δὲ ὀργῆς, Ὡς ἔρις ἔκ τε θεῶν, ἔκ τ' ἀνθρώπων ἀπόλοιτο. περὶ δὲ τοῦ φόβου, Μή τι φόβον δ' ἀγόρευ', ἐπεὶ οὐδέ σε πεισέμεν οἴω. καὶ, —ὅς δέ κεν ὑμέων Βλήμενος ἠὲ τυπεὶς θάνατον καὶ πότμον ἐπίσπῃ, Τεθνάτω. οὕτως καὶ προκαλούμενοι εἰς μονομαχίαν, ἀφόβως ὑπακούουσι, καὶ πλείους ἀνθ' ἑνὸς ἀνίστανται. καὶ ὁ τετρωμένος, οὐδὲν ἧσσον ἔχει τὸ θάρσος παραμένον, ὥς που φησὶ, Νῦν δέ μ' ἐπιγράψας ταρσὸν ποδὸς, εὔχεαι αὔτως. καὶ πᾶς ὁ γενναῖος ἀπεικάζεται λέοντι, ἢ κάπρῳ, ἢ χειμάῤῥῳ, ἢ λαίλαπι.

Οἱ δ' ἐκ τοῦ περιπάτου τὴν ἀπάθειαν ἀνέφικτον ἀνθρώπῳ νομίζουσι, τὴν δὲ μετριοπάθειαν εἰσάγοντες, τῷ τὴν ὑπερβολὴν τῶν παθῶν ἀναιρεῖν, μεσότητι τὴν ἀρετὴν ὁρίζονται. καὶ Ὅμηρος ἀεὶ παράγει τοὺς ἀρίστους οὔτε ἀγενεῖς, οὔτε μὴν ἀφόβους, ἢ ἀλύπους παντελῶς, ἐν τῷ μὴ ἄγαν δὲ τοῖς πάθεσι κρατεῖσθαι, τῶν φαύλων διαφέροντας. φησὶ γὰρ, Τοῦ μὲν γάρ τε κακοῦ τρέπεται χρὼς ἄλλυδις ἄλλη, Οὐδέ οἱ ἀτρέμας ἧσθαι, ἐρητύετ' ἐν φρεσὶ θυμός: Ἐν δέ τέ οἱ κραδίη μεγάλα

ctum tollit, ut quum de ægritudine ait, Quin sepelitis eum, quem non revocare potestis Ex Erebo, quamvis lachrymas fundatis acerbas. Et, Cur lachrymare Patrocle miser, ceu mœsta puella. De ira verò, Lis utinam sublata foret nobis, superisque. De timore autem, Ne quid fare metu, si vis suadere potenter. Et, Ictus percussusque, videns fatumque necemque, Magnanime occumbat ferro. Ad hunc modum & ii, qui ad singulare certamen provocabantur, intrepidè morem gerunt, imò plures pro uno assurgunt. Atque vulneratus haud minorem perseverandi confidentiam habet, ut alibi inquit, Quid jactas quum planta pedis perstricta sit à te. Denique omnis generosus comparatur leoni, apro, torrenti, aut turbini.

Porro quum Peripatetici existiment, homini impossibile, ut perturbationibus vacet, medioque quodam invento, virtutem mediocritate finiant, quæ illarum excessum tollat. Homerus etiam optimos quosque, nec prorsus impotentes, nec intrepidos, nec dolore vacantes inducit, ut in hoc à malis differant, quod affectibus non nimium tenentur. Ait enim, Mutatur color ignavi, mens atque movetur Sede sua, nutat, nec perstat in ordine certo. Intus cor crepitat mul-

tum, formidine mortis, Dentes atque crepant, ſtriduntque timore, metuque. Porrò boni color eſt idem, nec protinus ira Afficitur validè. Perſpicuum namque eſt, quod, quum vehementiorem iram bono viro adimat, mediocrem ei relinquat. Idem & de ſimilibus affectibus, dolore videlicet ac ira, ſentiendum, cujuſmodi illud eſt, Membra Phrygum ſubiit vehemens tremor, Hectoris atque Magnanimum quamvis crepitat cor, pectore læto. Alii namque vel videndo contremiſcebant, hic vero quamvis in periculo conſtitutus, tamen fortis erat, & pugnæ duntaxat initium extimeſcebat. Unde aliter quidem Dolonem ac Lycaonem ſibi timentes fingit, aliter verò Ajacem & Menelaum terga dare, ac ſe pedetentim ſubducere, perinde ut leones, qui à ſtabulo repulſi ſunt. Eodem modo & dolentium diſcrimina commonſtrat, & delectantium ſimiliter. Sic Ulyſſes commemorans, quo pacto Cyclopibus impoſuerit, ait, Corde, ſinuque meo riſi, dum talia dicunt. Proci vero conſpecto mendico humi proſtrato, Applaudunt manibus, riſuque ferè emoriuntur. Porrò & in inferioribus rebus mediocritatis differentia apparet, ut dum Ulyſſes, tametſi uxorem ſuam diligeret, atque eam propter ipſum plorantem videret, nihilominus tamen ſe continet, Lumina conſtiterant ceu cornea, ferrea ſive hæc. Pro-

μεγάλα ςέρνοισι πατάσσει Κῆρας ὀϊομένῳ· πάταγος δέ τε γίνετ' ὀδόντων· Τοῦ δ' ἀγαθοῦ οὔτ' ἂρ τρέπεται χρὼς, οὔτέ τι λίην Ταρβεῖ. ἔυδηλον γὰρ ὅτι τοῦ ἀγαθοῦ τὸ λίαν φοβεῖσθαι ὑφελὼν, τὸ μέτριον κατέλιπε. τοῦτο δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ὁμοίων, λύπης τε καὶ ὀργῆς, χρὴ νοεῖν. τοιοῦτόν ἐςι κἀκεῖνο, Τρῶας μὲν τρόμος αἰνὸς ὑπήλυθε γυῖα ἕκαςον, Ἕκτορί τ' αὐτῷ θυμὸς ἐνὶ ςήθεσσι πάτασσεν. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι, καὶ ὁρῶντες ἔτρεμον· ὁ δ' ἐν τῷ κινδύνῳ καθεςὼς ἀνδρεῖος ὢν, μόνον ἠγωνία. ὅθεν ἄλλως μὲν ποιεῖ τὸν δόλωνα, καὶ τὸν λυκάονα φοβουμένους, ἄλλως δὲ τὸν αἴαντα καὶ τὸν μενέλαον, ἐντροπαλιζομένους, καὶ βάδην ὑποχωροῦντας, ὥςπερ ἀπωσαμένους ςαθμοῦ λέοντας. ὡσαύτως δὲ καὶ λυπουμένων διαφορὰς ἐπιδείκνυσι, καὶ ἡδομένων ὁμοίως. ὥς περ ὁ μὲν ὀδυσσεὺς, διηγούμενος ὃν τρόπον τοὺς κύκλωπας ἐξηπάτησεν, ἔφη, — ἐμὸν δ' ἐγέλασσε φίλον κῆρ. οἱ δὲ μνηςῆρες, πεσόντα τὸν πτωχὸν ἰδόντες, Χεῖρας ἀνασχόμενοι γέλῳ ἔκθανον. φαίνεται δὲ ἐν κατωτέροις ἡ τοῦ μετρίου διαφορά. καὶ ὁ μὲν ὀδυσσεὺς τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς ἐρῶν, καὶ κλαίουσαν ἐπ' αὐτῷ ὁρῶν, φέρει, Ὀφθαλμοὶ δ' ὡσεὶ κέρα ἕςασαν, ἠὲ σίδηρος. τῶν δὲ μνηςήρων τῆς αὐ-

τῆς

τῆς ἐρώντων, τῶν θεασαμένων αὐτὴν — λύτο γούνατ', ἔρῳ δ' ἄρα θυμὸν ἔθελχθεν, Πάντες δ' ἠρήσαντο παραὶ λεχέεσσι κλιθῆναι. τοιαῦτα μέν ἐςι τὰ παρὰ τῷ ποιητῇ περὶ ψυχῆς δυνάμεων, καὶ παθῶν.

Περὶ δὲ ἀγαθῶν καὶ εὐδαιμονίας πολλῶν εἰρημένων παρὰ τοῖς φιλοσόφοις, τὸ μὲν τὴν ἀρετὴν τῆς ψυχῆς, μέγιςον εἶναι τῶν ἀγαθῶν, κατὰ πάντα συνέςηκεν. ἀλλ' οἱ μὲν ςωϊκοὶ τὴν ἀρετὴν αὐτάρκη ἡγοῦνται πρὸς εὐδαιμονίαν, λαβόντες τὸ ἐνδόσιμον ἐκ τῶν ὁμηρικῶν τούτων, ἐν οἷς τὸν σοφώτατον καὶ φρονιμώτατον πεποίηκεν, ὑπὲρ εὐκλείας πόνου καταφρονοῦντα, καὶ ἡδονῆς ὑπερορῶντα· τὸ μὲν πρότερον, οὕτως, Ἀλλ' οἷον τόδ' ἔρεξε, καὶ ἔτλη καρτερὸς ἀνήρ. Αὐτὸν μὲν πληγῇσιν ἀεικελίῃσι δαμάσσας, Σπεῖρα κάκ' ἀμφ' ὤμοισι βαλὼν, οἰκῆϊ ἐοικὼς, Ἀνδρῶν δυσμενέων κατέδυ πτόλιν. τὸ δεύτερον δὲ οὕτως, Ἦ μέν μ' αὐτόθ' ἔρυκε καλυψὼ δῖα θεάων, Ὡς δ' αὔτως κίρκη κατερήτυεν ἐν μεγάροισιν Αἰαίη, δολόεσσα, λιλαιομένη πόσιν εἶναι· Ἀλλ' ἐμὸν οὔποτε θυμὸν ἐνὶ ςήθεσσιν ἔπειθεν. μάλιςα δὲ ἐν τούτοις τὴν τῆς ἀρετῆς δόξαν συνίςησιν, ἐν οἷς τὸν μὲν ἀχιλλέα ποιεῖ οὐ μόνον ἀνδρεῖον, ἀλλὰ καὶ κάλλιςον τὸ εἶδος, καὶ ποδωκέςατον, καὶ εὐγενέςατον, καὶ πατρίδος

corum autem, qui eandem amabant, & suspiciebant, Genua labascunt, mulcenturque cupidine cæco. Conjuge Penelope cupit atque potirier omnis. Hujusmodi quidem apud poëtam sunt de animæ viribus, & affectibus.

Cæterum quamvis multa à philosophis de bonorum finibus, & felicitate sint dicta; Tamen de hoc inter illos per omnia convenit, quod animæ virtus bonorum sit maximum. At Stoici virtutem per sese ad felicitatem sufficere putant, ansa nimirum ex Homericis illis sumpta, in quibus sapientissimum, & prudentissimum quemque, gloriæ causa laboris patientem, ac voluptatis continentem finxit. Ac de priori quidem sic, Quàm bene se gessit fortis vir, sustinuitque, Ipsum verberibus domuit, plagisque cruentis. Inque humeros vili injecta quum fortè lacerna, Urbem inimicorum ingreditur, servo assimulatus. De posteriori autem ad hunc modum, Sic itidem Circæ retinebar in ædibus altis, Conjugii tædas cuperet dum, meque maritum. Ast animum potuit nequaquam flectere nostrum. Quid autem de virtute sentiat, ex his intelligere possumus, in quibus Achillem non solum fortem facit, verumetiam pulcherrima forma, pedibus perniciosissimis, generosissimum, ex illustri patria oriun-

ἐπι-

dum, denique cui deorum maximus opem ferret: Ulyssem verò prudentem, ac animo tolerantem, at in reliquis non admodum fortunatum, propterea quod ipsius statura & vultus, reliquis dotibus non responderet, & quod haud ex illustribus parentibus, & patria obscura ortus esset, denique quod Deum post Jovem secundum, infensum haberet. Quæ tamen omnia eum nihil prohibebant, quo minus propter animi virtutem, nominis celebritatem assequeretur.

Cæterum Peripatetici animæ bonis (ut sunt prudentia, fortitudo, temperantia, justitia) primas tribuunt. Corporis autem bonis (ut est salubritas, robur, pulchritudo, celeritas) secundas. Externis autem (ut est bona existimatio, nobilitas, & opulentia) tertias. Laude namque & admiratione dignum existimant, si quis virtutis præsidio munitus, doloribus, morbis, egestati, perplexis calamitatibus, aliisque malis resistat; at nec optabile, neque beatum. Si quis autem bonis sapienter fruatur, eum revera beatum existimant. Neque enim solam virtutis possessionem, verumetiam usum, & efficaciam esse bonum quiddam. Quæ sanè & Homerus perspicuè ostendit. Subinde namque deos bonorum datores fingit, quæ & homines sibi à diis præstari (utpote ipsis haud inutilia, neque indifferentia,

ἐπιφανοῦς, καὶ ὑπὸ τοῦ μεγίστου τῶν θεῶν βοηθούμενον· τὸν δὲ ὀδυσσέα, συνετὸν μὲν καὶ καρτερὸν τῇ ψυχῇ, τὰ δὲ ἄλλα οὐχ ὁμοίᾳ τύχῃ κεχρημένον· ἡλικίας τε καὶ ὄψεως οὐκ ἴσης, καὶ γονέων οὐ πάντη ὀνομαστῶν, καὶ πατρίδος ἀδόξου, καὶ ἀπεχθόμενον ἑτέρῳ θεῷ· ὧν οὐδὲν ἐκώλυεν αὐτὸν εἶναι εὐκλεᾶ, τὴν τῆς ψυχῆς ἀρετὴν κεκτημένον.

Οἱ δ' ἐκ τοῦ περιπάτου πρωτεύειν μὲν τὰ τῆς ψυχῆς ἀγαθὰ νομίζουσιν, οἷον φρόνησιν, ἀνδρείαν, σωφροσύνην, δικαιοσύνην· δεύτερα δὲ εἶναι τὰ τοῦ σώματος, οἷον, ὑγίειαν, ἰσχὺν, κάλλος, τάχος· τρίτα δὲ, τὰ ἐκτὸς, οἷον εὐδοξίαν, εὐγένειαν, πλοῦτον. ἐπαινετὸν μὲν γὰρ εἶναι καὶ θαυμαστὸν τὸ ἐν ἀλγηδόσι, καὶ νόσῳ, καὶ ἀπορίᾳ, καὶ συμφοραῖς ἀβουλήτοις, χρῆσθαι τῇ ἀρετῇ τῆς ψυχῆς ἀντεχούσης τοῖς κακοῖς, οὐ μέντοι αἱρετὸν, οὐδὲ μακάριον. τὸ δ' ἐν ἀγαθοῖς νοῦν ἔχειν, τῷ ὄντι εὐδαιμον. οὐδὲ γὰρ τὴν κτῆσιν μόνην τῆς ἀρετῆς, ἀλλὰ καὶ τὴν χρῆσιν καὶ τὴν ἐνέργειαν εἶναι καλόν. ταῦτα δὴ καὶ ὅμηρος δείκνυσιν ἄντικρυς. τοὺς μὲν γὰρ θεοὺς ἀεὶ ποιεῖ δοτῆρας ἐάων, τουτέσι τῶν ἀγαθῶν, ἃ καὶ εὔχονται οἱ ἄνθρωποι παρέχειν αὐτοῖς τοὺς θεούς· οὐκ ἀνωφελῆ δηλονότι ὄντα αὐτοῖς, οὐδὲ ἀδιά-

φορὰ, ἀλλὰ πρὸς εὐδαιμονίαν χρήσιμα.

Τίνα οὖν ἐςὶ τὰ ἀγαθὰ ὧν ἐφίενται οἱ ἄνθρωποι, καὶ δι᾽ ἃ μακαρίζονται, ἐν πολλοῖς διασαφεῖ, ἅμα μὲν πάντα ἐπὶ τοῦ ἑρμοῦ, — οἷος δὴ σὺ δέμας καὶ εἶδος ἀγητὸς, Πέπνυσαι δὲ νόῳ, μακάρων δ᾽ ἔξεσσι τοκήων. μαρτυρεῖ γὰρ αὐτῷ κάλλος σώματος, καὶ φρόνησιν, καὶ εὐγένειαν. τὰ δὲ κατὰ μέρος, Τῷ δὲ θεοὶ κάλλος τε καὶ ἠνορέην ἐρατεινὴν Ὤπασσαν, καὶ θεσπέσιον πλοῦτον κατέχευε κρονίων. δῶρον γάρ ἐςι καὶ τοῦτο τοῦ θεοῦ. Ζεὺς δ᾽ αὐτὸς νέμει ὄλβον ὀλύμπιος ἀνθρώποισι.

Ποτὲ δὲ καὶ τὴν τιμὴν ἡγεῖται καλὸν, Τιοίμην δ᾽ ὡς τίετ᾽ ἀθηναίη καὶ ἀπόλλων. πῶς δὲ τὴν εὐπαιδίαν, Ὡς ἀγαθὸν καὶ παῖδα καταφθιμένοιο λιπέσθαι. πῶς δὲ τὴν τῶν οἰκείων ἀπόλαυσιν, Πέμπετέ με σπείσαντες ἀπήμονα· χαίρετε δ᾽ αὐτοί. Ἤδη γὰρ τετέλεσαι ἅ μοι φίλος ἤθελε θυμὸς, Πομπὴ καὶ φίλα δῶρα, τά μοι θεοὶ οὐρανίωνες Ὄλβια ποιήσειαν· ἀμύμονα δ᾽ οἴκοι ἄκοιτιν Νοςήσας εὕροιμι σὺν αρτεμέεσσι φίλοισιν. Ὑμεῖς δ᾽ αὖθι μένοντες εὐφραίνοιτε γυναῖκας Κουριδίας καὶ τέκνα· θεοὶ δ᾽ ἀρετὴν ὀπάσειαν Παντοίην, καὶ μή τι κακὸν μεταδήμιον εἴη.

Ὅτι δὲ ἐν τῇ τῶν ἀγαθῶν συγ-

sed ad felicitatem utilia) exoptant.

Quænam ergò bona ab hominibus expetantur, & ob quæ beati vocentur, in multis declarat; ac in Mercurio quidem simul universa fuisse, Corporis admiranda tua est species, sapis atque Mente simul, satus es majorum stemmate claro. Testimonium namque ei de corporis pulchritudine, prudentia, & generositate perhibet. Singulatim verò ea memorat, Huic superi formam dederant, & fortis ut esset. Et, Magnificas & opes dederat Saturnius almus. Donum enim & hoc dei est, Jupiter ast ipsus tribuit mortalibus illud.

Nonnunquam verò & honorem inter bona recenset, O utinam colerer, colitur ceu Pallas, Apollo. Nonnunquam vero prolis felicitatem, Estque bonum pueros moriendo relinquere justos. Aliquando autem, si quis familiaribus suis fruatur, Vos libate diis, genio indulgete frequenter, Hospitem abire sinatis, ob id quod cuncta supersunt Quæ mens nostra cupit, deductio, charaque dona, Quæ mihi fortunent superi precor, obsecro cuncti. Utque domi inveniam salvos cum conjuge amicos. Vos itidem teneras uxores, atque puellos Delectate domi, precor autem dii superi ut dent Vobis cuncta bona, ut mala nec vos publica vexent.

Quod vero in bonorum com-

paratione, vires divitiis præstent, in his declarat, Dives erat, sed enim bellator ceu timibunda Virgo fuit, stultè his fidens, quæ causa necis sunt. Et, Gaudia nulla ferunt mi quamvis prædia lata. Denique quod prudentia, egregiæ formæ antecellat, Inferior forma est alius vir, sed Deus istam Eloquio suavi decorat.

Ex prædictis ergo apparet, quod Homerus & corporis & fortunæ dotes, inter bona recenset. Quod autem absque his virtus ipsa per se ad felicitatem non sufficiat, in illis declarat, in quibus duos viros ad virtutis summum contendentes ponens, Nestorem & Ulyssem, ab aliis quidem hominibus differentes finxit, inter sese autem (quantum ad prudentiam, fortitudinem, & dicendi facultatem attinet) similes, in fortunæ autem dotibus non itidem, propterea quod dii Nestorem abunde felicem reddiderant, sive dum nasceretur, sive in conjugio versaretur, quodque illi dederant summa cum opulentia magnificis in ædibus senescere, denique, Quod juvenes illi sapidos, belloque feroces. Ulyssem vero (quanquam consultus, solers, ac prudens esset) infelicem sæpenumero appellat. Et hoc ideo, quod ille celeri & tuta navigatione, hic verò diuturnis erroribus, laboribus, & periculis innumeris exantlatis, in patriam redierit. Adeò optabile

χρήσει, τοῦ πλούτου κρεῖσσόν ἐστιν αὐτὸ τὸ δύνασθαι, δηλοῖ διὰ τούτων, Ὃς καὶ χρυσὸν ἔχων, πόλεμονδ' ἴεν ἠΰτε κούρη, Νήπιος, οὐδέ τι οἱ τόδ' ἐπήρκεσε λυγρὸν ὄλεθρον. καὶ, Ὥς οὔ τοι χαίρων, τοῖσδε κτεάτεσσιν ἀνάσσω. καὶ ὅτι τὸ φρονεῖν, τοῦ καλοῦ εἴδους ἄμεινον. Ἄλλος μὲν γάρ τ' εἶδος ἀκιδνότερος πέλει ἀνήρ· Ἀλλὰ θεὸς μορφὴν ἔπεσι στέφει.

Δῆλον μὲν οὖν ὅτι καὶ τὰ περὶ σῶμα καὶ τὰ ἐκτὸς εὐτυχούμενα, ἀγαθὸν νομίζει· ὅτι δὲ ἄνευ τούτων οὐκ ἔστιν αὐτάρκης ἡ ἀρετὴ μόνη πρὸς εὐδαιμονίαν, ἐν ἐκείνοις παρίστησι· δύο γὰρ ἄνδρας εἰς τέλος ἀρετῆς ἥκοντας ὑποθέμενος, τὸν νέστορα καὶ τὸν ὀδυσσέα, καὶ τῶν μὲν ἄλλων διαφέροντας, ἀλλήλοις δὲ ὁμοίους φρονήσει καὶ ἀνδρείᾳ, καὶ λόγων δυνάμει, οὐκέτι ὁμοίους ἐν ταῖς τύχαις πεποίηκεν, ἀλλὰ τῷ μὲν νέστορι τοὺς θεοὺς ὄλβον ἐπικλῶσαι, γαμέοντί τε, γεινομένῳ τε· αὐτὸν μὲν λιπαρῶς γηρασκέμεν ἐν μεγάροισιν, υἱέας αὖ πινυτούς τε καὶ ἔγχεσιν εἶναι ἀρίστους. τὸν δὲ ὀδυσσέα, καίπερ πολύμητιν ὄντα, καὶ ἀγχίνοον, καὶ ἐχέφρονα, ἀποκαλεῖ δύστηνον πολλάκις. καὶ γὰρ τὸν μὲν, ἐς τὴν ἀνακομιδὴν πλεῦσαι ταχέως καὶ ἀσφαλῶς· τὸν δὲ πλανηθῆναι χρόνῳ πολλῷ, καὶ πόνους, καὶ κινδύνους ὑπομένειν ἀεὶ μυρίους. οὕτως αἱρετὸν καὶ μα-

χάριέν ἐστιν, ὅταν τῇ ἀρετῇ συναιρομένη, καὶ μὴ ἀντιπράττουσα ἡ τύχη παρῇ.

ac beatum est, si quando fortuna virtuti auxilio, non obstaculo fuerit.

Πῶς δὲ ἡ κτῆσις τῆς ἀρετῆς οὐδέν ἐστ' ὄφελος ἂν μὴ καὶ ἐνεργῇ, φανερὸν ἐκ τούτων, ὅπου ὁ μὲν πάτροκλος ἐπιπλήσσων τῷ ἀχιλλεῖ, λέγει, Αἰναρέτη, τίς σευ ἄλλος ὀνήσεται ὀψίγονός περ, Αἴκε μὴ ἀργείοισιν ἀεικέα λοιγὸν ἀμύνῃς. οὕτω γὰρ προσεῖπε τὸν τῇ ἀπραξίᾳ ἀνωφελῆ ποιοῦντα τὴν ἀρετήν. ὁ δὲ ἀχιλλεὺς, τὴν ἀπραξίαν· ταύτην ὀδυρόμενος, φησὶν, Ἀλλ' ἧμαι παρὰ νηυσὶν ἐτώσιον ἄχθος ἀρούρης, Τοῖος ἐὼν οἷος οὔτις ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων. ἄχθεται γὰρ ὅτι τὴν ἀρετὴν κεκτημένος, οὐ κέχρηται αὐτῇ, ἀλλὰ μηνίων τοῖς ἀχαιοῖς, Οὔτέ ποτ' εἰς ἀγορὴν πωλέσκετο κυδιάνειραν, Οὔτέ ποτ' ἐς πόλεμόν γ', ἀλλὰ φθινύθεσκε φίλον κῆρ, Αὖθι μένων· ποθέεσκε δ' αὐτήν τε πτόλεμόν τε. καὶ γὰρ οὕτως ὁ Φοῖνιξ ἐπαίδευε, Μύθων τε ῥητῆρ' ἔμεναι πρηκτῆρά τε ἔργων· ὅθεν καὶ τεθνεὼς ἄχθεται τῇ ἀπραξίᾳ, λέγων, Βουλοίμην κ' ἐπάρουρος ἐὼν θητευέμεν ἄλλῳ Ἀνδρὶ παρ' ἀκλήρῳ, ᾧ μὴ βίοτος πολὺς εἴη, Ἢ πᾶσιν νεκύεσσι καταφθιμένοισιν ἀνάσσειν. καὶ ἐπιφέρει τὴν αἰτίαν, Οὐ γὰρ ἐγὼν ἐπαρωγὸς ὑπ' αὐγὰς ἠελίοιο, Τοῖος ἐὼν οἷος ποτ' ἐνὶ τροίῃ εὐρείῃ.

Cæterum quo pacto virtutis possessio nihil prosit, nisi & agendo efficax sit, ex his patet, in quibus Patroclus Achillem objurgando, ait, eum virtute sua aliis perniciem accersere, Quem fructum ex virtute tua cœpisse minores Dicent, quum Danais non tanta pericula pulses? Sic enim eum alloquitur, qui virtutem inertia sua inutilem reddebat. Ipse quoque Achilles hanc inertiam deplorans ait, Sed sedeo ad naves, telluris inutile pondus, Militibus præstem Danais quanquam, ducibusque. Dolet enim quod virtute præditus, ea non esset usus, sed Græcis indignando, Concilium clarum nunquam decoraret Achivûm, Atque manens inibi, cor dilectum maceraret, Prælia iniqua precans Danais, sævumque tumultum. Phœnix namque ad hunc modum illum erudierat, Ut bene dicendi gnarus fieret, bene agendi. Unde & vita functus inertia illa offenditur, dicens, Maluerim quamvis nihili servire colono, Cui tenuis victus, quàm manibus hisce præesse. Et causam subjungit, Sole carens etenim nunc, non sum talis, ut olim, Mœnia dum Phœbi vastaret Achiva juventus.

Ἔτι

Præterea Stoici dicentes, bonos viros diis amicos esse, ab Homero id mutuati sunt, qui super Amphiarao inquit, Jupiter ex animo hunc dilexit, Apolloque Phœbus. Et de Ulysse, Gaudebatque Minerva viro justo, sapienti. Est autem eorundem philosophorum & hoc placitum, virtutem esse docibilem, quippe quæ pro initio generositatem habeat (quod & Homerus sensit, dum inquit, Est talis genitor tibi, nam prudentia dicis) & per disciplinas ad summum deducatur.

Ἔτι τοίνυν οἱ ςωϊκοὶ φίλους θεῶν τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας ἀποφαίνοντες, παρ᾽ ὁμήρου καὶ τοῦτο ἔλαβον, λέγοντος ἐπὶ τοῦ ἀμφιαράου, Ὃν περὶ κῆρι φίλει ζεὺς αἰγίοχος καὶ ἀπόλλων. καὶ ἐπὶ τοῦ ὀδυσσέως, Χαῖρε δ᾽ ἀθηναίη πεπνυμένῳ ἀνδρὶ δικαίῳ. ἔςι δὲ τῶν αὐτῶν φιλοσόφων δόγμα, καὶ τὸ διδακτὴν εἶναι τὴν ἀρετὴν, ἔχουσαν μὲν ἀρχὴν τὴν εὐγένειαν· (ὃ καὶ ὅμηρός φησι, Τοίου γὰρ καὶ πατρὸς, ὃ καὶ πεπνυμένα βάζεις) ὑπὸ δὲ παιδείας εἰς τὸ τέλειον προαγομένην.

Recta namque vita virtutis scientia est, hoc est, ea facere quæ rectè victuros decent. Hæc igitur apud Homerum quoque sunt; dicit enim, Dum puer ignarus linguæ, bellique cruenti. Et in aliis, Non animus jussit, quia fortis, strenuus atque. Et Phœnix de Achille inquit, Idcirco præmissus eram, hæc ut cuncta docerem, Ut bene dicendi gnarus fieres, bene agendi. Nam quum vita & ex dictis, & factis constet, ideo se præceptorem adolescentis in illis fuisse ait. Atque ita ex jam dictis nimirum patet, quod quamlibet virtutem doceri posse ostendat. Ad hunc igitur modum Homerus cum in moralibus, tum naturalibus, philosophatur.

Ἔςι γὰρ ἀρετῆς ἐπιςήμη τὸ ὀρθῶς βιοῦν· τουτέςιν, ὧν τοὺς εὖ βιωσομένους πράσσειν προσήκει. καὶ ταῦτα οὖν ἐςι παρ᾽ ὁμήρῳ. λέγει γὰρ, Νήπιον, οὔπω εἰδόθ᾽ ὁμοιΐου πολέμοιο, Οὐδ᾽ ἀγορέων. καὶ ἐν ἄλλοις, Οὐδέ με θυμὸς ἄνωγεν, ἐπεὶ μάθον ἔμμεναι ἐσθλός· καὶ ὁ φοῖνιξ φησὶν ἐπὶ τοῦ ἀχιλλέως, Τοὔνεκά με προέηκε διδασκέμεναι τάδε πάντα, Μύθων τε ῥητῆρ᾽ ἔμεναι, πρηκτῆρά τε ἔργων. ἐπεὶ γὰρ ὁ βίος ἐκ πράξεων καὶ λόγων συνέςηκε, τούτων φησὶ διδάσκαλον ἑαυτὸν τοῦ νεανίσκου γεγονέναι. ἐκ δὲ τῶν εἰρημένων δῆλον ὅτι πᾶσαν ἀρετὴν ἀποφαίνει διδακτήν. οὕτω μὲν οὖν πρῶτος ὅμηρος ἔν τε ἠθικοῖς καὶ φυσικοῖς φιλοσοφεῖ.

Cæterum eidem contempla-

Ἔχεται δὲ τῆς αὐτῆς θεωρίας

καὶ ἀριθμητικὴ, καὶ μουσικὴ, ἃς καὶ πυθαγόρας διαφερόντως ἐτίμησεν. ἴδωμεν οὖν εἰ καὶ τούτων ἐςὶ παρὰ τῷ ποιητῇ λόγος. ἀλλὰ μὴν πλεῖςος· ὀλίγα δὲ ἐκ πολλῶν παρατεθέντα ἐξαρκέσει. ὁ γὰρ πυθαγόρας τοὺς ἀριθμοὺς μεγίςην δύναμιν ἔχειν ἡγούμενος, καὶ πάντα εἰς ἀριθμοὺς ἀναφέρων, τῶν τε ἄςρων τὰς περιόδους, καὶ τῶν ζώων τὰς γενέσεις, δύο τὰς ἀνωτάτω ἀρχὰς ἐλάμβανε, τὴν μὲν ὡρισμένην, μονάδα, τὴν δὲ ἀόριςον, δυάδα καλῶν· τὴν μὲν, ἀγαθῶν, τὴν δὲ, κακῶν οὖσαν ἀρχήν. ἡ μὲν γὰρ τῆς μονάδος φύσις ἐγγενομένη, τῷ μὲν περιέχοντι εὐκρασίαν, ψυχαῖς δὲ ἀρετὴν, σώματι δὲ ὑγείαν, πόλεσι δὲ καὶ οἴκοις, εἰρήνην καὶ ὁμόνοιαν παρέσχε. πᾶν γὰρ ἀγαθὸν, συμφωνίας οἰκεῖόν ἐςιν. ἡ δὲ τῆς δυάδος, πᾶν τοὐναντίον, ἀέρι χειμῶνα, ψυχαῖς κακίαν, σώμασι νόσους, πόλεσι δὲ καὶ οἰκίαις ςάσεις καὶ ἔχθρας ἐγέννησε. πᾶν γὰρ κακὸν ἐκ διαςάσεως καὶ διαφορᾶς γίνεται. ὅθεν καὶ τῶν ἐφεξῆς ἀριθμῶν τὸν μὲν ἄρτιον, ἐνδεᾶ καὶ ἀτελῆ· τὸν δὲ περισσὸν, πλήρη τε καὶ τέλειον ἀπέφηνεν, ὅτι μιγνύμενός τε πρὸς τὸν ἄρτιον, ἀεὶ τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν διασώζει, τοῦ περισσοῦ καὶ ἐν τούτοις ἐπικρατοῦντος. ἑαυτῷ τε συντιθέμενος γεν-

tioni proximæ ſunt Arithmetica & Muſica, quas & Pythagoras præ aliis coluit. Videamus ergò num & harum mentio apud poëtam ſit; imò vero plurima eſt. Pauca autem ex multis exemplis adducta ſufficient. Quum itaque Pythagoras exiſtimaret, numeros maximam vim obtinere, omniaque ad numeros referret, cum ſiderum meatus, tum animantium generationes; duo ſuprema principia ponebat, unum finitum, quod unitatem, alterum infinitum, quod dualitatem appellabat, ita ut illa bonorum, hæc autem malorum initium eſſet. Unitatis enim natura cœlo (quod omnia complectitur) inſita, temperiem, animis virtutem, corpori ſanitatem, urbibus & ædibus pacem & concordiam ſuppeditat. Quicquid enim bonum eſt, cum concordia familiaritatem habet. Dualitatis omnia contraria ſunt. Aëri namque tempeſtatem, animabus vitioſitatem, corporibus morbos, urbibus & domibus ſeditiones ac inimicitias procreat. Omne namque malum ex diſcordia & diſſidio naſcitur. Unde & quemvis parium numerorum inopem ac imperfectum, imparem verò & plenum & abſolutum demonſtrat, propterea quod dum pari miſcetur, ſubindè vim ſuam obtinet. Neque in hac ſolum parte ſuperior eſt impar, verumetiam ſibi additus, parem nu-

νᾷ τὸν

merum generat. Fœcundus namque eſt, originis ſuæ vim retinet, ac diviſionem non recipit, unitate ſemper in ipſo excellente. Par autem ſibi additus, imparem nec producit, nec indiviſibilis eſt. Ergo & Homerus unitatis naturam in boni conditione, ac dualitatis in mali, ponere videtur, quando ſæpe bonum virum *ἐνηέα*, *manſuetum*, & manſuetudinem ita ab unitate appellat, afflictionem verò à dualitate, cum inquit, Convenit haud multos regnare, ſed unus erit rex. Et, Bifariam bello, nec pace loquantur Achivi, Una ſed his ſit mens, ac conſultent ſapienter. Subinde autem impari numero, tanquam præſtantiore utitur. Etenim totum mundum quinque partibus conſtare fingens, tres harum in medio exiſtentes dividit, Tripliciter ſunt ſecta, data & ſua portio cuique. Eam ob cauſam Ariſtoteles quinque elementa poſuit, utpote impari ac perfecto numero ubique dominante. Præterea & Diis cœleſtibus imparia diſtribuit. Neſtor enim Neptuno novies novem tauros ſacrificat. Et Tireſias Ulyſſem immolare jubet arietem, porcorum cuſtodem. At Achilles in Patrocli exequiis non niſi paria immolabat, nempe quatuor equos, duodecim ſtrenuos magnanimorum Trojanorum filios, ac novem ca-

νᾷ τὸν ἄρτιον. γόνιμος γάρ ἐςι, καὶ ἔχει δύναμιν ἀρχῆς, καὶ διαίρεσιν ὀυκ ἐπιδέχεται, ἀεὶ τῆς μονάδος ἐν αὐτῷ περιούσης. ὁ δὲ ἄρτιος οὔτε γεννᾷ ποτε τὸν περισσὸν, συντιθέμενος ἑαυτῷ, οὔτέ ἐςιν ἀδιαίρετος. καὶ ὅμηρος τοίνυν τήν τε τοῦ ἑνὸς φύσιν ἐν τῇ τοῦ ἀγαθοῦ μοίρᾳ, καὶ τὴν τῆς δυάδος ἐν τῇ τοῦ κακοῦ τιθεὶς φαίνεται πολλάκις, ἐνηέα τὸν ἀγαθὸν λέγων πολλάκις, καὶ ἐνηείην τὴν τοιαύτην διάθεσιν· δύην δὲ, τὴν κάκωσιν. καὶ ὅτι, Οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη· εἷς κοίρανος ἔςω. καὶ, Μήτε ἐν πολέμοις δίχα βάζειν, μηδ' ἐνὶ βουλῇ. Ἀλλ' ἕνα ἔχοντες νόον, καὶ ἐπίφρονα βουλήν. ἀεὶ δὲ τῷ περισσῷ ἀριθμῷ χρῆται ὡς κρείσσονι. καὶ γὰρ τὸν σύμπαντα κόσμον πέντε μοίρας ἔχοντα ποιῶν, τὰς τρεῖς τούτων οὔσας μέσας διαιρεῖ, Τριχθὰ δὲ πάντα δέδαςαι, ἕκαςος δ' ἔμμορε τιμῆς. διὸ καὶ ἀριςοτέλης, πέντε εἶναι τὰ ςοιχεῖα ἐνόμισεν, ὡς τοῦ περισσοῦ καὶ τελείου ἐν παντὶ τὸ κράτος ἔχοντος. καὶ τοῖς μὲν οὐρανίοις δαίμοσι τὰ περισσὰ ἀπονέμει. Ὅ,τε γὰρ νέςωρ ποσειδῶνι θύει ἐννεάκις ἐννέα ταύρους. καὶ τὸν ὀδυσσέα θύειν κελεύει ὁ τειρεσίας Ἀρνειὸν, ταῦρόν τε, συῶν τ' ἐπιβήτορα κάπρον. ὁ δὲ ἀχιλλεὺς τῷ πατρόκλῳ ἐναγίζει πάντα ἄρτια, ἵππους μὲν τέσσαρας, δώδεκα δὲ τρώων μεγαθύμων υἱέας ἐσθλούς· καὶ ἐννέα κυ-

νῶν ὄντων, τοὺς δύο ἐμβάλλει τῇ πυρᾷ, ἵνα τοὺς ἑπτὰ ἑαυτῷ ἀπολίπηται. καὶ ἐν πολλοῖς, τῷ τῶν τριῶν, καὶ πέντε, καὶ ἑπτὰ ἀριθμῷ χρῆται. μάλιστα δὲ τῷ τῶν ἐννέα, Ὣς νείκεσσ' ὁ γέρων· τοὶ δ' ἐννέα πάντες ἀνέσταν. καὶ, Ἐννέωροι γάρ τοί γε, καὶ ἐννεαπήχεες ἦσαν Εὖρος· ἀτὰρ μῆκός γε γενέσθην ἐννεόργυιοι. καὶ, Ἐννῆμαρ μὲν ἀνὰ στρατὸν ᾤχετο κῆλα θεοῖο. καὶ, Ἐννῆμαρ ξείνισσε, καὶ ἐννέα βοῦς ἱέρευσε. τί δή ποτ' οὖν ἐστιν ὁ τῶν ἐννέα ἀριθμὸς τελειότατος; ὅτι ἐστιν ἀπὸ τοῦ πρώτου περισσοῦ τετράγωνος, καὶ περισσάκις περισσὸς, εἰς τρεῖς διαιρούμενος τριάδας· ὧν ἑκάστη πάλιν εἰς τρεῖς μονάδας διαιρεῖται.

nes, quorum duos in pyram injicit, ut septem sibi relinqueret. Ad hæc in multis ternario, quinario, & septenario utitur, præcipue autem novenario, Sic jurgans senior, surguntque viri inde noveni. Et, Novenales enim hi. Et, Novem cubitorum latitudo erat, longitudoque novem ulnarum. Et, Perque novem soles grassatur pestis iniqua. Et, Novem diebus hospitaliter tractavit, novemque boves sacrificavit. Cur nam igitur novenarius numerus perfectissimus est? quia à primo impari quadratus est, & impariter impar, dum in tres terniones dividitur, quorum singuli rursus in tres unitates secantur.

Οὐ μόνον δὲ τὴν δύναμιν τῶν ἀριθμῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν λογιστικὴν μέθοδον ὑπέδειξεν, ἐν μὲν τῷ καταλόγῳ ποιήσας, Τῶν μὲν πεντήκοντα νέες κίον· ἐν δὲ ἑκάστῃ Κοῦροι Βοιωτῶν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι βαῖνον. καὶ πάλιν, Πεντήκοντ' ἔσαν ἄνδρες. ἐξ ὧν λογίζεσθαι πάρεστιν, ὅτι τῶν νεῶν πασῶν οὐσῶν ἐγγὺς χιλίων διακοσίων, καὶ ἐχουσῶν ἐξ ἑκατὸν ἀνδρῶν, ὁ σύμπας ἀριθμὸς, δώδεκά που μυριάδων γίνεται· πάλιν δὲ ἐπὶ τῶν τρώων φήσας, Χίλι' ἄρ' ἐν πεδίῳ πυρὰ καίετο· πὰρ δὲ ἑκάστῳ Εἵατο πεντήκοντα, παρέχει λογίζεσθαι, ὅτι ἦσαν πεντα-

Non solum autem numerorum vim, sed & compendiariam computandi viam demonstravit. Ut quum in navium catalogo inquit, Harum quidem urbium quinquaginta naves ibant, in quarum singulis, singuli centeni & vigeni Bœotii erant. Et rursus, quinquaginta erant viri. Unde ratiocinandi occasionem præbet, quod cum omnes naves fermè mille ducentæ forent, ac centeni singuli singulis præessent, universus numerus centum viginti millium surgat. Rursus autem dum de Trojanis locutus, inquit, Mille autem pyræ in campo ardebant, ac juxta singulas quinquageni erant viri, calculandi occasionem dat,

quod quinquies decem millia absque sociis fuerint.

κις μύριοι, ἄνευ τῶν συμμάχων.

Cæterum Musicam animæ familiarissimam (eo quod harmonia ex diversis initiis temperata est) & quod cantibus ac rhythmis animos ipsorum dissolutos intenderet, eorundemque vehementiam remitteret, Pythagorici studiosè coluerunt, ac Homerus ante ipsos. Laudibus namque eam (ubi de Sirenibus agit) prosequitur, quibus & hoc epilogi vice addit, Delectatus abit, multa atque celebria noscens. Alibi vero in conviviis citharam recipit, ut apud Procos, Nam superi cœnis citharam fecere sodalem. Et apud Alcinoum citharœdus egregium carmen meditabatur. Præterea in nuptiis tibiæ, citharæque sonabant. Ac inter vindemiæ operas puer sonora cithara, jucundum quiddam citharizabat, & ad chordam suaviter succinebat. Insuper in bello, tibiarum, fistularumque sonum audiri narrat. Nihilo tamen secius & ad luctus Musicam recipit, ubi lamentationum præludentes cantores fingit, utpote quod modorum facilitate, animi difficultatem provocet.

Τὴν δὲ μουσικὴν, οἰκειοτάτην οὖσαν τῇ ψυχῇ, καθότι ἐστὶν ἁρμονία κεκραμένη ἐκ διαφόρων ἀρχῶν, καὶ τοῖς μέλεσι καὶ ῥυθμοῖς, τό, τε ἐκλελυμένον αὐτῆς ἐπιτείνουσαν, καὶ τὸ σφοδρὸν ἀνιεῖσαν, οἵ τε πυθαγορικοὶ διὰ σπουδῆς εἶχον, καὶ πρὸ αὐτῶν ὅμηρος. καὶ ἐγκώμιον μὲν αὐτῆς ἐπὶ τῶν σειρήνων διεξέρχεται, ὧν καὶ ἐπιλέγει, Ἀλλ' ὅγε τερψάμενος νεῖται καὶ πλείονα εἰδώς. ἄλλοτε δ' ἐν ταῖς εὐωχίαις τὴν κιθάραν παραλαμβάνει, ὡς καὶ παρὰ τοῖς μνηστῆρσι Φόρμιγξ, — ἣν ἄρα δαιτὶ θεοὶ ποίησαν ἑταίρην. καὶ παρ' ἀλκινόῳ ὁ κιθαρῳδὸς — ἀνεβάλλετο καλὸν ἀείδειν. καὶ ἐν γάμοις, Αὐλοὶ, φόρμιγγές τε βοὴν ἔχον. καὶ ἐν ἔργοις, ὅπου τρυγωμένης ὀπώρας — παῖς φόρμιγγι λιγείῃ ἱμερόεν κιθάριζε, λίνον δ' ὑπὸ καλὸν ἄειδεν Λεπταλέῃ φωνῇ. καὶ ἐν πολέμῳ, αὐλῶν συρίγγων τ' ἐνοπὴν ἀκούεσθαι λέγει. οὐδὲν δὲ ἧσσον καὶ εἰς πένθη παραλαμβάνει τὴν μουσικὴν, θρήνων ἐξάρχους ἀοιδοὺς ποιῶν, ὡς τῇ λειότητι τῶν μελῶν τὴν τραχύτητα τῆς ψυχῆς καταγγέλλοντα.

Porrò nec obscurum quod duplex melodia est, una quidem in voce, altera verò in instrumentis consistens, quæ partim inflantur, partim inten-

Οὐκ ἄδηλον δὲ ὅτι διττή ἐστιν ἡ μελῳδία· ἡ μὲν, ἐν τῇ φωνῇ, ἡ δὲ, ἐν ὀργάνοις, τοῖς τε ἐμπνευστοῖς, τοῖς τε ἐντατοῖς. τῶν δὲ ἐν

αὐτῇ φθόγγων, ὁ μὲν, ἐςὶ βαρὺς, ὁ δὲ, ὀξύς. καὶ τούτων δὲ τὰς διαφορὰς ὅμηρος ἔγνω, ὃς γυναῖκας μὲν καὶ παῖδας, καὶ γέροντας, ὀξυφώνους ποιεῖ, διὰ τὸ λεπτὸν τοῦ πνεύματος· τοὺς δὲ ἄνδρας, βαρυφώνους, ἔν τε ἄλλοις, καὶ ἐν τούτοις, Τῷ δὲ βαρυςενάχοντι παρίςατο πότνια μήτηρ· Ὀξὺ δὲ κωκύσασα, κάρη λάβε παιδὸς ἑοῖο. καὶ πάλιν, Ὣς ὁ βαρυςενάχων ἐπ' ἀργείοισι μετηύδα. οἱ δὲ γέροντες, τέττιξιν ἐοικότες, ζώοις ὀξυφώνοις ἰσάζονται. καὶ ἐν τοῖς ὀργάνοις δὲ αἱ χορδαὶ ὅσαι λεπταί εἰσι, καὶ συντόνως κινούμεναι, ῥαδίως τέμνουσι τὸν ἀέρα, ὅθεν τὸν ὀξὺν φθόγγον ἀποτελοῦσιν. αἱ δὲ παχεῖαι, βραδεῖαν ἔχουσαι τὴν κίνησιν, ἠχοῦσι βαρύν. καθ' ὃν λόγον καὶ ὅμηρος τὴν μάςιγα, λιγυρὴν προσηγόρευσεν, ἐπεὶ λεπτὴ οὖσα ὀξὺν ἦχον ἀποδίδωσι, ταῦτα μὲν οὖν περὶ τῆς παρ' ὁμήρῳ μουσικῆς.

Ἐπεὶ δὲ ἐν τούτοις καὶ πυθαγόρου ἐμνημονεύσαμεν, ᾧ μάλιςα ἤρεσκεν ἡ ἐχεμυθία, καὶ τὸ σιγᾷν ἃ μὴ χρὴ λέγειν, θεασώμεθα εἰ καὶ ὅμηρος ταύτην ἔσχε τὴν γνώμην. ἐπί τε γὰρ τῶν παροινούντων ἔφη, Καί τι ἔπος προέηκεν ὅπερ τ' ἄρρητον ἄμεινον. καὶ τῷ θερσίτῃ ἐπιπλήττει, Θερσῖτ' ἀκριτόμυθε, λιγύς περ ἐὼν ἀγορητὴς, Ἴσχεο. καὶ τοῦ ἰδομενέως καθαπτόμενος ὁ αἴας, λέγει,

duntur. Sonorum autem in ea, unus gravis, alter acutus est, Quorum differentias & Homerus calluit, dum mulieres, pueros, & senes, acuta voce, propter spiritus tenuitatem, fingit, viros autem gravi voce cum in aliis, tum in his, Astitit afflicto graviter, genitrix veneranda, Filioloque caput prendens, ululabat acute. Et rursus, Sicque gemens graviter, cunctos affatur Achivos. Senes autem cicádis similes, animantibus acuta voce prædi-tis comparantur. Cæterùm quæcunque chordæ in instrumentis tenues sunt, & celeriter moventur, aerem facilius secant, unde & acutum sonum efficiunt. Crassæ verò lentum habentes motum, gravius sonant, Quamobrem etiam Homerus flagellum acutum appellavit, quod tenue existens acutum ederet sonum. Hactenus de Musica Homeri.

Porrò quum in his & Pythagoræ mentionem fecerimus (cui taciturnitas, & ea silere, quæ dicere nefas est, maximè placuit) videamus num & Homerus ita senserit. Nam de vinolentis ait, Sermo quis excidit? hunc etenim tacuisse juvaret. Et Thersitam objurgat Ulysses, Contineas linguam, quamvis videare disertus Orator, sine judicio quum cuncta loquaris. Et Ajax Idomeneum taxando dicit, Subinde proca-

— Ἀλλ'

citer loqueris, neque procacem concionatorem te esse convenit. Ad hæc inter exercitus pugnam indipiscentes, Troes clangore ac clamore avium instar ibant. Achivi verò cum silentio, animi robur spirantes. Clamor autem Barbarorum silentium autem Græcorum est. Quapropter & prudentissimos quosque lingua continentissima finxit, ut dum Ulysses filium adhortatur, Si meus es verè, peperitque mihi tua mater, Nesciat hocce pater Laërtes, atque subulcus. Ac reliqui vernæ, nec conjunx Penelopéa. Et dum rursus eum admonet, Sile, atque in animo tuo contine, nec quære. Atque hujusmodi quidem placita illustrium philosophorum sunt, quæ ab Homero originem habent.

Sin verò etiam horum meminisse oportet, qui proprias quasdam sectas sibi elegerunt, invenerimus & illos occasionem ab Homero accepisse. Democritum quidem, qui idóla rerum principia fecit, ex illis; Æneæ at vacuum posuit Phœbus simulacrum. Alios verò errantes, quos, non quod morem probaret, sed quod præsenti tempori se accommodaret, inducit. Dum enim Ulysses apud Alcinoum, voluptate ac deliciis diffluentem, detineretur, in illius gratiam disserens ait, Gratius esse nihil duco, quàm cunctus abundè

— Ἀλλ' αἰεὶ μύθοις λαβρεύεαι. οὐδέ τι σε χρὴ Λαβραγόρην ἔμεναι. καὶ τῶν στρατευμάτων εἰς μάχην συνιόντων, Τρῶες μὲν κλαγγῇ τ' ἐνοπῇ τ' ἴσαν, ὄρνιθες ὥς· Οἱ δ' ἄρ' ἴσαν σιγῇ μένεα πνείοντες ἀχαιοί. βαρβαρικὸν γὰρ ἡ κραυγὴ, ἑλληνικὸν δὲ ἡ σιωπή. διὸ καὶ τοὺς φρονιμωτάτους, ἐγκρατεστάτους γλώσσης πεποίηκε· καὶ τὸν ὀδυσσέα τῷ υἱῷ διακελευόμενον, Εἰ ἐτέον γ' ἐμός ἐσσὶ, ἐμοὶ δέ σε γείνατο μήτηρ, Μήτέ τι λαέρτης ἴστω τόδε, μήτε συβώτης, Μήτέ τις οἰκείων, μήτ' αὐτὴ πηνελόπεια. καὶ πάλιν αὐτῷ παραινεῖ, Σίγα καὶ κατὰ σὸν νόον ἴσχανε, μήδ' ἐρέεινε. τοιαῦτα μὲν δὴ τῶν ἐνδόξων φιλοσόφων τὰ ἐξ ὁμήρου τὴν ἀρχὴν ἔχει δόγματα.

Εἰ δὲ δεῖ καὶ τῶν ἰδίας τινὰς αἱρέσεις ἑλομένων μνημονεῦσαι, εὕροιμεν ἂν κἀκείνους παρ' ὁμήρου τὰς ἀφορμὰς λαβόντας. Δημόκριτον μὲν, τὰ εἴδωλα ποιήσαντα ἐξ ἐκείνων, Αὐτὰρ ὁ εἴδωλον τεῦξ' ἀργυρότοξος ἀπόλλων. ἄλλους δὲ πλανηθέντας, οἷς ἐκεῖνος οὐχ ἑπόμενος, ἀλλὰ πρὸς τὸν παραπίπτοντα καιρὸν ἁρμοζόμενος, περιέθηκεν. ἐπεὶ γὰρ ὁ ὀδυσσεὺς παρ' ἀλκινόῳ κατεχόμενος ἡδυπαθείᾳ, καὶ τρυφῇ κεχρημένῳ, πρὸς χάριν αὐτῷ διαλεγόμενος ἔφη. Οὐ γὰρ ἔγωγέ τι φημὶ τέλος χαριέστερον εἶναι,

Ἢ ὅταν

Ἢ ὅταν εὐφροσύνη μὲν ἔχῃ κατὰ δῆμον ἅπαντα, Δαιτυμόνες δ' ἀνὰ δώματ' ἀκουάζωνται ἀοιδοῦ, Ἥμενοι ἑξείης· παρὰ δὲ πλήθωσι τράπεζαι Σίτου καὶ κρειῶν. μέθυ δ' ἐκ κρητῆρος ἀφύσσων Οἰνοχόος φορέῃσι, καὶ ἐγχείῃ δεπάεσσι. Τοῦτό τι μοὶ κάλλιςον ἐνὶ φρεσὶν εἴδεται εἶναι. τούτοις παραχθεὶς καὶ ἐπίκουρος, τὴν ἡδονὴν τέλος εὐδαιμονίας ἐνόμισε. καὶ ἐπεὶ αὐτὸς οὗτος ὁ ὀδυσσεὺς ποτὲ μὲν οὔλῃ καὶ ἁπαλῇ χλανίδι ἠμπίσχετο, ποτὲ δὲ ῥακίοις, καὶ πήραις, καὶ νῦν μὲν τῇ καλυψοῖ συνανεπαύετο, νῦν δὲ ὑπὸ ἴρου, καὶ μελανθίου περιυβρίζετο, ταύτην εἰκόνα τοῦ βίου παραλαβὼν ἀρίςιππος, καὶ πενίᾳ, καὶ πόνοις συνηνέχθη ἐῤῥωμένως, καὶ ἡδονῇ ἀφειδῶς ἐχρήσατο.

Dum populus lætatur, in ædibus atque canorus Auditur fidicen, mensæ dapibusque struuntur, Vinaque dum pateris fundit pincerna fidelis, Hoc mihi nec quicquam melius potiusque videtur. His & Epicurus adductus est, ut summum bonum in voluptate poneret. Ad hæc ille ipse Ulysses nonnunquam pretiosa & tenera veste induebatur, nonnunquam verò pannis & pera. Et nunc apud Calypsonem ocium agebat, nunc ab Iro & Melanthio contumeliis afficiebatur. Hac vitæ imagine assumpta, Aristippus non solum cum paupertate & laboribus valide conflictatus est, sed etiam voluptatibus affatim studuit.

Τῆς δὲ ὁμήρου σοφίας κἀκεῖνα καταμαθεῖν ἐςι δείγματα, ὅτι καλὰ, καὶ πολλὰ σοφῶν ἀνδρῶν ἀποφθέγματα προανεφώνησεν. οἷον τὸ, ἕπου θεῷ. Ὅς κε θεοῖς ἐπιπείθηται, μάλα τ' ἔκλυον αὐτοῦ. καὶ, μηδὲν ἄγαν. Καὶ δ' ἄλλῳ νεμεσῶ, ὅς κ' ἔξοχα μὲν φιλέῃσιν, Ἔξοχα δὲ ἐχθαίρῃσιν. ἀμείνω δ' αἴσιμα πάντα. καὶ, ἐγγύα, πάρα δ' ἄτα, Δειλαί τοι δειλῶν γε καὶ ἐγγύαι ἐγγυάασθαι. καὶ τὸ τοῦ πυθαγόρου πρὸς τὸν πυθόμενον, τίς ἐςι φίλος, ῥηθὲν, Ἄλλος ἐγὼ, Ἶσον ἐμῇ κεφαλῇ.

Cæterum has quoque sapientiæ Homericæ notas deprehendere licet, quod multa & egregia sapientum virorum apophthegmata primus enunciavit, ut, Sectabere numen; Dii veros soliti sunt exaudire clientes. Et, Ne quid nimis. Et, Alium quidem odi, qui vel nimium amaverit, vel oderit. Et, Meliora autem sunt mediocria cuncta. Et, Sponsioni noxa adest. Pro misero miserum est quicquam spondere sodali. Denique illud Pythagoræ ad eum, qui interrogabat, quis est amicus? Alter ego; perinde ut meum caput.

Ἔςι

Ad eandem apophthegmatum ſpeciem & gnome (quæ ſic vocatur) pertinet. Eſtque univerſalis & ſuccincta de rebus humanæ vitæ enunciatio. Porrò quum poëtæ, philoſophi, & oratores omnes iſta ſint uſi, atque in edendis quibuſdam ſententioſis ſe exercuerint; Homerus primus multas & bonas ſententias per totam poëſin protulit, nonnunquam demonſtrando, cujuſmodi hoc eſſet, quod oſtendere vellet, ut quando dicit, Rex etenim ſuperat ſuccenſens inferiori. Nonnunquam verò quid facto opus ſit, ut, Principis eſt totam nequaquam ſtertere noctem.

Ἔϛι δὲ τῆς αὐτῆς ἰδέας τῶν ἀποφθεγμάτων καὶ ἡ καλουμένη γνώμη, ἥπερ ἐϛὶν ἀπόφασις καθολικὴ περὶ τῶν κατὰ τὸν βίον λόγῳ συντόμῳ. καὶ τούτῳ δὴ χρησαμένων πάντων ποιητῶν καὶ φιλοσόφων, καὶ λογογράφων, καὶ γνωμικῶς τινα ἀποφαίνεσθαι ἐπιτηδευσάντων, πρῶτος ὅμηρος πολλὰς καὶ ἀγαθὰς γνώμας ἐξήνεγκε δι' ὅλης τῆς ποιήσεως· τοῦτο μὲν ἀποφαινόμενος, οἷόν ἐϛιν ὃ βούλεται παραϛῆσαι, ὡς ὅταν εἴπῃ, Κρείσσων γὰρ βασιλεὺς ὅτε χώσεται ἀνδρὶ χέρηϊ· τοῦτο δὲ, ὡς δέον πράσσειν τι, οἷον, Οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα.

Cæterum haud parum multi ex poſteris, multas ſententias ac bonas admonitiones, quas Homerus edidit, aliis verbis expreſſerunt. Quorum quædam exempla adducere, haud intempeſtivum fuerit, veluti eſt illud Homeri, Stultum eſt, inſipidumque Jovi contendere ſummo. Numquid adhuc illum compeſcere quimus, euntes In cœlum propius, jurgantes, vique tenentes? Aſt ſedet excelſus, conamina talia ridens, Namque putat præſtare diis ſe robore cunctis. Omnia ab hoc pendent, mala ſuntque immiſſa cuique. Cui illud Pythagoricum affine eſt, Si mala te vexent hominum conſueta, feres tu Æquo animo ſortem, non

Πολλὰς δὲ γνώμας καὶ παραινέσεις ἀγαθὰς ὁμήρου ἐξενεγκόντος, παρέφρασαν οὐκ ὀλίγοι τῶν μετ' αὐτόν. ὧν τινα παραδείγματα οὐκ ἄκαιρόν ἐϛι παραθέσθαι. οἷόν ἐϛι τὸ ὁμήρου, Νήπιοι, οἳ Ζηνὶ μενεαίνομεν ἀφρονέοντες, Ἦ ἔτι μιν μέμαμεν καταπαυσέμεν ἆσσον ἰόντες, Ἢ ἔπει, ἠὲ βίῃ. ὃ δ' ἀφήμενος οὐκ ἀλεγίζει, Οὐδ' ὄθεται. φησὶν γὰρ ἐν ἀθανάτοισι θεοῖσι Κάρτεΐ τε σθένεΐ τε διακριδὸν εἶναι ἄριϛος. Τῷ ἔχεθ' ὅ,ττι κεν ὔμμι κακὸν πέμπῃσιν ἑκάϛῳ. παρὰ τοῦτο δὲ ἐϛὶ τὸ πυθαγορικὸν, Ὅσσα τε δαιμονίαισι τύχαις βροτοὶ ἄλγε' ἔχουσιν, Ἣν ἂν μοῖραν ἔχῃς, πράως φέρε, μηδ' ἀγανάκ-

τει. καὶ ἐπὶ τούτοις, τὸ εὐριπίδου,

Τοῖς πράγμασι γὰρ οὐχὶ θυμοῦσθαι χρεών.
Μέλει γὰρ αὐτοῖς οὐδὲν, ἀλλ' ὁ λαγχάνων
Τὰ πράγματ', ὀρθῶς ἂν τιθῇ, πράσσει καλῶς.

Πάλιν ὅμηρος μέν φησι, Τέκνον ἐμὸν, τέο μέχρις ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων, Σὴν ἔδεαι κραδίην; ὁ δὲ πυθαγόρας. Φείδεο τῆς ζωῆς, μή μιν καταθυμοβορήσῃς.

Ἔτι ὁμήρου εἰπόντος, Τοῖος γὰρ νόος ἐςὶν ἐπιχθονίων ἀνθρώπων, Οἷον ἐπ' ἦμαρ ἄγῃσι πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε. Ἀρχίλοχος τά τε ἄλλα αὐτοῦ μιμούμενος, καὶ τοῦτο μὲν παρέφρασεν, εἰπὼν,

Τοῖος ἀνθρώποισι θυμὸς γλαῦκε λεπτίνεω παῖ,
Γίνεται θνητοῖς, ὁποῖον ζεὺς ἐφ' ἡμέρην ἄγει.

Καὶ ἐν ἄλλοις ὁμήρου εἰπόντος, Ἄλλῳ μὲν γὰρ ἔδωκε θεὸς πολεμήϊα ἔργα· Ἄλλῳ δ' ἐν ςήθεσσι τίθει νόον εὐρύοπα ζεὺς Ἐσθλὸν, τοῦ δέ τε πολλοὶ ἐπαυρίσκοντ' ἄνθρωποι, Καί τε πόλεις ἐσάωσε· μάλιςα δέ κ' αὐτὸς ἀνέγνω. Εὐριπίδης παρὰ τοῦτο ἐποίησε,

Γνώμαις γὰρ ἀνδρὸς εὖ μὲν οἰκοῦνται πόλεις,
Εὖ δ' οἶκος· εἰς δ' αὖ πόλεμον ἰσχύει μέγα.

indignabere cuiquam. Præterea illud Euripidis,

Rebus malis decet nec indignarier,
Prodest enim parum; sed infortunia
Æquo ferens animo, beatam vitam agit.

Atque Homerus quidem rursus ait, Quur lachrymas fundis mi quàm charissime nate, Atque tuum maceras animum? Pythagoras verò, Ne maceres animum, vitæ quo parcere possis.

Ad hæc Homero dicente, Talis mens hominum est, lucem Saturnius almus Qualem illis dederit, nutu qui quassat olympum. Archilochus cum alia illius imitans, tum hoc paraphrasticè dixit,

Ejusmodi mens est hominis, qualem diem
Glauci, dedit Jovis voluntas maximi.

Et in aliis Homero dicente, Namque alii Deus, ut curæ sint Martia facta, Ast alii dedit, ut sapiat, sit providus atque Cum sibi, tumque aliis, ac oppida servet ab hoste. Atque hæc ipse tenes imprimis optime ductor. Euripides ad hujus imitationem finxit,

Urbs, & domus viris viget sagacibus,
Res bellicasque vir peritus ordinat,

Σοφὸν

Multas manus consilium unum sagax vincit
Sed plebis inscitia ingens malum trahit.

In quibus autem Idomeneus fingitur amicum adhortari, Quod si vitantes hæc prælia, nulla senectus Immineat nobis, nec mors incumberet atra, Non ego prima acie pugnarim, nec quoque pugnam Ut caperes, unquam suasurus sim tibi amice. Clotho sed ex æquo volvat quum stamina cuique, Atropos atque ea rescindat nullo prohibente, Quæso alios superemus euntes, aut superemur. Æschylus post eum dicens, sic ait,

Nec mortem obit, quicunque vulnus accipit
Letale, vitæ ni sit hujus terminus.
Nec in domo sedens, necem vitaverit
Unquam magis; certum est enim fatum omnium.

In soluta autem oratione Demosthenes sic ait, „Mors cunctis mortalibus vitæ terminus „est, etiam si quis se in cellula „occlusum servet. Bonos autem viros decet, semper egregia quæque conari, ac generoso animo ferre, quicquid „deus dederit.

Rursus autem illud Homeri, Splendida dona Deus quæcun-

Σοφὸν γὰρ ἓν βούλευμα τὰς πολλὰς χεῖρας
Νικᾷ· σὺν ὄχλῳ δ' ἀμαθία πλεῖστον κακόν.

Ἃ δὲ παρακελευόμενον τῷ ἑταίρῳ τὸν ἰδομενέα πεποίηκεν, Ὦ πέπον, εἰ μὲν δὴ πόλεμον περὶ τόνδε φυγόντες, Αἰεὶ δὴ μέλλοιμεν ἀγήρω τ' ἀθανάτω τε Ἔσσεσθ', οὔτέ κεν αὐτὸς ἐνὶ πρώτοισι μαχοίμην, Οὔτε κέ σε στέλλοιμι μάχην ἐς κυδιάνειραν. Νῦν δ' (ἔμπης γὰρ κῆρες ἐφεστᾶσιν θανάτοιο Μυρίαι, ἃς οὐκ ἔστι φυγεῖν βροτὸν, οὐδ' ὑπαλύξαι) Ἴομεν, ἠέ τῳ εὖχος ὀρέξομεν, ἠέ τις ἡμῖν. Αἰσχύλος μὲν δεύτερος λέγων, οὕτως ἔφη,

Ἀλλ' οὔτε πολλὰ τραύματ' ἐν στέρνοις λαβὼν
Θνήσκει τις, εἰ μὴ τέρμα συντρέχοι βίου·
Οὔτ' ἐν στέγῃ τὶς ἥμενος παρ' ἑστίᾳ,
Φεύγει τι μᾶλλον τὸν πεπρωμένον μόρον.

Ἐν δὲ πεζῇ λέγει δημοσθένης οὕτως, Πέρας μὲν γὰρ ἐστιν ἅπασιν ἀνθρώποις τοῦ βίου θάνατος, κἂν ἐν οἰκίσκῳ τὶς αὐτὸν καθείρξας τηρῇ. δεῖ δὲ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας ἐγχειρεῖν μὲν ἅπασιν ἀεὶ τοῖς καλοῖς, φέρειν δ' ὅ, τι ἂν ὁ θεὸς διδῷ, γενναίως.

Πάλιν δὲ τὸ ὁμήρου, Οὔτοι ἀπόβλητ' ἐστὶ θεῶν ἐρικυδέα δῶρα,

ρα, σοφοκλῆς παρέφρασεν, εἰπὼν,

Θεοῦ τὸ δῶρον τοῦτο· χρὴ δ' ὅτ' ἂν θεοὶ
Διδῶσι, φεύγειν μηδέν' ὦ τέκνον ποτέ.

que dedit, retinenda. Sophocles aliis verbis extulit,

Donum dei est, proinde nec contempseris,
Quicquid deus donarit, hoc nec respuas.

Παρ' ἐκείνου δὲ, Τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδὴ, θεόκριτος εἶπεν, Οὕνεκά οἱ γλυκὺ μοῦσα κατὰ σόματος χέε νέκταρ.

Secundum illud vero, Hujus ab ore fluens vox vicerit Attica mella. Theocritus dixit, Musa ideo dedit huic dulcem sermone liquorem.

Πῶς δὲ καὶ ἄρατος παρέφρασε, τὸ μὲν, Οἴη δ' ἄμμορός ἐςι λοετρῶν ὠκεανοῖο, εἰπὼν, Ἄρκτου κυανέου πεφυλαγμένος ὠκεανοῖο. τὸ δὲ, —θυμὸν γὰρ ὑπὲκ θανάτοιο φέρονται, εἰπὼν, —ὀλίγον δὲ διὰ ξύλον ἄϊδ' ἐρύκει. καὶ περὶ μὲν τούτων ἅλις.

Quo modo autem & Aratus hoc quidem paraphrasticè expressit, Sola autem Oceani non tingitur illa lavacro. dicens, Ursæ cæruleo vitantes æquore tingi. Illud autem, Animumque à morte lucrantur. dicens, Parvus namque gradus mortem prohibebat acerbam. Atque de his qudem satis.

Ὁ ΔΕ πολιτικὸς λόγος, ἐςὶν ἐν τῇ ῥητορικῇ τέχνῃ, ἧς ἐντὸς ὅμηρος πρῶτος γέγονεν, ὡς φαίνεται. εἰ γάρ ἐςιν ἡ ῥητορικὴ δύναμις τοῦ πιθανῶς λέγειν, τίς μᾶλλον ὁμήρου ἐν τῇ δυνάμει ταύτῃ καθέστηκεν; ὃς τῇ τε μεγαλοφωνίᾳ πάντας ὑπεραίρει, ἔν τε τοῖς διανοήμασι τὴν ἴσην τοῖς λόγοις ἰσχὺν ἐπιδείκνυται.

Cæterum civilis oratio in Rhetorica arte consistit, quam Homerus primus tenuisse videtur. Si namque Rhetorica vis est probabiliter dicendi, quis majorem quàm Homerus, in hac facultate operam posuit? Quippe qui non solum magniloquentia omneis excellat, verum etiam sententiis æquale verborum pondus adhibeat.

Καὶ πρῶτόν ἐςι τῆς τέχνης ἡ οἰκονομία, ἣν δι' ὅλης τῆς ποιήσεως παρίςησι, καὶ μάλιςα ἐν ταῖς ἀρχαῖς τῶν πραγμάτων. οὐ γὰρ πόῤῥωθεν ἐμβαλὼν, τὴν ἀρχὴν τῆς ἰλιάδος ἐποιήσατο, ἀλλὰ καὶ καθ' ὃν χρόνον αἱ πρά-

Porrò præcipua artis pars dispositio est, quàm per totam poesin ostendit, maximè in rerum initiis. Non enim exordio longè petito in Iliade usus est, sed ab eo tempore, quo efficaciora ac celebriora facinora sunt edita. His autem in-

ertiora, & quæ prius acciderant, in aliis locis, succinctè ac obiter recensuit. Atque idem in Odysséa fecit, ubi à novissimis erroribus Ulyssis orsus est, in quibus occasionem habebat inducendi Telemachi, ac declarandi contumeliam procorum. Quæcunque verò antehac Ulyssi erranti contigerant, ipsum enarrantem inducit, in hoc, ut non tantum vehementiora, verum etiam probabiliora viderentur, quum ab ipso, qui passus erat, dicerentur.

ξεις ἐνεργότεραι, καὶ ἀκμαιότεραι κατέστησαν. τὰ δὲ τούτων ἀργότερα, ὅσα ἐν τῷ παρελθόντι χρόνῳ ἐγένοντο, συντόμως ἐν ἄλλοις τόποις παρεδιηγήσατο. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ἐν τῇ ὀδυσσείᾳ πεποίηκεν, ἀρξάμενος μὲν ἀπὸ τῶν τελευταίων τῆς πλάνης τοῦ ὀδυσσέως χρόνων, ἐν οἷς καιρὸς ἦν ἤδη καὶ τὸν τηλέμαχον εἰσάγειν, καὶ τὴν τῶν μνηστήρων ὕβριν ἐμφανίζειν. τὰ δὲ πρὸ τούτων, ὅσα τῷ ὀδυσσεῖ ἀλωμένῳ συνέπεσεν, αὐτὸν παράγει διηγούμενον, ἃ καὶ δεινότερα καὶ πιθανώτερα ἔμελλε φαίνεσθαι, ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ παθόντος λεγόμενα.

Porro quum omnes oratores subinde exordiis utantur, ut auditorem attentum, aut benevolum faciant, poëta quoque iis potissimum exordiis usus est, quæ auditorem & moverent, & attentum redderent. Ut dum in Iliade præfatur, se dicturum quanta mala Græcis ob Achillis iram, & Agamemnonis contumeliam acciderint. Et in Odysséa, quot laboribus & periculis perpessis Ulysses cunctos animi prudentia & tolerantia vicerit. Denique in utriusque poëmatis exordio, Musam ideo invocat, ut ea quæ dicerentur, augustiora, majorisque existimationis essent.

Ἀεὶ τοίνυν χρωμένων τῶν ῥητόρων πάντων τοῖς προοιμίοις, ὑπὲρ τοῦ προσεκτικώτερον ἢ εὐνούστερον ποιεῖν τὸν ἀκροατὴν, αὐτὸς μὲν ὁ ποιητὴς κέχρηται προοιμίοις, τοῖς μάλιστα κινῆσαι, καὶ παράγεσθαι πρὸς τὴν ἀκρόασιν δυναμένοις· ἔν τε τῇ ἰλιάδι προαναφωνῶν, ὅτι μέλλει λέγειν ὅσα διὰ τὴν ἀχιλλέως ὀργὴν, καὶ τοῦ ἀγαμέμνονος ὕβριν, κακὰ τοῖς ἕλλησι συνέβη· καὶ ἐν τῇ ὀδυσσείᾳ, ὅσοις πόνοις καὶ κινδύνοις περιπεσὼν ὁ ὀδυσσεὺς, πάντων τῇ τῆς ψυχῆς συνέσει καὶ καρτερίᾳ περιεγένετο. καὶ ἐν ἑκατέροις τῶν προοιμίων, τὴν μοῦσαν παρακαλεῖ, ἵνα θειοτέραν καὶ μείζονα τὴν δόξαν τῶν λεγομένων παραστήσῃ.

Porrò quum multas personas, verba autem ad familiares, amicos, inimicos, aut pe-

Πολλὰ δὲ τῶν εἰσαγομένων ὑπ' αὐτοῦ προσώπων λέγοντα ποιῶν ἢ πρὸς οἰκείους, ἢ φίλους,

 ἢ ἐχθροὺς,

ἢ ἐχθροὺς, ἢ δήμους, ἑκάστῳ τὸ πρέπον εἶδος τῶν λόγων ἀποδίδωσιν, ὥσπερ ἐν ἀρχῇ πεποίηται αὐτῷ ὁ χρύσης ἐν τοῖς πρὸς τοὺς ἕλληνας λόγοις, χρησιμωτάτῳ προοιμίῳ κεχρημένος. συνεύχεται γὰρ αὐτοῖς πρότερον, κρατῆσαι τῶν πολεμίων, καὶ οἴκαδε ἀναστρέψαι, ἵνα τὴν παρ' αὐτῶν εὔνοιαν ἐπισπάσηται· ἔπειτα οὕτως ὑπὲρ τῆς παιδὸς παρακαλεῖ. ὁ δὲ ἀχιλλεὺς ἐπὶ τῇ ἀπειλῇ τοῦ ἀγαμέμνονος θυμούμενος, μιγνύει τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τῶν ἑλλήνων λόγον, ἵνα κἀκείνους ἀκούσαντας, εὐνουστέρους καταστήσῃ. πάντας γὰρ ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐστάλθαι, οὐκ ἰδίας τινὸς ἀπεχθείας ἕνεκα, ἀλλὰ εἰς χάριν αὐτοῦ τοῦ ἀγαμέμνονος, καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ· καὶ πολλὰ μὲν πεποιηκέναι ἑαυτὸν, τὸ δὲ γέρας οὐ παρὰ τούτων, ἀλλὰ παρὰ τοῦ κοινοῦ τῶν ἑλλήνων εἰληφέναι. οἷς ἀντιλέγων ὁ ἀγαμέμνων, οὐκ ἀπορεῖ ὅπως καὶ αὐτὸς θεραπεύσῃ τὸ πλῆθος. φήσαντος γὰρ τοῦ ἀχιλλέως ἀπελεύσεσθαι εἰς τὴν πατρίδα, δι' ἣν ἔπαθεν ὕβριν, οὐκ εἶπεν, ἄπιθι, ἀλλὰ, φεῦγε, τὸ ἁπλῶς ῥηθὲν, εἰς τὸ ἀδοξότερον μεταβαλών. καὶ ὅτι, οὐ παρακαλῶ σε μένειν· πάρεισι γὰρ καὶ ἄλλοι, οἵ τιμῆς ἀξιώσουσί με. ἦν δὲ καὶ τοῦτο τοῖς ἀκούουσι κεχαρισμένον.

pulum facientes introducat, unicuique tamen decorum in dicendo tribuit. Ut ab initio ubi Chrysam in oratione ad Græcos, fingit commodissimo exordio usum esse. Optat enim ipsis, ut hostibus superiores facti, domum redeant, in hoc ut benevolentiam ab eis captet, deinde filiam efflagitat. Achilles autem ob Agamemnonis minas indignans, orationem mixtam cum pro se, tum pro Græcis habet, ut & illos auditores benigniores faceret. Omnes namque ad bellum missos esse, non privatæ alicujus inimicitiæ causa, sed in Agamemnonis, & fratris ejus gratiam. Ad hæc ob multa egregia facta, se munus non ab istis, sed ex communi Græcorum consensu accepisse. Quibus ex adverso Agamemnon respondens, non laborat in inveniendo quomodo & ipse multitudinem demulceat. Quum enim Achilles dixisset se in patriam rediturum esse, ob contumeliam qua erat affectus, non dixit Abi, sed Fuge; ut hoc, quod simpliciter dictum erat, probro ei daret. Denique non Obsecro, inquit, te ut maneas; adsunt enim alii quoque, qui me in pretio habebunt, id quod auditoribus gratum erat.

Καὶ ἐπὶ τούτοις εἰσάγεται ῥήτωρ ὁ νέστωρ, ὃν ἡδυεπῆ, καὶ λι-

Præterea Nestor orator introducitur, quem suaviloquum,

γὺν

& tinnulum concionatorem appellat, Cujus ab ore fluit vox dulcior Attica melle. Quo elogio Rhetori nullum majus obtigerit. Quid autem is orando tractat? Orditur ab exordio, quo diſſidentibus optimatibus pœnitudinem incutit, & cogitandi anſam dat, quod dum inter ſe diſceptarent, hoſtibus lætitiæ occaſionem præbituri eſſent. Primò autem utrumque admonet, &, ut ipſi tanquam ſeniori obſecundet, adhortatur. Atque dum alterum modeſtiæ commonefacit, alteri gratificatur. Siquidem Agamemnonem hortatur, ne munus ei datum, qui multum laboris exhauſerat, eriperet; Achillem verò, ne cum ſummo rege contenderet. Denique neutrum ſua laude fruſtratur, dum illum pluribus imperare, hunc vero plus fortitudinis habere dicit. Atque hunc in modum eos mitigare annititur.

Nónne verò & in ſequentibus (quando Agamemnon ſomnium videbat, quod bonam ei ſpem Jovis juſſu faciebat, atque ut Græcos armaret, jubebat) Rhetorica uſus eſt arte? dum contraria iis, quæ ſentiebat, in hoc ad multitudinem dicit, ut de illorum voluntate periculum faceret, num videlicet moleſte laturi eſſent, ſi quando in aciem educerentur. Atque ipſe quidem plebi grata dicit. Alius

γὺν ἀγορητὴν προσεῖπε, (τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή) οὗ μεῖζον ἐγκώμιον οὐκ ἂν γένοιτο ῥήτορος. τί δὲ οὗτος διαπράσσεται τῷ λόγῳ; ἄρχεται μὲν ἀπὸ προοιμίου, δι' οὗ μετάγνωσιν ἐμποιεῖν πειρᾶται τοῖς διαφερομένοις ἀριστεῦσιν, ἐννοεῖν αὐτοὺς παρασκευάζων, ὅτι μαχόμενοι παρέξουσιν ἀφορμὴν χαρᾶς τοῖς πολεμίοις· πρόεισι δὲ νουθετῶν ἑκάτερον, καὶ πείθεσθαι ἑαυτῷ, ὡς πρεσβυτέρῳ, παραινῶν· καὶ ἐν τῷ σωφρονίζειν τὸν ἕτερον, κεχαρισμένα τῷ ἑτέρῳ λέγει. τῷ μὲν γὰρ ἀγαμέμνονι παραινεῖ, μὴ ἀφαιρεῖσθαι τὸ δοθὲν τῷ πολλὰ κεκμηκότι γέρας· τῷ δὲ ἀχιλλεῖ, μὴ ἐρίζειν τῷ βασιλεύειν προκρινομένῳ. καὶ πρέποντα ἑκατέρῳ ἔπαινον, τῷ μὲν, ὡς πλεόνων βασιλεύοντι, τῷ δὲ, ὡς πλέον ἰσχύοντι, τοῦτον τὸν τρόπον πραΰνειν αὐτοὺς ἐπιχειρεῖ.

Τί δὲ, οὐχὶ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς, ὁπότε εἶδε τὸν ὄνειρον ὁ ἀγαμέμνων, ἐλπίδας ἀγαθὰς αὐτῷ φέροντα παρὰ τοῦ διὸς, καὶ ὁπλίζειν τοὺς ἕλληνας παρακελευόμενον, ῥητορικῇ χρῆται τέχνῃ, τοὐναντίον οἷς βούλεται, πρὸς τοὺς πολλοὺς λέγων, ἵνα πεῖραν τῆς ὁρμῆς αὐτῶν λάβῃ, καὶ μὴ ἐπαχθὴς ᾖ, πολεμεῖν ἀναγκάζων ὑπὲρ ἑαυτοῦ; ἀλλ' αὐτὸς μὲν πρὸς χάριν λέγει· ἄλλος δέ τις τῶν

πείθειν αὐτοὺς δυναμένων προτρέπει μένειν, ὡς τοῦτο τῇ ἀληθείᾳ τοῦ βασιλέως θέλοντος. καὶ γὰρ ἐν οἷς δημηγορεῖ, ἐμφαίνει ὅτι τοὐναντίον βούλεται. ὁ δὲ δεχόμενος τοὺς λόγους τούτους, ἐςὶν ὀδυσσεὺς, παῤῥησίᾳ τῇ πρεπούσῃ χρώμενος, καὶ τοὺς μὲν ἀρίςους λόγοις προσηνέσι πείθων, τοὺς δὲ ὑποδεεςέρους καταπληκτικῶς ὑπακούειν τοῖς κρείττοσιν ἀναγκάζων· καὶ τὸ ἄτακτον καὶ θορυβῶδες τῶν πολλῶν καταπαύσας, ἅμα πάντας πείθει λόγοις ἔμφροσι, μετρίως μὲν ὀνειδίσας, διότι οὐκέτι τελοῦσιν ἃ ὑπέσχοντο, καὶ ἅμα συγγνώμης ἀξιώσας, ὅτι πολὺν χρόνον ἄπρακτοι μένοντες, τῶν φιλτάτων ἐςέρηνται. παρακλήσει δὲ καὶ ἐλπίδι τῇ ἐκ τῶν μαντειῶν συμπείθων μένειν.

autem quidam eorum, qui persuadendi facultatem habebat, ad perseverandum hortatur, ut quæ ipsissima regis sententia esset. Dum enim orationem ad optimates habet, declarat quod contrarium, quàm apud multitudinem præ se ferebat, vellet. Ulysses itaque illius verba probè tenens, ac decóra in dicendo libertate utens optimates mitibus dictis persuadet, inferiores autem additis minis, se præstantioribus auscultare cogit. Turba denique multitudinis, & tumultu sedato, simul omnes prudentibus dictis persuadet, modestè illis exprobrans, quod pollicitis non starent, simulque eos venia dignatur, quod multo tempore otium agentes, charissimis destituti essent. Ac tandem consolatione & spe illis ex vaticinio facta, ut maneant persuadet.

Ὁμοίως δὲ καὶ ὁ νέςωρ, λόγους ἐξηλλαγμένους μὲν, εἰς ταυτὸ δὲ τείνοντας ποιούμενος, καὶ πλείονι παῤῥησίᾳ πρὸς τοὺς ἤδη μεμαλαγμένους χρώμενος, πείθει τὸ πλῆθος· καὶ τὴν αἰτίαν τῆς ὀλιγωρίας εἰς ὀλίγους τοῦ μηδενὸς ἀξίους ἀναφέρων, τοὺς πολλοὺς ἐντρέπει. προςτίθησι δὲ καὶ ἀπειλὴν τοῖς ἀπειθοῦσι, καὶ εὐθέως συμβουλεύει τῷ βασιλεῖ, ὅπως χρὴ καταλέγειν τὰ ςρατιωτικὰ τάγματα.

Ad eundem modum & Nestor verba quidem nonnihil immutata, sed in idem tendentia faciens, ac majori in dicendo libertate adversus desidia marcescentes, utens, multitudini suadet, & negligentiæ causam in paucos referens, multos rubore suffundit. Addit autem & inobedientibus minas, atque regi statim consulit, quo pacto militares copiæ centuriandæ sint.

Πάλιν δὲ ἐν ταῖς κατὰ τὸν πόλεμον πράξεσι, τῶν ἑλλήνων, τὰ

Rursus autem quum in bellicis facinoribus Græcorum alii

benê, alii malè se gessissent, & in metu constituti essent, Diomedes (quippe à juventute confidentiam, & ex strenuitate dicendi libertatem habens) donec animi sui magnitudinem commonstraret, regis convitium silentio prætereundum putavit, tum vero Agamemnonem objurgat, ut qui præ ignavia fugam suaderet. Ait enim, Tecum rex mihi disceptatio perperam agente, Legibus atque licere puto, proin ne stomacheris. In quibus simul eum admonere conatur, simul & iram ab eo deprecatur. Ac tum demum anteacta sua gesta sine invidia commemorat, dicens, Cuncta hæc facta sciunt juvenesque senesque Pelasgi. In iis autem quæ sequuntur, Græcos adhortatur, collaudando eos artificiose, Usque adeò Dolopes ignavos esse putasti, Infelix, veluti modo cunctis consuluisti. Denique ipsum Agamemnonem placat, liberum ei faciens, si velit abire, alios enim opem laturos. Imò & si omnes fugæ se mandaverint, tamen se cum sodali permansurum esse, ac pugnaturum, dicens, Uterque nostrum, ego & Sthenelus pugnabimus. Nestor vero hunc ob egregia quidem consilia, & facta commendat. Sub finem autem consilii ait, se (quippe natu majorem) dignum esse, qui admoneat. Ac

μὲν, εὐτυχησάντων, τὰ δὲ, πταισάντων, καὶ ἐν φόβῳ καταστάντων, ὁ μὲν διομήδης, ἅτε τὸ ἐκ τῆς νεότητος θράσος, καὶ τὴν ἐκ τῆς ἀριστείας παῤῥησίαν ἔχων, πρὸ τοῦ ἐπιδείξασθαι τὴν ἀνδραγαθίαν, σιωπῆς ἀξιώσας τὸ παρὰ τοῦ βασιλέως ὄνειδος, τότε ἐπιπλήσσει τῷ ἀγαμέμνονι, ὡς ὑπὸ ἀνανδρίας συμβουλεύοντι φεύγειν. Φησὶ γὰρ, Ἀτρείδη, σοὶ πρῶτα μαχέσσομαι ἀφραδέοντι, Ἣ θέμις ἐςὶν ἄναξ, ἀγορῇ· σὺ δὲ μή τι χολωθῇς. ἐν οἷς ἅμα μὲν νουθετεῖν αὐτὸν ἐπιχειρεῖ, ἅμα δὲ τὴν παρ' αὐτοῦ ὀργὴν παραιτεῖται. καὶ τὰ μὲν φθάνοντα διαπεπρᾶχθαι ἑαυτῷ, ἀνεπαχθῶς ὑπομιμνήσκει, (λέγων, — ταῦτα δὲ πάντα ἴσασ' ἀργείων ἠμὲν νέοι ἠδὲ γέροντες·) εἰς δὲ τὰ ἑξῆς προτρέπει τοὺς ἕλληνας, τεχνικῶς ἐγκωμιάζων αὐτοὺς, Δαιμόνι', οὕτω που μάλα ἔλπεαι υἷας ἀχαιῶν; Ἀπτολέμους τ' ἔμεναι, καὶ ἀνάλκιδας, ὡς ἀγορεύεις. καὶ αὐτὸν τὸν ἀγαμέμνονα δυσωπεῖ, συγχωρῶν αὐτῷ εἰ βούλεται ἀπιέναι· τοὺς γὰρ ἄλλους ἐξαρκέσειν, ἤ, κἂν πάντες φύγωσιν, αὐτόν γε σὺν τῷ ἑταίρῳ μένειν, καὶ μάχεσθαι, εἰπὼν, Νῶϊ δ' ἐγὼ σθένελός τε μαχησόμεθα. ὁ δὲ νέςωρ τούτῳ μὲν γνώμης τε καὶ πράξεως ἀρετὴν μαρτυρεῖ, ὅσα δὲ εἰς τέλος τῆς συμβουλῆς διαφέρει, ἑαυτὸν ὡς πρεσβύτερον, δεῖν παραινεῖν ἀξιοῖ.

καὶ ἐπέξεισι τῷ λόγῳ, τὴν πρὸς ἀχιλλέα πρεσβείαν παρασκευάζειν ἐπιχειρῶν.

Καὶ ἐν αὐτῇ δὲ τῇ πρεσβείᾳ ποικίλαις τέχναις ποιεῖ χρωμένους τοὺς ῥήτορας. ὁ μὲν γὰρ ὀδυσσεὺς, ἀρχόμενος τοῦ λόγου, οὐκ εὐθέως ἔφη, ὅτι ἀγαμέμνων μετεγνωκὼς ἐπὶ τῇ τῆς βρισηΐδος ἀφαιρέσει, τήν τε κόρην ἀποδίδωσι, καὶ δῶρα, τὰ μὲν παραυτίκα πέμπει, τὰ δ' ὕστερον ἐπαγγέλλεται· (οὐ γὰρ ἦν χρήσιμον, οἰδοῦντος ἔτι τοῦ θυμοῦ, ταῦτα ὑπομιμνήσκειν) ἀλλὰ πρῶτον ἠθέλησεν ἐμβαλεῖν τὸν ἀχιλλέα εἰς οἶκτον τῶν ἑλληνικῶν ἀτυχημάτων· εἶτα εἰπὼν, ὕστερον βουληθεὶς ἐπανορθώσασθαι τὰς συμφορὰς, οὐκέτι δυνήσεται, μετὰ ταῦτα τῶν πηλέως παραινέσεων ἀνέμνησεν· ἑαυτοῦ μὲν ἀφαιρῶν τὸ ἐπαχθὲς, τῷ δὲ μᾶλλον οἷον ῥέπειν δυνάμενος προσώπῳ τῷ τοῦ πατρὸς περιθεὶς τὸν λόγον. καὶ ὅτε ἐδόκει πραότερον αὐτὸν εἶναι, τότε καὶ τῶν ἀγαμέμνονος δώρων ἐμνημόνευσε. καὶ πάλιν εἰς τὰς ὑπὲρ τῶν ἑλλήνων δεήσεις μετέβαλε τὸν λόγον, ὅτι εἰ καὶ δικαίως ἀγαμέμνων μέμφεται, καλὸν γοῦν σῶσαι τοὺς μηδὲν εἰς αὐτὸν ἐξημαρτηκότας. ἐχρῆν γὰρ καὶ τὸν ἐπίλογον μηδὲν τῶν λυπούντων ἔχειν τὸν ἀκούοντα· ἐπεὶ καὶ μάλιστα μνημονεύεται τὰ τέλη τῶν λόγων.

tandem oratione prosequitur, quo pacto legati ad Achillem mittendi sint.

Porrò in illa ipsa legatione, oratores variis artibus uti fingit. Ulysses namque orationem exordiens, non statim dicit; Agamemnonem pœnituit quod Briseidem rapuit, puellam restituere vult. Et, Dona quædam nunc mittit, quædam vero in posterum pollicetur se daturum, (neque enim commodum erat illa commemorare, turgescente etiamnum illius animo) sed primò Achillem ad commiserandum miseras Græcorum vices provocat, deinde ait, eum posthac calamitatibus illis frustrà medelam adhibiturum, quum non amplius possit. Deinceps & Pelei monita illi in memoriam revocat, dum invidiam à se amoliens, sermonem personæ patris attribuit, utpote quæ ipsum magis flectere posset. Demum quando jam mitior factus esse videretur, tum donorum Agamemnonis mentionem facit, ac rursus sermonem ad supplicandum pro Græcis transfert, Esto quod Agamemnoni jure sis infensus, attamen illos te servare decet, qui nihil in te peccaverunt. Conveniebat enim Epilogum (in quo præcipua orationis capita refricantur) ejusmodi rebus instructum esse, quæ auditorem nihil offenderent. Po-

strema autem exhortatio aculeum quendam habet, qui adversus hostes ipsum contemnentes incitaret. Nunc enim, inquit, Hectorem interfeceris, quum se tibi opposuerit, quandoquidem nullum Græcorum sibi æqualem esse dicit. Phœnix autem veritus, ne preces per se non satis efficaces essent, lachrymas profundit, ac primum quidem ejus consilio acquiescit, dicens, se non derelinquendum, si Achilles navibus istinc soluturus esset, hoc enim illi gratum erat. Hujusque rei causam esse dicit, quod Peleus eum adhuc infantem ipsi educandum commiserit, ac dignum putaverit, qui ei & dicendi & faciendi magister esset. Obiter autem & peccata ejus in juventute commissa narrat, declarans hujusmodi ætatem rerum imperitam esse. Atque orando pergens nihil eorum omittit, quæ ad exhortationem faciunt cunctis rhetorum præceptis summatim utens. Primo, quod honestum sit, cum supplicante, dona mittente, & non solum optimos quosque legatos, sed ex illis honoratissimos amandante, in gratiam redire. Deinde quod & ipse dignus sit, qui exaudiatur, quippe illius & educator, & præceptor. Denique futurum esse, ut pœnitentiâ ducatur, si præsentem occasionem amiserit. Atque ad hoc probandum Meleagri exemplo utitur, qui dum à familiaribus obsecraretur, ut sup-

λόγων. ἡ δὲ τελευταία παράκλησις ἔχει τί καὶ διεγερτικὸν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, ὡς καὶ αὐτοῦ καταφρονοῦντας. νῦν γὰρ ἂν (φησὶν) ἕλοις τὸν ἕκτορα, εἴ σου κατεναντίον σταίη. ἐπεὶ οὐδένα τῶν ἑλλήνων ἑαυτῷ φησὶν εἶναι ὅμοιον. ὁ δὲ φοῖνιξ, δεδοικὼς μὴ ἐνδεέστερον ἢ προσῆκε χρῆται τῇ δεήσει, δάκρυα προΐεται. καὶ πρῶτον μὲν τῇ ὁρμῇ αὐτοῦ συντίθεται, φήσας μὴ ἀπολειφθήσεσθαι αὐτοῦ, εἰ ἀποπλέοι· τοῦτο γὰρ ἦν αὐτῷ κεχαρισμένον. καὶ τὴν αἰτίαν λέγει, ὅπως τρέφειν αὐτὸν ἐπιστεύθη παρὰ τοῦ πηλέως, νήπιον παραλαβὼν, καὶ διδάσκαλος ἔργων καὶ λόγων εἶναι ἠξιώθη. Παραδιηγεῖται δὲ καὶ τὰς ἐπὶ τῆς νεότητος ἁμαρτίας αὐτοῦ, ἐμφαίνων ὡς καὶ ἄβουλον ἡ τοιαύτη ἡλικία. καὶ προϊὼν, οὐδὲν τῶν εἰς προτροπὴν παραλείπει, πᾶσι τοῖς κεφαλαίοις ῥητορικοῖς χρώμενος, ὅτι διηλλάχθαι καλὸν τῷ ἱκετεύοντι, καὶ δῶρα πέμποντι, καὶ πρέσβεις τοὺς ἀρίστους, κἀκείνων τιμιωτάτους ἀπεσταλκότι· καὶ ὅτι καὶ αὐτὸς δίκαιός ἐστιν ἀκουσθῆναι, τροφεύς γε ὢν καὶ διδάσκαλος. καὶ ὅτι μεταγνώσεται προέμενος τὸν παρόντα καιρόν. καὶ παραδείγματι χρῆται τῷ κατὰ μελέαγρον διηγήματι, ὅτι κἀκεῖνος παρακαλούμενος ὑπὸ τῶν οἰκείων βοη-

βοηθεῖν τῇ πατρίδι, οὐ συγκατέθετο, ἕως ὑπὸ τῆς ἀνάγκης τῶν καταλαβουσῶν τὴν πόλιν συμφορῶν, ἐπὶ τὸ ἀμύνειν ἐτράπετο. αἴας δὲ οἴκτου μὲν καὶ ἱκεσίας οὐδὲ ἐδεήθη. παῤῥησίᾳ δὲ χρησάμενος, καθελεῖν τὸ φρόνημα τοῦ ἀχιλλέως διέγνω, τὰ μὲν εὐκαίρως ἐπιπλήττων, τὰ δὲ, εὐγενῶς παρακαλῶν, ἵνα μὴ τελέως παροξύνῃ. οὕτω γὰρ ἥρμοζε τῷ τῆς ἀρετῆς μετειληφότι. πρὸς δὲ τούτων ἕκαστον ὁ ἀχιλλεὺς ἀποκρινάμενος, ἦθος γενναῖον ἅμα καὶ ἁπλοῦν ἐμφαίνει. τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις ἐλεγκτικῶς ἅμα καὶ μεγαλοφρόνως ἀντιλέγει, αἰτίας εὐλόγους τῆς ὀργῆς παριστάς· αἴαντι δὲ ἀπολογεῖται. καὶ ὀδυσσεῖ μὲν ἔφη ἀποπλεύσεσθαι τῇ ὑστεραίᾳ· καμπτόμενος δέ πως ταῖς φοίνικος δεήσεσι, βουλεύσεσθαί φησι περὶ τοῦ ἀπόπλου. ἐκνικηθεὶς δὲ ὑπὸ τῆς αἴαντος παῤῥησίας, ἐξομολογεῖται πᾶν ὃ μέλλει ποιήσειν· ὅτι οὐ πρότερον ἔξεισιν ἐπὶ τὸν πόλεμον, πρὶν ἂν ὁ ἕκτωρ ἐπὶ τὰς σκηνὰς αὐτοῦ καὶ τὰς ναῦς ἀφίκηται, τοὺς πολλοὺς τῶν ἑλλήνων ἀπεκτονώς. ἔνθα φησὶν, ὅτι καί περ ἐνθύμως μαχόμενον τὸν ἕκτορα παύσεσθαι νομίζω. καὶ γὰρ τοῦτο προειρημένον πρόσθεν ὑπὸ τοῦ ὀδυσσέως, περὶ τοῦ ἐνστῆναι τῇ ὁρμῇ τοῦ ἕκτορος, ἀντέθηκεν.

petias patriæ ferret, illis morem non gerebat, donec præ necessitate calamitatum urbem invadentium, ad hostium vim propulsandam versus est. Cæterum Ajax neque commiseratione, neque supplicatione sibi opus esse putans, sed libertate dicendi usus, Achilli affectum illum eximere decrevit, partim quidem eum opportunè objurgans, partim verò generosè obsecrans, ne eum tandem irritaret. Sic enim ei conveniebat, qui eâdem virtute pollebat. Horum autem unicuique Achilles respondens, mores cum generosos, tum simplices præ se fert. Aliis namque argutè simul & magnificè contradicit, dum probabiles iræ suæ causas adducit, Ajaci autem se purgat. Ac Ulyssi quidem ait, se postera die navigio in patriam remeaturum. Quum autem precibus Phœnicis nonnihil flecteretur, ait se de classe in patriam reducenda deliberaturum. Ajacis vero libertate victus, ingenue fatetur, quicquid facturus erat: quod scilicet non ante in prælium descensurus esset, quàm Hector ad tentoria ipsius & naves, multis Græcorum necatis, pervenisset. Ubi etiam dicit, se Hectorem quantumvis in pugna ferocem, sedaturum esse. Atque hoc illi Ulyssis dicto opposuit, quo eum adhortatus erat, ut Hectoris impetum reprimeret.

In Phœnicis autem oratione & illud exhibet, quod Rhetorica sit ars; dicit enim Achilli, Idcirco puerum te, nec grave Martis onus, nec Concio quid posset gnarum, accepi erudiendum. Namque forum celebrat multos, redditque beatos. Idcirco inquam, misit ut hæc te cuncta docerem, Ut dicendo fores clarus, bellisque gerendis. In quibus & hoc innuit, quod dicendi facultas potissimè viros illustres faciat.

Ἐν δὲ τοῖς τοῦ Φοίνικος λόγοις κἀκεῖνο παρίστησιν, ὅτι τέχνη ἐστὶν ἡ ῥητορική. Φησὶ γὰρ τῷ ἀχιλλεῖ, διότι παρέλαβόν σε Νήπιον, οὔπω εἰδότ' ὁμοιίου πολέμοιο, Οὐδ' ἀγορέων, ἵνα τ' ἄνδρες ἀριπρεπέες τελέθουσι· Τοὔνεκά με προέηκε διδασκέμεναι τάδε πάντα, Μύθων τε ῥητῆρ' ἔμεναι, πρηκτῆρά τε ἔργων. ἐν οἷς καὶ τοῦτο δείκνυσιν, ὅτι ἡ τῶν λόγων δύναμις μάλιστα τοὺς ἄνδρας εὐκλεεῖς ἀπεργάζεται.

Est autem & in aliis multis poëseos illius locis invenire orationes rhetoricam sapientes. Accusationis namque & purgationis modum cum in aliis commonstrat, tum in quibus Hector germanum taxat, timiditatem & incontinentiam ei exprobrans, & quod quum talis esset, tamen homines procul dissitos injuria affecisset, unde suis malorum autor extitisset. Alexander vero germani excandescentiam in hoc frangit, quod se jure optimo reprehendi ab illo fatetur; & quod timiditatis crimen amolitur, dum pollicetur se singulari certamine cum Menelao congressurum. Homerum itaque dicendi artificem esse, nemo rectè sentientium negaverit. Alia enim exempla legendo hunc poëtam observari possunt.

Ἔστι δὲ καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς τῆς ποιήσεως τόποις εὑρεῖν λόγους τῆς ῥητορικῆς τέχνης ἐχομένους. καὶ κατηγορίας καὶ ἀπολογίας ὑποδείκνυσι τρόπον, ἔν τε ἄλλοις, καὶ ἐν οἷς ὁ ἕκτωρ καθάπτεται τοῦ ἀδελφοῦ, ὀνειδίζων αὐτῷ δειλίαν καὶ ἀκολασίαν. καὶ ὅτι τοιοῦτος ὤν, ἠδίκει πόῤῥω ἀπῳκισμένους, ὅθεν αἴτιος κακῶν τοῖς οἰκείοις ἐγένετο. καὶ ὁ ἀλέξανδρος ἐκλύει τὸν θυμὸν τοῦ ἀδελφοῦ, δικαίως ἐπιπλήσσεσθαι συγκατατιθέμενος. Καὶ τῷ ὑποσχέσθαι τὴν πρὸς τὸν μενέλαον μάχην, ἀπολυόμενος τὸ ἔγκλημα τῆς δειλίας. καὶ ὅτι μὲν τεχνίτης λόγων ὅμηρος, πᾶς τις ἂν εἴποι εὖ φρονῶν· δῆλα γὰρ καὶ τὰ ἄλλα ἐξ αὐτῆς τῆς ἀναγνώσεως.

Non neglexit autem quin singulas singulis oratoribus dicendi formas attribueret: Nestorem suavem, & auditoribus

Οὐκ ἠμέλησε δὲ οὐδὲ χαρακτηρίσαι τοὺς ῥήτορας. τὸν μὲν γὰρ νέστορα, ἡδὺν καὶ προσηνῆ τοῖς ἀκούουσιν εἰσάγει· τὸν δὲ μενέ-

λαιον, βραχυλόγον, καὶ εὔχαριν, καὶ τοῦ προκειμένου τυγχάνοντα· τὸν δὲ ὀδυσσέα, πολλῇ καὶ πυκνῇ τῇ δεινότητι τῶν λόγων κεχρημένον. ταῦτα γὰρ τοῖς δυσὶ τούτοις ἥρωσιν ὁ ἀντήνωρ μαρτυρεῖ, ἀκούσας αὐτῶν, ὁπότε πρεσβεύοντες ἀφίκοντο εἰς τὴν Ἴλιον. καὶ ταύτας τὰς ἰδέας τῶν λόγων ὅμηρος παρίστησιν αὐτὸς, ἐν τῇ ποιήσει δείξας ἁπάσῃ.

Οἶδε δὲ καὶ τὴν ἀντίθεσιν τῶν λόγων ἀεὶ τῶν ἐναντίων ἐπὶ παντὸς πράγματος τιθεμένων, καὶ τὸ αὐτὸ κατασκευαζόντων καὶ ἀναιρούντων, διὰ τὴν εὐπορίαν τῆς λογικῆς ἕξεως. Φησὶ γὰρ, Στρεπτὴ δὲ γλῶσσ' ἐςὶ βροτῶν, πολέες δ' ἐνὶ μῦθοι, Παντοῖοι. ἐπέων δὲ πολὺς νομὸς ἔνθα καὶ ἔνθα. Ὁπποῖόν κ' εἴπησθα ἔπος, τοῖόν κ' ἐπακούσῃς.

Ἐπίςαται δὲ ταυτὰ καὶ διὰ πολλῶν λέγειν, καὶ δι' ὀλίγων ἐπαναλαμβάνειν, ὅπερ καλεῖται ἀνακεφαλαίωσις, καὶ ἔςιν ἐν χρήσει παρὰ τοῖς ῥήτορσιν, ὁπόταν δέῃ πολλὰ πράγματα εἰρημένα ἀναμνῆσαι συντόμως. ἃ γὰρ διηγήσατο ὁ ὀδυσσεὺς παρὰ τοῖς Φαίαξιν ἐν τέτταρσι ῥαψῳδίαις, ταῦτα πάλιν διὰ βραχέων διέξεισιν ἐν τούτοις, Ἤρξατο δ' ὡς πρῶτον κίκονας δάμασ', αὐτὰρ ἔπειτα· καὶ τὰ ἑξῆς.

ΤΟΥ ΔΕ πολιτικοῦ λόγου

gratum; Menelaum verò brevitati ſtudentem, & propoſiti tenacem; Ulyſſem vero multa, & denſa verborum ſuppellectili utentem. Hæc enim Antenor de duobus Heroibus iſtis teſtatur, quod eos audiviſſet, quando legatione fungentes, Ilium pervenerant. Atque has dicendi ſpecies Homerus ipſe paſſim in ſua poëſi inſinuans, exhibet.

Novit autem & orationum contentionem, quæ ſubinde in omni negotio contrariæ ponuntur, ut per probabilem dicendi facultatem, idem & probent, & improbent. Ait enim, Flexibilis quanquam ſit lingua hominum, variuſque Sermo hinc exoriatur, & omnigena regione Huc illuc volitet multus, conſtat tamen illud, Qualia verba facis, quod talia mox tibi fient.

Novit autem eadem & copioſius dicere, & brevius repetere, id quod recapitulatio vocatur, & apud Oratores in uſu eſt, quando negotium poſtulat, rem pluribus dictam, brevi compendio in memoriam revocare. Quæ enim Ulyſſes apud Phæacenſes in quatuor rhapſodiis narraverat, ea denuo brevius in hiſce perſtringit, Cœperat ut primum Ciconas domitaverit, atque Deinde. Et reliqua.

Cæterum quum civilis ora-

ἔχεται

tio & legis peritiam complectatur, neque Homerum illius imperitum deprehenderimus. An verò legis nomen illius seculo in usu fuerit, liquidò pronunciare nequeo. Alii enim constare dicunt, quod legis nomen tenuerit, idque ex eo, quod dixit, Hominum injuriam & æquitatem spectantes. Aristarchus vero Grajis æquitatem à bene distribuendo dictam esse putat. Atqui & lex hinc appellata videtur, quod æqua cunctis, seu pro merito unicuique tribuat. Quod autem legum vim, etsi non scriptis, sed in hominum mentibus conservatam, tenuerit, in multis ostendit. Achillem namque de sceptro differentem fingit, Nunc id Achiva juventus Causidici, in manibus gestant, qui jura reservant A Jove dictata. Jura enim, & priscæ illæ consuetudines, legum vice sunt, quarum Jovem autorem esse tradunt. Cum quo & Minoëm illum Cretensium regem colloqui ait: colloquium autem (ut & Plato testatur) olim legum disciplina erat. Perspicuè vero & in illis declarat, quod legibus obsequendum, & quod ab injuria abstinendum sit, Quocirca penitus vir nunquam sit sceleratus Consulat at bene dona deûm, quæcunque recepit.

Primus itaque Homerus rem politicam in species divi-

ἔχεται καὶ ἡ τῶν νόμων ἐπιστήμη· καὶ οὐδὲ ταύτης ἐκτὸς τὸν ὅμηρον εὕροιμεν ἄν. εἰ μὲν οὖν καὶ τὸ ὄνομα τοῦ νόμου ἦν κατ' αὐτὸν ἐν χρήσει, οὐκ ἔστι σαφῶς διορίσασθαι. οἱ μὲν γάρ φασι δῆλον αὐτὸν εἶναι, εἰδότα τοὔνομα τοῦ νόμου, ἐν τῷ εἰπεῖν, — ἀνθρώπων ὕβριν καὶ εὐνομίην ἐφορῶντες. ἀρίσταρχος δὲ ᾠήθη τὴν εὐνομίαν εἰρῆσθαι παρὰ τὸ εὖ νέμεσθαι. καί τοι καὶ ὁ νόμος λέγεσθαι ἔοικεν ἀπὸ τοῦ νέμειν τὰ ἴσα πᾶσιν, ἢ τὸ κατ' ἀξίαν ἑκάστῳ. ὅτι δὲ δύναμιν τῶν νόμων οἶδεν, εἰ μὴ καὶ ἐν γραφαῖς, ἀλλ' ἐν ταῖς γνώμαις τῶν ἀνθρώπων φυλασσομένην, ἐν πολλοῖς παρίστησι. τὸν γὰρ ἀχιλλέα ποιεῖ ὑπὲρ τοῦ σκήπτρου λέγοντα, — νῦν αὖτέ μιν υἷες ἀχαιῶν Ἐν παλάμαις φορέουσι δικασπόλοι, οἵ τε θέμιστας Πρὸς διὸς εἰρύαται. θέμιστες γὰρ, καὶ θεσμοὶ, οἱ νόμοι, ὧν τὸν δία εἰσηγητὴν παραδιδόασιν. ᾧ καὶ τὸν μίνωα τὸν τῶν κρητῶν βασιλέα φησὶν ὁμιλεῖν. ἡ δ' ὁμιλία, νόμων μάθησις ἦν, ὡς καὶ πλάτων μαρτυρεῖ. σαφῶς δὲ καὶ ἐν ἐκείνοις δηλεῖ, ὅτι χρὴ νόμοις ἕπεσθαι, καὶ μὴ ἀδικεῖν. Τῷ μή τίς ποτε πάμπαν ἀνὴρ ἀθεμίστιος εἴη, Ἀλλ' ὅγε σιγῇ δῶρα θεῶν ἔχοι, ὅ,ττι διδοῖεν.

Πρῶτος τοίνυν ὅμηρος τὰ τῆς πολιτείας διεῖλεν. ἐν γὰρ τῇ ἀσπίδι,

σπίδι, ἣν τοῦ κόσμου παντὸς μίμημα κατεσκεύασεν ἥφαιστος, (τουτέστιν ἡ πνευματικὴ δύναμις) ἐμπεριεχομένας ἐποίησε δύο πόλεις, τὴν μὲν, ἐν εἰρήνῃ καὶ εὐφροσύνῃ διάγουσαν, τὴν δὲ, ἐν πολέμῳ σχολάζουσαν. καὶ παραθεὶς τὰ ἑκατέρα πρόσφορα, παρίστησιν, ὅτι ὁ μὲν, πολιτικός ἐστι βίος, ὁ δὲ, στρατιωτικός. Οὐ παρεῖδε δὲ οὐδὲ τὸν τρίτον τὸν γεωργικόν· ἀλλὰ καὶ τοῦτον ἔδειξεν, ἐνάργειαν ἅμα καὶ κάλλος περιθεὶς τοῖς λόγοις.

sit. In clypeo namque (quem Vulcanus, hoc est, spiritualis illa vis, ad totius mundi imitationem fabrefecit) duas urbes contineri finxit: unam quidem pace & lætitia fruentem, alteram vero belligerantem. Et utramque ideo suis conditionibus describit, quod per unam civilis, per alteram vero militaris vita insinuatur. Præterea nec rusticanam vitam silentio præteriit, sed & hanc evidentibus ac venustis verbis illustravit.

Ὃ δὲ ἐν πάσῃ πόλει νενομοθέτηται, τὸ εἶναι συνέδριον βουλῆς, καὶ τοῦτο προβουλεύεσθαι πρὸ τοῦ τὸν δῆμον συνιέναι, πρόδηλον ὅτι ἐστὶν ἐκ τῶν ὁμηρικῶν τούτων, Βουλὴν δὲ πρῶτον μεγαθύμων ἷζε γερόντων. συνάγει γὰρ ἀγαμέμνων τοὺς γέροντας, καὶ σκέπτεται περὶ αὐτῶν, ὅπως ὁπλίσῃ τὸ πλῆθος πρὸς τὴν μάχην.

Cæterum id quod in omni urbe, lege sancitum est, ut senatus concilium fiat, ex Homericis istis ortum habet, Magnanimumque vocat cœtum, sanctumque senatum. Agamemnon enim senatores cogit, ut cum eis de multitudine armanda consultet.

Καὶ ὅτι δεῖ τὸν ἄρχοντα πρὸ τῶν ἄλλων φροντίζειν τῆς πάντων σωτηρίας, ἐν τῷ αὐτῷ προσώπῳ διδάσκει, ᾧ καὶ παραινεῖ, Οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα. καὶ ὅτι δεῖ τῷ ἡγουμένῳ πείθεσθαι τοὺς ὑποτεταγμένους. καὶ ὅπως ἑκάστῳ προσφέρεσθαι τὸν προτεταγμένον, ὁ ὀδυσσεὺς ὑποδείκνυσι, τοὺς μὲν ἐντίμους, λόγοις προσηνέσι πείθων, τοῖς δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου πικρότερον ἐπιπλήσσων.

Et quod oporteat principem præ aliis, omnium salutem curare, in eadem persona docet, quam & commonefacit. Principis est totam nequaquam stertere noctem. Et quod oporteat subditos imperatori parére, & quo modo præfectus se ad uniuscujusque ingenium accommodare debeat, Ulysses commonstrat. Optimates namque mollibus verbis persuadet, plebeios verò acerbius castigat,

ἀλλὰ

Quinetiam præstantioribus assurgere, apud omnes lege cautum est. Quod & ipsi dii erga Jovem faciunt, Nullus sustinuit tunc Expectare Jovem, sed cuncti assurgere contrà.

Ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπανίςασθαι τοῖς ἀμείνοσι, παρὰ πᾶσι νενόμισαι· ὃ καὶ αὐτοὶ οἱ θεοὶ ποιοῦσιν ἐπὶ τοῦ διός, — οὐδέ τις ἔτλη Μεῖναι ἐπερχόμενον, ἀλλ' ἀντίοι ἔςαν ἅπαντες.

Præterea lex apud plerosque est, ut dicendi partes senioribus mandentur; eam ob caussam Diomedes præ belli necessitate primum dicere ausus, venia se dignum putat, Ne mihi succensere velitis, Quod minimus natu vestrûm modo dicere conor.

Νόμος παρὰ τοῖς πλείςοις, τὸν πρεσβύτατον λέγειν· ὁ δὲ διομήδης ὑπὸ ἀνάγκης τοῦ πολέμου πρῶτος θαρσήσας λέγειν, συγγνωςὸς εἶναι ἀξιοῖ, — καὶ μή τι κότῳ ἀγάσησθε ἕκαςος, Οὕνεκα δὴ γενεῆφι νεώτατός εἰμι μεθ' ὑμῖν.

Quin & illud apud omnes lege sancitum est, ut qui sponte peccaverunt, supplicio afficiantur, qui verò inviti, veniam mereantur. Id quod Poëta rursus ostendit, in quibus cantor apud eum inquit, Dixerit hæc tua, Telemachus, charissima proles, Quod non spontè domum ingressus sim, vel rogitans quid Pro mercede procis solitus cantare petulcis, Sed dum multa trahit pars me, potiorque coactum.

Κἀκεῖνο δὲ παρὰ πᾶσι νενόμισαι, τὸ κολάζεσθαι τὰ ἑκούσια ἁμαρτήματα, τὰ δὲ ἀκούσια, συγγνώμης τυγχάνειν. τοῦτο πάλιν δείκνυσιν ὁ ποιητής, ἐν οἷς φησιν ὁ ἀοιδὸς παρ' αὐτῷ, Καί κεν τηλέμαχος τάδε γ' εἴποι σὸς φίλος υἱός, Ὡς ἐγὼ οὔτι ἑκὼν ἐς σὸν δόμον, οὐδὲ χατίζων, Πωλεύμην, μνηςῆρσιν ἀεισόμενος μετὰ δαῖτας, Ἀλλὰ πολὺ πλέονες καὶ κρείσσονες ἦγον ἀνάγκῃ.

Cæterum triplici existente politia, ad justitiam & æquitatem exequendam, regno, aristocratia, & democratia: atque his quum rursus oppositæ sint, ad injustitiam ac iniquitatem exercendam, tyrannis, oligarchia, & ochlocratia, neque has Homerus ignorare videtur, quippe qui regnum per omnem poësin nominet, ac

Τριῶν δὲ οὐσῶν πολιτειῶν πρὸς δικαιοσύνην καὶ εὐνομίαν, βασιλείας τε καὶ ἀριςοκρατίας, καὶ δημοκρατίας. καὶ ταύταις πάλιν ἀντικειμένων τριῶν πρὸς ἀδικίαν καὶ παρανομίαν, τυραννίδος, ὀλιγαρχίας, ὀχλοκρατίας· οὐδὲ ταύτας ὅμηρος ἀγνοεῖν ἔοικε. τὴν μὲν βασιλείαν δι' ὅλης τῆς ποιήσεως ὀνομάζων, καὶ ἐγκωμιά-

κωμιάζων, ὡς ἐν τούτοις, Θυμὸς δὲ μέγας ἐςὶ διοτρεφέων βασιλήων, Τιμὴ δ' ἐκ διὸς ἐςι. φιλεῖ δέ ἑ μητίετα Ζεύς. καὶ ὁποῖον δοκεῖ εἶναι τὸν βασιλέα, σαφῶς δηλοῖ, Λαῶν δ' οἷσιν ἄνασσε, πατὴρ δ' ὡς ἤπιος ἦεν. καὶ, Οὔτέ τινα ῥέξας ἐξαίσιον, οὔτέ τι εἰπὼν Ἐν δήμῳ. ἥτ' ἐςὶ δίκη θείων βασιλήων. τὴν δὲ ἀριστοκρατίαν, ἐν οἷς Βοιωτῶν βασιλέας πέντε καταριθμεῖ. καὶ παρὰ τοῖς Φαίαξι, Δώδεκα γὰρ κατὰ δῆμον ἀριπρεπέες βασιλῆες, Ἀρχοὶ κρίνουσι, τρισκαιδέκατος δ' ἐγὼ αὐτός. δημοκρατίας δὲ εἰκόνα ἐναργῶς ἐν τῇ κατασκευῇ τῆς ἀσπίδος δεικνύει, ἐν ᾗ δύο ποιήσας πόλεις, τὴν ἑτέραν, δημοκρατεῖσθαί φησι, μηδενὸς ἡγουμένου, πάντων δὲ πρὸς τὴν ἑαυτῶν βούλησιν κατὰ νόμους βιούντων· ἔνθα καὶ δικαςήριον εἰσάγει, καὶ ἐν ἐκείνῃ γε τὴν δημοκρατίαν παρίςησιν, ἐν οἷς φησι, Δῆμον ὑποδδείσας· δὴ γὰρ κεχολώσατο λίην. Οὕνεκα ληϊςῆρσιν ἐπισπόμενος ταφίοισιν, Ἤπαχε θεσπρωτούς· οἱ δ' ἡμῖν ἄρθμιοι ἦσαν.

Τὸν δὲ βιαίως καὶ παρανόμως ἄρχοντα, τύραννον μὲν οὐ καλεῖ, (νεώτερον γὰρ τὸ ὄνομα) οἷος δὲ τοῖς ἔργοις γίνεται, δείκνυσιν ἐν τούτοις. Εἰς ἔχετον βασιλῆα, βροτῶν δηλήμονα πάντων· Ὅς κ' ἀπὸ ῥῖνα τάμῃσι, καὶ οὔατα νη-

celebret, ut in his, Est Jove nutrito regi iracundia magna, Illius atque honor à Jove, quod perdiligit ipsum. Ad hæc qualem deceat esse regem, perspicuum facit, Ceu mitis pater hic populo imperitare solebat, Læderet ut neque facto, nec verbotenus ullum, Quum tamen hic sit mos regum, diis qui similes sunt. Aristocratiam verò, in quibus Bœotum quinque reges enumerat. Et apud Phæacas, Ter deni in populo regesque ducesque celebres, Dicunt jura, quibus decimus nunc tertius addor. Democratiæ verò imaginem in clypei fabrica evidenter ostendit, in quo duabus fictis urbibus, alteram à populo gubernari dicit, nemine imperante, sed cunctis pro arbitrio suo secundum leges viventibus. Ubi & forum judiciale introducit. Atque in illa democratiam exhibet, dum ait, Sed veritus populum, is siquidem stomachatus abundè, Quod sectando malos, funestos atque latrones, Thesprótis oberat, qui nobis semper amici.

Violenter verò ac iniquè imperantem, tyrannum quidem non appellat; recentius enim illud nomen; qualia verò ejus gesta sint, in his ostendit, Regi Echeto daberis, quo non crudelior alter, Qui gladio nares, aures que recidat

λεῖ

acuto. Præterea & Ægisthum tyrannicum declarat, qui interempto Agamemnone, Mycenæis dominabatur. Et quum elatus esset, inquit, Non sortitus fuerit sepulturam, si Menelaus adesset, hoc enim de tyrannis lege cautum est. Huic certè non solvissent sua justa propinqui. Alitibus, canibusque sed esca fuisset in arvo. Quod facinus tetrum commiserat. Oligarchiam verò innuere videtur in ambitioso procorum præcipuas obtinendi partes studio, de quibus ait, Atque Ithacæ sterili quotquot dominantur iniquè. Plebis verò imperium in Troianorum republica tradit, in qua omnes Alexandri complices malis impliciti sunt. Et Priamus filios suos tanquam horum autores increpat, Accersivistis mala mi, soboles scelerata. Quin & alius quidam Trojanorum Antimachus, Auro ab Alexandro corruptus, munere claro. Dissuasit reddendam Helenam flavo Menelao.

Quandoquidem verò id apud homines justum censetur, quando unusquisque pro sua dignitate tractatur, & quum deos ac parentes colere, ac familiares in pretio habere, præcipuæ illius species sint, pietatem quidem erga deos in multis docet, ubi Heroas rem divinam & vota facientes, dona

λέϊ χαλκῷ. καὶ τὸν αἴγισθον δὲ τυραννικὸν ἀποφαίνει, ὃς ἀποκτείνας τὸν ἀγαμέμνονα, ἐκράτει τῶν μυκηναίων· καὶ ὁπότε ἀνῃρέθη, φησὶν ὅτι οὐκ ἂν ἔτυχε ταφῆς εἴπερ μενέλαος παρῆν. τοῦτο γὰρ ἐπὶ τῶν τυράννων νενόμισται, Τῷ κέ οἱ οὐδὲ θανόντι χυτὴν ἐπὶ γαῖαν ἔχευαν, Ἀλλ' ἄρα τόν γε κύνες τε καὶ οἰωνοὶ κατέδαψαν Κείμενον ἐν πεδίῳ· μάλα γὰρ μέγα μήσατο ἔργον. Ὀλιγαρχίαν δὲ δηλοῦν δοκεῖ διὰ τῆς τῶν μνηστήρων πλεονεξίας, περὶ ὧν φησὶν, Ἠδ' ὅσσοι κραναὴν ἰθάκην κατακοιρανέουσι. τὴν δὲ ὀχλοκρατίαν ἐν τῇ τῶν τρώων πολιτείᾳ παραδίδωσιν, ἐν ᾗ καὶ συναράμενοι πάντες ἀλεξάνδρῳ, κακοῖς περιέπεσον. καὶ ὁ πρίαμος λοιδορεῖται τοῖς παισὶν, ὡς τούτων αἰτίοις, Σπεύσατέ μοι κακὰ τέκνα κατηφόνες. καὶ ἄλλος δέ τις τῶν τρώων ὁ ἀντίμαχος, Χρυσὸν ἀλεξάνδροιο δεδεγμένος, ἀγλαὰ δῶρα, Οὐκ εἴασχ' ἑλένην δόμεναι ξανθῷ μενελάῳ.

Ἐπεὶ δὲ τὸ παρὰ ἀνθρώποις δίκαιον τοῦτο νομίζεται, τὸ ἀπονεμητικὸν ἑκάστῳ τοῦ κατ' ἀξίαν· ἐν ᾧ μάλιστά ἐστι τὸ θεοὺς σέβειν, γονέας, καὶ οἰκείους τιμᾶν· τὴν μὲν εἰς θεοὺς εὐσέβειαν ἐν πολλοῖς διδάσκει, εἰσάγων τοὺς ἥρωας θύοντας, καὶ εὐχομένους, καὶ δῶρα ἀνατιθέντας τοῖς θεοῖς,

καὶ ὕμνοις γεραίροντας αὐτούς· καὶ τῆς εὐσεβείας ἀμοιβὴν ἀπολαμβάνοντας τὴν παρὰ τῶν θεῶν ἐπικουρίαν.

Τὴν δὲ πρὸς τοὺς γεννωμένους τιμὴν, ἐν τῷ τηλεμάχου προσώπῳ μάλιστα δείκνυσι, καὶ ἐν οἷς ἐπαινεῖ τὸν ὀρέστην, Οὐκ ἀΐεις οἷον κλέος ἔλλαβε δῖος ὀρέστης Πάντας ἐπ' ἀνθρώπους, ἐπεὶ ἔκτανε πατροφονῆα; Καὶ ὅτι τὸ γηροτροφεῖσθαι τοὺς γονέας ὑπὸ τῶν παίδων, φύσει δίκαιον, καὶ ἐξ ἀμοιβῆς ὀφειλόμενον, διὰ μιᾶς λέξεως ἐδήλωσεν, εἰπὼν, — οὐδὲ τοκεῦσι Θρέπτρα φίλοις ἀπέδωκεν. ἀδελφῶν δὲ εὔνοιαν καὶ πίστιν πρὸς ἀλλήλους, ἐν τῷ ἀγαμέμνονι, καὶ μενελάῳ· φίλων δὲ, ἐν ἀχιλλεῖ καὶ πατρόκλῳ δείκνυσι. γυναικὸς δὲ σωφροσύνην καὶ φιλανδρίαν, ἐν τῇ πηνελόπῃ· ἀνδρὸς δὲ πόθον τῆς αὐτοῦ γυναικὸς, ἐν τῷ ὀδυσσεῖ παρίστησιν.

Ὅπως δὲ καὶ ὑπὲρ πατρίδος χρὴ πράσσειν, ἐν τούτῳ μάλιστα ἐδήλωσεν, Εἷς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης. καὶ πάλιν, ὅπως τοὺς τῆς πολιτείας κοινωνοῦντας, φιλίας ἔχειν δεῖ, Ἀφρήτωρ, ἀθέμιστος, ἀνέστιός ἐστιν ἐκεῖνος, Ὃς πολέμου ἔραται ἐπιδημίου, ὀκρυόεντος. Ὅπως δὲ τὸ ἀληθεύειν τίμιον, τὸ δὲ ἐναντίον, φευκτόν. Ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος ὁμῶς αἴδαο πύλῃσιν, Ὅς χ' ἕτε-

diis offerentes, ac hymnis eos celebrantes inducit. Dumque pro pietatis remuneratione, à diis auxilium reportant.

Honorem autem erga progenitores in Telemachi perſona præcipue oſtendit. Et in quibus Oreſten collaudat: Inclytus, inſignis non audis quàm ſit Oreſtes, Excellatque homines cunctos, quod ſit patris ultor. Ad hæc quod à natura juſtum, & ex retributione debitum ſit, ut parentes ſenectute confecti à liberis foveantur, per unicam vocem explicuit, dicens, Nec dum charis parentibus pro educatione pretium perſolverat. Fratrum autem benevolentiam, & fidem inter ſeſe, in Agamemnone & Menelao; Amicorum verò in Achille & Patroclo, innuit. Uxoris autem prudentiam, & ſtudium erga maritum, in Penelope. Mariti erga uxorem deſiderium, in Ulyſſe exhibet.

Cæterum quo pacto nos pro patria gerere debeamus, in hoc potiſſimum declaravit, Una avis optima, pro patria pugnare ſubinde. Et rurſus quomodo ejuſdem reipublicæ cives concordes eſſe conveniat, Abſque tribu, ſine lege, domoque ſit ille, tumultus Autor qui fuit unquam ſævi, pernitioſi. Quo autem pacto veracitas in precio habenda, & mendacium fugiendum ſit, in hoc oſtendit, Ut Stygius Pluto, ſic nobis eſt inimicus, Cujus

verba ſonant aliud, quàm pectore ſentit. Et, Abſenti obtrectant, ſed præſenti benè dicunt.

ρον μὲν κεύθῃ ἐνὶ φρεσὶν, ἄλλο δὲ εἴπῃ. καὶ, Οἵ τ' εὖ μὲν βάζουσι, κακῶς δ' ὄπιθεν φρονέουσι.

Porrò quum familiæ tum maximè conſerventur, quando uxor mariti conſilia arcana neque curioſè indagat, neque abſque illius ſententia quicquam facere conatur, utrumque à Junonis exemplo commonſtravit. Alterum quidem Jovi dicenti attribuens, Conſilium ne quæſo meum cognoſcere tentes Omne, ſoror, conjunxque mea. Alterum autem Junoni, Ne quando poſt hac mihi ſuccenſere velis, ſi Clam te conveniam Oceanum, laticemque profundum.

Τῶν δὲ οἴκων μάλιστα σωζομένων ὁπόταν γυνὴ μήτε τὰς ἀπορρήτους διανοίας τοῦ ἀνδρὸς πολυπραγμονῇ, μήτε ἄνευ τῆς γνώμης αὐτοῦ πράσσειν τι ἐπιχειρῇ, ἑκάτερον ἐκ τῆς ἥρας ὑπέδειξε. τὸ μὲν πρότερον τῷ διὶ λέγοντι περιθεὶς, Ἥρη, μὴ δὴ πάντας ἐμοὺς ἐπιέλπεο μύθους Εἰδήσειν· τὸ δὲ ἕτερον τῇ ἥρᾳ, Μήπως μοι μετέπειτα χολώσεαι, αἴκε σιωπῇ Οἴχωμαι πρὸς δῶμα βαθυῤῥόου ὠκεανοῖο.

Præterea nec hoc poëtam latuit, quod apud omnes in uſu eſt, ut ii, qui in bellum deſcenderunt, aut in periculo conſtituti ſunt, aliquid familiaribus ſuis mandent. Siquidem Andromache Hectorem deflens, ait, Non etenim moriens mihi dextram jungere tentas, Nec monitis oneras viduam prudentibus ullis, Quæ meminiſſe juvet noctesque, dieſque dolentem. Penelope verò mandatorum Ulyſſis mentionem facit, quæ dixerat, quando in expeditionem ibat, Haud ſcio num reducem Deus, an ne velit periiſſe Pergama apud Trojæ, quapropter ſit tibi curæ Noſter uterque parens, velut hactenus atque magis nunc, Quando ego digredior, linquens chariſſima quæque, Videris aſt ubi Telema-

Τὸ δὲ καὶ τοὺς ἐξιόντας ἐπὶ πόλεμον, ἢ ἐν κινδύνῳ καθεστῶτας ἐντέλλεσθαί τι τοῖς οἰκείοις, εἰθισμένον παρὰ πᾶσιν, οὐκ ἠγνόησεν ὁ ποιητής. ἡ μὲν γὰρ ἀνδρομάχη στένουσα τὸν ἕκτορα, φησὶν, Οὐ γάρ μοι θνήσκων λεχέων ἐκ χεῖρας ὄρεξας· Οὐδέ τι μοι εἶπας πυκινὸν ἔπος, οὗ τέ κεν αἰεὶ Μεμνήμην νύκτας τε καὶ ἤματα δακρυχέουσα. ἡ δὲ πηνελόπη τῶν τοῦ ὀδυσσέως ἐντολῶν μνημονεύει, φήσαντος ὁπότε ἐξῄει, Τῷ οὐκ οἶδ' εἴ κέν μ' ἀνέσει θεὸς, ἤ κεν ἁλώω, Αὐτοῦ ἐνὶ τροίῃ, σοὶ δ' ἐνθάδε πάντα μελόντων, Μεμνῆσθαι πατρὸς καὶ μητέρος ἐν μεγάροισιν, Ὡς νῦν, ἢ ἔτι μᾶλλον, ἐμεῦ ἀπό νοσφιν ἐόντος Αὐτὰρ ἐπειδὴ παῖδα γενειήσαντα ἴδηαι,

Γήμασθ' ᾧ κ' ἐθέλησθα, τεὸν κατὰ δῶμα λιποῦσα. οἶδε καὶ ἐπιτρόπους, Καί οἱ ἰὼν ἐν νηυσὶν ἐπέτρεπεν οἶκον ἅπαντα, Πείθεσθαί τε γέροντι, καὶ ἔμπεδα πάντα φυλάσσειν.

Τὰ δὲ ἐπὶ τοῖς θανάτοις τῶν οἰκείων πένθη, οὔτε ἄμετρα εἶναι ἀξιοῖ, (ἀγενὲς γὰρ τοῦτο) οὔτε παντελῶς ἐκκεκόφθαι ἐᾷ (ἀδύνατον γὰρ τὸ ἀπαθὲς ἐπὶ ἀνθρώπων.) ὅθεν λέγει τὰ τοιαῦτα. Ἀλλ' ἤτοι κλαύσας καὶ ὀδυρόμενος μεθέηκεν. Τλητὸν γὰρ μοῖραι θυμὸν θέσαν ἀνθρώποισιν. ἐν ἄλλοις δέ φησιν, Ἀλλὰ χρὴ τὸν μὲν καταθάπτειν ὅς κε θάνησι, Νηλέα θυμὸν ἔχοντας, ἐπ' ἤματι δακρύσαντας.

Ἔγνω δὲ κἀκεῖνα ἃ καὶ νῦν ἐν ταῖς ταφαῖς νομίζεται ἔν τε ἄλλοις, καὶ ἐν τούτοις, Ἔνθα ἑ ταρχύσουσι κασίγνητοί τε ἔται τε, Τύμβῳ τε, στήλῃ τε· τὸ γὰρ, γέρας ἐστὶ θανόντων. καὶ οἷα ἡ ἀνδρομάχη φησὶν εἰς τὸν ἕκτορος νέκυν γυμνὸν κείμενον, Αἰόλαι εὐλαὶ ἔδονται, ἐπεί κε κύνες κορέσωνται, Γυμνόν· ἀτάρ τοι εἵματ' ἐνὶ μεγάροισι κέονται Λεπτά τε καὶ χαρίεντα, τετυγμένα χερσὶ γυναικῶν. Ἀλλ' ἤτοι τάδε πάντα καταφλέξω πυρὶ κηλέῳ. Οὐδὲν σοί γ' ὄφελος, ἐπεὶ οὐκ ἐγκείσεαι αὐτοῖς, Ἀλλὰ πρὸς τρώων, καὶ τρωϊάδων κλέος

cho barbam cecidisse Primam, nube viro conjunx cuicunque voles, sed Ædibus in nostris regnabit filius idem. Novit & procuratorum rationem, Nave abiens, procurat uti domus omnis adesset Ad nutum senioris, & ut rata cuncta manerent.

Luctus vero in familiarium funeribus, neque immoderatos (illiberale namque hoc est) probat, neque prorsus è medio tolli (eo quod homines istum affectum exuere nequeant) permittit. Unde talia dicit, Sed lachrymans sanè accessit, lamentaque miscens, Parce namque animos hominum fecere misellos. In aliis verò ait, Convenit hunc sepelire statim qui mortuus, & si Cottidie lachrymas animo fundamus acerbo.

Novit autem illa, quæ etiamnum in sepulturis legitima putantur, idque cum in aliis, tum in his, Ornabunt inibi tumulum, statuentque columnam Fratres, ac socii pretium quod manibus amplum. Et qualia Andromache ad nudum ac jacens Hectoris cadaver inquit, Vermes te comedent varii, canibus saturatis, Ædibus at nostris tibi vestimenta reposta, Filo pertenui quæ texuerant mulieres. Ast hæc cuncta dabo flammis, quod nullius usus Nunc tibi sunt, animus non hæc desiderat ultra, Sed potius Phrygios, Phrygiasque nurus decorarent. Ad hunc modum & Penelope

εἶναι.

funebrem Laërti heroi vestem adornat. Atque hæc quidem moderata sunt. Quod verò Achilles, modum in his excedendo, cum alia animantia, tum homines in Patrocli pyra comburat, non ut laudet hoc dicit. Propterea & acclamat, Facta sed is mala mente volutat.

Cœmeteria quoque primus excitavit, Omnibus è campo ductum struimus monumentum. Funebria quoque certamina primus monstravit. Atque hæc hominibus cum in pace, tum in bello constitutis communia sunt.

Cæterum rei bellicæ (quam & militarem quidam vocant) peritiam poësis illa (utpote pedestri pugna, murali, navali, arietibus, & singulari certamine variegata) multa quoque imperatoria complectitur, quorum pauca in medium adducere, haud indignum videtur. In acie namque convenit equitatum semper primo ordine collocari, peditatum verò sequi; id quod ad hunc modum ostendit, Prima acie ponit currus, equitesque veloces, Postrema pedites multos locat, egregiosque.

Et ut militum duces in singulis ordinibus sint, Septem aderantque duces vigilum, juvenesque cuique Centum aderant, manibus gestantes spicu-

εἶναι· οὕτω καὶ ἡ πηνελόπη τὴν ἐσθῆτα κατασκευάζει λαέρτῃ ἥρωϊ ταφήϊον. καὶ ταῦτα μὲν, μέτρια. τὸ δὲ περισσὰ τούτων ζῶα ἄλλα τε καὶ ἀνθρώπους ἐπικαίειν τὸν ἀχιλλέα τῇ τοῦ πατρόκλου πυρᾷ, οὐκ ἐπαινῶν λέγει. διὸ καὶ ἐπιφωνεῖ, —κακὰ δὲ φρεσὶ μήδετο ἔργα.

Καὶ τὰ πολυάνδρια δὲ πρῶτος ἤγειρε, Τύμβον δ' ἐκ πεδίου ἕνα χεύομεν ἐξαγαγόντες. καὶ τοὺς ἐπιταφίους ἀγῶνας ἔδειξε πρῶτος. ταῦτα μὲν, κοινὰ τῶν τε ἐν εἰρήνῃ, καὶ τῶν ἐν πολέμῳ καθεστώτων.

ΤΗΝ ΔΕ περὶ τοὺς πολέμους ἐμπειρίαν, ἣν καὶ τακτικήν τινες καλοῦσιν, ἡ ποίησις πεποικιλμένη μὲν πεζομαχίαις, τειχομαχίαις, ἐπιναυμαχίαις, παρατάξεσι, μονομαχίαις. πολλὰ δὲ καὶ στρατηγικὰ περιέχουσα, ὧν ὀλίγα παραθέσθαι ἐστὶν ἄξιον. ἐν γὰρ ταῖς παρατάξεσιν ἀεὶ χρὴ προτετάχθαι τὸ ἱππικὸν, καὶ ἕπεσθαι τὸ πεζόν. καὶ τοῦτο δὲ δείκνυσιν οὕτως, Ἱππῆας μὲν πρῶτα σὺν ἵπποισι καὶ ὄχεσφι, Πεζοὺς δ' ἐξόπιθεν στῆσας πολέας τε καὶ ἐσθλούς.

Καὶ τὸ εἶναι ἐν τοῖς στρατιώταις ἡγεμόνας κατὰ τάξεις. Ἑπτ' ἔσαν ἡγεμόνες φυλάκων, ἑκατὸν δὲ ἑκάστῳ Κοῦροι ἅμα στεῖχον δολίχ' ἔγχεα χερσὶν ἔχοντες. καὶ

τῶν ἡγεμόνων τοὺς μὲν προαγωνίζεσθαι, ἐν πρώτοις τεταγμένους· τοὺς δὲ, κατόπιν γενομένους, ἐπείγειν τοὺς λειπομένους πρὸς τὴν μάχην, Οἱ δ' ἀμφ' ἰδομενῆα δαΐφρονα θωρήσσοντο· Ἰδομενεὺς μὲν ἐνὶ προμάχοις συῒ εἴκελος ἀλκήν· Μηριόνης δ' ἄρα οἱ πυμάτας ὤτρυνε φάλαγγας.

Καὶ ὅτι δεῖ τοὺς δυνάμει διαφέροντας ἐν τοῖς ἔξω στρατοπεδεύειν, ὥσπερ τεῖχος τῶν λοιπῶν περιβεβλημένους· τὸν δὲ βασιλέα ἐν τῷ ἀσφαλεστάτῳ (τουτέστι τῷ μεσαιτάτῳ κατασκηνοῦν, δείκνυσιν, ἐν τῷ τοὺς μὲν γενναιοτάτους, τὸν ἀχιλλέα καὶ τὸν αἴαντα, ἐν τοῖς ἐσχάτοις μέρεσι τῶν νεῶν κατεσκηνωκέναι· τὸν δὲ ἀγαμέμνονα καὶ τοὺς ἄλλους ἀρίστους, ἐν τῷ μέσῳ.

Καὶ τὸ ἐν τῷ στρατοπεδεύεσθαι χάρακάς τε περιβάλλεσθαι, καὶ τάφρους ἀποσκάπτειν, εἰς εὖρος καὶ βάθος, καὶ σκόλοψι κύκλῳ διαλαμβάνειν, ὡς μήτε ὑπερπηδᾶν τινα διὰ πλάτος, μή τε διὰ βάθος κατιέναι δύνασθαι. γίνεταί τε ἐν τοῖς πολεμίοις καὶ παρ' ὁμήρῳ, — ἀπὸ γὰρ δειδίσσετο τάφρος Εὐρεῖ', οὔτ' ἄρ' ὑπερθορέειν σχεδὸν, οὔτε περῆσαι Ῥηϊδίη· κρημνοὶ γὰρ ἐπηρεφέες περὶ πᾶσαν Ἕστασαν ἀμφοτέρωθεν· ὕπερθεν δὲ σκολόπεσσιν Ὀξέσιν ἠρήρεις οὓς ἕστασαν υἷες ἀχαιῶν

la longa. Denique & ducum quosdam inter principia pugnare; quosdam verò in extrema acie, reliquos ad pugnandum exhortari decet, Arma rapit, quicunque situs juxta Idomenea, Idomeneus sed apro similis, qui robore magno, Prima acie pugnat, postremas excitat autem Meriones illi valida virtute phalanges.

Præterea quum viribus præstantes in exterioribus partibus castrametari conveniat, ut reliquis tanquam murus circumjecti sint, regis verò tabernaculum in medioximo, hoc est, tutissimo figi, ad hunc modum id ostendit, cum generosissimos quosque, Achillem & Ajacem, in extremis navium partibus; Agamemnonem verò, & reliquos optimates, in medio tetendisse ait.

Porro cum vallum circa castra injicere soleant, fossas in latum & profundum ducere, easque palis per circuitum ita intersepire, ut nullus eas propter latitudinem transilire, neque propter altitudinem in eas descendere possit, idem & apud Homerum fit, Fossa etenim fuit illa timori, Lata, nec ut salias, nec sit penetrabilis ulli. Namque ab utroque labro stetit ingens aggere vallum. Desuper at compacta fuit sudibus præacutis, Quos Danai crassos, magnosque prius statuêre, Effugium ut certum

Πυκνοὺς

fierent, queîs Martia corda.

Πυκνοὺς καὶ μεγάλους, δηΐων ἀνδρῶν ἀλεωρήν.

Porrò qui isthæc sectantur, generosam mortem oppetunt, Non studio sine, non inglorius interiturus, Ast aliquid faciens, quo lauder posteritati. Et rursus, Vulneribus quicunque necem sibi sentit adesse, Mortem obeat, sic pro patria est occumbere clarum.

Καὶ μαχόμενοι θνήσκουσι γενναίως οἱ τούτοις ἑπόμενοι, Μὴ μὰν ἀσπουδεί γε καὶ ἀκλειῶς ἀπολοίμην, Ἀλλὰ μέγα ῥέξας τὶ καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι. καὶ πάλιν, — ὃς δέ κεν ὑμέων βλήμενος ἠὲ τυπεὶς, θάνατον καὶ πότμον ἐπίσπῃ, Τεθνάτω. οὔ οἱ ἀεικὲς ἀμυνομένῳ περὶ πάτρης Τεθνάμεν.

Atque præstantibus quidem viris ob res bene gestas præmia distribuuntur, Munera dat præstantibus, egregiis ducibusque. Aciei vero desertoribus comminatur, Quemcunque à ratibus longè deprendo volentem, Isthic atra manet mors hunc.

Καὶ τοῖς μὲν ἀριστεῦσι γέρα νέμεται, Ἄλλα δ' ἀριστήεσσι δίδου γέρα, καὶ βασιλεῦσι: τοῖς δὲ λειποτάκταις ἀπειλεῖ, Ὃν δ' ἂν ἐγὼν ἀπάνευθε νεῶν ἐθέλοντα νοήσω, Αὐτοῦ οἱ θάνατον μητίσομαι.

In pugnis autem quemadmodum, & quàm differenter, & quàm variè Heroas & vulnerare, & vulnerari fingat, quid dicere attinet? Illud verò admonitu dignum est, quod eos, qui adversa vulnera acceperunt, illustriores existimamus, utpote qui persistendo ac perseverando animi promptitudinem declarent. A tergo autem, & à scapulis ictos, ignominiosiores, quippe qui hoc inter fugiendum perpessi sint. Quorum utrumque apud Homerum est, Vulnera ne tergo capias, cerviceque nulla Ventre sed adverso, sed pectore fixa sagitta Condecoret, primaque velis decernere pugna, Et rursus, Nunquam mi

Ἐν δὲ ταῖς μάχαις ὃν μὲν τρόπον, καὶ ὅπως διαφόρως, καὶ ποικίλως τοὺς ἥρωας ποιεῖ τιτρώσκοντας, καὶ τιτρωσκομένους, τί δεῖ λέγειν; ἐκεῖνο δὲ ὑπομνῆσαι ἄξιον, ὅτι τοὺς μὲν πρόσθεν τετρωμένους, ἐνδοξοτέρους ἡγούμεθα, ἅτε τὴν ἐκ τοῦ συνεστάναι καὶ παραμένειν προθυμίαν δεικνύοντας· τοὺς δὲ τὸ νῶτον, ἢ τὸ μετάφρενον πεπληγότας, ἀτιμοτέρους, ὡς ἐν τῷ φεύγειν τοῦτο πεπονθότας. καὶ ταῦτα οὖν ἑκάτερά ἐστι παρ' ὁμήρῳ, Εἴπερ γάρ κε βλεῖο πονευμενος, ἠὲ τυπείης, Οὐκ ἂν ἐπ' αὐχέν' ὄπισθε πέσοι βέλος, οὐδ' ἐνὶ νώτῳ, Ἀλλά κεν ἢ στέρνων, ἢ νηδύος ἀντιάσειε

τιάσειε

τιάσεις Πρόσσω ἱεμένοιο μετὰ προμάχων ὀαριςύν. καὶ πάλιν, Οὐ μέν μοι φεύγοντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πήξεις, Ἀλλ' ἰθὺς μεμαῶτι διὰ ςήθεσφιν ἔλασσον. χρησίμως δὲ καὶ ἐν τῇ τροπῇ τῶν πολεμίων παραινεῖ, μὴ περὶ τὰ σκῦλα γίνεσθαι, μηδὲ ἐνδιδόναι καιρὸν φυγῆς, ἀλλ' ἐγκεῖσθαι καὶ διώκειν, Μή τις νῦν ἐνάρων ἐπιβαλλόμενος, μετόπισθεν Μιμνέτω, ὥς κεν πλεῖςα φέρων ἐπὶ νῆας ἵκηται. Ἀλλ' ἄνδρας κτείνωμεν, ἔπειτα δὲ καὶ τὰ ἕκηλοι Νεκροὺς ἀμπεδίον συλήσετε τεθνειῶτας.

scapulis figes hastam fugienti, Sed cupio adverso ferias me pectore promptum. Commodè autem in hostium fuga admonet, ne circa spolia occupati sint, neve hostibus aufugiendi occasionem dent, sed instent ac persequantur. Exuviis inhians nullus post terga maneto, Ut spolia ampla queat naves perferre Pelasgas, Hostibus occisis, tum demum incumbite prædæ, Exuvias hominum campo passim legitote.

Ἔςι δὲ παρ' αὐτῷ πάσης ἡλικίας κατορθώματα, ὑφ' ὧν πᾶς ὁςτισοῦν ἐπαρθείη. ὁ μὲν ἀκμάζων, ὑπὸ τοῦ ἀχιλλέως, καὶ αἴαντος, καὶ διομήδους· ὁ δὲ νεώτερος, ὑπὸ τοῦ ἀντιλόχου, καὶ τοῦ μηριόνου· ὁ δὲ μεσαιπόλιος, ὑπὸ τοῦ ἰδομενέως, καὶ τοῦ ὀδυσσέως· ὁ δὲ γέρων, ὑπὸ τοῦ νέςορος. καὶ πᾶς βασιλεὺς ὑπὸ τούτων ἁπάντων, καὶ τοῦ ἀγαμέμνονος. τοιαῦτα μὲν τῶν πολιτικῶν λόγων, καὶ πράξεών ἐςι παρ' ὁμήρῳ τὰ λήμματα.

Sunt denique apud eum omnis ætatis rectè facta, à quibus unusquisque animari possit. In ipso quidem ætatis flore existens, ab Achille, Ajace, & Diomede, Junior autem, ab Antilocho, & Diomede. Semicanus vero, ab Idomeneo & Ulysse. Senex, à Nestore. Atque quivis rex à cunctis istis regibus, præsertim Agamemnone. Hujusmodi quidem decreta & dictorum, & factorum civilium, apud Homerum sunt.

ΘΕΑΣΩΜΕΘΑ δὲ καὶ περὶ τῶν ἰατρικῶν, εἰ καὶ τούτων μὴ εἶχεν ἀπείρως ὅμηρος. καὶ ὅτι μὲν πολλοῦ ἀξίαν τὴν τέχνην ὑπελάμβανε, δῆλον ἐκ τούτου, Ἰατρὸς γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων. δοκεῖ δὲ ἡ ἰατρικὴ, ἐπιςήμη εἶναι νοσερῶν καὶ ὑγιει-

Cæterum videamus & de medicina, num & hujus peritiam Homerus habuerit. Quod eam multi fecerit, ex illo constat, Vir medicus multos alios superaverit unus. Videtur autem medicina esse scientia morbidorum, & sanorum, id quod ex hisce aliquis conjece-

rit. Primum quod sit scientia, Præ cunctis scius est medicus mortalibus aptus. Deinde quod salubrium, & insalubrium, Pharmaca multa salubria, mixta, nociva tenebat. Quo versu utrunque istorum innuit.

νῶν· ἅπερ ἐκ τούτων ἄν τις μάθοι, ὅτι μὲν ἐπιστήμη, ἰητρὸς δὲ ἕκαστος ἐπιστάμενος περὶ πάντων. ὅτι δὲ ὑγιεινῶν καὶ νοσερῶν, Φάρμακα πολλὰ μὲν ἐσθλὰ μεμιγμένα, πολλὰ δὲ λυγρὰ, σημαίνει τούτων ἑκάτερον.

Estque medicinæ pars contemplativa, quæ per universales rationes, & per compendium in particularium cognitionem inducit. Cujus rursum partes sunt, signorum observatio, & causarum morbos continentium notitia. Practica vero, quæ ejusdem effectum tractat. Cujus partes sunt, victus ratio, chirurgia, & medicamentaria. Quo igitur pacto unicuique istorum Homerus incubuit? Eo quod obscurè in isto significat, se partem speculativam cognitam habere, Talia pharmaca habet consulta, Jovis pia nata. Consulta enim ideo vocat, quod secundum artem contemplativam instructa essent.

Ἔστι μὲν τῆς ἰατρικῆς, θεωρητικὸν μὲν, τὸ διὰ τῶν καθολικῶν λόγων καὶ διὰ μεθόδου ἐπάγον ἐπὶ τὴν τῶν κατὰ μέρος γνῶσιν. (τούτου δὲ αὖ μέρη, τὸ μὲν, σημειωτικὸν, τὸ δὲ, αἰτιολογικόν) πρακτικὸν δὲ, τὸ διὰ τῆς ἐνεργείας αὐτῆς βαδίζον· (τούτου δὲ μέρη, τὸ μὲν, διαιτητικὸν, τὸ δὲ, χειρουργικὸν, τὸ δὲ, φαρμακευτικόν) πῶς οὖν ἑκάστῳ τούτων ὅμηρος ἐπιβέβληκεν; ὅτι μὲν γὰρ θεωρητικόν τι εἶναι ἐπίσταται, ἐν τούτῳ αἰνίσσεται, Τοῖα διὸς θυγάτηρ ἔχε φάρμακα μητιόεντα. μητιόεντα γὰρ λέγει, δηλονότι κατὰ τέχνην θεωρητικὴν ἐσκευασμένα.

Signorum autem observationem per Achillem palam facit. Quum enim Chironis discipulus esset, primus morbi (qui Græcos invaserat) causam deprehendit. Norat enim communes ægrotationes ab Apolline (qui idem esse cum sole videtur) ortum habere. Is namque anni tempora inducit, quæ si intemperata fuerint, morborum causas præ-

Τὸ δὲ σημειωτικὸν ἄντικρυς ἱστορεῖ διὰ τοῦ ἀχιλλέως. μαθητὴς γὰρ ὢν χείρωνος, πρῶτος τὴν αἰτίαν τῆς κατασχούσης τοὺς ἕλληνας νόσου κατενόησε· συνιδὼν ὅτι τὰ ἐπιδήμια νοσήματα ἐκ τοῦ ἀπόλλωνός ἐστιν, ὅς γε δοκεῖ εἶναι ὁ αὐτὸς τῷ ἡλίῳ. οὗτος γὰρ τὰς ὥρας τοῦ ἔτους ἐπάγει. αἵπερ ὅταν ὦσι δυσκράτως διακείμεναι, νοσημάτων αἴτιαι καθίσταν-

θίσανται. καὶ γὰρ τὸ ὅλον, τήν τε σωτηρίαν, καὶ τὸν ὄλεθρον, τῶν μὲν ἀνδρῶν, τῷ ἀπόλλωνι, τῶν δὲ γυναικῶν, τῇ ἀρτέμιδι (τουτέστι τῷ ἡλίῳ καὶ τῇ σελήνῃ) ἀνατίθησι· τοξότας μὲν αὐτοὺς ποιῶν, διὰ τὴν τῶν ἀκτίνων βολήν. οὕτω δὲ διορίζων τὸ ἄῤῥεν καὶ τὸ θῆλυ, ἐπεὶ καὶ θερμότερον φύσει τὸ ἄῤῥεν γένος. διὰ ταῦτα γοῦν φησι, τὸν μὲν τηλέμαχον τηλικοῦτον εἶναι, ἀπόλλωνός γε ἕκητι· τὰς δὲ τυνδάρεω κούρας ὑπὸ ἀρτέμιδος ηὐξῆσθαι. τοὺς δὲ θανάτους αὐτοῖς ἀνατίθησιν, ἔν τε ἄλλοις πολλοῖς, καὶ ἐν οἷς διορίζει, Τοὺς μὲν ἀπόλλων πέφνεν ἀπ' ἀργυρέοιο βιοῖο, Χωόμενος νιόβῃ, τὰς δ' ἄρτεμις ἰοχέαιρα, ὅπου δὲ καὶ τὴν τοῦ κυνὸς ἐπιτολὴν διηγεῖται, σημεῖον καὶ αἴτιον τοῦτο ἐκκαύσεως καὶ νόσων. Λαμπρότατος μὲν ὅγ' ἐςὶ, κακὸν δέ τε σῆμα τέτυκται, Καί τε φέρει πολλὸν πυρετὸν δειλοῖσι βροτοῖσιν.

Αἰτιολογεῖ δὲ ἐν οἷς λέγει περὶ τῶν θεῶν. Οὐ γὰρ σῖτον ἔδουσ', οὐ πίνουσ' αἴθοπα οἶνον. Τοὔνεκ' ἀναίμονές εἰσι, καὶ ἀθάνατοι καλέονται. ἡ γὰρ τροφὴ, ἤτε ξηρὰ καὶ ὑγρὰ, αἵματός ἐςι γεννητική. τοῦτο δὲ τρέφει μὲν τὸ σῶμα, πλεονάσαν δὲ ἢ διαφθαρὲν, νόσων αἴτιον γίνεται.

Τὸ δὲ πρακτικὸν μέρος τῆς ἰατρικῆς οὕτως ἀκριβοῖ, ἐν ᾧ ἐςι

bent. Nam in universum, virorum salutem & exitium, Apollini; mulierum, Dianæ, hoc est, Soli & Lunæ, acceptum ferunt. Quos jaculatores quidem ob radiorum jactum fingit. In marem vero & fœminam ideo secat, quod masculinum genus naturâ calidius sit. Quapropter & Telemachum Apollinis ductu in tantum virum evasisse inquit, Tyndari autem filias Dianæ beneficio adolevisse. Præterea & mortes istis attribuit, idque cum in aliis multis, tum in quibus secernit, Arcitenens jaculis hos Phœbus Apollo necavit, Dum Niobæ succenset, & has pharetrata Diana. Adhæc ubi canis exortum recenset, signum, & causam ipsam æstus ac morborum, Splendidus est certè, sed pessima quæque minatur, Ac generat febres miseris mortalibus idem.

Morborum autem causas reddit, in quibus de diis ait, Nec comedunt fruges, nec vina nigrantia potant, Sanguine ob idque carent, immortalesque vocantur. Cibus namque sive humidus, sive siccus, sanguinem generat, atque is corpus nutrit. Nimius autem, vel corruptus, morborum causa est.

Practicam autem medicinæ partem (sub qua & victus ra-

καὶ

tio continetur) accuratè tenet. Siquidem diuturnos, & acutos morbos primus novit, ut quando dicit, Quæ, rogo te, domuit tam lenta morte, sororum, Fila trahunt hominis quæ, num valetudo diurna, Numve Diana potens jaculis confecit acutis?

καὶ διαιτητικόν. πρῶτον μὲν γὰρ οἶδε τὰ χρόνια τῶν νοσημάτων, καὶ τὰ ὀξέα, ὡς ὅταν λέγῃ, Τίς νύ σε κὴρ ἐδάμασσε τανηλεγέος θανάτοιο; Ἢ δολιχὴ νοῦσος, ἢ ἄρτεμις ἰοχέαιρα Οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιχομένη κατέπεφνεν;

Constat autem eum quoque frugalem diætam salubrem existimare. Finxit namque Heroës assis vesci carnibus, ad tollendum circa edulia curiositatem. Porrò quum venter assidua saturatione opus habeat (quando prioribus cibis concoctis, id quod corpori affine est, in cor ac venas digesserit, ac excrementa per secessum ejecerit) hujusmodi inquit, Sed cœnare prius quanquam sinitote, dolentem, Non etenim pejus quicquam ventre imperioso, Qui meminisse sui jubet, imperat atque subinde. Et rursus, Mandere me jubet hic, nec non potare frequenter, Ex animo tollit mala cuncta, replereque mandat.

Φανερὸς δέ ἐςι καὶ τὴν λιτὴν δίαιταν ὑγιεινὴν ὑπολαμβάνων· πεποίηκε γὰρ τοὺς ἥρωας ὀπτοῖς κρέασι χρωμένους, περιελὼν τὴν περὶ τὰ βρώματα περιεργίαν. καὶ ἐπεὶ ἡ γαςὴρ ἀεὶ δεῖται πληρώσεως, ὅταν τὰ πρότερα σιτία καταπεφθέντα, τὸ μὲν οἰκεῖον τῷ σώματι, εἰς καρδίαν, καὶ τὰς φλέβας ἀναπέμψῃ, τὸ δὲ περισσὸν ἐκβάλῃ, τοιαῦτά φησιν, Ἀλλ' ἐμὲ μὲν δορπῆσαι ἐάσσατε κηδόμενόν περ. Οὐ γάρ τι ςυγερῇ ἐπὶ γαςέρι κύντερον ἄλλο Ἔπλετο, ἥτ' ἐκέλευσεν ἕο μνήσασθαι ἀνάγκῃ. καὶ πάλιν, — ἡ δὲ μάλ' αἰεὶ Ἔσθέμεναι κέλεται καὶ πινέμεν. ἐκ δέ με πάντων Λανθάνει ὅσσ' ἔπαθον, καὶ ἐνιπλήσασθαι ἀνώγει.

Novit præterea & vini in utendo discrimina, quod immodicè quidem sumptum noceat, modicè verò, prosit. Illud quidem ad hunc modum, Vinum mellifluum, quod multos lædit ineptos, Si quis potet id immodicè, ac se ingurgitet isto. Hoc autem sic, Corpora fessa juvat, reficitque

Οἶδε δὲ καὶ οἴνου χρήσεως διαφοράς. ὅτι ὁ μὲν πολὺς ποθεὶς, βλαβερός· ὁ δὲ μέτριος, ὠφέλιμος. τὸ μὲν οὕτως, Οἶνός σε τρώει μελιηδὴς, ὅς τε καὶ ἄλλους Βλάπτει, ὃς ἄν μιν χανδὸν ἕλῃ, μηδ' αἴσιμα πίνῃ. τὸ δὲ, ἐκείνως, Ἀνδρὶ δὲ κεκμηῶτι μένος μέγα οἶνος ἀέξει· καὶ ὅτι δυνάμεως

ποιητικός. Ὃς δέ κ᾽ ἀνὴρ οἴνοιο κορεσσάμενος, καὶ ἐδωδῆς, Ἄνδράσι δυσμενέεσσι πανημέριος πολεμίζῃ, Θαρσαλέον νύ τοι ἦτορ ἐνὶ φρεσὶν, οὐδέ τι γυῖα Πρὶν κάμνει, πρὶν πάντας ἐρωῆσαι πολέμοιο. καὶ τὸν μὲν ἡδὺν, εἰς τὰς φιλοφροσύνας παραλαμβάνει, Ὣς φάτο, ποντόνοος δὲ μελίφρονα οἶνον ἐκίρνα. τὸν δὲ σφοδρὸν, καὶ καρωτικὸν, τῷ κύκλωπι ὁ ὀδυσσεὺς τίθησι· τὸν δὲ ςύφοντα, πρὸς ἴασιν. οὗτος γάρ ἐςιν ὁ πράμνειος, ὃν τῷ μαχάονι τετρωμένῳ δίδωσιν.

suavis Iacchus. Et quod vires corroboret. Sed quicunque satur fuerit vinoque ciboque, Perdius esse potest pugnando contra inimicos, Pectore confidens ut sit, nec membra labascant, Antea quàm cunctos in pugna vicerit hostes. Et dulce quidem ad hilaritatem conciliandam facere putat, Dixit Pontonous sed dulcia fundere vina. Acre autem, & capiti nocivum Ulysses Cyclopi apponit. Adstringens vero medelæ adhibet. id enim Pramnium est, quod Machaon saucio dat.

Ὅπως δὲ καὶ γυμνασίοις χρῆσθαι παραγγέλλει, φανερὸν ἐκ πολλῶν. ἀεὶ γὰρ πονοῦντας ποιεῖ. τοὺς μὲν, ἐν τοῖς προσήκουσιν ἔργοις, τοὺς δὲ, δι᾽ ἐπιτηδευμάτων. ὁπότε καὶ τοὺς μάλιςα τῇ ἡδυπαθείᾳ κεχρημένους φαίακας, καὶ τοὺς ἀσώτους μνηςῆρας, γυμναζομένους εἰσάγει. καὶ πόνους μὲν τοὺς αὐτάρκεις αἰτίους ὑγιείας οὕτως νομίζει· τῶν δὲ καταβαρούντων τὸ σῶμα καμάτων, ἴαμα τὸν ὕπνον εἶναι. φησὶ γὰρ τῷ ὀδυσσεῖ κεκμηκότι ἀπὸ τῆς θαλάσσης ὕπνον ἐπελθεῖν, — ἵνα μιν παύσειε τάχιςα Δυσπραγέος καμάτοιο. ἡ γὰρ φύσις ἀπαιτεῖ τὸ κεκμηκὸς σῶμα ἀναπαύεσθαι. καὶ ἐν ᾧ ὀλίγον τὸ θερμὸν ὑπάρχει, τοῦτο ἐπεὶ οὐ δύναται πάντῃ ἐξικνεῖσθαι, ἐν τῷ βάθει μένειν. πῶς δὲ ἀναπαύ-

Quod autem gymnasticæ operam dare præcipiat, ex multis constat. Semper enim labori intentos fingit, idque partim pro cujusque officio, partim exercitii causa. Quippe qui Phæacas voluptati operam dantes, & procos quantumvis luxu diffluentes, tamen ipsos se exercere introducat. Atque ita labores ad sanitatem conservandam sufficere putat. Somnum autem corpori defatigato mederi. Ulyssi namque ex marinis laboribus fesso, somnum obrepsisse inquit, Allevet utque statim hunc ingente labore gravatum. Natura namque expetit, ut corpus labore defectum, requiescat. Et in quo parum caloris est, hunc (quia non potest undiquaque penetrare) in imo manere. Quo autem pacto corpus re-

quiescit? quia animæ contentio remittitur, & membra solvuntur. Id quod perspicuè dixit, Decumbens placitum carpebat membra soporem. Porrò quemadmodum immoderatus usus in aliis omnibus nocivus est, sic & de immoderato somno Homerus sentit, dum aliquando ait, Cesset & multus somnus: nonnunquam vero, Cesset & pernox vigiliarum custodia.

Novit præterea & aëris temperiem ad sanitatem conferre, in quibus ait, Elysium in campum mittéris, & ultima terræ, Auspicio divûm, retinet loca quæ Rhadamanthus, Et qua parte homini solet esse facillima vita. Nulla inibi nec nix, nec grandis hiems, pluviæque Non ullæ, Oceanus mittit sed leniter auras Spirantes Zephyri, queis felices recreentur. In quibus hæc duo potissimum rectè pernovisse videtur, primum quod venti ex humore nascantur, deinde, quod quum calor animanti insitus sit, refrigerio opus habeat. Præterea & passionum medelas novit. In Sarpedone namque fingit, exanimatis refrigerationem conducere. Respiravit, ubi flatus Boreæ recreabat Exanimem, aspirans animo, qui liquerat illum. Calorem autem frigoris remedium esse, in Ulysse tempestatibus acto, demonstrat, dum eum arbustis & materiâ

ται τὸ σῶμα; ὅτι ἡ σύστασις τῆς ψυχῆς ἀνίεται, καὶ τὰ μέλη τοῦ σώματος λύεται, καὶ τοῦτο ἐναργῶς εἶπεν, Εὗδε δ' ἀνακλινθεῖσα, λῦθεν δέ οἱ ἅψεα πάντα. τὸ δὲ ἐν τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἄμετρον, οὐκ ὂν ὠφέλιμον, καὶ ἐπὶ τοῦ ὕπνου ἀποφαίνεται, ποτὲ μὲν εἰπὼν, — ἀνίη καὶ πολὺς ὕπνος. ποτὲ δὲ, — ἀνίη καὶ τὸ φυλάσσειν Πάννυχον ἐγρήσσοντα.

Ἐπίσταται δὲ καὶ ἀέρων εὐκρασίαν ὑγιείας οὖσαν παρασκευαστικὴν, ἐν οἷς φησιν, Ἀλλά σ' ἐς ἠλύσιον πεδίον, καὶ πείρατα γαίης, Ἀθάνατοι πέμψουσιν (ὅθι ξανθὸς ῥαδάμανθυς· Τῇ περ ῥηΐστη βιοτὴ πέλει ἀνθρώποισιν· Οὐ νιφετὸς, οὔτ' ἂρ χειμὼν πολὺς, οὔτέ ποτ' ὄμβρος. Ἀλλ' αἰεὶ ζεφύροιο λιγὺ πνείοντας ἀήτας Ὠκεανὸς ἀνίησιν, ἀναψύχειν ἀνθρώπους) ἐν οἷς δύο ταῦτα μάλιστα ὀρθῶς διεγνωκὼς φαίνεται, ὅτι τε ἡ ἀρχὴ τῶν ἀνέμων ἀπὸ τῶν ὑγρῶν γίνεται, καὶ ὅτι τὸ ἔμφυτον τοῦ ζώου θερμὸν δεῖται ἀναψύξεως. καὶ ἰάματα δὲ παθημάτων οἶδε· λειποθυμίας μὲν, ἀνάψυξιν, (ὅπερ καὶ ἐπὶ τοῦ σαρπηδόνος ποιεῖ, Αὖθις δ' ἀμπνύνθη· περὶ δὲ πνοιὴ Βορέαο, Ζώγρει ἐπιπνείουσα κακῶς κεκαφηότα θυμόν) ψύξεως δὲ, θέρμην, ὡς ἐπὶ τοῦ ὀδυσσέως κεχειμασμένου, ὃς ἐν τῷ θάμνῳ κρύπτεται, ἔνθα καὶ ἀνέμων καὶ

ὄμβρων

ὄμβρων ἦν ἡ σκέπη. καὶ τῇ παρούσῃ ὕλῃ καλύπτεται. καὶ ὅπου δὲ λουτρὰ, καὶ χρίσματα, ὡς ἐπὶ τοῦ διομήδους, καὶ τοῦ ὀδυσσέως, ἐκ τῆς νυκτεγερσίας ἀνακομισθέντων. καὶ γὰρ οἵαν ὠφέλειαν ἔχει τὰ λουτρὰ, διὰ τούτων μάλιστα δηλοῖ, Θυμῆρες κεράσασα κατὰ κρατός τε καὶ ὤμων. φανερὸν οὖν ὅτι ἐντεῦθεν ἔχοντα τὴν ἀρχὴν τὰ νεῦρα, εἰκότως ἀπ' αὐτῶν καὶ τὴν ἴασιν τοῦ κόπου λαμβάνει· αὕτη δέ ἐστιν ἡ διὰ τοῦ θερμανθῆναι, καὶ ὑγρανθῆναι· ξηραίνουσι γὰρ οἱ κόποι.

Λοιπόν ἐστι σκοπεῖν ὅπως καὶ τὰ τῆς χειρουργίας κατενόησε. τὸν μὲν δὴ μενέλαον ὁ μαχάων ἰᾶται, πρῶτον ἐκκομισάμενος τὸ βέλος, ἔπειτα σκεψάμενος τὸ ἕλκος, καὶ ἐκπιέσας τὸ αἷμα, καὶ ξηρὰ φάρμακα ἐπιπάσας. καὶ τοῦτο πρόδηλον, ὅτι τεχνικῶς αὐτῷ πράσσεται. τὸν δὲ εὐρύπυλον κατὰ τοῦ μηροῦ τετρωμένον, πάτροκλος πρῶτα μὲν τῷ εὐπορηθέντι μαχαιρίῳ διαχειρίζει, ἔπειτα ἀπονίψας ὕδατι λιαρῷ, ὡς ἀνωδυνώτερον γένοιτο, ῥίζαν ἐπιβάλλει. πολλαὶ γὰρ πανταχῆ πρὸς ἴασιν ἑλκῶν πεφύκασιν. ἔγνω δὲ καὶ τοῦτο, ὡς τὰ πικρὰ φάρμακα πρὸς τὸ ξηραίνειν ἐστὶν ἐπιτήδεια· ξηραίνεσθαι δὲ χρήζει τὰ ἕλκη. καὶ οὐκ εὐθέως ἰασάμενος ὁ πάτροκλος ἀπῆλθεν· ἀλλ' Ἧστό τε, καὶ τὸν ἔτερπε λόγοις.

isthìc obviâ ita contectum scribit, ut à ventorum & pluviarum vi protegeretur. Alicubi verò lavacra, & unguenta: ut in Diomede, & Ulysse, qui per ea à defatigatione, quam ex nocturnis vigiliis contraxerant, curati sunt. Etenim qualem commoditatem lavacra habeant, in his potissimum declarat, Grata lavacra caput, humerosque lavando, refudit. Constat igitur quum nervi hinc originem habeant, quod & laboris medelam ab illis sumi consentaneum sit. Ea autem calefaciendo & siccando fit. Labores enim arefaciunt.

Reliquum est ut consideremus, quo pacto & chirurgicam partem tenuerit. Menelao quidem Machaon ita medetur, ut primo jaculum eximat, deinde ulcus inspiciat, sanguinem exprimat, ac sicca medicamenta inspergat. Idque artificiosè ab eo fieri, perquam manifestum est. Eurypylum verò Patroclus primum cultello penetrabili pertractat, deinde aqua calida eluit, ac ut dolor mitigaretur, radicem adhibet. Multæ namque passim ad ulcerum medelam proveniunt. Novit præterea quod medicamenta amara ad siccandum idonea sint, & quod ulcera siccatione opus habeant. Quin & Patroclus eum sanaturus non statim abiit, sed assidebat, ac sermonibus

ἔδει

oblectabat. Dolenti namque consolatione erat opus. Machaonem verò in humero non magna, nec letali plaga vulneratum, negligentiore diæta uti meritò fingit; ac fortasse illius in hac arte peritiam ostendit. Qui enim alios quosque convenienti diæta curabat, seipsum sanare poterat.

ἔδει γὰρ τῷ ὀδυνωμένῳ παραμυθίας. τὸν δὲ μαχάονα τρωθέντα οὐ μεγάλην, οὐδὲ καίριον πληγὴν ἐπὶ τοῦ ὤμου, εἰκότως ἀφυλακτοτέρᾳ διαίτῃ ποιεῖ χρώμενον· ἴσως καὶ τὴν τέχνην αὐτοῦ δείκνυσιν. ὁ γὰρ τὰ ἄλλα ὡς ἔτυχε διαιτώμενος, ἑαυτὸν ἰᾶσθαι ἐδύνατο.

Illud verò etiam apud eum animadvertendum est, quod non ignoret, medicorum pharmacorum quædam emplastrata & inspersiva esse, ut quando ait, Lenia sanè pharmaca inspergebat; quædam vero poculenta, ubi Helena pharmacum crateri immiscet, Nepenthes adimens iram, mala cunctaque tollens. Ad eundem modum, & venenatorum pharmacorum alia illinitiva esse novit, ut in istis, Pharmacon interimens homines sectatur ut illo Inficiat jaculum æratum. Alia verò poculenta, ut in illis, Crateri injiciens, ut cunctos perdere possit. Tantum de re medica Homeri.

Κἀκεῖνο δὲ ἐςι κατανοῆσαι παρ' αὐτῷ, ὅτι οὐκ ἀγνοεῖ τῶν ἰατρικῶν φαρμάκων, τὰ μὲν ἐπίπλαςα, καὶ ἐπίπαςα, ὡς ὅταν εἴπῃ, —ἐπ' ἄρ ἤπια φάρμακα πάσσε. τὰ δὲ ποτὰ, ὅπου ἡ ἑλένη τῷ κρατῆρι μίσγει φάρμακον νηπενθὲς, ἄχολόν τε, κακῶν ἐπίληθες ἁπάντων. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον, καὶ τῶν δηλητηρίων φαρμάκων τὰ μὲν ἐπίχριςα οἶδεν, ὡς ἐν τούτοις, Φάρμακον ἀνδροφόνον διζήμενος, ὄφρα οἱ εἴη ἰοὺς χρίεσθαι χαλκήρεας. τὰ δὲ ποτὰ, ἐν ἐκείνοις, Ἐν δὲ βάλῃ κρητῆρι, καὶ ἡμέας πάντας ὀλέσσῃ. ταῦτα μὲν καὶ περὶ τῶν παρ' ὁμήρῳ ἰατρικῶν.

Porrò quemadmodum medicina hominibus conducit, sic & divinatio. Cujus unam quidem partem Stoici artificialem esse dicunt (ut est extorum inspectio, augurium, oraculum, sortes, & signa, quæ in universum artificialia ab illis appellantur,) alteram vero inartificialem, & quæ non docetur,

ὨΦΕΛΟΥ͂ΝΤΑΙ δὲ οἱ ἄνθρωποι, ὥσπερ ἀπὸ τῆς ἰατρικῆς, οὕτως ἔςιν ὅτε καὶ ἀπὸ τῆς μαντικῆς. ταύτης οὖν τὸ μὲν, τεχνικόν φασιν εἶναι οἱ ςωϊκοί· (οἷον, ἱεροσκοπίαν καὶ οἰωνοὺς, καὶ τὸ περὶ φήμας, καὶ κληδόνας; καὶ σύμβολα, ἅπερ συλλήβδην τεχνικὰ προσηγόρευσαν) τὸ δὲ,

ἄτεχνον

ἄτεχνον καὶ ἀδίδακτον, τουτέστιν ἐνύπνια καὶ ἐνθουσιασμούς. οὐδὲ ταῦτα οὖν ὅμηρος ἠγνόησεν· ἀλλ' οἶδε μὲν μάντεις καὶ ἱερεῖς καὶ ὀνειροπόλους, ἔτι δὲ καὶ οἰωνιστὰς, καί τινα ἐν ἰθάκῃ σοφὸν, Ὄρνιθάς τε γνῶναι, καὶ ἐναίσιμα μυθήσασθαι. καὶ ὀδυσσεὺς φησὶν εὐχόμενος, Φήμην τίς μοι φάσθω ἐγειρομένων ἀνθρώπων Ἔνδοθεν, ἔκτοσθεν δὲ διὸς τέρας ἄλλο φανήτω. καὶ πταρμὸς δὲ παρ' αὐτῷ σύμβολον ἀγαθὸν γίνεται. τοῖς δὲ μνηστῆρσιν ἐφίσταται ἔνθεος μάντις, ἔκ τινος ἐπιπνοίας σημαίνων τὰ μέλλοντα. ἐπεὶ δὲ καὶ ὁ ἕλενος αὐτήκοος φησὶ θείας φωνῆς γεγονέναι, (Ὣς γὰρ ἐγὼν ὄπ' ἄκουσα θεῶν αἰειγενετάων) παρέχει πιστεύειν ὅτι καὶ σωκράτης ἀπὸ τῆς τοῦ δαιμονίου φωνῆς ἐμαντεύετο.

ut ſunt ſomnia & vaticinationes. Neque iſthæc Homerus ignoravit, imò verò vates, ſacerdotes, & ſomniorum interpretes novit. Præterea & augures, & quendam in Ithaca ſapientem. Augurium norit, necnon qui commoda dicat. Et Ulyſſes votum faciens ait, Numinis inſtinctu oraclum referat mihi quiſquam, Aut Jovis oſtentum videam, doceatque tremendo. Sternutatio quoque apud eum boni ominis eſt. Procis autem vates divinus aſſiſtit, qui numinis afflatu futura ſignificat. Quandoquidem verò Helenus ſe divinæ vocis auditorem fuiſſe prædicit, (Auribus hiſce meis vocem hauſi namque deorum) Credendi occaſionem præbet, quod & Socrates ab illius dæmonii voce reſponſum peteret.

Τίς ἔτι καταλείπεται λογικὴ τέχνη, ἢ ἐπιστήμη; ἀλλὰ μὴν καὶ ἡ τραγῳδία τὴν ἀρχὴν ἔλαβεν ἐξ ὁμήρου, εἰς ὄγκον πραγμάτων καὶ λόγων ἐπαρθεῖσα. ἔστι γὰρ παρ' αὐτῷ πᾶν εἶδος τραγῳδίας, ἔργα μεγάλα καὶ παράδοξα, καὶ θεῶν ἐπιφάνειαι, καὶ λόγοι φρονήματος μεστοὶ, καὶ ἠθῶν παντοίων μιμητικοί. συνελόντι δὲ εἰπεῖν, ὅτι οὐδὲν ἄλλο, ἀλλ' ἢ δράματα, αὐτοῦ ἐστι τὰ ποιήματα, σεμνὰ μὲν καὶ ἐπηρμένα τῇ λέξει, καὶ τῇ διανοίᾳ,

Quæ præterea rationalis ars, aut ſcientia reliqua ſit? Imò verò & Tragœdia (quæ & rerum, & verborum magnificentia gaudet) ab Homero originem ſumpſit. Omnes namque Tragœdiæ ſpecies apud eum ſunt, facta magnifica & admiranda, deorum apparitiones, orationes faſtu turgidæ, ac omnigenorum morum imitatrices. Et ut ſummatim dicam, poëmata ejus nihil aliud ſunt, quàm actus graves & ſublimes, ſive dictionem, ſive

καὶ

res ac ſententias ſpectes. Nec impiorum facinorum demonſtrationes (ut ſunt nuptiæ illegitimæ, liberorum aut parentum cædes, aut alia portenta, quæ à recentiori Tragœdia finguntur) continent. Imò verò quum ejuſmodi quippiam commeminit, delictum magis contegere, quam convitiis inceſſere conatur. Ut in Clitæmneſtra fecit. Ait namque, eam bona mente præditam eatenus fuiſſe, quatenus philoſophum, hoc eſt, præceptorem quendam ab Agamemnone conſtitutum ſecum habebat, qui ei optima quæque præcipiebat. Iſto autem è medio ſublato, tum demum ab Ægiſtho ad peccandum illectam eſſe. Adhæc quod Oreſtes patrem jure ultus ſit, Ægiſtho necato, quum interim matris interemptionem obticuerit. Hæc atque alia iſtiuſmodi multa apud poëtam, ſcribentem Tragœdiam gravem & humanam, videre licet.

Nihilominus autem & Comœdia indidem alicundè occaſionem cœpit. Deprehendit namque in eo (quamvis gravia & ſublimia narret) quod introductiones quædam ſint, riſum moventes. Eam ob cauſam Vulcanus quidem in Iliade claudicans, & diis vina infundens introducitur. Excitat immenſum riſum cœleſtibus ille. Therſites autem corpore turpiſſimus, & animo ſceleſtiſſimus, ob tumultum, male-

καὶ τοῖς πράγμασιν, οὐκ ἔχοντα δὲ ἀνοσίων ἔργων ἐπιδείξεις, γάμους ἀθεμίτους, ἢ παίδων, ἢ γονέων σφαγὰς, ἢ ὅσα ἄλλα ἡ νεωτέρα τραγῳδία τερατεύεται. ἀλλὰ καὶ ὅταν τοιούτου τινὸς ἐπιμνησθῇ, ἐπικρύπτειν μᾶλλον ἢ ὀνειδίζειν πειρᾶται τὸ ἁμάρτημα. ὡς ἐπὶ τῆς κλυταιμνήστρας πεποίηκε. φησὶ γὰρ ὅτι φρεσὶ κέχρητ᾽ ἀγαθῇσι τὸ πρότερον, ἕως παρόντα εἶχε τὸν ἀοιδὸν, τουτέστι διδάσκαλόν τινα, ὑπὸ τοῦ ἀγαμέμνονος ἐπισταθέντα, ὅπως αὐτῇ τὰ ἄριστα παραινῇ. τοῦτον δὲ ἐκποδὼν ὁ αἴγισθος θέμενος, παρέπεισεν αὐτὴν ἐξαμαρτάνειν. καὶ ὅτι ὁ ὀρέστης δικαίως ἐτιμωρήσατο τῷ πατρὶ, τὸν αἴγισθον ἀποκτείνας, τὴν δὲ τῆς μητρὸς ἀναίρεσιν ἀπεσίγησε. καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα ἰδεῖν ἐστι παρὰ τῷ ποιητῇ, τραγῳδίαν σεμνὴν καὶ οὐκ ἀπάνθρωπον γράφοντι.

Οὐδὲν δὲ ἔλασσον καὶ ἡ κωμῳδία ἐνθένδε ποθὲν ἔλαβε τὴν ἀφορμήν. εὗρε γὰρ ὅτι καὶ παρὰ τῷ τὰ σεμνότατα καὶ ὑψηλότατα διηγουμένῳ, ἐπεισόδιά τινα ἐστὶ γέλωτα κινοῦντα. διὸ ἐν τῇ ἰλιάδι ὁ μὲν ἥφαιστος χωλεύων, εἰσάγεται οἰνοχοῶν τοῖς θεοῖς, Ἄσβεστος δ᾽ ἄρ᾽ ἐνῶρτο γέλως μακάρεσσι θεοῖσιν. ὁ δὲ θερσίτης, τῷ τε σώματι αἴσχιστος, καὶ τὴν ψυχὴν κάκιστος, ἐκ τοῦ θορυβεῖν,

καὶ

καὶ κακολογεῖν, καὶ αὐχεῖν. ἐφ' οἷς τυπτόμενος ὑπὸ τοῦ ὀδυσσέως, πάντας γελᾷν παρεσκεύασεν, Οἱ δὲ καὶ ἀχνύμενοί περ, ἐπ' αὐτῷ ἡδὺ γέλασσαν. ἐν δὲ τῇ ὀδυσσείᾳ ὁ παρὰ τοῖς ἡδυπαθοῦσι φαίαξι δημοδόκος ᾄδει τὴν ἄρεος καὶ ἀφροδίτης μοιχείαν, καὶ ὅπως ἐμπεσόντες εἰς τὰ τοῦ ἡφαίστου δεσμὰ, καταφωροί τε ἐγένοντο, καὶ γέλωτα παρέσχον τοῖς ἄλλοις θεοῖς, οἳ καὶ ἔσκωψαν χαριέντως πρὸς ἀλλήλους. καὶ παρὰ τοῖς ἀσώτοις μνηστῆρσιν εἰσάγεται ὁ πτωχὸς ἶρος, τῷ γενναιοτάτῳ ὀδυσσεῖ ἐρίζων εἰς πάλην, καὶ ἐν τῷ ἔργῳ φαινόμενος καταγέλαστος. καθόλου γὰρ οἰκεῖόν ἐστι τῇ τοῦ ἀνθρώπου φύσει, μὴ μόνον ἐπιτείνεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἀνίεσθαι, ἵνα καὶ διαρκῇ πρὸς τοὺς ἐν τῷ ζῆν πόνους. τοιαύτη μὲν καὶ ἡ θυμηδία παρὰ τῷ ποιητῇ εὑρίσκεται. εἰ δὲ οἱ μετ' αὐτὸν εἰσαγαγόντες τὴν κωμῳδίαν, λόγοις αἰσχροῖς καὶ ἀποκεκαλυμμένοις εἰς παρασκευὴν γέλωτος ἐχρήσαντο, οὐκ ἄν εἴποιεν ἄμεινόν τι εὑρηκέναι. καὶ γὰρ τῶν ἐρωτικῶν διαθέσεων, καὶ λόγων, ὅμηρος μὲν ἐγκρατῶς ἐπεμνήσθη· (ὥς περ ὁ ζεύς φησιν, Οὐ γάρ πώποτέ μ' ὧδε ἔρως φρένας ἀμφεκάλυψε, καὶ τὰ ἑξῆς. καὶ ἐπὶ τε καὶ εὐκνήμιδας ἀχαιοὺς νον ἄλγεα πάσχειν, καὶ ὅσα τῆς ἑλένης, Οὐ νέμεσις τρῶας Τοιῇδ' ἀμφὶ γυναικὶ πολὺν χρόἄλλα τοιαῦτα) οἱ δ' ἄλλοι ποιηταὶ

dicentiam, & insolentiam, ab Ulysse pulsatus, omnibus ridendi materiam præbuit, Tristantes quanquam, riserunt suaviter omnes. In Odyssea verò Demodocus apud Phæacenses, voluptati operam dantes, Martis Venerisque adulterium canit, & quomodo Vulcani vinculis constricti, in ipsoque facto deprehensi, reliquis diis risum moverint, ita ut jucundis inter se salibus luserint. Quin & apud Procos luxu diffluentes Irus mendicus cum generosissimo Ulysse lucta decertans, & in ipso facto ridiculus apparens, introducitur. In universum namque hominis naturæ familiare est, ut non solum intendatur, sed etiam remittatur, uti ad labores in vita sustinendos par sit. Ejusmodi quidem animi oblectatio apud Poëtam invenitur. Porrò quum hi, qui post ipsum Comœdiam invexerunt, verbis turpibus & apertis, ad risum ciendum usi sint, nemo illos melius quiddam invenisse dixerit. Homerus enim amatoriarum affectionum, & orationum modestè commeminit, ut quando Jupiter ait, Nunquam animum cœpit Veneris mihi filius imum. & cætera. Et de Helena, Non fas est Phrygios, æratos atque Pelasgos, Pro tali muliere diu decernere ferro. Et his similia. Alii verò

poëtæ, homines hoc affectu incontinentius ac immodestius capi finxerunt. Atque hæc quidem hactenus.

Habent autem & epigrammata jucundam orationis speciem, quæ in statuis, ac deinde in monumentis invenitur, succinctè eum denotans, qui alterutro istorum honoratus fuerat. Atqui & istud Homeri est, ubi ait, Continet hocce sepulchrum hominem, quem strenuè agentem Magnanimus quondam occidit Priameius Hector. Et rursus, Hectoris est conjunx, equites qui fortiter inter Trojugenas gessit, tutantes Ilion altum.

Cæterum si quis dicat Homerum picturæ magistrum, nequaquam erraverit. Quum enim quispiam è sapientibus dixerit, poëticam esse loquentem picturam, & picturam esse tacens poëma, quis primus, aut quis plus quàm Homerus, deos, homines, loca, & varia gesta, sensuum imaginatione, aut verborum lenocinio ornavit? Effinxit autem & per dicendi materiam animantia omnifaria, & validissima quæque, leones, sues, pardos. Quorum causam, & dispositionem describens, ac humanis rebus comparans, utrasque proprietates ostendit. Ausus est autem & diis hominum formas tribuere. Porrò Vulcanus

ταὶ ἀκρατῶς καὶ ἀμέτρως ἁλισκομένους τῷ πάθει τοὺς ἀνθρώπους ἐποίησαν. καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τοσοῦτον.

Ἔστι δέ τι χάριεν εἶδος λόγων, καὶ τὸ τῶν ἐπιγραμμάτων, ὅπερ εὑρέθη ἐπὶ τῶν ἀγαλμάτων, καὶ αὖ πάλιν ἐπὶ τῶν μνημάτων, σημαῖνον συντόμως τὸν τούτων τινὶ τετιμημένον. ἀλλὰ καὶ τοῦτο ὁμήρου, ὅπου φησὶν, Ἀνδρὸς μὲν τόδε σῆμα πάλαι κατατεθνειῶτος, ὅν ποτ' ἀριστεύοντα κατέκτανε φαίδιμος ἕκτωρ. καὶ πάλιν, Ἕκτορος ἥδε γυνὴ, ὃς ἀριστεύεσκε μάχεσθαι Τρώων ἱπποδάμων, ὅτε Ἴλιον ἀμφεμάχοντο.

ΕΙ ΔΕ καὶ ζωγραφίας διδάσκαλον ὅμηρον φαίη τις, οὐκ ἂν ἁμαρτάνοι. καὶ γὰρ εἶπέ τις τῶν σοφῶν, ὅτι ἐστὶν ἡ ποιητικὴ, ζωγραφία λαλοῦσα· ἡ δὲ ζωγραφία, ποιητικὴ σιωπῶσα. τίς οὖν πρῶτος, ἢ τίς μᾶλλον ὁμήρου τῇ φαντασίᾳ τῶν νοημάτων, ἢ τῇ εὐφωνίᾳ τῶν ἐπῶν ἐκόσμησε θεοὺς, ἀνθρώπους, τόπους, πράξεις ποικίλας; ἀνέπλασε δὲ τῇ ὕλῃ τῶν λόγων καὶ ζῶα παντοῖα, καὶ μάλιστα τὰ ἀλκιμώτατα, λέοντας, σύας, παρδάλεις; ὧν τὰς ἀφορμὰς καὶ διαθέσεις ὑπογράψας, καὶ ἀνθρωπείοις πράγμασι παραβαλὼν, ἔδειξεν ἑκατέρας τὰς οἰκειότητας. ἐτόλμησε δὲ καὶ θεοῖς μορφὰς ἀνθρώπων εἰκάσαι. ὁ δὲ τὴν ἀσπίδα τῷ ἀ-

χιλλεῖ κατασκευάσας ἥφαιστος, καὶ ἐντορεύσας τῷ χρυσῷ γῆν, οὐρανὸν, θάλασσαν· ἔτι δὲ μέγεθος ἡλίου, καὶ κάλλος σελήνης, καὶ πλῆθος ἄστρων στεφανούντων τὸ πᾶν, καὶ πόλεις, ἐν διαφόροις τρόποις, καὶ τύχαις καθεστώσας, καὶ ζῶα κινούμενα, καὶ φθεγγόμενα, τίνος οὐ φαίνεται τέχνης τοιαύτης δημιουργοῦ τεχνικώτερος;

clypeum Achilli fabrefaciens, ac terram, cœlum, mare auro insculpens. Prætera solis magnitudinem, lunæ venustatem, & siderum (quæ totum cœlum ornant) multitudinem, ac urbes variis moribus ac fortuna utentes, denique animalia, quæ moventur, & loquuntur, quo tandem hujusmodi artis opifice non videtur artificiosior?

Ἴδωμεν δὲ καὶ ἐπὶ ἄλλου ἑνὸς ἐκ πολλῶν παραδείγματος, ὅτι δρωμένοις μᾶλλον ἢ ἀκουομένοις ἔοικε τὰ ποιήματα. ὥσπερ οὖν καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐν οἷς τὴν οὐλὴν τοῦ ὀδυσσέως φράσας, ἐπιφέρει τὰ τῆς εὐρυκλείας, Τὴν γρηῢς χείρεσσι καταπρηνέσσι λαβοῦσα, Γνῶ ῥ' ἐπιμασσαμένη, πόδα δὲ προέηκε φέρεσθαι. Ἂψ δ' ἑτέρωσ' ἐκλίθη· τὸ δ' ἐπὶ χθονὸς ἐξέχυθ' ὕδωρ. Τὴν δ' ἅμα χάρμα καὶ ἄλγος ἕλε φρένα. τὼ δέ οἱ ὄσσε, Δακρυόφιν πλῆσθεν, θαλερὴ δέ οἱ ἔσχετο φωνή. Ἁψαμένη δὲ γενείου, ὀδυσσῆα προσέειπεν, Ἦ μάλ' ὀδυσσεύς ἐσσι, φίλον τέκος. οὐδέ σ' ἔγωγε Πρὶν ἔγνων πρὶν πάντα ἄνακτ' ἐμὸν ἀμφαφάασθαι. Ἦ καὶ πηνελόπειαν ἐσέδρακεν ὀφθαλμοῖσι, Πεφραδέειν ἐθέλουσα, καὶ τὰ ἑξῆς. ἐνταῦθα γὰρ καὶ τῶν ἐν πίνακι γραπτῷ δεδειγμένων τῶν ὑπὸ τὸν ὀφθαλμὸν πεσεῖν δυναμένων, ἐμφαίνεται πλείω τὰ

Videamus autem & in alio uno è multis exemplo, quod poemata iis magis conformia sint, quæ visu, quàm quæ auditu percipiuntur. Qualia sunt hæc, in quibus Ulyssis cicatricem narrans, ea, quæ ab Euryclea fiunt, inducit, Hanc anus arripiens manibus pronisque, fovensque, Agnovit, rejicitque pedem, qui lapsus in undam Cum sonitu, effudit lympham, totumque lebetem. Lætitia atque dolor simul hanc tum cœperat ingens, Et lachrymis maduere genæ, & vox faucibus hæsit. Postea sed mulcens barbam, compellat Ulyssem, Haud dubium, quin sis soboles mea, charus Ulysses, At te non prius agnovi, quàm vulnus herile Attigeram, hæc dicens, aspexit Penelopeam, Significare volens, &c. Isthîc enim etiam eorum, quæ in picta tabula monstrantur, & ob oculos ponuntur, innuit complura esse, quæ non visu, sed sola cogitatione compre-

hendi queant, ut est pedis præ stupore dimissio, æirei lebétis sonitus, aqua effusa, aniculæ cum tristitia, tum gaudium, ejusdem ad Ulyssem verba, denique quæ ad Penelopen respiciens, dicere conata est. Multa præterea & alia graphicè apud poetam demonstrantur, quæ in ipsa lectione spectare licet.

μηδὲ τῇ ὄψει ἔτι καταληπτὰ, ἀλλὰ τῇ νοήσει μόνῃ. ἥτε διὰ τὴν ἔκπληξιν ἄφεσις τοῦ ποδὸς, καὶ ὁ ψόφος τοῦ χαλκοῦ, καὶ τὸ ἐκχεόμενον ὕδωρ, καὶ τῆς γραὸς λύπη τε ἅμα καὶ χαρά. καὶ τὰ ῥηθέντα πρὸς τὸν ὀδυσσέα, καὶ ἃ πρὸς τὴν πηνελόπην ἀποβλέψασα εἰπεῖν ἐμέλλησε. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα γραφικῶς παρὰ τῷ ποιητῇ δείκνυται, ἅπερ ἐν αὐτῇ τῇ ἀναγνώσει θεάσασθαι ἔνεστιν.

Hic tempus est, ut orationem finiam, quam veluti coronam è florido & variegato contextam prato, Musis dedicamus. Nec nobis curæ fuerit, si quis reprehendat, quod quum Homeri poëmata rerum malarum argumentum contineant, ei rationes physicas, civiles, morales, & varias scientias attribuam. Necessum enim poëtæ fuerat, gesta admiranda & perturbationes, & mores diversos ponere. Quandoquidem bona per se, simplicia, ejusdem speciei, ac omnibus obvia sunt. Quæ autem malis intermixta, multas habent mutationes, & omnimodas dispositiones, ex quibus rerum materia conflatur. In qua deterioribus adjectis, meliorum cognitio & electio facilior fit. Et in summa, istiusmodi argumentum, Poëtæ occasionem movendi omnifarios sermones, suppeditavit, idque

Ἐνταῦθα καιρὸς καταπαύειν τὸν λόγον, ὃν ὡσπερεὶ στέφανον ἐκ λειμῶνος πολυανθοῦς, καὶ ποικίλου πλέξαντες, ταῖς μούσαις ἀνατίθεμεν. καὶ οὐκ ἂν φροντίσαιμεν εἴτις ἐπιτιμήσειεν, ὅτι πονηρῶν πραγμάτων ὑπόθεσιν ἐχουσῶν τῶν τοῦ ὁμήρου ποιήσεων, προσάπτομεν αὐτῷ λόγους φυσικοὺς, πολιτικοὺς, καὶ ἠθικοὺς, καὶ ἐπιστήμας ποικίλας. ἀνάγκη μὲν γὰρ ἦν τῷ ποιητῇ πράξεις παραδόξους, καὶ πάθη, καὶ ἤθη διάφορα ὑποθέσθαι. ἐπεὶ τὰ μὲν ἀγαθὰ καθ' ἑαυτὰ, ἁπλᾶ ἐστι καὶ μονοειδῆ, καὶ ἀκατασκεύαστα· τὰ δὲ τοῖς κακοῖς ἀναμεμιγμένα πολλοὺς ἔχει καὶ τρόπους, καὶ παντοίας διαθέσεις, ἐξ ὧν ἡ ὕλη τῶν πραγμάτων συνίσταται. ἐν ᾗ παρατιθεμένων τῶν χειρόνων, ἡ τῶν ἀμεινόνων γνῶσις, καὶ αἵρεσις, ῥᾴων καθίσαται. καὶ τὸ ὅλον, ἡ τοιαύτη ὑπόθεσις παρέσχεν ἀφορμὰς τῷ ποιητῇ παντοδαποὺς κινῆσαι λόγους, τοὺς μὲν, ἀπ' αὐτοῦ, τοὺς

δὲ ἀπὸ τῶν εἰσαγομένων προσώπων· ὥς τε τὴν ἀπὸ τούτων ὠφέλειαν τοῖς ἐντυγχάνουσι παρασχεῖν. πῶς δὲ οὐκ ἂν πᾶσαν ἀρετὴν ἀναθείημεν ὁμήρῳ; ὅπου καὶ ὅσα αὐτὸς μὴ ἐπετήδευσε, ταῦτα οἱ ἐπιγενόμενοι ἐν τοῖς ποιήμασιν αὐτοῦ κατενόησαν. καὶ χρῶνται μέν τινες πρὸς μαντείαν τοῖς ἔπεσιν αὐτοῦ, καθάπερ τοῖς χρησμοῖς τοῦ θεοῦ· ἄλλοι δὲ ἑτέρας ὑποθέσεις προθέμενοι, ἁρμόζουσιν ἐπ' αὐτὰς τὰ ἔπη μετατιθέντες καὶ συνείροντες.

partim ſub ſua, partim ſub aliena perſona, ita ut lectoribus per hæc multum commodaverit. Quo autem pacto non omnem virtutem Homero acceptam feremus? ubi & ea, in quibus ipſe non multum operæ poſuit, poſteri in ejus poëmatibus perpendunt. Dum videlicet quidam ad vaticinium ejus verſibus, tanquam oraculis divinis, utuntur; quidam verò eos tranſpoſitos, & conſutos, aliis ſibi argumentis propoſitis aſſumunt.

ΤΕΛΟΣ.

FINIS.

ἩΡΑΚΛΕΙ-

ΗΡΑΚΛΕΙΔΟΥ

ΤΟΥ ΠΟΝΤΙΚΟΥ

ΑΛΛΗΓΟΡΙΑΙ

ΟΜΗΡΙΚΑΙ.

HERACLIDIS

PONTICI

ALLEGORIÆ

HOMERI.

NATHANAEL MAZERIUS,

Lectori Φιλέλληνι S.

Dum hic Heraclidis Pontici liber excuditur, benevole lector, petiit à me amicus quidam meus, ut Homeri locos quos Heraclides citat quamplurimos, omnes colligerem, & ad oram exteriorem libelli adnotarem: quod onus, quia ei viro quicquam denegare pudor meus non ferebat, satis fortasse temere suscepi: susceptum tamen, quanta potui diligentia ac fide in summis temporis angustiis sustinui. Tu, humane lector, quicquid hoc est, boni consules: ne me aliquot hic, non certe dies, sed horas consumpsisse pœniteat. Quod si Deus Optim. Max. his juvenilibus studiis meis benedicere voluerit, dabo operam ut juvenes φιλόμηροι *intelligant, quanto studio & diligentia (eodem illo amico meo auctore ac impulsore) in eo poëta versatus sim.*

Vale.

HERACLIDIS Pontici Allegoriæ sapientissimæ, & specialissimæ, in Homericas de Diis sententias; & confutationes eorum qui eum convitiis insectati sunt.

1 ἩΡΑΚΛΕΊΔΟΥ Τοῦ Ποντικοῦ ἀλληγορίαι σοφώταται, καὶ εἰδικώταται, εἰς τὰ τοῦ Ὁμήρου περὶ θεῶν εἰρημένα, καὶ ἀντιῤῥήσεις τῶν κατ' αὐτοῦ βλασφημησάντων.

Conrado Gesnero, Medico Tigurino, Interprete.

INGENTEM & gravem ob causam, ut quæ cœlum ipsum attineat, læsæ contemptæque Deorum majestatis accusatur Homerus. Et sanè prorsus tum ipse impius fuit, si non aliud dixit, aliud sensit: tum scripta ipsius in utraque poësi sacrilega sunt, & impugnante Deos vecordia rabiunt. Quamobrem si quis citra philosophicam contemplationem, & allegoricum sensum ejus carmina accipiat, non alius

ΜΈΓΑΣ ἀπ' οὐρανοῦ καὶ χαλεπὸς ἀγὼν Ὁμήρῳ καταγγέλλεται, περὶ τῆς εἰς τὸ θεῖον ὀλιγωρίας. πάντη γὰρ ἠσέβησεν, εἰ μηδὲν ἠλληγόρησεν. ἱερόσυλοι δὲ μῦθοι, καὶ θεομάχου γέμοντες ἀπονοίας, δι' ἀμφοτέρων τῶν σωματίων μεμήνασιν. ὥστε εἴ τις ἄνευ φιλοσόφου θεωρίας, μηδενὸς αὐτοῖς ἐφεδρεύοντος ἀλληγορικοῦ τρόπου, νομίζοι κατὰ ποιητικὴν παράδοσιν εἰρῆσθαι,

1 Ἡρακλείτου perperam habet inscriptio, pro Ἡρακλείδου. Gesn.

Ἡρακλείδου τοῦ Ποντικοῦ.] Heraclidem Ponticum, cujus vitam scripsit Diogenes Laërtius, hunc esse, Conrado Gesnero, doctissimo & optimo viro, placuisse miror. Nam ut alia omittam, duo sunt quæ me in contrariam sententiam adducunt. Primum quidem est, quod Heraclides Ponticus, Diogenianus, τοῦ Πλάτωνος ἐξήκουσε: hic autem adeo non est Platonicus, ut quasi ex professo adversus Platonem hanc esse susceptam disputationem suspicari merito aliquis possit: nisi quis fortasse ab aliquo Platonico ista proficisci potuisse putet. ἐῤῥίφθω δὲ καὶ Πλάτων ὁ κόλαξ, Ὁμήρου συκοφάντης, ἔνδοξον ἀπὸ τῆς ἰδίας πολιτείας τὸν φυγάδα προπέμπων, λευκοῖς ἐρίοις ἀνεστεμμένον, καὶ πολυτελεῖ μύρῳ τὴν κεφαλὴν διάβροχον: & hujus generis alia plurima, quæ brevitati studens omitto. Altera longe firmior ratio est, quod auctores non paucos ab isto laudatos reperies, qui Platonis & Aristotelis tempore, quorum ille Laërtianus fuit æqualis, ne nati quidem erant. Exemplo sit Callimachus. Quis enim nescit Callimachum multis post annis vixisse?

σθαι, σαλμωνεὺς ἂν Ὅμηρος εἴη, καὶ τάνταλος, ἀκόλαστον γλῶσσαν ἔχων, [1] αἰσχίστην νόσον. ὥστε ἔμοι γε καὶ σφόδρα συμβέβηκε θαυμάζειν, πῶς ὁ δεισιδαίμων βίος, ὁ ναοῖς καὶ τεμένεσι, καὶ ταῖς διὰ ἔτους ἐν ταῖς περὶ θεῶν προτρεπόμενος ἑορταῖς, οὕτω τὴν ὁμηρικὴν ἀσέβειαν ἐνηγκαλίσαι φιλοσόργως, τοὺς ἐναγεῖς λόγους διὰ στόματος ᾄδων. εὐθὺς γὰρ ἐκ πρώτης ἡλικίας τὰ νήπια τῶν ἀρτιμαθῶν παίδων, διδασκαλίᾳ παρ' ἐκείνῳ τιτθεύεται, καὶ μονονοὺ ἐνεσπαργανωμένοις τοῖς ἔπεσιν αὐτοῦ, καθαπερεὶ ποτίμῳ γάλακτι, τὰς ψυχὰς ἐπάρδομεν. ἀρχομένῳ δ' ἑκάστῳ συμπαρέστηκε, καὶ κατ' ὀλίγον [2] ἀπ' ἀνδρουμένῳ. τελείοις δ' ἐνακμάζει, καὶ κόρος οὐδὲ εἷς ἄχρι γήρως, ἀλλὰ παυσάμενοι διψῶμεν αὐτοῦ [3] πάλιν· καὶ σχεδὸν ἓν πέρας Ὁμήρῳ παρ' ἀνθρώποις, ὃ καὶ τοῦ βίου.

utique fuerit Homerus, quàm Salmoneus, & Tantalus, intemperantia linguæ, qui morbus est turpissimus, laborans. Itaque admiranda mihi res videtur, quo pacto superstitiosi homines, qui fanis, locis religiosis, festisque Deorum solennibus studiosè dediti sunt, adeò Homericam impietatem, tantóque cum affectu amplectantur, & execrabiles ejus sententias ore cantitent. Mox enim à teneris unguiculis studiorum suorum rudimenta pueri à poëta hoc incipiunt, in hujus disciplina nutricantur, & tantum non in cunis fasciatorum animi carminibus Homericis ceu lacte posculento irrigantur. Hic & puerili ætati, & paulatim in virilem progredienti assistit: hic in adultis viget: hujus nulla saties obtingit in senectam usque; hunc ut primum deposuimus rursum desideramus. Breviter, idem propemodum inter homines Homerici desiderii finis est, qui & vitæ.

Δι

se? Idem de Eratosthene atque etiam de Epicuro dicat aliquis.

Heraclidarum vero numerus incertus est. Fuére certe & alii, plures quàm tredecim. Nam & alius fuit Syracusanus, cujus librum περὶ θεσμῶν citat Athenæus lib. 14. Meminit & cujusdam nobilis grammatici è Mopso, civitate Ciliciæ, Stephanus; & nobilis pictoris. Macedonis, Plinius l. 35. c. 11. MS. codex Thomæ Gale hunc titulum habet, sed recenti manu scriptum. *Ἡρακλείτου ἀνασκευὴ ἢ θεραπεία μύθων τῶν παρὰ φύσιν παραδεδομένων. Heracliti Confutatio, seu Medela earum fabularum, quæ præter naturam tradita sunt.* & deinde, Ἡρακλείτου, οὐχὶ τοῦ σκοτεινοῦ, πρὸς τοὺς κατὰ Ὁμήρου βλασφημήσαντας ἀλληγορίαι φυσικαὶ, σοφώταται καὶ ἀναγκαιότατοι. *Heracliti, non illius Obscuri, adversus eos qui Homerum conviciis lacerarunt, Allegoriæ Naturales, cum sapientissimæ tum maximè necessariæ.*

1 Versus est Euripidis in Oreste.

2 ab ἀνδρουμένῳ usque ad τελείοις lacuna erat in MS. Gale.

3 Inter πάλιν & καὶ σχεδὸν iterum lacuna in eodem MS.

1 Inter

Ex hoc manifestum ac evidens omnibus fieri videtur, quod nulla impietatis macula aut aspergine Homeri poësis insigniatur. Quinimò tum Ilias primum, tum Odyssea deinde, sententiam sanctam, & ab omni crimine immunem, de pietate propria, communi consensu exclamant, & protestantur:

Non ego cœlicolis unquam pugnavero divis.
Stultitia est nos velle Jovem contendere contra.

Quanta verò gravitate Jupiter in cœlis sanctè & reverenter prædicatur, *Arcano Concutiens nutu caput.* Neptunus cum subito motu concitatur, *Montes sylvæque tremebant.* Eandem quoque majestatem Junoni attribui invenies:

In solio commota simul quassavit Olympum.

Sic & Minervam Achilli assistentem his versibus introducit:

Æacides stupuit, mox conversúsque Minervam
Novit. fulgebant oculi splendore verendo.

Et de Diana, sic canit:

Qualis per montes venatrix Jana vagatur,

Δι' ὧν σαφὲς οἶμαι, καὶ πᾶσιν [1] εὔδηλον, ὅτι οὐδεμία κηλὶς ἐναγῶν μύθων τοῖς ἔπεσιν ἐγκατεσπείρηται. καθαρὰν δὲ καὶ παντὸς ἁγνεύουσαν λύσιν, ἰλιὰς πρώτη, καὶ μετὰ ταύτην ὀδύσσεια, σύμφωνον ἑκατέρα, περὶ τῆς ἰδίας εὐσεβείας κέκραγε φωνήν.

[2] Οὐκ ἂν ἔγωγε θεοῖσιν ἐπουρανίοισι μαχοίμην.
[3] Νήπιοι, οἳ Ζηνὶ μενεαίνομεν ἰσοφαρίζειν.

Οἷος μὲν ἐν οὐρανῷ διὰ τῶν ἐπῶν καθιέρωται ζεὺς, ἀφανεῖ νεύματι σείων. ὡς δὲ ποσειδῶνος ὁρμήσαντος αἰφνιδίως, — [4] τρέμε δ' οὔρεα μακρὰ, καὶ ὕλη. τὰ αὐτὰ δ' ὑπὲρ ἥρας ἄν τις εἴποι.

[5] Σείσατο δ' εἰνὶ θρόνῳ, ἐλέλιξε δὲ μακρὸν ὄλυμπον.

ὁμοίως δὲ ἀθηνᾶν παρεστάναι,

[6] Θάμβησεν δ' ἀχιλεὺς, μετὰ δ' ἐτράπετ'. αὐτίκα δ' ἔγνω,
Παλλάδ' ἀθηναίην. δεινὼ δέ οἱ ὄσσε φάανθεν.
[7] Οἵη δ' ἄρτεμις εἶσι, κατ' οὔρεα ἰοχέαιρα,
Ἢ κα-

1 Inter εὔδηλον & οὐδεμία aliquid deesse MS. notabat.

2 Iliad. ζ. v. 129.

3 Iliad. ο. v. 104.

4 Iliad. ν. v. 18.

5 Iliad. θ. v. 199.

6 Gesnerus edidit θαύμασεν, & deinde δεινά. quæ rectius in excusis leguntur.

7 Οἵη δ' Ἄρτεμις εἶσι] Locus ex Od. ζ. v. 102. Cæterum in primo versu recepti codices Homeri legunt pro οὔρεα, οὔρεος. In tertio pro ὠκείαις, ὠκείῃς. Aliquid autem hic omnino deesse videtur, idque ex præcedentibus colligere est facile. Neque enim id continua oratione dixisset author, cum de diversis personis agat, hæcque

Ἢ κατὰ Τηΰγετον περιμήκετον, ἢ Ἐρύμανθον,
Τερπομένη κάπροισι, καὶ ὠκείαις ἐλάφοισιν.

Ἃ μὲν γὰρ ἐξ ἴσου καὶ κατὰ κοινὸν ὑπὲρ ἁπάντων ἱεροπρεπῶς τεθεολόγηται, τί δεῖ καὶ λέγειν; ἢ --- [1] μάκαρες θεοὶ αἰὲν ἐόντες, [2] καὶ, --- ἄφθιτα μήδε' ἔχοντες· ἢ νὴ δία, — [3] δωτῆρες ἐάων, καὶ, — [4] ῥεῖα ζώοντες.

[5] Οὐ γὰρ σῖτον ἔδουσ', οὐ πίνουσ' αἴθοπα οἶνον,
Τοὔνεκ' ἀναίμονές εἰσι, καὶ ἀθάνατοι καλέονται.

τίς οὖν ἐπὶ τούτοις Ὅμηρον ἀσεβῆ λέγειν τολμᾷ;

[6] Ζεῦ κύδιστε, μέγιστε κελαινεφὲς, αἰθέρι ναίων.
Ἠέλιος θ', ὃς πάντ' ἐφορᾷς, καὶ πάντ' ἐπακούεις.
Καὶ ποταμοὶ, καὶ γαῖα, καὶ οἱ ὑπένερθε καμόντες,
Ἀνθρώποις τίνυσθον, ὅ τις κ' ἐπίορκον ὀμόσσῃ.

Aut per Taygetum discurrens, aut Erymanthum,
Cervis delectata fugacibus, & simul apris.

Cæterum quæ de diis omnibus ex æquo & communiter pronunciavit, magna cum sanctimonia & reverentia, notiora sunt quàm ut multis dici mereantur: qualia sunt, *Divi fœlices, æterno temporis ævo.* Et, *Consilia incorrupta Deûm sunt.* Et, *A quibus omne bonum prodit mortalibus ægris.* Et, *Persacili vita degentes.*

Nam nec edunt fruges, neque potant suavia vina,
Idcirco exangues sunt, æternique vocantur.

Quis quæso tandem propter hosce versus Homerum impium appellaverit?

Jupiter omnipotens, clarissime, maxime divûm,
Inspissans nubes, habitans palatia cœli.
Et tu Sol, qui cuncta vides, audisque per orbem.
Et fluvii, & Tellus, & qui perjuria subtus
Omnia punitis hominum, qui falsa loquuntur,
Vos mihi vos testes huc advoco.

Ὑμεῖς

diversis in locis contineantur, aliam veriam lectionem sequutus esse videtur doctissimus interpres.

κοινὸν ὑπὲρ ἁπάντων] Hujusmodi locos Homeri si quis velit colligere, facilè intelliget quantum fallantur qui poëtam, ceu gigantem aliquem, nullo Deorum timore fuisse præditum nimis temerè confingunt.

1 Hemistichium hoc legitur. Od. θ. 306. μ. v. 371. & 377.

2 Iliad. ω. v. 88. & Hymno in Venerem, v. 43. sed utroque loco excusi, ἄφθιτα μήδεα εἰδώς. nec aliter legi iis locis potest. Quod de Jove ibi, Heraclitus de omnibus Diis intelligendum esse monere voluit.

3 Od. θ. v. 324.

4 Od. δ. v. 805. & ε. 122. & alibi sæpe.

5 Il. ε. v. 342.

6 Hos vers. infra citat author ubi disertè,

Ut pium Homeri animum contestemini: qui ut ipse divinus est, sic eximiis affectibus divinitatem colit, velut ædituus quidam Deorum. Quod si autem imperiti aliqui Homericam allegoriam ignorant, neque in penetralia sapientiæ illius descenderunt, sed veritatis judicium non examinatum abjiciunt: & philosophicè dicta non assequentes, ad externum solummodo fabulæ figmentum respiciunt, isti valeant. Nos verò qui penitiori doctrina imbuti sumus, & velut in sacratiora fanorum loca admissi, purificatique, venerandam poëtarum carminibus tectam veritatem indagemus.

[1] Ὑμεῖς μάρτυρες ἐστὲ τῆς ὁμήρου θεοσεβοῦς προαιρέσεως, ὅτι πάθεσιν ἐξαιρέτοις, ἐπὰν νεωκορῇ τὸ δαιμόνιον, ἐπεὶ καὶ αὐτός ἐστι θεῖος. εἰ δ' ἀμαθῶς τινες ἄνθρωποι τὴν ὁμηρικὴν ἀλληγορίαν ἀγνοοῦσιν, οὐδ' εἰς τὰ μυχία τῆς ἐκείνου σοφίας καταβεβήκασιν, ἀλλ' ἀβασάνιστος αὐτοῖς ἡ τῆς ἀληθείας κρίσις ἔῤῥιπται, καὶ τὸ φιλοσόφως ῥηθὲν οὐκ εἰδότες, ὃ μυθικῶς δοκεῖ πλάσαι προσαρμόζουσιν, οὗτοι μὲν ἐῤῥέτωσαν. ἡμεῖς δ' οἱ τῶν ἀβεβήλων ἐντὸς περιῤῥαντηρίων ἡγνισμέθα, σεμνὴν ὑπὸ νόμῳ τῶν ποιημάτων τὴν ἀλήθειαν ἰχνεύωμεν.

Valeat & adulator Plato, calumniator Homeri, quem à Republica sua remittit, inclytum exulem, lanis redimitum albis, & caput unguento imbutum preciosissimo. Sed nec Epicurum moramur, voluptatis inhonestæ in suis tanquam hortis cultorem, qui simul poëticen universam, ceu perniciosum fabularum illectamentum rejicit. Istis ego non temere Homericum hunc rursum magno cum suspirio objecerim:

Ἐῤῥίφθω δὲ καὶ πλάτων ὁ κόλαξ, ὁμήρου συκοφάντης, ἔνδοξον ἀπὸ τῆς ἰδίας πολιτείας τὸν φυγάδα προπέμπων, λευκοῖς ἐρίοις ἀνεστεμμένον, καὶ πολυτελεῖ μύρῳ τὴν κεφαλὴν διάβροχον. οὐδ' ἐπικούρου φροντὶς ἡμῖν, [2] ὅς τις ἀνέμενον περὶ τοὺς ἰδίους κήπους ἡδονῆς γεωργός ἐστιν, ἅπασαν ὁμοῦ ποιητικὴν ὥσπερ ὀλέθριον μύθων δέλεαρ ἀφοσιούμενος. πρὸς οὓς μέγα δή τι στενάξας, εἴποιμ' ἂν εὐλόγως.

[1] Ὦ πέ-

disertè ait esse ex tertia Rapsodia v. 276. quo loco vide diversam lectionem primi. In tertio hic legitur καμόντες, cum distinctione, alii καμόντας legunt sine distinctione, conjungentes cum ἀνθρώπους. In quarto hic τίνυσθον, alii τίνυσθαι.

1 Eleganter de Homero agens, Homerica verba usurpat, allusione facta ad versum ex Iliad. γ. 280.

Ὑμεῖς μάρτυροι ἐστε, φυλάσσετε δ' ὅρκια πιστά.

2 In MS. Angl. ὅς τις ἀσίμενω.

1. Od.

¹ Ὢ πόποι, οἷον δή νυ θεοὺς βροτοὶ αἰτιόωνται.

καὶ τὸ πικρότατον, ἀρχὴν ἑκάτεροι τῶν παρ' ἑαυτοῖς δογμάτων ἔχοντες Ὅμηρον, ἀφ' οὗ τὰ πλεῖστα τῆς ἐπιστήμης ὠφέληνται, περὶ τοῦτον ἀχαρίστως εἰσὶν ἀσεβεῖς. ἀλλ' ὑπὲρ μὲν Ἐπικούρου καὶ Πλάτωνος, αὖθις ἐξέσται λέγειν.

Νυνὶ δ' ἀναγκαῖον ἴσως μικρὰ καὶ σύντομα περὶ τῆς ἀλληγορίας τεχνολογῆσαι. σχεδὸν γὰρ αὐτὸ τοὔνομα, καὶ λίαν ἐτύμως εἰρημένον, ἐλέγχει τὴν δύναμιν αὐτῆς. ὁ γὰρ ἄλλα μὲν ἀγορεύων τρόπος, ἕτερα δὲ ὧν λέγει σημαίνων, ἐπωνύμως ἀλληγορία καλεῖται· καθάπερ Ἀρχίλοχος μὲν ἐν τοῖς Θρᾳκικοῖς ἀπειλημμένος δεινοῖς, τὸν πόλεμον εἰκάζει θαλαττίῳ κλύδωνι, λέγων ὧδέ πως. ² Γλαῦκε ὅρα, βαθὺς γὰρ ἤδη κύμασι ταράσσεται πόντος, ἀμφὶ δ' ἄκρα γυρεὸν ὄρπον ἵσταται νέφος, σῆμα χειμῶνος· κιχάνει δ' ἐξ ἀελπτίης φόβος. ἐν ἱκανοῖς δὲ καὶ τὸν Μιτυληναῖον μελοποιὸν εὑρήσομεν ἀλληγοροῦντα. τὰς γὰρ τυραννικὰς ἐξουσίας χειμερίῳ προσεικάζει καταστήματι θαλάσσης, ἀσυνέτην καὶ τῶν ἀνέμων στάσιν.

Ah quantum Divos homines causantur iniquè,

Illud vero gravissimum est, quod cum suorum uterque placitorum fontem habeat Homerum, à quo plurimum intellectu profecerunt, ingratitudinem in eum non sine impietate exerceant. Sed de Epicuro & Platone aliàs.

Nunc fortè necessarium fuerit paucis & brevibus de allegoria disserere, cujus vim vel ipsum vocabulum Græcè scientibus arguit: perquàm enim aptè ad significationem suam impositum est. Sonat autem apud Græcos allegoria non aliud, quàm si diversiloquium Latinè diceres. Nam locutio, quæ ἄλλο ἀγορεύει, id est aliud loquitur; nempe verbis, aliud sensu significat, inde sumpta & aptè composita dictione ἀλληγορία nominatur. Quemadmodum Archilochus in Thraciæ malis periclitatus, æstui marino bellum confert, hisce verbis:

Aspice Glauce, ut cæruleum mare
Fluctibus æstuat undosis:
Et nubes curva arboribus
Summis imminet, atque notat
Tempestatem: subitúsque metus
Ex improviso ingruit.

Mitylenæum quoque poëtam Lyricum multis in locis usum allegoriis constat. Similiter enim ut ille, tempestuoso mari tyrannicum statum comparat:

¹ Τὸ

1 Od. α. v. 32.

2 Ex his versibus & aliis qui à Theone Sophista, Plutarcho, & Laërtio adducuntur, ad hunc Glaucum opus aliquod scripsisse Archilochum possumus colligere. Quidam autem pro

En asperum ventorum,
Marisque statum conciti.
Fluctus feruntur hinc & hinc.
Nos puppis in medio vehit,
Gravisque tempestas premit.
Jam corruit in sentinam,
Cui malus alligatur
Lignum, laceráque vela sunt,
Et anchoræ laxatæ.

Quis non statim his verbis significari conjiceret periculum in mari navigantium, cum omnia apparentis circa mare tempestatis imaginationem repræsentent? Verum res non ita habet, sed Myrsilus est qui denotatur, & status tyrannicus contra Mitylenæos excitatus. Quin & alibi eadem de Myrsilo innuens, similiter ferè scribit,

Hic fluctus velut æstuans,
Rempublicam pristinam
Funditus obruit omnem.
Et nobis haurienda
Est sentina malorum,
Quæ plurima intrat navim.

Sic insulanus ille poëta ad satietatem usque in allegoriis à mari sumptis versatur, & plurima malorum, quæ à tyrannis inferuntur, pelagiis tempestatibus confert. Item Teius Anacreon petulantem & superbum, meretriciumque mulieri cuipiam animum expro-

[1] Τὸ μὲν γὰρ ἔνθεν κῦμα κυλίνδεται,
τὸ δ' ἔνθεν· ἄμμες δ' ἂν τὸ μέσον ναῒ
Φορήμεθα σὺν μελαίνᾳ,
Χειμῶνι μοχθεῦντες μεγάλῳ. καλὰν
Παρὰ μὲν γὰρ ἄντλος ἱστοπέδαν ἔχει,
Λαῖφος δὲ πᾶν ζάδηλον ἤδη,
Καὶ λακίδες μεγάλαι κατ' αὐτό.
Χολαῖσι δ' ἄγκυραι.

τίς οὐκ ἂν εὐθὺς ἐκ τῆς προτρεχούσης περὶ τὸν πόντον εἰκασίας, ἀνδρῶν πλωϊζομένων θαλάττιον εἶναι νομίσειε φόβον; ἀλλ' οὐχ οὕτως ἔχει. μύρσιλος γὰρ ὁ δηλούμενός ἐστι, καὶ τυραννικὴ κατὰ μιτυληναίων ἐγειρομένη σύστασις. ὁμοίως δὲ τὰ ὑπὸ τούτου αἰνιττόμενος ἑτέρωθί που λέγει.

Τὸ δ' αὖ τε κῦμα τῷ προτέρῳ νεομαστίχει,
Παρέξει δ' ἄμμι πόνων πολλὴν ἄντλην.

ἐπεὶ καὶ ναὸς ἐμβαίνει κατακόρως ἐν ταῖς ἀλληγορίαις ὁ νησιώτης θαλασσεύει, καὶ τὰ πλεῖστα τῶν διὰ τοὺς τυράννους ἐπεχόντων κακῶν, πελαγείοις χειμῶσιν εἰκάζει. καὶ μὴν ὁ τήϊος ἀνακρέων ἑταιρικὸν φρόνημα, καὶ σοβα-

pro [illegible] legunt ὀρθόν. Vide Canteri Junioris Lectiones.

1 Τὸ μὲν γὰρ ἔνθεν] Vide si cupias hos Alcæi Mitylenæi versus distinctos in editione Pindari & cæterorum Lyricorum poëtarum doctissimi viri Fulvii Ursini. Legitur autem alibi περ pro ναῒ, ἄδηλον pro ζάδηλον & χαλῶσι pro χολαῖσι.

1 Hi

σοβαρᾶς γυναικὸς ὑπερηφάνιαν ὀνειδίζων, τὸν ἐν αὐτῇ σκιρτῶντα νοῦν ὡς ἵππον ἠλληγόρησεν, οὕτω λέγων.

[1] Πῶλε Θρηϊκίη, τί δή με
Λοξὸν ὄμμασι βλέπουσα
Νηλεῶς φεύγεις, δοκεῖς δὲ
Μ' οὐδὲν εἰδέναι σοφόν.
Ἴσθι τοι, καλῶς μὲν ἄν τοι
Τὸν χαλινὸν ἐμβάλοιμι,
Ἡνίας δ' ἔχων, στρέφοιμι
Ἀμφὶ τέρματα δρόμου.
Νῦν δὲ λειμῶνάς τε βόσκεαι,
Κοῦφά τε σκιρτῶσα παίζεις.
Δεξιὸν γὰρ ἱπποπείρην
Οὐκ ἔσχεις ἐπεμβάτην.

Καὶ καθόλου μακρὸς ἂν εἴην ἐπεξιὼν ἕκαστα τῶν παρὰ ποιηταῖς τε καὶ συγγραφεῦσιν ἠλληγορημένων. ἀπόχρη δ' ὀλίγοις εἰκόσι τὴν ὅλην τοῦ πράγματος τεκμηριώσασθαι φύσιν. Ἀλλ' οὐδ' αὐτὸς Ὅμηρος ἀμφιβόλοις, ἔσθ' ὅτε καὶ ζητουμέναις ἔτι ταῖς ἀλληγορίαις εὑρίσκεται χρώμενος, ἐν ἀρχῇ τὸν τρόπον ἡμῖν τῆς ἑρμηνείας παραδέδωκε τοῦτον, ἐν οἷς κακὰ διεξιὼν φησίν,

[2] Ὡς ὅτε πλείστην μὲν καλάμην χθονὶ χαλκὸς ἔχευεν,
Ἄμητος δ' ὀλίγιστος ἐπὴν κλίνησι τάλαντα
Ζεύς. —

brans, utpote lascivitèr exultantem, allegoricè per equi pullum designavit, hisce carminibus:

Quid Threicie me pulle
Limis ocellis inspicis,
Et aufugis crudeliter?
Mentis videre mihi inops.
O quam tibi egregiè
Frena injicere velim,
Manúque regens habenas
Per limites agere hippodromi.
Tu prata nunc depasceris,
Ludénsque saltas leniter.
Non obtigit enim tibi
Eques moderandi doctus.

In summa, nimis prolixus fuero, si singula quæ tum apud poëtas, tum reliquos autores allegoriis involuta reperiuntur, hic percurrere velim. Satis est autem ex paucis exemplis universam rei naturam æstimare. Quin etiam Homerus aliquando ambiguis obscurisque allegoriis utens, ab initio statim interpretandi modum adjicere solet, ut quando Ulysses belli pugnæque calamitates exponens inquit,

ὀδυσσεὺς τὰ πολέμου καὶ μάχης

Ut cum permultos culmos secat æris acumen,
Et pauca est messis, quando Deus ipse bilances
Inclinat. --

Τὸ

1 Hi Anacreontis versus distincti leguntur in editionibus ejus poëtæ vulgatis. At ibi legitur pro μ' εἰδέν., μηδέν. & pro ἔσχεις —— ἴσχεις.

2 Iliad. τ. v. 222. Verum pro Ὡς ὅτε in nostris exemplaribus legitur ἧστε.

1 MS.

Quod in hisce versibus dicitur, agricultura est: quod innuitur autem, pugna. Veruntamen per contrarias sibi res, quod innuit poeta, significatur.

Cum igitur allegoriæ modus & omnibus cæteris scriptoribus in usu sit, & Homero etiam non ignotus, quid est quod illa quæ de Diis improbè conficta videntur, non simili excusatione mitigemus? Porrò servandum mihi ordinem instituo juxta ipsius Homeri libros, ut in singulis Rhapsodiis divinas allegorias subtiliter explanem. Statim igitur nefaria & calumniosa invidia in primam Rhapsodiam invehitur, & plurimum super Apollinis ira verborum insumit, quod sagittæ sine causa emissæ, Græcos nihil tale meritos trucidaverint: & iccirco iniquam esse iracundiam numinis, quoniam Agamemnon injuriarum adversus Chrysen autor, non præ cæteris pœnam dederit, cum puniri deberet, si ipse deliquisset. Nunc autem illos, qui acclamaverint,

Quin reverere senem, quin splendida munera sume,

propter iniquitatem Agamemnonis non persuasi, interire. Cæterum ego diligenter intui-

τὸ μὲν γὰρ λεγόμενόν ἐστι γεωργία· τὸ δὲ νοούμενον μάχη. πλὴν ὅμως δι' ἐναντίων ἀλλήλοις πραγμάτων τὸ δηλούμενον ἐπείπομεν.

[1] Πότ' οὖν συνήθης μὲν ἅπασι τοῖς ἄλλοις ὁ τῆς ἀλληγορίας τρόπος, ἠγνόηται δὲ οὐδὲ παρ' ὁμήρῳ, τί παθόντες, ὅσα φαύλως ἔχειν δοκεῖ [2] ἐπὶ θεῶν, οὐ διὰ τοιαύτης ἀπολογίας θεραπεύσομεν. τάξις δέ μοι γενήσεται τῶν λόγων ἡ τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν τάξις, ἐν ἑκάστῃ ῥαψῳδίᾳ διὰ λεπτῆς ἐπιστήμης ἐπιδεικνύντι τὰ περὶ θεῶν ἠλληγορημένα. ὁ τοίνυν μιαρὸς ἀεὶ καὶ βάσκανος φθόνος, οὐδὲ τῆς πρώτης ἐν ἀρχῇ πέφεισται· πολὺς δ' αὐτῷ θρυλλεῖται περὶ τῆς ἀπόλλωνος ὀργῆς λόγος, ὅτι τοὺς οὐδὲν αἰτίους ἕλληνας, οἱ μάτην ἀφεθέντες οἰστοὶ παρανάλωσαν. καὶ οὕτως ἄδικός ἐστιν ἡ τούτου μῆνις, ὡς θ' ὁ μὲν ὑβρίσας χρύσην ἀγαμέμνων, οὐδὲν ἐξαίρετον ἔπαθεν, ὀφείλων εἴπερ ἠδίκει κολασθῆναι· [3] οἱ δ' ἐπιβοήσαντες,

Αἰδεῖσθαί θ' ἱερῆα, καὶ ἀγλαὰ δέχθαι ἄποινα,

τῆς ἀγνωμοσύνης τοῦ μὴ πεπεισμένου γεγόνασι παρανάλωμα. πλὴν ἔγωγε τὴν ὑπολελημμένην

1 MS. Angl. ὁπότ' οὖν.
2 MS. Anglic. περὶ θεῶν.
3 Alludit ad hunc versum Iliad. α. v. 22.
Ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἐπευφήμησαν Ἀχαιοί.

1 ἐπι-

νην ἐν τοῖς ἔπεσιν ἀλήθειαν ἀκριβῶς διαθρήσας, οὐκ ἀπόλλωνος ὀργὴν οἶμαι ταύτην, λοιμικῆς δὲ νόσου κακὸν, οὐ θεόπεμπτον, ἀλλ' αὐτόματον φθορὰν συστάντος τότε, καὶ πολλαχῇ, ὥς τε καὶ μέχρι τῶν δεῦρο χρόνων ἐπινέμεσθαι τὸν ἀνθρώπινον βίον. ὅτι μὲν τοίνυν ὁ αὐτὸς ἀπόλλων ἡλίῳ, καὶ θεὸς εἷς δυσὶν ὀνόμασι κοσμεῖται, σαφὲς ἡμῖν ἔκ τε τῶν μυστικῶν λόγων, οὓς αἱ ἀπόρρητοι τελεταὶ θεολογοῦσι. καὶ τὸ δημῶδες ἄνω καὶ κάτω θρυλλούμενον, ἥλιος ἀπόλλων, ὁ δέ γε ἀπόλλων ἥλιος.

Ηκρίβωται δ' ἡ περὶ τούτων ἀπόδειξις καὶ ἀπολλοδώρῳ, περὶ πᾶσαν ἱστορίαν ἀνδρὶ δεινῷ. τοῦτ' ἔγωγε τὴν [1] ἐπὶ πλέον ἐπεργασίαν, καὶ ἀκαίρου λόγου περιττὸν ὑπερθήσομαι μῆκος, ἐκεῖνο δ' ὃ ἐκ τῆς ἡμετέρας εἰκασίας ἀναγκαῖον εἰπεῖν οὐ παρήσω, δεικνὺς ὅτι καὶ καθ' ὅμηρον αὐτός ἐστιν ἀπόλλων καὶ ἥλιος. τοῦτο δ' εἰ λεπτῶς ἐθέλει σκοπεῖν τις, ἐξ ἁπάντων εὑρήσει τῶν ἐπιθέτων γνώριμον. [2] ἀμέλει Φοῖβον αὐτὸν εἴωθε συνεχῶς ὀνομάζειν, οὐ μὰ δία [3] οὐκ ἀπὸ Φοίβης, ἣν λητοῦς φασιν εἶναι μητέρα. [4] σύνηθες

γὰρ

tus veritatem in carminibus latentem, non Apollinis hanc iram esse puto, sed pestilentiæ morbi calamitatem, quæ ut plerunque, ita tum quoque non divinitus, sed sponte illapsa perniciem attulerit. Nam & hodie vitam humanam depascitur. Quod autem Apollo nihil à sole differat, & idem numen duabus nomenclaturis ornetur, cum ex secretis sermonibus constat, quos abditæ in divinis mysteriis ceremoniæ usurpant: tum ex vulgari dicto, quod ita passim reciprocè decantatur. Sol Apollo, & rursus, Apollo Sol.

Scripsit verò etiam Apollodorus demonstrationem harum rerum accuratissimè, vir in quovis studiorum genere gravissimus. quocirca ego prolixius hic immorari, ac intempestivus esse supersedebo. Nostrum verò judicium, utpote dictu necessarium, non tacebo, ostendendi gratia etiam Homeri seculo eundem Apollinem & Solem habitum esse. quod si quis particulatim considerare voluerit, ex omnibus attributis huic Deo epithetis rem ita se habere liquidò cognoscet. Nam subinde ipsum appellat Phœbum, non per Jovem à Phoebe, quam Latonæ matrem

1 ἐπιπλέον ἐξεργασίαν. MS. Angl.

2 Ut Ili. α. v. 43. 64. 72. 182. 456. & alibi passim.

3 Rectè, neque enim verisimile est eum à nescio qua Phœbe, cujus nusquam, ni fallor, meminit, Apollinem denominasse.

4 Canon diligenter notandus, qui apud Homerum ubique, ni longè fallor, verus reperietur.

1 Stu-

faciunt. Solet enim Homerus epithetis uti patronymicis, ex materno autem genere ducta planè nusquam apud ipsum reperias. Phœbum itaque vocat, id est radiis splendidum: quod cum Soli duntaxat proprium sit, etiam Apollini communiter tribuit. Sed neque Hecaergi cognomen verisimile est sumptum fuisse ab Hecaerga muliere quapiam, quæ primitias ex Hyperboreis Delum attulerit: sed verè Hecaergus est, ὁ τὰ ἕκαθεν ἐργαζόμενος, id est, qui vim suam exercet in res longè dissitas, Hic autem Sol est longè distans ab orbe nostro, anni temporum supra terram opifex, tempestivè supra tellurem radians, & hiemi æstatem æquali lance opponens: navigandi, arandi, serendi, metendique, ac omnium in agricultura operum tempora hominibus circumscribens. Præterea Λυκηγενέτην eum nominavit, non tanquam in Lycia genitum, hæc enim fabula recentior est, & Homero ignota; verum opinor, ut auroram ἠριγένειαν vocat, quod ἦρ, id est, diluculum generet: ita λυκηγενῆ, Solem cognomine dixit, quoniam λυκαυγοῦς, id est, crepusculi matutini autor exi-

γὰρ ὁμήρῳ, τοῖς πατρόθεν ἐπιθέτοις χρῆσθαι· τὰ δ' ἐκ μητέρων, οὐκ ἂν εὕροι τις ὅλως παρ' αὐτῷ. [1] Φοῖβον οὖν ἀπὸ τῶν ἀκτίνων λαμπρὸν αὐτὸν ὀνομάζει, τὸ μόνον ἡλίῳ προσὸν ἐξ ἴσου κοινώσας ἀπόλλωνι. [2] καὶ μὴν οὐδ' ἑκάεργον εἰκός ἐστιν ἑκαέργης ὁμώνυμον εἶναι, τῆς ἐξ ὑπερβορέων ἀπαρχὰς ἐπὶ δῆλον ἐνεγκούσης, ἀλλ' ἔστιν ἐτύμως ἑκάεργος, ὁ τὰ ἕκαθεν ἐργαζόμενος, τουτέστιν ὁ ἥλιος, ὁ πόῤῥωθεν ἀφεστὼς τῆς ἡμετέρας γῆς, ὡρῶν ἐπιγείων γεωργὸς, εὐκαίρους ἐφίσταται, τῇ γῇ χειμῶσιν ἀντιμετρῶν, καὶ πλωτοῦ ἀρότου τε, καὶ σπορᾶς, ἀμητοῦ τε καὶ τῶν κατὰ γεωργίαν ἔργων αἴτιος ἀνθρώποις γενόμενος. [3] λυκηγενέτην δὲ προσηγόρευσεν αὐτὸν, οὐχ' ὡς ἐν λυκίᾳ γεγεννημένον. ἔξω γὰρ οὖν τῆς ὁμηρικῆς ἀναγνώσεως οὗτος νεώτερος μῦθος. ἀλλ' ὥσπερ οἶμαι, [4] τὴν ἡμέραν ἠριγένειαν ὀνομάζει, τὴν τὸ ἦρ γεννῶσαν, ὅπερ ἐστὶν ὄρθρον· οὕτω λυκηγενῆ προσηγόρευσε τὸν ἥλιον, ἐπειδὴ τοῦ κατὰ τὴν ὄρθριον ὥραν λυκαυγοῦς αὐτός ἐστιν αἴτιος. ἢ

ἔτι

1 Studiosus lector conferat pleraque omnia quæ in isto libello ab Heraclide Pontico dicuntur cum iis quæ apud Plutarchum in libello de Homero (si Plutarchus ejus libelli author est) leguntur. ibi etiam reperies quod hoc loco de voce φοῖβος dicitur.

2 Sic vocatur sæpissime Apollo apud Homerum, & cum adjectione & sine adjectione ut Ili. α. v. 147.

: Ὄφρ' ἡμῖν ἑκάεργον ἱλάσσεαι.

3 Apud poëtas Græcos Apollo modò Λυκηγενὴς, modo λυκηγενέτης appellatur, sed diversa ratione undocent Grammatici.

4 Ἡμέρα hic ἀντὶ τῆς ἠοῦς, poni videtur. est enim id auroræ frequentissimum apud Homerum epitheton.

 5 Legen-

ὅτι τὸν λυκάβαντα γεννᾷ, τουτέστι τὸν ἐνιαυτόν. ὅρος γὰρ ἐτησίου χρόνου, διαδραμὼν ἥλιος ἐν μέρει τὰ δώδεκα ζώδια. καὶ μὴν χρυσάορον αὐτὸν ὠνόμασεν, οὐχ ὡς ὑπεζωσμένον χρυσοῦν ξίφος. ἀνοίκειον γὰρ ἀπόλλωνι τὸ ὅπλον· [1] οὐ τοξότης γὰρ ὁ θεός· ἀλλ' ἐπειδήπερ ἐξ ἀνατολῶν χρυσῷ μάλιστα τὸ φέγγος ὁραθὲν ἔοικεν, εὑρέθη πρέπον ἐπίθετον τῷ ἡλίῳ, διὰ τὰς ἀκτῖνας, ὁ χρυσάορ. [2] ὅθεν οἶμαι κἀν τῇ θεομαχίᾳ ποσειδάων ἵσταται διαμιλλώμενος. αἰεὶ γὰρ ἄπιστος ἔχθρα πυρὶ καὶ ὕδατι, τῶν δύο στοιχείων ἐναντίαν πρὸς ἄλληλα φύσιν ἀποκεκληρωμένων. διὰ τοῦθ' ὁ ποσειδῶν ὑγρά τις ὢν ὕλη, καὶ [3] παρὰ τὴν πόσιν οὕτως ὠνομασμένος, ἐξ ἀντιπάλου μάχεται ταῖς διαπύροις ἀκτῖσι τοῦ ἡλίου. πρὸς γὰρ ἀπόλλωνα ποιὰν ἔχει πρόφασιν ἐξαίρετον ἀπεχθείας.

Ταῦτα τοίνυν εἰρήσεται, ἀνθ' ὅτου ποτὲ τὸν [4] ἀπεφηνάμην ἥλιον ἀπόλλωνι. καὶ τί πειρώμενος κατασκευάζειν, αἱ λοιμικαὶ νόσοι τὴν μεγίστην ἔχουσι τῆς φθορᾶς πρόφασιν πρὸς τὸν ἥλιον. ὅταν μὲν γὰρ ἡ θέρειος αὐγὴ, μαλακὴ καὶ πραεῖα, δι' εὐκράτου τῆς

ἀλέας

stat: vel quia gignat annum, Græcis λυκάβαντα dictum. quippe terminus anni est Solis cursus, signa Zodiaci duodena sigillatim emensus. Quin etiam Χρυσάορον ipsum nominavit, non velut ense aureo succinctum: non enim convenit ensis Apollini cum jaculator sit: sed quoniam orientis Solis jubar maximè repræsentat aurum aspectu, conveniens hujusmodi epitheton Deo assignatum est, ut propter radios χρυσάωρ dicatur. Propterea nimirum in Deorum pugna quoque Neptunus adversatur Apollini, perpetua enim est inimicitia, nec ullo fœdere concilianda, inter ignem & aquam. Neptunus igitur, qui materies quædam est humida, & apud Græcos Ποσειδῶν appellatus, παρὰ τὴν πόσιν, id est, ab humore seu potu, igneos solis radios impugnat: ceu qui adversus Apollinem præcipuam habeat contentionis causam.

Hæc quidem dicta sufficiant ad demonstrandum, Solem eundem esse cum Apolline. Quorsum autem hæc mihi spectant? Ut ostendam, pestilentibus morbis præcipuam corruptionis esse caussam in Sole sitam. Cum enim æstiva lux mollis ac blanda tem-

1 Legendum puto hunc locum per interrogationem. nam negatio certe, ut recte censet Gesnerus, ferri non potest.

Negativa particula mihi expungenda videtur. Gesn.

2 Locus est Il. υ. vers. 67.

3 Ita Gesnerus scribendum monuit pro ἀεὶ quod in MS. suo invenerat. Angl. etiam, ὑγρά τις ὕλη καὶ ἀεὶ τὴν πόσιν.

4 Legendum, τὸν αὐτὸν ἀπο.

1 Odyss.

perato calore leniter fovetur, ſalubris aura hominibus aſpirat: ſi verò ſqualore, nimioque ardore æſtuet, morbidos ex terra vapores trahit. Ægra autem corpora & ob inſolitam mutationem aëris languentia, peſtilibus morbis conſumuntur. Nam acutarum & vehementium affectionum autorem Homerus Apollinem evidenter facit, repentinas ei mortes aſcribens. inquit enim:

ἀλέας ἡσυχῇ διαθάλπεται, σωτήριον ἀνθρώποις ἐπιμειδιᾷ φέγγος. αὐχμηρὰ δὲ καὶ διάπυρος ἐκκαεῖσα, νοσεροὺς ἀπὸ γῆς ἀτμοὺς ἐφέλκεται, κάμνοντα δὲ τὰ σώματα καὶ διὰ τὴν ἀήθη τοῦ περιέχοντος τροπὴν νοσοῦντα, λοιμικοῖς πάθεσιν ἀναλοῦται. τῶν δ' ὀξέων συμφορῶν αἴτιον ὅμηρος ὑπεςήσατο τὸν ἀπόλλωνα, διαῤῥήδην τοῖς αἰφνιδίοις θανάτοις ἐπιγράφων τὸν θεόν. φησὶ γὰρ,

Telis namque ſuis Phœbus, cui lætifer arcus
Argenti ſplendore nitet, paritérque Diana
Occidére.

[1] Ἐλθὼν ἀργυρότοξος ἀπόλλων ἀρτέμιδι ξὺν,
Οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιχόμενος κατέπεφνεν.

Quandoquidem igitur unum ac eundem cum Sole ſtatuit Apollinem, à Sole autem hujuſcemodi affectus procedunt, naturali cauſa Apollinem peſti præfecit. Cæterum quod tempus fuerit æſtivum quando Græci peſte laboraverunt, deinceps convincam, ita ut appareat, non Apollinis iram, ſed aërem ſponte corruptum in culpa extitiſſe. Primum igitur dierum longitudo, tum temporis prolixiſſima, æſtatis vigorem indicat,

Ἐπειδήπερ οὖν [2] ἕνα μὲν καὶ τὸν αὐτὸν ὑφίςαται τῷ ἀπόλλωνι τὸν ἥλιον, ἐκ δὲ τοῦ ἡλίου τὰ τοιαῦτα τῶν παθημάτων συνίςαται, φυσικῶς ἐπέςησε τῷ λοιμῷ τὸν ἀπόλλωνα. καὶ ὅτι καθ' ὃν καιρὸν συνέβαινε τοὺς ἕλληνας ἐν τῷ λοιμῷ νοσεῖν, θέρειος ἦν ὁ καιρὸς, ἤδη πειράσομαι διδάσκειν. ὥς τε ὀυκ ὀργὴν ἀπόλλωνος, ἀλλ' αὐτόματον φθορὰν ἀέρος εἶναι τὸ συμβεβηκός· αὐτίκα τῶν ἡμερῶν τὸ μῆκος εἰς πλείϛην ἀμετρίαν ἐκτεινόμενον, ἐλέγχει τὴν ἀκμὴν τοῦ θέρους.

Cum longæ perſtant luces.

[3] Ὅτε τ' ἤματα μακρὰ πέλονται.

Una enim dies tantum ab Agamemnonis in pugna ſtrenui-

μία γὰρ ἀπὸ τῆς ἀγαμέμνονος ἀριστείας ἐπὶ τὴν ἀχιλλέως ἄνοπλον

1 Odyſſ. α. v. 409.
2 Ita MS. Angl.

3 Odyſſ. σ. v. 366. & Odyſſ. χ. v. 301.

1 Iliad.

πλον ἔξοδον ἡ μέρα παρατείνεται, καὶ τὸ μεῖζον οὐδ' ὁλόκληρος.

[1] Ἠέλιον δ' ἀκάμαντα βοῶπις πότνια ἥρη
Πέμψεν ἐπ' ὠκεανοῖο ῥοὰς ἀέκοντα νέεσθαι.

χρεωκοπήσασα τῶν ὑπολειπομένων ὡρῶν οὐκ ὀλίγον οἶμαι μέρος.

Αἱ δὲ μεταξὺ πράξεις [2] εἰς ὀκτὼ ῥαψῳδίας μερίζονται. [3] καὶ πρώτη μὲν ἡ ἐπὶ δυάδι μάχη, πολλὰς ἀνδραγαθίας ἑκατέρων ἐμπεριέχουσα. μετ' αὐτὴν δὲ, [4] ἡ παρὰ τοῖς ἑλληνικοῖς τείχεσι. [5] καὶ τρίτην προστίθημι, τὴν ἐπὶ ναυσὶ μάχην, ταῖς ἄχρι τῆς ἀναιρέσεως τοῦ πατρόκλου, καὶ τῆς δι' ἐκεῖνον ἀχιλλέως ἐξόδου. πλὴν ὅμως τὸν ἀριθμὸν οὕτω πολὺν ὄντα τῶν ἔργων, οὐκ ἄπιστον ἡ θέρειος ὥρα πεποίηκεν, αἵ τε νύκτες ἥκιστα χειμέριοι. [6] πῶς γὰρ ἂν κρύους ἐτόλμησεν ἕκτωρ ταῖς ἀχαϊκαῖς ἐπινυκτερεῦσαι ναυσίν. [7] Οὐδ' ἂν αὐλῶν συρίγγων τ' ἐνοπὴ, διὰ τοῦ βαρβαρικοῦ στρατεύματος ἐπανηγυρίζετο. στι-

tate usque ad inermem Achillis exitum protenditur, & ea (quod majus est) non integra.

Namque indefessum Solem Saturnia Juno
Misit ad Oceanum, quamvis invitus ut iret.

Amputata nimirum reliqui temporis horarum non exigua parte.

Quæ autem interea gesta fuere, per octo Rhapsodias divisa leguntur. Primum pugna juxta Ili regis monumentum, multa utrinque fortia facinora complectens: deinde illa quæ ad muros Græcorum acta est: quibus tertiam addo ad naves pugnatam, unà cum cæteris usque ad Patrocli cædem, & Achillis exitum Patrocli occisi causa. Verum etsi tantus sit rerum interim gestarum numerus, propter æstivi tamen diei longitudinem credi meretur, & quia noctes haudquaquam hiemales fuerunt. Quomodo enim ausus fuisset Hector sub coelo frigido ad Græcorum naves pernoctare? Sed neque tibiarum & fistularum soni in exercitu barbarorum celebrati fuissent. Nam lectus egelidus,

βὰς

1 Iliad. σ. v. 239. Hic male legebatur γδ pro δ'.

2 Nimirum à principio Iliad. λ. usque ad Iliad. σ.

3 Lego, ἡ ἐπὶ ἴλου σήματι μάχη. Nam postquam discessisset Agamemnon, juxta Ili sepulchrum commissa est pugna, ut undecimo libro Iliados, quem ἀγαμέμνονος ἀριστείαν inscribunt, poëta tradit. Gesn.

4 Nimirum Il. μ, ν, & ξ.

5 Il. ο, π, ρ, & σ.

6 Respicit ad finem Iliad. κ. & v. 298. Il σ.

7 Alludit ad 12 versum Il. κ. ubi Agamemnon mirabatur

Αὐλῶν συρίγγων τ' ἐνοπὴν, ὅμαδόν τ' ἀνθρώπων. Eadem verba vide in lib. de Homero apud Plutarchum.

1 Pro

& castrorum commoditates, hiemis tempore à militibus adornantur, relictis studiis bellicis, quæ sub dio agitari solent. Nunquam verò Hector deserta civitate, in qua securus agebat, profectus ad mare nuda castra posuisset. Quomodo autem illorum qui ad societatem belli venerant, adeò nusquam non pericula contempsisset, ut intempestivè hostibus insidiaretur, idque sub Ida monte hiemali, & infinitos fluminum fontes effundente? erumpit enim ex lateribus ejus

Rhesus & Heptaporus, Caresúsque, Rhodiúsque,
Granicusque, atque Æsépus, divúsque Scamander,
Et Simois;

qui præter pluvias cœlitus delatas, vel soli potuissent ex planitie stagnum facere. Sed esto quod per inscientiam Barbari utilia sibi & quæ factu opus essent, non delegerint. An verò Græci qui omnibus prudentia excellunt, viros optimos electos noctu ad explorandum mitterent, ut si res

βαὸς γὰρ ἀλεεινὴ καὶ στρατόπεδα τοῖς πολεμοῦσι χειμῶνος ἐυτρεπίζεται. τῶν δ' ὑπαίθρων ἀγώνων ἐκτός εἰσιν. ὡς τ' ὀυκ ἂν ἕκτωρ τὴν πόλιν ἐκλιπὼν, ἐν ᾗ μετ' ἀσφαλείας διέτριβεν [1] ἐλθὼν ἂν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ γυμνὰ τὰ στρατεύματα καθίδρυσε. [2] πῶς δὲ τῶν κατὰ συμμαχίαν ἐληλυθότων οὕτω ῥιψοκίνδυνος ἕκαστος ἦν, ὡς παρ' ὥραν ἐφεδρεύειν τοῖς πολεμίοις, καὶ μάλιστα τῆς ἴδης ὑπερκειμένης, ὄρους δυσχειμέρου, καὶ ῥεῖθρα ποταμῶν ἄπειρα πηγαζούσης. ἐκρήγνυνται γὰρ ἀπὸ τῶν κατὰ μέρη λαγόνων,

[3] Ῥῆσός θ', ἑπτάπορός τε, κάρησός τε, ῥόδιός τε,
Γρήνικός τε, καὶ αἴσηπος, δῖός τε σκάμανδρος,
Καὶ σιμόεις.

οἳ δίχα τῶν ἀπ' οὐρανοῦ φερομένων ὑετῶν ἱκανοὶ τὸ πεδίον ἦσαν ἐκλιμνάσαι. [4] φέρε δ' οὖν ὑπ' ἀναισθησίας τοὺς βαρβάρους τὸ ἀσύμφορον ἑλέσθαι, τί ποιεῖν ἀντὶ τινός· οἱ πάντα φρονήσει διαφέροντες ἕλληνες [5] ἐπιλεξάμενοι τοὺς ἀρίστους, ἐπὶ τὴν κατασκοπὴν νύκτωρ ἀποπέμπουσιν. ἵν' ἐκ [illegible] τοῦ

1 Pro his Homerus Il. κ. v. 490.
—ἀγαγὼν ποταμοῦ ἐπὶ δινήεντι.

2 Patet enim eos adfuisse ex v. 497. Il. ϑ.
Κέκλυτέ μευ Τρῶες καὶ Δάρδανοι ἠδ' ἐπίκουροι. quem ante oculos habuisse Heraclidem puto.

3 Il. μ. v. 20.

4 Respicere ac concedere ea videtur quæ de Trojanis dicit Homerus Iliad. σ. v. 310. & sequent.
—ἐπὶ δ' ᾔνησαν Τρῶες κελάδησαν,
Νήπιοι· ἐκ γάρ σφεων φρένας εἵλετο Παλλὰς Ἀθήνη.

5 Locus est Il. κ. v. 205. & sequentibus ubi mittuntur Diomedes & Ulysses exploratum castra Trojanorum.

τοῦ κατορθῶσαί τι τηλικοῦτον ὠφεληθῶσιν, ὁπόση βλάβη διαμαρτόντων ἀπήντα; νιφετὸς γὰρ εἷς, καὶ χειμερίων ὑδάτων ἐπομβρία, ῥᾳδίως ἂν ἀμφοτέρους κατέκλυσεν. ἐγὼ μὲν γὰρ αὐτὴν νομίζω τὴν ἀπὸ τῆς πόλεως ἔξοδον ἐπὶ τὴν μάχην, οὐκ ἄλλου τινὸς εἶναι καιροῦ σημεῖον, ἢ θέρους. ἅπας γὰρ ἀναπαύεται πόλεμος ἐν χειμῶνι, καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους ἐκεχειρίαν ἄγουσιν, οὐδ' ὅπλα δυνάμενοι βαστάζειν, οὔτε τὰς πολεμικὰς ὑπηρεσίας φέρειν. πῶς γὰρ ἢ διῶξαι ῥᾴδιον, ἢ φυγεῖν; πῶς δ' ἂν αἱ χεῖρες εὐστοχίᾳ βάλλοιεν, ὑπὸ τοῦ κρύους δεδεμέναι; θέρει δὲ τῷ μεσαιτάτῳ τὰ πλήθη τέτραπται πρὸς τὴν μάχην, καὶ τοῦθ' ὅτι τοιοῦτόν ἐστιν, ἀπ' οὐδεμιᾶς εἰκασίας, ἀλλ' ἐναργῶς σκεπτέον. [1] μετὰ γὰρ τὴν στρατηγικὴν ἀγαμέμνονος διάπειραν, ἐξαναστάντες οἱ ἕλληνες, ἐπὶ τὰς ναῦς κατατρέχουσιν,

bene cessisset, non plus utilitatis caperent, quàm jacturæ si aberrassent? Una enim nivis moles, & brumalium aquarum inundatio, facile utrosque obruisset. Quin ego existimo, ipsum egressum à civitate ad pugnam, nullius anni partis quàm æstatis signum esse. Nam omne bellum hieme intermittitur, & mutuæ aguntur induciæ, cum neque arma geri, neque ministeria bellica tolerari possint. Quo pacto enim facilè quis aut insequeretur, aut fugeret? Aut quomodo manus rectè jacularentur, astrictæ frigore? Æstate verò media populi ad pugnam convertuntur: quod ita se habere, nulla conjectura eget, cum planè manifestò videatur. Post astutam enim & imperatoriam illam Agamemnonis tentationem, surgentes Græci ad naves decurrerunt,

[2] Ὑπὸ δ' ᾔρεον ἕρματα νηῶν. οὐ δήπου, ἢ κατὰ πρῷραν ἐναντίων ἑστηκότων ἀνέμων, οὐδ' ἀπειλούσης τῆς θαλάσσης. τίς γὰρ ἂν ἦν κυβερνήτης ἐπὶ πρόδηλον οὕτω κίνδυνον ἐξιοῦσιν, ἄλλως τε [3] μὴ δι' ὀλίγην περαιοῦσθαι μέλλουσιν αὐτοῖς θάλασσαν; οὐ γὰρ εἰς τένεδον ἀπῇρον, οὐδ' ἐπὶ λέ-

——*Et longis subducunt fulcra carinis.*

Nullis nimirum adversantibus ventis, neque mari tempestates minante. Quis enim gubernatorem præbere se voluisset, ad periculum adeò manifestum exeuntibus, cum aliàs, tum ad tam longas marium navigationes? Non enim Tenedum versus solvebant, neque

σβου,

1 Alludit ad versum 110. & sequentes Il. β.

2 Hemistichium est ex Iliad. β. v. 154.

3 Manuscr. Angl. rectè, μηδ' ὀλίγην.

1 Il.

ad Lesbum aut Chium navigationem instruebant. Sed Græcia procul aberat, & periculosum erat pelagus, quod æstate etiam olim navigantes periclitati sunt. Dum igitur adhuc à concione discederent, plurimum pulveris excitatur.

Illi cum clamore rates adiere marinas,
Sub pedibúsque ingens vis pulveris excita fertur.

Quo pacto autem id fieri potuisset, si terræ solum adhuc humidum fuisset? In sequentibus etiam aciei instruendæ descriptionibus dicere subinde solet,

Albi evaserunt omnes ex pulvere sparso,
Quem longè latéque ciebat gressus equorum.

Quid autem de saucio Sarpedone inquit? cujus

Aquilonia aura
Aspirans animum recreabat deficientem:

cum refrigerio indigeret corpus in aëre fervido. Et rursus alio quodam in loco,

Pulvere conspersi multo, & graviter sitientes.

Item,

Sudorem abstergunt; potu siccata rigántque
Ora viri -

Quæ quidem hieme nemini

σβου, καὶ χίου, παρμυτρικίζοντα τὸν πλοῦν. ἡ δ' ἑλλὰς ἀπῴκιστο πόῤῥω. καὶ τὸ πέλαγος ἦν χαλεπὸν. ὃ καὶ θέρους ποτὲ πλέοντες, ἐσφάλησαν. ἔτι τοίνυν φερομένων ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας αὐτῶν, ἐγείρεται δαψιλὴς κόνις.

[1] Οἱ δ' ἀλαλητῷ
Νῆας ἐπεσσεύοντο ποδῶν δ' ὑπένερθε κονίη
Ἵστατ' ἀειρομένη.

τίνι τρόπῳ τῆς γῆς ἔτι διάβροχον ἐχούσης τοὔδαφος; ἔν τε ταῖς ἐφεξῆς παρατάξεσιν εἴωθε συνεχῶς λέγειν,

[2] Λευκοὶ ὕπερθε γένοντο κονισσάλῳ, ὅν ῥα δι' αὐτῶν
Οὐρανὸν ἐς πολύχαλκον ἐπέπληγον πόδες ἵππων;

τί δ' ἐπὶ τοῦ τετρωμένου σαρπηδόνος; οὗ ῥιπὴ βόρειος

[3] Ζώγρει ἐπιπνείουσα κακῶς κεκαφηότα θυμόν.

ἀναψύξεως δεομένου τοῦ σώματος ἐν ἀέρι διαπύρῳ. καὶ πάλιν ἑτέρωθί που,

[4] Δίψῃ καρχαλέοι κεκονιμένοι ἐκ πεδίοιο. καὶ,

[5] Ἱδρῶ ἀπεψύχοντο, πίον τ', ἀκέοντό τε δίψαν.

ἅπερ ἐν χειμῶνι μὲν ἀμήχανα συμ-

1 Il. ζ. v. 149. Legitur in nostris exempl. τοὶ δ' &c.
2 Il. ε. v. 503.
3 Versus 698. Il. ε. Cæterum dixit ῥιπὴ βόρειο pro Homerico πνοιὴ βορέαο.
4 Il. φ. v. 541.
5 Versus secundus Il. χ.

 1 Lo-

συμβῆναί τινι, θέρους δὲ μαχομένοις ἦν ἀλεξήματα. τί δεῖ τὰ πολλὰ μηκύνειν; σχεδὸν γὰρ ἀπόχρη, κἂν εἴ τι τῶν εἰρημένων ἓν ἀπεδείξαμεν, ἐκφῆναι τοῦ ἔτους τὸν καιρόν.

[1] Καίοντο πτελέαι τε, καὶ ἰτέαι, ἠδὲ μυρῖκαι,
Καίετο δὲ [2] λωτός τε, ἰδὲ θρύον, ἠδὲ κύπειρον.

Εἰ δὲ θέρος μὲν ὁμολογεῖται κατ' ἐκεῖνον εἶναι τὸν χρόνον, αἱ δὲ νόσοι περὶ τὴν ὥραν συνίστανται, τῶν δὲ λοιμικῶν παθημάτων προστάτης ἀπόλλων, τί λοιπὸν, ἢ δοκεῖν τὸ συμβεβηκὸς οὐ θεοῦ μῆνιν, ἀλλὰ συντυχίαν ἀέρος γενέσθαι; σφόδρα γοῦν πιθανῶς ἡρόδικος ἀποφαίνεται, μὴ δ' ὅλην τὴν δεκαετίαν ἐν ἰλίῳ μεμενηκέναι τοὺς ἕλληνας, ἀλλ' ἐπὶ τέλει τοῦ καθειμαρμένου χρόνου τῆς ἁλώσεως ἐληλυθέναι. καὶ γὰρ ἦν ἄλογον εἰδότας [3] ἐξ ὧν προεῖπεν ὁ κάλχας, ὅτι τῷ δεκάτῳ πόλιν αἱρήσουσιν εὐρυάγυιαν, ἐπ' οὐδενὶ χρησίμῳ τοσούτων ἐτῶν ἀργίαν ἀναλίσκειν. ἀλλ' εἰκὸς ἐν τοῖς μεταξὺ καιροῖς περιπλέοντας ἄνω καὶ κάτω τὴν ἀσίαν, ἅμα τάς τε πολεμιστηρίους ἀσκήσεις ὑπογυμνάζειν, καὶ λαφύρων τὸ στρατόπεδον ἐμπιπλάναι. τοῦ δε-

contingere possunt, æstate vero pugnantibus erant solatia. Quid est quod multa dicam? propemodum enim vel unum ex prædictis ad demonstrandam anni partem satis efficax foret:

Ardebant ulmi, salices, teneraque myricæ,
Et lotus, floréns que thryum, viridisque cypeirus.

Itaque si fatemur æstivum illud tempus fuisse, & morbos tum oboriri, & pestilentium affectuum authorem esse Apollinem, quid aliud restat, quàm existimare, quicquid evenit, non propter Dei iracundiam, sed fortuitam aëris temperiem factum esse? Quamobrem omnino fidem meretur Herodicus, ostendens non toto decennio ad Ilium mansisse Græcos, sed prope finem fatalis temporis capiendæ Troiæ advenisse. Absurdum enim fuisset, scientes ex vaticinio Calchantis, quod decimo demum anno amplissimam urbem capturi essent, frustra tot annis in ocio desidere. Sed verisimile est interea circumnavigantes Asiæ superiores inferioresque regiones, simul & bellicis studiis se exercuisse, & manubiis implevisse castra: jam autem instante anno decimo in quo fatalis

κάτου

1 Locus iste est Il. φ. v. 350. In secundo vero versu in nostris Homeri exemplaribus legitur.

2 — λωτός τ' ἰδὲ. hic, τε ἰδὲ.

3 Respicit author noster ad v. 322. & seq. Il. β.

1 Ita

erat terminus captivitatis, universos appulisse. Excepti verò sunt cœnosis & palustribus locis, ac ideo imminente æstate pestilentia ingruit. Sed jam consideremus etiam illa quæ particulatim de hac lue dicta sunt. Ferè enim omnia conveniunt nostro sermoni. Itaque primum naturalem à sagittarum motu redditam vocem commemoravit, non quidem fabulosè loqui tela confingens, sed philosophica quædam contemplatio carmine innuitur,

Dúmque movebátur, magno clangore sagittæ
Irati ex humeris resonabant.

Sunt enim revera cœlici quidam soni cum harmonia concinni, qui à perpetuo motu concinuntur, & maximè dum Solis circuitus intentè perficitur. Nam si quis molli virga temere percutiens aërem, aut lapidem funda ejaculans, strepitum excitat, & sibilum adeò gravem: multò magis existimandum est tantorum corporum motus orbiculares violenter ab ortu in occasum ruentes, tam vehementem cursum haud quietè peragere. Cæterum sonos istos qui à cœlo perpetui eduntur, nos ignoramus,

κάτου δ' ἐνστάντος ἔτους, ἐν ᾧ πεπρωμένον ἦν τὸ τῆς ἁλώσεως τέλος, ἀθρόους καταχθῆναι. κοῖλα δ' αὐτοὺς τενάγη καὶ τόπος ἑλώδης ἐξεδέχετο. καὶ διὰ τοῦτο θέρους ἐνστάντος ἡ λοιμικὴ νόσος ἐγκατέσκηψε. νῦν τοίνυν καὶ τὰ κατὰ μέρος εἰρημένα περὶ τῆς νόσου διασκεψώμεθα. σχεδὸν γὰρ ἅπαντα [1] συνᾴδει τοῖς ὑφ' ἡμῶν λεγομένοις. [2] καὶ πρῶτόν γε φυσικὴν ὑπεστήσατο τὴν φερομένην ἀπὸ τῶν οἰστῶν φωνήν. οὐ μὰ δί', οὐ μυθικῶς βέλη φθεγγόμενα τερατευόμενος, ἀλλ' ἔστιν ἐν τῷ στίχῳ θεωρία φιλόσοφος.

[3] Ἔκλαγξαν δ' ἄρ' ὀϊστοὶ ἐπ' ὤμων χωομένοιο
Αὐτοῦ κινηθέντος.

εἰσὶ γὰρ εἰσί τινες οὐράνιοι μεθ' ἁρμονίας ἐμμελεῖς ἦχοι, κατὰ τὴν ἀΐδιον φορὰν ἀποψαλλόμενοι, μάλιστα δὲ τῆς ἡλιακῆς περιόδου συντόνως φερομένης. οὐ γὰρ δήπου ῥάβδῳ μὲν ὑγρᾷ πλήξας τις εἰκῇ τὸν ἀέρα, καὶ λίθον ἀπὸ σφενδόνης ἀφεὶς, ῥοίζους ἀποτελεῖ καὶ συριγμὸν οὕτω βαρύφθογγον. τηλικούτων δὲ σωμάτων ἡ κυκλοφόρος βία δρόμοις ἀπ' ἀνατολῶν εἰς δύσιν ἁρματηλατουμένη μεθ' ἡσυχίας, τὸν σφοδρὸν ὁδοιπορεῖ νόμον. τούτους δὲ τοὺς διηνεκῶς οὐρανῷ τελουμένους

1 Ita recte MS. Angl. editum erat, συνάδειν.
2 Hæc pertinent ad explicationem versuum qui sequuntur.
3 Iliad. α. v. 46.

μένους φθόγγους ἀγνοοῦμεν, ἢ διὰ τὴν ἀπὸ πρώτης γονῆς συνήθειαν ἐνδελεχῶς ἐνοικοῦσαν ἡμῖν, ἢ διὰ τὴν ἄμετρον ὑπερβολὴν τοῦ διαστήματος. ἐκλυομένου τοῦ ψόφου τῷ διείργοντι ἀμέτρῳ. καὶ τοῦθ' ὅτι τοιοῦτόν ἐστιν ὁ φυγαδεύων ὅμηρον ἐκ τῆς ἰδίας πολιτείας συγκαταινεῖ πλάτων, οὕτω λέγων· [1] ἔτι δὲ τῶν κύκλων αὐτοῦ ἄνωθεν ἐφ' ἑκάστου βεβηκέναι σειρῆνα συμπεριφερομένην φωνὴν ἱεῖσαν ἕνατον. ἁπασῶν δ' ὀκτὼ οὐσῶν, μίαν ἁρμονίαν συμφωνεῖν. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἐφέσιος ἀλέξανδρος, ἐπεξελθὼν ὅπως κατὰ τάξιν οἱ [2] πλάνητες ἀστέρες ὁδεύουσιν, ἐπάγει περὶ τῶν ἑκάστου φθόγγων.

Πάντες δ' ἑπτατόνοιο λύρης
φθόγγοισι συνῳδὸν
Ἁρμονίην προσέχουσι, διαστὰς
ἄλλος ἀπ' ἄλλου.

δι' ὧν ἂν εἴη γνώριμον, ὡς οὐ κωφὸς οὐδ' ἄφθογγός ἐστιν ὁ κόσμος. ἀρχὴ δὲ ταύτης τῆς δόξης ὅμηρος, εἰπὼν τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας ἀλληγορικῶς βέλη. προσθεὶς δ' ὅτι φερόμεναι διὰ τοῦ ἀέρος, ἔκλαγξαν ἰδίαν ἔνθεόν τινα φωνήν· τὰ κοινὰ δὲ τῶν φθόγγων παραστήσας, ἐπὶ τὸ ἴδιον εὐθὺς τοῦ λόγου μετέβη, προσθεὶς

[3] Ὁ δ' ἤϊε νυκτὶ ἐοικώς.

Οὐ γὰρ ἀκήρατον φῶς, οὐδ'

sive propter consuetudinem à pueritia nobis assiduè insitam, sive propter immensitatem intervalli, remisso per tantum spacii sono. Atque hoc ita se habere testatur & Plato, qui à sua Republica Homerum abigit, ubi sic loquitur: Item supra singulos cœlestes orbes Sirenem unà circuire, musica voce modulantem, & cum universæ sint octo, unam harmoniam concini. Similiter Ephesius Alexander describens quomodo erraticæ stellæ ordine ferantur, de singulorum sonis hæc verba subdit:

Omnes harmoniam reddunt concentibus unam,
Dum sonitus edunt distantes limite certo,
Atque lyram pulsant septenis ordine chordis.

Hinc igitur patet non mutum esse, ac sine sono mundum. Princeps autem hujus opinionis Homerus est, qui solares radios allegoricè sagittas nominat, & per aërem delatas peculiarem quandam & divinam edidisse vocem ait. ac demum communi sonorum ratione memorata, proprium quiddam tali constitutioni adjicit, inquiens:

Ille ibat nocti similis.

Non enim sincera Solis lux,

1 Vide Diogenem Laërtium in vita Platonis.

2 Pro ἀστέρες in MS. invenerat Gesnerus perperam ἀστρῶς. quod ipse emendavit.

3 Il. α. v. 47.

nec atræ caliginis expers est, sed turbida nocte miscetur, qualis ferè solet pestilentiæ tempore diurnum lumen obumbrare. Sed quamobrem jaculandi cupidus Apollo,

Longius à Danaïs sedit, torsitque sagittas,
Stridenti sonitu ferientes aëra passim?

Nam si motus iracundia jaculabatur, propius sauciandos astare sagittantem oportuisset. At cum Solem innuat meritò pestilentium radiorum impetum eminus irruere fecit. Sed evidentissimum statim nostri sermonis testimonium subdidit, scribens,

Principio mulis canibusque miserrima pestis
Vim diram fecit.

Haud enim adeò præter rationem bruta animalia iratus Apollo confecisset, neque iracundiam suam temere in mulos & canes exercuisset, ut Thracium illud mancipium adversus Homerum calumnias fingit, nempe Zoilus Amphipolites, qui nusquam non hujusmodi nugas agit. Certe Homerus omnino naturæ rationem sequutus ita ostendit, quod usuvenire solet in pestifera constitutione. Experientia enim medicorum simul atque

ἀμιγὲς ἀχλύος μελαίνης ὑφίϛαται τὸ τοῦ ἡλίου, νυκτὶ δ' αὐτὸν ἐθόλωσεν, ὁποῖα σχεδὸν εἴωθεν ἐν τοῖς λοιμικοῖς πάθεσιν ἐπιπροσθεῖν, τῷ δ' ἡμέρας φέγγει. πῶς γε μὴν τοξάζειν ἐσπουδακὼς ἀπόλλων,

[1] Ἕζετ' ἔπειτ' ἀπάνευθε νεῶν μετὰ δ' ἰὸν ἧκε.
Δεινὴ δὲ κλαγγὴ γένετ' ἀργυρέοιο βιοῖο.

εἰ γὰρ οὖν δι' ὀργὴν ἐτόξευεν, ἐγγὺς ἔδει τοῖς τιτρωσκομένοις ἑϛάναι τὸν βάλλοντα. νῦν δ' ἀλληγορῶν τὸν ἥλιον, εἰκότως ἄπωθεν αὐτοῦ τὴν φορὰν τῆς λοιμικῆς ἀκτῖνος ὑπεϛήσατο. καὶ μὴν ἐναργέϛατον ἐπιφέρει μετὰ τοῦτο σημεῖον εἰπὼν,

[2] Οὐρῆας μὲν πρῶτον ἐπῴχετο, καὶ κύνας ἀργούς.

οὐ γὰρ οὕτως ἄκριτον ἦν παρανάλωμα τῆς ἀπόλλωνος ὀργῆς, τὰ ἄλογα τῶν ζώων. οὐδ' ἂν ὁ θυμὸς ἀφρόνως ἡμιόνοις ἐνήκμαζε καὶ κυσὶν, ὡς τὸ θρᾳκικὸν ἀνδράποδον ὁμήρου κατεξανίϛαται. λέγω δὲ, τὸν ἀμφιπολίτην ζωΐλον, ἄνω καὶ κάτω τοιούτους τινὰς λήρους φληναφοῦντα, ὅμηρος δὲ, καὶ σφόδρα φυσικῶς τὴν περὶ τὰ λοιμικὰ τῶν παθημάτων συντυχίαν διὰ τούτων παρίϛησιν. αἱ γὰρ ἐμπειρίαι, ἰατρικῆς

1 Il. α. v. 48. Male hic legebatur, ἀπάνευθεν ἰών.

2 Il. α. v. 50.

1 Gesne-

χῆς τε καὶ φιλοσοφίας ἔχουσαι δι' ἀκριβοῦς παρατηρήσεως, ἔγνωσαν ἐν ταῖς λοιμικαῖς νόσοις, τὸ δεινὸν ἀπὸ τῶν τετραπόδων ζώων ἀρχόμενον. κατ' ἄμφω δ' ἡ πρόφασίς ἐστιν εὔλογος, ὥς τ' εὐάλωτα πρὸς τὸ δεινὸν εἶναι. τῆς τε γὰρ διαίτης τὸ ἀκριβὲς [1] οὐ θηρᾶται, δι' ἣν ἀταμιεύτως σιτίων τε καὶ ποτῶν πιμπλάμενα διαφθείρεται, μηδενὸς λογισμοῦ τὴν ἐπὶ τὸ πλεῖον ὁρμὴν χαλινοῦντος. ἔπειθ' ὃ καὶ μᾶλλον ἀληθές ἐστιν, οἱ μὲν ἄνθρωποι μεταρσίοις ταῖς ἀναπνοαῖς τὸν καθαρώτατον ἕλκοντες ἀέρα, βραδύτερον ἁλίσκονται τῷ πάθει. τὰ δ' ἐπὶ γῆς ἐρριμμένα ζῶα, τοὺς νοσώδεις ἐκεῖθεν ἀτμοὺς εὐμαρέστερον ἕλκει. πάνυ γε μὴν ἀληθῶς οὐκ ἐν ἀρτίαις ἡμέραις τὴν ἀπαλλαγὴν τῆς νόσου δεδήλωκεν, ἀλλ' ἐν περιτταῖς·

philosophorum quàm diligentissimè observata, in pestilitate luem à quadrupedibus incipere, velutique præludere cognoscit. Duas enim ob causas probabilis est ratio, quod facilius hoc genere morbi quadrupedes corripiantur. Primum, quia victus accuratam regulam non sequuntur: quare cum cibis & potu incautè repleantur, nullo ratiocinio appetitionem nimiam refrenante, corrumpuntur. Deinde, quod & verius est, homines sublimi respiratione purissimum trahentes aërem, tardius afficiuntur: animantes autem in terram pronæ, morbosos inde vapores statim hauriunt. Ad hæc verissimè liberationem à morbo, non pari, sed impari dierum numero contigisse notavit;

[2] Ἐννῆμαρ μὲν ἀνὰ στρατὸν ᾤχετο κῆλα θεοῖο.

Ter tribus in Græcos sunt tela emissa diebus.

μάλιστα γὰρ ἐν τῇ παρ' ἕκαστα πείρᾳ γνώριμόν ἐστι τοῦθ', ὅτι κρίσιμοι τῶν σωματικῶν παθημάτων αἱ περιτταὶ γίγνονται τῶν ἡμερῶν. Αὐτὴρ δ' Ἀχιλλεὺς τῆς νόσου.

Siquidem experientia singulatim collecta notissimum est, impares dies corporum affectus indicare. Solvit autem morbum Achilles, utpote cujus præceptor fuerit

[3] Χείρων γάρ αὐτὸν ἐδίδαξε δικαιότατος Κενταύρων,

Chiron, Centauros inter justissimus omnes.

ὃς πάσῃ μὲν ἐκέκαστο σοφίᾳ·

Qui cum omni sapientia cla-

περιττὸς

1 Gesnerus negativam οὐ addidit, quam in suo codice manifesto errore omissam fuisse admonet. Defuit quoque in MS. Angl.

2 Il. α. v. 53.

3 Respicit ad v. 831. Iliad. λ.

Ὃν Χείρων ἐδίδαξε δικαιότατος Κενταύρων.

I 11.

rus; tum arte medendi eximius fuit, & (ut ajunt) Æsculapio familiaris. Cæterum Achilli medenti per naturalem allegoriam Junonem adjunxit:

Hoc etenim niveis Juno suggesserat illi,
Pulchra Jovis conjunx cubitis.

Quippe cum duo sint juxta naturales philosophos spiritalia elementa, æther inquam, & aër, Jovem sanè igneam substantiam facimus: Juno autem ei subjicitur, mollius elementum, ideóque fœmina. Verum paulo pòst hac de re exquisitius agetur: in præsentia vel hoc dixisse sufficiat, quòd aëre prius turbido jam dissipato, subito pestilitas discesserit. Nempe non frustra Junonem cognominavit λευκώλενον, id est albis cubitis decoram: sed propter eventum rei, quoniam caliginem nocti similem candidus aër subsequutus illustraverat. Postea morbo jam liberatus Græcorum exercitus ad ea se convertit quæ celebrari ab illis solent, qui ægritudinem evaserunt, videlicet expiationes atque lustrationes.

Lustrabant illi sese, tum sordida quæque
Purgamenta mari mandabant.

Ulysses etiam non alium mihi videtur oblato sacrificio pla-

περιττὸς δὲ ἦν τὴν ἰατρικὴν, ὅπου γνώριμον αὐτῷ φασὶν εἶναι καὶ ἀσκληπιόν. προσέθηκε δ᾽ ἀχιλλεῖ θεραπεύοντι, φυσικῶς ἀλληγορήσας θεὰν ἥραν.

[1] Τῷ γὰρ ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ
λευκώλενος ἥρη.

δύο γὰρ ὄντων κατὰ τοὺς φυσικοὺς τῶν πνευματικῶν στοιχείων, αἰθέρος τε καὶ ἀέρος, τὸν μὲν δία, τὴν πυρώδη φαμὲν οὐσίαν· ἡ δὲ ἥρα μετ᾽ [2] αὐτὸν ἐστιν ἀὴρ, μαλακώτερον στοιχεῖον, διὰ τοῦτο καὶ θῆλυ. τὰ δ᾽ ἀκριβῆ περὶ τούτου διαλεξόμεθα μικρὸν ὕστερον. νῦν δ᾽ ἀπόχρη τοσοῦτον εἰπεῖν, ὅτι τοῦ πάλαι θολεροῦ διαχυθέντος ἀέρος, αἰφνιδίως διεκρίθη τὸ συμβάν. οὐδὲ γὰρ ἀλόγως λευκώλενον εἶπε τὴν ἥραν, ἀλλ᾽ ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος, ὅτι τῇ νυκτὶ προσεοικυῖαν ἀχλὺν, ὁ λευκὸς ἀὴρ ἐπὶ τὸ καθαρώτερον ἐλάμπρυνεν. εἶτ᾽ ἀνεθὲν τῆς νόσου τὸ ἑλληνικὸν πλῆθος, ἐπὶ τὴν συνήθη τοῖς ἀπηλλαγμένοις ὁδὸν ἐτράπη. λέγω δὲ τοὺς ὀνομαζομένους ἀποτροπιασμούς τε καὶ καθαρμούς.

[3] Οἱ δ᾽ ἀπελυμαίνοντο, καὶ εἰς
ἅλα λύματ᾽ ἔβαλλον.

δοκεῖ δέ μοι καὶ ὀδυσσεὺς [4] οὐδὲν ἄλλο, ἢ τὸν ἥλιον ἱλάσκεσθαι, δι᾽ ἧς προσηνέγκατο θυσίας. ἀμέλει πανη-

1 Il. α. v. 55.
2 Ita MS. Angl. Excudebatur perperam, αὐτὸν δὲ ἀὴρ.
3 Ili. α. v. 314.
4 οὐδένα ἄλλον MS. Angl.

1 Il.

πανημέριοι μολπῇ θεὸν ἱλάσκοντο.

[1] Ἦμος δ' ἠέλιος κατέδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθε,
Δὴ τότε κοιμήσαντο παρὰ πρυμνήσια νηός.

πέρας γάρ ἐςι τῆς εὐσεβείας ἡ δύσις, [2] ἕως ἀκούοντα καὶ βλέποντα τὸν θεὸν ἐτίμων. μηκέτι δ' αὐτοῦ τοῖς τελουμένοις παρεῖναι τὸ λοιπὸν δυναμένου, τὸ τῆς ἑορτῆς πέπαυται. πρός γε μὴν βαθὺν τὸν ὄρθρον ἀναχθέντων, φησὶν ὁ ποιητής.

[3] Τοῖσι δ' ἴκμενον οὖρον ἵει ἑκάεργος ἀπόλλων.

τὸ περὶ τὸν ἥλιον ἐσπουδακὼς ἰδίωμα δηλοῦν. ἄχρι γὰρ οὐδέπω φλογώδης, οὐδ' ἔμπυρος ἐπὶ μεσημβρίαν ὁ δρόμος αὐτοῦ νένευκεν, ἡ δροσώδης ἰκμὰς ὑγρὸν τὸ περιέχον ἀφεῖσα, ἀμυδρὰ καὶ νωθῆ παραπέμπεται τὰ πρὸς ἕω πνεύματα. διὰ τοῦτο τὸ ὄρθριον ὁ ἥλιος αὐτοὺς ἐναυςόλησεν, ἱκανὸν ἀποςείλας ἄνεμον τὸν ἐκ τῆς ἰκμάδος πνέοντα. τὴν μὲν οὖν πρώτην ἀλληγορίαν ἐπεδείξαμεν, οὐ θυμὸν ἀπόλλωνος ὀργισαμένου μάτην, ἀλλὰ φυσικῆς θεωρίας φιλοσοφοῦσαν ἔννοιαν.

Ἐφεξῆς δ' ἡμῖν σκεπτέον ὑπὲρ τῆς ἐφιςαμένης ἀθηνᾶς ἀχιλλεῖ.

care, quam Solem. ſiquidem, ut ait poëta,

Tota luce Deum placabant carmine læto,
Poſtquam autem ſerus ſol occidit, ortaque nox eſt,
Tum juxta naves carpebant munera ſomni.

Religionis enim finis occaſus eſt, qua audientem videntémque Deum colebant: poſtquam verò non amplius ceremoniis intereſſe poterat, ſolennitas deſinit. Cum autem ſummo mane ſolverunt ad redeundum, Poëta inquit:

Illis humentes flatus aſpirat Apollo.

proprium Solis affectum ſignificaturus. Quamdiu enim nondum flammeus, neque ignitus ad meridiem vergit ſolaris curſus, roſcidus humor aërem irrigans, tenues tardoſque flatus ad auroram excitat, propterea diluculo ipſos in navi deduxit Sol, ventum idoneum mittens ex humido reſpirantem. Hactenus primam allegoriam expoſuimus, qua conſtat Poëtam non temerariam Apollinis iracundiam, ſed naturalis ſpeculationis philoſophicam rationem deſcripſiſſe.

Jam porrò de Minerva Achilli aſtante commentabimur:

[1] Ἕλκε

1 Il. α. V. 475.

2 Alluſio ad verſum 277. Il. γ. qui & alibi ſæpe repetitur.

Ἠέλιός θ' ὃς πάντ' ἐφορᾷς καὶ πάντ' ἐπακούεις.

3 Verſus eſt Ili. α. V. 479. ſed qui ſic

Ingentem gladium nudabat; & ecce Minerva
Pallas adest, liquidas cælo delapsa per auras.
Juno namque ipsam Saturnia miserat, ambos
Ex æquo salvos cupiens, & amore benigno
Utrumque amplectens. Tunc ergo sedula Pallas
Retro Peliden traxit flavente capillo,
Apparens soli. ast aliorum nemo videbat.
Ille stupet subito, statim & conversus, amicam
Pallada præsentem ac splendentia lumina noscit.

In his versibus obvius statim verborum sensus est, quod Dea interim dum evaginaret gladium Achilles, omni velocitate celerior, cœlesti sede relicta, cædem committi prohibuerit: figura planè graphica, & ad vivum expressa, cæsariem Achillis à tergo tenaciter apprehendens. Verum latet omnino splendida quædam & philosophica scientia, si allegoriam scruteris. Et sanè hoc in loco rursus apparet quàm ingratus erga Homerum in sua Republica Plato sit, cum hinc suam de anima opinionem mutuatus sit. Universam enim animam in duas partes distinxit, rationalem & rationis expertem, ut ipse vocat. Posteriorem iterum bipartitò dividit,

[1] Ἕλκε γὰρ ἐκ κολεοῖο μέγα ξίφος· ἦλθε δ' ἀθήνη
Οὐρανόθεν. πρὸ γὰρ ἧκε θεὰ λευκώλενος ἥρη.
Ἄμφω ὁμῶς θυμῷ φιλέουσά τε, κηδομένη τε.
Στῆ δ' ὄπιθεν, ξανθῆς δὲ κόμης ἕλε πηλείωνα
Οἴῳ φαινομένη. τῶν δ' ἄλλων οὔ τις ὁρᾶτο.
Θάμβησεν δ' ἀχιλεὺς, μετὰ δὲ τράπετ'. αὐτίκα δ' ἔγνω
Παλλάδ' ἀθηναίην. δεινὼ δέ οἱ ὄσσε φάανθεν.

Τὸ μὲν γὰρ πρόχειρον ἐκ τῶν λεγομένων ἐστὶν εἰπεῖν, ὅτι μεταξὺ τοῦ σπωμένου σιδήρου, θεὰ παντὸς ὀξυτέρα τάχους τὴν οὐράνιον ἐκλιποῦσα διατριβὴν, ἐμποδὼν ἔστη τῇ μιαιφονίᾳ, πάνυ γραφικῷ σχήματι τῆς κόμης ἀπρὶξ ὄπισθεν ἀχιλλέως λαβομένη. λαμπρά γε μὴν καὶ λίαν φιλόσοφος ὑφεδρεύει τοῖς νοουμένοις κατ' ἀλληγορίαν ἐπιστήμη. πάλιν οὖν ὁ πρὸς ὅμηρον ἀχάριστος ἐν τῇ πολιτείᾳ πλάτων ἐλέγχεται διὰ τούτων τῶν ἐπῶν, τὸ περὶ τῆς ψυχῆς δόγμα νοσφισάμενος ἀπ' αὐτοῦ. τὴν γὰρ ὅλην ψυχὴν διήρηκεν εἰς γένη δύο, τό, τε λογικὸν, καὶ τὸ ἄλογον ὑπ' αὐτοῦ προσαγορευόμενον. τοῦ δὲ ἀλόγου

sic legatur in probatis exemplaribus.
Τοῖσιν δ' ἴκελμον ἦρον ἴει.

1 Locus est Iliad. α. v. 194. In primo versu legitur ἕλκε γὰρ pro ἕλκετο δ'. In quinto 3 τράπετ' pro δ' ἐτράπετ'. Vide Plutarchum in libro de Homero, eodem sensu iisdem pene verbis hunc locum explicantem.

γοῦ μέρους, ἰδιωτικωτέραν ὑφίσαται διαίρεσιν, εἰς δύο μορίζων. καὶ τὸ μὲν ἐπιθυμητικὸν ὀνομάζει, τὸ δ' ἕτερον θυμοειδές. [1] καθάπερ δὲ οἴκους τινὰς ἑκάστῳ μερίζει, καὶ διατριβὰς ἐν τῷ σώματι διένειμεν. τὸ μὲν οὖν λογικὸν τῆς ψυχῆς, ὡς ἀκρόπολίν τινα τὴν ἀνωτάτω τῆς κεφαλῆς μοῖραν εἰληχέναι νομίζει, πᾶσι τοῖς αἰσθητηρίοις ἐν κύκλῳ δορυφορούμενον· τοῦ δ' ἀλόγου μέρους ὁ μὲν θυμὸς οἰκεῖ περὶ τὴν καρδίαν· αἱ δὲ τῶν ἐπιθυμιῶν ὀρέξεις, ἐν ἥπατι. ταῦτα δὲ ἀλληγορικῶς ἐν τῷ Φαίδρῳ προσωμοίωσεν ἵπποις τε καὶ ἡνιόχῳ, διαῤῥήδην λέγων. ὁ μὲν τοίνυν αὐτῶν ἐν τῇ καλλίονι στάσει ὤν, τό, τ' εἶδος ὀρθὸς, καὶ διηρθρωμένος, ὑψαύχην, ἐπίγρυπος, λευκὸς ἰδεῖν, μελανόμματος, τιμῆς ἐραστὴς, μετὰ σωφροσύνης τε καὶ αἰδοῦς, καὶ [2] ἀληθινῆς δόξης ἑταῖρος, ἄπληκτος, κελεύσματι καὶ λόγῳ μόνῳ ἡνιοχεῖται. ταῦτα μὲν περὶ θατέρου μέρους τῆς ψυχῆς. περὶ δὲ τοῦ λοιποῦ φησιν· ὁ δ' αὖ σκολιὸς, πολὺς, εἰκῇ συμπεφορημένος, κρατεραύχην, πολυτράχηλος, σιμοπρόσωπος, μελανόχρως, γλαυκόμματος, ὕφαιμος, ὕβρεως καὶ ἀλαζονείας ἑταῖρος, [3] περιωτάλσιος,

alteram ejus partem nominans cupidam, & alteram animosam. Tum singulis sua velut domicilia destinat, & certas in corpore sedes distribuit. Rationalem igitur partem in suprema capitis regione tanquam arce collocat, omnibus undique sensuum organis ceu satellitibus munitam: partis autem brutæ, animositas quidem circa cor versatur; cupiditatum verò appetitus in jecinore. Hæc ille per allegoriam in Phædro equis & aurigæ confecit, his planè verbis evidenter usus: Alter igitur ex ipsis melius constitutus est, specie rectus, articulatus, alta cervice, resimus, albus aspectu, oculis niger, honoris amans cum temperantia & verecundia, veræ gloriæ studiosus, & nullis stimulis agens, soláque hortatione & ratione regitur. Hæc Plato de una parte animæ. de altera vero sic inquit: Alter obliquus est, impetuosus, temere fertur, robusta cervice, collo brevi, sima facie, colore nigro, glaucis oculis, & subcruentis, injuriæ & arrogantiæ plenus, circa aures hirsutus, surdus, flagello simul

1 καὶ καθάπερ δὲ MS Angl.

2 Vocem ἀληθινῆς, quem in MS. suo omissam invenerat, (ut & in Angl. defuit) è Platonis Phædro, de meliori equo, restituit Gesnerus. Idem v. 14 de altero equo, pro πολυτράχηλος, legendum monet βραχυτράχηλος, ut in Platone habetur, & rationi consonum est. Sic enim equo meliori, qui ὑψαύχην est, hic erit contrarius.

3 Emendata lectio habet, περὶ ὦτα λάσιος.

& stimulo vix cedens. Cæterum rationalem animæ partem reliquarum aurigam fecit, ita inquiens. Porrò de principe animæ nostræ specie, ita est sentiendum. Nempe hanc Deus ut dæmonem nostrum cuique tribuit: hanc in summa corporis arce sedem habere dicimus, atque ad cœli cognationem a terra nos tollere, tanquam animalia cœlesti potius quàm terreno semine nata. Hæc sanè omnia ex Homericis carminibus ceu fonte quodam, in suos dialogos Plato traduxit. Sed primum de brutis partibus considerandum est. Nam quod iracundia seu animositas circa cor sita sit, Ulysses apertè ostendit, cum procis iratus cor pulsat, ceu domicilium quoddam, in quo improbitatis odium habitaret,

τάλσιος, ὑπόκωφος, μάστιγι μετὰ κέντρου μόλις ὑπείκων. τὸ μέντοι λογικὸν μέρος τῆς ψυχῆς, ὃ ἐν τῇ κεφαλῇ καθίδρυτο, τῶν ὅλων πεποίηκεν ἡνίοχον, οὑτωσὶ λέγων· [1] ἐπὶ δὲ τοῦ κυριωτάτου παρ' ἡμῖν ψυχῆς εἴδους, διανοεῖσθαι δεῖ τῇδε, ὡς ἄρα αὐτὸ δαίμονα θεὸς ἑκάστῳ τοῦτο, ὃ δὴ φαμὲν οἰκεῖν μὲν ἡμῶν ἐπ' ἄκρῳ τῷ σώματι, πρὸς δὲ τὴν ἐν οὐρανῷ ξυγγένειαν ἀπὸ γῆς ἡμᾶς αἴρειν, ὡς ὄντας φυτὸν οὐκ ἐπίγειον, ἀλλ' οὐράνιον. ταῦτα τοίνυν [2] ὥσπερ ἐκ πηγῆς τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν εἰς τοὺς ἰδίους διαλόγους ὁ Πλάτων μετήρδευσεν. καὶ πρῶτόν γε περὶ τῶν ἀλόγων μερῶν τῆς ψυχῆς σκεπτέον. [3] ὅτι μὲν γὰρ ὁ θυμὸς εἴληχε [4] τὸν ὑποκάρδιον χῶρον, ὁ Ὀδυσσεὺς τοῦτο ποιήσει σαφὲς ἐν τῇ κατὰ μνηστήρων ὀργῇ, καθάπερ οἶκόν τινα τῆς μισοπονηρίας θυροκρουστῶν τὴν καρδίαν.

Et pectus quatiens, animum reprehendit, aitque:
Hoc quoque sustineas, quondam graviora tulisti.

[5] Στῆθος δὲ πλήξας κραδίην ἠνίπαπε μύθῳ,
Τέτλαθι δὴ κραδίη· καὶ κύντερον ἄλλο ποτ' ἔτλης.

Ἀφ'

κάστῳ. Sequens autem vox ὑπείκωσθαι apud Platonem sine præpositione legitur. Gesn.

1 Platonis in Timæo verba sic integre legentur: τὸ δὲ δὴ περὶ τοῦ κυριωτάτου παρ' ἡμῖν ψυχῆς εἴδους, διανοεῖσθαι δεῖ τῇδε. ὡς ἄρα αὐτὸ δαίμονα θεὸς ἑκάστῳ δέδωκε τοῦτο. Post v. 13. pro ἐπίγειον, in Platone ἔγγειον scriptum reperitur. Gesn.

2 Simile pene illud Nasonis.

Aspice Mæoniden, à quo sic fonte perenni,
Vatum Pieriis ora rigantur aquis.

3 Probat adductis exemplis, Platonis animæ in tres partes divisionem ab Homero desumptam fuisse. Hoc autem ordine procedit, ut secundam partem divisionis primo, tertiam secundo, primam tertio & ultimo loco probet. Vide Plutarch. in libro de Homero.

4 Potius περικάρδιον legerim, voce magis usitata, & sententiâ magis Platonicâ. Gesn.

5 Od. υ. v. 17. Vide Plutarchum ibidem hunc eundem versum in medium proferentem.

Ee 1 Od.

ἀφ' ἧς γὰρ αἱ θυμικαὶ βρύουσι πηγαὶ, πρὸς ταύτην ὁ λόγος ἀποκλίνων. τόν γε μὴν τιτυὸν ἐρασθέντα τῶν διὸς γάμων, ἀφ' οὗ μέρους ἤρξατο νοεῖν, εἰς τοῦτο ὑφίσταται κολαζόμενον.

[1] Γῦπε δέ μιν ἑκάτερθε παρημένω ἧπαρ ἔκειρον.

Ἀντὶ τίνος ὅμηρε;

[2] Λητὼ γὰρ εἵλκυσε διὸς κυδρὴν παράκοιτιν.

Ὥςπερ δὲ οἱ νομοθέται τοὺς πατροτύπτας χειροκοποῦσι, τὸ δυσσεβῆσαν αὐτῶν μέρος ἐξαιρέτως ἀποτέμνοντες, οὕτως ὅμηρος ἐν ἥπατι κολάζει τὸν δι' ἧπαρ ἀσεβήσαντα. περὶ μὲν δὴ τῶν ἀλόγων τῆς ψυχῆς μερῶν, οὑτωσὶ πεφιλοσόφηκεν. λοιπὸν οὖν καταλείπεται ζητεῖν, ἐν ᾧ τόπῳ τὸ λογικὸν ἵδρυται μέρος. ἔςι τοίνυν ἡ κεφαλὴ καθ' ὅμηρον ἐν τῷ σώματι τὴν κυριωτάτην εἰληχυῖα τάξιν. ὅλον οὖν εἴωθεν ὀνομάζειν τὸν ἄνθρωπον, ἐξαιρέτως ἀφ' ἑνὸς τοῦ κρατίςου τὰ λοιπὰ δηλῶν,

[3] Τοίην γὰρ κεφαλὴν ἕνεκ' αὐτῶν γαῖα κατέσχεν,

κἀνθ'.

καὶ σαφέςερον ἐπὶ τοῦ νέςορος ἵππου, κυριώτατον ἀποφαίνεται τοῦτο τὸ μέρος.

Sic istam partem alloquitur, à qua fons animositatis scaturit. Quinetiam Tityum Jovis nuptiarum amore captum, ea parte luere pœnam facit, quæ primum de libidine cogitaverat:

Hepar ei vultur mordens rodebat utrinque.

Quamobrem Homere?

Ausus enim fuerat quondam cælestis amores
Sollicitare Jovis Latonam.

Quemadmodum enim legislatores manus parricidis amputant, illam præcipuè partem mutilantes quæ scelus commisit: ita Homerus eum cujus jecur deliquerat, jecinoris pœna afficit. De brutis igitur animæ partibus hoc modo philosophatus est. Restat inquirendum, in quo loco pars rationalis posita sit. Caput itaque juxta Homerum, maximè principem in corpore situm obtinet: unde ejus tanquam dignissimi nomenclatura universum hominem appellat, per excellentiam reliqua simul innuens, ut cum dicit,

Tale caput cava ipsorum tellure jacebat
Conditum.-

Et manifestius de Nestoris equo scribens, potissimam hanc esse partem declarat his verbis:

—[1] Ὅθι

1 Od. λ. Ver. 577.

2 Ibid. v. 579. ubi scribitur, ἕλκησε.

3 Od. λ. v. 548. Nec hoc loco tantum, sed alibi sæpe, ut Od. α. 343. quo utitur Plutarchus in lib. de Hom. in eandem fere sententiam.

1 Il.

— Qua parte cerebri
Caprona pendent, & vulnus
letificum fit.

Eandem verò ſententiam ſub involucro confirmans, de Minerva hæc tradidit. Cum enim Achilles ira plenus ad ferrum rueret, obtenebrata ratione, quæ in capite manet, ab iracundia pectus obſidente, ac indignante ebrietate, mens ad meliorem ſtatum & ſobrietatem paulatim ſe recepit. Conjuncta autem prudentiæ pœnitudo, jure in poëſi Minerva exiſtimatur. Propemodum enim ejus nomen non aliunde quam ab intellectu formatum videtur, ut Minerva Græcis ἀθηνᾶ vocetur, tanquam ἀθρηνᾶ, id eſt, contemplatrix, & nihil non puriſſimis rationibus perſpiciens. Quocirca & virginem ipſam permanere voluerunt. Nam prudentiæ vis incorrupta perpetuò durat, nec ulla poteſt macula contaminari. Quin & ex Jovis capite nata creditur. Hunc enim locum præcipuè rationum eſſe matrem demonſtravimus. Verum quid attinet prolixam orationem ſcribere? nihil aliud Minerva eſt quàm perfecta

— [1] ὅθι τε πρῶται τρίχες ἵππων
Κρανίῳ ἐμπεφύασι, μάλιστα δὲ καίριόν ἐστι.

ταύτην δὲ τὴν δόξαν ἀλληγορικῶς βεβαιῶν, τὰ κατὰ τὴν ἀθηνᾶν ἡμῖν παραδέδωκεν. ἐπειδὴ γὰρ ὁ ἀχιλλεὺς ὑπόπλεως ὀργῆς γενόμενος ὥρμησεν ἐπὶ τὸν σίδηρον, ἐπισκοτευμένου τοῦ κατὰ τὴν κεφαλὴν λογισμοῦ τοῖς περὶ τὰ στέρνα θυμοῖς, κατ' ὀλίγον ἐκ τῆς ἀγανακτούσης μέθης ὁ νοῦς ἐπὶ τὸ βέλτιον ἀνένηψεν. ἡ δὲ σὺν φρονήσει μετάνοια, δικαίως ἐν τοῖς ποιήμασιν ἀθηνᾶ νομίζεται. σχεδὸν γὰρ ἡ θεὸς, οὐκ ἄλλου τινὸς, ἢ συνέσεως ἐπώνυμός ἐστιν, ἀθρηνᾶ τις οὖσα, καὶ πάντα τοῖς λεπτοτάτοις ὄμμασι τῶν λογισμῶν διαθρανοῦσα, [2] διὸ δὴ καὶ παρθένον αὐτὴν ἐτήρησαν. ἄφθορον γὰρ ἀεὶ τὸ φρόνημα, οὐδεμιᾷ κηλῖδι μιανθῆναι δυνάμενον, [3] ἐκ τε τῆς τοῦ διὸς κεφαλῆς γεγενῆσθαι δοκεῖ. τοῦτον γὰρ ἀπεφηνάμεθα τὸν χῶρον ἰδίως λογισμῶν εἶναι μητέρα. καὶ τί δεῖ τὰ πολλὰ μηκύνειν; οὐδὲν, ἢ τελέως φρόνησις

1 Il. θ. v. 83. Exemplaria Homerica habent ὅθι τε.

2 Ut ipſe Homerus initio Hymni εἰς Ἀφροδίτην, ſi modo illius auctor ſit.

Τρισσὰς δ' οὐ δύναται πεπιθεῖν φρένας οὐδ' ἀπατῆσαι,
Κούρην τ' αἰγιόχοιο Διὸς γλαυκῶπιν Ἀθήνην.

3 Alludere videtur ad hæc verba hymni in Palladem

— τὴν αὐτὸς ἐγείνατο μητίετα Ζεὺς
Σεμνῆς ἐκ κεφαλῆς &c. & ver. 323. hymni in Apollinem conquerentis Junonis ſunt verba,

Πῶς ἔτλης οἶος τεκέειν γλαυκῶπιν Ἀθήνην;

σις αὕτη. τοιγαροῦν ἀπὸ τῶν διαφλεξάντων ἀχιλλέα θυμῶν, ὥσπερ τι σβεστήριον κακοῦ φάρμακον ἐπέστη.

prudentia. Itaque iracundiæ, quæ Achillem inflammaverat, veluti remedium ad extinguendum malum astitit.

— [1] Ξανθῆς δὲ κόμης ἕλε πηλείωνα.

Retro Peliden traxit flavente capillo. -

παρ' ὃν μὲν γὰρ ὀργίζεται καιρὸν, ἐν τοῖς στέρνοις ὁ θυμὸς ἕστηκεν. ἕλκων γὰρ τὸ ξίφος,

Quo namque tempore irascitur, in pectore sita est iracundia. evaginans enim gladium,

[2] Στήθεσσι λασίοισι διάνδιχα μερμήριξεν.

Anceps consilium meditatur pectore forti.

ἡνίκα δ' ἡ ὀργὴ πέπειρα γίνεται, [3] μετειλήχασι δ' αὐτὸν οἷα μετανοοῦντα ἤδη λογισμοὶ, τῆς κεφαλῆς ἀπρὶξ ἡ φρόνησις εἴληπται. [4] θάμβησεν δ' ἀχιλλεὺς, [5] τὸ πρὸς πάντα κίνδυνον ἀτρεμὲς αὐτοῦ καὶ ἀκατάπληκτον ὁρῶν, ἐφοβήθη τὴν ἐκ λογισμῶν ἄνοιαν. ἐπιγνοὺς δ' εἰς οἷον κακὸν προκυλισθῆναι παρὰ μικρὸν ἔμελλεν, ὡς ἡνίοχον εὐλαβήθη τὸν ἐφεστῶτα νοῦν, ὅθεν οὐδὲ παντελῶς ἀπήλλακται τῆς ὀργῆς. ἐπιφέρει γοῦν,

Ubi verò ira jam matura est, & rationes ipsum tanquam pœnitentia ductum jam afficiunt, tum verò tenaciter prudentia caput occupat:

Ille stupet subito.

Sic animus Achillis intrepidus, & terroris nescius, cum rationis judicium videret, pertimuit. Cùm enim animadvertisset in quantum malum illapsurus esset propemodum, veluti aurigam reveritus est mentis imperium: verum non omnino iram remisit. Itaque subdit poëta:

[1] ἀλλ'

1 Hemistichium Il. α. 197. Vide, ut jam admonuimus Plutarchum in lib. de Hom.

2 Il. α. ver. 189. At metri causa legendum Στήθεσσι. Quod autem dicit Heraclides Achillem hæc cogitasse ἕλκοντα τὸ ξίφος, Homero repugnare videtur, qui illam cogitationem & deliberationem ponit ante gladii extractionem. Verum excusari forte potest quod dixerit Homerus ἕως.

3 Ita MS. Angl. editum male, αὐτό.

4 Iliad. α. v. 199. Vide consensum Plut. cum isto authore loco sæpiùs citato, ut ferme persuasum habeam aut istum ab illo, aut illum ab isto desumpsisse.

5 In hoc loco de Achille, quem Minerva capillis apprehensum retraxerat, post hæc verba, τὸ πρὸς πάντα κίνδυνον ἀτρεμὲς αὐτοῦ καὶ ἀκατάπληκτον, ita lego, ἐφοβήθη τὴν ἐκ λογισμῶν διάνοιαν ὁρῶν. ut non ἄνοιαν, sed διάνοιαν, & participium neutri generis ὁρῶν in fine sententiæ legatur. Gesn. MS. Angl. λογισμῶν μετάνοιαν.

1 Ili.

Tu verbis illum duris incessito.

Quod si Dea auxiliata ei fuisset, prorsus sanè integram affectionis tranquillitatem effecisset. Sed cum ratio humana fuerit, gladium coëgit reprimere, & audaciam quæ ad facinus usque procedit, ademit. remanent autem adhuc vestigia iræ. Non enim universim unoque tempore magni perturbationum motus amputantur. Hactenus igitur dictum nobis sit de allegoria Minervæ, quam Homerus inter Achillis adversus Agamemnonem impetum intercessisse confinxit.

Porrò gravissimum hoc Homeri crimen fuerit, & modis omnibus damnandum, nisi fabulæ involucrum proposuerit, ut in sequentibus apparebit: quod (ut Achillis ad Thetidem verba sonant) Jovem omnium principem,

Cum superi vellent duris constringere vinclis,
Juno, Neptunúsque simul, Pallásque Minerva,
Tum tu diva parens solvisti è nexibus ipsum,
Centimanum accersens in cælum, Dii Briarea,
Ægæona vocant homines.

[1] Ἀλλ' ἤτοι ἔπεσι μὲν ὀνείδισον, ὡς ἔσεταί περ.

θεὰ μὲν οὖν βοηθοῦσα πάντως ἂν ὁλόκληρον εἰρήνην τοῦ πάθους κατεσκεύασεν. ἐπειδὴ δὲ λογισμὸς ἀνθρώπινος ἦν, τὸ ξίφος ἀνεῖρξεν ἀναγκαίως. καὶ τὸ μὲν ἄχρι τῶν ἔργων τολμηρὸν ἐκκέκοπται. ὑπομένει δὲ ἔτι λείψανα τῆς ὀργῆς. [2] οὐ γὰρ ἀθρόον ὑφ' ἕνα καιρὸν οἱ μεγάλοι θυμοὶ τῶν παθῶν ἀποκόπτονται. καὶ τὰ μὲν περὶ ἀθηνᾶς, ἣν μεσῖτιν ὑπεστήσατο τοῦ πρὸς ἀγαμέμνονα θυμοῦ, αὐτῆς ἀλληγορίας ἀξιούσθω.

Βαρύτατον δ' ἔγκλημα κατὰ ὁμήρου, καὶ πάσης καταδίκης ἄξιον, εἴπερ ἄρα μεμύθευκεν, ὡς ἐν τοῖς ἑφεξῆς ἔνεστιν εὑρεῖν, [3] ὅτε [4] τὸν [5] ἁπάντων ἡγεμόνα

— Ξυνδῆσαι ὀλύμπιοι ἤθελον ἄλλοι,
Ἥρη τ' ἠδὲ ποσειδάων, καὶ παλλὰς ἀθήνη.
Ἀλλὰ σὺ τόν γ' ἐλθοῦσα θεὰ ὑπελύσαο δεσμῶν,
Ὦχ' ἑκατόγχειρον καλέσασ' εἰς μακρὸν ὄλυμπον,
Ὃν βριάρεων καλέουσι θεοί, ἄνδρες δέ τε πάντες
Αἰγαίων' ὁ γὰρ αὖτε βίῃ οὗ πατρὸς ἀμείνων.

Ἐν

1 Ili α. ver. 211. Alii ἔπεσιν.
2 οὐ γὰρ ἀθρόως. MS. Angl.
3 Locus est Il. α. ver. 399. ubi pro his verbis legitur,
4 ὅτι τὸν ἁπάντων. MS. Angl.
5 Alludere videtur ad illud Homeri Il. δ. 7. v. 61.

— σὺ δὲ πᾶσι μετ' ἀθανάτοισιν ἀνάσσεις.

Ὁππότε μιν ξυνδῆσαι &c. sed Heraclides suis non Homeri verbis locum indicat. Locus est Iliad. α. v. 399.

Ἐν τούτοις τοῖς στίχοις ἄξιός ἐστι ὅμηρος οὐκ ἐκ μιᾶς τῆς πλάτωνος ἐλαύνεσθαι πολιτείας, ἀλλ᾽ ὑπὲρ ἡρακλέους φασὶν ἐσχάτας στήλας, καὶ τὴν ἄβατον ὠκεανοῦ θάλασσαν. ζεὺς γὰρ ὀλίγου δεσμῶν πεπείραται, καὶ τὴν ἐπιβουλὴν αὐτῷ συνιστᾶσιν οὐχ οἱ τιτᾶνες, οὐδὲ τὸ κατὰ παλλήνην θράσος γιγάντων, [1] ἀλλ᾽ ἥρα, διπλοῦν ὄνομα, φύσεως καὶ συμβιώσεως, [2] ὅτ᾽ ἀδελφὸς ποσειδῶν ἐξ ἴσου νεμηθεὶς ἅπαντα, καὶ οὐχὶ τοῦ διαμαρτεῖν ἧς ὤφειλε τιμῆς ἀξιοῦσθαι. κατὰ τοῦ πλεονεκτήσαντος ἠγανακτηκώς. τρίτη δ᾽ ἀθηνᾶ διὰ μιᾶς ἐπιβουλῆς εἰς πατέρα καὶ μητέρα [3] δυσσεβοῦσα. νομίζω δὲ ἔγωγε τῆς ἐπιβουλῆς διὰ τὴν σωτηρίαν ἀπρεπεστέραν. θέτις γὰρ αὐτὸν ἀπήλλαξε τῶν δεσμῶν, καὶ βριαρέως. ἀπρεπεῖς δ᾽ αἱ τοιαῦται ἐλπίδες, ὡς τοιούτων δεηθῆναι συμμάχων.

Ex hisce versibus dignus videtur Homerus, qui non solum ex una Platonis Repub. abigatur, sed ultra Herculis (quod ajunt) extremas columnas, & invium Oceani mare. Summus enim Jupiter tantum non experitur vincula, & insidias ei moliuntur non Titanes, neque audacia Gigantum in Pallene monte, sed ipsa Juno tum soror ejus, tum conjunx, & frater Neptunus, æqualem cum eo mundi partem gubernans, nec indignatus contra nimium arrogantem sibi Jovem, neque metu motus ne honore debito privaretur: & cum his tertia Minerva, per easdem insidias in patrem simul ac matrem impia. Verum ut opinor, multo absurdior Jovi liberatio contigit, quam insidiæ. Nam Thetis & Briareus vinculis eum liberarunt. A talibus enim sperare salutem, & hujusmodi auxiliatoribus egere, indecorum est.

Ταύτης τοίνυν τῆς ἀσεβείας ἕν ἐστιν ἀντιφάρμακον, ἐὰν ἐπιδείξωμεν ἠλληγορημένον τὸν μῦθον. ἡ γὰρ ἀρχέγονος ἁπάντων καὶ πρεσβυτέρα φύσις ἐν τούτοις τοῖς ἔπεσι θεολογεῖται. καὶ τῶν φυσικῶν

Cæterum ad excusandam hanc impietatem unicum existit remedium, si fabulam allegoricè confictam probaverimus. Nam primitiva & antiquissima omnium natura his carminibus sancte insinuatur,

κατὰ

1 Alludit ad versum 60. Il. δ.
Ἀμφότερον γενεῇ τε καὶ οὕνεκα σὴ παράκοιτις
Κέκλημαι. Observabis ὄνομα hic accipiendum ut κέκλημαι apud vatem: qua de re consule Eustathium.

2 Alludere videtur Heraclides ad Il. ο. ver. 187. Vide Plut. in lib. de Hom.

3 Respicit illud Homericum supra adductum.
— τὸν αὐτὸς ἐγείνατο μητίετα Ζεύς.

1 Ut

& naturalium de elementis dogmatum unus ac primus autor Homerus est, singulis post ipsum, suæ cuique opinionis quam ipse invenisse existimabatur, præceptor. Thaletem enim Milesium primum ajunt, rerum omnium & mundi totius generationis primordium aquam asseruisse. Etenim aquæ natura cum facile in singula mutetur, varias formas induere solet. Nam pars ejus evaporans, aër fit: cujus iterum tenuissima portio succensa in ætherem abit: subsidens autem aqua, & in cœnum conversa, tellus evadit. Quapropter aquam, ut quæ inter quatuor elementa maximè causæ rationem haberet, elementi nomine præ cæteris dignatus est Thales. Sed quis hujusce opinionis autor est? An non Homerus? qui dixit,

Oceanus cunctis qui dat primordia rebus.

Oceanum autem nominasse videtur, quoniam fluendo velox est: quod Græci dicunt, ὅτι ὠκέως νάει. Hunc igitur omnis regenerationis parentem fecit. Anaxagoras verò Clazomenius, qui familiaris successorque Thaletis fuit, terram alterum elementum aquæ conjunxit, ut mixtus humor sicci-

κατὰ στοιχεῖα δογμάτων εἷς ἀρχηγὸς ὅμηρος. ἑκάστῳ τοίνυν τῶν μετ' αὐτὸν, ἧς ἔδοξεν εὑρεῖν ἐπινοίας, γεγονὼς διδάσκαλος. [1] θάλητα μέν γε τὸν μιλήσιον ὁμολογοῦσι πρῶτον ὑποστήσασθαι τῶν ὅλων κοσμογόνον στοιχεῖον τὸ ὕδωρ. [2] ἡ γὰρ ὑγρὰ φύσις εὐμαρῶς εἰς ἕκαστα μεταπλαττομένη, πρὸς τὸ ποικίλον εἴωθε μορφοῦσθαι. τό, τε γὰρ ἐξατμιζόμενον αὐτῆς ἀεροῦται, καὶ τὸ λεπτότατον ἀπὸ ἀέρος αἰθὴρ ἀνάπτεται, συνιζάνον τε τὸ ὕδωρ, καὶ μεταβαλλόμενον εἰς ἰλὺν ἀπογαιοῦται. διὸ δὴ τῆς τετράδος τῶν στοιχείων, ὥσπερ αἰτιώτατον ὁ θαλῆς ἀπεφήνατο στοιχεῖον εἶναι τὸ ὕδωρ. τίς οὖν ἐγέννησε ταύτην τὴν δόξαν; οὐχ ὅμηρος; εἰπὼν,

[3] Ὠκεανὸς, ὅσπερ γένεσις πάντεσσι τέτυκται,

φερωνύμως μὲν ὠκεανὸν εἰπὼν τὴν ὑγρὰν φύσιν, παρὰ τὸ ὠκέως νάειν, τοῦτον δ' ὑποστησάμενος ἁπάντων γενεάρχην. ἀλλ' ὁ κλαζομένιος ἀναξαγόρας κατὰ διαδοχὴν γνώριμος ὢν θάλητος, συνέζευξε τῷ ὕδατι δεύτερον στοιχεῖον τὴν γῆν, [4] ἵνα ξηρῷ μιχθὲν ὑγρὸν, ἐξ ἀντιπάλου φύσεως, εἰς μίαν

1 Ut Diogenes Laërtius in ejus vita, & Plutarchus in lib. de Homero.

2 Vocem ὑγρὰ, quæ in edito deest, ex Angl. MS. reposui.

3 Il. ξ. ver. 246. ubi legitur Ὠκεανοῦ. Vide Plut. loco citato eo ipso testimonio utentem.

4 Laërtius in ejus vita refert eum dixisse, ζῷα γενέσθαι ἐξ ὑγροῦ καὶ θερμοῦ καὶ γεώδους. in quo pene cum Heraclide consentit.

μίαν ὁμόνοιαν ἀνακραθῇ. καὶ ταύτην δὲ τὴν ἀπόφασιν πρῶτος ὅμηρος ἐγεώργησεν, ἀναξαγόρᾳ σπέρματα τῆς ἐπινοίας χαρισάμενος, ἐν οἷς φησι,

[1] Ἀλλ' ὑμεῖς μὲν πάντες ὕδωρ
καὶ γαῖα γένοισθε.

πᾶν γὰρ τὸ φυόμενον ἔκ τινων, εἰς ταῦτα ἀναλύεται διαφθειρόμενον ὥσπερεὶ τῆς φύσεως ἃ δεδάνεικεν ἐν ἀρχῇ χρέα κομιζομένης ἐπὶ τέλει. διὸ δὴ τοῖς κλαζομενίοις δόγμασιν ἑπόμενος εὐριπίδης φησί, Χωρεῖ δ' ὀπίσω, τὰ μὲν ἐκ γαίας φύντα εἰς γαῖαν, τὰ δ' ἀπ' αἰθρίου βλαστόντα γονῆς, εἰς αἰθέρα. καταρώμενος οὖν ὁ ποιητὴς τοῖς ἕλλησι, μίαν εὗρεν ἀρχὴν φιλόσοφον, εἰ πάλιν ὕδωρ καὶ γῆ γένοιντο, διαλυθέντες εἰς ταῦτα, ἀφ' ὧν ἐπήχθησαν ὅτε ἐγεννῶντο. ἐσχάτη τοίνυν ὑπὸ τῶν μεγίστων φιλοσόφων ἡ τελεία τετρὰς ἐν τοῖς στοιχείοις συνεπληρώθη. δύο μὲν γὰρ ὑλικά φασιν εἶναι, γῆν τε καὶ ὕδωρ· δύο δὲ πνευματικὰ, αἰθέρα τε καὶ ἀέρα. τούτων δὲ τὰς φύσεις ἀλλήλαις ἐναντία φρονούσας, ὅταν εἰς τὸ αὐτὸ κραθῶσιν, ὁμονοεῖν. ἆρ' οὖν εἴ τις θέλοι τἀληθὲς ἐξετάζειν, οὐχὶ καὶ ταῦτα τὰ στοιχεῖα παρ' ὁμήρῳ φιλοσοφεῖται; [2] καὶ

tati, ex contraria natura ad mutuam concordiam temperaretur. Atqui etiam hanc sententiam primus coluit Homerus, & Anaxagoræ semina opinionis suæ mutuavit ut hoc in loco:

Vos autem cuncti tellus fiatis,
& unda.

Nam omne corpus in ea demum fatiscens resolvitur, ex quibus initio natum erat: veluti restituente tandem natura mutuum, quod in principio mutuata fuerat, aut contractum olim debitum solvente. Quare dogma Clazomenium secutus etiam Euripides, inquit:

Retrorsum eunt tellure nata in
tellurem,
Et æthereo semine genita fiunt
æther.

Poëta igitur Græcos execratus, uno ex philosophicis principiis à se reperto usus est. Imprecatur enim ut in aquam & terram redeant, in ea corpora soluti, unde primitus egressi natique fuerant. Postremus autem a maximis philosophis elementorum quaternarius absolutus est, qui elementa duo statuunt ratione materiæ, terram & aquam: item alia duo spiritalia, ætherem & aërem. Illorum verò naturas inter se contrarias, ubi in unum corpus mixtæ fuerint, concordes ajunt fieri. An non autem, si quis veritatem studiosè quærat, eadem hæc elementa sapienter ab Homero commemorata

περὶ

1 Il. η. ver. 99. vide Plutarchum loco citato.
2 Respicit ad initium Il. o. ver. 18.

Consentit cum authore nostro Plutarchus de Homero, in hujus, ut cæterarum, allegoriæ expositione.

1 Hic

morata reperiet? Verum de Junonis vinculis, per quæ ordo quatuor elementorum insinuatur, postea suo loco dicemus. In præsentia ad probandum sermonem nostrum, sat efficax fuerit juramentum his verbis in tertia Rhapsodia descriptum:

Jupiter omnipotens, clarissime, maxime divûm,
Et tu Sol qui cuncta vides, audisque per orbem,
Et fluvii & tellus, & qui perjuria subtus
Omnia punitis hominum, qui falsa loquuntur.

Primo velocissimum ætherem invocat, supremo loco situm, qui meo quidem judicio Jupiter appellatur, ζεὺς dictus à Græcis. cujus nominis origo est, vel quia τὸ ζῆν, id est, vitam immortalibus exhibeat: vel ab igneo fervore, quem ζέσιν Græcè vocamus. Quin & Euripides æthera supernè tensum Jovem esse voluit, in his carminibus:

Videsn' in alto qui situs ingens æther est,
Ulnisque terram mollibus complectitur?
Hunc tu Jovem putabis, ac summum Deum.

περὶ μὲν τῶν ἥρας δεσμῶν, ἐν οἷς ἡ τάξις ἠλληγόρηται τῶν τεττάρων στοιχείων, εὐκαιρότερον αὖθις ἐροῦμεν. νῦν δ' ἀποχρῶσιν οἱ κατὰ τὴν τρίτην ῥαψῳδίαν ὅρκοι, τὸ λεγόμενον ὑφ' ἡμῶν βεβαιῶσαι.

[1] Ζεῦ κύδιστε, μέγιστε, κελαινεφὲς, αἰθέρι ναίων,
[2] Ἠέλιός θ' ὃς πάντα ἐφορᾷς, καὶ πάντ' ἐπακούεις,
Καὶ ποταμοὶ καὶ γαῖα, καὶ οἳ ὑπένερθε καμόντας
Ἀνθρώπους τίνυσθον ὅ, τις κ' ἐπίορκον ὀμόσσῃ.

πρῶτον ἐπικαλεῖται τὸν ὀξύτατον αἰθέρα, τὴν ἀνωτάτω τάξιν εἰληχότα. [3] πυρὸς δὲ εἰλικρινοῦς φύσις ἅτ' οἶμαι κουφοτάτη τὸν ὑψηλότατον ἀποκεκλήρωται χῶρον. εἴη δ' ἂν οἶμαι τοῦτο ζεὺς ἐπώνυμος, ἤτοι τὸ ζῆν παρεχόμενος ἀνθρώποις, ἢ παρὰ τὴν ἔμπυρον ζέσιν, οὕτως ὠνομασμένος. ἀμέλει δὲ καὶ ὁ εὐριπίδης τὸν ὑπερτεταμένον αἰθέρα φησίν,

Ὁρᾷς τὸν ὑψοῦ τόνδ' ἄπειρον αἰθέρα,
Καὶ γῆν πέριξ ἔχοντ' ὑγραῖς ἐν ἀγκάλαις;
Τοῦτον νόμιζε ζῆνα, τόνδ' ἡγοῦ (θεόν.

1 Hic versus legitur Iliad. β. v. 412. sed sequens legitur in tertia Rhapsodia v. 277. Gesnerus ad hunc locum adnotat: Ubi Homerum elementa mundi primum docuisse probatur, aliquot ex tertia Rhapsodia versus citantur, continentes juramentum ab Agamemnone, fœdera cum Trojanis ineunte, pronunciatum; quorum versuum primus in nostris Homeri exemplaribus sic legitur; Ζεῦ πάτερ, Ἴδηθεν μεδέων, κύδιστε, μέγιστε. Mazerius autem hic adnotat: Supra pag. 408. v. 20. Male hic πάντα pro πάντ'. Rectius quàm in priori, καμόντας Ἀνθρώπους. Utrobique τίνυσθον. cum simplici ν.

2 Iliad. γ. v. 277.

3 πυρὸς τό. MS. Angl.

ὁ μὲν οὖν πρῶτος αἰθὴρ, καλεῖται μεσίτης τῶν ὁρκίων· ποταμοὶ δὲ καὶ γῆ, τὰ ὑλικὰ στοιχεῖα μετὰ τὴν πρώτην φύσιν αἰθέρος. τὸν δ᾽ ὑπένερθεν ἀΐδην ἀλληγορικῶς ἀέρα προσαγορεύει· μέλαν γὰρ τουτὶ στοιχεῖον, ὡς ἂν οἶμαι, παχυτέρας καὶ διύγρου λαχὸν μοίρας. δίχα γοῦν τῶν καταφωτίζειν δυναμένων, ἀλαμπής ἐστιν· ὅθεν εὐλόγως αὐτὸν ἀΐδην προσηγόρευσεν. τί οὖν τὸ πέμπτον ὁ ἥλιος; ἵνα τι καὶ περιπατητικοῖς φιλοσόφοις χαρίσηται ὅμηρος, ἐπεκαλέσατο. καὶ τοῦτο γὰρ ἀξιοῦσιν, ἑτέραν τοῦ πυρὸς εἶναι ταύτην τὴν φύσιν, ἣν κυκλοφορητικὴν ὀνομάζουσι, πέμπτον εἶναι τοῦτο τὸ στοιχεῖον ὁμολογοῦντες. ὁ μὲν γὰρ αἰθὴρ διὰ τὴν κουφότητα πρὸς τοὺς ἀνωτάτω χωρεῖ τόπους. ἥλιος δὲ καὶ σελήνη καὶ τῶν ὁμοδρόμων αὐτοῖς ἕκαστον ἄστρων, τὴν ἐν κύκλῳ φορὰν δινούμενα διατελεῖ τῆς πυρώδους οὐσίας ἄλλην τινὰ δύναμιν ἔχοντα. διὰ τούτων ἁπάντων ὑπεσήμηνεν ἡμῖν τὰ πρωτοπαγῆ στοιχεῖα τῆς φύσεως. καὶ περὶ αὐτοῦ μηδεὶς λεγέτω, πῶς μὲν ὁ αἰθὴρ προσαγορεύεται ζεὺς, ἀΐδην δ᾽ ὀνομάζει τὸν ἀέρα, καὶ συμβολικοῖς ὀνόμασι τὴν φιλοσοφίαν ἀμαυροῖ. παράδοξον γὰρ οὐδὲν εἰ ποιητής τε ὢν ἀλληγορεῖ, καὶ τῶν προηγουμένως φιλοσοφούντων τούτῳ τῷ τρόπῳ χρωμένων. ὁ γοῦν σκοτεινὸς ἡράκλειτος, ἀσα-

Primus igitur æther juramenti arbiter advocatur: dein fluvii cum tellure (quæ duo elementa materiæ rationem subeunt) post primam ætheris naturam. Plutonem verò infernum allegoricè nominat ipsum aërem. Hoc enim elementum nigrum videtur, ut quod crassis humidísque partibus constet, & sine alieno lumine obscurum sit: quamobrem jure ἀΐδην (Latini Plutonem dicunt,) appellavit. Sed quid sibi vult quintum, nempe Sol? Nimirum ut Peripateticis quoque philosophis se accommodaret Homerus, Solem invocavit. Illi enim cœlestem naturam, quam κυκλοφορητικὴν, id est, in circulum mobilem nuncupant, ab ignea differre contendunt. Nam æther propter insitam levitatem perpetuo sursum fertur. Sol autem & Luna, & quæ similem cursum peragunt sidera, cum in orbem rotentur, diversam ab ignis essentia facultatem obtinent. Per hæc igitur omnia insinuavit nobis Homerus primitiva elementa naturæ. Nec est quod quisquam objiciat, qua ratione Jovem appellet æthera, Plutonémque aerem, symbolicis & obscuris vocibus philosophiam involvendo. Nihil enim mirum est, si poëta cum sit, allegoriis utatur, cum nonnulli ex professo philosophi idem faciant. Nam obscurus Heraclitus de

physicis intricatè & symbolicè docet, ut cum inquit: Dii mortalésque homines, immortales viventes illorum mortem, morientes illorum vitam. Et alibi: Fluvios eosdem ingredimur, & non ingredimur: sumus, & non sumus. Totum denique de natura negotium per ænigmata & allegorias tractat. Quid autem Agrigentinus Empedocles? Nonne is cum elementa quatuor innuere vellet, Homericam allegoriam imitatus est?

φῆ καὶ διὰ συμβόλων εἰκάζεσθαι δυνάμενα θεολογεῖ τὰ φυσικὰ, δι' ὧν φησί· θεοὶ, θνητοί τε ἄνθρωποι, ἀθάνατοι ζῶντες τὸν ἐκείνων θάνατον, θνήσκοντες τὴν ἐκείνων ζωήν· καὶ πάλιν ποταμοῖς τοῖς αὐτοῖς ἐμβαίνομέν τε καὶ οὐκ ἐμβαίνομεν, εἶμέν τε καὶ οὐκ εἶμεν. ὅλον τε τὸ περὶ φύσεως αἰνιγματῶδες ἀλληγορεῖ. τί δ' ὁ ἀκραγαντῖνος ἐμπεδοκλῆς, οὐχὶ τὰ τέτταρα στοιχεῖα βουλόμενος ἡμῖν ὑποσημῆναι, τὴν ὁμηρικὴν ἀλληγορίαν μεμίμηται;

Jupiter igne micans, & cum Junone Aidoneus,
Quæque suis lachrymis vis irrigat intima terræ.

[1] Ζεὺς ἀργὴς, ἥρη τε φερέσβιος, ἠδ' αἰδωνεὺς,
Νῆστις θ' ἣ δακρύοις τέγγει κρούνωμα βρότειον.

Hic Jovem appellat ætherem, Junonem terram, Plutonem aërem; vim irrigantem, aquam. Non igitur absurdum est, si poësin exercens æquè ac philosophi usurpaverit allegorias, cum philosophiæ professores allegoricis vocibus non abstinuerint.

[2] Ζῆνα μὲν εἶπε τὸν αἰθέρα, γῆν δὲ τὴν ἥραν, αἰδωνέα δὲ τὸν ἀέρα. τὸ δὲ δακρύοις τεγγόμενον κρούνωμα βρότειον, τὸ ὕδωρ. οὐ δὴ παράδοξον εἰ τῶν προηγουμένως ὁμολογούντων φιλοσοφεῖν ἀλληγορικοῖς ὀνόμασι χρησαμένων, ὁ ποιητικὴν ἐπαγγελλόμενος ἐξίσου τοῖς φιλοσόφοις ἠλληγόρησε.

Reliquum est ut dispiciamus, an contra Jovem structæ insidiæ elementorum enumerationem contineant, & naturalem speculationem tractent. Itaque philosophorum

Λοιπὸν οὖν σκοπῶμεν, εἰ ἡ κατὰ διὸς ἐπιβουλὴ τῶν στοιχείων ἐστὶν ἀπαρίθμησις, καὶ φυσικωτέρας ἅπτεται θεωρίας. φασὶ τοίνυν οἱ δοκιμώτατοι φιλόσοφοι

1 Versus sunt Empedoclis, quos refert Laërtius quoque in ejus vita, atque testatur dixisse eum, Στοιχεῖα δὴ τέτταρα, πῦρ, ὕδωρ, γῆ, ἀήρ. finis verò secundi versus apud Laërtium ab isto variat. sic enim habet
— [illegible] ὄμμα βρότειον.
2 Laërtius pro αἰθέρα dixit πῦρ.

1 Ita

φοι ταῦτα, περὶ τῆς διαμονῆς τῶν ὅλων, ἕως μὲν ἂν ἀφιλόνεικος ἡ ἁρμονία τὰ τέτταρα στοιχεῖα διακρατῇ, μηδενὸς ἐξαιρέτως ὑπερδυναστεύοντος, ἀλλ᾽ ἑκάστου κατ᾽ ἐμμέλειαν, ἣν εἴληχε τάξιν οἰκονομοῦντος, ἀκινήτως ἕκαστα μένειν· εἰ δ᾽ ἐπικρατήσαι τι τῶν ἐν αὐτοῖς, καὶ τυραννήσαν εἰς πλείω φορὰν παρέλθοι, τὰ λοιπὰ συγχυθέντα, τῇ τοῦ κρατοῦντος ἰσχύϊ μετ᾽ ἀνάγκης ὑπείξειν. πυρὸς μὲν αἰφνιδίως ἐκζέσαντος, ἁπάντων [1] ἔσεσθαι κοινὴν ἐκπύρωσιν. εἰ δ᾽ ἀθρόον ὕδωρ ἐκραγείη, κατακλυσμῷ τὸν κόσμον ἀπολεῖσθαι. διὰ τούτων τοίνυν τῶν ἐπῶν μέλλουσάν τινα ταραχὴν ἐν τοῖς ὅλοις ὅμηρος ὑποσημαίνει. [2] Ζεὺς γὰρ ἡ δυνατωτάτη φύσις, ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐπιβουλεύεται στοιχείων. ἥρας μὲν, τοῦ ἀέρος. ποσειδῶνος δὲ, τῆς ὑγρᾶς φύσεως. ἀθηνᾶς δὲ, τῆς γῆς. ἐπεὶ δημιουργός ἐστιν ἁπάντων, καὶ θεὸς ἐργάνη. ταῦτα δὲ τὰ στοιχεῖα πρῶτον μὲν συγγενῆ διὰ τὴν ἐν ἀλλήλοις ἀνάκρασιν. εἶτα συγχύσεως παρὰ μικρὸν αὐτοῖς γενομένης, εὑρέθη βοηθὸς ἡ πρόνοια. θέτιν δ᾽ αὐτὴν εὐλόγως ὠνόμασεν. αὕτη γὰρ ὑπέστη τῶν ὅλων εὔκαιρον ἀπόθεσιν, ἐν τοῖς ἰδίοις νόμοις ἱδρύσασα τὰ στοιχεῖα. σύμ-

probatissimi quique de universi duratione in hoc conveniunt, nihil perturbandum fore, quamdiu concors harmonia quatuor elementa connectat, nullo prævalente aliis nimium, sed suum singulis ordinem quem sortita sunt, procurantibus. Si quod autem inter ipsa præcelluerit, & per tyrannidem plus quàm par est occupaverit, tum cætera confusa potentiæ superantis & vim facientis concessura esse. ut si ignis quidem subito efferbuerit, omnia simul peritura flammis: sin aqua universim eruperit, mundum diluvio interiturum. In istis versibus igitur perturbationem quandam universitatis imminentem Homerus innuit. Nam Jovi potentissimæ naturæ ab aliis elementis insidiæ struuntur, scilicet à Junone aëre, & Neptuno aqua, & Minerva terra, quæ rerum omnium opifex est. Sunt autem hæc elementa sibi cognata propter mutuam commixtionem: illis deinde propemodum perturbatis & confusis opem tulit providentia, quam bona ratione Thetin appellavit Homerus. Est autem dicta Thetis, ut videtur, παρὰ τὴν ἀπόθεσιν, id est, à dispositione: ipsa enim universa commodè disponit, & intra certos limites

1 Ita MS. Angl. male editum, κοινὴ.
2 Ut ipse de se testatur Il. ϑ. ver. 17. & alibi passim, ἀπάντων θεῶν κάρτιστος dicitur.

1 Allu-

elementa coërcet. Sociam verò habuit vim fortem (Græci βριαρὰν dicunt) multísque manibus munitam. Res enim tantæ collapsæ, quomodo possent aliter nisi magna violentia restitui? Sic igitur inexcusabile illud crimen de vinculis Jovi illatis, naturalem allegoriæ speculationem continet.

Præterea incusatur Homerus, quod Vulcanum cœlo præcipitatum fabulatus est. Primum namque claudicantem ipsum introducit, divinam naturam mutilans: deinde extremo periculo proximum facit, ita loquentem,

Per faciles auras tota proh luce ferebar,
In Lemnum tandem cecidi, cum lumina Phœbus
Subtraheret, minimúmque animæ vis robur habebat.

Verum in istis quoque latet philosophica mens Homeri, haudquaquam figmento poëtico demulcens auditores. Quippe claudum nobis representavit Vulcanum, non quidem Jovis & Junonis filium, ut fabulantur, hoc enim de Diis dici minimè convenit; sed quia duplex est ignis essentia: & æthereus quidem (ut paulo antè diximus) in supremo universi vehiculo situs, nihil ad perfectionem desiderat: at illius qui apud nos est, cum terrena sit materia corruptio-

σύμμαχος δ' αὐτῇ γέγονεν, ἡ βριαρὰ καὶ πολύχειρος δύναμις. τὰ γὰρ τηλικαῦτα τῶν πραγμάτων νοσήσαντα, πῶς ἄλλως δύναιτο, πλὴν μετὰ μεγάλης βίας ἀναῤῥωσθῆναι· καὶ τὸ μὲν ἄφυκτον ἔγκλημα περὶ τῶν διὸς ἀσεβῶν δεσμῶν, οὕτω φυσικὴν ἀλληγορίας ἔχει θεωρίαν.

Ἐγκαλοῦσι δ' ὁμήρῳ [1] περὶ τῆς ἡφαίστου ῥίψεως. τὸ μὲν πρῶτον, [2] ὅτι χωλὸν αὐτὸν ὑφίσαται. τὴν θείαν ἀκρωτηριάζων φύσιν, εἶθ' ὅτι παρὰ μικρὸν ἧκε κινδύνου. φησὶ γάρ,

[3] Πανῆμαρ φερόμην, ἅμα δ' ἠελίῳ καταδύντι
Κάππεσον ἐν λήμνῳ. ὀλίγος δ' ἔτι θυμὸς ἐνῆεν.

καὶ τούτοις δ' ὑποκρύπτεταί τις ὁμήρῳ φιλόσοφος νοῦς, οὐ πλάσμασι ποιητικοῖς τοὺς ἀκούοντας τέρπων, αὐτίκα χωλὸν ἡμῖν παραδέδωκεν ἥφαιστον. οὐ τὸν ἐξ ἥρας καὶ διὸς [4] μυθολογούμενον παῖδα, τοῦτο γὰρ ἀπρεπὲς ὄντως ἱστορεῖν περὶ θεῶν. ἀλλ' ἐπεὶ ἡ πυρὸς οὐσία διπλῆ, καὶ τὸ μὲν αἰθέριον (ὡς ἔναγχος εἰρήκαμεν) ἐπὶ τῆς ἀνωτάτω τοῦ παντὸς αἰώρας, οὐδὲν ὑστεροῦν ἔχει πρὸς τελειότητα. τοῦ δὲ παρ' ἡμῖν πυρὸς ἡ ὕλη πρόσγειος οὖσα, φθαρτή.

1 Alludit ad versum 590. & 591. Iliad. α.
2 Il. α. ver. 607. & Il. σ. sæpe.
3 Il. α. ver. 592. ubi legitur Πᾶν δ' ἦμαρ.
4 μυθεύμενον. MS. Angl.

τή. καὶ διὰ τῆς ὑποστρεφούσης παρ' ἕκαστα ζωπυρουμένη. διὰ τοῦτο τὴν ὀξυτάτην φλόγα συνεχῶς, ἥλιόν τε καὶ δία προσαγορεύει. τὸ δ' ἐπὶ γῆς πῦρ, ἥφαιστον, ἑτοίμως ἁπτόμενόν τε καὶ σβεννύμενον. ὅθεν εἰκότως κατὰ σύγκρισιν ἐκείνου τοῦ ὁλοκλήρου, τοῦτο νενόμισται χωλὸν εἶναι τὸ πῦρ. ἄλλως τε, καὶ πᾶσα ποδῶν πήρωσις ἀεὶ τοῦ διαστηρίζοντος ἐπιδεῖται βάκτρου. τὸ δὲ παρ' ἡμῖν πῦρ ἄνευ τῆς τῶν ξύλων παραθέσεως, οὐ δυνηθὲν ἂν ἐπιπλεῖον παραμεῖναι, συμβολικῶς χωλὸν εἴρηται. τὸν γοῦν ἥφαιστον οὐκ ἀλληγορικῶς ἐν ἑτέροις, ἀλλὰ διαῤῥήδην πῦρ φησὶν ὅμηρος εἶναι.

¹ Σπλάγχνα δ' ἄρ ἀμπείραντες, ὑπείρεχον ἡφαίστοιο.

Μεταληπτικῶς ὑπὸ τοῦ ἡφαίστου τὰ σπλάγχνα φησὶν ὀπτᾶσθαι. καὶ μὴν ἀπ' οὐρανοῦ ῥιπτόμενον αὐτὸν ὑφίσταται. φυσικῶς γὰρ κατ' ἀρχὰς οὐδέπω, τῆς τοῦ πυρὸς χρήσεως ἐπιπολαζούσης, ἄνθρωποι χρανικῶς χαλκοῖς τισιν ὀργάνοις κατεσκευασμένοις, ἐφελκύσαντα τοὺς ἀπὸ τῶν μετεώρων φερομένους σπινθῆρας κατὰ τὰς μεσημβρίας ἐναντία τῷ ἡλίῳ τὰ ὄργανα τιθέντες. ὅθεν καὶ ὁ ² προμηθεὺς ἀπ' οὐρανοῦ

nem subit, & per novam subinde accedentem restauratur. Quocirca perpetuam & vehementissimam flammam, Solem & Jovem nuncupat: ignem verò terrestrem, Vulcanum, qui facile tum accenditur, tum extinguitur. Proinde meritò noster ignis, perfectissimi illius respectu, claudus existimatus est, & ob nunc dictam & jam dicendam causam. Omnis mutilatio pedum aliquo sustentante fulcro eget: noster autem ignis, cum sine continua lignorum appositione durare diu non queat, similitudine quadam vocatus est claudus. Cæterum alibi Homerus ignem citra omnem allegoriam Vulcanum evidenter nuncupat, ut hoc in versu:

Viscera Mulciberum supra transfixa tenebant
Oblongis verubus.

Per metalepsin à Vulcano assari viscera scribit. Quod autem à cœlo ipsum dejectum asseruit, hinc profectum est. Cum ab initio nondum frequens haberetur ignis usus secundum naturam, homines aliquamdiu apparatis quibusdam æneis instrumentis, cœlitus delatas scintillas colligebant, adversa Soli per meridiem organa locantes. Iccirco & Prometheus à cœlo suffuratus ignem traditur: quoniam προμήθεια, id est,

δια-

1 Il. β. ver. 426. ubi legendum ἀμπείραντες.

2 Ut Æschylus in Prometheo Δεσμωτ.

1 Gesne-

providentia artis hominum, defluxum ejus ex cœlo observavit. Non temere autem Lemnum ignem cœlo præcipitatum primò suscepisse fabulatur. quandoquidem in hac insula ignis intra tellurem sponte prosiliunt flammæ. Quod vero ignis ille cœlestis fuerit, vel ex his verbis liquet,

— Minimúmque animæ vis robur habebat.

Statim enim marcore disperit, nisi diligenti providentia conservetur. Hactenus de Vulcano philosophicè dissertatum sit. Cratetis enim interpretationem veluti monstrosam in præsentiarum tacebo, quod Jupiter mundum cupiens mensurari, duabus facibus æquali velocitate præditis, Vulcano inquam & Sole, universitatis intervalla collegerit, alterum supernè à cœlo præcipitem dans, alterum ab ortu ad occasum ferri sinens. quamobrem utrisque æquale tempus confectum est. Simul enim cum occidente Sole in Lemnum cecidit Vulcanus. Vérum sive mundi mensuram hæc fabula nobis ostendat, sive quod verius est, ignem, quo homines fruuntur, nobis represéntet, nihil sanè de Vulcano impiè Home-

διακλέψαι τὸ πῦρ [1] λέγεται. ἐπειδήπερ τέχνης προμήθεια τῶν ἀνθρώπων ἐπενόησε τὴν ἐκεῖθεν ἀπόῤῥοιαν αὐτοῦ. λῆμνον δὲ πρῶτον οὐκ ἀλόγως ἐμύθευσε, τὴν ὑποδεξαμένην τὸ θεόβλητον πῦρ. ἐνταῦθα γὰρ ἀνίενται [2] ἐγγηγενοῦς πυρὸς αὐτόματοι φλόγες. δηλοῖ δὲ σαφῶς, ὅτι τοῦτο [3] θεωρητόν ἐστι τὸ πῦρ, ἐξ ὧν ἐπήνεγκεν,

ὀλίγος δ᾽ ἔτι θυμὸς ἐνῆεν.

ἀπόλλυται γὰρ εὐθέως μαρανθὲν, εἰ μὴ λάβοιτο τῆς διαφυλάττειν αὐτὸ δυναμένης προνοίας. καὶ ταῦτα μὲν περὶ ἡφαίστου φιλοσοφητέον. ἐῶ γὰρ ἐπὶ τοῦ παρόντος, ὡς τερατείαν τινὰ τὴν κράτητος φιλοσοφίαν, ὅτι ζεὺς ἀναμέτρησιν τοῦ παντὸς ἐσπουδακὼς γενέσθαι, δύο πυρσοῖς ἰσοδρομοῦσιν, ἡφαίστῳ τε καὶ ἡλίῳ διετεκμήρατο τοῦ κόσμου τὰ διαστήματα· τὸν μὲν ἄνωθεν ἀπὸ τοῦ βηλοῦ καλουμένου ῥίψας, τὸν δ᾽ ἀπ᾽ ἀνατολῆς εἰς δύσιν ἀφεὶς φέρεσθαι. διὰ ταῦτ᾽ [4] ἀμφότεροι καὶ συνεχρόνισαν. ἅμα γὰρ ἡλίῳ καταδύντι, κάππεσεν ἥφαιστος ἐν λήμνῳ. τοῦτο τοίνυν εἴτε κοσμική τις ἀναμέτρησις, εἴθ᾽, ὃ μᾶλλον ἀληθές ἐστιν, ἀλληγορικὴ τοῦ καθ᾽ ἡμᾶς πυρὸς ἀνθρώποις παράδοσις, οὐδὲν ἀσεβὲς ὑπὲρ ἡφαίστου παρ᾽ ὁμή-

1 Gesnerus scribendum putabat μεμύθευται.

2 Gesnerus in suo codice invenerat ἐγγυγηνοῦς. quod ita emendandum recte censuit.

3 Quid si pro θεωρητὸν legas αἰθέριον, vel θεόβλητον. Nam suprà dixerat duplicem esse ignem; alterum æthereum, alterum terrestrem.

4 ἀμφότεροι. MS. Angl.

ὁμήρῳ λέλεκται. καὶ μὴν ἐπὶ τῆς δευτέρας ῥαψῳδίας, [1] ἀνακομιζομένων τῶν ἑλλήνων, [2] ὀδυσσεῖ διαποροῦντι [3] παρέστηκεν, οὐκ ἄλλη τις ἀληθείᾳ ἡ φρόνησις, ἣν ἀθηνᾶν ὀνομάζει. καὶ τὴν ἀποστελλομένην ἶριν, ἄγγελον τοῦ διὸς, τὸν εἴροντα λόγον ὑφίσταται, ὥσπερ ἑρμῆν τὸν ἑρμηνεύοντα. δύο γὰρ ἄγγελοι θεῶν, οὐδενὸς ἄλλου πλὴν ἐπώνυμοι τῆς κατὰ τὸν λόγον ἑρμηνείας. [4] ἀλλ' ἀπρεπῶς ἀφροδίτη μαστροπεύει πρὸς ἀλέξανδρον ἑλένην. ἀγνοοῦσι γὰρ, ὅτι νῦν λέγει τὴν ἐν τοῖς ἐρωτικοῖς πάθεσιν ἀφροσύνην, ἣ μεσῖτίς ἐστι, καὶ διάκονος ἀεὶ μειρακιώδους ἐπιθυμίας, αὕτη καὶ τόπον εὗρεν ἐπιτήδειον, ὅπου τὸν ἑλένης δίφρον ἀφιδρύσει, καὶ ποικίλοις μαγγάνοις ἑκατέρων κινεῖ τὸν πόθον, ἀλεξάνδρου μὲν ἐρωτικῶς ἔτι διακειμένου, τῆς δὲ ἑλένης μετανοεῖν ἀρχομένης. [5] διὸ δὴ κατ' ἀρχὰς ἀντειποῦσα, τοὔσχατον ὑπείκει, μεταξὺ δυοῖν φερομένη παθῶν, ἔρωτός τε τοῦ πρὸς ἀλέξανδρον, καὶ αἰδοῦς τῆς πρὸς μενέλαον. [6] ἥγε μὴν εὐωχουμένοις ὑποδιακονουμένη κατ' ἀρχὰς ἥβη, τίς ἂν εἴη πλὴν ἡ διη-

ro proditum est. Quinetiam in secunda Rhapsodia reditum parantibus Græcis, non alia certe Ulyssi perplexo astitit quàm prudentia, poëta Minervam appellat. Et Irin emissam à Jove nunciam, quasi τὸν εἴροντα λόγον, id est, disserentem orationem: ut ἑρμῆν, τὸν ἑρμηνεύοντα, id est, Mercurium ab interpretando dictum facit. Sunt enim duo nuncii Deorum, non aliunde nominati, quam à sermonis pronunciatione. At indecenter (objicient aliqui) Venus Alexandro Helenam illegitimè conciliat. Sed illi ignorant, quod Homerus per ἀφροδίτην Venerem, ἀφροσύνην, id est, stultitiam in amatoriis affectibus accipiat, quæ semper conciliare & administrare solet juvenile desiderium. Eadem & locum invenit idoneum in quo Helenæ thronum collocaret, & variis lenociniis utriusque cupiditatem incitat, Alexandro quidem adhuc amatoriè affecto, Helena verò pœnitentia duci jam incipiente. quamobrem cum ab initio contradixisset, tandem cedit inter duos affectus distracta, amorem inquam in Alexandrum, & reverentiam erga Menelaum. Porrò quæ epulantibus Diis ministrabat olim Hebe, quid aliud esset, quàm

νεκῶς

1 Il. β. ver. 149.

2 Ut patet ex ver. 170. & sequenti Iliad. β.

3 Unde illud Iliad. β. v. 172.

Ἀγχοῦ δ' ἱσταμένη προσέφη γλαυκῶπις Ἀθήνη.

4 Il. γ. v. 390. & sequentibus.

5 Il. γ. v. 299. & sequent.

6 Il. δ. v. 2.

1 αὐλ

perpetua in lætitiis juventus. nullum enim in cœlis senium est, nec ullam ægritudinem vitæ extremam divina natura sentit. Verum omnis eximiæ voluptatis præcipuum instrumentum est ætatis vigor, illorum qui lætitiæ causa convenerunt. Cæterum de Eride, id est lite, non obscura allegoria usus est, neque subtilem conjecturam desiderante, sed rem omnem clarè proposuit.

Quæ primum visu perparva insurgit, at inde
Contingit pedibus tellurem, vertice cœlum.

Nam in his carminibus non aliqua Dea adeò monstrosa ab Homero descripta est, quæ corpus utroque modo ita immutet, quod nemo crediderit: alias humilis in terra jacens, aliàs in infinitam magnitudinem protensa. Verum affectio illa quæ litigantibus semper usuvenit, hac allegoria notatur. Orta enim levi de causa contentio, postquam concitata fuerit, in magnam calamitatem crescit. Sed hæc fortassis mitiora sunt.

κοῦ διογκοῦται, καὶ ταυτὶ μὲν

Ingens autem adversus Homerum tragœdia tanquam in scena movetur ab illis, qui iniquè ipsum calumniantur, eo quod introducit saucios Deos in quinta Rhapso-

νεότης ἐν ταῖς εὐφροσύναις νεάζουσα· [1] οὐδὲν γὰρ ἐν οὐρανῷ γῆρας οὐδ᾽ ὕπεστί τι τῆς θείας φύσεως ἔσχατον βίου νόσημα. πάσης δ᾽ ἐξαιρέτως θυμηδίας, ὥσπερεὶ συνεκτικὸν ὄργανόν ἐστιν ἡ τῶν συνεληλυθότων ἐπὶ τὴν εὐφροσύνην ἀκμή. περὶ μέν γε τῆς ἔριδος οὐδ᾽ ὑπεσταλμένως ἠλληγόρησεν, οὐδ᾽ ὥστε δεῖσθαι λεπτῆς τινος εἰκασίας· ἀλλ᾽ ἐκ τοῦ φανεροῦ τὰ κατ᾽ αὐτὴν πεπόμπευκεν.

[2] Ἥτ᾽ ὀλίγη μὲν πρῶτα κορύσσεται, αὐτὰρ ἔπειτα
Οὐρανῷ ἐστήριξε κάρη, καὶ ἐπὶ χθονὶ βαίνει.

διὰ γὰρ τούτων τῶν ἐπῶν οὐ θεά τις οὕτω παντάπασιν τερατώδης ὑφ᾽ ὁμήρου μεμόρφωται τὰς πρὸς ἑκατέρου μεταβολὰς τοῦ σώματος ἀπίστους ἔχουσα, καὶ ποτὲ μὲν ἐπὶ γῆς ἐρριμμένη ταπεινή· ποτὲ δ᾽ εἰς ἄπειρον ἐκτεινομένη μέγεθος· ἀλλ᾽ ὃ συμβέβηκεν ἀεὶ τοῖς φιλονεικοῦσι πάθος, ἐκ ταύτης τῆς ἀλληγορίας διετύπωσεν. ἀρξαμένη γὰρ ἀπὸ λιτῆς αἰτίας ἡ ἔρις, ἐπειδὰν ὑποκινηθῇ, πρὸς μέγα δέ τι κα-

ἴσως μετριώτερα.

Πολλὴ δὲ καθ᾽ ὁμήρου τραγῳδία σκηνοβατεῖται παρὰ τοῖς ἀγνωμόνως αὐτὸν ἐθέλουσι συκοφαντεῖν, ὅτι παρεισάγει κατὰ τὴν πέμπτην ῥαψῳδίαν τι-

τρω-

1 οὐδὲ γὰρ MS. Angl.

2 Il. δ. v. 442.

τρωσκομένους θεούς· [1] ἀφροδίτην τὸ πρῶτον ὑπὸ διομήδους, [2] εἶτ' ἄρην. προστιθέασι δὲ τούτοις, [3] ὅσα κατὰ παρηγορίαν ἡ διώνη περὶ τῶν ἔτι πρότερον ἠτυχηκότων ἀπαγγέλλει θεῶν. ἐν μέρει δ' ὑπὲρ ἑκάστου τὸν λόγον ἀποδώσομεν ἡμεῖς, οὐδεμιᾶς ἐκτὸς ὄντος φιλοσοφίας. διομήδης γὰρ ἀθηνᾶν ἔχων σύμμαχον, τουτέστι τὴν φρόνησιν, ἔτρωσεν ἀφροδίτην, τὴν ἀφροσύνην· οὐ μὰ δία, οὐ θεάν τινα, τὴν δὲ τῶν μαχομένων βαρβάρων ἀλογιστίαν. αὐτὸς μὲν γὰρ, ἅτε διὰ πάσης ἐληλυθὼς πολεμικῆς μαθήσεως, καὶ τοῦτο μὲν ἐν θήβαις, [4] τοῦτο δὲ ἐν ἰλίῳ, δεκαετῆ χρόνον ἐμφρόνως τοῦ μάχεσθαι προϊστάμενος, ἐξ εὐμαροῦς διώκει τοὺς βαρβάρους. οἱ δ' ἀναίσθητοι καὶ λογισμῶν ὀλίγα κοινωνοῦντες ὑπ' αὐτοῦ διώκονται, καθάπερ

[5] Ὄϊες πολυπάμμονος ἀνδρὸς ἐν αὐλῇ.

πολλῶν οὖν φονευομένων, ἀλληγορικῶς ὅμηρος τὴν βαρβαρικὴν ἀφροσύνην ὑπὸ διομήδους τετρῶσθαι παρεισήγαγεν. ὁμοίως δὲ ὁ ἄρης οὐδέν ἐστιν ἄλλο, πλὴν ὁ πόλεμος παρὰ τὴν ἀρὴν ὠνομασμένος, ἥπερ ἐστὶ βλάβη. γένοιτο δ' ἂν ἡμῖν τοῦτο σαφὲς, ἐκ

dia: Venerem primum à Diomede, postea Martem. Istis addunt ea quæ consolandi gratia Dione narrat, de diis pridem calamitatem aliquam expertis. Cæterum nos sigillatim rationem reddemus à philosophia minimè alienam. Nam Diomedes cum socia Minerva, hoc est, prudentia Venerem (quam Poeta ἀφροδίτην Græcè, quasi ἀφροσύνην, id est, stultitiam vocat) sauciavit. Non quidem deam aliquam, sed pugnantium barbarorum imprudentiam. Etenim ipse, ut per omnem disciplinam militarem versatus, & partim Thebis, partim ad Trojam, toto decennio prudenter pugnis præfectus, facile persequitur barbaros. Illi verò sensu & ratione minime pollentes, ab ipso fugantur, tanquam

Divitis in stabulo pecudes viri.

Multis igitur vulneratis, Homerus allegoricè barbaram imprudentiam à Diomede sauciatam introduxit. Similiter & Mars, ἄρης Græce dictus, non aliud est quàm bellum, παρὰ τὴν ἀρὴν, id est, à malo & damno denominatus. manifestum autem hoc fit ex eo quod ipsum appellat,

τοῦ

1 Il. ε. v. 336

2 Ibid. v. 855. & sequentibus.

3 Ibid v. 382.

4 At negavit supra toto decennio Græcos ad Trojam pugnasse.

5 Iliad. δ' v. 433. integer versus sic legitur.

Τρῶες δ' ὥστ' ὄϊες &c. pro ὥστ' dixit Heraclides καθάπερ.

1 Lege

Insanum præsensque malum, nunc partibus illis
Nunc aliis socium.

Quod alibi pluribus ita interpretatur:

Communis Mavors, solitúsque necare necantem.

Mutantur enim bellorum momenta in utramque partem, & victi brevissimo tempore subitò victores evasere non raro. Itaque cum inconstantia præliorum aliàs ad alios vergat, revera bellum nominavit, Nunc partibus illis, nunc aliis socium. Vulneratus est autem à Diomede Mars non alia parte, quàm

Νείατον ἐς κενεῶνα. *Id est*, Extremum in ventrem. atque id probabiliter: quoniam ἐπὶ τὰ κενὰ, id est, partem aciei hostium inanem, nec admodum munitam aggressus, facilè in fugam conjecit barbaros. Æneum verò Martem vocat, panoplias militum significans. Erat enim rarus olim usus ferri, sed universum corpus ære tegebant. idcirco dicit:

Cæcabátque oculos galearum splendor ab ære,
Thoracúmque politorum nuper.

Exclamat autem vulneratus Mars,

Quantum sive novena virûm, seu millia clamant
Dena simul.

τοῦ λέγειν αὐτὸν μαινόμενον, τυκτὸν κακὸν, ἀλλοπρόσαλλον· ἑτέρωθί που διὰ πλειόνων ἐξηγεῖται λέγων, (νέοντα κατέκτα.

[1] Ξεῖνος ἐνυάλιος, καί τε κτανεμεσηταὶ γὰρ αἱ πολέμων ἐπ' ἀμφότερα ῥοπαί. καὶ τὸ νικηθὲν οὐδὲ προσαντῆσαν αἰφνίδιον πολλάκις ἐκράτησεν. ὥστε τῆς ἐν ταῖς μάχαις ἀμφιβολίας ἄλλοτε πρὸς ἄλλους μεταφοιτώσης, [2] ἐτύμως κακὸν ἀλλοπρόσαλλον εἴρηκε πρὸς τὸν πόλεμον. ἐτρώθη δὲ ὑπὸ διομήδους ἄρης, οὐκ ἄλλό τι μέρος, ἀλλὰ

[3] Νείατον ἐς κενεῶνα.

σφόδρα πιθανῶς. ἐπὶ γὰρ τὰ κενὰ τῆς μὴ πάνυ φρουρουμένης ἀντιπάλων τάξεως παρεισελθὼν, εὐμαρῶς ἐτρέψατο τοὺς βαρβάρους. καὶ μὴν χάλκεον λέγει τὸν ἄρην, τὰς τῶν μαχομένων πανοπλίας ὑποσημαίνων. σπάνιος γὰρ ἦν ὁ σίδηρος ἐν τῷ τότε πάλαι χρόνῳ· τὸ δὲ σύμπαν ἐσκέποντο χαλκῷ. διὰ τοῦτό φησιν,

[4] Ὄσσε δ' ἄμερδεν
Αὐγὴ χαλκείη κορύθων ἄπο λαμπομενάων,
Θωρήκων τε νεοσμήκτων.

ἀναβοᾷ δὲ τρωθεὶς,

[5] Ὅσσον τ' ἐννεάχιλοι ἐπίαχον ἢ δεκάχιλοι.

καὶ

1 Lege Ξεῖνος Il. ε. v. 309.
2 Iliad. ε. ver. 831.
3 Initium versus 857. Il. ε.
4 Il. ν. v. 340. Lege ἄμερδεν.
5 Versus integer Il. ε. Ver. 860.

καὶ τοῦτο δὲ τεκμήριον πολλῶν διωκομένων πολεμίων. οὐ γὰρ ἂν εἷς θεὸς ἀνεβόησε τοσοῦτον, ἀλλ' ἡ φεύγουσα μυρίανδρος οἶμαι τῶν βαρβάρων φάλαγξ. ὥστ' ἐναργέσι τεκμηρίοις καὶ διὰ τῶν κατὰ μέρος ἐδείξαμεν, οὐκ ἄρην τὸν τετρωμένον ὑπὸ διομήδους, ἀλλὰ τὸν πόλεμον.

Αὗται δ' ἐν παρεκβάσει τῶν προτέρων ἀλληγοριῶν, δι' ὧν τεχνικωτέραν ἔχουσιν ἐμπειρίαν, ἐν οἷς φησι·

[1] Τλῆ μὲν ἄρης ὅτε μιν ὦτος, κρατερός τ' ἐφιάλτης,
Παῖδες ἀλωῆος δῆσαν κρατερῷ ἐνὶ δεσμῷ.

γενικοὶ γὰρ οὗτοι οἱ κατ' ἀλκὴν νεανίαι ταραχῆς καὶ πολέμου μεστὸν ᾔδεσαν τὸν βίον, οὐδεμιᾶς δ' εἰρηνικῆς ἀναπαύσεως μέσης τοὺς παρ' ἕκαστα κάμνοντας [2] ἀνοίης, ἰδίοις ὅπλοις ἐκστρατευσάμενοι, τὴν ἐπιπολάζουσαν [3] ἀηδίαν ἔστηλαν. ἄχρι μὲν οὖν τρισκαίδεκα μηνῶν, ἀκλινὴς καὶ ἀστασίαστος αὐτῶν ὁ οἶκος, ἐν ὁμονοίᾳ τε τὴν εἰρήνην διεστρατήγει. μητρυιᾶ δὲ παρεισπεσούσῃ καὶ φιλόνεικος οἰκίας νόσος, ἀνέτρεψε τὴν προτέραν εὐστάθειαν. ἐκ δευτέρου δὲ πάλιν ὁμοίας ταραχῆς ἀναφθείσης, ἔδοξεν ὁ ἄρης ἀπὸ τοῦ δεσμωτηρίου λελύσθαι. τουτέστιν, ὁ πόλεμος. ἡρακλέα δὲ

Et hoc etiam signum est plurium in fugam conversorum hostium. Non enim unus Deus tantopére clamasset, sed quæ fugiebat innumera barbarorum phalanx. Jam igitur evidentibus argumentis, & singulatim monstravimus, non Martem à Diomede vulneratum, sed ipsum bellum.

Allegoriæ autem nunc dicendæ per digressionem ab instituto à poeta proponuntur, sed multum industriæ & prudentiæ complectuntur. qualis hæc est,

Sustinuit Mavors Oti fortisque Ephialtæ
Vincula, quos genuit præstans vir magnus Aloeus.

Cum enim egregii & robusti juvenes illi animadverterent, perturbationibus & bellis plenam esse vitam, nec ulla intercedente pacis quiete perpetuò afflictos refici, armis suis expeditione facta, obtinentem prius molestiam compescuerunt. Itaque ad menses tredecim usque familia ipsorum tranquilla & imperturbata concordi pace vixit: postquam verò accessisset noverca, & litigiosus familiæ morbus, pristina domus tranquillæ fœlicitas pessum ivit. Ita denuò simili perturbatione concitatâ, Mars, id est bellum, solvi de carcere visum est. Cæterum Herculem

1 Locus est Il. ε v. 385.
2 ἀνοίης MS. Angl.
3 ἀηδίαν ἀνέστησαν MS. Angl.

non existimandum aliqua corporis facultate præditum, priscis temporibus tantum efficere valuisse. Sed vir prudens, & initiatus sapientia cœlesti, ceu profunda caligine summersam philosophiam illustravit, quod & Stoicorum præcipui fatentur. De reliquis igitur certaminibus ejus ab Homero non memoratis, quid attinet ad ostentandum ingenium multa præter propositum verba facere? Cepit enim aprum, hoc est, versantem inter homines intemperantiam: & leonem domuit, videlicet impetum temere quò non decet ruentem: eadem ratione cum brutam iracundiam coërcuisset, Cornupetam taurum constrinxisse existimatus est. Timiditatem quoque ex vita abegit, quod per Cerauniam cervam innuitur. Et certamen quondam indecens nominatu subivit, repurgata qua prius laborabat fœditate. Superavit & volucres, nempe ventosam spem, quæ vitam hominum subinde nutrit. Et fimum plurimum egessit. Et multis capitibus præditam hydram superavit, quæ abscissa rursus incipit subnasci: hanc veluti *ἀϊδρείαν*, id est, imperitiam quandam, per ignem, videlicet admonitionem, excidit. Quinetiam Cerberus triceps in solem productus, non ineptè

δὲ νομιστέον, ὡς ἀπὸ σωματικῆς δυνάμεως ἀναχθέντα τοσοῦτον ἰσχῦσαι τοῖσδε χρόνοις, ἀλλ᾽ ἀνὴρ ἔμφρων, καὶ σοφίας οὐρανίου μύστης, ὥσπερεὶ κατὰ βαθείας ἀχλύος, ἐπιδεδυκυῖαν ἐφώτισε τὴν φιλοσοφίαν, καθάπερ ὁμολογοῦσι καὶ στωϊκῶν οἱ δοκιμώτατοι. περὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων ἄθλων, ὁπόσοι τῆς παρ᾽ Ὁμήρῳ μνήμης ὑστεροῦσι, τί δεῖ παρὰ καιρὸν ἐκμηκύνειν φιλοτεχνοῦντας; ὅτι κάπρον μὲν εἷλε, τὴν ἐπιπολάζουσαν ἀνθρώποις ἀκολασίαν. λέοντα δὲ, τὴν ἀκρίτως ὁρμῶσαν ἐφ᾽ ἃ μὴ δεῖ φοράν· κατ᾽ αὐτὸ δὲ θυμοὺς ἀλογίστους πεδήσας, τὸν ὑβριστὴν ταῦρον ἐνομίσθη δεδεκέναι. δειλίαν γε μὴν ἐφυγάδευσεν ἐκ τοῦ βίου, τὴν κεραυνίαν ἔλαφον. καί τις ἀπρεπῶς ὀνομαζόμενος ἆθλος ἐκμεμόχθηται, διακαθήραντος αὐτοῦ τὴν ἐπιτρέχουσαν ἀηδίαν. ὄρνεις δὲ, τὰς συννηνέμους ἐλπίδας, αἳ βόσκουσι τὸν βίον ἡμῶν. ἀπεσκέδασε δὲ καὶ τὴν πολύχουν κόπρον, καὶ πολυκέφαλον ὕδραν, ἥτις ὅταν ἐκκοπῇ, πάλιν ἄρχεται βλαστάνειν, ὥσπερ [1] ὕδραν τινὰ διὰ πυρὸς τῆς παραινέσεως ἐξέκοψεν. [2] αὐτός γε μὴν ὁ τρικέφαλος δειχθεὶς ἡλίῳ κέρβερος εἰκότως ἂν τὴν τριμερῆ φιλοσοφίαν

1 Nullus hic sensus, nisi pro ὕδραν legas ἀϊδρείαν, aut alterius vitii nomen. Gesn.

2 Vide versum 368. Il. θ.

σοφίαν ὑπαινίττεται. τὸ μὲν γὰρ αὐτῆς λογικὸν, τὸ δὲ φυσικὸν, τὸ δὲ ἠθικὸν ὀνομάζεται. ταῦτα δ' ὥσπερ [1] ἀφ' ἑνὸς ἐκπεφυκότα τριχῆ κατὰ τὴν κεφαλὴν μερίζεται.

Περὶ μὲν δὴ τῶν ἄλλων, ὥσπερ εἶπον, ἄθλων ἐν συντόμῳ δεδήλωται. [2] τετρωμένην δ' ὅμηρος ὑπεσήσατο τὴν ἥραν, τοῦτο ἀκριβῶς παραστῆσαι βουλόμενος, ὅτι τὸν θολερὸν ἀέρα καὶ πρὸ τῆς ἑκάστου διανοίας ἐπαχλύοντα πρῶτος ἡρακλῆς, θείῳ χρησάμενος λόγῳ διήρθρωσε, τὴν ἑκάστου τῶν ἀνθρώπων ἀμαθίαν, πολλαῖς νουθεσίαις κατατρώσας. ὅθεν ἀπὸ γῆς εἰς οὐρανὸν ἀφίησι τὰ τόξα. πᾶς γὰρ ἀνὴρ φιλόσοφος ἐν θνητῷ καὶ ἐπιγείῳ τῷ σώματι, πτηνὸν ὥσπερ τι βέλος, τὸν νοῦν εἰς τὰ μετάρσια διαπέμπεται. τεχνικῶς δὲ προσέθηκεν εἰπὼν, [3] ἰῷ τριγλώχινι βαλών. ἵνα διὰ συντόμου τὴν τριμερῆ φιλοσοφίαν, ὑπὸ τοῦ τριγλώχινος ὑποσημήνῃ βέλους. [4] μεθ' ἡμέραν δὲ τετόξευκε καὶ τὸν ᾅδην. οὐδεὶς γὰρ ἄβατος φιλοσοφίᾳ χῶρος. ἀλλὰ μετ' οὐρανὸν, ἐζήτησε τὴν κατωτάτω φύσιν, ἵνα μηδὲ τῶν νέρθεν ἀμύητος ᾖ. τὸν οὖν ἀλαμπῆ καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἄβατον ᾅδην,

tripartitam philosophiam innuit. Sunt enim philosophiæ partes, rationalis, naturalis, moralis: quæ tanquam ex una cervice prognatæ, tripliciter deinde juxta caput dividuntur.

Verum de cæteris quidem certaminibus hæc breviter dicta sufficiunt. Junonem verò ab Hercule vulneratam meminit Homerus, hoc planè nos docere volens, quod aërem turbulentum, & singulorum mentes sua caligine offuscantem, primus Hercules divina ratione usus discussit, uniuscujusque hominis ignorantiam multis admonitionibus vulnerans. Quocirca ex terra in cœlum sagittas emittit. Quivis enim sapientiæ studiosus in mortali & terreno corpore, mentem instar sagittæ alatam ad sublimia dirigit. Artificiosè autem hæc verba adjacent, Trigemino feriens telo, Ut breviter omnem philosophiam in tres partes distinctam per triquetrum telum denotaret. Postridie autem Plutonem quoque jaculatus est. Nullus enim locus invius est philosophiæ: sed post cœlum investigavit infimam naturam, ut ima quoque cognosceret. Itaque obscurum & cunctis hominibus

1 ἀφ' ἑνὸς αὐχένος ἐκπεφυκότα MS. Angl. legitur
—οἶστῷ τριγλώχινι Βιβλίοις.

2 Versu nimirum 392. Il. ε.

3 Locus est Iliad. ε. v 393. qui sic

4 Alludit ad versum 395. Il. ε. & seq.

Lo-

invium Orcum, sapientiæ telum prudenter emissum perspicuè discrevit. Puræ sunt igitur Herculeæ manus, omnis adversum Deos sceleris: & Homerus omnis sapientiæ princeps allegoricè posteris singulatim haurienda reliquit omnia, quæ primus ipse philosophatus est.

Porrò sunt qui ne Dionysium quidem apud Homerum esse Deum arbitrentur, ut qui à Lycurgo in fugam conversus, vix tandem auxilio Thetidis servatus sit. Sed hæc allegoria ad agricolas pertinet, de vindemiis tractans, his versibus:

Qui quondam Bacchi nutrices mente furentes,
Per montem pepulit Nysejon; at hæ simul omnes
In terram thyrsos jaciebant. quippe Lycurgus
Crudelis miseras ictu cruciando flagelli
Instabat; metuens autem sibi Bacchus in undas
Se maris immersit, timidum Thetis alma recepit
Diffuso gremio.

Dionysium furentem nominans, vinum intelligit. Plerique enim nimio vini usu rationem amittunt. Itidem verbi gratia timorem vocat pallidum, & triste bellum. Nam effectiones quæ res comitan-

ᾅδην, ὁ τῆς σοφίας οἰςὸς εὐςοχα βληθεὶς διευκρίνησεν. ὥςθ' ἡρακλέους χεῖρες ἁγνεύουσι παντὸς ὀλυμπίου μύσους. ἀρχηγὸς δὲ πάσης σοφίας γενόμενος, ἀλληγορικῶς παρέδωκε τοῖς μετ' αὐτὸν ἀρύσασθαι κατὰ μέρη πάνθ' ὅσα πρῶτος πεφιλοσόφηκε.

Νομίζουσι τοίνυν ἔνιοι μηδὲ διόνυσον εἶναι παρ' ὁμήρῳ θεόν· ἐπειδήπερ ὑπὸ λυκούργου διώκεται, καὶ μόλις δοκεῖ σωτηρίας τυχεῖν, θέτιδος αὐτῷ παρασάσης. τὸ δ' ἐςὶν οἴνου συγκομιδῆς γεωργοῖς ἀλληγορία, δι' ὧν φησιν,

[1] Ὅς ποτε μαινομένοιο διωνύσοιο τιθήνας
Σεῦε κατ' ἠγάθεον Νυσσήϊον· αἱ δ' ἅμα πᾶσαι
Θύσθλα χαμαὶ κατέχευον ὑπ' ἀνδροφόνοιο λυκούργου,
Θεινόμεναι βουπλῆγι. διώνυσος δὲ φοβηθεὶς,
[2] Δύσεθ' ἁλὸς κατὰ κῦμα· θέτις δ' ὑπεδέξατο κόλπῳ
Δειδιότα,

μαινόμενον μὲν εἴρηκεν ἀντὶ διονύσου τὸν οἶνον, ἐπειδήπερ οἱ πλείονες τῷ ποτῷ χρώμενοι, τοῦ λογισμοῦ διασφάλλονται. [3] ὥσπερ τὸ δέος εἰ τύχοι χλωρὸν λέγει, [4] καὶ πευκεδανὸν πόλεμον. ἃ γὰρ ἀπ' αὐτῶν συμβαίνει,

1 Locus est Il. ζ. v. 132. In 3. versu scribitur κατέχευον, alias κατέχευαν.
2 Il ζ. v. 136.
3 Il. κ. in fine — τὸς δὲ χλωρὸν δέος ᾕρει. & alibi passim.
4 Il. κ. v. 8.
Ἠέ ποθι πτολέμοιο μέγα στόμα πευκεδανοῖο.

νει, ταῦτα ἐκείνοις περιῆψεν, ὅθεν ἄρχεται τὰ πάθη. λυκοῦργος δὲ ἀνὴρ εὐαμπέλου λήξεως δεσπότης, μετὰ τὴν ὀπωρινὴν ὥραν, ὅτε συγκομιδὴ τῶν διονυσιακῶν καρπῶν ἐστιν, ἐπὶ τὴν εὐφορωτάτην ἐξεληλύθει νύσαν. τιθήνας δὲ νομίζειν δεῖ τὰς ἀμπέλους. καὶ μετὰ τοῦτο ἔτι δρεπομένων τῶν βοτρύων, φησὶ, διόνυσος δὲ φοβηθείς. ἐπειδήπερ ὁ μὲν φόβος εἴωθε τρέπειν τὴν διάνοιαν, ὁ δὲ τῆς σταφυλῆς καρπὸς τρέπεται θλιβόμενος εἰς οἶνον. ἔθος γε μὴν τοῖς πολλοῖς ἐπὶ φυλακῇ, τοῦ διαμένειν ἀκλινῆ τὸν καρπὸν, ἐπικιρνάναι θαλαττίῳ ὕδατι. παρὰ τοῦτο ὁ διόνυσος

[1] Δύσεθ' ἁλὸς κατὰ κῦμα,
θέτις δ' ὑπεδέξατο κόλπῳ.

Ἡ τελευταία μετὰ τὴν ἀπόθλιψιν τοῦ καρποῦ θέσις. αὕτη γὰρ ἐσχάτη δέχεται τὸν οἶνον, δεδιότα τὸν ἐν ἀρχῇ τοῦ νεοθλίβους γλεύκους παλμὸν, καὶ τὴν μεθαρμόζουσαν ὁρμὴν, δέος εἶπε γὰρ τὸν τρόμον. οὕτως ὅμηρος οὐ φιλοσοφεῖν μόνον ἀλληγορικῶς, ἀλλὰ καὶ γεωργεῖν θεωρητικῶς ἐπίσταται.

Φυσικῆς δὲ ἅπτεται θεωρίας καὶ ὅταν ὁ ζεὺς εἰς τὸ αὐτὸ συναθροίσας ἅπαντας, ἄρχεται τῶν μεγάλων ἀπειλῶν,

[2] Ἀκροτάτῃ κορυφῇ πολυδειράδος οὐλύμποιο.

tur, & inde contingunt, rebus ipsis attribuit. Lycurgus autem cum rura vitibus consita possideret, vindemiarum tempore, quo Dionysiaci fructus colliguntur, ad fertilissimam Nysam egressus est. Nutrices verò Bacchi existimandæ sunt vites. deinde cum racemi adhuc amputarentur, inquit; Metuens autem sibi Bacchus. Metus enim pervertere solet mentem: uvæ autem pressæ in vinum vertuntur. Ad hæc multis consuetudo est conservandi gratia vinum in sua integritate, admiscere marinam aquam: proinde

— Bacchus in undas
Se maris immersit, timidum
Thetis alma recepit.

Nimirum postrema θέσις, id est, repositio, expressis jam acinis: hæc enim ultima vinum recondit, & accipit timidum adhuc, propter motum ac ebullitionem ab initio recens expressi musti; metum enim pro tremore dixit. Ita Homerus non philosophiam solum allegoricè, sed agriculturam quoque occulta speculatione profiteri novit.

Porrò naturalem sapientiam attingit cum alibi, tum ubi Jupiter Diis omnibus unà congregatis, minas ingentes minari incipit,

In summo celsi consistens vertice Olympi.

Πρῶτος

1 Il. ζ. v. 136.

2 Versus 3. Il. θ.

1 Il.

Primum enim locum occupat, quoniam ut antea diximus, supremam sedem aetherea natura tenet. Catenam verò ab æthere super universa suspendit auream. Nam philosophi, qui harum rerum cognitione præcellunt, stellarum circuitus esse putant ignis incendia. Cæterum sphæricam mundi figuram uno versu nobis mensuratam proposuit:

Tantum infra terram, quantum polus inde superne est

Cum enim planè media universi quædam sedes sit, centrique vim obtineat, firmiter tota terra collocata est. Supra autem illam circulariter irrequietis gyris cœlum volvitur ab ortu in occasum, perpetuumque cursum agitat; unáque trahitur immobilium sphæra. Ceterum omnes quæ ab supremo illo, omnia comprehendente in gyrum moventur ad centrum, cum rectæ lineæ sunt, tum per comparationes inter se æquales. Quare Geometrica contemplatione Sphæricam figuram dimensus est cum dixit,

Tantum infra terram, quantum polus inde superne est.

Præterea sunt aliqui tam imperiti, ut Homerum accusent, ut qui Litas Jovis filias impiè deformi & inconcinno corpore descripserit, hisce carminibus:

Πρῶτος ἔσχηκεν αὐτὸς, ἐπειδὴ τὴν ἀνωτάτω τάξιν ὥσπερ ἐδηλοῦμεν ἡ αἰθριώδης ἐπέχει φύσις. σειρὰν δ' ἀπήρτησεν ἀπὸ τοῦ αἰθέρος ἐπὶ πάντα χρυσῆν. οἱ γὰρ δεινοὶ τῶν φιλοσόφων περὶ ταῦτα, ἀνάμματα πυρὸς εἶναι τὰς τῶν ἀστέρων περιόδους νομίζουσι. τὸ δὲ σφαιρικὸν ἡμῖν τοῦ κόσμου σχῆμα, δι' ἑνὸς ἐμέτρησε στίχου,

[1] Τόσσον ἔνερθ' ἀίδεω, ὅσον οὐρανός ἐς' ἀπὸ γαίης.

μεσαιτάτη γὰρ ἁπάντων ἑστία τις οὖσα, καὶ δύναμιν κέντρου ἐπέχουσα, [2] καθίδρυται βεβαίως ἡ γῆ πᾶσα. κύκλῳ δ' ὑπὲρ αὐτὴν οὐρανὸς ἀπαύστοις περιφοραῖς εἰλούμενος ἀπ' ἀνατολῆς εἰς δύσιν, τὸν ἀεὶ δρόμον ἐλαύνει. συγκαθέλκεται δ' ἡ τῶν ἀπλανῶν σφαῖρα: πᾶσαί γε μὴν αἱ ἀπὸ τοῦ περιέχοντος ἀνωτάτω κυκλοφορούμεναι πρὸς τὸ κέντρον εὐθεῖαι, καὶ κατ' ἀναγωγάς εἰσιν ἀλλήλαις ἴσαι. διὰ τοῦτο γεωμετρικῇ θεωρίᾳ τὸ σφαιρικὸν σχῆμα διεμέτρησεν εἰπών.

Τόσσον ἔνερθ' ἀίδεω, ὅσον οὐρανός ἐς' ἀπὸ γαίης.

Ἔνιοι δ' εἰσὶν οὕτως ἀμαθεῖς, ὥστ' αἰτιᾶσθαι τὸν ὅμηρον καὶ περὶ τῶν λιτῶν, [3] εἰς τὰς διὸς γονὰς οὕτως ὕβρισε, διάστροφον αὐταῖς περιθεὶς ἀμορφίας χαρακτῆρα.

[1] Καὶ

1 Il. Θ. v. 16.
2 καθίδρυται καὶ βεβαίως MS. Angl.
3 εἰ τὰς διὸς MS. Angl.

[1] Καὶ γάρ τε λιταί εἰσι διὸς κοῦραι μεγάλοιο.
Χωλαί τε, ῥυσαί τε, παραβλῶπες τ᾽ ὀφθαλμώ.

ἐν δὲ τούτοις τοῖς ἔπεσι, τὸ τῶν ἱκετευόντων σχῆμα διαπέπλακε. πᾶσα γὰρ οὖν συνείδησις ἁμαρτόντος ἀνθρώπου, βραδεῖα, καὶ μόλις οἱ δεόμενοι τοῖς ἱκετευομένοις προσέρχονται, τὴν αἰδῶ κατὰ ῥῆμα μετροῦντες. οὔτε μὴν ἀτρεμὲς δεδόρκασιν, ἀλλ᾽ ὀπίσω τὰς τῶν ὀμμάτων βολὰς ἀποστρέφουσι. καὶ μὴν ἔν γε τοῖς πρώτοις οὐδὲν γεγηθὸς τῶν ἱκετευόντων ἡ διάνοια περιτίθησιν ἔρευθος, ἀλλ᾽ ὠχρὰ καὶ κατηφής, διὰ τῆς πρώτης ὄψεως ἐκκαλουμένη τὸν ἔλεον. ὅθεν εὐλόγως, οὐ τὰς διὸς θυγατέρας, ἀλλὰ τοὺς ἱκετεύοντας ἀπεφήνατο,

Χωλούς τε, ῥυσούς τε, παραβλῶπάς τ᾽ ὀφθαλμώ.

[2] τοὔμπαλιν δὲ τὴν ἄτην, σθεναράν τε καὶ ἀρτίπουν· κρατερὸν γὰρ αὐτῆς τὸ ἄφρον. ἀλογίστου γὰρ ὁρμῆς ὑπόπλεως, δρομὰς ὡς, ἐπὶ πᾶσαν ἀδικίαν ἵεται. παθῶν οὖν ἀνθρωπίνων ὥσπερεὶ ζωγράφος ὅμηρός ἐστιν ἀλληγορικῶς τὸ συμβαῖνον ἡμῖν θεῶν περιθεὶς ὀνόμασιν. οἶμαι δ᾽ ἔγωγε [3] καὶ τὸ ἑλληνικὸν τεῖχος, ὃ πρὸς καιρὸν ἔρυμα τῆς ἰδίας ἀσφαλείας ἐπύργωσαν,

Magni namque Litæ natæ Jovis esse feruntur,
Claudæ, rugosæ, perversis luminibúsque.

At Homerus his verbis supplicantium figuram proposuit. Siquidem omnis conscientia hominis, qui peccavit, tarda est: & obsecrantes vix audent accedere illos, quibus supplices futuri sunt, pudorem singulis verbis præ se ferentes. Sed neque constanter intuentur, retrorsum avertentes oculorum aciem. Et à principio supplicantium animus nullum admittit lætum ruborem, sed pallidi, vultúque demisso, prima fronte misericordiam eliciunt. Proinde Litas meritò non Jovis filias, sed supplices appellavit,

Claudos, rugosos, perversos luminibusque.

Atem verò contrà validam & pedibus rectam fecit. Vehemens enim ejus est stultitia, Nam impetu sine ratione plena, veluti canclus dromas ad omne scelus fertur. Est igitur Homerus veluti pictor affectuum humanorum, id quod nobis contingit, allegoricè Deorum nominibus ascribens. Cæterum ut mihi videtur, murus etiam Græcorum, quem sibi pro munimento &

1 Il. ι. v. 493. Male autem legitur, τηλιταὶ uno verbo, pro τε λιταί.

2 Versu 501. Iliad. ι.
3 Iliad. μ. v. 4. & seq.

custodia sui erexerant, non à socio Neptuno destructus est: verum ingentis pluviæ vi, & fluminum ab Ida alluvione, ipsum prosterni evénit. Quocirca Neptuno, utpote humidæ naturæ præsidi, ascriptum est negotium. Fieri etiam potest terræ motu concussum ædificium subsedisse, ita ut Neptunus ἐννοσίγαιος & σεισίχθων, à terra quassanda denominatus, istorum effectuum author esse videatur: sic enim ait Poëta:

Dux illis Neptunus erat, quatiénsque tridentem
Omnia fundamenta procellis movit ab imo,
Et saxis truncisque labore locata Pelasgûm.

Cum terræmotus agitatione muri fundamenta penitus concussisset. Subit autem mihi minima quæque consideranti, philosophica ratione ne tridentem carere quidem, quo lapides muri commotos esse loco scribit. Terræmotus namque effectibus differre physici docent, & peculiares quosdam nominum characteres eis imponunt: alium βρασματίαν, qui terram sursum deorsúmque succutit: alium κληματίαν, qui more tremoris in latum vibrat, appellantes. Trigeminis autem

γωσαν, [1] οὐχ' ὑπὸ τοῦ συμμάχου καθῃρῆσθαι ποσειδῶνος, ἀλλ' ὡς ὑετοῦ δαψιλοῦς γενομένου, καὶ τῶν ἀπ' Ἴδης ποταμῶν πλημμυράντων, συνέβη καταῤῥιφῆναι. ὅθεν ἐπώνυμος τοῦ πάθους γέγονεν ὁ τῆς ὑγρᾶς φύσεως προστάτης ποσειδῶν. εἰκὸς δὲ καὶ σεισμοῖς διατιναχθὲν ὑπονοστῆσαι τὸ κατασκεύασμα. δοκεῖ δὲ ὁ ποσειδῶν ἐννοσίγαιος, καὶ σεισίχθων εἶναι τοῖς τοιούτοις τῶν παθημάτων ἐπιγραψάμενος. ἀμέλει φησὶν,

[2] Αὐτὸς δ' ἐννοσίγαιος ἔχων χείρεσσι τρίαιναν
Ἡγεῖτ'. ἐκ δ' ἄρα πάντα θεμείλια κύμασι πέμπε.
Φιτρῶν καὶ λάων, τὰ θέσαν μογέοντες ἀχαιοί.

σεισμοῦ τινος φορᾷ διαδονήσας ἐκ βάθρων τὰ τοῦ τείχους θεμέλια. δοκεῖ δέ μοι λεπτῶς ἐξετάζοντι τὰ τοιαῦτα, μηδὲ τὸ κατὰ τὴν τρίαιναν ἀφιλοσόφητον εἶναι, δι' ἧς ὑφίσαται τοὺς λίθους ἀναμεμοχλεῦσθαι τοῦ τείχους. τὰ γάρ τοι σεισμῶν διαφέροντα τοῖς παθήμασιν, οἱ φυσικοὶ λέγουσιν εἶναι, ὅσον καί τινας ἰδίους χαρακτῆρας ὀνομάτων ἐπιγράφουσιν αὐτοῖς, βρασματίαν τινὰ καὶ κληματίαν προσαγορεύοντες. τριπλαῖς οὖν καθώπλισεν

1 Neptunum Græcorum σύμμαχον vocat author noster, alludens ad Homerum cum talem ubique introducentem, ac præcipuè Il. ν, ξ, ο, υ, & φ.

2 Il. μ. v. 27.

1 Il.

σεν ἀκμαῖς τὸν τῶν σεισμῶν αἴτιον θεόν. ἀμέλει πρὸς βραχὺ κινηθέντος αὐτοῦ.

[1] Τρέμε δ' οὔρεα μακρὰ καὶ ὕλη,

τὸ τῶν σεισμῶν ἰδίωμα τοῦ ποιητοῦ διασημήναντος ἡμῖν.

Ἔτι τοίνυν πολλήν τινα χλεύην, καὶ μακρὸν ἡγοῦνται καταγέλωτα [2] τοὺς ἀκαίρους διὸς ὕπνους ἐν Ἴδῃ, καὶ τὴν ὄρειον ὥσπερ ἀλόγοις ζώοις ὑπεστρωμένην εὐνήν· ἐν ᾗ δυσὶ τοῖς ἀφρονεστάτοις πάθεσι δεδούλωται Ζεὺς, ἔρωτι καὶ ὕπνῳ. νομίζω τοίνυν ἔγωγε αὐτὰ ταῦτα δι' ἀλληγορίας ἐαρινὴν ὥραν ἔτους εἶναι, καθ' ἣν ἅπαντα φυτὰ καὶ πᾶσα ἐκ γῆς ἀνίεται χλόη, τοῦ παγετώδους ἡσυχῇ δυομένου κρύους. ὑφίσαται δὲ τὴν ἥραν, τουτέστι, τὸν ἀέρα στυγνὸν ἀπὸ τοῦ χειμῶνος ἔτι καὶ κατηφῆ, διὰ τοῦτο οἶμαι πιθανῶς αὐτῆς στυγερὸς ἔπλετο θυμός· μετὰ μικρὸν δὲ ἀποκρουσαμένη τὸ συννεφὲς τῆς ἀηδίας,

[3] Λύματα πάντα κάθηρεν, ἀλείψατο δὲ λίπ' ἐλαίῳ,
Ἀμβροσίῳ, ἑανῷ, τό ῥα οἱ τεθυωμένον ἦεν.

ἡ λιπαρὰ καὶ γόνιμος ὥρα, μετὰ τῆς τῶν ἀνθέων εὐωδίας, ὑποσημαί-

spiculis terræmotus authorem Deum armavit, ut qui repente tellurem commoverit,

Montes sylvæque tremebant.

His verbis peculiarem terræmotuum proprietatem Poëta notavit.

Præterea plurimum subsannant, & prorsus irrident intempestivos Jovis in Ida somnos, & montanum cubile veluti brutis animalibus substratum, in quo duobus stultissimis affectibus Jupiter captus fuit, amore simul ac somno. Cæterum ego per hanc allegoriam vernum tempus repræsentari opinor, quo omnes plantæ & omnis ex tellure enascitur herba, glaciali frigore paulatim retrocedente. Fingit autem Junonem, id est, aërem, tristem & ex hyemis confinio nebulosum adhuc. Quare probabiliter opinor, injucundus erat animus Junonis: paulo pòst verò cum nubilam tristitiam discussisset,

Omnes abstersit sordes, & corpus olivo
Undique odorato, suavi, fragrante perunxit.

Per Junonem hujusmodi unguento delibutam, pingue ac

1 Il. υ. v. 18.
2 Il. ξ. v. 352.
3 Versus duo ex Iliad ξ. 171. In posteriori excusa exemplaria ἑδανῷ habent. Quod & Gesnerus monuit. Hesych. Ἑανὸς, ἀειδὴς, ὁ λεπτὸς ἱματισμὸς. Idem, Ἑδανὸν, ἡδὺ, λιπαρόν.

1 Il.

fœcundum anni tempus cum fragrantia florum innuitur. Quin & capillos ipſam complicuiſſe ait,

Pulchros, ambroſios, naſcentes vertice dio:

Plantarum incrementum inſinuans. Nam omnis arbor comas habet, & folia ceu capilli ramis dependent. Tribuit etiam Veneri ceſtum cingulum, quo ſinum ſuccingunt mulieres.

Huic amor atque cupido inerant, ſuaviſque loquela.

Siquidem hoc anni tempus in primis jucundiſſimam voluptatum portionem implet. Nec enim nimium frigore conſtringimur, neque nimis caleſcimus: ſed confinium quoddam temperamenti utrinque ſitorum temporum leniter in corporibus ſentitur. Hunc igitur aërem Homerus paulo pòſt æther commiſcuit. Proinde in altiſſimo jugo reperitur Jupiter, ubi ſummo

σημαίνεται τοιούτῳ χρίσματι τῆς ἥρας ἀλειψαμένης· τούς τε πλοκαμούς φησιν αὐτὴν ἀναπλέξασθαι,

[1] Καλοὺς, ἀμβροσίους, ἐκ κράατος ἀθανάτοιο,

τὴν τῶν φυτῶν αἰνιττόμενος αὔξησιν. ἐπειδὴ δένδρον ἅπαν κομᾷ, καὶ θριξὶν ὁμοίως ἀπὸ τῶν κλάδων ἀπαρτᾶται τὰ φύλλα. δίδωσι δὲ ἐγκόλπιον τῷ ἔαρι, καὶ τὸν κεστὸν ἱμάντα.

[2] Ἔνθ' ἔνι μὲν φιλότης, ἐν δ' ἵμερος, ἐν δ' ὀαριστύς.

ἐπειδήπερ αὕτη μάλιστα τοῦ ἔτους ἡ ὥρα τὸ τερπνότατον ἐπλήρωσε τῶν ἡδονῶν μέρος. οὔτε γὰρ λίαν ὑπὸ τοῦ κρύους πεπήγαμεν, οὔτε ἄγαν θαλπόμεθα. μεταίχμιον δέ τι τῆς ἑκατέρωθεν εὐκρασίας ἐν τοῖς σώμασιν ἀνεῖται. τοῦτον τοίνυν τὸν ἀέρα συνέμιξεν ὅμηρος μετὰ μικρὸν τῷ αἰθέρι. διὰ τοῦτο ἐπὶ τῆς ὑψηλοτάτης ἀκρωρείας καταλαμβάνεται ζεὺς, ἐν ᾗ

Æthera contingebat in aëre. —

Ibi miſcetur in unum redactus aër cum æthere. Homerus autem illuſtria nomina poſuit:

Amplexúſque ulnis Junonem comprimit ardens
Jupiter uxorem. —

Complectitur enim undique ambiens æther ſubſtratum ei aërem. Terminum verò con-

[3] δι' ἠέρος αἰθέρ' ἵκανεν.

ἐνθάδε κιρνᾶται, καθ' ἓν ἀναμιχθεὶς ὁ ἀὴρ τῷ αἰθέρι. ἐμφαντικῶς οὖν τοῖς ὀνόμασιν εἶπεν,

[4] Ἥραν τ' ἀγκὰς ἔμαρπτε κρόνου παῖς, ἣν παράκοιτιν.

ἐναγκαλίζεται γὰρ ἐν κύκλῳ περιέχων ὁ αἰθὴρ ὑφηπλωμένον αὐτῷ τὸν ἀέρα. τῆς δὲ συνόδου καὶ κρά-

1 Il. ξ. v. 177.
2 Ibid. v. 216.
3 Il. ξ. v. 288.

4 Il. ξ. v. 346. qui ſic vulgo legitur, Ἥρα κ) ἀγκὰς &c.

1 Ibid.

κράσεως αὐτῶν τὸ πέρας, ἐδήλωσε τὴν ἐαρινὴν ὥραν.

[1] Τοῖσι δ' ὑπὸ χθὼν δῖα φύεν νεοθηλέα ποίην.
Λωτόν θ' ἑρσήεντα, ἰδὲ κρόκον, ἠδ' ὑάκινθον
Πυκνὸν καὶ μαλακὸν, ὃς ἀπὸ χθονὸς ὑψόσ' ἔεργεν·

ἴδια στέφη ταῦτα τῆς [2] ἀμφιθαλοῦς ὥρας. ἐπειδὰν ἐκ τῶν χειμερίων παγετῶν ἡ στερίφη καὶ μεμυκυῖα πηγὰς, ὡς κυοφορουμένας ἔνδον ὠδῖνας, ἐκφήνῃ. προσεπισφραγιζόμενος δὲ τοῦτο, τὸν λωτὸν εἶπεν ἑρσήεντα, τὸ δροσερὸν τῆς ἐαρινῆς καταστάσεως ποιῶν τὸν καιρόν.

[3] ἐπὶ δὲ νεφέλην ἕσσαντο
Καλὴν, χρυσείην· στιλπναὶ δ' ἀπέπιπτον ἔερσαι.

τίς ἀγνοεῖ τοῦθ' ὅτι χειμῶνος μὲν ἐπάλληλα πυκνώματα τῶν νεφῶν ἐκμελαίνεται, καὶ μετὰ θολερᾶς ἀχλύος κατηφὴς ἅπας ὁ οὐρανὸς ἀμαυροῦται. τοῦ δὲ ἀέρος ὑποσχίζοντος, ἀργὰ τὰ νέφη μαλακῶς ὑποσπείρεται ταῖς ἡλιακαῖς ἀκτῖσιν ἐναγκαλιζόμενα, καὶ παραπλήσιόν τι χρυσαῖς μαρμαρυγαῖς ἀποστίλβει. τοῦτο δὴ τὸ περὶ τὴν Ἴδην κορυφαῖον ἡμῖν νέφος, ὃ τῆς ἐαρινῆς ὥρας δημιουργὸς Ὅμηρος ἐδήλωσεν. ἀλλ' ἐφεξῆς ἡ τῶν ἐπιφυομένων αὐτῷ τόλμα, τοὺς ἥρας δεσμοὺς

greſſus & mixtionis ipſorum vernum tempus propoſuit.

At quæ ſubtus erat produxit gramina tellus
Florida, odoriferúmque crocum, lotumque madentem
Rore levi, mollem, denſúmque tapetis ad inſtar:

Hæc propria ſunt floridæ telluris coronamenta, cum poſt hibernam ſterilitatem, & aſtrictionem à gelu, fontes quos in ſe gravida parturiebat, emittit. Quin ad majorem confirmationem, lotum nominavit rore madentem. Denique ut vernam conſtitutionem planè ob oculos poneret, his verbis utitur,

— Circundabat ipſos
Pulchra, aurique colore nitens, & roſcida nubes;

Quis eſt qui neſciat, quod hieme frequentes nubium conglobationes nigreſcant, & turbulenta caligine cœlum undique nubilum obducatur? Cum verò aër jam diſcernitur, tum ſplendidæ nubes leniter Solis radiorum amplexibus ſubſternuntur, & ſimile quiddam auri ſplendoribus refulget. Ita nobis Homerus verni temporis opifex nubem in ſublimi ſitam ſuper cacumen Idæ deſcripſit. Hinc ad Junonis vincula calumniatorum Homeri audacia

1 Ibid. v. 347.
2 ἀρτιθαλοῦς MS. Angl.
3 Il. ξ. v. 350.

Tran-

transit, & amplissimam sibi occasionem esse putant impiam adversus ipsum exercendi rabiem.

Nescis quas olim dederis pro crimine pœnas?
Cum te suspendi suprà geminámque ligavi
Incudem à pedibus, palmas aurique catenis
Fortibus astrinxi, quas nemo solvere posset.
Tu nubes inter glaucas, & ab æthere summo
Pendebas. ——

Ignorant autem quod sub his carminibus universi generatio Theologicè explicata lateat: & quæ subinde commemoramus, elementorum quatuor ordo hic contineatur. Primus æther, ut suprà docuimus: secundus aër, dein aqua, & terra ultima, rerum constitutiva elementa. Hæc invicem temperata, & vitam suscipiunt, & inanimata corpora primitus efficiunt. Supremus itaque Jupiter aërem à se suspendit: solidæ autem incudes ad imam aëris basim, ceu pedes, aqua & terra subduntur. Et quod ita se res habeat, si quis inspicere voluerit penitius, vel in singulis verbis verum esse deprehendet.

Cum te suspendi suprà. ——

A summo enim & sublimi loco pependisse dicit,

—*palmas aurique catenis*
Fortibus astrinxi.

Quidnam istud adulatoriæ pœ-

δεσμοὺς αἰτιᾶται, καὶ νομίζουσιν ὕλην τινὰ δαψιλῆ, τῆς ἀθέου πρὸς ὅμηρον ἔχειν μανίας.

[1] Ἦ οὐ μέμνῃ ὅτε τ' ἐκρέμω ὑψόθεν, ἐκ δὲ ποδοῖιν
Ἄκμονας ἧκα δύω, περὶ χερσὶ δὲ δεσμὸν ἴηλα
Χρύσεον, ἄῤῥηκτον· σὺ δ' ἐν αἰθέρι καὶ νεφέλῃσιν
Ἐκρέμω.

λέληθε δ' αὐτοὺς ὅτι τούτοις τοῖς ἔπεσιν ἡ τοῦ παντὸς ἐκτεθεολόγηται γένεσις, καὶ τὰ συνεχῶς ᾀδόμενα τέτταρα στοιχεῖα τούτων τῶν στίχων ἐστὶ τάξις, καθάπερ ἤδη μοι λέλεκται. πρῶτος αἰθὴρ, καὶ μετὰ τοῦτον ἀὴρ, εἶθ' ὕδωρ τε, καὶ γῆ τελευταία, πάντων δημιουργὰ στοιχεῖα. ταῦτα δ' ἀλλήλοις ἐπικιρνόμενα ζωογονεῖται, καὶ τῶν ἀψύχων ἀρχέγονα καθίσταται. ζεὺς τοίνυν ὁ πρῶτος τὸν ἑαυτοῦ ἀέρα κατήρτηκε. στερεοὶ δ' ἄκμονες ὑπὸ ταῖς ἐσχάταις ἀέρος βάσεσιν, ὕδωρ τε καὶ γῆ. καὶ τοῦθ' ὅτι τοιοῦτόν ἐστιν, ἐφ' ἑκάστης λέξεως εἴ τις ἀκριβῶς ἐθέλει σκοπεῖν, τἀληθὲς εὑρήσει. Ἦ οὐ μέμνῃ ὅτ' ἐκρέμω ὑψόθεν. ἀπὸ γὰρ τῶν ἀνωτάτω καὶ μετεώρων τόπων φησὶν αὐτὴν ἀπηρτῆσθαι. περὶ χερσὶ δὲ δεσμὸν ἴηλα χρύσεον, ἄῤῥηκτον. τί τοῦτο καινὸν αἴνιγμα τῆς κολακευού-

1 Transit author ab Il. ξ. ad v. 18. lib. sequentis o.

λακευούσης τιμωρίας; πῶς ὀργιζόμενος Ζεὺς πολυτελεῖ δεσμῷ τὴν κολαζομένην ἠμύνατο, χρυσοῦν ἀντὶ τοῦ κραταιοτάτου σιδήρου τὸν δεσμὸν ἐπινοήσας; ἀλλ' ἔοικε τὸ μεταίχμιον αἰθέρος τε καὶ ἀέρος χρυσῷ μάλιστα τὴν χρόαν ἐμφερὲς εἶναι· πάνυ δὴ πιθανῶς καθ' ὃ μέρος ἀλλήλοις ἐπισυνάπτουσι, λήγων μὲν ὁ αἰθὴρ, ἀρχόμενος δὲ μετ' ἐκεῖνον ὁ ἀὴρ, χρυσοῦν ὑπεστήσατο δεσμόν. ἐπιφέρει γοῦν, Σὺ δ' ἐν αἰθέρι καὶ νεφέλῃσιν ἐκρέμω, τὸν ἄχρι νεφῶν τόπον ὁρίσας μέτρον ἀέρος. ἐκ δὲ τῶν τελευταίων μερῶν τοῦ ἀέρος, ἃ καλεῖται πόδας, ἀπήρτησε στιβαρὰ βριθῆ, γῆν τε καὶ ὕδωρ, ἐκ δὲ ποδοῖιν ἄκμονας ἧκα δύω· πῶς οὖν εἶπε δεσμὸν ἄρρηκτον αὐτίκα τῆς Ἥρας λυθείσης, εἴγε τῷ μύθῳ προσεκτέον; ἀλλ' ἐπειδήπερ ἡ τῶν ὅλων ἁρμονία δεσμοῖς ἀρραγέσι συνωχύρωται, καὶ δυσχερὴς ἡ τοῦ παντὸς εἰς τἀναντία μεταβολὴ, τὸ μὴ δυνηθὲν ἂν διαζευχθῆναί ποτε, κυρίως ὠνόμασεν ἄρρηκτον. ταύτην δὲ τὴν τετράδα τῶν στοιχείων καὶ μετὰ μικρὸν ἐν τοῖς ὅρκοις διεσάφησεν Ἥρα.

[1] Ἴστω νῦν τόδε γαῖα, καὶ οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθεν,
Καὶ τὸ κατειβόμενον Στυγὸς ὕδωρ.

τρισὶ γὰρ ὅρκοις τὴν ὁμόφυλον [2] αὐτῆς καὶ συγγενῆ φύσιν ὠνόμασεν,

næ novum ænigma sibi vult? Quomodo Jupiter iratus tam precioso vinculo pœnas ab ea sumpsit, auro validissimi ferri vice usus? Certè ætheris & aëris interstitium auri colorem proximè imitatur. quare bono jure vinculum aureum confinxit ea parte, qua mutuo se tangunt æther desinens, & post ipsum incipiens aër. Subdit igitur,

Tu nubes inter glaucas & ab æthere summo
Pendebas.

Locum aëris illum definiens, qui nubibus occupatur. A postremis verò partibus aëris, quæ pedes nominantur, ponderosas moles, nempe terram & aquam appendit. Sed quomodo vinculum insolubile vocat cum Juno paulo pòst soluta fuerit, si fabulæ habenda fides? Quandoquidem harmonia mundi vinculis nectitur firmissimis, & universitas rerum ægrè mutatur in contrarium, id quod nunquam disjungi potest, meritò insolubile vocavit. Hunc elementorum quaternionem etiam Juno paulo pòst juramento suo declaravit:

Per tibi tellurem juro, per sidera cœli,
Per Stygiæque paludis aquam.

Nam triplici jurejurando naturam sibi cognatam & finiti-

1 Il. o. v. 36.

2 ✝. MS. Angl. Editum erat, αὐτῶ; συγγενῆ.

mam nominavit, scilicet aquam, terram, cœlúmque supernum, id est, ætherem. Ipsa enim quæ jurabat, quartum elementum erat. Multis igitur & illustribus locis hanc elementorum allegoriam poëta proponens, inferius paulo Neptuni ad Iridem hujusmodi verba scribit:

Sorte mihi obvenit cani maris esse potentem.
Plutoni datus est orcus, sed in æthere cælum
Nubibus atque altis cessit Jovis in regionem.
Communis verò tellus, ac pulcher Olympus
Omnibus est nobis.—

Hæc per Jovem, non sors fuit in Sicyone, secundum fabulam: neque divisio fratrum tam inæqualis, ut cœlum mari & tartaro conferri potuerit. Verum universa fabula de primigeniis elementis allegoriam continet. Per κρόνον enim, quem Latini Saturnum vocant, χρόνον, id est, tempus, una litera immutata intelligi vult. Est autem rerum omnium parens tempus, neque sine tempore quicquam fieri potest: proinde ceu radix est quatuor elementorum. Rheam verò matrem eis assignavit, quoniam universa ῥέει, id est, fluunt, & motu perpetuo gubernantur. Facit itaque poëta temporis & fluxionis sobolem, terram,

μασεν, ὕδωρ τε καὶ γῆν, τὸν ὕπερθεν οὐρανὸν, τουτέστι, τὸν αἰθέρα. τέταρτον γὰρ στοιχεῖον ἦν ἡ ὀμνύουσα. διευπορῶν γέ τοι καὶ ἐπὶ καλοῖς ἀλληγορικῶς παριστάναι βουλόμενος ταυτὶ στοιχεῖα, καὶ μετ' ὀλίγον ἐν τοῖς ποσειδῶνος πρὸς ἶριν λόγοις αὐτὰ ταῦθ' ὑφίσταται λέγειν,

[1] Ἤτοι ἐγὼν ἔλαχον πολιὴν ἅλα ναιέμεν αἰεὶ
Παλλομένων. ἀΐδης δ' ἔλαχε ζόφον ἠερόεντα.
Ζεὺς δ' ἔλαχ' οὐρανὸν εὐρὺν ἐν αἰθέρι καὶ νεφέλῃσι.
Γαῖα δ' ἔτι ξυνὴ πάντων καὶ μακρὸς ὄλυμπος.

οὐ μὰ δί' οὐ κλῆρος ὁ μυθευόμενος ἐν σικυῶνι ταῦτα, καὶ διαίρεσις ἀδελφῶν οὕτως ἀνώμαλος, ὥστ' οὐρανὸν ἀντιθεῖναι θαλάττῃ, καὶ ταρτάρῳ. πᾶς γὰρ ὁ μῦθος ἠλληγόρηται περὶ τῶν ἐπ' ἀρχαῖς τεττάρων στοιχείων. [2] κρόνον μὲν γὰρ ὀνομάζει τὸν χρόνον κατὰ μετάληψιν ἑνὸς στοιχείου. πατὴρ δὲ τῶν ὅλων ὁ χρόνος, καὶ τελέως ἀμήχανόν τι γενέσθαι τῶν ὄντων δίχα χρόνου, διὸ δὴ ῥίζα τῶν τεττάρων στοιχείων οὗτός ἐστι. μητέρα δ' αὐτῆς ἔνειμεν εἶναι ῥέαν, ἐπειδὴ ῥύσει τινὶ, καὶ ἀενναῷ κινήσει τὸ πᾶν οἰκονομεῖται. χρόνου δὲ καὶ ῥύσεως τέκνα, γῆν τε καὶ ὕδωρ,

1 Iliad. o. v. 190.
2 Allegoricè exponit v. hunc 187. Τρεῖς γάρ τ' ἐκ Κρόνε εἰμὲν ἀδελφεοὶ οὓς τέκε Ῥεία.

ὕδωρ, αἰθέρα τε καὶ ἀέρα σὺν αὐτῷ ὑπεστήσατο καὶ τῇ μὲν πυρώδει φύσει, τόπον ἔνειμεν οὐρανόν· τὴν δ' ὑγρὰν οὐσίαν Ποσειδῶνι προσέθηκε. τρίτον δὲ ἀΐδην, τὸν ἀφώτιςον ἀέρα δηλοῖ. κοινὸν δὲ πάντων καὶ ἑδραιότατον ἀπεφήνατο ςοιχεῖον εἶναι τὴν γῆν, ὥσπερ ἑςίαν τινὰ τῆς τῶν ὅλων δημιουργόν.

Γαῖα δ' ἔτι ξυνὴ πάντων καὶ μακρὸς ὄλυμπος.

Διὰ τοῦτο δέ μοι δοκεῖ συνεχῶς ἀλληγορεῖν ὑπὲρ αὐτῶν, ἵν' ἡ δοκοῦσα τοῖς ἔπεσιν ἐφεδρεύειν ἀσάφεια, τῷ διηνεκεῖ τῆς παραδόσεως ᾖ γνωριμωτέρα.

[1] Τάγε μὴν ἐπὶ σαρπηδόνι δάκρυα, λύπην μὲν οὐ καταψεύδεται θεοῦ, ὃ καὶ παρ' ἀνθρώποις νόσημα· αὐτῷ δὲ βουλομένῳ τἀκριβὲς ἐρευνᾷν, ἐπινοεῖται τρόπος ἀλληγορουμένης ἀληθείας. πολλάκις γὰρ ἐν ταῖς μεταβολαῖς τῶν μεγάλων πραγμάτων, ἱςοροῦσι τεράσια τῷ βίῳ συμφέρεσθαι σημεῖα, ποταμῶν τε καὶ πηγῶν ναμάτων αἱμοφρύκτοις ῥεύμασιν ἐκμιαινομένων. ὡς ἐπ' ἀσωποῦ τε καὶ δίρκης παραδιδόασιν οἱ παλαιοὶ μῦθοι. λόγος δ' ἔχει καὶ κατὰ νεφῶν ψεκάδας ὕεσθαι, φόνου τισὶ κηλῖσιν ἐπικεχρωσμένας. ἐπεὶ τοίνυν ἡ μεταβολὴ τῆς μάχης ἀθρόαν φυγὴν ἐμποιήσειν ἔμελλε τοῖς βαρβάροις,

aquam, ætherem, & aërem cum ipso æthere. Igneæ naturæ sedem tribuit cœlum: substantiam humidam Neptuno adscribit: tertio autem nomine Plutonis, obscurum aëra designat. Postremo terram omnibus communem, & stabilissimum elementum esse dicit, ac veluti fundamentum quoddam rerum constitutivum.

Communis verò tellus ac pulcher Olympus
Omnibus est nobis. —

Idcirco autem subinde allegoricam ipsorum mentionem mihi facere videtur, ut obscuritas quæ carminibus inesse apparet, frequenti commemoratione dilucidior fiat. Porrò lachrymæ ob Sarpedonis mortem effusæ, non quidem tristitiam Dei mentiuntur, quæ vel inter homines vitio datur: sed ei qui mentis aciem intenderit, occultæ veritatis rationem offerunt. Non raro enim in magnis rerum mutationibus prodigiosa signa apparuisse traduntur, ut fluvii, & fontes aliquando sanguine inquinati: quod in Asopo & Dirce quondam visum esse antiqua fama perhibet. Quinetiam fertur, ex nubibus guttas destillasse cruentis infectas maculis. Quoniam igitur immutatio pugnæ subitam Barbaris fugam exci-

1 Transit ad Ili. π. ad v. 459. Αἱματοέσσας δὲ ψιάδας κατέχευεν ἔραζε.

1 Nimi-

tatura erat, & Sarpedonis fortissimi viri mors instabat, prodigia quædam calamitatem tantam prænunciarunt, & sanguineæ guttæ in terram fluxerunt. Istum itaque imbrem cruentum allegoricè lachrymas ætheris nuncupavit: non quidem à Jove, qui luctu nullo afficitur: sed supernè lachrymosa pluvia effusa.

Verum quæ hucusque diximus, minora videri possunt alicui rerum allegoriis significatarum argumenta. Locus autem ille qui armorum Achillis apparatum describit, universitatis generationem ardua & principali de mundi ortu speculatione comprehendit. Nam unde prima universi principia nata sint, quis illorum architectus, & quomodo singula perfecta discretáque fuerint, manifestis indiciis explanat, Achillis scutum mundani orbis imaginem fingens. Primum itaque totius opificii tempus noctem facit. Hæc enim honorarium munus paternas alas temporis sortita est. Et priusquam distincta essent illa quæ nunc videntur, universa nox erant, id quod poëtæ chaos appellant. Enimvero haud quaquam adeò miserum & infelicem Vulcanum Deum facit, ut ne noctu quidem ab opere

βάροις, ἐγγὺς δ' ἦν ὁ τοῦ κατ' ἀλκὴν ἀρίστου σαρπηδόνος ὄλεθρος, ὥσπερεὶ τεράστια προὐφάνη ταύτης τῆς συμφορᾶς ἀγγελτικὰ, αἱματοέσσας δὲ ψεκάδας κατέχευεν ἔραζε. τοῦτον δὴ τὸν φονέα ὄμβρον, ἀλληγορικῶς εἴρηκεν αἰθέρος δάκρυα. διὸς μὲν οὔ, ἄκλαυστος γὰρ, ἐκ δὲ τῶν ὑπεράνω τόπων, ὥσπερεὶ θρήνοις μεμιγμένου καταῤῥαγέντος ὑετοῦ.

Ταυτὶ μὲν ἴσως ἐλάττω τεκμήρια περὶ τῶν ἠλληγορημένων. [1] ἐπὶ μέντοι τῆς ὁπλοποιΐας, μεγάλῃ καὶ κοσμοτόκῳ διανοίᾳ, τὴν τῶν ὅλων περιήθροισε γένεσιν. ὅθεν γὰρ αἱ πρῶται τοῦ παντὸς ἔφυσαν ἀρχαὶ, καὶ τίς ὁ τούτων δημιουργὸς, καὶ πῶς ἕκαστα πληρωθέντα διεκρίθη, σαφέσι τεκμηρίοις παρέστησε, τὴν ἀχιλλέως ἀσπίδα τῆς κοσμικῆς περιόδου χαλκευσάμενος εἰκόνα, καὶ [2] τὸν πρῶτον ὑπεστήσατο τῆς παντελοῦς δημιουργίας νύκτα καιρόν. ἐπειδήπερ αὕτη χρόνου πτερὰ πάτρια πρεσβεῖα κεκλήρωται. καὶ πρὶν ἢ διακριθῆναι τὰ νῦν βλεπόμενα, νὺξ ἦν τὸ σύμπαν, ὃ δὴ χάος ποιητῶν ὀνομάζουσι παῖδες. οὐ γὰρ οὕτως ἄθλιόν τινα καὶ κακοδαίμονα παρεισάγει τὸν ἥφαιστον, ὡς μηδὲ νυκτὸς ἀνάπαυσιν ἔχειν,

Ἠέλιον δ' ἀκάμαντα βοῶπις πότνια Ἥρη
Πέμψεν ἐπ' ὠκεανοῖο ῥοὰς ἀέκοντα νέεσθαι.

1 Nimirum Illad. σ, à v. 468. usque ad finem libri.

2 τὸ πρῶτον MS. Angl. Rectè Heraclides siquidem prius

3 Hæc

ἔχειν, τῆς χειρωνακτικῆς ἐργασίας. [1] ὅπου γε καὶ παρ᾽ ἀνθρώποις ἀθλίοις ἄτοπον εἶναι δοκεῖ, τὸ μηδὲ νύκτα τῶν πόνων ἐκεχειρίαν ἄγειν. ἀλλ᾽ οὐκ ἔϛι ταῦτα, χαλκεύων ἀχιλλεῖ πανοπλίαν ἥφαιϛος, οὐδ᾽ ἐν οὐρανῷ βουνοὶ χαλκοῦ καὶ κασσιτέρου, ἀργύρου τε καὶ χρυσοῦ εἰσιν. ἀμήχανον γὰρ τὰς ἀηδεῖς καὶ φιλαργύρους γῆς νόσους, ἐπ᾽ οὐρανὸν ἀναβῆναι. φυσικῶς δὲ τῆς ἀμόρφου τε καὶ μὴ διακεκριμένης ὕλης τὸν καιρὸν ἀποφηνάμενος εἶναι νύκτα δημιουργὸν, ἡνίκα ἔμελλε πάντα μορφοῦσθαι, τὸν ἥφαιϛον ἐπέϛησε, τουτέϛι, τὴν θερμὴν οὐσίαν. [2] πυρὸς γὰρ δὴ, κατὰ τὸν φυσικὸν ἡράκλειτον, ἀμοιβῇ τὰ πάντα γίνεται. [3] ὅθεν συνοικοῦσαν οὐκ ἀπιθάνως τῷ τῶν ὅλων ἀρχιτέκτονι πεποίηκε τὴν χάριν.

mechanico quieverit. Cum etiam præter rationem fieri putent miseri operarii, ne noctu quidem à laborando cessare velle. Verum non ita se res habet, neque panopliam fabricat Achilli Vulcanus: neque colles in cœlo æris, stanni, argentique & auri sunt. Nam fieri nequit ut ingrata & avara terrarum vitia cœlum conscendant. Sed cum naturali ratione nocturno tempori informis ac indiscretæ materiæ opificium attribuisset, Vulcanum ei tum præfecit cum omnia formanda essent: nimirum calidam essentiam. Ignis enim opera, Heraclito physico teste, omnia fiunt. Propterea non immerito Gratiam conjugem mundi architecto adjunxit, ut qui jam universitati suum mundum, id est, ornatum gratificaturus esset. Sed quænam hujus operis materia fuit?

ἔμελλε γὰρ ἤδη τῷ κόσμῳ χαριεῖσθαι τὸν ἴδιον κόσμον. [4] ὕλαι δὲ τίνες αὐτοῦ τῆς κατασκευῆς;

[5] Χαλκὸν δ᾽ ἐν πυρὶ βάλλεν ἀτειρέα, κασσίτερόν τε.

Æs durum, stannúmque nitens mollivit in igne.

εἰ μὲν ἀχιλλεῖ κατεσκεύασε πανοπλίαν, πάντα ἔδει χρυσὸν εἶναι· [6] καὶ γὰρ οἶμαι σχέτλιον ἀχιλλέα, μηδὲ γλαύκῳ κατὰ

Quod si panopliam Achilli fabricasset, omnia ex auro fieri oportuisset, indignum enim foret, Achillem ne Glauco qui-

τὴν

1 Hæc clausula est ab interprete omissa.

2 Vide Diogenem Laërtium in Heracliti vita.

3 Vide Homerum Il. σ. v. 382. ad quem alludit

Τὴν δὲ ἴδε προμολοῦσα Χάρις λιπαροκρήδεμνος
Καλὴ, τὴν ὤπυιε περικλυτὸς Ἀμφιγυήεις.

4 Legenda hæc sunt per interrogationem, ut recte legit eruditus interpres.

5 Il. σ. v. 474.

6 Alludit eleganter Heraclides ad illud Il. ζ. v. 236. Χρύσεα χαλκείων, ἑκατόμβοι᾽ ἐννεαβοίων.

1 Sic

dem magnificentia parem esse. Nunc autem elementa quatuor permiscentur. & aurum quidem æthercam naturam vocavit, argentum verò similem ei colore aërem. Cæterum æs & stannum nominantur aqua & terra, propter molis suæ pondus. Formatur autem primò scutum ab eo ex istis elementis figura rotundum, per quod mundum nobis evidenter significavit. At non hinc solum ex armorum apparatu, sed aliis permultis argumentis constat, sphæricam mundi figuram Homero perspectam fuisse.

τὴν πολυτέλειαν ἴσον εἶναι. νῦν δὲ τὰ τέτταρα στοιχεῖα κίρναται. καὶ χρυσὸν μὲν ὠνόμασε τὴν αἰθερώδη φύσιν, ἄργυρον δὲ τὸν αὐτῇ τῇ χρόᾳ συνομοιούμενον ἀέρα· χαλκὸς δὲ καὶ κασσίτερος, ὕδωρ τε καὶ γῆ προσαγορεύεται, διὰ τὴν ἐν ἀμφοτέροις βαρύτητα. [1] πρώτη δὲ ἀπὸ τούτων τῶν στοιχείων ἀσπὶς ὑπ' αὐτοῦ χαλκεύεται, σφαιροειδὲς ἔχουσα τὸ σχῆμα. δι' οὗ τὸν κόσμον ἡμῖν ἐμφανῶς ἐσήμηνεν. ὃν οὐκ ἀπὸ τῆς ὁπλοποιΐας μόνον, ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλων τεκμηρίων ἐπίσταται κυκλοειδῆ.

Afferemus autem aliquas breviter hujus rei demonstrationes, paululum ab instituto digressi. Ergo subinde Homerus Solem vocat indefessum, Electorem, & Hyperionem, nihil aliud per hujusmodi epitheta quam talem mundi figuram innuens. Nam quod ἀκάμας, id est, indefessus cognominatur, id probare videtur, cum perpetua necessitate circa mundum ferri, non autem fines habere sui cursus ortum & occasum. Elector verò dici videtur, vel quia lecto & quiete nunquam fruatur: vel potius tanquam ἐπιλέκτωρ, ut qui circulari mo-

Συντόμως δὲ ἐν παρεκβάσει τὰς ὑπὲρ τούτων φιλοτεχνοῦντες ἀποδείξεις δηλώσομεν. [2] συνεχῶς τοίνυν τὸν ἥλιον ἀκάμαντα, [3] καὶ ἠλέκτορα, [4] καὶ ὑπερίονα προσαγορεύει διὰ τῶν ἐπιθέτων, οὐκ ἄλλο τι πλὴν τοῦτο τὸ σχῆμα σημαίνων. ὅτι γὰρ ἀκάμας ὁ μὴ κάμνων, ἔοικεν ὅρους ἔχειν οὐκ ἀνατολὴν καὶ δύσιν, ἀλλὰ τὴν ἀεὶ περίδρομον ἀνάγκην. ἠλέκτωρ δὲ δυοῖν θάτερον, ἢ ἤλεκτρος ὁ θεὸς ὀνομάζεται μηδέποτε κοίτης ἐπιψαύων, ἢ τάχα πιθανώτερον ἐπιελέκτωρ τὶς ὤν, καὶ κυκλοτε-

1 Sic Homerus Il. σ. vers. 478. ad cujus verba respicit

Ποίει δὲ πρώτιστα σάκος μέγα τε στιβαρόν τε

Πάντοσε δαιδάλλων, περὶ δ' ἄντυγα βάλλε φαεινήν.

2 Ut Ili. σ. vers. 239. & 484.

3 Il. ζ. ver. 513.

—— ὥστ' ἠλέκτωρ ἐβεβήκει.

4 Od. μ. ver. 133. & eodem lib. sæpe.

ἐλοτερεῖ φορᾷ [1] δι' ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἀναμετρούμενος τὸν κόσμον. ὑπερίονα δὲ νομιστέον αὐτὸν τὸν ὑπεριέμενον ἀεὶ τῆς γῆς, ὥσπερ οἶμαι, καὶ ξενοφάνης ὁ κολοφώνιός φησιν·

Ἠέλιός θ' ὑπεριέμενος, γαῖάν τ' ἐπιθάλπων.

εἰ γὰρ πατρωνυμικῶς αὐτὸν ἠθέλησεν ὀνομάζειν, εἶπεν ἂν ὑπεριονίδην, ὡς ἀτρείδην, εἰ τύχοι, τὸν ἀγαμέμνονα, καὶ πηλείδην τὸν ἀχιλλέα. [2] ἥτε θοὴ νὺξ οὐκ ἄλλο τι σημαίνει, πλὴν τὸ σφαιροειδὲς ὅλου τοῦ κόσμου σχῆμα. τὸν γὰρ αὐτὸν ἡλίῳ δρόμον ἡ νὺξ ἀνύει. καὶ πᾶς ὁ καταλειφθεὶς ὑπ' ἐκείνου τόπος, εὐθὺς ὑπὸ ταύτης ἐκμελαίνεται. σαφῶς γοῦν ἑτέρωθί που τοῦτο μηνύων, φησί.

[3] Ἐν δ' ἔπεσ' ὠκεανῷ λαμπρὸν φάος ἠελίοιο,
Ἕλκον νύκτα μέλαιναν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν.

ὥσπερ γὰρ ἀπηρτημένην ἑαυτοῦ τὴν νύκτα κατόπιν ἐφέλκεται, συγχρονοῦσαν τοῖς ἡλίου τάχεσιν. εἰκότως οὖν αὐτὴν ὅμηρος εἴρηκε θοήν. δύναταί γε μὴν πιθανώτερόν τις ἐπιχειρῶν, θοὴν ὀνομάζειν μεταληπτικῶς, οὐ τὴν κατὰ κίνησιν ὀξεῖαν, ἀλλὰ τὴν

tu suo noctu diuque mundum legat & metiatur. Hyperiona verò nominatum conjectura est, utpote ὑπεριέμενον ἀεὶ τῆς γῆς, quoniam perpetuo supra terram fertur: quod & Xenophanes Colophonius approbare videtur hoc versu.

Ἠέλιος θ' ὑπεριέμενος γαῖάν τ' ἐπιθάλπων,
Solque supergrediens, terram vegetansque calore.

Si namque patronymicè ipsum nominare voluisset, Hyperionidem dixisset, ita ut Agamemnonem Atridam, & Peleidem Achillem. Ad hæc θοὴ νὺξ, id est, nox celeris, aut acuta, per metalepsin Græcæ dictionis) ab Homero nuncupata, nihil aliud significat quàm sphæricam totius mundi figuram. Peragit enim nox eundem cursum, quem & Sol: & omnis relictus à Sole locus continuo ab illa obumbratur, quod alibi clarius ostendens, ait:

Oceano mersa est clari lux candida Solis,
Quam nox à tergo sequitur caligine densa.

Etenim post se noctem Sol attrahit veluti annexam, æquali temporis mensura ipsius cursum æquantem. Probabili ratione igitur Homerus noctem θοὴν vocavit. Sed forte probabilius aliquis ipsam contenderit θοὴν appellatam metalepticè, loco adjectivi ὀξεῖαν, id est, κατὰ

1 ἐπὶ ἡμέρας MS. Angl.
2 Il κ. 366. & alibi sæpe.
3 Il θ. ver. 485. Locus insignis & qui ab Ennio & Virgilio traductus fuit. A Strabone non semel in medium adductus, itemque à Plutarcho in lib. de Homero.

acutam: non quod cursu acuta seu velox sit, sed quia figura ejus in acutam lineam terminatur. Nam & alibi ait:

Appulit inde θοαῖς navis mihi
per mare νήσοις.

Non celeritatem stabilium insularum stultè significaturus, sed figuram exeuntem in acutam lineam. Quare merito noctem θοὴν vocavit, id est, acutam, utpote cujus umbra extremitate mucronetur. Hinc autem naturali ratione demonstratur globosum esse mundum. Siquidem mathematici tribus modis umbrarum figuras reddi dicunt. Nam si corpus illustrans illustrato minus fuerit, extrema basis umbræ in calathi formam dilatari solet, ab exili principio juxta verticem incipiens. Contrà si major fuerit lux illustrans illustrato loco, umbra conformis redditur, ex lato principio in angustum redacta. At si fuerint æqualia tum illustrans tum illustratum, umbra instar cylindri æqualiter lineis utrinque sitis se habet. Itaque Homerus solem terra majorem, juxta plurimorum philosophorum assertionem demonstraturus, decenter noctem θοὴν nuncupavit, hoc est in acutam figuram exeuntem in extremitate, cum

κατὰ σχῆμα. καὶ γὰρ ἑτέρωθί που φησίν·

[1] Ἔνθεν δ' αὖ νήσοισιν ἐπιπροέηκε θοῆσιν.

οὐ τὸ τάχος τῶν ἐῤῥιζωμένων νήσων ἠλιθίως δηλώσειν ἐσπουδακὼς, ἀλλὰ τὸ σχῆμα πρὸς ὀξεῖαν ἀπολήγουσαν ἀποτελοῦν γραμμήν. εἰκότως οὖν νύκτα θοὴν ὠνόμασε, τὴν ἐπ' ὀξὺ τέλος τῆς ἐσχάτης σκιᾶς ἀποτερματίζουσαν. Φυσικῶς δὲ περὶ τούτου ὁ λόγος ἀποδείκνυσιν, ὅτι σφαιροειδής ἐστιν ὁ κόσμος. τριχῆ δὲ οἱ μαθηματικοὶ τὰ σχήματα τῶν σκιῶν φασιν ἀποπίπτειν. ἐπειδὰν γὰρ ἔλαττον ᾖ τὸ περιλάμπον τοῦ καταλαμπομένου, τὴν σκιὰν συμβέβηκε καλαθοειδῶς ἐπὶ τὴν ὑστάτην πλατύνεσθαι βάσιν, ἀπὸ λεπτῆς ἀνισαμένην τῆς κατὰ κορυφὴν ἀρχῆς. ὅταν δὲ μεῖζον ᾖ τὸ καταλάμπον φῶς τοῦ καταλαμπομένου τόπου, κωνοειδῆ συμβέβηκε τὴν σκιὰν ἀπὸ πλατείας τῆς ἀρχῆς εἰς λεπτὸν ἀποστενοῦσθαι πέρας. ἐπειδάν γε μὴν ἴσον ᾖ τῷ καταλαμπομένῳ τὸ καταλάμπον, κυλίνδρου δίκην ἡ σκιὰ πρὸς ἴσον ἐν ταῖς ἑκατέρωθεν ἔχει γραμμαῖς. βουλόμενος οὖν ὅμηρος τὸν ἥλιον ἄλλως μείζονα τῆς γῆς κατὰ τὴν τῶν πλείστων φιλοσόφων ἔννοιαν ἀποδεῖξαι, [2] εὐλόγως τὴν νύκτα προσηγόρευσεν,

1 Od. ε. ver. 298. Locus celebris, & qui propterea à multis, utpote Strabone lib. 8. & 10. Aristotele lib. 3. Rhetor. & Plutarcho lib. de Homer. tractatus fuit, quos si libet consule

2 MS. Angl. voce θοὴν additâ legit, εὐλόγως θοὴν τὴν νύκτα.

γόρευσεν, εἰς ὀξὺ τὸ πρὸς τῷ πέρατι σχῆμα λήγουσαν. ἅτε οἶμαι μήτε κυλινδροειδῶς, μήτε καλαθοειδῶς τῆς σκιᾶς πίπτειν δυναμένης, ἀλλὰ τὸν λεγόμενον κῶνον ἀποτελούσης. ὁ δὴ πρῶτος Ὅμηρος ἐκ μιᾶς λέξεως ὑπαινιξάμενος, τὰς μυρίας τῶν φιλοσόφων ἁμίλλας ἐπιτέτμηται. καὶ μὴν αἱ φοραὶ τῶν ἐναντίων ἀνέμων, δηλοῦσι τὸ τοῦ [1] σεισμοῦ σφαιροειδές. βορέας μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς ἄρκτου πνέων μετέωρος, [2] μέγα κῦμα κυλίνδει. τὴν γὰρ ἀπὸ τοῦ μεταρσίου φορὰν ἐπὶ τὸ ταπεινότερον, ἐκ μιᾶς λέξεως κατεκύλησεν ὁ στίχος. τοὔμπαλιν δὲ ἐπὶ τοῦ νότου πνέοντος ἀπὸ τῶν κάτω τόπων ἱστόρησεν,

videlicet neque instar cylindri, neque calathi forma umbra cadere possit, sed conum appellatum efficiat: quod primum ab Homero unica dictione insinuatum, innumeras philosophorum contentiones redarguit. Præterea contrarii ventorum motus mundi rotunditatem indicant. Boreas enim à septentrione sublimis spirans,

— Volvitur ingenti cum turbine.

Motum enim ex alto loco ad humiliorem, una dictione carmen hoc devolvit. Contrario modo de austro ab infernis locis flante, prodidit:

[3] Ἔνθα νότος μέγα κῦμα ποτὶ σκαιὸν ῥίον ὠθεῖ,

Ad lævum montem vehemens impellitur auster.

τὴν ἀπὸ τοῦ ταπεινοτέρου κίνησιν εἰς τὸ μετέωρον ἀνακυλίει. [4] ἔτι γε μὴν μετὰ τῶν ἄλλων ἀπείρονα γαῖαν ὀνομάζει· καὶ πάλιν ἐπὶ τῆς Ἥρας,

Hic ab humiliori regione motum versus altiorem agit. Item præter cætera terram infinitam appellat. Et rursus de Junone:

[5] Εἶμι γὰρ ὀψομένη πολυφόρβου πείρατα γαίης.

— Nam vado, ut videam fines telluris opacæ.

Οὐ δή που μαχομέναις δόξαις πρὸς αὑτὴν στασιάζων, ἀλλ' ἐπειδὴ πᾶν σφαιροειδὲς σχῆμα καὶ ἄπειρόν ἐστι, καὶ πεπερασμένον· τῷ μὲν γὰρ, ὅρον τινὰ καὶ περι-

Non quidem pugnantibus sententiis à seipso diffidens: sed quoniam omnis figura sphærica & infinita & finita est. Quatenus enim terminum quendam & circumscriptionem ha-

γραφὴν

1 τοῦ κόσμου MS. Angl.

2 Hemistichium Homeri Od. ι. ver. 296. Sed apud Homerum pro κυλίνδει legitur κυλίνδων. Vide Plut. in lib. de Hom.

3 Exstat hic versus Odyss. γ. v. 295.

4 Ut Od. ι. vers. 46.

Ἠδ' ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν ἅμα πνοιῇς ἀνέμοιο.

5 Il. ξ. v. 200.

1 Ita

bet, jure finita censetur: & rursus meritò infinitus circulus appellabitur, quia nullus in ipso finis monstrari potest. omnis enim existimatus finis non minus principium quoque fuerit. His igitur argumentis omnibus sphæricum esse mundum apud Homerum colligitur. manifestissimum verò signum ex Achillis scuti confectione habetur. Fecit enim ipsum figura rotundum Vulcanus, tanquam orbis mundani imaginem. Itaque scutum fabricari Achilli conveniens, fabulosè fingendo, suam de universo mundo scientiam in eo sculpsit. Sed quænam illa fuit?

γραφὴν ἔχειν, εὐλόγως αὐτὸ πεπειρᾶσθαι νομιστέον. ἄπειρον δ' ἂν ὁ κύκλος ὀνομάζοιτο δικαίως, ἐπειδήπερ ἀμήχανόν ἐστι δεῖξαι πέρας ἐν αὐτῷ τι. τὸ γὰρ νομισθὲν εἶναι τέλος, ἐξ ἴσου γένοιτ' ἂν ἀρχή. ταυτὶ μὲν οὖν ἀθρόα τεκμήρια τοῦ σφαιροειδῆ τὸν κόσμον εἶναι παρ' ὁμήρῳ, τὸ δ' ἐναργέστατόν ἐστι σύμβολον [1] τῆς ἀχιλλέως ἀσπίδος κατασκευῆς· [2] κυκλοτερὲς γὰρ τῷ σχήματι κεχάλκευεν ὅπλον ἥφαιστος, ὥσπερ εἰκόνα τῆς κοσμικῆς περιόδου. μυθικῶς μὲν οὖν ἀσπίδα χαλκευομένην ὑποστησάμενος ἁρμόζουσαν ἀχιλλεῖ, τὴν διὰ πάντων ἐνεχάραξε πορείαν. τίς δὲ ἦν αὕτη,

Astantes pugnant ad ripam fluminis alti,
Torquentes ultro citróque hastilia ferri.
Certantes aderant inter lis atque tumultus,
Sórsque nocens fati: videas sine vulnere quosdam,
Ast alios nuper confectos vulnere: sunt qui
Post mortem misere pedibus per castra trahuntur.

[3] Στησάμενοι δ' ἐμάχοντο μάχην ποταμοῖο παρ' ὄχθας.
Βάλλον δ' ἀλλήλους χαλκήρεσιν ἐγχείῃσιν.
Ἐν δ' ἔρις, ἐν δὲ κυδοιμὸς ὁμίλεον, ἐν δ' ὀλοὴ κήρ,
Ἄλλον ζωὸν ἔχουσα νεούτατον, ἄλλον ἄουτον·
Ἄλλον τεθνειῶτα κατὰ χθονὸς ἕλκε ποδοῖιν.

Nam in istis rebus tota Achillis vita versabatur. Nunc autem Homerus peculiari philosophia mundum constituens, maxima statim providentiæ opera post indiscretam & con-

Ταῦτα γὰρ ἦν ὁ διηνεκὴς ἀχιλλέως βίος. νῦν δὲ ὅμηρος [4] ἰδίᾳ φιλοσοφίᾳ δημιουργῶν τὸν κόσμον, εὐθὺς τὰ μέγιστα τῆς προνοίας ἔργα μετὰ τὴν ἀδιευκρίνητον

1 Ita MS. Angl. Edebatur τῇ Ἀχιλλέως ἀσπίδι κατασκευῇ.

2 Ut patet ex ver. 479. Iliad. σ. & sequent.

3 Locus est Ili. σ. v. 533. sed in ultimo versu legitur hic κατὰ χθονὸς, apud Hom. κατὰ μόθον.

4 ἰδίᾳ τινὶ φιλοσοφίᾳ MS. Angl.

τον καὶ κεχυμένην ὕλην ἐχάλκευσεν.

fusam materiem fabricari descripsit.

Ἐν μὲν γαῖαν ἔτευξ᾽, ἐν δ᾽ οὐρανὸν, ἐν δὲ θάλατταν,
Ἠέλιόν τ᾽ ἀκάμαντα, σελήνην τε πλήθουσαν.

In clypeo terram sculpsit, pelagúsque, polúmque,
Atque indefessum Solem, Lunámque globosam.

ἡ τῆς κοσμικῆς γενέσεως εἱμαρμένη, πρῶτον θεμελιοῦχον ἐκρότησε τὴν γῆν. εἶτα ἐπὶ ταύτῃ, καθάπερ τινὰ θείαν στέγην τὸν οὐρανὸν ἐπωρόφωσε, καὶ κατὰ τῶν ἀναπεπταμένων αὐτῆς κόλπων, ἀθρόαν ἔχεε τὴν θάλατταν, εὐθύς τε ἡλίῳ τε καὶ σελήνῃ, τὰ διακριθέντα τῶν στοιχείων ἀπὸ τοῦ πάλαι χάους ἐφώτισεν.

Mundanæ generationis providentia primo loco terram ceu fundamentum produxit: deinde supra illam veluti tectum quoddam divinum, cœlum extruxit: & per sinus terræ patentes mare copiosum effudit: deinde Solis ac Lunæ radiis elementa ab antiqua confusione discreta illuminavit.

[1] Ἐν δὲ τὰ τείρεα πάντα τά τ᾽ οὐρανὸς ἐστεφάνωται.

Et quotquot cœlum splendoribus astra coronant.

δι᾽ οὗ μάλιστα σφαιροειδῆ παραδέδωκεν ἡμῖν τὸν κόσμον. ὥσπερ γὰρ ὁ στέφανος κυκλοτερὴς τῆς κεφαλῆς κόσμος ἐστιν, οὕτω τὰ διεζωκότα τὴν οὐράνιον ἀψῖδα κατὰ σφαιροειδοῦς ἐσπαρμένα σχήματος, εἰκότως οὐρανοῦ στέφανος ὠνόμασται· διακριβολογησάμενος δ᾽ ὑπὲρ τῶν [2] ὁλοσχερῶν, καὶ κατὰ μέρος ἐπιφανέστατα δεδήλωκεν. οὐ γὰρ ἠδύνατο πάντα θεολογεῖν ὥσπερ εὔδοξος, ἢ ἄρατος, ἰλιάδα [3] γράφειν, ἀντὶ τῶν φαινομένων ὑποστησάμενος ἑαυτῷ. μεταβέβηκεν οὖν ἀλληγωρικῶς ἐπὶ τὰς δύο πόλεις.

Hoc versu maximè globosum esse mundum docuit. Nam uti corona circularis ornatus est capitis: sic astra, quæ cœlestem apsidem cingunt, per orbicularem figuram dispersa, meritò cœli corona vocantur. Postquam igitur de stellis universis tam accuratè loquutus est; singularum statim clarissimas indicat. Nec enim omnes commemorare potuit, ut Eudoxus & Aratus fecerunt, cum Iliadem scribere statuisset, non Phænomena, id est, stellarum apparentium descriptionem. Transivit itaque ad binas civitates allegoricè, alte-

τὴν

1 Versus 485. Iliad. σ.
2 ὁλοσχερεστέρων ἀστέρων MS. Angl.
3 γράφων perperam MS. Angl.

1 Ita

tam pacis, alteram belli introducens: ita ut ne Agrigentinus quidem Empedocles aliunde quam ab Homero dogma Siculum hauserit. Nam hic una cum quatuor elementis in speculatione de natura litem & amicitiam primordia rerum tradidit: quorum & Homerus utrunque insinuans civitates in scuto cælavit, alteram pacis, id est, amicitiæ, alteram belli, hoc est litis. Porrò quinque plicis reduplicatum scutum composuit, nimirum haud aliud quàm zonas mundum distinguentes repræsentaturus. Siquidem suprema zona borealem polum ambit, arcticam ab ursæ astro vocant: altera post illam, temperata est: tertia vocatur torrida: quarta nomen idem cum secunda servat: quinta a vento proximo nominatur australis, & antarctios, id est, opposita septentrioni. Ex illis binæ propter frigus omnino non habitantur, nempe aquilonia & austrina. Torrida quoque ob vehementiam æstus nulli hominum pervia

τὴν μὲν εἰρήνης, τὴν δὲ πολέμου [1] παρεισάγων, [2] ἵνα μηδ' ἐμπεδοκλῆς ὁ ἀκραγαντῖνος ἀπ' ἄλλου τινὸς, ἢ παρ' ὁμήρου τὴν σικελικὴν ἀρύσηται δόξαν. ἅμα γὰρ τοῖς τέσσαρσι ςοιχείοις κατὰ τὴν φυσικὴν θεωρίαν παραδέδωκε τὸ νεῖκος καὶ τὴν φιλίαν. τούτων δ' ἑκάτερον ὅμηρος ὑποσημαίνων, πόλεις ἐνεχάλκευσε τῇ ἀσπίδι. τὴν μὲν εἰρήνης, τουτέςι, τῆς φιλίας. τὴν δὲ πολέμου, τουτέςι νείκους. [3] πτύχας δ' ὑπεςήσατο τῆς ἀσπίδος πέντε. σχεδὸν οὐκ ἄλλό τι [4] πλὴν τὰς ἐμπεποικιλμένας τῷ κόσμῳ ζώνας ὑπαινιξάμενος. ἡ μὲν γὰρ ἀνωτάτω περὶ τὸν βόρειον εἱλεῖται πόλον, ἀρκτικὴν δὲ αὐτὴν ὀνομάζουσιν. ἡ δ' ἐφεξῆς εὔκρατός ἐςιν· εἶτα τὴν τρίτην διακεκαυμένην καλοῦσιν. ἡ δὲ τετάρτη ὁμωνύμως τῇ δευτέρᾳ πρότερον εὔκρατος ὀνομάζεται. πέμπτη δ' ἐπωνύμως τοῦ νοτίου μέρους, ἡ νότιός τε καὶ ἀντάρκτιος καλουμένη. τούτων αἱ μὲν δύο τελέως ἀοίκητοι διὰ τὸ κρύος, ἥ τε τὸν βόρειον εἰληχυῖα πόλον, καὶ τὸν ἀπαντικρὺ νότιον. ὁμοίως δ' ἐν αὐταῖς ἡ διακεκαυμένη καθ' ὑπερβολὴν τῆς πυρώδους οὐσίας, οὐδενὶ βατὴ

ζώοις.

1 Ita MS. Angl. Male edebatur, παρεισπάγων.

2 Idem ac iisdem pene verbis refert in ejus vita Laërtius his verbis: Στοιχεῖα μὲν εἶναι τέτταρα πῦρ, ὕδωρ, γῆν, ἀέρα. φιλίαν τε ᾗ συγκρίνεται καὶ νεῖκος ᾧ διακρίνεται: quod jam supra observatum fuerat.

3 Respicit Heraclides ad Homeri verba quæ continentur Iliad. σ. vers. 481.

Πέντε δ' ἄρ' αὐτοῦ ἔσαν σάκεος πτύχες.

4 Ita Gesnerus legendum monuit, pro eo quod in suo codice invenerat, πλὴν ὡς ἐμπεπτ...

ζώῳ. δύο δὲ τὰς εὐκράτους φασὶν οἰκεῖσθαι, τὴν μέσην ἀφ' ἑκατέρας ζώνης κρᾶσιν ἐπιδεχομένας. ὁ γοῦν ἐρατοσθένης, καὶ σφοδρότερον ἐν τῷ ἑρμῇ ταύτας διηκρίβωσεν εἰπών·

[1] Πέντε δὲ οἱ ζῶναι περιηγέες ἐσπείρηνται,
Αἱ δύο μὲν γλαυκοῖο κελαινότεραι κυάνοιο.
Ἡ δὲ μία ψαφαρή τε καὶ ἔκπυρος, οἷον ἐρυθρή.
Τυπτομένη φλογμοῖσιν ἐπεὶ ῥά ἑ μοῖραν ἐπ' αὐτὴν
Κεκλιμένην ἀκτῖνες ἀειθερέες πυρόωσιν.
Αἱ δὲ δύω ἑκάτερθε πόλοιο περιπεπηγυῖαι,
Αἰεὶ κρυμαλέαι, αἰεὶ δ' ὕδατι μογέουσαι.

ταύτας οὖν ὅμηρος πτύχας ὀνόμασεν, ἐξ ὧν φησιν

— [2] Ἐπεὶ πέντε πτύχας ἤλασε κυλλοποδίων,

est. Duas autem temperatas inhabitari ajunt, utpote mediocritatem temperamenti utrinque nactas ab extremis. Hæc omnia accuratius ab Eratosthene in Mercurio describuntur his carminibus:

Quinæ sunt, mundum quæ cingunt undique, zonæ.
Ex illis geminas cyani color implet opacus.
Una est, quæ nimio semper torretur ab æstu.
Phœbus enim radiis nunquam non urit acutis,
Hanc sibi subjectam directo tramite partem.
Ast utrinque sitas extremo cardine cœli
Semper habet gelidum frigus, replentur & undis.

Has igitur zonas Homerus plicas nominavit, ubi dicit:

Postquam quinque plicas clypei perfecerat arte

Τὰς

1 Hos Eratosthenis versus ita leges distinctos & emendatos in commentariis summi viri Josephi Scaligeri in Manilium.

Πέντε δέ οἱ ζῶναι περιειλάδες ἐσπείρηντο,
Αἱ δύο μὲν γλαυκοῖο κελαινότεραι κυάνοιο,
Ἡ δὲ μία ψαφαρή τε καὶ ἐκ πυρὸς οἷον ἐρυθρή.
Ἡ μὲν ἔην μεσάτη. ἐκέκαυτο δὲ πᾶσα περὶ πρὸ,
Τυπτομένη φλογμοῖσιν, ἐπεί ῥα ἑ μοῖραν ὑπ' αὐτὴν
κεκλιμέναι ἀκτῖνες ἀειθερέες πυρόωσιν.
Αἱ δὲ δύω ἑκάτερθε πόλοις περιπεπηυῖαι
αἰεὶ φρικαλέαι, αἰεὶ δ' ὕδατι μογέουσαι.
οὐ μὲν ὕδωρ, ἀλλ' αὐτὸς ἀπ' οὐρανόθεν κρύσταλλος
καὶ γαῖαν ἀμπίσχει περίψυχος δὲ τέτυκτο.
ἀλλὰ τὰ μὲν χερσαῖα, καὶ ἄμβατα ἀνθρώποισι.
δοιαὶ δ' ἄλλαι ἔασιν ἐναντίαι ἀλλήλῃσι
μεσσηγὺς θέρεός τε καὶ ὑετίου κρυστάλλου,
ἄμφω εὔκρητοί τε καὶ ὄμπνιον ἀλδήσκουσαι
καρπὸν ἐλευσίνης δημήτερος· ἐν δέ μιν ἄνδρες
ἀντίποδες ναίουσι.

2 Hi omnes versus leguntur Il. σ. v. 270.

τὰς

Mulciber, ære duas, totidem stannóque nitente,
Ast unam ex auro. -

Extremas quidem in obscuro mundi recessu positas zonas æri comparavit. Est enim ejus materia gelida, & frigore plena. unde Poëta alio quodam in loco scribit,

Mordicus arripuit gelidum æs —

Unam verò, nempe torridam, ex auro fecit: quoniam ignis colore suo in primis aurum refert. Interiores autem duas ex stanno, temperatas innuens. Nam humida planéque tractabilis est materia stanni, qua blandum & facilem hujus zonæ nobis usum proposuit. Hoc sanè modo in cœlesti & reverenda Vulcanus officina, sacrosanctam naturam fabricavit.

Sed jam subitò dira calumniatorum Homeri & gravis invidia, adversus Deorum pugnam ab ipso confictam insurgit. Non enim hic

Trojugenûmque & Achivorum contentio sæva

apud Homerum committitur: sed perturbationes ac seditiones cœli divinitatem imminuunt.

Contra Neptunum stabat formosus Apollo
Arcitenens, fretus pharetra, dirisque sagittis.

Τὰς δύο χαλκείας, δύο δ' ἔνδοθι κασσιτέροιο,
Τὴν δὲ μίαν, χρυσῆν.

τὰς μὲν ἀνωτάτω κατὰ [1] τὸν ἀλαμπῆ μυχὸν τοῦ κόσμου κειμένας δύο ζώνας χαλκῷ προσεικάσας. ψυχρὰ γὰρ ἡ ὕλη, καὶ κρύους μεστή. λέγει γοῦν ἑτέρωθί που, — [2] ψυχρὸν δ' ἕλε χαλκὸν ὀδοῦσι. τὴν δὲ μίαν χρυσῆν τὴν διακεκαυμένην, ἐπειδήπερ ἡ πυρώδης οὐσία κατὰ τὴν χρόαν ἐμφερεστάτη χρυσῷ. δύο δ' ἔνδοθι κασσιτέροιο, τὰς εὐκράτους ὑποσημαίνων. ὑγρὰ γὰρ ἡ ὕλη, καὶ τελέως εὔθικτος ἡ τοῦ κασσιτέρου, δι' ἧς τὸ περὶ τὰς ζώνας εὐαφὲς ἡμῖν καὶ μαλθακὸν δεδήλωκεν. τὸ μὲν οὖν ἐν οὐρανῷ σεμνὸν ἐργαστήριον ἡφαίστου, τὴν ἱερὰν φύσιν οὕτως ἐδημιούργησεν.

Ἀνίσταται δ' εὐθὺς ὁ φρικώδης καὶ χαλεπὸς ἐφ' ὁμήρῳ τῶν συκοφαντούντων φθόνος ὑπὲρ τῆς θεομαχίας. [3] οὐ γὰρ ἔτι τρώων καὶ ἀχαιῶν φύλοπις αἰνὴ παρ' αὐτῷ συνέῤῥωσεν, ἀλλ' οὐράνιαι ταραχαὶ καὶ στάσεις τὸ θεῖον ἀπονέμονται.

[4] Ἤτοι μὲν γὰρ ἔναντα ποσειδάωνος ἄνακτος,
Ἵστατ' ἀπόλλων φοῖβος ἔχων ἰὰ πτερόεντα.

Ἄντα

1 τὰς ἀλαμπεῖς MS. Angl. mendose.
2 Hemistichium ex Il. ε. v. 75.
3 Sic in principio Ilia. ζ.

Τρώων δ' οἰώθη καὶ Ἀχαιῶν φύλοπις αἰνή.
4 Ilia. υ. vers. 67. & seq.

1 Mo-

Ἄντα δ' ἐνυαλίοιο θεὰ γλαυκῶπις ἀθήνη.
Ἥρῃ δ' ἀντέστη χρυσηλάκατος κελαδεινὴ,
Ἄρτεμις ἰοχέαιρα, κασιγνήτη ἑκάτοιο.
Λητοῖ δ' ἀντέστη σῶκος ἐριούνιος ἑρμῆς.
Ἄντα δ' ἄρ' ἡφαίστοιο, μέγας ποταμὸς βαθυδίνης.

Adversus Martem se opponit caesia Pallas.
Junoni verò divae Latonia proles,
Phoebi pulchra soror, armis accincta resistit.
Latonam genitus Maja prohibere parabat.
Hostis Mulcibero pugnat rapidissimus amnis.

[1] οὐκέτι ταῦθ' ἕκτωρ πρὸς αἴαντα μαχόμενος, [2] οὐδ' ἀχιλλεὺς πρὸς ἕκτορα, καὶ μετὰ πατρόκλου σαρπηδών. [3] ἀλλὰ τὸν μέγαν οὐρανοῦ πόλεμον ἀγωνοθετήσας ὅμηρος, [4] οὐδ' ἄχρι μελλήσεως τὸ κακὸν ὥπλισεν. ἀλλ' ὁμόσε τοὺς θεοὺς συνέῤῥαξεν ἀλλήλοις. [5] ἑπτὰ μὲν γὰρ ἄρης

—Ἐπέσχε πέλεθρα πεσὼν, ἐκόνισε δὲ χαίτας.

μετὰ ταῦτα δὲ ἀφροδίτης

[6] Λύτο γούνατα, καὶ φίλον ἦτορ.

[7] ἄρτεμις δὲ καὶ προσεξύβρισαι

Hic non amplius Hector Ajaci, nec Achilles Hectori pugnat, aut cum Patroclo Sarpedon: verum ingens certamen coeli poëta proponit, neque Deos armis solum induit, sed absque ulla cunctatione pugnantes invicem committit.

Collapsus Mavors per septem jugera corpus
Extendit.——

Deinde Veneri,

Pristina vis genuumque & mentis deficiebat.

Diana verò insuper & contumeliam est passa, arcu proprio,

τοῖς

1 Monomachiam Hectoris & Ajacis vide si cupias Iliad. η. descriptam.

2 Quod certamen describitur pene toto libro Iliad. χ.

3 Alludere videtur Heraclides ad verba Homeri quae habentur Iliad. φ. v. 388.

'Αμφὶ δὲ σάλπιγξεν μέγας οὐρανὸς, &c

4 Quae antea passim, ut Ili. ε. Minerva, & Mars, ν Neptunus, ο Apollo, & omnes simul Ilia. υ. sed ad hunc librum ϶ transitum facit, in quo unico, aperto Marte invicem pugnant Dii: At dicat aliquis Ili. ε. Mars est vulneratus non tam à Diomede, quàm à Minerva. ejus enim hastam. ἐπέρεισε παλλὰς Ἀθήνη Νείατον ἐς κενεῶνα. Quod quamvis verum sit

——αὐτὰρ Ἀθήνη
Δῦν' ἄϊδος κυνέην, μή μιν ἴδοι ὄβριμος ἄρης. Ili. ε. 845.

5 Versus 407. Il φ. quamvis (ἑπτὰ γὰρ Ἄρης) Heraclidis, non Homeri verba sunt. Homerus.

Ἑπτὰ δ' ἐπέσχε πέλεθρα &c.

6 Finis versus 425. Iliad. φ. & alibi.

7 Elegans Heraclidis allusio ad haec

verba

tanquam teneræ ætatis virgo, castigata. Xanthus autem impediente Vulcano, propemodum fluvius esse desiit. Verum tota hæc historia ne vulgo quidem prima fronte probabilis videri potest: at si quis penitus Homerica mysteria contempletur, & occultam ejus sapientiam exploret, is demum cognoscet quantum philosophiæ in hac descriptione lateat, quam prius impietatis damnaverat. Sunt igitur quibus arrideat, septem errantium stellarum in uno zodiaci signo conjunctionem ab Homero hac fabula notatam fuisse: quod cum acciderit, interitus universitati rerum imminet. Confusionem igitur universalem innuit, in unum locum Apollinem, id est, Solem, & Dianam, quam Lunam esse dicimus, & Veneris, Martis, Mercurii, Jovisque stellam congregans. Sed hanc interpretationem probabilem potius quàm veram, ne prorsus nobis ignota videretur, commemorare voluimus. Nunc verò clariorem, & Homeri sapientiæ magis convenientem sensum consideremus. Virtutibus igitur vitia, & pugnantes naturas suis contrariis opposuit. Nam

τοῖς ἰδίοις τόξοις, ὡς νηπία κόρη σωφρονισθεῖσα. ¹ ξάνθος δὲ παρ' ὀλίγον οὐδὲ ποταμὸς ἐῤῥύη διὰ ἥφαιστον. ὅμως δ' οὖν πάντα ταῦτα κατ' ἀρχὰς μὲν, οὐδ' ὅλως σφόδρα πείθειν δύναται τοὺς πολλούς. εἰ δ' ἐθελήσει τις ἐνδοτέρω καταβὰς τῶν ὁμηρικῶν ὀργίων, ἐποπτεῦσαι τὴν μυστικὴν αὐτοῦ σοφίαν, ἐπιγνώσεται τὸ δοκοῦν αὐτῷ ἀσέβημα πηλίκης μεστόν ἐστι φιλοσοφίας. ἐνίοις μὲν οὖν ἀρέσκει τὴν τῶν ἑπτὰ πλανήτων ἀστέρων ἐν ἑνὶ ζωδίῳ σύνοδον ὑφ' ὁμήρου διὰ τούτων δὴ λεχθεῖσαν. φθορὰ δὲ παντελὴς, ὅταν τοῦτο γένηται. σύγχυσιν οὖν τοῦ παντὸς ἐπαινίττεται, συνάγων εἰς ἓν ἀπόλλωνα, τουτέστιν ἥλιον, καὶ ἄρτεμιν, ἣν φαμὲν εἶναι σελήνην, τόν τε τῆς ἀφροδίτης καὶ ἄρεως, ἔτι δὲ καὶ ἑρμοῦ καὶ διὸς ἀστέρα. ταύτην μὲν οὖν πιθανότητος μᾶλλον ἢ ἀληθείας ἐχομένην τὴν ἀλληγορίαν, ἄχρι τοῦ μὴ δοκεῖν ἀγνοεῖν παρειλήφαμεν. ἃ δ' ἐστιν ἐναργέστερα, καὶ τῆς ὁμήρου σοφίας ἐχόμενα, ταύτῃ δὴ σκοπεῖν ἀναγκαῖον. ἀντέταξε γοῦν κακίαις μὲν ἀρετάς· ταῖς δὲ μαχομέναις φύσεσι, τὰς ἀντιπάλους. αὐτίκα, τῶν θεῶν

ἡ ζεῦ-

verba Homeri Iliad. φ. v. 489.

Ἦ ῥα, καὶ ἀμφοτέρας ἐπὶ καρπῷ χεῖρας ἔμαρπτε
Σκαιῇ, δεξιτερῇ δ' ἄρ' ἀπ' ὤμων αἴνυτο τόξα
Αὐτοῖσιν δ' ἄρ' ἔθεινε παρ' οὔατα μειδιόωσα
Ἐντροπαλιζομένην, &c.

1 Siquidem ut hoc nostro libro φ. habetur v. 366.

Οὐδ' ἔθελε προρέειν, ἀλλ' ἴσχετο, τεῖρε δ' ἀϋτμὴ
Ἡφαίστοιο βίηφι πολύφρονος.

1 Ver-

καὶ ζεῦξις, οὕτω πεφιλοσόφηται τῆς μάχης, ἀθηνᾶ καὶ ἄρης, τουτέστιν ἀφροσύνη καὶ φρόνησις. ὁ μὲν γὰρ, ὥσπερ ἔφην, [1] Μαινόμενος ἐστὶ τυκτὸν κακὸν, ἀλλοπρόσαλλον. [2] ἡ δ' ἐν πᾶσι θεοῖσι

Μήτί τε κλέεται καὶ κέρδεσιν.

ἀδιάλλακτός γε μὴν ἔχθρα τοῖς τὰ βέλτιστα διευκρίνουσι λογισμοῖς πρὸς τὴν οὐδὲν ὁρῶσαν ἀφροσύνην. ὡς δὲ μάλιστα τὸν βίον ὀνήσειν ἔμελλεν, οὕτω τὰ τῆς μάχης διευκρίνησεν. οὐ γὰρ ἡ μεμηνυῖα, καὶ παραπλὴξ ἀναισθησία, τῆς συνέσεως γέγονε κρείσσων. ἐνίκησε δὲ ἀθηνᾶ τὸν ἄρην, καὶ κατὰ γῆς ἐξέτεινεν. ἐπειδήπερ ἅπασα κακία χαμαιπετὴς ἐν τοῖς ταπεινοτάτοις ἔῤῥιπται βαράθροις, πατούμενον νόσημα, καὶ πρὸς πᾶσαν ὕβριν ὑποκείμενον. ἀμέλει συνεξέτεινεν αὐτῷ τὴν ἀφροδίτην, τουτέστι τὴν ἀκολασίαν.

[3] Τὼ μὲν ἄρ' ἄμφω κεῖντο ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ,

συγγενῆ, καὶ τοῖς πάθεσι γειτνιῶντα τὰ νοσήματα· λητοῖ δ' ἀνθέστηκεν ἑρμῆς. ἐπειδήπερ ὁ μὲν οὐδὲν ἄλλο πλὴν λόγος ἐστὶ τῶν ἔνδον ἐν [illegible]

ut rem aggrediamur, pugnantia Deorum paria sapienter tradita hæc sunt: Minerva, & Mars mutuò contendunt, hoc est, prudentia & stultitia. Mars enim, ut suprà dixi,

Insanum præsénsque malum, nunc partibus illis:
Nunc aliis socium. —

Minerva autem inter omnes Deos,

Mente & consiliis præstat. -

Atqui nullo pacto conciliari potest inimicitia rationis optima quæque discernentis, & cæcæ imprudentiæ. Cæterum talem pugnæ eventum diffinivit, qualis utilissimus erat humanæ vitæ futurus. Non enim amens & attonita stoliditas prudentia superior evasit: sed Minerva Martem devicit, ac in terram stravit. Siquidem omnis malitia humi jacet in imis barathris abjecta, & vitium pedibus calcandum, omníque contumeliæ obnoxium, subjectum est. Quin & Venerem, id est, intemperantiam, simul cum ipso prostravit,

Omniparente jacent terra prostratus uterque.

Utpote cognata & vicina affectuum vitia. Latonæ Mercurius obsistit. Nihil enim aliud est quàm ratio & moderatio [illegible] ἡμῶν

1 Versus est Il. ε. v. 831. legitur autem
Τοῦτον, μαινόμενον, τυκτὸν &c.

2 Verba sunt Minervæ Ulyssem ob sui dissimulationem increpantis Od. ν. v. 298. persona tantum immutata
— ἐγὼ ἐν πᾶσι θεοῖσι
Μήτι τε κλέομαι καὶ κέρδεσιν. Legebatur autem vitiose apud Heraclid. μὴ τὶ pro μήτι.

3 Versus 426. Il. φ. qui in nostris exemplaribus sic legitur
Τὼ μὲν ἄρ' ἄμφω κεῖντο ποτὶ &c.

1 At

insitorum nobis affectuum. Omni autem rationi λητὼ (Latonam dicunt Latini) tanquam ληθὼ quædam (unius literæ mutatione) id est, oblivio adversatur. Nam id amplius enunciari non potest, cujus memoria deleta fuerit. Proinde Musarum matrem Mnemosynem ferunt, rationi & doctrinæ præsides Deas, ex memoria natas inquientes. Ergo jure oblivio contrariam pugnæ partem defendit. Merito autem cessit Mercurio, utpote deterior. est enim oblivio disciplinæ perditio, & quod manifestum erat, surdo silentio victum, memoria ejus omni abolita involvit. Reliquorum autem deorum pugna magis ad naturam est referenda. dicens enim,

Contra Neptunum stabat formosus Apollo,

aquæ ignem opponit. Nam Solem vocat Apollinem, humidam verò naturam, Neptunum: quæ quidem inter se pugnare, probatione non eget. Constat enim alterum ab altero, cui vis major fuerit, corrumpi. Subtili autem verita-

ἡμῖν παθῶν. λόγῳ δὲ παντὶ μάχεται λητὼ, οἱονεὶ ληθώ τις οὖσα, καθ' ἑνὸς στοιχείου μετάθεσιν· τὸ γὰρ ἀμνημονούμενον οὐκ ἔτι ἀγγελθῆναι δύναται. διὸ δὴ καὶ μητέρα μουσῶν μνημοσύνην ἱστοροῦσι, τὰς προστάτιδας τοῦ λόγου θεὰς ὑπὸ μνήμην γεγεννῆσθαι λέγοντες. εἰκὸς οὖν τὴν λήθην πρὸς ἀντίπαλον ἅμιλλαν ἐξωρμηκέναι. [1] δικαίως δ' ὑπεῖξεν αὐτῇ· λόγου γὰρ ἥττων λήθη, καὶ τὸ φανερὸν ὑπ' ἀμνηστίας ἐν κωφῇ [2] νενίκηται σιωπῇ, τῶν γε μὴν ὑπολειπομένων θεῶν ἡ μάχη φυσικωτέρα:

[3] Ἦτοι μὲν γὰρ ἔναντα ποσειδάωνος ἄνακτος,
Ἵστατ' ἀπόλλων φοῖβος.

ὕδατι πῦρ ἀντέθηκε· τὸν μὲν ἥλιον ἀπόλλωνα προσαγορεύσας, τὴν δ' ὑγρὰν φύσιν ποσειδῶνα. τούτων δὲ ἑκάτερον ὡς ἐναντίαν ἔχει δύναμιν, τί δεῖ καὶ λέγειν; φθαρτικὸν ἀεὶ κατ' ἐπικράτειαν θατέρου θάτερον. καὶ μὴν ὑπὸ λε-

πτῆς

1 At videtur potius Mercurius Latonæ cessisse, siquidem negat se cum ea pugnaturum quod arduum ac difficile sit, Πληκτίζεσθ' ἀλόχοισι Διὸς νεφεληγερέταο, Iliad. φ. v. 499. ideo libenter ei victoriæ gloriam concedit. Nihilominus tamen ea victa esse videtur, quæ sequutam esse filiam fugientem dicitur: quod testantur & hæc Neptuni verba Iliad. υ. v. 141.

— μάλα δ' ὦκα διακρινθέντας ὀΐω
Ἂψ ἴμεν Οὔλυμπόνδε θεῶν μεθ' ὁμήγυριν ἄλλων
Ἡμετέρης ὑπὸ χερσὶν ἀνάγκῃ ἶφι δαμέντας.

Vide eadem apud Plutarchum in lib. de Homero, cujus hæc sunt verba, τὸν δὲ ἑρμῆν τῇ λητοῖ ἀντιτάσσει, ὅτι ὁ μὲν λόγος ἀεὶ ζητεῖ καὶ μιμνήσκει, ἡ δὲ λήθη τούτῳ ἐστὶν ἐναντίον.

2 MS. Angl. Editus perperam νενίκηκε.

3 Versus 67. Il. υ. Hujus rei rationem vide etiam apud Plut. in lib. de Homero, καὶ τὸν μὲν Φοῖβον τῷ Ποσειδῶνι ἀντιτάσσει, τὸ θερμὸν καὶ ξηρὸν τῷ ὑγρῷ καὶ ψυχρῷ.

πτῆς τῆς περὶ τὴν ἀλήθειαν θεωρίας, διαλύει ἀμφοῖν τὴν μάχην· ἐπειδήπερ ἡλίου τροφὴν ἀπεφηνάμεθα τὴν ἔνυγρον οὐσίαν, καὶ μάλιστα τὴν ἁλμυράν. λεληθότως γὰρ [1] ἀπὸ γῆς τὸ δίυγρον ἀνασπῶν τῆς ἀτμίδος, τούτῳ μάλιστα τὴν πυρώδη φύσιν αὔξει. χαλεπὸν δ' ἦν τῷ τρέφοντι, τὸ τρεφόμενον ἀνθιστάμενον, διὰ τοῦθ' ὑπεῖξαν ἀλλήλοις.

[2] Ἥρῃ δ' ἀντέστη χρυσηλάκατος
κελαδεινή,
(³ Ἄρτεμις ἰοχέαιρα.

οὐδὲ τοῦτ' ἀλόγως εἰσήγαγεν Ὅμηρος. ἀλλ' ὥσπερ ἔφην, Ἥρα μέν ἐστιν ἀήρ· τὴν δὲ σελήνην Ἄρτεμιν ὀνομάζει. πᾶν δὲ τὸ τεμνόμενον, ἀεὶ πολέμιόν ἐστι τῷ τέμνοντι καὶ διὰ τοῦτο ἐχθρὰν ἀέρι τὴν σελήνην ὑπεστήσατο, τὴν ἐν ἀέρι αὐτῆς φορὰν, καὶ τοὺς δρόμους ὑποσημαίνων. εἰκὸς δὲ ταχέως νενικῆσθαι τὴν σελήνην, ἐπειδήπερ ὁ μὲν ἀὴρ πολὺς καὶ [4] πάντῃ κεχυμένος. ἡ δ' ἐλάττων καὶ συνεχῶς ὑπὸ τῶν ἀερίων παθημάτων ἀμαυρουμένη, τοῦτο μὲν ἐκλείψεσι, τοῦτο δ' ἀχλύϊ, καὶ ταῖς ὑποτρεχούσαις νεφέλαις. διὰ τοῦτο τῆς νίκης τὰ βραβεῖα τῷ μείζονι καὶ συνεχῶς βλάπτοντι προσέθηκεν.

tis speculatione contentionem amborum dissolvit. Quandoquidem Solis alimentum esse humidam essentiam asserimus, & maximè salsam. (latenter enim à terra vaporem humidum trahens, præcipuè igneam naturam inde fovet.) non decebat autem nutriendum illi resistere à quo nutritur; probabili causa sibi mutuò cesserunt,

Junoni verò divæ Latonia proles;
Phœbi pulchra soror armis accincta resistit.

Ne istud quidem ab Homero temere introductum est: verum, ut dixi, Juno quidem aër est, Lunam verò Dianam appellat. Omne autem scissum inimicum est scindenti. Quapropter adversam aëri Lunam fecit, motum ejus atque cursus in aëre significans. Consentaneum verò est, Lunam statim superari. Siquidem aër multus est, & undique circumfusus: at Luna minor, & aëriis affectionibus frequenter obscuratur, partim deliquiis, partim caligine, ac subeuntibus nubibus. Proinde victoriæ præmia majori, & subinde lædenti contribuit.

[1] Ἄντα

1 Ita MS. Angl. Editus perperam habebat ὑπὸ.

2 Versus 70. Iliad. υ. Plutarchus loco citato sic allegoricè exponit. τῇ δὲ Ἥρᾳ τῇ Ἀρτέμιδι, τὸν ἀέρα τῇ σελήνῃ· καὶ ὅτι ὁ μὲν, στεῤῥός, ἡ δὲ πολυκίνητος. supple ex præced. ἀντιτάσσει.

3 Hæ duæ voces, ἄρτεμις ἰοχέαιρα, desunt in MS. Angl.

4 πάντῃ MS. Angl.

1 Il.

Hostis Mulcibero pugnat rapidissimus amnis.

Cum de Apolline ac Neptuno verba faceret, cœlestem nobis ætherem, & immortalem Solis flammam designavit: nunc verò ad mortalem ignem transit, quem adversus fluvium armat, hostilem utriusque naturam pugna committens. Et cum prius Solem Neptuno concedere finxit, jam contrà humidam essentiam ab ignea superari facit. Hoc enim elementum illo validius est. Quis igitur tam insanus fuerit, ut ipsos inter se pugnantes Deos existimet introduci, cum Homerus in istis ad naturam occultè respexerit? Porrò Mercurium propè finem Iliadis manifestissimè comitari Priamum, allegorico sensu confinxit. Nihil enim tam gratum est, aptúmque ad persuadendum homines iratos, non argentum; non aurum, neque munerum magnificentia, quam orationis suadela, blandum & gratiosum planè supplicantium instrumentum. Euripides igitur verissimè dixit,

Non est aliud quàm sermo Suadelæ templum.

Hoc etiam Priamus ceu fortissima panoplia se armavit, ejusque opera in primis iram Achillis infregit. Haud enim

[1] Ἄντα δ' ἄρ' ἡφαίστοιο μέγας ποταμὸς βαθυδίνης.

ἐν τοῖς ὑπὲρ ἀπόλλωνος, καὶ ποσειδῶνος λόγοις τὸν οὐράνιον ἡμῖν αἰθέρα, καὶ τὴν ἀκήρατον ἡλίου φλόγα δηλώσας, νῦν μεταβέβηκεν ἐπὶ τὸ θνητὸν πῦρ καὶ τοῦτο ἀνθώπλισε ποταμῷ, τὴν διάφορον ἑκατέρου φύσιν εἰς μάχην παροξύνας. πρότερον μὲν οὖν εἴκοντα τὸν ἥλιον ποσειδῶνι παρεισάγει. νῦν δὲ, τὴν ὑγρὰν οὐσίαν ὑπὸ τῆς πυρώδους ἡττωμένην. δυνατώτερον γὰρ τόδε τὸ στοιχεῖον θατέρου. τίς οὖν οὕτω μέμηνεν, ὡς θεοὺς μαχομένους ἀλλήλοις παρεισάγειν, ὁμήρου φυσικῶς ταῦτα δι' ἀλληγορίας θεολογήσαντος; [2] ἐπὶ τέλει οὖν τῆς ἰλιάδος, καὶ σφόδρα τὸν ἑρμῆν ἐναργῶς ἀκολουθοῦντα πριάμῳ δεδήλωκεν ἀλληγορήσας. οὐδὲν γὰρ ἔοικεν οὕτω πειθήνιον ἀνδράσιν ὀργιζομένοις, οὐχ ἄργυρος, οὐ χρυσὸς, οὐδὲ ἡ διὰ δώρων πολυτέλεια· μειλίχιον δὲ καὶ προσηνὲς ἱκεσίας ὅπλον ἐστὶν, ἡ διὰ τοῦ λόγου πειθώ. πάνυ γοῦν ἀληθῶς εὐριπίδης, Οὐκ ἔστι πειθοῦς ἱερὸν ἄλλο πλὴν λόγος· τούτῳ τε πρίαμος ὥσπερ ὀχυρᾷ πανοπλίᾳ καθώπλισται. ᾧ καὶ μάλιστα τὴν ἀχιλλέως ἐπήλασεν ὀργήν;

1 Il. υ. vers. 73. Plutarchus in lib. de Hom. hunc versum sic allegoricè exponit. Τὸν δ' Ἥφαιστον τῷ ποταμῷ (ἀντιτάττει) κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, καθ' ὃν τὸν ἥλιον τῇ θαλάσσῃ.

2 Versu nimirum 350. & sequentibus Iliad. ω.

γὴν, οὐκ ἐν ἀρχῇ δείξας [1] δώδεκα πέπλους, δώδεκα διπλοΐδας χλαίνας, τάτε λοιπὰ τῶν κομισθέντων δώρων, ἀλλ' αἱ πρῶται τῆς ἱκεσίας φωναὶ τοὺς ἄρρενας αὐτοῦ θυμοὺς ἐξεθήλυναν.

statim ab initio duodecim peplos, & totidem lænas duplices obtulit, & reliqua secum advecta munera: sed prima supplicationis ejus verba masculum Achillis animum effœminârunt.

[2] Μνῆσαι πατρὸς σοῖο θεοῖς ἐπιείκελ' ἀχιλλεῦ,
Τηλίκου οἷος ἐγὼν ὀλοῷ ἐπὶ γήραος οὐδῷ.

Sis memor ô divinæ tui genitoris Achilles,
Qui mihi nunc similis miseræque in fine senectæ
Æacides Peleus mecum versatur eodem.

δι' ὀλίγου προοιμίου τῶν λόγων συνήρπασεν ἀχιλλέα, καὶ σχεδὸν ἀντὶ πριάμου γέγονε πηλεύς. διὰ τοῦτο [3] ἠλέηται μὲν ἄχρι τραπέζης. [4] λουτροῖς δὲ κοσμηθὲν ἀποδίδοται τὸ ἕκτορος σῶμα. τοσοῦτον ἴσχυσεν ὁ τῶν παθῶν [5] ἑρμηνεὺς λόγος, ὃν ἀπέστειλεν ὅμηρος αὐτῷ τῆς ἱκεσίας παράκλητον. ἆρ' οὐκ ἀπέχρη δι' ὅλης τῆς ἰλιάδος συνᾴδουσα καὶ διηνεκὴς ἡ ὁμήρου φιλοσοφία, ἐν ᾗ τὰ περὶ θεῶν ἠλληγόρησε; ζητοῦμεν δὲ τούτων τι περιττότερον, καὶ μετὰ τοσαύτας ἀποδείξεις ἐνδεῖν ἔτι τὰ

Hisce verbis prooemii tam brevis adeò affecit Achillem, ut ei tantum non Peleus ex Priamo factus fuerit. Quocirca tantam est misericordiæ gratiam assecutus, ut mensâ quoque exciperetur, & Hectoris filii corpus lavacris purificatum ei restitueretur. Tantum effecit affectuum interpres oratio, quam Homerus Priamo, veluti supplicationis patronum attribuit. An verò non sufficit concors atque perpetua per Iliadem universam Homeri philosophia, qua de diis allegoricè disseruit: sed quiddam istis amplius desideramus, & post tot demonstrationes adhuc illa quæ

κατὰ

1 Alludit author ad vers. 229. & 230. Il. ω. Ubi notandum hic legi διπλοΐδας, cum in probatis Homeri exemplaribus δ' ἁπλοΐδας legatur. Ego διπλοΐδας præfero.

2 Locus est Il. ω. vers. 486. Laudat hunc locum Quintil. lib. 10. instit. his verbis. Nam epilogo quis unquam poterit illis Priami rogantis Achillem precibus æquari. Hic verò in primo versu σοῖο. in probatis Homeri exempl. σεῖο, in secundo hic, οἷος, ibi, ὥσπερ.

3 Ut est Il. ω. v. 601.
— νῦν δὲ μνησώμεθα δόρπου. & ibid. v. 626.
— αὐτὰρ κρέα νεῖμεν Ἀχιλλεύς.
Οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.

4 Ut est Il. ω. v. 582.
Δμωὰς δ' ἐκκαλέσας λοῦσαι κέλετ', ἀμφί τ' ἀλεῖψαι.

5 Elegans allusio ad nomen Mercurii ut jam recte observatum fuerat.

I αὐτὴ.

in Odyssea scribuntur, nobis deesse putamus?

Quandoquidem igitur nulla rerum pulchrarum satietas contingit, à militari & bellicosa Iliade, ad moralem Odysséam transeamus. Nam ne hæc quidem omnino philosophiæ expers est. Sed in utroque poëmate similem sibi Homerum invenimus, qui nihil indecori de numinibus scribat, verum absque omni absurditate ænigmata proponat. Statim igitur ab initio Minervam à Jove ad Telemachum missam legimus, idque probabili ratione. Siquidem teneram ætatem superans, jámque vigesimum annum excedens, inter viros censeri incipiebat: & cogitatio quædam rerum, quæ fiebant, animum ejus subibat, nempe quod non amplius tolerabilis esset procorum luxuria, quæ ultra quatuor annos jam extendebatur. Hanc igitur in Telemacho obortam rationem, per allegoriam Minervæ adventum nuncupavit. Venit enim illa similis seni. Nam Menten antiquum Ulyssis hospitem se esse fatetur. Canities autem & senectus veluti sacri quidam ætatis ultimæ portus existunt, ac inviolabile receptaculum homi-

κατὰ τὴν ὀδύσσειαν ἡγούμεθα;

Πλὴν ὅμως ἀκόρεστον ἅπαντὸ καλόν. ἀπὸ τῆς ἐναγωνίου καὶ πολεμικῆς ἰλιάδος ἐπὶ τὴν ἠθικὴν μεταβῶμεν ὀδύσσειαν. οὐδὲ γὰρ αὕτη τελέως ἀφιλοσόφητος, ἀλλ' ἐν ἑκατέροις τοῖς σωματίοις ὅμοιον εὑρίσκομεν ὅμηρον, μηδὲν περὶ θεῶν ἀπρεπὲς ἱσοροῦντα, δίχα δὲ τῆς τοιαύτης [1] ἐμπειρίας αἰνιττόμενον. [2] αὐτίκα τοίνυν ἐν ἀρχῇ [3] τὴν ἀθηνᾶν ὑπὸ διὸς ἀποςελλομένην πρὸς τηλέμαχον εὑρίσκομεν, εὐλόγως. [4] ἐπειδὴ ἐκ τῆς ἄγαν νεότητος ἤδη τὴν εἰκοσαέτῆ ἡλικίαν ὑπερκύπτων μετέβαινεν [5] ἐπὶ τὸν ἄνδρα. καί τις αὐτὸν ὑπέδραμε τῶν γιγνομένων λογισμὸς, ὡς οὐκ ἔτι χρὴ [6] διαμαρτυρεῖν ἐπὶ τῇ τετραετεῖ τῶν μνηςήρων ἀσωτίᾳ. τοῦτον οὖν τὸν ἀθροιζόμενον ἐν τηλεμάχῳ λογισμὸν, ἀθηνᾶς ἐπιφάνειαν ἠλληγόρησεν. ὁμοιωθεῖσα γὰρ γέροντι ἥκει. [7] παλαιὸς γοῦν ὁμολογεῖται ξένος ὀδυσσέως, ὁ μέντης εἶναι. πολιὰ δὲ καὶ γῆρας ἱεροὶ τῶν τελευταίων χρόνων λιμένες, ἀσφαλὲς ἀνθρώποις ὅρμισμα, καὶ ὅσον ἡ τοῦ σώματος ἰσχὺς ὑποφθίνει, τοσοῦ-

τον

1 ἀπειρίας legendum putavit Gesnerus.

2 Versu nimirum 88. Od. α.

3 At loco citato non à Jove missa, sed sponte profecta dicitur Minerva,

Αὐτὰρ ἐγὼν Ἰθάκηνδ' ἐσελεύσομαι, &c. Imo etiam cum de Mercurio mittendo loquitur, ait ὀτρύνομεν. Verum forte fuit Heraclidis σφάλμα μνημονικόν.

4 Allusit ad verba Palladis Od. α. v. 296. & seq.

5 εἰς τὸν ἄνδρα MS. Angl.

6 διαμαρτυρεῖν legendum conjiciebat Gesnerus.

7 Od. ν. vers. 187.

ρον ἡ τῆς διανοίας αὔξεται ῥῶσις. τίνα τοίνυν παρεισελθὼν ὁ νοῦς ἐξεπαίδευσε τὸν τηλέμαχον; οὐ θεᾶς παρακαθημένης, καὶ ταῦθ' ἃ λέγει παραινούσης ([1] διὰ πεττεύοντος): ἄγε δή φησιν ὦ τηλέμαχε. μειρακίου γὰρ ἤδη τι φρονεῖς πλέον.

[3] Νῆ' ἄρσας ἐρέτῃσιν ἐείκοσιν ἥτις ἀρίστη,
Ἔρχεο πευσόμενος πατρὸς δὴν οἰχομένοιο

πρῶτος εὐσεβὴς καὶ δίκαιος ἐκ βαθείας ἀφροσύνης ὑπεισῆλθε λογισμὸς, ὡς οὐκ ἄξιόν ἐστιν ἀργοὺς ἐν ἰθάκῃ κατατρίβειν χρόνους, ἀμνηστίαν ἔχοντα τοῦ γεγεννηκότος. ἀλλ' ἀναγκαῖον ἤδη ποτὲ τὸν φιλοπάτορα, ναῦν εὐτρεπισάμενον ἐπὶ τὰς διαποντίους [4] δραμεῖν κληδόνας, ἵνα τὴν ὀδυσσέως ἀπόδημον ἄγνοιαν ἀνιχνεύσῃ. δεύτερον δ' ἐπὶ τούτοις διεσκέψατο, ὅπου μάλιστα δεῖ τὴν πατρώαν ἐρευνῆσαι τύχην. ὑπηγόρευσε δ' ἡ φρόνησις, [5] ἐγγὺς αὐτοῦ καθεζομένη,

[6] Πρῶτα μὲν ἐς πύλον ἐλθὲ καὶ εἴρεο νέστορα δῖον·
Κεῖθεν δὲ σπάρτηνδε παρὰ ξανθὸν μενέλαον.

nibus. Et quantum vis corporis tum imminuitur, tantum animi robur augetur. Consilia verò quibus mens tunc primum accedens, non autem Dea aliqua assidens, eumque adhortans, Telemachum instituit, hæc sunt. Agedum, inquit, ô Telemache, jam enim plus puero sapis:

Instruito navim vicenis remigibus, quæ
Per mare sulcet aquas, absentis tempore longo,
Ut Laërtiadæ famam scrutêre parentis.

Ita primum pia & justa hæc cogitatio, profunda pristinæ ætatis imprudentia depulsa, adolescentis animum subivit, indignum esse ociosum in Ithaca terere tempus, sui patris immemorem. Sed tandem aliquando filium patris amantem, instructa navi marinis undis committere sese oportere, ad investigandum peregrinantem & jamdiu ignotum Ulyssem. Deinde verò consideravit, ubi terrarum maximè fortuna patris inquirenda foret. Suggessit autem ei prudentia in propinquo sedens,

Principio quærendus erit Pylius tibi Nestor,
Ast illinc Menelaum adeas, qui mœnia Spartæ
Incolit.

ὁ μὲν

1 Hæ duæ voces nihil ad sensum faciunt Gesn.

2 Hæc Homeri verba non sunt, sed ad ista respicit author. Odyss. α. v. 222.
οὐ μέν τοι γενεήν γε θεοὶ νώνυμνον ὀπίσσω
θῆκαν· ἐπεὶ σέ γε τοῖον ἐγείνατο Πηνελόπεια.

3 Vers. 280. Od. α.

4 ἐκδραμεῖν MS. Angl.

5 Alludit eleganter ad ver. 120. hujus libri. ἐγγύθι δὲ στὰς
Χεῖρ' ἕλε δεξιτερὴν, &c.

6 Versus est 284. Od. α.

1 Vers.

Alter enim experientia senectutis valebat, alter post octo annorum vagos errores reversus erat nuper.

Ultimus hic nuper est namque reversus Achivum.

Itaque utilis ei futurus erat Nestor consiliis: Menelaus autem veritatem de Ulyssis errore dicturus. Dum hæc meditatur, veluti instigans & animans seipsum, inquit:

Non te conveniet posthac puerilibus esse
Intentum studiis, nunc est maturior ætas.

His verbis ratio ejus, ceu pædagogus & pater, animi facultatem curis deditam excitavit. Deinde exemplis juvenum suæ ætatis virtute præstantium, ad similia facinora moliendum sese cohortatus est:

Non audis quantam sit laudem nactus Orestes,
Quod patris cædem fuerit tam fortiter ultus?

Hujusmodi rationibus incitatus probabiliter animum in sublime tollit. Quare comparavit eum avi dicens,

Instar avis liquidas subito discessit in auras.

Mens enim sublimis cum tan-

ὁ μὲν γὰρ εἶχε τὴν ἀπὸ γήρως ἐμπειρίαν, ὁ δ' ἀπὸ τῆς ὀκταετοῦς πλάνης ἐπανεληλύθει νεωστί.

[1] Ὃς γὰρ δεύτατος ἦλθεν ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων.

ἔμελλεν οὖν ὠφέλιμος αὐτῷ παραινῶν γενήσεσθαι νέστωρ· τἀληθῆ δὲ περὶ τῆς ὀδυσσέως πλάνης ἐρεῖν μενέλαος. ἅμα δὲ ταῦτ' ἐννοούμενος, ὥσπερεὶ [2] παραπροτῶν ἑαυτὸν εἶπεν.

[3] — Οὐδέ τί σε χρὴ
Νηπιάας ὀχέειν. ἐπεὶ οὐκ ἔτι τηλίκος ἐσσί,

ὥσπερεὶ παιδαγωγὸς καὶ πατὴρ ὁ λογισμὸς αὐτοῦ τὸ μεθεκτικὸν τῶν φροντίδων ἀνήγειρεν, εἶτα καθ' ὁμοίωσιν ἡλικιώτιδος ἀρετῆς, εἰς τὴν ἴσην φρόνησιν αὐτὸν παρακέκληκεν.

[4] Ἢ οὐκ ἀΐεις οἷον κλέος ἔλλαβε δῖος ὀρέστης,
Πάντας ἐπ' ἀνθρώπους, ἐπεὶ ἔκτανε πατροφονῆα;

τοιούτοις ἐπαρθεὶς λογισμοῖς, εὐλόγως μετέωρον αὐτοῦ τὴν διάνοιαν ἐλαφρίζει. διὸ καὶ προσείκασεν αὐτὴν ὅμηρος ὄρνιθι, λέγων,

[5] Ὄρνις δ' ὣς ἀνόπαια διέπτατο.

μεταρσία γὰρ ἡ φρόνησις ὡς ἂν οἶμαι

1 Vers. 286. Od. α. Male legebatur excusum, δεύτατος γὰρ ἦλθεν.

2 Observandum Minervam pro ipsa Telemachi prudentia atque ipso Telemacho capi, ut supra dixit author. Nam absque allegoria hæc falsa essent, quandoquidem Minervæ sunt verba non Telemachi.

3 Versus sunt Od. α. 296. qui distinguendi sunt ut supra.

4 Versus 298. Od. α. de quo & Plut. in lib. de Hom.

5 Hemistichium est Od. α. v. 320.

οἶμαι τηλικοῦτον ὄγκον ἐν αὑτῇ πραγμάτων [1] κυοφοροῦσα, διανέστηκεν. [2] ἀμέλει ταχέως ἐκκλησία συναθροίζεται, καὶ πατρώοις λόγοις ἐνρητορεύει. τὸν δ' ἀπόπλουν εὐτρέπιζεν ὁ τῆς ἀλληγορίας [3] ἐπώνυμος, [4] Φρονίου μὲν υἱὸς, νοήμων δὲ τοὔνομα. δι' ὧν ἀμφοτέρων οὐδὲν ἄλλο, πλὴν τοὺς ὑπογυίους αὐτοῦ λογισμοὺς ὑπεσήμαινεν. ἐπιβαίνοντι δ' αὐτῷ τῆς νεὼς, [5] συνεμβέβηκεν [6] ἀθηνᾶ μέντορι τὴν μορφὴν εἰκασμένη πάλιν, ἀνδρὶ πρὸς φροντίδας τὴν διάνοιαν ἔχοντι φρονήσεως μητέρα. [7] δι' ὧν ἁπάντων ἡ κατ' ὀλίγον ἐν τῷ τηλεμάχῳ τρεφομένη σύνεσις, ἐν τοῖς ἔπεσιν ἱστόρηται.

tam rerum molem concepisset, elata est. Statim igitur concio congregatur, in qua paternam eloquentiam Telemachus ostendit. Cæterum navigationem adornabat Noëmon quidam nomine, filius Phronii, apta ad hanc allegoriam nomina. nam utrisque nihil aliud quam profundissimæ ejus meditationes innuuntur. Unà autem cum ipso navim ingrediente, Minerva quoque Mentori forma similis ingressa est: viro videlicet, qui cogitationem, prudentiæ matrem, variis curis applicabat. Ex istis omnibus clarum fit, Telemachi prudentiam, quæ paulatim aucta fuerit, Homeri carminibus descriptam esse.

Καὶ μὴν ὁ περὶ πρωτέως λόγος [8] οὕτω πολὺς ἐκταθεὶς ὑπὸ μενελάου, τὴν ἐξαπατῶσαν εὐθὺς ἔχει φαντασίαν, πάνυ μυθώδης γεγονέναι, [9] τῆς ἐν αἰγύπτῳ [10] νησιάδος ἄθλιον ἔποικον, εἰς ἀθανάτου μέτρα τιμωρίας παρελκόμενον, ᾧ βίος ἠπείρου καὶ θαλάττης κοινὸς, ἀτυχεῖς [11] ὕπνους μετὰ φωκῶν κοιμώμενος, ἵν' αὐτοῦ κολάζηται καὶ

Quinetiam sermo de Proteo, qui tam copiose à Menelao recensetur, statim figmenti phantasiam offert, ceu plane fabulosus, dum infelix incola angustæ in Ægypto insulæ narratur, addictus perpetuis pœnis, nunc in mari nunc in terra degens, miserè cum phocis dormiens, ut illic cruciaretur.

τὸ

1 Ita Gesnerus legendum conjiciebat. Ediderat autem κυοτροφοῦσα.

2 Transitum facit à prima ad secundam Rhapsodiam, & breviter ejus argumentum complectitur.

3 Ita MS. Angl. Excusus mendose ἐπώνυμος.

4 Alludit ad hunc V. Od. β. 386.
Ἠδ' αὐτε Φρονίοιο Νοήμονα φαίδιμον υἱόν.

5 Vide v. 416. & seq. Od. β.

6 Od. β. Vers. 401.
Μέντορι εἰδομένη ἠμὲν δέμας ἠδὲ καὶ αὐδήν.

7 Conclusio est primæ allegoriæ.

8 Nimirum à vers. 349. Od. δ. usque ad vers. 370. ejusdem libri.

9 Versu sc. 354 Od. δ.

10 νησίδος MS. Angl.

11 Ibid. v. 439. & seq.

1 Od.

Tum filia ejus Eidothea, per injuriam & proditionem patris, beneficium hospiti præstans: dein vincula & insidiæ Menelai commemorantur: postea multiformis in quascunque res voluisset, Protei mutatio: quæ omnia poeticæ & monstrosæ fabulæ videntur, nisi quis divina Homeri mysteria, veluti sacra, mente cœlesti tractet. Enimvero hac fabula primigeniam universi originem constituit, qua omnes mundi partes confirmatæ, illam quam nunc videmus speciem effecerunt. Erat enim olim mundus informis & cœnosus, nondum discretis rerum notis integritatem suæ formæ adeptus. Nam neque dum tellus centrum suum pro fundamento rerum omnium stabilierat, neque cœli perpetuus motus certa sede volvebatur: sed omnia sine solis usu immota, tristique silentio depressa languebant. aliud extabat nihil, quàm informis diffusæ materiæ segnities: antequàm principium illud, à quo producta & constituta sunt omnia, salubrem vitæ modum depromens, mundum mundo redderet; cœlúmque à terra, & pelagus à continente distingueret: quo tempore primum elementa quatuor, ex quibus

τὸ τερπνόν. [1] θυγάτηρ δ' Εἰδοθέα διὰ πατρὸς ἀδικίας ξένον εὐποιοῦσα, καὶ γενομένη προδότις αὐτοῦ. [2] δεσμοὶ μετὰ τοῦτο, καὶ Μενέλαος ἐνεδρεύων. [3] εἶθ' ἡ πολυπρόσωπος, εἰς ἅπαντα ἃ βούλεται Πρωτέως μεταμόρφωσις, ποιητικοὶ καὶ τεράστιοι μῦθοι δοκοῦσιν, εἰ μή τις οὐρανίῳ ψυχῇ τὰς ὀλυμπίους Ὁμήρου τελετὰς [4] ἱεροφαντήσει. τὴν οὖν προμήτορα τῶν ὅλων ὑφίσαται γένεσιν, ἀφ' ἧς τὸ πᾶν ῥιζωθὲν, εἰς ὃ νῦν βλέπομεν ἧκει κατάστημα. παλαιοὶ γὰρ ἦσάν ποτε χρόνοι, καθ' οὓς ἀτύπωτον ἡ ὑπόλιμνον ἦν, οὐδέπω κεκριμένοις χαρακτῆρσιν εἰς τέλεον ἥκουσα μορφῆς· οὔτε γὰρ γῆ τῇ τῶν ὅλων ἑστίᾳ κέντρον ἐπεπήγει βέβαιον, οὔτ' οὐρανὸς περὶ [5] τὴν αὐτὴν, τὴν ἀΐδιον φορὰν ἱδρυμένος ἐκυκλεῖτο. πάντα δ' ἦν ἀνήλιος ἠρεμία καὶ κατηφοῦσα σιγὴ, καὶ πλέον οὐδὲν ἦν ἢ κεχυμένης ὕλης ἄμορφος ἀργία, πρὶν ἢ δημιουργὸς ἁπάντων καὶ κοσμοτόκος ἀρχὴ σωτήριον ἑλκύσασα τῷ βίῳ τύπον, τὸν κόσμον ἀπέδωκε τῷ κόσμῳ. διεζεύγνυ τὸν μὲν οὐρανὸν γῆς, ἐχώριζε δὲ τὴν ἤπειρον

1 Od. δ. vers. 366. & sequ.
2 Vide Hom. ibi. vers. 454.
—— ἀμφὶ δὲ χεῖρας βάλλομεν.
3 Vide Hom. Od. δ. 456.
Ἀλλ' ἤτοι πρώτιστα λέων γένετ' ἠϋγένειος,
Αὐτὰρ ἔπειτα δράκων, καὶ πάρδαλις, ἠδὲ μέγας σῦς.
Γίνετο δ' ὑγρὸν ὕδωρ, καὶ δένδρεον ὑψιπέτηλον.
4 MS. Angl ἱεροφαντήσει. τὴν γοῦν.
5 Hæ duæ voces desunt in MS. Angl.

ἤπειρον θαλάττης. τέτταρα δὲ στοιχεῖα τῶν ὅλων ῥίζα καὶ γέννα, ἐν τάξει τὴν ἰδίαν μορφὴν ἐκομίζετο. τούτων δὲ προμηθῶς κιρναμένων, ὁ θεὸς μηδεμιᾶς οὔσης διακρίσεως περὶ τὴν ἄμορφον ὕλην.

Πρωτέως δὲ θυγάτηρ εἰδοθέα δικαίως εἴδους ἑκάστου γενομένη θέα, διὰ τοῦτο μία τὸ πρὶν ὢν φύσις ὁ πρωτεὺς, εἰς πολλὰς ἐμερίζετο μορφὰς ὑπὸ τῆς προνοίας διαπλαττόμενος.

Ἤτοι μὲν πρώτιστα λέων γένετ' ἠϋγένειος,
Αὐτὰρ ἔπειτα δράκων, καὶ πάρδαλις, ἠδὲ μέγας σῦς.
Γίνετο δ' ὑγρὸν ὕδωρ, καὶ δένδρεον ὑψιπέτηλον.

διὰ μὲν οὖν τοῦ λέοντος ἐμπύρου ζώου, τὸν αἰθέρα δηλοῖ. δράκων δ' ἐστὶν ἡ γῆ· τὸ γὰρ αὐτόχθον αὐτοῦ καὶ γηγενὲς, οὐδὲν ἄλλο πλὴν τοῦτο σημαίνει. δένδρον γε μὴν ἅπαν αὐξανόμενον, καὶ τὴν ὑπὸ γῆς ὁρμὴν μετάρσιον ἀεὶ λαμβάνον συμβολικῶς εἶπεν ἀέρα. τὸ μὲν γὰρ ὕδωρ εἰς ἀσφαλεστέραν ὧν προῃνίξατο δήλωσιν διὰ τοῦ φανερωτέρου παρέστησεν εἰπών. γίνετο δ' ὑγρὸν ὕδωρ. ὥστε εὔλογον τὴν μὲν ἄμορφον ὕλην πρωτέα καλεῖσθαι, τὴν δ' εἰδωλοπλαστήσασαν ἕκαστα πρόνοιαν, εἰδοθέαν. ἐξ ἀμφοῖν δὲ πᾶν δια-

ceu radice ac generis principio nihil non gignitur, ordinem suum & formam propriam acceperunt. Hæc igitur cum à divina providentia dispofita fint, numen illud quod informem prius indiscretámque materiam certis formis obsignavit, ab Homero Protei filia Eidothea nominatur, idque bono jure, ut quæ εἴδους ἑκάστου θέαν, hoc est, ideæ seu formæ cujusvis inspectionem exhibuerit. Quocirca Proteus qui una prius natura fuerat, in multas deinde species à providentia formatus dividitur.

Principio est visus speciem subiisse leonis,
Mox aper, inde draco fieri, fera pardalis inde.
In latices etiam se vertit, & arbore formam
Mutavit priscam, ramis ac frondibus alta.

Per leonem animal igneum, ætherem indicat. Draco tellus est, utpote indigena & è terrà natus. Arbor autem quævis cum augeatur, & à terra semper in sublime nativo motu feratur, symbolum aëris est. Aquam verò, ut clarius ænigmatis vim demonstraret, suo nomine manifestò vocat inquiens:

In latices etiam se vertit —

Proinde convenit informem materiam Proteum appellari: Eidotheam verò providentiam, quæ singulis formam effigiémque suam addidit: & univer-

κριθὲν

ſam molem ab utriſque diſcretam in continuas ſibi & perficientes mundum partes diviſam eſſe. Probabiliter verò & inſulam, in qua hæc facta ſunt, Pharum appellavit. Nam φέρσαι generare ſignificat: & Callimachus ſterilem terram, ἀφάρωτον dixit, ἀφάρωτος οἷον γυνή. id eſt, Ceu mulier ſterilis. Itaque naturaliter locum, parentem rerum omnium, nuncupavit Pharum, per vocis etymologiam à fœcunditate ductam, quid ſibi vellet inſinuans. Cæterum quibus epithetis Proteum ornaverit, jam conſideremus,

Huc halio veròque ſeni concedere mos eſt.

Senectus quidem antiquiſſimam & primitivam ſubſtantiam denotat, & à temporis politia materies informis commendatur, ἅλιος verò cognominatur, non (per Jovem) ut marinum dæmonem, ac inter undas viventem intelligamus, ἀπὸ τῆς ἁλὸς, id eſt, à mari: ſed aliquid ex multis variiſque rebus congeſtum & accumulatum. ἀλίζειν enim Græcis congregare ſonat. Verax quoque meritò dicitur. Quid enim illa ſubſtantia verius, ex qua omnia genita ſunt, exiſti-

κριθὲν, εἰς τὰ συνεχῆ καὶ [1] προστακτικὰ τῶν ὅλων σχισθῆναι. πιθανῶς δὲ [2] καὶ τὴν νῆσον ἐν ᾗ ταῦτα διέπλασεν, Φάρον ὠνόμασεν. ἐπειδήπερ ἐστὶ [3] φέρσαι, τὸ γεννῆσαι. [4] καὶ τὴν γῆν ἀφάρωτον, ὁ Καλλίμαχος εἶπε, τὴν ἄγονον, ἀφάρωτος οἷον γυνή. φυσικῶς οὖν τὸν ἁπάντων πατέρα χῶρον ὠνόμασε Φάρον, ἐκ τῆς γονίμου προσηγορίας, ὃ μάλιστα ἐβούλετο, σημήνας. τίσι γε μὴν ἐπιθέτοις καὶ τὸν πρωτέα κεκόσμηκεν ἤδη σκοπῶμεν,

[5] Πωλεῖταί τις δεῦρο γέρων ἅλιος νημερτής.

τὸ μὲν γὰρ οἶμαι, τῆς ἀρχεγόνου καὶ πρώτης οὐσίας γεραίτερον, ὥστε ἀποσεμνῦναι τῇ πολιτείᾳ τοῦ χρόνου τὴν ἄμορφον ὕλην. ἅλιον δὲ ὠνόμασεν, οὐ μὰ Δί' οὐ θαλάττιόν τινα δαίμονα καὶ κατὰ κυμάτων ζῶντα· τὸ δ' ἐκ πολλῶν καὶ παντοδαπῶν συνηλισμένον, ὅπερ ἐστὶ, συνηθροισμένον. νημερτὴς δὲ εὐλόγως εἴρηται. τί γὰρ ταύτης τῆς οὐσίας ἀληθουργέστερον, ἐξ ἧς ἅπαντα γεγενῆσθαι νομιστέον; [6] καὶ μὴν

καὶ

1 Geſnerus legendum conjiciebat φυσικὰ, aut συνεκτικά.

2 Alludit ad hæc Homeri verba Od δ. verſ. 354.

Νῆσος ἔπειτά τις ἔστι πολυκλύστῳ ἐνὶ πόντῳ
Αἰγύπτου προπάροιθε (Φάρον δέ ἑ κικλήσκουσι)

3 τὸ φέρσαι MS. Angl.

4 Fortaſſe γῆ ſcripſerat. Heraclides in ſequenti loco. Imo omnino ita ſcripſit ſimile quid ex eodem Callimacho habet author Etymologici magni in voce γαῖα.

5 Verſus eſt 384 Od δ.

6 Elegans ad ſequentem librum quintum tranſitio.

καὶ ἡ καλυψὼ τὴν πειθὼ τῶν ποικίλων παρ᾽ ὀδυσσέως [1] λόγων ἑρμῆν προσηγόρευσε, μόγις μὲν, ἀλλ᾽ ὅμως καταθέλξαντος αὐτοῦ τὸν ἔρωτα τῆς νύμφης, ἵν᾽ εἰς ἰθάκην προπεμφθείη. [2] διὰ τοῦτ᾽ ὄρνιθι προσωμοιωμένος ἑρμῆς ἐλήλυθεν ἀπ᾽ οὐλύμπου. [3] πτερόεντα γὰρ τὰ ἔπη κατὰ τὸν ὅμηρον, καὶ τάχιον οὐδὲν ἐν ἀνθρώποις λόγου.

Δεῖ δὲ ἡμᾶς οὐδὲ τὰ μικρὰ παροδεύειν, ἀλλὰ καὶ δι᾽ ἐκείνων τὴν λεπτὴν ἐξετάζειν ὁμήρου φροντίδα. τὸν γὰρ ἡμέρας καὶ ὠρίωνος ἔρωτα, πάθος οὐδ᾽ ἀνθρώποις εὔσχημον ἠλληγόρησεν.

[4] Ὣς μὲν ὅτ᾽ ὠρίων᾽ ἕλετο ῥοδοδάκτυλος ἠώς,

παρεισάγει γὰρ αὐτὸν ἔτι νεανίαν, ἐν ἀκμῇ τοῦ σώματος ὑπὸ τοῦ χρεὼν πρὸ μοίρας συνηρπασμένον. [5] ἦν δὲ παλαιὸν ἔθος τὰ σώματα τῶν καμνόντων, ἐπειδὰν ἀναπαύσηται τοῦ βίου, μήτε νύκτωρ ἐκκομίζειν, μήθ᾽ ὅταν ὑπὲρ γῆς τὸ μεσημβρινὸν ἐπιτείνηται θάλπος, ἀλλὰ πρὸς βαθὺν ὄρθρον, ἀπύροις ἡλίου ἀκτῖσιν ἀνιόντος. ἐπειδὰν οὖν εὐγενὴς νεανίας ἅμα, καὶ κάλλει προέχων

maretur? Quinetiam Calypso varium persuadendi artificium facundiæ Ulyssis, Mercurium nominavit: cum tandem, licet ægrè, verborum lenocinio tantum profecisset apud amantem nympham Ulysses, ut in Ithacam remitteretur. Quamobrem avi similis Mercurius à cœlo venisse fingitur. Sunt enim verba, ut ait Homerus, alata, & nihil oratione inter homines pernicius.

Quoniam verò nihil prætereundum nobis est, sed in parvis etiam accuratum Homeri ingenium spectari decet, quî fit quod Diei & Orionis amorem hujusmodi finxerit, qualis ne hominibus quidem honestus est?

Ut cum raptus erat quondam formosus Orion
Auroræ roseæ.

Nimirum significare voluit, ipsum adhuc juvenem, florente corpore, ante maturam ætatem à fato raptum fuisse. Mos autem erat antiquis, defunctorum corpora neque noctu, neque circa meridiem efferri, sed primo diluculo, oriente Sole nec dum ignitos mittente radios. Itaque generoso quopiam & formoso juvene mortuo, matutinam funeris elationem fausti omnis gratia Diei raptum appellabant, tan-

τελευ-

1 Nimirum Od. ε. vers. 87. & seq.
2 Nimirum
— λάρῳ ὄρνιθι ἐοικώς. Od. ε. v. 51.
3 Ut Ili. α. vers. 201. & alibi passim.
4 Versus est 121. Od. ε. Hic ὡς pro ὅτ᾽ malè scriptum legebatur.

5 Hujus rei exempla sunt apud Homerum plurima ut Il. η. sub finem v. 421. ubi mortuos sepeliunt,

Ἠέλιος μὲν ἔπειτα νέον προσέβαλλεν ἀρούρας,
Ἐξ ἀκαλαῤῥείταο βαθυῤῥόου Ὠκεανοῖο
Οὐρανὸν εἰσανιών.

Quod

quam non expiraſſet, ſed amoris deſiderio raptus eſſet. Quin & juxta eandem Homeri ſententiam Jaſion quidam fertur agriculturam excoluiſſe, & cum fructus ex agris ſuis abundè reciperet, occaſionem fabulæ dedit, ut à Cerere amatus æſtimaretur. Atqui Homerus non laſcivos amores, neque libidines hujuſmodi figmentis deſcribit: ſed per Diem ac Cererem caſtiſſimas Deas, pia mente ſcrutantibus meras naturæ contemplationes offert.

τελευτήσῃ, τὴν ὄρθριον ἐκκομιδὴν [1] ἐπεφήμου ἡμέρας ἁρπαγὴν, ὡς οὐκ ἀποθανόντος, ἀλλὰ δι᾽ ἐρωτικὴν ἐπιθυμίαν ἀνηρπασμένου. καθ᾽ ὅμηρον δὲ τοῦτο φασίν. ἰασίων ἀνὴρ γεωργίας ἐπιμελούμενος, καὶ δαψιλῶς τοὺς ἀπὸ τῶν ἰδίων ἀγρῶν καρποὺς λαμβάνων, εἰκότως [2] ὑπὸ τῆς δήμητρος ἔδοξεν ἠγαπῆσθαι. δι᾽ ὧν ὅμηρος οὐκ ἀσελγεῖς ἔρωτας ἱστορεῖ θεῶν, οὐδ᾽ ἀκολασίας· σημαίνει δὲ τὰς εὐεργετάτας, ἡμέραν τε καὶ δήμητραν, τοῖς εὐσεβῶς ἐρευνᾷν ἐθέλουσι, φυσικῆς θεωρίας ἀκριβῆ ἀφορμὴν χαρίζεται.

Jam porrò relictis omnibus, ad illud crimen excuſandum orationem vertamus, quod perpetuò ſycophantæ traducentes moleſti ſunt: quippe ſurſum atque deorſum tragœdias movent, Martis & Veneris amorem impiè fictum clamitantes. Libidinem inquiunt in cœlo Homerus locavit: ac id facinus, quod inter homines admiſſum capitale ducitur, Diis attribuere non erubuit, videlicet adulterium:

[3] Νῦν ἅπαντα τἄλλα ἀφέντες, ἐπὶ τὴν διηνεκῆ καὶ χαλεπῶς θρυλλουμένην ὑπὸ τῶν συκοφαντῶν κατηγορίαν τραπῶμεν. ἄνω γὰρ οὖν καὶ κάτω τραγῳδοῦσι τὰ περὶ ἄρεος καὶ ἀφροδίτης, ἀσεβῶς διαπεπλάσθαι λέγοντες. ἀκολασίαν γὰρ ἐμπεπολίτευκεν ἐν οὐρανῷ. καὶ τὸ παρ᾽ ἀνθρώποις ὅταν γένηται θανάτου τιμώμενον, οὐκ ἐδυσωπήθη παρὰ θεοῖς ἱστορῆσαι. λέγω δὲ μοιχείαν.

De pulchræ Veneris ac duri
Martis amore,
Ut ſe miſcuerint cupidis amplexibus arctè,
Mulciberi in thalamo primum.

[4] Ἀμφ᾽ ἄρεος φιλότητος, ἐϋστεφάνου τ᾽ ἀφροδίτης,
Ὡς τὰ πρῶτα μίγησαν ἐν ἡφαίστοιο δόμοισιν.

Quod & obſervatur in Patrocli ſepultura Il. ψ. nec non Hectoris Il. ω. & præcipuè initio Od. μ. in Elpenoris ſepultura. & Od. ω. v. 72. de exequiis Achillis expreſsè dicitur,

Ἠῶθεν δή τοι λέγομεν [illegible] Ἀχιλλεῦ.

1 ἐπεθεσπίζομεν MS. Angl.

2 Ut videre eſt Od. ε. v. 125.

Ὡς δ᾽ ὁπότ᾽ Ἰασίωνι ἐϋπλόκαμος Δημήτηρ
Ὧι θυμῷ εἴξασα, μίγη φιλότητι καὶ εὐνῇ,
Νειῷ ἔνι τριπόλῳ.

3 Tranſitum facit ab hoc libro quinto ad octavum, intactis relictis duobus, unde ἅπαντα τἄλλα ἀφέντες cum adjeciſſe puto.

4 Verſus eſt 267. Od. θ.

1 Ut

[1] Εἶτα μετὰ τοῦτο δεσμοὶ, [2] καὶ θεῶν γέλωτες, [3] ἱκεσίαι τε πρὸς ἥφαισον ποσειδῶνος. ἅπερ [4] εἰ θεοὶ νοσοῦσιν, ὀυκ ἔτι τοὺς παρ᾽ ἀνθρώποις ἀδικοῦντας ἔδει κολάζεσθαι. νομίζω δ᾽ ἔγωγε, καίπερ [5] ἐν φαίαξιν, ἀνθρώποις ἡδονῇ δεδουλωμένοις, ᾀδόμενα ταῦτα φιλοσόφου τινὸς ἐπισήμης ἔχεσθαι. [6] τὰ γὰρ σικελικὰ δόγματα, καὶ τὴν ἐμπεδόκλειον γνώμην ἔοικεν ἀπὸ τούτων βεβαιοῦν, ἄρην μὲν ὀνομάσας τὸ νεῖκος, τὴν δ᾽ ἀφροδίτην φιλίαν. τούτους οὖν διεσηκότας ἐν ἀρχῇ παρεισήγαγεν ὅμηρος ἐκ τῆς πάλαι φιλονεικίας εἰς μίαν ὁμόνοιαν κιρναμένους. ὅθεν [7] εὔλογος ἐξ ἀμφοῖν ἁρμονία γεγένηται, τοῦ παντὸς ἀσαλεύτως καὶ κατ᾽ ἐμμέλειαν ἁρμοσθέντος. γελᾷν δ᾽ ἐπὶ τούτοις εἰκὸς ἦν, καὶ [8] συνήδεσθαι τοὺς θεοὺς, ἅτε δὴ τῶν ἰδίων χαρίτων ὀυκ ἐπὶ φθοραῖς διεσαμένων, ἀλλ᾽ ὁμονοοῦσαν εἰρήνην ἀγόντων. δύναται γε μὴν καὶ περὶ τῆς χαλκευτικῆς τέχνης ἀλληγορεῖν. ὁ μὲν γὰρ ἄρης, εἰ-

Deinde vincula, deorum risus, & supplicans Vulcano Neptunus, ab illis reprehenduntur. Nam si apud Deos, ut ipsi ajunt, hæc vitia reperiuntur, homines iisdem obnoxios puniri indignum foret. Cæterum ut mihi videtur, hæc fabula, quamvis inter Phæaces, homines voluptuarios, cantata fuerit, philosophicam rationem complectitur. Nam dogmata Sicula, & Empedocleam opinionem hoc in loco confirmare videtur, Martem nominans litem, Venerem amicitiam. Istas igitur ab initio dissidentes Homerus post veterem simultatem in concordiam rediisse fabulatur. Proinde merito ex utrisque Harmonia nata est, utpote rebus omnibus in stabilem concinnitatem redactis. His autem factis arridere Deos, & congratulari par est, eo quod mundi Gratiæ non amplius discordia, quæ interitus causa est, laborarent, sed pacem agerent concordem. Quinetiam ad fabrilem artem hæc allegoria referri potest.

κότως

1 Ut est Od. θ. v. 296.
— ἀμφὶ δὲ δεσμοὶ
Τεχνήεντες ἔχυντο πολύφρονος Ἡφαίστοιο.

2 Ibid. v. 343.
— ἐν δὲ γέλως ὦρτ᾽ ἀθανάτοισι θεοῖσιν.

3 Siquidem
Οὐδὲ Ποσειδάωνα γέλως ἔχε, λίσσετο δ᾽ αἰεὶ
Ἥφαιστον κλυτοεργὸν ὅπως λύσειεν Ἄρηα.

4 Ita Gesnerus legendum esse monuit & firmavit MS. Angl. Invenerat in suo codice, οἱ θεοὶ νοσ.

5 Ut apparet ex v 371. & 383. hujus lib. θ. & ex aliis plurimis.

6 Vide Diogenem Laertium in Empedoclis vita. & Plutarchum in lib. de Hom.

7 Ex sententia aliorum poëtarum loquitur Heraclides. id enim ab Homero non est traditum. vide Plut. in lib. de Homero

8 Ita MS. Angl. Edebatur συνήδεσθαι.

Mars enim non injuria ferrum existimabitur, quod à Vulcano facile domatur. Nam ignis, ut qui multò robustiore facultate sit quàm ferrum, nullo negotio illius duritatem emollit. Indiget autem faber ad opus suum etiam Venere. Quapropter ferro igne emollito, Venerea & amabili arte opificium absolvit. Porro Neptunus Martem à Vulcano probabili de causa liberat. Siquidem ignea ferri massa fornacibus extracta, aquæ immergitur, & flammeus ardor ejus aquæ natura restinctus compescitur. Porrò universos Ulyssis errores si quis diligentius animadvertat, aliud quàm præ se ferant significare deprehendet. Homerus enim Ulyssem veluti organum quoddam omnium virtutum sibi proponens, philosophatus est, ut qui vitia quibus hominum vita corrumpitur, vehementer odisset. Itaque voluptatem per Lothophagorum regionem, raræ cujusdam dulcedinis fructus excolentem, notavit, quam Ulysses sobriè præteriit. Item efferatum cujusque animum admonitione sermonis, veluti cauterio excídit. Nominatur autem ab eo Cyclops affectus ratione privans. An non verò ipse primus

κότως ἂν ἐνομάζοιτο σίδηρος. τοῦτον δὲ ῥᾳδίως ἥφαιστος ἐχειρώσατο. τὸ γὰρ πῦρ, ἅτ' οἶμαι σιδήρου κραταιοτέρας δυνάμεως μετειληχὸς, εὐκόλως ἐν αὐτῷ τὴν ἐκείνου στεῤῥότητα θηλύνει. δεῖ δὲ τῷ τεχνίτῃ πρὸς τὸ κατασκευαζόμενον καὶ ἀφροδίτης. ὅθεν οἶμαι διὰ πυρὸς μαλάξας τὸν σίδηρον, ἐπαφροδίτῳ τινὶ τέχνῃ τὴν ἐργασίαν κατώρθωσε. ποσειδῶν δ' ὁ ῥυόμενος παρ' ἡφαίστου τὸν ἄρη, πιθανῶς. ἐπειδήπερ ἐκ τῶν βαναύσων διάπυρος ὁ τοῦ σιδήρου μύδρος ἑλκυσθεὶς, ὕδατι βαπτίζεται, καὶ τὸ φλογῶδες ὑπὸ τῆς ἰδίας φύσεως ὕδατι κατασβεσθὲν ἀναπαύεται. καθόλου δὲ τὴν ὀδυσσέως πλάνην, εἴ τις ἀκριβῶς ἐθέλει σκοπεῖν, ἠλληγορημένην εὑρήσει. πάσης γὰρ ἀρετῆς καθάπερ ὀργανόν τι τὸν ὀδυσσέα παραστησάμενος ἑαυτῷ, [1] διαπεφιλοσόφηκεν (ἐπειδὴ τὰς ἐκνεμομένας τὸν ἀνθρώπινον βίον, ἤχθηρε κακίας) [2] ἡδονὴν μὲν, τὸ λωτοφάγον χωρίον, ξένης γεωργὸν ἀπολαύσεως, [3] ἣν ὀδυσσεὺς ἐγκρατῶς παρέπλευσε. [4] τὸν δ' ἄγριον ἑκάστου θυμὸν, ὥσπερεὶ [5] καυστηρίῳ τῇ παραινέσει τῶν λόγων ἐπήρωσε. κύκλωψ δὲ οὗτος ὠνόμασται, ὁ τοὺς λογισμοὺς ὑπολωπῶν.

1 διὰ τοῦτο πεφιλοσόφηκεν MS. Angl.
2 De qua Homer. Od. ι. v 84.
3 Ut videre est v. 100. & seq. hujus lib. 1.
4 Ut hoc ipso libro Cyclopem, vers. 259. & Iliad. ι. Achillem, vers. 225. & Od. κ. Circen, & ρ. procos alloquens.
5 καυτηρίῳ. MS. Angl. quod scribendum καυτηρίῳ.

1 Tran-

λαπῶν. τί δὲ, οὐχὶ πρῶτος εὔδιον πλοῦν δι' ἐπιστήμης ἀστρονόμου τεκμηράμενος, [1] ἔδοξεν ἀνέμους δεδωκέναι; φαρμάκων τε τῶν παρὰ κίρκης γέγονε κρείττων, ὑπὸ πολλῆς σοφίας πεμμάτων, ἐπεισάκτων [2] κακῶν, οὐχ ἡττώμενος. [3] ἡ δὲ φρόνησις ἕως ᾅδου καταβέβηκεν, ἵνα μηδὲ τῶν νέρθεν [4] ἀδιερεύνητος ᾖ.

[5] Τίς δὲ σειρήνων οὐκ ἀκούει τὰς πολυπείρους ἱστορίας παντὸς αἰῶνος ἐκμαθών; [6] καὶ χάρυβδις μὲν ἡ δάπανος ἱστορία, καὶ περὶ πότους ἄπληστος, εὐλόγως ὠνόμασται. σκύλλαν τε τὴν πολύμορφον ἀναίδειαν ἠλληγόρησε. [7] διὸ δὴ κύνας οὐκ ἀλόγως ὑπέζω-

cum observasset tranquillam navigationem per Astronomicam scientiam, ventos largiri visus est? Idem veneficiis Circes superior fuit, & multa sapientia munitus alienis malorum lenociniis vinci non potuit. Prudentia autem ejus ad inferos usque descendit, ut ne infima quidem non explorata haberet.

Ad Sirenum cantus quos nemo non audire cuperet, ad cognoscendum omnium seculorum varias historias, vinculis se munivit. Et Charybdis quidem prodiga luxuria, & potus inexplebilis ingurgitatio rectè nominata est. Per Scyllam verò omnifariam impudentiam insinuavit. Quocirca non temerè canibus succingi-

1 Transit ad Od. κ. Verum eo loco qui est vers. 19. hujus libri non dare ventos, sed ab Æolo in utre conclusos accipere dicitur. Itaque δεδεκέναι scribendum videtur, quamvis & Angl. MS. habeat δεδωκέναι.

2 κακῶν ὁ λυσσώμενος. MS. Angl.

3 Breve argumentum totius lib. XI. Od.

4 ἀδιερεύνητον ᾖ. τίς δὲ σειρήνων ἀκούει τὰς MS. Angl.

5 τίς δὲ σειρήνων. Locum hunc quomodo Gesnerus legendum putaverit, versione ostendit. Sed nimium aberravit. Unicæ literæ omissione obscuritatem tollam, legendo; τί δὲ, σειρήνων οὐκ ἀκούει, τὰς πολυπείρους ἱστορίας παντὸς αἰῶνος ἐκμαθών; suprà v. 10. τί δὲ, οὐχὶ πρῶτος. Verto: *Quid, annon Sirenas audit, postquam variâ experientiâ insignes omnis ævi res gestas edidicisset?* Locus est notabilis. Caussam enim reddit, cur tuto Sirenum cantus audiverit Ulysses. Nimirum quia multâ rerum cognitione, & experientiâ, quasi forti antipharmaco, pectus adversus voluptates munivisset. Non ad discendum omnis ævi historias, Sirenum cantus audire gestiebat Ulysses; (hoc enim illorum cantilenæ non promittebant) sed jam ante edoctus omnis ævi historias, multaque cognitione & prudentia instructus, brevem auribus animoque delectationem concedendam putavit. In Græco est ἐκμαθὼν, non autem ἐκμαθησόμενος, quod Gesnerus legendum versione sua conjecit. Præterea si Sirenum cantus ad cognoscendum omnium seculorum varias historias mortales duxissent, nimium erga socios invidus judicandus fuisset Ulysses, qui ingenti illo bono eos privasset. M. Meibom.

6 Vide Hom. Od. μ. v. 104. Legendum autem conjicio ἡ δάπανος ἀναρροιβδοῦσα. Homeri verba sunt.

> Τῷ δ' ὑπὸ δῖα Χάρυβδις ἀναρροιβδεῖ μέλαν ὕδωρ.
> Τρὶς μὲν γάρ τ' ἀνίησιν ἐπ' ἤματι, τρὶς δ' ἀναροιβδεῖ.

7 At Homerus Od. μ. vers. 96. non succinctam canibus esse dicit, sed piscari canes & delphinas.

1 Respi-

tur, rictibus, audacia, rapina & avaritia oppletis. Solis autem boves gulæ continentiam designant: quamvis Ulyssis socii fame coacti, illam servare non potuerint. Hæc sanè omnia, ut prima fronte audiuntur, fabulosè dicta sunt: at si quis sapientiam allegoria involutam penitius rimetur, magnam utilitatem ex ejus imitatione capiet. Enimvero Æolus, mea quidem sententia, potissimum annus fuerit, temporis per duodenos menses ambitu comprehensus. Quamobrem Æolus, id est, varius nominatur: non enim æqualis & uniformis natura ejus per omnes anni partes continuatur, sed diversis subinde mutationibus evariat. Nam post frigoris molestiam, lenem jucundi veris voluptatem induit: deinde roridum vernantis horæ statum ignea vis æstatis coërcet. Tandem autumnus, qui fructus annuos pessundare solet, æstivo calore depulso, hiemi præit. Hujus itaque varietatis cum annus pater sit, non immeritò vocatus est Æolus. No-

ὑπεζωσμένοι, προσόμοιοις ἁρπαγῇ, τόλμῃ, καὶ πλεονεξίᾳ πεφραγμένοις. [1] αἱ δ' ἡλίου βόες, ἐγκράτεια γαστρός εἰσιν· εἰ μὴ δὲ λιμὸν ἔσχεν ἀδικίας ἀνάγκην. ἃ δὴ μυθικῶς μὲν ἐστὶ εἰρημένα περὶ τοὺς ἀκούοντας. εἰ δ' ἐπὶ τὴν ἠλληγορημένην σοφίαν καταβέβηκεν, [2] ὠφελιμώτατα τοῖς μιμουμένοις γενήσεται. [3] τὸν μὲν γὰρ αἴολον ἐξαιρέτως ἔγωγε νομίζω τὸν ἐνιαυτὸν εἶναι [4] τοῖς δωδεκαμήνοις τοῦ χρόνου περιόδοις ἐνδεδεμένον. ὠνόμασται γοῦν αἴολος, τουτέστι ποικίλος. ἐπειδήπερ οὐκ ἰσοχρόνῳ καὶ μονοειδεῖ κατὰ πᾶσαν ὥραν τῇ φύσει συνήνωται. διάφοροι δ' αὐτὸν αἱ παρ' ἕκαστα μεταβολαὶ ποικίλλουσιν. ἐκ τε γὰρ ἀργαλέου κρύους εἰς πραεῖαν ἡδονὴν ἔαρος [5] εἰαρινοῦ μεταβάλλει, καὶ τὸ νοτερὸν τῆς ἐαριζούσης καταστάσεως, ἔμπυρος ἡ τοῦ θέρους βία πυκνοῖ. μετόπωρον δὲ φθινὰς ὥρα καρπῶν ἐτεσίων τὸ θέρειον ἑλκύσασα θάλπος, ὥραις χειμερίαις προοιμιάζεται. ταύτης δὲ τῆς ποικιλίας ὁ ἐνιαυτὸς ὢν πατὴρ, εἰκότως αἴολος ὠνόμα-

1 Respicit author ad versum 128. & sequentes Od. μ.

2 Ita MS. Angl. Edebatur perperam ὠφελιμωτάτη.

3 Od. κ v. 2.

4 Respicit v. 5. Od. κ. Hanc autem allegoriam adferunt etiam Homeri Scholiastæ. elegans est in hanc rem ænigma Cleobuli apud Laërtium in ejus vita, quod adscribere non pigebit.

Εἷς ὁ πατὴρ, παῖδες δὲ δυώδεκα· τῶν δὲ ἑκάστῳ (ἔχουσαι.
Παῖδες τριήκοντα, διάνδιχα εἶδος
Αἱ μὲν λευκαὶ ἔασιν ἰδεῖν, αἱ δ' αὖτε μέλαιναι.
Ἀθάνατοι δέ τε ἐοῦσαι ἀποφθινύθουσιν ἅπασαι.

Ubi legendum Κοῦραι ἑξήκοντα, ut in Notis suis emendavit vir doctissimus.

5 γαληνιζούσης, καὶ τὸ νο- MS. Angl.

ὠνόμασαι. [1] παῖδα δὲ αὐτὸν ὠνόμασεν ἱππότου. τί γὰρ ὀξύτερον χρόνου, τί δ' οὕτω ποδώκες, ἀεὶ φερομένῳ καὶ ῥέοντι τῷ τάχει τοὺς ὅλους αἰῶνας ἐκμετρουμένου; δώδεκα δ' αὐτοῦ παῖδές εἰσιν οἱ μῆνες.

[2] Ἓξ μὲν θυγατέρες ἓξ δ' υἱέες
ἡβώοντες.

τὸ μὲν εὔκαρπον καὶ γόνιμον τῶν τὸ θέρος ἐμπιμπλάντων μηνῶν, θηλείᾳ γονῇ προσείκασε· τὸ δὲ ξερὸν καὶ πεπηγὸς τῶν χειμερίων, ἠῤῥένωσεν. [3] οὐκ ἀσεβὴς δ' οὐδ' ὁ περὶ τῶν γάμων μῦθος. ἀλλὰ τοὺς ἀδελφοὺς ἀνέμιξε ταῖς ἀδελφαῖς, ἐπειδήπερ ὑπ' ἀλλήλων συμβέβηκε τὰς ὥρας ὀχεῖσθαι. [4] ταμίας δ' ἐστὶν ἀνέμων,

[5] Ἠ μὲν παυέμεναι, ἠδ' ὀρνύμεν
ὅν κ' ἐθέλησιν.

ἔμμηνοι γὰρ αἱ τούτων φοραὶ, καὶ κατὰ προθεσμίαν πνέουσαι.

minavit autem ipsum Hippotæ filium, hoc est equitis. Quid enim celerius & pernicius est tempore, quod perpetuo cursu atque defluxu omnia secula metitur? Liberos habet duodenos, menses videlicet. Nam teste poeta,

Sex illi gnatæ, totidem gnatique fuerunt.

Siquidem æstivos menses, utpote fœcundos ac fertiles, fœmineo sexui comparavit: brumales autem, qui duri geluque astricti sunt, mares fecit. Sed ne nuptiæ quidem inter ipsos contractæ, quicquam impietatis arguunt: verum ideo fratres sororibus commiscuit, quoniam anni partes mutuo complexu junguntur. Idem præterea ventos gubernat,

Sive libet laxare illi, seu claudere quemvis.

Sunt enim menstrui ventorum motus, & certis temporum intervallis spirant.

1 Versu nimirum secundo. Αἴολος Ἱπποτάδης.

2 Versus 6. ibidem.

3 Respicit ad versum 7. & 8. hujus libri, & occurrit objectioni eamque solvit.

4 Verba pene sunt poëtæ v. 21. Κεῖνον γὰρ ταμίην ἀνέμων ποίησε Κρονίων.

5 Vers. 22. Od. κ.

ΤΈΛΟΣ.

FINIS.

Auctores quos citat Heraclides.

Ἀλκαῖος ὁ Μιτυληναῖος.	pag. 412.	Εὔδοξος.	474.
Ἀλέξανδρος ὁ Ἐφέσιος.	426.	Ἐρατοσθένης.	476.
Ἀνακρέων ὁ Τήϊος.	413.	Ζωΐλος ἀμφιπολίτης.	427.
Ἀναξαγόρας Κλαζομένιος.	439.	Ἡράκλειτος φυσικός.	468.
Ἀπολλόδωρος.	416.	Ἡρόδικος.	424.
Ἀρχίλοχος.	412.	Θάλης ὁ Μιλήσιος.	439.
Ἄρατος.	474.	Καλλίμαχος.	491.
Ἐπίκουρος.	411. 412.	Κράτης.	447.
Ἐμπεδοκλῆς Ἀκραγαντῖνος.	443. 475. 494.	Ξενοφάνης ὁ Κολοφώνιος.	470.
Εὐριπίδης.	441. 484.	Πλάτων.	411. 431. 432. 438.

ὨΚΕΑ-

ὨΚΕΛΛΟΣ

Ὁ ΛΕΥΚΑΝῸΣ ΦΙΛΌΣΟΦΟΣ

Περὶ τῆς τοῦ παντὸς φύσεως.

OCELLUS

LUCANUS PHILOSOPHUS

De Universi Naturâ.

DE OCELLO LUCANO VETERUM TESTIMONIA.

Philo Judæus in libro περὶ ἀφθαρσίας κόσμου, id est, *de Mundo non interituro*, sic meminit.

Ἔνιοι δ' οὐκ Ἀριστοτέλη τῆς δόξης εὑρετὴν λέγουσιν, ἀλλὰ καὶ τῶν Πυθαγορείων τινάς. ἐγὼ δὲ καὶ Ὠκέλλου συγγράμματι, Λευκανοῦ γένος, ἐπιγεγραμμένῳ περὶ τῆς τοῦ παντὸς φύσεως, ἐνέτυχον, ἐν ᾧ ἀγένητόν τε καὶ ἄφθαρτον, οὐκ ἀπεφαίνετο μόνον, ἀλλὰ καὶ δι' ἀποδείξεως κατεσκεύαζεν τὸν κόσμον εἶναι. *Cæterùm sunt, qui tradant opinionis hujus non Aristotelem primum auctorem, sed Pythagoréos quosdam fuisse. At mihi Ocelli, genere Lucani, inscriptum de Universi naturâ, commentarium oblatum est, in quo quidem mundum esse ingenitum, & nunquam interiturum non solùm protulit, verùm etiam exquisitissimis rationibus comprobavit.*

Lucianus quoque ubi agit ὑπὲρ τοῦ ἐν τῇ προσαγορεύσει πταίσματος, quod est de errato in salutatione, ita scribit: (quamvis non nominet ὤκελλον, sed οἴκελλον.) Ὁ μέντοι θεσπέσιος ὁ Πυθαγόρας, εἰ καὶ μηδὲν αὐτὸς ἡμῖν ἴδιον καταλιπεῖν τοῦ αὐτοῦ ἠξίωσεν, ὅσον Οἰκέλλῳ τῷ Λευκανῷ, καὶ Ἀρχύτᾳ, καὶ τοῖς ἄλλοις ὁμιληταῖς αὐτοῦ τεκμαίρεσθαι, οὔτε τὸ εὐπράττειν προὔγραφεν, ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ ὑγιαίνειν ἄρχεσθαι ἐκέλευσεν. id est, *Divinus quidem Pythagoras, tametsi nullam nobis reliquit literam, ut ex Ocello Lucano, & Archytâ, aliisque ejus discipulis licet conjicere, non* εὐπράττειν, id est, *bene agere, scribi debere, sed* ἀπὸ τοῦ ὑγιαίνειν, id est, *ab ipso valere, incipiendum esse præcepit.*

Diogenes item **Laertius** quandam Archytæ Tarentini, quæ est ad Platonem, epistolam vitæ illius inseruit, in quâ hunc philosophum non Ocellum, sed Ucellum nuncupat, ac nonnullos ejusdem recenset libros. Καλῶς ποιεῖς ὅτι ἀποπέφευγας ἐκ τᾶς ἀρρωστίας. ταῦτα γὰρ αὐτός τε ἐπέσταλκας, καὶ τοὶ περὶ Δαμασκὸν ἀπάγγελον. περὶ δὲ τῶν ὑπομνημάτων ἐπεμελήθημες, καὶ ἀνήλθομες ὡς Λευκανώς, καὶ ἐνετύχομες τοῖς Ὠκέλλω ἐκγόνοις. τὰ μὲν ὦν περὶ νόμω, περὶ βασιλῆιας, καὶ ὁσιότατος, καὶ τᾶς τῶ παντὸς γενέσιος, αὐτοί τε ἔχομες καὶ τινα ἐπεστάλκαμες· τὰ δὲ λοιπὰ οὔ τοι νῦν γε δύναται εὑρεθῆμεν· αἰ δέ κα εὑρεθῇ, ἥξει τοι. Hanc ita converti: *Benè quidem est, quòd à morbo evaseris. Hoc enim ex tuis literis accepi, & Damascenus nunciavit. De commentariis studiosè egimus: ad Lucanos accessimus, ibique convenimus Ocelli nepotes. Quæ ab eo de Legibus, de Regno, Justitiâ, omniumque rerum ortu scripta*

fuerunt,

fuerunt, & ipsi habemus, & ex his quædam ad te misimus: Reliqua etiam nunc reperiri non possunt. si inventa fuerint, ad te perferentur.

Confirmat pariter Censorinus de die natali cap. 2. *quo loci dicebat*: Sed prior illa sententia, quâ semper humanum genus fuisse creditur, auctores habet Pythagoram Samium, & Ocellum Lucanum, & Archytam Tarentinum.

Quem ibi de nostro Ocello loquutum fuisse consensit Aldus Manutius, Pauli filius, in suis ad illum locum notis, dicens: Ocellum Lucanum (cujus extat liber περὶ τῆς τοῦ Παντὸς φύσεως. malè aliàs Cereium, vel Coceium Lucanum. *& diserte probavit Theodorus Canterus* var. lect. lib. 1. c. 17. *qui correxit Syrianum Aristotelis interpretem* lib. 13. *Metaph. legentem* Ἔκελλος *non* Ὄκελλος, *ut pariter legitur in codice Censorini edito Parisiis* 1583. *à Lud. Carrione, & Lovanii* 1628. *ab E. Puteano, & pariter ab Henrico Lindenbrogio in suâ editione factâ Hamburgi* 1614. *qui in suis notis professus est Censorinum respexisse ad Ocelli verba, quæ hic habentur* cap. 3. t. 3. *Elementa* cap. 2. *enumerata, cælique virtus in hæc inferiora, ibi eruditissimè tradita, Ocellum quoque auctorem agnoscunt. Sextus enim Empiricus, dum veterum variantes de rerum principiis sententias recenseret*, adv. Mathem. lib. 9. cap. ult. *dicebat*: Ἐκ πέντε δὲ Ὄκελλος ὁ Λευκανὸς καὶ Ἀριστοτέλης. συμπαρέλαβον γὰρ τοῖς τέσσαρσι στοιχείοις τὸ πέμπτον, καὶ κυκλοφορητικὸν σῶμα, ἐξ οὗ λέγουσιν εἶναι τὰ οὐράνια. ex quinque autem Ocellus Lucanus, & Aristoteles. simul enim cum quatuor elementis assumpserunt quintum corpus, quod movetur in orbem, ex quo dicunt esse cœlestia.)

P L A T O deinde respondens Archytæ, Ocellum, quamvis suppresso ejus nomine, maximè laudat: dicitque Ocelli majores fuisse Trojanos, probos quidem viros, qui exules sub Laomedonte Rege, Myram Lyciæ civitatem commigraverint. In Platonis Epistolâ his verbis scriptum est. Τὰ μὲν παρὰ σοῦ ἐλθόντα ὑπομνήματα θαυμαστῶς ἄσμενοί τε ἐλάβομεν, καὶ τοῦ γράψαντος αὐτὰ ἠγάσθημεν, ὡς ἔνι μάλιστα. καὶ ἔδοξεν ἡμῖν ἀνὴρ ἄξιος ἐκείνων τῶν παλαιῶν προγόνων. λέγονται γὰρ οἱ ἄνδρες οὗτοι Μυραῖοι εἶναι. οὗτοι δ' ἦσαν τῶν ἐπὶ Λαομέδοντος ἐξαναστάντων Τρώων, ἄνδρες ἀγαθοὶ, ὡς ὁ παραδιδόμενος μῦθος δηλοῖ.

J A M B L I C H U S Λευκανοὶ, Ὄκελος καὶ Ὄκυλος ἀδελφοί. & Βυνδαίκου ἀδελφὴ Ὀκκέλῳ καὶ Ἐκκέλῳ τῶν Λευκανῶν.

De Pythagoricis ità loquitur S Y R I A N U S in Metaphysic. Aristotelis. Ὀρθῶς ἄρα καὶ ταύτην ἐνίσταντο τὴν ζήτησιν, καὶ τὴν αἰτίαν παρέδοσαν τοῦ πλήθους τῶν ὄντως ὄντων. καὶ οὔτε πρός τι τὴν ἑτέραν ἐποίουν τῶν ἀρχῶν, οὔτε τὸν περὶ τῶν αἰσθητῶν λόγον πάντη παρελίμπανον, ὡς δηλοῖ τὰ Ἐκκέλου μὲν περὶ τῆς τοῦ παντὸς φύσεως, ἐξ ὧν τὰ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς μονονουχὶ μεταβεβλῆσθαι δοκεῖ· τοῦ Τιμαίου δὲ τὰ πλεῖστα, καθ' ὃν ἡ Περιπατητικὴ φιλοσοφία τὰ πολλὰ θεολογεῖ. *Rectè igitur huic quæstioni insistebant, & multitudinis eorum quæ verè sunt causam tradiderunt, & neque ad aliquid alterum principiorum fecerunt, neque de sensibilibus sermonem prorsus præterierunt, ut ostendunt scripta Eceeli de naturâ Universi, ex quibus Liber (Aristotelis) de Generatione & Corruptione ferè transumptus videtur; & Timæi plurima; secundùm quem Peripatetica Philosophia plerumque Theologica tractat.* Hæc ex Syriano in Caiensi Bibliotheca MS.

Syriani

Syriani discipulus PROCLUS Commentariorum in Platonis Timæum lib. 3. Ἄλλοι δέ τινες, ὡς οἱ περὶ Ὄκελλον, τὸν τοῦ Τιμαίου πρόοδον δύο δυνάμεις ἑκάστῳ τῶν στοιχείων διένεμον, πυρὶ μὲν θερμὸν καὶ ξηρὸν, ἀέρι δὲ θερμὸν καὶ ὑγρὸν, ὕδατι δὲ ὑγρὸν καὶ ψυχρὸν, γῇ δὲ ψυχρὸν καὶ ξηρόν. Καὶ ταῦτα ἀναγέγραπται παρὰ τοῦδε τοῦ ἀνδρὸς, ἐν τῷ περὶ φύσεως. *Alii autem nonnulli, ut Occelus, qui Timæo præivit, unicuique elemento duas qualitates tribuebant; igni calidum & siccum; aëri calidum & humidum; aquæ humidum & frigidum; terræ frigidum & siccum. Et hæc ab hoc ipso viro scripta sunt In Libro de Natura.*

STOBÆUS Ecl. Physic. lib. 1. c. 24. Ὤκελλος ἀΐδιον τὸν κόσμον· ὧδε γὰρ ἐν τοῖς περὶ τοῦ παντὸς φύσεως λέγει. ἔτι δὲ καὶ τὸ ἀτελεύτατον καὶ τῶ σχήματος καὶ τᾶς κινάσιος, καὶ τῶ χρόνω, καὶ τᾶς ὠσίας τοῦτο πιστοῦται, διότι ἀγέννητος ὁ κόσμος, καὶ ἄφθαρτος. ἅ τε γὰρ τῶ σχήματος ἰδέα κύκλος. οὗτος δὲ πάντοθεν ἴσος καὶ ὅμοιος· διόπερ ἄναρχος καὶ ἀτελεύτατος, ἅ τε τᾶς κινάσιος κατὰ κύκλον· αὐτὰ δὲ ἀπαράβατος καὶ ἀδιέξοδος, ὅτε χρόνος ἄπειρος ἐν ᾧπερ ἁ κίνασις, διὰ τὸ μήτε ἀρχὰν εἰληφέναι τὸ κινούμενον, μήτε τελευτὰν λάμψειν. ὁ δὴ ἅ τε μὰν οὐσία τῶν πραγμάτων ἀνέκβατος καὶ ἀμετάβλατος, διὰ τὸ μήτε ἀπὸ τῶ χείρονος εἰς τὸ βέλτιον, μήτε ἀπὸ τῶ βελτίονος ἐπὶ τὸ χεῖρον πέφυκεν μεταβάλλεν. *Occelus æternum facit mundum. sic enim ait libro de Universi naturâ: Præterea figuræ, motûs, temporis ac naturæ æternitas initii finisque expertem esse mundum confirmat. Nam & figura circuli est, qui ab omni parte similis & æqualis est, ideóque principii finisque expers. & motus in orbem fertur, qui quidem finem non habet: & infinitum est motûs tempus, quod nec principium habuerit, quod movetur, nec finem sit habiturum. Jam natura rerum nullam mutationem recipit, quòd nec ex deteriore melior, nec ex meliore deterior fieri possit.*

Ἐπειδ' ἐν τῷ περὶ παντὸς τὸ μὲν γένεσις, τὸ δὲ αἰτία γενέσιος, καὶ γένεσις μὲν ὅπου μεταβολὰ καὶ ἔκβασις ἦν ὑποκειμένω. [1] φανερὸν περὶ μὲν τὰν αἰτίαν γενέσιος, τό, τε ποιεῖν καὶ κινεῖν ἐστι, περὶ δὲ τὸ δεχόμενον τὰν γένεσιν τό τε πάσχειν καὶ τὸ κινεῖσθαι. *Quoniam autem in Universo aliud est ortus, aliud ortûs causa: & ortus quidem rerum immutationem, causa autem similitudinem habet: manifestum fit, causam quidem propriè agere ac movere, quod autem ortûs capax est, pati ac moveri.*

Πράτως γὰρ ὕλα τὸ πανδεχὲς, κοινὸν γὰρ ὑπόκειται πᾶσιν, ὥσπερ πρᾶτον μὲν, τὸ δυνάμει σῶμα αἰσθητὸν ἀρχάν· δεύτερον δὲ, αἱ ἐναντιώσιες, οἷον θερμότας καὶ ψυχρότας, καὶ ξηρότας. τρίτον δὲ, πῦρ, καὶ ὕδωρ, καὶ γᾶ, καὶ ἀήρ. [2] ταῦτα γὰρ μεταβάλλοντ' ἐς ἄλλαλα, αἱ δὲ ἐναντιώσιες μετάβαλλοντι. *Primùm enim est omnium capax materia. siquidem omnibus formis est communis. Itaque quod primum sentiri corpus potest, principium est. secundo loco recensentur contraria, ut calor, frigus, humor, siccitas. tertio naturæ, ignis, aqua, terra, & aër. hæc enim inter se mutantur, contrariis mutantibus.*

Παντελὴς δὲ φθορὰ τᾶς περὶ τὰν γᾶν διακοσμάσιος, οὔτε γέγονεν οὔτε ἔσται πόκα. διὸ καὶ τοῖς λεγόντεσι τὰν τὰς ἑλληνικᾶς ἱστορίας ἀρχὰν ἀπὸ Ἰνάχω ἀργείω, ποθεκτέον οὕτως, ὡς οὐκ ἀπό τινος ἀρχᾶς πράτας, ἀλλὰ τᾶς γινομέ-

 νας

1 τῶ ὑποκειμένω, αἰτία δὲ γενέσιος, ὅπου ταυτότης, addit Oc. | 2 αἱ οὐσίαι addit Oc.

γας μεταβολᾶς καὶ κατ᾽ αὐτάν. πολλάκις γὰρ ἤδη καὶ γέγονε καὶ ἐσεῖται βάρβαρος ἁ Ἑλλάς, οὐ οὐχ ὑπ᾽ ἀνθρώπων μόνον γιγνομένα μετανάστασις, ἀλλὰ καὶ ὑπ᾽ αὐτᾶς τᾶς φύσιος οὔτε μείζονος οὔτε μείονος αὐτᾶς γινομένας, ἀλλὰ καινοτέρας ἀεὶ καὶ πόθεμα ἀρχᾶς λαμβανούσας. Περὶ μὲν οὖν τοῦ ὅλου καὶ παντὸς, ἔτι δὲ γενέσιος καὶ ἀφθαρσίας τᾶς ἐν αὐτῷ γιγνομένας, ὥστ᾽ ἔχει, ὥσθ᾽ ἕξει, τὸν ἅπαντα αἰῶνα, τᾶς μὲν ἀεικινάτω φύσιος ἐάσας, τᾶς δ᾽ ἀειπαθέος, τᾶς μὲν ἀεὶ κυβερνάσας, τᾶς δὲ κυβερνωμένας, ἄχρι εἴρηταί μοι περὶ τούτων. *At communis Universi interitus neque fuit, neque unquam erit. Quamobrem etiam iis, qui rerum Græcarum initium ab Inacho Argivo ducunt, ita credendum est, quasi non primum aliquod initium, sed ejus immutationem sumserint. Sæpius etenim & fuit & futura est barbara Græcia, non tam ab hominibus quam ab ipsâ naturâ devastata: tamen ut nec major illa nec minor fiat, sed nobis recentiora sumat initia. At de Universo quidem, & ortu ejus atque æternitate, quoquo se pacto tum habeat, tum semper habiturum sit, altera natura semper movenda, altera semper afficienda; alteraque regente, altera regenda, hactenùs dictum esto.*

JOANNES PICUS MIRANDULANUS Comes libro primo contra Astrologos. *Cur & Ocellus idem Lucanus in libro de Mundo, testimonio etiam ipse Platonis eminentissimus.*

Cùm Archytas in epistolâ suâ Ocelli opusculum de omnium rerum ortu cum aliis tribus enumerat, hoc ipsum quod Latinum feci, intelligi oportet. Hæc enim duo idem valent, τὸ περὶ τῆς πάντων γενέσιος, & τὸ περὶ τῆς τοῦ παντὸς φύσεως. nam & generatio naturæ nomen obtinuit, quippe quæ in naturam ferat tanquam via. quod non ignoravit Aristoteles, cùm ità scripsit libro secundo de Naturali Auditione:

Ἔτι δὲ ἡ φύσις ἡ λεγομένη ὡς γένεσις, ἐστὶν ὁδὸς εἰς τὴν φύσιν.

ὨΚΕΛ-

OCELLUS LUCANUS De Universo.

ὨΚΕΛΛΟΣ Ὁ ΛΕΥΚΑΝΟΣ Περὶ τοῦ παντός.

INTERPRETE L. NOGAROLA.

C. I.

OCELLUS LUCANUS de universi naturâ conscripsit hæc, quæ quidem ille partim certis indiciis ab ipsa edoctus naturâ, partim opinatione & ratione ab intelligentiâ quod probabile est, conjecturâ secutus didicerat.

Κεφ. α.

1 Τάδε συνέγραψεν Ὤκελλος ὁ Λευκανὸς, περὶ τῆς τοῦ παντὸς φύσεως. 2 Τὰ μὲν τεκμηρίοις σαφέσι παρ' αὐτῆς τῆς φύσεως ἐκμαθών· τὰ δὲ καὶ δόξῃ, μετὰ λόγου τὸ εἰκὸς ἀπὸ τῆς νοήσεως στοχαζόμενος.

Δοκεῖ

Ad Ocellum Lucanum Nogarolæ Annotationes.

NOn incommoda, nec inepta videatur quæstio, si quæratur, quam ob rem Archytas Tarentinus, & Timæus Locrus, Itali philosophi; Cur item Theocritus poëta ex Siciliâ ortus (quæ quidem Italiæ pars quondam fuit, nunc verò non lato interjecto mari sejuncta, & separata) Doricâ linguâ scripserint, aliarum Græcarum antiquissimâ; Ocellus autem in rebus naturæ explicandis Attico sermone usus sit.

1 *Τάδε συνέγραψεν Ὤκελλος ὁ Λευκανὸς περὶ τῆς τοῦ παντὸς φύσεως*] Pythagoreorum morem servat Ocellus in exordiendo opusculo suo, in cujus initio suum nomen apposuit. Nam & Timæus Locrus ejusdem sectæ philosophus sic incepit. Τίμαιος ὁ Λοκρὸς τάδ' ἔφα. Alcmæon quoque Crotoniata Pythagoræ discipulus, ut refert Laërtius, librum suum ad hunc modum instituit, Ἀλκμαίων ὁ Κροτωνιήτης τάδ' ἔλεξεν.

2 *Τὰ μὲν τεκμηρίοις σαφέσι παρ' αὐτῆς φύσεως ἐκμαθὼν, τὰ δὲ καὶ δόξῃ μετὰ λόγω τὸ εἰκὸς ἀπὸ τῆς νοήσεως στοχαζόμενος*. Duos esse cognoscendi modos his paucis verbis Ocellus ostendit: unum, earum rerum, quæ sub sensum cadunt, quas solâ magistrâ & duce naturâ manifestis signis percipimus; alterum, illarum, quæ animo comprehenduntur, sed cum quâdam à re notâ ad ignotam progressione. Verùm ut ita progrediamur, vel (ut sic dicam) discurramus, tres necessariæ nobis sunt animæ facultates, quarum prima positas & concessas ratiocinationis propositiones, cognitis tamen priùs earum terminis intelligat. hæc Græcè νοῦς & νόησις, Latinè mens, & intelligentia nuncupatur: secunda progrediatur ac discurrat, cui quidem duplex Græcum impositum est nomen, διάνοια & λόγος, utraque Latinè dicitur cogitatio. Hæc autem vis, tametsi una eadémque est, loci tamen, & rei subjectæ ratione, in quâ est, à se ipsâ videtur differre: & propterea (ut modo dixi) duo habet nomina. Nam ut in Sophistâ affirmat Plato, ea facultas appellatur διάνοια, cum intus inclusâ

Δοκεῖ γάρ μοι τὸ πᾶν ἀνώλεθρον εἶναι καὶ ἀγένητον· ἀεί τε γὰρ ἦν, καὶ ἔσαι. εἰ γὰρ ἔγχρονον, οὐκ ἂν ἔτι ἦν. οὕτως οὖν ἀγένητον τὸ πᾶν καὶ ἀνώλεθρον. οὔτε γὰρ, εἰ γενόμενόν τις αὐτὸ δοξάζει, εὕροιτο ἂν εἰς ὃ φθαρείη καὶ διαλυθείη. ἐξ οὗ γὰρ γέγονεν, ἐκεῖνο πρῶτον τοῦ παντός ἐστιν. εἰς ὅ τε πάλιν φθαρήσεται, ἐκεῖνο ἔσχατον τοῦ παντὸς ἔσαι.

Universum quidem, ut ego arbitror, nec interiturum unquam est, nec ullum aliquando habuit ortum: cùm fuerit semper futurúmque sit. si enim tempori subditum foret, haud sanè esse perpetuò posset. ita igitur fit, ut & ingenitum sit, & item non interiturum. Nam si quis ipsum esse generatum ortu existimet, certè nullo modo in quod dissolvatur & desinat, invenire poterit. prima siquidem universi portio illa existet, ex quâ primò genitum fuerit: ultima, in quam postremùm dissipabitur.

Τόγε δὲ πᾶν γινόμενον, σὺν πᾶσι γίνεται· καὶ τὸ φθειρόμενον, σὺν πᾶσι φθείρεται. καὶ τοῦτό γε δὲ ἀδύνατον. ἄναρχον ἄρα καὶ ἀτελεύτητον τὸ πᾶν. οὐ μὲν οὖν ἄλλως ἔχει ἢ οὕτως.

At verò universum si generetur, cum omnibus partibus simul generetur; & si intereat, pariter cum iisdem intereat opus est. hoc autem fieri nequit. universum igitur principio caret & fine, nec eveniet ut aliter quàm hoc modo, se habeat.

Πᾶν τε τὸ γενέσεως ἀρχὴν εἰληφὸς, καὶ διαλύσεως ὀφεῖλον κοινωνῆσαι, δύο ἐπιδέχεται μεταβολάς· μίαν μὲν τὴν ἀπὸ τοῦ μείονος ἐπὶ τὸ μεῖζον, καὶ τὴν

Ad hæc autem quidquid generationis initium acceperit, & dissipationis particeps futurum sit, id duas habeat mutationes necesse est: quarum sanè altera à re minore in ma-

ἀπὸ

clusa veluti animæ ad se ipsam dialogus, in animâ versatur: λόγος vero, cum ab animâ per os emissa cum sono foras effluit & prodit. Tertia quæ requiritur conclusionem considerans, vocatur δόξα, quam quidem opinionem & opinationem vertit Cicero. Hanc in eodem dialogo esse τῆς διανοίας ἀποτελεύτησιν asserit Plato, hoc est, cogitationis conclusionem. Primam facultatem attigit illis verbis Ocellus, τὸ εἶδος ἀπὸ τῆς νοήσεως στοχαζόμενος. secundam & tertiam, cùm dixit, καὶ δόξῃ μετὰ λόγου. Sed adverte Platonem, qui multa sumpsit ex Ocello, νόησιν μετὰ τοῦ λόγου conjunxisse: ità enim scribit in Timæo, νοήσει μετὰ λόγου περιληπτὸν non diversa tamen ratione. Nam uterque has tres animæ facultates ad progressionem seu discursum pertinentes, enumerare voluit, de quibus Joannes Grammaticus in procœmio primi de Animâ voluminis. Non negaverim tamen νόησιν, διάνοιαν, δόξαν, tres etiam significare animi habitus, quibus duos alios πίστιν καὶ εἰκασίαν addidit Plato in calce libri 6. de Rep. quibus nos dicit cognoscere quinque rerum genera.

3 Sym-

jorem, & à deteriore in meliorem progreditur, ac generatio quidem dicitur: mutationis autem origo generatio dicitur; id verò, ad quod pervenit, status: altera verò à re majore ad minorem, & à meliori in deterius efficitur. Hujus autem mutationis exitus, sive conclusio, interitus & dissolutio nuncupatur.

Hâc igitur ratione si universum & totum genitum interiturúmque sit, illud à minori ad majus, & à deteriori in melius necessariò mutatum fuerit. Ex quo etiam eveniet, ut ejusdem mox à majori ad minus, & à meliori in deterius sequatur mutatio. Mundus itaque si genitus sit, ut accretionem & statum accepit, sic decretionem & finem posteà suscipiet. Nam omni naturæ, quæ progressionem habet, termini quidem tres, & duo attribuuntur intervalla. Termini profectò sunt generatio, status, & interitus: intervalla verò, quod inter generationem & statum, quódque inter statum & finem medium interjectúmque est.

Verùm enimverò totum, & universum hoc, nullum ex se nobis hujusmodi indicium præbet: neque enim oriri ipsum unquam vidimus, nec melius aut majus fieri, nec certè deterius aut minus evadere: sed unum semper & idem permanere, sibique par & sui simile semper existere.

τ' αὐτὸ καὶ ὡσαύτως διατελεῖ,

ἀπὸ τοῦ χείρονος ἐπὶ τὸ βέλτιον. καλεῖται δὲ τὸ μὲν ἀφ' οὗπερ ἂν ἄρξηται μεταβάλλειν, γένεσις· τὸ δὲ εἰς ὃ ἀφικνεῖται, ἀκμή. δευτέραν δὲ τὴν ἀπὸ τοῦ μείζονος ἐπὶ τὸ μεῖον, καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ βελτίονος ἐπὶ τὸ χεῖρον. τὸ δὲ συμπέρασμα τῆς μεταβολῆς ταύτης ὀνομάζεται φθορὰ καὶ διάλυσις.

Ἐὰν οὖν καὶ τὸ ὅλον καὶ τὸ πᾶν γεννητόν ἐστιν καὶ φθαρτὸν, γενόμενον, ἀπὸ τοῦ μείονος ἐπὶ τὸ μεῖζον μετέβαλε, καὶ ἀπὸ τοῦ χείρονος ἐπὶ τὸ βέλτιον. ὥστε καὶ ἀπὸ (τοῦ) μείζονος ἐπὶ τὸ μεῖον μεταβαλεῖ, καὶ ἀπὸ τοῦ βελτίονος ἐπὶ τὸ χεῖρον. γενόμενος ἄρα ὁ κόσμος αὔξησιν ἔλαβε καὶ ἀκμὴν, καὶ πάλιν λήψεται φθίσιν καὶ τελευτήν. ἅπασα γὰρ φύσις, ἡ ἔχουσα διέξοδον, ὅρους ἔχει τρεῖς, καὶ δύο διαστήματα. ὅροι μὲν οὖν εἰσὶ τρεῖς, γένεσις, ἀκμὴ, τελευτή· διαστήματα δὲ, τό τε ἀπὸ τῆς γενέσεως μέχρι τῆς ἀκμῆς, καὶ τὸ ἀπὸ τῆς ἀκμῆς μέχρι τῆς τελευτῆς.

Τὸ δέ γε ὅλον καὶ τὸ πᾶν, οὐδὲν ἡμῖν ἐξ αὐτοῦ παρέχεται τεκμήριον τοιοῦτον· οὔτε γὰρ γενόμενον αὐτὸ εἴδομεν, οὔτε μὲν ἐπὶ (τὸ) βέλτιον καὶ τὸ μεῖζον μεταβάλλον, οὔτε χεῖρον ποτὲ ἢ μεῖον γενόμενον· ἀλλ' ἀεὶ κατὰ καὶ ἴσον καὶ ὅμοιον αὐτὸ ἑαυτοῦ.

Τὰ

Τὰ σημεῖα δὲ καὶ τεκμήρια αὐτοῦ ἐναργῆ (αἱ) τάξεις, (αἱ) συμμετρίαι, σχηματισμοὶ, θέσεις, διαςάσεις, δυνάμεις, ταχύτητες πρὸς ἄλληλα καὶ βραδύτητες, ἀριθμοὶ γοῦν καὶ χρόνων περίοδοι. πάντα γὰρ τὰ τοιαῦτα μεταβολὴν καὶ μείωσιν ἐπιδέχεται, κατὰ τὴν τῆς γεννητῆς φύσεως διέξοδον. τῇ μὲν γὰρ ἀκμῇ διὰ τὴν δύναμιν τὰ μείζονα καὶ τὰ βελτίονα παρέπεται, τῇ δὲ φθίσει διὰ τὴν ἀσθένειαν τὰ μείονα, καὶ τὰ χείρονα.

Τὸ δέ γε ὅλον καὶ τὸ πᾶν ὀνομάζω τὸν σύμπαντα κόσμον. διὰ γὰρ τοῦτο, καὶ τῆς προσηγορίας ἔτυχε ταύτης, ἐκ τῶν ἁπάντων δὴ κοσμηθείς· σύςημα γάρ ἐςιν τῆς τῶν ὅλων φύσεως αὐτοτελὲς, καὶ τέλειον· ἐκτὸς γὰρ τοῦ παντὸς οὐδέν. εἰ γάρ τί ἐςὶν, ἐν τῷ παντί ἐςι, καὶ σὺν τούτῳ τὸ πᾶν, καὶ σὺν τούτῳ (τὸ) πάντα ἔχειν, τὰ μὲν ὡς μέρη, τὰ δὲ ὡς ἐπιγεννήματα.

Τὰ μὲν οὖν ἐμπεριεχόμενα τῷ κόσμῳ, πρὸς τὸν κόσμον ἔχει τὴν συναρμογήν. ὁ δὲ κόσμος πρὸς οὐ-

Hujus ſanè rei ſigna habentur & indicia, & ea quidem perſpicua, ordines ſcilicet, 3. ſymmetriæ, figuræ, ſitus, intervalla, facultates, celeritates tarditatéſque motuum, eorúmque inter ſe proportiones; numeri præterea, & viciſſitudines, commutationéſque temporum. Ejuſmodi enim omnia, ut mortalis hæc & generationi obnoxia progreditur natura, mutationem diminutionémque ſuſcipiunt. ac quæ majora quidem, & potiora fuerint, ſtatum ipſum propter vigorem: quæ autem minora deterioráque ſunt, interitum præ imbecillitate conſequi ſolent.

At totius & univerſi nomine totum hunc mundum intelligo: nam ob id quòd univerſitate rerum diſtinctus ornatúſque ſit, appellationem hanc adeptus eſt. Perfecta enim & abſoluta quædam naturarum omnium collectio eſt, extra quam nihil prorſus conſiſtit; ſed quidquid fuerit, illud in univerſo, & cum univerſo comprehendatur oportet: cujus ſanè proprium videtur eſſe, omnia vel ut partes, vel ut res adventitias, & externas continere.

Atque ea quidem, quæ Mundus complectitur, cum Mundo: Mundus verò cum nullâ aliâ re, quàm cum ſeipſo co-

dev

3 Symmetria cùm Latinum, teſte Plinio, non habeat nomen, commenſurationem proportionémque convertere mihi non libuit, ſed integram ſervandam eſſe dictionem cenſui. Nam ea, quamvis Græca, jam ſatis, ut pleræque aliæ, Latino ſermone trita eſt, quâ Vitruvius & Plinius cives mei frequenter uſi ſunt.

4 Hoc

gnationem & conſenſum habet. Sed cùm ſingulæ quæque res ex diminutâ & minimè perfectâ conſtent naturâ, neceſſariò factum eſſe videtur, ut externo adhuc illæ adminiculo egeant, atque cum iis quæ ſibi proximæ fuerint, conjungi copularique debeant; ut animalia quidem cum aëre ad reſpirandum, aſpectus oculorum cum lumine, ac reliqui pariter ſenſus cum re, & eâ quidem propriâ, quæ unicuique eorum objicitur. Stirpes item & plantæ cum terræ ſucco, cujus vi pullulant & creſcunt. Sol quoque, Luna, & ſtellæ tam inerrantes quàm vagæ, cum Mundo, quem ipſæ tanquam partes diſtinguunt, atque exornant, cognatione quâdam junctæ & continentes ſunt. Mundus verò non niſi cum ſe ipſo conjungitur & coaleſcit.

δὲν ἕτερον, ἀλλ᾽ αὐτὸς πρὸς ἑαυτόν. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα πάντα, τὴν φύσιν οὐκ αὐτοτελῆ ἔχοντα συνέστηκεν, ἀλλ᾽ ἔτι δεῖται τῆς πρὸς τὰ ἐκτὸς ἐχόμενα συναρμογῆς. ζῶα μὲν πρὸς ἀναπνοήν, ὄψις δὲ πρὸς τὸ φῶς, αἱ δὲ ἄλλαι αἰσθήσεις, πρὸς τὸ οἰκεῖον αἰσθητόν· τὰ δὲ φυτὰ πρὸς τὸ φύεσθαι. Ἥλιος δὲ καὶ σελήνη, καὶ οἱ πλάνητες καὶ (οἱ) ἀπλανεῖς κατὰ τὸ μέρος μὲν τῆς (κοινῆς) διακοσμήσεως αὐτοῦ· αὐτὸς δὲ πρὸς οὐδὲν ἕτερον ἀλλὰ πρὸς αὐτοῦ.

Quin etiam ex his facilè intelligi poterit, id eſſe verum, quod dicimus. Nam & ignis, cùm aliis rebus impertiendi caloris vim habeat, ipſe ex ſeipſo

4 Ἔτι δὲ καὶ οὕτως εὔγνωστον ἔσται τὸ λεγόμενον, ὅτι ἀληθές ἐστι. τό τε γὰρ πῦρ ἑτέρῳ θερμαντικὸν ὄν, αὐτὸ ἐξ αὐτοῦ θερμόν ἐστι.

4 Hoc eodem ferè argumento probavit Critolaus peripateticus Mundum ſemper fore, quamvis id paucioribus fecerit, quàm Ocellus, & diverſis uſus ſit verbis, & exemplis, ut in Philonis libello περὶ ἀφθαρσίας κόσμου videre licet. in quo ſic ſcriptum eſt, Ἐπιχειρζόμενος δὲ ὁ Κριτόλαος ἐχρῆτο καὶ τοιούτῳ λόγῳ. τὸ αἴτιον αὑτῷ τοῦ ὑγιαίνειν, ἄνοσόν ἐστιν· ἀλλὰ καὶ τὸ αἴτιον αὑτῷ τοῦ ἀγρυπνεῖν, ἄγρυπνόν ἐστιν· εἰ δὲ τοῦτο, καὶ τὸ αἴτιον αὑτῷ τοῦ ὑπάρχειν, ἀΐδιόν ἐστιν. αἴτιος δὲ ὁ κόσμος αὑτῷ τοῦ ὑπάρχειν, εἴγε καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν· ἀΐδιος ἄρα ὁ κόσμος ἐστίν. hoc eſt, *Critolaus autem diſputans hâc ratione utebatur: quod ſibi ipſi bonæ valetudinis cauſa eſt, id nullo affligitur morbo: quin etiam quod ex ſe habet, ut vigilet, ſomni expers eſt. Quòd ſi ita res ſe habeat, id quoque quod ſibi ipſi cauſa eſt, cur ſit, perpetuum eſt; atqui Mundus ſicuti cæteris rebus, ſic etiam ſibi ipſi in cauſâ eſt, ut ſit, nimirum ipſe æternus eſt.* Non miretur, qui noſtra hæc legerit, ſi cùm in Ocello, & Philone ἀπόδειξιν nomen græcum reperi, demonſtrationem transferre noluerim. Nam demonſtratio apud Ciceronem non idem ſignificat, quod apud Ariſtotelem ἀπόδειξις. quare facilè ſuſpicor, ne M. Tullius Ariſtotelis libros περὶ τῶν ἀναλυτικῶν, ſicut & alios ejuſdem complures viderit. quod ſanè ſi illi datum fuiſſet, non dixiſſet in Academicis, ἀπόδειξιν eſſe argumenti concluſionem, eamque ita definiri, ut ſit ratio, quæ ex rebus perceptis ad id, quod non percipiebatur, adducit. Nam hæc definitio non tantùm veræ demonſtrationi, cujus vim & naturam perſe-

ἐστι. καὶ τὸ μέλι γλυκαντικὸν γενόμενον, αὐτὸ ἐξ αὑτοῦ γλυκύ ἐστι. καὶ αἱ ἀρχαὶ τῶν ἀποδείξεων τῶν ἀφανῶν σημαντικαὶ οὖσαι, αὐταὶ ἐξ ἑαυτῶν ἐμφανεῖς τε καὶ γνωστικαὶ εἰσίν. οὕτως οὖν καὶ τὸ τοῖς ἄλλοις αἴτιον γινόμενον τῆς αὐτοτελείας, αὐτὸ ἐξ ἑαυτοῦ αὐτοτελές ἐστι· καὶ τὸ τοῖς ἄλλοις αἴτιον γινόμενον τῆς σωτηρίας καὶ διαμονῆς, αὐτὸ ἐξ ἑαυτοῦ σωζόμενον, καὶ διαμένον ἐστί. καὶ τὸ τοῖς ἄλλοις αἴτιον γινόμενον τῆς συναρμογῆς, αὐτὸ ἐξ ἑαυτοῦ συνηρμοσμένον ἐστίν. ὁ δέ γε κόσμος, αἴτιός ἐστι τοῖς ἄλλοις τοῦ εἶναι καὶ τοῦ σώζεσθαι, καὶ τοῦ αὐτοτελῆ εἶναι· αὐτὸς ἄρα ἐξ ἑαυτοῦ ἀΐδιός ἐστι καὶ αὐτοτελὴς, καὶ διαμένων τὸν πάντα αἰῶνα, καὶ δι᾽ αὐτὸ τοῦτο τοῖς ἄλλοις παραίτιος γινόμενος τῆς διαμονῆς (τῶν ὅλων.)

calidus est. Mel quoque quod suâ nos dulcedine potest afficere, suâpte naturâ dulce suavéque est. Similiter exquisitarum rationum principia, quæ res occultas demonstrant, ipsa ex seipsis perspicua claráque sunt. pari modo quod aliis rebus caussa est, cur perfectæ sint, id suâ vi perfectum absolutúmque est. Quod item efficit, ut alia serventur ac permaneant, ipsum suâ sponte salvum itidem est, ac permanens: atque quod aliis rebus convenientiam, & concentum præbet, illud suâ naturâ aptum concinnúmque est. Mundus igitur cùm sit in causâ cur existant aliæ res, serventur, & perfectionem habeant; iccirco suâ vi sempiternus est, æternóque permanens tempore, atque ob eam rationem habetur auctor, cur aliæ quoque res perpetuò durent, & consistant.

[5] Ὅλως δὲ εἰ καὶ διαλύεται τὸ πᾶν, ἤτοι εἰς τὸ ὂν, ἢ εἰς τὸ

Omnino autem si ipsum universum intereat, illud aut in id quod est, aut certè in nihilum

μὴ

persecutus est Aristoteles, verùm etiam omnibus ratiocinationis generibus convenire aptarísque videtur. Loco demonstrationis Aristotelicæ exquisitam rationem protulit Cicero. Quem imitari mihi libuit tum primo Tusculanarum, tum etiam primo de Finibus, ubi inter argumenti conclusionem & rationem, item inter mediocrem animadversionem & admonitionem quid intersit, nobis explicuit.

5 Philo Judæus in eodem opusculo hanc rationem ferè totam ex Ocello ad verbum accepit. sic enim ait, Λέγεται μέν τοι, καὶ φθορὰ, ἡ πρὸς χεῖρον μεταβολή· λέγεται δὲ καὶ ἡ τοῦ ὄντος ἀναίρεσις παντελὴς, ἣν καὶ ἀνύπαρκτον ἀναγκαῖον λέγειν. ὥσπερ γὰρ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος οὐδὲν γίνεται, οὐδὲ εἰς τὸ μὴ ὂν φθείρεται· ἐκ τοῦ γὰρ οὐδαμῇ ὄντος ἀμήχανόν ἐστι γενέσθαι τι, τό τε ὂν ἐξαπολέσθαι ἀνήνυστον, καὶ ἄπυστον. hoc est, *Interitus vocatur in deterius mutatio. dicitur quoque omnium perfecta consumptio, cui nulla necessariò attribuitur subsistentia; nam quemadmodum ex nihilo nihil efficitur, ità nec quod est, in nihilum interit: ex nihilo enim ut aliquid gignatur, fieri nequit, atque id quod est, prorsus deleri, & interimi, nec auditum unquam nec credibile est.*

Ἀμή-

dissipetur oportet. in id quod est, fieri nequit, siquidem universitatis rerum non erit interitus „ si in id quod est, fiat dissolutio. nam id quod est, aut ipsum universum, aut universi portio existit. Neque verò in nihilum; cùm fieri non possit, ut id quod est, aut ex nihilo fiat, aut in nihilum abeat. æternum igitur, nec ullo modo internecioni obnoxium est universum.

At siquis ipsum esse interitu-

μὴ ὂν διαλυθήσεται. καὶ εἰς μὲν τὸ ὂν, ἀδύνατον· οὐ γὰρ ἔσται τοῦ παντὸς φθορὰ, ἐὰν εἰς τὸ ὂν διαλύηται· τὸ γὰρ ὂν, ἤτοι τὸ πᾶν, ἢ τὸ μέρος τί ἐστι τοῦ παντός. καὶ μὴν οὐδὲ εἰς τὸ μὴ ὄν. [6] ἀμήχανον γὰρ τὸ ὂν, ἀποτελέσθαι ἐκ τῶν μὴ ὄντων, ἢ εἰς τὸ μὴ ὂν ἀναλυθῆναι. ἄφθαρτον ἄρα καὶ ἀνώλεθρον τὸ πᾶν.

[7] Εἰ δὲ καὶ δοξάζοι τις αὐτὸ φθείρεσθαι,

6 Ἀμήχανον γὰρ τὸ ὂν ἀποπλέσθαι.] Ita vulgò legitur in Ocello. Ego vero legendum arbitror ἀποτελέσθαι, quod est, effici vel fieri; quod intelligere cuique licet cùm ex ipsa rei natura, tum vero ex verbis Philonis, quæ Ocelli verbis debent respondere. Ita enim scribit Philo: ἐκ τοῦ γὰρ οὐδαμῆ ὄντος ἀμήχανόν ἐστι γενέσθαι τι. Extrema quoque Philonis verba, quæ modò adduxi, mendosa sunt. sic enim in omnibus sese habent codicibus, τό τε ὂν ἐξαπολέσθαι ἀνλώυστον καὶ ἄπαυστον. nam quid significet ἀνλώυστον, & quantum ἄπαυστον proposito conveniat, non satis perspicio. Quare locum emendare, atque ἀνλώυστον in ἀνήκουστον, & ἄπαυστον in ἄπιστον convertere non veritus sum. ut sit sensus quemadmodum transtuli: atque res ipsas prorsus interire inauditum incredibiléque est.

7 Hanc rationem sumsit ab Ocello Philo Judæus, & in libello suo posuit de Mundo non interituro, quamvis eam pluribus verbis explicuerit: cùm inquit, Τοὺς δὲ ἀγένητον καὶ ἄφθαρτον κατασκευάζοντας λόγους ἕνεκα τῆς πρὸς τὸ ὀρθὸν αἰδοῦς ταυτίον προστίρους, οἰκείαν ἀρχὴν λαβόντας. ἅπασι τοῖς φθορὰν ἐνδεχομένοις αἰτίαι διτταὶ τῆς ἀπωλείας· ἡ μὲν ἐντὸς, ἡ δὲ ἐκτὸς προϋπόκειται. σίδηρον ἂν καὶ χαλκὸν, καὶ τὰς τοιουτοτρόπους οὐσίας εὕροις ἂν ἀφανιζομένας ἐξ ἑαυτῶν μὲν, ὅταν ἑρπινώδους νοσήματος τρόπον ἰὸς ἐπιδραμὼν διαφάγῃ. πρὸς δὲ τῶν ἐκτὸς, ὅταν ἐμπιμπραμένης οἰκίας ἢ πόλεως συναπολεχθεῖσαι τῇ πυρὸς βιαίῳ ῥιπῇ διαλυθῶσιν· ὁμοιοτρόπως δὲ καὶ ζώοις ἐπιγίνονται τελευταί. νοσήσασι μὲν ἐξ ἑαυτῶν, ὑπὸ δὲ τῶν ἐκτὸς σφαττομένοις, ἢ ἐμπιμπραμένοις, ἢ θάνατον οὐ καθαρὸν τὸν δι' ἀγχόνης ὑπομένουσιν. εἰ διαφθαρήσεται καὶ κόσμος, ἐξ ἀνάγκης ἤτοι ὑπό τινος τῶν ἐκτὸς, ἢ πρός τινος τῶν ἐν αὐτῷ φθαρήσεται δυνάμεων. ἀμήχανον δ' ἑκάτερον. ἐκτὸς μὲν γὰρ οὐδὲν ἐστι τοῦ κόσμου. πάντων εἰς τὴν συμπλήρωσιν αὐτοῦ συνεργασθέντων. οὕτω γὰρ εἷς τε ἔσται καὶ ὅλος, καὶ ἀγήρως. εἷς μὲν διὰ τὸ ἀπολειφθέντων τινῶν, ἕτερον ἂν τῷ νῦν ὄντι γενέσθαι ὅμοιον. ὅλος δὲ, ἕνεκα τοῦ σύμπασαν τὴν οὐσίαν εἰς αὐτὸν ἐξαναλῶσθαι. ἀγήρως δὲ καὶ ἄνοσος, ἐπειδὴ τὰ νόσοις καὶ γήρᾳ σώματα ἁλωτὰ, θερμότησι καὶ ψύξεσι, καὶ ταῖς ἄλλαις ἐναντιότησι προσεμπιπτούσαις ἔξωθεν ἰσχυρῶς ἀνατρέπεται, ὧν οὐδεμία δύναμις ἀποδρᾶσαι κυκλοῦται, καὶ ἐπιτίθεται παθῶν, μηδενὸς ἀποστάντος μέρους, ὁλοκλήρων ἐγκαταλελημμένων εἴσω. εἰ δ' ἄρα τι ἐστὶν ἐκτὸς, πάντως ἂν εἴη κενὸν, ἢ ἡ ἀπαθὴς φύσις, ἣν ἀδύνατον παθεῖν τι ἢ δρᾶσαι. καὶ μὴν οὐδὲ ὑπό τινος αἰτίας διαλυθήσεται τῶν ἐντὸς αὐτοῦ. πρότερον μὲν, ἐπειδὴ τοῦ ὅλου τὸ μέρος καὶ μεῖζον ἔσται καὶ κραταιότερον. ὅπερ ἐστὶν ἀτοπώτατον. ὁ γὰρ κόσμος ἀνυπερβλήτῳ κράτει χρώμενος ἄγει τὰ μέρη πρὸς μηδενὸς αὐτῶν ἀγόμενος. hoc est, *Ha verò rationes, quæ mundum neque genitum esse, neque interiturum affirmant, ex propriis illorum ducta principiis, priore loco sunt reponenda, ut eorum qua cernimus habere rationem*

φθείρεσθαι, ἤτοι ὑπό τινος τῶν ἔξω τοῦ παντὸς, φθαρήσεται δυναςευόμενον, ἢ ὑπό τινος τῶν ἐντός. οὔτε δὲ ὑπό τινος τῶν ἔξωθεν. ἐκτὸς γὰρ τοῦ παντὸς, οὐδέν. τὰ γὰρ ἄλλα πάντα ἐν τῷ παντὶ, καὶ τὸ ὅλον καὶ τὸ πᾶν ὁ Κόσμος. οὔτε ὑπὸ τῶν ἐν αὐτῷ. δεήσει γὰρ ταῦτα μείζονά (τε) καὶ δυναμικώτερα εἶναι τοῦ παντός. τοῦτο δὲ ὀυκ ἀληθεύει. ἄγεται γὰρ τὰ πάντα ὑπὸ τοῦ παντὸς, καὶ κατὰ τοῦτο καὶ σώζεται καὶ συνήρμοςαι, καὶ βίον ἔχει, καὶ ψυχήν. εἰ δὲ οὔτε ὑπό τινος τῶν ἔξωθεν, οὔτε ὑπό τινος τῶν ἔνδοθεν φθαρήσεται τὸ πᾶν, ἄφθαρτος ἄρα καὶ ἀνώλεθρος ὁ κόσμος. τοῦτο γὰρ ἔφαμεν εἶναι τὸ πᾶν.

rum existimet, id profectò vel ab externâ, vel ab interiore causâ victum dissolvetur; sed non ab externâ, cùm extra universum nihil sit, siquidem cætera omnia in universo continentur, ac totum & universum idem habetur quod Mundus: neque etiam ab iis quæ in eo sunt; majora enim & valentiora esse oportebit, quàm ipsum universum. quod tamen falsum esse perspicuum est; cùm omnia ab universo agantur moveantúrque, & secundùm hoc ea etiam serventur, & coagmentata sint, vitámque & animam habeant. Quòd si nec interioris nec externæ caussæ vi interiturum est universum, Mundus, quem eundem esse quod universum, censemus, nunquam destruetur nec dissipabitur.

Eti

rationem videamur. Duas namque illi qui ipsum interiturum concedunt, esse causas cur res pereant, interiorem unam, alteram externam statuunt. Nam ferrum & æs, atque hujus generis substantias aboleri ex se ipsis comperias, cùm in æruginem incidunt, quæ illas in modum serpentis morbi invadens exedit. Ex causis vero externis interitus accidit; quando domus aut civitas vi, conjecto igne incensa, deflagrat & dissolvitur. Pari modo & animalia partim morbo ex ipsis correpta, partim vi externâ, dum jugulantur aut exuruntur, aut turpi suspendii morte afficiuntur, interimi solent. Item igitur si interiturus est mundus, id quidem eveniet, aut aliquâ interiore causâ, aut externâ: quorum neutrum fieri potest: nam extra mundum nihil reliquum est, cùm omnia in ejus complementum collata fuerint. Ita unus erit integer, & senio carens; unus quidem, quoniam si quid remansisset, alius ei qui nunc est, similis omnino factus fuisset: integer vero, propterea quòd in ipso construendo universa ejus substantia consumpta est. Neque item senii, neque morbi particeps est, quia corpora, quæ morbis & senio obnoxia sunt, externo quoque & valido caloris & frigoris aliarúmque rerum contrariarum appulsu intereunt, quarum sanè facultatum nulla vis aufugit, quæ illum circumvenire, aut aliquâ ratione aggredi valeat, cùm nulla quidem ejus portio abscesserit, sed omnes intus clausæ, comprehensæque sint. Ergò si aliqua externa sit causa, ea omninò inanis, aut natura quadam impatibilis, quæ nec agere quidpiam nec pati possit, præterea nec ab interiori dissolvetur ob illud in primis, quòd pars quàm totum erit major ac valentior, quod sanè absurdissimum. Mundus enim incredibili robore suas partes exuperat, quas quidem agit & movet, ipse verò à nullâ earum vicissim movetur agitatúrque.

8 Οὐδὲ

Jam verò universa natura si tota spectetur, successionis continuationem à primis & maximè honorandis partibus proportione quadam auferre videtur, eámque attenuare, & cunctis rebus mortalibus adjungere, propriæ constitutionis progressionem suscipiens (nam prima quæ moventur, corpora eadem atque eodem modo suum orbem conficiunt) progressionem dico, non quæ deinceps & continenter, nec mutato loco, sed quæ factâ ex alio in aliud mutatione effici solet.

Ἔτι δὲ καὶ ὅλη δι' ὅλης ἡ φύσις θεωρουμένη τὸ συνεχὲς ἀπὸ τῶν πρώτων καὶ τιμιωτάτων ἀφαιρεῖ, κατὰ λόγον ἀπομαραινομένη τὸ συνεχὲς, καὶ προσάγουσα ἐπὶ πᾶν τὸ θνητὸν, καὶ διέξοδον ἐπιδεχομένη τῆς ἰδίας συστάσεως. τὰ μὲν γὰρ πρῶτα κινούμενα κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως κύκλον ἀμείβει. διέξοδον, οὐκ ἐφεξῆς καὶ συνεχῶς, οὐ μὴν τὴν κατὰ τόπον, ἀλλὰ τὴν κατὰ μεταβολήν.

Ignis enim si in unum cogatur, & densescat, aërem, aër aquam, aqua terram producit: à terrâ vicissim idem usque ad ignem à quo cœperat mutatio, circuitus agitur. Arbores verò fructum ferentes, & stirpium plurimæ ex seminibus sui ortûs initium habent, fructus verò producti, & jam perfecti rursùs ab eodem in idem commeante naturâ dissolvuntur.

Πῦρ μὲν γὰρ εἰς ἓν συνερχόμενον, ἀέρα ἀπογεννᾷ, ἀὴρ δὲ ὕδωρ, ὕδωρ δὲ γῆν· ἀπὸ γῆς δὲ ἡ αὐτὴ περίοδος τῆς μεταβολῆς (μέχρι πυρὸς) ὅθεν ἤρξατο μεταβάλλειν. οἱ δὲ καρποὶ, καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ῥιζοφύτων ἀπὸ σπερμάτων ἀνέλαβον τὴν ἀρχὴν τῆς γενέσεως, καρπωθέντα δὲ καὶ τελεσφορήσαντα, πάλιν ἐπὶ (τὸ) σπέρμα τὴν ἀνάλυσιν ποιεῖται, ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ τὴν διέξοδον ἐπιτελουμένης τῆς φύσεως.

At homines & cætera animalia humiliore quâdam ratione communem naturæ explent terminum. non enim ad primam ætatem reflectuntur, & redeunt, nec contrarii circum-

Οἱ δὲ ἄνθρωποι καὶ τὰ λοιπὰ ζῶα μᾶλλον ὑποβεβηκότας τὸν καθόλου ὅρον τῆς φύσεως ἀμείβουσιν. (οὐ γάρ ἐστιν ἐπανάκαμψις αὐτοῖς ἐπὶ τὴν πρώτην ἡλικίαν,) [8] οὐδὲ ἀντιπερίστασις μεταβο-

8 Οὐδὲ ἀντιπερίστασις μεταβολῆς εἰς ἄλληλα, καθάπερ ἐπὶ πυρὸς κ. ἀέρ☉ κ. ὕδατος κ. γῆς.] His Ocelli verbis satis perspicuum est hujus Græci nominis, quod est ἀντιπερίστασις, inventorem (ut nonnulli somniant) non fuisse Aristotelem. Nam Ocellus ætate Aristotelem longe antecessit. hanc ego Antiperistasin (quamvis fortasse nimis licenter) contrarii circumstan-

ταβολῆς εἰς ἄλληλα, καθάπερ ἐπὶ πυρὸς καὶ ἀέρος, καὶ ὕδατος καὶ γῆς, ἀλλὰ τὸν διὰ (τῶν) τεσσάρων τετραμερῆ κύκλον ἀνύσαντα, καὶ τὰς μεταβολὰς τῶν ἡλικιῶν, διαλύεται καὶ ἀπογίνεται. ταῦτα οὖν ἐστι σημεῖά τε καὶ τεκμήρια τοῦ τὸ μὲν ὅλον καὶ τὸ περιέχον μένειν ἀεὶ καὶ σώζεσθαι, τὰ δ' ἐπὶ μέρους καὶ ἐπιγινόμενα (αὐτοῦ) φθείρεσθαι καὶ διαλύεσθαι.

Ἔτι δὲ τὸ ἄναρχον καὶ ἀτελεύτητον, καὶ τοῦ σχήματος καὶ τῆς κινήσεως, καὶ τοῦ χρόνου καὶ τῆς οὐσίας, τοῦτο πιστοῦται, διότι ἀγένητος ὁ κόσμος καὶ ἄφθαρτος. ἥτε γὰρ τοῦ σχήματος ἰδέα, κύκλος. οὗτος δὲ πάντοθεν ἴσος καὶ ὅμοιος. διόπερ ἄναρχος καὶ ἀτελεύτητος. ἥτε τῆς κινήσεως κατὰ κύκλον. αὐτὴ δὲ ἀπαράβατος καὶ ἀδιέξοδος. ὅτε χρόνος (ὁ) ἄπειρος, ἐν ᾧπερ ἡ κίνησις, διὰ τὸ μήτε ἀρχὴν εἰληφέναι τὸ κινούμενον, μήτε τελευτὴν λήψεσθαι. ἥ γε μὴν οὐσία τῶν πραγμάτων ἀνέκβατος καὶ ἀμετάβλητος, διὰ τὸ μήτε ἀπὸ τοῦ

stantiæ, quemadmodum ignis & aer, aqua & terra, vicissim mutantur; sed cùm per quatuor, qua dispartitum orbem, & mutationes ætatum confecerint, dissolvuntur & pereunt. Hæc sunt igitur signa & indicia universum quidem ipsum, quod omnia continet, permanere, & conservari semper, singulas ejus partes & res adventitias interire & destrui.

Præterea universi figura, motus, tempus & substantia, cùm hujusmodi sint, ut principium non habeant, neque finem, nobis fidem faciunt, qua ratione mundus nec genitus, nec interiturus sit. Nam figuræ forma globosa est, undequaque par, & sui similis. quapropter forma hæc principio caret & fine. Motionis quoque illud est genus, quod in orbe fertur: firmum & stabile, & pristinum statum nunquam deserens. Tempus item est infinitum, in quo versatur motus. nam ipsum ut sui motûs non accepit initium, sic nec finem accepturum est. Postremò ejus substantia nec augescere, nec mu-

χείρο-

tiam transferre volui. Nec sum deterritus, quod Theodorus Gaza circùm obsistendi rationem; reciprocationem Hermolaus Barbarus; alii adversum conatum, converterint. Causam interpretationis exposui in illâ Epistolâ Veronensi, quæ est ad Timotheum Justum sobrinum meum, qui paucis his diebus dum hæc scriberem, cum meo magno dolore ex hâc vitâ migravit: in quâ quidem epistolâ duplicem ostendi in naturâ reperiri ἀντιπερίστασιν. Platonis unam (tametsi eo vocabulo nunquam usus est Plato) alteram Aristotelis, quam ipse ex hoc Ocelli opusculo, si non ex alio, fortasse mutuatus est. Verùm hæ duæ ἀντιπεριστάσεις longè inter se differunt. prima enim loci mutatione, secunda alteratione qualitatum effici solet.

I Hanc

tari potest: quippe quæ nec à deteriori in melius, nec contrà à meliori in deterius suâ naturâ mutabilis sit. Ex iis igitur omnibus facilè credi potest, nec mundi ortum fuisse, nec interitum fore. Ac de toto quidem & universo hactenus satis.

χείρονος ἐπὶ τὸ βέλτιον, μήτε ἀπὸ τοῦ βελτίονος ἐπὶ τὸ χεῖρον πεφυκέναι μεταβάλλειν. ἐκ τούτων οὖν ἁπάντων σαφῶς πιστοῦται, ὅτι ὁ κόσμος ἀγέννητος καὶ ἄφθαρτος. καὶ περὶ μὲν τοῦ ὅλου καὶ τοῦ παντὸς ἅλις εἰρήσθω.

Caput II.

VErùm cùm in universo duæ existant res, quarum altera generatio, altera generationis habetur causa; ac generatio quidem ea esse videatur, in quâ res ipsæ mutantur, & id quod sunt esse desinunt: generationis verò causa, ubi subjecta res eadem servatur & permanet: hanc sanè efficiendi, & movendi, illam verò accipiendi & patiendi vim habere perspicuum est.

Fata autem ipsa impatibilem atque immobilem mundi

Κεφάλαιον β'.

[1] ΕΠεὶ δὲ ἐν τῷ παντὶ, τὸ μέν τοι γένεσις, τὸ δὲ αἰτία γενέσεως· καὶ γένεσις μὲν, ὅπου μεταβολὴ καὶ ἔκβασις τῶν ὑποκειμένων· αἰτία δὲ γενέσεως, ὅπου ταυτότης τοῦ ὑποκειμένου· φανερὸν ὅτι περὶ μὲν τὴν αἰτίαν τῆς γενέσεως τὸ ποιεῖν καὶ (τὸ) κινεῖν ἐστί. περὶ δὲ τὸ δεχόμενον τὴν γένεσιν, τό τε πάσχειν καὶ τὸ κινεῖσθαι.

Αἱ δὲ μοῖραι αὐταὶ διορίζουσι καὶ τέμνουσι· τό τε ἀπαθὲς μέρος

1 Hanc naturalium causarum distinctionem (aliis tamen verbis) sic in Academicis expressit Cicero: *De naturâ autem (id enim sequebatur) id dicebant, ut eam dividerent in res duas, ut altera esset efficiens, altera quasi huic se prabens; eam quâ efficeretur aliquid in eo, quod efficeret, vim esse censebant, in eo autem quod efficeretur, materiam quandam.* Idem primo de Finibus & in Topicis. Ex quibus quidem locis facilè colligi potest verè locutum Aristotelem, cùm in libro de ortu animalium & alibi dixit, veteres naturæ interpretes, quos sequitur Cicero, duas rerum tantummodo vidisse causas, effectricem & materiam.

2 Τό τε ἀπαθὲς μέρος τοῦ κόσμου καὶ τὸ ἀκίνητον] Melius arbitror si legatur, τό τε ἀειπαθὲς μέρος, καὶ ἀεικίνητον. ut sit sensus, semper patibilem, & semper mobilem partem distinguunt ac separant. nam in fine hujus capitis utramque complectens naturam, & quæ infra & quæ supra Lunam est, ita dicet: Τὸ δὲ ἐξ ἀμφοτέρων αὐτῶν, τοῦ μὲν ἀεὶ θέοντος θείου, τοῦ δὲ ἀεὶ μεταβάλλοντος γεννητοῦ κόσμου ἄρχεσθαι. Mercurii Trismegisti locum adumbrâsse Ocellus mihi visus est, quamvis ille de duobus loquatur animalium generibus. sic enim scribit in Pœmandro: Θέασαι δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀθανάτων ὅσον ἐστὶ καὶ τῶν θνητῶν. μέσην δὲ ἀμφοτέρων ζώων ἀθανάτων καὶ θνητῶν τὴν σελήνην περιπορευομένην. hoc est, *Contemplare quanta animalium & immortalium & caducorum vis existat, utque inter utrumque genus luna circuitus medius interjectúsque sit.*

ρος τοῦ κόσμου καὶ (τὸ) ἀκίνητον· ἰσθμὸς γάρ ἐστιν ἀθανασίας καὶ γενέσεως ὁ περὶ τὴν σελήνην δρόμος. τὸ μὲν ἄνωθεν ὑπὲρ ταύτης πᾶν, καὶ τὸ ἐπ' αὐτὴν θεῶν κατέχει γένος· τὸ δ' ὑποκάτω σελήνης, νείκους καὶ φύσεως. τὸ μὲν (γάρ) ἐστιν ἐν αὐτῇ διαλλαγὴ γεγονότων, τὸ δὲ γένεσις ἀπογεγονότων.

Ἐν ᾧ δὲ μέρει τοῦ κόσμου φύσις τε καὶ γένεσις ἔχουσι τὴν δυναστείαν, τρία δεῖ ταῦτα ὑπεῖναι. πρῶτον μὲν τὸ πρὸς ἁφὴν ὑφιζόμενον σῶμα πᾶσι τοῖς εἰς γένεσιν ἐρχομένοις. τοῦτο δ' ἂν εἴη πανδεχὲς, καὶ ἐκμαγεῖον αὐτῆς τῆς γενέσεως, οὕτως ἔχον πρὸς τὰ ἐξ αὐτῶν γενόμενα, ὡς ὕδωρ πρὸς χύλον, καὶ ψόφος πρὸς σιγὴν, καὶ σκότος πρὸς φῶς, καὶ ὕλη [3] πρὸς τεχνιτόν. τό τε γὰρ ὕδωρ,

partem distinguunt & separant; nam Lunæ cursus inter immortalitatem & ortum interclusus interseptúsque est, ut illa quidem regio universa, tam quæ est supra Lunam, quàm quæ ad ipsam pertinet, Deorum contineat genus. Hæc verò infra eandem contentioni & naturæ assignata sit, in quâ modò quæ genita sunt commutantur, modò generantur, quæ interierint.

In eâ autem mundi parte, in quâ natura & generatio dominantur, hæc tria ponenda sunt. Ac primùm quidem corpus contrectabile, quod omnibus rebus, ad quas ortus venit, subjectum est. Hoc sanè in se recipit omnia, & ipsius generationis habetur effigies. quod quidem sic ad ea quæ ex se ipso gignantur, ut aqua ad saporem, sonus ad silentium, & ad lumen tenebræ, materia ad artificiosas res sese habet. Aqua enim saporis & qualitatis ex-

ἄχυλον

3 Τὴν ὕλην, quæ Latinè dicitur materia, verbum Ciceronis temporibus (ut ipse innuit in Academicis) non satis usitatum & tritum, nunquam Plato usus est, præsertim cùm de eâ agit materiâ, quæ est rerum naturalium initium. quamvis eandem pluribus explicet nominibus, quorum duo sumpsit ex Ocello & Timæo Locro, quæ sunt πανδεχὲς καὶ ἐκμαγεῖον. τὴν ὕλην tamen & Mercurius Trismegistus in Pœmandro, & Timæus Locrus anteà usurpârunt. Verùm illud addo, quod alias prætermisi, Platonem artificiosam materiam τῆς ὕλης vocabulo nuncupâsse. à quâ etiam formavit, διϋλίζω verbum. & participium διϋλασμένος. sic in Timæo scribit, Ὅτι οὖν δὴ τὰ νῦν οἷα τέκτοσιν ἡμῖν ὕλη παράκειται τὰ τῶν αἰτίων γένη διϋλασμένα. Ocellus autem noster utramque materiam, tam artificiosam quàm naturalem ὕλην appellavit. Hunc locum de tribus rebus, quæ generationi sunt necessariæ, ex Ocello mutuatus est Aristoteles, & in suum de ortu & interitu secundum volumen retulit his verbis: Ἡμεῖς δὲ φαμὲν ὕλην τινὰ τῶν σωμάτων αἰσθητῶν, ἀλλὰ ταύτην οὐ χωριστὴν, ἀλλὰ μετ' ἐναντιώσεως, ἐξ ἧς γίνεται καὶ τὰ καλούμενα στοιχεῖα. διώρισται δὲ περὶ αὐτῶν ἐν ἑτέροις ἀκριβέστερον. οὐ μὴν ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τὸν τρόπον τοῦτον ἐστὶν ἐκ τῆς ὕλης τὰ σώματα, τὰ πρῶτα διοριστέον, καὶ περὶ τούτων ἀρχὴν, καὶ πρῶτον ὑποθεμένοις εἶναι τὴν ὕλην τὴν ἀχώριστον μὲν, ὑποκειμένην δὲ τοῖς ἐναντίοις· οὐ γὰρ τὸ θερμὸν ὕλη τῷ ψυχρῷ, οὐδὲ τοῦτο τῷ θερμῷ, ἀλλὰ

τὸ

Pers, sapori quidem dulci & amaro, acuto & salso proportione respondet. Aër quoque omni carens informatione, ad sonum, elocutionem, & concentum refertur. Tenebræ pariter, quæ nec colore suffusæ sunt, nec aliquâ formâ figuratæ, lucem & colorem flavum & album respiciunt; quamvis candor etiam ad artem statuariam, & ad istam quæ ex cerâ aliquid fingit, pertineat. seu alio modo materia arti statuariæ comparatur. In hoc igitur corpore priùs quàm gignatur, omnia potestate; perfectione verò cùm genita sunt, & naturam acceperunt, continentur. ex quo quidem fit ut ad complendam generationem, unum primum subjici & substerni necesse sit.

ἄχυλον καὶ ἄποιον, πρός δὲ τὸ γλυκὺ καὶ πικρὸν ἀνάλογον, καὶ πρὸς δριμὺ καὶ ἁλμυρόν. καὶ ὁ ἀὴρ ἀδιατύπωτος πρὸς ψόφον, καὶ πρὸς λέξιν, καὶ πρὸς μέλος. καὶ τὸ σκότος ἄχροον, καὶ ἄμορφον, πρός τε λαμπρὸν καὶ ξανθὸν καὶ λευκόν. λευκὸν δὲ πρὸς ἀνδριαντοποιητικὴν καὶ κηροπλαστικήν, ἄλλως δὲ ἡ ὕλη πρὸς ἀνδριαντοποιητικήν. δυνάμει οὖν πάντα ἐν τούτῳ πρὸ τῆς γενέσεως, συντελείᾳ δὲ, γενόμενα καὶ λαβόντα φύσιν. ἓν οὖν δεῖ τοῦτο πρῶτον ὑπεῖναι πρὸς τὸ γίνεσθαι γένεσιν.

Secundum quod requiritur,

* Δεύτερον δὲ, τὰς ἐναντιότητας,

τὸ ὑποκείμενον ἀμορφον. ὥστε πρῶτον μὲν δυνάμει σῶμα αἰσθητὸν ἀρχή quod est, *Nos verò corporum, quæ percipiuntur sensu, quandam esse materiam asserimus inseparabilem, & cum re contrariâ conjunctam, unde oriuntur, quæ appellantur elementa, sed de iis alio in loco accuratiùs disputavimus. verùm cùm primum corpora efficiantur ex materiâ, ità agendum est, ut materiam esse rerum contrariarum principium, & primum statuamus, inseparabilem quidem, sed iisdem subjectam, ac substratam. non enim calor frigoris, nec frigus caloris habetur materia, immò potiùs quod utrique substernitur. quare primum corpus, quod potestate sub sensum cadit, principium est.*

* Aristoteles ibidem Ocellum secutus, δεύτερον δ' (inquit) αἱ ἐναντιώσεις, λέγω δ', οἷον ψυχρότης καὶ θερμότης id est, *secundo res contrariæ (duo frigus & calorem) necessariæ sunt.* ἔτι μεταβολαὶ καὶ ἀλλοιώσεις ἐπιτελοῦνται. Ex iis Ocelli verbis Simplicium meritò posse reprehendi perspicuè cernitur, qui Platonis sui, cujus dialogos frequenter legerat, videtur oblitus. Nam cùm Aristotelem ipse libro 5. de Physica auscultatione sic loquentem animadvertisset, ἡ μὲν οὖν κατὰ τὸ ποιὸν κίνησις, ἀλλοίωσις ἔστω, locum exponens ait, ἔοικε τὸ τῆς ἀλλοιώσεως ὄνομα αὐτὸς ἐπιθεῖναι τῇ κατὰ ποιὸν κινήσει, id est, *videtur motui, qui per quale agitur, alterationis nomen imposuisse.* Quod tamen constat esse falsum. nam Ocellus & Timæus Locrus, ac post ipsos etiam Plato, hoc mutationis genus eâdem appellatione nuncupârunt. sic enim Timæus in libello de natura mundi & anima, μετὰ δὲ ταῦτα αἱ τῶν αἰσθητῶν τροπαὶ καὶ ἀλλοιώσεις. Plato quoque in Theæteto, τοῦτο μὲν ἓν ἔστω εἶδος. ὅταν δὲ ᾖ μὲν ἐν τῷ αὐτῷ, γηράσκει δὲ, ἢ μέλαν ἐκ λευκοῦ, ἢ σκληρὸν ἐκ μαλακοῦ γίνεται, ἢ τινα ἄλλην ἀλλοίωσιν ἀλλοιῶται, ἆρα οὐκ ἄξιον ἕτερον εἶδος φάναι κινήσεως, ἀναγκαῖον μὲν ἔν

ποιότητας, ἵνα μεταβολαὶ καὶ ἀλλοιώσεις ἐπιτελῶνται, πάθος καὶ διαθέσεις ἐπιδεχομένης τῆς ὕλης· καὶ ἵνα αἱ δυνάμεις ἀντιπαθεῖς οὖσαι, μήτε κρατῶσιν εἰς τέλος αὗται αὐτῶν, μήτε κρατῶνται αὗται ὑπ' αὐτῶν. τυγχάνουσι δὲ αὗται τό τε θερμὸν καὶ ψυχρὸν, καὶ ξηρὸν καὶ ὑγρόν.

sunt res contrariæ, ut mutationes & alterationes compleantur, idque dum materia perpessionem & affectionem recipit, ác ne facultates mutuò patibiles, vicissim sese prorsus vincant, & vincantur. hæ verò sunt calor & frigus, humor & siccitas.

ᶠ Τρίτον

δύο δὴ λέγω τούτω εἴδη κινήσεως, ἀλλοίωσιν, τὴν δὲ περιφοράν, idem in Parmenide: ὅτι κινούμενον ἢ φέροιτο ἢ ἀλλοιοῖτο ἄν. αὗται γὰρ μόναι κινήσεις, ναί, ἀλλοιούμενον δὲ τὸ ἓν ἑαυτοῦ ἀδύνατον. οὐκ ἄρα κατ' ἀλλοίωσίν γε κινεῖται.

Præterea Mercurius Trismegistus, qui (ut Lactantii Firmiani ex primo libro Divinarum Institutionum utar verbis) vir fuit antiquissimus & instructissimus in omni genere doctrinæ, adeò ut ei multarum rerum scientia Trismegisti nomen imponeret, ἀλλοιώσεως nomen motui qualitatis inditum esse non ignoravit. quod satis ostendit, ita scribens in Pœmandro: Πρὸς ταῦτα ὁ Ποιμάνδρης εἶπε, πρῶτον ἐν τῇ ἀναλύσει τοῦ σώματος τοῦ ὑλικοῦ παραδίδως αὐτὸ τὸ σῶμα εἰς ἀλλοίωσιν. Illud silentio præterire non possum, quod primo de Ortu & Interitu scriptum reliquit Joannes Grammaticus, mutationem, quæ ratione ipsius, qualis in Ulyssem facta est, Homerum ἀλλοίωσιν nuncupâsse, cum illud protulit carmen:

Ἀλλοῖός μοι ξεῖνε φάνης νέον ἠὲ πάροιθεν (sic enim Telemachus patrem affatur mutatum à Pallade) in quo quidem ipsum ait ἀλλοῖον non autem ἄλλον sibi videri. Hoc vocabulum δύναμις, quod sæpenumerò (ut ex hoc Ocelli codice satis perspicuum est) qualitatem tertiæ speciei significat, frequens est apud antiquos philosophos, qui scripserunt ante Aristotelis tempora. Sic enim Timæus Locrus in eodem libello, Dorico utens sermone, νόσω δὲ ἀρχαὶ τᾶν πρώτων δυναμίων ἀσυμμετρίαι, εἴκα πλεονάζοισιν, ἢ ἐλλείποισιν ταὶ ἁπλαὶ δυνάμιες, θερμότας ἢ ψυχρότας, ἢ ὑγρότας ἢ ξηρότας. ita quoque Plato scribit in Timæo: ὅτι ὀξείας καὶ ἀλμυρώδεις δυνάμεις χολὰς καὶ ἰχῶρας καὶ φλέγματα ἔχει παντοῖα. Aristoteles etiam in eâdem significatione & in quarto Meteor. & alibi τὴν δύναμιν frequenter usurpat: sed illud tamen palam dicam, ut juvenes admoneam, non recordari me in Hippocratis commentariis, nec in Ocelli, nec in Timæi Locri opusculis, τὴν ποιότητα unquam legisse, tametsi id esse philosophorum, non vulgi verbum in Academicis affirmat Cicero; à Mercurio Trismegisto, vetere admodum & prisco Theologo sæpiùs, semel à Platone usurpatum comperi, qui sic in Theæteto: καὶ τὸ μὲν πάσχον αἰσθητὸν, ἀλλ' οὐκ αἴσθησιν, ἔτι γίγνεσθαι, τὸ δὲ ποιοῦν ποιόν τι, ἀλλ' οὐ ποιότητα. ἴσως οὖν ποιότης ἅμα ἀλλόκοτόν τε φαίνεται ὄνομα, καὶ οὐ μανθάνεις ἀθρόον λεγόμενον. id est: *ac patiens quidem sensum movet, non tamen efficitur sensus, ac faciens quale quiddam est, sed non qualitas. fortasse igitur qualitas alienum & extraneum tibi esse videtur nomen, nec ut sæpius dictum, intelligis.* Quæ quidem verba cum (ut arbitror) vidisset Aristoteles, veluti à Platone dissentiens, qui τὴν ποιότητος vocabulum ἀλλόκοτον sibi videri dixerat, de qualitate agere in Categoriis sic fidenter incepit: Ποιότητα δὲ λέγω, καθ' ἣν ποιοί τινες λέγονται. qui sanè ad hunc modum locutus est, non ut se hujus nominis inventorem, & quasi architectum (ut nonnulli falsò putant)

Tertio loco sequuntur substantiæ, quarum illæ facultates sunt, ut ignis & aqua, & aër, & terra. quæ quidem corpora à facultatibus longè differunt. nam illa in locis suis vicissim sese destruunt, & labefactant: facultates verò nec oriuntur, neque occidunt: siquidem ipsarum rationes corporis sunt expertes.

Harum porrò facultatum quæ quatuor numero sunt, calor & frigus, ut causæ & efficientes; siccitas & humor, ut materia & patibiles esse censentur. Materia autem ea est, quæ primò cuncta recipit. est enim commune quoddam, quod rebus omnibus subjicitur, ut initium sit primum corpus, quod sensu potestate percipi possit. secundò accidunt res contrariæ, verbi gratiâ, calor, frigus, humor & siccitas. sequuntur tertiò ignis & aqua, terra & aër. Hæc enim elementa vicissim mutantur, res contrariæ non mutantur,

[5] Τρίτον δὲ αἱ οὐσίαι, ὧν αἱ δυνάμεις εἰσὶν αὗται, πῦρ καὶ ὕδωρ, καὶ ἀὴρ καὶ γῆ. διαφέρουσι δὲ αὗται τῶν δυνάμεων. αἱ μὲν γὰρ οὐσίαι ἐν τόπῳ φθείρονται ἐξ ἀλλήλων· αἱ δὲ δυνάμεις οὔτε φθείρονται οὔτε γίνονται· [6] λόγοι γὰρ ἀσώματοι τυγχάνουσι ταύτων.

[7] Τῶν δὲ τεσσάρων, τὸ μὲν θερμὸν καὶ ψυχρὸν, ὡς αἴτια καὶ ποιητικά· τὸ δὲ ξηρὸν καὶ ὑγρὸν, ὡς ὕλη καὶ παθητικά. πρῶτον δὲ ὕλη τὸ πανδεχές· κοινὸν γὰρ ὑπόκειται πᾶσιν· ὥστε πρῶτον τὸ δυνάμει σῶμα αἰσθητὸν, ἀρχή· δεύτερον δὲ ἐναντιώσεις, οἷον θερμότητος καὶ ψυχρότητος· καὶ ὑγρότητος καὶ ξηρότητος. τρίτον δὲ πῦρ καὶ ὕδωρ, καὶ γῆ καὶ ἀήρ· ταῦτα γὰρ μεταβάλλουσιν εἰς ἄλληλα· αἱ δὲ ἐναντιώσεις οὐ μεταβάλλουσι.

Αἱ

putant) profiteretur, sed potiùs, ut id suo judicio, rei naturæ proprium, & accommodatum ostenderet, quemadmodum etiam cum eodem Magistro suo consentiens in analyticis protulit, ὅρον δὲ καλῶ.

5 Hanc etiam partem ab Ocello accepit Aristoteles, qui sic ait eodem libro: Τρίτον δ' ἤδη πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ τὰ τοιαῦτα. ταῦτα γὰρ μεταβάλλουσιν εἰς ἄλληλα, καὶ οὐχ ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς καὶ ἄλλοι λέγουσιν· οὐδὲ γὰρ ἦν ἀλλοίωσις· αἱ δὲ ἐναντιώσεις οὐ μεταβάλλουσι. *Tertiò necessaria quoque sunt ea corpora, ignem dico, & aquam & quæcumque hujus generis. nam elementa vicissim mutantur, non tamen eo modo, quo Empedocles & alii afferunt: res contrariæ non item.*

6 Λόγοι γὰρ ἀσώματοι τυγχάνουσι τούτων] Ita legitur in Ocelli opusculo Romæ descripto, & ad me Veronam transmisso. idem tamen Lovanii impressum sic habet: Λόγοι γὰρ ἀσώματοι τυγχάνουσι· τούτων δὲ τῶν — priorem lectionem ut quæ melior & clarior sit, magis probo.

7 Aristoteles in hanc sententiam libro secundo de Ortu & Interitu: θερμὸν δὲ καὶ ψυχρὸν καὶ ξηρὸν καὶ ὑγρὸν, τὰ μὲν τῷ ποιητικὰ εἶναι, τὰ δὲ τῷ παθητικὰ λέγεται, id est, *calor & frigus, siccitas & humor, illæ qualitates quia vim habent agendi, hæ quoniam patiendi, nomen adepta sunt* quem locum accuratè admodum exposuit Joannes Gram-

mati-

Αἱ δὲ διαφοραὶ τῶν σωμάτων, δύο· αἱ μὲν γάρ εἰσι τῶν πρώτων, αἱ δὲ τῶν γενομένων ἐκ τούτων. θερμὸν μὲν γὰρ καὶ ψυχρὸν, καὶ ὑγρὸν καὶ ξηρὸν, τῶν πρώτων· τὸ δὲ βαρὺ καὶ κοῦφον, καὶ πυκνὸν καὶ μανὸν, τῶν γενομένων ἐκ τούτων. τυγχάνουσι δὲ αἱ πᾶσαι δέκα ἕξ. θερμὸν καὶ ψυχρὸν, ὑγρὸν καὶ ξηρὸν, βαρὺ καὶ κοῦφον, ἀραιὸν καὶ πυκνὸν, λεῖον καὶ τραχὺ, σκληρὸν καὶ μαλακὸν, λεπτὸν καὶ παχὺ, ὀξὺ καὶ ἀμβλύ. τούτων δὲ γνωστικὴ καὶ κριτικὴ πάντων ἁφή. διὸ καὶ (τὸ) πρῶτον σῶμα, ἐν ᾧ διαφοραὶ αὗται δυνάμει, αἰσθητικόν ἐστι πρὸς ἁφήν.

Τὸ μὲν οὖν θερμὸν, καὶ τὸ ξηρὸν, καὶ τὸ ἀραιὸν, καὶ τὸ ὀξὺ, πυρός ἐστι· τὸ δὲ ψυχρὸν, καὶ τὸ ὑγρὸν, καὶ τὸ πυκνὸν, καὶ τὸ ἀμβλὺ, ὕδατος. τὸ δὲ μαλακὸν, καὶ τὸ λεῖον, καὶ τὸ κοῦφον, καὶ τὸ λεπτὸν, ἀέρος· τὸ δὲ σκληρὸν καὶ τραχὺ καὶ βαρὺ καὶ παχὺ, γῆς.

9 Τῶν δὲ τεσσάρων πῦρ μὲν

8 Corporum differentiæ duæ sunt, aliæ primæ, aliæ ex primis ortæ: primæ quidem habentur calor & frigus, humor & siccitas. ex primis ortæ sunt gravitas & levitas, raritas & densitas, lævor & asperitas, durities & mollities, tenuitas & crassitudo, acumen & obtusitas. Omnes autem enumerantur sexdecim, calor & frigus, humor & siccitas, gravitas & levitas, raritas & densitas, lævor & asperitas, durities & mollitudo, tenuitas & crassitudo, acumen & obtusitas. quas quidem omnes tactionis sensus cognoscit & judicat. ex quo sanè fit, ut primum illud corpus, in quo hæ differentiæ potestate resident, sensu tactûs comprehendi possit.

Ac calor quidem & siccitas, raritas & acumen propriæ ipsius ignis sunt facultates: aquæ verò frigus, humor, densitas & obtusitas: aëris mollitudo, levitas, lævor, & tenuitas: terræ autem durities, asperitas, gravitas, & crassitudo tributæ sunt.

Ex quatuor corporibus ignis

καὶ

maticus. hoc idem quod illic dixit Aristoteles, repetit libro quarto Meteor.

8 Cicero in Academicis, qui Ocelli forte opusculum viderat, hanc qualitatum divisionem sic distributam interpretatur: *Earum igitur qualitatum sunt aliæ principes, aliæ ex iis ortæ. principes sunt unius modi & simplices. ex his autem ortæ variæ sunt, & quasi multiformes.*

9 Hunc locum ferè totum ex Ocello sumpsit Aristoteles & in secundo de Ortu & Interitu suis rationibus accommodavit, ita scribens,

Τὸ δὲ πῦρ ἐστιν ὑπερβολὴ θερμότητος, ὥσπερ κρύσταλλος ψυχρότητος. ἡ γὰρ πῆξις καὶ ζέσις ὑπερβολαί τινες· ἡ μὲν ψυχρότητος, ἡ δὲ θερμότητος. εἰ οὖν κρύσταλλός ἐστι πῆξις ὑγροῦ καὶ ψυχροῦ, καὶ πῦρ ἔσται ζέσις θερμοῦ καὶ ξηροῦ. διὸ καὶ οὐδὲν οὔτε ἐκ κρυστάλλου γίνεται, οὔτε ἐκ πυρός.

Verùm

& terra redundantiæ & rerum contrariarum extremitates sunt. atque ut ignis quidem caloris, sic glacies frigoris exuperantia est. Quòd si glacies humoris & frigoris concretio, ignis pariter caloris & siccitatis habetur fervor. Quapropter neque ex glacie neque ex igne quidpiam gignitur.

καὶ γῆ ὑπερβολαὶ, καὶ ἀκρότητες τῶν ἐναντίων. τὸ μὲν οὖν πῦρ ἐςιν ὑπερβολὴ θερμότητος, ὥσπερ ὁ κρύςαλλος ψυχρότητος. ἐὰν οὖν ὁ κρύςαλλος ἐςὶ πῆξις ὑγροῦ καὶ ψυχροῦ, καὶ τὸ πῦρ ἔςαι ζέσις ξηροῦ καὶ θερμοῦ. διόπερ οὐδὲν ἐκ κρυςάλλου γίνεται, οὐδὲ ἐκ πυρός.

Ignis sanè & terra extrema sunt elementa, aqua & aër media, quippe quæ admistam habeant sui corporis effectionem. Nec verò ut unum tantùm sit extremum, fieri potest, cùm id contrarium esse oporteat. Similiter neque duo, quandoquidem media extremis opposita contrariáque sint.

10 Τὸ μὲν οὖν πῦρ καὶ ἡ γῆ ἄκρα, τὸ δὲ ὕδωρ καὶ ὁ ἀὴρ μεσότητες. μικτὴν γὰρ ἔχουσι τὴν σωματοποιΐαν. οὔτε δὲ ἓν τῶν ἄκρων οἷόν τε εἶναι, δεῖ δὲ τὸ ἐναντίον εἶναι· οὔτε δὲ δύο, δεῖ γὰρ τὸ μεταξὺ εἶναι. ἀντίθετοι γὰρ ταῖς ἀκρότησιν αἱ μεσότητες.

Atque ignis quidem calidus

11 Τὸ μὲν οὖν πῦρ θερμὸν

Verùm Aristoteles cùm id conclusit, Ocellum secutus, *διὸ καὶ οὐδὲν οὔτε ἐκ κρυστάλλου γίνεται, οὔτε ἐκ πυρὸς*, à se ipso videtur dissentire; quippe qui libro 5. de Historiâ animalium, tam ex nive, quæ gelatio quædam est, quàm ex igne oriri posse animal asserat. Nam Plinius civis meus Aristotelis locum sic interpretatur. Quin etiam in iis, quæ putredinem nullam posse recipere existimantur, nasci animalia novimus, ut vermes in nive vetustiore, qui hirti sunt pilis & rubidi. quoniam & ipsa nix vetustate rubescit. sed in nive mediæ terræ candidi & grandiores inveniuntur, torpent omnes, & difficulter moventur. Idem statim de igne. In Cypro ærariis fornacibus, ubi chalcites lapis plutibus diebus crematur, bestiolæ in medio igne nascuntur pennatæ, paulò muscis grandioribus majores, quæ per ignem saliunt, atque ambulant. emoritur & hoc genus, cùm ab igne dimotum est. Sed cum primo Meteororum libro dixerim, philosophum facilè posse cum se ipso conciliari, eò quòd aliter in extrariis, aliter in auscultatoriis libris suis loqui solitus sit, idem nunc repetere supervacaneum arbitror. Verùm illud velim consideret diligens lector: quânam moti ratione Plinius & Theodorus Gaza, illa Aristotelis verba, *ἐκ τῆς ἐν Μηδίᾳ χιόνος*, *in nive media terra* converterint.

10 Aristoteles in eodem secundo. Καὶ ἄκρα μὲν, καὶ εἰλικρινέστατα πῦρ καὶ γῆ, μέσα δὲ καὶ μεμιγμένα μᾶλλον ὕδωρ καὶ ἀὴρ, καὶ ἑκάτερα δὲ ἑκατέροις ἐναντία. πυρὶ μὲν γὰρ ἐναντίον τὸ ὕδωρ, ἀέρι δὲ γῆ. ταῦτα γὰρ ἐκ τῶν ἐναντίων παθημάτων συνέστηκεν· *Ignis quòque & terra extrema & sincerissima sunt, media & magis admista aqua & aër, & utraque utrisque contraria. aqua enim igni, aëri terra repugnant & adversantur: quippe quæ ex contrariis qualitatibus concreta sint.*

11 Hæc eadem ferè omnia secundo de Ortu & Interitu repetit Aristoteles, ubi quonam modo aër sit humidior quàm aqua, perspicuè declaravit Joahnes Grammaticus.

καὶ ξηρὸν, ὁ δὲ ἀὴρ θερμὸς καὶ ὑγρὸς, τὸ δὲ ὕδωρ ὑγρὸν καὶ ψυχρὸν, ἡ δὲ γῆ ψυχρὰ καὶ ξηρά. ἀέρι μὲν οὖν καὶ πυρὶ κοινὸν τὸ θερμόν· ὕδατι δὲ καὶ γῇ κοινὸν τὸ ψυχρόν· γῇ δὲ καὶ πυρὶ κοινὸν τὸ ξηρόν· ὕδατι δὲ καὶ ἀέρι κοινὸν τὸ ὑγρόν. ἴδια δὲ ἑκάστου, πυρὸς μὲν τὸ θερμὸν, γῆς δὲ τὸ ξηρὸν, ἀέρος δὲ τὸ ὑγρὸν, ὕδατος δὲ τὸ ψυχρόν. κατὰ μὲν οὖν τὰ κοινὰ διαμένουσιν αἱ οὐσίαι αὐτῶν· κατὰ δὲ τὰ ἴδια μεταβάλλουσιν, ὅτε τὸ ἐναντίον τοῦ ἐναντίου καταχρατήσῃ.

& ſiccus, aër calidus & humidus, aqua humida & frigida, terra frigida & ſicca eſſe ſentiuntur. Aër igitur & ignis calorem, frigus aqua & terra, terra & ignis ſiccitatem, humorem aqua & aër communem habent. quamvis unicuique propriæ facultates, ut igni calor, terræ ſiccitas, humor aëri, & frigus aquæ, tributæ ſint. quorum quidem ſubſtantiæ permanſionem à communibus, à propriis mutationem accipiunt. Hoc autem accidit, cùm contrarium vincit & ſuperat contrarium.

Τὸ μὲν οὖν ἐν τῷ ἀέρι ὑγρὸν τοῦ ἐν τῷ πυρὶ ξηροῦ, τὸ δὲ ἐν τῷ ὕδατι ψυχρὸν τοῦ ἐν τῷ ἀέρι θερμοῦ, τὸ δὲ ἐν τῇ γῇ ξηρὸν τοῦ ἐν τῷ ὕδατι ὑγροῦ. καὶ ἀνάπαλιν τὸ μὲν ἐν τῷ ὕδατι ὑγρὸν τοῦ ἐν τῇ γῇ ξηροῦ, τὸ δὲ ἐν τῷ ἀέρι θερμὸν τοῦ ἐν τῷ ὕδατι ψυχροῦ, τὸ δὲ ἐν τῷ πυρὶ ξηρὸν τοῦ ἐν τῷ ἀέρι ὑγροῦ. καὶ οὕτως αἱ μεταβολαὶ γίνονται, καὶ γενέσεις εἰς ἄλληλα ἐξ ἀλλήλων.

Quare cùm aëris humor ignis ſiccitatem, aquæ frigus calorem aëris, terræ ſiccitas aquæ humorem interimit; ac viciſſim retrò cùm aquæ humor terræ ſiccitatem, aëris calor aquæ frigus, & ignis ſiccitas humorem aëris labefactat & deſtruit, tum mutationes & ortus eorúmque viciſſitudines effici ſolent.

Τὸ δὲ ὑποκείμενον σῶμα, καὶ τὸ δεχόμενον τὰς μεταβολὰς, τὸ πανδεχὲς, καὶ τὸ δυνάμει πρῶτον πρὸς τὴν ἁφήν.

At corpus quod ſubjicitur, & mutationes recipit, omnium rerum capax eſt, & poteſtate primum contrectabile.

Γίνονται δὲ αἱ μεταβολαὶ, ἤτοι ἐκ γῆς εἰς πῦρ, ἢ ἐκ πυρὸς εἰς ἀέρα, καὶ ἐξ ἀέρος εἰς ὕδωρ, καὶ ἐξ ὕδατος εἰς γῆν, καὶ τρίτον ὅταν τὸ ἐν ἑκάστῳ ἐναντίον φθαρῇ, καὶ καταλειφθῇ τὸ συγγε-

Mutantur autem elementa; aut cùm ex terrâ ignis, aut ex igne aër, vel aqua ex aëre, vel ex aquâ terra oritur. Tertio quoque modo efficitur mutatio, cùm uniuſcujuſque elementi contraria interit facultas; co-

gnata verò, & quæ ejuſdem generis eſt, ſervatur & permanet, ita deleto uno contrariarum rerum pari generatio abſolvitur. Nam ignis calidus ſiccúſque eſt, aër calidus & humidus. quorum utrique communis exiſtit calor; ſiccitas autem ignis, humor aëris proprius peculiaríſque eſt. quare cùm humor aëris ignis ſiccitatem exuperat, ignis in aërem convertitur.

Præterea aqua cùm ſit humida & frigida, aër humidus & calidus, iis ambobus communis eſt humor: aqua verò frigus, & aër calorem, ſuas & proprias facultates habent. itaque ſi aquæ frigus aëris calori dominetur, ex aëre in aquam efficitur mutatio,

Terra quoque frigida ſiccáque eſt, aqua frigida & humida, quarum utraque frigus communiter poſſidet, ſeparatim verò terra ſiccitatem, humorem aqua ſibi ipſis aſciſcunt: ex quo fit, ut cùm terræ ſiccitas aquæ humore valentior eſt, aqua in terram vertatur, mutetúrque.

Contrà verò, quæ è terrâ ſurſum aſcendit mutatio, & quæ per internecionem agitur, tunc accidit, cùm totum ſuperat totum, & ambæ contrariæ facultates interimuntur, nihílque quod illis elementis commune ſit, remanet. Nam cùm ignis calidus & ſiccus exiſtat,

νὴς καὶ τὸ σύμφυλον. ἡ μὲν οὖν γένεσις ἀποτελεῖται, ὅταν μία ἐναντιότης φθαρῇ. ἐπεὶ γὰρ τὸ μὲν πῦρ θερμὸν καὶ ξηρόν· ὁ δὲ ἀὴρ θερμὸς καὶ ὑγρὸς, κοινὸν ἀμφοτέροις αὐτοῖς (τὸ) θερμὸν, ἴδιον δὲ πυρὶ μὲν (τὸ ξηρὸν, ἀέρι δὲ τὸ ὑγρόν. ὅτε οὖν τὸ ἐν τῷ ἀέρι ὑγρὸν ἐπικρατήσει τοῦ ἐν τῷ πυρὶ ξηροῦ, μεταβάλλει τὸ πῦρ εἰς ἀέρα.

Πάλιν ἐπεὶ τὸ μὲν ὕδωρ ὑγρὸν καὶ ψυχρὸν, ὁ δὲ ἀὴρ ὑγρὸς καὶ θερμὸς, κοινὸν ἀμφοτέροις αὐτῶν τὸ ὑγρόν. ἴδιον δὲ τοῦ μὲν ὕδατος, τὸ ψυχρόν· τοῦ δὲ ἀέρος, τὸ θερμόν. ὅτε οὖν τὸ ἐν ὕδατι ψυχρὸν ἐπικρατήσει τοῦ ἐν τῷ ἀέρι θερμοῦ, γίνεται ἐξ ἀέρος εἰς ὕδωρ μεταβολή.

Πάλιν ἡ μὲν γῆ ψυχρὰ καὶ ξηρὰ, τὸ δὲ ὕδωρ ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν, κοινὸν ἀμφοτέρων αὐτῶν τὸ ψυχρόν· ἴδιον δὲ τῆς γῆς ξηρὸν, ὕδατος δὲ τὸ ὑγρόν. ὅτε οὖν τὸ ἐν τῇ γῇ ξηρὸν ἐπικρατήσει τοῦ ἐν τῷ ὕδατι ὑγροῦ, γίνεται ἐξ ὕδατος εἰς γῆν μεταβολή.

Ἀπὸ γῆς δὲ ἄνω κατὰ τὸ ἐναντίον. ἡ δὲ κατ' ἐναλλαγὴν, ὅτε ὅλον ὅλου κρατήσει, καὶ δύο δυνάμεις τὰς ἐναντίας φθείρουσι, μηδενὸς ὄντος αὐτοῖς κοινοῦ. ἐπεὶ γὰρ τὸ μὲν πῦρ ἐςὶ θερμὸν καὶ ξηρὸν, τὸ δὲ ὕδωρ ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν, ὅταν τὸ ἐν τῷ ὕδατι ὑγρὸν ἐπι-

κρατή-

κρατήσῃ τοῦ ἐν τῷ πυρὶ ξηροῦ, τὸ δὲ ἐν τῷ ὕδατι ψυχρὸν ἐπικρατήσῃ τοῦ ἐν τῷ πυρὶ θερμοῦ, γίνεται ἐκ πυρὸς εἰς ὕδωρ μεταβολή.

aqua frigida & humida; si aquæ humor ignis siccitatem, & aquæ frigus ignis calorem domet & comprimat, ex igne in aquam conversio fit.

Πάλιν ἡ μὲν γῆ ἐστι ψυχρὸν καὶ ξηρὸν, ὁ δὲ ἀὴρ θερμὸν καὶ ὑγρόν. ὅταν οὖν τὸ ἐν τῇ γῇ ψυχρὸν ἐπικρατήσῃ τοῦ ἐν τῷ ἀέρι θερμοῦ, τὸ δὲ ἐν τῇ γῇ ξηρὸν, τοῦ ἐν τῷ ἀέρι ὑγροῦ, γίνεται ἐξ ἀέρος εἰς γῆν μεταβολή.

Jam verò terra frigida siccáque est, aër calidus & humidus. Quare cùm terræ frigus calorem aëris, & terræ siccitas humorem aëris vincit & superat, aër in terram mutatur & vertitur.

Ὅταν δὲ τοῦ μὲν ἀέρος φθαρῇ τὸ ὑγρὸν, τοῦ δὲ πυρὸς τὸ θερμὸν, γεννηθήσεται ἐξ ἀμφοτέρων αὐτῶν πῦρ. καταλείπεται γὰρ τοῦ μὲν ἀέρος τὸ θερμὸν, τοῦ δὲ πυρὸς τὸ ξηρόν. τὸ δέ γε πῦρ ἐστι θερμὸν καὶ ξηρόν.

Cùm verò humor aëris, & ignis destruitur calor, ex utroque ignis orietur. Nam aëris calor, & ignis remanet siccitas. Atqui calidus & siccus ignis esse deprehenditur.

Ὅταν δὲ τῆς μὲν γῆς φθαρῇ τὸ ψυχρὸν, τοῦ δὲ ὕδατος τὸ ὑγρὸν, γεννηθήσεται ἐξ ἀμφοτέρων αὐτῶν (ἡ) γῆ. καταλείπεται γὰρ τῆς μὲν γῆς τὸ ξηρὸν, τοῦ δὲ ὕδατος τὸ ψυχρόν. ἡ δὲ γῆ ἐστὶ ψυχρὰ καὶ ξηρά.

At cùm terræ frigus & aquæ humor interit, ex ambabus gignitur terra. siquidem terræ siccitas, & aquæ servatur frigus, quibus quidem facultatibus terra prædita est.

Ὅταν δὲ τοῦ ἀέρος φθαρῇ τὸ θερμὸν, καὶ τοῦ πυρὸς τὸ θερμὸν, γένεσις οὐκ ἔσται. τὰ γὰρ ἐναντία καταλείπεται ἐπ' ἀμφοτέρων, τοῦ μὲν ἀέρος τὸ ὑγρὸν, τοῦ δὲ πυρὸς τὸ ξηρόν· τὸ δὲ ὑγρὸν τῷ ξηρῷ ἐναντίον.

Sed cùm aëris & ignis pariter deletur calor, nullius elementi erit ortus. Nam aëris humor, & ignis relinquitur siccitas, quæ quidem facultates inter se contrariæ & oppositæ sunt.

11 Καὶ πάλιν ὅταν τῆς γῆς μὲν

Postremò, cùm terræ & a-

φθαρῇ

12 Ocellus & Aristoteles de elementis ut vicissim mutentur, egerunt. ille enim primùm duo posuit mutationum genera, unum quod à terrâ ad ignem sursum ascendit, alterum quod deorsum agitur, ut cùm aër ex igne, ex

quæ juxtà frigus destruitur, eodem modo nulla sequitur generatio, siquidem terræ siccitas & humor aquæ servantur incolumes. At humor & siccitas facultates adversæ inimicæque

φθαρῇ τὸ ψυχρὸν, ὕδατος δὲ ὅμοιον, οὐδὲ οὕτως ἔσται γένεσις· καταλείπεται γὰρ τῆς μὲν γῆς τὸ ξηρὸν, τοῦ δὲ ὕδατος τὸ ὑγρόν· τὸ δὲ ξηρὸν τῷ ὑγρῷ ἐναντίον. καὶ

περὶ

ex aëre aqua, ex aquâ terra oritur; quæ quidem duæ generationes, seu mutationes una tantùm mutatio quæ in orbem efficiatur, ab Aristotele esse dicitur, & ea quidem illorum elementorum, quæ deinceps & loci ordine se consequuntur. Addit etiam tertium genus, quod sanè est, cùm utriusque elementi contraria remanet facultas, cognata verò & similis tollitur: sed cum in eâ mutatione nullum gignatur elementum, nihil ipsius Aristoteles meminit. Adjungit idem Ocellus aliam quandam mutationem κατ' ἐναλλαγὴν, id est, per internecionem fieri (quamvis apud eundem etiam legatur κατ' ἀναλλαγὴν) quæ quidem quâ ratione eveniat, ipse declarat dicens eam effici, cùm totum superat totum, & duæ facultates sic intereunt, ut nulla illis corporibus servetur communis. Hos mutandi modos intellexit Aristoteles, quos tamen aliis verbis explicuit, cùm mutationem elementorum in facilem, ac difficilem, in velocem & tardam generatim distinxit. Cujus quidem divisionis primam particulam elementis, quæ proxima sunt καὶ σύμβολα ἔχει, tribuit; alteram uni extremo & medio, quorum aliud domat & comprimit aliud, & duæ contrariæ destruuntur qualitates; ut cùm ignis ex aquâ, aut ex aëre oritur terra, vel contra cùm aqua in ignem vel terra in aërem mutatur & vertitur.

Verùm unum adhibuit Aristoteles, quod ab Ocello fuerat omissum, ex duobus elementis summè contrariis tertium gigni posse: verbi gratiâ, ex igne & aquâ aërem & terram, atque ex aëre & terrâ, ignem & aquam: idque tunc evenire, cum utriusque una qualitas deperditur, altera conservatur. Aristotelis verba, quibus has elementorum mutationes ab Ocello sumptas declaravit, hæc sunt ex secundo libro de Ortu & Interitu.

Aristotelis Particula XXV.

Ἤδη καθ' ἕκαστον οὐ χαλεπὸν ἰδεῖν πῶς. ἅπαντα γὰρ ἐξ ἁπάντων, διαφέρει δὲ τῷ θᾶττον καὶ βραδύτερον, καὶ τῷ ῥᾷον καὶ χαλεπώτερον. ὅσα μὲν γὰρ ἔχει σύμβολα πρὸς ἄλληλα, ταχεῖα τούτων ἡ μετάβασις· ὅσα δὲ μὴ ἔχει, βραδεῖα, διὰ τὸ ῥᾷον εἶναι τὸ ἓν, ἢ τὰ πολλὰ μεταβάλλειν. οἷον ἐκ πυρὸς μὲν ἔσται ἀὴρ, θατέρου μεταβάλλοντος τούτου. τὸ μὲν γὰρ ἦν θερμὸν καὶ ξηρὸν, τὸ δὲ θερμὸν καὶ ὑγρόν. ὥστε ἐὰν κρατηθῇ τὸ ξηρὸν ὑπὸ τοῦ ὑγροῦ, ἀὴρ ἔσται. πάλιν δὲ ἐξ ἀέρος ὕδωρ, ἐὰν κρατηθῇ τὸ θερμὸν ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ· ὁ μὲν γὰρ ἦν ὑγρὸν καὶ θερμὸν, τὸ δὲ ψυχρὸν καὶ ὑγρόν. ὥστε μεταβάλλοντος τοῦ θερμοῦ ὕδωρ ἔσται. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐξ ὕδατος γῆ, καὶ ἐκ γῆς πῦρ, ἔχει ἄμφω πρὸς ἄμφω σύμβολα. τὸ μὲν γὰρ ὕδωρ ὑγρὸν καὶ ψυχρὸν, ἡ δὲ γῆ ψυχρὸν καὶ ξηρόν. ὥστε κρατηθέντος ὑγροῦ γῆ ἔσται. καὶ πάλιν ἐπεὶ τὸ μὲν πῦρ ξηρὸν καὶ θερμὸν, ἡ δὲ γῆ ψυχρὸν καὶ ξηρὸν, ἐὰν φθαρῇ τὸ ψυχρὸν, πῦρ ἔσται ἐκ γῆς. ὥστε φανερὸν, ὅτι κύκλῳ τε ἔσται ἡ γένεσις τοῖς ἁπλοῖς σώμασι, καὶ ῥᾷστος τοιοῦτος ὁ τρόπος τῆς μεταβολῆς, διὰ τὸ σύμβολα ἐνυπάρχειν τοῖς ἐφεξῆς. *Jam verò quonam modo id accidat, videre non est difficile: omnia enim oriuntur ex omnibus: sed differt, eò quod celeriùs & tardiùs, faciliùs & magis difficulter efficiatur mutatio. nam quæ cognata sunt, & communem habent qualitatem, horum velox est transitus: quæ autem non habent, tardus. proptereà quòd unum quam multa faciliùs mutationem recipit, ut ex igne orietur aër, eo uno celeriùs immutato. nam alter calidus & siccus, alter calidus humidúsque est. Quare si ab humore destruatur siccitas, aër generabitur: ex aëre item prodibit aqua, si calorem frigus exuperet. siquidem ille erat*

calidus

περὶ μὲν γενέσεως τῶν πρώτων σωμάτων πῶς τε καὶ τίνων ὑποκειμένων γίνεται, ἱκανῶς εἴρηται διὰ βραχέων.

sunt. Ac de ortu quidem primorum corporum, & quonam modo, & quibus subjectis efficiatur rebus, satis ac breviter expositum est.

Ἐπεὶ

calidus & humidus, hæc verò frigida & humida. Quapropter si mutetur calor, erit aqua, similiter ex aquâ oritur terra, atque ex terrâ ignis (utraque enim utrique cognata est) nam aqua frigida & humida, & terra frigida siccaque percipitur. unde si demitur fuerit humor, prodibit terra, præterea cùm ignis siccus sit & calidus, terra autem frigida & sicca, si aboleatur frigus, ignis orietur & terra. Itaque generationem in orbem simplicibus inesse corporibus satis perspicuum est, cùm elementa quæ ordine loci se consequuntur, cognationem habeant.

Aristotelis Particula XXVI.

Ἐκ πυρὸς δ' ὕδωρ, καὶ ἐξ ἀέρος γῆν. καὶ πάλιν ἐξ ὕδατος καὶ γῆς ἀέρα καὶ πῦρ ἐνδέχεται γενέσθαι· χαλεπώτερον δὲ διὰ τὸ πλειόνων εἶναι μεταβολήν. ἀνάγκη γὰρ εἰ ἔσται ἐξ ὕδατος πῦρ, φθαρῆναι καὶ τὸ ψυχρὸν, καὶ τὸ ὑγρόν. καὶ πάλιν εἰ ἐκ γῆς ἀὴρ, φθαρῆναι καὶ τὸ ψυχρὸν καὶ ξηρόν. ὡσαύτως δὲ καὶ εἰ ἐκ πυρὸς καὶ ἀέρος ὕδωρ καὶ γῆ, ἀνάγκη ἀμφότερα μεταβάλλειν. αὕτη μὲν οὖν χρονιωτέρα ἡ γένεσις. *Mox etiam ex igne aqua, & terra ex aëre; ac rursus ex aquâ & terrâ aër & ignis oriri possunt, quamvis id difficiliùs accidat; nam plurium requiritur mutatio. si enim ignis ex aquâ fieri debeat, ut humor & frigus corrumpantur necessitas cogit: item si aër ex terrâ, frigus & siccitas interimenda sunt. eadem ratione si ex igne & aëre terra & aqua gignantur, ambæ qualitates mutentur, necesse est. Atque hæc quidem longior & diuturnior habetur generatio.*

Hoc mutationis genus, in quo duæ elementorum delentur qualitates, in XXVI. particulâ expositum est, quam mutationem appellavit Ocellus κατ' ἐναλλαγὴν, eámque fieri dixit cum totum superat totum, & duæ qualitates intereunt sic, ut nulla communis remaneat. mutatio igitur κατὰ τὴν ἐναλλαγὴν, Latinè mutatio per internecionem, sive universa qualitatum consumptio, reddenda est.

Aristotelis Particula XXVII.

Ἐὰν δ' ἑκατέρου θάτερον φθαρῇ, ῥᾴων μὲν, οὐκ εἰς ἄλληλα δ' ἡ τούτων μετάβασις, ἀλλ' ἐκ πυρὸς μὲν καὶ ὕδατος ἔσται γῆ καὶ ἀὴρ, ἐξ ἀέρος δὲ καὶ γῆς πῦρ καὶ ὕδωρ. ὅταν μὲν γὰρ τοῦ ὕδατος φθαρῇ τὸ ψυχρὸν, τοῦ δὲ πυρὸς ξηρὸν, ἀὴρ ἔσται· λείπεται γὰρ τοῦ μὲν τὸ θερμὸν, τοῦ δὲ ὡσαύτως τὸ ὑγρόν. ὅταν δὲ τοῦ μὲν πυρὸς τὸ θερμὸν, τοῦ δ' ὕδατος τὸ ὑγρὸν, γῆ ἔσται, διὰ τὸ λείπεσθαι τοῦ τὸ ξηρὸν, τοῦ δὲ τὸ ψυχρόν. ὡσαύτως καὶ ἐξ ἀέρος καὶ γῆς πῦρ καὶ ὕδωρ. ὅταν μὲν γὰρ τοῦ ἀέρος φθαρῇ τὸ θερμὸν, τῆς δὲ γῆς τὸ ξηρὸν, ὕδωρ ἔσται. λείπεται γὰρ τοῦ μὲν τὸ ὑγρὸν, τῆς δὲ τὸ ψυχρόν. ὅταν δὲ τοῦ μὲν ἀέρος τὸ ὑγρὸν, τῆς δὲ γῆς τὸ ψυχρὸν, πῦρ, διὰ τὸ λείπεσθαι τοῦ μὲν τὸ θερμὸν, γῆς δὲ τὸ ξηρὸν, ἅπερ ἦν πυρός. *At si utriusque altera destruatur, facilis quidem, sed non mutuus erit transitus; quin immò ex igne & ex aqua terra & aër, & ex aëre & ex terra aqua & ignis ortum habebunt. Nam cùm aquæ frigus & siccitas ignis interibunt; orietur aër. siquidem hujus calor, illius humor pariter relinquitur. Quòd si calor ignis & aquæ humor destruantur, efficitur terra; nam ignis siccitas, & aquæ frigus remanet. Similiter ex aëre & terrâ ignis & aqua gignitur. Nam si aëris calor & terræ siccitas dissipentur, orietur aqua. humor enim aëris, & terræ frigus custoditur illæsum. Cùm verò humor aëris & terræ frigus dispereunt, exultat ignis: propterea quòd illius quidem calor, hujus autem servatur siccitas, quæ quidem ipsius ignis qualitates sunt.*

Hanc mutationem, quâ ex duobus elementis summè contrariis tertium generatur, Ocellum ignorâsse, cum de eâ nihil scripserit, facile suspicari possumus. verum hortor & moneo illud hominum genus, qui Divi Thomæ Aquinatis, & Joannis Duns Scoti discipli-

Verùm cùm ingenitus mundus, & interiturus nunquam sit, atque ut neque initium sumpsit, ita nec finem sit accepturus, duo efficientia, quorum alterum in alio, alterum in se ipso generet, vicissim constituantur necesse est: atque quod in alio generat, ea censetur esse universa mundi pars quæ supra Lunam posita est. propiùs verò Sol ipse, qui appulsu suo & abscessu aërem continenter immutat & variat, ut eundem modò frigidum reddat, modò calidum, cujus mutationem sequitur terræ mutatio & eorum quæ sunt in terrâ.

Orbis etiam signifer, qui obliquus est, ad solis motum maximè confert, cùm & ipse generationis causa sit, necnon universi ornatus ac descriptio, ídque generatim efficiat, ut in eo alia res gignendi, alia patiendi vim habeat. Quod ergò in alio generat, supra Lunam, quod autem in se ipso, infra eandem collocatum est: at quod ex ambabus constat partibus, ex unâ scilicet divinâ & semper currente, ex alterâ verò genitâ, & mutationibus semper obnoxiâ, id certè mundus est.

Ἐπεὶ δὲ ἀνώλεθρος ὁ κόσμος καὶ ἀγέννητος, καὶ οὔτε ἀρχὴν γενέσεως εἴληφεν, οὔτε τελευτήν ποτε λήψεται, δεῖ καὶ τὸ ποιοῦν ἐν ἑτέρῳ τὴν γένεσιν, καὶ τὸ γεννῶν ἐν ἑαυτῷ συνυπεῖναι ἀλλήλοις. τὸ μὲν ποιοῦν (ἐν ἑτέρῳ) τὴν γένεσιν, τὸ ὑπεράνω σελήνης ἐστὶ πᾶν. σύνεγγυς δὲ μᾶλλον ὁ ἥλιος κατά γε τὰς προσόδους καὶ τὰς ἀφόδους, μεταβάλλων τὸν ἀέρα συνεχῶς πρὸς λόγον ψύχους (τε) καὶ θερμασίας, ᾧ συνεπακολουθεῖ καὶ τὴν γῆν μεταβάλλειν, καὶ πάντα τὰ ἐπὶ γῆς.

Εὖ δὲ ἔχει καὶ ἡ * λόξις τῶν ζωδίων τοῦ πόλου πρὸς τὴν τοῦ ἡλίου φοράν· αἰτία γὰρ καὶ αὐτὴ τῆς γενέσεως ἐστί. καθόλου δὲ ἡ τοῦ παντὸς διακόσμησις, ὥστε εἶναι ἐν αὐτῇ τὸ μὲν ποιοῦν, τὸ δὲ πάσχον. τὸ μὲν οὖν ἐν ἑτέρῳ γεννῶν, τὸ ὑπεράνω (τῆς) σελήνης ἐστί· τὸ δὲ ἐν ἑαυτῷ, τὸ ὑποκάτω σελήνης. τὸ δὲ ἐξ ἀμφοτέρων αὐτῶν, τοῦ μὲν ἀεὶ θέοντος θείου, τοῦ δὲ ἀεὶ μεταβάλλοντος γεννητοῦ, κόσμος ἄρα ἐστίν.

Κεφά-

sciplinam pertinaciter defendunt, ut hunc Aristotelis locum de mutatione elementorum accuratè considerent ac perpendant. nam si fecerint, ipsos non arbitror posthac tam audacter negaturos, eandem numero in re quæ interierit, & quæ orta sit, servari qualitatem ac consistere.

* Scrib. ἡ λόξωσις.

Κεφάλαιον γ'.

Ἀνθρώπου δ' ἀρχὴ γενέσεως πρώτη οὐ γέγονεν ἐκ γῆς, οὐδὲ τῶν ἄλλων ζώων, οὔτε φυτῶν, ἀλλ' ἀεὶ τῆς διακοσμήσεως οὔσης, ἀνάγκη καὶ τὰ ἐνυπάρχοντα, καὶ τὰ ἐνδιακεκοσμημένα συνυπεῖναι. πρῶτον μὲν γὰρ ἀεὶ ὄντος τοῦ κόσμου, ἀναγκαῖον καὶ τὰ μέρη αὐτοῦ συνυπάρχειν· λέγω δὲ μέρη, οὐρανὸν, γῆν, τὸ μεταξὺ τούτων· ὃ δὴ [1] μετάρσιον καὶ ἀέριον ὀνομάζεται· οὐ γὰρ ἄνευ τούτων, ἀλλὰ σὺν τούτοις, καὶ ἐκ τούτων ὁ κόσμος.

Τῶν δὲ μερῶν συνυπαρχόντων, ἀνάγκη καὶ τὰ ἐμπεριεχόμενα συνυπάρχειν αὐτοῖς. οὐρανῷ μὲν ἥλιον, σελήνην, ἀπλανεῖς τε ἀστέρας καὶ πλανήτας· τῇ δὲ γῇ ζῶα, φυτὰ, χρυσὸν, ἄργυρον·

Caput. III.

NEc verò primum humani ortûs initium, quemadmodum nec cæterorum animalium, neque plantarum è terrâ ductum est, sed mundi ornatus & dispositio cùm semper existat, etiam quæ in eo disposita, digestáque sunt, semper existant necesse est. siquidem mundus primùm semper manet. Quare partes ejus unà cum eo statuendæ sunt. partes inquam cœlum & terra, & quæ iis interjecta sunt & media (porrò quod μετάρσιον, id est, sublime dicitur, etiam aërium nuncupatur) non enim sine iis, sed cum iis, atque ex iis concretus est mundus.

Verùm cùm partes simul existant, etiam quæ continentur, unà cum eisdem statuuntur, ut cum cœlo Sol, Luna, & Stellæ tam infixæ certis locis quàm errantes: cum terra, animalia, stirpes, & plan-

1 Μετάρσιος, verbum Græcum Latinè sublimis interpretatur, quo usus Mercurius Trismegistus in Pœmandro (tametsi μετάρσιον pro excellenti & præstanti accipiat) cum ait: ἀλλὰ διὰ δὺς ἐποιήσεν ἐπὶ ἀνθρώπους πρὸς τὰς φύσεις τῶν ἐπτὰ διοικητόρων ἀρσενοθήλεας καὶ μεταρσίους. Sed infrà in eodem dialogo μετάρσιον sumit pro animali pennigero & aërio, sic scribens: ἐκεῖνο δὲ ἔστιν οὐ τέκνον, ὅτι ἕκαστον τῶν ζώων, διὰ μέρει ἐπεστάλη τοῦ κόσμου, τὰ μὲν ἔνυδρα τοῦ ὕδατος, τὰ δὲ χερσαῖα τῆς γῆς, τὰ δὲ μετάρσια τοῦ ἀέρος. Idem reperitur vocabulum pro sublimi usurpatum à Philone Judæo tum in opusculo περὶ κατασκευῆς ἄρχοντος, tum etiam περὶ ἀφθαρσίας κόσμου. Ocellus (ut satis con-

μεταρ-

stat) μετάρσιον sumit pro aërio: atque eam mundi partem intelligit, quæ igni & aëri tributa est, quam quidem dicit posteà à Dæmonibus occupatam. Verùm Aristoteles non hanc regionem inter cœlum terrámque constitutam μετέωρον vocavit, sed omnes eas res, quæ in eàdem gignuntur & apparent, unde suo commentario περὶ τῶν μετεώρων titulum imposuit, in quo disputari περὶ τῶν μεταρσίων Olympiodorus Aristotelis interpres asserit. μετάρσιον quoque in eàdem significatione accipitur à Laërtio in Epicuri vitâ. Quid autem sit proprie μετάρσιος, abunde jam dixi cum illius libri inscriptionem explicarem.

2 Μεταρ-

tæ, aurum & argentum: cum sublimi & aëria regione spiritus & venti, necnon & mutatio in vim calidiorem & frigidiorem mutatio consistunt. Nam ipsius cœli illud est proprium, ut eas res intra se habeat, quas ejus ambitus complectitur. Terræ ut plantas sustineat, quæ ex ipsa pullulant, & animalia, quæ pastum capessunt. Sublimis & aëria pars hoc sibi vendicat, ut quæ in ea gigni possunt, gignantur.

Cùm igitur in unaquaque mundi parte collocatum sit aliquod eximium animalium genus, verbi gratiâ, in cœlo Dii, homines in terra, in sublimi loco Dæmones, necesse

2 μεταρσίῳ δὲ καὶ ἀερίῳ πνεύματα, ἄνεμον, μεταβολὴν ἐπὶ τὸ θερμότερον, μεταβολὴν ἐπὶ τὸ ψυχρότερον· σὺν τούτῳ γὰρ οὐρανὸς σὺν τῷ τὰ περιεχόμενα ἔχειν, καὶ σὺν τούτῳ γῆ σὺν τῷ τὰ ἐπ' αὐτῆς φυόμενα καὶ βοσκόμενα ὑπεῖναι, καὶ σὺν τούτῳ μετάρσιον καὶ ἀέριον, σὺν τῷ τὰ ἐν αὐτῷ πάντα τὰ γινόμενα γίνεσθαι.

Ἐπεὶ οὖν καθ' ἑκάστην ἀποτομὴν ὑπερέχον τὶ γένος ἐντέτακται τῶν ἄλλων, ἐν μὲν οὐρανῷ τὸ τῶν θεῶν, ἐν δὲ γῇ ἄνθρωπος· 3 ἐν δὲ τῷ μεταρσίῳ τόπῳ δαί- [illegible] μονες

2 Μεταρσίῳ καὶ ἀερίῳ πνεύματα καὶ ἄνεμον, μεταβολὴν ἐπὶ τὸ θερμότερον, μεταβολὴν ἐπὶ τὸ ψυχρότερον. In sublimi & aëriâ regione duæ fiunt mutationes; una cùm exhalatio calida & sicca è terris excitata calidior redditur, ex aquâ stellarum crines & trajectiones apparent, quæ quidem in supremâ aëris parte (hæc autem ab Aristotele dicitur *ὑπέκκαυμα*, id est, fomes succendens) gignuntur. Hoc sanè idem est, quod ignis elementum. Altera accidit mutatio, cùm vapor calidus & humidus, qui ex aquis tollitur, in nubium loco, qui frigidus est, vi frigoris concrescit, & in pluviam, nivem, & grandinem convertitur. Nam grando contrarii caloris circumstantiâ, quæ Græcè nuncupatur *ἀντιπερίστασις*, quâ exhalationis augetur frigus, cogi solet.

3 *Ἐν δὲ τῷ μεταρσίῳ τόπῳ δαίμονες*] Ocelli hæc sunt verba, quibus esse Dæmones censuisse satis perspicuum est. quam sententiam secutus est Plato, qui quatuor Dæmonum genera posuit. Aristoteles verò (ut omnes contendunt Peripateticæ sectæ philosophi) Dæmonas esse omninò negavit, quippe qui nullam asseruerit inveniri mentem à materiâ separatam, quæ aliquam cælestem sphæram non moveat. Verùm ipse libro tertio de ortu animalium eosdem asserere visus est, sed non incorporeos. Ejus locum ascribere libuit, ut qui legerint, meliùs judicent, an quod ipse senserit, locutus sit, & scriptum reliquerit. cap. x. Τὸ δὲ τέταρτον γένος οὐκ ἐπὶ τούτων δεῖ ζητεῖν, καίτοι βούλεταί γέ τι κατὰ τὴν τοῦ πυρὸς εἶναι τάξιν· τοῦτο γὰρ καὶ τέταρτον ἀριθμεῖται τῶν σωμάτων· ἀλλὰ μὲν πῦρ ἀεὶ φαίνεται τὴν μορφὴν οὐκ ἰδίαν ἔχον, ἀλλ' ἐν ἑτέρῳ σώματι. ἢ γὰρ ἀὴρ, ἢ καπνὸς, ἢ γῆ φαίνεται τὸ πεπυρωμένον. ἀλλὰ δεῖ τοιοῦτον γένος ζητεῖν ἐπὶ τῆς σελήνης. αὕτη γὰρ φαίνεται κοινωνοῦσα τῆς τετάρτης ἀποστάσεως. ἀλλὰ περὶ τούτων ἄλλος ἂν εἴη λόγος. i. *Verùm quartum genus in iis non est quærendum, quamvis ipsius ignis ordo requirat ut sit, id enim quartum inter corpora numeratur: verùm ignis propriam habere formam nunquam apparet, nisi in alio corpore. Nam quod ignescit, aut aër, aut fumus, aut terra esse cernitur. Hoc autem genus proximè infra Lunam quærere necesse est. quippe quæ quarta distantia sive*

μονες, ἀνάγκη τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων ἀΐδιον εἶναι· εἴπερ ἀληθῶς ὁ λόγος συμβιβάζει, μὴ μόνον τὰ μέρη συνυπάρχειν τῷ κόσμῳ, ἀλλὰ καὶ τὰ περιεχόμενα τοῖς μέρεσι.

Φθοραὶ δὲ καὶ μεταβολαὶ βίαιοι γίνονται κατὰ τὰ μέρη τῆς γῆς· ὁτὲ μὲν ἀνάχυσιν λαμβανούσης (τῆς) θαλάσσης εἰς ἕτερον μέρος· ὁτὲ δὲ καὶ αὐτῆς τῆς γῆς εὐρυνομένης καὶ διϊσαμένης ὑπὸ πνευμάτων ἢ ὑδάτων, κρύβδην ἐπιφερομένων. παντελὴς δὲ φθορὰ τῆς περὶ τὴν γῆν διακοσμήσεως, οὔτε γέγονεν, οὔτε ἔσαι ποτέ.

✝ Διὸ καὶ τοῖς λέγουσι τὴν τῆς Ἑλληνικῆς ἱςορίας ἀρχὴν ἀπὸ Ἰνάχου εἶναι τοῦ Ἀργείου, προσεκτέον οὕτως, οὐχ ὡς ἀπό τινος ἀρχῆς πρώτης, ἀλλὰ τῆς γενομένης μεταβολῆς κατ' αὐτήν. πολλάκις γὰρ καὶ γέγονε καὶ ἔσαι βάρβαρος ἡ Ἑλλὰς, οὐχ ὑπ' ἀνθρώπων μόνον γινομένη μετανάςατος, ἀλλὰ καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς φύσεως οὐ μείζονος οὐδὲ μείονος αὐτῆς γινομένης, ἀλλὰ καὶ νεωτέρας ἀεὶ, καὶ πρὸς ἡμᾶς ἀρχὴν λαμβανούσης.

Περὶ μὲν τοῦ ὅλου καὶ παντὸς, ἔτι δὲ καὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς τῆς ἐν ἑαυτῷ γινομένης, ὡς οὕτως

est humanum genus esse perpetuum. Siquidem verè præscribit ratio, non solùm mundi partes unà cum mundo, verùm & quæ mundus continet, simul cum partibus existere.

At terræ partes vi mutantur & intereunt: interdum quidem cùm altera pars maris effunditur, quandoque verò cùm terra à ventis & aquis quæ in ipsam latenter ingrediuntur, dilatatur, ac dirimitur: terræ tamen constitutio nunquam anteà tota prorsus interiit, nec pòst ullo tempore interitura est.

Quapropter quod dicitur, historiam Græcam ab Inacho Argivo initium duxisse, sic est interpretandum, ut non ab aliquo primo principio, sed aliquâ ejus mutatione quæ acciderit, ortum habuerit. Nam terra Græcia anteà sæpius fuit & posthac etiam erit Barbara, non modò, quòd ad eam exules aliunde commigraverint, verùm quòd à natura id etiam proveniat, quæ tametsi nec major redditur neque minor, recentior tamen semper est, & ratione nostri principium sumit.

De toto quidem & universo, déque ortu & interitu, qui in eo fiunt, & ut se habeant,

abscessus particeps sit. sed de iis alia fuerit di[illegible].

✝ Plinius tamen civis meus Cadmum Milesium primùm historiam condidisse tradit libro VII.

ἔχει,

& in omni æternitate sint habituri, cùm natura partim sempiterno cieat motu, partim perpessionem semper sentiat, atque tum semper gubernet, cùm gubernetur, iis verbis satis explicuimus.

ἔχει, καὶ ἕξει τὸν ἅπαντα αἰῶνα; τῆς μὲν ἀεικινήτου φύσεως οὔσης, τῆς δὲ ἀειπαθοῦς· καὶ (τῆς) μὲν ἀεὶ κυβερνώσης, τῆς δὲ κυβερνωμένης, ἱκανῶς μοι εἴρηται διὰ τούτων.

Caput IV.

DE mutuâ autem ipsorum hominum generatione, quo modo scilicet, & ex quibus rectè perfici possit, ita ut non modò legitimè facta, sed temperantiâ & pietate simul operante, habitâ esse videatur, operæ precium existimo hunc in modum statuere, & primo quidem hoc ipsum cogitare, quòd non voluptatis, sed procreandæ sobolis causâ mulieribus admiscemur.

Siquidem facultates ipsas, instrumenta, & appetitus hominibus dedit Deus, non ut voluptate fruantur, sed ut eorum genus perpetuò duret, ac permaneat. Nam cùm fieri non possit, ut homo ipse qui mortalis natus est, divinitatis efficiatur particeps, si generis immortalitas absumatur, in singulis supplevit Deus, & generationem hanc infinitam & continuatam reddidit. Hoc unum igitur spectare in primis oportet, non esse concumbendum voluptatis causâ.

Mox eandem hominis constitutionem ad universam referendam, quippe qui non so-

Κεφάλαιον δ'.

ΠΕρὶ δὲ τῆς ἐξ ἀλλήλων ἀνθρώπων γενέσεως, ὅπως τὲ καὶ ἐκ τίνων ἔσαι, κατὰ τρόπον ἐπιτελούμενα, νόμῳ τὲ καὶ σωφροσύνης καὶ ὁσιότητος ἐπισυνεργούσης, τάδε καλῶς ἔχειν οἴομαι· πρῶτον μὲν τοῦτο διαλαβεῖν, ὅτι οὐχ ἡδονῆς ἕνεκα προσίεμεν, ἀλλὰ τέκνων γενέσεως.

Καὶ γὰρ αὐτὰς τὰς δυνάμεις, καὶ τὰ ὄργανα, καὶ τὰς ὀρέξεις τὰς πρὸς (τὴν) μίξιν, ὑπὸ τοῦ θεοῦ δεδομένας τοῖς ἀνθρώποις, οὐχ ἡδονῆς ἕνεκα δεδόσθαι συμβέβηκεν, ἀλλὰ τῆς εἰς τὸν ἀεὶ χρόνον διαμονῆς τοῦ γένους. ἐπειδὴ γὰρ ἀμήχανον ἦν θνητὸν φύντα θείου (βίου) κοινωνῆσαι, τῆς τοῦ γένους ἀθανασίας φθειρομένης, καθ' ἕκαστον ἀνεπλήρωσεν ὁ θεὸς, ἀκατάληκτον ποιήσας καὶ συνεχῆ ταύτην γένεσιν. ἓν οὖν τοῦτο πρῶτον δεῖ θεωρεῖν, ὅτι οὐχ ἡδονῆς ἕνεκα ἡ μίξις.

Ἔπειτα δὲ καὶ τὴν αὐτὴν τοῦ ἀνθρώπου σύνταξιν πρὸς τὸ ὅλον, ὅτι μέρος ὑπάρχων οἴκου τε καὶ

 πόλεως,

πόλεως, καὶ τὸ μέγιςον κόσμου, συμπληροῦν ὀφείλει τὸ ἀπογενόμενον τούτων ἕκαςον, ἐὰν μέλλῃ μήτε συγγενικῆς ἑςίας λειποτάκτης γενέσθαι, μήτε πολιτικῆς, μήτε μὴν τῆς θείας.

Οἱ γὰρ καθάπαξ μὴ διὰ παιδοποιΐαν συναπτόμενοι, ἀδικήσουσι τὰ τιμιώτατα τῆς κοινωνίας συςήματα. εἰ δὲ καὶ γεννήσουσιν οἱ τοιοῦτοι μεθ' ὕβρεως, καὶ ἀκρασίας, μοχθηροὶ (οἱ) γενόμενοι, καὶ κακοδαίμονες ἔσονται, καὶ βδελυροὶ ὑπό τε θεῶν, καὶ δαιμόνων, καὶ ἀνθρώπων, καὶ οἴκων καὶ πόλεων.

Ταῦτα οὖν προδιανοουμένους οὐ δεῖ ὁμοίως τοῖς ἀλόγοις ζώοις προσέρχεσθαι τοῖς ἀφροδισίοις, ἀλλ' ὡς ἀναγκαῖον καλὸν ἡγουμένους. εἴπερ ἀναγκαῖον καὶ καλὸν εἶναι νομίζουσιν οἱ ἀγαθοὶ τῶν ἀνθρώπων, τὸ μὴ μόνον πολυανδρεῖσθαι τοὺς οἴκους, καὶ τὸν πλείονα τῆς γῆς τόπον πληροῦσθαι. ἡμερώτατον γὰρ πάντων καὶ βέλτιςον ζῶον ὁ ἄνθρωπος· ἀλλὰ καὶ τὸ μέγιςον, εὐανδρεῖσθαι.

Διὰ γὰρ ταύτην τὴν αἰτίαν καὶ τὰς πόλεις εὐνομουμένας οἰκήσουσι, καὶ τοὺς ἰδίους οἴκους κατὰ τρόπον οἰκονομήσουσι, καὶ τοῖς φίλοις αὐτοῖς κατὰ τὰς πολιτείας, καὶ τὰς πολιτικὰς πράξεις παρέξουσιν, ὅτε μὴ μόνον πολυπληθείᾳ ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ εὐανδρίᾳ χορηγοῦνται.

lùm domûs & civitatis, verùm etiam mundi maxima habetur pars. quæ quidem, quæcunque res desit, eam supplere & complere debeat. alioquin tum domestici & civilis, tum etiam divini laris desertor futurus sit.

Nam qui prorsus causâ procreationis liberorum non coïerint, ii nobilissimos communionis cœtus injuriâ afficient & violabunt. Quòd si tales fuerint, ut nec legitimè nec temperanter generent, qui orientur filii, scelesti, improbi, & miseri Diis, Dæmonibus, hominibus, nec non familiis & civitatibus execrandi & detestabiles futuri sunt.

Qui igitur hæc antea consideraverint, ii non belluarum more ad concubitum ferri debent, sed ita ut qui res venereas necessaria bona esse putent. quod sanè probi viri faciunt, qui non solùm domos & plurima terræ loca magnâ hominum multitudine replere necessarium & bonum existimant (mansuetissimum enim atque optimum animalium omnium est homo) sed etiam probis viris, maximum esse censent.

Hanc enim ob causam eveniet, ut civitates benè institutas inhabitent, res suas domesticas & familiares rectè gubernent & tueantur, amicísque ipsis (ut civilis statûs requirit ratio) civiles actiones præbeant, cùm illi non multos tantùm homines, sed etiam probos suppeditabunt.

Ὅθεν

Itaque peccant complures, qui in matrimoniis contrahendis, non fortunæ magnitudinem, neque publicam utilitatem sibi proponunt, sed divitias aut generis præstantiam tantùm respiciunt. Pro eo enim quod adolescentes & integrâ ætate ducere deberent, vetulas sibi ipsis adjungunt, atque cùm uxores ejusdem secum mentis, & sui simillimæ ducendæ essent, nobilitate præstantes & divitiis affluentes ducunt. Quapropter pro concordiâ discordiam, pro legitimo consensu dissensionem sibi parant, siquidem maritus & uxor inter se de principatu contendunt. Quæ enim mulier divitiis, genere, & amicis antecellit, ut sibi pareat vir contra naturæ leges exoptat: at ille, tametsi justè repugnet, quippe qui sibi primas, non secundas deferri velit, obtinere tamen principatum nullo modo potest.

Ὅθεν ἁμαρτάνουσι πολλοὶ μὴ πρὸς τὸ μέγεθος τῆς τύχης, μηδὲ πρὸς τὸ συμφέρον τῷ κοινῷ συνιστάντες τοὺς γάμους, ἀλλὰ πρὸς τὸν πλοῦτον, ἢ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ γένους ἀποβλέποντες. ἀντὶ μὲν γὰρ τοῦ νέαν καὶ ὡραίαν συναρμόζεσθαι, συνηρμόσαντο ἂν τὴν ὑπερηλικεστέραν· ἀντὶ δὲ τοῦ συμπαθῆ τὴν ψυχὴν καὶ ὁμοιοτάτην, ἐπίδοξον τῷ γένει, ἢ περιχρήματον. τοιγάρ τοι ἀντὶ συμφωνίας διαφωνίαν, καὶ ἀντὶ ὁμοφροσύνης, διχοφροσύνην κατασκευάζουσι, περὶ ἡγεμονίας διαμαχόμενοι πρὸς ἀλλήλους. ἡ μὲν γὰρ ὑπερέχουσα πλούτῳ καὶ γένει καὶ φίλοις, ἄρχειν προαιρεῖται τοῦ ἀνδρὸς παρὰ τὸν τῆς φύσεως νόμον· ὁ δὲ διαμαχόμενος δικαίως, καὶ οὐ δεύτερος, ἀλλὰ πρῶτος θέλων εἶναι, ἀδυνατεῖ τῆς ἡγεμονίας ἐφικέσθαι.

Quæ quidem res cùm eveniunt, non familiæ tantùm, & domus, verùm etiam civitates infelices reddantur, necesse est. Domus enim civitatum partes sunt: ex partibus totum & universum constituitur. Consentaneum igitur est, quales sunt partes, tale & totum & universum existere, ex hujusmodi constans partibus.

Ὧν δὲ γινομένων, οὐ μόνον τοὺς οἴκους κακοδαίμονας, ἀλλὰ καὶ τὰς πόλεις συμβαίνει γενέσθαι. μέρη γὰρ τῶν πόλεων οἱ οἶκοι, ἐκ δὲ τῶν μερῶν, ἡ τοῦ ὅλου καὶ τοῦ παντὸς σύνθεσις. εἰκὸς οὖν ὁποῖα τὰ μέρη τυγχάνουσιν ὄντα, καὶ τὸ ὅλον καὶ τὸ πᾶν τὸ ἐκ τοιούτων συντιθέμενον, τοιοῦτον εἶναι.

Atque ut primarum quidem partium primæ structuræ ad universum opus benè aut malè complendum plurimum fa-

Καὶ ἐν (ταῖς) πρώταις δὲ αἱ πρῶται οἰκοδομαὶ μεγάλα συνεργοῦσι πρὸς (τὸ) καλῶς ἢ κακῶς τὸ ὅλον ἔργον συντελεσθῆναι. οἷον

ἐπὶ μὲν οἰκοδομίας, θεμελίου καταβολή· ἐπὶ δὲ ναυπηγίας, τρόπις· ἐπὶ δὲ συναρμογῆς καὶ μελοποιΐας, τάσις φωνῆς καὶ λῆξις. οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ πολιτείας εὐνομουμένης τε καὶ κακονομουμένης, οἴκων κατάστασις καὶ συναρμογὴ μέγιστα συμβάλλεται.

ciunt: verbi gratiâ ad domum ædificandam, fundamenti jactus; ad navem struendam, carinæ fabrica; ad exercendam concentionis & musicæ artem, contentio vocis & remissio: sic Reipublicæ benè vel malè instituendæ familiarum constitutio, concordia, & convenientia magnoperè utilis est.

Περὶ γενέσεως οὖν σκοπουμένους, τάδε χρὴ πράττειν. καθόλου μὲν δὴ φυλάττεσθαι χρὴ πᾶν τὸ ἀνόμοιον καὶ ἀτελές· οὔτε γὰρ τῶν φυτῶν τὰ ἀτελῆ, οὔτε τῶν ζώων εὔκαρπα γίνεται. ἀλλὰ δεῖ γενέσθαι τινὰ χρόνον πρὸς τὰς καρποφορίας, ὅπως ἐξ ἰσχυόντων τε καὶ τελειουμένων τῶν σωμάτων τὰ σπέρματα καὶ καρποὶ γίνωνται.

Quapropter qui de generatione cogitant, hæc agere opus est, ut generatim quodcunque dissimile imperfectúmque est observent. Nam nec plantæ ipsæ, nec animalia, cùm adhuc imperfecta sunt, fœcunda sunt. quin potiùs requiritur, ut aliquo temporis spacio genita sint antea, quàm fructum ferant, ut cùm robur & perfectionem assumpserint corpora, semen & fructus producant.

Ὅθεν δεῖ τοὺς παῖδας καὶ τὰς παρθένους ἐν γυμνασίοις τε καὶ καρτερίαις ταῖς προσηκούσαις τρέφειν, καὶ τροφὴν προσφέρεσθαι (τὴν) ἁρμόζουσαν φιλοπόνῳ τε καὶ σώφρονι καὶ καρτερικῷ βίῳ.

Ex quo fit, ut tam pueri, quàm puellæ virgines, in exercitationibus tolerantiísque decoris alendi sint: quibus is etiam adhibendus est cibus, qui laboriosæ, temperatæ, & toleranti vitæ sit aptissimus.

Πολλὰ δὴ τῶν κατὰ ἀνθρώπινον βίον τοιαῦτα ἐστὶν, ἐν οἷς βέλτιον ἡ ὀψιμαθία. διὸ καὶ πρὸς τὴν τῶν ἀφροδισίων χρῆσιν οὕτως ἄγεσθαι χρὴ τὸν παῖδα, [1] ὡς μηδὲ ἐπιζητεῖν πρὸ τῶν εἴ-

Multa sanè existunt hujusmodi in vitâ humanâ, quæ melius est, si serò discantur. quare adolescens ad rerum venerearum usum ita est agendus, ut ipsis ante XX. annum non fruatur: quas etiam cùm

κοσιν

1 Ὡς μηδ᾽ ἐπιζητεῖν πρὸ τῶν εἴκοσι ἐτῶν τῶν τοιούτων χρῆσιν] *ut ante annos viginti rerum venerearum usum non quærat*. in hanc sententiam Cæsar libro VI. de bello Gallico, de Germaniæ moribus loquens, *Intra annum* (inquit) *XX. fœminæ notitiam habuisse, in turpissimis habent rebus.*

2 Plato

gustaverit, rarenter exerceat. Quod sanè erit, si bonum corporis habitum & continentiam res esse optimas & honore dignas censuerit:

κοσιν ἐτῶν τὴν τοιαύτην χρῆσιν, ἀλλὰ καὶ χρησάμενον, σπανίως χρῆσθαι. ἔσαι δὲ τοῦτο, ἐὰν καλὸν καὶ τίμιον εἶναι νομίζῃ τὴν εὐεξίαν καὶ τὴν ἐγκράτειαν.

Quin etiam hujusmodi institutorum disciplina in terræ Græciæ civitates inducenda est, ne cum matre, filiâ, sorore, nec in locis sacris, nec in propatulis coëant. Nam præclarè & utiliter agetur, si huic actioni plurima adhibeantur impedimenta.

[a] Δεῖ δὲ καὶ παιδεύειν τὰ τοιαῦτα τῶν νομίμων ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς πόλεσι, τὸ μήτε μητρὶ συγγίνεσθαι, μήτε θυγατρὶ, μήτε ἀδελφῇ, μήτε ἐν ἱεροῖς, μήτε ἐν φανερῷ τόπῳ. καλὸν γάρ ἐσι καὶ πρόσφορον τὸ ὡς πλεῖσα κωλύματα γίνεσθαι τῆς ἐνεργείας ταύτης.

Tollendæ porrò sunt penitùs omnes illæ generationes, quæ præter naturam & contumeliosæ sunt. Contrà relinquendæ & servandæ, quæ secundum naturam & temperanter efficiuntur, ut filii sobriè & legitimè geniti sint.

Καθόλου δὲ δεῖ περιαναιρεῖν τάς τε παρὰ φύσιν γενέσεις, καὶ τὰς μεθ' ὕβρεως γινομένας. καταλιμπάνειν δὲ τὰς κατὰ φύσιν, καὶ μετὰ σωφροσύνης ἐπὶ τεκνοποιΐᾳ σώφρονί τε καὶ νομίμῳ γινομένη.

Opus est præterea ut qui liberorum procreationi operam dant, futuræ sobolis multò antè curam suscipiant. Ea porrò prima & potissima adhibebitur animadversio, si temperato & salubri utantur cibo, non ebrietate capiantur, nec quidpiam sumant, quod perturbationem afferat, ex quibus qui-

Δεῖ δὲ πάλιν πρόνοιαν ποιεῖσθαι τοὺς τεκνοποιουμένους τῶν ἐσομένων τέκνων. πρώτη μὲν οὖν μεγίση φυλακὴ πρὸς γένεσιν τῷ τεκνοποιεῖν βουλομένῳ, δίαιτα σωφρονικὴ καὶ ὑγιεινή· ὡς μήτε πληρώσει χρῆσθαι τροφῆς ἀκαίρου, μήτε μέθῃ, μήτε ἄλλῃ τῇ ταραχῇ, ἐξ ὧν χείρους (αἱ) αὐτῶν

a Plato lib. 5. de Rep. hæc Ocelli præcepta vidisse palàm ostendit: qui tametsi plures enumeret cognationis gradus à quibus abstinere nos oporteat, coitum tamen cum sorore non videtur prohibere. verba Platonis hæc sunt: Ὅταν δὲ δὴ οἶμαι αἵ τε γυναῖκες καὶ οἱ ἄνδρες τοῦ γεννᾶν ἐκβῶσι τὴν ἡλικίαν, ἀφήσομέν που ἐλευθέρους αὐτοὺς συγγίγνεσθαι ᾧ ἂν ἐθέλωσι πλὴν θυγατρὶ καὶ μητρί, καὶ ταῖς τῶν θυγατέρων καὶ ταῖς ἄνω μητρός. καὶ τὰς γυναῖκας αὖ, πλὴν ὑεῖ καὶ πατρί, καὶ τοῖς τῶν τούτων εἰς τὸ κάτω καὶ εἰς τὸ ἄνω.

καὶ ξηρὸν, ὁ δὲ ἀὴρ θερμὸς καὶ ὑγρὸς, τὸ δὲ ὕδωρ ὑγρὸν καὶ ψυχρὸν, ἡ δὲ γῆ ψυχρὰ καὶ ξηρά. ἀέρι μὲν οὖν καὶ πυρὶ κοινὸν τὸ θερμόν· ὕδατι δὲ καὶ γῇ κοινὸν τὸ ψυχρόν· γῇ δὲ καὶ πυρὶ κοινὸν τὸ ξηρόν· ὕδατι δὲ καὶ ἀέρι κοινὸν τὸ ὑγρόν. ἴδια δὲ ἑκάστου, πυρὸς μὲν τὸ θερμὸν, γῆς δὲ τὸ ξηρὸν, ἀέρος δὲ τὸ ὑγρὸν, ὕδατος δὲ τὸ ψυχρόν. κατὰ μὲν οὖν τὰ κοινὰ διαμένουσιν αἱ οὐσίαι αὐτῶν· κατὰ δὲ τὰ ἴδια μεταβάλλουσιν, ὅτε τὸ ἐναντίον τοῦ ἐναντίου καταχρατήσει,

& ſiccus, aër calidus & humidus, aqua humida & frigida, terra frigida & ſicca eſſe ſentiuntur. Aer igitur & ignis calorem, frigus aqua & terra, terra & ignis ſiccitatem, humorem aqua & aër communem habent. quamvis unicuique propriæ facultates, ut igni calor, terræ ſiccitas, humor aëri, & frigus aquæ, tributæ ſint. quorum quidem ſubſtantiæ permanſionem à communibus, à propriis mutationem accipiunt. Hoc autem accidit, cùm contrarium vincit & ſuperat contrarium.

Τὸ μὲν οὖν ἐν τῷ ἀέρι ὑγρὸν τοῦ ἐν τῷ πυρὶ ξηροῦ, τὸ δὲ ἐν τῷ ὕδατι ψυχρὸν τοῦ ἐν τῷ ἀέρι θερμοῦ, τὸ δὲ ἐν τῇ γῇ ξηρὸν τοῦ ἐν τῷ ὕδατι ὑγροῦ. καὶ ἀνάπαλιν τὸ μὲν ἐν τῷ ὕδατι ὑγρὸν τοῦ ἐν τῇ γῇ ξηροῦ, τὸ δὲ ἐν τῷ ἀέρι θερμὸν τοῦ ἐν τῷ ὕδατι ψυχροῦ, τὸ δὲ ἐν τῷ πυρὶ ξηρὸν τοῦ ἐν τῷ ἀέρι ὑγροῦ. καὶ οὕτως αἱ μεταβολαὶ γίνονται, καὶ γενέσεις εἰς ἄλληλα ἐξ ἀλλήλων.

Quare cùm aëris humor ignis ſiccitatem, aquæ frigus calorem aëris, terræ ſiccitas aquæ humorem interimit; ac viciſſim retrò cùm aquæ humor terræ ſiccitatem, aëris calor aquæ frigus, & ignis ſiccitas humorem aëris labefactat & deſtruit, tum mutationes & ortus eorúmque viciſſitudines effici ſolent.

Τὸ δὲ ὑποκείμενον σῶμα, καὶ τὸ δεχόμενον τὰς μεταβολὰς, τὸ πανδεχὲς, καὶ τὸ δυνάμει πρῶτον πρὸς τὴν ἁφήν.

At corpus quod ſubjicitur, & mutationes recipit, omnium rerum capax eſt, & poteſtate primum contrectabile.

Γίνονται δὲ αἱ μεταβολαὶ, ἤτοι ἐκ γῆς εἰς πῦρ, ἢ ἐκ πυρὸς εἰς ἀέρα, καὶ ἐξ ἀέρος εἰς ὕδωρ, καὶ ἐξ ὕδατος εἰς γῆν, καὶ τρίτον ὅταν τὸ ἐν ἑκάστῳ ἐναντίον φθαρῇ, καὶ καταλειφθῇ τὸ συγγε-

Mutantur autem elementa; aut cùm ex terrâ ignis, aut ex igne aër, vel aqua ex aëre, vel ex aquâ terra oritur. Tertio quoque modo efficitur mutatio, cùm uniuſcujuſque elementi contraria interit facultas; co-

gnata verò, & quæ ejusdem generis est, servatur & permanet, ita deleto uno contrariarum rerum pari generatio absolvitur. Nam ignis calidus siccúsque est, aër calidus & humidus. quorum utrique communis existit calor; siccitas autem ignis, humor aëris proprius peculiarísque est. quare cùm humor aëris ignis siccitatem exuperat, ignis in aërem convertitur.

νὲς καὶ τὸ σύμφυλον. ἡ μὲν οὖν γένεσις ἀποτελεῖται, ὅταν μία ἐναντιότης φθαρῇ. ἐπεὶ γὰρ τὸ μὲν πῦρ θερμὸν καὶ ξηρόν· ὁ δὲ ἀὴρ θερμὸς καὶ ὑγρὸς, κοινὸν ἀμφοτέροις αὐτοῖς (τὸ) θερμὸν, ἴδιον δὲ πυρὶ μὲν (τὸ ξηρὸν, ἀέρι δὲ τὸ ὑγρόν. ὅτε οὖν τὸ ἐν τῷ ἀέρι ὑγρὸν ἐπικρατήσει τοῦ ἐν τῷ πυρὶ ξηροῦ, μεταβάλλει τὸ πῦρ εἰς ἀέρα.

Præterea aqua cùm sit humida & frigida, aër humidus & calidus, iis ambobus communis est humor: aqua verò frigus, & aër calorem, suas & proprias facultates habent. itaque si aquæ frigus aëris calori dominetur, ex aëre in aquam efficitur mutatio.

Πάλιν ἐπεὶ τὸ μὲν ὕδωρ ὑγρὸν καὶ ψυχρὸν, ὁ δὲ ἀὴρ ὑγρὸς καὶ θερμὸς, κοινὸν ἀμφοτέροις αὐτῶν τὸ ὑγρόν. ἴδιον δὲ τοῦ μὲν ὕδατος, τὸ ψυχρόν· τοῦ δὲ ἀέρος, τὸ θερμόν. ὅτε οὖν τὸ ἐν ὕδατι ψυχρὸν ἐπικρατήσει τοῦ ἐν τῷ ἀέρι θερμοῦ, γίνεται ἐξ ἀέρος εἰς ὕδωρ μεταβολή.

Terra quoque frigida siccáque est, aqua frigida & humida, quarum utraque frigus communiter possidet; separatim verò terra siccitatem, humorem aqua sibi ipsis asciscunt: ex quo fit, ut cùm terræ siccitas aquæ humore valentior est, aqua in terram vertatur, mutetúrque.

Πάλιν ἡ μὲν γῆ ψυχρὰ καὶ ξηρὰ, τὸ δὲ ὕδωρ ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν, κοινὸν ἀμφοτέρων αὐτῶν τὸ ψυχρόν· ἴδιον δὲ τῆς γῆς ξηρὸν, ὕδατος δὲ τὸ ὑγρόν. ὅτε οὖν τὸ ἐν τῇ γῇ ξηρὸν ἐπικρατήσει τοῦ ἐν τῷ ὕδατι ὑγροῦ, γίνεται ἐξ ὕδατος εἰς γῆν μεταβολή.

Contrà verò, quæ è terrâ sursum ascendit mutatio, & quæ per internecionem agitur, tunc accidit, cùm totum superat totum, & ambæ contrariæ facultates interimuntur, nihílque quod illis elementis commune sit, remanet. Nam cùm ignis calidus & siccus existat,

Ἀπὸ γῆς δὲ ἄνω κατὰ τὸ ἐναντίον. ἡ δὲ κατ' ἐναλλαγὴν, ὅτε ὅλον ὅλου κρατήσει, καὶ δύο δυνάμεις τὰς ἐναντίας φθείρουσι, μηδενὸς ὄντος αὐτοῖς κοινοῦ. ἐπεὶ γὰρ τὸ μὲν πῦρ ἐστι θερμὸν καὶ ξηρὸν, τὸ δὲ ὕδωρ ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν, ὅταν τὸ ἐν τῷ ὕδατι ὑγρὸν ἐπι-

κρατήσῃ τοῦ ἐν τῷ πυρὶ ξηροῦ, τὸ δὲ ἐν τῷ ὕδατι ψυχρὸν ἐπικρατήσῃ τοῦ ἐν τῷ πυρὶ θερμοῦ, γίνεται ἐκ πυρὸς εἰς ὕδωρ μεταβολή.

aqua frigida & humida; ſi aquæ humor ignis ſiccitatem, & aquæ frigus ignis calorem domet & comprimat, ex igne in aquam converſio fit.

Πάλιν ἡ μὲν γῆ ἐστι ψυχρὸν καὶ ξηρὸν, ὁ δὲ ἀὴρ θερμὸν καὶ ὑγρόν. ὅταν οὖν τὸ ἐν τῇ γῇ ψυχρὸν ἐπικρατήσῃ τοῦ ἐν τῷ ἀέρι θερμοῦ, τὸ δὲ ἐν τῇ γῇ ξηρὸν, τοῦ ἐν τῷ ἀέρι ὑγροῦ, γίνεται ἐξ ἀέρος εἰς γῆν μεταβολή.

Jam verò terra frigida ſiccáque eſt, aër calidus & humidus. Quare cùm terræ frigus calorem aëris, & terræ ſiccitas humorem aëris vincit & ſuperat, aër in terram mutatur & vertitur.

Ὅταν δὲ τοῦ μὲν ἀέρος φθαρῇ τὸ ὑγρὸν, τοῦ δὲ πυρὸς τὸ θερμὸν, γεννηθήσεται ἐξ ἀμφοτέρων αὐτῶν πῦρ. καταλείπεται γὰρ τοῦ μὲν ἀέρος τὸ θερμὸν, τοῦ δὲ πυρὸς τὸ ξηρόν. τὸ δέ γε πῦρ ἐστι θερμὸν καὶ ξηρόν.

Cùm verò humor aëris, & ignis deſtruitur calor, ex utroque ignis orietur. Nam aëris calor, & ignis remanet ſiccitas. Atqui calidus & ſiccus ignis eſſe deprehenditur.

Ὅταν δὲ τῆς μὲν γῆς φθαρῇ τὸ ψυχρὸν, τοῦ δὲ ὕδατος τὸ ὑγρὸν, γεννηθήσεται ἐξ ἀμφοτέρων αὐτῶν (ἡ) γῆ. καταλείπεται γὰρ τῆς μὲν γῆς τὸ ξηρὸν, τοῦ δὲ ὕδατος τὸ ψυχρόν. ἡ δὲ γῆ ἐστι ψυχρὰ καὶ ξηρά.

At cùm terræ frigus & aquæ humor interit, ex ambabus gignitur terra. ſiquidem terræ ſiccitas, & aquæ ſervatur frigus, quibus quidem facultatibus terra prædita eſt.

Ὅταν δὲ τοῦ ἀέρος φθαρῇ τὸ θερμὸν, καὶ τοῦ πυρὸς τὸ θερμὸν, γένεσις οὐκ ἔσται. τὰ γὰρ ἐναντία καταλείπεται ἐπ' ἀμφοτέρων, τοῦ μὲν ἀέρος τὸ ὑγρὸν, τοῦ δὲ πυρὸς τὸ ξηρόν· τὸ δὲ ὑγρὸν τῷ ξηρῷ ἐναντίον.

Sed cùm aëris & ignis pariter deletur calor, nullius elementi erit ortus. Nam aëris humor, & ignis relinquitur ſiccitas, quæ quidem facultates inter ſe contrariæ & oppoſitæ ſunt.

[12] Καὶ πάλιν ὅταν τῆς γῆς μὲν

Poſtremò, cùm terræ & a-

φθαρῇ

12 Ocellus & Ariſtoteles de elementis ut viciſſim mutentur, egerūnt. ille enim primum duo poſuit mutationum genera, unum quod à terrâ ad ignem ſurſum aſcendit, alterum quod deorſum agitur, ut cùm aer ex igne, ex

quæ juxtà frigus destruitur, eodem modo nulla sequitur generatio, siquidem terræ siccitas & humor aquæ servantur incolumes. At humor & siccitas facultates adversæ inimicæque

φθαρῇ τὸ ψυχρόν, ὕδατος δὲ ὅμοιον, οὐδὲ οὕτως ἔσται γένεσις· καταλείπεται γὰρ τῆς μὲν γῆς τὸ ξηρόν, τοῦ δὲ ὕδατος τὸ ὑγρόν· τὸ δὲ ξηρὸν τῷ ὑγρῷ ἐναντίον. καὶ

περὶ

ex aëre aqua, ex aquâ terra oritur; quæ quidem duæ generationes, seu mutationes una tantùm mutatio quæ in orbem efficiatur, ab Aristotele esse dicitur, & ea quidem illorum elementorum, quæ deinceps & loci ordine se consequuntur. Addit etiam tertium genus, quod sanè est, cùm utriusque elementi contraria remanet facultas, cognata verò & similis tollitur: sed cum in eâ mutatione nullum gignatur elementum, nihil ipsius Aristoteles meminit. Adjungit idem Ocellus aliam quandam mutationem κατ' ἀπαλλαγὴν, id est, per internecionem fieri (quamvis apud eundem etiam legatur κατ' ἀναλλαγὴν) quæ quidem quâ ratione eveniat, ipse declarat dicens eam effici, cùm totum superat totum, & duæ facultates sic intereunt, ut nulla illis corporibus servetur communis. Hos mutandi modos intellexit Aristoteles, quos tamen aliis verbis explicuit, cùm mutationem elementorum in facilem, ac difficilem in velocem & tardam generatim distinxit. Cujus quidem divisionis primam particulam elementis, quæ proxima sunt καὶ σύμβολα ἔχει, tribuit; alteram uni extremo & medio, quorum aliud domat & comprimit aliud, & duæ contrariæ destruuntur qualitates; ut cùm ignis ex aquâ, aut ex aëre oritur terra, vel contra cùm aqua in ignem vel terra in aërem mutatur & vertitur.

Verùm unum adhibuit Aristoteles, quod ab Ocello fuerat omissum, ex duobus elementis summè contrariis tertium gigni posse: verbi gratiâ, ex igne & aquâ aërem & terram, atque ex aere & terrâ, ignem & aquam: idque tunc evenire, cum utriusque una qualitas deperditur, altera conservatur. Aristotelis verba, quibus has elementorum mutationes ab Ocello sumptas declaravit, hæc sunt ex secundo libro de Ortu & Interitu.

Aristotelis Particula XXV.

Ἤδη καθ' ἕκαστον οὐ χαλεπὸν ἰδεῖν πῶς. ἅπαντα γὰρ ἐξ ἁπάντων, διαφέρει δὲ τῷ θᾶττον καὶ βραδύτερον, καὶ τῷ ῥᾷον καὶ χαλεπώτερον. ὅσα μὲν γὰρ ἔχει σύμβολα πρὸς ἄλληλα, ταχεῖα τούτων ἡ μετάβασις· ὅσα δὲ μὴ ἔχει, βραδεῖα, διὰ τὸ ῥᾷον εἶναι τὸ ἓν, ἢ τὰ πολλὰ μεταβάλλειν. οἷον ἐκ πυρὸς μὲν ἔσται ἀήρ, θᾶττον μεταβάλλοντος τούτου. τὸ μὲν γὰρ ἦν θερμὸν καὶ ξηρόν, τὸ δὲ θερμὸν καὶ ὑγρόν. ὥστε ἐὰν κρατηθῇ τὸ ξηρὸν ὑπὸ τοῦ ὑγροῦ, ἀὴρ ἔσται. πάλιν δὲ ἐξ ἀέρος ὕδωρ, ἐὰν κρατηθῇ τὸ θερμὸν ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ· ὁ μὲν γὰρ ἦν ὑγρὸν καὶ θερμόν, τὸ δὲ ψυχρὸν καὶ ὑγρόν. ὥστε μεταβάλλοντος τοῦ θερμοῦ ὕδωρ ἔσται. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐξ ὕδατος γῆ, καὶ ἐκ γῆς πῦρ, ἔχει ἄμφω πρὸς ἄμφω σύμβολα. τὸ μὲν γὰρ ὕδωρ ὑγρὸν καὶ ψυχρόν, ἡ δὲ γῆ ψυχρὸν καὶ ξηρόν. ὥστε κρατηθέντος ὑγροῦ γῆ ἔσται. καὶ πάλιν ἐπεὶ τὸ μὲν πῦρ ξηρὸν καὶ θερμόν, ἡ δὲ γῆ ψυχρὸν καὶ ξηρόν, ἐὰν φθαρῇ τὸ ψυχρόν, πῦρ ἔσται ἐκ γῆς. ὥστε φανερόν, ὅτι κύκλῳ τε ἔσται ἡ γένεσις τοῖς ἁπλοῖς σώμασι, καὶ ῥᾷστος οὗτος ὁ τρόπος τῆς μεταβολῆς, διὰ τὸ σύμβολα ἐνυπάρχειν τοῖς ἐφεξῆς. *Jam verò quonam modo id accidat, videre non est difficile: omnia enim oriuntur ex omnibus: sed differt, eò quòd celeriùs & tardiùs, faciliùs & magis difficulter efficiatur mutatio. nam quæ cognata sunt, & communem habent qualitatem, horum velox est transitus: quæ autem non habent, tardus. propterea quòd unum quàm multa faciliùs mutationem recipit, ut ex igne orietur aër, eo uno celeriùs immutato. nam alter calidus & siccus, alter calidus humidúsque est. Quare si ab humore destruatur siccitas, aër generabitur: ex aëre item prodibit aqua, si calorem frigus exuperet. siquidem ille erat*

calidus

περὶ μὲν γενέσεως τῶν πρώτων σωμάτων πῶς τε καὶ τίνων ὑποκειμένων γίνεται, ἱκανῶς εἴρηται διὰ βραχέων.

sunt. Ac de ortu quidem primorum corporum, & quonam modo. & quibus subjectis efficiatur rebus, satis ac breviter expositum est.

Ἐπεὶ

calidus & humidus, hæc verò frigida & humida. Quapropter si mutetur calor, erit aqua, similiter ex aquâ oritur terra, atque ex terrâ ignis (utraque enim utrique cognata est) nam aqua frigida & humida, & terra frigida siccáque percipitur. undè si demitus fuerit humor, prodibit terra, præterea cùm ignis siccus sit & calidus, terra autem frigida & sicca, si aboleatur frigus, ignis orietur & terra. Itaque generationem in orbem simplicibus inesse corporibus satis perspicuum est; cùm elementa quæ ordine loci se consequuntur, cognationem habeant.

Aristotelis Particula XXVI.

Ἐκ πυρὸς δὲ ὕδωρ, καὶ ἐξ ἀέρος γῆν. καὶ πάλιν ἐξ ὕδατος καὶ γῆς ἀέρα καὶ πῦρ ἐνδέχεται γενέσθαι· χαλεπώτερον δὲ διὰ τὸ πλειόνων εἶναι μεταβολήν. ἀνάγκη γὰρ εἰ ἔσται ἐξ ὕδατος πῦρ, φθαρῆναι καὶ τὸ ψυχρὸν, καὶ τὸ ὑγρόν. καὶ πάλιν εἰ ἐκ γῆς ἀὴρ, φθαρῆναι καὶ τὸ ψυχρὸν καὶ ξηρόν. ὡσαύτως δὲ καὶ εἰ ἐκ πυρὸς καὶ ἀέρος ὕδωρ καὶ γῆ, ἀνάγκη ἀμφότερα μεταβάλλειν. αὕτη μὲν οὖν χρονιωτέρα ἡ γένεσις. *Mox etiam ex igne aqua, & terra ex aëre; ac rursus ex aquâ & terrâ aër & ignis oriri possunt, quamvis id difficiliùs accidat; nam plurium requiritur mutatio. si enim ignis ex aquâ fieri debeat, ut humor & frigus corrumpantur necessitas cogit: item si aër ex terrâ, frigus & siccitas interimenda sunt. eâdem ratione si ex igne & aëre terra & aqua gignantur, ambæ qualitates mutentur, necesse est. Atque hæc quidem longior & diuturnior habetur generatio.*

Hoc mutationis genus, in quo duæ elementorum delentur qualitates, in XXVI. particulâ expositum est, quam mutationem appellavit Ocellus κατ' ἐναλλαγὴν, eámque fieri dixit cum totum superat totum, & duæ qualitates intereunt sic, ut nulla communis remaneat. mutatio igitur κατὰ τὴν ἐναλλαγὴν, Latinè mutatio per internecionem, sive universa qualitatum consumptio, reddenda est.

Aristotelis Particula XXVII.

Ἐὰν δ' ἑκατέρου θάτερον φθαρῇ, ῥᾴων μὲν, οὐκ εἰς ἄλληλα δὲ ἡ τούτων μετάβασις, ἀλλ' ἐκ πυρὸς μὲν καὶ ὕδατος ἔσται γῆ καὶ ἀὴρ, ἐξ ἀέρος καὶ γῆς πῦρ καὶ ὕδωρ. ὅταν μὲν γὰρ τοῦ ὕδατος φθαρῇ τὸ ψυχρὸν, τοῦ δὲ πυρὸς ξηρὸν, ἀὴρ ἔσται· λείπεται γὰρ τοῦ μὲν τὸ θερμὸν, τοῦ δὲ ὡσαύτως τὸ ὑγρόν. ὅταν δὲ τοῦ μὲν πυρὸς τὸ θερμὸν, τοῦ δὲ ὕδατος τὸ ὑγρὸν, γῆ ἔσται, διὰ τὸ λείπεσθαι τοῦ τὸ ξηρὸν, τοῦ δὲ τὸ ψυχρόν. ὡσαύτως καὶ ἐξ ἀέρος καὶ γῆς πῦρ καὶ ὕδωρ. ὅταν μὲν γὰρ τοῦ ἀέρος φθαρῇ τὸ θερμὸν, τῆς δὲ γῆς τὸ ξηρὸν, ὕδωρ ἔσται. λείπεται γὰρ τοῦ μὲν τὸ ὑγρὸν, τοῦ δὲ τὸ ψυχρόν· ὅταν δὲ τοῦ μὲν ἀέρος τὸ ὑγρὸν, τῆς δὲ γῆς τὸ ψυχρὸν, πῦρ, διὰ τὸ λείπεσθαι τοῦ μὲν τὸ θερμὸν, γῆς δὲ τὸ ξηρὸν, ἅπερ ἦν πυρός. *At si utriusque altera destruatur, facilis quidem, sed non mutuus erit transitus; quin immò ex igne & ex aquâ terra & aër, & ex aëre & ex terrâ aqua & ignis ortum habebunt. Nam cùm aquæ frigus & siccitas ignis interibunt; oritur aër. siquidem hujus calor, illius humor pariter relinquitur. Quòd si calor ignis & aquæ humor destruantur, efficitur terra; nam ignis siccitas, & aquæ frigus remanet. Similiter ex aëre & terrâ ignis & aqua gignitur. Nam si aëris calor & terræ siccitas dissipentur, orietur aqua. humor enim aëris, & terræ frigus custoditur illæsum. Cùm verò humor aëris & terræ frigus dispereant, exultat ignis: propterea quòd illius quidem calor, hujus autem servatur siccitas, quæ quidem ipsius ignis qualitates sunt.*

Hanc mutationem, quâ ex duobus elementis summè contrariis tertium generatur, Ocellum ignorâsse, cùm de eâ nihil scripserit, facilè suspicari possumus. verùm hortor & moneo illud hominum genus, qui Divi Thomæ Aquinatis, & Joannis Duns Scoti disci-

scipli-

Verùm cùm ingenitus mundus, & interiturus nunquam sit, atque ut neque initium sumpsit, ita nec finem sit accepturus, duo efficientia, quorum alterum in alio, alterum in se ipso generet, vicissim constituantur necesse est: atque quod in alio generat, ea censetur esse universa mundi pars quæ supra Lunam posita est. propiùs verò Sol ipse, qui appulsu suo & abscessu aërem continenter immutat & variat, ut eundem modò frigidum reddat, modò calidum, cujus mutationem sequitur terræ mutatio & eorum quæ sunt in terrâ.

Orbis etiam signifer, qui obliquus est, ad solis motum maximè confert, cùm & ipse generationis causa sit, necnon universi ornatus ac descriptio, ídque generatim efficiat, ut in eo alia res gignendi, alia patiendi vim habeat. Quod ergò in alio generat, supra Lunam; quod autem in se ipso, infra eandem collocatum est: at quod ex ambabus constat partibus, ex unâ scilicet divinâ & semper currente, ex alterâ verò genitâ, & mutationibus semper obnoxiâ, id certè mundus est.

Ἐπεὶ δὲ ἀνώλεθρος ὁ κόσμος καὶ ἀγέννητος, καὶ οὔτε ἀρχὴν γενέσεως εἴληφεν, οὔτε τελευτήν ποτε λήψεται, δεῖ καὶ τὸ ποιοῦν ἐν ἑτέρῳ τὴν γένεσιν, καὶ τὸ γεννῶν ἐν ἑαυτῷ συνυπεῖναι ἀλλήλοις. τὸ μὲν ποιοῦν (ἐν ἑτέρῳ) τὴν γένεσιν, τὸ ὑπεράνω σελήνης ἐςὶ πᾶν. σύνεγγυς δὲ μᾶλλον ὁ ἥλιος κατά γε τὰς προσόδους καὶ τὰς ἀφόδους, μεταβάλλων τὸν ἀέρα συνεχῶς πρὸς λόγον ψύχους (τε) καὶ θερμασίας, ᾧ συνεπακολουθεῖ καὶ τὴν γῆν μεταβάλλειν, καὶ πάντα τὰ ἐπὶ γῆς.

Εὖ δὲ ἔχει καὶ ἡ * λόξις τῶν ζωδίων τοῦ πόλου πρὸς τὴν τοῦ ἡλίου φοράν· αἰτία γὰρ καὶ αὐτὴ τῆς γενέσεώς ἐςί. καθόλου δὲ ἡ τοῦ παντὸς διακόσμησις, ὥστε εἶναι ἐν αὐτῇ τὸ μὲν ποιοῦν, τὸ δὲ πάσχον. τὸ μὲν οὖν ἐν ἑτέρῳ γεννῶν, τὸ ὑπεράνω (τῆς) σελήνης ἐςί· τὸ δὲ ἐν ἑαυτῷ, τὸ ὑποκάτω σελήνης. τὸ δὲ ἐξ ἀμφοτέρων αὐτῶν, τοῦ μὲν ἀεὶ θέοντος θείου, τοῦ δὲ ἀεὶ μεταβάλλοντος γεννητοῦ, κόσμος ἄρα ἐςίν.

Κεφά-

sciplinam pertinaciter defendunt, ut hunc Aristotelis locum de mutatione elementorum accuratè considerent ac perpendant. nam si fecerint, ipsos non arbitror posthac tam audacter negaturos, eandem numero in re quæ interierit, & quæ orta sit, servari qualitatem ac consistere.

* Scrib. ἡ λόξωσις.

1 Me-

Κεφάλαιον γ'.

Ἀνθρώπου δ' ἀρχὴ γενέσεως πρώτη οὐ γέγονεν ἐκ γῆς, οὐδὲ τῶν ἄλλων ζώων, οὔτε φυτῶν, ἀλλ' ἀεὶ τῆς διακοσμήσεως οὔσης, ἀνάγκη καὶ τὰ ἐνυπάρχοντα, καὶ τὰ ἐνδιακεκοσμημένα συνυπεῖναι. πρῶτον μὲν γὰρ ἀεὶ ὄντος τοῦ κόσμου, ἀναγκαῖον καὶ τὰ μέρη αὐτοῦ συνυπάρχειν· λέγω δὲ μέρη, οὐρανὸν, γῆν, τὸ μεταξὺ τούτων· ὃ δὴ [1] μετάρσιον καὶ ἀέριον ὀνομάζεται· οὐ γὰρ ἄνευ τούτων, ἀλλὰ σὺν τούτοις, καὶ ἐκ τούτων ὁ κόσμος.

Τῶν δὲ μερῶν συνυπαρχόντων, ἀνάγκη καὶ τὰ ἐμπεριεχόμενα συνυπάρχειν αὐτοῖς. οὐρανῷ μὲν ἥλιον, σελήνην, ἀπλανεῖς τε ἀστέρας καὶ πλανήτας· τῇ δὲ γῇ ζῶα, φυτὰ, χρυσὸν, ἄργυρον·

Caput. III.

Nec verò primum humani ortûs initium, quemadmodum nec cæterorum animalium, neque plantarum è terrâ ductum est, sed mundi ornatus & dispositio cùm semper existat, etiam quæ in eo disposita, digestáque sunt, semper existant necesse est. siquidem mundus primùm semper manet. Quare partes ejus unà cum eo statuendæ sunt. partes inquam cœlum & terra, & quæ iis interjecta sunt & media (porrò quod μετάρσιον, id est, sublime dicitur, etiam aërium nuncupatur) non enim sine iis, sed cum iis, atque ex iis concretus est mundus.

Verùm cùm partes simul existant, etiam quæ continentur, unà cum eisdem statuuntur, ut cum cœlo Sol, Luna, & Stellæ tam infixæ certis locis quàm errantes: cum terra, animalia, stirpes, & plan-

1 Μετάρσιος, verbum Græcum Latinè sublimis interpretatur, quo usus Mercurius Trismegistus in Pœmandro (tametsi μετάρσιον pro excellenti & præstanti accipiat) cùm ait: ἀλλὰ διὰ δὺς ἐπιτάγματα ἐπὶ τὰς ἀνθρώπους πρὸς τὰς φύσεις τῶν ἑπτὰ διοικητόρων ἀρρενοθήλεας καὶ μεταρσίους. Sed infrà in eodem dialogo μετάρσιον sumit pro animali pennigero & aërio, sic scribens: ἐκεῖνο δὲ ἔστι σοὶ τέκνον, ὅτι ἕκαστον τῶν ζώων, ἐν μέρει ἀποτεταγμένα τοῦ κόσμου, τὰ μὲν ἔνυδρα τοῦ ὕδατος, τὰ δὲ χερσαῖα τῆς γῆς, τὰ δὲ μετάρσια τοῦ ἀέρος. Idem reperitur vocabulum pro sublimi usurpatum à Philone Judæo tum in opusculo περὶ καταστάσεως ἀρχόντων, tum etiam περὶ ἀφθαρσίας κόσμου. Ocellus (ut satis constat) μετάρσιον sumit pro aërio: atque eam mundi partem intelligit, quæ igni & aëri tributa est, quam quidem dicit posteà à Dæmonibus occupatam. Verùm Aristoteles non hanc regionem inter cœlum terrámque constitutam μετέωρον vocavit, sed omnes eas res, quæ in eâdem gignuntur & apparent, unde suo commentario περὶ τῶν μετεώρων titulum imposuit, in quo disputari περὶ τῶν μεταρσίων Olympiodorus Aristotelis interpres asserit. μετάρσιον quoque in eâdem significatione accipitur à Laërtio in Epicuri vitâ. Quid autem sit proprie μετέωρος, abunde jam dixi cum illius libri inscriptionem explicarem.

2 Μεταρ-

tæ, aurum & argentum: cum sublimi & aëria regione spiritus & venti, necnon & mutatio in vim calidiorem & frigidiorem mutatio consistunt. Nam ipsius cœli illud est proprium, ut eas res intra se habeat, quas ejus ambitus complectitur. Terræ ut plantas sustineat, quæ ex ipsa pullulant, & animalia, quæ pastum capessunt. Sublimis & aëria pars hoc sibi vendicat, ut quæ in ea gigni possunt, gignantur.

Cùm igitur in unaquaque mundi parte collocatum sit aliquod eximium animalium genus, verbi gratiâ, in cœlo Dii, homines in terra, in sublimi loco Dæmones, necesse

[2] μεταρσίῳ δὲ καὶ ἀερίῳ πνεύματα, ἀνέμων, μεταβολὴν ἐπὶ τὸ θερμότερον, μεταβολὴν ἐπὶ τὸ ψυχρότερον· σὺν τούτῳ γὰρ οὐρανὸς σὺν τῷ τὰ περιεχόμενα ἔχειν, καὶ σὺν τούτῳ γῆ σὺν τῷ τὰ ἐπ' αὐτῆς φυόμενα καὶ βοσκόμενα ὑπεῖναι, καὶ σὺν τούτῳ μετάρσιον καὶ ἀέριον, σὺν τῷ τὰ ἐν αὐτῷ πάντα τὰ γινόμενα γίνεσθαι.

Ἐπεὶ οὖν καθ' ἑκάστην ἀποτομὴν ὑπερέχον τὶ γένος ἐντέτακται τῶν ἄλλων, ἐν μὲν οὐρανῷ τὸ τῶν θεῶν, ἐν δὲ γῇ ἄνθρωπος· [3] ἐν δὲ τῷ μεταρσίῳ τόπῳ δαίμονες

2 Μεταρσίῳ καὶ ἀερίῳ πνεύματα καὶ ἀνέμων, μεταβολὴν ἐπὶ τὸ θερμότερον, μεταβολὴν ἐπὶ τὸ ψυχρότερον. In sublimi & aëriâ regione duæ fiunt mutationes; una cùm exhalatio calida & sicca è terris excitata calidior redditur, ex aquâ stellarum crines & trajectiones apparent, quæ quidem in supremâ aëris parte (hæc autem ab Aristotele dicitur ὑπέκκαυμα, id est, fomes succendens) gignuntur. Hoc sanè idem est, quod ignis elementum. Altera accidit mutatio, cùm vapor calidus & humidus, qui ex aquis tollitur, in nubium loco, qui frigidus est, vi frigoris concrescit, & in pluviam, nivem, & grandinem convertitur. Nam grando contrarii caloris circumstantiâ, quæ Græcè nuncupatur ἀντιπερίστασις, quâ exhalationis augetur frigus, cogi solet.

3 Ἐν δὲ τῷ μεταρσίῳ τόπῳ δαίμονες] Ocelli hæc sunt verba, quibus esse Dæmones censuisse satis perspicuum est. quam sententiam secutus est Plato, qui quatuor Dæmonum genera posuit. Aristoteles verò (ut omnes contendunt Peripateticæ sectæ philosophi) Dæmonas esse omninò negavit, quippe qui nullam asseruerit inveniri mentem à materiâ separatam, quæ aliquam cælestem sphæram non moveat. Verùm ipse libro tertio de ortu animalium eosdem asserere visus est, sed non incorporeos. Ejus locum ascribere libuit, ut qui legerint, meliùs judicent, an quod ipse senserit, locutus sit, & scriptum reliquerit. cap. x. Τὸ δὲ τέταρτον γένος οὐκ ἐπὶ τούτων δεῖ ζητεῖν, καίτοι βούλεταί γέ τι κατὰ τὴν τοῦ πυρὸς εἶναι τάξιν· τοῦτο γὰρ καὶ τέταρτον ἀριθμεῖται τῶν σωμάτων· ἀλλὰ μὲν πῦρ ἀεὶ φαίνεται τὴν μορφὴν οὐκ ἰδίαν ἔχον, ἀλλ' ἐν ἑτέρῳ σωμάτων. ἢ γὰρ ἀήρ, ἢ καπνὸς, ἢ γῆ φαίνεται τὸ πεπυρωμένον. ἀλλὰ δεῖ τοιοῦτον γένος ζητεῖν ἐπὶ τῆς σελήνης. αὕτη γὰρ φαίνεται κοινωνοῦσα τῆς τετάρτης ἀποστάσεως. ἀλλὰ περὶ τούτων ἄλλος ἂν εἴη λόγος. i. *Verùm quartum genus in iis non est quærendum, quamvis ipsius ignis ordo requirat ut sit, id enim quartum inter corpora numeratur: verùm ignis propriam habere formam nunquam apparet, nisi in alio corpore. Nam quod ignescit, aut aër, aut fumus, aut terra esse cernitur. Hoc autem genus proximè infra Lunam quærere necesse est. quippe quæ quarta distantia sive abscess-*

μονες, ἀνάγκη τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων ἀΐδιον εἶναι· εἴπερ ἀληθῶς ὁ λόγος συμβιβάζει, μὴ μόνον τὰ μέρη συνυπάρχειν τῷ κόσμῳ, ἀλλὰ καὶ τὰ περιεχόμενα τοῖς μέρεσι.

est humanum genus esse perpetuum. Siquidem verè præscribit ratio, non solùm mundi partes unà cum mundo, verùm & quæ mundus continet, simul cum partibus existere.

Φθοραὶ δὲ καὶ μεταβολαὶ βίαιοι γίνονται κατὰ τὰ μέρη τῆς γῆς· ὁτὲ μὲν ἀνάχυσιν λαμβανούσης (τῆς) θαλάσσης εἰς ἕτερον μέρος· ὁτὲ δὲ καὶ αὐτῆς τῆς γῆς εὐρυνομένης καὶ διϊσαμένης ὑπὸ πνευμάτων ἢ ὑδάτων, κρύβδην ἐπιφερομένων. παντελὴς δὲ φθορὰ τῆς περὶ τὴν γῆν διακοσμήσεως, οὔτε γέγονεν, οὔτε ἔσαι ποτέ.

At terræ partes vi mutantur & intereunt: interdum quidem cùm altera pars maris effunditur, quandoque verò cùm terra à ventis & aquis quæ in ipsam latenter ingrediuntur, dilatatur, ac dirimitur: terræ tamen constitutio nunquam anteà tota prorsus interiit, nec pòst ullo tempore interitura est.

[4] Διὸ καὶ τοῖς λέγουσι τὴν τῆς Ἑλληνικῆς ἱσορίας ἀρχὴν ἀπὸ Ἰνάχου εἶναι τοῦ Ἀργείου, προσεκτέον οὕτως, οὐχ ὡς ἀπό τινος ἀρχῆς πρώτης, ἀλλὰ τῆς γενομένης μεταβολῆς κατ' αὐτήν. πολλάκις γὰρ καὶ γέγονε καὶ ἔσαι βάρβαρος ἡ Ἑλλὰς, οὐχ ὑπ' ἀνθρώπων μόνον γινομένη μετανάςατος, ἀλλὰ καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς φύσεως οὐ μείζονος οὐδὲ μείονος αὐτῆς γινομένης, ἀλλὰ καὶ νεοτέρας ἀεὶ, καὶ πρὸς ἡμᾶς ἀρχὴν λαμβανούσης.

Quapropter quod dicitur, historiam Græcam ab Inacho Argivo initium duxisse, sic est interpretandum, ut non ab aliquo primo principio, sed aliquà ejus mutatione quæ acciderit, ortum habuerit. Nam terra Græcia anteà sæpius fuit & posthac etiam erit Barbara, non modò, quòd ad eam exules aliunde commigraverint, verùm quòd à naturà id etiam proveniat, quæ tametsi nec major redditur neque minor, recentior tamen semper est, & ratione nostri principium sumit.

Περὶ μὲν τοῦ ὅλου καὶ παντὸς, ἔτι δὲ καὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς τῆς ἐν ἑαυτῷ γινομένης, ὡς οὕτως

De toto quidem & universo, déque ortu & interitu, qui in eo fiunt, & ut se habeant,

abscessus particeps sit. sed de iis alia fuerit di[illegible]

4 Plinius tamen civis meus Cadmum Milesium primùm historiam condidisse tradit libro VII.

ἔχει,

& in omni æternitate sint habituri, cùm natura partim sempiterno cieat motu, partim perpessionem semper sentiat, atque tum semper gubernet, cùm gubernetur, iis verbis satis explicuimus.

Caput IV.

DE mutuâ autem ipsorum hominum generatione, quo modo scilicet, & ex quibus rectè perfici possit, ita ut non modò legitimè facta, sed temperantiâ & pietate simul operante, habitâ esse videatur, operæ precium existimo hunc in modum statuere, & primo quidem hoc ipsum cogitare, quòd non voluptatis, sed procreandæ sobolis causâ mulieribus admiscemur.

Siquidem facultates ipsas, instrumenta, & appetitus hominibus dedit Deus, non ut voluptate fruantur, sed ut eorum genus perpetuò duret, ac permaneat. Nam cùm fieri non possit, ut homo ipse qui mortalis natus est, divinitatis efficiatur particeps, si generis immortalitas absumatur, in singulis supplevit Deus, & generationem hanc infinitam & continuatam reddidit. Hoc unum igitur spectare in primis oportet, non esse concumbendum voluptatis causâ.

Mox eandem hominis constitutionem ad universam referendam, quippe qui non so-

ἔχει, καὶ ἕξει τὸν ἅπαντα αἰῶνα; τῆς μὲν ἀεικινήτου φύσεως οὔσης, τῆς δὲ ἀειπαθοῦς· καὶ (τῆς) μὲν ἀεὶ κυβερνώσης, τῆς δὲ κυβερνωμένης, ἱκανῶς μοι εἴρηται διὰ τούτων.

Κεφάλαιον δ'.

ΠΕρὶ δὲ τῆς ἐξ ἀλλήλων ἀνθρώπων γενέσεως, ὅπως τὲ καὶ ἐκ τίνων ἔσαι, κατὰ τρόπον ἐπιτελούμενα, νόμῳ τὲ καὶ σωφροσύνης καὶ ὁσιότητος ἐπισυνεργούσης, τάδε καλῶς ἔχειν οἴομαι· πρῶτον μὲν τοῦτο διαλαβεῖν, ὅτι οὐχ ἡδονῆς ἕνεκα προσίεμεν, ἀλλὰ τέκνων γενέσεως.

Καὶ γὰρ αὐτὰς τὰς δυνάμεις, καὶ τὰ ὄργανα, καὶ τὰς ὀρέξεις τὰς πρὸς (τὴν) μίξιν, ὑπὸ τοῦ θεοῦ δεδομένας τοῖς ἀνθρώποις, οὐχ ἡδονῆς ἕνεκα δεδόσθαι συμβέβηκεν, ἀλλὰ τῆς εἰς τὸν ἀεὶ χρόνον διαμονῆς τοῦ γένους. ἐπειδὴ γὰρ ἀμήχανον ἦν θνητὸν φύντα θείου (βίου) κοινωνῆσαι, τῆς τοῦ γένους ἀθανασίας φθειρομένης, καθ' ἕκαστον ἀνεπλήρωσεν ὁ θεὸς, ἀκατάληκτον ποιήσας καὶ συνεχῆ ταύτην γένεσιν. ἓν οὖν τοῦτο πρῶτον δεῖ θεωρεῖν, ὅτι οὐχ ἡδονῆς ἕνεκα ἡ μίξις.

Ἔπειτα δὲ καὶ τὴν αὐτὴν τῷ ἀνθρώπῳ σύνταξιν πρὸς τὸ ὅλον, ὅτι μέρος ὑπάρχων οἴκου τε καὶ

πόλεως, καὶ τὸ μέγιστον κόσμου, συμπληροῦν ὀφείλει τὸ ἀπογενόμενον τούτων ἕκαστον, ἐὰν μέλλῃ μήτε συγγενικῆς ἑστίας λειποτάκτης γενέσθαι, μήτε πολιτικῆς, μήτε μὴν τῆς θείας.

Οἱ γὰρ καθάπαξ μὴ διὰ παιδοποιΐαν συναπτόμενοι, ἀδικήσουσι τὰ τιμιώτατα τῆς κοινωνίας συστήματα. εἰ δὲ καὶ γεννήσουσιν οἱ τοιοῦτοι μεθ' ὕβρεως, καὶ ἀκρασίας, μοχθηροὶ (οἱ) γενόμενοι, καὶ κακοδαίμονες ἔσονται, καὶ βδελυροὶ ὑπό τε θεῶν, καὶ δαιμόνων, καὶ ἀνθρώπων, καὶ οἴκων καὶ πόλεων.

Ταῦτα οὖν προδιανοουμένους οὐ δεῖ ὁμοίως τοῖς ἀλόγοις ζώοις προσέρχεσθαι τοῖς ἀφροδισίοις, ἀλλ' ὡς ἀναγκαῖον καλὸν ἡγουμένους. εἴπερ ἀναγκαῖον καὶ καλὸν εἶναι νομίζουσιν οἱ ἀγαθοὶ τῶν ἀνθρώπων, τὸ μὴ μόνον πολυανδρεῖσθαι τοὺς οἴκους, καὶ τὸν πλείονα τῆς γῆς τόπον πληροῦσθαι. ἡμερώτατον γὰρ πάντων καὶ βέλτιστον ζῶον ὁ ἄνθρωπος· ἀλλὰ καὶ τὸ μέγιστον, εὐανδρεῖσθαι.

Διὰ γὰρ ταύτην τὴν αἰτίαν καὶ τὰς πόλεις εὐνομουμένας οἰκήσουσι, καὶ τοὺς ἰδίους οἴκους κατὰ τρόπον οἰκονομήσουσι, καὶ τοῖς φίλοις αὐτοῖς κατὰ τὰς πολιτείας, καὶ τὰς πολιτικὰς πράξεις παρέξουσιν, ὅτε μὴ μόνον πολυπληθείᾳ ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ εὐανδρίᾳ χορηγοῦνται.

lùm domûs & civitatis, verùm etiam mundi maxima habetur pars. quæ quidem, quæcunque res desit, eam supplere & complere debeat. alioquin tum domestici & civilis, tum etiam divini laris desertor futurus sit.

Nam qui prorsus causâ procreationis liberorum non coierint, ii nobilissimos communionis cœtus injuriâ afficient & violabunt. Quòd si tales fuerint, ut nec legitimè nec temperanter generent, qui orientur filii, scelesti, improbi, & miseri Diis, Dæmonibus, hominibus, nec non familiis & civitatibus execrandi & detestabiles futuri sunt.

Qui igitur hæc antea consideraverint, ii non belluarum more ad concubitum ferri debent, sed ita ut qui res venereas necessaria bona esse putent. quod sanè probi viri faciunt, qui non solùm domos & plurima terræ loca magnâ hominum multitudine replere necessarium & bonum existimant (mansuetissimum enim atque optimum animalium omnium est homo) sed etiam probis viris, maximum esse censent.

Hanc enim ob causam eveniet, ut civitates benè institutas inhabitent, res suas domesticas & familiares rectè gubernent & tueantur, amicísque ipsis (ut civilis statûs requirit ratio) civiles actiones præbeant, cùm illi non multos tantùm homines, sed etiam probos suppeditabunt.

Ὅθεν

Itaque peccant complures, qui in matrimoniis contrahendis, non fortunæ magnitudinem, neque publicam utilitatem sibi proponunt, sed divitias aut generis præstantiam tantùm respiciunt. Pro eo enim quod adolescentes & integrâ ætate ducere deberent, vetulas sibi ipsis adjungunt, atque cùm uxores ejusdem secum mentis, & fui simillimæ ducendæ essent, nobilitate præstantes & divitiis affluentes ducunt. Quapropter pro concordiâ discordiam, pro legitimo consensu dissensionem sibi parant, siquidem maritus & uxor inter se de principatu contendunt. Quæ enim mulier divitiis, genere, & amicis antecellit, ut sibi pareat vir contra naturæ leges exoptat: at ille, tametsi justè repugnet, quippe qui sibi primas, non secundas deferri velit, obtinere tamen principatum nullo modo potest.

Quæ quidem res cùm eveniunt, non familiæ tantùm, & domus, verùm etiam civitates infelices reddantur, necesse est. Domus enim civitatum partes sunt: ex partibus totum & universum constituitur. Consentaneum igitur est, quales sunt partes, tale & totum & universum existere, ex hujusmodi constans partibus.

Atque ut primarum quidem partium primæ structuræ ad universum opus benè aut malè complendum plurimum fa-

Ὅθεν ἁμαρτάνουσι πολλοὶ μὴ πρὸς τὸ μέγεθος τῆς τύχης, μηδὲ πρὸς τὸ συμφέρον τῷ κοινῷ συνιστάντες τοὺς γάμους, ἀλλὰ πρὸς τὸν πλοῦτον, ἢ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ γένους ἀποβλέποντες. ἀντὶ μὲν γὰρ τοῦ νέαν καὶ ὡραίαν συναρμόζεσθαι, συνηρμόσαντο ἂν τὴν ὑπερηλικεστέραν· ἀντὶ δὲ τοῦ συμπαθῆ τὴν ψυχὴν καὶ ὁμοιοτάτην, ἐπίδοξον τῷ γένει, ἢ περιχρήματον. τοιγάρ τοι ἀντὶ συμφωνίας διαφωνίαν, καὶ ἀντὶ ὁμοφροσύνης, διχοφροσύνην κατασκευάζονται, περὶ ἡγεμονίας διαμαχόμενοι πρὸς ἀλλήλους. ἡ μὲν γὰρ ὑπερέχουσα πλούτῳ καὶ γένει καὶ φίλοις, ἄρχειν προαιρεῖται τοῦ ἀνδρὸς παρὰ τὸν τῆς φύσεως νόμον· ὁ δὲ διαμαχόμενος δικαίως, καὶ οὐ δεύτερος, ἀλλὰ πρῶτος θέλων εἶναι, ἀδυνατεῖ τῆς ἡγεμονίας ἐφικέσθαι.

Ὧν δὲ γενομένων, οὐ μόνον τοὺς οἴκους κακοδαίμονας, ἀλλὰ καὶ τὰς πόλεις συμβαίνει γενέσθαι. μέρη γὰρ τῶν πόλεων οἱ οἶκοι, ἐκ δὲ τῶν μερῶν, ἡ τοῦ ὅλου καὶ τοῦ παντὸς σύνθεσις. εἰκὸς οὖν ὁποῖα τὰ μέρη τυγχάνουσιν ὄντα, καὶ τὸ ὅλον καὶ τὸ πᾶν τὸ ἐκ τοιούτων συντιθέμενον, τοιοῦτον εἶναι.

Καὶ ἐν (ταῖς) πρώταις δὲ αἱ πρῶται οἰκοδομαὶ μεγάλα συνεργοῦσι πρὸς (τὸ) καλῶς ἢ κακῶς τὸ ὅλον ἔργον συντελεσθῆναι. οἷον

ἐπὶ μὲν οἰκοδομίας, θεμελίου καταβολή· ἐπὶ δὲ ναυπηγίας, τρόπις· ἐπὶ δὲ συναρμογῆς καὶ μελοποιΐας, τάσις φωνῆς καὶ λῆξις. οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ πολιτείας εὐνομουμένης τε καὶ κακονομουμένης, οἴκων κατάστασις καὶ συναρμογὴ μέγιστα συμβάλλεται.

ciunt: verbi gratiâ ad domum ædificandam, fundamenti jactus; ad navem struendam, carinæ fabrica; ad exercendam concentionis & musicæ artem, contentio vocis & remissio: sic Reipublicæ benè vel malè instituendæ familiarum constitutio, concordia, & convenientia magnoperè utilis est.

Περὶ γενέσεως οὖν σκοπουμένους, τάδε χρὴ πράττειν. καθόλου μὲν δὴ φυλάττεσθαι χρὴ πᾶν τὸ ἀνόμοιον καὶ ἀτελές· οὔτε γὰρ τῶν φυτῶν τὰ ἀτελῆ, οὔτε τῶν ζώων εὔκαρπα γίνεται. ἀλλὰ δεῖ γενέσθαι τινὰ χρόνον πρὸς τὰς καρποφορίας, ὅπως ἐξ ἰσχυόντων τε καὶ τελειουμένων τῶν σωμάτων τὰ σπέρματα καὶ καρποὶ γίνωνται.

Quapropter qui de generatione cogitant, hæc agere opus est, ut generatim quodcunque dissimile imperfectúmque est observent. Nam nec plantæ ipsæ, nec animalia, cùm adhuc imperfecta sunt, fœcunda sunt. quin potiùs requiritur, ut aliquo temporis spacio genita sint antea, quàm fructum ferant, ut cùm robur & perfectionem assumpserint corpora, semen & fructus producant.

Ὅθεν δεῖ τοὺς παῖδας καὶ τὰς παρθένους ἐν γυμνασίοις τε καὶ καρτερίαις ταῖς προσηκούσαις τρέφειν, καὶ τροφὴν προσφέρεσθαι (τὴν) ἁρμόζουσαν φιλοπόνῳ τε καὶ σώφρονι καὶ καρτερικῷ βίῳ.

Ex quo fit, ut tam pueri, quàm puellæ virgines, in exercitationibus tolerantiísque decoris alendi sint: quibus is etiam adhibendus est cibus, qui laboriosæ, temperatæ, & toleranti vitæ sit aptissimus.

Πολλὰ δὴ τῶν κατὰ ἀνθρώπινον βίον τοιαῦτα ἐστὶν, ἐν οἷς βέλτιον ἡ ὀψιμαθία. διὸ καὶ πρὸς τὴν τῶν ἀφροδισίων χρῆσιν οὕτως ἄγεσθαι χρὴ τὸν παῖδα, [1] ὡς μηδὲ ἐπιζητεῖν πρὸ τῶν εἰ-

Multa sanè existunt hujusmodi in vitâ humanâ, quæ melius est, si serò discantur. quare adolescens ad rerum venerearum usum ita est agendus, ut ipsis ante xx. annum non fruatur: quas etiam cùm

κοσιν

1 Ὡς μηδὲ ἐπιζητεῖν πρὸ τῶν εἴκοσιν ἐτῶν τὴν τοιαύτην χρῆσιν] *ut ante annos viginti rerum venerearum usum non quærat.* in hanc sententiam Cæsar libro VI. de bello Gallico, de Germaniæ moribus loquens, *Intra annum* (inquit) *XX. fœminæ notitiam habuisse, in turpissimis habent rebus.*

2 Plato

gustaverit, rarenter exerceat. Quod sanè erit, si bonum corporis habitum & continentiam res esse optimas & honore dignas censuerit.

κοσιν ἐτῶν τὴν τοιαύτην χρῆσιν, ἀλλὰ καὶ χρησάμενον, σπανίως χρῆσθαι. ἔσαι δὲ τοῦτο, ἐὰν καλὸν καὶ τίμιον εἶναι νομίζῃ τὴν εὐεξίαν καὶ τὴν ἐγκράτειαν.

Quin etiam hujusmodi institutorum disciplina in terræ Græciæ civitates inducenda est, ne cum matre, filiâ, sorore, nec in locis sacris, nec in propatulis coëant. Nam præclarè & utiliter agetur, si huic actioni plurima adhibeantur impedimenta.

[a] Δεῖ δὲ καὶ παιδεύειν τὰ τοιαῦτα τῶν νομίμων ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς πόλεσι, τὸ μήτε μητρὶ συγγίνεσθαι, μήτε θυγατρὶ, μήτε ἀδελφῇ, μήτε ἐν ἱεροῖς, μήτε ἐν φανερῷ τόπῳ. καλὸν γάρ ἐςι καὶ πρόσφορον τὸ ὡς πλεῖςα κωλύματα γίνεσθαι τῆς ἐνεργείας ταύτης.

Tollendæ porrò sunt penitùs omnes illæ generationes, quæ præter naturam & contumeliosæ sunt. Contrà relinquendæ & servandæ, quæ secundum naturam & temperanter efficiuntur, ut filii sobriè & legitimè geniti sint.

Καθόλου δὲ δεῖ περιαναιρεῖν τάς τε παρὰ φύσιν γενέσεις, καὶ τὰς μεθ' ὕβρεως γινομένας. καταλιμπάνειν δὲ τὰς κατὰ φύσιν, καὶ μετὰ σωφροσύνης ἐπὶ τεκνοποιΐᾳ σώφρονί τε καὶ νομίμῳ γινομένῃ.

Opus est præterea ut qui liberorum procreationi operam dant, futuræ sobolis multò antè curam suscipiant. Ea porrò prima & potissima adhibebitur animadversio, si temperato & salubri utantur cibo, non ebrietate capiantur, nec quidpiam sumant, quod perturbationem afferat, ex quibus qui-

Δεῖ δὲ πάλιν πρόνοιαν ποιεῖσθαι τοὺς τεκνοποιουμένους τῶν ἐσομένων τέκνων. πρώτη μὲν οὖν μεγίςη φυλακὴ πρὸς γένεσιν τῷ τεκνοποιεῖν βουλομένῳ, δίαιτα σωφρονικὴ καὶ ὑγιεινή· ὡς μήτε πληρώσει χρῆσθαι τροφῆς ἀκαίρου, μήτε μέθῃ, μήτε ἄλλῃ τῇ ταραχῇ, ἐξ ὧν χείρους (αἱ) αὐτῶν

[a] Plato lib. 5. de Rep. hæc Ocelli præcepta vidisse palam ostendit: qui tametsi plures enumeret cognationis gradus à quibus abstinere nos oporteat, coitum tamen cum sorore non videtur prohibere. verba Platonis hæc sunt: Ὅταν δὲ δὴ οἶμαι αἵ τε γυναῖκες καὶ οἱ ἄνδρες τοῦ γεννᾶν ἐκβῶσι τὴν ἡλικίαν, ἀφήσομέν που ἐλευθέρους αὐτοὺς συγγίγνεσθαι ᾧ ἂν ἐθέλωσι πλὴν θυγατρὶ καὶ μητρὶ, καὶ ταῖς τῶν θυγατέρων καὶ ταῖς ἄνω μητρός. καὶ τὰς γυναῖκας αὖ, πλὴν ὑεῖ καὶ πατρὶ, καὶ τοῖς τῶν τούτων εἰς τὸ κάτω καὶ εἰς τὸ ἄνω.

b Hoc

αὐτῶν σωμάτων ἕξεις γίνονται. μάλιστα δὲ πάντων προσήκει φυλάττεσθαι τὸ τῆς καθεστηκυίας τῆς διανοίας τὰς μίξεις γίνεσθαι. ἐκ φαύλων γὰρ καὶ ἀσυμφώνων καὶ ταραχωδῶν ἕξεων μοχθηρὰ γίνεται τὰ σπέρματα.

Μετὰ πάσης οὖν σπουδῆς καὶ προσοχῆς δεῖ καταβάλλεσθαι, ὅπως τὰ γεννώμενα γίνηται χαριέστατα, καὶ γεννώμενα, καλῶς ἀνατραφῇ. [3] οὔτε (δὲ) γὰρ δίκαιον, τοὺς μὲν φιλίππους καὶ φιλόρνιθας καὶ φιλοκύνας, μετὰ πάσης ἐπιμελείας φροντίδα ποιεῖσθαι τῶν γινομένων, [4] ὡς δεῖ, καὶ ἐξ ὧν δεῖ, καὶ ὅτε δεῖ, καὶ πῶς διακειμένων γίνεσθαι τὰς μίξεις καὶ τὰς κοινωνίας, τοῦ μὴ ὡς ἔτυχε γίνεσθαι τὰ γεννώμενα· τοὺς δὲ ἀνθρώπους μηδένα ποιεῖσθαι λόγον τῶν ἰδίων ἐγγόνων· ἀλλὰ (καὶ) γεννᾷν ὡς ἔτυχε, καὶ γεννωμένων ὀλιγωρεῖν καὶ τῆς τροφῆς καὶ τῆς παιδείας.

dem rebus habitus corporis deteriores evadunt. Illud verò omnium maximè curandum eſt, ut non niſi pacatâ & tranquillâ mente concumbant. nam cùm pravi & inconſtantes, ac perturbati ſunt corporis habitus, ex illis vitioſa ſemina ſolent prodire.

Ita quoque omni ſtudio & intento animo eniti debent, ut ſciti admodùm & elegantes naſcantur liberi, & cùm orti ſuſceptíque fuerint, liberaliter educentur. iniquum eſt enim philippos quoſdam, & philornithas, & philocynas, id eſt qui equos alunt, aut aves aut canes ad venandum, omni diligentiâ curare, ut belluas, quemadmodum, & ex quibus, & quo tempore oporteat, generent, & quonam modo affectæ ſeſe admiſcere & copulare debeant, ne vilis ac vulgaris naſcatur ſoboles; homines verò nullam filiorum ſuorum curam ſuſcipere, quin potiùs illos (ut ſors tulit) procreare, &, cùm genuerint, ipſorum educationem inſtitutionémque negligere.

[5] Ταῦτα

3 Hoc eodem exemplo uſus eſt Plato libro quinto de Rep. ubi nobis ſuadet ut in gignendis liberis eos imitemur, qui belluarum ſtudioſi dant operam, ut ex optimis canibus, equis & avibus, optima oriatur proles. Platonis verba huic loco brevitatis causâ apponere nolui, cum nimis multa ſint, tum maximè quòd vulgo habeantur benè converſa.

4 Ὡς δεῖ, κ' ἐξ ὧν δεῖ, κ' ὅτε δεῖ, κ' πῶς] His verbis modos exprimit Ocellus, qui in generandis animalibus ſervandi ſunt. Hos τὰς περιστάσεις appellant Græci, circumſtantias Latinè reddunt, tum Seneca in quæſtionibus Naturalibus, tum etiam Quintilianus libro V. ſuarum inſtitutionum. Similiter circumſtantias quæ in dandis requiruntur pecuniis, ſecundo de Moribus libro Ariſtoteles ſic enumerat: Καὶ τὸ δοῦναι ἀργύριον καὶ δαπανῆσαι ῥᾴδιον, τὸ δ' ᾧ κ' ὅσον κ' ὅτε κ' οὗ ἕνεκα κ' ὡς, οὐκέτι παντός, οὐδὲ ῥᾴδιον.

5 Huic

Nam istæc si contemnantur, omnis improbitatis & nequitiæ causæ sunt, quippe quæ efficere soleant, ut qui orti fuerint, belluarum similes, viléſque ac degeneres evadant.

[5] Ταῦτα γὰρ ἀμελούμενα, πάσης κακίας καὶ φαυλότητος παραίτια γίνεται, βοσκηματώδη καὶ ἀγεννῆ ἀποτελοῦντα τὰ γεννώμενα.

5 Huic libello nonnulla deesse arbitror, eâ adductus ratione, quòd Ocellus in fine hujus ultimi capitis, (id quod fecerat in aliorum calce) quæ prius explicuit, non recensuit.

OCELLI LUCANI
DE
LEGIBUS

Fragmentum ex Stobæo Egl. Phyſ. Lib. 1. Cap. 16.

Cum Verſione

CAROLI EMMANUELIS VIZZANI.

Corporis, mundi, domûs, & civitatis natura nobili comparatione conſideratur.

Continet quidem corpora vita, hujus verò cauſa anima: mundum verò harmonia, hujus autem cauſa Deus; familias verò & civitates concordia, hujus autem cauſa lex. Cauſa igitur aliqua eſt, & natura, mundum quidem ſemper aptè cohærere, & nunquam in ſtatum perturbatum declinare,

Συνέχει γὰρ τὰ μὲν σκάνεα ζωὰ, ταύτας δ' αἴτιον ψυχά· τὸν δὲ κόσμον ἁρμονία, ταύτας δ' αἴτιος ὁ θεός. τοὺς δ' οἴκως καὶ τὰς πόλιας ὁμόνοια, ταύτας δ' αἴτιος ὁ νόμος. τίς οὖν αἰτία καὶ φύσις τὸν μὲν κόσμον ἁρμόσθαι διὰ παντὸς, καὶ μηδέποτ' ἐς ἀκοσμίαν ἐκβαίνειν,

τὰς δὲ πόλιας καὶ τοὺς οἴκους ὀλιγοχρονίους ἦμεν, ὧν γεννατὰ καὶ θνατὰ τὰν φύσιν ἐξ ἧς συνέστακεν ὕλας, τὰν ἀυτὰν αἰτίαν ἔχει τᾶς διαλύσιος. συνέστη γὰρ ἐκ μεταβολίας καὶ ἀειπαθέος. ἁ γὰρ τῶν γενομένων ἀπογένεσις σωτηρία τᾶς γεννάτορος ὕλας. τὸ δὲ ἀεικίνητον κυβερνεῖ, τὸ δ' ἀειπαθὲς κυβερνεῖται, καὶ τὸ μὲν πρᾶτον τᾷ δυνάμει, τὸ δὲ ὕστερον. καὶ τὸ μὲν θεῖον καὶ λόγον ἔχον καὶ ἔμφρον. τὸ δὲ γεννατὸν, καὶ ἄλογον, καὶ τὸ μεταβάλλον.

civitates verò & familias brevis esse temporis: quorum genita, & mortalis natura materiæ, ex quâ constituta sunt, ipsam habent causam dissolutionis: constant enim ex mutabili & semper passibili. Eorum enim quæ genita sunt interitus, salus genitricis materiæ. quod verò semper movet, gubernat: quod semper patitur, gubernatur: & illud quidem potestate prius, hoc verò posterius; & illud quidem divinum, & rationem habens, & mentis particeps, hoc verò genitum, & rationis expers, & mutabile.

ΤΕΛΟΣ.

FINIS.

TI-

ΤΙΜΑΊΩ ΤΩ͂ ΛΟΚΡΩ͂

ΠΕΡῚ

ΨΥΧΑ͂Σ ΚΌΣΜΩ

ΚΑῚ ΦΎΣΙΟΣ.

TIMÆI LOCRI

D E

ANIMA MUNDI,

ET NATURA.

DE TIMÆO LOCRO VETERUM TESTIMONIA.

PLATO in TIMÆO. Τίμαιός τε γὰρ ὅδε εὐνομωτάτης ὢν πόλεως, τῆς ἐν Ἰταλίᾳ Λοκρίδος, οὐσίᾳ καὶ γένει οὐδενὸς ὕστερος ὢν τῶν ἐκεῖ, τὰς μεγίστας μὲν ἀρχάς τε καὶ τιμὰς ἐν τῇ πόλει μετακεχείρισται, φιλοσοφίας δ' αὖ, κατ' ἐμὴν δόξαν, ἐπ' ἄκρον ἁπάσης ἐλήλυθε. *Nam & Timæus hic cùm esset è Locris civitate in Italia, optimis legibus fundatâ, neque quoquam civium aut divitiis aut genere inferior, summos in ea civitate & honores & Magistratus gessit, &, ut ego arbitror, ad summum in omni Philosophiâ fastigium pervenit.* Et paulò pòst, Ἔδοξε γὰρ ἡμῖν Τίμαιον μὲν, ἅτε ἀστρονομικώτατον ἡμῶν, καὶ περὶ φύσεως τοῦ παντὸς εἰδέναι μάλιστα ἔργον πεποιημένον, πρῶτον λέγειν, ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς τοῦ κόσμου γενέσεως, τελευτᾶν δ' εἰς ἀνθρώπων φύσιν. *Visum est enim nobis, ut Timæus, utpote Astronomiæ maximè peritus, & qui in scientia naturæ Universi potissimùm operam collocavit, primas dicendi partes sustineret, ab ipsa mundi generatione incipiens, & in hominum procreatione finiens.*

CICERO Libro 5. de Finibus. *Cur Plato Ægyptum peragravit, ut à sacerdotibus barbaris numeros & cœlestia acciperet? cur pòst Tarentum ad Archytam? cur ad cæteros Pythagoréos, Echecratem, Timæum, Acrionem Locros, ut cùm Socratem expressisset, adjungeret Pythagoreorum disciplinam, eáque quæ Socrates repudiabat, addisceret?* Et lib. 1. Tuscul. Quæstionum. *Platonem ferunt ut Pythagoreos cognosceret in Italiam venisse, & in ea cùm alios multos tum Archytam, Timæúmque cognovisse, & didicisse Pythagoréa omnia.*

CLEMENS ALEXANDRINUS Stromatum lib. 5. Τίμαιος ὁ Λοκρὸς ἐν τῷ φυσικῷ συγγράμματι κατὰ λέξιν ὧδέ μοι μαρτυρήσει. Μία ἀρχὰ πάντων ἐστὶν ἀγένητος· εἰ γὰρ ἐγένετο, οὐκ ἂν ἦν ἔτι ἀρχά, ἀλλ' ἐκείνα ἐξ ἇς ἁ ἀρχὰ ἐγένετο. *Timæus Locrus in Libro de Natura his verbis mihi feret testimonium.* Unum principium omnium est infectum. Si enim esset factum, non esset utique ampliùs principium, sed illud ex quo factum est principium; vel, ex quo tanquam principio factum est; legitur enim ἐξ ἇς ἀρχᾶς ἐγένετο, apud Theodoretum, qui eundem locum citat sermone 2. de Principio.

Vide S. HIERONYMUM adversus Ruffinum, ubi eadem ferè habes.

JAMBLICHUS in Nicomachi Arithmeticâ, de Musica proportione agens. Εὑρίσκονται γοῦν πολλοὶ τῶν Πυθαγορείων αὐτῇ κεχρημένοι, ὥσπερ Ἀρισταῖος ὁ Κροτωνιάτης, καὶ Τίμαιος ὁ Λοκρός. *Quare multi Pythagorei inveniuntur qui illa sunt usi, ut Aristæus Crotoniates, & Timæus Locrus, &c.* Et rursus agens de proportione Geometricâ. Τίμαιός τ' οὖν ὁ Λοκρὸς, ἐν τῷ περὶ φύσεως κόσμου καὶ ψυχᾶς, (ἀφ' οὗπερ ἐφοδιασθέντα Πλάτωνα τὸν διὰ τοῦτο φερώνυμον Τίμαιον συντάξαι λέγουσιν, ὧν ἐστι καὶ ὁ τοὺς Σίλλους ποιήσας Τίμων λέγων οὕτως, Πολ-

Πολλῶν δ' ἀργυρίων ὀλίγην ἠλλάξατο βίβλον
Ἔνθεν ἀφορμηθεὶς Τιμαιογραφεῖν ἐπιχείρει.)

οὕτω πως φησί. τριῶν γὰρ ὡντινωνοῦν ὅρων, ὅταν καὶ τὰ διαστάματα κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἑστάθη ποτ' ἄλλα (leg. ἄλλαλα) τότε δὴ τὸ μέσον ῥυσμῶ δίκας ὁρήμεθα ποττὸ πρᾶτον, ὅπερ τὸ τρίτον ποτ' αὐτὸ, κἀνάπαλιν, καὶ παραλλάξ. *Quare Timæus Locrus in Libro de Natura Mundi atque Animâ* (*ex quo instructum Platonem Timæum cognominem composuisse ferunt nonnulli, inter quos etiam est Timon Sillographus, ita scribens*,

Magno nummorum numero parvum emit librum,
Unde materiam nactus aggressus est Timæum scribere.)

ità loquitur. (secundum interpretationem editam) Cùm enim tres quidam existant termini, & intervalla quoque eâdem ratione inter se distent, tunc videlicet medium radii instar videmus ad primum esse, quod tertium est ad ipsum, & contrariâ vice, commutatísque intervallis.

SYRIANI Testimonium vide ad Ocellum.

PROCLUS DIADOCHUS in Commentario in Timæum Platonis. Καὶ γὰρ καὶ αὐτὸ τοῦ Πυθαγορικοῦ Τιμαίου γράμμα περὶ φύσεως τὸν Πυθαγορικὸν τρόπον διατάττεται. ἔνθεν ἀφορμηθεὶς ὁ Πλάτων Τιμαιογραφεῖν ἐπιχειρεῖ, κατὰ τὸν Σιλλογράφον. ὃ καὶ προὐπήξαμεν τῶν ὑπομνημάτων, ἵν' ἔχοιμεν γινώσκειν τίνα μὲν ὁ Πλάτωνος Τίμαιος λέγει ταυτὰ ἐκείνῳ, τίνα δὲ προστίθησι, τίνα δὲ καὶ διάφωνα. *Etenim Liber Timæi Pythagorici de Natura Pythagorico more disponitur.* Unde materiam nactus Plato Timæum scribere aggressus est, *secundùm Sillographum. Quem librum etiam Commentariis nostris præfiximus, ut noscere possimus quænam Platonis Timæus tradit illi consentanea, quænam addidit, quænam etiam dissentanea.* Hunc igitur Librum ab ipso conservatum, & à nobis editum in Commentariis sæpe citat Proclus, quem nunc περὶ φύσεως indigitat, nunc περὶ παντός.

DAMASCIUS περὶ ἀρχῶν MS. Χρόνος ἅμα τῷ οὐρανῷ κατὰ τὸν Τίμαιον, Tempus simul cum cœlo factum est, juxta Timæum. & alibi, αἰωνίων [l. αἰώνων] εἰκόνα τὸν χρόνον ὁ Τίμαιος πεποίηκε, sæculorum imaginem Timæus fecit tempus. & alibi sæpe.

ÆNEAS GAZÆUS in Theophrasto. Ὁ δὲ δὴ Πλάτων τὸν Τίμαιον ἐπιδεικνὺς, Plato Timæum explicans.

SUIDAS in Lexico. Τίμαιος Λοκρὸς, Φιλόσοφος Πυθαγόρειος, μαθηματικὰ, περὶ φύσεως, περὶ τοῦ Πυθαγόρου βίου. *Timæus Locrus, Philosophus Pythagoréus, Mathematica, de Natura, de vita Pythagoræ.*

TIMÆI LOCRI DE ANIMA MUNDI, Id est, Natura.

ΤΙΜΑΊΩ ΤΩ͂ ΛΟΚΡΩ͂ ΠΕΡΙ ΨΥΧΑ͂Σ ΚΌΣΜΩ, Καὶ Φύσιος.

ARGUMENTUM.

VERE aureus libellus, & purioris priscorum philosophorum doctrinæ pulcherrimum μνημόσυνον, superioris verò disputationis à Platone copiosè de Natura perscriptæ verum autographum: cui fusiùs & dilucidiùs nimirum explicando commentarii vice illa adhibita est. unde nomen etiam autoris retinuit Platonis candor. Nos, ne actum agamus, summis tantùm capitibus notatis, hæc autographi verba ad commentarium revocabimus. nam & libri subjectum & ipsa οἰκονομία planè cum illo consentiunt. Illic latior & magnificentior via, hîc ejusdem doctrinæ certa & perspicua animadvertuntur vestigia. Hoc tamen notandum, Platonem, ad doctrinam amplificandam, fœda quædam commenta ex Ægyptiorum scholis, putidâ quâdam diligentiâ, illuc congessisse, quæ commodiùs & modestiùs hîc notantur à Timæo: veluti sunt nugæ περὶ μεταφύσεως, in quibus sanè nimius est Plato. hîc notantur quidem, sed ita ut & confictæ dicantur, & ξέναι τιμωρίαι appellentur, quibus minimè sit fides adhibenda: eas tamen necessariò dici, ut tam horribili pœnarum denuntiatione homines à sceleribus absterreantur. Fuit autem hic Timæus Locrus, Pythagoréus philosophus, purioris philosophiæ, ut apparet, peritissimus: ut non immeritò eum quasi archetypum in physicis rebus explicandis sibi proposuerit Plato. Quo tempore vixerit, dubitatur. quidam Platone antiquiorem, quidam ei σύγχρονον fuisse arbitrantur.

TIMÆUS Locrus hæc dixit. Duas esse rerum omnium causas: Mentem quidem, earum quæ ratione quâdam nascuntur, et Necessitatem earum quæ existunt vi quâdam, secundum corporum potentias & facultates. Harum rerum, id est, Naturæ bonorum, optimum

ΤΊΜΑΙΟΣ ὁ Λοκρὸς τάδε ἔφα. δύο αἰτίας εἶμεν τῶν συμπάντων· νόον μὲν, τῶν κατὰ λόγον γιγνομένων· ἀνάγκαν δὲ, τῶν βίᾳ καττὰς δυνάμεις τῶν σωμάτων. τουτέων δὲ, τὸν μὲν,

τᾶς

τᾶς * τἀγαθῶ φύσιος εἶμεν, θεόν τε ὀνυμαίνεσθαι, ἀρχάν τε τῶν ἀρίστων· τὰ δ' ἑπόμενά τε καὶ συναίτια, ἐς ἀνάγκαν ἀνάγεσθαι. τὰ δὲ ξύμπαντα, ἰδέαν, ὕλαν, αἰσθητόν τε, οἷον ἔκγονον τουτέων. καὶ τὸ μὲν, εἶμεν ἀγένατόν τε καὶ ἀκίνατον, καὶ μένον τε, καὶ τᾶς ταυτῶ φύσιος, νοατόν τε καὶ παράδειγμα τῶν γεννωμένων, ὁκόσα ἐν μεταβολᾷ ἐντί. τοιοῦτον γάρ τι τὰν ἰδέαν λέγεσθαί τε καὶ νοεῖσθαι. τὰν δ' ὕλαν, ἐκμαγεῖον καὶ ματέρα, τιθάναν τε καὶ γεννατικὰν εἶμεν τᾶς τρίτας οὐσίας. δεξαμέναν γὰρ τὰ ὁμοιώματα ἐς ἑαυτὰν, καὶ οἷον ἀναμαξαμέναν, ἀποτελεῖν † πάντα τὰ γεννάματα. ταύταν δὲ τὰν ὕλαν ἀΐδιον μὲν ἔφα, οὐ μὰν ἀκίνατον· ἄμορφον δὲ καθ' αὑτὰν, καὶ ἀσχημάτιστον, δεχομέναν δὲ πᾶσαν μορφάν. τὰν δὲ περὶ τὰ σώματα, μεριστὰν εἶμεν, καὶ τᾶς θατέρω φύσιος. ποταγορεύοντι δὲ τὰν ὕλαν, τόπον καὶ χώραν.

eſſe quoddam rerum optimarum principium, & Deum vocari: ea verò quæ conſequuntur & tanquam adjuvantes cauſæ accedunt, ad Neceſſitatem reduci. 1 omnia enim eſſe Ideam, Materiam, Senſile, veluti illarum fœtum. & hanc quidem eſſe ingenitam & immobilem. Eſſe præterea in hac naturæ univerſitate quiddam quod maneat, & intelligibile ſit, rerum genitarum, quæ quidem in perpetuo quodam mutationum fluxu verſantur, exemplar. hujuſmodi nimirum in his rerum ſingularum viciſſitudinibus conſtans & perpetuum exemplar, Ideam dici & mente comprehendi. Materiam autem eſſe expreſſum rerum ſimulacrum, & matrem & nutricem, & ad generationem Tertiæ eſſentiæ aptam. quum enim effigies rerum in ſeſe ſuſceperit & veluti impreſſerit, hos fœtus producere. 3 Hanc verò Materiam aiebat eſſe ſempiternam, nec verò mobilem: & ab omni forma & figura per ſe immunem & liberam, quaſlibet tamen formas recipientem; circa verò corpora dividuam eſſe, & alterius naturæ participem. Appellant autem Materiam, Locum

δύο

* *Legitur etiam τἀγαθόν.*

1 De principiis rerum naturalium, Materiâ & Formâ. Harum naturalium cauſarum Deus eſt ſumma & princeps cauſa, *ἀρχὰ τῶν ἀρίστων, ἀρχαγὸς πάντων, δαμιουργὸς τῶ βελτίονος.* Ita Deus univerſi opifex agnoſcitur. Vide in Tim. Plat. pag. XXVIII, uſque ad XXX.

2 Rerum naturalium mirabilis *οἰκονομία*· Forma, Materia, Senſile. Formæ & Materiæ in mente Dei, vis & *ἐνέργεια*· unde res creatæ prodeunt veluti fœtus, Opificis decreto. à pag. XLVIII, uſque ad LIII.

† *Legitur etiam τάδε τὰ γεννάματα. Paulo poſt ἀμόρφωτον, pro ἄμορφον.*

3 Materiæ primæ deſcriptio, & miniſterium in opificio naturæ. Ibidem.

2 Mundi

& Sedem. Duo hæc igitur sunt contraria principia. Idea quidem [id est, Forma] rationem habet maris & patris: Materia autem, fœminæ & matris: Tertiam verò esse essentiam, ea quæ ex his, ut fœtus, nascuntur. Quum hæc tria sint, tribus quoque modis cognosci: Formam quidem, mente & scientia: Materiam adulterinâ quâdam ratiocinatione (quod videlicet non rectâ quâdam & æquâ rei animadversione, sed ex proportione quadam & collatione intelligatur) Fœtus verò qui ex illis nascuntur, sensu & opinione. Antequam igitur Cœlum extaret, [1] ratione erant Forma & Materia, & quidem Deus ille erat melioris opifex. Quandoquidem igitur antiquius juniore præstantius est, & id quod ordinatum est inordinato, Deus quum nimirum bonus sit, & videret Materiam recipere formam, & alterari variè quidem, sed tamen inordinatè: vidit quoque opus esse ut eam ipse in ordinem reduceret, & ex indefinitis mutationibus ad certam definitámque constitueret: ut corporum distinctiones mutuâ ratione inter se responderent, neque temere vicissitudines ultrò citróque reciperent. Hunc igitur mundum ex omni materia creavit Deus, universíque naturam terminum ipsum circumscripsit atque definiit: quòd videlicet omnia alia in seipso complectatur, quippe quod unum sit

δύο ὦν αἵδε ἀρχαὶ ἐναντίαι ἐντί· ὧν τὸ μὲν εἶδος λόγον ἔχει ἄῤῥενός τε καὶ πατρός· ἁ δ' ὕλα, θήλεός τε καὶ ματέρος. τρίτα δὲ εἶμεν τὰ ἐκ τούτων ἔκγονα. τρία δὲ ὄντα, τρισὶ γνωρίζεσθαι, τὰν μὲν ἰδέαν, νόῳ κατ' ἐπιστάμαν· τὰν δ' ὕλαν, λογισμῷ νόθῳ· τῷ μήκω κατ' εὐθυωρίαν νοεῖσθαι, ἀλλὰ κατ' ἀναλογίαν. τὰ δ' ἀπογεννάματα, αἰσθήσει καὶ δόξᾳ. πρὶν ὦν ὠρανὸν γενέσθαι, λόγῳ ἤστην ἰδέα τε καὶ ὕλα, καὶ ὁ θεὸς δαμιουργὸς τῶ βελτίονος. ἐπεὶ δὲ τὸ πρεσβύτερον κάῤῥον ἐστὶ τῶ νεωτέρω, καὶ τὸ τεταγμένον πρὸ τῶ ἀτάκτω, ἀγαθὸς ὢν ὁ θεὸς, ὁρῶν τε τὰν ὕλαν δεχομέναν τὰν ἰδέαν καὶ ἀλλοιουμέναν, παντοίως μὲν, ἀτάκτως δὲ, ἐδεῖτ' ἐς τάξιν αὐτὰν ἄγεν, καὶ ἐξ ἀορίστων μεταβολᾶν, ἐς ὡρισμέναν καταστᾶσαι· ἵν' ὁμόλογοι ταὶ διακρίσεις τῶν σωμάτων γίγνοιντο, καὶ μὴ κατ' αὐτόματον τροπὰς δέχοιτο. ἐποίησεν ὦν τόνδε τὸν κόσμον ἐξ ἁπάσας τᾶς ὕλας, ὅρον αὐτὸν κατασκευάξας τᾶς τῶ ὄντος φύσιος, διὰ τὸ πάντα τἄλλα ἐν αὐτῷ περιέχεν, ἕνα, μονογενῆ, τέλειον, ἔμψυχόν τε καὶ λογικόν· (κρέσσονα γὰρ τά-

δε

[1] Mundi ἐνταξία, & penè æterna firmitas. Pag. jam notatis: ubi hæc erunt diligenter perquirenda suis locis.

δε ἀψύχω καὶ ἀλόγω ἐςόν) καὶ σφαιροειδὲς σῶμα· τελειότερον γὰρ τῶν ἄλλων σχημάτων ἦν τοῦτο. δηλεόμενος ὦν ἄριςον γέννασμα ποιεῖν, τοῦτον ἐποίει θεὸν γεννατὸν, οὔ ποκα φθαρησόμενον ὑπ' ἄλλω αἰτίω, ἔξω τῶ αὐτὸν συντεταγμένω θεῶ, εἴ ποκα δήλετο αὐτὸν διαλύεν. ἀλλ' οὐ γὰρ τἀγαθῶ ἐςιν ὁρμᾷν ἐπὶ φθορὰν γεννάματος καλλίςω. διαμένει ἄρα, τοιόσδε ὢν, ἄφθαρτος καὶ ἀνώλεθρος καὶ μακάριος. κράτιςος δ' ἐςὶ γεννατῶν, ἐπεὶ ὑπὸ τῶ κρατίςω αἰτίω ἐγένετο, ἀφορῶντος οὐκ εἰς χειρόκματα παραδείγματα, ἀλλ' ἐς τὰν ἰδέαν καὶ ἐς τὰν νοατὰν οὐσίαν· ποθ' ἅν περ τὸ γεννώμενον ἀπακριβωθὲν, κάλλιςόν τε καὶ ἀπαρεγχείρητον γίγνεται. τέλειος δ' ἀεὶ κατὰ τὰ αἰσθητά ἐςιν, ὅτι καὶ τὸ παράδειγμα τῆνο αὐτῶ περιέχον πάντα τὰ * νοατὰ ζῶα ἐν αὐτῷ, οὐδὲν ἐκτὸς ἀπέλιπεν ἄλλο, ὅρος ὢν νοατῶν παντελὴς, ὡς ὅδε ὁ κόσμος αἰσθητῶν. ςερεὸς δὲ ὢν, ἁπτός τε καὶ ὁρατὸς, γᾶς μεμόρακται,

unigenitum, perfectum, animâ & ratione præditum (sic enim melius erat futurum, quam illud quod animæ & rationis est expers) globoso corpore. (hæc enim figura omnibus figuris perfectior est.) Quum igitur Deus vellet pulcherrimum fœtum producere, hunc effecit Deum genitum, nunquam corrumpendum ab alia causa, præterquam a Deo qui ipsum composuit, siquando voluerit ipsum dissolvere. At non est boni genitoris, ad sui fœtus, & pulcherrimi quidem illius, perniciem impelli. Permanet igitur mundus constanter talis qualis est creatus à Deo, ab omni corruptione liber & interitu, beatus, optimus rerum omnium genitarum: quandoquidem ab optima causa extitit, proponente sibi non exemplaria quædam manuum opificio edita, sed illam Ideam intelligibilémque essentiam: ad quam videlicet quum res ipsæ exquisitâ quâdam ratione effectæ fuerint, pulcherrimæ extiterunt, & hujusmodi ut novâ quâdam operâ emendari minimè debeant. Perfectus verò semper est mundus, rerum sensilium comparatione: quoniam & Exemplar illud quod & omnia animalia in seipso complectitur, nihil extrà reliquit aliud: hoc verò Exemplar, intelligibilium perfectus est terminus, quemadmodum hic mundus, sensilium. 1 Est porro solidus, & hujusmodi ut & tangi &

πυρὸς

* *Legitur & αἰσθητὰ ζῶα.*

1 Mundi forma absolutissima, è perfectis corporibus constituta, perfecta ἀναλογίᾳ· ut quidem nihil in ipso desit, nihil superfluat. quam elementorum mirabilem proportionem explicat. Illud autem est Mundi Corpus.

Pap.

cerni possit: ac proinde Terram sortitus est & Ignem, &, quæ inter terram & ignem media intercedunt, Aërem & Aquam. E perfectis autem constitutus est corporibus, quæ tota in ipso existunt, ut nulla quidem pars extra ipsum relicta sit: ut sit Universi corpus absolutissimum, ut in ipso nihil desiderari possit, & interitui nullo modo obnoxium, extra omnem leti noxam. Non enim alia quæpiam sunt seorsim à terra & igne, & duobus aliis intermediis elementis. Nam ipsa ex optimæ proportionis formula, æquali quâdem inter se potestate continentur, ut neque contineant neque contineantur ex parte inter se mutuò, ut alia incrementum, alia diminutionem capiant: sed profectò indissolubili quâdam compage, optimæ cujusdam rationis vinculo constricta permaneant. Quum enim tres quidam existant termini, & intervalla quoque eâdem illâ ratione inter se distent: tunc videlicet medium radii instar videmus ad primum esse, quod tertium est ad ipsum: & contrariâ vice, commutatisque congruenter intervallis, servato locorum ordine. Hæc autem recensere, ita ut numeri & quasi articuli harum proportionum intelligantur, nequaquam fieri potest, nisi res quædam pari potestate prædita, subjectâ oculis descriptione, opponantur. quæ quidem docendi ratio opportuna est & ad figuræ & ad motûs ratio-

πυρός τε καὶ τῶν μεταξὺ ἀέρος καὶ ὕδατος. ἐκ παντελέων δὲ συνέστακε σωμάτων, τά περ ὅλα ἐν αὐτῷ ἐντί, ὡς μή ποκα μέρος ἀπολειφθῆμεν ἐκτὸς αὐτῶ· ἵνα ᾖ αὐταρκέστατον τὸ τῶ παντὸς σῶμα, ἀκήρατον τῶν ἐκτὸς κηρῶν. οὐ γὰρ ἦν δίχα τουτέων ἄλλα, καὶ τῶν ἐντός· τὰ γὰρ καττὰν ἀρίσταν ἀναλογίαν συντεθέντα ἐν ἰσοδυναμίᾳ, οὔτε κρατεῖ ἀλλάλων ἐκ μέρεος, οὔτε κρατέεται· ὡς τὰ μὲν, αὔξαν, τὰ δὲ φθίσιν λαμβάνεν. μένει δ' ἐν συναρμογᾷ ἀδιαλύτῳ κατὰ λόγον ἄριστον. τριῶν γὰρ ὡντινωνοῦν ὅρων, ὅταν καὶ τὰ διαστάματα καττὸν αὐτὸν ἐστάθη λόγον ποτ' ἄλλαλα, τότε δὴ τὸ μέσον ῥυσμῶ * δίκαν ὁρῄμεθα ποττὸ πρᾶτον ὅ, τι περ τὸ τρίτον ποτ' αὐτό· κἂν πάλιν καὶ παραλλὰξ, κατ' ἐφάρμοσιν τόπων καὶ τάξιος. ταῦτα δ' ἀριθμήμεναι μὴ μετ' ἰσοκρατείας, ἀμάχανον παντί· εὖ δ' ἔχει καὶ καττὸ σχῆμα, καὶ καττὰν κίνασιν. καθ' ὃ μὲν σφαῖρα ὄν, ὡς ὅμοιον αὐτὸ αὐτῷ, πᾶν τε εἶμεν, καὶ πάντα τἄλλα ὁμογενέα σχήματα χωρεῖν δύνασθαι·
καθὼ

Pag. xxxi. &c.

* Al. δίκας.

καττὰν δὲ ἐγκύκλιον μεταβολὰν, ἀποδιδὸν δι' αἰῶνος. μόνα δὲ ἁ σφαῖρα ἐδύνατο καὶ ἀρεμέουσα καὶ κινουμένα ἐν τᾷ αὐτᾷ συναρμόσεν χώρᾳ, ὡς μή ποκα ἀπολείπεν, μήτε λαμβάνεν ἄλλον τόπον, τῷ ἐκ μέσου ἴσον εἶμεν πάντα. λειότατον δ' ὂν ποτ' ἀκρίβειαν, καττὰν ἐκτὸς ἐπιφάνειαν, οὐ ποτιδέεται θνατῶν ὀργάνων, ἃ διὰ τὰς χρείας τοῖς ἄλλοις ζώοις ποτάρτηταί τε καὶ διᾶκται. τὰν δὲ τῶ κόσμω ψυχὰν μεσόθεν ἐξάψας ἐπάγαγεν ἔξω, περικαλύψας αὐτὸ ὅλον αὐτᾷ, κρᾶμα αὐτὰν κερασάμενος ἔκ τε τᾶς ἀμερίστω μορφᾶς καὶ τᾶς μεριστᾶς οὐσίας· ὡς ἓν κρᾶμα ἐκ δύω τουτέων εἶμεν. ᾧ ποτέμιξε δύο δυνάμις, ἀρχὰς κινασίων, τᾶς τε ταυτῶ καὶ τᾶς τῶ ἑτέρω. ἃ καὶ δύσμικτος ἔασσα, οὐκ ἐκ τῶ ῥᾴστω συνεκίρνατο. λόγοι δ' οἵδε πάντες ἐντὶ κατ' ἀριθμὼς ἁρμονικὼς συγκε-

nem repræsentandam. 1 Quatenus igitur Mundus globosâ est figura, sibique adeo undiquaque similis, omnes certè alias figuras, quæ quidem unius sint generis, capere potest. Jam & ex illo circulari motu perpetuum quendam tenorem conservat. sola enim globosa illa sive circularis figura potest, & dum quiescit & dum movetur, in eodem loco apta quadam commensuratione componi: ut nunquam vel deficiat, vel in alium quempiam commigret locum: quoniam videlicet omnia paribus ab ipso medio distent intervallis. Quum porro lævissimus sit & prorsus æquabilis, ut nihil ad summam perfectámque æquabilitatem desiderari in eo possit: minimè indiget mortalibus instrumentis, quæ ad facilem expeditúmque usum cæteris animantibus aptata sunt & accommodata. 2 Animam autem mundi in ipsius medio indidit Deus, & extrà eduxit: ipsúmque universum ipsa contexit, certo quodam temperamento contemperatam, ex forma nimirum individua, & ex dividua essentia: ut unum quoddam temperamentum ex his duobus existat: cui duas potentias immiscuit, motuum principia, Ejusdem videlicet & Alterius. quæ quidem Anima, quum difficulter suscipiat mixtionem, neque facilè etiam ad hujus temperamenti formulam coaluit. Hæ autem omnes rationes sunt contempe-

κρα-

1 Cur circularis sit mundi FIGURA. iisdem pag.

2 De MUNDI-ANIMA, id est, NATURÆ ORDINE, graphica & διαγραμματικὴ descriptio: præclaris exemplis illustrata: ut ex musicorum, arithmeticorumve numerorum harmonia, Naturæ eximius ille concentus intelligatur, oculis per hæc exempla subjectus. Diagrammatis explicationem vide in Timæo majore. Ταυτῶ autem & Θατέρου articulis illam harmoniam constare docet, pag. XXXIV, usque ad XXXVII.

1 Deus

ratæ ad numeros harmonicos: quas & ipse rationis Opifex congruenter distinxit, certis scientiæ auspiciis: ut quidem minimè incognitum esse possit, ex quibus hæc mundi anima sit constituta. Hanc verò non ultimam ordinavit Deus post corpoream ipsam essentiam, quemadmodum nos affirmamus. (illud enim quod honoratius est atque augustius, & potestate & tempore prius est) sed antiquiorem creavit. & quidem hoc ordine: Quum primæ essent unitates quatuor, unam ex illis aufert, ad octo Denarios & tres Centenarios. hujus autem duplum & triplum facile est colligere, primo numero constituto. Omnes autem numeros cum suis supplementis & sesquioctavis oportet esse, terminos sex & triginta: omnem autem numerum fieri, Centena & quatuordecim millia, sexcenta nonaginta quinque. Divisiones autem hæ sunt, CENTENA QUATUORDECIM MILLIA SEXCENTA NONAGINTA QUINQU:. Universi igitur animam hunc in modum f:rè divisit.

χρώμενοι· ὡς λόγως κατὰ μοῖραν διαιρήκει ποτ' ἐπισάμαν· ὡς μὴ ἀγνοεῖν ἐξ ὧν ἁ ψυχὰ καὶ δι' ὧν συνεσάκει. ἂν οὐχ ὑςέραν τᾶς σωματικᾶς οὐσίας συνετάξατο ὁ θεὸς, ὥςπερ λέγομες ἄμμες. (πρότερον γὰρ τὸ τιμιώτερον καὶ δυνάμει καὶ χρόνῳ) ἀλλὰ πρεσβυτέραν ἐποίει, μίαν ἀφαιρέων τᾶν πρώταν μονάδων· ἐασσαν τεττόρων ποτὶ ὀκτὼ δεκάσι καὶ τρισὶν ἑκατοντάσι. ταύτας δὲ τάν τε διπλασίαν καὶ τριπλασίαν ῥᾷον συλλογίξασθαι, ἐςαμένω τῶ πράτω. δεῖ δ' εἶμέν πως πάντας σὺν τοῖς πληρώμασι καὶ τοῖς ἐπογδόοις, ὅρους ϛ' καὶ λ'. τὸν δὲ σύμπαντα ἀριθμὸν γενέσθαι μυριάδας ια', καὶ τεττόρων χιλιάδων ἑξακοσίων ϟε'. ταὶ δὲ διαιρέσιες αὗται ἐντὶ, μυριάδες ια' δ χ ϟ ε. τὰν μὲν οὖν τῶ ὅλω ψυχὰν ταῦτά πως διεῖλε.

1 DEUM porro sola mens videt in his omnibus sanè rebus, principem autorémque & parentem horum omnium. Id autem quod genitum est, oculis videmus, & hunc mundum per ipsius partes. quarum quidem præcipuæ sunt Cœlestes:

ΘΕΟΝ δὲ, τὸν μὲν αἰώνιον νόος ὁρῆ μόνος, τῶν ἁπάντων ἀρχαγὸν καὶ γενέτορα τουτέων· τὸν δὲ γεννατὸν ὄψει ὁρέομες, κόσμον τε τόνδε καὶ τὰ μέρεα αὐτῶ, ὁκόσσα ὠράνια ἐντί. τάπερ αἰθέρια ὄντα, διαιρετὰ δίχα· ὡς

τὰ

1 Deus, per se inconspicuus, in rerum naturalium opificio apparet. Ipsarum porro rerum aliæ constantiorem habent naturam, aliæ, caducam. Motum autem tauti, uniformem quidem illum cœli motum; & θατέρου, varium & multiplicem explicat, in variis planetarum cursibus, pag. xxxviii, usque ad xl. &c.

1 Solis

τὰ μὲν, τᾶς ταυτῶ φύσιος εἶμεν· τὰ δὲ, τῶ ἑτέρω· ὧν τὰ μὲν, ἔξωθεν ἄγει πάντα ἐν αὐτοῖς τὰ ἐντὸς, ἀπ' ἀνατολᾶς ἐπὶ δύσιν τὰν καθ' ἅπαν κίνασιν· τὰ δὲ, τᾶς τῶ ἑτέρω, ἐντὸς ἀπὸ ἑσπέρας, τὰ ποθ' ἕω μὲν ἐπαναφερόμενά τε καὶ καθ' αὐτὰ κινεόμενα. συμπεριδινέεται δὲ κατὰ συμβεβηκὸς τᾷ ταυτῶ φορᾷ, κράτος ἐχοίσᾳ ἐν κόσμῳ κάῤῥον. ἁ δὲ τῶ ἑτέρω φορὰ, μεμερισμένα καθ' ἁρμονικὼς λόγως, ἐς ἑπτὰ κύκλως συντέτακται. ἁ μὲν ὦν σελάνα ποτιγειοτάτα ἔασσα, ἔμμηνον τὰν περίοδον ἀποδίδωτι· ὁ δ' ἅλιος μετὰ ταύταν ἐνιαυσιαίῳ χρόνῳ τὸν αὐτῶ κύκλον ἐκτελεῖ. δύο δ' ἰσόδρομοι ἀελίῳ ἐντὶ, Ἑρμᾶ τε καὶ Ἥρας· τὸν, Ἀφροδίτας καὶ Φωσφόρω τοὶ πολλοὶ καλέοντι. νομῆς γὰρ καὶ πᾶς ὅμιλος οὐ σοφὸς τὰ περὶ τὰν ἱερὰν ἀστρονομίαν ἐντὶ, οὐδ' ἐπιστάμων ἀνατολᾶν τᾶν ἑσπερίων καὶ ἑῴων. ὁ γὰρ αὐτὸς, πόκα μὲν ἕσπερος γίγνεται, ἑπόμενος τῷ ἀλίῳ τοσοῦτον, ὁκόσον μὴ ὑπὸ τᾶς αὐγᾶς αὐτῶ ἀφανισθῆμεν· πόκα δὲ, ἑῷος, αἴκα προαγέηται τῶ ἀλίω, καὶ προανατέλλῃ ποτ' ὄρθρον. φωσφόρος ὦν πολλάκις μὲν γίγνεται ὁ τᾶς Ἀφροδίτας, διὰ τὸ ὁμοδρομεῖν

quæ & ipsæ bifariam dividuntur: ut quidem nonnullæ sint Ejusdem naturæ, nonnullæ, Alterius. Harum aliæ quidem extrinsecus ducunt omnes in ipsis internas, ab Oriente ad Occidentem, universi quodam motu: eæ vero quæ ad motum Alterius pertinent intrà ab Occidente ad Orientem revertuntur, & peculiari quodam motu moventur. circumrotantur autem per accidens Ejusdem motu, qui in mundo præstantiorem habet potestatem. At motus ille Alterius per harmonicas rationes distributus, septem circulorum ordinibus distinguitur. Luna siquidem, omnium maximè infima, & ad terram accedens propiùs, menstruum peragit circulum: Sol autem post hanc annuo tempore suum circulum absolvit. Duo verò pari [1] cum Sole cursu eunt, Mercurii & Junonis astrum: quod Veneris sive Luciferum vulgus vocat. neque enim quilibet hominum cœtus rerum astronomicarum ex certæ cognitionis legibus, eruditus est, neque ortuum aut occasuum discrimina peritè novit. Idem enim aliquando Vesperus est, [i. occiduus] dum Solem sequitur, hactenus ut nobis conspicuus sit Sole lucem suam abscondente: aliquando Eous vocatur [i. orientalis] quum Solem adventantem antecedit, & sub diluculum prior oritur. Lucifer igitur sæpenumero est Veneris stella, quòd eodem cum Sole

1 Solis ministerium, iisdem paginis.

cursu feratur. Non tamen unus ipse est Lucifer. nam id præstant multæ stellæ & fixarum & inerrantium. omne enim justâ magnitudine astrum quod super horizontem ante Solem extat, diem denuntiat. Jam verò alii tres Planetæ, Martis nimirum, Jovis & Saturni, habent peculiares celeritates & inæquales annos. Cursus autem suos justis spatiis conficiunt, ita ut certâ exploratаque cognitione percipi possint: quippe qui certis temporibus & appareant & lateant & deficiant, verósque ortus & occasus generent. Jam & manifestas apparitiones orientales & occiduas perficiunt ad Solem: qui DIEM ex eo cursu reddit, dum ab oriente ad occidentem pergit: NOCTEM verò alio contrario modo, ex occidentis ad orientem motu: quatenus Sol videlicet ex illo Ejusdem motu defertur: ANNUM verò, quatenus suo & peculiari motu. Ex duobus his motibus Sol duplicem cursum peragrat, dum universo quidem illo motu cœli circumfertur: & spiram gyrúmque obliquo quodam motu involvit. hoc quidem secundum unam partem dierum tempora & discrimina designat: illo verò, dum fixarum stellarum motu rapido circumvolvitur, ad unumquemque circuitum, Noctem & Diem facit. 1 Sunt verò hæ Temporis partes, quas Circuitus vocant Deus autem TEMPUS cum

ἀλίῳ· οὐχ εἷς δὲ, ἀλλὰ πολλοὶ μὲν τῶν ἀπλανέων, πολλοὶ δὲ τῶν πλαζομένων. πᾶς δὲ ἐν μεγέθει ἀςὴρ ὑπὲρ τὸν ὁρίζοντα πρὸ ἀλίω προγενόμενος, ἁμέραν ἀγγέλλει. τοὶ δ' ἄλλοι τρεῖς, Ἄρεός τε καὶ Διὸς καὶ Κρόνω, ἔχοντι ἴδια τάχεα καὶ ἐνιαυτὼς ἀνίσως· ἐκτελέοντι δὲ τὸν δρόμον, περὶ καταλάψιας ποιεύμενοι, φαύσιάς τε, καὶ κρύψιας, καὶ ἐκλείψιας, γεννῶντες ἀτρεκέας τε ἀνατολὰς καὶ δύσιας· ἔτι δὲ φάσιας φανερὰς ἑῴας ἢ ἑσπερίας ἐκτελέοντι ποτὶ τὸν ἅλιον, ὃς ἁμέραν ἀποδίδωτι τὸν ἀπ' ἀνατολᾶς ἐπὶ δύσιν αὐτῶ δρόμον· νύκτα δὲ, τὰν ἀπὸ δύσιος ἐπ' ἀνατολὰν κίνασιν κατ' ἄλλο ποιέεται, ἀγόμενος ὑπὸ τᾶς ταυτῶ φορᾶς· ἐνιαυτὸν δὲ, καττὰν αὐτῶ καθ' ἑαυτὸν κίνασιν. ἐκ δὲ τουτέων τῶν κινασίων, δύο ἐασσᾶν, τὰν ἕλικα ἐκτυλίσσει, ποθέρπων μὲν κατὰ μίαν μοῖραν ἐν ἁμεοησίῳ χρόνῳ, περιδινεύμενος δὲ ὑπὸ τᾶς τῶν ἀπλανέων σφαίρας, καθ' ἑκάσταν περίοδον, ὄρφνας καὶ ἁμέρας. χρόνω δὲ τὰ μόρεα, τάσδε τὰς περιόδως λέγοντι, ἃς ἐκόσμησεν ὁ θεὸς σὺν κόσμῳ.

1 TEMPORIS descriptio, id est diei, mensis, anni διορισμὸς, iisdem paginis.

κόσμῳ. οὐ γὰρ ἦν πρὸ κόσμω ἄστρα· διόπερ οὐδ' ἐνιαυτός· οὐδ' ὡρᾶν περίοδοι, αἷς μετρέεται ὁ γεννατὸς * κόσμος οὗτος. εἰκὼν δέ ἐστι τῶ ἀγεννάτω χρόνω, ὃν αἰῶνα ποταγορεύομες. ὡς γὰρ ποτ' ἀΐδιον παράδειγμα τὸν ἰδανικὸν κόσμον ὅδε ὠρανὸς ἐγεννάθη, οὕτως ὡς πρὸς παράδειγμα τὸν αἰῶνα ὅδε χρόνος σὺν κόσμῳ ἐδαμιουργήθη.

Γᾶ δ' ἐν μέσῳ ἱδρυμένα, ἑστία θεῶν, ὅρος τε ὄρφνας καὶ ἁμέρας γίνεται· δύσιάς τε καὶ ἀνατολὰς γεννῶσα κατ' ἀποτομὰς τῶν ὁριζόντων, ὡς τᾷ ὄψει καὶ τᾷ ἀποτομᾷ τᾶς γᾶς περιγραφόμενα. πρεσβύστα δ' ἐντὶ τῶν ἐντὸς ὠρανῶ σωμάτων. οὐδέποκα ὕδωρ ἐγεννάθη δίχα γᾶς, οὐδὲ μάντοι ἀήρ, χωρὶς ὑγρῶ. πῦρ τε ἔρημον ὑγρῶ καὶ ὕλας ἃς ἐξάπτοι, οὐκ ἂν διαμένοι. ὥστε ῥίζα πάντων καὶ βάσις ἁ γᾶ ἐρήρεισται ἐπὶ τᾶς αὐτᾶς ῥοπᾶς. ἀρχαὶ μὲν ὦν τῶν γενναμένων, ὡς μὲν ὑποκείμενον, ἁ ὕλα· ὡς δὲ λόγος μορφᾶς, τὸ εἶδος. ἀπογεννάματα δὲ τουτέων ἐστὶ τὰ σώματα, γᾶ τε, καὶ ὕδωρ, ἀήρ τε, καὶ πῦρ. ὧν ἁ γέννασις τοιαύτα. ἅπαν σῶμα ἐξ ἐπιπέδων ἐστί· τοῦ-

ipso mundo ordinavit. non enim erant astra ante tempus; neque proinde annus, neque anni tempestates certis circuitibus distinctæ, quibus genitum hoc tempus definitur. Est autem tempus ingeniti temporis imago, quod Æternitatem vocamus. Quemadmodum enim hæc Universitas ad intelligibilis mundi exemplar creata est, ita & hoc tempus ad Æternitatem, veluti ad exemplar quoddam, cum mundo ab Opifice fuit constitutum.

Terra porro in medio stabilita, deorum sedes, terminus est noctis & diei: occasus & ortus generat, prout cœli medium orbium illorum qui ὁρίζοντες [i. finientes] vocantur, quasi abscissionibus dividitur. sic enim ex vario terræ aspectu eos circumscribimus atque definimus. Antiquissimum verò est omnium quæ in hac universitate sunt, corpus. neque enim Aqua nata est sine terra, neque vero Aër sine humido. Ignis autem humido, veluti materiâ quâ inflammetur, destitutus, haudquaquam possit consistere. quocirca omnium radix & firmamentum aliorum, Terra eodem momento firmata est. Rerum igitur creatarum, ut subjectum, est Materia, veluti autem ratio proportióque formæ, est Idea. harum autem fœtus, Corpora: nimirum Terra, Aqua, Aër, Ignis. quorum quidem hujusmodi est generatio atque conformatio, usus pag. LIII, usque ad LVIII.

τὸ δὲ

* γρ. χρόνος.

1 Elementorum ipsorum συζυγίᾳ,

1 γρ.

productio. Omne corpus ex planis constat: hoc verò ex Triangulis: quorum alter quidem est ex rectis angulis æqualium laterum, semiquadrangulus: alter autem inæqualium laterum, qui habet majorem angulum potentia triplum minoris. minimus verò in ipso angulus, tertia recti pars est: hujus autem duplum, medius est. hic enim duarum tertiarum partium est: maximus autem rectus ad mediam sesquialteram proportionem habet: triplus autem est ad minimum. Hic igitur triangulus, semiquadrangulus est, quatenus cum æquilatero triangulo comparatur, perpendiculo bifariam abscisso à vertice ad imum, in partes æquales. duo igitur utrique sunt rectanguli: at in uno, duo quidem latera, quæ quidem in recto sunt, æqualia sunt tantùm, in altero autem omnia tria inæqualia. Hæc verò figura Obliqua vocetur. Ille autem semiquadrangulus primordium fuit constituendæ terræ. nam quadrangulus ex his quatuor videlicet quadrangulis componitur. ex quadrangulo verò cubus generatur, omnium corporum firmissimum & maximè statarium, ut nullam in partem moveri possit: utpote quod sex latera, octo autem habeat angulos. Hâc nimirum constitutione Terra elementum est & gravissimum & difficulter mobile: hujusmodi quidem certè ut in aliud corpus transmutari nullo modo possit, quod nullam habeat cum ullo triangu-

τε δὲ ἐκ τριγώνων, ὧν τὸ μὲν ὀρθογώνιον ἰσοσκελὲς, ἁμιτετράγωνον, τὸ δὲ, ἀνισόπλευρον, ἔχον τὰν μέζονα δυνάμει τριπλασίαν τᾶς ἐλάσσονος· ἁ δ' ἐλαχίστα ἐν αὐτῷ γωνία, τρίτον ὀρθᾶς ἐστι· διπλασία δὲ ταύτας, ἁ μέσα. δύο γὰρ τρίτων ἄδ' ἐστίν. ἁ δὲ μεγίστα ὀρθὰ, ἁμιόλιος μὲν τᾶς μέσας ἔασσα, τριπλασία δὲ τᾶς ἐλαχίστας. τοῦτο δ' ὦν τὸ τρίγωνον, ἁμιτρίγωνόν ἐστιν ἰσοπλεύρω τριγώνω, δίχα τετμαμένω καθέτῳ, ἀπὸ τᾶς κορυφᾶς ἐς τὰν βάσιν, ἐς ἴσα μέρεα. δύο ὀρθογώνια μὲν ὦν ἐντὶ ἑκατέρῳ· ἀλλ' ἐν ᾧ μὲν, ταὶ δύο πλευραὶ, ταὶ περὶ τὰν ὀρθὰν, μόναι ἴσαι· ἐν ᾧ δὲ, ταὶ τρεῖς πᾶσαι ἄνισοι. σκολιὸν δὲ τοῦτο μὲν καλεέσθω· κεῖνο δὲ ἁμιτετράγωνον, ἀρχὰ συστάσιος γᾶς. τὸ γὰρ τετράγωνον ἐκ τουτέων, ἐκ τεττόρων ἁμιτετραγώνων * συντεθειμένον. ἐκ δὲ τῶ τετραγώνω γεννᾶσθαι τὸν κύβον, ἑδραιότατον καὶ σταδαῖον πάντῃ σῶμα, ἓξ μὲν πλευρὰς, ὀκτὼ δὲ γωνίας ἔχον. κατ- τοῦτο δὲ, βαρύτατόν τε καὶ δυσκίνατον ἁ γᾶ, ἀμετάβλητόν τε σῶμα ἐς * ἄλλα, διὰ τὸ

ἀχοι-

* γρ. συντεθειμένων.

* γρ. ἄλλα.

* γρ.

ἀκοινώνευτον εἶμεν τῶ ἄλλω γένεος τῶ τριγώνω. μόνα γὰρ ἁ γᾶ ἀΐδιον ϛοιχεῖον ἔχει τὸ ἁμιτετράγωνον. τοῦτο δὲ ϛοιχεῖον τῶν ἄλλων σωμάτων ἐϛὶ, πυρὸς, ἀέρος, ὕδατος. ἑξάκις γὰρ συντεθέντος τῶ ἁμιτριγώνω, τρίγωνον ἐξ αὐτῶ ἰσόπλευρον γίνεται. ἐξ ὧ ἁ πυραμὶς, τέσσαρας βάσιας καὶ τὰς ἴσας γωνίας ἔχοισα, συντίθεται, εἶδος πυρὸς εὐκινατότατον, καὶ λεπτομερέϛατον. μετὰ δὲ τοῦτο, ὀκτάεδρον, ὀκτὼ μὲν βάσιας, * ἓξ δὲ γωνίας ἔχον, ἀέρος ϛοιχεῖον. τρίτον δὲ, τὸ εἰκοσίεδρον, βασίων μὲν εἴκοσι, γωνιᾶν δὲ δώδεκα, ὕδατος ϛοιχεῖον, * πολυμερέϛατον καὶ βαρύτατον. ταῦτα δ' ὦν ἀπὸ ταυτῶ ϛοιχείω συγκείμενα ἐς ἄλλαλα τρέπεται. τὸ δὲ δωδεκάεδρον εἰκόνα τῶ παντὸς ἐϛάσατο, ἔγγιϛα σφαίρα ἐόν. πῦρ μὲν ὦν διὰ τὰν λεπτομέρειαν διὰ πάντων ἥκει· ἀήρ τε διὰ τῶν ἄλλων, ἔξω πυρός· ὕδωρ δὲ, διὰ τᾶς γᾶς. ἅπαντα δ' ὦν πλήρη ἐντὶ, οὐδὲν κενεὸν ἀπολείποντα. συνάγεται δὲ τᾷ περιφορᾷ τῶ παντὸς, καὶ ἠρεισμένα τρίβεται μὲν ἀμοιβαδὸν, ἀδιάλειπτον δὲ ἀλλοίωσιν ποτὶ γενέσιας καὶ φθορὰς ἀποδίδωτι. τούτοις δὲ ποτιχρεόμενος ὁ θεὸς, τόνδε τὸν κόσμον

lorum genere communitatem. ſola enim terra proprium habet & peculiare elementum, Semiquadrangulum. Hoc porro elementum eſt aliorum corporum, Ignis, aëris, aquæ. ſexies enim compoſito ſemiquadrangulo triangulus ex ipſo æqualibus fit cruribus: ex quo pyramis, quæ quatuor baſes & æquales angulos habet, componitur, ſpecies ignis maximè mobilis & tenuiſſimarum partium. Poſt hoc autem, id quod octo conſtat ſedibus, octo quidem baſes, octo verò angulos habens, eſt Aeris elementum. Tertium autem quod viginti ſedes habet, baſes quidem viginti, angulos autem duodecim, Aquæ elementum eſt, plurimarum partium atque graviſſimarum. Hæc igitur ab eodem elemento compoſita, inter ſe commutantur. At id quod duodecim conſtat ſedibus, imaginem Univerſi ſtatuit, quippe quod ad ſphæricam figuram proximè accedat. Ignis igitur ob partium tenuitatem per omnia penetrat: Aër item per alia elementa, excepto igne: Aqua autem, per terram. Omnia igitur plena ſunt, nec vacui quicquam relinquunt. Rapido autem illo univerſi motu circumaguntur, & firmata teruntur quidem viciſſim, indeſinentem verò alterationem ad ortus & interitus perficiunt. Horum miniſterio & operâ utens Deus hunc mundum conſtruxit: qui

* γρ. ὀκτὼ δὲ γωνίας.

* γρ. πολυμερέϛατον καὶ βαρύτατον.

κατε-

quidem mundus propter terram tangi potest, videri autem propter ignem: quæ duo sunt extrema. Per aërem verò & aquam, firmissimi cujusdam vinculi proportione, mundum colligavit, quâ & ipsa & quæ per ipsam comprehenduntur, constringi continerique possint. Si igitur id quod colligatur, planum fuerit, una medietas satis est: sin verò solidum, duabus indiget. Duobus igitur mediis duo extrema adaptavit, ut essent, veluti ignis ad aërem, aër ad aquam, aqua ad terram: & vicissim, ut ignis ad aquam, aër ad terram. & vicissim, veluti terra ad aquam, aqua ad aërem, & aer ad ignem: & vicissim, velut Terra ad aërem, aqua ad ignem Quandoquidem autem omnia sunt potentiâ æqualia, ipsorum rationes totæ sunt in æqualitate. Unus igitur hic mundus felicis cujusdam & planè divini vinculi proportione consistit. Horum porro quatuor corporum unumquodque multas species habet. Ignis quidem, flammam, lucem, splendorem, propter triangulorum, qui in unoquoque ipsorum sunt, inæqualitem. Eodem etiam modo & Aër, partim quidem purus & siccus, partim humidus & nebulosus. Aqua etiam, quædam fluida est, quædam congelata, veluti nix, grando, glacies. Humor autem, alius est humidus, ut mel, oleum: alius, compactus, ut pix, cera. Compacti verò species, alia, fusilis, ut aurum, argen-

κατεσκεύαξεν· ἁπτὸν μὲν, διὰ τὰν γᾶν· ὁρατὸν δὲ, διὰ τὸ πῦρ· ἅπερ δύο ἄκρα. δι' ἀέρος δὲ καὶ ὕδατος συνεδήσατο δεσμῷ κρατίστῳ, ἀναλογίᾳ, ἃ καὶ αὐτὰν καὶ τὰ δι' αὐτᾶς κρατεόμενα συνέχεν δύναται. εἰ μὲν ὦν ἐπίπεδον εἴη τὸ συνδεόμενον, μία μεσότας ἱκανά ἐστιν· εἰ δὲ κα στερεὸν, δύο χρῄζει. δυσὶν ὦν μέσοις δύο ἄκρα προσαρμόξατο, ὅκως εἴη ὡς πῦρ ποτ' ἀέρα, ἀὴρ ποτὶ ὕδωρ, καὶ ὕδωρ ποτὶ γᾶν· καὶ κατ' ἐναλλαγὰν, ὡς πῦρ ποτὶ ὕδωρ, ἀὴρ ποτὶ γᾶν· καὶ ἀνάπαλιν, ὡς γᾶ ποτὶ ὕδωρ, ὕδωρ ποτ' ἀέρα, καὶ ἀὴρ ποτὶ πῦρ· καὶ κατ' ἐναλλαγὰν, ὡς γᾶ ποτ' ἀέρα, ὕδωρ ποτὶ πῦρ. καὶ ἐπεὶ δυνάμει ἴσα ἐντὶ πάντα, τοὶ λόγοι αὐτῶν ἐν ἰσονομίᾳ ἐντί. εἷς μὲν ὦν ὅδε ὁ κόσμος δαιμονίῳ δεσμῷ τὸ ἀνάλογόν ἐστιν. ἕκαστον δὲ τῶν τεττόρων σωμάτων πολλὰ εἴδεα ἔχει. πῦρ μὲν, φλόγα, καὶ φῶς, καὶ αὐγὰν, διὰ τὰν ἀνισότατα τῶν ἐν ἑκάστῳ αὐτῶν τριγώνων. κατ' αὐτά τε καὶ ἀὴρ, τὸ μὲν, καθαρὸν καὶ αὖον, τὸ δὲ, νοτερὸν καὶ ὀμιχλῶδες. ὕδωρ τὲ, τὸ μὲν, ῥυτὸν, τὸ δὲ πακτόν· ὁκόσον χιών τε καὶ πάχνα, χάλαζά τε καὶ κρύσταλλος. ὑγρόν τε, τὸ μὲν ῥυτὸν, ὡς μέλι, ἔλαιον· τὸ δὲ, πακτὸν, ὡς πίσσα, κηρός. πακτῶ δὲ εἴδεα, τὸ μὲν, χυτόν· χρυσὸς,

ἄργυ-

ἄργυρος, χαλκὸς, κασσίτερος, μόλιβδος, σαγών· τὸ δὲ, θραυστὸν· θεῖον, ἄσφαλτον, νίτρον, ἅλες, στυπταρία, λίθοι τοὶ ὁμογενέες.

ΜΕΤΑ δὲ τὰν τῶ κόσμω σύστασιν, ζώων θνατῶν γέννασιν ἐμαχανάσατο, ἵν' ᾖ τέλεος, ποτὶ τὰν εἰκόνα παντελῶς ἀπειργασμένος. τὰν μὲν ὦν ἀνθρωπίναν ψυχὰν ἐκ τῶν αὐτῶν λόγων καὶ δυναμίων συγκερασάμενος, καὶ μερίξας, διένειμε τᾷ φύσει τᾷ ἀλλοιωτικᾷ παραδούς. διαδεξαμένα δ' αὐτὸν ἐν τῷ ἀπεργάζεν θνατά τε καὶ ἐφαμέρια ζῶα, ὧν τὰς ψυχὰς ἐπιῤῥύτως ἐνέσαγε, τὰς μὲν, ἀπὸ σελάνας, τὰς δ', ἀφ' ἀλίω· τὰς δὲ, ἀπὸ τῶν ἄλλων τῶν πλαζομένων ἐν τᾷ τῶ ἑτέρω μοίρᾳ· ἔξω μιᾶς τᾶς τῶ αὐτῶ δυνάμιος, ἃν ἐν τῷ λογικῷ μέρει ἔμιξεν, εἰκόνα σοφίας τοῖς εὐμοιρατοῦσι. τᾶς μὲν γὰρ ἀνθρωπίνας ψυχᾶς τὸ μὲν, λογικόν ἐστι καὶ νοερὸν, τὸ δ', ἄλογον καὶ ἄφρον. τῶ δὲ λογικῶ τὸ μὲν κρέσσον, ἐκ τᾶς ταυτῶ φύσιος· τὸ δὲ χέρειον, ἐκ τᾶς τῶ ἑτέρω. ἑκά-

tum, æs, stannum, plumbum; ferri defæcati genus, quod σαγόνα sive σαγονίαν vocant: alia, fragilis, ut sulphur, bitumen, nitrum, sal, alumen, & lapides ejusdem generis.

1 JAM VERO post mundi constitutionem, mortalium animantium generationem molitus est Deus ut ad imaginem illam perfectus esset planè atque absolutus. 2 Humanam igitur animam ex iisdem rationibus atque potentiis contemperatam atque divisam distribuebat, Naturæ alteratrici hoc tributo ministerio: quæ acceptis harum rerum mandatis, ipsius Opificis quasi vicem obivit in mortalibus & diurnis animalibus efficiendis, quorum animas quasi per fluxum quendam instillabat: ita alias quidem à Luna, alias à Sole, alias à cæteris quæ in Alterius parte oberrant astris deducebat. Unam animam excepit, quæ Ejusdem potentiâ prædita est, quam in parte illa rationis participe admiscuit, imaginem sapientiæ his qui bono fato utuntur. nam humanæ animæ altera pars rationis est particeps & intelligens: altera, rationis expers atque insipiens. Ejus verò quæ rationis est particeps, melior potiórque pars de Ejusdem natura est: deterior verò, Alterius. Utraque autem circa caput sedem ha-

τερον

1 Animalium, & hominis maximè, qui cæteris animalibus dignitate præstat, μικρόκοσμος nimirum, creatio. Corporum autem creandorum potestatem, ut συναιτίῳ & Opificis ministræ Naturæ tribuit, distinctius quàm Plato, qui θεῶν illorum γεννητῶν crebriorem facit mentionem quàm philosophum deceret: cui est inhonesta in rebus maximis ἀκυρολογία. p. x l i. &c.

2 De animæ creatione. Ibidem.

1 De

bet. ut reliquæ tum animæ tum corporis partes huic inserviant, quemadmodum sub ipso corporis tabernaculo universo. 1 At partis ejus quæ rationis est expers: ea pars quæ ad iram prona est, circa cor: ea quæ concupiscit, circa jecur sedem habet. Jam verò Cerebrum, est principium & radix medullæ, in eóque etiam est animæ principatus. Ab hoc autem diffusio quædam manat per dorsi vertebras, quasi prono alveo, ut inde ad semen generationémque materia sufficiatur. Ossa autem, medullarum munimenta sunt: Caro, horum tegmen & coopertmentum est. Articulos autem nervis connexuit per ligamenta ad modum. Ex internis autem instrumentis quædam alimenti gratiâ, quædam salutis fecit. Ex motibus autem qui ab externis proficiscuntur, hi qui ad sapientem illum locum tribuuntur, sensibus sunt expositi: qui verò sub perceptionem non cadunt, sensus effugiunt: sive quòd corpora quæ afficiuntur, magis sint terrea, sive quòd motus sint imbecilliores. Quicunque igitur motus sint, qui naturam excedunt, dolorem pariunt: quicunque autem ad ipsam restituuntur, Voluptates nominantur. At verò ex sensibus visum quidem nobis accendit Deus ad rerum cœlestium contemplationem scientiámque comparandam. Audi-

τερον δὲ περὶ τὰν κεφαλὰν ἵδρυται μόνον, ὡς τἄλλα μέρεα τᾶς ψυχᾶς καὶ τῶ σώματος ὑπηρετέεν τούτω, καθάπερ ὑπ' αὐτῶ τῶ σκάνεος ἅπαντος. τῶ δ' ἀλόγω μέρεος τὸ μὲν θυμοειδὲς, περὶ τὰν καρδίαν· τὸ δ' ἐπιθυματικὸν, περὶ τὸ ἧπαρ. τῶ δὲ σώματος, ἀρχὰν μὲν καὶ ῥίζαν μυελῶ εἶμεν ἐγκέφαλον, ἐν ᾧ ἁ ἁγεμονία· ἀπὸ δὲ τούτω, * ἀπόχυμα ῥεῖ διὰ τῶν νωτίων σπονδύλων τὸ λοιπὸν, ἐξ ὧ ἐς σπέρμα καὶ γόνον μερίζεται. ὀστέα δὲ, μυελῶν περιφράγματα. τουτέων δὲ σκέπαν μὲν τὰν σάρκα καὶ προκάλυμμα· συνδέσμοις δὲ ποττὰν κίνασιν τοῖς νεύροις σύναψε τὰ ἄρθρα. τῶν δ' ἐντοσθίων τὰ μὲν, τροφᾶς χάριν, τὰ δὲ, σωτηρίας. Κινασίων δὲ, τῶν ἀπὸ τῶν ἐκτὸς, τὰς μὲν ἀναδιδομένας εἰς τὸν φρονέοντα τόπον, αἰσθάσιας εἶμεν· τὰς δ' ὑπ' ἀντίλαψιν μὴ πιπτοίσας, ἀνεπαισθάτως, ἢ τῷ τὰ πάσχοντα σώματα γεωδέστερα εἶμεν, ἢ τῷ τὰς κινάσιας ἀμενηνοτέρας γίγνεσθαι. ὁκόσαι μὲν ὦν ἐξιςᾶντι τὰν φύσιν, ἀλγειναὶ ἐντί· ὁκόσαι δὲ ἀποκαθιςᾶντι ἐς αὐτὰν, ἁδοναὶ ὀνυμαίνονται. τᾶν δ' αἰσθασίων τὰν μὲν ὄψιν ἄμμιν τὸν θεὸν ἀνάψαι ἐς θέαν τῶν ὠρανίων, καὶ ἐπιςάμας ἀνάλαψιν·

τὰν

1 De corporis creatione, pag. XLIII. &c. usque ad XLVIII. De singulis corporis partibus, carúmque officiis atque ministeriis, pag. LXI, usque ad LXXXI. &c.

* γρ. οἷον ἀπόχυμα..

* γρ.

τὰν δ' ἀκοὰν, λόγων καὶ μελῶν ἀντιλαπτικὰν ἔφυσεν· ἇς στερισκόμενος ἐκ γενέσιος ὁ ἄνθρωπος, οὔτε λόγον ἔτι προέσθαι δυνάσεται. διὸ καὶ συγγενεστάταν τῷ λόγῳ ταύταν αἴσθασιν φαντὶ εἶμεν. ὁκόσα δὲ πάθεα τῶν σωμάτων ὀνυμαίνεται, ποτὶ τὰν ἀφὰν κλητίζεται, τᾷ δὲ ῥοπᾷ ποτὶ τὰν χώραν. ἁ μὲν γὰρ ἀφὰ κρίνει τὰς ζωτικὰς δυνάμιας, θερμότατα, ψυχρότατα· ξηρότατα, ὑγρότατα· λειότατα, τραχύτατα· εἴκοντα, ἀντίτυπα· μαλακὰ, σκλαρά. βαρὺ δὲ καὶ κοῦφον ἀφὰ μὲν προκρίνει, λόγος δ' ὁρίζει, τᾷ ἐς τὸ μέσον καὶ ἀπὸ τῶ μέσω νεύσει. κάτω δὲ καὶ μέσον, ταυτὸν φαντί. τὸ γὰρ κέντρον τᾶς σφαίρας, τοῦτό ἐστι τὸ κάτω· τὸ δ' ὑπὲρ τούτω, ἄχρι τᾶς περιφερείας, ἄνω. τὸ μὲν ὦν θερμὸν, λεπτομερές τε καὶ διαστατικὸν τῶν σωμάτων δοκεῖ εἶμεν· τὸ δὲ ψυχρὸν, παχυμερέστερον πόρων καὶ συμπιλωτικόν ἐστι. τὰ δὲ περὶ τὰν γεῦσιν ἔοικε τᾷ ἀφᾷ. συγκρίσει γὰρ καὶ διακρίσει, ἔτι δὲ τᾷ ἐς τὼς πόρως διαδύσει, καὶ τοῖς σχημάτεσσιν, ἢ στρυφνὰ, ἢ λεῖα. ἀποτάκοντα δὲ καὶ ῥύπτοντα τὰν γλῶτταν, στρυφνὰ φαίνεται· μετριάζοντα δὲ τᾷ ῥύψει, ἁλμυρά· ἐκπυροῦντα δὲ, καὶ διαιρέοντα τὰν σάρκα, δριμέα· τὰ δ' ἐναντία, λεῖά τε

tum autem creavit, accommodatum instrumentum ad sermones & concentus percipiendos: cujus sensus beneficio si homo ab ipso ortus primordio destitutus sit, sermonis quoque emittendi facultate destituetur. Itaque maximè cognatum sermoni hunc sensum esse aiunt. Quæcunque verò affectiones corporum nominantur, tactus ratione appellationem sortiuntur: ipsà verò inclinatione, ad locum. tactus enim vitales facultates dijudicat, caliditatem, frigiditatem: siccitatem, humiditatem: lenitatem, asperitatem: cedentia, renitentia: mollia, dura. Tactus autem grave & leve præjudicat: ratio verò definit atque determinat, eâ inclinatione quæ & ad medium & à medio tendit. Deorsum verò & medium idem omnino esse aiunt. nam centrum sphæræ, ipsum est illud Deorsum: quod verò supra hoc est usque ad circumferentiam, Sursum vocant. Calidum igitur tenuissimarum est partium, & vim habet atque facultatem corporum disparandorum. Frigidum verò, crassiorum est partium & meatus constringit. Gustus autem tactui similis est. nam concretione & discretione, præterea & subtili quodam ad meatus ingressu, & figuris, aut acerba sunt aut lenia ea quæ ad gustum pertinent. Nam ea quæ vim habent inducendi stuporem in linguam, ejúsque abstergendæ, Acerba sentiuntur: quæ moderatè linguam abstergunt, Salsa: at quæ linguam inflammant, &

καὶ

in carnem penitius immanant, Acria. at contraria & lævia & dulcia, in succum eliquescunt. Odoris porro species distinctæ non sunt. per angustos enim meatus percolantur, qui solidiores quidem sunt quàm ut contrahi & dispesci possint putrefactionibus & concoctionibus terræ. rerúmque terrearum. sunt vero vel jucundi vel injucundi odoris. Vox autem, ictus in aëre [aëre intermedio] ad animum perveniens per aures: quarum aurium meatus procedentes ad jecur usque contingunt. in his est spiritus, cujus motus est auditus. Vocis vero & auditus alia velox, alia acuta, alia tarda: gravis media, nullis tamen certæ mensuræ terminis definita: & alia quidem multa & diffusa magna est: alia pauca & contracta, parva: alia vero ad rationes Musicas ordinata, concinna est: alia confusa & à ratione aliena, absurda est atque intemperata. Quartum autem genus eorum quæ sub sensus cadunt, varias habet atque multiplices species. ea porro dicuntur visibilia: quo genere & varii colores & coloratæ res quamplurimæ comprehenduntur. Primi autem colores sunt quatuor, Albus, niger, splendidus, puniceus. reliqui enim ex his permixtis generantur. Albus

καὶ * γλυκέα, κεχύλωται. Ὀσμᾶς δὲ εἴδεα μὲν οὐ κεχώρισαι. διὰ γὰρ στενῶν πόρων διηθεῖται, στερροτέρων ὄντων ἢ ὡς συνάγεσθαι καὶ διΐστασθαι, σάψεσι καὶ πέψεσι, γᾶς τε καὶ γεωειδέων, εὐώδεά τε καὶ δυσώδεα εἶμεν. Φωνὰ δ' ἐστὶ μὲν πλᾶξις ἐν ἀέρι, διϊκνουμένα ποτὶ τὰν ψυχὰν δι' ὤτων, ὧν τοὶ πόροι διήκοντι ἄχρις ἥπατος χωρέοντες. ἐν τούτοις πνεῦμα, οὗ ἁ κίνασις ἀκοά ἐστι. Φωνᾶς δὴ καὶ ἀκοᾶς, ἁ μὲν, ταχεῖα, ὀξεῖα· ἁ δὲ * βραδεῖα· μέσα δ' ἁ συμμετροτάτα. καὶ ἁ μὲν πολλὰ καὶ κεχυμένα, μεγάλα· ἁ δὲ ὀλίγα καὶ συναγμένα, μικρά. ἁ δὲ τεταγμένα ποτὶ λόγως μωσικὼς, ἐμμελής· ἁ δὲ ἄτακτός τε καὶ ἄεργος, ἐκμελής τε καὶ ἀνάρμοστος. Τέταρτόν τε γένος αἰσθατῶν, πολυειδέστατον καὶ ποικιλώτατον. ὁρατὰ δὲ λέγεται· ἐν ᾧ χρώματά τε παντοῖα, καὶ κεχρωσμένα μυρία. πρᾶτα δὲ, τέττορα· λευκὸν, μέλαν, λαμπρὸν, φοινικοῦν. τἆλλα γὰρ ἐκ κιρναμένων τούτων γεννᾶται. τὸ μὲν ὦν λευκὸν διακρίνει τὰν ὄψιν, τὸ δὲ μέλαν συγκρίνει· ὅκως περ τὸ θερμὸν διαχεῖ τὰν ἁφὰν, τὸ δὲ ψυ-

igitur color visum dispescit, niger componit atque coagmentat: quemadmodum Calidum diffundit tactum: frigidum con-

χρὸν

* γρ. γλυκέα κ̀ χυλοῦ.

* Invenitur etiam βαρεῖα post βραδεῖα ut legatur, ἁ μὲν ταχεῖα. ὀξεῖα· ἁ δὲ βραδεῖα βαρεῖα. Sic autem legendo, hic sensus fuerit, Velox quidem, acuta: tarda autem gravis. Paulo post autem pro ἄεργος invenitur ἄλογος.

* For.

χρὸν συνάγεν δύναται· καὶ τὸ μὲν στρυφνὸν, συνάγεν τὰν γεῦσιν, τὸ δὲ δριμὺ, διαιρέεν πέφυκε. τρέφεται δὲ τὸ σκᾶνος τῶν ἐναερίων ζώων καὶ συνέχεται, τᾶς μὲν τροφᾶς διαδιδομένας διὰ τῶν φλεβῶν ἐς ὅλον τὸν ὄγκον, κατ' ἐπιῤῥοάν· οἷον δι' ὀχετῶν ἀγομένας καὶ ἀρδομένας ὑπὸ τῶ πνεύματος, ὃ διαχεῖ αὐτὰν ἐπὶ τὰ πέρατα φέρον. ἁ δ' ἀναπνοὰ γίνεται, μηδενὸς μὲν κενεῶ ἐν τᾷ φύσει ἐόντος, ἐπιῤῥέοντος δὲ καὶ ἑλκομένω τῶ ἀέρος ἀντὶ τῶ ἀποῤῥέοντος διὰ τῶν ἀοράτων στομίων, δι' ὧν καὶ ἁ νοτὶς ἐπιφαίνεται. τινὸς δὲ καὶ ὑπὸ τᾶς φυσικᾶς θερμότατος ἀπαναλωμένω. ἀνάγκα ὦν ἀντικαταχθῆμεν τὸ ἴσον τῷ ἀναλωθέντι· εἰ δὲ μὴ, κενώσιας εἶμεν. ὅπερ ἀμάχανον. οὐδὲ γὰρ ἔτι * εἴη κασσύῤῥοον καὶ ἓν τὸ ζῶον, διαιρεομένω τῶ σκάνεος ὑπὸ τῶ κενῶ. ἁ δ' ὁμοία ὀργανοποιία γίνεται καὶ ἐπὶ τῶν ἀψύχων, καττὰν τᾶς ἀναπνοᾶς ἀναλογίαν. ἁ γὰρ σικύα καὶ τὸ ἄλεκτρον, εἰκόνες ἀναπνοᾶς ἐντί. ῥεῖ γὰρ διὰ τῶ σώματος ἔξω θύραζε τὰ πνεύματα, ἀντεπεισάγεται δὲ διὰ τᾶς ἀναπνοᾶς, τῷ τε στόματι καὶ ταῖς ῥισίν· εἶτα πάλιν, οἷον εὔριπος,

trà poteſt contrahere: & acerbum quoque guſtum contrahere, acre verò diducere ſolet naturali quâdam facultate. Porro animalium eorum quæ aërem inſpirant, corpus & nutritur & conſervatur, dum alimentum per venas in univerſam corporis molem diſtribuitur, & defluxione quâdam veluti per canales derivatur, & à ſpiritu irrigatur, qui eum ad extremos uſque fines efficaci quodam motu diffundit. Reſpiratio autem fit quum nihil vacui in natura ſit: aer autem per oſcula quæ videri non poſſunt, & attrahitur, & influit in ejus vicem qui effluxit. ex illis etiam meatibus mador ſudórque perſpicuè exiſtit in ſuprema cutis parte. Jam quum & aliquid de ipſo à naturali calore abſumatur, neceſſe eſt viciſſim introduci æqualem motum ejus qui conſumptus eſt. quod niſi fieret, vacuum aliquid daretur in rerum natura: quod fieri nullo modo poteſt. non enim perpetuo illo motu quo ſolet animal quaſi fluere, vires ſuas reficere atque inſtaurare poſſet, ut unum videlicet perduret, ſi corporis tabernaculum à vacuo divideretur. Similis autem inſtrumentorum ſolet eſſe molitio, & in ipſis quidem inanimis, ex ea reſpirationis reciproca proportione. cucurbitula enim & ſuccinum imagines ſunt reſpirationis. nam fluunt per corpus foras ſpiritus, viciſſim autem introducuntur per reſpirationem & ore & naribus. deinde rurſus, velut Euripus, viciſ-

ἀντε-

* For. εἴη κασσύῤῥοον. aut certè poſt particulam καὶ aliud quodpiam hujuſmodi vocabulum ſcriptum fuit.

* In

sim feruntur in corpus. illud verò secundum influxiones distenditur. At cucurbitula consumpto igne ab aëre, attrahit humorem: succinum verò excreto spiritu, suscipit simile corpus.

Omne vero alimentum à radice quidem cordis, à fonte vero ventriculi in corpus inducitur. quod etiam, si plus irrigatur quàm defluat, Incrementum dicitur: si vero minus, Imminutio. Vigor autem in horum confinio consistit, & in defluxionis ac influxionis æqualitate intelligitur. Quum autem constitutionis compages dissolvuntur, si non amplius transitus est spiritui, aut alimentum minimè distribuitur, animal interit. Multæ vero sunt pestes & noxæ vitæ, & mortis causæ. unum autem genus nominatur Morbus. morborum vero princeps & primaria causa, est primarum facultatum intemperies atque perturbatio: si videlicet simplices facultates vel redundarint vel defecerint: caliditas nimirum, frigiditas, humiditas aut siccitas. Post has autem sunt sanguinis mutationes & alterationes ex corruptione, & depravationes carnis tabidæ: si vicissitudinum alternationibus ad acidum vel salsum aut acre, sanguinis alterationes aut carnis tabes existant. Hinc enim bilis & pituitæ origines, humores morbosi & humorum putrefactiones, tenues quidem, si in

ἀντεπιφέρεται εἰς τὸ σῶμα. τὸ δὲ ἀνατείνεται καττὰς ἐπιρροάς. αἱ δὲ σικύαι, ἀπαναλωθέντος ἀπὸ τῶ πυρὸς τῶ ἀέρος, ἐφέλκεται τὸ ὑγρόν· τὸ δ' ἤλεκτρον, ἐκκριθέντος τῶ πνεύματος, ἀναλαμβάνει τὸ ὅμοιον σῶμα.

Τροφὰ δὲ πᾶσα, ἀπὸ ῥίζας μὲν τᾶς καρδίας, παγᾶς δὲ τᾶς κοιλίας, ἐπάγεται τῷ σώματι· ὃ καὶ εἴκα πλείω τᾶς ἀποῤῥεοίσας ἐπάρδοιτο, αὔξα λέγεται· εἴκα δὲ μείω, φθίσις. ἁ δ' ἀκμὰ, μεθόριον τουτέων ἐστὶ, καὶ ἐν ἰσότατι ἀποῤῥοᾶς καὶ ἐπιῤῥοᾶς νοέεται. λυομένων δὲ τῶν ἁρμῶν τᾶς συστάσιος, αἴκα μηκέτι δίοδος ᾖ πνεύματι, ἢ τροφὰ μὴ διαδίδοται, θνάσκει τὸ ζῶον. πολλαὶ δὲ κᾶρες ζωᾶς, καὶ θανάτου αἰτίαι. ἓν δὲ γένος, νόσος ὀνυμαίνεται. νόσω δ' ἀρχαὶ μὲν, αἱ τᾶν πράταν δυναμίων ἀσυμμετρίαι, εἴκα πλεονάζοιεν ἢ ἐλλείποιεν ταὶ ἁπλαῖ δυνάμιες, θερμότας, ἢ ψυχρότας, ἢ ὑγρότας, ἢ ξαρότας. μετὰ δὲ ταύτας, αἱ τῶ αἵματος τροπαὶ, καὶ ἀλλοιώσιες ἐκ διαφθορᾶς, καὶ * αἱ τᾶς σαρκὸς τακομένας κακώσιες· αἴκα καττὰς μεταβολὰς, ἐπὶ τὸ ὀξὺ, ἢ ἁλμυρὸν, ἢ δριμὺ τροπαὶ αἵματος, ἢ σαρκὸς τακεδόνες γένοιντο. χολᾶς γὰρ αἱ γενέσιες καὶ φλέγματος, ἐνθένδε. χυμοὶ νοσώδεες, καὶ ὑγρῶν σάψιες, ἀμαυραὶ

* In praeced. edit. αἰτίαι.

ραὶ μὲν, αἲ μὴ ἐν βάθει· χαλεπαὶ δ᾽, ὧν ἀρχαὶ γεννῶνται ἐξ ὀςέων· ἀνιαραὶ δὲ, ἐκ μυελῶ ἐξαπτόμεναι. τελευταῖαι δὲ νόσων ἐντὶ, πνεῦμα, χολὰ, φλέγμα, αὐξόμενα, καὶ ῥέοντα ἐς χώρας ἀλλοτρίας, ἢ τόπως * ἐπικαιρίως. τόκα γὰρ ἀντικαταλαμβάνοντα τὰν τῶν καῤῥόνων χώραν, καὶ ἀπελάσαντα τὰ συγγενέα, ἱδρύεται κακοῦντα τὰ σώματα, καὶ ἐς αὐτὰ ταῦτα * ἀναλύονται. καὶ σώματος μὲν πάθεα τάδε, καὶ ἐκ τῶνδε ψυχᾶς νόσοι ἐντὶ πολλαί. * ἄλλαι δ᾽ ἄλλων δυναμίων ἐντί· αἰσθατικᾶς μὲν, δυσαισθασία· μναμονικᾶς δὲ, λάθα· ὁρμητικᾶς δὲ, ἀνορεξία, καὶ ἀπροπέτεια· παθητικᾶς δὲ, ἄγρια πάθεά τε καὶ λύσσαι οἰςρώδεες· λογικᾶς δὲ, ἀμαθία καὶ * ἀφροσύνα. ἀρχαὶ δὲ κακίας, ἁδοναὶ καὶ λῦπαι, ἐπιθυμίαι τε καὶ φόβοι, ἐξαμμέναι μὲν ἐκ σώματος, ἀνακεκραμέναι δὲ τᾷ ψυχᾷ, καὶ ἐξαγγελλόμεναι ὀνόμασι ποικίλοις· ἔρωτες γὰρ καὶ πόθοι, ἵμεροί τε ἔκλυτοι, ὀργαί τε σύντονοι, καὶ θυμοὶ βαρεῖς, ἐπιθυμίαι τε ποικίλαι, καὶ ἁδοναὶ ἄμετροι ἐντί. ἁπλῶς δὲ, ἀτόπως ἔχεν ποτὶ τὰ πάθη, καὶ ἄρχεσθαι, πέρας ἀρετᾶς καὶ κακίας ἐςί. τὸ γὰρ

profundo sint: [curatu] difficiles, quorum principia ex ossibus generantur: molestæ verò [ipso sensu] quæ ex medulla accenduntur. Postremi autem sunt morbi, Spiritus, bilis, pituita: dum & augentur & influunt in sedes alienas, vel locos corporis principales. tunc enim meliorem locum occupant, cognatísque depulsis sedes figunt, & afflictis corporibus in hæc ipsa dissolvuntur. 1 Et corporis quidem hæ sunt affectiones, & ex his animi complures morbi existunt: sed alii alias habent potestates: Sentiendi quidem facultatem, stupor: memoriæ vim, oblivio: appetendi, stomachi fastidium, vel nimius appetitionis ardor: patiendi, feræ affectiones, & œstro percitæ rabies: rationis participem animi facultatem, indocilitas, imperitia & insipientia. Vitiositatis autem principia sunt, Voluptates & dolores, cupiditates & timores, ex corpore quidem accensæ, sed in animam quasi immixtæ: ac proinde ex variis effectis varias sortiuntur appellationes. Nam amores, desideria, dissolutæ cupidines, iræ concitatæ, graves excandescentiæ, cupiditates variæ, cupiditates denique infinitæ ex his motibus animo existunt. In summa verò, ita comparatum esse ut importuno quodam & absurdo cupiditatum imperio animus subjiciatur, est Virtutis & vitii ter-

πλεο-

* γρ. ἐπὶ καιρίως.
* γρ. ἀναλύοντα.
1 De corporis & animi morbis, pag. LXXXI, &c.

* *Legitur etiam ἄλλα, ut referatur ad πάθεα.*
* γρ. ἀφροσύνα.

* *Scri-*

minus. nam in his vel multum esse vel superiorem, nos vel bene vel malè affectos reddit. Ad hos animi impetus multum afferunt adjumenti corporis temperamenta, quæ vel vehementia fuerint & fervida, vel alio quopiam modo affecta atque composita, prout varii sunt multiplicésque motus: & ad atras biles & effusissimas libidines nos abripiunt. Fluxionibus autem illis irritatæ quædam partes inducunt acres morsus, formásque tumescentium potiùs quàm sanorum corporum: per quas tristitiæ & obliviones, & desipientiæ & consternationes incidunt. Multum etiam possunt consuetudines, quibus quis vel in ea civitate vel eâ familia in qua & natus & educatus fuerit, sese conformârit. Accedit quotidiana vivendi ratio, animum vel frangens atque effœminans, vel contrà ad gravitatem fortitudinémque corroborans. nam & sub dio vitam agere, simplex tenuísque alimentorum ratio, exercitationes, mores denique eorum cum quibus versaris, magnum habent sive ad virtutem sive ad vitium momentum. Vitiositas verò è parentibus nostris & elementis potiùs oritur quàm ex incuria & publicorum morum intemperie: [quum videlicet ita simus comparati] ut ab illis actionibus quæ nos ad primævas illas parentum nostrorum labes adducunt, nunquam abscedamus. 1 Cæterùm, ut bene se habeat animal, eo corpore debet esse præditum, quod eas depe-

πλεονάζεν ἐν ταύταις, ἢ κάῤῥονα αὐτᾶν εἶμεν, εὖ ἢ κακῶς ἄμμε διατίθησι. ποτὶ δὲ ταύτας τὰς ὁρμὰς μεγάλα μὲν συνεργέεν δύνανται αἱ τῶν σωμάτων κράσιες, ὀξεῖαι ἢ θερμαὶ, ἢ ἄλλοτ' ἀλλοῖαι γιγνόμεναι, ἔς τε μελαγχολίας καὶ λαγνείας λαβροτάτας ἄγοισαι ἄμμε. καὶ ῥευματιζόμενα μέρεα * δαξασμὼς ποιεῦντι καὶ μορφὰς φλεγμαινόντων σωμάτων μᾶλλον ἢ ὑγιαινόντων· δι' ὧν δυσθυμίαι καὶ λᾶθαι, παραφροσύναι τε καὶ πτοῖαι ἀπεργάζονται. ἱκανὰ δὲ τὰ ἔθεα, ἐν οἷς ἂν ἐντραφῶσι κατὰ πόλιν ἢ οἶκον, καὶ ἁ καθ' ἁμέραν δίαιτα, θρύπτουσα τὰν ψυχὰν, ἢ ῥωννῦσα ποτ' ἀλκάν. ταὶ γὰρ θυραυλίαι, καὶ ἁπλαῖ τροφαί, καὶ τὰ γυμνάσια, καὶ τὰ ἤθεα τῶν συνόντων, τὰ μέγιστα δύνανται ποτὶ ἀρετὰν καὶ ποτὶ κακίαν. καὶ ταῦτα μὲν αἴτια ἐκ τῶν γενετόρων καὶ στοιχείων ἐπάγεται μᾶλλον ἢ ἐξ ἁμέων, ὅτι μὴ * ἀργεία ἐστὶν, ἀφιστaμένων ἁμῶν τῶν ποθακόντων ἔργων. ποτὶ δὲ τὸ εὖ ἔχεν τὸ ζῶον, δεῖ τὸ σῶμα ἔχεν τὰς ὑπ' αὐτῷ

* Scribendum puto ὀδαξασμώς.

* Invenitur & ἀοττα ἐστίν. Illa autem altera scriptura stare videtur non posse, nisi ει mutetur in ι, simúlque pro ποθακόντων aliud scribatur.

1 De corporis & animi remediis, pag. LXXXVIII, &c.

* γε.

ἀρετὰς, ὑγείαν τε καὶ εὐαισθασίαν, ἰσχύν τε καὶ κάλλος. ἀρχαὶ δὲ κάλλους, συμμετρία ποτί τ' αὐτὰ τὰ μέρεα, καὶ ποτὶ τὰν ψυχάν. ἁ γὰρ φύσις, οἷον ὄργανον ἁρμόξατο τὸ σκᾶνος, ὑπακοῦόν τε εἶμεν καὶ ἐναρμόνιον ταῖς τῶν βίων ὑποθέσεσι. δεῖ δὲ καὶ τὰν ψυχὰν ῥυθμίζεσθαι ποτὶ τὰς ἀναλόγως ἀρετάς· ποτὶ μὲν σωφροσύναν, οἷον ποτὶ ὑγείαν τὸ σῶμα· ποτὶ δὲ φρόνασιν, οἷον ποτὶ εὐαισθασίαν· ποτὶ δὲ ἀνδρειότατα, οἷον ποτὶ ῥώμαν καὶ ἰσχύν· ποτὶ δὲ δικαιοσύναν, οἷον ποτὶ κάλλος τὸ σῶμα. τουτέων δὲ, ἀρχαὶ μὲν ἐκ φύσεως· μέσα δὲ καὶ πέρατα, ἐξ ἐπιμελείας· σώματός τε, διὰ γυμναστικᾶς καὶ ἰατρικᾶς· ψυχᾶς δὲ, διὰ παιδείας καὶ φιλοσοφίας. αὗται γὰρ ταὶ δυνάμιες τρέφοισαι καὶ τονοῖσαι καὶ τὰ σώματα καὶ τὰς ψυχὰς, διὰ πόνων καὶ γυμνασίων, καὶ διαίτας καθαρότατος, ταὶ μὲν διὰ φαρμακειᾶν, ταὶ δὲ παιδευτικαὶ τᾶν ψυχᾶν, διὰ κολασίων καὶ ἐπιπλαξίων. ῥωννύουσι γὰρ, διὰ προτροπᾶν ἐγείροισαι τὰν ὁρμὰν, καὶ ἐκκελευόμεναι τὰ ποτίφορα * ποτὶ ἔργα. ἀλειπτικὰ μὲν ὦν, καὶ ἁ ταύτᾳ συγγενεστάτα ἰατρικὰ, σώματα ταχθεῖσα θεραπεύειν,

virtutes quibus sanitas, sensuum subtilitas, robur, pulchritudo denique constare ei possit, cumulatè complectatur. Pulchritudinis principia sunt, partium congruentia atque concinnitas, quæ & secum & cum animo ipso aptè conspirent atque conveniant. Natura enim hoc corporis tabernaculum veluti instrumentum composuit, ut & obediens sit, & ad omnes vitæ rationes concinno quodam aptóque modo par esse possit. Animus quoque ad convenientes virtutes conformandus est atque instituendus: nimirum ad temperantiam, veluti corpus ad sanitatem: ad prudentiam verò, veluti ad sensuum subtilitatem: ad fortitudinem, veluti ad robur & vires: ad justitiam, veluti corpus ad pulchritudinem. Harum Virtutum primordia quidem sunt ex natura: media verò & fines, ex diligentia: in corpore videlicet, gymnastices adjumento & medicinæ: in animo autem eruditionis & philosophiæ beneficio. Hæ enim facultates nutriunt & roborant tum animos tum corpora, laboribus, exercitationibus, purâque victus ratione: adhibitis partim medicamentis ad corpus reficiendum atque instaurandum, partim animi institutione, castigationibus & reprehensionibus. corrobant enim animum, dum cohortationum aculeis illius impetum exsuscitant, & ad commodas fructuosásque actiones impellunt. Unctoria igitur ars, & quæ huic cognata est Medicina, corporibus curandis de-

* γρ. ποτὶ ἔργα. Alioqui potius ποτὶ scribendum, sicut & paulo post scriptum est.

* γρ.

stinata est: ádque optimam harmoniam facultates illas adducens, purum sanguinem spiritúmque expeditè fluentem reddit: ut si quid etiam morbosum subsit, validis illis sanguinis spiritúsque facultatibus id valeant pervincere atque profligare. Jam verò Musica & hujus dux Philosophia ad animi emendationem à diis legibúsque constitutæ, assuefaciunt & suadent & cogunt partem animi expertem rationis obtemperare rationi: ei autem parti quæ sit expers rationis, mansuetam esse cicurámque Iram: Cupiditatem, quiescere: hactenus videlicet ut ipsæ nec absque ratione moveantur, nec contrà quiescant, quum ipsas Mens vel ad actiones vel ad fructum voluptatis provocaverit. Ille enim est temperantiæ terminus, Obedientia & tolerantia. Sed & intelligentia & antiqua illa augustáque philosophia mentem mendacibus inanibúsque opinionibus expurgatam, & ex magna ignorantia revocatam Scientiæ dedicarunt, eámque ad rerum divinarum contemplationem erexerunt. In quarum rerum cognitione siquis ita versetur ut animum gerat suâ sorte contentum, humanósque casus sub se positos habeat, & in hac animi æquitate quasi secundo flumine ad moderatam temperatámque vitam aspiret, is profectò viam ingressus est certæ felicitatis. Et certè is cui Deus has sortes attribuerit, per verissimam opinionem ad feli cissimam vitam deducitur. si quis contrà durus, & præfractus fuerit, nec sanctissimis illis præceptis voluerit parere, eum pœna consequetur tum ex

πεῦεν, ἐς τὰν κρατίσαν ἁρμονίαν ἄγοισα τὰς δυνάμιας, τὸ, τε αἷμα καθαρὸν, καὶ τὸ πνεῦμα σύῤῥοον ἀπεργάζεται· ἵν' εἰ καί τι νοσῶδες ὑπογένοιτο, κράτος αὐτῶ ἔχοιεν ἐῤῥωμέναι ταὶ δυνάμιες αἵματος καὶ πνεύματος. μωσικὰ δὲ, καὶ ἁ ταύτας ἁγεμὼν φιλοσοφία, ἐπὶ τᾷ τᾶς ψυχᾶς ἐπανορθώσει ταχθεῖσαι ὑπὸ θεῶν τε καὶ νόμων, ἐθίζοντι καὶ πείθοντι, τὰ δὲ καὶ ποταναγκάζοντι, τὸ μὲν ἄλογον τῷ λογικῷ πείθεσθαι· τῶ δ' ἀλόγω, θυμὸν μὲν πρᾶον εἶμεν, ἐπιθυμίαν δὲ ἐν ἀτρεμήσει· ὡς μὴ δίχα λόγω κινέεσθαι, μηδὲ μὰν ἀτρεμίζεν τῶ νῶ ἐκκαλεσμένω, ἢ ποτὶ ἔργα, ἢ ποτὶ ἀπολαύσιας. οὗτος γάρ ἐστιν ὅρος σωφροσύνας, εὐπείθειά τε καὶ καρτερία· καὶ σύνεσις, καὶ ἁ πρεσβύστα φιλοσοφία, ἀποκαθαραμέναι * ψεύδεα, ἐνέθηκαν τὰν ἐπιστήμαν, ἀνακαλεσάμεναι τὸν νόον ἐκ μεγάλας τᾶς ἀγνοίας, χαλάσασαι ἐς ὄψιν τῶν θείων· τοῖς ἐνδιατρίβεν σὺν αὐταρκείᾳ τε ποτ' ἀνθρώπεια, καὶ συνεργίᾳ ἐπὶ τὸν σύμμετρον βίω χρόνον, εὐδαιμόν ἐστιν. ὅτῳ μὲν ὁ δαίμων μοίρας τάς δ' ἔλαχε, δι' ἀλαθεστάταν δόξαν ἄγεται ἐπὶ τὸν εὐδαιμονέστατον βίον· εἰ δέ κά τις σκλαρὸς καὶ ἀπειθὴς, τούτῳ δ' ἐπέσθω κόλασις, ἅ τ' ἐκ τῶν

* γρ. ψευδέας δόξας.

νόμων

νόμων καὶ αἱ ἐκ τῶν λόγων σύντονα ἐπάγοισα δείματά τε ἐπωράνια καὶ τὰ καθ' ᾅδεω, ὅτι κολάσιες ἀπαραίτητοι ἀπόκεινται δυσδαίμοσι νερτέροις· καὶ τἄλλα ὅσα ἐπαινέω τὸν Ἰωνικὸν ποιητὰν, ἐκ παλαιᾶς ποιεῦντα τὼς ἐναγέας. ὡς γὰρ τὰ σώματα νοσώδεσί πόκα ὑγιάζομες, εἴκα μὴ εἴκῃ τοῖς ὑγιεινοτάτοις· οὕτω τὰς ψυχὰς ἀπείργομες ψευδέσι λόγοις, εἴ κα μὴ ἄγηται ἀλαθέσι. λέγοιντο δ' ἀναγκαίως καὶ τιμωρίαι ξέναι, ὡς μετενδυομέναν τᾶν ψυχᾶν, τῶν μὲν δειλῶν, ἐς γυναικέα σκάνεα, ποθ' ὕβριν ἐκδιδόμενα· τῶν δὲ μιαιφόνων, ἐς θηρίων σώματα, ποτὶ κόλασιν· λάγνων δ', ἐς συῶν ἢ κάπρων μορφάς· κούφων δὲ καὶ μετεώρων, ἐς πτηνῶν ἀεροπόρων· ἀργῶν δὲ καὶ ἀπράκτων, ἀμαθῶν τε καὶ ἀνοήτων, ἐς τὰν τῶν ἐνύδρων ἰδέαν. ἅπαντα δὲ ταῦτα ἐν δευτέρᾳ περιόδῳ ἁ Νέμεσις συνδιέκρινε, σὺν δαίμοσι παλαμναίοις χθονίοις τε, τοῖς ἐπόπταις τῶν ἀνθρωπίνων· οἷς ὁ πάντων ἁγεμὼν θεὸς ἐπέτρεψε διοίκησιν κόσμω, συμπεπληρωμένω ἐκ θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων· τῶν τε ἄλλων ζώων, ὅσα δεδαμιούργηται ποτ' εἰκόνα τὰν ἀρίσταν εἴδεος * ἀγεννάτω καὶ αἰωνίω.

legibus tum ex illorum sermonum vocibus quæ & cœlestes & infernas pœnas denuntiant: Infelices videlicet manes implacabilia supplicia manere: & alia quæ Ionicus poeta scripsit ex vetere memoria repetitâ, ex quorum auditu animos hominum voluit ad religionem puritatémque informare. quo sanè nomine illius consilium probo. quemadmodum enim corpora remediis quibusdam morbosis sanamus, nisi cedant saluberrimis, ita & animos falsis sermonibus coërcemus, nisi ducantur veris. Hac igitur de causa hoc concedatur, quòd necessariò commemorentur peregrina supplicia, quasi animæ commigrent ultrò citróque in varia corpora: ignavorum quidem, in corpora muliebria, corporibus tributis ad ignominiam: homicidarum, in ferarum corpora, ad pœnam & supplicium: libidinosorum, in suum vel aprorum formas: levium & temerariorum hominum, in species volantium animantium, quæ in aëre solent versari: segnium denique, otiosorum, imperitorum, stolidorum, in aquatilium speciem. Omnia autem hæc in secundo circuitu Nemesis certo judicio rata fixaque esse voluit, cum infernarum illarum furiarum numinibus: quibus humanarum rerum inspectionem summus ille Deus, omnium imperator atque præses, attribuit: quibus etiam gubernationem mundi commisit. qui quidem mundus & diis & hominibus & cæteris animantibus constat, absolutâ planè omnibúsque numeris cumulatâ ratione. Et hæc quidem omnia ad optimam illam ingenitæ, æternæ, intelligibilis formæ imaginem fuerunt creata.

* γρ. αἰωνίω καὶ νοητῶ.

ΤΕΛΟΣ. FINIS.

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ

ΗΘΙΚΟΙ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ.

THEOPHRASTI

NOTATIONES

MORUM.

Variantes has Lectiones, quâ potuit brevitate adjecit Th: G.

Ex	*Cam.*	i. e.	*Camotianâ*	hujus libri *Editione.*
	Cas.		*Casaubonianâ*	
	Opor.		*Oporinianâ*	
	Oxon.		*Oxoniensi*	
	Step.		*Stephanicâ*	
	Sylb.		*Sylburgianâ*	
	Stob.		*Stobæo*, Aurel. Al. M. DCIX.	
	M. S.		Codice MSo. Bib. *Trin. Coll. Cant.*	
	Con.		Conjecturâ propriâ.	

Vale.

THEOPHRASTI CHARACTERES ETHICI, SIVE, MORUM DESCRIPTIONES.

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ ΗΘΙΚΟΙ ΧΑΡΑΚΤΗ͂ΡΕΣ.

ISAACO CASAUBONO *Interprete*.

CAP. I.

SÆpè equidem jam antè, quum hâc de re attentiùs cogitare cœpissem, miratus sum, sed nec mirari fortasse desinam, quid causæ sit, cur, quum Græcia omnis eidem cœlo subjecta sit; quum etiam Græci omnes eodem modo instituantur, non omnes tamen iisdem moribus utamur. Ego siquidem, mi Polycles, quum à multo tempore hominum naturas essem contemplatus, (quippe qui annos nonaginta novem jam vixerim: & cum multis, atque omnis generis naturæque hominibus sim versatus) quum inquam diligentiâ magnâ & probos simul & improbos homines consideràssem, atque inter se comparàssem, faciendum duxi, ut quæ sit vitæ degendæ utrorumque ratio, hoc scripto complecterer. Exponam autem tibi generatim,

ΚΕΦ. α΄.

Ἤδη μὲν καὶ πρότερον πολλάκις ἐπιςήσας τὴν διάνοιαν, ἐθαύμασα, ἴσως δὲ οὐδὲ παύσομαι θαυμάζων, [1] τί δήποτε τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὸν αὐτὸν ἀέρα κειμένης, καὶ πάντων τῶν Ἑλλήνων ὁμοίως παιδευομένων, συμβέβηκεν ἡμῖν οὐ τὴν αὐτὴν τάξιν τῶν τρόπων ἔχειν. ἐγὼ γὰρ, ὦ Πολύκλεις, συνθεωρήσας ἐκ [2] πολλοῦ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, [3] ἅτε βεβιωκὼς ἔτη [4] ἐννενήκοντα ἐννέα, ἔτι δὲ ὡμιληκὼς πολλαῖς τε καὶ παντοδαπαῖς φύσεσι, καὶ παρατεθεαμένος ἐξ ἀκριβείας πολλῆς τούς τε ἀγαθοὺς τῶν ἀνθρώπων καὶ τοὺς φαύλους· ὑπέλαβον δεῖν συγγράψαι ἃ ἑκάτεροι αὐτῶν ἐπιτηδεύουσιν ἐν τῷ βίῳ. ἐκθήσω δέ σοι κατὰ γένος

1 *Steph. Sylb.* & MS. L. Τί γὰρ δήποτε. —

2 *Cam.* & MS. addit χρόνε; elegantior est ellipsis.

3 MS. & Sylb. pro ἅτε, leg. καὶ.

4 MS. cum omnibus consentit in numero ϟθ΄, id est, 99. Annos autem vixisse *Theophrastum* πέντε καὶ ὀγδοήκοντα ait *Laertius* MS. in Bibl. Trin. Coll. Cant. Vide hic *Casaub.* & *Menagium* ad *Laërtii Theophrastum.*

νος ὅσα τε τυγχάνει γένη τρόπων τούτοις [5] προσκείμενα, καὶ ὃν τρόπον τῇ οἰκονομίᾳ χρῶνται. ὑπολαμβάνω γάρ, ὦ Πολύκλεις, τοὺς [6] υἱοὺς ἡμῶν βελτίους ἔσεσθαι, καταλειφθέντων αὐτοῖς ὑπομνημάτων τοιούτων· οἷς παραδείγμασι χρώμενοι, αἱρήσονται τοῖς εὐσχημονεστάτοις συνεῖναί τε καὶ ὁμιλεῖν, ὅπως μὴ καταδεέστεροι ὦσιν αὐτῶν. τρέψομαι δὲ ἤδη ἐπὶ τὸν λόγον. σὸν δὲ, παρακολουθῆσαί τε καὶ εἰδῆσαι εἰ ὀρθῶς λέγω. πρῶτον μὲν οὖν ποιήσομαι τὸν λόγον ἀπὸ τῶν τὴν εἰρωνείαν ἐζηλωκότων, ἀφεὶς τὸ προοιμιάζεσθαι, καὶ πολλὰ περὶ τοῦ πράγματος λέγειν. καὶ ἄρξομαι πρῶτον ἀπὸ τῆς εἰρωνείας, καὶ ὁριοῦμαι αὐτήν· εἶθ' οὕτως τὸν εἴρωνα διέξειμι, ποῖός τις ἐστὶ, καὶ εἰς τίνα τρόπον κατενήνεκται. καὶ τὰ ἄλλα δὴ τῶν παθημάτων, ὥσπερ [7] ὑπεθέμην, πειράσομαι κατὰ γένος φανερὰ καταστῆσαι. [8]

cùm omnes morum species quibus illi sunt præditi, tum quis sit illorum vitæ cotidianæ modus. Liberos enim nostros, mi Polycles, fore meliores existimo, si monumenta ipsis hujuscemodi reliquerimus, quæ sibi pro exemplo proponentes, optimè moratos quosque sint electuri, quibuscum versentur & consuescant, ut in viros tandem nihilo illis deteriores evadant. Sed jam ad rem ipsam me accingam. Tuum erit, ad ea quæ dicam, animum advertere, & an rectè dicam pernoscere. Igitur, missis præfationibus, & iis quæ multa poterant de re afferri, initium dicendi faciam ab illis qui cavillationem amplexi sunt, vitiúmque ipsum primò definiam: deinde cavillatorem hominem describam qualis sit, & qui ejus mores. Postea verò alias quoque animi affectiones generatim, ut antè diximus, explicare conabimur.

Περὶ Εἰρωνείας. β'.

Ἡ Μὲν οὖν εἰρωνεία [1] δόξειεν ἂν εἶναι, ὡς τύπῳ λαβεῖν,

De Cavillatione. 2.

Cavillatio igitur, si quis rudi definitione complecti

προσ-

5 Opor. Cam. MS. habent συγκείμενα.

6 Cam. & MS. τὶς ὑεῖς; quâ formâ etiam Aristoteles utitur in Rhet. & Eth. Nicom.

7 Ὑπεθέμην Sylb. ὑπέθεμεν, Cam. Opor Cas. sed MS. ἐπεθύμην; quod est ἐπεχείρησα, ut apud Xenophontem

8 Post prooemium sequitur in MS. capp. indiculus cum suis numeris; duo ultima sunt περὶ φιλοπονηρίας, κθ. περὶ αἰσχροκερδείας, λ; quæ quidem duo itidem in suo MS. reperiebat Casaub.

1 Ista sic concipit MS. δόξειεν ἂν, ὡς τύπῳ περιλαβεῖν, εἶναι προσποί.

2 ante

velit, eſt cùm factorum tum dictorum in deterius fictio. Homo autem cavillator talis eſt, qui ad inimicos ſuos adeat, quaſi alloqui eos velit, non ampliùs odiſſe: quíque illos quibus clam ſtruit inſidias, præſentes laudet, & ſi victi fuerint, eorum vicem doleat. Si quis ipſi maledicat, ei ignoſcit: jactáque in ſe convitia negligit; cum iis etiam, qui quòd injuriam ab ipſo paſſi ſint, quiritantur, blandè benignéque loquitur. Eos qui ipſum confeſtim conventum velint, jubebit redire iterum. Quicquid agit, clàm id habet, & ſe adhuc deliberare dicit. Idem ſe modò adveniſſe fingit: aut ſub veſperam veniſſe, & è via languere. Pecuniam mutuò rogantibus, aut eranum ab ipſo exigentibus; Nihil vendo, inquit: è contrario quum nihil vendet, tum vendere ſe affirmabit. Quum quid audiverit, videri volet animum non advertiſſe. Quum quid viderit, negabit vidiſſe. Pactus aliquid, negabit ſe meminiſſe. De aliis dicit ſe cogitaturum, alia neſcire, mirari alia: de quibuſ-

προςποίησις ἐπὶ τὸ [2] χεῖρον πράξεων καὶ λόγων. ὁ δὲ εἴρων, τοιοῦτος [3] τίς ἐςιν, οἷος προςελθὼν τοῖς ἐχθροῖς [4] ἐθέλει λαλεῖν, οὐ μισεῖν· καὶ ἐπαινεῖν παρόντας, οἷς ἐπέθετο λάθρα, καὶ τούτοις συλλυπεῖσθαι ἡττωμένοις. καὶ συγγνώμην δὲ ἔχειν τοῖς κακῶς αὐτὸν λέγουσι· καὶ ἐπὶ τοῖς καθ' ἑαυτοῦ λεγομένοις, καὶ πρὸς τοὺς ἀδικουμένους καὶ ἀγανακτοῦντας πράως διαλέγεσθαι. καὶ τοῖς ἐντυγχάνειν κατὰ σπουδὴν βουλομένοις, προςτάξαι ἐπανελθεῖν· καὶ μηδὲν ὧν πράττει, ὁμολογῆσαι, ἀλλὰ φῆσαι [5] βουλεύσεσθαι· καὶ προσποιήσασθαι ἄρτι παραγεγονέναι, καὶ ὀψὲ γενέσθαι αὐτὸν, καὶ μαλακισθῆναι· καὶ πρὸς τοὺς δανειζομένους καὶ ἐρανίζοντας, [6] ὡς οὐ πωλεῖ· καὶ μὴ πωλῶν, φήσει πωλεῖν. καὶ ἀκούσας τι, [7] δόξει μὴ [8] προςποιεῖσθαι. καὶ ἰδὼν, φήσει μὴ ἑωρακέναι. καὶ ὁμολογήσας, μὴ μεμνῆσθαι. καὶ τὰ μὲν [9] σκέψεσθαι [10] φάσκει, τὰ δὲ οὐκ εἰδέναι, τὰ δὲ θαυμάζειν, τὰ δὲ

ἤδη

2 ante χεῖρον Sylb. & Stob. τὸ omittunt. ——

3 MS. & Stob. poſt τις non habent ἐςιν.

4 MS. Stob. Sylb. ἐθέλειν λαλεῖν.

5 MS. Sylb. Stob. βουλεύεσθαι.

6 poſt ἐρανίζοντας videtur aliquid deeſſe.

7 pro δόξει Opor. & MS. δείξει.

8 pro προςποιεῖσθαι Stob. in margine legit ἀντιποιεῖσθαι —— aſſequi.

9 Cam. Opor. Stob. habent σκέψεσθαι —— Sylb. & MS. σκέψασθαι. Menander (qui adhuc Conſtantinopoli extare dicitur) hoc à magiſtro ſuo habuit, ut alia,

Οἱ τὰς ὀφρῦς αἴροντες
Καὶ σκέψομαι, λέγοντες.

10 φάσκειν, Stob. Cam. Opor.

11 pro

ἤδη ποτὲ καὶ αὐτὸς οὕτω διαλογίσασθαι. καὶ τὸ ὅλον, δεινὸς τῷ τοιούτῳ τρόπῳ τοῦ λόγου χρῆσθαι, Οὐ πιστεύω, Οὐχ ὑπολαμβάνω, Ἐκπλήττομαι. καὶ λέγει ἑαυτὸν ἕτερον γεγονέναι. καὶ μὴν, Οὐ ταῦτα πρὸς ἐμὲ διεξῄει. παράδοξόν μοι τὸ πρᾶγμα, ἄλλῳ τινὶ λέγε· [11] ὅπως δὲ σοι ἀπιστήσω, ἢ ἐκείνου καταγνῶ, ἀποροῦμαι. ἀλλ' ὅρα μὴ σὺ θᾶττον πιστεύῃς [12] τοιαύτας φωνὰς καὶ πλοκὰς καὶ παλιλλογίας· οὗ χεῖρον ἐστὶν εὑρεῖν οὐδέν. τὰ δὴ τῶν ἠθῶν μὴ ἁπλᾶ, ἀλλ' ἐπίβουλα, φυλάττεσθαι μᾶλλον δεῖ ἢ τοὺς ἔχεις.

Περὶ [1] Κολακείας. γ'.

Τὴν δὲ κολακείαν ὑπολάβοι ἄν τις ὁμιλίαν αἰσχρὰν εἶναι, συμφέρουσαν δὲ τῷ κολακεύοντι. τὸν δὲ κόλακα τοιοῦτόν τινα, ὥστε [2] πορευόμενον ἅμα εἰπεῖν, Ἐνθυμῇ ὡς ἀποβλέπουσιν [3] εἰς σὲ οἱ ἄνθρωποι; τοῦτο οὐδενὶ γίνεται τῶν ἐν τῇ πόλει πλὴν ἢ σοί. ηὐδοκίμεις χθὲς ἐν τῇ στοᾷ· πλειόνων γὰρ ἢ τριάκοντα ἀνθρώπων καθημένων, καὶ ἐμπεσόντος λόγου, τίς εἴη βέλτιστος,

dam se quoque jam antè similiter cogitâsse. Denique frequens omnino in ejus ore hujusmodi est oratio. Non credo: Non puto: Obstupesco. Sese etiam alium fuisse dicet. Item, Atqui non hæc erat ipsius apud me oratio. Res mihi videtur mira, & fidem omnem superare: Quære alium cui ista narres: Tibíne credam, an illius damnem fidem, nescio. At tu cave sis vocibus istiusmodi, & involucris simulationum recantatis dictis credas: quà re deterior nulla queat reperiri. Enimverò mores hujusmodi hominum, non simplicium sed insidiosorum, magis quàm viperas fugere debemus.

De Adulatione. 3.

Adulationem verò putet aliquis esse turpem vitæ quotidianæ consuetudinem, sed quæ adulatori conducat. Adulator autem is est, qui si cum aliquo ambulet, ei dicat, Viden' ut omnes in te oculos convertunt? Fit hoc nemini ex omnibus civibus præterquam tibi. Heri in porticu magnum bonæ existimationis tuæ fructum capiebas. Nam quum homines ibi plus quàm triginta sederent, sermóque incidisset, Ecquis ci-

11 pro ὅπως Stob. legit ὥπως.

12 MS. transponit, sic, τοιαύτας πλοκὰς καὶ φωνάς.

1 περὶ κολακείας scripsit integrum librum Theophrastus, cujus meminit Athen. 6. lib.

2 Stob. Opor. Cam. MS. ἅμα πορευόμενον.

3 MS. πρὸς σὲ οἱ ἄνθρωποι.

vium esset optimus? & orsos ab ipso, & in ejusdem nomen simul omnes recidisse. Hæc ille loquitur, aliáque his similia. Idem ex illius vestimentis cui assentatur, floccos solet eximere. Quòd si qua vel palea vel festuca à vento acta illius capillamento adhæserit, tollit adulator; & simul renidens; En, inquit, quia biduo hoc ego te non vidi, ut canitie barba tibi est referta: atqui tu sanè, qui id ætatis homo sis, habes, ut si quis alius, capillos nigros. Jam si aliquid dicat ille, hic verò adulator silentium omnibus imperare, in os laudare, dicenti voce gestúque applaudere. & ubi finem dicendi fecerit, Dictum bene! acclamare. Quòd si quem ille sale aliquo perstrinxerit, eundem iste acerbè irridebit, vestémque in os sibi indet, quasi risum tenere non queat. In viâ si qui fiânt obvii, sistere gradum jubet, donec Ille transierit. Mala etiam & pyra à se empta domum liberis Illius afferre, & spectante ipso dare moris habet: atque adeò ipsos osculatus, Probi patris pullitiem! ait, exclamans. Crepidas ementi si comes affuerit, pedem dicet ipso calceo esse concinniorem. Adeunte illo ad amicorum aliquem, cursu

ἀπ' αὐτοῦ ἀρξαμένους πάντας, ἐπὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ κατενεχθῆναι· καὶ ἄλλα τοιαῦτα λέγειν. ἀπὸ τοῦ ἱματίου ἀφελεῖν κροκίδα. καὶ ἐάν τι πρὸς τὸ τρίχωμα τῆς [4] κεφαλῆς ἀπὸ πνεύματος [5] προστενεχθῇ ἄχυρον καρφολογῆσαι. καὶ ἐπιγελάσας δὲ εἰπεῖν, [6] ὁρᾷς; ὅτι δυοῖν σοι ἡμερῶν οὐκ ἐντετύχηκα, πολιῶν ἔσχηκας τὸν πώγωνα μεστόν. καίπερ, εἴ τις καὶ ἄλλος, ἔχεις πρὸς τὰ ἔτη μέλαιναν τὴν τρίχα. καὶ λέγοντος δὲ αὐτοῦ τι, τοὺς ἄλλους σιωπᾶν κελεῦσαι, καὶ ἐπαινέσαι δὲ ἄκοντος. καὶ ἐπισημήνασθαι δὲ, εἰ παύσεται, Ὀρθῶς. καὶ σκώψαντι [7] πικρῶς ἐπιγελάσαι, τό τε ἱμάτιον ὦσαι εἰς τὸ στόμα, ὡς δὴ οὐ δυνάμενος κατασχεῖν τὸν γέλωτα. καὶ τοὺς ἀπαντῶντας ἐπιστῆναι [8] μικρὸν κελεῦσαι, ἕως ἂν Αὐτὸς παρέλθῃ. καὶ τοῖς παιδίοις μῆλα καὶ [9] ἀπίους πριάμενος, εἰσενέγκας δοῦναι, ὁρῶντος αὐτοῦ· καὶ φιλήσας δὲ εἰπεῖν, χρηστοῦ πατρὸς νεόττια! καὶ συνωνούμενος δὲ [10] κρηπῖδας, τὸν πόδα φῆσαι εἶναι εὐρυθμότερον τοῦ ὑποδήματος. καὶ πορευομένου πρός τινα τῶν

4 Κεφαλῆς, ἄχυρον προσενεχθῇ, (MS. προσεστίχθη) ἀπὸ τοῦ πνεύματος, Sylb. Stob. & MS.

5 γρ. προσαχθῇ.

6 MS. legit & distinguit sic, ὁρᾷς ὅτι δ. σ. ἡ. ὁ. ἐντέτυχα; κτλ.

7 ψυχρῶς.

8 MS. Stob. Sylb. μικρὸν non habent.

9 MS. ἄπιας. forte ἄπια.

10 MS. legit ἐπὶ κρηπῖδας, eo sensu, quo cap. 6. πρὸς τὰς τραπέζας, & cap. 24. ἐπὶ τὰς κλίνας.

11 προ-

τῶν φίλων, προδραμὼν εἰπεῖν, ὅτι πρός σε ἔρχεται· καὶ ἀναστρέψας, ὅτι [11] προσήγγελκα. ἀμέλει δὲ καὶ τὰ ἐκ γυναικείας ἀγορᾶς διακονῆσαι δυνατὸς ἀπνευστί. καὶ τῶν ἑστιωμένων, πρῶτος ἐπαινέσαι τὸν οἶνον· καὶ * παραμένων εἰπεῖν, [12] ὡς μαλακῶς ἐσθίεις! καὶ ἄρας τι τῶν ἀπὸ τῆς τραπέζης, φῆσαι, τουτὶ ἄρα ὡς χρηστόν ἐστι! καὶ ἐρωτῆσαι μὴ ῥιγοῖ, καὶ εἰ ἐπιβαλέσθαι βούλεται καὶ ἔτι περιστεῖλαι αὐτόν. καὶ μὴν ταῦτα λέγων, [13] πρὸς τὸ οὖς προσπίπτων, ψιθυρίζειν· καὶ εἰς ἐκεῖνον ἀποβλέπων, τοῖς ἄλλοις λαλεῖν. καὶ τοῦ παιδὸς ἐν τῷ θεάτρῳ ἀφελόμενος τὰ προσκεφάλαια, αὐτὸς ὑποστρῶσαι. καὶ τὴν οἰκίαν φῆσαι εὖ ἠρχιτεκτονῆσθαι, καὶ τὸν ἀγρὸν εὖ πεφυτεῦσθαι. καὶ τὴν εἰκόνα ὁμοίαν εἶναι. καὶ τὸ κεφάλαιον, τὸν κόλακά ἐστι θεάσασθαι πάντα καὶ λέγοντα καὶ πράττοντα οἷς χαριεῖσθαι ὑπολαμβάνει.

præire assentator, & huic quidem, Venit ille, inquit, ad te: statímque reversus, Ego, ait, de tuo adventu præmonui. Sanè etiam quæcunque ad muliebre forum pertinent, didicit ille omnia sedulo & diligenter ministrare: necnon ex omnibus convivis vinum primus laudare: & illi assiduè assistens, dicere, Ut tu molliter comedis! & de iis quæ mensæ sunt apposita, aliquid attollens, Hoc verò, ait, quàm bonum est! Quærere etiam amat, nunquid ille frigeat, nunquid tegi adhuc & ampliùs amiciri velit: & quidem hæc dicens, ad aurem hominis se inclinat, eíque aliquid insusurrat: in eundem etiam dum alios alloquitur, oculos defixos habet. Pulvinos in theatro puero ademptos, ipse substernit. Domum ait benè & ingeniosè fuisse dimensam & ædificatam: agrum diligenter consitum: imaginem per esse similem. In summâ, assentatorem semper videas, & facere omnia, & dicere quæ audientibus putat fore grata.

Περὶ Ἀδολεσχίας. δ΄.

Ἡ Δὲ ἀδολεσχία, ἐστὶ μὲν διήγησις λόγων μακρῶν καὶ ἀπροβουλεύτων. [1] ὁ δὲ ἀδολέσχης τοιοῦτός ἐστιν, οἷος ὃν μὴ γινώ-

De Garrulitate. 4.

GArrulitas est longorum & inconsideratorum sermonum effutitio. Garrulus autem ejusmodi est, qui vel apud

11 προήγγελκα ferri potest.
* γρ. παρακειμένων.
12 ὡς οὐ μαλακῶς. Steph. Opor. & Stob.

13 Stob. εἰς τὸ οὖς. minùs rectè. ita tamen Opor. & Cam.
1 ὁ δ' ἀδόλεσχος, MS. & Arist. Nicom. l. 3. c. 10.

2 τούτῳ,

ignotum juxtim ei assidens, uxoris suæ laudes prædicare instituat: deinde quod præcedenti nocte somniaverit, id narret: tum quæcunque in cœnâ sibi fuerint apposita, omnia sigillatim recenseat. Mox verò ubi incaluerit, homines hujus seculi dicet esse antiquis deteriores: frumenta in foro vili væniisse pretio: peregrinos esse in urbe quàm plurimos: mare statim à Dionysiis patere navibus: & si Jupiter pluerit, eorum quæ terrâ conduntur meliorem fore proventum: séque agrum suum in sequentem annum esse culturum: ait etiam vivendi rationes esse perdifficiles: &, quum Mysteria agitarentur, Damippum facem omnium maximam statuisse. Quærit etiam, quot sint Odei columnæ: &, Heri, ait, vomui: &, Quotus hic est mensis dies? Quod si quis patientem se præbeat, nunquam ille ab eo discedat. Narrabit Mysteria mense Boedromione, Apaturia Pyanepsione, Posideone verò quæ ruri agitantur Dionysia, solita celebrari. Id genus homines demissis manibus, grandíque gradu fugiat oportet, quisquis febre carere volet. Difficile enim est cum iis durare, qui neque otii neque negotii tempora distinguere nòrunt.

γινώσκει, τούτῳ παρακαθεζόμενος πλησίον, πρῶτον μὲν τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς εἰπεῖν ἐγκώμιον· εἶτα ὃ τῆς νυκτὸς εἶδεν ἐνύπνιον, [2] τοῦτο διηγήσασθαι· εἶθ' ὧν εἶχεν ἐπὶ τῷ δείπνῳ τὰ καθέκαστα διεξελθεῖν. εἶτα δὴ προχωροῦντος τοῦ πράγματος, λέγειν ὡς πολὺ πονηρότεροί εἰσιν οἱ νῦν ἄνθρωποι τῶν ἀρχαίων· καὶ ὡς ἄξιοι γεγόνασιν οἱ πυροὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ. καὶ ὡς πολλοὶ ἐπιδημοῦσι ξένοι. καὶ τὴν θάλατταν ἐκ Διονυσίων πλώϊμον εἶναι. καὶ, εἰ ποιήσειεν ὁ Ζεὺς ὕδωρ, τὰ ἐν τῇ γῇ βελτίω ἔσεσθαι. καὶ, ὅτι [3] ἀγρὸν εἰς νέωτα γεωργήσει. καὶ, ὡς χαλεπόν ἐστι τὸ ζῆν· καὶ, ὡς Δάμιππος μυστηρίοις μεγίστην δᾷδα [4] ἔστησε. καὶ, Πόσοι εἰσὶ κίονες τοῦ Ὠδείου, καὶ, Χθὲς ἤμεσα. καὶ, Τίς ἐστιν ἡμέρα σήμερον; κἂν ὑπομένῃ τις αὐτὸν, μὴ ἀφίστασθαι. καὶ, ὡς Βοηδρομιῶνος μέν ἐστι τὰ μυστήρια, Πυανεψιῶνος δὲ Ἀπατούρια, Ποσειδεῶνος δὲ [5] τὰ κατ' ἀγροὺς Διονύσια. [6] παρασείσαντα δὲ χρὴ τοὺς τοιούτους τῶν ἀνθρώπων, καὶ διαράμενον ἀπαλλάττεσθαι, ὅστις [7] ἀπύρετος βούλεται εἶναι. ἔργον γὰρ συναρκεῖσθαι τοῖς μήτε σχολὴν, μήτε σπουδὴν διαγινώσκουσιν.

Περὶ

2 τέτο, MS.
3 Sylb. Stob. & MS. ὁ ἀγρός.
4 MS. ἔστηξε. f. ἐσῆψε.
5 τὰ non agnoscunt MS. Stob. Sylb.

6 παραπίσαντα δεῖ χρὴ, MS. παρασείσαντα δεῖ δή.
7 ἀπύρεκτος Cam. & MS.

Περὶ Ἀγροικίας. ε'.

Ἡ Δὲ ἀγροικία δόξειεν ἂν εἶναι ἀμαθία ἀσχήμων· ὁ δὲ ἄγροικος, τοιοῦτός τις οἷος κυκεῶνα πιὼν εἰς ἐκκλησίαν [1] πορεύεται. καὶ τὸ μύρον φάσκειν οὐδὲν τοῦ θύμου ἥδιον ὄζειν. καὶ μείζω τοῦ ποδὸς τὰ ὑποδήματα φορεῖν. καὶ μεγάλῃ τῇ φωνῇ λαλεῖν. καὶ τοῖς μὲν φίλοις καὶ οἰκείοις ἀπιστεῖν, πρὸς δὲ τοὺς αὑτοῦ οἰκέτας ἀνακοινοῦσθαι περὶ τῶν μεγίστων. καὶ τοῖς παρ' αὐτῷ ἐργαζομένοις μισθωτοῖς ἐν ἀγρῷ, πάντα τὰ ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας διηγεῖσθαι. καὶ [2] ἀναβεβλημένος ἄνω τοῦ γόνατος, καθιζάνειν, ὥστε τὰ γυμνὰ αὐτοῦ [3] φαίνεσθαι. καὶ ἐπ' ἄλλῳ μὲν [4] μήτε θαυμάζειν, μήτε ἐκπλήττεσθαι ἐν ταῖς ὁδοῖς. ὅταν δὲ ἴδῃ βοῦν, ἢ ὄνον, ἢ τράγον, ἑστηκὼς θεωρεῖν. καὶ προαιρῶν δέ τι ἐκ τοῦ ταμείου, δεινῶς φαγεῖν, καὶ ζωρότερον πιεῖν· καὶ τὴν σιτοποιὸν πειρᾶν λαθεῖν. κᾆτ' ἀλέσας μετ' αὐτῆς τοῖς ἔνδον πᾶσι καὶ [5] αὑτῷ τὰ ἐπιτήδεια. καὶ ἀριστῶν δὲ ἅμα τοῖς ὑποζυγίοις [6] ἐμβαλεῖν τὸν χόρτον· καὶ κόψαντος τὴν θύραν ἐπακοῦσαι αὐτός. καὶ τὸν κύνα προσκαλεσάμενος, καὶ ἐπιλα-

De Rusticitate. 5.

RUsticitas verò honestatis & decori ignoratio videri queat. At rusticus is est, qui hausto pharmaco in concionem nihilominus prodeat: quíque unguentum non suavius fragrare thymo dicat. calceos gestat pede grandiores: voce etiam alta loqui suevit. Amicis necessariisque suis parùm fidens, de rebus maximis ad famulos refert: quæcunque in concione audivit, omnia mercenariis suis, qui ruri apud ipsum opus faciunt, enuntiat. Sæpe etiam veste ita supra genu adductâ sedet, ut denudatæ corporis partes conspici queant. In viâ aliorum quidem nihil admiratur, neque ullâ re percellitur: sed si bovem, asinum, aut hircum viderit, ibi homo gradum sistere, & contemplari. Quúmque aliquid è promptuariâ cellâ depromit, decerptum inde frustum vorat: & vinum meracius potat: diligenter interim ne hoc ancilla panifica rescifcat, cavens. Deinde verò cum illâ molere, & quæ sunt ad victum necessaria, tum sibi tum universæ familiæ parare solet. Inter prandendum jumentis pabulum objicit: & si quis fores pullet, ipse auscul-

1 MS. Stob. Sylb. πορεύεσθαι.
2 ἀναβεβλημένος ἄνω τοῦ γόνατος.
3 γρ. ὑποφαίνεσθαι.
4 MS. & Cam. μηδενὶ pro μήτε.
5 αὐτοῦ τὰ ἐπιτήδεια.

6 variant Codd. Cam. προβαλεῖν τὴν θύραν. MS. ἐμβαλεῖν. fortè olim, τὸ πύρον, cujus glossa in margine erat χόρτος. vid. Hesych.

7 τὸς

tat. Vocato etiam cane, & ejus rostro manu prehenso, Hic, inquit, & agrum & domum, quique in eâ sunt omnes custodit. Argentum quod ab aliquo acceperit, quasi tenue aut nimis asperum solet rejicere, & ut alio id sibi mutetur postulare. Aratrum si cui fortè utendum dederit, aut cophinum, aut falcem, aut saccum, nocte intempestâ illa *repetet*, si per insomnium fuerit eorum recordatus. In urbem cùm venit, obvium quemque interrogans, Quanti, ait, pelles & salsamenta vænibant? &, Nunquid hodie ludi novam lunam adducunt? Dicit etiam, se simul ac descenderit, tondére velle. Idem cantare in balneo, & clavis calceos suffigere, &, quia eadem via erat, ab Archia salsamenta accipere, ac portare ipse, moris habet.

πιλαβόμενος τοῦ ῥύγχους, εἰπεῖν, οὗτος φυλάσσει τὸ χωρίον, καὶ τὴν οἰκίαν, καὶ [7] τοὺς ἔνδον. [8] καὶ τὸ ἀργύριον δὲ παρὰ [9] του λαβὼν [10] ὑποδοκιμάζειν, λίαν μὲν [11] λυπρὸν εἶναι, καὶ ἕτερον ἅμα ἀλλάττεσθαι. [12] καὶ ὃ ἄροτρον [13] ἔχρησεν, ἢ κόφινον, ἢ δρέπανον, ἢ θύλακον, ταῦτα τῆς νυκτὸς κατὰ ἀγρυπνίαν ἀναμιμνησκόμενος. καὶ εἰς ἄστυ [14] καταβαίνων, ἐρωτῆσαι τὸν ἀπαντῶντα πόσου ἦσαν αἱ διφθέραι καὶ τὸ τάριχος. καὶ εἰ σήμερον ὁ ἀγὼν νουμηνίαν ἄγει. καὶ εἰπεῖν εὐθὺς, ὅτι βούλεται καταβὰς ἀποκείρασθαι. καὶ ἐν βαλανείῳ δὲ ᾆσαι· καὶ εἰς τὰ ὑποδήματα δὲ ἥλους ἐγκροῦσαι. καὶ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ παριὼν κομίσασθαι [15] παρ' Ἀρχίου [16] τοὺς ταρίχους.

De Blanditiâ. 6.

BLanditia, si quis eam definire velit, est congressio parùm honestas voluptatis illecebras habens. Blandus verò is

Περὶ Ἀρεσκείας. ς'.

Η Δὲ ἀρέσκεια, ἐστὶ μὲν, ὡς ὅρῳ [1] περιλαβεῖν, ἔντευξις οὐκ ἐπὶ τῷ βελτίστῳ ἡδονῆς παρασκευαστική· ὁ δὲ ἄρεσκος, ἀμέλει

7 τοὺς ἔνδον, non sunt in MS. nec Cam.
8 istud καὶ non habet Stob.
9 MS. τούτῳ.
10 MS. & Stob. ἀποδοκιμάζων.
11 λυπηρὸν. MS. & Stob.
12 Stob. καὶ ὃ.
13 MS. ἔχρησεν, rectiùs quàm ἔχρησεν — ἀπαιτεῖν deest omnibus, ut videtur.
14 ἄστυ cùm sit ἀκρόπολις, rectiùs ἀναβαίνων. ei opponitur Peiræus, unde Plato, κατέβην εἰς Πειραιᾶ.
15 παρὰ βραχίονος. utrunque habet Stob. sane Callimachus sic locutus est.
Καί ῥα παρὰ σκαιοῖο βραχίονος ἔμπλεον ἔλπις.
16 τοὺς ταρίχους, dixit modò τὸ τάριχος. hoc est Atticorum, illud Dorum & Jonum. f. τοῦ ταρίχους, ut tomum seu partem significet.
1 γρ. εἰπεῖν.

μέλει τοιοῦτός τις, οἷος πόῤῥωθεν προσαγορεύσας, καὶ ἄνδρα κράτιστον εἰπὼν, καὶ θαυμάσας ἱκανῶς, ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶ μὴ ἀφιέναι· καὶ μικρὸν προπέμψας, καὶ ἐρωτήσας πότε αὐτὸν ὄψεται, ἔτι ἐπαινῶν ἀπαλλάττεσθαι. καὶ παρακληθεὶς δὲ πρὸς δίαιταν, μὴ μόνον ᾧ πάρεστι βούλεσθαι ἀρέσκειν, ἀλλὰ καὶ τῷ ἀντιδίκῳ, ἵνα κοινὸς εἶναι δοκῇ. καὶ τοὺς ξένους δὲ εἰπεῖν ὡς δικαιότερα λέγουσι τῶν πολιτῶν. καὶ κεκλημένος δὲ ἐπὶ δεῖπνον, κελεῦσαι καλέσαι τὰ παιδία τὸν ἑστιῶντα· καὶ εἰσιόντα, φῆσαι [2] σύκῳ ὁμοιότερα εἶναι τῷ πατρί· καὶ [3] προσαγαγόμενος, φιλῆσαι, καὶ παρ' αὐτὸν καθίσαι· καὶ τοῖς μὲν συμπαίζειν αὐτὸς, λέγων, ἀσκὸς, πέλεκυς· τὰ δὲ ἐπὶ τῆς γαστρὸς ἐᾷν καθεύδειν, ἅμα θλιβόμενος. καὶ πλειστάκις δὲ ἀποκείρασθαι, [4] καὶ τοὺς ὀδόντας λευκοὺς ἔχειν. καὶ τὰ ἱμάτια δὲ χρηστὰ μεταβάλλεσθαι, καὶ χρίσματι ἀλείφεσθαι. καὶ τῆς μὲν ἀγορᾶς πρὸς τὰς τραπέζας προσφοιτᾷν. [5] τῶν δὲ γυμνασίων ἐν τούτοις διατρίβειν, οὗ ἂν ἔφηβοι [6] γυμνάζωνται. τοῦ δὲ θεάτρου καθῆσθαι, ὅταν ᾖ θέα, πλησίον τῶν στρατηγῶν· καὶ ἀγορά-

est, qui è longinquiore spatio aliquem salutare, & virum appellare præstantissimum, fortunámque ejus admirari soleat, & utraque manu prehendens, non dimittat: sed aliquantisper comitatus, quærens quando sit illum visurus, vix tandem domum revertatur, ejus interim laudes prædicans. Idem captus arbiter, non ei tantùm cui adest, sed adversæ etiam parti, ut communis utriusque amicus habeatur, gratificari studebit. Peregrinos justiora quàm civeis loqui dicet. Ad cœnam invitatus, convivii dominum, ut liberos suos vocet, rogabit: atque illis ingredientibus, negabit ficum ficui tam esse similem, quàm illi sint patri: deinde eos ad se vocabit: osculatúsque, sibi assidere jubebit: & cum aliis jocans, En utrem, inquiet, En securim: alios in sinum recumbere dormientes, quamvis onere gravetur, sinet. Comam sæpiùs solet tondere: dentes nitidos habere: vestes quæ usui adhuc esse possint, mutare: unguento uti. Ac fori quidem in eam maximè partem ventitat, ubi sunt argentariorum mensæ: gymnasia verò illa frequentat, in quibus se ephébi exercent: in theatro autem & spectaculis juxta ipsos prætores sedet. Idem in foro

2 pro σύκῳ omnes σύκα legunt. Lege, ὁ σύκει σύκῳ ὁμοιό.

3 Ita MS. & Sylb. ——

4 καὶ τοὺς ὀδ. λ. &c. ad τῷ χρίσματι, malè omittit Cam.

5 τῶν δὲ γυμν. ad τοῦ δὲ θεάτ. omittit Cam.

6 Stob. & MS. γυμνάζονται.

7 αὐτὸν

ſibi quidem nihil; ſed amicis qui Byzantii ſunt, mittenda munera emtitat: necnon Laconicas canes, quas Cyzicum: & mel Hymettium quod Rhodum mittat: atque hæc ſe facere ſuis civibus narrat. Præterea ſolet idem ſimiam domi alere, ſatyrum emere, & columbas Siculas, necnon dorcadios talos, & Thyriacas ampullas ex illis quæ forma ſunt rotundâ: item baculos ſive ſcipiones ex obliquis Lacedæmone advectos, necnon aulæum cui ſint Perſæ intexti. Habet etiam idem parvulum atrium pulvere palæſtrico reſperſum, & ſphæriſterium: atque has ædium ſuarum partes ſolet ille obvio cuique vel è philoſophorum grege, vel ſophiſtarum, vel eorum qui ſe armis, aut muſico cantu exercent, commodare, ut ibi artis ſuæ periculum faciant: quod quidem dum illi faciunt, ipſe de aliquo è ſpectatoribus alii dicit, Eccum tibi cujus eſt hæc palæſtra.

γοράζειν [7] αὐτῷ μὲν μηδὲν, ξένοις δὲ εἰς Βυζάντιον [8] ἐπισάλματα. καὶ Λακωνικὰς κύνας εἰς Κύζικον. καὶ μέλι Ὑμήττιον, εἰς Ῥόδον. καὶ ταῦτα ποιῶν τοῖς ἐν τῇ πόλει διηγεῖσθαι. ἀμέλει δὲ καὶ πίθηκον θρέψαι δεινὸς, καὶ [9] τίτυρον κτήσασθαι, καὶ Σικελικὰς περιστερὰς, καὶ δορκαδείους ἀστραγάλους, καὶ [10] θυριακὰς τῶν στρογγύλων ληκύθους, καὶ βακτηρίας τῶν σκολιῶν ἐκ Λακεδαίμονος, καὶ αὐλαίαν ἔχουσαν Πέρσας ἐνυφασμένους, καὶ αὐλίδιον παλαιστρικὸν κόνιν ἔχον, καὶ σφαιριστήριον· καὶ τοῦτο περιιὼν [11] χρᾷν ἀεὶ τοῖς φιλοσόφοις, τοῖς σοφισταῖς, τοῖς ὁπλομάχοις. τοῖς ἁρμονικοῖς ἐπιδείκνυσθαι. καὶ αὐτὸς ἐν ταῖς ἐπιδείξεσιν ὕστερον εἰπεῖν, [12] ἐπὶ τῶν θεωμένων, πρὸς ἕτερον, ὅτι [13] τούτου ἐστὶν ἡ παλαίστρα.

De Væcordiâ, ſive perditâ audaciâ. 7.

VÆcordia eſt per quam aliquis & facere quidvis &

Περὶ Ἀπονοίας. ζ.

Ἡ δὲ ἀπόνοια ἐστὶν ὑπομονὴ αἰσχρῶν [1] ἔργων καὶ λόγων.

7 αὐτὸν MS. & Stob.

8 Caſaubonus mallet, ἀποστάλματα. quo ſenſu apud Ariſtot. & Suidam habes ἀποστολὰς, neſcio quàm rectè.

9 τίτυρον κτήσασθαι. in margine MS. πίθηκος μικρὰν ἔχων κέρκον — χ. Theocr. id. 3.

10 Ita Steph. & Opor. θυριακὰς, Cam. & MS. ſed θηριακὰς, Sylb. & Caſaub. Lego Τυριακὰς, Tyrias. vid. Stephanum περὶ πόλ. in Τύρος —— *Sidon vitri artifex*, inquit *Plin.* non procul inde Tyrus. Confirmat hanc lectionem Margo & interpres Stobæi. de forma τῶν ληκύθων vide F. Urſinum in append. ad Ciaccon. & notas Wouw. in Petronium.

11 deeſt Sylb. & MS. poteſt quidem aut hoc, aut ἐπιδείκνυσθαι abeſſe.

12 ἐπὶ τῶν θεωμ. εἰπεῖν, Stob

13 per τούτου ſeipſum innuit, δεικτικῶς.

1 Pro ἔργων καὶ λόγων, MS. habet. διακατολέγων. forſ. ἔργων τε καὶ λόγ.

γων. ὁ δὲ ἀπονενοημένος τοιοῦτός τις, οἷος ὀμόσαι ταχὺ, κακῶς ἀκοῦσαι, καὶ λοιδορηθῆναι δυνάμενος. τῷ ἤθει ἀγοραῖός τις, καὶ ἀνασεσυρμένος, καὶ παντοποιός. ἀμέλει δυνατὸς καὶ ὀρχεῖσθαι νήφων τὸν κόρδακα, καὶ προσωπεῖον ἔχων ἐν κωμικῷ χορῷ, καὶ ἐν θαύμασι δὲ τοὺς χαλκοὺς ἐκλέγειν, καθ' ἕκαστον παριών. καὶ μάχεσθαι τοῖς τὸ σύμβολον φέρουσι, καὶ προῖκα θεωρεῖν ἀξιοῦσι. δεινὸς δὲ καὶ πανδοχεῦσαι, καὶ πορνοβοσκῆσαι, καὶ τελωνῆσαι, καὶ μηδεμίαν αἰσχρὰν ἐργασίαν ἀποδοκιμάσαι, ἀλλὰ κηρύττειν, μαγειρεύειν, κυβεύειν, τὴν μητέρα μὴ τρέφειν, ἀπάγεσθαι κλοπῆς, τὸ δεσμωτήριον πλείω χρόνον οἰκεῖν ἢ [2] τὴν αὐτοῦ οἰκίαν. καὶ [3] οὗτος δ' ἂν εἶναι δόξειε τῶν περιϊσαμένων τοὺς ὄχλους, καὶ προσκαλούντων μεγάλῃ τῇ φωνῇ καὶ παρεῤῥωγυίᾳ διαλεγομένων πρὸς αὐτοὺς [4] καὶ λοιδορουμένων· καὶ μεταξὺ οἱ μὲν προσίασιν, οἱ δὲ ἀπίασι πρὶν ἀκοῦσαι αὐτοῦ· ἀλλὰ τοῖς μὲν ἀρχὴν, τοῖς δὲ συλλαβὴν, τοῖς δὲ μέρος τοῦ πράγματος [5] λέγει. οὐκ ἄλλως θεωρεῖσθαι ἀξιῶν τὴν ἀπόνοιαν αὐτοῦ, ἢ ὅταν ᾖ πανήγυρις. ἱκανὸς δὲ καὶ δίκας

loqui contra honestatem sustinet. Homo autem is est qui jusjurandum facilè suscipiat: qui malè audire ac conviciis proscindi, súsque déque habeat. Moribus est veteratoris calidi improbíque, & hominis spurci, ac quidvis audentis. Atque adeò non pudebit eum, saltare cordacem etiam sobrium, & in comico choro personatum: & quum præstigiæ spectantur, ad quémque spectantium adire & stipem æream exigere: ac si quis tesseram afferens, gratis spectare postulet, cum eo rixabitur. Cauponam quoque exercere, leno ac portitor coactórque esse solet: ac qui à nullo turpi artificio se abstineat, præco erit; coquus erit; aleator erit; matri suæ alimenta denegabit: furti etiam convictus obtorto collo rapietur, atque in carcere diutiùs quàm in suis ædibus habitabit. Est etiam iste ex iis qui turbam circa se sistunt, & obvios ad se vocant, quibuscum voce magnâ & præfractâ loquuntur, iísque maledicta ingerunt: atque illi intereà partim accedunt, partim discedunt, priusquam quid sibi ille velit audierint: dum ille aliis principium, aliis vix syllabam, aliis partem aliquam de re totâ refert: non aliter quàm in celebri hominum conventu profligatum ac perditum ingenium suum spectari postulans. Litibus etiam partim quæ ipsi in-

τὰς

2 τὴν αὐτοῦ, omnino.
3 καὶ τοῦτο δ' rectiùs quàm οὗτος.
4 καὶ λοιδορουμένων ἢ διαλεγομένων πρὸς αὐτοὺς, Stob. & MS. —
5 MS. λέγειν.
6 Glossa

tenduntur, partim quas ipse aliis intendit, solet esse implicitus: atque in aliis absentiam suam jurejurando interposito excusare: ad alias judicio se sistere, in sinu quidem scrinium, præ manibus verò forensium libellorum fasciculum habens. Quin etiam, quæ ejus est insignita impudentia, ducem se rabulis forensibus præbet: ac mox illis pecuniâ fœnori datâ, pro usurâ drachmæ cujusque ternos semiobolos in dies exigit: sæpe etiam popinas & macelia ubi pisces ac salsamenta væneunt, pererrat: necnon quos è nundinatione suâ nummos conficit, solet eos in buccam condere. Sunt sane istiusmodi homines admodum difficiles: quorum quidem os ad convitiandum facilè solvitur; atque id voce ita contentâ, ut eorum clamoribus & forum, & omnes tabernæ personent.

τὰς μὲν φεύγειν, τὰς δὲ διώκειν, τὰς δὲ ἐξόμνυσθαι, ταῖς δὲ παρεῖναι· ἔχων [6] ἐχῖνον ἐν τῷ προκολπίῳ, καὶ ὁρμαθοὺς γραμματιδίων ἐν ταῖς χερσίν. οὐκ ἀποδοκιμάζων δὲ οὐδ' ἅμα πολλῶν ἀγοραίων [7] στρατηγεῖν, καὶ εὐθὺς τούτοις δανείζειν, καὶ τῆς δραχμῆς τόκον τρία ἡμιωβόλια τῆς ἡμέρας πράττεσθαι, καὶ ἐφοδεύειν τὰ μαγειρεῖα, τὰ ἰχθυοπωλεῖα, τὰ ταριχοπωλεῖα. καὶ τοὺς τόκους ἀπὸ τοῦ ἐμπολήματος εἰς τὴν γνάθον ἐκλέγειν. ἐργώδεις δὲ εἰσὶ τὸ στόμα [8] εὔλυτον ἔχοντες πρὸς λοιδορίαν, καὶ φθεγγόμενοι μεγάλῃ τῇ φωνῇ, ὡς συνηχεῖν αὐτοῖς τὴν ἀγορὰν καὶ τὰ ἐργαστήρια.

De Loquacitate. 8.

Loquacitas autem, si quis eam definire velit, sermonis intemperantia esse videatur. Loquax verò is est, qui soleat ei quicum verba facit, dicere, quicquid ille narrare inceperit, Nihil dicis: se rem omnem probè tenere: illum, si operam sibi dare velit, intellecturum. Deinde respondentem in-

Περὶ Λαλιᾶς. η'.

Ἡ δὲ λαλιὰ, εἴ τις αὐτὴν ὁρίζεσθαι βούλοιτο, εἶναι ἂν δόξειεν ἀκρασία τοῦ λόγου. ὁ δὲ λάλος, τοιοῦτός τις, οἷος τῷ ἐντυγχάνοντι εἰπεῖν ἂν ὁτιοῦν πρὸς αὐτὸν φθέγξηται, ὅτι οὐδὲν λέγει. καὶ ὅτι [1] αὐτὸς πάντα οἶδε, καὶ, ἂν ἀκούῃ αὐτοῦ, μαθήσεται. καὶ μεταξὺ δὲ [2] ἀποκρινο-

6 Glossa in margine MS. σκεῦος χαλκοῦν τῆς δικαστικῆς τεχνίζος, ἐν ᾧ τὰ γραμματεῖα ἀπετίθεσαν. vid. χ. Aristoph. Vesp ——

7 στρατηγῶν MS. participialiter.

8 Sophoc. apud Hesych. eodem sensu ponit —— ἄλυτον, ἀκατάπαυστον.

1 Stob. αὐθις.

2 γρ. ὑποκρινομένῳ.

κρινομένου, ὑποβάλλει, εἴπας, σὺ μὴ ἐπιλάθῃ ὃ μέλλεις λέγειν. καί, εὖγε ὅτι με ὑπέμνησας· καί, τὸ λαλεῖν ὡς χρήσιμόν που· καί, ὃ παρέλιπον· καί, ταχύ γε συνῆκας τὸ πρᾶγμα. καί, πάλαι σε παρετήρουν εἰ ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐμοὶ κατενεχθήσῃ. καὶ ἑτέρας [3] ἀφορμὰς τοιαύτας πορίσασθαι, ὥστε μηδὲ ἀναπνεῦσαι τὸν ἐντυγχάνοντα. καὶ ὅταν γε τοὺς καθ' ἕνα ἀποκναίσῃ, δεινὸς καὶ ἐπὶ τοὺς ἀθρόους καὶ συνεστηκότας πορευθῆναι, καὶ φυγεῖν ποιῆσαι μεταξὺ χρηματίζοντας. καὶ εἰς τὰ διδασκαλεῖα δὲ καὶ εἰς τὰς παλαίστρας εἰσιών, κωλύειν τοὺς παῖδας προμανθάνειν τοσαῦτα, καὶ προσλαλεῖν τοῖς παιδοτρίβαις καὶ διδασκάλοις· καὶ τοὺς ἀπιέναι φάσκοντας δεινὸς προπέμψαι, καὶ [4] ἀποκαταστῆσαι εἰς τὴν οἰκίαν. καὶ πυθόμενος τὰς ἐκκλησίας [5] ἀπαγγέλλειν. προσδιηγήσασθαι δὲ καὶ τὴν ἐπ' Ἀριστοφῶντος ποτὲ γενομένην τοῦ ῥήτορος μάχην, καὶ [6] τὴν τῶν Λακεδαιμονίων ἐπὶ Λυσάνδρου· καὶ οὕς ποτε λόγους αὐτὸς εἶπεν εὐδοκιμήσας ἐν τῷ δήμῳ. καὶ κατὰ τῶν πληθῶν γε ἅμα διηγούμενος κατηγορίαν παρεμβαλεῖν. ὥστε

terpellans, Tu, ait, ne obliviscaris eorum quæ dicturus eras: &, Factum benè quòd in memoriam revocasti: &, Quàm juvat interdum sermones mutuos serere! &, Quod præterii: &, Celeriter tu quidem rem percepisti: &, Pridem exspectabam an eòdem mecum recideres: aliásque hujusmodi occasiones loquendi captans, ne respirare quidem eos sinit, quibuscum loquitur. Ac postquam singuli sunt ab eo ita enecti, tum ad eos accedere non veretur, qui plures una coierunt, eósque de rebus seriis agentes, in fugam vertere. Sed & ludos ac palæstras ingressus, ut ne tantùm pueri addiscant solet efficere, verba intereà cum corporum exercitatoribus seu pædotribis, & ludimagistris funditans. Si quis discedere se velle dicat, comitari ille, & domum usque deducere ac prosequi. Si fortè, quid sit in concione actum, rescierit, id aliis postea narrabit: tum de eo prælio quod prætore Aristophonte nobili illo oratore commissum est, longam narrationem contexet; item, de eâ pugnâ quæ à Lacedæmoniis duce Lysandro est pugnata: & si quid ipse unquam pro concione cum aliquâ sua laude dixerit. Atque hæc narrans, simul in vulgus invehetur: idque tanto cum au-

τοὺς

3 ἀρχὰς in textu, ἀφορμὰς superscribit MS.

4 MS. ἀποκαταστῆσαι in textu, ἀποκαταστῆσαι suprà.

5 Stob. διαγγέλλειν.

6 Post τὴν deest τῶν. MS. Sylb. & Stob.

7 MS.

dientium tædio, ut eorum alius quæ ab ipſo dicuntur, oblivioni ſtatim mandet, alius dormitet, alius loquentem adhuc deſerat, diſcedátque. Denique ſive ad judicandum cum alio ſedeat, judicare; ſive ad ſpectandum, ſpectare; ſive ad cibum ſumendum, cibum ſumere, conſeſſorem impediet. Quippe, inquit, loquaci durum eſt tacere: linguam enim tanquam in udo habet: atque adeò præ quàvis hirundine garrulus videri malit, quàm tacere: adeò ſe irrideri fert patienter: idque vel à puerulis ſuis, qui ſomnum petituri jubeant ipſum aliquid ſibi narrantem, verba facere: ut ita nobis, inquiunt, ſomnus obrepat.

De Famigeratione, ſive rumorum confictione. 9.

FAmigeratio eſt factorum dictorúmque ad arbitrium ipſius fingentis confictio. Famigerator autem is eſt qui obvius amico factus, ſtatim mutatato vultu ac renidens, interroget, Unde tu, & quid ais? &, Habéſne ſuper hoc novi quicquam? & pergens interrogare, Nihílne, inquit, novi dicitur? atqui fau ſta ſanè ſunt & læta, quæ vulgò narrantur: tum autem prius quàm ille reſpondeat, Quid ais, in-

τοὺς ἀκούοντας, ἤτοι ἐπιλαθέσθαι, ἢ νυσάξαι, ἢ μεταξὺ καταλιπόντας ἀπαλλάττεσθαι. καὶ συνδικάζων δὲ, κωλῦσαι κρῖναι· καὶ συνθεωμῶν, θεάσασθαι· καὶ συνδειπνῶν, φαγεῖν. λέγων ὅτι χαλεπὸν τῷ λάλῳ ἐςὶ σιωπᾷν, καὶ ὡς ἐν ὑγρῷ ἐςιν ἡ γλῶττα. [7] καὶ ὡς οὐκ ἂν σιωπήσειεν, οὐδ᾽ εἰ τῶν χελιδόνων δόξειεν ἂν εἶναι λαλίςερος. καὶ σκωπτόμενος ὑπομεῖναι καὶ ὑπὸ τῶν αὐτοῦ παιδίων, ὅταν αὐτὸν ἤδη καθεύδειν [8] βουλόμενον κελεύῃ [9] λέγοντα ταῦτα, λαλεῖν τι ἡμῖν, ὅπως ἂν ἡμᾶς ὕπνος λάβῃ.

Περὶ Λογοποιίας. θ΄.

Η Δὲ λογοποιΐα ἐςὶ σύνθεσις ψευδῶν λόγων καὶ πράξεων, ὧν βούλεται ὁ λογοποιῶν. ὁ δὲ λογοποιὸς τοιοῦτός τις, οἷος ὑπαντήσας τῷ φίλῳ, εὐθὺς [1] καταβαλὼν τὸ ἦθος, καὶ μειδιάσας, ἐρωτῆσαι, πόθεν σύ, καὶ [2] τί λέγεις; καὶ, ἔχεις περὶ τοῦδε εἰπεῖν καινόν; καὶ ἐπιβαλὼν ἐρωτᾷν, μὴ λέγεταί τι καινότερον; καὶ μὴν ἀγαθά γε ἐςὶ τὰ λεγόμενα. καὶ οὐκ ἐάσας ἀπο-

κρίνα-

7 MS. ἔτι καὶ. ———
8 βουλόμενα MS.
9 Sylb. conjicit, λέγοντα, παππα, λάλει τι ἡμῖν.
1 Caſaub. ex Ariſtot. μεταβαλών. Theophraſtus ipſe dixit, μεταβάλλειν τὰς χρόας. ἦθος eſt vultus. conjicio legi poſſe, καταλαβών, ſumens, fingens ſibi vultum, præparans ſe. Bud.
2 λέγεις τι, MS & Stob.

κρίνασθαι, εἰπεῖν, τί λέγεις; οὐδὲν ἀκήκοας; δοκῶ μοί σε εὐωχήσειν καινῶν λόγων. καὶ ἔστιν αὐτῷ ἢ στρατιώτης, ἢ παῖς Ἀστείου τοῦ αὐλητοῦ, ἢ Λύκων ὁ ἐργολάβος, παραγεγονὼς ἐξ αὐτῆς τῆς μάχης, οὗ φησὶν ἀκηκοέναι. αἱ μὲν οὖν ἀναφοραὶ τῶν λόγων τοιαῦταί εἰσιν αὐτοῦ, ὧν οὐδεὶς ἂν ἔχοι ἐπιλαβέσθαι. διηγεῖται δὲ τούτους φάσκων λέγειν, ὡς Πολυσπέρχων καὶ ὁ βασιλεὺς [3] μάχῃ νενίκηκε, καὶ Κάσανδρος ἐζώγρηται. κἂν εἴπῃ τὶς αὐτῷ, Σὺ δὲ ταῦτα πιστεύεις; φήσει· τὸ πρᾶγμα βοᾶσθαι γὰρ ἐν τῇ πόλει, καὶ τὸν λόγον ἐπεντείνειν· καὶ [4] πάντας γὰρ συμφωνεῖν, ταὐτὰ λέγειν περὶ τῆς μάχης· καὶ πολὺν τὸν [5] ζωμὸν γεγονέναι· εἶναι δὲ αὐτῷ καὶ σημεῖον τὰ πρόσωπα τῶν ἐν τοῖς πράγμασιν· ὁρᾷν γὰρ αὐτῶν πάντων μεταβεβληκότα. λέγει δ' ὡς καὶ παρακήκοε, παρὰ τούτοις κρυπτόμενόν τινα ἐν οἰκίᾳ, ἤδη πέμπτην ἡμέραν ἥκοντα ἐκ Μακεδονίας, ὃς πάντα ταῦτα εἶδε. καὶ πάντα διεξιὼν, πῶς οἴεσθε; [6] πιθανῶς σχετλιάζει· λέγων, δυστυχὴς Κάσανδρος! ὦ ταλαίπωρος! ἐνθυμῇ τὸ τῆς τύχης. ἀλλ' οὖν ἰσχυρὸς γενόμενος. καὶ,

quit, nihil audivisti? Ergò ego te, sicut video, rerum novarum epulis lautè excipiam. Ac statim est illi aut miles aliquis, aut Astei tibicinis puer, aut manceps Lyco qui ex ipso prælio sit reversus, à quo se dicat audiisse: auctores siquidem ille tales eorum quæ dictitat profert, quos nemo queat arguere. Refert autem accepisse se ab illis, Polysperchontem cum rege hostes prælio fudisse, & superâsse: Cassandrúmque vivum in hostium potestatem venisse. Quòd si quis ei dicat, Tu autem hæc credis? Imò, inquiet; rem enim clarissimâ omnium voce totâ urbe ferri; rumorem crescere; omnes congruere; eadem enim de prælio ab omnibus narrari: magnum nimirum eâ pugnâ fartum esse factum. Idque se ex eorum etiam vultu, qui rem gerunt publicam, colligere: quem viderit ipsis penitùs immutatum. Addit deinde se inaudisse, quendam qui ex Macedoniâ advenerit, quique omnibus quæ gesta sunt interfuerit, quintum jam diem ab illis domi occultari. Atque ubi hæc commemoravit, miserationes adjicit: at scin' quomodo? sanè quam persuasibiliter. O infelicem, inquiens, Cassandrum! O virum ærumnosum! En Fortuna quid possit. at fuit certè Cassander præpotens. Te verò,

7 δεῖ

3 γρ. μάχῃ.

4 πάντα συμφωνεῖν. MS. & Stob. Iidem, ταῦτα γὰρ λέγειν.

5 Ita MS. Step. & Cam. sed φόνον Stob.

6 πιθανῶς σχετλιάζει MS.

7 δεῖ

ait, tacitum hoc tecum habere oportet. ipse autem ad civium unumquemque accurrit, ut ei omnia narret. Equidem mirari soleo quid sibi homines hoc genus falsis rumoribus fingendis spargendísque velint: quæ res, ut taceam mendacii turpitudinem, non raro ipsis incommoda evenit. Factum enim sæpe, ut dum isti in balneis concursus facerent, vestes intereà suas furto amitterent: alii dum in porticu aut pedestri aut navali prælio vincunt, quòd vadimonium non stitissent, graviter multati sunt. Quibusdam etiam, dum urbes verbis suis fortiter caperent, cœna intereà loci periit. Enimverò misera est istorum vita & conditio: nam quæ porticus est, quæ officina, quæ fori pars, in quâ dies non traducant integros, magno cum audientium, quos falsis suis narrationibus obtundunt, tædio?

[7] δεῖ δὲ αὐτὸ σὲ μόνον εἰδέναι. πᾶσι δὲ τοῖς ἐν τῇ πόλει προσδεδράμηκε λέγων. τῶν τοιούτων ἀνθρώπων τεθαύμακα [8] τί ποτε βούλονται λογοποιοῦντες· οὐ γὰρ μόνον ψεύδονται, ἀλλὰ καὶ ἀλυσιτελῶς ἀπαλλάττουσι. πολλάκις γὰρ αὐτῶν οἱ μὲν ἐν τοῖς βαλανείοις περιστάσεις ποιούμενοι, τὰ ἱμάτια ἀποβεβλήκασιν· οἱ δ' ἐν τῇ στοᾷ πεζομαχίᾳ καὶ ναυμαχίᾳ νικῶντες, ἐρήμους δίκας ὠφλήκασιν. εἰσὶ δ' οἳ καὶ πλεῖστοι [9] λόγῳ κατὰ κράτος αἱροῦντες, παρεδειπνήθησαν. πάνυ δὲ ταλαίπωρον αὐτῶν ἐστι τὸ ἐπιτήδευμα. ποίᾳ γὰρ οὐ στοᾷ, ποίῳ δὲ ἐργαστηρίῳ, ποίῳ δὲ μέρει τῆς ἀγορᾶς οὐ διημερεύουσιν, ἀπαυδᾶν ποιοῦντες τοὺς ἀκούοντας οὕτως, καὶ καταπονοῦντες ταῖς ψευδολογίαις;

De Impudentiâ. 10.

IMpudentiam definire licet, famæ neglectum turpis quæstûs gratiâ. Impudens autem is est, qui solet pecuniam mutuò rogaturus ad eum accedere, cujus aliquid per fraudem detineat: deinde quum sacra diis facit, carnes victimæ suæ sale aspersas, condit, ipse apud alium cœnans: atque ibi pedisequum suum compellans, sublatis de mensâ carnium fru-

Περὶ Ἀναισχυντίας. ια.

Ἡ Δὲ ἀναισχυντία ἐστι μὲν, ὡς ὅρῳ λαβεῖν, καταφρόνησις δόξης αἰσχροῦ ἕνεκα κέρδους. ὁ δὲ ἀναίσχυντος τοιοῦτος, οἷος πρῶτον μὲν ὃν ἀποστερεῖ, πρὸς τοῦτον ἀπελθὼν δανείζεσθαι. εἶτα θύσας τοῖς θεοῖς, αὐτὸς μὲν δειπνεῖν παρ' ἑτέρῳ, τὰ δὲ κρέα ἀποτιθέναι ἁλσὶ πάσας· καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ἀκόλουθον, δοῦ-
... ναι,

7 Αὐτὸ Stob. & αὐτὸ σε, MS. Opor. Cam. Stob. ——

8 Τί δήποτε MS.

9 πλεῖστοι, λόγῳ, Stob.

ναι, ἀπὸ τῆς τραπέζης ἄρας, κρέας καὶ ἄρτον, καὶ εἰπεῖν ἀκουόντων πάντων, εὐωχοῦ τίμιε. καὶ ὀψωνῶν δὲ, ὑπομιμνήσκειν τὸν κρεωπώλην, εἴ τι χρήσιμον αὐτῷ γέγονε. καὶ ἑστηκὼς πρὸς τῷ σταθμῷ, μάλιστα μὲν κρέας, εἰ δὲ μὴ, ὀστοῦν εἰς τὸν ζυγὸν [1] ἐμβάλλειν· καὶ [2] ἐὰν μὲν λάβῃ, εὖ ἔχει· εἰ δὲ μὴ, ἁρπάσας ἀπὸ τῆς τραπέζης χολίκιον, ἅμα γελῶν ἀπαλλάττεσθαι. καὶ ξένοις δὲ αὐτοῦ [3] θέαν ἀγοράσας, μὴ δοὺς τὸ μέρος, θεωρεῖν. ἄγειν δὲ καὶ τοὺς υἱοὺς εἰς τὴν ὑστεραίαν, καὶ τὸν παιδαγωγόν. καὶ ὅσα ἐωνημένος [4] ἄξιά τις φέρει, μεταδοῦναι κελεῦσαι καὶ αὐτῷ. καὶ ἐπὶ τὴν ἀλλοτρίαν οἰκίαν ἐλθὼν, δανείζεσθαι κριθὰς, ποτὲ δὲ ἄχυρον. καὶ ταῦτα χρήσαντας, ἀναγκάσαι ἀποφέρειν πρὸς αὐτόν. δεινὸς δὲ καὶ πρὸς τὰ χαλκεῖα τὰ ἐν τῷ βαλανείῳ προσελθὼν, καὶ βάψας [5] ἀρύταιναν, βοῶντος τοῦ βαλανέως, αὐτὸς [6] αὐτοῦ καταχέασθαι, καὶ εἰπεῖν, ὅτι [7] λέλουται, ἀπιών. [8] κἀκεῖ, Οὐδεμία σοι χάρις.

sto, & pane, in omnium auribus, Tu vir honeste, inquit, epulare hilariter. Quando obsonatur, lanium meminisse jubet, si ullâ unquam in re fuerit de eo benè meritus: deinde autem trutinæ assistens, principio quidem carnes; sed si id non possit, os saltem aliquod in lancem injiciet: quod si auferre queat, id optimè: si non, tum ille è mensâ vel aliquod intestinorum frustum rapiet, & cum risu discedet. Jam si peregrinis apud se divertentibus locum in theatro ad spectandum emerit, ipse quoque nullo pro capite suo dato ære spectatum veniet: quinetiam liberos suos cum pædagogo eódem secum postero die ducere non dubitabit. Quæcunque autem parvo empta ferentem aliquem viderit, sibi quoque communicari jubebit. Et ubi ad ædes alienas venerit, vel hordeum, vel, si usus ita tulerit, paleam mutuaturus, eos coget à quibus acceperit, id quod dederint, domum sibi apportare. Sæpe etiam in balneis ad aëna accedens postquàm arytænam mersam replevit, sese ipse, non sine magnó balneatoris clamore, perfundit: dein discedens, Lavi, inquit: & ad balneatorem conversus, Ego verò, ait, gratiam tibi nullam.

Περὶ

1 ἐμβαλεῖν MS.
2 ἐὰν μὴ λάβῃ. MS.
3 Pro κρέας, quod plurimi codd. habent, Casaubonus in nonnullis invenit θέαν.
4 Stob. deest ἄξια.
5 ἀρύταινα est trulla balnearia, cujus formam habes apud Ursin. in appendice ad Ciac. ——
6 χ. αυτόν.
7 Opor. & Stob. λέλουμαι.
8 f. κἀκεῖνο.

1 Opor.

De Sordidâ parsimoniâ. II.

Sordida parsimonia est studium parcendi sumptibus ultra modum. Sordidè parcus is est, qui à *sodalibus apud se convivia agitare solitis*, tanquam pro menstruâ domûs pensione semiobolum exigat: & in convivio quot quisque calices educat, numeret: qui etiam ex omnibus convivis Dianæ minima libamenta offerat. Jam quæcunque ei quispiam fert impensa, etsi parvo empta, nimio tamen constare dicet. Si famulus ollam aut patinam fregerit, de ejus demenso tantum detrahet, quanti erat quòd fractum est. Quòd si uxor trichalcum amiserit, ille verò omnem suppellectilem, lectos etiam, atque capsas loco movebit, & omnia stragula scrutabitur. Quicquid vendit, tanti vendit, ut emptori ea res cedere bono non queat. Ficum de suo horto neminem gustare siverit: neminem per fundum suum transire: aut ullam cadivam olivam, palmulámve auferre. quotidie terminos inspectat suos, ecquid immoti eodem loco iidem maneant. Porrò autem debitum si quis

Περὶ Μικρολογίας. ιά.

Ἡ δὲ μικρολογία ἐςὶ φειδωλία [1] τοῦ διαφόρου ὑπὲρ τὸν καιρόν. ὁ δὲ μικρολόγος τοιοῦτός τις, οἷος ἐν τῷ μηνὶ [2] ἡμιωβόλιον ἀπαιτεῖν ἐπὶ τὴν οἰκίαν, καὶ [3] συσσιτῶν ἀριθμεῖν πόσας κύλικας ἕκαςος [4] πέπωκε· καὶ ἀπάρχεσθαι ἐλάχισον τῇ Ἀρτέμιδι τῶν συνδειπνούντων. καὶ ὅσα μικροῦ τις πριάμενος λογίζεται, πάντα φάσκειν εἶναι [5] ἄγαν. καὶ οἰκέτου χύτραν ἢ λοπάδα κατάξαντος, εἰσπρᾶξαι ἀπὸ τῶν ἐπιτηδείων. καὶ τῆς γυναικὸς [6] ἀποβαλούσης τρίχαλκον, οἷος μεταφέρειν τὰ σκεύη, καὶ τὰς κλίνας καὶ τὰς κιβωτοὺς, καὶ [7] διφᾶν τὰ καλύμματα. καὶ ἐάν τι πωλῇ, τοσούτου ἀποδόσθαι ὥστε μὴ λυσιτελεῖν τῷ πριαμένῳ. καὶ [8] οὐκ ἂν ἐάσαι οὔτε συκοτραγῆσαι ἐκ τοῦ αὐτοῦ κήπου, οὔτε διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀγροῦ πορευθῆναι, οὔτε [9] ἐλαίαν ἢ φοίνικα τῶν χαμαὶ πεπτωκότων ἀνελέσθαι. καὶ τοὺς ὅρους δὲ ἐπισκοπεῖσθαι [10] ὁσημέραν, εἰ διαμένου-

1 Opor. Stob. MS. τῶν διαφόρων. Stobæus etiam, ὑπὲρ τὸν καιρόν.

2 Casaub. Idem in suo reperit ἐλθὼν ἐπὶ. & capit de pensione menstruâ ἐπι-νία.

3 Sylb συσσίτων.

4 ἐκπέπωκε Opor. & Stob.

5 φάσκειν εἶναι, deest ἄγαν in MS.

6 ἀποβαλλούσης MS.

7 Διφᾶν τὰ καλ. ita MS. & Steph. Oporinus propius δίφ@-. in margine Stob. δίφρους καὶ καλυμ-- quæ est vera lectio.

8 Stob. ἐν ἐάσαι.

9 ἐλαίας, Idem, quæ est Atticorum. & Sylb. ita.

10 ὁσημέραι corrige.

11 μέτη

μένουσιν οἱ αὐτοί. δεινὸς δὲ καὶ ὑπερημερίαν πρᾶξαι, καὶ τόκον τόκου. καὶ ἑστιῶν δημότας, μικρὰ τὰ κρέα κόψας παραθεῖναι· καὶ ὀψωνῶν, μηδὲν πριάμενος εἰσελθεῖν. καὶ ἀπαγορεῦσαι τῇ γυναικὶ, [11] μήτε ἅλας χρωννύειν, μήτε ἐλλύχνιον, μήτε κύμινον, μήτε [12] ὀρίγανον, μήτε οὐλὰς, μήτε στέμματα, μήτε [13] θυηλήματα· ἀλλὰ λέγειν ὅτι τὰ μικρὰ ταῦτα πολλά ἐστι τοῦ ἐνιαυτοῦ. καὶ τὸ ὅλον δὲ, τῶν μικρολόγων καὶ τὰς ἀργυροθήκας ἐστὶν [14] ἰδεῖν εὐρωτιώσας καὶ κλεῖς ἰωμένας· καὶ αὐτοὺς δὲ φοροῦντας ἐλάττω τῶν [15] μικρῶν τὰ ἱμάτια, καὶ ἐκ ληκυθίων μικρῶν πάνυ ἀλειφομένους, καὶ ἐν χρῷ κειρομένους, καὶ τὸ μέσον τῆς ἡμέρας [16] ὑπολυομένους, καὶ πρὸς τοὺς γναφεῖς διατεινομένους, ὅπως τὸ ἱμάτιον αὐτοῖς ἕξει πολλὴν γῆν, ἵνα μὴ [17] ῥυπαίνηται ταχύ.

die præstitutâ non solverit, pœnam pro morâ, atque adeò usuræ usuram solet exigere. Populares convivio accipiens, minutas apponet carnes: quúmque ad obsonandum exierit, sæpe vacuus domum revertetur. Uxori solet edicere, ne cuiquam salem aut ellychnium, aut cyminum, aut origanum, vel etiam farris quicquam, vel corollam ullam, vel libum ullum commodet: Magnam enim, inquit, parva hæc tandem in anno summam efficiunt. In summâ, sordidorum istorum hominum loculos videas situ obsitos, claves ferrugine illitas. Ipsos quinetiam videre licet vestes gestare intra quàm modicas: guttulos, ex quibus ungantur, parvulos habere: capite esse, ad cutem usque, attonso: calceos medio die exuere: & cum fullonibus obnixè agere, ut ad poliendam suam vestem cretæ multum adhibeant, ne sordes facilè contrahat.

Περὶ Βδελυρίας. ιβ'.

Οὐ χαλεπὸν δέ ἐστι τὴν βδελυρίαν διορίσασθαι. ἔστι γὰρ

De Impuritate, sive *moribus impuris.* 12.

IMpuritatem verò definire non est difficile: Est siqui-

παι-

11 *μήτε ἅλας χρωννύειν.* Cam. omittit. post *ἅλας* * Stob. ponit, post *χρωννύειν* * Casaub. MS. legit *ἅλας χρω*. Stob. interpres, *placentas colorare.* con. ex breviata Scriptura, *ἅλας* pro *ἀλλάντας*.

12 MS. deest *ὀρίγανον*.

13 *θυλήματα* Casaub. sed *θυηλή.* MS. Sylb. Stob. —

14 pro *ἰδεῖν*, *εὑρεῖν*, MS.

15 *μικρῶν*: Steph. sed. cap. prox. *ἐλάχιστα τῶν ἱκανῶν.* & Sophoc. *μείζονα τῶν μεγίστων.*

16 *ὑπολυομένους*, intelligo discalceatos. Steph. *ὑπολυομένους.*

17 *Ῥυπαίνοιτο* Stob.

I ἀπαιν

dem jocus ludúsve evidens nimis ac flagitiosus. Impurus verò is est, qui si in liberas mulieres incidat, veste subductâ pudenda illis ostendat. In theatro reliquis tacentibus, ipse plaudit: & quos alii libenter spectant, ipse sibilis consectatur: & toto theatro ad spectandum intento, ipse resupinato corpore ructat, ut qui sedent, oculos avertere necesse habeant. Ac quando maximè frequens est forum, ad nuces, mala, & reliquos omnis generis fructus accedens, ibíque stans, de iis comedit, sermones interea cum eorum venditore serens. Non etiam dubitat prætereuntium aliquem, nullâ sibi familiaritate junctum, nominatim compellare: & si quem aliquò properantem videat, jubebit exspectare. Solet etiam ad eum qui in grandis pecuniæ judicio causâ ceciderit, redeuntem è judicio, accedere, & ei gratulari: quúmque sibi opsonia emerit, & tibicinas conduxerit, ut cuique obvius fuerit factus, obsonia illi ostendere, & ad ea invitare. idémque ad tonstrinam aut tabernam unguentariam astans, narrat velle se mox ad ebrietatem usque bibere. Vinum vendens, etiam amico dilutum dabit. Ad ludos, quando maximè spectandum est, liberos suos ire non sinit: tunc sinit, quando gratis per theatrorum redemptores licet spectare. Cùm legatus

παιδιὰ ἐπιφανὴς καὶ ἐπονείδιστος. ὁ δὲ βδελυρὸς τοιοῦτος, οἷος [1] ὑπαντήσας γυναιξὶν ἐλευθέραις, ἀνασυράμενος δεῖξαι τὸ αἰδοῖον. καὶ ἐν θεάτρῳ κροτεῖν, ὅταν οἱ ἄλλοι παύωνται, καὶ συρίττειν οὓς ἡδέως θεωροῦσιν οἱ λοιποί. καὶ ὅταν σιωπήσῃ τὸ θέατρον, ἀνακύψας ἐρυγεῖν, ἵνα τοὺς καθημένους ποιήσῃ μεταστραφῆναι. καὶ πληθούσης τῆς ἀγορᾶς προσελθὼν πρὸς τὰ κάρυα, ἢ τὰ μῆλα, ἢ τὰ ἀκρόδρυα, ἑστηκὼς τραγηματίζεσθαι, ἅμα τῷ πωλοῦντι προσλαλῶν. καὶ καλέσαι δὲ τῶν παριόντων ὀνομαστί τινα, ᾧ μὴ συνήθης ἐστί. καὶ σπεύδοντας δέ που ὁρῶν, περιμεῖναι κελεῦσαι. καὶ ἡττωμένῳ δὲ μεγάλην δίκην ἀπιόντι ἀπὸ τοῦ δικαστηρίου προσελθεῖν, καὶ συνησθῆναι. καὶ ὀψωνεῖν ἑαυτὸν, καὶ αὐλητρίδας μισθοῦσθαι. καὶ δεικνύειν δὲ τοῖς ἀπαντῶσι τὰ ὠψωνημένα, καὶ παρακαλεῖν ἐπὶ ταῦτα. καὶ διηγεῖσθαι προσστὰς πρὸς κουρεῖον, ἢ μυροπώλιον, ὅτι μεθύσκεσθαι μέλλει. καὶ οἰνοπωλῶν, κεκραμένον τὸν οἶνον τῷ φίλῳ ἀποδόσθαι. καὶ ἐπὶ θέαν ἡνίκα ἂν δέῃ πορεύεσθαι, [2] ἀπιὼν τοὺς υἱεῖς, ἡνίκα προῖκα ἀφιᾶσιν οἱ θεατρῶναι. καὶ ἀποδημῶν δη-

μοσίᾳ,

1 ἀπαντήσας MS. ——
2 ἀπιὼν τοὺς υἱεῖς, Cas. Conji. ἐὰν ἰὼν τ. υ. Sylb. leg. τοῖς υἱέσι. ut subintelligas σὺν; Atticè. Thuc. περιβεβλημένος ὁπλίταις. Con. ἄγων τοὺς υ.

3 Steph.

μοσία, τὸ μὲν ἐκ τῆς πόλεως ἐφόδιον οἴκοι καταλιπεῖν, παρὰ δὲ τῶν συμπρεσβευτῶν δανείζεσθαι. καὶ τῷ ἀκολούθῳ ἐπιθεῖναι μεῖζον φορτίον ἢ δύναται φέρειν, καὶ ἐλάχιστα ἐπιτήδεια τῶν ἱκανῶν. καὶ ἀπὸ τῶν ξενίων τὸ μέρος τὸ αὐτοῦ ἀπαιτήσας ἀποδόσθαι. καὶ ἀλειφόμενος ἐν τῷ βαλανείῳ, καὶ εἰπὼν, σαπρόν γε τὸ ἔλαιον ἐπρίω, τῷ παιδαρίῳ τῷ ἀλλοτρίῳ ἀλείφεσθαι. καὶ τῶν εὑρισκομένων χαλκῶν ἐν ταῖς ὁδοῖς ὑπὸ τῶν οἰκετῶν, δεινὸς ἀπαιτῆσαι τὸ μέρος, κοινὸν εἶναι φήσας τὸν Ἑρμῆν. τὰ δὲ δὴ τοιαῦτα· Φειδωνίῳ μέτρῳ τὸν πύνδακα ἐγκεκρουσμένῳ μετρεῖν αὐτὸς τοῖς ἔνδον τὰ ἐπιτήδεια, σφόδρα [3] ἀποψῶν, ὑποπρίασθαι. ἀμέλει δὲ καὶ χρέος ἀποδιδοὺς τριάκοντα μνῶν, ἔλαττον [4] τέτρασι δραχμαῖς ἀποδιδόναι. καὶ φράτορας ἑστιῶν, αἰτεῖν τοῖς αὐτοῦ παισὶν ἐκ τοῦ [5] κοινοῦ ὄψον. τὰ δὲ καταλειπόμενα ἀπὸ τῆς τραπέζης ἡμίση τῶν ῥαφανίδων [6] ἀπογράφεσθαι, ἵνα οἱ διακονοῦντες παῖδες μὴ λάβωσιν.

peregrè proficiſcitur, relicto domi viatico quod publicè accepit, à legationis ſociis mutuò rogabit. Moris etiam habet famulum itineris comitem, onerare quidem ſarcinis ſupra modum, victum verò ei ſuppeditare anguſtè nimis & infra modum. Lautia ſi cum aliis acceperit, ſuam portionem petet, ut eam ſtatim vendat. In balneis lavans, puerulo appellato, Nam Hercule tu, inquit, oleum nimis rancidum mercatus es: & ſimul alieno ſe inungit. Quòd ſi quos pueri nummos æreos, ut fit, in viâ repererint, partem inde ſibi poſcet, illud uſurpans, Mercurium eſſe communem. Ejuſdem hominis ſunt hæc quoque. Phidonia menſura ſi quid metiatur, eam adhibet, cujus ſit fundum colliſum & introrſus adactum: domeſticis ſuis demenſum ipſe perquam ſtudioſè radens metitur..... & ſi triginta minas ſolvere habeat, ut quatuor tamen drachmæ de ſolido deſiderentur, operam dabit. quando etiam tribuleis convivio accipit, ſolet pueris ſuis obſonia è communi poſtulare: dimidiatos verò raphanos, ſi qui fortè de menſâ tollantur, annotat, ne eos pueri miniſtrantes capiant.

Περὶ

3 Steph. ὑποποιεῖσθαι — ὑποπρίασθαι. φίλῳ ἐπιλαβὼν ἀποδόσθαι Sylb. MS. Stob. & Caſaub. in notis. & putat aliquid deeſſe, ut ὑπέγγυον vel παρακαταθήκην ——

4 MS. τέτρασι — prius apud Ariſtot.

5 γρ. κ. ὄψα.

6 Caſ. l. ὑπογράφεσθαι. ἀπογράφειν, ἀριθμεῖν, Heſych. de quodam parco Lucian. ἀριθμῷ παραλαβὼν τὰ κρέα — κυμινοπριστοκαρδαμογλύφος, Ariſtoph.

1 MS.

De Intempestivitate, sive inscitiâ temporis. 13.

INtempestivitas est congressio molesta iis quibuscum congrediaris. Homo autem intempestivus is est, qui ad amicum occupatum accedens, velit re communicatâ cum illo deliberare: quíque ad amicam suam febri laborantem veniat comessatum. Solet etiam eum qui jam ante fuerit ex sponsu condemnatus, adire, rogans ut pro se quoque intercedere velit. & ad dicendum testimonium tunc venit quum res est judicata: ad nuptias vocatus, in mulierum genus invehitur. Eos qui è longinquo itinere modò advenerint, ad deambulandum secum invitat: re jam venditâ emptorem adducit qui pluris sit empturus. Sæpe etiam è medio hominum sibi assidentium surgit, ut rem illis orsus à capite exponat, quam omnes jam audiverint ac pernorint: & quæ nollet quidem aliquis, sed denegare tamen erubescit, ad illa curanda, promptus est. Ad eos qui sacra faciunt, & epulas concelebrant, accedit, ut aliquam inde partem auferat. Quòd si præsente eo famulus cædatur; sibi quoque puerum aliquando fuisse narrabit, qui similiter virgis cæsus se suspenderit. Idem captus arbiter, duos litigantes, quorum uterque rem transigi optat, inter

Περὶ Ἀκαιρίας. ιγ'.

Ἡ Μὲν οὖν ἀκαιρία ἐστὶν ἐπίτευξις λυποῦσα τοὺς ἐντυγχάνοντας. ὁ δὲ ἄκαιρος τοιοῦτός τις, οἷος ἀσχολουμένῳ προσελθὼν [1] ἀνακοινοῦσθαι, καὶ πρὸς τὴν αὐτοῦ ἐρωμένην κωμάζειν πυρέττουσαν. καὶ δίκην ὠφληκότα ἐγγύης, προσελθὼν κελεῦσαι [2] αὐτὸν ἀναδέξασθαι. καὶ μαρτυρήσων παρεῖναι, τοῦ πράγματος ἤδη κεκριμένου. καὶ κεκλημένος εἰς γάμους, τοῦ γυναικείου γένους κατηγορεῖν. καὶ ἐκ μακρᾶς ὁδοῦ ἥκοντας ἄρτι, παρακαλεῖν εἰς περίπατον. δεινὸς δὲ καὶ προσάγειν ὠνητὴν πλείω διδόντα ἤδη πεπρακότι. καὶ ἀκηκοότας καὶ μεμαθηκότας ἀνίστασθαι ἐξ ἀρχῆς διδάσκων. καὶ πρόθυμος δὲ ἐπιμεληθῆναι ἃ μὴ βούλεταί τις γενέσθαι, αἰσχύνεται δὲ ἀπείπασθαι. καὶ θύοντας καὶ ἀναλίσκοντας, ἥκειν τόκον [3] ἀπαιτήσων. καὶ μαστιγουμένου οἰκέτου παρεστὼς, διηγεῖσθαι ὅτι καὶ αὐτοῦ ποτὲ παῖς οὕτω πληγὰς λαβὼν ἀπήγξατο. καὶ παρὼν διαίτῃ, συγκρούειν, ἀμφο-

1 MS l. ἀνακρίνεσθαι, sciscitari.
2 αὐτὴν ἀναδέξασθαι Steph. Stob. αὐτὸν ἀναδέξ. cœnâ excipere. sed aut est legendum, αὐτὴν ἀναδικάζεσθαι, aut potius αὐτὸν ἀναδέξασθαι, pro se spondere. ἀνάδοχος sponsor.
3 ἀπαιτήσειν MS.

4 ἵνα

ἀμφοτέρων βουλομένων διαλύεσθαι. καὶ ὀρχησάμενος ἅψασθαι [4] ἑταίρου μηδέπω μεθύοντος.

se committet. Denique saltaturus, socium manu prehendit, qui nondum sit vino madidus.

Περὶ Περιεργίας. ιδ΄.

ΑΜέλει περιεργία δόξειεν εἶναι προσποίησίς τις λόγων καὶ πράξεων μετ' εὐνοίας. ὁ δὲ περίεργος τοιοῦτός τις, οἷος ἐπαγγέλλεσθαι ἀναστὰς ἃ μὴ δυνήσεται. καὶ ὁμολογουμένου τοῦ πράγματος δικαίου εἶναι, [1] ἔν τινι στὰς, δεικνύειν ὡς οὐχ οἷόν τε ἐλεγχθῆναι. καὶ πλείω δὲ ἐπαναγκάσαι τὸν παῖδα κεράσαι ἢ ὅσα δύνανται οἱ παρόντες [2] ἐκπιεῖν. καὶ διεγείρειν τοὺς μαχομένους, καὶ ἧς οὐ γινώσκει ἀτραποῦ ἡγήσασθαι, εἶτα μὴ δύνασθαι [3] εὑρεῖν οὗ πορεύεται. καὶ τὸν στρατηγὸν δὲ προσελθὼν ἐρωτῆσαι; πότε μέλλει παρατάττεσθαι, καὶ τί μετὰ τὴν αὔριον παραγγέλλει. καὶ προσελθὼν τῷ πατρὶ εἰπεῖν, ὅτι ἡ μήτηρ [4] ἤδη καθεύδει ἐν τῷ δωματίῳ. καὶ ἀπαγορεύοντος τοῦ ἰατροῦ, ὅπως μὴ δώσει οἶνον τῷ μαλακιζομένῳ, φήσας βούλεσθαι διάπειραν λαμβάνειν, εὐτρεπίσαι τὸν κακῶς ἔχοντα. καὶ γυναικὸς δὲ τελευτησάσης, ἐπιγράψαι ἐπὶ τὸ μνῆμα, τοῦ τε ἀνδρὸς αὐτῆς καὶ

De Sedulitate ineptâ. 14.

ΠΕριεργία, (quam liceat sedulitatem ineptam dicere) est dictorum factorúmque simulatio cum significatione benevolentiæ. Mores ejusmodi hominis ita sunt. Facilè surgens è medio, in se recipit, quibus præstandis par non sit. Rem quæ omnium confessione justa est, pluribus verbis, in aliquo inhærens, docere instituit, nullo modo posse argui. Puerum vini ampliùs miscere cogit, quàm quantum omnes qui adsunt convivæ, queant ebibere. Contendentes pugnantésque invicem instigat. Solet etiam viam præire, quam ignoret ipse: cujus quidem exitum mox invenire nequeat: & ad ductorem exercitus accedens, rogare, ecquando sit aciem ad dimicandum instructurus: necnon quid in perendinum diem imperet: & ad patrem veniens, En, inquit, mater in cubiculo jam dormit. Ac quum vini usum ægroto medicus interdixerit, solet hic illum quasi periculi faciendi causâ ad bibendum componere. Quod si uxor obierit, monumento ejus & mariti & patris & matris nomina inscribet, itémque cu-

τοῦ

4 ἑτέρ. MS.

1 MS. & Stob. sic --- ἔν τινι στὰς ἐλεγχθῆναι, omissis quæ in medio.

2 MS. πεῖν.

3 Stob. ἀνδρεῖν.

4 Omittit MS. ἤδη.

5 Me-

jas ipsa sit: tum hoc elogium insuper adiiciet, SINGULARI OMNES ISTI PROBITATE ERANT. Idem si ad jusjurandum adigatur, conversus ad circumstantem turbam, Ego verò, inquit, jam antè sæpiùs juravi.

τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς, καὶ αὐτῆς τῆς γυναικὸς τοὔνομα, καὶ ποταπή ἐςι. καὶ προσεπιγράψαι ὅτι οὗτοι πάντες χρηςοὶ ἦσαν. καὶ ὀμνύναι μέλλων, εἰπεῖν πρὸς τοὺς περιεςηκότας, ὅτι [5] καὶ πρότερον πολλάκις ὀμώμοκα.

De Stupiditate. 15.

STupiditatem quoque definire possis, ut sit animi tarditas, seu dicendum, seu faciendum sit aliquid. Stupidus verò is est, qui sedens ad calculos, postquam rationes putavit, & summam subduxit, roget eum qui sibi assidet, Summa quanta est? Ac quum ei litem aliquis intenderit, ubi ad diem illum ventum est, quo disceptari causa debet, ejus oblitus, in agrum proficiscitur. Sæpe etiam sedens in theatro ad spectandum, discedentibus aliis somno obrutus ibi relinquitur. Idem quum se cibis ingurgitârit, noctu surgens, ut ad sellas eat, in vicini canem incidit, à quo mordetur. Idem quod acceperit ipse ac reconditerit, id ipsum quærere solet, reperire autem non potest. Quumque nunciatur illi obiisse aliquem ex familiaribus ipsius, ut veniat exequias, tum ille

Περὶ Ἀναισθησίας. ιέ.

ἜΣτι δὲ καὶ ἡ ἀναισθησία, ὡς ὅρῳ εἰπεῖν, βραδυτὴς ψυχῆς ἐν λόγοις καὶ πράξεσιν. ὁ δὲ ἀναίσθητος τοιοῦτός τις, οἷος λογισάμενος ταῖς ψήφοις, καὶ κεφάλαιον ποιήσας, ἐρωτᾷν τὸν παρακαθήμενον, τί γίνεται; καὶ δίκην [1] φεύγων, καὶ [2] ταύτην εἰσιέναι μέλλων, ἐπιλαθόμενος εἰς ἀγρὸν πορεύεσθαι. καὶ θεωρῶν ἐν τῷ θεάτρῳ, μόνος καταλείπεσθαι καθεύδων. καὶ πολλὰ φαγὼν τῆς νυκτὸς, καὶ [3] ἐπὶ θάκου ἀνιςάμενος, [4] ὑπὸ κυνὸς τῆς τοῦ γείτονος δηχθῆναι. καὶ λαβὼν καὶ ἀποθεὶς αὐτὸς, τοῦτο ζητεῖν, καὶ μὴ δύνασθαι εὑρεῖν. καὶ ἀπαγγέλλοντός τινος αὐτῷ, ὅτι τετελεύτηκέ τις αὐτοῦ τῶν φίλων, ἵνα [5] παραγένηται, σκυθρωπάσας καὶ δακρύσας, εἰπεῖν, [6] Ἀγαθῇ τύχῃ. δεινὸς δὲ καὶ, ἀπολαμ-

5 Menander à Theoph. sumpsit Γλυκέρα, τί κλαίεις; ὀμνύω σοι τὸν Δία Ὀμώμοκα καὶ πρότερον ἤδη πολλάκις.
1 Stob. φυγών.
2 Idem & Opor. ταύτης, εἰσιέναι μέλλων, ἐπιλαθ.
3 ἀπὸ δείπνου MS.
4 ὑπὸ κυνὸς, Steph. Oporinus & Stob omittunt.
5 Stob. παραγένηται.
6 MS. ἀγαθῇ τύχῃ.

πολαμβάνων ἀργύριον ὀφειλόμενον, μάρτυρας παραλαβεῖν. καὶ χειμῶνος ὄντος μάχεσθαι τῷ παιδὶ, ὅτι σικύους ὀυκ ἠγόρασε. καὶ τὰ παιδία ἑαυτοῦ παλαίειν [7] ἀναγκάζων, καὶ τροχάζειν, καὶ εἰς κόπους ἐμβάλλειν. καὶ ἐν ἀγρῷ ἀυτοῖς φακῆν ἕψων, δὶς ἅλας [8] εἰς τὴν χύτραν ἐμβάλλων, ἄβρωτον ποιῆσαι. καὶ ὕοντος τοῦ Διὸς, εἰπεῖν, [9] Ἡδύ γε τῶν ἄςρων νομίζει, ὅτι δὴ καὶ οἱ ἄλλοι λέγουσι * πίσσης. καὶ λέγοντός τινος, πόσους οἴει κατὰ τὰς ἱερὰς πύλας ἐξενηνέχθαι νεκρούς; πρὸς τοῦτον εἰπεῖν, ὅσοι ἐμοὶ καὶ σοὶ γένοιντο.

vultu ad mœstitiam composito, lacrymas etiam fundens, Benè, inquit, eveniat. Debitas autem pecunias recipiens, testes sibi adsciscit: & vigente hieme, cum famulo quòd cucumeres non emerit, jurgatur. Puerulos quinetiam suos, ut luctâ se exerceant, cursu contendant, usque ad fatigationem cogere solet. In agro lentem ipse coquens, sale bis in ollam injecto, ut mandi nequeat, efficit. cúmque à Jove pluit, Sanè quam, inquit, siderum aqua suavis mihi videtur............... Rogatus ab aliquo, Ecquot putet Sacrâ portâ elatos mortuos? Quot utinam, respondens ait, ego & tu haberemus.

Περὶ Αὐθαδείας. ιϛʹ.

ΗΔὲ ἀυθάδεια ἐςὶν ἀπήνεια ὁμιλίας ἐν λόγοις. ὁ δὲ ἀυθάδης τοιοῦτός τις, οἷος ἐρωτηθεὶς, ὁ δεῖνα ποῦ ἐςιν, εἰπεῖν, Πράγματά μοι μὴ πάρεχε. καὶ προσαγορευθεὶς, μὴ [1] ἀντιπροσειπεῖν. καὶ πωλῶν τι, μὴ λέγειν τοῖς ὠνουμένοις, πόσου ἂν ἀποδοῖτο, ἀλλ' ἐρωτᾷν τί ευρίσκει. καὶ τοῖς τιμῶσι, καὶ πέμπουσιν εἰς τὰς ἑορτὰς, εἰπεῖν ὅτι ὀυκ ἂν γένοιτο διδόμενα. καὶ ὀυκ ἔ-

De contumaciâ, sive *ferocitate.* 16.

COntumacia est verborum in congressionibus & vitæ quotidianæ usu duritas. Homo contumax ita est comparatus, ut si quis ex ipso sciscitetur, Ubi est ille? respondeat, Ne sis mihi molestus: salutatus, salutare invicem negligit. cúmque aliquid vendit, indicare quidem merces suas, interrogatus Quanti? non dignatur: verùm ipse potiùs emptorem interrogat, Ecquid inveniat damnandum? Religiosis quoque hominibus, & qui ad festa

χων

7 ἀναγκάζειν MS.
8 εἰς χύτραν ἐμβαλὼν MS. & Stob.
9 Ἡδύ γε τῶν α. Margo Stob. videtur legisse ὕδωρ. locus, sine meliori codice, insanabilis.
* γρ. πίστις.
1 Stob. & Opor. προσαντειπεῖν.

2 Stob.

solennia diis dona mittunt, dicere solet minimè gratis datum ipsis iri, *si quid divino acceperint munere.* Si quis illum vel invitus, aut expulerit, aut pepulerit, aut pede presserit, non est exorabilis. Et cùm amico dixerit, collationem pecuniæ ab ipso petenti, nihil se daturum, postea ipse ultrò afferet, dicétque, Velle se hanc quoque pecuniam perdere. In viâ si ad lapidem offenderit, maledicet illi. Et ut aliquando subsistat alicujus expectandi causâ: nunquam tamen diutiùs cuiquam præstolabitur. Idem, ut cantet in conviviis, aut vice suâ recitet, aut saltet, adduci non potest. Postremò diis ipsis vota facere non curat.

χῶν συγγνώμην οὔτε τῷ ἀπώσαντι αὐτὸν ἀκουσίως, οὔτε τῷ ὤσαντι, οὔτε τῷ ἐμβάντι. καὶ φίλῳ δὲ ἔρανον κελεύσαντι [2] εἰσενεγκεῖν, [3] εἰπὼν ὅτι οὐκ ἂν δοίη, ὕστερον ἥκειν φέρων, καὶ λέγειν, ὅτι ἀπόλλυσι καὶ τοῦτο τὸ ἀργύριον. καὶ προσπταίσας ἐν τῇ ὁδῷ, δεινὸς [4] καταράσασθαι τῷ λίθῳ. [5] καὶ ἂν ὑπομεῖναι, οὐκ ἂν προσμεῖναι πολὺν χρόνον [6] οὐδένα. καὶ [7] οὔτε ᾆσαι, οὔτε ῥῆσιν εἰπεῖν, οὔτε ὀρχήσασθαι ἂν ἐθελῆσαι. δεινὸς δὲ καὶ τοῖς θεοῖς μὴ ἐπεύχεσθαι.

De Superstitione. 17.

SUperstitionem sanè definire possumus, meticulosum erga numen affectum. Superstitiosus verò is est, qui elotis manibus, & aquâ lustrali aspersus è templo, folium lauri ore prehensum tenens, integrum diem ita ambulet. Si viam mustela eo ingrediente transcurrerit, non ante progredietur quàm alius prior transierit, aut ipse tres lapides trans viam miserit. Serpentes si viderit in

Περὶ Δεισιδαιμονίας. ιζ.

ἈΜέλει ἡ δεισιδαιμονία δόξειεν εἶναι δειλία πρὸς τὸ δαιμόνιον. ὁ δὲ δεισιδαίμων τοιοῦτός τις, οἷος ἀπονιψάμενος τὰς χεῖρας, καὶ [1] περιῤῥανάμενος ἀπὸ ἱεροῦ, δάφνης εἰς τὸ στόμα λαβὼν, οὕτω τὴν ἡμέραν περιπατεῖν· καὶ τὴν ὁδὸν ἐὰν παραδράμῃ γαλῆ, μὴ πρότερον πορευθῆναι, ἕως διεξέλθῃ τὶς, ἢ λίθους τρεῖς ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ διαβάλῃ. καὶ ἐὰν ἴδῃ [2] ὄφιν ἐν τῇ οἰκίᾳ;

2 Stob. ἐπεισενεγκεῖν, Opor. ὑπεισενεγκεῖν.

3 Post εἰπὼν Stob. & Oporin. male omittunt omnia ad secundum ὅτι.

4 Opor. in præsenti καταρᾶσθαι.

5 καὶ ἀναμεῖναι, οὐκ ἂν ὑπομεῖναι πολὺν χρόνον — ita Cam. Stob. & MS. Con. ἀναμείνας.

6 οὐδένα omittit Cam.

7 ὅτι ᾆσαι. MS.

1 μείψας, ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ δάφνης. ita distingue cum MS.

2 omnes ferè σαλῶ. quam sagam interpretatur Sylb. sed ὄφιν debes legere, Terent. *anguem per impluvium.*

οἰκίᾳ, ἱερὸν ἐνταῦθα ἱδρύσασθαι. καὶ τῶν λιπαρῶν λίθων τῶν ἐν ταῖς [3] τριόδοις, παριὼν ἐκ τῆς ληκύθου ἔλαιον [4] καταχεῖν. καὶ ἐπὶ γόνατα πεσὼν καὶ προσκυνήσας, ἀπαλλάττεσθαι. καὶ ἐὰν μῦς θύλακον ἀλφίτων διαφάγῃ, πρὸς τὸν ἐξηγητὴν ἐλθὼν, ἐρωτᾷν τί χρὴ ποιεῖν. καὶ ἐὰν ἀποκρίνηται αὐτῷ ἐκδοῦναι τῷ σκυτοδέψῃ ἀποῤῥάψαι, μὴ προσέχων τούτοις, ἀλλ' ἀποτραπεὶς ἐκδύσασθαι. καὶ πυκνὰ δὲ τὴν οἰκίαν καθαριεῖν. καὶ οὔτε ἐπιβῆναι μνήματι, οὔτε ἐπὶ νεκρὸν ἐλθεῖν, οὔτε ἐπὶ λέχει. καὶ ὅταν ἐνύπνιον ἴδῃ, πορεύεσθαι πρὸς τοὺς ὀνειροκρίτας, πρὸς τοὺς μάντεις, πρὸς τοὺς ὀρνιθοσκόπους, ἐρωτήσων τίνι θεῷ ἢ θεᾷ προσεύχεσθαι δεῖ. καὶ τελεσθησόμενος, πρὸς τοὺς Ὀρφεοτελεστὰς κατὰ μῆνα πορεύεσθαι μετὰ τῆς γυναικός. ἐὰν δὲ μὴ σχολάζῃ γυνὴ, μετὰ τῆς τίτθης καὶ τῶν παιδίων. καὶ ἐπὶ τοῖς τριόδοις ἀπελθὼν κατὰ κεφαλῆς λούσασθαι. καὶ ἱερείας καλέσας, σκίλλῃ ἢ σκύλακι κελεῦσαι αὐτὸν περικαθᾶραι· μαινόμενόν τε ἰδὼν ἢ ἐπίληπτον, φρίξας εἰς κόλπον πτύσαι.

ædibus, sacellum eo loco extruet. Lapides unctos qui sunt in triviis, solet oleo ex ampullâ perfundere: nec priùs discedere quàm polito genu eos fuerit veneratus. Quod si mus fortè farinæ follem arroserit, adit ad interpretem, & quid facto sit opus eum percontatur: qui si respondeat, cerdoni nimirum tradendum esse illum follem ut sarciatur: superstitiosus iste neglecto arioli responso, religioni rem habens, exinanitum saccum à se amolietur. Solet etiam domum crebrò purificare: sepulchrum nullum insistere: ad defunctorum justa nullus accedere: neque item ad ullam unquam puerperam. Insomnium porrò si viderit, pergere ille ad somniorum interpretes, ad divinos, ad augures, sciscitaturus, cui deo, cui deæ vota sint facienda. Et ut sacris initietur, ad Orpheotelestas quot mensibus cum uxore: aut si uxori non vacet, cum nutrice & filiolis suis, itat. Præterea in compitis antè quàm inde discedat, aquâ in caput aspersâ se lustrat. Piatricibus quinetiam ascitis, jubet se squillæ aut catuli circumlatione purgari. Quòd si quem mente captum aut comitialem viderit, solet inhorrescens in sinum sibi despuere.

Περὶ

3 στειόδοις MS Cam. & Opor. fortè παρόδοις vel τετρόδοις.

4 MS. ἐκλύσασθαι Con. ἐκλέσασθαι —

De Querelâ, sive iniquâ querulitate. 18.

QUerela iniqua est expostulatio nullo jure facta. Hominis autem queruli mores istiusmodi sunt, ut si ad eum amicus portionem aliquam è convivio miserit, dicat ei qui afferat, Hoc illud est quòd ego ad cœnam non sum vocatus: invidisti nimirum mihi jusculum & villum tuum. Et cùm illum amica etiam & etiam suaviatur, Miror, inquit, si tu ex animo ista mihi des basia. Jovi succenset, non modò si non pluat: sed etiam si seriùs. Cúmque in via crumenam invenit, Ego verò, ait, thesaurum nullus unquam reperi. Similiter quum parvo mancipium emerit, utpote exorato multis precibus venditore, Mirum sane, inquit, si tantulo quicquam emerim quod sit alicujus pretii. Jam si quis lætum illum nuntium ipsi afferat, Filiolo, inquiens, auctus es: Adjice, ait ille, Et dimidia bonorum pars tibi periit, tum quod res est dixeris. Idem postquam in judicio omnium calculis vicit, nihilominus tamen de eo conqueritur, qui orationem scripsit quam pro se habuit, ut qui multa ipsius justa omiserit. Jam si ad sublevandam ipsius egestatem amici pecunias contulerint: & dicat deinde aliquis, Nunc esto hilaris: Quo pacto esse possum?

Περὶ Μεμψιμοιρίας. ιη.

ΕΣτι δὲ ἡ μεμψιμοιρία, ἐπιτίμησις παρὰ τὸ προσῆκον δεδομένη. ὁ δὲ μεμψίμοιρος τοιὸς δέ τις, οἷος ἀποστείλαντος μερίδα τοῦ φίλου, εἰπεῖν πρὸς τὸν φέροντα, Ἐφθόνησάς μοι τοῦ ζωμοῦ, καὶ τοῦ οἰναρίου, ὀυκ ἐπὶ δεῖπνον καλέσας. καὶ ὑπὸ τῆς ἑταίρας καταφιλούμενος, εἰπεῖν, Θαυμάζω εἰ σὺ καὶ ἀπὸ ψυχῆς με φιλεῖς. καὶ τῷ Διῒ ἀγανακτεῖν οὐ διότι ὕει, ἀλλὰ διότι ὕστερον. καὶ εὑρών τι καὶ ἐν τῇ ὁδῷ βαλάντιον, εἰπεῖν, Ἀλλ' οὐ θησαυρὸν ἕυρηκα οὐδέποτε. καὶ πριάμενος ἀνδράποδον ἄξιον, καὶ πολλὰ δεηθεὶς τοῦ πωλοῦντος, Θαυμάζω, εἰπεῖν, ὅτι ὑγιὲς οὕτω ἄξιον ἐώνημαι. καὶ πρὸς τὸν εὐαγγελιζόμενον ὅτι υἱός σοι γέγονεν, εἰπεῖν, Ὅτι ἂν προσθῇς, καὶ τῆς οὐσίας τὸ ἥμισυ ἄπεσιν, ἀληθῆ ἐρεῖς. καὶ νίκην νικήσας, καὶ λαβὼν πάσας τὰς ψήφους, * ἐγκαλεῖν τῷ γράψαντι τὸν λόγον, ὡς πολλὰ παραλελοιπότι τῶν δικαίων; καὶ ἐράνου εἰσενεχθέντος παρὰ τῶν φίλων, καὶ φήσαντός τινος, Ἱλαρὸς [1] ἔσω· καὶ πῶς, εἰπεῖν; ὅτε δεῖ τὸ ἀργύριον

* γ. ἐγκαλεῖ.

1 MS. ἴσθι. Con ἰσθι.

ριον ἀποδοῦναι ἑκάστῳ, καὶ χωρὶς τούτων, χάριν ὀφείλειν ὡς εὐηργετημένον;

inquiet: cùm & singulis sua sit pecunia reddenda: & hoc amplius, gratiæ cuique tanquam pro accepto beneficio habendæ.

Περὶ Ἀπιστίας. ιθ΄.

ΕΣτιν ἀμέλει ἀπιστία, ὑπόληψίς τις ἀδικίας κατὰ πάντων. ὁ δὲ ἄπιστος τοιοῦτός τις, οἷος ἀποστείλας τὸν παῖδα ὀψωνήσοντα, ἕτερον παῖδα πέμπειν πευσόμενον πόσου ἐπρίατο. καὶ φέρων αὐτὸς τὸ ἀργύριον, καὶ κατὰ στάδιον ἀριθμεῖν πόσον ἐστί. καὶ τὴν γυναῖκα τὴν αὐτοῦ ἐρωτᾷν κατακείμενος, εἰ κέκλεικε τὴν κιβωτὸν, καὶ εἰ σεσήμανται τὸ [1] κοιλιούχιον, καὶ εἰ ὁ μοχλὸς εἰς τὴν θύραν τὴν αὐλείαν ἐμβέβληται. καὶ ἐὰν ἐκείνη φῇ, μηδὲν ἧττον αὐτὸς ἀναστὰς γυμνὸς ἐκ τῶν στρωμάτων, καὶ ἀνυπόδητος, τὸν λύχνον ἅψας, ταῦτα πάντα περιδραμὼν ἐπισκέψασθαι, καὶ οὕτω μόλις ὕπνου τυγχάνειν. καὶ τοὺς ὀφείλοντας αὐτῷ ἀργύριον, μετὰ μαρτύρων ἀπαιτεῖν τοὺς τόκους, ὅπως μὴ δύναιντο ἔξαρνοι γενέσθαι. καὶ τὸ ἱμάτιον δὲ ἐκδοῦναι δεινὸς, οὐχ ὡς βέλτιστα ἐργάσεται, ἀλλ' ὅταν ᾖ ἄξιος ἐγγυητὴς τοῦ κναφέως. καὶ ὅταν ἥκῃ τὶς αἰτησόμενος ἐκπώματα, μάλιστα μὲν μὴ [2] δοῦναι. καὶ τὸν παῖδα δὲ ἀκολουθοῦντα κελεύειν αὐτοῦ ὄπισθεν

De Diffidentiâ. 19.

DIffidentia est per quam omnes fraudis suspectos habemus. Diffidens autem is est, qui si ad emenda obsonia puerum miserit, alium mox mittat, qui percontetur quanti emerit. Si ferat ipse pecunias, solet eas singulis stadiis numerare. Cubans in lecto, uxorem interrogat an capsam benè clauserit: an probè sit arca obsignata: an vestibuli foribus pessulus sit obditus: ac licèt affirmet illa, nihilo tamen seciùs, nudus ac discalceatus è lecto surgens, accensâ lucernâ, obire singula & inspicere pergit, ac vix ita tandem somno se dedere. Ad debitores suos fœnus sortis exacturus, cum testibus accedit: ne inficias videlicet ire possint. Vestem poliendam dealbandámque, non ei dare solet qui fullo sit optimus: sed ei qui fidejussorem det idoneum. Quòd si quis pocula ab ipso commodato roget, solet ille maximè quidem, non dare: *aut si quando det, continuo repetere.* Puerum à pedibus jubet non à tergo sequi,

Tttt

1 κοιλιούχιον, Sylb. & Casaub. κυλικούχιον, vel κυλίχνιον. f. κυλικεῖον.

2 Post δοῦναι deest aliquid; nam post μάλιστα μὲν sequi debet, εἰ δὲ μή.

3 φυ-

ſed ante ſe ambulare: ne poſſit ille inter eundum fugam capeſſere, hâc ratione cavens. Poſtremò iis qui cùm aliquid ab ipſo ſumſerint, dicunt illi, Refer in rationes: Imò, ait, depone: non enim vacat mittere flagitatum.

πισθεν μὴ βαδίζειν, ἀλλ᾽ ἔμπροσθεν; ἵνα [3] φυλάττηται αὐτὸ μὴ ἐν τῇ ὁδῷ ἀποδράσῃ. καὶ τοῖς εἰληφόσι τὶ παρ᾽ αὐτοῦ καὶ λέγουσι, [4] πόσου, εἰπεῖν, [5] κατάθου. οὐ γὰρ σχολάζω πέμπειν.

De Fœditate. 20.

FOEditas eſt corporis incuria & illuvies hominibus moleſta. Homo fœdus is eſt, qui leprâ & vitiligine laborans, unguéſque habens prælongos, inter homines verſetur: ac dicat gentileis ſibi eſſe hos morbos: nam & patrem & avum fuiſſe eis obnoxios. Solet etiam ulcera in tibiis, & in digitis tubercula habens, nullam iis medicinam facere: ſed ſinere donec incurabilia reddantur. Axillas ferarum more hirſutas, pilis magnam laterum partem occupantibus, habet. Dentes verò nigros atque exeſos, ut moleſtus ſit & inſuavis cum eo congreſſus. Eidem hæc quoque conveniunt: nares inter comedendum mungere: & quum edere inceperit, colloqui: & ex ore quædam emittere: inter bibendum eructare: oleo in balneis uti rancido: idémque in forum veſte amictus quæ ſit maculis inquinata, prodibit: quúmque ad aruſpicem mater exierit,

Περὶ Δυσχερείας. κ.

ἜΣτι δὲ ἡ δυσχέρεια, ἀθεραπευσία σώματος, λύπης παρασκευαστική. ὁ δὲ δυσχερὴς τοιοῦτός τις, οἷος λέπραν ἔχων καὶ ἀλφὸν, καὶ τοὺς ὄνυχας μεγάλους, περιπατεῖν. καὶ φῆσαι ταῦτα εἶναι αὐτῷ συγγενῆ ἀρρωστήματα, καὶ τὸν πατέρα ἔχειν καὶ τὸν πάππον. ἀμέλει δὲ δεινὸς καὶ ἕλκη ἔχειν ἐν τοῖς ἀντικνημίοις, καὶ προσπταίσματα ἐν τοῖς δακτύλοις, καὶ ταῦτα μὴ θεραπεῦσαι. ἀλλ᾽ ἐᾶσαι θηριωθῆναι. καὶ τὰς μασχάλας θηριώδεις καὶ δασείας ἔχειν ἄχρις ἐπὶ πολὺ τῶν πλευρῶν. καὶ τοὺς ὀδόντας μέλανας καὶ ἐσθιομένους, ὥστε δυσέντευκτος εἶναι καὶ ἀηδής. καὶ τὰ τοιαῦτα. ἐσθίων ἀπομύττεσθαι. [1] θύειν ἀρξάμενος, προσλαλεῖν, καὶ ἀποῤῥίπτειν ἀπὸ τοῦ στόματος. ἅμα πίειν, προσερυγγάνειν. ἐλαίῳ σαπρῷ ἐν βαλανείῳ χρῆσθαι. ἱμάτιον κηλίδων μεστὸν

3 συλλάβηται αὐτό. MS. αὐτῷ.
4 Sylb. MS. & Caſ. legg. πόσα — Cam πόσον.
5 pro κατάθου ſi legas κατάθες, ſenſus eſt, ſtatim ſolve MS. & aliis deeſt εἰπεῖν.
1 pro θύειν Sylb. l. πύειν, ut paulo infra, diſtingue autem ſic, πύειν, ἀρξάμενος προσλαλεῖν.

μεσὸν ἀναβαλόμενος, εἰς ἀγορὰν ἐξελθεῖν. καὶ εἰς ὀρνιθοσκόπου τῆς μητρὸς ἐξελθούσης, βλασφημῆσαι. καὶ εὐχομένων καὶ σπενδόντων ² ἐμβαλεῖν τὸ ποτήριον, καὶ γελάσαι ὡς τεράστιόν τι πεποιηκώς. καὶ αὐλούμενος δὲ κροτῆσαι ταῖς χερσὶ μόνος τῶν ἄλλων, καὶ συντερετίζειν· καὶ ἐπιτιμᾶν τῇ αὐλητρίδι μὴ ταχὺ παυσαμένῃ. καὶ ἀποπτύσαι δὲ βουλόμενος ὑπὲρ τῆς τραπέζης, προσπτύσαι τῷ οἰνοχόῳ.

linguâ intereà non favere, neque à malis verbis se abstinere moris habet. Sæpè etiam dum vota libationésque fiunt, pateram sibi è manibus elabi sinit, & simul risum tollit, quasi aliquid fecerit portentosum. Tibicines si audiat, unus inter omnes manibus plaudere, atque eorum etiam modulos inepta imitatione effingere: dein tibicinam, quòd citò finem non fecerit, increpare: & dum ultra mensam vult exspuere, eum qui pocula in convivio ministrat, conspuit.

Περὶ Ἀηδίας. κά.

Ἔστι δὲ ἀηδία, ὡς ὅρῳ περιλαβεῖν, ἔντευξις λύπης ποιητικὴ ἄνευ βλάβης. ὁ δὲ ἀηδὴς τοιοῦτός τις, οἷος ἐγείρειν ἄρτι καθεύδοντα εἰσελθὼν, ἵνα αὐτῷ λαλῇ. καὶ ἀνάγεσθαι δὴ μέλλοντας κωλύειν· καὶ προσελθὼν, δεῖσθαι ἐπισχεῖν, ἕως ἂν περιπατήσῃ. καὶ τὸ παιδίον τῆς τίτθης ἀφελόμενος, μασσώμενος σιτίζειν αὐτὸς, καὶ ὑποκορίζεσθαι ποππύζων. καὶ ἐσθίων δ' ἅμα διηγεῖσθαι ὡς ἐλλέβορον πιὼν, ἄνω καὶ κάτω καθαρθείη. καὶ ζωμοῦ τοῦ παρακειμένου ἐν τοῖς ὑποχωρήμασιν αὐτῷ μελαντέρα ἡ χολή. καὶ ἐρωτῆσαι δὲ δεινὸς ἐναντίον τῶν ¹ οἰκείων, ὡς Ποίας ἡμέρας με ἔτικτες; καὶ ὅτι ψυχρὸν

ὕδωρ

De Insuavitate, sive *tædio.* 21.

TÆdium, si definire velis, est molestus absque damno congressus. Homo tædiosus est, qui vix insipientem dormire, excitet, ingressus ut cum eo colloquatur: & qui ad eum accedens qui inibi est, ut navim solvat, moram ei afferat, & exspectare jubeat, donec aliquot secum spatia confecerit. Infantem etiam puerum nutrici suæ adimens, ipse mansum ei cibum in os inseret, & blandulè compellans, poppysmis permulcebit. Inter edendum narrat se helleboro accepto, quæ in visceribus hærerent, ejecisse dejecisséque: tum addit, in effusis bilem fuisse jure apposito magis atram. A matre præsentibus amicis & familiaribus quærere amat, Ecquâ me die, mater, peperisti? Aquam

2 pro ἐμβαλεῖν mallet ἐκβαλεῖν Casaub.

1 Post οἰκείων, MS. l. ὡς ποίᾳ ἡμέρᾳ.

1 τιμῶ-

ait sibi esse in cisternâ frigidam: olera in horto multa & tenera: domum suam hospitibus ita patere, quasi esset publicum diversorium: & quum peregrinos hospitio excipit, parasitum suum producit, ut videant illi qualis sit: atque in convivio ad ipsum conversus, Heus tu, parasite, inquit, ut iis qui hîc adsunt, sis oblectamento.

ὕδωρ ἐςὶ παρ' αὐτῷ λακκαῖον. καὶ ὡς κῆπος λάχανα πολλὰ ἔχων καὶ ἁπαλὰ, καὶ ὅτι ἡ οἰκία αὐτοῦ, πανδοχεῖόν ἐςι. καὶ ξενίζων δὲ δεῖξαι τὸν παράσιτον αὐτοῦ ποῖός τις. καὶ παρακαλῶν δὲ ἐπὶ τοῦ ποτηρίου, ὅτι τέρψαι τοὺς παρόντας.

De Sordidâ & frivolâ laudis cupidine. 22.

Μικροφιλοτιμία, quam possis Latinè dicere ineptam ac circa res parvas versantem ambitionem; ea est honorum ac gloriæ cupido illiberalis. Homo verò inepte ambitiosus is est, qui ad cœnam vocatus, convivatori ipsi studeat assidere: qui filium Delphos abducat, ubi comam ponat: qui operam det ut pedissequum habeat genere Æthiopem: qui etiam, si minam argenti velit solvere, laboret ut reddat in aspero. Et si bovem sacrificârit, solet anteriorem capitis ejus partem magnis redimitam sertis pro foribus in ipso introitu figere: ut intelligant quicunque ingredientur, esse ab ipso bovem mactatum. Atque ubi pompam cum aliis equitibus duxit, reliquis omnibus puero traditis, qui ea domum referat, ipse trabeatus in forum pergit, & ibi deambulat. quumque illi parvulus aliquis canis fuerit mortuus, monumentum ei faciet, ascriptis etiam in columellâ his verbis,

Περὶ Μικροφιλοτιμίας. κβ.

Ἡ Δὲ μικροφιλοτιμία δόξειεν εἶναι ὄρεξις τιμῆς ἀνελεύθερος. ὁ δὲ μικροφιλότιμος τοιοῦτός τις, οἷος σπουδάσαι ἐπὶ δεῖπνον κληθεὶς, παρ' αὐτὸν τὸν καλέσαντα κατακείμενος δειπνῆσαι. καὶ τὸν υἱὸν ἀποκεῖραι ἀπαγαγὼν εἰς Δελφούς. καὶ ἐπιμεληθῆναι δὲ ὅπως αὐτῷ ὁ ἀκόλουθος Αἰθίοψ ἔςαι. καὶ ἀποδοὺς μνᾶν ἀργυρίου, καινὸν ποιῆσαι ἀποδοῦναι. καὶ βοῦν θύσας, τὸ προμετωπίδιον ἀπαντικρὺ τῆς εἰσόδου προςπατταλεῦσαι, ςέμμασι μεγάλοις περιδήσας, ὅπως οἱ εἰσιόντες ἴδωσιν ὅτι βοῦν ἔθυσε. καὶ πομπεύσας δὲ μετὰ τῶν ἱππέων, τὰ μὲν ἄλλα πάντα ἀποδοῦναι τῷ παιδὶ ἀπενεγκεῖν οἴκαδε, ἀναβαλόμενος δὲ θοιμάτιον εἰς τὴν ἀγορὰν περιπατεῖν. καὶ κυναρίου δὲ τελευτήσαντος, αὐτῷ μνῆμα ποιῆσαι. καὶ ςηλίδιον ποιήσας, ἐπιγράψαι,

ΚΛΑΔΟΣ ΜΕΛΙΤΑΙ͂ΟΣ. καὶ ἀναθεὶς δακτύλιον χαλκοῦν ἐν τῷ Ἀσκληπιῷ, τοῦτον ἐκτρίβειν ςεφανοῦντα. ἀλείφεσθαι ὁσημέραι. ἀμέλει δὲ καὶ συνδιοικήσασθαι παρὰ τῶν πρυτάνεων, ὅπως ἀπαγγείλῃ τῷ δήμῳ τὰ ἱερά. καὶ παρασκευασάμενος λαμπρὸν ἱμάτιον, καὶ ἐςεφανωμένος, παρελθὼν εἰπεῖν, Ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐθύομεν οἱ πρυτάνεις τὰ ἱερὰ τῇ μητρὶ τῶν θεῶν ἄξια καὶ καλά, καὶ ὑμεῖς ἐκδέχεσθε τὰ ἀγαθά. καὶ ταῦτα ἀπαγγείλας, ἀπιὼν διηγήσασθαι οἴκαδε τῇ ἑαυτοῦ γυναικί, ὡς καθ' ὑπερβολὴν εὐημερεῖ.

Surculus Melitensis. Jam cùm æreum annulum Æsculapio consecrârit, appensis subinde novis coronis totum atteret: atque adeò ipse quotidie unguentis oblinitur. Sane etiam, quæ pertinent ad curam magistratûs, quos prytaneos vocant, ipse diligenter curare solet; quo possit, ubi litatum fuerit, rem populo renuntiare. Itaque candidatus & coronatus in concionem prodit, & infit, Nos prytanei, ô Athenienses, Matri Deûm sacra ritè fecimus, & litavimus: vos igitur omnia fausta exspectate. His ita renuntiatis, domum revertitur: deinde uxori narrat sibi prospere supra modum res succedere.

Περὶ Ἀνελευθερίας. κγ'.

Ἡ Δὲ ἀνελευθερία, ἐςὶ περιουσία τις ἀπὸ φιλοτιμίας δαπάνην ἔχουσα. ὁ δὲ ἀνελεύθερος τοιοῦτός τις, οἷος [1] νικήσας τραγῳδοῖς, ταινίαν [2] ἀναθεῖναι ξυλίνην τῷ Διονύσῳ, ἐπιγράψας αὐτοῦ τὸ ὄνομα. καὶ ἐπιδόσεων γινομένων, ἐκ τοῦ δήμου ἀναςὰς, [3] σιωπᾶν, ἢ ἐκ τοῦ μέσου [4] ἀπελθεῖν. καὶ ἐκδιδοὺς αὐτοῦ θυγατέρα, τοῦ μὲν ἱερείου, [5] πλὴν τῶν ἱερείων, τὰ κρέα ἀποδίδοσθαι· τοὺς δὲ δια-

De Illiberalitate. 23.

ILliberalitas est nimius quidam præ studio parcendi sumptibus, gloriæ contemptus. Illiberalis autem is est, qui si è tragico certamine victoriam reportarit, tæniam Libero patri ligneam consecret, in quà nomen ipsius sit inscriptum: qui etiam cùm necessario Reipublicæ tempore pecuniæ à civibus extra ordinem conferuntur, in concione surgens, silentio utatur, aut è medio se proripiat. Filiam suam nuptum collocans, mactatæ victimæ carnes omnes, iis exceptis ex quibus fiunt sacra, vendit: & ad ministrandum in nuptiis,

κονοῦν-

1 νικήσας τραγῳδοὺς malè MS.
2 ἀναθεῖναι Id.
3 σιωπᾷ Id.
4 ἀπελθὼν Id.
5 πλὴν τῶν ἱερέων, mallet Steph.

6 οἶκο-

mercede conductos adhibet, qui suo quisque cibo vescantur. Triremi præfectus quam instruxit, gubernatoris stragulis tabulata sternet, suis intereà uti parcens. E foro postquàm opsonatus est, rediens, carnes ipse gestat, atque olera etiam in sinu. Vestem quando à sordibus purgandam locavit, domi tantisper se continet. Quòd si quis amicorum ejus fortunâ usus adversâ, eranum à suis familiaribus exigat, ídque ipse sciat, deflectens ex itinere, domum tendit. Uxori ancillas emit ille quidem nullas; sed quæ in publicum prodeuntem comitentur, conducit. Manè ubi surrexit, domum ipse mundare, lectósque purgare solet: & sedens, vile quod gestat pallium, invertere.

κονοῦντας, ἐν τοῖς γάμοις [6] οἰκοσίτους μισθώσασθαι. καὶ τριηραρχῶν, τὰ τοῦ κυβερνήτου στρώματα ὑπὲρ τοῦ καταστρώματος ὑποστορέννυσθαι, τὰ δὲ αὐτοῦ ἀποτιθέναι. καὶ ἐξ ἀγορᾶς δὲ ὀψωνήσας, τὰ κρέα αὐτὸς [7] φέρειν καὶ τὰ λάχανα ἐν τῷ προκολπίῳ. καὶ ἔνδον μένειν ὅταν ἐκδῷ θοἰμάτιον ἐκπλῦναι. καὶ φίλου ἔρανον συλλέγοντος, προειδόμενος, ἀποκάμψας ἐκ τῆς ὁδοῦ, οἴκαδε πορευθῆναι. καὶ μὴ πρίασθαι [8] θεραπαίνας, ἀλλὰ μισθοῦσθαι εἰς τὰς ἐξόδους. καὶ ἀναστὰς, τὴν οἰκίαν καλλῦναι, καὶ τὰς [9] κλίνας ἐκκορῆσαι. καὶ καθεζόμενος [10] παραστρέψαι τὸν τρίβωνα ὃν αὐτὸς φορεῖ.

De Ostentatione. 24.

OStentatio dici queat, inanis bonorum quorundam quæ non adsint, prædicatio. Ostentator autem ejusmodi est, qui in Digmate Piræei stans, peregrinis narret multam se pecuniam trajectitiam habere: & de toto fœnebri quæstu longos sermones habeat, quantus ille sit explicans, & quæ lucra inde fecerit. Inter eun-

Περὶ Ἀλαζονείας. κδ΄.

Ἀ[*]Μέλει δὲ ἡ ἀλαζονεία δόξειεν εἶναι προσδοκία τινῶν ἀγαθῶν οὐκ ὄντων. ὁ δὲ ἀλαζὼν τοιοῦτός τις, οἷος ἐν τῷ [1] διαζεύγματι ἑστηκὼς διηγεῖσθαι ξένοις, ὡς πολλὰ χρήματα αὐτῷ ἐστιν ἐν τῇ θαλάττῃ. καὶ περὶ τῆς [2] ἐργασίας δανειστικῆς διεξιέναι, ἡλίκη, καὶ αὐτὸς ὅσα εἴληφε. καὶ

6 οἰκοσίτους; Hesych. μισθωτοὺς, ἑαυτοὺς τρέφοντας.

7 MS. φέρει.

8 θεραπαίνας MS. & Cam. rectiùs.

9 pro κλίνας ἐκκορῆσαι, MS. ὕσαι, Pol. agnoscit κόρυθρον. Cam. ἐκκρῶσαι.

10 παραστρέψαι MS.

1 διαζεύγματι omnes legg. Casaub. δείγματι. de quo foro multa Meursius.

2 Post ἐργασίας MS. addit τῆς δανειστικῆς.

3 pro

καὶ συνοδοιπόρου ἀπολαύσας ἐν τῇ ὁδῷ, λέγειν ὡς μετὰ [3] Ἀλεξάνδρου ἐστρατεύσατο. καὶ ὅσα λιθοκόλλητα ποτήρια ἐκόμισε, καὶ περὶ τῶν τεχνιτῶν τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι βελτίους εἰσὶ τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ, ἀμφισβητῆσαι. καὶ γράμματα εἰπεῖν ὡς πάρεστι παρ' Ἀντιπάτρου, [4] τρίτον δὴ λέγοντα παραγενέσθαι αὐτὸν εἰς Μακεδονίαν. καὶ διδομένης αὐτῷ ἐξαγωγῆς ξύλων ἀτελοῦς, εἰπεῖν ὅτι ἀπείρηται, ὅπως μηδ' ὑφ' ἑνὸς συκοφαντηθῇ. καὶ ἐν τῇ σιτοδείᾳ ὡς πλείω ἢ πέντε τάλαντα γένοιτο αὐτῷ τὰ ἀναλώματα διδόντι τοῖς ἀπόροις τῶν πολιτῶν. καὶ ἀγνώστων δὲ παρακαθημένων, κελεῦσαι θεῖναι τὰς ψήφους, καὶ ποσοῦν αὐτὰς καθ' ἑξακοσίους, κατὰ μίαν. καὶ προστιθεὶς πιθανὰ ἑκάστοις τούτων ὀνόματα, καὶ ποιῆσαι δέκα τάλαντα. καὶ τοῦτο φῆσαι εἰσενηνοχέναι εἰς [5] ἐράνους αὐτόν. καὶ τὰς τριηραρχίας εἰπεῖν ὅτι οὐ τίθησιν, οὐδὲ τὰς λειτουργίας ὅσας λελειτούργηκε. καὶ προσελθὼν δ' εἰς τοὺς ἵππους [6] τοὺς ἀγαθοὺς πωλοῦ-

dum vix comitem nactus, se sub Alexandro in illâ nobili expeditione meruisse narrabit: & quàm multa inde gemmata potoria reportârit: Asiaticos etiam artifices, Europæis esse præstantiores, dissentientibus aliis contendet. Deinde literas ab Antipatro esse allatas memorabit, quæ ipsum vix duobus comitatum in Macedoniam venisse dicant. Se, cùm esset sibi materiæ concessa immunis exportatio, oblato beneficio uti noluisse, ut omnes omnium calumnias effugeret. Eundem se, in caritate annonæ amplius quinque talenta pauperibus civibus largientem insumsisse. Quòd si ignotis assideat, eos jubebit ponere calculos, & illorum quibus aliquid erogârit, numerum inire: qui ut sexcenti reperiantur, calculis sigillatim multiplicatis, probabilibus etiam cuique eorum nominibus additis, efficiet: adeò ut decem talentorum summa tandem colligatur: quam omnem summam, se inopibus sublevandis impendisse affirmabit: & tamen, inquit, in hâc ratione non duco, instructas à me triremes, quibus præfui: & alia, quibus Reip. causâ sum functus, munia sumptuosa. Idem ad eos accedens, qui generosos equos vendunt, velle se emere simu-

lat,

3 pro Ἀλεξάνδρου — l. Εὐάνδρου. Sylb. con. Κασσάνδρου.

4 τρίτον δὲ λέγειν αὐτὸν, rectiùs, quam λέγοντα.

5 ἐράνους αὐτῷ MS. non αὐτόν. utrunque ferri possit.

6 MS. rectè hæc sic distinguit, τοὺς ἀγαθοὺς, πωλοῦσι προσποιήσασθαι. hic enim εἰς ἵππους, est εἰς ἵππων ἀγορὰν --- ut mox εἰς κλίνας, & apud Hesych. εἰς χύτρας, χυτρόπωλια.

7 Εἰς

lat: & in nundinis ad tentoria eorum qui merces vænum exponunt, appropinquans, vestem sibi ostendi jubet duûm talentorum. Puerum quòd se sine auro sequatur, graviter objurgat. Denique in conducto habitans, si cum aliquo sermonem habeat, qui id ignoret, paternas esse has ædes dicet: quas ipse, quòd sint ad hospites excipiendos angustiores, vendere cogitet.

σι, προσποιήσασθαι ὠνητιᾷν. καὶ ἐπὶ τὰς [7] κλίνας ἐλθὼν, ἱματισμὸν ζητῆσαι εἰς δύο τάλαντα. καὶ τῷ παιδὶ μάχεσθαι οὐκ ἔχων χρυσὸν [8] νῦν τῷ ἀκολουθεῖν. καὶ ἐν [9] μισθωτῇ οἰκίᾳ οἰκῶν, φῆσαι ταύτην εἶναι τὴν πατρῴαν, πρὸς τὸν μὴ εἰδότα· διότι μέλλει πωλεῖν αὐτὴν διὰ τὸ ἐλάττω εἶναι πρὸς τὰς ξενοδοχίας.

Hactenùs priores editiones. Quæ sequuntur, nunc primùm in lucem prodeunt.

Μέχρι τῶδε αἱ πρὶν ἐκδόσεις· τὰ δ' ἑξῆς νῦν τὸ πρῶτον ἐξεδόθη.

De Superbiâ. 25.

Superbia est, aliorum *omnium* præter quàm sui, contemptus. Homo superbus talis est. Si quis eum propere *conventum velit*, à cœnâ se illum conventurum dicet inter ambulandum. Si fuerit de quoquam benè meritus, meminisse *beneficii* etiam in viis jubebit, atque adeo coget. Prior ad quemquam accedere nolet. Eos qui emunt aliquid ab ipso, vel aliquid rerum illius conduxerunt, jubere non veretur, ut primâ luce ad se veniant. Dum per vias ingreditur, caput semper demittens, obviorum neminem alloquitur. Si visum aliquando ei fuerit, amicos convivio excipere, ipse cum illis non cœnat. Sed eorum ali-

Περὶ Ὑπερηφανίας. κέ.

Ἔστι δὲ ὑπερηφανία καταφρόνησίς τις πλὴν αὐτοῦ, τῶν ἄλλων. Ὁ δὲ ὑπερήφανος τοιόςδε τὶς, [1] οἷος τῷ σπεύδοντι ἀπὸ δείπνου ἐντεύξεσθαι φάγειν ἐν τῷ περιπατεῖν. καὶ εὖ ποιήσας, μεμνῆσθαι φάσκειν ἐν ταῖς ὁδοῖς, καὶ βιάζειν· καὶ προσελθεῖν πρότερος οὐδενὶ θελῆσαι· καὶ τοὺς πωλοῦντάς τι καὶ μεμισθωμένους δεινὸς κελεῦσαι ἥκειν πρὸς αὐτὸν ἅμ' ἡμέρᾳ. καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς πορευόμενος μὴ λαλεῖν τοῖς ἐντυγχάνουσι, κάτω κεκυφώς. ὅταν δὲ αὐτῷ δόξῃ, ἑστιᾷν τοὺς φίλους, αὐτὸς μὴ συνδειπνεῖν· ἀλλὰ τῶν ὑφ' αὐτόν τινι συν-

7 Εἰς κλίνας --- Casaub. σκηνάς. sed prior lectio retineri possit, nam Hesyc. in κλισία, facit ista duo Synonyma.

8 Pro νῦν τῷ — MS. l. αὐτῷ.

9 ἐν μισθωτῇ οἰκίᾳ οἰκῶν. quomodo & Xenophon loquitur. non debuit ista lectio solicitari. Plura non exhibet capita Codex MS. ——

1 Casaub. ita locum ordinat, οἷος τῷ σπεύδοντι ἐντυγχάνειν αὐτῷ, ἀπὸ τοῦ δείπν. &c. φάσκειν.

1 Cas.

συντάξαι αὐτῶν ἐπιμελεῖσθαι. καὶ προαποςέλλειν δὲ ἐπὰν πορεύηται τὸν ἐροῦντα ὅτι ἔρχεται. καὶ οὔτε ἐπ' ἀλειφόμενον αὐτὸν, οὔτε ἐσθίοντα ἐάσαι ἂν εἰσελθεῖν. ἀμέλει δὲ καὶ λογιζόμενος πρός τινα, τῷ παιδὶ συντάξαι τὰς ψήφους διωθεῖν· καὶ κεφάλαιον ποιήσαντι, γράψαι αὐτῷ εἰς λόγον. καὶ μὴν ἐπιςέλλων μὴ γράψαι, ὅτι χαρίζοιο ἄν μοι, ἀλλ', ὅτι βούλομαι γενέσθαι. καὶ, ἀπέςειλα πρός σε ληψόμενος· καὶ, ὅπως ἄλλως μὴ ἔςαι, καὶ, τὴν ταχίςην.

cui quos habet in potestate, ut convivarum curam habeat, præcipit. Cùm ad aliquem visit, præmittit qui dicat, Ille venit. Quando vel aliptæ dat operam, vel cibum sumit, neminem ad se sinit introire. Quinetiam, si cum aliquo rationes purget, puero imperat, ut calculos trajiciat: & ubi summam fecerit, ut alteri ferat expensum. In epistolis nunquam sic scripserit, *Feceris mihi rem gratam*: Sed; *Hoc fieri volo.* &, *Misi ad te qui sumeret.* item, *Ne aliter fiat* vide: &, *quamprimum.*

Περὶ Δειλίας. κϛ'.

Ἀμέλει δὲ ἡ δειλία δόξειεν ἂν εἶναι ὕπειξις τῆς ψυχῆς ἔμφοβος. ὁ δὲ δειλὸς τοιοῦτός τις, οἷος πλέων, τὰς ἄκρας φάσκειν ἡμιολίας εἶναι. καὶ κλυδωνίου γενομένου ἐρωτᾶν, εἴ τις μὴ μεμύηται τῶν πλεόντων. καὶ τοῦ κυβερνήτου ἀνακόπτοντος [1] αἰσθάνεσθαι εἰ μεσοπορεῖ. καὶ τί δοκεῖ αὐτῷ τὰ τοῦ Θεοῦ; καὶ πρὸς τὸν παρακαθήμενον λέγειν, ὅτι φοβεῖται ἀπὸ ἐνυπνίου τινός. καὶ ἐκδὺς διδόναι τῷ παιδὶ τὸν χιτωνίσκον. καὶ δεῖσθαι πρὸς τὴν γῆν προσάγειν αὐτόν. καὶ ςρατευόμενος δὲ προσκαλεῖν πάντας πρὸς αὐτὸν, καὶ ςάντας πρῶτον περιϊδεῖν, καὶ λέγειν ὡς ἔργον διαγνῶναι ἐςὶ πότερόν εἰσιν οἱ πολέμιοι.

De Timiditate. 26.

Enimvero timiditas videri queat, dejectio animi meticulosa. Homo timidus ejusmodi est: navigans dicet promontoria esse hemiolias naveis. Ad minimam fluctuum agitationem quæret, sintne qui navigant omneis initiati. Gubernatorem navim inhibentem interrogat, an medium cursum teneat navis: &, quid à Deo speret aut metuat. Se ex insomnio terreri, narrat assidenti: indusium *deinde* exuit, & puero tradit. *nautas* ut se ad terram admoveant, orat. Militiæ verò solet idem omnes ad se *commilitones* vocare: & ubi stantes diligenter respexit, Difficile, inquit, est cognitu, sint

1 Caf. l. ποιῶσθαι.

2 αι-

hostes, an non. Clamore audito, & visis qui caderent, astantibus dicit se præ festinatione, oblitum esse spatham sumere. & postquam in tentorium curriculo se recepit, puerum inde mittit, jussum ubi sint hostes, diligenter speculari. Interea *spatham* sub pulvino abscondit: deinde eâ quærendâ longum tempus terit. Tum si vulneratum aliquem in castra ab amicis deferri videat, accurrit, & habere bonum animum jubet: hunc curat, & saniem spongiâ effingit, necnon muscas abigit: quidvis denique potiùs facit, quàm ut cum hostibus pugnet. Æneatore classicum canente, sedens ipse in tentorio, Abi, inquit, in malam rem, hunc hominem somnum capere non finis: qui adeò frequenter signum des. Amat etiam sanguinis de alieno vulnere plenus, ad reversos è pugnâ accedere, narrans, se cum suo periculo unum ex amicis servâsse. Ad jacentem etiam tribules & populares introducit, qui eum visant: simul horum singulis narrat, se illum suis ipsius manibus in tentorium portâsse.

μιοι. καὶ ἀκούων κραυγῆς, ὁρῶν πίπτοντας, εἰπεῖν πρὸς τοὺς παρεστηκότας, ὅτι τὴν σπάθην λαβεῖν ὑπὸ τῆς σπουδῆς ἐπελάθετο. καὶ τρέχειν ὑπὸ τὴν σκηνὴν, τὸν παῖδα ἐκπέμψας, [2] κελεύειν προσκοπεῖσθαι ποῦ εἰσιν οἱ πολέμιοι, καὶ ἀποκρύψας αὐτὴν ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον, εἶτα διατρίβειν πολὺν χρόνον. καὶ ἐν τῇ σκηνῇ ὁρῶν τραυματίαν [3] προσφερόμενον τῶν φίλων, προσδραμεῖν, καὶ θαῤῥεῖν κελεύειν. καὶ τοῦτον θεραπεύειν, καὶ περισπογγίζειν, καὶ μυίας σοβεῖν, καὶ πᾶν μᾶλλον ἢ μάχεσθαι τοῖς πολεμίοις. καὶ τοῦ σαλπιστοῦ δὲ πολεμικὸν σημήναντος καθήμενος ἐν σκηνῇ, Ἄπαγ' ἐς κόρακας, οὐκ ἐάσεις τὸν ἄνθρωπον ὕπνου λαβεῖν πυκνὰ σημαίνων. καὶ αἵματος δὲ ἀνάπλεως ἀπὸ τοῦ ἀλλοτρίου τραύματος, ἐντυγχάνειν τοῖς ἐκ τῆς μάχης ἐπανιοῦσι, καὶ διηγεῖσθαι [4] ὡς κινδυνεύσας ὡς σέσωκε τῶν φίλων. καὶ εἰσάγειν πρὸς τὸν κατακείμενον σκεψόμενος τοὺς φυλέτας, τὸν δῆμον· καὶ τούτων ἅμα ἑκάστῳ διηγεῖσθαι ὡς αὐτὸς αὐτὸν ταῖς αὐτοῦ χερσὶν ἐπὶ σκηνὴν ἐκόμισεν.

Περὶ

2 κελεύειν.
3 Cas. προσφερόμενον ὑπὸ τῶν φ.

4 ὡς κινδυν. ὡς σέσωκε -- l. ἕνεκα σέσωκε τῶν φίλων.

Περὶ ὀλιγαρχίας. κζ.

Δόξειεν ἂν εἶναι ἡ ὀλιγαρχία φιλαρχία τις ἰσχυρὰ κέρδους οὐ γλιχομένου. ὁ δὲ ὀλιγαρχικὸς τοιοῦτος, [1] οἷος τοῦ δήμου βουλομένου τινὰς τῷ ἄρχοντι ἐπιμελησομένους πομπῆς, παρελθὼν ἀποφήνας ἔχει. καὶ τῶν Ὁμήρου ἐπῶν τοῦτο ἓν μόνον κατέχειν, ὅτι Οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη· εἷς κοίρανος ἔςω. τῶν δὲ ἄλλων μηδὲν ἐπίςασθαι. Ἀμέλει δὲ δεινὸς τοῖς τοιούτοις τῶν λόγων χρήσασθαι, ὅτι δεῖ ἡμᾶς συνελθόντας βουλεύσασθαι· καὶ ἐκ τοῦ ὄχλου καὶ τῆς ἀγορᾶς ἀπαλλαγῆναι. καὶ παύσασθαι ἀρχαῖς πλησιάζειν, καὶ ὅτι ὑπό τινων ὑβριζόμενος εἰπεῖν, Οὐ δεῖ αὐτοὺς κἀμὲ τὴν πόλιν οἰκεῖν. καὶ μέσον δὲ τῆς ἡμέρας ἐξιὼν, καὶ μέσην κουρὰν κεκαρμένος, καὶ ἀκριβῶς ἀπωνυχισμένος [2] σοβεῖν τοὺς τοιούτους λόγους. Οὐκ οἰκητέον ἐςὶ τὴν πόλιν. καὶ ὡς ἐν τοῖς δικαςηρίοις δεινὰ πάσχειν ὑπὸ τῶν δικαζομένων. καὶ ὡς αἰσχύνεται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ὅταν τις παρακάθηται αὐτῷ λεπτὸς καὶ αὐχμῶν. καὶ ὡς μισητὸν τὸ τῶν δημαγωγῶν γένος. τὸν Θησέα πρῶτον αἴτιον φήσας τῶν κακῶν

τῇ

De Oligarchiâ, sive moribus optimatium. 27.

Videri possit oligarchia, vehemens esse honorum cupiditas absque ullo lucri studio. Oligarchi sive optimatis hi sunt mores. Deliberante populo ecquis magistratui in curatione pompæ sit comes adjiciendus, prodit ipse & eo se honore dignum pronuntiat. Homeri versuum tenet solum hunc unum, *Non multos regnare bonum est: rex unicus esto.* aliorum omnium nihil scit. Solet quoque hoc genus sermonibus uti: Oportet in unum coacti deliberemus, & turbâ hâc forensi nos liberemus, aditúmque illi ad magistratus præcludamus. Si qui illum injuriâ affecerint, Non possumus, inquit, ego & illi hanc urbem incolere. Meridie prodit in publicum tonsuræ medio genere detonsus, unguibúsque cum curâ præcisis, jactans se *per forum*, aitque, Non est habitandum in hac urbe: &, sibi in judiciis plurimum à litigantibus negotii facessi: item, pudore sibi frontem suffundi, quotiescunque ipsi in concione aliquis assideat malè habitus, & squalidus: & universum oratorum genus qui in Rep. versantur odio dignum esse. Ipsum Theseum omnium primum auctorem horum malorum civi-

1 οἷος δήμου βουλομένου τινας δεῖ αἱρεῖσθαι τῷ ἄρχοντι συνεπιμελησομένους π. παρ. ἀποφῆναι ἑαυτόν.

2 Σοβεῖν l. τοῖς τοιούτοις λόγοις.

3 ἄδω

tati extitisse: necnon alios similes his sermones apud hospites habet, civiúmque illos qui eandem sectam sequuntur.

τῇ πόλει γεγονέναι. καὶ τοιαῦτα ἕτερα πρὸς τοὺς ξένους, καὶ τῶν πολιτῶν τοὺς ὁμοιοτρόπους.

De Insolentiâ, sive, *serâ institutione.* 28.

INsolentia est desiderium capiendi cultûs melioris vergente jam ætate. Ejusmodi homini hæc conveniunt. Annos sexaginta natus poëtarum versus memoriæ mandat: hos ad pocula canere incipiens oblivíscitur. Discit à filio quomodo fiat *in acie* conversio ad dextra, quomodo item ad sinistra. Dum rus pergit, alieno equo vectus, simul *obvios* salutare meditatur: cadens verò caput deturpat. Solet etiam ad statuam ludens *se exercere*: & cum pedisequo arcu & jaculis certare: ac simul discere ab alio, & eundem docere velle, ac si esset is quoque *artis* imperitus. Idem luctans & in balneo *lavans*, nateis subinde agitat indecenter.

Περὶ Ὀψιμαθίας. κή.

ΗΔὲ ὀψιμαθία φιλοπονία δόξειεν ἂν εἶναι ὑπὲρ τὴν ἡλικίαν. ὁ δὲ ὀψιμαθὴς τοιοῦτός τις, οἷος ῥήσεις μανθάνειν ἑξήκοντα ἔτη γεγονώς. Ταῦτα [1] ἄγων παρὰ πότον ἐπιλανθάνεσθαι. καὶ παρὰ τοῦ υἱοῦ μανθάνειν ἐπὶ τὸ δόρυ καὶ ἐπὶ ἀσπίδα. καὶ εἰς ἀγρὸν, ἐφ' ἵππου ἀλλοτρίου ὀχούμενος, ἅμα μελετᾷν ἀσπάζεσθαι. καὶ πεσὼν τὴν κεφαλὴν καταισχύναι. καὶ [2] μακρὸν ἀνδριάντα παίζειν. καὶ πρὸς τὸν ἑαυτοῦ ἀκόλουθον διατοξεύεσθαι, καὶ διακοντίζεσθαι. καὶ ἅμα μανθάνειν [3] παρ' αὐτοῦ, ὡς ἂν καὶ ἐκείνου μὴ ἐπισαμένου. καὶ παλαίων ἐν τῷ βαλανείῳ πυκνὰ τὴν ἕδραν σρέφειν.

De Maledicentiâ. 29.

MAledicentia est animi in deteriorem partem inclinatio inter loquendum. Maledicus ita est moratus. Si interrogetur, ille quis est? non secus atque ii qui stemma aliquod enarrant, ab auctore ge-

Περὶ Κακολογίας. κθ΄.

ΕΣτι δὲ κακολογία ἀγὼν τῆς ψυχῆς εἰς τὸ χεῖρον ἐν λόγοις. ὁ δὲ κακολόγος τοιόσδέ τις ἐςὶν, οἷος ἐρωτηθεὶς, ὁ δεῖνα τί ἐςι; καθάπερ οἱ γενεαλογοῦντες, πρῶτον ἀπὸ τοῦ γένους [1] αὐτῶν ἄρξασθαι.

1 ᾄδων παρὰ πότον —
2 πρὸς μικρὸν ἀνδριάντα, mallem quam μακρόν.

3 παρ' αὐτῷ, adde καὶ διδάσκειν αὐτόν.
1 l. αὐτῷ.

ξασθαι. Ὁ μὲν πατὴρ Σωσίας ἐξ ἀρχῆς ἐκαλεῖτο· ἐγένετο δ' ἐν τοῖς στρατιώταις Σωσίστρατος. ἔπειτα δ' ἐς τοὺς δημότας ἐνεγράφη. ἡ μέν τοι μήτηρ εὐγενὴς Θρᾷττα ἐστί. τὰς δὲ τοιαύτας ἐν τῇ πατρίδι εὐγενεῖς εἶναι φασίν. αὐτὸς δὲ οὗτος, ὡς ἐκ τούτων γεγονὼς, κακὸς μαστιγίας. καὶ ἐπὶ τούτοις διεξιὼν φησὶν, αὗται αἱ γυναῖκες ἐκ τῆς ὁδοῦ τοὺς παριόντας ἁρπάζουσι. καὶ κακῶς λεγόντων ἑτέρων συνεπιλαμβάνεσθαι καὶ αὐτὸς, λέγων, καὶ ἐγὼ τοῦτον τὸν ἄνθρωπον πάντων [μάλιστα] μεμίσηκα, καὶ γὰρ εἰδεχθής τις ἀπὸ τοῦ προσώπου ἐστίν. ἡ δὲ πονηρία οὐδὲν ὅμοιον. σημεῖον δὲ, τῇ γὰρ ἑαυτοῦ γυναικὶ τρεῖς χαλκοὺς εἰς ὄψον δίδωσι. καὶ τῷ ψυχρῷ λούεσθαι ἀναγκάζει τοῦ Ποσειδῶνος ἡμέρᾳ. καὶ συγκαθήμενος δεινὸς περὶ τοῦ [2] ἀναστάντος εἰπεῖν. καὶ ἄλλα πλεῖστα περὶ τῶν φίλων καὶ οἰκείων κακὰ εἰπεῖν, καὶ περὶ τῶν τετελευτηκότων κακῶς λέγειν.

neris primo ordietur: Pater hujus, inquiens, primùm vocabatur Sosias: dum inter milites versatur, dici cepit Sosistratus: deinde unus è populo inter ascriptitios est factus. Mater quidem, nobilis Thressa est: nam id genus mulieres aiunt domi esse nobileis. Iste autem, ut talibus parentibus natus, nequam est verbero. Pergit deinde, & inquit, Hæ sunt mulieres quæ prætereuntes de via rapiunt. Aliis etiam de *absente* detrahentibus, idem facit ipse quoque, & ait, Ego etiam hunc hominem omnium odi maximè. Etenim si faciem spectes, turpis est quem meritò oderis: si improbitatem, nihil ei simile. Scias ita esse, cùm uxori tres æris nummulos in opsonium dare soleat: & ut Posideone mense frigida lavet, cogere. Moris etiam habet, sedens inter plures, surgere ut aliquem accuset: plurimáque alia de amicis & familiaribus suis malè loqui: & de ipsis etiam mortuis detrahere.

2 Casaub. *ἀναστὰς* — altera lectio potest locum suum tueri.

Hæc hactenus. Cæterùm Theophrastum hunc auctiorem & emendatiorem, Lector, possis expectare ab egregio viro, Isaaco Vossio, qui nescit publico invidere, quæ possidet bona. iterum vale.

Τέλος σὺν Θεῷ ἁγίῳ.

ΔΗΜΟ-

ΔΗΜΟΦΙΛΟΥ

ἘΚ ΤΩ͂Ν ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΏΝ

ὅμοια, ἢ Βίου Θεραπεία.

ΔΗΜΟΚΡΆΤΟΥΣ

ΦΙΛΟΣΌΦΟΥ

Γνῶμαι Χρυσαῖ.

ΣΕΚΟΥΝΔΟΥ

ΤΟΥ͂ ΣΟΦΙΣΤΟΥ͂

Γνῶμαι.

DEMOPHILI

SIMILITUDINES,

SEU

Vitæ Curatio, ex Pythagoréis.

DEMOCRATIS

PHILOSOPHI

Aureæ Sententiæ.

SECUNDI

ATHENIENSIS

Sophistæ Sententiæ.

LUCAS HOLSTENIUS

Primus edidit, & Notas adjecit.

DEMOPHILI

SIMILITUDINES,

Seu Vitæ Curatio, ex Pythagoreis.

ADULATIO pictæ armaturæ similis est; ideóque oblectamentum quidem adfert, sed usum nullum præbet.

Eruditio similis est coronæ aureæ, quæ honorem simul cum pretio conjunctum habet.

Homines vani & leves, quemadmodum vasa inania, facillimè auribus prehensi ducuntur.

Vita, musici instrumenti instar, remissione & intentione temperata, suavior redditur.

Ratio, ad instar boni fictoris, egregiam figuram animo inducit.

Mens sapientum, ad instar auri, ponderis quamplurimum habet.

Jactantiæ, perinde ut armorum deauratorum, interna externis haudquaquam respondent.

Eadem orationis virtus atque unguenti: nam & malè affectos nos juvat, & benè habentes oblectat.

ΔΗΜΟΦΙ'ΛΟΥ

ἘΚ ΤΩ͂Ν ΠΥΘΑΓΟΡΕΙ'ΩΝ

Ὅμοια, ἢ Βίου Θεραπεία.

ἜΟΙΚΕΝ ἡ κολακεία γραπτῇ πανοπλίᾳ· διὸ τέρψιν μὲν ἔχει, χρείαν δὲ οὐδεμίαν παρέχεται.

Ἡ παιδεία ὁμοία ἐστὶ χρυσῷ στεφάνῳ· καὶ γὰρ τιμὴν ἔχει καὶ τὸ λυσιτελές.

[1] Οἱ ἐλαφροὶ τῶν ἀνθρώπων, καθάπερ τὰ κενὰ τῶν ἀγγείων, εὐβάστακτοι τοῖς ὠταρίοις εἰσίν.

Ὁ βίος, ὥσπερ ὄργανον, ἀνέσει καὶ ἐπιτάσει ἁρμοζόμενος, ἡδίων γίνεται.

Ὁ λόγος, ὥσπερ πλάστης ἀγαθὸς, καλὸν τῇ ψυχῇ περιτίθησι σχῆμα.

Ὁ τῶν σοφῶν νοῦς, ὥσπερ χρυσὸς, βάρος ἔχει μέγιστον.

Τῆς ἀλαζονείας, καθάπερ τῶν κεχρυσωμένων ὅπλων, οὐχ ὅμοιά ἐστι τὰ ἐντὸς τοῖς ἐκτός.

Μύρῳ τὴν αὐτὴν δύναμιν ἔχει ὁ λόγος· κάμνοντας γὰρ ἡμᾶς ὠφελεῖ, καλῶς δὲ πράσσοντας, εὐφραίνει.

Φαύ-

1 Οἱ ἐλαφροὶ] ita Plutarchus in præceptis polit. ποιμὴν λύκον οὐ φασι τῶν ὤτων κρατεῖν· δῆμον δὲ καὶ πόλιν ἐκ τῶν ὤτων ἄγειν δεῖ μάλιστα.

2 Πα-

Φαύλου ἀνδρὸς, καθάπερ κυνὸς κακοῦ, μᾶλλον δεῖ τὴν σιγὴν ἢ τὴν φωνὴν εὐλαβεῖσθαι.

Hominis improbi, haud secus ac mali canis, silentium magis quàm vox cavenda.

Οὔτε τῇ γαμετῇ πρέπον τὴν ἑταίραν, οὔτε τῇ φιλίᾳ τὴν κολακείαν προτιμᾶσθαι.

Neque uxori amica, neque amicitiæ adulatio præferenda.

Οἱ ἀδολέσχαι, ὥσπερ αἱ χελιδόνες, τῷ συνεχεῖ τῆς λαλιᾶς τὴν ἡδονὴν τῆς ὁμιλίας ἀποβάλλουσι.

Homines garruli, hirundinum instar, continuâ loquacitate conversationis voluptatem perdunt.

Τοὺς μὲν κακοὺς ἀσεβήσαντας, τοὺς δ' ἀνοήτους καὶ θρασεῖς γηράσαντας, αἱ τῶν ἁμαρτημάτων συνδιώκουσιν ἐριννύες.

Homines malos in impietatem prolapsos, dementes verò & protervos senectute provectos, peccatorum furiæ exagitant.

Τὸν πεπαιδευμένον, ὥσπερ ἐκ συμποσίου, ἐκ τοῦ βίου εὐσχημονοῦντα δεῖ ἀναλύειν.

Sapienti ex vita, veluti ex convivio, modestè discedendum.

Λιμὴν μὲν πλοίῳ ὅρμος, βίῳ δὲ φιλία.

Navi quidem portus, vitæ autem amicitia statio est.

[2] Πατρὸς ἐπιτίμησις ἡδὺ φάρμακον· πλεῖον γὰρ ἔχει τὸ ὠφελοῦν τοῦ δάκνοντος.

Parentis objurgatio dulce pharmacum est: plus enim habet quod juvet, quàm quod mordeat.

Τὸν σπουδαῖον ἄνδρα, καθάπερ παλαιστὴν ἀγαθὸν, δεῖ πρὸς τὴν ἀνταγωνιζομένην τύχην τὰ βάρη μεταφέρειν.

Virum bonum boni luctatoris instar adversanti fortunæ totâ corporis mole obniti decet.

[3] Ἡ αὐτάρκεια, καθάπερ ὁδὸς βραχεῖα καὶ ἐπιτερπὴς, χάριν μὲν ἔχει μεγάλην, κόπον δὲ μικρόν.

Frugalitas, brevis & jucundæ viæ instar, multum gratiæ, defatigationis parùm habet.

Οἱ μὲν τραχεῖς ἵπποι τοῖς χαλινοῖς, οἱ δ' ὀξεῖς θυμοὶ τοῖς λογισμοῖς μετάγονται.

Equi contumaces frenis, animi ad iracundiam proni rationibus ducuntur.

Τῷ

2 Πατρὸς ἐπιτίμησις] sic Stobæus ser 81. sed in Melissa cap. 125. πατρὸς ὕβρις legitur.

3 Ἡ αὐτάρκεια] MS. Vat. in fine hujus sententiæ legit, πόνον δὲ μικρόν. nullo sensu. unde cum apud Stobæum ser. 5. πόνον scriptum sit, non dubitavi κόπον hoc loco substituere.

4 Καὶ

Joco, salis instar, parcè utendum.

Τῷ γελοίῳ, καθάπερ ἁλὶ, πεφεισμένως δεῖ χρῆσθαι.

Et calceus & fortunæ modus aptè quadrans minùs molestiarum habet.

4 Καὶ ὑπόδημα καὶ βίος ἁρμόττων ὁ ἀλυπότερος.

Vestes talares corpora, opes immoderatæ animos impediunt.

Αἱ μὲν ποδήρεις ἐσθῆτες τὰ σώματα, αἱ δὲ ὑπέρμετροι οὐσίαι τὰς ψυχὰς ἐμποδίζουσιν.

Stadii cursoribus victoriæ præmium in meta, studiosis autem prudentiæ palma in senectute reposita est.

Τοῖς μὲν ϛαδιοδρομοῦσιν ἐπὶ τῷ τέρματι τὸ βραβεῖον τῆς νίκης, τοῖς δὲ φιλοπονήσασιν ἐπὶ τοῦ γήρους τὸ πρωτεῖον τῆς φρονήσεως, ἀπόκειται.

Voluptates Sirenum instar prætereundæ sunt ei, qui virtutem tanquam patriam visere cupit.

5 Δεῖ, ὥςπερ σειρῆνας, τὰς ἡδονὰς παρελθεῖν τὸν κατασπεύδοντα τὴν ἀρετὴν ἰδεῖν ὡς πατρίδα.

Ut secundâ tempestate navigantes etiam adversæ præsidia in promptu habent; ita viri sapientes in rebus secundis etiam adversæ fortunæ remedia sibi parant.

6 Ὥςπερ οἱ ἐν εὐδίᾳ πλέοντες, καὶ τὰ πρὸς τὸν χειμῶνα ἔχουσιν ἕτοιμα· οὕτως οἱ ἐν εὐτυχίαις φρονοῦντες, καὶ τὰ πρὸς τὴν ἀτυχίαν ἑτοιμάζουσι βοηθήματα.

Vestes lotæ & nitidæ usu iterum sordibus opplentur; animi autem semel ab ignorantia

Αἱ μὲν ἐσθῆτες γενόμεναι διάλαμπροι πάλιν ἐν τῇ χρήσει ἀναπίμπλανται ῥύπου· αἱ δὲ ψυχαὶ ἅπαξ

4 Καὶ ὑπόδημα] hæc sententia restituenda apud Stobæum ser. 3. ubi corrupta & malè divulsa extat. contrarium sentit Aristippus apud Maximum, ser. 140. *Non ut majus calceamentum inutile est, sic & possessio major. illius enim superfluitas utentibus impedimento est; hac autem vel totâ, vel per partes pro temporis ratione uti licet.*

5 Δεῖ ὥσπερ Σειρῆνας] Ex notissimo Homeri figmento de Ulyssis navigatione per scopulos Sirenum. Eas tamen Plutarchus sympos. l. 9. quæst. 14. ex Platonis mente, easdem cum Musis esse docet. Sed locum de Sirenum cantu hactenus pro derelicto & desperato habitum hic emendatum propono, ἐνταῦθα δὲ πρὸς ἡμᾶς ἀμυδρά τις οἷον ἠχὼ τῆς μουσικῆς ἐκείνης ἐξικνουμένη, διὰ λόγων ἐκκαλεῖται καὶ ἀναμιμνήσκει τὰς ψυχάς· ὧν τὰ ὦτα τῶν μὲν πλείστων περιαλήλιπται καὶ καταπέπλασται σαρκίνοις ἐμφράγμασι καὶ πάθεσιν, οὐ κηρίνοις. hoc ait: *Cælesti illâ Sirenum musicâ excitari & admoneri animas, quarum aures obturatæ & stipatæ sunt sepimentis & affectionibus carneis, non cereis*; nam voces istæ, τότι, & κηροῖς, nauci non sunt, & allusionis elegantiam perdunt.

6 Ὥσπερ οἱ ἐν εὐδίᾳ] ita Terentius in Phormione:

Omnes cùm secundæ res sunt maximè, tum maximè
Meditari secum oportet, quo pacto adversam ærumnam ferant.

ἅπαξ ἀποκαθαιρόμεναι. τὴν ἀμάθειαν, διαπαντὸς μένουσι λαμπραί.

purgati perpetuò nitorem servant.

Οἱ μὲν δραπέται, κἂν μὴ διώκωνται, φοβοῦνται· οἱ δὲ ἄφρονες, κἂν μήπω κακῶς πράσσωσι, ταράσσονται.

Mancipia fugitiva etiam nemine persequente timent; stulti autem quamvis nullis malis conflictentur, perturbantur.

Ὁ τῶν φιλαργύρων πλοῦτος, ὥσπερ ἥλιος καταδὺς εἰς τὴν γῆν, οὐδένα τῶν ζώντων εὐφραίνει.

Divitiæ avarorum, occidui solis instar terram subeuntes, nulli viventium voluptatem afferunt.

[7] Οἱ μὲν κατ' ἐνιαυτὸν καρποὶ ἐκ τῆς γῆς, οἱ δὲ ἐκ τῆς φιλίας κατὰ πάντα καιρὸν φύονται.

Ex terra singulis annis, ex amicitia quovis momento fructus proveniunt.

[8] Μουσικοῦ μὲν ἔργον τὸ πᾶν ὄργανον ἁρμόσασθαι, πεπαιδευμένου δὲ ἀνδρὸς, τὸ πάσῃ ψυχῇ συμφωνῆσαι.

Musici opus est quodcunque instrumentum concinnè adaptare; viri autem sapientis cuivis animo sese adtemperare.

Οὔτ' ἀῤῥώςου πληγὴν, οὔτ' ἀνοήτου ἀπειλὴν δεῖ εὐλαβεῖσθαι.

Neque ægroti verbera, neque stulti minæ pertimescendæ.

[9] Ὑπενδύεσθαι δεῖ τῷ μὲν θώρακι χιτῶνα, τῇ δὲ λύπῃ νοῦν.

Thoraci quidem tunica, dolori autem bonus animus subinduendus.

[10] Νοσοῦντος δίαιτα, καὶ ἄφρονος ψυχὴ, δυσάρεςον.

Victus ægrotantis, & stulti animus fastidii plenus.

Οἱ

7 Οἱ μὲν κατ'] Apud Jamblichum l. 2. de secta Pyth. c. 2. φιλοσοφίας non φιλίας legitur: sed suus utrique constat sensus. Melissa ser. 135. cum Demophilo congruit: rectiùs tamen verbis transpositis legit: οἱ μὲν ἐκ τῆς γῆς καρποὶ κατ' ἐνιαυτόν. ego Vaticani codicis scripturam repræsentavi.

8 Μουσικοῦ μὲν] pro ψυχῇ reponerem τύχῃ· & sic sæpe apud auctores peccatum. Proclus in Timæum lib. 1. pag. 61. Stoicum hoc paradoxum affert: τὸν σπουδαῖον οὐδὲν δεῖσθαι τῆς τύχης. *Sapientem non indigere fortunâ*: ubi tamen ψυχῆς pro τύχης editum legimus. Cæterum haud dissimilem ex Demonacte sententiam habet Melissa cap. 145. οὔτε οἱ ἄμουσοι τοῖς ὀργάνοις, οὔτε οἱ ἀπαίδευτοι ταῖς τύχαις δύνανται συναρμόσασθαι. quæ apud Stobæum ser. 4. leviter corrupta est: ut & alia similis ex Aristonymo ser. 3.

9 Ὑπενδύεσθαι] malè apud Antonium Melissæ cap. 144. ἐπενδύεσθαι scribitur: subinduitur enim tunica thoraci, ne corpus premat; non induciτur.

10 Νοσοῦντος] apud Stobæum ser. 4. & Melissæ cap. 148. ἄφρονος δυστυχία legitur, unde hîc iterum τύχη pro ψυχὴ reponendum apparet: attamen Vaticani Codicis lectionem non ferendam solum, sed & præferendam alteri existimo.

11 Τάν-

Pueri indocti literas, viri imperiti actiones confundunt.

Οἱ μὲν ἀμαθεῖς παῖδες τὰ γράμματα, οἱ δὲ ἀπαίδευτοι ἄνδρες τὰ πράγματα συγχέουσιν.

Animus sapientiæ præceptis imbutus aurigæ similis est; nam insitas nobis cupiditates cohibet, & ad honestum redigit.

Ὁ ἐκ φιλοσοφίας νοῦς ἔοικεν ἡνιόχῳ· περίεσι γὰρ τῶν ἐν ἡμῖν ἐπιθυμιῶν, ἀεὶ μετάγων αὐτὰς εἰς τὸ καλόν.

Tempus quidem absinthium melle suavius reddit; occasio autem & necessitas quandoque efficit, ut inimicum amico præferas.

Τὸ μὲν ἀψίνθιον ὁ καιρὸς τοῦ μέλιτος γλυκύτερον, τὸν δ' ἐχθρὸν ἐντιμότερον τοῦ φίλου ἡ περίστασις ἐνίοτε ποιεῖ.

Aliquando & bonus gubernator naufragium, & vir bonus infortunium patitur.

Καὶ κυβερνήτης ἀγαθὸς ἐνίοτε ναυαγεῖ, καὶ ἀνὴρ σπουδαῖος ἀτυχεῖ.

Tonitrua pueros, minæ autem stultos potissimùm terrent.

Αἱ μὲν βρονταὶ μάλιστα τοὺς παῖδας ἐκφοβοῦσιν, αἱ δὲ ἀπειλαὶ τοὺς ἄφρονας.

Statuam figura, virum actio exornat.

Ἀνδρίαντα μὲν τὸ σχῆμα, ἄνδρα δὲ ἡ πρᾶξις κοσμεῖ.

Perinde est lethale venenum bibere ex aureo poculo, & consilium ex animo perfido capere.

[11] Ταὐτόν ἐστιν ἐκ χρυσοῦ ποτηρίου φάρμακον θανάσιμον πιεῖν, καὶ παρὰ φίλου ἀγνώμονος συμβουλίαν λαμβάνειν.

Hirundines cœli serenitatem, sermones autem philosophici tranquillitatem animi nobis prænunciant.

Αἱ μὲν χελιδόνες εὐδίαν σημαίνουσιν ἡμῖν, οἱ δὲ φιλοσοφίας λόγοι τὴν ἀλυπίαν.

Non tam orbi parentibus pueri, quàm viri stulti tutoribus indigent.

Οὐχ οὕτως τοῖς ὀρφανοῖς παισὶν, ὡς τοῖς ἀνοήτοις ἀνδράσιν, ἐπιτρόπων ἐστὶ χρεία.

Fortuna malo munerario similis est, quæ sæpius nihil perpetrantem coronat.

Ἡ τύχη ἔοικε φαύλῳ ἀγωνοθέτῃ· πολλάκις γὰρ τὸν μηδὲν πράξαντα στεφανοῖ.

Ad feliciter navigandum

[12] Εἰς μὲν τὸ εὐπλοῆσαι κυ-

βερνή-

11 Ταὐτόν ἐστιν] extat bis Melissæ cap. 135. sed posteriori loco malè ἀγνώμονος legitur: qui enim consilium malum ab homine amico & benevolo?

12 Εἰς μὲν τὸ εὐπλοῆσαι] sic Eury-

phamus

βερνήτου καὶ πνεύματος χρεία· εἰς δὲ τὸ εὐδαιμονῆσαι λογισμοῦ καὶ τύχης.

gubernatore & vento; ad beatè vivendum ratione & fortunâ opus est.

Ὁ μὲν δειλὸς καθ' ἑαυτοῦ τὰ ὅπλα, ὁ δὲ ἀνόητος τὰ χρήματα ἔχει.

Ut timidus arma, ita stultus opes contra se ipsum habet.

Τὸ αὐτό ἐστιν ἐξ ἀσθενοῦς ἀγκυρίου σκάφος ὁρμίζειν, καὶ ἐκ φαύλης γνώμης ἐλπίδα.

Idem est navim infirmæ ancoræ, & spem animo perverso inniti.

Ἐπισκοτεῖ τῷ μὲν ἡλίῳ πολλάκις τὰ νέφη, τῷ δὲ λογισμῷ τὰ πάθη.

Solem subinde nebulæ, rationem affectus obtenebrant.

Οὔτε τὸν ἄῤῥωστον ἡ χρυσῆ ὠφελεῖ κλίνη, οὔτε τὸν ἀνόητον ἐπίσημος εὐτυχία.

Neque ægrotantem aureus lectus, nec stultum fortuna splendida juvat.

Τὸ μὲν εὔκρατον ὕδωρ τὰς φλεγμονὰς ἐπιλύει· ὁ δὲ ἐπιεικὴς λόγος τὰς ὀργάς.

Temperata aquæ potio intestinorum ardores, lenis autem oratio iras diluit.

Οὔτε ὁ αὐστηρὸς οἶνος εἰς πολυποσίαν εὔθετος· οὔτε ἄγροικος τρόπος εἰς ὁμιλίαν.

Neque vinum austerum largiori compotationi, neque asperi mores conversationi apti sunt.

Πιθήκου ὀργὴν, καὶ κόλακος ἀπειλὴν, ἐν ἴσῳ θετέον.

Ira simiæ, & adulatoris minæ eodem loco habendæ.

Τοῦ βίου καθάπερ δράματος, πρῶτον μέρος ἐστὶν ἡ νεότης· διὸ πάντες αὐτῇ προσέχουσιν.

In vita, tanquam in comœdia, primum actum adolescentia sustinet; ideo cuncti attento animo eam spectant.

[13] Τὰς μὲν γραφὰς ἀσφα-

Scripturas cautionibus muni-

λεστέ-

phámus antiquissimus Pythagoréus in egregio illo fragmento de vita, apud Stobæum ser. 101. unde apparet hanc istius ὁμακοῖν sententiam esse.

13 Τὰς μὲν γραμμὰς ἀσφαλιστείρας] Cum similitudines istæ, teste Jamblicho, πρὸς τὰ ἐναργῆ δείγματα τῶν ὄντων. hoc est, rerum perspicuarum comparatione exprimantur, non video qui scripturarum certitudo & securitas cum splendore actionum comparari possit. Gesnerus Melissæ c. 1. ἀρχὰς legisse videtur, ubi vulgò γραμμὰς editur: puto & ipsi hæsisse aquam ideoque hariolum potius egisse quam interpretem, mihi vox ἀσφαλιστείρας suspecta, pro qua levissimâ mutatione ἀσκιοεστείρας scriberem, verterémque: *Picturas umbra, actiones splendor commendat*: nam ut Plinius ait l. 35. c. 5. *Pictura lumen invenit & umbras, differentia colorum alternâ vice sese excitante.* Si de scripturis vocem ancipitem quis accipere malit, referenda erit sententia ad arcanum & reconditum

tas, actiones splendidas habere oportet.

Sicut in plantis, ita in pueris quoque prima indoles futurum virtutis fructum indicat.

In conviviis quidem suavior est homo minimè vinolentus, in bonis autem minimè iniquus.

Idem est enutrire anguem & malum beneficiis afficere; apud neutrum enim gratia benevolentiam parit.

Raro secundâ cœli tempestate navis frangitur; raro autem sine consilio servatur.

Utres inanes ventus, homines autem stultos opinio inflat.

In exercitiis lassitudo, in rebus secundis invidia cavenda.

Modum omnium rerum optimum sapientum aliquis pronunciavit: cujus consilio etiam nos, O amicissime piissiméque Asclepiades, vitæ curandæ præceptis finem imponemus.

λεστέρας, τὰς δὲ πράξεις λαμπροτέρας ἔχειν δεῖ.

Ὃν τρόπον ἐπὶ τῶν φυτῶν, καὶ ἐπὶ τῶν νέων, ἡ πρώτη φυὴ προδείκνυσι τὸν μέλλοντα καρπὸν τῆς ἀρετῆς.

14 Ἐν μὲν τοῖς συμποσίοις ὁ μὴ παροινῶν ἡδύτερος· ἐν δὲ τοῖς ἀγαθοῖς ὁ μὴ παρανομῶν.

Τὸ αὐτό ἐστιν ὄφιν ἐκτρέφειν, καὶ τὸν πονηρὸν εὐεργετεῖν· παρ' οὐδετέρῳ γὰρ ἡ χάρις εὔνοιαν γεννᾷ.

Ἐν μὲν εὐδίᾳ σπάνιον τὸ ναυαγῆσαι· ἐν δὲ τῇ ἀβουλίᾳ, τὸ μὴ ναυαγῆσαι.

Τοὺς μὲν κενοὺς ἀσκοὺς τὸ πνεῦμα διΐστησι· τοὺς δ' ἀνοήτους ἀνθρώπους τὸ οἴημα.

Γυμναζόμενον δεῖ φυλάσσεσθαι τὸν κόπον, εὖ πράσσοντα δὲ τὸν φθόνον.

Μέτρον ἄριστον, ἔφη τις τῶν σοφῶν· ᾧ πειθόμενοι καὶ ἡμεῖς ὁμοίως τὰς τοῦ βίου θεραπείας ἀναπαύσωμεν, φίλτατε ἡμῖν καὶ ἱερώτατε Ἀσκληπιάδη.

Τοῦ

tum, eóque obscurum scribendi modum Pythagorici gregis, qui symbolis & ænigmatis animi sensa involvebat, Delphici Apollinis instar, οὔτε λέγων, οὔτε κρύπτων, ἀλλὰ σημαίνων. de qua obscuritate Jamblichum vide lib 2. c. 21. sed forte commodiori sensu ἀφελεστέρας scriberetur: cum scriptionis, præsertim Philosophicæ virtus maxima & præcipua sit ἀφέλεια, sive pura & non affectata simplicitas; qualis in Xenophonte potissimum ab Aristide aliisque magistris, commendatur, & qualem in Rustici literis observat laudátque principum sapientissimus M. Aurelius: atque hæc nativa simplicitas in Ocello, Timæo, Cebete, cæterísque quorum fragmenta supersunt, antiquissimis Pythagoreis, maximè elucet.

14 Ἐν μὲν τοῖς συμποσ.] Similis Plutarchi sententia est apud Stobæum serm. 4. & Antonium c. 148. ἐν μὲν ταῖς μέθαις παροινοῦσιν· ἐν δὲ ταῖς ἀτυχίαις παρανοοῦσιν οἱ πλεῖστοι. unde & hic παρανοῶν potius quam παρανομῶν legendum;

ΤΟΥ̃ ΑΥ̓ΤΟΥ̃ ΓΝΩ͂ΜΑΙ ΠΥΘΑΓΟΡΙΚΑΙ΄.

15. Α῎Κτησάμενος οὐ καθέξεις, μὴ αἴτου παρὰ θεοῦ. δῶρον γὰρ θεοῦ πᾶν ἀναφαίρετον· ὥστε οὐ δώσει ὃ μὴ καθέξεις.

Ἄγρυπνος ἔσο κατὰ νοῦν· συγγενὴς γὰρ τοῦ ἀληθινοῦ θανάτου ὁ περὶ τοῦτον ὕπνος.

Βλάπτει θεὸς οὐ χολωθεὶς, ἀλλ' ἀγνοηθείς· ὀργὴ γὰρ θεοῦ ἀλλότριον. ἐπ' ἀβουλήτοις γὰρ ἡ ὀργή· θεῷ δὲ οὐδὲν ἀβούλητον.

16 Βουλευόμενος περὶ ἄλλου κακῶς, φθονεῖς σαυτῷ πάσχων ὑπὸ σαυτοῦ κακῶς. καὶ αὐτὸς δὲ μὴ βούλου παρὰ κακοῦ πάσχειν καλῶς. οἷον γὰρ τὸ ἦθος ἑκάστου, τοιόσδε ὁ βίος καὶ αἱ πράξεις. ψυχὴ γάρ ἐστι ταμιεῖον, ἀγαθὴ μὲν ἀγαθοῦ, κακὴ δὲ κακοῦ.

Βουλευσάμενος πολλὰ, ἧκε ἐπὶ τὸ λέγειν, ἢ πράττειν· οὐ γὰρ ἕξεις ἐξουσίαν ἀνακαλέσασθαι τὰ πραχθέντα, ἢ λεχθέντα.

17 Γλῶσσα σοφοῦ οὐ προηγου-

EJUSDEM SENTENTIÆ PYTHAGORICÆ.

QUæ parta tueri non possis, ea à Deo ne expetas: nullum enim Dei donum eripi potest; idcirco haudquaquam dabit, quod nequeas conservare.

Mente pervigili esto: nam animi veternus veræ morti affinis est.

Mala hominibus immittit Deus non iratus, sed ignoratus: ira enim aliena est à Deo; quippe quæ in rebus contra voluntatem accidentibus locum habet. Deo autem nihil invito accidit.

Ubi de alio mali quid cogitas te ipsum malo prævertis: neque verò boni quidquam à malo expectes: nam quales cujusque mores, talis & vita & actiones: penu enim & promtuarium est animus, bonus quidem bonorum, malus autem malorum.

Postquam diu multúmque consulueris ad dicendum vel agendum accede: neque enim in tua potestate erit facta aut dicta revocare.

Non linguam sed opera sa-

μένως

gendum; è contrà isthic ἀτυχίαις scribendum existimo: nam res secundæ animos potissimum dementant & transversos agunt.

15 Α῎κτησάμενος] Sexti Philosophi est Sent. 79. & 80. quam Ruffinus vertendo ita pervertit, ut vix vestigia veræ lectionis agnoscas.

16 Βουλευόμενος] apud Sextum ita habetur Sent. 312. & 313. *Qui cogitat adversùs alium mala, ipsa praveniens ipse perfert mala:* unde hic quoque legendum constat, φθάνεις σαυτὸν πάσχων· quod in versione expressi

17 Γλῶσσα] Ita Sextus Sent. 401. & 402. sed græca Ruffinus vertendo interpolavit. In Melissa ser. 93. posterior pars paulo auctior legitur, ut & in

pientis Deus præcipuè æstimat: nam sapiens etiam cùm tacet Deum honorat.

μένως τίμιον παρὰ θεῷ, ἀλλὰ τὰ ἔργα· σοφὸς γὰρ καὶ σιγῶν τὸν θεὸν τιμᾷ.

Homo garrulus atque imperitus & orando & sacrificando numen contaminat. Solus igitur sapiens sacerdos, solus pius, solus orandi gnarus.

Γλωσσαλγὸς ἄνθρωπος καὶ ἀμαθὴς, εὐχόμενος καὶ θύων τὸ θεῖον μιαίνει. μόνος οὖν ἱερεὺς ὁ σοφὸς, μόνος θεοφιλὴς, μόνος εἰδὼς εὔχεσθαι.

Sapiens nudus huc missus, nudus eum qui misit invocet: Deus enim solum exaudit illum qui alienis non est oneratus.

Γυμνὸς ἀποσταλεὶς σοφὸς, γυμνιτεύων καλέσει τὸν πέμψαντα· μόνου γὰρ τοῦ μὴ τοῖς ἀλλοτρίοις πεφορτισμένου ἐπήκοος ὁ θεός.

Nullum donum majus virtute à Deo accipi potest.

Δῶρον ἄλλο μεῖζον ἀρετῆς οὐκ ἔστι παρὰ θεοῦ λαβεῖν.

Munera & victimæ nihil honoris Deo conferunt, neque suspensa templis donaria Deum ornant: sed mens pia solidè nos Deo conjungit: nam simile simili adjungi necessum est.

18 Δῶρα καὶ θυσίαι θεὸν οὐ τιμῶσιν, ἀναθήματα θεὸν οὐ κοσμεῖ· ἀλλὰ τὸ ἔνθεον φρόνημα διαρκῶς συνάπτει θεῷ. χωρεῖν γὰρ ἀνάγκη τὸ ὅμοιον πρὸς τὸ ὅμοιον.

Durius est servire affectibus, quàm tyrannis.

Δουλεύειν πάθεσι χαλεπώτερον, ἢ τυράννοις.

Præstat sæpius cum se ipso, quàm cum externis colloqui.

Διαλέγεσθαι ἄμεινον ἑαυτῷ πλέον, εἴπερ τοῖς πέλας.

Si semper memineris, quocunque demum loco anima aut corpus tuum aliquid perpetret, Deum inspectorem adesse; in cunctis quidem orationibus actionibúsque tuis vereberis inspectoris præsentiam quem nihil latet: Deum verò intimum pectoris hospitem habebis.

Ἐὰν ἀεὶ μνημονεύῃς, ὅτι ὅπου ἂν ᾖ ἡ ψυχή σου, καὶ τὸ σῶμα ἔργον ἀποτελεῖ, θεὸς ἐφέστηκεν ἔφορος, ἐν πάσαις σου ταῖς εὐχαῖς καὶ πράξεσιν, αἰδεσθήσῃ μὲν τοῦ θεωροῦ τὸ ἄληστον, ἕξεις δὲ τὸν θεὸν σύνοικον.

In quantum temetipsum ignoras, furere & insanire te existima.

Ἐφ' ὅσον σαυτὸν ἀγνοεῖς, νόμιζε μαίνεσθαι.

19 Ζη-

in MS. anthologia bibliothecæ Barberinæ, ubi Sexto disertim tribuitur. Sequens etiam partim apud Sextum, partim apud Hieroclem p. 25. aurei commentarii habetur.

18 Δῶρα κ̀] Hæc quoque dicto Hieroclis

[19] Ζητεῖν δεῖ καὶ ἄνδρα καὶ τέκνα τὰ μετὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ βίου τούτου παραμένοντα.

Ii conjuges & liberi quærendi, qui etiam post hanc vitam superstites maneant.

Ζῇ ὡς ἀληθῶς θεῷ ὁμοίως ὁ αὐτάρκης καὶ ἀκτήμων φιλόσοφος, καὶ πλοῦτον ἡγεῖται μέγιστον, μηδὲν ἀλλότριον κεκτῆσθαι καὶ μὴ ἀναγκαῖον. ἐπιτείνει γὰρ τὴν ἐπιθυμίαν ποτὲ ἡ τῶν χρημάτων ἐπίκτησις· αὔταρκες δὲ πρὸς εὐζωΐαν τὸ μηδὲν ἀδικεῖν.

Vivit reverà vitam Deo similem frugalis inópsque philosophus, & opes maximas ducit nihil externum & non necessarium possidere: nam divitiarum acquisitio quandoque cupiditatem accendit: sed ad bene beatéque vivendum sufficit ne quid injustè agas.

Ἡ τῶν ὄντως ὄντων κτῆσις διὰ ῥᾳστώνης οὐ περιγίνεται.

Vera bona nequaquam otio & ignaviâ parantur.

Ἡγοῦ μάλιστα ἀγαθὸν εἶναι, ὃ καὶ ἑτέρῳ μεταδιδόμενον σοὶ μᾶλλον αὔξεται.

Illud potissimùm bonum esse existima, quod cum alio communicatum tibi magis augetur.

Ἡγοῦ μάλιστα φίλους τοὺς ὠφελοῦντας τὴν ψυχὴν, ἢ τὸ σῶμα.

Eos præcipuè amicos judica, qui animum potiùs quàm corpus juvant.

Ἡγοῦ παντὸς ἀνοήτου καὶ τὸν ἔπαινον καὶ τὸν ψόγον καταγέλαστον, καὶ ὅλα τὰ τῶν ἀμαθῶν ὄνειδος εἶναι τὸν βίον.

Cujusvis stulti & laudem & vituperium ridiculum ducito: & totam hominis imperiti vitam opprobrium existima.

Θέλε μᾶλλον τοὺς συνόντας αἰδεῖσθαί σε, ἢ φοβεῖσθαι· αἰδοῖ γὰρ πρόσεστι σέβας, φόβῳ δὲ μῖσος.

Da operam ut tui te familiares vereantur potiùs, quàm metuant: nam verecundia venerationem, metus odium conjunctum habet.

Θυηπολία ἀφρόνων, πυρὸς τροφή· τὰ δὲ ἀναθήματα, ἱεροσύλων χορηγία.

Stultorum sacrificia ignis alimenta sunt; donaria autem, sacrilegorum proventus.

Ἴσθι ὡς οὐδεμία προσποίησις πολλῷ χρόνῳ λανθάνει.

Id scito, nullam simulationem diu latere.

Κακὰ μείζω πάσχει διὰ τὸ συνειδὸς ὁ ἀδικῶν, βασανιζόμε-

Homo iniquus majora perpetitur mala dum animus sce-

vos

roclis loco extat: ubi auctiùs meliúsque λαμπρῶς ἠσφασμένον legitur.

19 Ζητεῖν δεῖ] vide & hanc paulò auctiorem apud Stobæum ser. 1.

20 Σιν

lerum conſcientiâ excruciatur, quàm ſi corpus cædatur verberibus.

νὲς τῇ ψυχῇ, ἤπερ τὸ σῶμα ταῖς πληγαῖς μαστιγούμενος.

Apud homines pravis opinionibus imbutos ſermonem de Deo inſtituere haudquaquam tutum eſt; nam æquè periculoſum eſt, ſeu vera ſeu falſa iis dicantur.

Λόγον περὶ θεοῦ τοῖς ὑπὸ δόξης διεφθαρμένοις λέγειν οὐκ ἀσφαλές· καὶ γὰρ τ' ἀληθῆ λέγειν ἐπὶ τούτων, καὶ τὰ ψευδῆ, κίνδυνον φέρει.

Rationem ubique ducem ſequendo nequaquam peccabis.

Λόγῳ ἡγεμόνι ἐν παντὶ χρώμενος οὐχ ἁμαρτήσεις.

Aliis moleſtus haud facilè ipſe moleſtiis carebit.

Λυποῦντα τὸν πλησίον, οὐ ῥᾴδιον αὐτὸν ἄλυπον εἶναι.

Magnam doctrinam exiſtima, quâ ignorantium imperitiam ferre poſſis.

Μεγάλην παιδείαν νόμιζε, δι' ἣν δυνήσῃ φέρειν ἀγνοούντων ἀπαιδευσίαν.

Improbitas legi divinæ aurem non præbet; ideóque contra leges agit.

Νόμου θείου τὸ φαῦλον ἀνήκοον, διὸ καὶ παρανομεῖ.

Peregrinus vir juſtus non tantùm civi, ſed etiam cognato quodammodo præſtat.

20 Ξένος ἀνὴρ δίκαιος οὐ μόνον πολίτου, ἀλλ' οὐδὲ συγγενοῦς τι διαφέρει.

Quot animi affectus, tot immanes domini.

Ὅσα πάθη ψυχῆς, τοσοῦτοι οἱ ὠμοὶ δεσπόται.

Nemo liber, qui ſui ipſius non ſit compos.

Οὐδεὶς ἐλεύθερος ἑαυτοῦ μὴ κρατῶν.

Cujuſcunque boni acquiſitionem conjunctus cum continentia labor præcedit.

Παντὸς καλοῦ κτήματος πόνος προηγεῖται ὁ κατ' ἐγκράτειαν.

Id perſuaſum habeto, tuas opes non eſſe quas animo reconditas non ſervas.

Πέπεισο μὴ εἶναι σὸν κτῆμα, ὅπερ μὴ ἐντὸς διανοίας ἔχεις.

Fac quæ honeſta judicas, etiamſi nullam tibi allatura ſint gloriam: vulgus enim malus rectè factorum arbiter.

Ποίει ἃ κρίνεις εἶναι καλὰ, κἂν ποιῶν μέλλῃς ἀδοξήσειν· φαῦλος γὰρ κριτὴς καλοῦ πράγματος ὄχλος.

Ex operibus potiùs quàm ex ſermonibus hominis pericu-

Πεῖραν ἀνθρώπου ἐκ τῶν ἔργων μᾶλλον λάμβανε ἢ ἐκ τῶν λόγων·

20 Ξένος ἀνήρ] apud Stobæum ſer. 9. rectiùs, ἀλλὰ καὶ συγγενοῦς, ſcriptum eſt.

21 Πε-

γων· πολλοὶ γὰρ βίῳ μὲν εἰσὶ κακοὶ, λέγειν δὲ πιθανώτατοι.

Πράττε τὰ μεγάλα μὴ ὑπισχνούμενος μεγάλα.

Ῥιζωθέντες ἐκ θεοῦ καὶ φυέντες τῆς αὐτῶν ῥίζης ἐχώμεθα· καὶ γὰρ ὕδατος προχοαὶ, καὶ τὰ ἄλλα φυτὰ τῆς γῆς, ῥίζης ἀποκοπέντα αὐαίνεται καὶ σήπεται.

Ῥώμη ψυχῆς σωφροσύνη· αὕτη γὰρ ψυχῆς ἀπαθοῦς φῶς ἐστι. τεθνᾶναι δὲ πολλῷ κρεῖττον, ἢ δι' ἀκρασίας σώματος τὴν ψυχὴν ἀμαυρῶσαι.

21 Ῥᾳδίως μὴ μακαρίσῃς ἄνθρωπον σαλεύοντα ἐπὶ φίλοις, ἢ τέκνοις, ἤ τινι τῶν ἐφήμερον τὴν σωτηρίαν ἐχόντων· ἐπισφαλῆ γὰρ πάντα τὰ τοιαῦτα. τὸ δὲ ἐφ' ἑαυτοῦ ὀχεῖσθαι καὶ τοῦ θεοῦ, μόνον βέβαιον.

Σοφὸς ἄνθρωπος καὶ θεοφιλὴς, ἐς ὅσα οἱ ἄλλοι μοχθοῦσι τοῦ σώματος ἕνεκα, τοσαῦτα σπουδάζει αὐτὸς ὑπὲρ ψυχῆς πονεῖν.

22 Συγγενεῖ καὶ ἄρχοντι, πλὴν ἐλευθερίας, πάντα εἶκε.

Τέκνα μάνθανε τίκτειν ἀΐδια· οὐ τὰ γηροβοσκήσοντα τὸ σῶμα, τὰ δὲ τὴν ψυχὴν θρέψοντα τῇ ἀϊδίῳ τροφῇ.

Φιλήδονον, καὶ φιλοσώματον, καὶ φιλοχρήματον, καὶ φιλόθεον

lum facito: multi enim male vivunt, & optime loquuntur.

Fac magna nil magni promittens.

Radicati natíque ex Deo radici noſtræ inhæreamus: nam & aquarum ſcaturigines, cæteráque terræ germina ſuccisâ radice ſiccantur, & putreſcunt.

Animæ robur eſt temperantia: hæc enim vacui affectibus animi lumen eſt: at multò ſatius eſt mori, quàm corporis incontinentiâ animum offuſcare.

Haud facile beatum dixeris hominem, qui amicis vel liberis, aut ullâ re fluxâ & caducâ nititur: cuncta enim hæc lubrica ſunt: at ſeipſo Deóque niti, id ſolum firmum & ſtabile eſt.

Is ſapiens & pius homo eſt, qui quantum laboris alii corporis cauſá ſuſtinent, tantum ipſe animo impendere ſtudeat.

Agnato & principi omnia, unâ libertate exceptâ, concede.

Liberos æternos parere diſcito, non qui corpus in ſenectute alant, ſed qui animum cibo perpetuo nutriant.

Fieri haudquaquam poteſt, ut unus idémque & voluptati-

τὸν

21 Ῥαδίως] hinc emendandus Antonius Meliſſæ c. 148. apud Stobæum ſer. 13. qui hinc corrigendus.

22 Συγγενεῖ] corruptiſſima habetur

23 Ψυχῆς

bus, & corpori, & opibus parandis, simúlque Deo vacet: nam qui voluptatibus deditus est, idem quoque studet corpori: at cui corpus curæ est, idem profectò & opibus studet: atqui opum studiosus necessariò injustus est: injustus autem & impius est erga Deum, & iniquus erga homines. Proinde etiamsi hecatombas sacrificet, multò magis impius est, & ab omni religione Deóque aversus, & animi proposito sacrilegus: quapropter omnem voluptarium, ut impium & sacrilegum, aversari oportet.

τὸν αὐτὸν ἀδύνατον εἶναι. ὁ γὰρ φιλήδονος, καὶ φιλοσώματος· ὁ δὲ φιλοσώματος, πάντως καὶ φιλοχρήματος· ὁ δὲ φιλοχρήματος, ἐξ ἀνάγκης ἄδικος· ὁ δὲ ἄδικος, εἰς μὲν θεὸν ἀνόσιος, εἰς δὲ ἀνθρώπους παράνομος· ὥστε κἂν ἑκατόμβας θύῃ, πολὺ μᾶλλον ἀνοσιώτερός ἐςι, καὶ ἀσεβὴς, καὶ ἄθεος, καὶ τῇ προαιρέσει ἱερόσυλος. διὸ καὶ πάντα φιλήδονον, ὡς ἄθεον καὶ μιαρὸν ἐκτρέπεσθαι χρή.

Animo casto & puro locum convenientiorem in terris non habet Deus.

23 Ψυχῆς ἁγνῆς τόπον οἰκειότερον ἐπὶ γῆς οὐκ ἔχει θεός.

FINIS.

ΤΕΛΟΣ.

23 Ψυχῆς] Hierocles pag. 24. & Sextus sent. 36.

ΔΗΜΟΚΡΆΤΟΥΣ ΦΙΛΟΣΌΦΟΥ ΓΝΩ͂ΜΑΙ ΧΡΥΣΑΙ͂.

DEMOCRATIS PHILOSOPHI AUREÆ SENTENTIÆ.

ΓΝΩΜΈΩΝ μευ τῶνδε εἴτις ἐπαΐοι ξὺν νόῳ, πολλὰ μὲν ῥέξει πράγματ' ἀνδρὸς ἄξια, πολλὰ δὲ φαῦλα οὐχ ἕξει.

SENTENTIIS hisce si quis aures animúmque adverterit, multa ille opera viro digna patrabit, multis contrà carebit malis.

1 Ψυχῆς μὲν τελειότης σκήνους μοχθηρίαν ὀρθοῖ· σώματος δὲ ἰσχὺς ἄνευ λογισμοῦ ψυχὴν οὐδὲν ἀμείνω τίθησιν.

Animi quidem perfectio corporis vitium corrigit; corporis autem vires ratione destitutæ animum nihilo meliorem reddunt.

Ὁ τὰ ψυχῆς ἀγαθὰ ἐρεόμενος, τὰ θειότερα ἐρέεται· ὁ τὰ σκήνους, τ' ἀνθρώπινα.

Quisquis animi bona amat, diviniora; qui corporis, humana ambit.

2 Καλὸν μὲν τὸν ἀδικέοντα κωλύειν· εἰ δὲ μὴ, μὴ ξυναδικέειν.

Hominem iniquè agentem impedire præstat; id si fieri nequeat, saltem non adjuvanda ejus iniquitas.

3 Ἀγαθὸν εἶναι χρὴ, ἢ μιμεῖσθαι.

Bonum esse, non simulare oportet.

Οὔτε σώμασιν οὔτε χρήμασιν εὐδαιμονοῦσιν ἄνθρωποι, ἀλλ' ὀρθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ.

Neque in corpore, neque in opibus posita est hominum felicitas, sed in animo recto, & justitia.

Μὴ

1 Ψυχῆς μὲν] Stobæus ser. 1. & Melissa c. 167. tribuunt Democrito: & expressit Plato lib. 3. de Rep. pag. 403.

2 Καλὸν] In Epirotico exemplari bibliothecæ Barberinæ legebatur, εἰ δὲ μὴ, ξυναδικέειν· sed loci sensus geminam negationem requirit: cum pag. 58. non solum injuriâ, sed & animo lædendi abstinendum moneat. Democritus apud Stobæum ser. 3. & 5. ad propulsandum & vindicandum cohortatur: unde hìc ξυναδικέειν potiùs scribendum foret, si Democratem nostrum eundem cum Democrito esse certo constaret.

3 Ἀγαθὸν] Stobæus ser. 37. ἀγαθὸν ἢ εἶναι χρεὼν ἢ μιμεῖσθαι· sed cui bono hæc imitatio aut simulatio, cum bonum esse non videri oporteat? nam quod Epicurus dicebat de studio sapientiæ, id virtuti etiam quadrat. οὐ προσποιεῖσθαι δεῖ φιλοσοφεῖν, ἀλλ' ὄντως φιλοσοφεῖν· οὐ γὰρ προσδεόμεθα τοῦ δοκεῖν ὑγιαίνειν, ἀλλὰ τοῦ κατ' ἀλήθειαν ὑγιαίνειν. rectiùs ergo meâ quidem sententiâ hic scri-

Non metu sed officii causâ peccatis abstinendum.

Μὴ διὰ φόβον, ἀλλὰ διὰ τὸ δέον ἀπέχεσθαι ἁμαρτημάτων.

Res magna est, in adversis quæ in rem sint sapere.

Μέγα τὸ ἐν συμφορῇσι φρονέειν ἃ δεῖ.

Rerum turpium pœnitentia vitæ salus est.

Μεταμέλεια ἐπ' αἰσχροῖσι πρήγμασι βίου σωτηρίη.

Veridicum non multiloquum esse oportet.

Ἀληθόμυθον χρὴ εἶναι, οὐ πολύλογον.

Infelicior est injuriam qui facit, quàm qui sustinet.

Ὁ ἀδικῶν τοῦ ἀδικουμένου κακοδαιμονέστερος.

Animi magni est humaniter ferre siquid peccatum fuerit.

Μεγαλοψυχίη τὸ φέρειν πρᾳέως πλημμέλειαν.

Legi, principi, & sapientiori cedere pulcrum est.

Νόμῳ, καὶ ἄρχοντι, καὶ τῷ σοφωτέρῳ εἴκειν, κόσμιον.

Vir bonus improborum reprehensiones nihili facit.

Μεμφομένων φαύλων ὁ ἀγαθὸς οὐ ποιεῖται λόγον.

Deteriori parére durum est.

Χαλεπὸν ἄρχεσθαι ὑπὸ χείρονος.

Qui pecuniis facilè vincitur haudquaquam erit justus.

Ὁ χρημάτων παντελῶς ἥσσων οὐκ ἄν ποτε εἴη δίκαιος.

Ad persuadendum sæpenumero plùs oratio quàm aurum valet.

Ἰσχυρότερος ἐς πειθὼ λόγος πολλαχῇ γίνεται χρυσοῦ.

Quisquis eum monet, qui prudentiâ se pollere existimat, operam perdit.

4 Τὸν οἰόμενον νοῦν ἔχειν ὁ νουθετῶν ματαιοπονεῖ.

Multi, qui rationem nôn excoluêre ex ratione vivunt.

Πολλοὶ λόγον μὴ μαθόντες, ζῶσι κατὰ λόγον.

Multi turpissima perpetrantes opera optimè meditatis utuntur sermonibus.

Πολλοὶ δρῶντες τὰ αἴσχιστα λόγους ἀρίστους ἀσκέουσιν.

Stulti rebus adversis conflictantes sapiunt.

Οἱ ἀξύνετοι δυστυχέοντες σωφρονέουσιν.

Ἔργα

scriberetur, ἢ μιμεῖσθαι. vel sanè addendum, aut saltem subintelligendum, μᾶλλον.

4 Τὸν οἰόμενον] hinc corrigendus Stobæus ser. 10.

5 Ὦν

Ἔργα καὶ πρῆξιν ἀρετῆς, οὐ λόγους ζηλοῦν χρεών.

Reipsa atque opere, non verbis, virtuti studendum.

Τὰ καλὰ γνωρίζουσι καὶ ζηλοῦσιν οἱ εὐφυέες πρὸς αὐτά.

Homines naturâ ad honestatem facti, & cognoscunt quæ honesta sunt, iisque faciendis operam navant.

Κτηνέων μὲν εὐγένεια ἡ τοῦ σώματος εὐσθένεια· ἀνθρώπων δὲ, ἡ τοῦ ἔθους εὐτροπίη.

Jumentorum generositas, in corporis robore; hominum verò in recta morum conformatione consistit.

Οὔτε τέχνη, οὔτε σοφίη ἐφικτὸν, εἰ μὴ μάθῃ τίς.

Neque ars, neque scientia absque doctrina acquiritur.

Κρεῖσσον τὰ οἰκεῖα ἐλέγχειν ἁμαρτήματα, ἢ τὰ ὀθνεῖα.

Præstat propria, quàm aliena peccata reprehendere.

[s] Ὧν ὁ τρόπος ἐστὶν εὔτακτος, τουτέοισι καὶ ὁ βίος συντέτακται.

Quorum mores bene sunt compositi, hisce & vita rectè componitur.

Ἀγαθὸν οὐ τὸ μὴ ἀδικεῖν, ἀλλὰ τὸ μηδὲ ἐθέλειν.

Bonum est non solùm ab injuria sed etiam à voluntate lædendi abstinere.

Εὐλογέειν ἐπὶ καλοῖς ἔργοισι χρὴ· τὸ γὰρ ἐπὶ φαύροισι, κιβδήλου καὶ ἀπατεῶνος.

De rectè factis bene loquendum: nam de malis bene loqui hominis est subdoli, atque impostoris.

Πολλοὶ πολυμαθέες νοῦν οὐκ ἔχουσι.

Multi eruditione varia instructi bona mente destituuntur.

Πολυνοΐην, οὐ πολυμαθίην ἀσκέειν χρή.

Multiplici potiùs animi sapientiæ, quàm multifariæ eruditioni studendum.

Προβουλεύεσθαι κρεῖσσον τῶν πράξεων, ἢ μετανοεῖν.

Præstat consilium actiones præcedere, quàm pœnitentiam subsequi.

Μὴ πᾶσιν, ἀλλὰ τοῖς δοκίμοισι πιστεύειν· τὸ μὲν γὰρ εὔηθες, τὸ δὲ σωφρονέοντος.

Non omnibus, sed spectatis fidendum: illud enim fatui, hoc prudentis est.

Δόκιμος ἀνὴρ καὶ ἀδόκιμος οὐκ ἐξ ὧν πράσσει μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὧν βούλεται.

Vir probus, aut improbus, non ex operibus tantum, sed etiam ex voluntate spectatur.

s Ὧν ὁ τρόπ.] Stob. ser. 37. & Mel. c. 97. rectiùs, οἷσιν.

Παι-

Immoderatâ cupiditate trahi pueri est, non viri.

Παιδὸς, οὐκ ἀνδρὸς, τὸ ἀμέτρως ἐπιθυμεῖν.

Intempestivæ voluptates dolores pariunt.

Ἡδοναὶ ἄκαιροι τίκτουσιν ἀηδίας.

Nimis vehementes cujuscunque rei appetitus etiam ad cætera animum occœcant.

Αἱ περί τι σφοδραὶ ὀρέξεις τυφλοῦσιν εἰς τ' ἄλλα τὴν ψυχήν.

Justus amor citra nullius injuriam honesta ambire.

Δίκαιος ἔρως ἀνύβριστος, ἐφίεσθαι τῶν καλῶν.

Nihil jucundum admittas, nisi idem sit conducibile.

Ἡδὺ μηδὲν ἀποδέχεσθαι, ἢν μὴ συμφέρῃ.

Imprudentes aliis parére præstat, quàm imperare.

Κρεῖσσον ἄρχεσθαι τοῖς ἀνοήτοις, ἢ ἄρχειν.

Non ratio, sed damnum stultorum magistra.

Νηπίοισιν οὐ λόγος, ἀλλ' ἡ συμφορὰ γίνεται διδάσκαλος.

Honor & divitiæ absque prudentia, opes sunt parùm securæ.

Δόξα καὶ πλοῦτος ἄνευ συνέσεως, οὐκ ἀσφαλέα κτήματα.

Opes parare haud quidem inutile; sed injustè parare id verò omnium perniciosissimum.

Χρήματα μὲν πορίζειν οὐκ ἀχρεῖον, ἐξ ἀδικίας δὲ πάντων χαλεπώτατον.

Malum est imitari improbos, & spernere bonos.

Χαλεπὸν μιμεῖσθαι μὲν τοὺς κακοὺς, μὴ ἐθέλειν δὲ τοὺς ἀγαθούς.

Aliena curiosè scrutantem propria ignorare turpe est.

Αἰσχρὸν τὰ ὀθνεῖα πολυπραγμονέοντα, ἀγνοεῖν τὰ οἰκεῖα.

Continua cunctatio imperfecta reddit opera.

Τὸ ἀεὶ μέλλειν ἀτελέας ποιέει τὰς πρήξιας.

Subdoli homines sunt, & specie tenus boni, qui verbo omnia, re ipsâ nihil præstant.

Κίβδηλοι καὶ ἀγαθοφανέες, οἱ λόγῳ μὲν ἅπαντα, ἔργῳ δὲ οὐδὲν ἔρδοντες.

Felix cui opes & mens suppetunt: nam rectè iisdem ubi res poscit utitur.

Μακάριος ὃς οὐσίαν καὶ νοῦν ἔχει· χρῆται γὰρ εἰς ἃ δεῖ καλῶς.

Peccandi causa, ignorare quid sit melius.

Ἁμαρτίης αἰτίη ἡ ἀμαθίη τοῦ κρείσσονος.

Ἑαυτὸν πρῶτον αἰσχύνεσθαι χρεὼν τὸν αἰσχρὰ ἔρδοντα.

Primùm ſeipſum vereri debebat quiſquis turpia perpetrat.

Ὁ ἀντιλογεόμενος καὶ πολλὰ καλλωπιζόμενος, ἀφυὴς εἰς μάθησιν ὧν χρή.

Homo contentioſus nimiúmque ſcitus, ineptus eſt ad diſcendum ea, quæ uſus poſtulat.

Πλεονεξίη τὸ πάντα λέγειν, μηδὲν δὲ ἀκούειν ἐθέλειν.

Arrogantia quædam eſt omnia dicere, nihil audire velle.

Τὸν φαῦλον παραφυλάττειν δεῖ, μὴ καιροῦ λάβηται.

Improbum obſerves, ne occaſionem arripiat.

Ὁ φθονῶν, ἑαυτὸν ὡς ἐχθρὸν λυπέει.

Homo invidus ſeipſum, ut hoſtem, dolore afficit.

Ἐχθρὸς οὐχ' ὁ ἀδικῶν, ἀλλὰ καὶ ὁ βουλεύων.

Inimicus eſt non ſolùm qui injuriam infert, ſed etiam qui de inferenda cogitat.

Ἡ τῶν συγγενῶν ἔχθρη τῆς τῶν ὀθνείων χαλεπωτέρη μάλα.

Conſanguineorum inimicitiæ multò aſperiores ſunt externis.

Μὴ ὕποπτος πρὸς ἅπαντας, ἀλλ' εὐλαβὴς γενοῦ καὶ ἀσφαλής.

Non ſuſpicioſum, ſed facilem te, & ſecurum cunctis præbe.

Χάριτας δέχεσθαι χρεὼν προσκοπευόμενον κρείσσονας αὐτῶν ἀμοιβὰς ἀποδοῦναι.

Ita admittenda ſunt beneficia, ut jam antè tecum diſpexeris, quomodo gratias majores reponas.

Χαριζόμενος προσκέπτου τὸν λαμβάνοντα, μὴ κακὸν ἀντ' ἀγαθοῦ κίβδηλος ἐὼν ἀποδῷ.

Vide cui beneficium præſtes, ne fortè, ſi ſubdolus fuerit, malum pro bono reddat.

Μικραὶ χάριτες ἐν καιρῷ μέγισται τοῖς λαμβάνουσι.

Parvum beneficium tempeſtivè collatum accipientibus fit maximum.

Τιμαὶ παρὰ τοῖς εὐφρονέουσι μέγα δύνανται, εἰ ξυνίασι τιμώμενοι.

Honores plurimùm valent apud prudentes, ſi ſibi collatos intelligant.

Χαριστικὸς οὐχ' ὁ βλέπων πρὸς τὴν ἀμοιβήν, ἀλλ' ὁ εὖ δρᾶν προῃρημένος.

Beneficus eſt, non qui remunerationem ſpectat, ſed qui liberâ ſponte præſtat beneficium.

Πολλοὶ δοκέοντες φίλοι οὐκ εἰσί, καὶ οὐ δοκέοντες εἰσίν.

Multi cùm videantur amici, non ſunt: ſúntque multi, qui non videntur.

Ἐχθ

Unius prudentis amicitia ſtultorum omnium amicitiæ præferenda.	Ἑνὸς φιλίη ξυνετοῦ κρέισσων ἀξυνέτων ἁπάντων.
Indignus eſt qui vivat, cui nullus eſt amicus commodus.	Ζῆν ὀυκ ἄξιος, ὅτῳ μηδείς ἐςι χρηςὸς φίλος.
Multi amicos devitant, ſi ex larga fortuna in paupertatem inciderint.	Ἐκτρέπουσι πολλοὶ τοὺς φίλους, εἰ ἐξ ἐυπορίης εἰς πενίην μεταπέσωσιν.
Æqualitas ubique eſt bona; ſed quod ultra vel citra modum eſt, haud bonum puto.	Καλὸν ἐπὶ παντὶ τὸ ἴσον, ὑπερβολὴ δὲ καὶ ἔλλειψις οὔ μοι δοκέει.
A nemine amari exiſtimo, quiſquis amat neminem.	Οὐδ' ὑφ' ἑνὸς φιλέεσθαι δοκέει μοι ὁ φιλέων μηδένα.
Senex lepidus & fabulator longè eſt gratiſſimus.	Γέρων εὔχαρις ὁ αἱμύλος καὶ σπουδαιόμυθος.
Corporis pulchritudo, niſi mens ſubſit, animantium propria eſt.	Σώματος κάλλος ζωῶδες, ἢν μὴ νοῦς ὑπείη.
Rebus ſecundis amicum invenire facile eſt; in adverſis autem, omnium difficillimum.	Ἐν ἐυτυχίῃ φίλον ἐυρεῖν εὔπορον· ἐν δὲ δυςυχίῃ πάντων ἀπορώτατον.
Amici ſunt non quicunque agnati, ſed qui commodis tuis favent.	Φίλοι οὐ πάντες οἱ ξυγγενέες, ἀλλ' οἱ συμφωνέοντες περὶ τοῦ συμφέροντος.
Homines cùm ſimus, humanas calamitates non irridere, ſed deplorare convenit.	Ἄξιον ἀνθρώπους ὄντας ἐπ' ἀνθρώπων συμφοραῖς μὴ γελᾷν, ἀλλ' ὀλοφύρεσθαι.
Bona vix quærentibus, mala autem etiam non quærentibus obtingunt.	Διζημένοισι τ' ἀγαθὰ μόλις παραγίνεται, τὰ δὲ κακὰ καὶ μὴ διζημένοισι.
Homines queruli ad amicitiam ſunt inepti.	Οἱ φιλομεμφέες εἰς φιλίην ὀυκ ἐυφυέες.
Mulier dicendi facultatem non exerceat; res enim periculoſa eſt.	Γυνὴ μὴ ἀσκείτω λόγον· δεινὸν γάρ.
Mulieris imperio parére, contumelia & ignavia extrema eſt.	Ὑπὸ γυναικὸς ἄρχεσθαι, ὕβρις καὶ ἀνανδρία ἐσχάτη.

βερνήτου καὶ πνεύματος χρεία· εἰς δὲ τὸ εὐδαιμονῆσαι λογισμοῦ καὶ τύχης.

gubernatore & vento; ad beatè vivendum ratione & fortunâ opus est.

Ὁ μὲν δειλὸς καθ' ἑαυτοῦ τὰ ὅπλα, ὁ δὲ ἀνόητος τὰ χρήματα ἔχει.

Ut timidus arma, ita stultus opes contra se ipsum habet.

Τὸ αὐτό ἐστιν ἐξ ἀσθενοῦς ἀγκυρίου σκάφος ὁρμίζειν, καὶ ἐκ φαύλης γνώμης ἐλπίδα.

Idem est navim infirmæ ancoræ, & spem animo perverso inniti.

Ἐπισκοτεῖ τῷ μὲν ἡλίῳ πολλάκις τὰ νέφη, τῷ δὲ λογισμῷ τὰ πάθη.

Solem subinde nebulæ, rationem affectus obtenebrant.

Οὔτε τὸν ἄῤῥωστον ἡ χρυσῆ ὠφελεῖ κλίνη, οὔτε τὸν ἀνόητον ἐπίσημος εὐτυχία.

Neque ægrotantem aureus lectus, nec stultum fortuna splendida juvat.

Τὸ μὲν εὔκρατον ὕδωρ τὰς φλεγμονὰς ἐπιλύει· ὁ δὲ ἐπιεικὴς λόγος τὰς ὀργάς.

Temperata aquæ potio intestinorum ardores, lenis autem oratio iras diluit.

Οὔτε ὁ αὐστηρὸς οἶνος εἰς πολυποσίαν εὔθετος· οὔτε ἄγροικος τρόπος εἰς ὁμιλίαν.

Neque vinum austerum largiori compotationi, neque asperi mores conversationi apti sunt.

Πιθήκου ὀργὴν, καὶ κόλακος ἀπειλὴν, ἐν ἴσῳ θετέον.

Ira simiæ, & adulatoris minæ eodem loco habendæ.

Τοῦ βίου καθάπερ δράματος, πρῶτον μέρος ἐστὶν ἡ νεότης· διὸ πάντες αὐτῇ προσέχουσιν.

In vita, tanquam in comœdia, primum actum adolescentia sustinet; ideo cuncti attento animo eam spectant.

13 Τὰς μὲν γραφὰς ἀσφα-

Scripturas cautionibus muni-

λεστέ-

phámus antiquissimus Pythagoréus in egregio illo fragmento de vita, apud Stobæum ser. 101. unde apparet hanc istius ὁμακοΐω sententiam esse.

13 Τὰς μὲν γραφὰς ἀσφαλιστέρας] Cum similitudines istæ, teste Jamblicho, πρὸς τὰ ἐναργῆ δείγματα τῶν ὄντων. hoc est, rerum perspicuarum comparatione exprimantur, non video qui scripturarum certitudo & securitas cum splendore actionum comparari possit. Gesnerus Melissæ c. 1. ἀρχὰς legisse videtur, ubi vulgò χρημμὰς editur: puto & ipsi hæsisse aquam ideoque hariolum potius egisse quam interpretem, mihi vox ἀσφαλιστέρας suspecta, pro qua levissimâ mutatione ἀσκιοιστέρας scriberem, verterémque: *Picturas umbra, actiones splendor commendat*: nam ut Plinius ait l. 35. c. 5. *Pictura lumen invenit & umbras, differentia colorum alternâ vice sese excitante.* Si de scripturis vocem ancipitem quis accipere malit, referenda erit sententia ad arcanum & reconditum

tas, actiones ſplendidas habere oportet.

λεσέρας, τὰς δὲ πράξεις λαμπροτέρας ἔχειν δεῖ.

Sicut in plantis, ita in pueris quoque prima indoles futurum virtutis fructum indicat.

Ὃν τρόπον ἐπὶ τῶν φυτῶν, καὶ ἐπὶ τῶν νέων, ἡ πρώτη φυὴ προδείκνυσι τὸν μέλλοντα καρπὸν τῆς ἀρετῆς.

In conviviis quidem ſuavior eſt homo minimè vinolentus, in bonis autem minimè iniquus.

14 Ἐν μὲν τοῖς συμποσίοις ὁ μὴ παροινῶν ἡδύτερος· ἐν δὲ τοῖς ἀγαθοῖς ὁ μὴ παρανομῶν.

Idem eſt enutrire anguem & malum beneficiis afficere; apud neutrum enim gratia benevolentiam parit.

Τὸ αὐτό ἐςιν ὄφιν ἐκτρέφειν, καὶ τὸν πονηρὸν εὐεργετεῖν· παρ' οὐδετέρῳ γὰρ ἡ χάρις εὔνοιαν γεννᾷ.

Raro ſecundâ cœli tempeſtate navis frangitur; raro autem ſine conſilio ſervatur.

Ἐν μὲν εὐδίᾳ σπάνιον τὸ ναυαγῆσαι· ἐν δὲ τῇ ἀβουλίᾳ, τὸ μὴ ναυαγῆσαι.

Utres inanes ventus, homines autem ſtultos opinio inflat.

Τοὺς μὲν κενοὺς ἀσκοὺς τὸ πνεῦμα διΐςησι· τοὺς δ' ἀνοήτους ἀνθρώπους τὸ οἴημα.

In exercitiis laſſitudo, in rebus ſecundis invidia cavenda.

Γυμναζόμενον δεῖ φυλάσσεσθαι τὸν κόπον, εὖ πράσσοντα δὲ τὸν φθόνον.

Modum omnium rerum optimum ſapientum aliquis pronunciavit: cujus conſilio etiam nos, O amiciſſime piiſſiméque Aſclepiades, vitæ curandæ præceptis finem imponemus.

Μέτρον ἄριςον, ἔφη τις τῶν σοφῶν· ᾧ πειθόμενοι καὶ ἡμεῖς ὁμοίως τὰς τοῦ βίου θεραπείας ἀναπαύσωμεν, ὦ φίλτατε ἡμῖν καὶ ἱερώτατε Ἀσκληπιάδη.

Τοῦ

tum, eóque obſcurum ſcribendi modum Pythagorici gregis, qui ſymbolis & ænigmatis animi ſenſa involvebat, Delphici Apollinis inſtar, οὔτε λέγων, οὔτε κρύπτων, ἀλλὰ σημαίνων. de qua obſcuritate Jamblichum vide lib 2 c. 21. ſed fortè commodiori ſenſu ἀφελεςέρα ſcriberetur: cum ſcriptionis, præſertim Philoſophicæ virtus maxima & præcipua ſit ἀφέλεια, ſive pura & non affectata ſimplicitas: qualis in Xenophonte potiſſimum ab Ariſtide aliiſque magiſtris, commendatur, & qualem in Ruſtici literis obſervat laudátque principum ſapientiſſimus M. Aurelius: atque hæc nativa ſimplicitas in Ocello, Timæo, Cebete, cæteríſque quorum fragmenta ſuperſunt, antiquiſſimis Pythagoreis, maximè elucet.

14 Ἐν μὲν τοῖς συμποσ.] Similis Plutarchi ſententia eſt apud Stobæum ſerm. 4. & Antonium c. 148. ἐν μὲν ταῖς μέθαις παροινοῦσιν· ἐν δὲ ταῖς εὐτυχίαις παρανομοῦσιν οἱ πλεῖςοι. unde & hic παρανομῶν potius quam παροινῶν legendum;

ΤΟΥ͂ ΑΥ̓ΤΟΥ͂ ΓΝΩ͂ΜΑΙ ΠΥΘΑΓΟΡΙΚΑΊ.

15. Ἃ κτησάμενος οὐ καθέξεις, μὴ αἰτοῦ παρὰ θεοῦ. δῶρον γὰρ θεοῦ πᾶν ἀναφαίρετον· ὥστε οὐ δώσει ὃ μὴ καθέξεις.

Ἄγρυπνος ἔσο κατὰ νοῦν· συγγενὴς γὰρ τοῦ ἀληθινοῦ θανάτου ὁ περὶ τοῦτον ὕπνος.

Βλάπτει θεὸς οὐ χολωθεὶς, ἀλλ᾽ ἀγνοηθείς· ὀργὴ γὰρ θεοῦ ἀλλότριον. ἐπ᾽ ἀβουλήτοις γὰρ ἡ ὀργή· θεῷ δὲ οὐδὲν ἀβούλητον.

16 Βουλευόμενος περὶ ἄλλου κακῶς, φθονεῖς σαυτῷ πάσχων ὑπὸ σαυτοῦ κακῶς. καὶ αὐτὸς δὲ μὴ βούλου παρὰ κακοῦ πάσχειν καλῶς. οἷον γὰρ τὸ ἦθος ἑκάστου, τοιόσδε ὁ βίος καὶ αἱ πράξεις. ψυχὴ γάρ ἐστι ταμιεῖον, ἀγαθὴ μὲν ἀγαθοῦ, κακὴ δὲ κακοῦ.

Βουλευσάμενος πολλὰ, ἧκε ἐπὶ τὸ λέγειν, ἢ πράττειν· οὐ γὰρ ἕξεις ἐξουσίαν ἀνακαλέσασθαι τὰ πραχθέντα, ἢ λεχθέντα.

17 Γλῶσσα σοφοῦ οὐ προηγουμένως

EJUSDEM SENTENTIÆ PYTHAGORICÆ.

QUæ parta tueri non possis, ea à Deo ne expetas: nullum enim Dei donum eripi potest; idcirco haudquaquam dabit, quod nequeas conservare.

Mente pervigili esto: nam animi veternus veræ morti affinis est.

Mala hominibus immittit Deus non iratus, sed ignoratus: ira enim aliena est a Deo; quippe quæ in rebus contra voluntatem accidentibus locum habet. Deo autem nihil invito accidit.

Ubi de alio mali quid cogitas te ipsum malo prævertis: neque verò boni quidquam à malo expectes: nam quales cujusque mores, talis & vita & actiones: penu enim & promtuarium est animus, bonus quidem bonorum, malus autem malorum.

Postquam diu multúmque consulueris ad dicendum vel agendum accede: neque enim in tua potestate erit facta aut dicta revocare.

Non linguam sed opera sa-

---

gendum; è contrà isthic ἀτυχίαις scribendum existimo: nam res secundæ animos potissimum dementant & transversos agunt.

15 Ἀκτησάμενος] Sexti Philosophi est Sent. 79. & 80. quam Ruffinus vertendo ita pervertit, ut vix vestigia veræ lectionis agnoscas.

16 Βουλευόμενος] apud Sextum ita habetur Sent. 312. & 313. *Qui cogitat adversus alium mala, ipse praeveniens ipse perfert mala*: unde hic quoque legendum constat, φθονεῖς σαυτῷ πάσχων· quod in versione expressi

17 Γλῶσσα] Ita Sextus Sent. 401. & 402. sed græca Ruffinus vertendo interpolavit. In Melissa ser. 93. posterior pars paulo auctior legitur, ut & in

pientis Deus præcipuè æstimat: nam sapiens etiam cùm tacet Deum honorat.

Homo garrulus atque imperitus & orando & sacrificando numen contaminat. Solus igitur sapiens sacerdos, solus pius, solus orandi gnarus.

Sapiens nudus huc missus, nudus eum qui misit invocet: Deus enim solum exaudit illum qui alienis non est oneratus.

Nullum donum majus virtute à Deo accipi potest.

Munera & victimæ nihil honoris Deo conferunt, neque suspensa templis donaria Deum ornant: sed mens pia solidè nos Deo conjungit: nam simile simili adjungi necessum est.

Durius est servire affectibus, quàm tyrannis.

Præstat sæpius cum se ipso, quàm cum externis colloqui.

Si semper memineris, quocunque demum loco anima aut corpus tuum aliquid perpetret, Deum inspectorem adesse; in cunctis quidem orationibus actionibúsque tuis vereberis inspectoris præsentiam quem nihil latet: Deum verò intimum pectoris hospitem habebis.

In quantum temetipsum ignoras, furere & insanire te existima.

μένως τίμιον παρὰ θεῷ, ἀλλὰ τὰ ἔργα· σοφὸς γὰρ καὶ σιγῶν τὸν θεὸν τιμᾷ.

Γλωσσαλγὸς ἄνθρωπος καὶ ἀμαθὴς, εὐχόμενος καὶ θύων τὸ θεῖον μιαίνει. μόνος οὖν ἱερεὺς ὁ σοφὸς, μόνος θεοφιλὴς, μόνος εἰδὼς εὔχεσθαι.

Γυμνὸς ἀποσαλεὶς σοφὸς, γυμνιτεύων καλέσει τὸν πέμψαντα· μόνου γὰρ τοῦ μὴ τοῖς ἀλλοτρίοις πεφορτισμένου ἐπήκοος ὁ θεός.

Δῶρον ἄλλο μεῖζον ἀρετῆς οὐκ ἔστι παρὰ θεοῦ λαβεῖν.

18 Δῶρα καὶ θυσίαι θεὸν οὐ τιμῶσιν, ἀναθήματα θεὸν οὐ κοσμεῖ· ἀλλὰ τὸ ἔνθεον φρόνημα διαρκῶς συνάπτει θεῷ. χωρεῖν γὰρ ἀνάγκη τὸ ὅμοιον πρὸς τὸ ὅμοιον.

Δουλεύειν πάθεσι χαλεπώτερον, ἢ τυράννοις.

Διαλέγεσθαι ἄμεινον ἑαυτῷ πλέον, εἴπερ τοῖς πέλας.

Ἐὰν ἀεὶ μνημονεύῃς, ὅτι ὅπου ἂν ᾖ ἡ ψυχή σου, καὶ τὸ σῶμα ἔργον ἀποτελεῖ, θεὸς ἐφέστηκεν ἔφορος, ἐν πάσαις σου ταῖς εὐχαῖς καὶ πράξεσιν, αἰδεσθήσῃ μὲν τοῦ θεωροῦ τὸ ἄληστον, ἕξεις δὲ τὸν θεὸν σύνοικον.

Ἐφ' ὅσον σαυτὸν ἀγνοεῖς, νόμιζε μαίνεσθαι.

19 Ζα-

in MS. anthologia bibliothecæ Barberinæ, ubi Sexto disertim tribuitur. Sequens etiam partim apud Sextum, partim apud Hieroclem p. 25. aurei commentarii habetur.

18 Δῶρα κ̀] Hæc quoque dicto Hieroclis

19 Ζητεῖν δεῖ καὶ ἄνδρα καὶ τέκνα τὰ μετὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ βίου τούτου παραμένοντα.

Ii conjuges & liberi quærendi, qui etiam post hanc vitam superstites maneant.

Ζῇ ὡς ἀληθῶς θεῷ ὁμοίως ὁ αὐτάρκης καὶ ἀκτήμων φιλόσοφος, καὶ πλοῦτον ἡγεῖται μέγιστον, μηδὲν ἀλλότριον κεκτῆσθαι καὶ μὴ ἀναγκαῖον. ἐπιτείνει γὰρ τὴν ἐπιθυμίαν ποτὲ ἡ τῶν χρημάτων ἐπίκτησις· ἄυταρκες δὲ πρὸς εὐζωίαν τὸ μηδὲν ἀδικεῖν.

Vivit reverà vitam Deo similem frugalis inópsque philosophus, & opes maximas ducit nihil externum & non necessarium possidere: nam divitiarum acquisitio quandoque cupiditatem accendit: sed ad bene beatéque vivendum sufficit ne quid injustè agas.

Ἡ τῶν ὄντως ὄντων κτῆσις διὰ ῥαστώνης οὐ περιγίνεται.

Vera bona nequaquam otio & ignaviâ parantur.

Ἡγοῦ μάλιστα ἀγαθὸν εἶναι, ὃ καὶ ἑτέρῳ μεταδιδόμενον σοὶ μᾶλλον αὔξεται.

Illud potissimùm bonum esse existima, quod cum alio communicatum tibi magis augetur.

Ἡγοῦ μάλιστα φίλους τοὺς ὠφελοῦντας τὴν ψυχὴν, ἢ τὸ σῶμα.

Eos præcipuè amicos judica, qui animum potiùs quàm corpus juvant.

Ἡγοῦ παντὸς ἀνοήτου καὶ τὸν ἔπαινον καὶ τὸν ψόγον καταγέλαστον, καὶ ὅλα τὰ τῶν ἀμαθῶν ὄνειδος εἶναι τὸν βίον.

Cujusvis stulti & laudem & vituperium ridiculum ducito: & totam hominis imperiti vitam opprobrium existima.

Θέλε μᾶλλον τοὺς συνόντας αἰδεῖσθαί σε, ἢ φοβεῖσθαι· αἰδοῖ γὰρ πρόσεστι σέβας, φόβῳ δὲ μῖσος.

Da operam ut tui te familiares vereantur potiùs, quàm metuant: nam verecundia venerationem, metus odium conjunctum habet.

Θυηπολία ἀφρόνων, πυρὸς τροφή· τὰ δὲ ἀναθήματα, ἱεροσύλων χορηγία.

Stultorum sacrificia ignis alimenta sunt; donaria autem, sacrilegorum proventus.

Ἴσθι ὡς οὐδεμία προσποίησις πολλῷ χρόνῳ λανθάνει.

Id scito, nullam simulationem diu latere.

Κακὰ μείζω πάσχει διὰ τὸ συνειδὸς ὁ ἀδικῶν, βασανιζόμε-

Homo iniquus majora perpetitur mala dum animus sce-

vos

roclis loco extat: ubi auctiùs meliúsque λ[illegible] [illegible] legitur.

19 Ζητεῖν δεῖ] vide & hanc paulò auctiorem apud Stobæum ser. 1.

20 Ξίνος

lerum conſcientiâ excruciatur, quàm ſi corpus cædatur verberibus.

νος τῇ ψυχῇ, ἤπερ τὸ σῶμα ταῖς πληγαῖς μαστιγούμενος.

Apud homines pravis opinionibus imbutos ſermonem de Deo inſtituere haudquaquam tutum eſt; nam æquè periculoſum eſt, ſeu vera ſeu falſa iis dicantur.

Λόγον περὶ θεοῦ τοῖς ὑπὸ δόξης διεφθαρμένοις λέγειν οὐκ ἀσφαλές· καὶ γὰρ τ' ἀληθῆ λέγειν ἐπὶ τούτων, καὶ τὰ ψευδῆ, κίνδυνον φέρει.

Rationem ubique ducem ſequendo nequaquam peccabis.

Λόγῳ ἡγεμόνι ἐν παντὶ χρώμενος οὐχ ἁμαρτήσεις.

Aliis moleſtus haud facilè ipſe moleſtiis carebit.

Λυποῦντα τὸν πλησίον, οὐ ῥᾴδιον αὐτὸν ἄλυπον εἶναι.

Magnam doctrinam exiſtima, quâ ignorantium imperitiam ferre poſſis.

Μεγάλην παιδείαν νόμιζε, δι' ἣν δυνήσῃ φέρειν ἀγνοούντων ἀπαιδευσίαν.

Improbitas legi divinæ aurem non præbet; ideóque contra leges agit.

Νόμου θείου τὸ φαῦλον ἀνήκοον, διὸ καὶ παρανομεῖ.

Peregrinus vir juſtus non tantùm civi, ſed etiam cognato quodammodo præſtat.

[20] Ξένος ἀνὴρ δίκαιος οὐ μόνον πολίτου, ἀλλ' οὐδὲ συγγενοῦς τι διαφέρει.

Quot animi affectus, tot immanes domini.

Ὅσα πάθη ψυχῆς, τοσοῦτοι οἱ ὠμοὶ δεσπόται.

Nemo liber, qui ſui ipſius non ſit compos.

Οὐδεὶς ἐλεύθερος ἑαυτοῦ μὴ κρατῶν.

Cujuſcunque boni acquiſitionem conjunctus cum continentia labor præcedit.

Παντὸς καλοῦ κτήματος πόνος προηγεῖται ὁ κατ' ἐγκράτειαν.

Id perſuaſum habeto, tuas opes non eſſe quas animo reconditas non ſervas.

Πέπεισο μὴ εἶναι σὸν κτῆμα, ὅπερ μὴ ἐντὸς διανοίας ἔχεις.

Fac quæ honeſta judicas, etiamſi nullam tibi allatura ſint gloriam: vulgus enim malus rectè factorum arbiter.

Ποίει ἃ κρίνεις εἶναι καλά, κἂν ποιῶν μέλλῃς ἀδοξήσειν· φαῦλος γὰρ κριτὴς καλοῦ πράγματος ὄχλος.

Ex operibus potiùs quàm ex ſermonibus hominis pericu-

Πεῖραν ἀνθρώπου ἐκ τῶν ἔργων μᾶλλον λάμβανε ἢ ἐκ τῶν λόγων·

20 Ξένος ἀνὴρ] apud Stobæum ſer. 9. rectiùs, ἀλλὰ καὶ συγγενοῦς, ſcriptum eſt.

21 Pe-

bus, & corpori, & opibus patandis, simúlque Deo vacet: nam qui voluptatibus deditus est, idem quoque studet corpori: at cui corpus curæ est, idem profectò & opibus studet: atqui opum studiosus necessariò injustus est: injustus autem & impius est erga Deum, & iniquus erga homines. Proinde etiamsi hecatombas sacrificet, multò magis impius est, & ab omni religione Deóque aversus, & animi proposito sacrilegus: quapropter omnem voluptarium, ut impium & sacrilegum, aversari oportet.

τὸν αὐτὸν ἀδύνατον εἶναι. ὁ γὰρ φιλήδονος, καὶ φιλοσώματος· ὁ δὲ φιλοσώματος, πάντως καὶ φιλοχρήματος· ὁ δὲ φιλοχρήματος, ἐξ ἀνάγκης ἄδικος· ὁ δὲ ἄδικος, εἰς μὲν θεὸν ἀνόσιος, εἰς δὲ ἀνθρώπους παράνομος· ὥστε κἂν ἑκατόμβας θύῃ, πολὺ μᾶλλον ἀνοσιώτερός ἐστι, καὶ ἀσεβὴς, καὶ ἄθεος, καὶ τῇ προαιρέσει ἱερόσυλος. διὸ καὶ πάντα φιλήδονον, ὡς ἄθεον καὶ μιαρὸν ἐκτρέπεσθαι χρή.

Animo casto & puro locum convenientiorem in terris non habet Deus.

[23] Ψυχῆς ἁγνῆς τόπον οἰκειότερον ἐπὶ γῆς οὐκ ἔχει θεός.

FINIS.

ΤΈΛΟΣ.

23 Ψυχῆς] Hierocles pag. 24. & Sextus sent. 36.

ΔΗΜΟΚΡΆΤΟΥΣ ΦΙΛΟΣΌΦΟΥ ΓΝΩ͂ΜΑΙ ΧΡΥΣΑΙ.

ΓΝΩΜΈΩΝ μεν τῶνδε εἴτις ἐπαΐοι ξὺν νόῳ, πολλὰ μὲν ῥέξει πράγματ' ἀνδρὸς ἄξια, πολλὰ δὲ φαῦλα οὐχ ἕξει.

[1] Ψυχῆς μὲν τελειότης σκήνους μοχθηρίαν ὀρθοῖ· σώματος δὲ ἰσχὺς ἄνευ λογισμοῦ ψυχὴν οὐδὲν ἀμείνω τίθησιν.

Ὁ τὰ ψυχῆς ἀγαθὰ ἐρεόμενος, τὰ θειότερα ἐρέεται· ὁ τὰ σκήνους, τ' ἀνθρώπινα.

[2] Καλὸν μὲν τὸν ἀδικέοντα κωλύειν· εἰ δὲ μὴ, μὴ ξυναδικέειν.

[3] Ἀγαθὸν εἶναι χρὴ, ἢ μιμεῖσθαι.

Οὔτε σώμασιν οὔτε χρήμασιν εὐδαιμονοῦσιν ἄνθρωποι, ἀλλ' ὀρθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ.

DEMOCRATIS PHILOSOPHI AUREÆ SENTENTIÆ.

SENTENTIIS hisce si quis aures animúmque adverterit, multa ille opera viro digna patrabit, multis contrà carebit malis.

Animi quidem perfectio corporis vitium corrigit; corporis autem vires ratione destitutæ animum nihilo meliorem reddunt.

Quisquis animi bona amat, diviniora; qui corporis, humana ambit.

Hominem iniquè agentem impedire præstat; id si fieri nequeat, saltem non adjuvanda ejus iniquitas.

Bonum esse, non simulare oportet.

Neque in corpore, neque in opibus posita est hominum felicitas, sed in animo recto, & justitia.

Μὴ

1 Ψυχῆς μὲν] Stobæus ser. 1. & Melissa c. 167. tribuunt Democrito: & expressit Plato lib. 3. de Rep. pag. 403.

2 Καλὸν] In Epirotico exemplari bibliothecæ Barberinæ legebatur, εἰ δὲ μὴ, ξυναδικέειν· sed loci sensus geminam negationem requirit: cum pag. 58. non solum injuriâ, sed & animo lædendi abstinendum moneat. Democritus apud Stobæum ser. 3. & 5. ad propulsandum & vindicandum cohortatur: unde hic ξυναδικέειν potiùs scribendum foret, si Democratem nostrum eundem cum Democrito esse certò constaret.

3 Ἀγαθὸν] Stobæus ser. 37. ἀγαθὸν ἢ εἶναι χρεὼν ἢ μιμέεσθαι· sed cui bono hæc imitatio aut simulatio, cum bonum esse non videri oporteat? nam quod Epicurus dicebat de studio sapientiæ, id virtuti etiam quadrat. οὐ προσποιεῖσθαι δεῖ φιλοσοφεῖν, ἀλλ' ὄντως φιλοσοφεῖν· οὐ γὰρ προσδεόμεθα τοῦ δοκεῖν ὑγιαίνειν, ἀλλὰ τοῦ κατ' ἀλήθειαν ὑγιαίνειν. rectiùs ergo meâ quidem sententiâ hic scri-

Non metu sed officii causâ peccatis abstinendum. — Μὴ διὰ φόβον, ἀλλὰ διὰ τὸ δέον ἀπέχεσθαι ἁμαρτημάτων.

Res magna est, in adversis quæ in rem sint sapere. — Μέγα τὸ ἐν συμφορῇσι φρονέειν ἃ δεῖ.

Rerum turpium pœnitentia vitæ salus est. — Μεταμέλεια ἐπ' αἰσχροῖσι πρήγμασι βίου σωτηρίη.

Veridicum non multiloquum esse oportet. — Ἀληθόμυθον χρὴ εἶναι, οὐ πολύλογον.

Infelicior est injuriam qui facit, quàm qui sustinet. — Ὁ ἀδικῶν τοῦ ἀδικουμένου κακοδαιμονέστερος.

Animi magni est humaniter ferre siquid peccatum fuerit. — Μεγαλοψυχίη τὸ φέρειν πρᾳέως πλημμέλειαν.

Legi, principi, & sapientiori cedere pulcrum est. — Νόμῳ, καὶ ἄρχοντι, καὶ τῷ σοφωτέρῳ εἴκειν, κόσμιον.

Vir bonus improborum reprehensiones nihili facit. — Μεμφομένων φαύλων ὁ ἀγαθὸς οὐ ποιεῖται λόγον.

Deteriori parére durum est. — Χαλεπὸν ἄρχεσθαι ὑπὸ χείρονος.

Qui pecuniis facilè vincitur haudquaquam erit justus. — Ὁ χρημάτων παντελῶς ἥσσων οὐκ ἄν ποτε εἴη δίκαιος.

Ad persuadendum sæpenumero plùs oratio quàm aurum valet. — Ἰσχυρότερος ἐς πειθὼ λόγος πολλαχῇ γίνεται χρυσοῦ.

Quisquis eum monet, qui prudentiâ se pollere existimat, operam perdit. — 4 Τὸν οἰόμενον νοῦν ἔχειν ὁ νουθετῶν ματαιοπονεῖ.

Multi, qui rationem non excoluêre ex ratione vivunt. — Πολλοὶ λόγον μὴ μαθόντες, ζῶσι κατὰ λόγον.

Multi turpissima perpetrantes opera optimè meditatis utuntur sermonibus. — Πολλοὶ δρῶντες τὰ αἴσχιστα λόγους ἀρίστους ἀσκέουσιν.

Stulti rebus adversis conflictantes sapiunt. — Οἱ ἀξύνετοι δυστυχέοντες σωφρονέουσιν.

Ἐργατ

scriberetur, εἰ μιμεῖσθαι. vel sanè addendum, aut saltem subintelligendum, μᾶλλον.

4 Τὸν οἰόμενον] hinc corrigendus Stobæus ser. 10.

Ἔργα καὶ πρῆξιν ἀρετῆς, οὐ λόγους ζηλοῦν χρεών.

Reipsa atque opere, non verbis, virtuti studendum.

Τὰ καλὰ γνωρίζουσι καὶ ζηλοῦσιν οἱ εὐφυέες πρὸς αὐτά.

Homines naturâ ad honestatem facti, & cognoscunt quæ honesta sunt, iisque faciendis operam navant.

Κτηνέων μὲν εὐγένεια ἡ τοῦ σώματος εὐσθένεια· ἀνθρώπων δὲ, ἡ τοῦ ἤθους εὐτροπίη.

Jumentorum generositas, in corporis robore; hominum verò in recta morum conformatione consistit.

Οὔτε τέχνη, οὔτε σοφίη ἐφικτὸν, εἰ μὴ μάθῃ τίς.

Neque ars, neque scientia absque doctrina acquiritur.

Κρεῖσσον τὰ οἰκεῖα ἐλέγχειν ἁμαρτήματα, ἢ τὰ ὀθνεῖα.

Præstat propria, quàm aliena peccata reprehendere.

[5] Ὧν ὁ τρόπος ἐστὶν εὔτακτος, τουτέοισι καὶ ὁ βίος συντέτακται.

Quorum mores bene sunt compositi, hisce & vita rectè componitur.

Ἀγαθὸν οὐ τὸ μὴ ἀδικεῖν, ἀλλὰ τὸ μηδὲ ἐθέλειν.

Bonum est non solùm ab injuria sed etiam à voluntate lædendi abstinere.

Εὐλογέειν ἐπὶ καλοῖς ἔργοισι χρή· τὸ γὰρ ἐπὶ φαύροισι, κιβδήλου καὶ ἀπατεῶνος.

De rectè factis bene loquendum: nam de malis bene loqui hominis est subdoli, atque impostoris.

Πολλοὶ πολυμαθέες νοῦν οὐκ ἔχουσι.

Multi eruditione varia instructi bona mente destituuntur.

Πολυνοΐην, οὐ πολυμαθίην ἀσκέειν χρή.

Multiplici potiùs animi sapientiæ, quàm multifariæ eruditioni studendum.

Προβουλεύεσθαι κρεῖσσον τῶν πράξεων, ἢ μετανοεῖν.

Præstat consilium actiones præcedere, quàm pœnitentiam subsequi.

Μὴ πᾶσιν, ἀλλὰ τοῖς δοκίμοισι πιστεύειν· τὸ μὲν γὰρ εὔηθες, τὸ δὲ σωφρονέοντος.

Non omnibus, sed spectatis fidendum: illud enim fatui, hoc prudentis est.

Δόκιμος ἀνὴρ καὶ ἀδόκιμος οὐκ ἐξ ὧν πράσσει μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὧν βούλεται.

Vir probus, aut improbus, non ex operibus tantum, sed etiam ex voluntate spectatur.

5 Ὧν ὁ τρόπ.] Stob. ser. 37. & Mel. c. 97. rectiùs, οἷσιν.

Παι-

Immoderatâ cupiditate trahi pueri est, non viri.

Παιδὸς, οὐκ ἀνδρὸς, τὸ ἀμέτρως ἐπιθυμεῖν.

Intempestivæ voluptates dolores pariunt.

Ἡδοναὶ ἄκαιροι τίκτουσιν ἀηδίας.

Nimis vehementes cujuscunque rei appetitus etiam ad cætera animum occœcant.

Αἱ περί τι σφοδραὶ ὀρέξεις τυφλοῦσιν εἰς τ᾽ ἄλλα τὴν ψυχήν.

Justus amor citra nullius injuriam honesta ambire.

Δίκαιος ἔρως ἀνύβριστος, ἐφίεσθαι τῶν καλῶν.

Nihil jucundum admittas, nisi idem sit conducibile.

Ἡδὺ μηδὲν ἀποδέχεσθαι, ἢν μὴ συμφέρῃ.

Imprudentes aliis parére præstat, quàm imperare.

Κρεῖσσον ἄρχεσθαι τοῖς ἀνοήτοις, ἢ ἄρχειν.

Non ratio, sed damnum stultorum magistra.

Νηπίοισιν οὐ λόγος, ἀλλ᾽ ἡ συμφορὰ γίνεται διδάσκαλος.

Honor & divitiæ absque prudentia, opes sunt parùm securæ.

Δόξα καὶ πλοῦτος ἄνευ συνέσεως, οὐκ ἀσφαλέα κτήματα.

Opes parare haud quidem inutile; sed injustè parare id verò omnium perniciosissimum.

Χρήματα μὲν πορίζειν οὐκ ἀχρεῖον, ἐξ ἀδικίας δὲ πάντων χαλεπώτατον.

Malum est imitari improbos, & spernere bonos.

Χαλεπὸν μιμεῖσθαι μὲν τοὺς κακοὺς, μὴ ἐθέλειν δὲ τοὺς ἀγαθούς.

Aliena curiosè scrutantem propria ignorare turpe est.

Αἰσχρὸν τὰ ὀθνεῖα πολυπραγμονέοντα, ἀγνοεῖν τὰ οἰκεῖα.

Continua cunctatio imperfecta reddit opera.

Τὸ ἀεὶ μέλλειν ἀτελέας ποιέει τὰς πρήξιας.

Subdoli homines sunt, & specie tenus boni, qui verbo omnia, re ipsâ nihil præstant.

Κίβδηλοι καὶ ἀγαθοφανέες, οἳ λόγῳ μὲν ἅπαντα, ἔργῳ δὲ οὐδὲν ἔρδοντες.

Felix cui opes & mens suppetunt: nam rectè iisdem ubi res poscit utitur.

Μακάριος ὃς οὐσίαν καὶ νοῦν ἔχει· χρῆται γὰρ εἰς ἃ δεῖ καλῶς.

Peccandi causa, ignorare quid sit melius.

Ἁμαρτίης αἰτίη ἡ ἀμαθίη τοῦ κρείσσονος.

Ἑαυτὸν πρῶτον αἰσχύνεσθαι χρεὼν τὸν αἰσχρὰ ἔρδοντα.

Primùm ſeipſum vereri debebat quiſquis turpia perpetrat.

Ὁ ἀντιλογεόμενος καὶ πολλὰ καλλωπιζόμενος, ἀφυὴς εἰς μάθησιν ὧν χρή.

Homo contentioſus nimiúmque ſcitus, ineptus eſt ad diſcendum ea, quæ uſus poſtulat.

Πλεονεξίη τὸ πάντα λέγειν, μηδὲν δὲ ἀκούειν ἐθέλειν.

Arrogantia quædam eſt omnia dicere, nihil audire velle.

Τὸν φαῦλον παραφυλάττειν δεῖ, μὴ καιροῦ λάβηται.

Improbum obſerves, ne occaſionem arripiat.

Ὁ φθονῶν, ἑαυτὸν ὡς ἐχθρὸν λυπέει.

Homo invidus ſeipſum, ut hoſtem, dolore afficit.

Ἐχθρὸς οὐχ' ὁ ἀδικῶν, ἀλλὰ καὶ ὁ βουλεύων.

Inimicus eſt non ſolùm qui injuriam infert, ſed etiam qui de inferenda cogitat.

Ἡ τῶν συγγενῶν ἔχθρη τῆς τῶν ὀθνείων χαλεπωτέρη μάλα.

Conſanguineorum inimicitiæ multò aſperiores ſunt externis.

Μὴ ὕποπτος πρὸς ἅπαντας, ἀλλ' εὐλαβὴς γενοῦ καὶ ἀσφαλής.

Non ſuſpicioſum, ſed facilem te, & ſecurum cunctis præbe.

Χάριτας δέχεσθαι χρεὼν προσκοπευόμενον κρείσσονας αὐτῶν ἀμοιβὰς ἀποδοῦναι.

Ita admittenda ſunt beneficia, ut jam antè tecum diſpexeris, quomodo gratias majores reponas.

Χαριζόμενος προσκέπτου τὸν λαμβάνοντα, μὴ κακὸν ἀντ' ἀγαθοῦ κίβδηλος ἐὼν ἀποδῷ.

Vide cui beneficium præſtes, ne fortè, ſi ſubdolus fuerit, malum pro bono reddat.

Μικραὶ χάριτες ἐν καιρῷ μέγισται τοῖς λαμβάνουσι.

Parvum beneficium tempeſtivè collatum accipientibus fit maximum.

Τιμαὶ παρὰ τοῖς εὐφρονέουσι μέγα δύνανται, εἰ ξυνίασι τιμώμενοι.

Honores plurimùm valent apud prudentes, ſi ſibi collatos intelligant.

Χαριστικὸς οὐχ' ὁ βλέπων πρὸς τὴν ἀμοιβὴν, ἀλλ' ὁ εὖ δρᾶν προῃρημένος.

Beneficus eſt, non qui remunerationem ſpectat, ſed qui liberâ ſponte præſtat beneficium.

Πολλοὶ δοκέοντες φίλοι εἶναι οὐκ εἰσὶ, καὶ οὐ δοκέοντες εἰσίν.

Multi cùm videantur amici, non ſunt: ſúntque multi, qui non videntur.

Unius prudentis amicitia ſtultorum omnium amicitiæ præferenda.

Ἑνὸς φιλίη ξυνετοῦ κρέσσων ἀξυνέτων ἁπάντων.

Indignus eſt qui vivat, cui nullus eſt amicus commodus.

Ζῆν οὐκ ἄξιος, ὅτῳ μηδείς ἐστι χρηστὸς φίλος.

Multi amicos devitant, ſi ex larga fortuna in paupertatem inciderint.

Ἐκτρέπουσι πολλοὶ τοὺς φίλους, εἰ ἐξ εὐπορίης εἰς πενίην μεταπέσωσιν.

Æqualitas ubique eſt bona; ſed quod ultra vel citra modum eſt, haud bonum puto.

Καλὸν ἐπὶ παντὶ τὸ ἴσον, ὑπερβολὴ δὲ καὶ ἔλλειψις οὔ μοι δοκέει.

A nemine amari exiſtimo, quiſquis amat neminem.

Οὐδ' ὑφ' ἑνὸς φιλέεσθαι δοκέει μοι ὁ φιλέων μηδένα.

Senex lepidus & fabulator longè eſt gratiſſimus.

Γέρων εὔχαρις ὁ αἱμύλος καὶ σπουδαιόμυθος.

Corporis pulchritudo, niſi mens ſubſit, animantium propria eſt.

Σώματος κάλλος ζωῶδες, ἢν μὴ νοῦς ὑπείη.

Rebus ſecundis amicum invenire facile eſt; in adverſis autem, omnium difficillimum.

Ἐν εὐτυχίῃ φίλον εὑρεῖν εὔπορον· ἐν δὲ δυστυχίῃ πάντων ἀπορώτατον.

Amici ſunt non quicunque agnati, ſed qui commodis tuis favent.

Φίλοι οὐ πάντες οἱ ξυγγενέες, ἀλλ' οἱ συμφωνέοντες περὶ τοῦ συμφέροντος.

Homines cùm ſimus, humanas calamitates non irridere, ſed deplorare convenit.

Ἄξιον ἀνθρώπους ὄντας ἐπ' ἀνθρώπων συμφοραῖς μὴ γελᾷν, ἀλλ' ὀλοφύρεσθαι.

Bona vix quærentibus, mala autem etiam non quærentibus obtingunt.

Διζημένοισι τ' ἀγαθὰ μόλις παραγίνεται, τὰ δὲ κακὰ καὶ μὴ διζημένοισι.

Homines queruli ad amicitiam ſunt inepti.

Οἱ φιλομεμφέες εἰς φιλίην οὐκ εὐφυέες.

Mulier dicendi facultatem non exerceat; res enim periculoſa eſt.

Γυνὴ μὴ ἀσκείτω λόγον· δεινὸν γάρ.

Mulieris imperio parére, contumelia & ignavia extrema eſt.

Ὑπὸ γυναικὸς ἄρχεσθαι, ὕβρις καὶ ἀνανδρία ἐσχάτη.

Θείου νοῦ τὸ ἀεὶ διαλογίζεσθαι καλόν.

Animi divini est semper aliquid boni cogitare.

Ἢν πιςεύῃ τὶς, θεοὺς ἐπισκοπεύειν πάντα, οὔτε λάθρῃ οὔτε φανερῶς ἁμαρτήσεται.

Qui Deum cuncta inspicere crediderit, neque clanculum, neque apertè peccabit.

Μεγάλα βλάπτουσι τοὺς ἀξυνέτους οἱ ἐπαινέοντες.

Qui stultos laudant magno eos damno afficiunt.

Βέλτερον ὑφ' ἑτέρου, ἢ ὑφ' ἑαυτοῦ ἐπαινέεσθαι.

Ab alio, quàm à se ipso laudari præstat.

Ἢν μὴ γνωρίζῃς τοὺς ἐπαίνους, κολακεύεσθαι ἡγέου.

Si laudes in te ipso non agnoveris, palpum tibi obtrudi existimes.

[6] Ὁ κόσμος σκηνὴ, ὁ βίος πάροδος· ἦλθες, ἴδες, ἀπῆλθες.

Mundus scena, vita transitus: venisti, vidisti, abiisti.

[7] Ὁ κόσμος ἀλλοίωσις· ὁ βίος ὑπόληψις.

Mundus mutatio, vita opinio.

Τέλος τῶν τοῦ Δημοκράτους γνωμῶν.

Finis Sententiarum Democratis.

6 Ὁ κόσμ☉ σκηνὴ] Egregiè Plotinus Enn. 3. lib. 2. c. 15. cæterùm Πάροδος, vox è theatro & media scena petitta: estque primus chori ingressus in scenam, primusque ostentus, teste Polluce & Hephæstione.

7 Ὁ κόσμ☉ ἀλλοίωσις] extat apud Marcum Antoninum Imp. lib. 4. cui & alibi passim in ore suum illud, πᾶν ὑπόληψις.

Περὶ

DE SECUNDO

PHILOSTRATUS

In vitis Sophist. lib. I.

SEd nec Secundi Atheniensis nobis obliviscendum, quem Epithyrum, ut fabri puerum appellabant.

Secundus ergò Sophista in sentiendo copiosus, in animi sensis exprimendis parcus; cùm Herodem instituisset, in controversiam cum ipso jam alios docente incidit: unde Herodes ipsum cavillo perstringens usurpabat illud:

Et figulus figulo, fabro faber invidet alter.

Sed mortuo & orationem dixit, & lacrymas addidit; quamvis senex admodùm obiisset. Et multa quidem alia hujus viri memoriâ digna sunt, maxime autem hæc controversia. Qui seditionem excitat, moriatur: & qui sedat, præmium accipiat. Idem seditionem excitans & sedans, præmium petiit: Hanc autem causam sic breviter peroravit. Igitur, inquit, quid primum? seditionem excitâsse. quid secundum? sedâsse. Des ergò pœnas ob illatam injuriam; deinde præmium ob rectè facta, si potes, accipe. Talis iste vir fuit. sepultus est in via Megarensi juxta Eleusina.

Περὶ ΣΕΚΟΎΝΔΟΥ

ΦΙΛΟΣΤΡΑΤΟΣ

ἐν βίοις σοφισ. βιβ. α΄.

ΜΗδὲ Σεκούνδου τοῦ Ἀθηναίου ἀμνημονῶμεν, ὃν ἐκάλουν Ἐπίθυρόν τινες, ὡς τέκτονος παῖδα.

Σεκοῦνδος τοίνυν ὁ σοφιστὴς, γνῶναι μὲν περιττὸς, ἑρμηνεῦσαι δὲ ἀπέριττος. Ἡρώδην δὲ ἐκπαιδεύσας, ἐς διαφορὰν αὐτῷ ἀφίκετο παιδεύοντι ἤδη· ὅθεν Ἡρώδης διετώθαζεν αὐτὸν, ἐκεῖνο λέγων·

Καὶ κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει, καὶ τέκτονι τέκτων.

Ἀλλ᾽ ἀποθανόντι καὶ λόγον ἐπεφθέγξατο, καὶ δάκρυα ἐπέδωκε, καίτοι γηραιῷ τελευτήσαντι. μνήμης δὲ ἄξια τοῦ ἀνδρὸς τούτου καὶ πλείω μὲν, μάλιστα δὲ ἥδε ἡ ὑπόθεσις. ὁ ἄρξας στάσεως ἀποθνησκέτω, καὶ ὁ παύσας στάσιν ἐχέτω δωρεάν. ὁ αὐτὸς καὶ ἄρξας καὶ παύσας αἰτεῖ τὴν δωρεάν. τὴν δὲ ὑπόθεσιν ὧδε ἐβραχυλόγησεν. οὐκοῦν, ἔφη, τί πρότερον; τὸ κινῆσαι στάσιν. τί δεύτερον; τὸ παῦσαι· δοὺς οὖν ἐφ᾽ οἷς ἠδίκεις τιμωρίαν, τὴν ἐφ᾽ οἷς εὖ πεποίηκας, εἰ δύνασαι, * λάμβανε· τοιόσδε ὁ ἀνὴρ οὗτος. τέθαπται δὲ πρὸς τῇ Ἐλευσῖνι τῆς Μεγαράδε ὁδοῦ.

* Interponendam hic puto δωρεὰν, aut ejusmodi vocem.

ἈΝΤΩ͂ΝΙΟΣ μελίσσης λόγῳ ρκβ΄.

Σεκοῦνδος ὁ σοφὸς ἐρωτηθεὶς, τί ἐστι γυνὴ, εἶπεν· Ἀνδρὸς ναυάγιον, οἴκου ζάλη, ἀμεριμνίας ἐμπόδιον, βίου ἅλωσις, καθημερινὴ ζημία, αὐθαίρετος μάχη, πολυτελὴς πόλεμος, συνεστιώμενον θηρίον, συγκαθημένη μέριμνα, συμπλεκομένη λέαινα, κεκοσμημένη Σκύλλα, ζῶον πονηρὸν, ἀναγκαῖον κακόν.

ANTONIUS Melissa sermone 122.

Secundus ille Sapiens interrogatus quid esset mulier, respondit: Viri naufragium, domûs tempestas, tranquillitatis impedimentum, vitæ captivitas, quotidianum damnum, voluntaria pugna, sumptuosum bellum, bellua contubernalis, solicitudo assidens, leæna complectens, exornata Scylla, animal malitiosum, malum necessarium.

ἈΝΩΝΎΜΟΥ ἀνθολογία ἀνέκδοτος.

Ὁ αὐτὸς ἔφη· τριῶν κακῶν τέτευγμαι, γραμματικῆς, πενίης, καὶ οὐλομένης γυναικός· τῶν δύο ἐξέφυγον, οὐλομένης γυναικὸς ἐκφυγεῖν οὐκ ἴσχυσα.

ANONYMI florilegium MS. in Bibl. Barberina.

Idem aiebat: in tria mala incidi, grammaticam, penuriam, & malam mulierem: duo effugi, malam mulierem effugere non potui.

Ἐκ τῶν Σουίδα.

Σεκοῦνδος Ἀθηναῖος σοφιστὴς, ὃς ἐχρημάτισε Πλίνιος· ἐπωνομάζετο δὲ Ἐπίουρος, ὡς υἱὸς τέκτονος. καθηγητὴς δὲ γέγονε καὶ Ἡροδότου [γρ. Ἡρώδου] τοῦ σοφιστοῦ· ἔγραψε μελέτας ῥητορικάς.

Ex Suida.

Secundus Atheniensis Sophista, qui vocatus est Plinius: sed cognomento dicebatur Epiurus, quasi fabri filius. Fuit autem Herodoti [leg. Herodis] Sophistæ magister: scripsit declamationes oratorias.

VINCENTIUS Bellovacensis spec. hist. lib. XII. *cap.* 70.

Temporibus Adriani floruit SECUNDUS Philosophus, qui philosophatus est omni tempore silentium servans, & Pythagoricam vitam ducens.

ΣΕΚΟΎΝ-

SECUNDI PHILOSOPHI SENTENTIÆ.

ΣΕΚΟΥ͂ΝΔΟΥ ΤΟΥ͂ ΣΟΦΟΥ͂ ΓΝΩ͂ΜΑΙ.

Quid est Mundus?

INcomprehensibilis complexio, structura mente contemplanda, altitudo oculis inaccessa, ex se natum spectaculum, multiformis figuratio, æternus tenor, almus æther, multipartitus spiritus, septivagus circuitus; sol, lumen, dies, luna, stellæ, tenebræ, nox; terra, ignis, aqua, aër.

Τί ἐςι κόσμος;

* ἈΚατάληπτος περιοχὴ, θεωρητικὸν κατασκεύασμα, ἀσύνοπτον ὕψωμα, αὐτογέννητον θεώρημα, πολυχάρακτον μόρφωμα, αἰώνιον διακράτημα, αἰθὴρ θρεπτικὸς, πολυδιοίκητον πνεῦμα, ἑπταπλανὲς κύκλωμα, ἥλιος, φῶς, ἡμέρα, σελήνη, ἄςρα, σκότος, νύξ· γῆ, πῦρ, ὕδωρ, ἀήρ.

Quid est Oceanus?

Mundi amplexus, corona maritima, salsum vinculum, cingulum Atlanticum, totius naturæ ambitus, orbis fascia.

Τί ἐςιν ὠκεανός;

Κόσμου ἐναγκάλισμα, θαλάσσιον ςεφάνωμα, ἁλμυρὸς δεσμὸς, ἀτλαντικὸς ζωςὴρ, πάσης φύσεως περίδρομος, οἰκουμένης κάτοχος.

Quid est Deus?

Bonum nativum, multiformis imago, altitudo invisibilis, variè effigiata forma, quæstio intellectu difficilis, mens immortalis, spiritus cuncta pervadens, pervigil oculus, propria omnium essentia, multinominis potestas, manus omnipotens, lumen, mens, potestas.

Τί ἐςι Θεός;

Ἰδιόπλαςον ἀγαθὸν, πολύμορφον εἴκασμα, ἀσύνοπτον ὕψωμα, πολυχάρακτον μόρφωμα, δυσνοούμενον ζήτημα, ἀθάνατος νοῦς, πολυδιοίκητον πνεῦμα, ἀκοίμητος ὀφθαλμὸς, ἰδία πάντων οὐσία, πολυώνυμος δύναμις, παγκρατὴς χεὶρ, φῶς, νοῦς, δύναμις.

Quid est Dies?

Stadium laboris, duodecim

Τί ἐςιν ἡμέρα;

Στάδιον κακοπαθείας, δωδε-

* Ἀκατάληπτος περιοχὴ] veteris versionis auctor ἀκατάληπτος περίοδος legit, & paulo pòst ἀπλανὲς κύκλωμα: sed utrique nostram lectionem præfero. Verùm hæc cuivis conferre facile est.

κάωρος

κάιρος διαδρομὴ, ἀρχὴ καθημερινὴ, ὑπόμνησις βιωτικὴ, δειλινὴ ἀπόστασις, αἰώνιον ἀρίθμημα, φυσικὸν ἐσόπτρισμα, ἀερίζουσα μέριμνα.

horarum decurſus, quotidianum principium, admonitio victitandi, veſpertina dilatio, perpetua ſupputatio, ſpeculum naturale, ſollicitudo aërea.

Τί ἐςιν ἥλιος;

Οὐράνιος ὀφθαλμὸς, νυκτὸς ἀνταγωνιςὴς, αἰθέριον κύκλωμα, κοσμικὸς ἔλεγχος, ἀκήρατος φλὸξ, καρπῶν περιβόλαιον, ἄσβεςος ἀκτὶς, κεχορηγημένη λαμπὰς, οὐράνιος ὁδοιπόρος, ἀδιάλειπτον φέγγος, ἡμέρας κόσμιον.

Quid eſt Sol?

Oculus cœleſtis, noctis adverſarius, æthereus circuitus, mundi index, flamma ſincera, frugum fomentum, radius inextinguibilis, fax ſemper ſuppetens, viator cœleſtis, indeficiens lumen, ornamentum diei.

Τί ἐςι σελήνη;

Οὐρανοῦ πορφύρα, νυκτερινὴ παραμυθία, πλεόντων παννύχισμα, ὁδευόντων παρηγορία, ἡλίου διαδοχὴ, οὐράνιος ὁδοιπορία, κακούργων ἔχθρα, σημεῖον ἑορτῶν, μηνιαῖον ἀνακύκλωμα, παλίνδρομος ἀνάμνησις.

Quid eſt Luna?

Cœli purpura, ſolamen nocturnum, navigantium pervigilium, peregrinantium conſolatio, ſolis vicaria, iter cœleſte, facinoroſorum inimica, ſignum feſtorum, menſtrua revolutio, reciprocum memoraculum.

Τί ἐςιν ἄνθρωπος;

Νοῦς σεσαρκωμένος, πνευματικὸν ἀγγεῖον, αἰσθητικὸν οἴκημα, οἰκητήριον ὀλιγοχρόνιον, ἐπίπονος ψυχὴ, τύχης παίγνιον, φρόντισμα χρόνου, ὠστεωμένον ὄργανον, κατάσκοπος βίου, φωτὸς ἀποςάτης, γῆς ἀπαίτημα.

Quid eſt homo?

Mens induta carne, vas ſpiritale, ſenſile domicilium, breve habitaculum, anima ad labores nata, fortunæ ludibrium, temporis cura, inſtrumentum oſſeum, vitæ explorator, lucis deſertor, terræ creditum.

Τί ἐςι γυνή;

Ἀνδρὸς ἐπιθύμιον, συνεσιώμενον θηρίον, συγκοιμωμένη λέαινα, συντηρουμένη δράκαινα, ἱματισ-

Quid eſt mulier?

Viri deſiderium, fera contubernalis, leæna lecti ſocia, dracæna cuſtodita, vipera ve-

μένη

ſtita, pugna voluntaria, bellum ſumptuoſum, diſpendium quotidianum, hominum procreandorum officina, animal malitioſum, malum neceſſarium.

μένη ἔχιδνα, αὐθαίρετος μάχη, πολυτελὴς πόλεμος, καθημερινὴ ζημία, ἀνθρωποποιὸν ὑπούργημα, ζῶον πονηρὸν, ἀναγκαῖον κακόν.

Quid ſunt divitiæ?

Sarcina aurea, voluptatum miniſtræ, res inſidiis expoſita, voluptas ineffabilis, invidia domeſtica, ſperatus timor, ſtudium quotidianum, res lubrica, amabile infortunium, deſiderabilis ærumna, ſummus rerum apex, teſſera argentea, erratica felicitas.

Τί ἐςὶ πλοῦτος;

Χρυσοῦν φορτίον, ἡδονῶν ὑπηρέτης, ἐπιβουλευόμενον πρᾶγμα, ἀπόλαυσις ἀνέκφρασος, φθόνος συνεςιώμενος, φόβος ἐλπιζόμενος, καθημερινὴ μελέτη, εὐμετάπτωτον πρᾶγμα, φιλούμενον ἀτύχημα, περιπόθητον ταλαιπώρημα, ὑψηλὸν πῶμα, ἀργυρικὸν σύνθεμα, περιερχόμενον εὐτύχημα.

Quid eſt paupertas?

Bonum odioſum, mater ſanitatis, impedimentum voluptatum, vita ſine curis, tuta poſſeſſio, magiſtra cogitationum, ſapientiæ repertrix, res abſque invidiâ, opes ab exploratoribus ſecuræ, mercatura indemnis, divitiæ non ſupputandæ calculis.

Τί ἐςὶ πενία;

Μισούμενον ἀγαθὸν, ὑγιείας μήτηρ, ἡδονῶν ἐμποδισμὸς, ἀμέριμνος διατριβὴ, δυσαπόσπαςον κτῆμα, ἐπινοιῶν διδάσκαλος, σοφίας ἀνεύρησις, ἄφθονον πρᾶγμα, ἀσκόπευτος οὐσία, ἀζημίωτος ἐμπορία, ἀψήφιςος οὐσία.

Quid eſt amicus?

Nomen inane, homo nuſquam comparens, res inventu difficilis, infelicitatis refugium, anguſtiarum ſolatium, miſeriarum fomentum, vitæ inſpector, homo incomprehenſibilis, theſaurus nuſquam exiſtens, indeſinens felicitas.

Τί ἐςὶ φίλος;

Ζητούμενον ὄνομα, ἄνθρωπος ἀφανὴς, δυσεύρητον κτῆμα, καταφυγὴ δυςυχίας, ἀπορίας παραμύθιον, ἄκος ταλαιπωρίας, κατάσκοπος βίου, ἄνθρωπος ἀκατάληπτος, ἀνυπόςατον κειμήλιον, ἀκατάληκτος εὐτυχία.

Quid eſt ſenectus?

Plenitudo dierum, ſanus morbus, viva mors, cura expectata, ſperatus timor, annoſum

Τί ἐςι γῆρας;

Πλήρωσις ἡμερῶν, ὑγιαίνουσα νόσος, ζῶν θάνατος, προσδοκωμένη μέριμνα, φόβος ἐλπιζόμενος, πολυ-

πολυ-

πολυχρόνιον γέλασμα, ἄτονος φρόνησις, ἔμπνους νεκρὸς, ἀφροδίτης ἀλλότριον, θάνατος προσδοκώμενος, νεκρὸς κινούμενος.

deridiculum, enervis prudentia, cadaver ſpirans, Veneris odium, mors expectata, mobile cadaver.

Τί ἐστιν ὕπνος;

Καμάτων ἀνάπαυσις, ἰατρῶν κατόρθωμα, δεδεμένων λύσις, ἀγρυπνούντων σοφία, νοσούντων εὐχὴ, θανάτου εἰκὼν, ταλαιπωρούντων παραμυθία, πάσης πνοῆς ἡσυχία, πλουσίων ἐπιτήδευμα, πενήτων ἀδολεσχία, καθημερινὴ μελέτη.

Quid eſt ſomnus?

Laborum requies, deſideratus medicorum effectus, vinctorum ſolutio, inſomnioſorum ſapientia, ægrotantium votum, mortis imago, afflictorum ſolamen, univerſi ſpiritûs quies, divitum ſtudium, pauperum oblectamentum, quotidiana occupatio.

Τί ἐστι κάλλος;

Φυσικὴ ζωγραφία, ἰδιόπλαστον ἀγαθὸν, ὀλιγοχρόνιον εὐτύχημα, εὐπαράλλακτον κτῆμα, ἔμπνους πόρνευσις, ἀνδρὸς ἀσελγοῦς ναυάγιον, ἀπαράμονον ἀγαθὸν, σεσαρκωμένη εὐτυχία, ἡδονῶν ὑπηρεσία, ἄνθος μαραινόμενον, ἀσύνκτητον πρᾶγμα, ἀνθρώπων παραμυθία.

Quid eſt pulchritudo?

Nativa pictura, inaffectatum bonum, momentanea felicitas, mutabilis poſſeſſio, ſpirans lenocinium, hominis incontinentis naufragium, bonum inſtabile, carnea felicitas, voluptatum miniſtra, flos marcidus, res non parabilis, hominum ſolatium.

Τί ἐστι γῆ;

Οὐρανοῦ βάσις, ἀπύθμενον θεώρημα, ἀεροφυὲς ῥίζωμα, γυμνάσιον ζωῆς, σελήνης παννύχισμα, ἀσύνοπτον θεώρημα, ὄμβρων τιθήνη, καρπῶν μήτηρ, ᾅδου καλυπτὴρ, αἰώνιον φύλαγμα, πολυδιοίκητον χώρημα, γέννα καὶ ἀποδοχὴ πάντων.

Quid eſt terra?

Cœli baſis, ſpeculatio ſine fundo, radicatio aërea, gymnaſium vitæ, lunæ pervigilium, ſpectaculum viſu incomprehenſibile, imbrium nutrix, frugum mater, inferorum operculum, cuſtodia æterna, ſpacium multarum ditionum, generatio & receptaculum rerum omnium.

Τί ἐστι γεωργός;

Καρπῶν ὑπηρέτης, ὄμβρων

Quid eſt agricola?

Frugum miniſter, imbrium

διαι

arbiter, solitudinis amicus, mercator maris expers, silvæ adversarius, victûs operarius, corrector camporum, terræ medicus, plantator arborum, avium magister, ærumnæ consuetudo.

διαιτητὴς, ἐρημίας συνήθης, ἀθαλασσίας ἔμπορος, ὕλης ἀνταγωνιστὴς, τροφῆς ὑπουργὸς, πεδίων ἀριστευτὴς, γῆς ἰατρὸς, δένδρων φυτουργὸς, ὀρνέων παιδαγωγὸς, κακοπαθείας συνήθης.

Quid est navigium?

Res fluctuans, domus sine fundamento, sepulcrum paratum, tabula quadrata, ventorum peregrinatio, volitans carcer, mors natitans, equus marinus, decipula aperta, fluctivagum iter.

Τί ἐστι πλοῖον;

Ἐπίσαλον πρᾶγμα, ἀθεμελίωτος οἰκία, ἡρμοσμένος τάφος, κυβικὴ σανὶς, ἀνέμων ὁδοιπορία, ἀνιπταμένη φυλακὴ, ἐπιπλέων μόρος, πελάγιος ἵππος, ἠνεωγμένη γαλεάγρα, ἐγκύματος ὁδοιπορία.

Quid est nauta?

Fluctuum viator, veredarius maris, ventorum comes, orbis hospes, terræ desertor, tempestatum adversarius, maritimus gladiator, pervestigator ventorum, salutis incertus, mortis vicinus, maris amator.

Τί ἐστι ναύτης;

Κυμάτων ὁδοιπόρος, θαλάσσης * βερηδάριος, ἀνέμων σύνοδος, οἰκουμένης ξένος, γῆς ἀποστάτης, χειμῶνος ἀνταγωνιστὴς, διαπόντιος μονομάχος, ἀνέμων ἰχνευτὴς, ἄδηλος ἐπὶ σωτηρίᾳ, θανάτου γείτων, θαλάσσης ἐραστής.

Quid est mors?

Somnus æternus, resolutio corporis, afflictorum desiderium, recessus spiritûs, fuga & abdicatio vitæ, divitum timor, pauperum solamen, resolutio membrorum, pater somni, verus terminus fixus, dissolutio omnium.

Τί ἐστι θάνατος;

Αἰώνιος ὕπνος, ἀνάλυσις σώματος, ταλαιπορούντων ἐπιθυμία, πνεύματος ἀπόστασις, φυγὴ καὶ ἀπόκτησις βίου, πλουσίων φόβος, πενήτων παραλαλία, ἀνάλυσις μελῶν, ὕπνου πατὴρ, ἀληθινὴ προθεσμία, ἀπόλυσις πάντων.

* Est vox Græco-barbara, de quâ vide Jo. Meurs. Glossar.

FINIS. ΤΕΛΟΣ.

SECUN-

SECUNDI PHILOSOPHI

Responsa ad interrogata Adriani,

Ex Vincentio Bellovacense, spec. hist. lib. x. *cap.* lxxi.

Quid est Mundus? Incessabilis circuitus, spectabilis supellex, multiformis formatio, æternus tenor, circuitus sine errore.

Quid est Oceanus? Mundi amplexus, terminus coronatus, (*al.* coarctatus,) hospitium fluviorum, fons imbrium.

Quid est Deus? Immortalis mens, incontemplabilis celsitudo, forma multiformis, incogitabilis inquisitio, insopitus oculus, omnia continens, lux, bonum, & quod est hujusmodi.

Quid est Sol? Cœli oculus, caloris circuitus, splendor sine occasu, diei ornatus, horarum distributor.

Quid est Luna? Cœli purpura, Solis æmula, malefactorum inimica, solamen iter agentium, directio navigantium, signum solemnitatum, larga roris, præsagium tempestatum.

Quid est Terra? Basis cœli, meditullium mundi, fructuum custos & mater, operculum inferni, mater nascentium, nutrix viventium, devoratrix omnium, cellarium vitæ.

Quid est Homo? Mens incarnata, phantasma temporis, speculator vitæ, mancipium mortis, transiens viator, loci hospes, anima laboriosa, parvi temporis habitaculum.

Quid est Pulchritudo? Flos marcidus, carnalis felicitas, humana concupiscentia.

Quid est Mulier? Hominis confusio, insaturabilis bestia, continua sollicitudo, indesinens pugna, viri incontinentis naufragium, humanum mancipium.

Quid est Amicus? Desiderabile nomen, homo vix apparens, infelicitatis refugium, indesinens felicitas.

Quid Divitiæ? Auri pondus, curarum ministri, delectatio injucunda, insatiabilis invidia, desiderium inexplebile, os excelsum, invisa concupiscentia.

Quid est Paupertas? Odibile bonum, sanitatis mater, curarum remotio, sapientiæ repertrix,

trix, negocium sine damno, possessio absque calumnia, sine sollicitudine felicitas.

Quid Senectus? Optatum malum, mors viventium, incolumis languor, spirans mors.

Quid Somnus? Mortis imago, laborum quies, infirmantium votum, miserorum desiderium.

Quid est Vita? Beatorum lætitia, miserorum mœstitia, expectatio mortis.

Quid est Mors? Æternus somnus, divitum pavor, pauperum desiderium, inevitabilis eventus, latro hominis, fuga vitæ, resolutio omnium.

Quid est Verbum? Proditor animi.

Quid est Corpus? Domicilium animæ.

Quid est Barba? Sexûs discretio.

Quid est Cerebrum? Custos memoriæ.

Quid est Frons? Imago animi.

Quid Oculi? Duces corporis, vasa luminis.

Quid est Cor? Receptaculum vitæ.

Quid Jecur? Custodia caloris.

Quid Fel? Suscitatio iracundiæ.

Quid Splen? Risûs & lætitiæ capax.

Quid est Stomachus? Ciborum coquus.

Quid Ossa? Robur corporis.

Quid Pedes? Mobile fundamentum.

Quid est Ventus? Aëris perturbatio, mobilitas aquarum, siccitas terræ.

Quid sunt Flumina? Cursus indeficiens, refectio Solis, irrigatio terræ.

Quid Amicitia? Æqualitas animorum.

Quid Fides? Ignotæ rei miranda certitudo.

Quid est quod hominem lassum fieri non sinit? Lucrum.

SECUNDI PHILOSOPHI SENTENTIÆ,

Sive Quæstiones Problematum ſcriptæ ad Adrianum Imp.

Ex Caſp. Barthii Adverſ. lib. xi. cap. xvii.

Mundus, eſt ineffabilis circulus, cunctorum via & tranſitus.

Mare, mater aquarum, terræ amplexus.

Deus, mens immortalis, incomprehenſibilis certitudo, forma omniformis.

Cœlum, Sphæra volubilis, campus intelligentiæ, hortus æternitatis, theatrum vitale omnium.

Sol, oculus Dei, cœli & naturæ ſenſus, temperator vitarum, horarum æternus diſtributor.

Luna, Solis famula, tenebrarum arbitra, index malefactorum, directio æſtuum, tempeſtatum & ventorum indicium.

Homo, mens incarnata, anima ſubjecta tempori, luſus aſtrorum, ſpeculator vitæ, motûs & mortis mancipium.

Terra, baſis mundi, mater corporum.

Dies, ſtadium laborum, viventium reſpectus, mortis calculatio.

Aër, cuſtodia vitarum, animarum fundus.

Lux, rerum facies, colorum index.

Pluvia, terræ exſudatio, nutrix fructuum.

Nebula, tenuis nox.

Ventus, aëris turbatio, mobilitas aquarum, ſiccitas terræ.

Aqua, ſubſidium vitæ, fons fructuum, ſcatebra agilitatis, macularum ablutio.

Flumen, imago temporis, curſus indeficiens, refectio ſolis, irrigatio terræ.

Gelu, Frugum exſiccatio, pons aquarum naturalis.

Hyems, caloris exſilium.

Ver, parturitio terræ.

Æſtas, rerum voluptas, naturæ prægnatio, venuſtas laborum.

Mulier, ſollicitudo perpetua, humana furia, quotidianum damnum, perpetua iracundia, pondus immobile, neceſſarium malum.

Pulchritudo, naturalis captio, parvi temporis flos, error humanus, omnium cupiditas, dulcis morbus, amabile tormentum.

Finis Sententiarum Secundi.

SEXTI

SEXTI PYTHAGOREI

SENTENTIÆ,

E Græco in Latinum

A *RUFFINO* VERSÆ.

SEXTI PYTHAGOREI SENTENTIÆ

E Græco in Latinum

A *Ruffino* Versæ, & *Xysto* Romanæ Ecclesiæ Episcopo falsò attributæ.

Fidelis homo, electus homo est.

Electus homo, homo Dei est.

Homo Dei est, qui Deo dignus est.

Deo dignus est, qui nihil indignè agit.

Dubius in fide, infidelis est.

Infidelis homo, mortuus est corpore vivente.

Verè fidelis est, qui non peccat, atque etiam in minimis cautè agit.

Non est minimum in humana vita, negligere minima.

Omne peccatum impietatem puta. Non enim manus, vel oculus peccat, vel aliquod hujusmodi membrum: sed malè uti manu vel oculo, peccatum est.

Omne membrum corporis, quod invitat te contra pudicitiam agere, abjiciendum est. Melius est uno membro vivere, quàm cum duobus puniri.

Immortales crede te manere in judicio honores & pœnas.

Si quæcunque in hoc mundo habes aliquis auferat tibi, ne indigneris.

Inculpatus esto.

Omnia auferenti à te cede, præter libertatem.

Sapiens vir, & pecuniæ contemptor, similis est Deo.

Rebus mundanis in causis tantùm necessariis utere.

Quæ mundi sunt, mundo: & quæ Dei sunt, reddantur Deo.

Certus esto, quòd animam tuam fidele depositum acceperis à Deo.

Cum loqueris Deo, scito quod judiceris à Deo.

Optimam purificationem putato, nocere nemini.

Anima purificatur Dei verbo per sapientiam.

Non putes Dei sapientiam insensibilem esse.

Deus sicut mens est, quæ movetur sponte, secundum hæc & subsistit.

Magnitudinem Dei non invenies, etiam si pennis volare possis.

Nomen Dei ne quæras, quia non invenies: nam omne quod nomine appellatur, à digniore nomen accipit, ut alius quidem vocet, alius autem audiat. Quis ergo est, qui nomen imposuit Deo? Deus autem non nomen

est Deo, sed indicium quod sentimus de Deo.

Nihil ergo de Deo, quod non licet quæras.

Deus sapiens lux est, non capax contrarii.

Quæcunque fecit Deus, pro hominibus ea fecit.

Angelus minister est Dei ad hominem.

Tam pretiosus est homo apud Deum, quam Angelus.

Primus beneficus est Deus: Secundus est is, qui beneficii ejus fit particeps homo. Vive igitur ita, tanquam qui sis secundus post Deum, & electus ab eo.

Habes, inquam, in te aliquid simile Dei, & ideo utere teipso velut templo Dei, propter illud quod in te simile est Dei.

Revereatur vitam tuam mundu. Nihil admittas quod tibi invehat notam.

Male viventes cum è corpore excesserint, cruciabit malus dæmon: usque quo etiam novissimum quadrantem exigat ab eis.

Beatus vir cujus animam nemo reprehendit ad Deum euntem.

Deum ergo honora super omnia, ut ipse dominetur tibi.

Quicquid super omnia honoraveris, hoc tibi dominabitur. Si autem dominatum tui gerit Deus, ita tu demum dominaberis omnibus.

Honor summus Deo, scire eum & imitari.

Simile quidem Deo per omnia nihil est, grata tamen ei est inferioris quantum possibile est imitatio.

Templum Sanctum est Deo, mens pii, & altare est optimum ei, cor mundum, & sine peccato.

Hostia soli Deo acceptabilis, benefacere hominibus pro Deo.

Deo gratiam præstat homo, qui quantum possibile est vivit secundum Deum.

Deus quidem nullius eget, fidelis autem Dei solius: æmulatur ergo illum qui nullius eget, is qui paucis in rebus necessariis indiget.

Satage magnus quidem esse apud Deum, apud homines vero invidiam fuge.

Si benignus sis erga indigentes, magnus eris apud Deum.

Sapiens vir, cujus viventis quidem parva est apud homines opinio, defuncti vero gloria prædicatur.

Omne tempus, quo de Deo non cogitas, hoc puta te perdidisse.

Corpus quidem tuum incedat in terra, anima autem semper sit apud Deum.

Intellige quæ sint bona, ut bene agas.

Bona cogitatio hominis Deum non latet, & ideo cogitatio tua pura sit ab omni malo.

Dignus esto eo, qui te dignatus est filium dicere, & age omnia ut filius Dei.

Quod Deum patrem vocas, hujus in actionibus tuis memor esto.

Vir castus & sine peccato, pote-

potestatem accepit à Deo esse filius Dei.

Bona mens, chorus est Dei.

Mala mens, chorus est dæmonum malorum.

Injustum si inhibeas agere injuste, hoc est secundum Deum punire.

Satage non videri, sed esse justus: certum est enim, non esse eum, qui videri vult esse.

Honora quod justum est, propter hoc ipsum quod justum est.

Nequaquam latebis Deum agens injuste, sed nec cogitans quidem.

Vir sapiens castus erit Deo.

Omnem spurcitiem fuge.

Semper de bonis loqui stude.

Libidinem vince, continens corpus in omnibus, quia ex delitiis & voluptatibus non effugies spurcitiem.

Voluptuosum Deus non exaudit.

Delitiarum finis corruptio.

Non verbum, sed ratio præcedat actus tuos.

Perniciosum est servire vitiis, quia quot vitia habet anima, tot & dominos.

Amor pecuniæ amorem carnalium indicat.

Acquire possessionem animæ firmam, virtutem. Quid est firma possessio, nisi virtus aut vis animæ?

Renuncia rebus corporis, dum adhuc potes, & quantum potes.

Hoc solum tuum ducito quod bonum est.

Qualis vis esse dum Deum oras, talis semper esto.

Dum optima quæque abjeceris prædia, tunc purificatus pete quod vis à Deo.

Lingua maliloqua indicium est mentis malæ.

Insuesce linguam tuam bene proloqui, & maxime cum de Deo fit sermo.

Nocere Deo nemo potest.

Impius, in Deum maledicus, & infestus, & contumeliosus est.

Fundamentum pietatis est continentia: culmen autem pietatis, amor Dei.

Pium hominem habeto tanquam teipsum.

Opta tibi evenire non quod vis, sed quod expedit.

Qualem vis esse proximum tuum tibi, talis esto & tu tuis proximis.

Quæ culpes, facere noli.

Nulli suadenti acquiescas petere quod non est bonum.

Quod Deus tibi dat nullus auferre potest.

Delibera priusquam agas, & antequam agas, provide quale sit quod factus es.

Si quid non vis scire Deum, istud nec agas, nec cogites.

Priusquam agas quodcunque agis, cogita Deum, ut lux ejus præcedat actus tuos.

Grandis impietas in Deum, affligere hominem.

Anima illustratur recordatione Dei.

Contentus esse mediocribus stude.

Noli omnia concupiscere.

Occasiones donorum perquire etiam cum labore.

Noli diligere ea quæ corporis sunt.

Immundum hominem facit actus turpis.

Purgatur anima insipientis, cùm arguitur intrinsecus latens sensus ejus.

Deus in bonis actibus hominibus dux est.

Neminem inimicum deputes.

Dilige omne quod ejusdem tecum naturæ est: Deum verò plus quam animam dilige.

Pessimum est peccatoribus, in unum convenire cùm peccant.

Multi cibi impediunt castitatem, & incontinentia ciborum immundum facit hominem.

Animantium omnium usus quidem in cibis indifferens, abstinere verò rationabilius est.

Non cibi qui per os inferuntur polluunt hominem, sed ea quæ ex malis actibus proferuntur.

Quicquid cupiditate victus acceperis, polluit.

Multitudini placere ne satagas.

In omni quod bene agis, autorem esse deputa Deum.

Mali nullius autor est Deus.

Non amplius possideas quam usus corporis poscit.

Aurum non eripit animam è malis.

In delitiis corporis positus, certum est quod ignores illa, quæ præparata sint tibi à Deo.

Ea posside quæ nullus possit auferre à te.

Fer quod necesse est, sicut necesse est.

Magnanimus esse stude.

Ea quæ contemnes si rectè laudaris, ne retineas. In quibus probabiliter magnificus eris, hæc obtine.

Hæc posce à Deo quæ dignum est præstare Deum.

Ratio quæ in te est, vitæ tuæ lux est.

Ea pete à Deo, quæ accipere ab homine non potes.

In quibus præcedere debet labor, hæc tibi opta evenire post laborem.

Oratio vel vota pigri sermo vanus.

Non oportet contemnere ea, quibus etiam post dispositionem corporis egemus.

Non petas à Deo id, quod cùm habueris non perpetuò obtinebis.

Insuesce animam tuam aliquid magnum de se sentire post Deum.

Nil pretiosum ducas, quod auferre à te possit homo malus.

Hoc solum bonum putato, quod Deo dignum est.

Quod Deo dignum est, hoc & viro bono.

Quicquid non convenit ad beatitudinem Dei, non conveniat homini Dei.

Ea debes velle, quæ & Deus vult.

Filius Dei est, qui hæc sola pretiosa ducit, quæ & Deus.

Donec in desideriis est caro, anima ignorat Deum.

Cupiditas possidendi origo avaritiæ est.

Ex sui ipsius amore injustitia nascitur.

Corpus animæ molestum non natura, sed peccatum fecit.

Omne quod homini plus est quam necesse sit, inimicum ei est.

Qui

Qui amat quod non expedit, non amabit quod expedit.

Sapiens verbis innotescit paucis.

Qui studet his quæ non bona, latebunt quæ sunt bona.

Semper apud Deum mens est Sapientis.

Sapientis mentem Deus inhabitat.

Inexplebilis est omnis cupiditas, propterea & semper indiget.

Sapiens semper similis est sibi.

Sufficit ad beatitudinem agnitio Dei solius, & imitatio.

Malis qui adulatur, pejores eos facit.

Intolerabilis fit malitia cum laudatur.

Lingua tua sensum tuum sequatur.

Melius est lapidem frustra jactare, quàm verbum. Delibera antequam dicas, ne quæ non expedit dicas. Verba sine sensu opprobria.

Verbositas non effugiet peccatum.

Brevis est in sermonibus sapiens.

Indicium imperitiæ longa narratio.

Veritatem dilige.

Mendacio tanquam veneno utere.

Ante omnia tempus verbis tuis requirito.

Tum loquere, quando tacere non expedit.

De quibus ignoras tace, de quibus autem certus es, loquere opportunè.

Sermo extra tempus indicium malitiosæ mentis est.

In conventu ne satagas primum dicere.

Melius est vinci vera dicentem, quàm vincere mentientem.

Fides actus tuos omnes præcedat.

Sapientia animam perducit ad Deum.

Nihil tam vernaculum sapientiæ, quam veritas.

Nunquam potest anima bona mendacium diligere.

Pravo & pessimo ingenio fides aliena est.

Fidelis homo audire quæ oportet amat magis, quàm dicere quæ non oportet.

Vir libidinosus ad omnia inutilis est.

Irreprehensibilis in verbis utitur Deo.

Peccata discentium opprobria sunt doctorum.

Mortui sunt apud Deum, per quos nomen Dei maledicitur.

Sapiens homo beneficus post Deum.

Sermones tui vitam tuam commendent auditoribus.

Quod fieri non decet, neque in suspicionem veniat, quasi id feceris.

Quod pati non vis ab alio, neque id facias.

Quæ tibi facere est turpe, hæc & aliis imperare facienda turpissimum est.

Etiam in cogitationibus tuis mundus esto à peccato.

Cùm præes hominibus, memento quod & tibi præest Deus.

Vindictam exercens, scito quia & judiceris à Deo.

Majus est periculum judicantis, quàm ejus qui judicatur.

Levius est omne vulnus, quàm verbum.

Possibile est verbo fallere homines, non autem Deum.

Non putes malum, si tu cùm veritatem scias culparis in verbo.

Malè sentire de fide, amor jactantiæ facit.

Fidelis esse magis quàm videri stude.

Cole sapientem virum tanquam imaginem Dei viventis.

Sapiens vir etiamsi nudus sit, sapiens apud te habeatur.

Neminem propterea magni æstimes, quòd pecuniâ divitiisque abundet.

Difficile est divitem salvari.

Derogare viro sapienti ac Deo, æquale ducito peccatum.

Verbum de Deo loquens, depositum te putato accepisse animas.

Quod bonum est, hoc solum te decere puta.

Age magna, non magna pollicens.

Non eris sapiens, si te reputaveris sapientem.

Non potest bene vivere qui non integre credit.

In tribulationibus quis sit fidelis agnoscitur.

Finem vitæ existima vivere secundùm Deum.

Nihil putes malum, quod non sit turpe.

Mali finis injuria, injuriæ autem perditio.

Non dominatur mala affectio in mente fidelis.

Omnis mala affectio animi, rationi est inimica.

Quicquid feceris animo malè affecto, pœnitebis.

Affectiones pravæ ægritudinum initia.

Malitia est ægritudo animæ.

Animæ autem mors injustitia & impietas.

Tunc te putato fidelem, cùm passionibus animæ carueris.

Omnibus hominibus ita utere, quasi communis omnium post Deum curator.

Qui hominibus malè utitur, seipso malè utitur.

Qui nihil mali vult, fidelis est.

Opta ut bene possis facere inimicis.

Sine Deo non poteris vivere Deo.

Malis ineptus videtur vir sapiens.

Omnia sufferto pro eo, ut secundùm Deum vivas.

Orationem Deus non exaudit hominis, qui egenum non exaudit.

Sapientia sapienti donum à Deo.

Honorans sapientem teipsum honorabis.

Fidelem te esse nosce.

Cùm filium te quis Dei dicet, memento cujus te filium dicat.

Deum patrem invocans in actibus hoc recordare.

Verba tua pietate semper plena sint.

In actibus tuis ante oculos pone Deum.

Nefas est Deum patrem invocare, & aliquid inhonestum agere.

Qui non diligit sapientem, nec seipsum diligit.

Nulla propria possessio putetur sapientis.

Quorum communis est Deus idémque pater, hi nisi auxilia & opem in commune conferant, impii sunt.

Deo ingratus est qui non magni ducit sapientem.

Conjugium tibi refutare concessum est, idcirco ut vivas indesinenter adhærens Deo. Si autem tanquam prælium sciens tamen pugnare vis, & uxorem duc, & filios procrea.

Adulter est in suam uxorem omnis impudicus amator ardentior.

Nihil propter solam libidinem facias.

Scito te adulterum esse, etiam si cogites de adulterio. Sed & de omni peccato eadem sit tibi ratio.

Fidelem te esse professus, spopondisti pariter non peccare Deo.

Fideli mulieri ornatui ducatur pudicitia.

Vir qui uxorem dimittit, profitetur se nec mulierem gerere.

Mulier pudica gloria viri est.

Reverentiam habens uxori, habebis eam reverentem.

Fidelium conjugium certamen habeat continentiæ.

Ut continueris ventrem, ita & venereos motus.

Devita infidelium laudes.

Quæ gratis accipis à Deo, præsta gratis.

Multitudinem fidelium non invenies. Rarum est enim omne quod bonum est.

Sapientem honora post Deum.

Cùm argueris sapientem, diliget te.

Qui sapienti non obtemperaverit, nec Deo obtemperabit.

Fidelis volens esse, præcipuè quidem hoc nitere, ne pecces: quod etiam si fortè acciderit, saltem cave ne iteretur idipsum.

Doctrinam quæ non est Deo digna ne dicas.

Multa velle scire, curiositas animi putanda est.

Qui cognoscit quæ Deo digna sunt, ille sapiens est.

Doctrinam ex qua proficere potes in amore Dei, illam necessariò expete.

Sapiens vir parcit ne perdat tempus

Fiduciam cum verecundia habeto.

Excrucient te liberi malè viventes, magis quàm morientes.

Filii infideles nec filii.

Fidelis vir non ægre fert abjectionem liberorum.

Vivere quidem non est in nobis, rectè autem vivere in nobis est.

Non judices esse sapientiæ studiosum, cui non de omnibus credis.

Criminationes adversùs sapientiæ studiosum noli admittere.

Stude communiter omnibus benefacere.

Execrabile tibi sit, etiam justè aliquid punire.

Si vis cum lætitia animi vivere,

re, noli multa agere. In multis enim actionibus minor eris.

Quod non posuisti ne tollas, sed sufficiant tibi quæ tua sunt.

Relinquens quæ possides, sequere verbum Dei. Liber enim eris ab omnibus cum Deo servieris.

Cessa à cibo.

Ede citra satietatem.

Omni homini impartito.

Pro reficiendo paupere etiam jejunare bonum est.

Omne poculum tibi suave sit, quod sitim extinguit.

Ebrietatem quasi insaniam fuge.

Homo qui à ventre vincitur, belluæ similis est.

Ex carne nihil oritur bonum.

Turpissimæ libidinis ea quidem, quæ suavia sunt citò transeunt, probra verò perpetuò manent.

Solent homines abscindere aliqua membrorum suorum pro sanitate reliquorum; quanto id præstantius pro pudicitia fiet?

Grandem pœnam putato cum in desideriis obtinueris, nunquam enim sedat desiderium adeptio desideratorum.

Non est sapienter factum, in quo libertas aufertur.

Bona habere omnes quidem optant, obtinent autem qui semetipsos integre verbo Dei mancipârunt.

Sapientiæ amator, & honestus esto, & non obtrectator.

Rara sit objurgatio tua, & opportuna.

Nimius risus indicium est animi negligentis, ne ergo tantum tibi indulgeas ut risu diffluas.

Castorum vita sit tibi honestatis exemplum.

Optimum quidem est non peccare, peccantem verò agnoscere quàm ignorare, melius est.

Jactans non est sapiens.

Magnam scito esse sapientiam, per quam ferre potes ineruditorum insipientiam.

Turpe ducito proprio ore laudari.

Sapientum animæ insatiabiles sunt in amore Dei.

Exordium in agendo à Deo sume quæ agis.

Ore autem priùs Deum habeto & mente quàm respires.

Ea quæ oportet discere & ita facere, ne coneris facere antequam discas.

Carnem noli amare.

Animam bonam post Deum dilige.

Domesticorum indignationes ferre sapientis est.

Sapientum divitiæ continentia.

Si quid proprium alii tradideris, at ipse non habebis, non judices bonum.

Justa communio servanda.

Non dicas aliquod alio peccato levius.

Sicut in benefactis laudari vis, ita in delictis patienter accipe si culperis.

Quorum laudes contemnis, eorum neque derogationes magni pendas.

Thesaurum quidem defodere inhumanum est, inventum auferre non est sapientis.

Quantum laboras pro corpore, si tantum labores pro anima, sapiens eris.

Sapiens

Sapiens non est qui nocet.

Ad omnia quæ agis, Deum invoca testem.

Deus bonos actus hominum confirmat.

Malorum actuum malus dæmon dux est.

Sapiens vir Deum hominibus commendat.

Deus super omnia opera sua, plùs super sapientem gloriatur.

Nihil tale post Deum verum sicut sapiens.

Quæcunque Deus possidet, hæc & sapiens.

Malus vir non putat esse providentiam.

Anima mala Deum fugit.

Omne quod malum est, Deo inimicum est.

Qui sapit in te, hunc dicito esse hominem.

Particeps Dei est vir sapiens.

Ubi est quod sapit in te, ibi est & bonum tuum.

Bonum in carne non quæras.

Quod animæ non nocet, nec homini.

Sapientem hominem tanquam Dei ministrum honora post Deum.

Tabernaculum quidem corporis graviter ferre superbum est.

Deponere autem posse, cum oportuerit, in pace, beatum est.

Mortis quidem ipse tibi causa non fias.

Si quis autem vult te corpore exuere, ne indigneris.

Sapientem si quis de corpore extrudat injustè, in iniquitate sua beneficium ei præstat, absolvitur enim tanquam è vinculis.

Hominem metus mortis contristat pro imperitia animæ.

Ferrum quo homines interimuntur optimum fuerat non fieri, factum tamen apud te non sit.

Nulla simulatio multo tempore latebit, maximè in fine.

Ut sunt mores tui, talis & vita tua: mors enim religiosi facit vitam beatam.

Qui cogitat adversùs alium mala, ipsa præveniens ipse perfert mala.

Ne te impediat à benefaciendo homo ingratus.

Optimè facultatibus utitur is, qui indigentibus libenter tribuit.

Fratrem volentem à fide recedere, hortare ne faciat, & si insanabilis sit, magis observa.

In fide conare omnes homines vincere.

Intellectum non priùs habebis quam intellexeris te habere.

Stude tuâ sorte contentus esse.

Membra corporis sarcina sunt iis qui eis non utuntur.

Ministrare aliis melius est, quàm ab aliis ministrari.

Quem Deus non emittit è corpore, ne graviter ferat.

Sententiam quæ misericordiam vetat, non solum non tenere sed audire refuge.

Qui dat aliquid & imputat, contumeliam magis quàm beneficium dedit.

Qui tuetur pupillos, erit multorum filiorum secundùm Deum pater.

Quicquid egeris causâ gloriæ, merces facti tui erit.

Si quid dederis ut hominibus innotescas, non homini, sed propriæ libidini præstitisti.

Ira-

Iracundiam multitudinis ne provoces in te.

Disce quod oportet fieri ut beatus fias.

Melius est fame mori, quàm per incontinentiam ventris maculare animam.

Vestimentum esse putato animæ corpus tuum, mundum igitur id conserva.

Qualia studia gesserit anima corpus inhabitans, tales habebit testes in judicio.

Immundam animam sibi dæmones immundi vendicant.

Fidelem animam & bonam in via Dei mali dæmones non impediunt.

Verbum de Deo non omni homini committas.

Non est tutum audire de Deo homines vanæ gloriæ jactantiâ corruptos.

De Deo etiam quæ vera sunt, loqui periculum est, & non parvum.

De Deo nihil dicas quod non didiceris à Deo: vel ei qui non credit de Deo nihil loquaris.

Verbum verum ut Deum honora.

Si immunis non es à flagitiosis operibus, de Deo nihil discepres.

Sermo verus de Deo, sermo Dei est.

Si scis quòd acceptum habent de te, quòd diligis Deum, hi qui te audiunt, tunc eis loquere de Deo.

Opera charitatis Dei procedant abs te, & tunc sermonem facito de Deo.

In multitudine dicere de Deo non audeas.

Verbum de Deo parciùs proferto quàm de anima. Melius est animam perdere, quàm verbum vanum de Deo proferre.

Viri amantis Deum, corporis potestatem habet leo, & tyrannus similiter.

Cùm tibi minatur tyrannus, cujus sis, tunc memor maximè esto.

Verbum de Deo reticere præstat magis, quàm temere proferre.

Qui dicit de Deo quæ non sunt, contra eum falsum loquitur.

Deum non cognovit, qui non colit.

Non est verum quòd Deum colat qui hominem lædit.

Fundamentum, & initium est cultus Dei, amare Dei homines.

Qui hominum curam gerit, & orat Deum pro eis, iste verè à Deo esse putandus est.

Dei proprium est salvare, quos dignos judicat.

Cultoris autem Dei est orare Deum pro salute hominum.

Cum oranti tibi præstitum fuerit quod poposcisti à Deo, tunc tibi potestatem permissam à Deo intellige.

Dignus Deo homo, Deus est & in hominibus.

Melius est nihil habere, quàm multa habentem nemini impertiri.

Si non das egenti cùm poscit, non accipies a Deo cum popósceris.

Qui ex animo dat cibum indigenti, parùm quidem est quod dat, sed magna fiet ei bonæ voluntatis retributio.

Deum

Deum qui putat esse, & nihil ab eo curari, nihil differt ab eo, qui non credit esse Deum.

Optimè honorat Deum ille, qui mentem suam quantùm fieri potest similem Deo facit.

Deus quidem nequaquam egét, lætatur tamen super his qui indigentibus tribuunt.

Fidelium pauca sint verba, opera autem multa.

Fidelis qui libenter vult doceri, operarius efficietur veritatis.

Præpara & apta te ad tribulationes, & lætus eris.

Neminem lædens nullum timebis.

Tyrannus beatitudinem non aufert.

Quod fieri necesse est voluntariè sacrificato.

Quod non oportet fieri, nullo modo facias.

Omnem magis causam refer ad Deum.

Nemo sapiens est qui deorsum respicit in terram.

Immensa amatoris sapientiæ libertas non sit in homine, sed in anima.

Mentiri, in vita decipere est, & decipi.

Quid sit Deus agnosce, & quid in te quod agnoscit Deum.

Dei opus bonum, homo bonus.

Sine Deo sunt hi, pro quibus verbum Dei maledicitur.

Animam mors non perdit, sed mala vita.

Si scis à quo factus es teipsum agnoscis.

Non est secundùm Deum vivere, nisi pudicè, & bene, & justè quis agat.

Hominum infidelium vita opprobrium est.

Animam de terra fides elevat ad Deum.

Animæ sapientis magnitudinem non invenies, sicut nec Dei quidem.

Quæcunque dat mundus, nemo firmiter tenet.

Quæcunque dat Deus, nemo auferre potest.

Divina sapientia vera est scientia.

Immundæ animæ ne audeas loqui de Deo.

Viri periculum in operibus primò sicut in verbis facito.

Aures tuas non omnibus committas.

Operari quidem Deo omnibus facile est, dicere autem de Deo soli justo permittendum.

Non cruciet anima tua corpus tuum; neque animam tuam libido corporis.

Insuesce teipsum quidem corpori præbere quæ sua sunt castè, & animæ quæ sua sunt piè.

Pasce animam tuam verbo Dei, & corpus simplicibus cibis.

Illis insuesce animam tuam gaudens in quibus rectè gaudeat. Anima quæ iniquis rebus gaudet, indigna est apud Deum.

Sapientis anima audit Deum, sapientis anima aptatur à Deo, sapientis anima semper est cum Deo.

Cor diligentis Deum in manu Dei stabilitum est.

Animæ ascensus ad Deum per Dei verbum est.

Sapiens sequitur Deum, & Deus animam sapientis.

Gau-

Gaudet rex ſuper his quos regit, gaudet ergo Deus ſuper ſapiente. Inſeparabilis eſt & ab his quos regit ille qui regit, ita ergo & Deus ab anima ſapientis quam tuetur & regit.

Regitur à Deo vir ſapiens, & idcirco beatus eſt.

Anima ſapientis ac mens Deo probatur.

Sapiens vir & cùm tacet honorat Deum.

Venerem & ea quæ ſub alvo ſunt non continens, nec fidelis. Homo incontinens polluit Deum.

Hominem ſcientia Dei paucis verbis uti facit.

Multis verbis uti de Deo ignorantia Dei facit.

Homo qui Dei cognitionem habet non multâ ambitione utitur.

Qui electus Dei eſt, facit quidem omnia ſecundùm Deum, eſſe autem ſeipſum non jactat.

Fidelis homo ſemper in metu eſt uſquequo eat ad Deum.

Homo qui ſecundo ſatiatur cibo, non dormit noctu, nec concubitum effugit, ſed nec dignus eſt apud Deum.

Alioquin & Deus graviter fert libidines corporis.

Fidelis vir continentiâ paſcitur.

Sapientem fatum non facit, gratia enim Dei fato non ſubjacet.

Agnoſce qui ſunt filii Dei in creaturis ejus, & honora unumquemque pro merito poſt Deum.

Nil proprium Dei dicas quod malum eſt.

Fidelis anima & caſta & ſapiens, Propheta veritatis Dei eſt.

Non amabis Dominum Deum niſi habueris in te aliquid ſimile Dei.

Amicum deputa ſimilem ſimili tantummodo.

Si non diligis Deum, non ibis ad Deum.

Conſueſce teipſum ſemper reſpicere ad Deum.

Intuendo Deum videbis Deum.

Videns Deum facies mentem tuam qualis eſt Deus.

Excole quod intra te eſt, nec ei ex libidine corporis contumeliam facias.

Incontaminatum cuſtodi corpus tuum, tanquam ſi indumentum acceperis à Deo, & ſicut veſtimentum corporis immaculatum ſervare ſtude.

Sapiens mens ſpeculum eſt Dei.

F I N I S.

ΠΥΘΑ-

ΠΥΘΑΓΟΡΙΚΩΝ

ΤΙΝΩΝ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ἈΠΟΣΠΑΣΜΑΤΙΑ.

EX QUORUNDAM

PYTHAGOREORUM

LIBRIS FRAGMENTA,

In quibus de Philoſophia
Morali agitur.

E STOBÆO desumpta sunt hæc

Hippodami,	*Sermone* CI
Euryphami,	*Eodem*
Hipparchi,	*Serm.* CVI
Archytæ,	*Serm.* I
Theagis,	*Eodem*
Metopi,	*Eodem*
Cliniæ,	*Eodem*
Theagis,	*Eodem*
Archytæ,	*Eodem*
Critonis,	*Sermone* III
Archytæ,	*Serm.* III & XLI
Poli,	*Serm.* IX.

Vertit ea in Latinum sermonem GULIELMUS CANTERUS, & Notas addidit.

Annectuntur autem

Incerti cujusdam dissertationes.
Archytæ fragmenta ex Jamblichi protrept.
Pythagoræ Epistolæ II.
Lysidis Epistola.
Theanûs Epist. III.
Melissæ Epistola.
Myæ Epistola.

EX HIPPODAMO

Thurio, Pythagoréo, in libro De felicitate.

ἘΚ ΤΩΝ ἹΠΠΟΔΑΜΟΥ

Θουρίου, τοῦ Πυθαγορείου, ἐν τῷ περὶ εὐδαιμονίας.

DE FELICITATE, SEU FINE.

Gulielmo Cantero *Interprete.*

ANIMALIA beatitudinis alia capacia sunt, alia non sunt. Capacia sunt ea, quæ ratione sunt prædita: quandoquidem beatitudo sine virtute subsistere non potest: virtus autem in eo, quod rationis est compos, cernitur. Capacia non sunt, quæ ratione carent. Etenim nec quod visu caret, visûs aut operis aut virtutis est capax: nec quod rationis est expers, ratione præditi vel opus vel virtutem potest capere. At beatitudo & virtus ratione prædito, illa tanquam opus, hæc tanquam ars quædam est. Jam ratione prædita quædam ipsa perfecta sunt, quæ per se sunt perfecta, nec ullâ re externâ

ΤΩΝ ζώων τὰ μὲν ἐντὶ δεκτικὰ τᾶς εὐδαιμονίας· τὰ δὲ, ἄδεκτα. καὶ δεκτικὰ μὲν ὅσσα λόγον ἔχει· (ἁ μὲν γὰρ εὐδαιμονία, οὐκ ἄτερθεν ἀρετᾶς· ἁ δὲ ἀρετὰ ἐγγίνεται τῷ λόγον ἔχοντι πρᾶτον) ἄδεκτα δὲ, [1] ὅσα λόγον οὐκ ἔχει. οὔτε γὰρ τὸ ὄψιος ἄμοιρον, δέχεται τᾶς ὄψιος ἔργον, ἢ τὰς ὄψιος ἀρετάν· οὔτε τὸ λόγω ἄμοιρον, τὸ τῶ λόγον ἔχοντος ἔργον, ἢ τὰν τῶ λόγον ἔχοντος ἀρετάν. ἁ δ' εὐδαιμονία καὶ ἀρετὰ τῷ λόγον [2] ἔχοντι, τὰ μὲν ὡς ἔργον, τὰ δὲ ὡς τέχνα τὶς ἐντί. τῶν δὴ λόγον ἐχόντων ζώων, τὰ μὲν ἐντι αὐτοτέλημα, ὅσσα δι' αὐτὰ τέλημά ἐντι, καὶ οὐδενὸς ἐπιδεῆ τῶν ἔξωθεν, οὔτε ποτὶ τὸ ἦμεν,

1 ἄδικα δὲ] *Locum mutilum sic restituimus, cùm prius legeretur, ἀδικία δὲ, ὄψιος ἔργον, &c.*

2 Ita hoc loco scribendum, hoc sensu: Beatitudo & virtus ratione prædito competunt; illa (beatitudo) tanquam opus (cui consequendo omnes homines intenti sunt) hæc (virtus) tanquam ars quædam, (quâ beatitudo vera adquiritur) Gesnerus edidit, ἁ δ' εὐδαιμονία καὶ ἀρετὰ τῷ λόγον ἔχοντι κλώμενος ἔργον· τὰ δὲ ὡς τέχνα τίς ἐντι. Inde Canterus fecit: ἁ δ' εὐδαιμονία καὶ ἀρετὰ τῶ λόγον ἔχοντος τὸ μὲν ὡς ἔργον, τὸ δὲ ὡς τέχνα τίς ἐντι. Bene quidem, τέχνα pro τίνα. sed male mutavit ἔχοντι in ἔχοντος. & particularum scripturam Doricam non observavit. Hic enim τὰ μὲν, τὰ δὲ, singulari numero, pro ἃ μὲν, ἃ δὲ usurpantur. Sic enim paullo post hic invenimus: συμπεριτίθητι δὲ τὰς πράξιας ἀρετὰ καὶ τύχα. τὰ μὲν ἀρετὰ, καττὰν χρῆσιν· τὰ δ' εὐτυχία, καττὰν κατόρθωσιν. *M. Meibom.*

ἦμεν, οὔτε ποτὶ τὸ καλῶς ἦμεν. τοιοῦτος δέ κεν εἴη ὁ θεός. οὐκ αὐτοτέλη δὲ, ὅσα μὴ δι' αὑτὰ τέληά ἐντι, ποτιδέεται δὲ τᾶς ἔξωθεν αἰτίας. τοιοῦτος δέ κεν εἴη ὁ ἄνθρωπος. τῶν δὴ οὐκ αὐτοτελήων, τὰ μέν ἐντι τέληα, τὰ δ' οὐ τέληα. καὶ τέληα μὲν, ὅσα καὶ παρὰ τὰν αὐτῶν αἰτίαν, καὶ παρὰ τὰς ἔξωθεν αἰτίας γίνονται. καὶ παρὰ μὲν τὰν αὐτῶν, τῷ καὶ φύσιν ἀγαθὰν καὶ προαίρεσιν ποτενέγκασθαι· παρὰ δὲ τὰς ἔξωθεν, τῷ εὐνομίαν καὶ ἐπιςάτας ἀγαθὼς λαβεῖν. [3] οὐ τέληα δὲ, τὰ ἤτοι μηδετέρω τούτων κοινωνάσαντα, ἢ τινὸς αὐτῶν, ἢ τὸ καθόλου φαῦλα ὑπάρχοντα· καττόν γε τρόπον τᾶς ψυχᾶς. [4] τοιοῦτος δὲ καὶ εἴη θάτερος ἄνθρωπος. τῶν δὲ τελήων ἀνθρώπων δοιαὶ διαφοραί. τοὶ μὲν γάρ ἐντιν αὐτῶν καττὰν φύσιν τέληοι· τοὶ δὲ, καττὸν βίον. καὶ καττὰν φύσιν μὲν, μόνοι τοὶ ἀγαθοί. οὗτοι δὲ κ' εἶεν, τοὶ ἔχοντες τὰν ἀρετάν· [5] αἱ γὰρ ἀρετὰ τᾶς ἑκάςω φύσιος καὶ ἀκρότας, καὶ τελειότας ἐντί. αἱ

vel ut sint, vel ut bene sint, indigent. qualis quidem sit Deus. Non ipsa perfecta sunt, quæ per se non sunt perfecta, verùm externas res requirunt. qualis quidem sit homo. Non ipsa perfecta porro quædam perfecta sunt, quædam imperfecta. Perfecta, quæ & suis & externis caussis nituntur: suis, quòd & naturam bonam, & consilium rectum attulerint: externis, quòd rectam legum constitutionem ac probos præfectos nacti sint. [*qualis quidem sit homo bonus.*] Imperfecta sunt, quæ vel neutrum horum, vel tantùm aliquod sunt consecuta, vel prorsus pravo sunt ingenio. qualis quidem sit alterius generis homo. Perfecti homines porro alii naturâ sunt, alii vitâ perfecti. Naturâ, qui boni duntaxat sunt, id est, virtute præditi. Virtus enim cujusque in cujusque rei natura supremum est & perfectio: tum oculi, in oculi natura supremum & perfectio: tum hominis, in hominis natura supremum & perfectio. Vitâ perfecti sunt, qui non boni tantùm, sed etiam beati sunt. Cùm enim beatitudo sit humanæ vi-

μὲν τῷ ὀφθαλμῶ, τᾶς τῶ ὀφθαλμῶ φύσιος ἀκρότας καὶ τελειότας· αἱ δὲ τῶ ἀνθρώπω, τᾶς τῶ ἀνθρώπω φύσιος καὶ ἀκρότας καὶ τελειότας. καττὸν βίον δὲ τέληοι, τοὶ μὴ μόνον ἀγαθοὶ ὄντες, ἀλλὰ καὶ εὐδαίμονες. αἱ μὲν γὰρ εὐδαιμονία, τελειότας

ἐντὶ

3 ἐπιςάτας ἀγαθὼς λαβεῖν.] *Addenda videntur*, τοιοῦτος δέ κεν εἴη ὁ καλοκαγαθὸς ἄνθρωπος.

4 καὶ εἴη.] *Fortasse rectiùs*, κεν εἴη.

5 αἱ γὰρ ἀρεταί.] *Deest*, ἑκάςω. αἱ γὰρ ἑκάςω ἀρετά.

6 ἔντι

tæ perfectio: vita quidem est actionum compositio, eas autem ad finem deducit beatitudo: id quod per virtutem fit & felicitatem: illam propter usum, hanc propter successum. Ac Deus quidem nec virtute ab aliquo perceptâ bonus, nec felicitate comitante beatus est redditus. Etenim naturâ tum bonus tum beatus erat, semperque & fuit & erit, nec unquam talis esse desinet, cùm interire non possit. Homo verò nec bonus naturâ nec beatus est, verùm disciplinam & fortunam requirit: virtutis quidem, ut bonus, felicitatis autem, ut beatus evadat, indigens. Quocirca duo hæc beatitudinem humanam constituunt, laudatio & felicitatis prædicatio. Laudatio virtuti, altera felicitati tribuitur. Jam virtutem ex divina, felicitatem ex humana sorte adipiscitur. Differunt autem cùm divina cælestiáque à mortalibus ac terrenis, tum à melioribus deteriora. Itaque qui Deos sequitur, beatus: qui mortales, miser evadit. Nam prudentiâ prædito decens & utilis est felicitas: decens, quoniam uti novit: utilis quia factis manum

ἐντὶ βίω ἀνθρωπίνω· ὁ δὲ βίος ὁ ἀνθρώπινος, σύσαμα τῶν πραξίων· ἁ δ' εὐδαιμονία, συμπεραίνοισα τὰς πράξιας. συμπεραίνει δὲ τὰς πράξιας, ἀρετὰ καὶ τύχα. τὰ μὲν ἀρετὰ, κατ τὰν χρῆσιν· τὰ δ' εὐτυχία, κατ τὰν κατόρθωσιν. ὁ μὲν ὦν θεὸς οὔτε μαθὼν παρά τινος τὰν ἀρετὰν, ἀγαθὸς ἐγένετο, οὔτε ἐπισυναρξαμένας αὐτῷ τᾶς τύχας εὐδαίμων. φύσει γὰρ ἦν ἀγαθὸς, καὶ φύσει εὐδαίμων, καὶ ἀεὶ ἦν, καὶ ἐσεῖται, καὶ οὐδέποκα ὑπολείψει τοιοῦτος ἐὼν, ἄφθαρτος ἐὼν, καὶ φύσει ἀγαθός. ὁ δὲ ἄνθρωπος, οὔτε τᾷ φύσει εὐδαίμων, [6] ἀλλὰ μαθήσιος, καὶ προνοίας ποτιδέεται. ποτὶ μὲν τὸ γενέσθαι ἀγαθὸς, τᾶς ἀρετᾶς· ποτὶ δὲ τὸ γενέσθαι εὐδαίμων, τᾶς εὐτυχίας. καὶ διὰ τοῦτο ἐκ δύο τούτων ἁ ἀνθρωπίνα εὐδαιμονία συγκεφαλαιοῦται, ἐπαίνω τε καὶ μακαρισμῶ. ἐπαίνω μὲν τῶ ἐξ ἀρετᾶς· μακαρισμῶ δὲ τῶ ἐξ εὐτυχίας. τὰν μὲν ὦν ἀρετὰν ἔχει, διὰ τὰν θείαν μοῖραν· τὰν δὲ εὐτυχίαν, διὰ τὰν θνατάν.

[7] ἐξήρηται δὲ τὰ μὲν θνατὰ, ἀπὸ τῶν θεῶν· καὶ τὰ ἐπὶ γῆς, τῶν ὠρανίων· τὰ δὲ χερήονα, ἀπὸ τῶν βελτιόνων. καὶ διὰ τοῦτο ὁ μὲν ἑπόμενος τοῖς θεοῖς ἀγαθὸς, εὐδαιμονεῖ· ὁ δὲ ἑπόμενος τοῖς θνατοῖς, κακοδαιμονεῖ. τῷ μὲν γὰρ τὰν φρόνασιν ἔχοντι, ἀγαθὸν εὐτυχία, καὶ χρήσιμον. καὶ ἀγαθὸν μὲν, διὰ τὰν γνῶσιν τᾶς χρή-
[illegible]

6 οὔτε τᾷ φύσει εὐδαίμων.] Deest, οὔτε τᾷ φύσει ἀγαθὸς, quod paulo ante vacat.

7 Pro ἐξήρηται scribendum ἐξήρτηται, dependent. M. M.

σιος· ὠφέλιμον δὲ διὰ τὸ συνεργὲν ταῖς πράξεσι. καλὸν ὦν, ὅκα ἁ εὐτυχία παρῇ τῷ νῷ, ὥσπερ οὐρίῳ ἀνέμῳ θέοντα, ποττὰν ἀρετὰν ἀποβλέποντα ποιέεσθαι τὰς πράξιας· ὥσπερ καὶ τὸν κυβερνάταν ποτὶ τὰς τῶν ἄστρων κινάσιας. οὕτω γὰρ οὐ μόνον ἀκολουθήσει τῷ θεῷ, ἀλλὰ καὶ συντάξει τὸ ἀνθρώπινον ἀγαθὸν ποτὶ τὸ θῆον. καὶ μὰν καὶ τοῦτό γε φανερὸν, ὅτι ἐκ διαθέσιος καὶ πράξιος βίος διαφέρων γίνεται. ἀνάγκα δὲ τὰν μὲν διάθεσιν, ἢ σπουδαίαν ἢ φαύλαν ἦμεν· τὰν δὲ πρᾶξιν, ἢ εὐδαίμονα, ἢ κακοδαίμονα. καὶ σπουδαίαν μὲν, τὰν ἀρετᾶς μετειληφυῖαν· φαύλαν δὲ, τὰν κακίας. τὰς δὲ πράξιας, εὐδαίμονας μὲν ἐν τᾷ εὐτυχίᾳ· (συμπεραίνονται γὰρ ποτὶ τὸν λόγον) κακοδαίμονας δ' ἐν τᾷ ἀτυχίᾳ. ἀποτευκτικὸν γὰρ τῶ συμπεράσματος. διόπερ οὐ μόνον μαθεῖν δεῖ τὰν ἀρετὰν, ἀλλὰ καὶ κτάσασθαι, καὶ χράσασθαι αὐτᾷ· ἤτοι ἐς ἀσφάλειαν, ἢ ἐς συναύξασιν, ἢ τὸ μέγιστον, ἐς ἐπανόρθωσιν οἴκων καὶ πολίων. οὐ γὰρ μόνον τὰν κτᾶσιν ἔχειν δεῖ τῶν καλῶν, ἀλλὰ καὶ τὰν ὄνασιν. ταῦτα δὲ πάντα ἐσσεῖται, αἴκα πόλιος εὐνομουμένας τύχῃ ὁ ἄνθρωπος. καὶ ταῦτα μὲν ἐγὼ φαμὶ ἦμεν, τὸ ὀνομαζόμενον ἀμαλθείας κέρας. ἐν εὐνομίᾳ γὰρ τὰ πάντα ἐντί. καὶ ἄνευ ταύτας, οὔτε γεννᾶται τὸ μέγιστον τᾶς ἀνθρωπίνας φύσιος ἀγαθὸν, οὔτε γενναθὲν καὶ αὔξα-

admovet. Pulcrum igitur est a quando cum felicitate prudentia conjungitur, tanquam secundo vento actiones ad virtutem tanquam Cynosuram respiciendo perficere. Sic enim non Deum tantum sequetur, sed etiam humanum bonum cum divino componet. Hoc quoque manifestum est, ex affectionibus & factis vitæ discrimen gigni. Est autem tum affectio vel honesta vel turpis; tum factum vel beatum vel miserum. Honesta affectio est, quæ virtutis; turpis, quæ vitii particeps est. Facta quoque beata sunt, quæ in felicitate cernuntur, quoniam ratione perficiuntur: misera, quæ in infelicitate, quoniam finem non assequuntur. Quapropter virtus non modò discenda, sed etiam possidenda, & ad familiarum ac rerumpublicarum vel securitatem, vel augmentum, vel etiam, quod est maximum, emendationem est usurpanda. Rerum enim præclararum non tam possessionem quàm usum sectari debemus. Quæ quidem omnia contingent, si quis rempub. bene constitutam nanciscatur. id quod equidem Amalthéæ, quod dicitur, cornu voco. Etenim in recta legum constitutione sunt omnia, neque maximum humanæ naturæ bonum vel existere absque ea, vel compa-

θὲν

ratum & auctum permanere possit. Nam & virtutem & ad virtutem viam hæc in se continet, quandoquidem in ea partim naturæ bonæ procreantur, partim & mores, studia, leges optimè se habent, & recta ratio, pietas, sanctimonia magnopere vigent. Quamobrem qui beatus futurus & feliciter victurus est, eum in bene constitutâ republica & vivere necesse est & mori. Quid quod etiam necessariò, quæ antè dicta sunt, ita se habent. Cùm sit enim homo societatis pars, hâc ratione fit eodem pacto perfectus, si non tantùm socium, sed & probum socium se præbeat. Quædam etenim in pluribus, non in uno: quædam in uno, non in pluribus cernuntur: quædam & in pluribus & in uno, ideóque in uno, quoniam & in pluribus. Nam harmonia, concentus, numerus, in pluribus cernuntur. quandoquidem horum nulla pars totum queat constituere. Jam visûs & auditûs præstantia, pedúmque velocitas in uno duntaxat existunt. At beatitudo & animi virtus & in uno, & in pluribus, & in toto, & in universo cernitur: Ideóque in uno, quoniam & in plu-

θὲν δύναιτο καὶ διαμένειν. καὶ γὰρ τὰν ἀρετὰν καὶ τὰν φορὰν ποττὰν ἀρετὰν, αὐτὰ ἀμπέχει, τῷ καὶ φύσιας ἀγαθὰς γεννᾶσθαι κατ' αὐτὰν· καὶ ἤθεα δὲ καὶ ἐπιταδεύματα, καὶ νόμως ἦμεν τὼς ἀρίστως. ἔτι δὲ λόγως ὀρθογνώμονας, καὶ εὐσέβειαν δὲ καὶ ὁσιότατα ποτὶ τὰν τιμιότατα. ὥστε τῷ μέλλοντι εὐδαιμονάσειν, καὶ ὀρθόπλοον ἕξειν τὸν αὐτῶ βίον, εὐνομίας ὑπαρχοίσας, καὶ διαπερᾶσαι δεῖ καὶ διελθεῖν αὐτὸν, * εὐνομίαν καταλιπόντα. ἅμα δὲ καὶ ἀνάγκαν ἐπεμφέρει ὁ λόγος τοῖσιν ἔμπροσθεν εἰρημένοις. ὁ γὰρ ἄνθρωπος, κοινωνίας μέρος ἐντί. καὶ σὺν τούτοις ὁλόκλαρος γίνεται καττὸν αὐτὸν λόγον, σὺν τῷ μὴ μόνον κοινωνὲν, ἀλλὰ καὶ καλῶς κοινωνὲν. ἃ μὲν γὰρ ἐν πλείοσιν, ἀλλ' οὐκ ἐν ἑνὶ πέφυκε γίγνεσθαι· ἃ δὲ ἐν ἑνὶ μὲν, οὐ μὰν ἔτι ἐν πλείοσιν· ἃ δὲ καὶ ἐν πλείοσι, καὶ ἐν ἑνὶ, καὶ διὰ τοῦτο ἐν ἑνὶ, ὅτι καὶ ἐν πλείοσιν. ἁρμονία μὲν γὰρ καὶ συμφωνία καὶ ἀριθμὸς, ἐν πλείοσιν ἐγγίγνεσθαι πέφυκεν. οὐδὲν γὰρ αὔταρκες, ὃ τούτων τῶν μορίων ποιεῖ τὸ ὅλον. ὀξυακοΐα δὲ καὶ ὀξυδορκία, καὶ ποδῶν ὠκύτας, ἐν ἑνὶ μόνον. εὐδαιμονία δὲ καὶ ἀρετὰ ψυχῆς, καὶ ἐν ἑνὶ καὶ ἐν πλείοσι, καὶ ἐν τῷ ὅλῳ, καὶ ἐν τῷ παντί. καὶ διὰ τοῦτο ἐν τῷ ἑνὶ, ὅτι καὶ ἐν πλείοσι· καὶ ἐν τοῖς πλείοσιν, ὅτι καὶ ἐν τῷ ὅλῳ καὶ ἐν τῷ παντί. ἅτε γὰρ τὰς [illegible] ὅλας

* Pro εὐνομίαν sententia requirit ἀνομίαν. v. 7.

ὅλας φύσιος διακόσμασις, καὶ τὸ καθ' ἓν ἕκαστον διακεκόσμακε. [8] καὶ ἁ καθ' ἕκαστον δὲ διακόσμασις, τὸ ὅλον καὶ τὸ πᾶν ἐκπεπλάρωκε. τοῦτο [9] δὲ ἀκολουθεῖ διὰ τὸ τᾷ φύσει πρᾶτον ἦμεν τὸ ὅλον τῶ μέρεος, ἀλλ' οὐ τὸ μέρος τῶ ὅλω. αἴτε γὰρ μὴ ἦ ὁ κόσμος, οὐδ' ἂν ὁ ἅλιος ἦν, οὐδ' ἁ σελάνα, οὐδ' οἱ πλανᾶτες ἀστέρες, οὐδ' οἱ ἀπλανέες. ὄντος δέ γε τῶ κόσμω, καὶ τούτων ἕκαστόν ἐντι. ἴδοι δὲ καὶ τοῦτο ἄν τις, καὶ ἐπ' αὐτᾶς τᾶς τῶν ζώων φύσιος. αἴκα γὰρ μὴ ἦ ζῶον, οὐδ' ὀφθαλμὸς, οὐδ' ἂν στόμα, οὐδ' ἂν ἀκοά. ὄντος δὲ καὶ ζώω, καὶ τούτων ἕκαστόν ἐντι. ὡς δὲ ἔχει τὸ ὅλον ποτὶ τὸ μέρος, οὕτω καὶ ἁ τῶ ὅλω ἀρετὰ, ποτὶ τὰν τῶ μέρεος. μὴ ὑπαρχοίσας γὰρ ἁρμονίας, καὶ ἐπιψίος θήας περὶ τὸν κόσμον, οὐκ ἂν ἐδύνατο συνῆμεν ἔτι καλῶς ἔχοντα τὰ ἐγκεκοσμαμένα. μὴ ὑπαρχοίσας δ' εὐνομίας περὶ τὰς πόλιας, οὐκ ἂν δύναιτό τις ἀγαθὸς ἢ εὐδαίμων πολίτας ἦμεν. μὴ ὑπαρχοίσας δ' ὑγιείας περὶ τὸ ζῶον, οὐκ ἂν δύναιτο πoὺς ἢ χεὶρ σθεναρά τε καὶ ὑγιεινὰ ἦμεν. ἐστὶ γὰρ ἁ μὲν ἁρμονία, ἀρετὰ κόσμω· [10] ἁ δ' εὐδαιμονία, ἀρετὰ πόλιος· ἁ δ' ὑγίεια καὶ ἡ ἰσχὺς, ἀρετὰ σώματος· καὶ ἕκαστον δὲ τῶν ἐν αὐτοῖς μερέων, συντέτακται ποτὶ τὸ ὅλον καὶ τὸ πᾶν. ὀ-

ribus: ideóque in pluribus, quoniam & in toto atque universo. Nam & naturæ totius constitutio singulas partes constituit: & singulorum constitutio totum atque universum absolvit. Id autem inde fit, quòd natura prius est parte totum, non pars toto. Si enim mundus non esset, nec sol, nec luna, nec vel fixæ vel errantes extarent stellæ. Postquam verò mundus est, horum quoque singula cernuntur. Atque hoc in ipsa quoque animalium natura perspicitur. Si enim animal non esset: nec oculus, nec os, nec auris appareret. Postquam autem est animal, hæc quoque singula cernuntur. Sicut porro totum ad partem, sic etiam totius virtus ad partis virtutem se habet. Siquidem absque harmonia divináque mundi cura non possent, quæ constituta sunt, in statu suo permanere: absque recta legum in civitate constitutione nullus vel bonus vel beatus posset esse civis: absque animalis sanitate non posset nec pes nec manus roboris & valetudinis esse particeps. Est enim ut mundi virtus, harmonia, ita civitatis, bona legum constitutio, & corporis, sanitas ac robur. Atque

8 καὶ ἁ καθ' ἕκαστον.] Corruptè prius, αὐ καθ' ἕκαστον.

9 τοῦτο δὲ.] Conjunctionem δὲ, pro δὴ, posuimus.

10 ἁ δ' εὐδαιμονία.] Legendum εὐνομία.

φθαλ-

singulæ totorum partes ad totum & universum referuntur. Nam & oculi totius corporis causâ cernunt, & reliquæ partes totius atque universi causâ constitutæ sunt.

φθαλμοί τε γὰρ ὁρῶνται, ὑπὲρ τῶ παντὸς σώματος· καὶ τἆλλα δὲ μόριά τε καὶ μέρεα, ὑπὲρ τῶ ὅλω καὶ τῶ παντὸς συντέτακται.

EX EURYPHÁMO Pythagoreo in libro De Vita.

ἘΚ ΤΩ͂Ν ἘΥΡΥΦΆΜΟΥ τοῦ Πυθαγορείου, ἐν τῷ περὶ Βίου.

PERFECTA hominis vita quemadmodum Deo cedit, quoniam ipsa perfecta non est, ita brutis præstat, quoniam virtutis & beatitatis est particeps. Nam nec Deus externam causam requirit (cùm enim natura bonus ac beatus sit, per se perfectus est) nec brutum ullum. Etenim cùm ratione careant, actionum quoque carent scientiâ. At hominis natura partim sui est consilii, partim etiam divinum requirit auxilium. Quòd enim rationem capere, honesta turpiáque cognoscere, recta in cœlum à terra suspicere, deósque altissimos potest comprehendere: divinum quoque adeptus est auxilium. Rursum quòd voluntatem habet atque consilium, ac tale in se initium, quo possit & virtuti & vitio studere, deós-

Βίος ἀνθρώπω τελήϊος, θεῶ μὲν λείπεται, τῷ μὴ αὐτοτελὴς ἦμεν, ἀλόγων δὲ ζώων καθυπερέχει, τῷ ἀρετᾶς καὶ εὐδαιμοσύνας ἐπίμοιρος ἦμεν. οὔτε γὰρ ὁ θεὸς τᾶς ἔξωθεν αἰτίας ποτιδεής ἐντι. (φύσει γὰρ ἀγαθὸς ἐὼν καὶ φύσει εὐδαίμων, ἐξ ἑαυτῶ τελήϊός ἐντι) οὔτε τῶν ἀλόγων ζώων οὐδέν. λόγω γὰρ ἄμοιρα ὄντα, καὶ τᾶς ἐς τὰς πράξιας ἐπιςάμας ἄμοιρά ἐντι. ἀνθρώπω δὲ φύσις, τὰ μὲν ἐκ τᾶς ἰδίας προαιρέσιος· τὰ δὲ καὶ τᾶς ἐκ τῶ θήω γινομένας ἐπικουρήσιος, ποτιδεής ἐντι. τῷ μὲν γὰρ λόγω τυπωτικὸς ἦμεν καὶ καλῶν καὶ αἰσχρῶν νοατικὸς, καὶ τῷ ὀρθῶς ἀπὸ γῆς ἀνακεκλίσθαι, καὶ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀποβλέπεν, καὶ θεῶν τῶν ἀνωτάτων νοατικὸς ἦμεν. ταῦτα δὲ καὶ τᾶς ἐκ τῶν θεῶν ἐπικουρήσιος τέτευχε. τῷ δὲ βούλησιν ἔχεν καὶ προαίρεσιν καὶ ἀρχὰν ἐν ἑαυτῷ τοιαύταν, καθ᾽ ἂν κύριος οὗτός ἐντι, καὶ ἀρετὰν ἐπιταδεῦσαι, καὶ κακίαν ζαλῶσαι· καὶ θεοῖς ὀπαδῆσαι, καὶ ἀπὸ θεῶν ἀπο-

ἀποτραπῆμεν· ταῦτα δὲ καὶ καθ' αὐτὸν κινέεσθαι δυνατός ἐντι. διὸ καὶ ψόγων καὶ ἐπαίνων, καὶ τιμᾶς καὶ ἀτιμίας, τὰ μὲν τᾶς ἐκ τῶν θεῶν, τὰ δὲ καὶ τᾶς ἐκ τῶν ἀνθρώπων τυγχάνοντί τοι, ἤτοι ἀρετὰν, ἢ κακίαν ζαλώσαντες. ἔχει γὰρ οὕτως ὁ σύμπας λόγος. τὸ θήϊον ἄνθρωπον, πολυτελέςατον ζῶον, ἐς τὸν κόσμον ἐσῴκισεν, ἀντίτιμον μὲν τᾶς ἰδίας φύσιος, ὀφθαλμὸν δὲ τᾶς τῶν ὄντων διακοσμάσιος. διὸ καὶ ὀνόματα μὲν ἔθηκε τοῖς πράγμασι, χαρακτὴρ αὐτῶν γενόμενος, ἀνεύρετο δὲ καὶ γράμματα, θησαυροὺς τᾷ μνάμᾳ παρασκευασάμενος. ἐμιμάσατο δὲ καὶ τὰν τῶ παντὸς διακόσμασιν, δίκαις τὲ καὶ νόμοις κοινωνίαν πόλεων συναρμοξάμενος. οὐθὲν γὰρ οὕτω κοσμοπρεπὲς, καὶ θεῶν ἄξιον ἔργον ἀνθρώποις πέπρακται, ὡς πόλιος εὐνομουμένας συναρμογὰ, καὶ νόμων καὶ πολιτείας διακόσμασις. εἷς γὰρ ἕκαςος ἄνθρωπος αὐτὸς καθ' αὐτὸν οὐδεὶς ἐὼν, οὔτε ποττὸ ζῆν ἐν ὁμοφροσύνᾳ ξυνᾷ καὶ ξυναρμογᾷ πολιτείας, αὐτὸς καθ' αὐτὸν ἱκανὸς, γέγονε καὶ ποττὸ ὅλον καὶ τὸ τέληον σύςημα τῆς κοινωνίας [1] εὐάρμοσος. ἀνθρώπω γὰρ ὁ βίος λύρας ἐξακριβωμένας καὶ κατὰ πᾶν ἐπι-

que & colere & aversari: per se quoque moveri valet. Quapropter tum laudem & honorem, tum vituperium & ignominiam partim divino, partim humano facto consequuntur, sive virtuti sive vitio dederint operam. Sic namque se tota res habet. Hominem Deus, animal præstantissimum, & ut suæ naturæ respondens, ita Universi constitutionis oculum in mundo collocavit. Quamobrem hic & rebus imposuit nomina, quarum fuit signator: & literas invenit, memoriæ thesauro instructo: & Universi constitutionem imitatus, jure ac legibus urbium societatem concinnavit. Nullum enim factum nec mundo nec diis potest esse dignius, quàm civitatis bene constitutæ compositio, legúmque & reipublicæ constitutio. Cum enim unusquisque per se nullus esset, nec ad vitam in communi concordia, reique publicæ compositione degendam per se aptus, idem tamen & ad integram perfectámque societatis compagem constituendam fuit aptissimus. Etenim humana vita lyræ undique perfectæ & accuratæ similis est.

τελέος

1 Hujus loci sententiam non adsecutus est doctissimus Canterus. Vertit enim scribendo ἀνάρμοςος pro εὐάρμοςος. Siquidem unusquisque cum sit per se nullus, nec ad vitam in communi concordia, reique publicæ compositione degendam per se aptus est, & ad integram perfectamque societatis compagem constituendam ineptus. Lenissimo remedio hic usus sum, transponendo distinctionem. comma enim quod post γέγονε factum erat, ante illud ponendum. *M. Meibom.*

2 Per-

Sicut enim lyra omnis tria hæc requirit, apparatum, compositionem, & pulsum musicum (apparatum dico propriarum partium omnium copiam, ut chordarum, & ad pulsum ac sonum pertinentium instrumentorum: compositionem autem mutuam sonorum proportionem: pulsum denique horum pro compositione motum) sic etiam humana vita tribus his indiget. Apparatus quidem est vitæ partium justus numerus. sunt autem vitæ partes corporis bona, opes, amici, gloria. Compositio est horum secundum virtutem & leges constructio. Pulsus denique musicus est horum secundum eadem permistio, cùm secundo vento virtus fertur, neque adversi quicquam aliunde sentit. Non enim in eo, si ab instituto operum sponte sibi propositorum arceatur homo, verùm si illud assequatur, est posita beatitudo: neque tam ut satellitibus ac ministris virtus careat, quàm ut suis facultatibus ad res agendas affatim instruatur. Nam non ipse perfectus, sed imperfectus est homo. Fit autem

τελέος ἐάσας εἰκὼν ἐντι. λύρα τὲ γὰρ πᾶσα χρήζει τριῶν τούτων τυχέν· ἐξαρτύσιος, συναρμογᾶς, ἐπαφᾶς τινος μωσικᾶς. ἐξάρτυσις μὲν ὦν ἐντὶ ἁ τῶν οἰκήων μερέων τῶ σώματος παρασκευὰ πάντων: λέγω δὲ τᾶν χορδᾶν, καὶ τῶν ὀργάνων τῶν ποτ' εὐφωνίαν καὶ πληγὴν ἐπισυνεργούντων. συναρμογὰ δὲ, ἁ ποτ' ἀλλήλως σύγκρασις τῶν φθόγγων. ἐπαφὰ δὲ μωσικὰ, ἁ κατὰ συναρμογὰν κίνασις ἤδη τούτων. οὕτως ὦν καὶ βίος ἀνθρώπων χρήζει τριῶν τούτων τυχέν. ἐξάρτυσις μὲν ἁ τῶν τῶ βίω μερέων ἐντὶ συμπλάρωσις. βίω δὲ μέρεα, τά τε σώματος ἀγαθὰ, καὶ τὰ τῶν χρημάτων, καὶ τὰ τᾶς δόξας, καὶ τὰ τῶν φίλων. συναρμογὰ δὲ ἁ κατ' ἀρετὰν καὶ νόμως τούτων σύνταξις. ἐπαφὰ δὲ μωσικὰ, ἁ κατ' ἀρετὰν καὶ νόμως τούτων σύγκρασις, ὀρθοπλοουμένας τᾶς ἀρετᾶς, καὶ μηθὲν ἔξωθεν ἀντιπίπτον ἐχοίσας αὐτῆ. οὐ γὰρ ἐν τῷ ἀπερύκεσθαι τᾶς [2] προθέσιος τῶν ἑκουσίων σκοπῶν πέπτωκε τὸ εὐδαιμονὲν, ἀλλ' ἐν τῷ κατατυγχάνεσθαι· οὐδ' ἐν τῷ ἀδορυφόρατον ἦμεν, καὶ ἀνυπηρέτατον τὰν ἀρετὰν· ἀλλ' ἐν τῷ συμπλαροῦσθαι ταῖς οἰκήαις δυνάμεσι ποτὶ τὰς πράξιας. οὐ γὰρ αὐτοτελὴς ἐντὶ ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἀτελής. τέλῃος

δὲ

2 Perperam Canterus, τᾶς προθέσιας. Sensus loci, & verbum κατατυγχάνεσθαι editam lectionem defendunt. Vertit ille: Non enim in eo, si voluntario scopo excidant consilia, verùm si eum assequantur, est posita beatitudo. M. M.

δὲ γινόμενος, ἃ μὲν παρ' αὐτὸν, ἃ δὲ καὶ παρὰ τὰν ἔξωθεν αἰτίαν. καὶ τέληος, ἤτοι καττὰν φύσιν, ἢ καττὸν βίον. καὶ κατὰ μὲν τὰν φύσιν, αἴκα ἀγαθὸς γένηται. ἁ γὰρ ἑκάστω ἀρετὰ, ἀκρότας καὶ τελειότας ἐντὶ τᾶς ἑκάστω φύσιος. οἷον ἁ μὲν τῶν ὀφθαλμῶν φύσις ἀκρότας καὶ [3] τελειότας τᾶς τῶν ὀφθαλμῶν· ἁ δὲ τῶν οὐάτων, τᾶς τῶν οὐάτων. οὕτω δὲ τῶ ἀνθρώπω ἁ ἀρετὰ, ἀκρότας ἐντὶ καὶ τελειότας τᾶς ἀνθρώπω φύσιος. τέληος δὲ καττὸν βίον, αἴκα εὐδαίμων γένηται. ἁ γὰρ εὐδαιμονία, τελειότας καὶ συμπλάρωσις ἐντὶ τῶν ἀνθρωπίνων ἀγαθῶν. διὸ πάλιν ἀρετὰ καὶ εὐτυχία, μέρεα γίγνονται τῶ ὑπ' αὐτῶ βίω. τᾶς μὲν ἀρετᾶς, ὡς ψυχᾶς κειμένας· τᾶς δ' εὐτυχίας, ὡς σώματος. τῶν δὲ συναμφοτέρων αὐτῶν ὡς ζώω. [4] τᾶς μὲν γὰρ χρέεσθαι καλῶς αὐτὸν ἐςι τοῖς κατὰ φύσιν ἀγαθοῖς· τῶ δὲ τὰν χρᾶσιν ἐμπαρέχεν. καὶ χρέεσθαι μὲν ἀρετᾷ· χρᾶσιν δὲ παρέχεν εὐτυχίᾳ. καὶ ἃ μὲν τὰν προαίρεσιν καὶ τὸν λόγον ὀρθὸν παρέχεσθαι· ἃ δὲ τὰς ἐνεργείας καὶ τὰς πράξιας. τὸ μὲν γὰρ βουληθῆμεν τὰ καλὰ, καὶ ὑποςᾶμεν τὰ δεινὰ, τᾶς ἀρετᾶς οἰκῆον ἐντί· τὸ δ' ὀρθοπλοῆσαι, τᾶς [5] προαιρέσιος. καὶ ἐπὶ τέλος ἐλθεῖν τὰς πράξιας, τᾶς εὐτυχίας. ἐνίκασε γὰρ ὁ ςραταγὸς, καὶ σύν τᾷ ἀρε-

perfectus partim suâ, partim alienâ operâ: ídque vel naturâ, vel vitâ. Naturâ, si bonus evadat. virtus enim cujusque in cujusque rei natura supremum est & perfectio: tum oculorum, in oculorum natura supremum & perfectio: tum aurium in aurium: tum hominis, in hominis natura supremum & perfectio. Vitâ perfectus fit, si beatus evadat. Beatitudo enim humanorum bonorum summa, est & perfectio. Quo fit, ut rursum virtus & felicitas ejus vitæ partes existant, & virtus animæ, felicitas corporis, simul utrumque animalis vicem gerat. Ut enim illius est, naturæ bonis rectè uti, ita hujus usum suppeditare: & ut uti, virtutis, ita usum præbere, felicitatis. Illius est, consilium & rationem rectam: hujus, actiones & facta conferre. Nam ut honesta velle & ferre gravia, virtutis est proprium: ita consiliorum optatus eventus, & factorum finis in felicitate situs est. *Quemadmo-

3 ἀκρότας κὴ τελειότας] *Post* ὀφθαλμῶν, *addo* φύσιος.

4 Canterus perperam mutavit in τῷ μὲν, τῷ δὲ. Scribendum, ut hic editum. Illius enim (animæ) recte eam uti &c. hujus (corporis) autem sui usum præbere. *M. Meibom.*

5 Canterus, τὰς προαιρέσιας. Sed addita voce scribendum, τὸ δ' ὀρθοπλοῆσαι τὰς προαιρέσιας, τᾶς εὐτυχίας. quod & vertendo Canterus expressit. M. Meib.

dum etenim vincit imperator virtute & felicitate: feliciter gubernator navigat arte & vento secundo: rectè cernit oculus & videndi facultate & luce: ita præstantissima humana vita & virtute & felicitate redditur.

ἀρετᾷ, καὶ σὺν τᾷ εὐτυχίᾳ. καὶ εὐπλόησεν ὁ κυβερνάτας, καὶ σὺν τᾷ τέχνᾳ, καὶ σὺν τοῖς οὐρίοις πνεύμασιν. καὶ ἴδεν ὁ ὀφθαλμὸς καλῶς, καὶ σὺν τᾷ ὀξυδορκίᾳ, καὶ σὺν τῷ φάει. καὶ ἄριστος ὁ βίος ὁ τῶν ἀνθρώπων ἐγένετο, καὶ διὰ τὰν ἀρετὰν αὐτὰν, καὶ διὰ τὰν εὐτυχίαν.

EX HIPPARCHO Pythagoréo in libro De animi tranquillitate.

ἘΚ ΤΩ͂Ν ἹΠΠΆΡΧΟΥ τοῦ Πυθαγορείου, ἐν τῷ περὶ εὐθυμίας.

CUM brevissimum sit humanæ vitæ tempus, cum æternitate collatum, pulcherrimam homines tanquam peregrinationem instituent, si in animi tranquillitate vivere statuerint. Id autem consequentur maximè, si seipsos diligenter cognoverint, qui mortales & carnei sint, injuriæ & interitui obnoxio præditi corpore, rebúsque omnibus gravissimis ad extremum usque halitum expositi. Ac primùm quidem ad ea, quæ corpori accidunt, veniamus. hæc sunt pleuritides, pulmonis morbi, phrenitides, podagræ, vesicæ morbi, dysenteriæ, veterni, comitiales, ulcera putrescentia, cætera infinita. At animo multò

Ὧς πρὸς τὸν ξύμπαντα αἰῶνα ἐξετάζοντι, βραχύτατον ἔχοντες τοὶ ἄνθρωποι τὸν τᾶς ζωᾶς χρόνον, κάλλιστον ἐν τῷ βίῳ οἱονεί τινα παρεπιδημίαν ποιησοῦνται, ἐπ' εὐθυμίᾳ καταβιώσαντες. ταῦτα δὲ ἕξοντι μάλιστα πάντων ἀκριβῶς ἐπιστάμενοι, καὶ ἐπεγνωκότες ἑαυτοὺς, ὅτι ἐντὶ θνατοὶ καὶ σάρκινοι, εὐαδίκητον καὶ φθαρτὸν κεκταμένοι σῶμα, καὶ πάντων χαλεπωτάτων αὐτοῖς ἐπικρεμαμένων, μέχρις ἐσχάτας ἀναπνοᾶς. καὶ πρῶτόν γε [1] πενθῶμεν ἐπὶ τὰ συμβαίνοντα περὶ τὸ σῶμα· πλευρίτιδες, περιπλευμονίαι, φρενίτιδες, ποδάγραι, στραγγουρίαι, δυσεντερίαι, ληθαργίαι, ἐπιληψίαι, σηπεδόνες, ἄλλα μυρία. περὶ

1 πενθῶμεν] Hujus loco placeret mihi verbum, προσέλθωμεν.

ἐπαρ-

περὶ δὲ τὰν ψυχὰν, πολλῷ μείζονα καὶ χαλεπώτερα. πάντα γὰρ τὰ κατὰ τὸν βίον ἄθεσμα, κακὰ, παράνομα, καὶ ἀσεβήματα, ἐκ τῶν κατὰ τὰν ψυχὰν παθημάτων ἐντί. διὰ γὰρ τὰς παρὰ φύσιν ἀμέτρους ἐπιθυμίας, πολλοὶ εἰς ἀκατασχέτους ὁρμὰς ἐξώκειλαν· καὶ οὔτε τᾶς ἐκ τῶν θυγατέρων, οὔτε τᾶς ἐκ τῶν ματέρων ἀνοσιωτάτας ἁδονᾶς ἀπέσχοντο· ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πατροκτονίας παρεγένοντο, καὶ πολλοὶ τὰ ἴδια τέκνα κατέσφαξαν. τί δὲ ἀπὸ τῶν ἐκτὸς ἐπηρτημένα [2] κατὰ τὰς ἐπομβρίας, καὶ αὐχμοὺς, ὑπερβολὰς καυμάτων, ὑπερβολὰς ψύξιος· ὥστε πολλάκις ἐκ τᾶς κατὰ τὸν ἀέρα ἀνωμαλίας, λοιμόν τε καὶ λιμὸν γίνεσθαι, καὶ ποικιλίαν παντοδαπῶν συμπτωμάτων, καὶ ὅλας πόλεις ἐρημοῦσθαι; πολλῶν ὧν τοιούτων ἐπικρεμαμένων, μήτε ταῖς κατὰ τὸ σῶμα εὐαμερίαις ποτέχοντες, σεμνυνόμενοι ἐπαιρώμεθα, αἵτινες ὀλίγῳ πυρετῷ ἐπιγενομένῳ, σὺν θεῷ τρόπῳ, συντόμως μαραίνονται· μήτε ταῖς ἐκτὸς νομιζομέναις εὐτυχίαις, καὶ αὗται πολλάκις τάχιον ἀπόλλυσθαι ἢ γίνεσθαι πεφύκασι. πάντα γὰρ ταῦτα, ἄστατά τε καὶ ἀβέβαια [3] εὗρε τὸν τρόπον, ἐν πολλαῖς καὶ ποικίλαις μεταβολαῖς γινόμενα παρειλήφαμεν. καὶ οὐδὲν αὐτῶν

μένον,

majora atque graviora contingunt. Quicquid enim sceleris, vitii, peccati, impietatis in hominum vita cernitur, ex animi perturbationibus ortum ducit. Etenim per immoderatas & à natura alienas cupiditates multi in effrenes impetus inciderunt, nec vel à filiabus vel à matribus turpissimam potuerunt cohibere libidinem. Quid quòd & parentes multi, & liberos proprios jugulârunt? Jam quid aliunde obvenientia referam mala, diluvia, siccitates, æstus & frigoris inclementiam, sic ut ex aëris inæqualitate nonnunquam pestis, fames, variique casus oriantur, ác totæ desolentur urbes? Quæ cùm impendeant multa, neque corporis bonis confisi, quæ vel unâ febriculâ statim corrumpuntur, nec externâ, quæ videtur, efferamur felicitate, cùm & hæc sæpe citiùs recedere soleat, quàm accedere. Hæc enim omnia incerta esse & instabilia, nec eorum quicquam firmum, perpetuum, aut immobile existere, multis & variis ex mutationibus cognovimus.

2 ἐπηρτημένα] Lego κακά, pro κατά. Sic Canterus. Forsan fuit: τί δὲ ἀπὸ τῶν ἐκτὸς ἐπηρτημένα κακά, τάς. Quid autem longo sermone te censere pergam extrinsecus impendentia mala. M. Meibom.

3 εὗρε] An non rectius, εἶτα.

4 τομί-

vimus. Quapropter hæc animo reputantes, & bene nobiscum actum cogitantes, si ea, quæ præsto sunt nobisque data, vel minimum temporis durare possint; bono animo vivemus, fortiterque quæ acciderint feremus. Nunc verò permulti, quæcunque vel natura vel fortuna dedit, meliora cùm finxerunt, nec tam ea qualia sint, quàm qualia maximè cerni possint, æstimarunt, subitò privati, multis ac magnis turpibúsque malis animum deprimunt. quo fit, ut acerbissimè vivant ac miserrimè. Id autem vel in opum jactura, vel in amicorum aut liberorum morte, vel in aliarum rerum, quæ carissimæ ducuntur, amissione conspicitur. Tum verò flentes & ejulantes, infelicissimos ac miserrimos se solos prædicant: cum nec eodem se, quo alios multos, modo & habuisse & habere meminerint, nec tum sui, tum superioris temporis hominum vitam queant perspicere, quantis videlicet in calamitatibus & miseriarum cumulis & nunc agant, & olim permulti egerint. Quocirca si ex historia nobis tradita repe-

μένον, οὐδὲ ἀκίνητον, οὐδὲ βέβαιον, οὐδὲ ἀδιαίρετον. διὸ ταῦτα μὲν ἐνθυμηθέντες, νομίζοντες εἰ τὰ [4] παρεόντα καὶ δεδομένα, καὶ τὸν ἐλάχιστον χρόνον διαμεῖναι δύναιτο, ἐν εὐθυμίᾳ διάξομεν γενναίως φέροντες τὰ προσπίπτοντα. νῦν δὲ πολλοὶ πάντα τὰ ὑπὸ φύσιος καὶ τύχας παρεόντα, καὶ δεδομένα αὐτοῖς ἐπὶ τὸ βέλτιον προαναπλάσαντες, καὶ οὐχ οἷά ἐστι λογισάμενοι, ἀλλ' οἷα ἐπ' ἄκρον ἐπιτυγχανόμενα δύναται γενέσθαι, ἄφνω στερόμενοι, πολλοῖς καὶ μεγάλοισι καὶ ἀθέσμοις καὶ ἀνοήτοις κακοῖς καταφορτίζοντι τὰν ψυχάν. καὶ οὕτω συμβαίνει αὐτοῖς πικρότατον ἔχεν τὸν βίον καὶ χαλεπώτατον. ταῦτα δὲ γίνεται, ἐπί τε ἀποβολαῖς χρημάτων, ἢ φίλων θανόντων, ἢ τέκνων, ἢ τινῶν ἄλλων τῶν νομιζομένων τιμιωτάτων ἦμεν. εἶτα κλαίοντες καὶ ὀδυρόμενοι, λέγοντι αὐτοὺς μόνους ἀτυχεστάτους καὶ κακοδαίμονας, οὐ μεμναμένοι ὅτι καττ' αὐτὰ καὶ ἄλλοις πολλοῖς ἐγένοντο, καὶ νῦν γίνονται· οὔτε δυνάμενοι κατανοῆσαι τόν τε τῶν παρεόντων [5] βίον, καὶ τὸν τῶν προεξεστακότων, ἐν ὅσαις συμφοραῖς καὶ κακῶν τρικυμίαις, καὶ νῦν ἐντι πολλοὶ, καὶ πρὸ τοῦ ἐγένοντο. ἐπιλογισάμεναι οὖν, ὅτι πολλοὶ ἀποβαλόντες

χρή-

4 νομίζοντες εἰ τὰ] Fortassis δὲ particula addenda, νομίζοντες δὲ εἰ τά. ita Canterus. Aliquid deest. Legerem, νομίζοντες δὲ ὧ ἔχει, εἰ τὰ παρεόντα καὶ δεδομένα καὶ τὸν. quod in versione secutus sum. M. Meibom.

5 Ita Stobæi Wecheliana editio. & utraque H. Stephani. Librarii errore βίων legitur in editione Zuinggeri p. 464. M. Meibom.

6 μισαὶ

χρήματα, ὕστερον διὰ τὰν τῶν χρημάτων γενομέναν ἀπώλειαν, αὐτοὶ περιεσώθησαν, ἢ λῃσταῖς διὰ τοῦτο μέλλοντες περιπίπτειν, ἢ τυράννῳ· πολλοὶ δὲ φιλήσαντές τινας, καὶ καθ' ὑπερβολὴν εὐνοήσαντες, ἐν τῷ μετέπειτα χρόνῳ μεγάλως ἐμίσησαν· ἃ δὴ πάντα ἀναλογισάμενοι ἐκ τᾶς παραδεδομένας ἁμῖν ἱστορίας, καὶ μαθόντες ὅτι καὶ ὑπὸ τέκνων καὶ φίλων μάλιστα φιληθέντων, πολλοὶ ἀπώλοντο· καὶ ἀντιπαραβάλλοντες τὸν αὑτῶν βίον, πρὸς τὸν τῶν πρασσομέναν φαυλότερον, καὶ τὰ προσπίπτοντα ἀνθρώπινα νομίζοντες, καὶ μὴ μόνοις συμβαίνοντα, εὐθυμότερον διάξομεν. οὐδὲ γὰρ θέμις ἄνθρωπον ὄντα, τῶν ἀλλοτρίων συμπτώματα εὔφορα νομίζειν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἴδια κάδεα, ἰδόντας ὅτι πολλαὶ κῆρες κατὰ πάντα τὸν βίον πεφύκαντι. οἱ δὲ κλαίοντες καὶ κατοδυρόμενοι, πρὸς τῷ μὴ δ' ἀντινοῦν ὠφέλειαν τῷ ἀπολλυμένῳ ἢ τῷ ἀποιχομένῳ πεφαίνεσθαι, ἐς μείζονα παθήματα τὰν ψυχὰν ἐλαύνοντι; [6] μεσὰν πολλῶν φαύλων φυσαμάτων οὖσαν. προσήκει ἄρ' ἐκνίπτοντας καὶ ἀνακαθαίροντας, ἀποῤῥύπτεσθαι πάσαις μηχαναῖς τὰς ἐγκατεσκιῤῥωμένας κηλῖδας, τῷ κατὰ φιλοσοφίαν λόγῳ. ποιήσομεν δὲ τοῦτο, ἀντεχόμενοι φρονάσιος καὶ σωφροσύνας, καὶ [7] μεταποιούμενοι τοῖς παρεοῦσι, καὶ μὴ πολλῶν ὀρεγόμενοι. οἱ γὰρ

ἄνθρω-

tamus, multos amissis opibus; eam ob jacturam ipsos postea salvos evasisse, cùm vel in latrones, vel in tyrannum eam ob rem potuissent incidere: multos quoque quos maximâ benevolentiâ prosecuti quondam fuerant, eos pòst maximè odisse: nec paucos à liberis & amicis carissimis fuisse interemtos: si etiam nostram vitam cum aliorum infeliciore conferamus, casúsque omnes humanos atque communes habeamus, vivemus tranquillius. Nec enim debet, qui homo sit, aliena mala, sed & sua ducere facilia, cum totam vitam multis videat ærumnis refertam. At qui flent & ejulant, prætérquam quòd nec rem amissam, nec mortui vitam recuperant, animum, multis pravis rebus inflatum, in majores perturbationes impellunt. Quamobrem debemus omnibus modis inveteratas maculas abluentes & repurgantes philosophicâ doctrinâ detergere. Id porro faciemus, cùm prudentiæ ac temperantiæ operam dabimus, & præsentem fortunam boni consulemus; ac plura non appetemus. Qui enim plurima coa-

6 μεσὰν scribendum esse pro μέσαν, haud difficulter colligitur. M. M.

7 καὶ μεταποιούμενοι.] An fortè καταρκούμενοι legendum.

8. μετὰ

cervant, nunquam se post hanc vitam nusquam victuros animadvertunt. id quod quia non continget, bonis, quæ præstò sunt, fruamur, & philosophicæ gravitatis operâ, turpium immodica cupiditate liberemur.

ἄνθρωποι τὰ πολλὰ παρασκευαζόμενοι, ὡς οὐκ ἔςι ζῆν μετὰ τὸν τᾶς ζωᾶς χρόνον, [8] ἔξεσι γενέσθαι, χρησώμεθα παρουσίᾳ τῶν ἀγαθῶν, ἐκ δὲ τᾶς φιλοσοφίας καλῶν καὶ σεμνῶν, καὶ τᾶς ἐκ τῶν φαύλων ἀπολυθησόμεθα ἀπληςίας.

8 μετὰ τὸν τᾶς ζωᾶς χρόνον.] Deesse videntur hæc, οὐκ ἀναλογίζονται. ἐπεὶ ὧν τοῦτο οὐκ ἔξεσι, &c.

EX ARCHYTA

Pythagoreo in libro De bono viro & beato.

HOc igitur primum est intelligendum, virum quidem bonum non statim esse necessariò beatum, verùm beatum etiam bonum esse. Ut enim beatus laudationem & felicitatis prædicationem, ita bonus laudationem duntaxat meretur. Laudatio quidem virtuti, altera felicitati tribuitur. Jam vir bonus suis bonis talis redditur, beatus aliquando beatitate privatur. Virtutis enim facultas est libera: beatitatis non item. Nam & diuturni corporis morbi, & sensuum jacturæ, beatitatis vigorem tabefaciunt. Eo autem differt à viro bono Deus, quòd Deus

ἘΚ ΤΩ͂Ν ἈΡΧΎΤΟΥ

τοῦ Πυθαγορείου ἐν τῷ περὶ τῶ ἀγαθῶ ἀνδρὸς καὶ εὐδαίμονος.

ΠΡΩ͂ΤΟΝ μὲν ὦν χρὴ τοῦτο γινώσκειν, ὅτι ὁ μὲν ἀγαθὸς ἀνὴρ οὐκ εὐθέως εὐδαίμων ἐξ ἀνάγκας ἐςίν· ὁ δὲ εὐδαίμων καὶ ἀγαθὸς ἀνήρ ἐςιν. ὁ μὲν γὰρ εὐδαίμων ἐξ ἐπαινετῶ καὶ μακαριςῶ γίνεται· ὁ δὲ ἀγαθὸς ἀνὴρ ἐξ ἐπαινετῶ μόνον. γίνεται δὲ ὁ μὲν ἔπαινος ἐπ' ἀρετᾷ· ὁ δὲ μακαρισμὸς, ἐπ' εὐτυχίᾳ. καὶ ὁ μὲν ἀγαθὸς ἀνὴρ ἐπὶ τοῖς παρ' αὐτὸν ἀγαθοῖς γίνεται τοιοῦτος· ὁ δ' εὐδαίμων ἐςὶν ὄκ' ἀφαιρέεται τὰν εὐδαιμοσύναν. τᾶς μὲν γὰρ ἀρετᾶς ἀνυπεύθυνος ἁ δύναμις· τᾶς δ' εὐδαιμοσύνας εὐθυνομένα. νόσοι τε γὰρ μακραὶ σώματος, καὶ πηρώσιες αἰσθαταρίων ἀπομαραίνοντι τὰν εὐθάλειαν τᾶς εὐδαιμοσύνας. διαφέρει δὲ θεὸς ἀνθρώπω ἀγαθῶ, ὅτι θεὸς μὲν οὐ μόνον εἰλικρι-

νῆ καὶ διυλισμέναν ἔχει τὰν ἀρετὰν ἀπὸ παντὸς τῶ θνητῶ πάθεος· ἀλλὰ καὶ τὰν δύναμιν αὐτᾶς ἄτρυτον [1] πέπαται καὶ ἀνυπεύθυνον, ὡς πρὸς αἰωνίων ἔργων σεμνότατά τε καὶ μεγαλοπρέπειαν. ἄνθρωπος δ' οὐ μόνον τῷ θνατῷ τῆς φύσεως καταστάματι μήονα ταύταν πέπαται· ἔστι δ' ὄκκα καὶ δι' ἀγαθῶν [2] οὐ μετρίαν, καὶ διὰ συνήθειαν ἰσχυρὰν, καὶ διὰ φύσιν μοχθηρὰν, καὶ δι' ἄλλας αἰτίας πολλὰς, ἀδυνατεῖ κατ' ἄκραν γεναθῆμεν παναλαθέος ἀγαθῶ.

non tantum sincerâ & omnis humanæ perturbationis experte virtute præditus est, verùm etiam ejus facultatem tranquillam & liberam pro æternorum factorum majestate ac magnificentia possidet: homo verò non tantùm per humanam naturam eâ minore fruitur, verùm sæpe vel per bonorum neglectum, vel per potentem consuetudinem, vel per pravam naturam, vel per alia multa non potest veri boni fastigium assequi.

Ἐπεὶ ὦν τῶν ἀγαθῶν ἃ μὲν αὐτὰ ἐντὶ διὰ ταυτὰ αἱρετὰ, οὐ μὰν δι' ἕτερον· ἃ δὲ δι' ἅτερον, οὐ μὰν διὰ ταυτά· ἦν ὦν καὶ τρίτον τι εἶδος ἅτερον ἀγαθῶν, ὃ καὶ διὰ ταυτὸν αἱρετόν ἐντι, καὶ δι' ἅτερον. τίνων ὦν ἐντὶ τὰ τοιαῦτα τῶν ἀγαθῶν; ἅπερ αὐτὰ διὰ ταυτὰ αἱρετὰ πέφυκεν ἦμεν, οὐ μὰν δι' ἅτερον; φανερὸν ὅτι ἁ εὐδαιμοσύνα. ταύτας γὰρ ἕνεκα τὰ ἄλλα αἱρεόμεθα, αὐτὰν δὲ ταύταν οὐδενὸς ἁτέρω. τίνα δὲ πάλιν ἐντὶ, ἃ δι' ἅτερον μὲν αἱρεόμεθα, οὐ μὰν διὰ ταυτά γε; δᾶλον ὅτι τὰ ὠφέλιμα, καὶ τὰ [3] προαιρετικὰ τῶν ἀγαθῶν, ἅπερ

Quoniam igitur bona quædam propter se expetuntur, non propter aliud: quædam propter aliud, non propter se: tertium quoque bonorum quoddam genus est, quod & propter se, & propter aliud expetitur. Quæ igitur hæc sunt bona, quæ propter se, non propter aliud expetuntur? nimirum beatitudo. Ut enim hujus causâ reliqua, ita hanc nullius causâ ipsam expetimus. Quæ rursum sunt ea, quæ propter aliud, non propter se expetuntur? nempe utilia, & bonorum ef-

αἴτια

1 Hanc scripturam videtur stabilire Suidæ auctoritas, qui adfert, πέπαται, ἐκέκτηται. &, ἐπεπάμεθα, ἐκεκτήμεθα. sed forsan è corruptis codicibus. Hesychium potius sequendum puto, qui habet, πέπασαι. &, πέπασται &, πεπᾶσθαι. quam scripturam & vox πάμματα, confirmat & πολυπάμμων. Unde in eodem Hesychio scribendum πεπαμμένος, pro πεπαμένος. & in Suida ἐπεπάμμεθα pro ἐπεπάμεθα. & hoc loco Archytæ bis πέπασται pro πέπαται. nisi quis contendere velit πέπαται Doricè dictum fuisse pro πέπασται M. M.

2 δι' ἀγαθῶν οὐ μετρίαν.] Corruptus locus. Forte ἀμέλειαν, vel ἀμετρίαν.

3 προαιρετικά.] ποιητικὰ substituo. Ita Canterus. Sed proba est lectio, προαιρε-

scientia, quæ rerum expetendarum caussas in se continent: ut labores corporis, exercitia, frictiones, ob bonam valetudinem: lectiones autem, & meditationes ac studia, honestatis & virtutis caussa. Quæ denique & propter se & propter aliud expetenda dicuntur? virtutes, earúmque habitus, studia, actiones, & quicquid est cum virtute conjunctum. Atque id quidem, quod propter se, nec propter aliud expetitur, unicum est ac singulare bonum. quod autem & propter se & propter aliud, triplex est, ac vel ad animum, vel ad corpus, vel ad externa pertinet. Ad animum referuntur animi virtutes: ad corpus, corporis: externa sunt amicitiæ, gloria, honor, divitiæ. Similiter quod propter aliud expetitur, vel animi bonorum est efficiens, vel corporis, vel externorum, ut divitiarum, gloriæ, honoris, amicitiæ. Esse porro virtutem propter se expetendam, vel hinc patet. Cùm etenim corporis bona, quæ sunt naturâ minora, propter ipsa expetamus: animus autem præstet corpori: nimirum animi quoque bona propter ipsa, non

αἴτια γίνεται τῶν αἱρετῶν. οἷον πόνοι μὲν σώματος, καὶ γυμνάσια, καὶ τρίψιες, εὐεκτίας ἕνεκεν. ἀναγνώσιες δὲ, καὶ μελέται, καὶ ἐπιτηδεύσιες, καλῶν καὶ ἀρετᾶς. τίνα δὲ καὶ διὰ ταυτὰ αἱρετὰ, καὶ τὰ δι' ἅτερον; οἷον αἵτε ἀρεταὶ καὶ αἱ ἕξιες αὐτῶν, καὶ αἱ προαιρέσιες, καὶ αἱ πράξιες, καὶ πᾶν τὸ ἐχόμενον τᾶς τῶ καλῶ οὐσίας. τὸ μὲν ὦν διὰ ταυτὸ αἱρετὸν, οὐ μὰν δι' ἅτερον, μονῆρες ἀγαθόν ἐντι καὶ ἕν· τὸ δὲ καὶ δι' αὐτὸ καὶ δι' ἅτερον, τριχᾶ δέδασαι. τὸ μὲν γάρ τι αὐτῶ περὶ ψυχάν ἐστιν, τὸ δὲ περὶ σῶμα, τὸ δέ τι ἐκτός. περὶ ψυχὰν μὲν, αἱ τᾶς ψυχᾶς ἀρεταί· περὶ σῶμα δὲ, αἱ τῶ σώματος· ἐκτὸς δὲ, φίλοι, δόξα, τιμὰ, πλοῦτος. παραπλησίως δὲ, καὶ τὸ δι' ἅτερον αἱρετόν. τὸ μὲν γάρ τι αὐτῶ, τὰ ποιητικὰ τῶν τᾶς ψυχᾶς ἀγαθῶν. περὶ σῶμα δὲ, τὰ τῶ σώματος· ἐκτὸς δὲ, τὰ αἴτια πλούτω, καὶ δόξας, καὶ τιμᾶς, καὶ φιλίας. ὅτι δὲ τὰν ἀρετὰν † ἦμεν συμβέβακεν, αὐτὰν διὰ ταυτὰν αἱρετὰν, δῆλον καὶ ἐκ τῶνδε. εἰ γὰρ τὰ καταδεέστερα τᾷ φύσει, λέγω δὴ τὰ σώματος ἀγαθὰ, αὐτὰ διὰ ταυτὰ αἱρεόμεθα, κρέασσων δὲ ψυχὰ σώματος, φανερὸν ὅτι καὶ τὰ τᾶς ψυχᾶς ἀγαθὰ αὐτὰ διὰ ταυτὰ ἀγαπέομες, ἀλλ' οὐ

ποιητικὰ, quod vel è sequenti τῶν ... adparet. αἴτια μέν ἐστι εὐεξίας, ... ἰσχύς, ... ποιητικὰ δὲ, ... γυμνάσια, τρίψιες. Sine his illa obtineri nequeunt. Prius igitur hæc eligenda, ut illa obtineantur. M. Meibom.

4 ἦμεν.] Non ημῖν.

διὰ τὰ ἀποβαίνοντα ἀπ' αὐτῶν.

Τῶ δ' ἀνθρωπίνω βίω καιροὶ τρεῖς. ὁ μὲν ἐν εὐτυχίᾳ, ὁ δὲ ἐν ἀτυχίᾳ, ὁ δὲ μεταξὺ τούτων. ἐπεὶ ὦν ἀγαθὸς ἀνὴρ ὁ ἔχων ἀρετὰν, καὶ ὁ χρεόμενος ἀρετᾷ. χρᾶται δὲ αὐτᾷ κατὰ τὼς τρεῖς καιρώς. ἢ γὰρ ἐν ἀτυχίᾳ, ἢ ἐν εὐτυχίᾳ, ἢ ἐν τοῖς μεταξὺ τούτων. καὶ ἐν ἀτυχίᾳ μὲν ἐντι κακοδαίμων, ἐν εὐτυχίᾳ εὐδαίμων, ἐν δὲ τᾷ μέσᾳ καταστάσει οὐκ εὐδαίμων. Φανερὸν ὦν ὅτι οὐδὲν ἅτερόν ἐστιν εὐδαιμοσύνα, ἀλλὰ χρᾶσις ἀρετᾶς ἐν εὐτυχίᾳ. λέγομες δὲ νῦν εὐδαιμοσύναν, τὰν τῶ ἀνθρώπω. ὁ δ' ἄνθρωπος οὐχ ἁ ψυχὰ μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ σῶμα· τὸ γὰρ ἐξ ἀμφοτέρων ζῶον, καὶ τὸ ἐκ τοιούτων ἄνθρωπος. καὶ γὰρ εἰ τᾶς ψυχᾶς ὄργανον τὸ σῶμα πέφυκεν, ἀλλὰ καὶ τῶ ἀνθρώπω μέρος καὶ τοῦτο, καὶ ἁ ψυχά. διὸ καὶ τῶν ἀγαθῶν, ἃ μέν ἐντι ἀνθρώπω, ἃ δὲ τῶν μερέων. καὶ ἀνθρώπω μὲν ἀγαθὸν εὐδαιμοσύνα· τῶν δὲ μερέων τῶ ἀνθρώπω, ψυχᾶς μὲν φρόνασις, ἀνδρεία, δικαιοσύνα, σωφροσύνα· σώματος δὲ, κάλλος, ὑγίεια, εὐεκτία, εὐαισθασία. τὰ δὲ ἐκτὸς, πλοῦτος, καὶ δόξα, καὶ τιμὰ, καὶ εὐγένεια, πέφυκεν ἐπιγένναμα ἦμεν τῶ ἀνθρώπω, καὶ ἀκόλουθα φύσει προϋφεστακόσιν ἀγαθοῖς. δορυφορεῖται τὰ μήονα τῶν ἀγαθῶν τὰ μέζονα. φιλία μὲν καὶ δόξα καὶ πλοῦτος, σῶμα

καὶ

propter eorum effectus expetemus.

Tria sunt humanæ vitæ tempora, unum felicitatis, alterum infelicitatis, tertium inter hæc medium. Quoniam igitur vir bonus est, qui virtute præditus est atque eâ utitur: utitur autem tribus temporibus, vel in felicitate videlicet, vel in infelicitate, vel in medio: & in felicitate quidem beatus est, in infelicitate miser: in medio autem non beatus: efficitur, nihil esse aliud beatitudinem, quàm virtutis in felicitate usum. Beatitudinem autem nunc hominis dicimus. homo porro non solùm anima, sed etiam corpus est. nam ex utroque animal, & hinc homo componitur. Etenim quamvis animæ sit corpus instrumentum, tamen & hoc pars hominis, ut & anima, ducitur. Quapropter etiam bona quædam sunt hominis, alia partium. Atque hominis quidem bonum est beatitudo: partium autem, animi quidem, prudentia, fortitudo, justitia, temperantia: corporis autem, pulcritudo, sanitas, bona valetudo, sensuum vigor. Jam externa, divitiæ, gloria, honor, & nobilitas, homini solent adnasci, ac naturâ præcedentium bonorum consequentia, majora bona stipant hæc minora: amicitia quidem, gloria, ac divitiæ, corpus &

animum: sanitas autem, robur, ac sensuum vigor, animum: prudentia, fortitudo, temperantia, atque justitia, mentem animi: mens denique Deum. hic enim præstantissimus ac princeps est: hujúsque causâ reliqua præstò sunt bona. Etenim exercitui præest imperator, nautis gubernator, mundo Deus, animo mens, vitæ hujus beatitati prudentia. Nihil enim est aliud prudentia, quàm hujus vitæ beatitatis, sive naturalium hominis bonorum scientia.

καὶ ψυχάν· ὑγίεια δὲ καὶ ἰσχὺς καὶ εὐαισθασία, ψυχάν· Φρόνασις δὲ καὶ ἀνδρία, καὶ σωφροσύνα, καὶ ἁ δικαιοσύνα, τὸν νόον τᾶς ψυχᾶς. ὁ δὲ νόος τὸν θεόν. οὗτος γὰρ ὁ κράτιστός ἐστι καὶ ὁ ἁγεμονεύων· καὶ τούτων ἕνεκα καὶ τὰ ἄλλα τῶν ἀγαθῶν [5] ἀεὶ παρῆμεν. στρατεύματος μὲν γὰρ ἁγεῖται στραταγὸς, πλωτήρων δὲ ὁ κυβερνάτης, τῶ δὲ κόσμω θεὸς, τᾶς ψυχᾶς δὲ νόος· τᾶς δὲ περὶ τὸν βίον εὐδαιμοσύνας, Φρόνασις. οὐθὲν γὰρ ἅτερόν ἐστι Φρόνασις, εἰ μὴ ἐπιστάμα τᾶς περὶ τὸν βίον εὐδαιμοσύνας, ἢ ἐπιστάμα τῶν κατὰ φύσιν ἀνθρώπω ἀγαθῶν.

Ac Dei quidem beatitas est & vita præstantissima propria: hominis autem, è scientia, virtute, ac tertia felicitate componitur. Scientiam dico tum deorum ac dæmonum sapientiam, tum hominum ac rerum ad vitam pertinentium prudentiam. quæ enim ratione ac demonstratione utuntur virtutes, eas appellari scientias est æquum. Virtutem verò moratum & optimum animi partis ratione carentis habitum, à quo nomen aliquod ad mores pertinens ducimus, & liberales, justi, temperantes dicimur. Felicitatem denique bonorum, citra rationis auxilium, copiam. Quoniam igitur vir-

Καὶ θεῶ μὲν εὐδαιμοσύνα καὶ βίος ἄριστος· τῶ δ' ἀνθρώπω ἐξ ἐπιστάμας καὶ ἀρετᾶς καὶ τρίτω εὐτυχίας, σωματούμενα παραγίνεται. λέγω δὲ ἐπιστάμαν, σοφίαν μὲν τῶν θήων καὶ δαιμονίων, Φρόνασιν δὲ τῶν ἀνθρωπίνων καὶ τῶν περὶ τὸν βίον. τὰς γὰρ λόγοις καὶ ἀποδείξεσιν ποτιχρωμένας ἀρετὰς, δέον ἐπιστάμας ποταγορεύεν. Ἀρετὰν δὲ τὰν ἠθικὰν καὶ βελτίσταν ἕξιν τῶ ἀλόγω μέρεος τᾶς ψυχᾶς, καθ' ἃν καὶ ποιοί τινες ἦμεν λεγόμεθα κατὰ τὸ ἦθος, οἷον ἐλευθέριοι, δίκαιοι καὶ σώφρονες. εὐτυχίαν δὲ, τὰν παρὰ τὸν λόγον τῶν ἀγαθῶν παρουσίαν, καὶ μὴ δι' αὐτὸν γινομέναν. ἐπεὶ ὧν αἱ μὲν ἀρετὰ καὶ ἐπι-

[5] ἀεὶ παρῆμεν.] Rectiùs fortè, δεῖ παρῆμεν.

ἐπιστάμα ἐφ' ἁμῖν, ἁ δ' εὐτυχία οὐκ ἐφ' ἁμῖν· ἐν δὲ θεωρίαις καὶ πράξεσι τῶν καλῶν τὸ εὐδαιμονέν· αἱ δὲ θεωρίαι καὶ αἱ πράξιες ποτάντεις μὲν οὖσαι λειτουργίαν καὶ ἀνάγκαν ἐπιφέροντι· εὐοδοῦσαι δὲ διαγωγὰν καὶ εὐδαιμοσύναν· γίνεται δὲ ταῦτα ἐν εὐτυχίᾳ· φανερὸν ὅτι οὐδὲν ἄτερόν ἐντι εὐδαιμοσύνα, εἰ μὴ χρᾶσις ἀρετᾶς ἐν εὐτυχίᾳ. [6] Ὅτι ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ οὕτω διάκειται ποτ' εὐτυχίαν, ὥσπερ καὶ ὁ τῷ σώματι καλῶς ἔχων καὶ ῥωμαλέως. καὶ γὰρ ἐκεῖνος οἷός τε καὶ θάλπος καὶ ψύχος ὑπομένεν, καὶ βάρος ἆραι μέγα, καὶ πολλὰς ἀτέρας εὐχερῶς ὑπομένεν κακοπαθείας.

tus ac scientia nobis inest, felicitas non item: beatitudo autem in contemplandis & agendis rebus honestis versatur; hæ porro contemplationes & actiones cùm non rectè succedunt, ministerium & necessitatem; cùm rectè, delectationem & beatitudinem adferunt, ídque in felicitate cernitur: nihil esse beatitatem aliud, quam virtutis in felicitate usum, efficitur. Quo fit, ut non aliter vir bonus, quàm etiam qui corpore sano ac robusto est, in felicitate se gerat. Nam hic quoque & frigus atque æstum ferre, & magnum onus tollere, & alias multas ærumnas facilè potest ferre.

Ἐπεὶ ὦν εὐδαιμοσύνα χρᾶσις ἀρετᾶς ἐν εὐτυχίᾳ, περὶ ἀρετᾶς καὶ εὐτυχίας λέγωμες, καὶ πρῶτον περὶ εὐτυχίας. τῶν γὰρ ἀγαθῶν ἃ μὲν οὐκ ἐπιδέχεται ὑπερβολάν, οἷον ἀρετά. οὐ γάρ ἐστιν ὑπερβάλλοισά τις ἀρετά, καὶ ὑπερβαλλόντως τὶς ἀγαθός. ἁ γὰρ ἀρετὰ στάθμαν ἔχει τὸ δέον, καὶ ἔστι τῶ δέοντος ἕξις ἐν τοῖς πρακτοῖς· ἁ δ' εὐτυχία καὶ τὰν ὑπερβολὰν ἐπιδέχεται, καὶ τὰν μήωσιν. ὑπερβάλλοισα δὲ γεννᾷ τινας κακίας, καὶ ἐξίστησι τὸν ἄνθρωπον ἐκ τᾶς κατὰ φύσιν ἕξιος. ὥστε πολλάκις ἀντιβαίνεν καὶ τᾷ συστάσει τᾶς ἀρετᾶς. καὶ οὐ μόνον ἁ εὐτυχία, ἀλλὰ καὶ ἄτεραι

Posteaquam igitur beatitudo virtutis est in felicitate usus, de virtute & felicitate dicendum erit, ac primum de felicitate. Etenim quædam bona nimium non recipiunt, ut virtus. siquidem non est ulla virtus nimia, nec quisquam vir nimis bonus. virtus enim decorum pro norma habet, ac decori est in rebus agendis habitus. Felicitas autem & nimium recipit & parum. Nimia porro vitia quædam gignit, & hominem ab habitu naturali transversum rapit, sic ut virtuti quoque sæpe reluctetur. Nec tamen felicitas tantum, sed &

τεραι

6 ὅτι ὁ ἀγαθός.] ὅθεν ὁ ἀγαθός.

7 αἱ

aliæ causæ idem possunt efficere. Neque enim credendum est, cùm inter tibicines quidam reperiantur arrogantes, qui veritatis curâ relictâ, falsâ quâdam imaginatione captent imperitos, in virtute non idem cerni; verùm quanto res est dignior, tanto, qui eam sibi vindicent, plures existere. Multa sunt enim, quæ virtutis faciem, & veram affectionem pervertunt, vel insidiando ac vindicando, vel per naturæ perturbationes cognatas, aut longâ confirmatas consuetudine, vel per ætatem juvenilem aut senilem, vel per felicitatem aut infelicitatem, vel aliis modis pluribus. Quocirca mirandum non est, si cuncta nonnunquam, verâ affectione mutatâ, aliter eveniunt: quemadmodum & fabrum, qui optimus habeatur, sæpe inter operandum videmus peccare, & imperatorem, & gubernatorem; & pictorem, & omnes denique, quos tamen arte, quâ pollent, non privamus. Sed quemadmodum qui aliquando vel immodestè, vel injustè, vel timidè se gesserit, inter malos referendus non est: ita nec, qui quid in his rectè, inter bonos: verùm & illis casus,

τεραι αἰτίαι πλείονες. οὐδέποκα γὰρ δεῖ θαυμαίνεν, παρὰ μὲν αὐλητικὰν ἦμέν τινας ἀλαζόνας, οἳ τὰ ποτ' ἀλάθειαν ἐάσαντες, φαντασίᾳ τινὶ ψευδεῖ τὼς ἀμαθέας 7 ἀεὶ ῥέοντι· περὶ δὲ τὰν ἀρετὰν μὴ ἦμεν τὸ τοιοῦτο γένος. ἀλλ' ὅσῳ περ σεμνότερόν ἐστι, τοσούτῳ καὶ τὸ ποτιποιούμενον περὶ αὐτὰν πλέον ἦμεν γένος. πολλὰ γάρ ἐστι τὰ διαστρέφοντα τὰς περὶ τὰν ἀρετὰν ἐπιφανείας, ὧν ἓν μέν ἐστι τὸ τῶν ἐπιβουλευόντων καὶ ποτιποιουμένων γένος. ἅτερα δὲ φυσικὰ πάθεα παρακολουθέοντα ἐνίοκα ποιέοντι ἐναντίαν ἐπιπρέπειαν τᾶς ἀληθινᾶς διαθέσιος· τινὰ δὲ καὶ δι' ἔθος συνεκτεθραμμένα ἐκ παλαιῶν χρόνων· οὐκ ὀλίγα δὲ καὶ δι' ἁλικίας ἀβητικᾶς τε καὶ γεροντικᾶς, καὶ δι' εὐτυχίας ἢ καὶ ἀτυχίας· καὶ δι' ἁτέρως παμπληθέας τρόπως. ὥστε οὐδέποκα δεῖ θαυμαίνεν, εἰ πάντ' ἀντεστραμμένως ἐνίοκα κρίνεται, τᾶς ἀληθινᾶς διαθέσιος μεταπιπτοίσας. ὥσπερ καὶ τέκτονα τὸν ἄριστον ἦμεν δοκέοντα πολλὰ ἐν τοῖς ὑποκειμένοις ἔργοις ὁρέομες ἁμαρτάνοντα· καὶ στραταγὸν, καὶ κυβερνάταν, καὶ γραφέα, καὶ πάντας ἁπλῶς. καὶ ὅμως οὐκ ἀποστερέομες τᾶς ὑπαρχοίσας ἕξιος. οὔτοι δὲ τὸν ἀκολασταίνοντα ἔν τισι καιροῖς, οὐδὲ τὸν ἀδικάσαντα, οὐδὲ τὸν ἀποδειλιάσαντα, ἐς τὼς κακὼς τακτέον ἄνδρας· οὐδὲ μὰν τὼς τούτων τι κατορθώσαν-

7 ἀεὶ ῥέοντι.] Lege ἀχρίοντι, vel ἀιῤέοντι.

τας ἐς τὼς ἀγαθώς· ἀλλὰ τοῖς τε φαύλοις τὸ τυχὸν ποτιδοτέον, τοῖς τε ἀγαθοῖς τὸ διαμαρτάνεν. ταν δὲ ἀλαθινὰν κρίσιν, ου ποθ' ἕνα καιρὸν ἀποβλέποντας, οὐδ' ἐπὶ χρόνου τὶ πλᾶθος, ἀλλ' ἐπὶ πάντα τὸν βίον. ὥσπερ δὲ τὸ σῶμα βλάπτει μὲν καὶ τὸ τᾶς ἐνδείας, καὶ τὸ τᾶς ὑπερβολᾶς εἶδος, ου μὰν ἀλλὰ νόσως τε μέζονας ἐμποιὲν πέφυκεν αἱ ὑπερβολαὶ, καὶ τὰ καλεόμενα περισσώματα· οὕτω καὶ ψυχὰν βλάπτει μὲν καὶ τὸ τᾶς εὐτυχίας, ἢ ἀτυχίας εἶδος, ἀκαίρως παραγενόμενον. ου μὰν ἀλλὰ νόσως τε καὶ μέζονας ποιὲν πέφυκεν αἱ λεγομένα παρὰ παντεσσιν εὐτυχία, ὥσπερ οἶνος καταμεθύσκουσα τοῖς ἀγαθοῖς τὰν διάνοιαν.

Ὅθεν δυα ἀτυχίαν ἐνεγκὲν ἐμμελῶς χαλεπώτερόν ἐστιν, ἀλλ' εὐτυχίαν. πάντες μὲν γὰρ ἐν ἀτυχίᾳ μένοντες, ὡς ἐπὶ πολὺ μέτριοι καὶ κόσμιοι τὸ ἦθος ἦμεν φαίνονται· ἐν δ' εὐπραγίαις ἀνδρεῖοι, μεγαλέφρονες, μεγαλόψυχοι. δεινὰ γὰρ ἀτυχία συναγαγὲν καὶ καταρτῆσαι τὰν ψυχάν· ἁ δ' εὐπραγία τοὐναντίον ἐπᾶραι καὶ κενῶσαι. διὸ ποθεκτικοὶ μὲν ἅπαντες καὶ συνετοὶ τὸν τρόπον, ἀτυχέοντες· ἐπιθετικοὶ δὲ καὶ θαρσαλέοι τὸν τρόπον, εὐτυχέοντες. Ὅρος δέ ἐστιν εὐτυχίας, ἂν προέλοιτο ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ συνεργὸν αὐτῷ γενομέναν ποττὰς ἰδίας πράξιας· ὥσπερ καὶ μέγεθος ναῶ, καὶ μέγεθος παδαλίω, ᾧ καθικνεῖσθαι δύναται ὁ ἀγαθὸς κυβερνάτας μεγάλα πελάγεα διαπεραιούμενος, καὶ μεγάλαν

& his error tribuendus venit, verum autem judicium non ex uno tempore, vel aliquo temporis spatio, sed ex vita tota faciendum. Sicut porro corpori & quod nimium & quod parum est, nocet, tamen ut graviores morbos nimia procreent, & quæ dicuntur reliquiæ: sic animum quoque & felicitas & infelicitas nimia lædit, tamen ut graviores morbos felicitas, quæ dicitur, procreet, dum vini instar mentem bonis inebriat. Quamobrem non infelicitatem rectè, quàm felicitatem ferre difficilius est. Nam in infelicitate plerunque temperantes ac modesti: in felicitate animosi, vehementes, ac magnanimi cernimur. Valet enim animum ut infelicitas contrahere & componere, ita felicitas efferre & evacuare. Quo fit, ut cauti plerunque sint & prudentes, qui sunt infelices: qui felices, injurii & confidentes. Justa autem felicitas est, quantam vir bonus ad actiones suas exoptet: quemadmodum & navis atque clavi justa magnitudo ducitur, cujus operâ probus gubernator magnum transire mare, magnámque potest

ναυκλα-

navigationem perficere. At nimia felicitas non tam animo parére solet, quàm imperare. Ut enim lux nimia oculos, ita nimia felicitas animi mentem offendit. Ac de felicitate quidem hactenus.

ναυκλαρίαν στελλόμενος. αἱ δ' ὑπερβολαὶ τᾶς εὐτυχίας τοῖς ἀγαθοῖς, ἀυ κρατεῖσθαι πέφυκεν ὑπὸ τᾶς ψυχᾶς, ἀλλὰ κρατὲν αὐτᾶς. ὥσπερ γὰρ τὸ λαμπρὸν φάος μαραυγίαν περιτίθησι τοῖς ὀφθαλμοῖς· οὕτω καὶ ἁ ὑπερβάλλοισα εὐτυχία τῷ νόῳ τᾶς ψυχᾶς. καὶ περὶ μὲν ὦν εὐτυχίας ἅλις εἰρήσθω.

DE ANIMO, TANQUAM EFFICIENTE.

EX THEAGE Pythagoreo in libro De virtutibus.

ἘΚ ΤΩΝ ΘΕΆΓΟΥΣ τοῦ Πυθαγορείου ἐν τῷ περὶ ἀρετῶν.

ANIMI constitutio sic se habet, ut una sit ejus pars ratio, altera iracundia, tertia cupiditas. Ratio cognitioni, ira robori, cupiditas appetitui præest. Cùm igitur hæc tria unà compage in unum rediguntur, tum virtus in animo gignitur & concordia: cùm per seditionem inter se divelluntur, vitium oritur atque discordia. Sunt autem virtuti hæc tria necessaria, ratio, facultas, & consilium. Jam ratione præditæ animi partis virtus est prudentia, quoniam judicii & contemplationis particeps est habitus: iracundiæ au-

ἜΧΕΙ δὲ καὶ ὁ τᾶς ψυχᾶς διάκοσμος οὕτως. τὸ μὲν γάρ τι αὐτᾶς ἐστι λογισμός, τὸ δὲ θύμωσις, τὸ δ' ἐπιθυμία. λογισμὸς μέν, ὁ κρατέων τᾶς γνώσιος· θυμὸς δέ, ὁ κρατέων τῶ μένεος· ἐπιθυμία δέ, ἡ κρατεῦσα τῶ ἐπιθυματικῶ ἀδεῶς. ὅκα ὦν ἐς τὸ ἓν τὰ τρία ταῦτα μολῇ, μίαν ἐπιδεξάμενα συναρμογάν, τόκα δὲ γίνεται ἀρετὰ καὶ [1] ὁμόνοια ἐν τᾷ ψυχᾷ. ὅκα δὲ στασιάζοντα ἀπ' ἀλλάλων ἀπέσπασαι, τόκα δὲ γίνεται κακία, καὶ ἀναρμοστία ἐν τᾷ ψυχᾷ. ἀνάγκα δ' ἀρετὰν τρία ταῦτα ἔχεν, λόγον, δύναμιν, καὶ προαίρεσιν. τῶ μὲν ὦν [2] λογικῶ μέρεος τᾶς ψυχᾶς ἀρετὰ ἁ φρόνασις· κριτικὰ γάρ ἐντι καὶ θεωρητικὰ ἕξις.

τῶ

1 ὁμόνοια.] Aliàs ὁμολογία. 2 λογικῶ μέρεος.] Gesnerus λογιστικῶ quoque legit.

3 ἕξιν]

τῶ δὲ θυμοειδέος, ἀνδρεία· ἕξις γάρ ἐντὶ ἀντερεισικὰ, καὶ ὑποστατικὰ τῶν δεινῶν. τῶ δ' ἐπιθυματικῶ, ἁ σωφροσύνα· μετριότας γάρ ἐντὶ καὶ κατοχά τις ἁδονῶν τῶν διὰ σώματος. ὅλας δὲ τᾶς ψυχᾶς ἁ δικαιοσύνα. Φαῦλοι μὲν γάρ τοὶ ἄνθρωποι γίνονται, ἢ διὰ κακίαν, ἢ δι' ἀκρατίαν, ἢ διὰ θηριότατα. ἀδικοῦντι δ' ἀλλάλως, ἢ διὰ κέρδος, ἢ δι' ἁδονὰν, ἢ διὰ φιλοτιμίαν. ἁ μὲν ὦν κακία τῶ λογιστικῶ μέρεος τᾶς ψυχᾶς ἐντὶ οἰκειοτέρα. προσέοικε γὰρ ἁ μὲν φρόνασις τᾷ τέχνᾳ· ἁ δὲ κακία, τᾷ κακοτεχνίᾳ [3] ἐξεῖν. μαχανάσιος γάρ [4] ποθεν εὑρίσκει τὸ ἄδικον. ἁ δ' ἀκρατία μᾶλλον τῶ ἐπιθυματικῶ. ἐν γὰρ τῷ κρατεῦν ἁδονᾶς, ἡ ἐγκράτεια· καὶ ἐν τῷ μὴ κρατεῦν, ἡ ἀκρατία. ἁ δὲ θηριότας, τῶ θυμοειδέος. ὅκα γὰρ τῇ ἐπιθυμίᾳ τὸ κακῶς ποιῆσαι χαρίζηταί τις, οὐχ' ὡς ἄνθρωπος, ἀλλ' ὡς θηρίον, τὸ τοιόνδε ὀνυμάζεται θηριῶδες. ἀκόλουθα δὲ καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῶν διαθέσιων τούτων, ὧν περ ἕνεκα [5] πράσσονται. ἁ μὲν γὰρ πλεονεξία, ἀπὸ κακίας· ἁ δὲ κακία, ἀπὸ τῶ λογιστικῶ μέρεος τᾶς ψυχᾶς. καὶ ἁ μὲν φιλοτιμία, ἀπὸ τῶ θυμοειδέος· αὐτὰ δ' ἐν ὑπερβολᾷ γενομένα, γεννᾷ τὰν θηριότατα. πάλιν δὲ ἁ μὲν ἁδονὰ

ἐν

tem fortitudo, quandoquidem resistit, & gravia perfert hic habitus: cupiditatis verò temperantia, posteaquam corporis voluptatum quædam est moderatio: totius denique animi justitia. Improbi porro redduntur homines vel per malitiam, vel per incontinentiam, vel per feritatem: injustè autem agunt vel lucri, vel voluptatis, vel gloriæ causâ. Ac malitia quidem ad ratione pollentem animi partem refertur, quandoquidem ut prudentia cum arte, ita malitia cum prava confertur arte, quoniam ad injuriam dolos excogitat: incontinentia verò ad cupiditatem, posteaquam & in moderanda voluptate sita est continentia, & in non moderanda, incontinentia: feritas autem ad iracundiam. huic enim cùm quis maleficium non ut homo, sed ut fera gratificatur, ea dicitur feritas. Sunt quoque harum affectionum effectus & fines consequentes. Ut enim à malitia pendet avaritia, sic ad ratione pollentem animi partem refertur malitia. Similiter ut ad iracundiam pertinet ambitio, sic ipsa nimia reddita, feritatem gignit. Denique

3 ἐξεῖν.] Aliàs ἐξείη.

4 μαχανάσιος γάρ ποθεν εὑρίσκει.] Legere malim, μαχανάσιας γὰρ εὑρίσκει ποτὶ τὸ ἄδικον.

5 πράσσονται.] Gesnerus etiam πράσσοντι.

6 δικαιο-

voluptas ut cupiditatis eſt, ita nimiùm quæſita parit incontinentiam. Quare cùm de tot cauſis injuſte agamus, de totidem nimirum juſtè agemus. Nam & virtutis natura benefacit ac prodeſt, & vitium malefacit ac nocet. Et quoniam de animi partibus alia imperat, alia paret, virtutes autem in his ac vitia cernuntur, virtutes quoque partim imperantes, partim parentes, partim eſſe miſtas efficitur. Imperat quidem prudentia, parent autem fortitudo ac temperantia: miſta demum eſt juſtitia. Perturbationes porro ſunt virtutis materia, quandoquidem in his illa cernitur. Eſt autem aliud perturbationis genus cum voluntate conjunctum, aliud non eſt. conjunctum voluptas eſt; non conjunctum, dolor. Atque hæc & intendunt & remittunt civiles homines, dum reliquas animi partes cum rationis participe coaptant: id quod in eo poſitum eſt, ut nec propter nimium nec propter parum ſuas actiones prohibeatur mens perficere. Quod enim deterius eſt, præſtantioris cauſâ cœpit exiſtere: ut in mundo ſemper patiens pars propter eam, quæ ſemper movetur: in animalibus femina propter marem (hic enim ſeminat animum gignendo, illa duntaxat

ἐν τῷ ἐπιθυμητικῷ, σφοδρότερον δὲ μαςευομένα, γεννᾷ ταν ἀκρατίαν. ὥςτ᾽ ἐπεὶ τὸ ἀδικεῦν γίνεται δι᾽ αἰτίας τοσαύτας, φανερὸν ὅτι τὸ δικαιοπραγὲν γίνεται διὰ τὰς ἴσας. φύσει γὰρ ἁ μὲν ἀρετὰ ἀγαθοποιὸς καὶ ὠφελητικά· ἁ δὲ κακία κακοποιὸς καὶ βλαπτικά. ἐπεὶ δὲ τῶν τᾶς ψυχᾶς μερέων, τὸ μὲν ἐντὶ ἀγεόμενον, τὸ δ᾽ ἑπόμενον· αἱ δ᾽ ἀρεταὶ, καὶ αἱ κακίαι περὶ ταῦτα καὶ ἐν τούτοις· φανερὸν ὅτι καὶ τᾶν ἀρετᾶν ταὶ μὲν ἐντὶ ἡγεμονικαὶ, ταὶ δ᾽ ἑπητικαὶ, ταὶ δὲ σύνθετοι ἐκ τούτων. ἀγεμονικαὶ μὲν, οἷον ἁ φρόνασις· ἑπητικαὶ δὲ, οἷον ἀνδρεία καὶ σωφροσύνα· σύνθετος δ᾽ ἐκ τούτων, οἷον ἁ [6] δικαιοσύνα. τὰ δὲ πάθεα, τᾶς ἀρετᾶς ὕλα. περὶ ταῦτα γὰρ καὶ ἐν τούτοις αἱ ἀρεταί. τῶν δὲ παθέων τὸ μὲν ἑκούσιον, τὸ δ᾽ ἀκούσιον. καὶ ἑκούσιον μὲν, ἁδονά· ἀκούσιον δὲ, λύπα. ταυτὰ δὲ ταῦτα καὶ ἐπιτείνοντι καὶ ἀνιέντι τοὶ πολιτικοὶ συναρμόζοντες τὰ ἄλλα μέρεα τᾶς ψυχᾶς ποτὶ τὸ λόγον ἔχον. ταύτας δὲ συναρμογᾶς ὅρος, τὸ μήτε διὰ τὰν ἔνδειαν, μήτε διὰ τὰν ὑπερβολὰν ἀπείργεσθαι τὸν νόον τὸ ἴδιον ἔργον ἐπιτελέν. συντέτακται γὰρ τὸ χέριον ἕνεκα τῶ βελτίονος. ὡς ἐν μὲν τῷ κόσμῳ τὸ ἀειπαθὲς πᾶν μέρος, ἕνεκα τῶ ἀεικινάτω· ἐν δὲ τᾷ συζυγίᾳ τῶν ζώων, τὸ θῆλυ ἕνεκα τῶ ἄρρενος. τὸ μὲν γὰρ

6 δικαιοσύνα.] Geſneri codex alius, δικαιότας.

σπει-

σπείρει, τὰν ψυχὰν γεννῶν· τὸ δὲ μόνον τὰν ὕλαν παρέχεται τῷ γεννωμένῳ. ἐν δέ γε τᾷ ψυχᾷ τὸ ἄλογον τῶ λογικῶ. συντέτακται γὰρ καὶ ὁ θυμὸς, καὶ ἁ ἐπιθυμία, ποτὶ τὸ πρᾶτον μέρος τᾶς ψυχᾶς· τὸ μὲν ὥσπερ δορυφόρος τις καὶ σωματοφύλαξ, τὸ δ' ὡς οἰκονόμος καὶ οἰκουρὸς τῶν ἀναγκαίων. ὁ δὲ νόος ἐπ' ἄκρας τῆς κορυφῆς τῶ σώματος ἱδρυμένος, καὶ ἔχων περιαυγέα καὶ διαυγέα τὰν ἔποψιν, μαστεύεται τὰν τῶν ἐόντων φρόνασιν· καὶ τοῦτ' ἔργον ἐντὶ αὐτῷ κατὰ φύσιν, τὸ μαστευσάμενον, καὶ κτησάμενον, ἀκολουθῆσαι τοῖς βελτίοσιν αὐτοῦ, καὶ τιμιωτάτοις. ἀρχὰ γὰρ καὶ αἰτία καὶ κανὼν ἐντὶ τᾶς ἀνθρωπίνας εὐδαιμοσύνας, ἁ τῶν θείων καὶ τιμιωτάτων ἐπίγνωσις.

materiam ei quod generatur suppeditat) in animo ratione carens pars propter rationis compotem. Nam & iracundia & cupiditas ad primam animi partem refertur, illa tanquam satelles & latro, hæc curatoris instar & custodis domestici. At mens in summo corporis vertice collocata, in pellucida undique specula eorum, quæ sunt, scientiam investigat, & hoc à natura opus habet, ut post investigationem & acquisitionem, melioribus ac præstantioribus utatur. Etenim rerum divinarum ac præstantissimarum cognitio, beatitudinis humanæ principium, causa, & norma est.

DE ACTIONIBUS ET HABITIBUS in Genere, tanquam de Materia & Forma.

ἘΚ ΤΩ͂Ν ΜΕΤΩ´ΠΟΥ τοῦ Πυθαγορείου ἐν τῷ περὶ ἀρετᾶς.

Ἀ'ΡΕΤΑ` ἐντὶ ἀνθρώπω τελειότας φύσιος ἀνθρώπω. ἕκαστον γὰρ τῶν ἐόντων, τέληον καὶ ἄκρον γίνεται, κατὰ τὰν οἰκήαν τᾶς ἀρετᾶς φύσιν. ἵππω τε γὰρ ἀρετὰ ἐντὶ, ἁ ἐς τὸ ἄ-

EX METOPO Pythagoreo, in libro De Virtute.

HOMINIS virtus est hominis naturæ perfectio. Etenim per propriam virtutis naturam perfectum quidque ac supremum redditur. Nam & equi virtus est ea, quæ natu-

ram equi ad supremum perducit, & in partibus singulis eodem se modo res habet. Nam & oculorum virtus est acris visus, idémque supremum in oculorum natura: & aurium virtus, acris auditus, idémque supremum in aurium natura: & pedum virtus, velocitas, eadémque supremum in pedum natura. Sunt autem virtuti hæc tria necessaria, ratio, facultas, & consilium. Ratio judicat & contemplatur: facultas resistit & moderatur: consilium amat & amplectitur. Jam judicare & contemplari, intelligentis animi partis est proprium: resistere & moderari, ratione carentis: amare & amplecti, utriusque, tam quæ ratione caret, quàm quæ eâ pollet. Cùm enim ex intelligentia & appetitu constet consilium, illa ad rationis compotem animi partem, hic ad expertem refertur. Jam virtutum omnium numerum, nec non virtutis ortum & constitutionem ex animi partibus licet cognoscere. Etenim animi partes primæ sunt duæ, altera compos rationis, expers altera. Illâ judicamus & contemplamur, hâc ferimur & appetimus. Hæ porro vel consen-

κρον ἄγοισα τὰν τῶ ἵππω φύσιν. καὶ ἐπὶ τῶν μερέων δὲ τῶν καθ' ἕκαστον, ὁ αὐτὸς λόγος. ὀμμάτων τε γὰρ ἀρετὰ, ὀξυδορκία· αὕτα δ' ἀκρότας ἐντὶ τᾶς ὀφθαλμῶν φύσιος. καὶ οὐάτων ἀρετὰ, ὀξυακοΐα· αὕτα δ' ἀκρότας ἐντὶ τᾶς οὐάτων φύσιος. καὶ ποδῶν ἀρετὰ, ποδωκεία· καὶ αὕτα δὲ ἀκρότας ἐντὶ τᾶς ποδῶν φύσεως. ἀνάγκα δ' ἀρετὰν πᾶσαν τρία ταῦτ' ἔχεν· λόγον καὶ δύναμιν καὶ προαίρεσιν. λόγον μὲν, ᾧ κρίνει καὶ θεωρεῖ· δύναμιν δὲ, ᾧ ἀντέχει καὶ κρατεῖ· προαίρεσιν δὲ, ᾧ στέργει καὶ ἀγαπᾷ. Τὸ μὲν ὦν κρίνεν καὶ θεωρὲν, ἐντὶ τῶ διανοατικῶ μέρεος τᾶς ψυχᾶς· τὸ δ' ἀντέχεν καὶ κρατὲν, ἴδιον τῶ ἀλόγω μέρεος τᾶς [1] ψυχᾶς. συνέστακε γὰρ προαίρεσις ἐκ διανοίας καὶ ὀρέξιος. ἁ μὲν ὦν διάνοια, ἀπὸ τῶ λογικῶ μέρεος ἐντὶ τᾶς ψυχᾶς· ἁ δὲ ὄρεξις ἀπὸ τῶ ἀλόγω. τὸ δὲ πλᾶθος τᾶν ἀρετᾶν ἁπασᾶν ἐκ τῶν μερέων τᾶς ψυχᾶς κατίδοιτο ἄν τις. ὡσαύτως δὲ καὶ τὰν γένεσιν, καὶ τὰν σύστασιν τᾶς ἀρετᾶς. ἐπὶ γὰρ τῶν μερέων τᾶς ψυχᾶς δύο τὰ πρᾶτα, τὸ μὲν λογιστικὸν, τὸ δ' ἄλογον. καὶ λογιστικὸν μὲν, ᾧ κρίνομες καὶ θεωρέομες· ἄλογον δὲ, ᾧ ὁρμῶμες καὶ ὀρεγόμεθα. ταῦτα δὲ ἀλλάλοις ἢ συμφωνοῦντι, ἢ διαφωνοῦντι. αἱ δὲ μάχα καὶ δια-

1 μέρεος τᾶς ψυχᾶς.] Lacunam hic supplevimus: τὸ δὲ στέργειν καὶ ἀγαπᾶν ἐν ἀμφοτέροις αὐτοῖς γίνεται, καὶ τῷ ἀλόγῳ, καὶ τῷ λόγον ἔχοντι μέρει τᾶς ψυχᾶς. Sic Canterus. qui non vidit pro ἀλόγῳ scribendum esse, λογιστικῷ. M. Meibom.

2 τὸ

διαφωνία γίνεται αὐτοῖς, δι' ὑπερβολὰν καὶ ἔλλειψιν. φανερὸν ὦν, ὄκκα μὲν τὸ λογιστικὸν μέρος τᾶς ψυχᾶς ἐγκρατῆ τῶ ἀλόγω, γίνεται καρτερία καὶ ἐγκράτεια· ὄκκα δὲ τὸ μὲν ἄγηται, τὸ δ' ἕπηται, καὶ ἀμφότερα συμφωνεῖ ἀλλάλοις, τὸ τηνικαῦτα ἀρετά. αἱ μὲν ὦν καρτερία καὶ ἐγκράτεια, γίνεται μετὰ λύπας· ἀλλ' ἁ μὲν καρτερία, ἐν τῷ ἀντέχεν πόνῳ· ἁ δ' ἐγκράτεια, ἐν τῷ ἀντέχεν ἁδονᾷ. ἁ δ' ἀκρατία καὶ μαλακία, ἐν τῷ μὴ ἀντέχεν, μηδὲ κρατέν. καὶ διὰ τοῦτο συμβαίνει φεύγεν τἀγαθὰ τὼς ἀνθρώπως διὰ λύπαν, ἀποβαλὲν δ' αὐτὰ, διὰ ἁδονάν. καὶ τοὶ ἔπαινοι δὲ καὶ ψόγοι, καὶ τὰ καλὰ πάντα τὰ περὶ τὸν ἄνθρωπον, γίνεται ἐν τούτοις τοῖς μέρεσι τᾶς ψυχᾶς. καὶ καθόλω μὲν ἁ τὰς ἀρετᾶς σύστασις γίνεται τοῦτον τὸν τρόπον. τὰ δὲ εἴδεα αὐτᾶς, καὶ τὰ μέρεα οὕτως ἄν τις ἀθρησάτω. ἐπεὶ γὰρ τᾶς ψυχᾶς δύο μέρεα, τὸ μὲν λογιστικὸν, τὸ δὲ ἄλογον· [2] τὸ μὲν θυμοειδὲς, τὸ δ' ἐπιθυματικόν. καὶ τὸ μὲν λογιστικὸν ἐντὶ, ᾧ κρίνομες καὶ θεωρέομες· τὸ δ' ἄλογον, ᾧ ὁρμῶμες καὶ ὀρεγόμεθα. καὶ τούτω τὸ μὲν οἷον ἀμυντικὸν, καὶ ὑπερμαχατικὸν ποττοὺς πλασίον, θυμοειδὲς ὀνυμάζεται· τὸ δ' οἷον ὀρεκτικὸν καὶ ποθητικὸν τᾶς οἰκήας

tiunt inter se, vel dissentiunt. quæ quidem pugna ac discordia propter nimium vel parum existit. Cùm igitur rationis compos pars moderatur expertem, tolerantia gignitur & continentia. cum altera imperat, paret altera, & inter se ambæ consentiunt, virtus nascitur. Ac tolerantia quidem & continentia cum dolore gignuntur, dum labori illa, voluptati hæc resistit. Incontinentia verò ac mollities nec resistit nec moderatur. Quo fit, ut bona propter dolorem fugiamus, propter voluptatem amittamus. Quid quòd laudationes, vituperia, cunctáque humana bona in his animi partibus cernuntur. Et hoc quidem pacto virtus in universum constituitur. Species autem ejus & partes hoc modo sunt considerandæ. Posteaquam duæ sunt animi partes, altera ratione prædita, carens ratione altera, quæ porro vel iracundia, vel cupiditas dicitur: & rationis compos quidem est, quâ judicamus & contemplamur: expers autem, quâ ferimur & appetimus: hujus porro quâ parte tanquam ulciscimur nos ac defendimus, vocatur iracundia: quâ propriam corporis constitutionem tanquam

2 τὸ μὲν θυμοειδὲς,] Manifestè hic desunt quædam sic supplenda: τὸ δὲ ἄλογον τὸ μὲν θυμοειδὲς, &c.

appetimus ac desideramus, cupiditas: efficitur, ex his animi partibus etiam virtutum numerum, discrimen, ac proprietatem pro portione consequi.

ἀδικήας τῶ σώματος συςάσιος, ἐπιθυματικόν· φανερὸν ὡς κατὰ λόγον τοῖς μέρεσι τούτοις τᾶς ψυχᾶς, καὶ τὸ πλᾶθος τᾶν ἀρετᾶν ἀκολούθακεν, καὶ ταὶ διαφοραὶ καὶ ἰδιότατες αὐτᾶν.

EX CLINIA Pythagoreo.

ἘΚ ΤΩ͂Ν ΚΛΕΙΝΊΟΥ τοῦ Πυθαγορείου.

ET omnis quidem virtus, ut initio definitum est, ratione, consilio, ac facultate perficitur: horum autem singula non virtutis partes, sed causæ sunt. Itaque qui intelligente atque cognoscente hujus parte valent, vehementes ac prudentes dicuntur: qui impetuosâ & appetente, utiles & commodi. Quoniam verò non sine causis exulceratis injustè solent agere, hæ autem tres sunt, intemperantia in corporis voluptatibus, avaritia in lucrando, ambitio in æqualibus antecellendis: sciendum est, his opponi posse & quæ metum, & quæ pudorem, & quæ cupiditatem pa-

ΠᾶΣΑ μὲν ὦν ἀρετὰ τελεοῦται, καθάπερ ἐν ἀρχᾷ διώρισαι, ἐκ λόγω καὶ προαιρέσεως, καὶ δυνάμεως. τοῦτο δὲ καθ' ἑαυτὸ ἕκαςον, οὐκ ἀρετᾶς μέρος ἐντὶ, ἀλλ' αἴτιον ἀρετᾶς. ὅσοι μὲν ὦν ἔχοντι τὸ νοατικὸν καὶ γνωςικὸν μέρος αὐτᾶς, δεινοί τε καὶ συνετοὶ [1] ὀνυμαίνονται· ὅσοι δὲ τὸ [2] ἠθικόν τε καὶ προαιρετικὸν, χράσιμοί τε καὶ ἐπιεικέες. Ὁπόταν δὲ ἐκ τῶ τὰς αἰτίας [3] ἀναῤῥιπισθείσας ἦμεν, ἀδικὲν πέφυκεν ἄνθρωπος· αὗται δὲ τρεῖς τυγχάνοντι· φιλαδονία μὲν ἐν ταῖς ἀπολαύσεσι, ταῖς διὰ σώματος· πλεονεξία δὲ, ἐν τῷ κερδαίνεν· φιλοδοξία δὲ, ἐν τῷ καθυπερέχεν τε τῶν ἴσων τε καὶ ὁμοίων. δεῖ τοιγαροῦν γνωρίζεν, ὅτι τούτοις ἀντιτιθέμεναι οἷόν τέ ἐςιν, ἃ μὲν φόβον [4] παρασκευάζοντι τοῖς ἀνθρώποις, ἃ δὲ αἰσχύναν, ἃ δὲ καὶ ἐπιθυμίαν. φόβον [5] μὲν δὴ

τῶν

1 ὀνυμαίνονται.] Corruptissimè prius legebatur, ἐ μαίνονται.

2 ἠθικόν τε.] Legere malo, ἱππικόν τε.

3 ἀναῤῥιπισθείσας ἦμεν. ἀδικεῖν πέφυκεν.] Gesnerus aliter habet, ἀναιρεῖν, δι' ἃς ἀδικεῖν πέφυκεν.

4 παρασκευάζοντα.] Gesnerus legit quoque ἃ μὲν παρασκευάζοντα.

5 φόβον μὲν δὴ τὸν νόμον.] Gesnerus aliter legit, διὰ τὸν νόμον. διὰ τὸν θεόν. διὰ τὸν λόγον.

6 ὁ μ.

τῶν νόμων, αἰσχύναν δὲ τῶν θεῶν, ἐπιθυμίαν δὲ τῶν λόγων. διδάσκεν ὧν δεῖ τὼς νέως ἐξ ἀρχᾶς τάν τε θεῶν τιμὰν, καὶ τὰν τῶν νόμων. ἐκ τῶνδε γὰρ φανερὸν ἂν εἴη, ὅτι πᾶν ἔργον ἀνθρώπινον, καὶ βίος, ὁσιότατός τε, καὶ εὐσεβείας μεθέξει [6] ἅμ' ὀρθοπλοιεῖ.

riant: metum propter legem; pudorem propter Deum, cupiditatem propter sermonem. Quocirca sunt initio juvenes & deorum & legum venerationem docendi. Ex his enim manifestum esse possit, omnem actionem humanam, adeoque ipsam vitam, sanctimoniæ pietatisque participatione, bono successu usuram.

6 ἅμ' ὀρθοπλοιεῖ.] Melius, αἶκ' ὀρθοπλοεῖ. Ita Canterus. Scribendum, ἁμῖν. Male hic verterat Canterus. M. Meibom.

ἘΚ ΤΩ͂Ν ΘΕΑ΄ΓΟΥΣ

τοῦ Πυθαγορείου ἐν τῷ περὶ ἀρετῶν.

EX THEAGE

Pythagoreo in libro De virtutibus.

ἈΡΧΑῚ τᾶς συμπάσας ἀρετᾶς, τρεῖς· γνῶσις, καὶ δύναμις, καὶ προαίρεσις. καὶ ἔστιν ἁ μὲν γνῶσις, ᾇ θεωρέομες καὶ κρίνομες τὰ πράγματα. ἁ δὲ δύναμις, οἷον ἀλκά τις τῶ σκάνεος, ᾇ ὑφιστάμεθα, καὶ ἐμμένομες τοῖς πράγμασιν. ἁ δὲ προαίρεσις, οἷον χεῖρες ψυχᾶς τινες, αἷς ὁρμῶμες καὶ ἀντιλαζύμεθα τῶν πραγμάτων. ἔχει δὲ καὶ ὁ τᾶς ψυχᾶς διάκοσμος οὕτως. τὸ μὲν γάρ τι αὐτᾶς ἐστι λογισμὸς, τὸ δὲ θύμωσις, τὸ δ' ἐπιθυμία. λογισμὸς μὲν ὦν ὁ κρατέων τᾶς γνώσιος· θυμὸς δὲ, ὁ κρατέων τῶ μένεος· ἐπιθυμία δὲ, ἁ κρατοῖσα τῶ ἐπιθυματικῶ ἀδεῶς. ὅκα ὦν ἐς τὸ ἓν τὰ τρία ταῦτα μολῇ, μίαν ἐπιδεξάμενα συναρμογὰν, τόκα δὲ γίνεται ἀρετά.

VIRTUTIS omnis causæ sunt tres, cognitio, facultas, & consilium. Cognitio est, quâ res contemplamur ac judicamus. facultas tanquam robur & causæ, quo ferimus, & in rebus permanemus. consilium instar manuum est animi, quibus ferimur, & res apprehendimus. Animi quoque constitutio sic se habet, ut una sit ejus pars ratio, altera iracundia, tertia cupiditas. Ratio cognitioni, ira robori, cupiditas appetitui præest. Cum igitur hæc tria unâ compage in unum rediguntur, tum virtus

in animo gignitur & concordia: cùm per seditionem inter se divelluntur, vitium oritur atque discordia. Jam cùm ratio partes animi ratione carentes moderatur, tolerantia gignitur & continentia, dum labores illa, voluptates hæc moderatur: cùm ratione carentes moderantur rationem, mollities & incontinentia nascitur, dum labores illa fugit, à voluptatibus hæc vincitur. Cùm verò melior animi pars imperat ac præest, deterior paret ac sequitur, & inter se ambæ consentiunt, tum virtus & omne bonum per totum animum existit. Et cupiditas quidem cùm rationem sequitur, fit temperantia: cùm iracundia, fortitudo; cùm partes omnes, justitia. Hæc enim & vitia cuncta, & virtutes animi inter se discernit: & animi partium compagis quædam est constitutio, virtúsque perfecta & suprema. Ut enim in hac omnia sunt, ita sine hac reliqua non existunt animi bona. Quapropter & inter deos magnam vim habet, & inter homines, justitia. Totius enim atque universi tum inter hos tum inter illos communionem hæc virtus continet. ac Themis quidem apud superos, Di-

ἀρετά, καὶ ὁμολογία ἐν τᾷ ψυχᾷ· ὅκα δὲ στασιάζοντα καὶ ἀπ' ἀλλάλων ἀπέσπασται, τόκα δὲ γίνεται κακία καὶ ἀναρμοστία ἐν τᾷ ψυχᾷ. καὶ ὅκα μὲν ὁ λογισμὸς ἐπικρατέῃ τῶν ἀλόγων μερέων τᾶς ψυχᾶς, τόκα δὲ γίνεται καρτερία καὶ ἐγκράτεια. καρτερία μὲν, ἐν τῇ κατοχῇ τῶν πόνων· ἐγκράτεια δὲ, ἐν τᾷ ἀποχᾷ τῶν ἁδέων. ὅκα δὲ τὰ ἄλογα μέρεα τᾶς ψυχᾶς ἐπικρατέῃ τῶ λογισμῶ, τόκα δὲ γίνεται μαλακία καὶ ἀκρατία. μαλακία μὲν ἐν τῷ φεύγεν τὼς πόνως, ἀκρατία δὲ ἐν τῷ νικᾶσθαι ὑπὸ τῶν ἁδέων. ὅκα δὲ τὸ μὲν κρέσσον ἄρχῃ μέρος τᾶς ψυχᾶς, τὸ δὲ χέρηον ἄρχηται· καὶ τὸ μὲν ἁγῆται, τὸ δ' ἕπηται, ἀμφότερα δὲ συνευδοκῆται καὶ συνομολογῆται ἀλλάλοις, τόκα δὲ γίνεται ἀρετὰ καὶ παναγαθία, περὶ ὅλαν τὰν ψυχάν. καὶ ὅκα μὲν τὸ ἐπιθυματικὸν ἕπηται μέρος τᾶς ψυχᾶς τῷ λογισμῷ, γίνεται σωφροσύνα· ὅκα δὲ τὸ θυμοειδὲς, ἀνδρειότας· ὅκα δὲ τὰ μέρεα πάντα, δικαιότας. αὕτα γάρ ἐντι ἁ διείργοισα τάς τε κακίας πάσας τᾶς ψυχᾶς, καὶ τὰς ἀρετὰς ἀπ' ἀλλάλων. καὶ ἐστιν ἁ δικαιότας, σύνταγμά τι τᾶς ἁρμογᾶς τῶν μερέων τᾶς ψυχᾶς, καὶ ἀρετὰ τελήα καὶ πανυπερτάτα. πάντα γὰρ ἐν ταύτᾳ. τὰ δ' ἄλλ' ἀγαθὰ τᾶς ψυχᾶς οὐκ ἄτερθε ταύτας· διόπερ καὶ ἐν θεοῖς μέγα κράτος ἔχει ἁ δικαιότας, καὶ ἐν ἀνθρώποις. τῶ γὰρ ὅλω καὶ τῶ παντὸς ἅδ' ἀρε-

τὰ συνέχει τὰν κοινωνίαν, καὶ τὰν ἐν θεοῖς καὶ τὰν ἐν ἀνθρώποις. θέμις γε ὦν [1] φημίζεται παρὰ τοῖς ὠρανίοις θεοῖς, δίκα δὲ, παρὰ τοῖς χθονίοις· νόμος δὲ, παρὰ τοῖς ἀνθρώποις. ταῦτα δ' ἐντὶ σημεῖα καὶ σύμβολα, τῶ τὰν δικαιότατα πανυπερτάταν ἀρετὰν ὑπάρχεν. ὄκα μὲν ὦν ἐν τῷ θεωρὲν καὶ κρίνεν γένηται ἁ ἀρετὰ, καλέεται φρόνασις. [2] ὄκα δὲ ἐν τῷ ὑφίστασθαι τὰ ἀδέα, σωφροσύνα· ὄκα δ' ἐν τῷ κέρδεος ἀποσχέσθαι, καὶ βλάβας τᾶς εἰς τὸν πλασίον, δικαιότας. ἁ δὲ κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον αὐτᾶς σύνταξις, καὶ παρὰ τὸν ὀρθὸν λόγον παράβασις, τῶ δέοντός ἐντι στοχασμὸς, καὶ τῶ μὴ δέοντος ἐκπίπτωσις. ἔστι δὲ τὸ μὲν δέον, ὃ δεῖ ἦμεν. τοῦτο δὲ οὐκ ἀφαιρέσιος, οὔτε προσθέσιος δέεται. αὐτὸ γάρ ἐστιν, ὃ δεῖ ἦμεν. τῶ δὲ μὴ δέοντος, εἴδεε δύο· τὸ μὲν ὑπερβολὰ, τὸ δὲ ἔλλειψις. καὶ ἁ μὲν ὑπερβολὰ, τὸ πλέον τῶ δέοντός ἐστιν· ἁ δ' ἔλλειψις, τὸ ἔλαττον. ἁ δ' ἀρετὰ, ἕξις τίς ἐντι τῶ δέοντος. διόπερ καὶ ἀκρότας, καὶ μεσότας εὐθέως ἐντί. οὕτω [3] γὰρ καὶ μεσότατες τυγχάνοντι καὶ ἀκρότατες. μεσότατες μὲν, ὅτι [4] ἐντὸς τᾶς ὑπερβολᾶς καὶ τᾶς ἐλλείψιος πίπτοντι· ἀκρότατες δὲ, ὅτι οὔτε προσθέσιος, οὔτ' ἀφαιρέσιος δέονται. αὐτὰ γὰρ ἐντὶ ταῦτα, ἃ δεῖ αὐτὰ ἦμεν. Ἐπει-

ce autem apud inferos; Lex verò inter homines prædicatur. Hæc porro, justitiam supremam esse virtutem indicant. Cùm etenim in judicando & contemplando posita virtus est, vocatur prudentia: cùm in gravibus ferendis, fortitudo: cùm in moderandis voluptatibus, temperantia: cùm in lucro & injuriâ non faciendis, justitia. Jam eandem vel secundum rectam rationem constitui, vel præter rectam rationem non constitui, decorum est, vel indecorum assequi. Est autem decorum, quod esse decet. Id quod nec addi quicquam nec demi postulat, quandoquidem ipsum, quod esse decet, est. Indecori verò species duæ sunt, nimium & parum. Illud plus, quàm decet, hoc minus habet. At virtus decori est habitus. quocirca statim quoque & supremum est & medium. Sic enim decora quoque & media sunt & suprema: media, quoniam inter nimium & parum constituta sunt: suprema, quoniam nec addi quicquam nec demi postulant, quandoquidem, quod esse decet, ipsa sunt.

1 φημίζεται.] Gesneri codex alius. φατίζεται.

2 ὄκα δὲ ἐν τῷ ὑφίστασθαι τὰ ἀδέα.] Etiam hic subest lacuna, quam sic restituimus: ὄκα δ' ἐν τῷ ὑφίστασθαι τὰ δεινὰ, ἀνδρεία· ὄκα δ' ἐν τῷ κατέχεν τὰ ἡδέα, σωφροσύνα, &c.

3 οὕτω γὰρ καὶ μεσότατες.] Videtur hic aliquid deesse, οὕτω μὲν γὰρ καὶ τὰ δέοντα καὶ μεσότατες, &c.

4 ἐντὸς] Non ἐκτός.

5 δυνα-

Quandoquidem morum virtus in perturbationibus versatur, ac supremæ perturbationes voluptas & dolor censentur: efficitur, in eo virtutem non esse positam, ut quis ex animo perturbationes, voluptatem ac dolorem, evellat, verùm ut aptè connectat. Etenim nec sanitas, quæ corporis facultatum quædam est bona temperatura, in eo ponitur, si frigus, calor, humor, & siccitas tollantur, verùm si permisceantur, cùm sit horum quasi quidam commensus: nec in Musica, si acutum & grave demantur, concentus oritur, verùm si hæc aptè permisceantur, tum & concentus existit, & vocum discordia tollitur. Similiter calore, frigore, humore, siccitate permistis, & sanitas oritur, & morbus perit. Neque aliter iracundiâ & cupiditate rectè compositis, & vitia cum perturbationibus eximuntur, & virtutes morésque existunt. Est autem morum virtutis maximè proprium, quod in rebus honestis est, consilium. Etenim ratione ac facultate etiam sine virtute uti licet, consilio non licet, quandoquidem moris dignitatem consilium indicat.

Ἐπειδὴ ἁ τῶ ἤθεος ἀρετὰ περὶ πάθεα, τῶν δὲ παθέων ἀδονὰ καὶ λύπα ὑπέρτατα, φανερὸν ὅτι οὐκ ἐν τῷ ὑπεξελέσθαι τὰ πάθεα τᾶς ψυχᾶς ἀδονὰν καὶ λύπαν, ἁ ἀρετὰ πέπτωκεν· ἀλλ' ἐν τῷ ταῦτα συναρμόσασθαι. οὐδὲ γὰρ ὑγίεια, εὐκρασία τὶς ἐοῦσα τῶν τῶ σώματος δυναμίων, ἐν τῷ ὑπεξελέσθαι τὸ ψυχρὸν καὶ τὸ θερμὸν, καὶ τὸ ὑγρὸν, καὶ τὸ ξαρὸν πέπτωκεν· ἀλλ' ἐν τῷ ταῦτα συγκερασθῆναι. ἔντι γὰρ οἷον συμμετρία τὶς τούτων. οὐδ' ἐν τᾷ μωσικᾷ, ἐν τῷ ὑπεξελέσθαι τὸ ὀξὺ καὶ τὸ βαρὺ, τὸ σύμφωνον πέπτωκεν· ἀλλ' ἐν τῷ ταῦτά πως συναρμόξασθαι συναρμογὰν τῶ ὀξέος καὶ τῶ βαρέος, τὸ μὲν σύμφωνον ἐναπολαμβάνεται, τὸ δὲ διάφωνον ἐκκρούεται. συναρμοσμένων δὲ καὶ τῶ θερμῶ καὶ τῶ ψυχρῶ, καὶ τῶ ὑγρῶ καὶ τῶ ξαρῶ, ἁ μὲν ὑγίεια γίνεται, ἁ δὲ νόσος ἀπόλλυται. συναρμοσμένων δὲ καὶ τῶ θυμῶ καὶ τᾶς ἐπιθυμίας, ταὶ μὲν κακίαι καὶ τὰ πάθεα ἐξαιρέονται, ταὶ δ' ἀρεταὶ καὶ τὰ ἤθεα ἐγγίνονται. ἰδιαίτατον δὲ τᾶς τῶ ἤθεος ἀρετᾶς, ἁ προαίρεσις ἁ ἐν τοῖς καλοῖς. λόγῳ γὰρ καὶ δυνάμει συγχρέεσθαι [5] δυνατὸν, καὶ ἄνευ ἀρετᾶς· προαιρέσει δὲ οὐ δυνατόν. τὸ γὰρ ἀξίωμα τῶ ἤθεος ἁ προαίρεσις σαμαίνει. διὸ καὶ μετὰ τᾶς βίας μὲν ἐπικρατέων ὁ λογισμὸς θυμῷ καὶ ἐπιθυμίας, ἐγκράτειαν καὶ καρτερίαν

ρίαν

5 δυνατόν.] Sic malo, quàm δύνατη.

ρίαν ἐμποιεῖ· μετὰ βίας δὲ πάλιν ἐκβιασθεὶς αὐτὸς ὑπὸ τῶν ἀλόγων, ἀκρατίαν καὶ μαλακίαν. αἱ δὲ τοιαῦται διαθέσιες τᾶς ψυχᾶς, ἡμιτελέες μὲν ἀρεταὶ, ἡμιτελέες δὲ κακίαι τυγχάνοντι. ὁ μὲν γὰρ λογισμὸς, ὑγιαίνει· τὰ δ' ἄλογα μέρεα τᾶς ψυχᾶς, νοσέει. καὶ καθὸ μὲν ἄρχεται καὶ ἄγεται ὁ θυμὸς, καὶ ἁ ἐπιθυμία ὑπὸ τῶ λόγον ἔχοντος μέρεος τᾶς ψυχᾶς, ἁ ἐγκράτεια καὶ ἁ καρτερία, ἀρεταὶ τυγχάνοντι. καθὸ δὲ μετὰ βίας, ἀλλ' οὐχ ἑκουσίως τοῦτο πράσσοντι, κακίαι τυγχάνοντι. δεῖ γὰρ τὰν ἀρετὰν μὴ μετὰ λύπας, ἀλλὰ μεθ' ἁδονᾶς τὰ δέοντα πράσσεν. πάλιν δὲ καθὸ μὲν ἐπικρατέει ὁ θυμὸς καὶ ἐπιθυμία τῶ λογισμῶ, μαλακίαν καὶ ἀκρατίαν ἐπιφέροντα, κακίαι τινὲς τυγχάνοντι· καθὸ δὲ μετὰ λύπας χαρίζονται τοῖς πάθεσιν, εἰδότες ὅτι ἁμπλακίσκοντι, τῷ ὑγιὲς ἦμεν τὸ ὄμμα τᾶς ψυχᾶς. ταῦτα δὲ οὐ κακίαι [6] πλάνον. αὐτό γε τοῦτο φανερὸν, ὅτι ἑκουσίως δεῖ τὰν ἀρετὰν τὰ δέοντα πράσσεν. τὸ μὲν ἀκούσιον οὐκ ἄνευ λύπας, καὶ φόβω· τὸ δὲ ἑκούσιον, οὐκ ἄνευ ἁδονᾶς καὶ φιλοφροσύνας. ἅμα δὲ καὶ ὁ λόγος τᾶς διαιρέσιος ἐμπέσοι, καὶ παρείτω ταῦθ' οὕτως ἔχεν. ἁ μὲν γὰρ γνῶσις, καὶ ἁ ὅρασις τῶν πραγμάτων, τῶ λόγον ἔ-

Quapropter & per vim imperans iracundiæ & cupiditati ratio, continentiam ac tolerantiam parit: & per vim rursus à rationis expertibus pulsa, incontinentiam & mollitiem. Cæterùm tales animi affectiones & imperfectæ virtutes, & imperfecta sunt vitia. Ut enim est sana ratio, ita partes animi rationis expertes ægrotant. Et quatenus quidem à rationis compote animi parte ira & cupiditas reguntur, virtutes habentur continentia ac tolerantia: quatenus autem per vim hoc, non sponte fit, sunt vitia. debet enim virtus non cum dolore, sed cum voluptate officium facere. Quatenus rursum imperantes rationi ira & cupiditas mollitiem & incontinentiam procreant, vitia hæc sunt: quatenus verò cum dolore perturbationibus gratificantur, dum errorem suum, quoniam sanus est animi oculus, agnoscunt, non vitia, vel saltem non prorsus, habenda veniunt. Manifestum est igitur, sponte virtutem debere officium facere. Et cum voluntate quidem conjunctum quod est, non caret voluptate & hilaritate: quod autem non est, dolore & metu non caret. Quid quod simulátque inciderit di-

χοντος

6 πλάνον αὐτό γε τοῦτο.] Gesnerus πλάνον otiosum, ego corruptum existimo, & sic lego, πλὰν ἐκ αὐτό γε τοῦτο.

visio, hæc ita se habere comperientur. Etenim cognitio rerum & inspectio ratione præditæ est animi partis: facultas autem ratione carentis. siquidem nec laboribus resistere, nec voluptates moderari, ratione carentis proprium est animi partis. Consilium verò in utroque cernitur, & rationis compote, & experte animi parte. cùm enim ex intelligentia & appetitu constet, illa ad rationis compotem, hic ad expertem refertur. Qamobrem & virtus omnis in partibus animi componendis posita est, & voluntas atque consilium prorsus in virtute cernuntur.

χοντος μέρεος ἐντὶ τᾶς ψυχᾶς· ἁ δὲ δύναμις τῶ ἀλόγω. τὸ γὰρ ἀντέχεν μὴ δύνασθαι τῶν πόνων, ἐπικρατὲν δὲ τὰν ἁδονὰν, οἰκῆον ἐντὶ τῶ ἀλόγω μέρεος τᾶς ψυχᾶς. ἁ δὲ προαίρεσις, ἐν ἀμφοτέροις αὐτοῖς γίνεται, καὶ τῷ λόγον ἔχοντι μέρει τᾶς ψυχᾶς, καὶ τῷ ἀλόγῳ. σύγκειται γὰρ ἐκ διανοίας καὶ ὀρέξιος. ὧν ἁ μὲν διάνοια τῶ λόγον ἔχοντος ἐντί· ἁ δ' ὄρεξις τῶ ἀλόγω. διὸ καὶ ἀρετὰ πᾶσα ἐν συναρμογᾷ γίνεται τῶν μερέων τᾶς ψυχᾶς, καὶ ἑκούσιον δὲ καὶ τὸ προαιρετικὸν πάντως ἐν τᾷ ἀρετᾷ.

Et in universum quidem compositio quædam ratione carentium animi partium cum rationis compote, virtus est: cùm autem & voluptas & dolor decori norma reguntur, tum existit. Nihil enim est aliud vera virtus, quam decori habitus. Decorum autem est, quod esse decet: indecorum, quod non decet. Indecori verò species duæ sunt, nimium & parum. Illud plus, quàm decet, hoc minus habet. Decorum porro cùm sit, quod esse decet, & supremum sit & medium: supremum, quoniam nec addi quicquam nec demi postulat: medium, quoniam inter ni-

Καθόλου μὲν ὦν ἀρετὰ, συναρμογά τις ἐντὶ τῶν ἀλόγων μερέων τᾶς ψυχᾶς, ποτὶ τὸ λόγον ἔχον. γίνεται δὲ αὐτὰ, [7] τῷ καὶ τὰν ἁδονὰν καὶ τὰν λύπαν ὅρον ἐπιδέξασθαι τὸν τῶ δέοντος. οὐδὲν γὰρ ἅτερον ἀλαθινὰ ἀρετὰ, εἰ μὴ ἕξις τῶ δέοντος. αὐτὸ δὲ τὸ δέον ἐντὶ, ὅπως δεῖ ἦμεν· τὸ δὲ μὴ δέον, [8] ὅπως οὐ δεῖ ἦμεν. τῶ δὲ μὴ δέοντος εἴδεαι δύο· τὸ μὲν ὑπερβολὰ, τὸ δ' ἔλλειψις. καὶ ὑπερβολὰ μὲν ἐντὶ, τὸ πλέον τῶ δέοντος· ἔλλειψις δὲ, τὸ ἔλαττον τῶ δέοντος. τὸ δὲ δέον αὐτὸ ἐὸν, ὅπερ δεῖ ἦμεν, καὶ ἄκρον ἂν ὑπάρχοι καὶ μέσον. ἄκρον μὲν, ὅτι οὔτ' ἀφαιρέσιος, οὔτε προσθέσιος δέεται· μέσον δὲ, ὅτι μεταξὺ ἐντὶ τᾶς ὑπερβολᾶς, καὶ τᾶς

7 τῷ καὶ τάν.] Prius legebatur, τὸ χῆ τάν.

8 ὅπως] Aliàs, ὅπερ.

τᾶς ἐλλείψιος. ἔχει δὲ τὸ δέον καὶ μὴ δέον [9] εἰς ἄλλαλα οὕτως, ὥσπερ τὸ ἴσον καὶ ἄνισον, καὶ τὸ τεταγμένον καὶ ἄτακτον (ταῦτα δ' ἐντὶ ἀμφότερα, τὸ πεπερασμένον καὶ τὸ ἄπειρον) καὶ διὰ τοῦτο τῶ ἀνίσω τὰ μέρεα, λέγεται ποτὶ τὸ μέσον, ἀλλ' οὐ ποτ' ἄλλαλα. ἀμβλεῖά τε γὰρ ὀνυμάζεται γωνία, ἁ μείζων ὀρθᾶς· ὀξεῖα δὲ, ἁ μείων ὀρθᾶς. καὶ μείζων μὲν εὐθεῖα, ἁ ὑπερέχοισα τὰν ἐκ τῶ κέντρω. καὶ μακροτέρα μὲν ἁμέρα ἰσαμερινᾶς. καὶ ταὶ νόσοι τε γίνονται τῶ σώματος, διὰ τὸ θερμότερον ἢ κρυμωδέστερον γίνεσθαι τὸ σῶμα. τὸ μὲν γὰρ θερμότερόν ἐντι, τὸ πλέον τῶ μετρίω· τὸ δὲ κρυμωδέστερον, ἔλασσον τούτω. ἔχει δέ γε καὶ ἁ ψυχὰ, καὶ τὰ περὶ αὐτὰν, τὰν διάθεσιν, καὶ τὰν ἀναλογίαν ταύταν. ἁ μὲν [10] ὦν θρασύτας ἐντὶ ὑπερβολὰ τῶ δέοντος, ἐν ὑποστάσει δεινῶν· ἁ δὲ δειλότας, ἔλλειψις τῶ αὐτῶ. καὶ ἁ μὲν ἀσωτία, ὑπερβολὰ τῶ δέοντος ἐν δαπάνῃ χρημάτων· ἁ δ' ἀνελευθερία, ἔλλειψις τῶ αὐτῶ. καὶ ἁ μὲν ὀργὰ, [11] ἐντὶ ὑπερβολὰ τῶ δέοντος ἐν ὁρμᾷ θυμῶ· ἁ δ' ἀναλγησία, ἔλλειψις τούτω. ὁ δ' αὐτὸς λόγος, καὶ ἐπὶ τᾶν ἄλλων διαθεσίων τᾶν ἀντικειμέναν. δεῖ δ' ἕξιν τῶ δέοντος ὑπάρχοισαν τὰν ἀρετὰν, καὶ μεσότατα τῶν παθέων, μήτ' ἀπαθέα, μήτ' ἐκπαθέα ἦμεν. ἁ μὲν γὰρ ἀπάθεια,

mium & parum constitutum est. Sic porro se decorum & indecorum inter se habent, ut æquale & inæquale, dispositum & confusum: quæ quidem utraque finitum & infinitum sunt. Jam inæqualis partes ad medium, non ad se invicem referuntur. Nam & obtusus dicitur angulus, qui recto major est, & acutus, qui minor, & major linea recta, quæ ductam è centro superat, & longior dies eo, quem dat æquinoctium. morbi quoque gignuntur, quoniam vel calidius vel frigidius redditum est corpus. siquidem quod calidius est, plus est mediocritate: quod frigidius, minus. Enimvero animus quoque cum suis hanc affectionem & proportionem habet. Ut enim audacia plus decoro habet in gravibus perferendis, ita minus ignavia. ut prodigalitas plus decoro habet in sumptuum factione, ita minus illiberalitas. ut ira plus decoro habet in iracundiæ impetu, ita stupiditas minus. Ac similis est aliarum affectionum oppositarum ratio. Debet autem virtus, cùm decori sit habitus, & perturbationum mediocritas, nec stupida esse, nec immodicè affici. Ut enim stu-

9 εἰς ἄλλαλα] Aliàs, ποτ' ἄλλαλα.

10 ἁ μὲν ὦν] Aliàs, ἁ μὲν γάρ.

11 σὺν

por immotum & languidum ad honeſtatem reddit animum, ita confuſum & imperitum immodica perturbatio. Quare ſic debet in virtute perturbatio, ut in pictura umbra atque linea, obiter elucere. Quod enim vivum ac tenerum & veritatem exprimens ducitur, id per hæc maximè, ſi boni ſunt colores efficitur. Animi quoque perturbationes naturalis virtutis impetu & inſtinctu animantur. Ut enim ex perturbationibus oritur virtus, ita rurſum orta cum ipſis conjungitur: quemadmodum ex gravi & acuto concentus, ex calido & frigido temperatura, ex gravi & levi æquilibrium. Non ſunt igitur ex animo tollendæ perturbationes, quandoquidem id non conducit, verùm cum ratione prædito per decorum & mediocritatem aptè componendæ.

θεῖα, ἀπαρόρμητον καὶ ἀνενθουσίαστον παρέχεται τὰν ψυχὰν ποτὶ τὸ καλόν· ἁ δ' ἐκπάθεια, συντεταραγμέναν καὶ ἀνεπιλόγιστον. δεῖ ὦν τὸ πάθος οὕτω παρεμφαίνεσθαι ἐν τᾷ ἀρετᾷ, ὥσπερ καὶ τὰν σκιὰν καὶ τὰν γραμμὰν ἐπὶ τᾶς γραφᾶς. τὸ γὰρ ἔμψυχον καὶ τὸ ἁπαλὸν, καὶ τὸ μεμιμημένον τὰν ἀλάθειαν σὺν τᾷ χρηστότατι τῶν χρωμάτων, μάλιστα γίνεται διὰ τούτων. ἔμψυχα δὲ ἐκ παρορμήσεως καὶ ἐνθουσιασμοῦ ἀρετᾶς τᾶς κατὰ φύσιν τὰ πάθεα τᾶς ψυχᾶς. γίνεται γὰρ ἐκ τῶν παθέων ἁ ἀρετά· καὶ γενναθεῖσα, πάλιν [11] σὺν αὐτοῖς συνίσαται. ὥσπερ καὶ τὸ καλῶς ἁρμοσμένον ἐκ τῶ ὀξέος καὶ βαρέος, καὶ τὸ εὔκρατον ἐκ τῶ θερμῶ καὶ ψυχρῶ, καὶ τὸ ἰσόρροπον ἐκ τῶ βαρέος καὶ κούφω. οὐκ ἀφελεῖν ὦν δεῖ τὰ πάθεα τᾶς ψυχᾶς, οὔτε γὰρ ὠφέλιμον· ἀλλὰ συναρμόξασθαι ποτὶ τὸ [12] λόγον ἔχον τῶ δέοντος καὶ τῶ μετρίω.

11 σὺν αὐτοῖς συνίσαται.] Geſnerus aliàs, συναύξεται τύποις.

12 τὸ λόγον ἔχον τῶ δέοντος.] Videtur deeſſe, διὰ, vel μετὰ, hoc modo: τὸ λόγον ἔχον μετὰ τῶ δέοντος.

EX ARCHYTA Pythagoreo, in libro De morum doctrina.

ἘΚ ΤΩ͂Ν ἈΡΧΎΤΟΥ τοῦ Πυθαγορείου ἐν τῷ περὶ τᾶς ἠθικᾶς παιδείας.

AIO virtutem ad miſeriam, vitium ad beatitudinem ſu-

ΦΑΜΙ τὰν ἀρετὰν ἦμεν ποττὸ μὴ κακοδαιμονὲν ἱκανὰν,

κακὰν, τὰν δὲ κακίαν ποττὸ μὴ εὐδαιμονὲν, αἴκα τὰς ἕξιας αὐτὰς κρίνομες. αἰεὶ μὲν γὰρ κακοδαιμονὲν ἀνάγκα τὸν κακὸν, αἴτε ἔχοι ὕλαν, κακῶς τε γὰρ αὐτᾷ χρέεται· αἴτε σπανίζοι· ὡς καὶ τὸν τυφλὸν, αἴτε φῶς ἔχει, καὶ λαμπρότατα ὁρατὰν, αἴτε ἐν σκότει διατελεῖ. οὐκ αἰεὶ δὲ εὐδαιμονὲν τὸν ἀγαθόν· οὐ γὰρ ἁ κτᾶσις τᾶς ἀρετᾶς εὐδαιμονία ἦν, ἀλλὰ χρᾶσις. καὶ γὰρ ὁ ἔχων τὰν ὄψιν, οὐχ ὁρᾷ αἰεί. αἰ γὰρ μὴ ἔχοι φῶς, οὐκ ὄψεται. δύο δ' ὁδοὶ τέμνονται ἐν βίῳ· ἁ μὲν σκυθρωποτέρα, ἂν ὁ τλάμων ἐβάδιζεν ὀδυσσεύς· ἁ δὲ εὐδιεινοτέρα, τὰν ἐπορεύετο νέστωρ. τὰν ὦν ἀρετάν φαμι δηλῆσθαι μὲν ταύταν, δύνασθαι δὲ καὶ τήναν. ἀλλὰ τὰν εὐδαιμονίαν [1] καρύσσει ἁ φύσις βίον εὐκταῖον, καὶ εὐσταθέα, διὰ τὸ γνώμας τελεσθῆναι. ὥστε ἃ μὴ δηλῆταί τις [2] παριόντας, οὐκ εὐδαίμων μὲν, οὐ μὴν πάντως κακοδαίμων. Μὴ ὦν ἄνοσον καὶ ἀνάλγητον [3] τολμώντων τὸν ἀγαθὸν εἰπεῖν, μηδὲ ἄλυπον θρασυνέσθωσαν λέγεν. ὡς γὰρ σώματι ἀλγεινά τινα ἀπολείπομεν, οὕτῳ καὶ ψυχαῖς ἐπώδυνα. ἀλλ' αἱ μὲν ἀφρόνων λύπαι ἀλόγιστοι πέλονται· αἱ δὲ φρονίμων ἐς ὅσον ὁ [4] λόγος ἐπιτρέ-

giendam, si habitus ipsos inspiciamus, sufficere. Semper enim virum malum esse miserum necesse est, sive materiam habeat, quoniam eâ malè utitur, sive non habeat: quemadmodum & cæcum, sive lucem atque splendorem habeat, sive in tenebris degat, cæcum esse necesse est. At bonum non semper beatum esse necessarium est, quandoquidem non in possessione virtutis, verùm in usu beatitudo cernitur. Nam neque qui visu præditus est, videt semper. si enim luce careat, nihil videbit. Ac duæ secantur in vita viæ: altera difficilior, quâ patiens incessit Ulysses: altera commodior, quam Nestor tenuit. Virtutem igitur aio & hanc expetere, & illam posse. Sed beatitudinem natura vitam optabilem atque firmam, quoniam consilia perficiantur, prædicat. Quapropter qui, quæ non desiderat, omittit, ut beatus non est, ita nec planè est miser. Ne igitur morbis ac doloribus bonum virum carere audeant dicere. Quemadmodum enim corpori, sic & animo quædam, quæ dolorem pariant, relinquimus. Veruntamen stultorum dolores ratione carent; prudentum non ulterius quàm

1 καρύσσει ἁ.] Mendosè, καρύσσεια. Nisi quis, χαράσσει ἁ, mallit.
2 παριόντα.] Sic legere malo, quàm παριόντας.
3 τολμώντων.] Non τολμῶντι.
4 ὁ λόγος.] Mendosè, ἀλόγως. Gesnero emendante.

5 ἱερο-

ratio, res definiens, permittat, procedunt. Quid quod ipſorum de ſtupore gloriatio virtutis generoſitatem tollit, ſi rebus medii generis & non malis morti, dolori, & paupertati ſe opponat. Facilè etenim, quæ mala non ſunt, vincuntur. Quocirca mediocritatem perturbationum ſectari debemus, ſiquidem & ſtuporem æquè atque immodicam perturbationem fugimus, neque ſupra naturam noſtram loquimur.

πιτρέπει [5] ὁρίσδων τὰ πράγματα. ἀλλὰ μὰν καὶ τὸ καύχαμα αὐτῶν τᾶς ἀπαθείας, ἐκλύει τᾶς ἀρετᾶς τὸ γενναῖον, αἴκα ἐν [6] διαφόροις καὶ μὴ κακοῖς θανάτῳ τε καὶ ἀλγηδόνι καὶ πενίᾳ ἀντιβαβάκῃ. εὐκαταγώνιστα γὰρ τὰ μὴ κακά. ἀσκητέον ὦν ποττὰν μετριοπαθίαν ἴεμεν, ὡς τότε ἀνάλγητον ἐς ἶσον τῷ ἐκπαθεῖ φεύγομες, [7] μήτε μέζον φύσιος τᾶς ἁμετέρας φθεγγόμεθα.

5 ὁρίσδων.] Depravatè, ὁρισάσδων.
6 ἀδιαφόροις.] Malè, διαφόροις.
7 μήτε.] Non μηδέ.

EX EODEM ARCHYTA in libro De bono viro & beato.

ἘΚ ΤΩ͂Ν ΤΟΥ͂ ΑΥ̓ΤΟΥ͂ Ἀρχύτου, ἐν τῷ περὶ τοῦ ἀγαθοῦ ἀνδρὸς καὶ εὐδαίμονος.

AIO virum bonum eum eſſe, qui rebus ac temporibus magnis rectè utatur. qui quidem & felicitatem rectè poſſit, & infelicitatem ferre: ac tum rebus bonis dignum ſe fortunâ præbeat, tum rebus mutatis rectè, quod evenit, ferat: qui denique qualicunque tempore rectè pro re nata ſe gerat, nec ſeſe ſolum, ſed & alios ipſi fidentes ac rerum ſocios ita componat.

ΦΑΜΙ δὴ τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα τοῦτον ἦμεν, τὸν πράγμασι μεγάλοις καὶ καιροῖς καλῶς χρεόμενον. οὗτος δέ κε εἴη ὁ εὐτυχίαν τε δυνάμενος καλῶς φέρεν, καὶ πάλιν ἀτυχίαν. καὶ ὁ ἔν τε τοῖς καλοῖς καὶ τιμίοις ἄξιος γενόμενος τῶν ὑποκειμένων, καὶ μεταβαλοίσας τᾶς τύχας εὖ τὸ παρὸν ἐκδεχόμενος. εἰ δὲ συντόμως τε καὶ κεφαλαιωδῶς δεῖ φράσαι, ὁ ἐν πάντεσσι τοῖς καιροῖς καλῶς ἀγωνιζόμενος ἐκ τῶν ἐνδεχομένων· καὶ μὴ μόνον αὖ ἑωυτὸν οὕτως διατιθείς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐμπιστεύσαντας αὐτῷ καὶ συναγωνισαμένους.

DE HABITIBUS IN SPECIE.

DE PRUDENTIA.

ἘΚ ΤΩ͂Ν ΚΡΊΤΩΝΟΣ

τοῦ Πυθαγορείου ἐν τῷ περὶ Φρονάσιος καὶ εὐτυχίας.

ΦΡΌΝΑΣΙΣ καὶ εὐτυχία ὧδε ἔχοντι πότ' ἄλλαλα. φρόνασις μὲν, τὸ ῥητὸν καὶ λόγον ἔχον. τεταγμένον γάρ τι καὶ ὡρισμένον ἐντί. εὐτυχία δὲ, τὸ ἄῤῥητον καὶ τὸ ἄλογον. ἄτακτον γάρ τι καὶ ἀόριϛον ἐντί. καὶ τὸ μὲν ἀρχᾷ καὶ δυνάμει πρᾶτον, τὸ δὲ ἀρχᾷ καὶ δυνάμει ὕϛερον. τὸ μὲν γὰρ κυβερνῆν καὶ ὁρίζεν πέφυκε· τὸ δὲ κυβερνῆσθαι καὶ ὁρίζεσθαι. λαμβάνοντι μάντοι γε συναρμογὰν ἀμφότερα, φρονάσιος καὶ εὐτυχίας ἐς ταυτὸ συνδραμοίσας. αἰεὶ γὰρ δεῖ, τὰν μὲν ῥητὰν καὶ λόγον ἔχοισαν φύσιν, ἔχεν ὃ περανεῖ τε καὶ συντάξει· τὰν δ' ἄῤῥητον καὶ ἄλογον, ἔχεν ὑφ' ὧ περασθήσεταί τε καὶ συνταχθήσεται. ἔχει γὰρ οὕτως ὁ λόγος κατὰ πάντων, ὅ, τε τᾶς ἀπείρου φύσιος καὶ τᾶς περαινοίσας. τὰ μὲν γὰρ ἄπειρα, φύσιν ἔχει περαίνεσθαί τε καὶ συντετάχθαι ὑπὸ τῶν λόγον ἐχόντων αἰεὶ καὶ φρόνασιν· ὕλας γὰρ καὶ οὐσίας ἔχοντι τάξιν. τὰ δὲ περαίνοντα, ἐξ αὐτέων συντετάχθαι

EX CRITONE

Pythagoreo, in libro De prudentia & felicitate.

PRUDENTIA & felicitas sic se habent altera ad alteram, ut prudentia rationis ac sermonis sit particeps, quandoquidem compositum quiddam ac definitum est: felicitas in rationem ac sermonem non cadat, quandoquidem & confusum & infinitum quiddam est. Illa initio ac facultate prior, hæc posterior est. Nam ut illa gubernare ac definire, ita gubernari hæc atque definiri solet. Veruntamen componitur utrunque, cum prudentia & felicitas eodem concurrunt. Semper etenim rationis ac sermonis particeps natura habere debet, quod definiat atque componat: rationis & sermonis expers, à quo definiatur atque componatur, habere. Sic enim & infinitæ & finientis naturæ ratio per omnia se habet, ut, quæ quidem infinita sint, ab iis, quæ rationem & prudentiam habent, naturâ finiantur & componantur, quandoquidem materiæ naturæque locum tenent: quæ autem fi-

niunt, à sese compositionem ac finem nacta sint, quandoquidem artis & efficientis causæ vicem gerunt.

Harum porro naturarum in variis rebus facta compositio, magnam & variam peperit compositorum differentiam. In Universo primum utriusque naturæ compositio, tum quæ semper movet, tum quæ semper patitur, mundus est. Nec enim aliter Universum subsistere potuisset, nisi & creatum cum divino, & quod semper patitur cum eo, quod semper movet, fuisset compositum. In homine verò partis animi ratione carentis cum rationis compote compositio fit virtus. Nequit enim hic, dissentientibus inter se partibus utrisque, virtus existere. Similiter in urbe principum cum subjectis compositio, potentiam parit & concordiam. Ut enim imperium, potioris, ita obtemperatio deterioris, potentia & concordia est utriusque propria. Jam eadem in Universo & in familia compositionis ratio, ignorationes atque doctrinas, eodem cum ratione concurrentes, nec non dolores ac voluptates, felicitates & infelicitates componit. Requirit enim vita tum

τάχθαι τὲ καὶ ὡρίσθαι. τέχνας γὰρ καὶ αἰτίας ἐνεργατικᾶς ἐπέχοντι τάξιν.

Ἁ δὲ συναρμογὰ ταύταν τᾶν φυσίων κατ' ἄλλα καὶ ἄλλα γινομένα, μεγάλαν καὶ ποικίλαν πεποίηκε τὰν διαφορὰν τῶν συναρμοσμένων. ἔν τε γὰρ τᾷ τῶν ὅλων περιοχᾷ συναρμογὰ συναμφοτέρων τᾶν φυσίων, τᾶς τε ἀεικινάτω φύσιος, καὶ τᾶς ἀειπαθέος, κόσμος ἐντί. ἄλλως γὰρ ὀυκ ἐνεδέχετο σώζεσθαι τό, τε ὅλον καὶ τὸ πᾶν, μὴ συναρμογὰν ἔχοντος τῶ γεννατῶ ποτὶ τὸ θεῖον, καὶ τῶ ἀειπαθέος ποτὶ τὸ ἀεικίνατον. ἔν τε τῷ ἀνθρώπῳ ἁ συναρμογὰ τῶ ἀλόγω μέρεος τᾶς ψυχᾶς ποτὶ τὸ λόγον ἔχον, ἀρετά. οὔτε γὰρ ἐν τούτοις ἐνδέχεται ςάσιος ἐούσας ἐν ἀμφοτέροις τοῖς μέρεσιν, ἀποτελεσθῆναι ἀρετάν. καὶ ἐν πόλει δὲ, τῶν μὲν ἀρχομένων ποτὶ τὼς ἄρχοντας, ἀποτελεῖ κράτος, καὶ ὁμόνοιαν. τὸ μὲν γὰρ ἄρχεν, ἴδιον τῶ κρέσσονος· τὸ δ' ἄρχεσθαι ῥᾷον τῶ χείρονος· τὸ δὲ κρατὲν καὶ ὁμονοὲν, κοινὸν ἀμφοτέρων. ὁ δὲ αὐτὸς τρόπος τᾶς ἐφ' ὅλω καὶ τᾶς ἐπὶ τῶ οἴκω συναρμογᾶς συντίθεταί τε καὶ [1] συντίθησιν [2] ἐπωδὰς καὶ παιδείας, ποτὶ λόγον ἐς τὸ αὐτὸ συνδραμοίσας. καὶ λύπας δὲ, καὶ ἁδονὰς, καὶ ἐυτυχίας, καὶ [3] ἀτυχήματα. χρήζει γὰρ ὁ βίος τυγχά-

1 συντίθησιν] Aliàs, συντάσσεται.
2 ἐπωδάς.] Fortè ἀμαθίας, nisi aliud subsit mysterium.

3 ἀτυχήματα.] Gesnerus etiam, ἀτυχίας.

4 lego

τυγχάνεν καὶ ἀνέσιος, καὶ ἐπιτάσιος, καὶ σκυθρωπότατος, καὶ διαχύσιος· καὶ εὐτυχίας δὲ καὶ ἀτυχίας. ἃ μὲν γὰρ συνέχεν καὶ συνάγεν δύναται τὸν νόον, ἐς τὰν εὐμαχανίαν, καὶ ἐς τὰν φρόνασιν· ἃ δ' ἄμπαυσιν καὶ διάχυσιν παρεχόμενα, καινότερον καὶ εὔψυχον αὐτὸν παρασκευάζοντι ποτὶ τὰς πράξιας. εἰ δὲ ἓν τούτων ἐνδυναστεύοι κατὰ τὸν βίον, ἑτερομερής τε καὶ ἑτεροκλινὴς γίνεται ὁ βίος, ὄκα μὲν ἐπὶ τὸ σκυθρωπόν τε καὶ χαλεπὸν καταφερόμενος, ὄκα δὲ ἐπὶ τὸ ἀνειμένον καὶ κοῦφον. ἁ δὲ συναρμογὰ τούτων ἁπάντων ὀφείλει γίγνεσθαι ποτὶ τὰν φρόνασιν. αὐτὰ γὰρ ἁ [4] διενεργοῦσα ἐντὶ, τό τε ἄπειρον καὶ τὸ περαῖνον ἐν ταῖς πράξεσι. διόπερ καὶ τᾶν ἄλλαν ἀρετᾶν αὔτ' ἂν ἁγεμών ἐντι καὶ μάτηρ. πᾶσαι γὰρ ποτὶ τὸν λόγον καὶ νόμον τὸν ταύτας συναρμοσμέναι τε καὶ συντεταγμέναι τυγχάνοντι. περαίνεται [5] δὴ ὁ λόγος ἤδη μοι κατ' εὐθεῖαν. τὸ γὰρ ἄλογον καὶ τὸ ῥητὸν ἐν πᾶσιν ἐντί. καὶ τὸ μὲν ὁρίζει καὶ περαίνει, τὸ δ' ὁρίζεται καὶ περαίνεται. τὸ δ' ἐξ ἀμφοτέρων αὐτῶν συγκείμενον, ἅ, τε τῶ ὅλω καὶ τῶ παντὸς συναρμογά ἐντι.

intensionem & remissionem, tum difficultatem & oblectationem, tum felicitatem & infelicitatem. Alia enim ad industriam & prudentiam valent mentem cogere & contrahere: alia requie ac delectatione exhibitis, recentiorem eandem & ad actiones alacrem præstant. Quòd si quid horum in vita excellat, alterius fit partis ac declivis vita, vel ad asperitatem ac difficultatem, vel ad remissionem & facilitatem vergens. Cæterùm horum omnium compositio secundum prudentiam debet institui. Hæc enim finitum & infinitum in actionibus constituit. Quapropter etiam reliquarum virtutum mater hæc atque dux est. siquidem ad hujus rationem & legem cunctæ sunt compositæ. Et jam nobis oratio simul finitur. Quod enim ratione caret, quódque in sermonem cadit, in omnibus cernitur. Illud finitur, hoc finit. Quod autem ex utroque constituitur, totius est atque universi compositio.

4 lego αὐτὰ γὰρ ἁδὴ ἐνεργεῦσα.

5 περαίνεται δὴ.] Aliàs, δὲ.

EX ARCHYTA

Pythagoréo in libro De bono viro & beato.

VIR prudens ita fit maximè. Naturam primum, quæ ingenio, memoriâ, ac labore valeat, nactus, in ratiocinationibus ac disciplinis & accuratis contemplationibus à puero, rectam sectatus philosophiam, se exerceat. Deinde deorum, legum, ac vivendi generum experientiam sibi comparet. In duabus enim his rebus prudentia ponitur, ut quis & habitu sit disciplinæ atque cognitionis participe, & multas res partim ipse tractarit ac viderit, partim alio quovis modo perspectas habeat. Etenim nec qui in ratiocinationibus ac disciplinis & accuratis contemplationibus à puero se exercuit, nec qui his destitutus, in auditionibus multis ac rebus versatus est, aptus est ad prudentiam. Sed ut hic in singulis judicandis, ita ille in toto semper considerando mentem excæcavit. Quemadmodum enim in rationibus, qui partes composuit, ex iis totum supputat: ita in rebus, ratio totius rei constitutionem delineare, experientia de singulis judicare potest.

ἘΚ ΤΩ͂Ν ἈΡΧΎΤΟΥ

τοῦ Πυθαγορείου ἐν τῷ περὶ τῶ ἀγαθῶ ἀνδρὸς καὶ εὐδαίμονος.

ΦΡΌΝΙΜΟΣ ἀνὴρ οὕτως ἂν μάλιϛα γένοιτο. φύσιος πρᾶτον εὐσόχω τε καὶ μναμονικᾶς, καὶ φιλοπόνω τυχὼν, ἐν λογισμοῖς τε καὶ μαθημάτεσι, καὶ ταῖς ποτ' ἀκρίβειαν θεωρίαις εὐθὺς ἐκ νέων γυμνάσαιτο τὰν διάνοιαν φιλοσοφίας ἁπτόμενος ὀρθᾶς. μετὰ δὲ ταύτας, θεῶν τε καὶ νόμων καὶ βίων ἀνθρωπίνων ἐμπειρίαν λάβῃ. δύο γάρ ἐντι ἐξ ὧν τῶ φρονίμω διάθεσις παραγίνεται, ὧν τὸ μέν ἐντι ἕξιν μαθηματικάν τε καὶ γνωϛικὰν λαβέν· τὸ δὲ θεωρήματα καὶ πράγματα πολλὰ ἐπελθόντα μὲν καὶ αὐτὸν ἰδόντα, τὰ δὲ καὶ δι' ἑτέρω τινὸς τρόπω κατανοήσαντα. οὔτε γὰρ ὁ ἐν λογισμοῖς καὶ μαθημάτεσι, καὶ ταῖς ποτ' ἀκρίβειαν θεωρίαις εὐθὺς ἐκ νέων γυμνάσας τὰν διάνοιαν, ἱκανός ἐντι ποτὶ φρόνασιν· οὔθ' ὁ τούτων μὲν ἀπολειφθεὶς, ἐν ἀκροαμάτεσι δὲ πολλοῖς καὶ πραγμάτεσιν ἀναϛρεφθείς. ἀλλ' ὁ μὲν ἐν τῷ καθέκαϛα κρίνεν, τυφλὸς ἐγένετο τὰν διάνοιαν· ὁ δ' ἐν τῷ καθόλω θεωρὲν ἀεί. καθάπερ γὰρ ἐπὶ τῶν λογισμῶν τὰ μέρεα συντιθεὶς τὸ ὅλον ἐξ αὐτῶν λογίζεται· οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν πραγμάτων δύναται ὁ μὲν λόγος τὰν καθόλω θεωρίαν ὑπογράφεν· ἁ δ' ἐμπειρία, καθ' ἕκαϛα κρίνεν.

ἘΚ ΤΩ͂Ν ΤΟΥ͂ ΑΥ̓ΤΟΥ͂

ἐν τῷ περὶ τῶν μαθημάτων.

ΔΕῙ γὰρ ἢ μαθόντα παρ' ἄλλου, ἢ αὐτὸν ἐξευρόντα ὧν ἐπιςάμων ἦσθα, ἐπιςάμονα γενέσθαι. τὸ μὲν ὦν μαθεῖν παρ' ἄλλου καὶ ἀλλότριον· τὸ δὲ ἐξευρὲν αὐτὸν δι' αὐτοῦ καὶ ἴδιον. ἐξευρὲν δὲ μὴν ζητοῦντα εὔπορον καὶ ῥᾴδιον· μὴ ἐπιςάμονα δὲ ζητεῖν, ἀδύνατον. ςάσιν μὲν ἔπαυσεν, ὁμόνοιαν δὲ αὔξησεν, λογισμὸς εὑρεθείς. πλεονεξία τε γὰρ οὐκ ἔςι, τούτου γενομένου, καὶ ἰσότας ἐςίν. τούτῳ γὰρ περὶ τῶν συναλλαγμάτων διαλλασσόμεθα. διὰ τοῦτον ὦν οἱ πένητες λαμβάνοντι παρὰ τῶν δυναμένων· οἵ τε πλούσιοι διδόντι τοῖς δεομένοις, πιςεύοντες ἀμφότεροι διὰ τούτω τὸ ἶσον ἕξειν. κανὼν δὲ καὶ κωλυτὴρ τῶν ἀδικούντων, τοὺς μὲν ἐπιςαμένους τῷ ὀργίζεσθαι πρὶν ἀδικὲν ἔπαυσε, πείσας ὅτι οὐ δυνασοῦνται λαθὲν, ὅταν ἐπ' αὐτὸ ἔλθωντι. τοὺς δὲ μὴ ἐπιςαμένους ἐν αὐτῷ δηλώσας ἀδικοῦντας, ἐκώλυσεν ἀδικῆσαι.

EX EODEM

in libro De Disciplinis.

DEBES enim vel ex alio discendo, vel ipse, quorum scientiam habes, inveniendo, peritus reddi. Ac si quidem discis, id ab alio habes, & alienum est: sin ipse invenis, ex te, ac tuum habes. Et siquidem quæras, facilè erit invenire: sin quærere nescias, difficile. Et seditionem compescuit, & auxit concordiam inventa ratio. In hac enim ut æqualitas inest, ita deest iniquitas: & hujus operâ contractus componuntur. Hujus gratiâ pauperes à divitibus sumunt, & pauperibus concedunt divites, postquam per hanc utrique se æquum obtenturos credunt. Jam cum injuriorum norma sit & repagulum, eorum, qui periti sunt, iram ante injuriam sedat, postquam eos non posse, cum ad rem ventum erit, latére persuasit: imperitos autem, ostenso in re ipsa scelere, ab injuria revocat.

ἘΚ ΤΩ͂Ν ΠΏΛΟΥ

τοῦ Πυθαγορείου, ἐν τῷ περὶ δικαιοσύνας.

ΔΟΚΕῙ μοι τῶν ἀνδρῶν τὰν δικαιοσύναν, ματέρα τε καὶ

EX POLO

Pythagoreo in libro De justitia.

EXISTIMO justitiam reliquarum virtutum matrem

τιθηνὰν

ac nutricem esse dicendam. si-
quidem absque hac nec tempe-
rans, nec fortis, nec prudens
quisquam possit esse. Est enim
hæc animi totius cum concin-
nitate pax atque harmonia. Ac
manifestior fiet hujus dignitas,
si cæteros habitus considerave-
rimus. Ut enim illorum usus
ad unum aliquod refertur, ita
hæc ad cœtus integros, & mul-
titudinem. Et in mundo qui-
dem totum administrans im-
perium, Providentia, Har-
monia, ac Dice vocatur ex
deorum quorundam decreto:
in urbe verò pax & recta legum
constitutio: in familia autem
viri & uxoris inter ipsos con-
cordia, famulorum erga domi-
nos benevolentia, dominorum
de famulis cura: in corpore
porro, quæ prima est & omni-
bus animalibus carissima, sa-
nitas & bona valetudo: in ani-
mo denique sapientia, quæ in-
ter homines è scientia constat
atque justitia. Quòd si hæc ita
totum & partes instruit ac ser-
vat, & concordiam inter ipsa
compositionémque efficit, cur
non mater omnium ac nutrix
cunctorum calculis habeatur?

τιθηνὰν τῶν ἄλλων ἀρετῶν προ-
σειπέν. ἄτεργε ταύτας οὔτε σώ-
φρονα, οὔτε ἀνδρεῖον, οὔτε φρόνι-
μον οἷόν τε ἦμεν. ἁρμονία γάρ
ἐντι καὶ εἰρήνα τᾶς ὅλας ψυχᾶς
μετ' εὐρυθμίας. δηλοφανέστερον
δὲ καὶ γένοιτο τὸ ταύτας κράτος,
ἐτάζουσιν ἁμῖν τὰς ἄλλας ἕξιας.
μερικὰν γὰρ ἔχονται αὐταὶ τὰν
ὠφέλειαν, καὶ ποθ' ἕνα· ἁ δὲ
ποθ' ὅλα τὰ συστάματα, καὶ ἐν
πλάθει. ἐν κόσμῳ μὲν ὦν αὐτὰ
τὰν ὅλαν ἀρχὰν διαστραταγοῖσα,
πρόνοιά τε, καὶ ἁρμονία, καὶ δί-
κα, γένους τινὸς θεῶν οὕτω ψα-
φιζαμένων. ἐν πόλει δὲ εἰρήνα τὲ
καὶ εὐνομία δικαίως κέκληται. ἐν
οἴκῳ δ' ἐστὶν ἀνδρὸς μὲν καὶ γυναι-
κὸς ποτ' ἀλλάλως ὁμοφροσύνα·
οἰκετᾶν δὲ ποτὶ δεσπότας εὔνοια·
δεσποτᾶν δὲ ποτὶ θεράποντας
καδεμονία. ἐν σώματι δὲ, πρά-
τα καὶ ἅπασιν ἀγαπατοτάτα
ζώοις, ἅτε ὑγίεια καὶ ἀρτιότας.
ἐν δὲ ψυχᾷ σοφία ἁ ἐκ τᾶς ἐπι-
στάμας τε καὶ δικαιοσύνας γενο-
μένα παρ' ἀνθρώποις. εἰ δ' αὐτὰ
τὸ ὅλον καὶ τὰ μέρεα οὕτω παιδαγωγεῖ τε καὶ σώζει, ὁμόφρονα
καὶ ποτάγορα ἀλλάλοις ἀπεργαζομένα, πῶς οὐ μάτηρ καὶ τι-
θηνὰ πασᾶν τε καὶ πάντων πανψαφεὶ λέγοιτο;

FINIS. ΤΕΛΟΣ.

[1] ἈΝΩΝΎΜΟΥ ΤΙΝΌΣ

Διαλέξεις Δωρικῇ διαλέκτῳ, Περὶ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, Περὶ τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ αἰσχροῦ, Περὶ τοῦ δικαίου καὶ τοῦ ἀδίκου, Περὶ τοῦ ψεύδους καὶ τῆς ἀληθείας, Περὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς ἀρετῆς, εἰ διδακτόν.

Incerti cujuſdam Diſſertationes Morales, Dorico ſermone conſcriptæ.

Cum verſione & Notis Jo. North.

Diſſ. I. De bono & malo.

[2] ΔΙΣΣΟΙ λόγοι λέγονται ἐν τῇ Ἑλλάδι ὑπὸ τῶν φιλοσοφούντων περὶ τῶ ἀγαθῶ καὶ τῶ κακῶ. τοὶ μὲν γὰρ λέγοντι ὡς ἄλλο μέν ἐστι τὸ ἀγα-

DUplex fertur in Græcia Philoſophorum ſententia de bono & malo: Etenim quidam aſſerunt, aliud planè bo-

1 Ἀνωνύμου.] Mirum, *Henricum Stephanum*, qui primus hoc fragmentum in lucem emiſit, ne verbo unico præfatum eſſe unde deſumpſerit. Credo equidem excerptorem aliquem illud Authoris nomine non affixo conſervâſſe, è majori libro depromptum; etenim Author ipſe ſe de induſtria non celavit, qui nomen ſuum in Capite quarto interſeruiſſe videtur, ἐπεί τοι καὶ ἐξῆς καθήμενοι ἂν λέγοιμεν Μίμας εἰμί, τὸ αὐτὸ μὲν πάντες ἐροῦμεν, ἀλαθὲς δὲ μόνος ἐγώ, ἐπεὶ καὶ εἰμί· Mimantis igitur cujuſdam ſunt hæ diſſertationes, etſi tantum non nobis æque ac priùs ignoti: nam Virum talem ſcriptores nunquam memorant quibuſcum ego verſatus ſum. E Sicilia aut Italia oriundum merito ſuſpicemur, ideoque Pythagoreum, etſi Jamblichi Catalogo non repertum, tam quia Doriſmo involutus, quàm quod tam ſolenni more ac particulari, ἐν τῇ Ἑλλάδι ὑπὸ τῶν φιλοσοφούντων, opiniones iſtas prævalere dixit, quod non facturum puto, ſi iſtam patriam ſuam agnoverat. Antiquum maximè ſe prodit multis indiciis. Etenim victoriam quam de Atheniensibus & ſociis reportárunt Lacedæmonii tanquam novum quid ac recenter acquiſitam ponit. καὶ τὰ νίοντα (τὰ νικᾶσι lego) φέροντι ἱερά. αὐτῶν Λακεδαιμονίων νίκα ἃ ἐνίκων τὼς Ἀθηναίως καὶ τὼς συμμάχως —— Hanc ſi ad poſtremam referamus quam tulerunt Lacedæmonii, videlicet ad Ægos Potamos obtentam, in Olympiade nonageſima tertia collocanda eſt. Tum verò cùm aſſerat βασιλῆα τὸν μέγαν ἰδεῖν κωλύει ὁμοίως Ἀγησιλάῳ τοῖς πτωχοῖς, conſtat Perſarum imperium nondum everſum. Sed & Sophiſtas etiamnum docentes tradit, & ſanè quæ hic affert & contra quæ diſputat jejunam ipſorum ἐριστικὴν ſapiunt & inanes captiunculas quibus adverſarios irretire conati ſunt.

2 Δισσοὶ λόγοι.] Eodem ſenſu uſurpavit λόγοι Maximus. περὶ μὲν δαιμονίων ἀμφισβητοῦντων λόγοι λόγῳ φέρω καὶ ἀντέχομαι τὴν στάσιν· Diſſ. 1.

3 τὸ

num aliud malum: quidam verò idem utrumque; sed his bonum illis malum; eidémque homini quandoque bonum quandoque malum. Ego certè hisce assentior, res illas perpendens quarum studiosa est humana

ἀγαθὸν, ἄλλο δὲ, τὸ κακόν· τοὶ δὲ, ὡς τὸ αὐτό ἐστι, καὶ τοῖς μὲν ἀγαθὸν εἴη, τοῖς δὲ κακόν· καὶ τῷ αὐτῷ ἀνθρώπῳ, τοτὲ μὲν ἀγαθὸν, τοτὲ δὲ κακόν. ἐγὼ δὲ καὶ αὐτὸς τοῖσδε ποτιτίθεμαι· σκέψομαι δὲ ἐκ τῶ ἀνθρωπίνω βίω.

τοὶ δὲ ὡς τὸ αὐτό ἐστι.] In quatuor primis Diss. eundem planè modum adhibet Author. De omnibus eadem proponit & simili ratione diluit. Ut igitur ritè intelligatur, hujusce quæstionis Originem altiùs deducam. Heraclitus illud placitum invexit, *πάντα ῥεῖν ποταμοῦ δίκην* ut effert Diogenes, Plato autem *οἷον ῥεύματα κινεῖσθαι πάντα*, qui dein fusius explicat in Theæt. *ὡς ἄρα ἓν μὲν αὐτὸ καθ' αὑτὸ, οὐδέν ἐστιν· οὐδ' ἄν τι προσείποις ὀρθῶς οὐδ' ὁποιονοῦν τι, ἀλλ' ἐὰν ὡς μέγα προσαγορεύῃς, καὶ σμικρὸν φανεῖται· καὶ ἐὰν βαρὺ, κοῦφον· ξύμπαντά τε οὕτως ὡς μηδενὸς ὄντος ἑνὸς μήτε τινὸς μήτε ὁποιουοῦν· ἐκ δὲ δὴ φορᾶς τε καὶ κινήσεως καὶ κράσεως πρὸς ἄλληλα γίγνεται πάντα ἃ δή φαμεν εἶναι, οὐκ ὀρθῶς προσαγορεύοντες· ἔστι μὲν γὰρ οὐδέποτ' οὐδὲν, ἀεὶ δὲ γίγνεται. Unum quippiam ipsum quidem ex seipso nihil esse, neque rectè quiddam aut quale quid nuncupaveris: sed si magnum appellaveris, parvum videtur, si grave, leve. Itaque adeò omnia ut neque unum, neque quiddam, neque quale quicquam sit; at ex latione & motione & mixtione inter se, omnia fiunt quæ existere affirmamus, non rectè quidem vocabuli usu. Nihil enim unquam est, semper verò fit.* Hanc sententiam tanto studio complexi sunt plures, ut planè in sectam etsi à recentioribus non numeratam transirent, *ὡς καὶ αἱρετιστὰς ἀπ' αὐτοῦ γενέσθαι τοὺς κληθέντας Ἡρακλειτείους*, ut ait Diogenes, & consentiunt Aristoteles & Plato: qui etiam addit, *πολλοῦ καὶ δεῖ φαύλη εἶναι, ἀλλὰ μὲν περὶ τὴν Ἰωνίαν ἐπιδίδωσι πάμπολυ· οἱ γὰρ τοῦ Ἡρακλείτου ἑταῖροι χορηγοῦσι τούτου τοῦ λόγου μάλα ἐρρωμένως.* In partes etiam suas trahebant Homerum, eo quòd dixit, *πάντα ἔκγονα ῥοῆς καὶ κινήσεως*, in eo versu, *Ὠκεανόν τε θεῶν γένεσιν καὶ μητέρα Τηθύν.* nec non Epicharmum, Empedoclem, & cæteros, uti referunt Plato in Theæt. Aristoteles in quarto Metaph. Plato ipse ab Heraclito *αἰσθητὰ* desumpsit, indeque partem alteram celeberrimæ divisionis in Timæo transtulit, *τὸ γιγνόμενον μὲν, ὂν δ' οὐδέποτε*, & *γιγνόμενον καὶ ἀπολλύμενον, ὄντως δὲ οὐδέποτε ὄν.* Eáque de causa ideas suas introduxit, ne cum omnia ita fluunt & dilabuntur, nullâ scientiâ comprehendi possent: Teste Aristot. Metaph. *l.* 11. *c.* 4. *συνέβη δ' ἡ περὶ τῶν εἰδῶν δόξα τοῖς εἰποῦσι, διὰ τὸ πεπεῖσθαι περὶ τῆς ἀληθείας τοῖς Ἡρακλειτείοις λόγοις, ὡς πάντων τῶν αἰσθητῶν ἀεὶ ῥεόντων· ὥστ' εἴπερ ἐπιστήμη τινὸς ἔσται καὶ φρόνησις, ἑτέρας δεῖν τινὰς φύσεις εἶναι παρὰ τὰς αἰσθητὰς, μενούσας· οὐ γὰρ εἶναι τῶν ῥεόντων ἐπιστήμην.* Sed mirum in modum, sensum Heracliti adauxit Protagoras, inde corrollarium hoc deducens *πάντων χρημάτων μέτρον ἄνθρωπον εἶναι· τῶν μὲν ὄντων, ὡς ἔστι, τῶν δὲ μὴ ὄντων, ὡς οὐκ ἔστι.* Qualia cuique videntur, talia reipsa sunt omnia. Ita pluribus exponit Plato, *ἆρ' οὐκ ἐνίοτε πνέοντος ἀνέμου τοῦ αὐτοῦ, ὁ μὲν ἡμῶν ῥιγοῖ· ὁ δ' οὔ· καὶ ὁ μὲν ἠρέμα, ὁ δὲ σφόδρα; καὶ μάλα· πότερον οὖν τότε αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ τὸ πνεῦμα ψυχρὸν ἢ οὐ ψυχρὸν φήσομεν; ἢ πεισόμεθα τῷ Πρωταγόρᾳ, ὅτι τῷ μὲν ῥιγοῦντι ψυχρὸν, τῷ δὲ μή. οὔ; Nonne eodem aliquando vento flante, nostrûm quidem alius friget, alius non. ille quidem leniter, ille vehementer? omnino. Utrum igitur statuerimus ventum in seipso tunc frigidum, vel non frigidum? an potiùs Protagoræ credemus, ei quidem qui friget, frigidum, qui non, nec item.* Quæ autem de frigido differit Protagoras, ad *bonum*

βίω, [4] ὧν ἐπιμελὲς, βρώσιός τε καὶ πόσιος καὶ ἀφροδισίων. ταῦτα γὰρ ἀσθενοῦντι μὲν κακά ἐστιν, ὑγιαίνοντι δὲ καὶ δεομένῳ, ἀγαθά. καὶ ἀκρασία τοίνυν τούτων, τοῖς μὲν ἀκρατέσι, κακόν· τοῖς δὲ ἰατροῖς, ἀγαθόν. [5] ὁ τοίνυν θάνατος, τοῖς μὲν ἀποθανοῦσι κακὸν, τοῖς δ' ἐνταφιοπώλαις καὶ τυμβοποιοῖς ἀγαθόν. γεωργία τε καλῶς ἐξενείκασα τὼς καρπὼς, τοῖς μὲν γεωργοῖς ἀγαθὸν, τοῖς δὲ ἐμπόροις κακόν. τὰς τοίνυν ὁλκάδας συντρίβεσθαι καὶ παραθραύεσθαι, τῷ μὲν ναυκλήρῳ κακὸν, τοῖς δὲ ναυπηγοῖς ἀγαθόν. ἔτι, τὸν σίδηρον κατέσθεσθαι καὶ ἀμβλύνεσθαι καὶ συντρίβεσθαι, τοῖς μὲν ἄλλοις κακὸν, τῷ δὲ χαλκῆϊ, ἀγαθόν. καὶ μὰν τὸν κέραμον παραθραύεσθαι, τοῖς μὲν ἄλλοις κακὸν, τοῖς δὲ κεραμεῦσιν, ἀγαθόν. τὰ δὲ ὑποδήματα κατατρίβεσθαι καὶ διαῤῥήγνυσθαι, τοῖς μὲν ἄλλοις κακὸν, τῷ δὲ σκυτῆϊ ἀγαθόν. [6] ἐν τοίνυν τοῖς ἀγῶσι τοῖς γυμνασικοῖς καὶ τοῖς μωσικοῖς καὶ τοῖς πολεμικοῖς, αὐτίκα ἐν τῷ γυμνικῷ τῷ σαδιοδρόμῳ ἁ νίκα, τῷ μὲν

vita, scilicet cibum, potum & Venerem: Hæc enim ægrotanti mala, sano autem & indigo bona; & horum usus nimius, ipsis incontinentibus malum, sed medicis bonum. Imò mors obeuntibus quidem malum, sed libitinariis & tumulos struentibus bonum: & quòd ex cultura terra feliciter emittat fructus, agricolis bonum, mercatoribus verò malum: ut conterantur navigia & diffringantur, naviculario malum, naupegis tamen bonum. Porro ut ensis rubigine corrodatur, obtusus fiat, & comminuatur, aliis quidem malum, fabro ærario bonum: & ut fictilia frangantur, cæteris quidem malum, figulis verò bonum: Ut atterantur calcei & disrumpantur, aliis certè malum, at sutori bonum. In certamine sive gymnastico sive musico seu militari, exempli causâ, in stadiocursorio gymnico victoria

& malum, justum & injustum, ad verum & falsum applicavit, uti in locis suis ostendam. Videtis ergò contra quos disputat Mimas, si ita appellare liceat, forsan ipsius ævo jam florentes: & sanè licet jejunæ nobis sub luce majori videantur Quæstiones, non ita olim: quas tam celebri Authore natas, tam acriter à multis defensas, tanta pompâ, reverentiâ tantâ exagitârunt Plato & Aristoteles.

4 ὧν ἐπιμελές.] lego ἐπιμελὲς, ut cum sensu congruat.

5 ὁ τοίνυν θάνατος.] Multas ubique instantias congerit & inducit, Socratico planè more.

6 ἐν τοῖς ἀγῶσι τοῖς γυμνασικοῖς καὶ τοῖς μωσικοῖς.] Sæpe hæc duo connectuntur, ποιεῖν ἀγῶνας μουσικοὺς καὶ γυμνικοὺς, Aristoph. Plut nempe in quibus tota disciplina sive παίδευσις Ἑλληνικὴ consistebat. Etenim unum, ad corpus, alterum, ad animum retulerunt. τὰ δὲ μαθήματα διττὰ, ὡς γε εἰπεῖν, σχεδὸν δὲ συμβαίνει ἄν· τὰ μὲν περὶ τὸ σῶμα γυμναστικῆς, τὰ δὲ εὐψυχίας χάριν, μουσικῆς. Plat.

vincenti bonum, devictis verò malum. Eadémque obtinet ratio inter pugiles & luctatores, nec non musicos omnes; Nam ad citharam modulatio vincenti bonum, superatis autem malum. Sic etiam in bello: & recentiora primùm narro: Lacedæmoniorum victoria quam de Atheniensibus & fœderatis reportârunt, ipsis quidem bonum, Atheniensibus & sociis malum. Et victoria quâ Græci Persas fuderunt, ipsis bonum, at barbaris malum: Sic Ilii expugnatio Achæis bonum, Troibus malum. Eadem dicantur de miseriis quæ Thebanis & Argivis contigerunt. Insuper, quod inter Lapithas & Centauros gerebatur bellum, Lapithis quidem bonum, Centauris verò malum. Pugna etiam quam Deos cum gigantibus habuisse ferunt, & secuta victoria Diis sanè

μὲν νικῶντι ἀγαθὸν, τοῖς δὲ ἡσσαμένοις, κακόν. καὶ τοῦτο δὲ καὶ τοὶ παλαισταὶ καὶ πύκται, καὶ τοὶ ἄλλοι πάντες μωσικοί. αὐτίκα ἁ κιθαρῳδία τῷ μὲν νικῶντι ἀγαθὸν, τοῖς δ' ἡσσαμένοις, κακόν. ἔν τε τῷ πολέμῳ καὶ [7] τᾷ νεότατι πρῶτον ἐρῶ. αὐτῶν Λακεδαιμονίων νίκα, ἐν ᾇ ἐνίκων τὼς Ἀθηναίως καὶ τὼς συμμάχως, Λακεδαιμονίοις μὲν ἀγαθὸν, Ἀθηναίοις δὲ καὶ τοῖς συμμάχοις κακόν. [8] ἅτε νίκα ἄν τε Ἕλλανες τὸν Πέρσαν ἐνίκασαν, τοῖς μὲν Ἕλλασιν ἀγαθὸν, τοῖς δὲ βαρβάροις κακόν. ἁ τοίνυν τοῦ Ἰλίου αἵρεσις, [9] τοῖς μὲν Ἀχαιοῖς ἀγαθὸν, τοῖς δὲ Τρωσὶ κακόν. καδδὲ ταυτὸ καὶ τὰ τῶν [10] Θηβαίων καὶ τὰ τῶν Ἀργείων πάθη. καὶ ἁ τῶν Κενταύρων καὶ Λαπιθᾶν μάχη, τοῖς μὲν Λαπίθαις ἀγαθὸν, τοῖς δὲ Κενταύροις κακόν. καὶ μὰν καὶ ἁ τῶν θεῶν καὶ γιγάντων λεγομένα μάχα καὶ νίκα, τοῖς μὲν θεοῖς ἀγα-

Plat. leg. l. 7. In tertio autem de Repub. fusiùs disserit quàm necessariò conjungenda utraque disciplina. In Panathenæis musica certamina primò instituit Pericles, καθότι χρὴ τὰς ἀγωνιζομένας αὐλεῖν ἢ ᾄδειν ἢ κιθαρίζειν, Plutarch. in ejus vita.

7 τᾷ νεότατι.] τὰ νέον τι habet alia Editio, quæ magis congruit. sic enim νέον pro adverbio sumetur, τι vero independenter, ut loquuntur Grammatici. Ego certe ita emendarem, τὰ νεωστί. Sensus clarissimus. Nam bella hæc enumerat pro temporis ordine quo gerebantur, novissima primò narrans deinde ad remotiora assurgens.

8 ἅ τε νίκα ἄν τε Ἕλλανες τὼς Πέρσαν.] Insignem illam, ut puto, innuit victoriam, quæ uno eodemque die & apud Platæas & Mycalen Ioniæ Græcos coronavit, quæque bello Persico finem imposuit. Herod l. 9.

9 τοῖς μὲν Ἀχαιοῖς.] non Ἕλλασιν, ut ante: Nam hæc appellatio pro tota Græcorum gente tunc nondum invaluit, nec unquam apud Homerum invenitur, uti etiam observat Thucyd. l. 1. Ἀχαιὼς communiter vocat Homerus.

10 Θηβαίων καὶ τῶν Ἀργείων πάθη.] Respicit Author in Thebanis infortunia, quæ Oedipo & filiis contigerunt; in Argivis ea quæ Agamemnoni & Oresti, apud Tragicos declamatissima.

ἀγαθὸν, τοῖς δὲ γίγασιν κακόν.

Ἄλλος δὲ λόγος λέγεται, ὡς ἄλλο μὲν τἀγαθὸν εἴη, ἄλλο δὲ, τὸ κακὸν, διαφέρον, ὥσπερ καὶ τὤνυμα, οὕτω καὶ τὸ πρᾶγμα. ἐγὼ δὲ καὶ αὐτὸ τοῦτον διαιρεῦμαι τὸν τρόπον. δοκῶ γὰρ οὐ διάδαλον ἦμεν ποῖον ἀγαθὸν καὶ ποῖον κακὸν, αἰ τὸ αὐτὸ καὶ μὴ ἄλλο ἑκάτερον εἴη· καὶ γὰρ θαυμαςόν κ' εἴη· οἶμαι δὲ οὐδὲ κ' αὐτὸν ἔχεν ἀποκρίνασθαι, αἴ τις αὐτὸν ἔροιτο, τὸν ταῦτα λέγοντα, Εἰπὸν δή μοι, ἤδη τι τοὺς γονέας ἀγαθὸν ἐποίησας; Φαίη κα, Καὶ πολλὰ καὶ μεγάλα. Τὺ ἄρα κακὰ καὶ μεγάλα καὶ πολλὰ τούτοις ὀφείλεις, αἴπερ ταὐτόν ἐςι τὸ ἀγαθὸν τῷ κακῷ. Τί δὲ, τὼς συγγενέας ἤδη τι ἀγαθὸν ἐποίησας; τὼς ἄρα συγγενέας κακὸν ἐποίεις. Τί δὲ τὼς ἐχθρὼς ἤδη κακῶς ἐποίησας; καὶ πολλὰ καὶ μεγάλα ἄρα ἀγαθὰ ἐποίησας. [11] ἄγε καὶ δή μοι καὶ τόδε ἀπόκριναι, ἄλλο τι ἢ τὼς πτωχὼς οἰκτείρεις, ὅτι πολλὰ καὶ μεγάλα ἔχοντι· πάλιν εὐδαιμονίζεις, ὅτι πολλὰ καὶ ἀγαθὰ πράσσοντι, αἴπερ ταὐτὸν καὶ κακὸν καὶ ἀγαθόν. [12] τὸν δὲ

bonum, sed gigantibus malum.

Altera sententia, diversum quid bonum, diversum malum affirmat, non nomine magis quam re ipsa distinguendum. Ego verò illud hoc modo dijudico. Credo equidem, nobis non posse constare, quæ res bona quæve mala, si idem esset utrumque non diversum quid; & illud meritò miretur quispiam. Nec puto habiturum quod respondeat, si quis hæc dicentem ita interrogaret. Dicas obsecro mihi, an quid boni parentibus præstitisti? reponet forsan, Imò multa & præclara. Tu igitur illis pœnas multorum ac gravium malorum debes, si idem bonum malúmque censendum est. Quid autem, propinquos bono quopiam affecisti? Eosdem igitur & malo. Quid dein, an hostibus quid mali intuleris? Etiam & illos multis & præclaris bonis cumulâsti. Age verò & illud aliud responde, quare vel pauperes misereris, eò quòd multis & ingentibus malis opprimuntur, vel rursus divites beas, quòd bene & prospere agant, si idem bonum & malum? Profectò nihil obstat quin rex

Βασι-

11 Ἄγε κὴ δή.] In hoc loco quædam omitti, & puncta transponi videntur. quem ita restituo: ἄγε δή μοι κὴ τόδε ἀπόκριναι, ἄλλο, τί ἢ τὼς πτωχὼς οἰκτείρεις, ὅτι πολλὰ κὴ μεγάλα κακὰ (interponendum enim proculdubio) ἔχοντι; ἢ πάλιν πλουσίως (delendum fortè πάλιν) ὅτι πολλὰ καὶ ἀγαθὰ πράσσοντι αἴπερ ταὐτὸν κὴ κακὸν κὴ ἀγαθόν.

12 τὸν δὲ βασιλῆα τὸν μέγαν.] Ita Persarum regem appellabant non adjecto nomine, uti ubique constat in Græcorum scriptis. Ego unum tantùm appo-

magnus Persarum eâdem versetur conditione cum egenis; Nam multa & magna bona quibus abundat, in ejusdem gravitatis mala transibunt, si idem bonum malúmque. Hæc ad rem generaliter sumptam dicta sufficiant. Sed & singula illa percurro, à cibo, potu & Venere incœptans. Infirmis bonum est hæc omnia pro libitu usurpare, si idem bonum & malum: paríque ratione ægrotantibus morbus ac firma valetudo perinde bona sunt. Hoc autem ad cætera omnia applicandum quæ in isto priore sermone conduntur. Interim tamen quid bonum sit & malum non determino, illud solùm probare annixus ad idem utrumque non posse referri, sed alterutrum tantùm.

βασιλῆα τὸν μέγαν οὐδὲν καλύει ὁμοίως διακεῖσθαι τοῖς πτωχοῖς. τὰ γὰρ πολλὰ καὶ μεγάλα ἀγαθὰ αὐτῷ, πολλὰ κακὰ καὶ μεγάλα [ἐστ]ὶν, αἴκα ταὐτόν ἐστιν τἀγαθὸν καὶ κακόν. καὶ τάδε μὲν περὶ τῶ παντὸς εἰρήσθω. εἶμι δὲ καὶ καθ' ἕκαστον, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶ ἐσθίεν καὶ πίνεν καὶ ἀφροδισιάζεν. τοῦτο γὰρ τοῖς ἀσθενέουσι ταῦτα ποιὲν, ἀγαθόν ἐστιν αὐτοῖς, αἴπερ ταὐτόν ἐστιν ἀγαθὸν καὶ κακόν· καὶ τοῖς νοσέουσι, κακόν ἐστι τὸ νοσὲν καὶ ἀγαθὸν, αἴπερ ταὐτόν ἐστι τὸ ἀγαθὸν τῷ κακῷ. καθδὲ τόδε καὶ τἆλλα πάντα τὰ ἐν τῷ ἔμπροσθεν λόγῳ εἴρηται. καὶ οὐ λέγω τί ἐστι τὸ ἀγαθὸν, ἀλλὰ τοῦτο πειρῶμαι διδάσκειν, ὡς οὐ ταὐτὸν εἴη κακὸν καὶ ἀγαθὸν, ἀλλ' ἑκάτερον.

apponam exemplum ex Arist. Achar. Ἐπέμψαθ' ὑμᾶς ὡς βασιλέα τὸν μέγαν.

Diss. II. de Honesto & Turpi.

DUO etiam feruntur sermones de Honesto & Turpi. Nam quidam aliud esse honestum asserunt, aliud turpe, tam re quam nomine distinguendum: Quidam verò idem utrumque, cujus sententiæ modum explicare conabor. Ut igitur formosus puer Amatori probo gratificetur, hone-

ΛΕΓΟΝΤΑΙ δὲ καὶ περὶ τῶ καλῶ καὶ αἰσχρῶ δισσοὶ λόγοι. τοὶ μὲν γὰρ φαντὶ ἄλλο μὲν ἦμεν τὸ καλὸν, ἄλλο δὲ τὸ αἰσχρὸν, διαφέρον ὥσπερ καὶ τὤνυμα, οὕτω καὶ τὸ πρᾶγμα· τοὶ δὲ, ταὐτὸ καλὸν καὶ αἰσχρόν. κἀγὼ πειρασοῦμαι, τόνδε τὸν τρόπον ἐξαγεύμενος. αὐτίκα γὰρ παιδίῳ ὡραίῳ ἐραστᾷ μὲν χρηστῷ [1] χαρίζεσθαι, καλὸν, [2] μὴ

1 χαρίζεσθαι. Sumitur verbum sæpius ita, in nefanda scelere obsequi, corpus prostituere. Ἐν πολλαῖς τῶν πόλεων, inquit Xenophon, οἱ νόμοι ἐναντίοι

[2] μὴ ἐρασᾷ δὲ καλῷ, αἰσχρόν. καὶ τὰς γυναῖκας λοῦσθαι ἔνδον, καλόν· ἐν παλαίστρᾳ δὲ, αἰσχρόν· ἀλλὰ τοῖς ἀνδράσιν ἐν παλαίστρᾳ καὶ ἐν γυμνασίῳ καλόν. καὶ συνίμεν τῷ ἀνδρὶ, ἐν ἀσυχίᾳ μὲν, καλὸν, ὅπου τοίχοις κρυφθήσεται· [3] ἔξω δὲ, αἰσχρὸν, ὅπου τὶς ὄψεται. καὶ τὸ μὲν αὐτᾶς

stum, non probo autem turpe: ut fœminæ domi laventur honestum, in Palæstra turpe; sed ut viri id & in Palæstra faciant & Gymnasio, honestum. Ut fœminæ cum viris congrediantur privatim ubi parietes abscondunt, honestum, extra verò in conspectu cujusquam turpe: & ut à maritis suis

[illegible]

ται ταῖς πρὸς τὰ παιδικὰ ἐπιθυμίαις, l. de Rep. Lac. Apud Bœotos, & in Elide his terminis legem latam testatur Plato in Conviv. ἁπλῶς νενόμισται, καλὸν τὸ χαρίζεσθαι ἐρασταῖς· καὶ οὐκ ἄν τις εἴποι οὔτε νέος οὔτε παλαιὸς, ὡς αἰσχρόν· Quod confirmat Xenophon, οἱ μὲν ἄλλοι Ἕλληνες ἢ ὥσπερ Βοιωτοὶ, ἀνὴρ καὶ παῖς συζυγέντες ὁμιλοῦσιν ἢ (ὥσπερ Ἠλεῖοι) διὰ χαρίτων τῇ ὥρᾳ χρῶνται. Et quanquam tam horrendum amorem Spartanæ leges ac Atticæ pro forma prohibent, attamen aperte & communiter usurpatum ex Aristophane constat cæterisque scriptoribus qui tam frequenter commemorant, qui nam erant hujus aut illius παιδικά. Formosi pueri innumeris continuò stipati incedebant, qui ipsos sollicitarunt & omni officio devincere studebant: & si cui morem gererent, illis præ cæteris χαρίζεσθαι dicebantur. Sic Alcibiades se Socrati obtulit, πάνυ ἀνόητον ἡγοῦμαι εἶναι σοὶ μὴ οὐ καὶ τοῦτο χαρίζεσθαι. Quem tamen ille magnanimo fastu rejecit. Alium huic verbo sensum affingunt Platonici, uti solent ἐν ἐρωτικοῖς. quod ita χαρίζεσθαι debent exempti Adolescentes, videlicet se amatoribus adjungere, ipsorum frequenti consortio frui, ut inde bonos mores ediscant, & ad virtutem colendam componantur, cujus optimam spem ex ipsa forma præstant. Xenophon tales ἐραστὰς instituisse Lycurgum dicit, quanquam ipse confitetur plurimos huic rei fidem non adhibere. Mimantem hoc sensu philosophico verbum cepisse sentio, eo quòd non nisi τῷ χρηστῷ ἐραστῇ faveat. Nam ita distinguit Maximus diss. 8. πρᾶγμα διττὸν τὸ μὲν ἀρετῆς ἐπίβολον, τὸ δὲ μοχθηρίᾳ συμπεπλεκὲς, φωνῇ μιᾷ οἱ ἄνθρωποι ἐπονομάζοντες ἔρωτα, ὥσπερ καλοῦντες καὶ τὸν θεὸν καὶ τὴν νόσον· καλλωπίζονται μὲν οἱ μοχθηροὶ ἐρασταὶ διὰ τὴν πρὸς τὸν θεὸν ὁμωνυμίαν· ἀπιστοῦνται δὲ οἱ χρηστοὶ διὰ τὸ ἀμφίβολον τοῦ πάθους· Plato magis disertè ad propositum nostrum, in Conviv. ἀλλὰ καλῶς μὲν πραττόμενον (id est ἐρᾷν) καλὸν, αἰσχρῶς δὲ αἰσχρόν. αἰσχρὸν μὲν οὖν ἐστι πονηρῷ τε καὶ πονηρῶς χαρίζεσθαι· καλὸν χρηστῷ τε καὶ καλῶς· πονηρὸς δέ ἐστιν ἐκεῖνος ὁ ἐραστὴς ὁ πάνδημος, ὁ τοῦ σώματος μᾶλλον ἐρῶν ἢ τῆς ψυχῆς. ὁ δὲ τοῦ ἤθους χρηστοῦ ἐραστὴς διὰ βίου μένει ἅτε μονίμῳ συντακείς.

2 μὴ ἐραστᾷ καλῷ.] Scripsit Author χρηστῷ, ut puto, non solitus variare verba dum ita opponit, nec hîc præsertim vellet ubi καλὸν alio sensu toties desumit: sed eò quod tam sæpe occurrat, facilis transcriptorum error.

3 ἔξω δὲ αἰσχρόν.] Diogenes Cynicus εἰώθει πάντα ποιεῖν ἐν τῷ μέσῳ, καὶ τὰ Δήμητρος καὶ τὰ Ἀφροδίτης — χειρουργῶν τε ἐν μέσῳ συνεχές. Diog. in Vit. Crateti ejusdem perfrictæ frontis contigit uxor Hipparchia, ἐν τῷ φανερῷ συνεγίνετο. Et illud tantum non placitum erat Cynicorum; ut meritò dixerit Epictetus, sectam Cynicam si non rectè instituatur, nihil aliud profiteri quàm δημοσίᾳ ἀσχημονεῖν. Arr. l. 3. c. 22. Indorum tota Gens in propatulo coit Sext. Emp. Sed Lycurgus hanc partem munivit maximè, ἔθηκε γὰρ αἰδεῖσθαι μὲν εἰσιόντα ὀφθῆναι, αἰδεῖσθαι δὲ ἐξιόντα. Xenoph. in Lac. Rep.

4 ἐφ'

comprimantur, honestum, sed ab alieno, turpissimum: Ut etiam vir propriâ fruatur uxore, honestum, alienâ autem turpe. Viro turpe est, molliter ornatus incedere cerussâve oblitus vel aurum appensum gerere, sed mulieri honestum. Sic amicis benefacere honestum, inimicis turpe: Hostes fugere turpe, certantes autem in stadio, honestum: cives & amicos necare turpe, sed hostes honestum. Et hæc de omnibus dici supponantur.

συνίμεν ἀνδρὶ καλόν· ἀλλοτρίῳ δὲ αἴσχιστον. καὶ τῷγε ἀνδρί, τᾷ μὲν ἑαυτῶ γυναικὶ συνίμεν, καλόν· ἀλλοτρίᾳ δέ, αἰσχρόν. καὶ κοσμεῖσθαι, καὶ ψιμμυθίῳ χρίεσθαι, καὶ χρυσία περιάπτεσθαι, τῷ μὲν ἀνδρὶ αἰσχρόν, τᾷ δὲ γυναικὶ καλόν· καὶ τὼς μὲν φίλως εὖ ποιὲν, καλόν. τὼς δὲ ἐχθρὼς, αἰσχρόν. καὶ τὼς μὲν πολεμίως φεύγεν, αἰσχρόν· τὼς δὲ ἐν σταδίῳ ἀγωνιστὰς, καλόν. καὶ τὼς μὲν φίλως καὶ τὼς πολίτας φονεύεν, αἰσχρόν· τὼς δὲ πολεμίως, καλόν. καὶ τάδε μὲν περὶ πάντων.

Transeo autem ad ea quæ gentes & civitates turpia ducunt. Ut igitur puellæ discinctis brachiis se exerceant, & veste depositâ prodeant, Lacedæmoniis honestum, Ioni-

Εἶμι δ' [4] ἐφ' ἃ ταὶ πόλιές τε αἰσχρὰ ἄγηνται καὶ τὰ ἔθνεα. αὐτίκα Λακεδαιμονίοις [5] τὰς κόρας γυμνάζεσθαι ἀχειριδώτως, καὶ [6] ἀχίτωνας παρέρπεν, καλόν·

4 ἐφ' ἃ ταὶ πόλιες.] Mirum, quantum ex hoc loco disputabant Philosophi Sceptici & Ἡρακλείτειοι, quos joco ῥέοντας appellat Plato. Nam ita Protagoras, λέγομεν ἀποφαινόμενος τό τε δοκοῦν ἑκάστῳ, τοῦτο καὶ εἶναι ἰδιώτῃ τε καὶ πόλει, clarius vero postea, περὶ πολιτικῶν καλὰ μὲν καὶ αἰσχρά, δίκαια καὶ ἄδικα, καὶ ὅσια καὶ μή, οἷα ἂν ἑκάστη πόλις οἰηθεῖσα θῆται νόμιμα ἑαυτῇ, ταῦτα καὶ εἶναι τῇ ἀληθείᾳ ἑκάστῃ. Plat. in Theæt. innumerisque aliis ejusdem dialogi partibus constat. Hinc etiam rationes boni & mali tollebant Cynici. Ita Diogenes inter cætera, μηδ' ἀνόσιον εἶναι τὸ καὶ τῶν ἀνθρωπείων κρεῶν γεύσασθαι ὡς δῆλον ἐκ τῶν ἀλλοτρίων ἐθῶν. Hoc etiam inter Scepticorum δέκα τρόπους, quintum, secundum Laertium, secundum Empiricum decimum scil. παρὰ τὰς ἀγωγὰς καὶ τοὺς νόμους constituebat, in quo eandem planè rationem adhibent quam hic Author. Teneri non possum quin illud ex Eurip. Phœniss. apponam quia tam aptè respondet. Εἰ πᾶσι ταὐτὸ καλὸν ἔφυ σοφόν θ' ἅμα, οὐκ ἦν ἀμφίλεκτος ἀνθρώποις ἔρις. Νῦν δ' οὔθ' ὅμοιον οὐδὲν οὔτ' ἴσον βροτοῖς Πλὴν ὀνομάσαι· τὸ δ' ἔργον οὐκ ἔστι τόδε. Ubi qui plura vult, adeat Scholiasten.

5 τὰς κόρας γυμνάζεσθαι.] Heracl. de Gentium moribus ait apud Spartanos γυμνάσια ὥσπερ ἀνδρῶν ἐστι, οὕτω καὶ παρθένων· Xenoph. item de Lycurgo in Lac. Rep. σωμασκεῖν ἔταξεν οὐδὲν ἧττον τὸ θῆλυ τοῦ ἄρρενος φύλου· ἔπειτα δὲ δρόμου καὶ ἰσχύος ὥσπερ καὶ τοῖς ἀνδράσιν οὕτω καὶ ταῖς θηλείαις ἀγῶνας πρὸς ἀλλήλας ἐποίησεν.

6 ἀχίτωνας παρέρπεν.] Plutarc. in Vi. Lycur. οὐδὲν ἧττον εἴθισε τῶν κόρων τὰς κόρας γυμνάς τε πομπεύειν καὶ πρὸς ἱεροῖς τισιν ὀρχεῖσθαι καὶ ᾄδειν τῶν νέων παρόντων καὶ θεωμένων.

λόν· Ἴωσι δ' αἰσχρόν. καὶ τὼς παῖδας μὴ μανθάνεν μωσικὰ καὶ γράμματα, καλόν· Ἴωσι δ' αἰσχρὸν [8] μὴ ἐπίσασθαι ταῦτα πάντα. [9] Θεσσαλοῖσι δὲ καλὸν τὼς ἵππως ἐκ τᾶς ἀγέλας [10] λαβόντι, αὐτὼς δαμάσαι, καὶ τὼς ὀρέας· βῶς τε λαβόντι, αὐτὼς σφάξαι καὶ ἐκδεῖραι καὶ κατακόψαι· ἐν Σικελίᾳ δὲ αἰσχρὸν, καὶ δώλων ἔργα. [11] Μακεδόσι καλὸν δοκεῖ ἦμεν, τὰς κόρας, πρὶν ἀνδρὶ γάμασθαι, ἐρᾶσθαι καὶ ἀνδρὶ συγγίνεσθαι· ἐπεὶ δὲ καὶ γαμεῖται, αἰσχρόν· Ἕλλασι δ' ἄμφω αἰσχρόν. [12] τοῖς

bus turpe videtur: & ut pueri Musices & literarum ignari sint, inter illos honestum, at hujusmodi inscitia inter Iones turpis. Thessali honestum putant equos & mulos ex armento ablatos domare, bovésque raptos jugulare, & pelle detracta discindere: hæc autem Siculi turpia ac servorum opera censent. Puellas nondum collocatas amari & à viris comprimi inter Macedones honestum: post nuptias verò turpe; Utrumque inter Græcos turpe. Puellarum frontes notis quibusdam interpungi,

δὲ

7 μὴ μανθάνειν μωσικὰ καὶ γράμματα.] Λακεδαιμονίοις τέχνας μανθάνειν ἢ τὰς εἰς πόλεμον αἰσχρὸν, inquit Heraclides; nam ad bellicam disciplinam compositi, nihil intermiscebant quod emollire animos poterat. Vid. etiam Ælianum l. 12 c. 50.

8 μὴ ἐπίστασθαι ταῦτα πάντα.] Nam præterquam in Sparta inquit Xenoph Græci παῖδας πέμπουσιν εἰς διδασκάλων μαθησομένους καὶ γράμματα καὶ μουσικὴν καὶ τὰ ἐν παλαίστρᾳ. Cicero in Tuscul l. 1. *Themistocles cùm in epulis recusaret Lyram habitus est indoctior. Ergò in Græcia musici floruerunt, discebántque id omnes, nec qui nesciebat satis excultus doctrinâ putabatur.* Sed Asiæ minoris Populi iique præcipuè qui non longè à littore siti, musicam maximè colebant: cum suos ἁρμονίας proprias haberent, & ab ipsis nominatos, φρυγιστὶ, λυδιστὶ, αἰολιστὶ, & ab Ionibus ἰαστί.

9 Θεσσαλοῖσι δὲ καλόν.] Nihil tale apud cæteros scriptores repertum quantum ego unquam deprehendi. Ubique celebres sunt ob Generosos equos & equitandi peritiam. Vitam λῃστρικὴν olim cum laude exerceri ubique patet, præsertim ex Thucydidis notissimo loco. οὐκ ἔχοντός πω αἰσχύνην τούτου τοῦ ἔργου, φέροντος δέ τι καὶ δόξης μᾶλλον· δηλοῦσι δὲ τῶν ἠπειρωτῶν τινες ἔτι καὶ νῦν, οἷς κόσμος καλῶς τοῦτο δρᾶν. l. 1. De Thracibus Herodotus, τὸ ζῆν ἀπὸ λῃστύος κάλλιστον. Boves autem (in quibus ostendit Pausanias veterum opes maximè collocari) frequenter direptos etiam Caci historiola demonstrat.

10 λαβόντι] Pro λαβόντας sive ex errore exemplarium, seu potius ex Dorici idiomatis usu in quod magis propensus sum, etsi nihil tale in Lexicographis comperio, quia bis in hac sententia occurrat, cùm toties obrepere errorem non putandum. Et quidem satis distinguitur, à λαβόντι quod pro λάβωσι ponunt Dores, eò quod hæ voces in penultima accentum gerant. Sic in postremis hujus capitis verbis ποιηταὶς δὲ μάρτυρας ἐπάγονται ποτὶ ἀδονὰν οὐ ποτ' ἀλάθειαν ποιεῦντι, pro ποιεῦντας, nisi forsan omittatur οἱ.

11 Μακεδόσι.] Quod hic de Macedonibus narratur, de Thracibus refert Herodot. in Terpsic. τὰς δὲ παρθένους οὐ φυλάσσουσι ἀλλ' ἐῶσι τοῖσι αὐταὶ βούλονται ἀνδράσι μίσγεσθαι. τὰς δὲ γυναῖκας ἰσχυρῶς φυλάσσουσι. Eadem de Lydis Ælianus l. 4. c. 1.

12 τοῖς δὲ Θραξί.] Hoc ad omnes Thraces applicare videtur Herodotus, etsi ad solas puellas restringi potest,

τῇ

Thracibus ornamentum videtur. Scythis quidem honestum ut cùm quis hominem occiderit, capitis, cute divulsâ, partem crinitam ante equum gestet, Osseam verò auro vel argento obducens, ex illâ bibat diisque ipsis libamina fundat. Græcorum autem nullus easdem ædes ingredi vellet unà cum viro qui tale quid fecerit. Massagetæ parentes suos obtruncantes comedunt & optima videtur sepultura, ita in sobolis ventre condi: sed in Græcia si quis tale quippiam commit-

δὲ Θρᾳξὶ κόσμος τὰς κόρας στίζεσθαι. τοὶ δὲ Σκύθαι καλὸν νομίζοντι, ὃς ἄνδρα [13] κατὰν ἐκδείρας τὰν κεφαλάν, [14] τὸ μὲν κόμιον [15] πρὸ τοῦ ἵππου φορεῖ, [16] τὸ δ' ὀστέον [17] χρυσώσας καὶ ἀργυρώσας, πίνει ἐξ αὐτοῦ, καὶ σπένδει τοῖς θεοῖς· ἐν δὲ τοῖς Ἕλλασιν, οὐδέ κ' ἐς τὰν αὐτὰν οἰκίαν συνεισελθεῖν βούλοιτ' ἄν τις τοιαῦτα ποιήσαντι. [18] Μασσαγέται δὲ τὼς γονέας κατακόψαντες κατέσθοντι, καὶ [19] τάφος κάλλιστος δοκεῖ ἦμεν, ἐν τοῖς τέκνοις τεθάφθαι· ἐν δὲ τᾷ Ἑλλάδι ἄν τις ταῦτα ποιήσῃ, ἐξελαθεὶς ἐκ τῆς Ἑλλά-

τὸ ἐστίχθαι εὐγενὲς κέκριται, τὸ δ' ἄστικτον ἀγεννές. Ad Æthiopes idem defert Sextus. Pyr Hyp. l. 1.

13 ὃς ἄνδρα κατάν.] κτανὼν proculdubio.

14 τὸ κόμιον.] Torsit aliquantulum hoc verbum, utpotequod nec in veterum nec recentiorum Lexicis inveni. Sed facilis conjectura à κόμη duxit, quod confirmavit sensus, ut sic τῷ ὀστέῳ opponatur. Sed & favet Herodotus qui dum exponit quomodo capiti cutem detrahit Scytha, sic ait, in l. Melpom. περιταμὼν κύκλῳ περὶ τὰ ὦτα, ac si posteriorem tantùm partem crinitam scilicet, usui suo accommodaret: cùm pars cutis frontem obvolvens minùs forsan idonea quia tot locis perforatur.

15 πρὸ τοῦ ἵππου φορεῖ.] ἅτε οἱ χειρόμακτρα κέκτηται inquit Herod. cùm jam satis emolliverat tanquam *mantile servabat*. Sed jactabundus ἐκ τῶν χαλινῶν τοῦ ἵππου, τὸν αὐτὸς ἐλαύνει, ἐκ τούτων ἐξάπτει καὶ ἀγάλλεται, *habenis equi cui ipse insidet annectebat superbus*.

16 τὸ δ' ὀστέον.] Id non nisi infensissimorum capiti faciunt. Herod.

17 χρυσώσας. Si pauper sit Scytha, ἔξωθεν ὠμοβοέην μούνην περιτείνας χρῆται, Caput *extra crudo bovino corio obducens sic utitur*, sin autem dives, insuper & intus inaurat. Herod.

18 Μασσαγέται δὲ τὼς γονέας.] Si ad extremam senectutem pervenerint inquit Herodotus l. 1. ἐπεὰν δὲ γέρων γένηται κάρτα, οἱ προσήκοντές οἱ πάντες συνελθόντες θύουσί μιν καὶ ἄλλα πρόβατα ἅμα αὐτῷ. ἑψήσαντες δὲ τὰ κρέα κατευωχέονται. Sin autem ante ex morbo moriantur, οὐ κατέσθουσι ἀλλὰ γῇ κρύπτουσι, *non edunt sed tumulo condunt* συμφορὴν ποιεύμενοι, *dolentes* quod illis immolari vel potiùs obtruncari non contigerit. Unde lepidissime ait Herodotus, ὅρος δὲ ἡλικίης σφι προκέεται ἄλλος μὲν οὐδείς, *nullus alius vitæ terminus iis impendet*.

19 τάφος κάλλιστος.] Sic Indi Callatini apud Herod. l. 3. rogante Dario ἐπὶ τίνι χρήματι δεξαίατ' ἂν τελευτῶντας τοὺς πατέρας κατακαίειν πυρί, ἀμβώσαντες μέγα εὐφημεῖν μιν ἐκέλευον. Nam & illi parentes comedunt. Indéque ex sententia Herodoti, Cambysem insanire meritò putabant homines; οὐ γὰρ ἂν ἱροῖσί τε καὶ νομαίοισι ἐπεχείρησε καταγελᾶν. *aliter non ausus fuisset, templa & Ritus ludibrio habere*, Apim sc. Ægyptiacam occidens: cum sacra sua omnium præstantissima quælibet judicet Gens.

Ἑλλάδος, κακὰ ἀποθάνῃ, ὡς αἰσχρὰ καὶ δεινὰ ποιέων. τοὶ δὲ Πέρσαι, [20] κοσμεῖσθαί τε, ὥσπερ τὰς γυναῖκας, καὶ τὼς ἄνδρας, καλὸν νομίζοντι, καὶ τᾷ θυγατρὶ, καὶ τᾷ ματρὶ, [21] καὶ τᾷ ἀδελφᾷ συνίμεν· τοὶ δὲ Ἕλλανες, καὶ αἰσχρὰ καὶ παράνομα. [22] Λυδοῖς τοίνυν τὰς κόρας πορνευθείσας, καὶ ἀργύριον ἐνεργήσασθαι, καὶ οὕτω γάμασθαι καλὸν δοκεῖ ἦμεν· ἐν δὲ τοῖς Ἕλλασιν, οὐδείς κα θέλει γαμᾶν. [23] Αἰγύπτιοί τε οὐ ταυτὰ νομίζοντι καλὰ τοῖς ἄλλοις. τῇδε μὲν γὰρ γυναῖκας ὑφαίνεν καὶ ἐργάζεσθαι, καλόν· ἀλλὰ τηνεὶ τὼς ἄνδρας, τὰς δὲ γυναῖκας πράσσεν ἅπερ τῇ δε τοὶ ἄνδρες. τὸν παλὸν δεύειν ταῖς χερσὶ, τὸν σῖτον τοῖς ποσὶ, τήνοις καλόν·

teret, ejectus statim miserè periret, ut qui rem turpem ac horrendam patrâsset. Persæ viros delicatulè ornari instar fœminarum honestum putant, ut & cum filia, matre ac sorore congredi: at Græci turpia hæc & iniqua. Lydis puellas, cum prostituto corpore pecunias corraserint, ita tandem nubere honestum videtur: inter Græcos autem nemo harum ullam in uxorem duceret. Ægyptii non eadem statuunt honesta quæ cæteræ gentes: Alibi certè fœminas texere & operari honestum, hîc autem viros. Mulieres officiis funguntur quibus alibi viri solent:

20 Κοσμεῖσθαι.] eò quòd vestes demissas admodum & fluitantes inducerent, ἀνθεβαφεῖς ἐσθῆτας καὶ ποδήρεις, Sext. Emp. vel ut Diodor l. 2. στολὴν δὲ ἧς ἐκ ἦν διαγνῶναι τὸν περιβεβλημένον πότερον ἀνήρ ἐστιν ἢ γυνή. Comam quoque alebant. inde in Oraculo Milesiis dato κομῆται dicti. Herod. l. 6. & faciem fuco illinebant, ut ex Xenoph. Cyrip. l. 8. colligitur.

21 καὶ τᾷ ἀδελφᾷ.] Hi fœdi mores non ante Cambysis tempora invalescebant. Nam ille primò sororem duxit: οὐδαμῶς γὰρ, inquit Herod. l. 3. εἰώθεσαν πρότερον τῇσι ἀδελφεῇσι συνοικέειν οἱ Πέρσαι.

22 Λυδοῖς.] Eadem narrat Herodotus l. 1.

23 Αἰγύπτιοί τε.] Hæc etiam ex Herodoto desumpsit Author, qui ita observat, Αἰγύπτιοι ἅμα τῷ οὐρανῷ τῷ κατὰ σφέας ἐόντι ἑτεροίῳ, καὶ τῷ ποταμῷ φύσιν ἀλλοίην παρεχομένῳ ἢ οἱ ἄλλοι ποταμοὶ, τὰ πολλὰ πάντα ἔμπαλιν τοῖσι ἄλλοισι ἀνθρώποισι ἐστήσαντο ἤθεα καὶ νόμους. l. 2. ubi inter cætera hoc etiam de pane habet. Miror autem impensiùs Interpretes tam Herodoti quam Strabonis, qui eadem ex Herodoto refert l. 17. πηλὸν hîc transtulisse lutum, unde constat eos nec verbi vim nec Authoris sensum assecutos. nam quare lutum subigerent aut Ægyptii aut quivis mortalium? πηλὸς igitur cæmentum exprimit unde sensus statim optimus emergit. Jul. Pol. l. 7. c. 27. inter cætera cæmenti genera etiam πηλὸν, & inter mercenarios πηλοφόρους ponit. Nec illud tantum Ægyptii sed & χερσὶ τὴν κόπρον ἀναιρέονται, sordes manibus auferunt. Plura adjicit Herodotus, sed ea omnia omittit Diodorus Sic. l. 1. tanquam fabulosa nec fide digna. ὅσα μὲν οὖν Ἡρόδοτος καὶ τινὲς τῶν τὰς Αἰγυπτίων πράξεις συνταξαμένων ἐσχεδιάκασι καὶ συνεγράψαντο ἑκουσίως προκρίναντες τῆς ἀληθείας τὸ παραδοξολογεῖν καὶ μύθους πλάττειν ψυχαγωγίας ἕνεκα παρήσομεν.

cæmentum manibus subigere, panem verò pedibus, inter illos honestum, sed apud nos obtinet contrarium. Sanè si quis juberet omnes homines in unum locum deferre, quæ turpia putant, & dein è simul congestis excerpere quæ singulis honesta videntur, nihil superfuturum credo, sed omnes omnia desumpturos: non eadem enim omnes colunt. Apponam autem poëticum fragmentum.

Spectabis alias hoc loco datas viris
Leges, hinc discens nihil honestum, nihil
Ubique turpe, sed reddit occasio
Idem nunc turpe, dein mutata, bonum.

Ut totam rem verbo compingam, omnia opportuna quidem honesta, intempestiva verò turpia. Quid ergo confeci? dixi me velle eadem honesta ac turpia demonstrare, quod his omnibus absolvi.

Cæterùm alius fertur sermo de honesto ac turpi nempe qui

καλόν· ἀλλ' ἀμῖν τὸ ἐναντίον. οἶμαι δ' ἄν τις [24] τὰ καλὰ εἰς ἓν κελεύῃ συνενεῖκαι πάντας ἀνθρώπους ἃ ἕκαστοι νομίζοντι, καὶ πάλιν ἐξ ἀθρόων τοι τὰ αἰσχρὰ λαβὲν, ἃ ἕκαστοι [25] ἄγηνται, οὐδὲν [26] καλυφθῆμεν, ἀλλὰ πάντας πάντα διχλαβέν. οὐ γὰρ πάντες ταυτὰ νομίζοντι. παρεξοῦμαι δὲ καὶ ποίημά τι.

[27] Καὶ γὰρ τὸν ἄλλον ὧδε θνητοῖσι νόμον
Ὄψει διαιρῶν, οὐδὲν ἂν πάντῃ καλὸν,
Οὐδ' αἰσχρὸν· ἀλλὰ ταῦτ' ἐποίησε λαβὼν
Ὁ καιρὸς αἰσχρὰ, καὶ διαλλάξας καλά.

Ὡς δὲ τὸ σύνολον εἰπὲν, [28] πάντα καιρῷ μὲν καλά ἐντι, ἐν ἀκαιρίᾳ δ', αἰσχρά. τί ὧν διεπραξάμην; ἔφαν ἀποδείξεν ταυτὰ αἰσχρὰ καὶ καλὰ ὄντα· καὶ ἀπέδειξα ἐν τούτοις πᾶσι.

Λέγεται δὲ καὶ περὶ τῶ αἰσχρῶ καὶ καλῶ, ὡς ἄλλο ἑκάτερον εἴη. ἐπεὶ

24 τὰ καλά.] & dein τὰ αἰσχρὰ suos invicem locos occupârunt, ita ut transponenda sint, τὰ αἰσχρὰ εἰς ἓν & τὰ καλὰ λαβέν. Quod illud λαβέν ostendit, alias impropriè ad τὰ αἰσχρὰ annexum. Sed & indicat Author ipse cùm postea repetens diluit argumentum.

25 ἄγηνται.] verbum Ionicum: Et ut semel hic moneam plura Ionicè usurpat Author, quale est τωὐτὸς ubique oculis obversans. Sic etiam συνενεῖκαι sæpius in Herodoto repertum.

26 Καλυφθῆμεν.] emendo καταλειφθῆμεν —

27 Καὶ γὰρ τόν.] Hoc ποίημα in suos στίχους disposui, & non dubito quin ex Euripide illo σκηνικῷ φιλοσόφῳ, excerpantur. Non tantum quia ipse ferè solus periculosa illa & nefaria solet effundere, sed & dictionem ipsius sapiunt: etsi nec in tragœdiis quæ extant, nec in deperditorum fragmentis reperio.

28 πάντα καιρῷ.] Eadem habet sed sensu magis sano Sophocles, πάντα γὰρ καιρῷ καλὰ —

29 ἀ

ἐπεὶ αἴ τις ἐρωτάσῃ τὼς λέγοντας ὡς τὸ αὐτὸ πρᾶγμα αἰσχρὸν καὶ καλόν ἐστιν, αἴ ποκά τι αὐτοῖς καλὸν εἴργασται, αἰσχρὸν ὁμολογησοῦντι, αἴπερ τωὔτὸν καὶ τὸ αἰσχρὸν καὶ τὸ καλόν. καὶ αἴ τινα καλὸν οἴδαντι ἄνδρα, τοῦτον καὶ αἰσχρὸν τὸν αὐτόν. καὶ αἴ τινα κα λευκὸν, καὶ μέλανα τοῦτον τὸν αὐτόν. καὶ καλόν γ' ἐστὶ τὼς θεὼς σέβεσθαι, καὶ αἰσχρὸν ἄρα τὼς θεὼς σέβεσθαι, αἴπερ τωὔτὸν αἰσχρὸν καὶ καλόν ἐστι. καὶ τάδε μὲν περὶ ἁπάντων εἰρήσθω μοι. τρέψομαι δὲ ἐπὶ τὸν λόγον αὐτῶν ὃν λέγοντι. αἰ γὰρ τὰν γυναῖκα καλόν ἐστι κοσμεῖσθαι, τὰν γυναῖκα αἰσχρὸν κοσμεῖσθαι, αἴπερ τωὔτὸν αἰσχρὸν καὶ καλόν· καὶ τἆλλα κατὰ τωὔτόν. ἐν Λακεδαίμονι ἐστὶ καλὸν τὰς παῖδας γυμνάζεσθαι, ἐν Λακεδαίμονι ἐστὶν αἰσχρὸν τὰς παῖδας γυμνάζεσθαι. καὶ τἆλλα οὕτως. λέγοντι δὲ ὡς [29] αἴ τινες τὰ αἰσχρὰ ἐκ τῶν ἐθνέων πάντοθεν συνενείκαιεν, ἔπειτα συγκαλεσοῦντες κελεύοιεν, ἅ τις

utrumque diversum quid affirmat. Quandoquidem si quis prioris sententiæ patronos rogaret, an quid honestum unquam peregerint, etiam & istud turpe agnoscant necesse est, si idem honestum ac turpe. Et si virum quempiam honestum cognoverint, eundem etiam & turpem: si album quempiam, etiam & illum ipsum nigrum: Deósne venerari honestum? venerari ergo quoque turpe, Et hæc de omnibus dici supponantur. Sed memet converto ad rationes quas illi afferunt: Si mulierem bellè ornari honestum, & eandem ita ornari turpe, si pro eodem honestum ac turpe reputandum. Paríque ratione cætera. In Sparta puellas se exercitare honestum, in Sparta quoque puellas se exercitare turpe est: aliáque consimili modo. Dicunt autem, si quis turpia ex omni undequaque gente in medium adduceret, deindeque mandaret singulos ea quæ honesta putant capere, omnes omnia sumpturos, & pro honestis reportaturos. Mirum quid, si turpia in unum locum delata, honesta fierent non eadem quæ adduce-

καλὰ νομίζει, [30] λαμβάνειν πάντα, καὶ ἐν καλῷ ἀπενειχθῆμεν· ἐγὼ θαυμάζω αἰ τὰ αἰσχρὰ, συνενεχθέντα καλὰ ἐσσεῖται, καὶ οὐχ οἷά περ ἦνθεν. αἰ γοῦν ἵππως ἢ βῶς ἢ ὄϊς ἢ ἀνθρώπως ἄγαγον;

29 αἴ τινες τὰ αἰσχρά.] Non possum hic prætermittere præclarissimam Herodoti sententiam, quæ etsi cum sensu Authoris nostri non undiquaque congruat, simili tamen modo effertur. ἐπίσταμαι δὲ τοσοῦτο, ὅτι εἰ πάντες ἄνθρωποι τὰ οἰκήια κακὰ εἰς μέσον συνενείκαιεν, ἀλλάξασθαι βουλόμενοι τοῖσι πλησίοισι, ἐγκύψαντες ἂν ἐς τὰ τῶν πέλας κακὰ, ἀσπασίως ἕκαστοι αὐτῶν ἀποφεροίατο ὀπίσω τὰ ἐσηνείκαντο. l. 7.

30 λαμβάνειν.] aliquid deest ita reponendum, ἅ τις καλὰ νομίζει λαμβάνειν, πάντας πάντα διαλαβεῖν.

31 ποτὶ

bantur. Si equos, boves, oves aut homines attulerint, non aliud certè asportarent: Nec aurum ferentes, æs domum reduxerint, aut plumbum referent, quod argentum intulerint. Pro bonis ergo mala retulerunt: age verò si quis turpe quid adduceret, illud quoque bonum asportaret. Poëtas autem testes inducunt qui non pro rerum veritate, sed hominum delectatione carmina sua componunt.

γον, οὐκ ἄλλό τι καὶ ἀπάγαγον. ἐπεὶ οὐδὲ αἱ χρυσὸν ἤνεικαν, χαλκὸν ἀπήνεικαν· οὐδὲ αἱ ἀργύριον ἤνεικαν, μόλιβδόν κα ἀπέφερον. ἀντὶ δ' ἄρα τῶν αἰσχρῶν καλὰ ἀπαγαγόντι, φέρε δὴ αἱ ἄρα τὶς αἰσχρὸν ἀπάγαγε, τοῦτον ἂν, καλὸν ἀπάγαγε: ποιητὰς δὲ μάρτυρας ἐπάγονται, [31] ποτὶ ἁδονὰν οὐ ποτ' ἀλάθειαν ποιοῦντι.

Diss. III. De Justo & Injusto.

DUO itidem feruntur sermones de justo & injusto: Etenim quidam aliud esse justum aliud injustum putant, quidam verò idem utrumque, quam sententiam defendere conabor. Et primò ostendam fallere & mentiri justum esse. Dicat igitur quispiam, ita tractare inimicos turpe & improbum: amicissimos verò nequaquam, exempli causâ parentes. Si enim oportet patrem aut matrem medicamentum

ΔΙΣΣΟΙ δὲ λόγοι λέγονται καὶ περὶ τῶ δικαίω καὶ περὶ τῶ ἀδίκω· καὶ τοὶ μὲν, ἄλλο ἦμεν τὸ δίκαιον, ἄλλο δὲ, τὸ ἄδικον· τοὶ δὲ, ταὐτὸ δίκαιον καὶ ἄδικον· καὶ ἐγὼ τούτῳ πειράσομαι τιμωρεῖν. καὶ πρῶτον μὲν [1] τὸ ψεύδεσθαι ὡς δίκαιόν ἐστι λεξῶ, καὶ τὸ ἐξαπατᾶν. τὼς μὲν πολεμίως ταῦτα ποιὲν, αἰσχρὸν καὶ πονηρὸν ἂν ἐξείποιεν· τὼς δὲ φιλτάτως, οὐ. αὐτίκα τὼς γονέας· αἱ γὰρ δέοι τὸν πατέρα ἢ τὰν ματέρα [2] φάρμακόν τι ἐγκαταφαγὲν,

31 ποτὶ ἁδονὰν οὐ ποτ' ἀλάθειαν.] οὔτε ὡς ποιηταὶ ὑμνήκασι ἐπὶ τὸ μεῖζον κοσμοῦντες — οὔτε ὡς λογογράφοι ξυνέθεσαν ἐπὶ τὸ προσαγωγότερον τῇ ἀκροάσει ἢ ἀληθέστερον. Thucyd. l. 1. sic etiam Eratosthenes apud Strab. l. 1. ποιητὴν πάντα στοχάζεσθαι ψυχαγωγίας, οὐ διδασκαλίας.

1 ψεύδεσθαι] Plat. in Rep. l. 1. αὐτὰ ταῦτά ἐστιν ἐνίοτε μὲν δικαίως, ἐνίοτε δὲ ἀδίκως ποιεῖν, οἷον τοιόνδε λέγω· πᾶς ἄν που εἴποι εἴ τις λάβοι παρὰ φίλου ἀνδρὸς σωφρονοῦντος ὅπλα, εἰ μανεὶς ἀπαιτοῖ, ὅτι οὔτε χρὴ τὰ τοιαῦτα ἀποδιδόναι· οὔτε δίκαιος ἂν εἴη ὁ ἀποδιδοὺς, οὐδ' αὖ πρὸς τὸν οὕτως ἔχοντα, πάντα ἐθέλων τἀληθῆ λέγειν· Et quamvis Homerum coronatum è Republica sua ejecerit, ob turpes fabulas Diis ascriptas, tamen publicas quasdam confingi jubet, quibus civitas ad virtutem efformetur: nempe ut μηχανή τις γένοιτο τῶν ψευδῶν τῶν ἐν δέοντι γενομένων, ὧν δὴ νῦν ἐλέγομεν, γενναῖόν τι ἓν ψευδομένους πεῖσαι, Rep. l. 1.

2 φάρμακόν τι.] Omnia tum de phar-

φαγὲν, καὶ μὴ θέλοι, οὐ δίκαιόν ἐςι, καὶ ἐν τῷ ῥοφήματι καὶ ἐν τῷ ποτῷ δόμεν, καὶ μὴ φᾶμεν ἐνῆμεν; οὔκων ἤδη ψεύδεσθαι καὶ ἐξαπατᾷν τὼς γονέας, καὶ κλέπτεν μὰν τὰ τῶν φίλων, καὶ βιῆσθαι τὼς φιλτάτως δίκαιον. αὐτίκα αἴ τις λυπηθείς τι τῶν οἰκήων καὶ ἀχθεσθεὶς μέλλοι αὑτὸν διαφθείρεν ἢ ξίφει ἢ σχοινίῳ, ἢ ἄλλῳ τινὶ, δίκαιόν ἐςι ταῦτα κλέψαι, αἰ δύναιτο· αἰ δὲ ὑςερίξαι καὶ ἔχοντα καταλάβοι, ἀφελέσθαι βίᾳ; ἀνδραποδίξασθαι δὲ πῶς οὐ δίκαιον τὼς πολεμίως, αἴ τις δύναιτο ἑλὼν πόλιν ὅλαν ἀποδόσθαι; τοιχωρυχὲν δὲ τὰ τῶν πολιτῶν κοινὰ οἰκήματα, δίκαιον φαίνεται. αἰ γὰρ ὁ πατὴρ ἐπὶ θανάτῳ, κατεςασιασμένος ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, δεδεμένος εἴη, ἄρα οὐ δίκαιον διορύξαντα κλέψαι καὶ σῶσαι τὸν πατέρα; ἐπιορκὲν δὲ αἴ τις ὑπὸ τῶν πολεμίων λαφθεὶς ὑποδέξαιτο, ὀμνύων ἦ μὰν ἀφεθεὶς τὰν πόλιν προδώσεν, ἆρα οὗτος δίκαια ποιήσαι εὐορκήσας; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐ δοκῶ· ἀλλὰ μᾶλλον τὰν πόλιν, καὶ τὼς φίλως, καὶ τὰ ἱερὰ σῶσαι πατρώϊα, ἐπιορκήσας. ἤδη ἆρα δίκαιον καὶ τὸ ἐπιορκεῖν, καὶ τὸ

ἱερο-

deglutire, nec volet, annon justum est sorbili quodam aut potu diffusum porrigere & inesse dissimulare? Justum igitur parentes mendacio fallere, ut & subripere bona amicorum & charissimis vim inferre. Nam si quis ob res quasdam familiares graviter tristitiâ affectus sibi lethum consciscere cogitaret sive ense vel resti aut alio telo, annon justum est hoc clanculùm subripere si quis posset, aut si tardior adveniens jam in manibus habentem deprehenderit, per vim auferre? quis unquam dubitavit annon justum esset, inimicos in servitutem rapere, si modò quis posset totam civitatem expugnare? sed & ædes civium nostrorum publicas perrumpere justum videtur: nam si pater inimicorum factione oppressus, in vinculis ad mortem servaretur, annon justum est, effringentem abripere patrem & liberare? Necnon pejerare: si quis enim ab hostibus captus juramento dato spondeat se dimissum urbem suam proditurum, an ille sanctè observans justa peraget? Ego certè non ita sentio: sed potiùs si civitatem suam & amicos & templa patria, perjurus conservet. Pejerare igitur justum est, ut & sacra spo-

pharmaco, tum de ense eripiendo reperiuntur apud Xenophontem in quarto Memorabilium, ubi Socrates Euthydemum quendam ob sapientiam Politicam tumentem obtundit, & pro more suo his captiunculis in angustum redigit: transcribere nolo ne tædio essem.

liare? quæ privatim ad quamlibet civitatem spectant, prætermitto; sed totius Græciæ sacra publica, è Delphis & Olympiâ, cùm periculum sit ne barbari Græciam subjugarent, & spes salutis in sola pecunia ponatur, annon justum est desumere & in belli usus allocare? Justum etiam charissimos necare cùm id fecerint Orestes & Alcmæon, & justè

ἱεροσυλεῖν. [3] τὰ μὲν ἴδια τῶν πόλεων ἐῶ· τὰ δὲ κοινὰ τᾶς Ἑλλάδος, [4] τὰ ἐκ Δελφῶν καὶ τὰ ἐξ Ὀλυμπίας. [5] μέλλοντος τῶ βαρβάρω τὰν Ἑλλάδα λαβὲν, καὶ τᾶς σωτηρίας ἐν χρήμασιν ἐούσας, οὐ δίκαιον λαβὲν, καὶ χρῆσθαι ἐς τὸν πόλεμον; φονεύεν δὲ τὼς φιλτάτως δίκαιον· ἐπεὶ καὶ [6] Ὀρέστας καὶ Ἀλκμαίων, καὶ

3 τὰ μὲν ἴδια.] Innumera apud Historicos conduntur exempla ubi sacra sua ad usus profanos allocârunt civitates. Ego unum tantum subjungam. Cùm Pericles Atheniensium opes in concione exponeret, quibus bellum contra Lacedæmonios instruere possent, inter cætera numerat, ἀναθήματα ἴδια καὶ δημόσια, καὶ ὅσα ἱερὰ σκεύη περί τε τὰς πομπὰς, καὶ τοὺς ἀγῶνας καὶ σκῦλα μηδικά —— ἔτι δὲ καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ἱερῶν χρήματα, οἷς χρήσεσθαι αὐτοὺς, καὶ, ἢν πάνυ ἐξείργωνται πάντων, καὶ αὐτῆς τῆς θεοῦ τοῖς περικειμένοις χρυσίοις. Thucyd. l. 2.

4 τὰ ἐκ Δελφῶν καὶ τὰ ἐξ Ὀλυμπίας.] Nam templum inter Delphos non ad hanc aut illam urbem aut populum spectabat, uti ferè cætera quæ nemo præter cives ipsos ornabat, sed à tota Græcia colebatur. Hoc consulturi adibant, huc victoriâ potitâ mittebant spolia. In hoc Græci post confectum bellum Persicum ἀκροθίνια dedicârunt, καὶ ἐπιχρύσιον τὸν θεὸν καινὴν, ἐς λαλάβηκε πλήρεα καὶ αριστεῖα τὰ ἀκροθίνια. Herod. l. 9. Ita ut sive ex Græcis ipsis, vel exterorum munificentia, immensa divitiarum moles congesta sit: sed & apud Delphos Ludi Pythii: uti quoque in Olympia Olympici; In quibus τὸ θύειν καὶ ἀγωνίζεσθαι jus Græci omnes habebant; & si quod bellum intercederet, cessabat statim usque dum festum celebratur, & hinc vocabantur Ὀλυμπιακαὶ σπονδαὶ, quas qui violabant, mulctâ puniebantur, prout νόμος Ὀλυμπιακὸς postulabat: & usque dum solverent, τοῦ ἱεροῦ, θυσίας καὶ ἀγώνων εἴργοντο, uti olim Lacedæmonii apud Thucydid. l. 5. Hujusce quoque loci vastas fuisse opes ostendit Pausanias, qui Olympici templi θησαυροὺς numerat, id est, cellas in quibus servabantur ἀναθήματα· & inde patet tàm quæ in Delphis quàm quæ in Olympia reponebantur, κοινὰ fuisse, quod Pericles cùm ad bellum Peloponnesiacum Athenienses incitaret, & inopiam Lacedæmoniorum ostenderet, εἴτε, inquit, καὶ κινήσαντες τῶν Ὀλυμπίασιν ἢ Δελφοῖς χρημάτων, nec verò auferentes pecunias aut è Delphis aut Oylmpiâ quicquam contra nos valerent —— Thucyd. l. 2.

5 μέλλοντος.] Græcos cùm Persæ invaderent, quid aut è Templo Delphico aut Olympico abstulisse nullibi constat, etsi ita tradere videtur hic Author. Herodotus planè contrarium innuit de Delphis, narrans quanto timore percellerentur cùm Xerxes milites mitteret ad diripiendum templum, & præsertim eâ quæ consecravit Crœsus longè opulentissima; qualique θαύματι Deus ipse sua defendit sacrilegosque abegit. Herod. lib. 8. Ista Crœsi ἀναθήματα usque ad bellum sacrum illæsa permansisse refert Diod. Sic.

6 Ὀρέστας.] Vide tragœdiam Euripidis eo nomine insignitam, ubi more suo deos Ethnicos aspergit. Ita enim Orestes & Menelaus colloquuntur. Orest. ἀλλ' ἔστιν ἡμῖν ἀναφορὰ τῆς ξυμφορᾶς —— Men. Μὴ θάνατον εἴπῃς· τοῦτο μὲν

ων; καὶ ὁ θεὸς ἔχρησε δίκαια αὐτῶς ποιῆσαι. ἐπὶ δὲ τὰς τέχνας τρέψομαι, καὶ ταῦτα ποιητῶν. ἐν γὰρ [7] τραγῳδοποιίᾳ καὶ ζωγραφίᾳ ὅστις πλεῖστα ἐξαπατῇ ὅμοια τοῖς ἀλαθινοῖς ποιέων, οὗτος ἄριστος. θέλω δὲ καὶ ποιήματα τῶν παλαιοτέρων μαρτύριον ἐπαγαγέσθαι. Κλεοβουλίνης,

Ἄνδρ' εἶδον κλέπτοντα, καὶ ἐξαπατῶντα βίᾳ· ὡς
Καὶ τὸ βίᾳ ῥέξαι τοῦτο δικαιότατον·

ἦν πάλαι ταῦτα. [9] Αἰσχύλου δὲ ταῦτα,

Ἀπάτης δικαίας οὐκ ἀποστατεῖ θεός.
Ψευδῶν δὲ καιρὸν ἔσθ' ὅποι τιμῇ θεός.

Λέγεται δὲ καὶ τῶδε ἀντίος λόγος· ὡς ἄλλο τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἄδικόν ἐστι, διαφέρον, ὥσπερ καὶ τὤνυμα, οὕτω καὶ τὸ πρᾶγμα· ἐπεὶ αἴ τις ἐρωτήσαι τὼς λέγοντας, ὡς τὸ αὐτό ἐστιν ἄδικον

fecisse in oraculo pronunciavit Deus. Ad artes me converto & poetarum imprimis: Etenim in conficiendis tragœdiis & pingendi disciplinâ qui plurimum fallit, veris maximè similia confingens, is optimus. Veterum autem poëmata in testimonium afferam. Cleobulines,

Cognovi quendam fallentem & vi spoliantem:
Quæ vi non olim res magis æqua fuit.

hæc olim erant: Æschyli verò ista:

Bonos nec ipse Jupiter spernit dolos.
Est tempus quando mendacem laudat Deus.

Dicitur autem alius sermo huic contrarius, aliud esse justum aliud injustum, tam re quàm nomine distinguendum: Cùm si quis interroget idem utrumque asserentes, an justum

καὶ

μὲν γὰρ οὐ στερόν· Orest. Φοῖβος κελεύσας μητρὸς ἐκπρᾶξαι φόνον. Men. ἀμαθέστερός ἐν τοῦ καλοῦ καὶ τῆς δίκης; Orest. Δουλεύομεν θεοῖς ὅ, τι ποτ' εἰσὶ θεοί.

7 τραγωδοποιία.] Nam tragœdiam & comœdiam μιμήσεις dixit tam Aristoteles in Poët. quàm Plato l. 3. de Rep. διὰ μιμήσεως ὅλη ἐστὶ τραγῳδία καὶ κωμῳδία. Hinc ea optima habetur quæ idem πάθος in auditoribus excitare potest ac res ipsa coràm gesta.

8 Κλεοβουλίνης.] Lindia Poëtria, filia Cleobuli de septem sapientibus unius Ænigmata versibus Hexametris scripsit. Prior versus incultus maximè, sed nolebam in textu mutare, quia in eum verba ipsa incidunt: forsan ὡς, omisso puncto cum βίᾳ construendum, ut significet ὡς βίᾳ. forsan βίᾳ è loco suo aberravit, ac ita legendus versus, ἄνδρ' εἶδον κλέπτοντα βίᾳ καὶ ἐξαπατῶντα, ὡς τὸ βίᾳ, &c. & sic καὶ. πασι...

9 Αἰσχύλου.] Hi Æschyli versus è diversis tragœdiis desumuntur: priorem Stobæus in nono sermone conservavit.

τὸ τῷ

quid parentibus præstiterunt, injustos se quoque confitentur. Nam idem justum & injustum agnoscunt; age verò, si quem alium justum cognoverint, etiam & illum injustum: si minùs injustum etiam & illum ipsum magis: & sanè multa injustè perpetrans ob ista moriatur. Et de his quidem satis. Transeo autem ad ea ex quibus illi idem justum & injustum flagitant. Hoc ipsum, bona inimicorum subripere, & justum & injustum ostendere licet, si vera sit illorum sententia: cæteraque pari ratione. Artes vero inducunt in quibus justum & injustum non conspicitur. Et poetæ non pro rerum veritate, sed hominum delectatione carmina componunt.

καὶ δίκαιον, αἴκα δή τι δίκαιον περὶ τὰς γονέας ἔπραξαν, ὁμολογοῦντι καὶ ἄδικοι ἄρα. τὸ γὰρ αὐτὸ ἄδικον καὶ δίκαιον ὁμολογέοντι ἦμεν. φέρε, ἄλλον δὲ, αἴ τινα γινώσκῃ δίκαιον ἄνδρα, καὶ ἄδικον ἄρα τὸν αὐτόν. [10] καὶ μέγαν τοίνυν καὶ μικρὸν κατ' αὐτόν. καί τοι πολλὰ ἀδικήσας ἀποθανέτω πραξάμενος. καὶ περὶ μὲν τούτων ἅλις. εἶμι δὲ ἐφ' ἃ λέγοντες ἀξιόωντι τὸ αὐτὸ καὶ δίκαιον καὶ ἄδικον ἀποδεικνύεν. τὸ γὰρ κλέπτεν τὰ τῶν πολεμίων, δίκαιον καὶ ἄδικον ἀποδεικνύεν. [11] τοῦτ' αὐτό. αἴκ' ἀληθὴς ὁ τήνων λόγος καὶ τἄλλα [12] καὶ τωὔτό. τέχνας δ' ἐπάγονται ἐν αἷς οὐκ ἔστι τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον. καὶ τοὶ ποιηταὶ οὔτι ποτ' ἀλάθειαν, ἀλλὰ ποτὶ τὰς ἁδονὰς τῶν ἀνθρώπων, τὰ ποιήματα ποιέοντο.

Diss. IV. de Veritate & Falsitate.

SEd & de veritate & falsitate duplex fertur sententia; una quidem, alium esse sermonem verum, alium falsum asserit; altera verò, eundem utrumque; sic etiam ego ipse. Et illud primum aio, quòd de iisdem verbis dicuntur, dein postquam ex ore profertur ser-

ΛΕΓΟΝΤΑΙ δὲ καὶ περὶ τῶ ψεύδεος καὶ τᾶς ἀλαθείας δισσοὶ λόγοι. ὧν ὁ μὲν φατὶ, ἄλλον μὲν τὸν ψευσᾶν ἦμεν λόγον, ἄλλον δὲ τὸν ἀλαθῆ· τοὶ δὲ, τὸν αὐτόν. αὖ κἀγώ. [1] τὸν δὲ λόγω πρᾶτον μὲν, ὅτι τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι λέγονται· ἔπειτα δὲ,

10 καὶ μέγαν.] Ita lego ut sensum inde eliciam. καὶ μικρὸν τοίνυν καὶ μέγαν καὶ αὐτὸν, id est, μικρὸν ἀδικοῦντα. uti priora & sequentia postulare videntur, forsan omittitur verbum.

11 τοῦτ' αὐτό] deest verbum forsan ἐᾴδιον aut hujusmodi, tollenda vero puncta & ita legendum, ἀποδεικνύεν ῥᾴδιον τοῦτ' αὐτό, αἴκ', &c.

12 καὶ τωὔτό...] κατὰ ταὐτό.

1 λέγω] rectiùs λόγω. fortè, τὸ δὲ λόγω πρᾶτον.

δὲ, ὅταν λόγος ῥηθῇ, ² ἂν μὲν ὡς λέγηται ὁ λόγος, οὕτω γένηται, ἀληθὴς ὁ λόγος· ἂν δὲ μὴ γένηται, ψευδὴς ὁ αὐτὸς λόγος. αὐτίκα κατηγορεῖς ἱεροσυλίαν τῳ, αἴκ' ἐγένετο τὤργον, ἀλαθὴς ὁ λόγος· καὶ αἰ δὲ μὴ ἐγένετο, ψεύσας. καὶ τῶ ἀπολογουμένω ὥσγε ὁ λόγος. καὶ τάγε δικαστήρια τὸν αὐτὸν λόγον καὶ ψεύσαν καὶ ἀλαθῆ κρίνοντι. ἐπεί τοι καὶ ἑξῆς καθήμενοι αἰ λέγοιμι Μίμας εἰμὶ, τὸ αὐτὸ μὲν πάντες ἐροῦμεν, ἀλαθὴς δὲ μόνος ἐγώ· ἐπεὶ καὶ εἰμί. δᾶλον ὦν ὅτι ὁ αὐτὸς λόγος, ὅταν μὲν αὐτῷ παρῇ τὸ ψεῦδος, ψεύσας ἐστίν. ὅταν δὲ τὸ ἀλαθὲς, ἀλαθής. ὥσπερ καὶ ἄνθρωπος τὸ αὐτὸ, καὶ παῖς, καὶ νεανίσκος, καὶ ἀνὴρ, καὶ γέρων ἐστίν.

mo, si ita ut dicitur res ipsa facta fuerit, verus est sermo, si non facta, falsus ille ipse. Verbi causâ cùm sacrilegii quempiam insimules, si tale quid commissum, verus est sermo, si non commissum, falsus. Sic etiam se purgantis oratio, qualis est. Judices in consessu eundem sermonem verum ac falsum pro libitu decernunt. Imò & nos hic juxtà sedentes, si dicamus singuli, Ego sum Mimas, idem certè dicimus omnes, sed verum ego solus, cùm & ille ipse sim. Clarum igitur eundem sermonem si illi falsitas adjungatur, falsum esse; sin veritas, verum. Sicut etiam hoc ipsum, homo, puerum, juvenem, virum & senem denotat.

Λέγεται δὲ καὶ ὡς ἄλλος εἴη ὁ ψεύσας λόγος, ἄλλος δὲ ὁ ἀλαθὴς, ³ διαφέρων τὤνυμα. αἰ γάρ τις ἐρωτάσαι τὼς λέγοντας, ὡς ὁ αὐτὸς λόγος εἴη ψεύσας καὶ ἀλαθὴς, ὃν αὐτοὶ λέγοντι, πότερός ἐστιν, αἰ μὲν ψεύσας, δᾶ-

Dicitur autem, alium esse sermonem verum, alium falsum, & re ipsâ & nomine differentem. Si quis enim eundem utrumque dicentes interrogaret, qualis est sermo, quem ipsi asserunt: Si falsum esse respondeant, constat res diversas

λον

2 ἂν μὲν ὡς λέγηται ὁ λόγος.] Sextus Empiricus tale placitum Epicuro ascribit l. adv Mat. ὁ Ἐπίκουρος τὰ μὲν αἰσθητὰ πάντα ἔλεγεν ἀληθῆ καὶ ὄντα· οὐ διήνεγκε γὰρ ἀληθὲς εἶναί τι λέγειν ἢ ὑπάρχον. ὅθεν καὶ ὑπογράφων τἀληθὲς καὶ ψεῦδος, ἔστι φησὶν ἀληθὲς τὸ οὕτως ἔχον ὡς λέγεται ἔχειν· καὶ ψεῦδός ἐστι, φησι, τὸ οὐκ οὕτως ἔχον ὡς λέγεται ἔχειν. Epicurus ipse eadem in epistola ad Herod. κατὰ δὲ ταύτην τὴν κίνησιν συνημμένην τῇ φανταστικῇ ἐπιβολῇ, διάληψιν δὲ ἔχουσαν ἐὰν μὲν μὴ ἐπιμαρτυρηθῇ ἢ ἀντιμαρτυρηθῇ, ψεῦδος γίνεται· ἐὰν δὲ ἐπιμαρτυρηθῇ ἢ μὴ ἀντιμαρτυρηθῇ, τὸ ἀληθές· & quidem veros esse sensus magnum illud Epicuri Dogma, ipse non primò excogitavit, sed longè ante Protagoras uti in Platone ubique patet. Infra, ἂν λέγοιμι legendum αἰ λέγοιμι — & ἀλαθὴς δὲ μόνος, ἀλαθὴς δὲ μόνος —

3 διαφέρων τὤνυμα.] supplendum aliquid, οὕτω καὶ πρᾶγμα.

esse, sin verum, & falsus quoque ille ipse arguitur: & an quis vera multa dixit aut attestatus est? etiam & illa ipsa falsa: & si quis veracem virum cognoverit, & illum quoque mendacem. Absque ratione verò affirmant, re peractâ verum esse sermonem, non peractâ falsum; nam tum maximè refert quid determinant judices: rebus enim dum transiguntur, non intersunt. Ipsi confitentur, cui immiscetur falsitas, falsum, cui veritas verum. Hoc autem toto cœlo differt.

λον ὅτι δύο εἴη· αἰ δ' ἀλαθὴς ἀποκρίναιτο, καὶ ψεύσας ὁ αὐτὸς οὗτος. καὶ [4] ἀλαθές τι πολλὰ εἶπεν, ἢ ἐξεμαρτύρησε· καὶ ψευδῆ ἄρα τὰ αὐτὰ ταῦτα. καὶ αἴ τινα ἄνδρα ἀλαθῆ οἶδε καὶ ψεύσταν τὸν αὐτόν. [5] ἐκ δὲ τῶ λόγω λέγοντι ταῦτα; ὅτι γενομένω μὲν τῶ πράγματος ἀλαθῆ τὸν λόγον, ἀγενήτω δὲ ψεύσταν. οὐκῶν διαφέρει αὖθις τὼς δικαστὰς, ὅτι κρίνοιντο. οὐ γὰρ πάρεντι τοῖς πράγμασιν. ὁμολογέοντι δὲ καὶ αὐτοὶ, ᾧ μὲν τὸ ψεῦδος ἀναμέμικται, ψεύσαν ἦμεν· ᾧ δὲ ἀλαθὲς, ἀλαθῆ. τοῦτο δὲ ὅλον διαφέρει.

Similiter autem insani & sobrii, docti & indocti appellant & agunt: primò ita vocant ista terram, hominem, equum, ignem, cæteráque omnia; dein eadem agunt, sedent, edunt, bibunt & decumbunt, similíque modo cætera. Sed & ea-

[6] Ταὐτὰ τοὶ μαινόμενοι καὶ τοὶ σωφρονοῦντες, καὶ τοὶ σοφοὶ καὶ τοὶ ἀμαθεῖς, καὶ λέγοντι καὶ πράσσοντι. καὶ πρῶτον μὲν ὀνομάζοντι ταὐτὰ γᾶν, καὶ ἄνθρωπον, καὶ ἵππον, καὶ πῦρ, καὶ τἄλλα πάντα· καὶ ποιέοντι ταὐτὰ, κάθηνται, καὶ ἔσθοντι καὶ πίνοντι, καὶ κατάκεινται, καὶ τἄλλα καττωὐτό. καὶ μὰν καὶ τωὐ-

4 ἀλαθές τι.] ἀλαθῆ τις, rectiùs.
5 ἐκ δὲ τῶ λόγω.] fortè ἐν δὲ τῷ λόγῳ.
6 ταῦτα τοί. Rectiùs ταὐτὰ —— sed hæc sectione novâ inclusi, quoniam non video quomodo cum superioribus annectantur. Suspicor ad aliam dissertationem pertinere, hîc verò errore quodam assuta. Nam jam ante hanc dissertationem absolverat author eo modo quo præcedentes, id est, δισσὼς λόγως proposuerat, & pro utroque argumenta pertransierat. Dein alia nunc subjungit, contra methodum in prioribus usurpatam, quæ statim in proxima sectione diluit. Id igitur sentio; si ad priora spectant, proculdubiò transponuntur, & quæ in hac sectione reperiuntur ad primum λόγον reduci debent, & in ea parte immediatè post ἀνὴρ ἢ γλώσσαν ἐστι collocari. Tum confutatio τοὶ τινὲς λέγοντες claudet secundum λόγον & sequetur τοῦτο ὅλον διαφέρει· ad sensum non alio modo accommodari possunt quàm isto: si propositiones contradictoriæ simul veræ sint, constat, verum & falsum à se invicem non distingui, sed eandem rem quodam respectu veram, quodam falsam.

τὠῦτὸ πρᾶγμα καὶ μεῖζον καὶ μεῖόν ἐςι, καὶ πλέον καὶ ἔλασσον, καὶ βαρύτερον καὶ κουφότερον. οὕτω γὰρ εἴη ταὐτὰ πάντα. τὸ τάλαντον ἐςὶ βαρύτερον τῆς μνᾶς, καὶ κουφότερον τῶν δύο ταλάντων. τὠὐτὸν ἄρα καὶ κουφότερον καὶ βαρύτερον. καὶ ζώει ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος καὶ οὐ ζώει, κατ' αὐτά [7] ἐςι καὶ ὀυκ ἔςι. τὰ γὰρ τῇδε ὄντα, ἐν τῇ Λιβύᾳ ὀυκ ἔςιν, οὐδέ γε τὰ ἐν Λιβύᾳ, ἐν Κύπρῳ, καὶ τἄλλα κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον. ὀυκῶν καὶ ἐντὶ τὰ πράγματα καὶ ὀυκ ἐντί.

dem res & major & minor est, numerosior pauciórque, gravior et levior. Sic enim fiant hæc omnia: talentum minâ ponderosius, duobus talentis levius; idem ergo gravius & levius. Ita etiam idem homo vivit & non vivit: eadem res est & non est: quæ enim hoc loco sunt, in Africa non sunt. Quæque in Africa, non in Cypro; cateráque pari ratione. Res igitur sunt, & non sunt.

Τοί τινες λέγοντες τὼς μαινομένως καὶ τὼς σοφὼς, τὼς ἀμαθεῖς ταὐτὰ διαπράσσεσθαι, καὶ λέγεν, καὶ τἄλλα ἑπόμενα τῷ λόγῳ, ὀυκ ὀρθῶς λέγοντι. αἰ γάρ τις αὐτὼς ἐρωτάσας αἰ διαφέρῃ μανία σωφροσύνης, καὶ σοφία ἀμαθίης, φαντὶ ναί. εὖ γὰρ καὶ ἐξ ὧν πράσσοντι ἑκάτεροι, δᾶλοι ἐντὶ ὡς ὁμολογησοῦντι. [8] οὐκῶν καὶ ταὐτὰ πράσσοντι, καὶ τοὶ σοφοὶ μαίνονται, καὶ τοὶ μαινόμενοι σοφοὶ, καὶ πάντα συνταράσσονται· καὶ [9] ἐπ' ἄρτεος ὁ λόγος, πότερον οἷον ἐν δέοντι σωφρονοῦντες λέγοντι ἢ

Qui verò asserunt insanos, sapientes & indoctos similiter agere & appellare, cateráque in isto sermone condita, non rectè dicunt. Si enim quis ipsos interrogaret, an à sobrietate distinguatur insaniâ, ab inscitia sapientia, confitentur statim. Constat enim ex his quæ faciunt alterutri, quòd id agnoscent. Si igitur eadem agant, sequitur, sapientes insanire, insanos sapere, & omnia sic perturbantur. Dein alia oritur quæstio, an quid opportunè loquuntur sapientes aut in-

τοὶ

7 ἔςι κ̀ ὀυκ ἔςι.] Rectiùs καὶ αὐτά. Ludit author vel ille cujus sensum explicat, sophistico plane more: nam illi tales nugas venditabant, quibus disputantes secum prosternere satagebant. Hujusmodi multa in Platone occurrunt, quando cum sophistis agit Socrates, nec non in Diogene Laertio. Sed Ἡρακλειτεῖοι illud serio tenebant, ἐνδέχεσθαι τὸ αὐτὸ εἶναι κ̀ μὴ εἶναι, prout certe ex ipsorum primario dogmate necessariò sequitur. Ideóque Protagoras referente Laertio dicebat, δύο λόγους εἶναι περὶ παντὸς πράγματος ἀντικειμένους ἀλλήλοις. Contra hos prolixo capite in quarto Metap. arguit Aristoteles; veritatem axiomatis, *nihil esse & non esse potest*, strenuè defendens.

8 ὀυκῶν κ̀ ταυτὰ··] ὀυκῶν ἂν ταῦτα.

9 κ̀ ἐπ' ἄρτεος] forsan ἐπεριττεὸς ὁ λόγος, si vox ferre potest. fortè ἐπ' ἀρτίῳ, vel ἐπ[illegible]ς ὁ λόγος.

10 τὸ

sani? aiunt verò eadem utrosque dicere rogatos, sed sapientes opportune, insanos autem, et cum non decet. Hoc igitur asserentes parvum quiddam adjiciunt, videlicet si decet, vel non decet; unde sequitur non idem esse. Cæterùm ego tali quopiam adjecto res ipsas variari non arbitror, sed concentum immutatum. Exempli gratiâ Γλαῦκος & γλαυκὸς, Ξάνθος & ξανθὸς, Ξοῦθος & ξουθὸς; hæc enim variante concentu differunt: quædam tardiùs vel celeriter prolata, Τύρος & τυρὸς, σάκκος & σάκος. Alia literas transponunt, ut κάρτος κράτος, ὄνος νόος. Si igitur nihil dempto, tanta est differentia, quid si quis aliquid adjiciat aut subtrahat? & hoc quale sit ostendam. Si quis à numero denario unum auferat, quod reliquum nec unum est nec decem. Quantum autem ad illud, eundem hominem esse & non esse, rogo an unum aliquid est, vel omnia? Qui ergo dicit esse & non esse mentitur; quia res omnes easdem omnino dicit, quod fieri non potest.

τοὶ μαινόμενοι. ἀλλὰ γὰρ φαντὶ ὡς ταῦτα μὲν λέγοντι, ὅταν τὶς αὐτὼς ἐρωτῇ· ἀλλὰ τοὶ μὲν σοφοὶ, ἐν τῷ δέοντι, τοὶ δὲ μαινόμενοι, αἷ οὐ δεῖ· καὶ τοῦτο λέγοντες, δοκοῦντι μικρὸν ποτιθῆναι, αἰ δεῖ καὶ μὴ δεῖ· ὥστε οὐ μηκέτι τωὐτὸ ἦμεν. ἐγὼ δὲ οὐ πράγματος τοσούτω προστεθέντος ἀλλοιοῦσθαι δοκῶ τὰ πράγματα, ἀλλ' ἁρμονίας διαλλαγείσας· ὥσπερ Γλαῦκος καὶ γλαυκὸς, Ξάνθος καὶ ξανθὸς, Ξοῦθος καὶ ξουθός. ταῦτα μὲν τὰν ἁρμονίαν ἀλλάξαντα διήνεικαν. τὰ δὲ μακρῶς καὶ βραχυτέρως ῥηθέντα Τύρος καὶ τυρὸς, σάκκος καὶ σάκος. ἅτερα δὲ, γράμματα διαλλάξαντα, κάρτος καὶ κράτος, ὄνος καὶ νόος. ἐπεὶ ὦν ὐκ ἀφαιρεθέντος οὐδενὸς τοσοῦτον διαφέρει, τί δὴ αἴ τις ἢ ποτιτιθεῖ τι, ἢ ἀφαιρεῖ; καὶ τοῦτο δείξω οἷόν ἐντι. αἴ τις ἀπὸ τῶν δέκα ἓν ἀφέλοι, ὐκ ἔτι δέκα οὐδὲ ἓν εἴη. καὶ τἄλλα κατ-τωὐτό. [10] τὸ δὲ τὸν αὐτὸν ἄνθρωπον καὶ ἦμεν καὶ μὴ ἦμεν ἐρωτῶ, τί ἢ τὰ πάντα ἐςίν; οὐκῶν αἴ τις μὴ φαίη ἦμεν, ψεύδεται· τὰ πάντα εἰπόντες, ταῦτα πάντα ὧν πῆ ἐςί.

Diss.

10 τὸ δὲ τὸν αὐτὸν ἄνθρωπον.] Locus maximè corruptus, è quo nullus ferè sensus elici potest. Sed ut aliquem affingerem, ita mutavi, οὐκῶν αἴ τις φαίη ἦμεν καὶ μὴ ἦμεν ψεύδεται, τὰ πάντα εἰπόντες ταὐτὰ πάντα (vel πάντως) ὃ μὴ ἐςι. Et huic quam dedi interpretationi, de hac ipsa re disputans favet Aristoteles in quarto Met. c. 4. ἔτι εἰ ἀληθεῖς αἱ ἀντιφάσεις ἅμα κατὰ τοῦ αὐτοῦ πᾶσαι, δῆλον ὡς ἅπαντα ἔσαι ἕν· ἔσαι γὰρ τὸ αὐτὸ καὶ τριήρης καὶ τεῖχος καὶ ἄνθρωπος, εἰ κατὰ παντός τι ἢ καταφῆσαι ἢ ἀποφῆσαι ἐνδέχεται. Item si contradictiones simul veræ de eodem omnes, patet quod omnia erunt unum; erit etenim idem & triremis & paries & homo, si de omni contingit quicquam affirmare aut negare.

Diss. V. An virtus & sapientia doceri possint.

ΛΕΓΕΤΑΙ δέ τις λόγος οὔτ' ἀλαθὴς, οὔτε κενός· ὅτι ἄρα σοφία καὶ ἀρετὰ οὔτε [1] διδακτὸν εἴη, οὔτε μαθητόν. τοὶ δὲ ταῦτα λέγοντες ταῖσδε ἀποδείξεσι χρῶνται, ὡς οὐχ οἷόν τε εἴη, ἂν ἄλλῳ παραδοίης, τοῦτο αὐτὸ ἔτι ἔχεν. μία μὲν δὴ αὕτα. ἄλλα δὲ, ὡς [2] αἱ διδακτὸν ἦν διδασκαλικὰ ἀποδεδεγμένην, ὡς τᾶς μωσικᾶς. τρίτα δὲ, ὡς τοὶ ἐν [3] τᾷ Ἑλλάδι γενόμενοι σοφοὶ ἄνδρες, τὰ αὐτῶν τέκνα ἂν ἐδίδαξαν καὶ τὼς φίλως. τετάρτα δὲ, ὅτι ἤδη [4] τινὲς παρὰ σοφιστὰς ἐλθόντες, οὐδὲν ὠφέληθεν. πέμπτα δὲ, ὅτι πολλοὶ οὐ συγγενόμενοι σοφι-

Dicitur etiam sermo, nec verus nec tamen inanis, sapientiam & virtutem nec disci nec doceri posse. Qui autem ita asserunt his rationibus demonstrant, quia fieri non potest ut quod alii tradas, illud etiamnum ipse habeas: hæc una ratio. Alia verò, si doctrinâ comparari poterat, hujusce præcepta traderentur æquè ac Musices. Tertia, tum etiam viri sapientes quos tulerit Græcia, filios suos & amicos instituerant. Quarta, quosdam apud sophistas collocatos nihil percepisse commodi. Quinta, plures cum sophistis

1 οὔτε διδακτὸν οὔτε μαθητόν.] Celeberrima quæstio inter Philosophos, quam nemo fere omisit: Plato quidem in variis Dialogis excussit. Et ita in Menone luculenter proponit —— ἔχεις μοι εἰπεῖν, ἆρα διδακτὸν ἡ ἀρετή; ἢ οὐ διδακτὸν, ἀλλ' ἀσκητόν; ἢ οὔτε ἀσκητὸν οὔτε μαθητὸν, ἀλλὰ φύσει παραγίγνεται τοῖς ἀνθρώποις, ἢ ἄλλῳ τινὶ τρόπῳ· Nam non solum quærebatur an doctrinâ, sed etiam an exercitatione comparari posset.

2 αἱ διδακτὸν. διδασκαλικά.] Plato diserte hoc —— οὐκοῦν τοὐναντίον αὖ, οὗ μήτε διδάσκαλοι μήτε μαθηταὶ εἶεν, καλῶς ἂν αὐτὸ εἰκάζοντες, εἰκάζοιμεν μὴ διδακτὸν εἶναι —— πολλάκις ἂν ζητῶν εἴ τινες ἀρετῆς εἶεν διδάσκαλοι, πάντα ποιῶν οὐ δύναμαι εὑρεῖν· hoc in Menone —— sed in Protagora fusius disserit. *Cum in concione, sive de ædificio, seu extruendis navibus consilium ineunt cives, solos artifices harúmque rerum peritos, dicere permittunt, cæteros excludunt. Cùm autem de Republica administratione agunt*, συμβουλεύει αὐτοῖς ἀνιστάμενος περὶ τούτων ὁμοίως μὲν τέκτων, ὁμοίως δὲ χαλκεύς, σκυτοτόμος, &c. καὶ τούτοις οὐδεὶς τοῦτο ἐπιπλήττει ὥσπερ τοῖς πρότερον, ὅτι οὐδαμόθεν μαθὼν οὐδὲ ὄντος διδασκάλου οὐδενὸς αὐτῷ, ἔπειτα συμβουλεύειν ἐπιχειρεῖ.

3 τοὶ ἐν τᾷ Ἑλλάδι γενόμενοι σοφοί.] Hoc argumentum urget maximè Plato in Menone, ubi viros illos sapientes Themistoclem, Aristidem, Periclem, & Thucydidem in exemplum adducit, qui cum cæteris educationis generosæ dotibus filiorum animos imbuerent, virtutem tamen instillare non poterant, indolem sive φύσιν non defuisse probat, quia res alias satis promptè addiscerent, & summam peritiam attingerent, ergóque quod boni viri non evaserint, indomitæ virtutis naturæ imputandum.

4 τινὲς παρὰ σοφιστάς.] Tantum abfuit ut aliquis a sophistis commodum perceperit, ut istos plane pronunciet Plato· φανερὰν λώβην καὶ διαφθορὰν τῶν συγγιγνομένων.

3 τὶ

nunquam versatos, celebres tamen evasisse.

Cæterùm ego hunc sermonem valde fatuum arbitror. Etenim probè novi præceptores literas, & citharistas artem citharam pulsandi docere, quorum tamen ipsi periti manent. Ad secundam rationem, nullos haberi magistros; quid aliud docent sophistæ quàm virtutem & sapientiam? aut quare appellantur quidam Anaxagorei aut Pythagorei? ad tertiam, Polycletus filium suum simulacra fingere docuit. Et si quis docere non volet, illud nequaquam arguit. Sed si licet, constat quòd doceri potest. Ad quartam respondeo, quid si quidam sophistas doctos adeuntes, ipsi sapientes non evaserint? Nam & literas discentes plures, non tamen attingunt; etenim multùm valet indoles. Si quis autem sophistarum consortio non utens, satis ingeniosus extiterit, cum illis sanè versatus, pauca discens multa arripuerat. Sed & constat, ex quibus rerum nomina discimus: & hæc certè aliquando magis, aliquando

σοφισαῖς, ἄξιοι λόγω γεγένηται.

Ἐγὼ δὲ κάρτα εὐήθη νομίζω τόνδε τὸν λόγον. γινώσκω γὰρ τὼς διδασκάλως γράμματα διδάσκοντας ἃ καὶ ἀυτὸς ἐπισάμενος τυγχάνει, καὶ κιθαρισὰς κιθαρίζεν. πρὸς δὲ τὰν δευτέραν ἀπόδειξιν, ὡς ἄρα ὀυκ ἐντὶ διδάσκαλοι ἀποδεδεγμένοι, [5] τί μάν τοι σοφισαὶ διδάσκοντι, ἀλλ᾽ ἢ σοφίαν καὶ ἀρετάν; ἢ τί δὲ Ἀναξαγόρειοι καὶ Πυθαγόρειοι ἦεν; τὸ δὲ τρίτον, ἐδίδαξε Πολύκλειτος τὸν υἱὸν ἀνδριάντας ποιέν. καὶ αἰ μέν τις μὴ διδάξῃ, οὐ σαμῆον· αἰ δ᾽ [6] ἐςὶν διδάξαι, τεκμάριον ὅτι δυνατόν ἐςι διδάξαι. τέταρτον δὲ, αἰ μή τοι παρὰ σοφῶν σοφισῶν σοφοὶ γίνονται. καὶ γὰρ γράμματα πολλοὶ ὀυκ ἔμαθον μαθόντες. ἔςι δέ τις καὶ φύσις. αἰ δέ τις μὴ μαθὼν παρὰ σοφισῶν ἱκανὸς ἐγένετο εὐφυὴς, καὶ γενόμενος ῥᾳδίως συναρπάξαι τὰ πολλὰ ὀλίγα μαθών· παρ᾽ ὤνπερ καὶ τὰ [7] ὀνύματα μανθάνομεν. καὶ τούτων τὶ ἤτοι πλέον, ἤτοι ἔλασσον· ὃ μὲν

5 τί μάν τοι σοφισαὶ διδάσκοντι.] Virtutis se magistros profiteri sophistas infinitis constat locis. Ita appellat Plato τοὺς ὑπισχνουμένους ἀρετῆς διδασκάλους εἶναι, καὶ ἀποφήναντας αὐτοὺς κοινοὺς τῶν Ἑλλήνων τῷ βουλομένῳ μανθάνειν, μισθὸν τούτου ταξαμένους τε καὶ πραττομένους. Eadémque ipse jactat Protagoras, in Plat. Prot. Et sane non sine colore conjiciemus, authorem nostrum ejusdem fuisse professionis virum, qui sophistis ita faveat, quos omnes immortali odio prosequebantur Philosophi.

6 ἐςὶν διδάξαι.] forte διδάσκειν.

7 ὀνύματα μανθάνομεν.] Euripides in Supp. — ἡ δ᾽ εὐανδρία διδακτὸς, εἴπερ καὶ βρέφος διδάσκεται λέγειν, ἀκούειν θ᾽ ὧν μάθησιν οὐκ ἔχει.

 8 ὀλί-

μὲν παρὰ πατρὸς, ὁ δὲ παρὰ ματρός. αἱ δέ τῳ μὴ πισόν ἐστι τὰ ὀνύματα μανθάνεν ἅμα, ἀλλ' ἐπισαμένως ἅμα γίνεσθαι, γνώτω ἐκ τῶν δὲ· αἴ τις εὐθὺς γενόμενον παιδίον ἐς Πέρσας ἀποπέμψαι, καὶ τηνεὶ τράφοι, κωφὸν Ἑλλάδος φωνᾶς, περσίζοικα· καὶ αἴ τις τηνόθεν τῆδε κομίζοι, ἑλλανίζοικα. οὕτω μανθάνομεν τὰ ὀνύματα. καὶ τὼς διδασκάλως, οὐκὶ ἄμες. [8] οὐ λέλεκταί μοι ὁ λόγος, καὶ ἔχεις ἀρχὴν καὶ τέλος καὶ μέσην· καὶ οὐ λέγω ὡς διδακτός ἐστιν, ἀλλ' ὅτι [9] ἀποχρῶντι μοι τῆναι ταὶ ἀποδείξεις.

minùs; partim à patre partim verò à matre. Sed si quis non credat nomina addisci, sed cum scientia quadam simul exoriri, inde cognoscat; Si quis infantem statim postquam natus est, in Persiam mittat, ibique éducet Græcæ linguæ ignarum, Persicè loqueretur: si quempiam ibi natum huc transportaret, Græcè sciret. Ita verba addiscimus, præceptores non adeuntes. Sic sermonis quem primò dixi principium, medium & finem habes. Nec affirmo virtutem doceri posse, sed non mihi satisfaciunt ista argumenta.

Λέγοντι δέ τινες τῶν δημαγορούντων, ὡς χρὴ τὰς ἀρχὰς [10] ἀπὸ κλάρω γίνεσθαι, οὐ βέλτιστα ταῦτα νομίζοντες. εἰ γάρ τις αὐτὸν ἐρωτῴη τὸν ταῦτα λέγοντα, τί δὴ σὺ τοῖς οἰκέταις οὐκ ἀπὸ κλάρω τὰ ἔργα προστάσσῃς, ὅπως ὁ μὲν ζευγηλάτας, αἴκ' ὀψοποιὸς λάχῃ ὀψοποιῇ, ὁ δὲ ὀψοποιὸς ζευγηλατῇ; καὶ τἆλλα κατὰ τοῦτο. καὶ πῶς οὐ καὶ τὼς χαλκέας καὶ τὼς σκυτέας συναγαγόντες καὶ τέκτονας καὶ χρυσοχόας

At quidam populares concionatores asserunt, quòd oportet, Magistratus sorte conferri; non rectè quidem sentientes. Etenim interrogare licet talia dicentem, cur non & tu servis opera sorte distribuis, ita ut jugarius coqui officium sortitus opsonia paret, ut coquus plaustrum agat: cæteráque hujusmodi. Et quare non fabros, sutores, structores, aurarios convocantes, sorte opera

8 οὐ λέλεκταί.] οὐ.

9 ὅτι ἀποχρῶντι.] videtur omitti ἐκ. ὅτι ἐκ ἀποχρῶντι.

10 ἀπὸ κλάρω γίνεσθαι] Xenophon primo Memor. tradit, eam partem fuisse accusationis quam Socrati inferebant Athenienses — λέγων ὡς μωρὸν εἴη τοὺς μὲν τῆς πόλεως ἄρχοντας ἀπὸ κυάμου καθίστασθαι, κυβερνήτῃ δὲ μηδένα θέλειν κεχρῆσθαι κυαμευτῷ μηδὲ τέκτονι, μηδ' αὐλητῇ, μηδ' ἐπ' ἄλλα τοιαῦτα ἃ πολλῷ ἐλάττονας βλάβας ἁμαρτανόμενα ποιεῖ τῶν περὶ τὴν πόλιν ἁμαρτανομένων· Ideo autem hoc priori sermoni adjungit author noster, quia magistratuum ex sorte assignatio, ac si omnes ad eos gerendos æque idonei censerentur, nullam esse virtutis disciplinam innuit. Nam per virtutem & sapientiam nihil aliud intelligebant quam ᾗ οἱ ἄνθρωποι τάς τε οἰκίας καὶ τὰς πόλεις καλῶς διοικεῦσι.

11 ἀνάγκ.

partiamur, & cogamus quemlibet artem quam sortitus est exercere, non illam quâ instructus est. Eodémque recidit, si in Musico certamine sorte designentur Agonistæ, & in eo quod sortitus est contendat quisque: ita fortasse tibicen citharam pulsabit, citharista tibia canet: & in bello continget sagittarios & graviter armatos equitare, equitem verò jaculari. Et sic omnes ea quæ nequaquam callent aut intelligunt, nunquam præstare possunt. At rem bonam & popularem esse clamitant. Sed ipse minimè popularem credo: nam sunt quidam in civitatibus, status illius hostes, in quos si faba inciderit, plebem destruent. Enimvero oportet ut plebs ipsa prospiciens, sibi benevolos eligat omnes, quosdam militum præfecturam gerere magis idoneos, quosdam legibus præsidere, & sic in cæteris.

Ego arbitror virum posse tam continua oratione secundum artem quam brevibus responsis disserere & rerum veritatem scire, & ritè jus dicere; posse item concionari & artem oratoriam callere, & alios in rerum omnium naturâ instrue-

σοχίας διακλαρώσαμεν καὶ ἠναγκάσαμεν, [11] ἂν ἄν χ' ἕκαςος λάχῃ τέχναν ἐργάζεσθαι, ἀλλὰ μὴ ἂν ἐπίςαται. τωὔτὸν δὲ καὶ ἐν ἀγῶσι τᾶς μωσικᾶς διακλαρῶσαι τὼς ἀγωνιςάς. καὶ ὅ,τι χ' ἕκαςος καὶ λάχῃ, ἀγωνίζεσθαι· αὐλητὰς κιθαριζέτω τυχὸν, καὶ κιθαρῳδὸς αὐλήσει. καὶ ἐν τῷ πολέμῳ τὼς τοξότας καὶ τὼς ὁπλίτας ἱππασεῖται, ὁ δὲ ἱππεὺς τοξεύσει. ὥςτε πάντες ἃ οὐκ ἐπίςανται οὐδὲ δύνανται, οὐδὲ πραξοῦντι. λέγοντι δὲ [12] ἀγαθὸν ἦμεν καὶ δαμοτικόν· κάρτα ἐγὼ ἥκιςα νομίζω δαμοτικόν. ἐντὶ γὰρ ἐν ταῖς πόλεσι μισόδαμοι ἄνθρωποι, ὧν αἴκα τύχῃ ὁ κύαμος, ἀπολοῦντι τὸν δᾶμον. ἀλλὰ χρὴ τὸν δᾶμον αὐτὸν ὁρῶντα, αἱρεῖσθαι πάντας τὼς εὔνως αὐτῷ καὶ τὼς ἐπιτηδείως σραταγὲν, ἀτέρως δὲ νομοφυλακὲν, καὶ τἆλλα.

Ἀνδρὸς [13] κατὰ τὰς αὐτὰς τέχνας νομίζω κατὰ βραχύ τε δύνασθαι καὶ ἀλέγεσθαι, καὶ ἀλάθειαν τῶν πραγμάτων ἐπίςασθαι, καὶ δικάσασθαι ὀρθῶς, καὶ δαμαγορὲν οἷόν τ' ἦμεν, καὶ λόγων τέχνας ἐπίςασθαι, καὶ

11 ἂν χ'.] ἂν χ', Rectiùs ἂν ἂν χ'.

12 ἀγαθὸν ἦμεν κ. δαμοτικόν.] Aristoteles inter ea quæ recenset δημοτικὰ Pol. l. 6. c. [illegible] illud etiam ponit τὸ κληρωτὰς εἶναι τὰς ἀρχάς.

13 ἄνδρος] forte ἄνδρα, deindéque [illegible] sed quæ in hac sectione reperiuntur, manca admodum, uti indicant Asterisci. Verba quidem satis obvia, sed connexio & sensus obscuritate maximâ involvuntur. Verti igitur incuriosè, de lectione non valde sollicitus.

περὶ φύσιος τῶν ἁπάντων, ὥστε ἔχει καὶ ὡς ἐγίνετο, διδάσκεν. καὶ πρῶτον μὲν ὁ περὶ φύσιος τῶν ἁπάντων εἰδὼς, πῶς οὐ δυναστεῖται περὶ πάντων ὀρθῶς καὶ πράσσεν; ἔτι δὴ ὁ τὰς τέχνας τῶν λόγων εἰδὼς, ἐπιστασεῖται καὶ περὶ πάντων ὀρθῶς λέγεν. δεῖ γὰρ τὸν μέλλοντα ὀρθῶς λέγεν, περὶ ὧν ἐπίσταται περὶ τούτων λέγεν. πάντων γὰρ ἐπιστασεῖται· πάντων μὲν γὰρ τῶν λόγων τὰς τέχνας ἐπίσταται, τοὶ δὲ λόγοι πάντες περὶ πάντων τῶν ἐ— * δεῖ δὲ ἐπίστασθαι τὸν μέλλοντα ὀρθῶς λέγεν, περὶ ὅτων καὶ λέγοι, ... * * καὶ τὰ μὲν ἀγαθὰ ὀρθῶς διδάσκεν τὰν πόλιν πράσσεν, τὰ δὲ κακὰ τὼς κωλύεν. εἰδὼς δέ γε αὐτὰ, εἰδήσει καὶ τὰ ἅτερα τούτων· πάντα γὰρ ἐπιστασεῖται· ἐστι γὰρ ταῦτα τῶν πάντων, κεῖνα δὲ ποτὶ ταὐτὸν τὰ δέοντα πρασσεῖται. χρὴ κἂν μὴ ἐπίσταται αὐλὲν, αἰ δυναστεῖται αὐλὲν, αἴ κα δέῃ τοῦτο πράσσεν. τὸν δὲ δικάζεσθαι ἐπιστάμενον δεῖ τὸ δίκαιον ἐπίστασθαι ὀρθῶς. περὶ γὰρ τούτων τὸ δικάζεσθαι. εἰδὼς δὲ τοῦτο, εἰδήσει καὶ τὸ ὑπεναντίον αὐτῷ καὶ τὰ * -τέρεια. δεῖ δὲ αὐτὸν καὶ τὼς νόμως ἐπίστασθαι πάντας. αἰ τοίνυν τὰ πράγματα μὴ ἐπιστασεῖται, οὐδὲ τὼς νόμως. τὸν γὰρ ἐν μωσικᾷ νόμον τὶς ἐπίσταται ὅσπερ καὶ μωσικάν· ὃς δὲ μὴ μω-

re, ut se habent, & generantur. Et primò qui omnium naturam cognovit, quomodo omnia rectè non peraget? dein qui Rhetoricam artem callet, etiam de omnibus rebus optimè perorabit. Etenim probè dicturum oportet, de iis rebus concionari quæ novit; nam omnium peritum suppono. Omnium sermonum artem tenet: sermones autem omnes circa omnia cognoscibilia versantur; & certè qui ritè concionari volet eas res scire oportet de quibus dicturus est. Sed & civitatem ut quod bonum est agat docere debet & impedire ne quid malum. Hæc autem sciens, alia ab his diversa cognoscet. Etenim omnium peritum suppono: & etiam ista in eo verbo continentur. Quædam verò quonam tempore decenter & opportunè peraguntur, cognoscet; ideóque etsi tibiâ canere non potest, si tamen posset, quando opportunè faciendum est, intelligere debet. Porro qui judicis officium obire novit, oportet ut quod justum est probè intelligat: In hoc enim versatur judicandi munus; hoc autem instructus contrarium etiam cognoscet * * Sed & leges omnes tenere debet. Si verò facta non cognoscat, nec etiam leges; etenim ille leges sive regulas Musicæ callet, qui Musicam quoque ipsam: qui verò non Musicam, nec ipsas

σικὰν

regulas. Et qui rerum veritatem noscit, facile illi negotium est, ad scientiam omnium pervenire. Sed in concisa interrogandi arte peritus, ad omnem quæstionem respondere debet; ergóque necesse est ut omnia intelligat.

Sed optimum fuit, & in vitæ commoda pulcherrimum inventum memoriæ artificium, ad omnia utile tam Philosophiam quam sapientiam. Hoc autem in eo consistit, primò si animum admodum advertas. Nam tum mens unà pertransiens, magis totum apprehendet quod didiceris. Secundò si mediteris quæcunque audieris: eadem enim sæpius audire & repetere, ad memoriam multùm juvat. Tertio si rerum quas audis, imagines reponere noveris; exempli gratiâ si *Chrysippum* meminisse voles, in *auri* & *equi* imagine conserves: si vermiculum *Pyrilampen* appellatum in τῷ *splendere* & *ignis* constituas. Hæc quidem de verbis. De rebus verò hoc modo. Quæ ad fortitudinem spectant, in *Achille* reponenda; quæ ad artem fabrilem, in *Vulcano*; quæ ad timiditatem in *Epeo*.

σικὰν, οὐδὲ τὸν νόμον. ὃς καὶ τὰν ἀλάθειαν τῶν πραγμάτων ἐπίσταται, εὐπετὴς ὁ λόγος ὅτι πάντως ἐπιςάσθαι· ὃς δὲ βραχὺ, δεῖ νιν ἐρωτώμενον ἀποκρίνεσθαι περὶ πάντων· οὐκῶν δεῖ νιν πάντ' ἐπίςασθαι.

Μέγιςον δὲ καὶ κάλλιςον ἐξεύρημα εὕρηται ἐς τὸν βίον, μνάμα, καὶ ἐς πάντα χρήσιμον, ἐς φιλοσοφίαν τε καὶ σοφίαν. ἔςι δὲ τοῦτο, ἐὰν προσέχης τὸν νοῦν, διὰ τούτων παρελθοῦσα γνώμα μᾶλλον αἰσθησεῖται σύνολον ὃ ἔμαθες. [14] δευτέραν δὲ μελέταν, αἴ κα ἀκούσης. τὸ γὰρ πολλάκις ταὐτὰ ἀκοῦσαι καὶ εἶπαι, ἐς μνάμαν παρεγένετο. τρίτον, αἴ κα ἀκούσης, ἔπειτα οἶδας [15] καταθέσθαι, οἷον τόδε· δεῖ μεμνᾶσθαι Χρύσιππον, κατθέμεν ἐπὶ τὸν χρυσὸν καὶ τὸν ἵππον. ἄλλο, πυριλάμπη, κατθέμεν ἐπὶ πῦρ καὶ τὸ λάμπεν. τάδε μὲν περὶ τῶν ὀνομάτων. τὰ δὲ πράγματα οὕτως περὶ ἀνδρείας, ἐπὶ τὸν Ἄρη καὶ τὸν Ἀχιλλῆα· περὶ χαλκείας δὲ, ἐπὶ τὸν Ἥφαιςον· περὶ δειλίας, ἐπὶ τὸν Ἐπειόν.

EX

14 δευτέραν δὲ μελέταν.] Fortè δευτέραν δὲ μελετᾶν.

15 καταθέσθαι.] Hanc artificialem memoriam tractat Cornificius fine l. tertii ad Heren. Ibi *duplices similitudines esse* ait, *unas rerum*, *alteras verborum*. Posteáque adjicit, *plerósque Græcos, qui de memoria scripserint, fecisse ut multorum verborum imagines conscriberent, uti eas qui ediscere vellent, paratas haberent*, &c.

1 Jam-

EX ARCHYTÆ
libro de Sapientia
FRAGMENTA QUÆDAM
Ab Iamblicho in tertio cap. Protrep. conservata.

Interprete JO. NORTH.

ἈΡχύτας τοίνυν ἐν τῷ περὶ σοφίας εὐθὺς ἀρχόμενος προτρέπει οὕτω.

Τοσοῦτον διαφέρει σοφία ἐν πᾶσι τοῖς ἀνθρωπίνοις [1] σώμασιν, ὅσον ὄψις μὲν αἰσθασίων σώματος, νόος δὲ ψυχᾶς, ἅλιος δὲ ἄσρων. Ὄψις τὲ γὰρ ἑκαβολεςάτα καὶ πολυειδεςάτα τῶν ἄλλων αἰσθασίων ἐντὶ, καὶ νόος ὕπατος λόγῳ καὶ διανοίᾳ τὸ δέον [2] ἐπικραίνων, καὶ ὄψις καὶ δύναμις τῶν τιμιωτάτων ὑπάρχων· ἅλιός γε μὰν ὀφθαλμὸς ἐντὶ καὶ ψυχὰ τῶν φύσιν ἐχόντων· ὁρᾶταί τε γὰρ [3] δ' αὐτῷ πάντα καὶ γεννᾶται καὶ νοῆται· ῥιζωθέντα καὶ γενηθέντα τρέφεται καὶ ἀέξεται καὶ ζωπυρῆταί τε μετ' αἰσθάσιος.

Ἄνθρωπος πάντων ζώων ἐπὶ πολλὸν γέγονε σοφώτατος. θεωρῆσαί τε γὰρ δυνατός ἐςι τὰ

ARchytas igitur in libro de sapientia in ipso principio ita suadet,

Tantum rebus omnibus humanis ancecellit sapientia, quantum visus sensibus corporeis, mens animæ, aut sol astris. Etenim visus, res multifarias & longè dissitas, magis quàm cæteri sensus, apprehendit: & mens suprema, ratione & intelligentiâ, quod faciendum est, dijudicans, quasi visus & potentia rerum pretiosissimarum existit. Ac quidem sol oculus est & anima eorum quæ naturam habent; nam per eum omnia conspiciuntur, generantur & radices egisse deprehenduntur, jámque nata aluntur, & augentur, ac cum sensu refocillantur.

Homo omnium animalium creatus est longè sapientissimus. Etenim contemplari pot-

ἐόν-

1 Jamblichus primò ponit fragmenta ipsa, dein susius explicat, & quasi paraphrasi illustrat, unde varias textûs emendationes excerpsi, pro σώμασι igitur legendum πράγμασι —
2 ἐπικρίνων longe melius.
3 δι' αὐτῶ.

4 τὰ

est ea quæ existunt, & ex omnibus, scientiam & prudentiam haurire. Præterquam quòd etiam illi insculpsit numen & impressit universæ rationis Systema, in quo omnes existentium species dispergun-tur, necnon significationes rerum ac verborum. Nam ad formandos vocis sonitus locus attribuitur peculiaris, guttur, os ac nares. Ut enim vocum per quas nomina ac res exprimuntur, homo conditus est instrumentum, sic etiam & notionum quæ in existentibus conspiciuntur. Hoc opus sapientiæ mihi videtur, ad quod natus & constitutus est homo, atque ad quod instrumenta & facultates à Deo accepit.

ἐόντα, καὶ ἐπιςάμαν καὶ φρόνασιν λαβὲν ἐκ τῶν ἁπάντων· παρ' ὃ καὶ ἐνεχάραξε καὶ ἐπεσημήνατο τὸ θεῖον αὐτῷ τὸ τῶ παντὸς λόγω σύςημα· ἐν ᾧ τάδε εἴδεα πάντα τοῦ ἐνόντος ἐνδέδαςαι καὶ [4] ται συμπᾶσαί τε τῶν ὀνομάτων τὲ καὶ ῥημοάτων· τοῖς μὲν γὰρ φθόγγοις τᾶς φωνᾶς τόπος ἀφώρισαι φάρυγξ καὶ ςόμα καὶ ῥίνες. ὥσπερ δὲ τῶν φθόγγων, δι' ὧν τά ὀνόματά τε καὶ ῥήματα σημαίνεται, γέγονεν ἄνθρωπος ὄργανον· οὕτω δὲ καὶ τῶν νοημάτων ἐν τοῖς ἐόντεσσιν [5] ὀπτιζομένοις· ἔργον σοφίας τοῦτο δοκεῖ μοι ἦμεν [6] ποθ' ὥσπερ καὶ γέγονε καὶ συνέςα ὁ ἄνθρωπος καὶ ὄργανά τε καὶ δυνάμεις εἴληφε παρὰ τῶ θεῶ.

Homo in hoc natus & constitutus est, ut Naturæ rationem in universo contempletur: &, cùm ipse sapientiæ opus sit, speculari prudentiam quæ in existentibus reperitur. Si enim ratio hominis contemplatur rationem Naturæ in universo, & sapientia hominis considerat & speculatur prudentiam rerum quæ existunt, ex confesso clarè demonstratur esse pars rationis illius & Naturæ mente præditæ, quæ in universo conspicitur.

Γέγονε καὶ συνέςα ὁ ἄνθρωπος ποττὸ θεωρῆσαι τὸν λόγον τᾶς τῶ ὅλω φύσιος, καὶ τᾶς σοφίας ὢν ἔργον καὶ θεωρὲν τὰν τῶν ἐόντων φρόνασιν· —— αἰ γὰρ ὅτε λόγος τῶ ἀνθρώπω θεωρητικός ἐςιν ἐν τῷ λόγῳ τᾶς [7] τῶ λόγω φύσιος, καὶ ἁ σοφία τῶ ἀνθρώπω [8] κατᾶται καὶ θεωρεῖ τὰν τῶν ἐόντων φρόνασιν, ὁμοῦ μὲν ὁμολογουμένη οὖσα ἀποδέδεικται [9] τῆς μεριςῆς τῶ λόγω καὶ τᾶς τῶ ὅλω νοερᾶς φύσιος.

Sapientia non circa unum

Ἁ σοφία οὐ περί τι ἀφωρισμένον

4 ταὶ σημασίαι.
5 ὀπτιζομένων.
6 ποθ' ὃ.
7 τῶ ὅλω.
8 καθορᾶται.
9 Forte μέρος τῆς.

10 Fort

μένον ἐντὶ τῶν ἐόντων, ἀλλ' ἁπλῶς περὶ πάντα τὰ ἐόντα. καὶ δεῖ μὴ [10] πρώταν αὐτὰν τὰς ἀρχὰς [11] αὐτὰς ἀνευρῆσθαι, ἀλλὰ τὰς κοινὰς τῶν ἐόντων ἁπάντων ἀρχάς. οὕτω γὰρ ἔχει [12] σοφίας περὶ πάντα τὰ ἐόντα [13] ὧν καθόλου πᾶσι συμβεβακότα συνιδὲν καὶ θεωρὲν τᾶς σοφίας οἰκῆον· καὶ διὰ τοῦτο σοφία τὰς τῶν ἐόντων ἁπάντων ἀρχὰς ἀνευρίσκει.

aliquod in rebus definitum versatur, sed simpliciter circa omnia quæ existunt. nec debet sua ipsius principia primò indagare, sed rerum omnium existentium communia. Ita enim circa omnia existentia se habet sapientia, ut illi sit proprium inspicere & contemplari quæcunque rebus in universum contingunt: ergóque sapientia omnium entium principia invenit.

Ὅστις ὧν ἀναλῦσαι οἷός τέ ἐντι πάντα τὰ γένεα ὑπὸ μίαν τε καὶ τὰν αὐτὰν ἀρχάν, καὶ πάλιν συνθεῖναί τε καὶ συναριθμήσασθαι, οὗτος δοκεῖ μοι καὶ σοφώτατος ἦμεν καὶ παναλαθέστατος. ἔτι δὲ καὶ καλὰν σκοπιὰν εὑρηκέναι ἀφ' ἇς δυνατὸς ἐσσεῖται τὸν θεὸν κατοψεῖσθαι, καὶ πάντα τὰ ἐν τᾷ συστοιχίᾳ καὶ τάξει τᾷ ἐκείνου κατακεχωρισμένα, καὶ ταύταν ἁρματήλατον ὁδὸν ἐκπορισάμενος, τῷ νόῳ κατ' εὐθεῖαν ὁρμαθῆναι καὶ τελοδρομῆσαι, τὰς ἀρχὰς τοῖς πέρασι συνάψαντα, καὶ ἐπιγνόντα ὅτι ὁ θεὸς ἀρχά τε καὶ τέλος καὶ μέσον ἐστὶ πάντων τῶν κατὰ δίκαν τε καὶ τὸν ὀρθὸν λόγον περαινομένων.

Quicunque igitur resolvere possit omnia genera quæ sub uno eodémque principio conduntur, & dein rursum componere, ac numero compingere, ille mihi videtur sapientissimus, & longè veracissimus. Porrò pulchram speculam reperiit, è qua Deum contemplari potest, atque omnia in rerum serie & ordine ab illo separata; & latissimam hanc viam ingressus rectà in animo perget, metámque attinget, principia suis finibus annectens & exploratum habens, Deum esse principium, medium & finem rerum omnium quæ secundùm justitiam & rectam rationem perficiuntur.

10 Fortè [illegible].
11 αὐτᾶς.
12 σοφία.
13 ἀς.

Πυθα-

Pythagoras Anaximeni.

Tu quoque, Vir optime, si genere, & gloriâ Pythagoræ nihilo plus antecelleres, Mileto discedens, alio migrâsses. Nunc verò patria te isthic gloria detinet, quæ me quoque Anaximeni similem detinuisset. Quòd si vos augures civitates deseretis, privabuntur illæ quidem ornatu, sed & à Medis majora adhuc ipsis imminent pericula. Nec verò semper honestum est cœlestia contemplari, sed de patria cogitare pulchrius est. Ego quidem non omne tempus studiis meis tribuo, sed nonnihil etiam bellis, quibus inter se dissident Itali.

Πυθαγόρας Ἀναξιμένει.

Καὶ σὺ, ὦ λῷστε, εἰ μηδὲν ἀμείνων ἦς Πυθαγόρεω γενεήν τε καὶ κλέος, μεταναστὰς ἂν ᾤχεο ἐκ Μιλήτου· νῦν δὲ κατερύκει σε ἡ πατρόθεν εὔκλεια· καὶ ἐμέ τε ἂν κατέρυκεν Ἀναξιμένει ἐοικότα. εἰ δ' ὑμεῖς οἱ ὀνηστοὶ τὰς πόλεις ἐκλείψετε, ἀπὸ μὲν αὐτέων ὁ κόσμος αἱρεθήσεται, ἐπικινδυνώτερα δ' αὐτῇσι τὰ ἐκ Μήδων. οὔτε δὲ αἰεὶ καλὸν αἰθερολογεῖν, μελεδωνόν τε εἶναι τῇ πατρίδι κάλλιον. καὶ ἐγὼ δὲ οὐ πάντα περὶ τοὺς ἐμαυτοῦ μύθους, ἀλλὰ καὶ ἐν πολέμοις οὓς διαφέρουσιν εἰς ἀλλήλους Ἰταλιῶται.

Pythagoras Hieroni Syracusano.

Vita mea tuta & quieta est: tua verò nulla in parte mihi appropinquat nec convenit. Vir moderatus & pauper Siculæ mensæ non indiget. Pythagoras quocunque locorum venerit, omnia quæ quotidie sufficiunt, & quantum satis est, habet. Dynastæ verò se in famulitium dare ejúsve contubernio uti, grave & permolestum est ei, qui non adsuevit. Magnum & à periculo remotum est, habere quod sibi ad vitam frugaliter exigendam sufficiat. Siquidem ille suis contentus animus, nec æmulos aut invidos habet, nec sibi

Πυθαγόρας Ἱέρωνι.

Ἀσφαλὴς ὁ ἐμὸς βίος καὶ ἡσύχιος· ὁ δὲ σὸς κατ' οὐδὲν ἐμοὶ προσπελάζει. μέτριος ἀνὴρ καὶ λειποδεὴς, Σικελικῆς τραπέζης οὐ δεῖται· πάντ' ἔχει Πυθαγόρας ἱκανὰ τὰ καθ' ἡμέραν, οὗ ἂν ἔλθῃ. θεραπεία δὲ δυνάστου βαρὺ καὶ ἐπαχθὲς τῷ μὴ εἰθισμένῳ. μέγα καὶ ἀσφαλὲς αὐτάρκεια. οὔτε γὰρ ἔχει τὸν φθονήσοντα, οὔτε τὸν ἐπιβου-

λεύσονται. διὸ καὶ δοκεῖ εἶναι ἐγγυτάτω θεοῦ ἡ διαγωγή. Διάθεσις ἀγαθὴ οὐ γεννᾶται ὑπὸ ἀφροδισίων οὐδὲ ὑπὸ ἐδεσμάτων, ἀλλ' ὑπὸ ἐνδείας ἀγούσης πρὸς ἀνδρὸς ἀρετήν· ἡδοναὶ δὲ ποικίλαι καὶ ἀκρατεῖς δουλοῦνται ψυχὰς ἀσθενῶν ἀνθρώπων· πολὺ δὲ μάλιστα ὧν σὺ ἀπολαύεις. Διὸ καὶ ἐπιδίδως σαυτὸν εἰς τὰ τοιαῦτα, αἰωρῇ γὰρ, καὶ οὐ δύνασαι σώζεσθαι. λόγος γὰρ ὁ παρὰ σοῦ οὐκ ἐναντιοῦται τοῖς ἀσυμφόροις. μὴ οὖν κάλει Πυθαγόραν συμβιώσοντά σοι. οὐδὲ γὰρ οἱ ἰατροὶ αἱροῦνται τοῖς νοσοῦσι συγκάμνειν.

à cujusquam insidiis quæ tendi poterant, metuit. Quo nomine etiam vitam Deo proximè degere videtur. Bona dispositio atque habitus non proseminatur rei Venereæ usu, nec cibis, sed venit ab indigentia, quæ ad viri virtutem ducit. Variæ autem & intemperantes voluptates infirmorum animos hominum in servitutem adigunt; multo verò maximè illæ quibus tu frueris. Quare cùm te ipse etiam illis dedideris (pendes enim ab ipsis) etiam servari non poteris. Nam oratio tua quam profers, iis quæ damnosa sunt contraria non est. Ne igitur Pythagoram voca tibi convicturum: neque enim Medici simul cum ægrotis decumbere volunt.

ΛΥΣΙΔΟΣ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΥ

ἐπιστολὴ πρὸς Ἵππαρχον.

LYSIDIS PYTHAGORICI

Epistola ad Hipparchum.

ΜΕΤΑ τὸ Πυθαγόραν ἐξ ἀνθρώπων γενέσθαι, οὐδέποκα διασκεδασθήσεσθαι τὸ ἄθροισμα τῶν ὁμιλητῶν ἐς τὸν ἐμαυτοῦ θυμὸν ἐβαλόμαν· ἐπεὶ δὲ παρ' ἐλπίδας, ὥσπερ ἀπὸ ναὸς μεγάλας φορτίδος ἐν ἐρήμῳ πελάγει λυθείσας, ἄλλος ἄλλοσε φορεύμενοι διεσπάρημεν, ὅσιον κἀμὲ μνᾶσθαι τῶν τήνου θείων καὶ σεμνῶν παραγγελμάτων,

POstquam ex hominum consortio Pythagoras decessit, nunquam in animum induxi ut discipulorum congregationem dispersum iri putarem. Quoniam verò præter spem, quasi è navi magna onerariâ in deserto pelago solutâ, alius aliò delati disgregati sumus, sanctum est etiam me divinorum & gravissimorum ejus præceptorum memorem esse, neque com-

municare sapientiæ bona, his qui ne in somnio quidem animis mundati sunt ac purgati. Non enim fas est quibusvis porrigere, quæ tantis laboribus comparata sunt, neque enim prophanis duarum Eleusiniarum dearum mysteria commemorare. Æquè verò sunt injusti & impii utrique qui hæc faciunt. Par est autem animo reputare, quàm longum tempus emetientes consumpserimus, abstergendis maculis, quæ in pectoribus nostris insederant, donec quinque præteritis annis, capaces ejus disputationum ac sermonum evaderemus. Quemadmodum enim tinctores ea vestimenta, quæ tincturam accipere debent, stringendo expurgant ut inelutam tincturam imbibant, & quæ nunquam eximi possit: ad eundem modum vir divinus, præparabat eos qui amore philosophiæ tenerentur, ne falleretur ab his, quos bonos honestósque futuros esse spem habuisset. Non enim adulterinam eruditionem tractabat, neque laqueos quibus Sophistarum vulgus adolescentes implicat, nihil boni aut veri docentes, sed divinarum humanarúmque rerum scientiam tenebat. Illi verò in prætextum adhibentes ejus doctrinam, multa & mirabilia faciunt irretitis non ritè ac temere adolescentibus. Quæ causa est quamobrem difficiles & impudentes efficiant

μηδὲ κοινὰ ποιεῖσθαι τὰ σοφίας ἀγαθὰ τοῖς μηδ' ὄναρ τὰς ψυχὰς κεκαθαρμένοις. οὐ γὰρ θέμις ὀρέγειν τοῖς ἀπαντῶσι τὰ μετὰ τοσούτων ἀγώνων πορισθέντα. οὐδὲ γὰρ βεβάλοις τὰ ταῖν Ἐλευσινίαιν θεαῖν μυστήρια διηγεῖσθαι. κατ' ἰσότητα δὲ ἄδικοι καὶ ἀσεβέες ἀμφότεροι οἱ ταῦτα πράξαντες. καλὸν δὲ ἀναλογίζεσθαι ὅσον χρόνου μᾶκος διαγάγομες ἐκμετρήσαντες, ἀπορρυπτόμενοι σπίλους τοὺς ἐν τοῖς στάθεσιν ἡμῶν ἐγκεκολαμμένους. ἕως πέντε διελθόντων ἐτέων, ἐγενόμεθα δεκτικοὶ τῶν τήνου λόγων. καθάπερ γὰρ οἱ βαφεῖς προεκκαθάραντες ἔστυψαν τὰ βάψιμα τῶν ἱματίων, ὅπως ἀνέκπλυτον τὰν βαφὰν ἀναπίωντι, καὶ μηδέποκα γενησομέναν ἐξίταλον· τὸν αὐτὸν ὁ δαιμόνιος τρόπον ἀνὴρ παρεσκεύαζε τὼς φιλοσοφίας ἐρασθέντας, ὅπως μὴ διαψευσθῇ περί τινα τῶν ἐλπιζομένων ἐσεῖσθαι καλῶν κἀγαθῶν. οὐ γὰρ κιβδήλους ἐνεπορεύετο λόγους, οὐδὲ πάγας, αἷς πολλοὶ τῶν σοφιστῶν τὼς νέως ἐμπλέκοντι, ποτ' οὐδὲν χρήγυον σχολάζοντες· ἀλλὰ θείων τε καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἦν ἐπιστάμων. οἱ δὲ, πρόσχημα ποιησάμενοι τὰν τήνου διδασκαλίαν, πολλὰ καὶ δεινὰ δρῶντι, σαγηνεύοντες οὐ κατὰ κόσμον οὐδ' ὡς ἔτυχε τὼς νέως. τοιγαροῦν χαλεπούς τε καὶ προ-

ἀλλεῖς ἀπεργάζονται τοὺς ἀκούοντας. ἐγκιρνᾶντι γὰρ ἤθεσι τεταραγμένοις τε καὶ θολεροῖς θεωρήματα καὶ λόγους ἐλευθέρους. καθάπερ γὰρ, εἴτις εἰς φρέαρ βαθὺ βορβόρου πλῆρες ἐγχέαι καθαρὸν καὶ διειδὲς ὕδωρ, τόν τε βόρβορον ἐτάραξε καὶ τὸ ὕδωρ ἠφάνισεν, ὁ αὐτὸς δὲ τρόπος τῶν οὕτω διδασκόντων τε καὶ διδασκομένων. πυκναὶ γὰρ καὶ βαθεῖαι λόχμαι περὶ τὰς φρένας καὶ τὴν καρδίαν ἐμπεφύκαντι τῶν μὴ καθαρῶς ὀργιασθέντων, πᾶν τὸ ἅμερον καὶ πρᾶον καὶ λογιστικὸν ἐπισκιάζουσαι προφανῆμεν αὐξηθέν. ἐγκαταδεδύκαντι δὲ τῷ δάσει τούτῳ παντοῖαι κακότητες ἐκβοσκόμεναι, καὶ κωλύουσαι καὶ μηδαμῶς ἐῶσαι προκύψαι τὸν λόγον. ὀνομάξαιμι δὲ πρᾶτον ἐπελθὼν αὐτῶν τὰς ματέρας, ἀκρασίην τε καὶ πλεονεξίην. ἄμφω δὲ πολύγονοι πεφύκαντι. τᾶς μὲν οὖν ἀκρασίας ἐξεβλάστησαν ἄθεσμοι καὶ μέθαι καὶ φθοραὶ, καὶ παρὰ φύσιν ἡδοναὶ, καὶ σφοδραί τινες ὁρμαὶ, μέχρι θανάτων καὶ κρημνῶν ἐκδιώκουσαι. ἤδη γάρ τινας ἠνάγκασαν ἐπιθυμίαι μήτε ματέρων μήτε θυγατέρων ἀποσχέσθαι· καὶ δὴ παρεωσάμεναι νόμον, καὶ πατέρα, καὶ πόλιν, καὶ τύραννον, ἐκπεριαγαγοῦσαι τοὺς ἀγκῶνας, ὡς αἰχμαλώτους ἐπὶ τὸν ἔσχατον ὄλεθρον μετὰ βίας ἄγουσαι κατέστασαν. τᾶς δὲ πλεονεξίας ἐκ-

ſuos auditores. Inculcant enim moribus confuſis & turbidis, theoremata & orationes liberas. Quemadmodum, ſi quis in profundum puteum cœno ac luto plenum, infundat puram & dilucidam aquam, & cœnum perturbat, & aquam corrumpit: eadem etiam ratio eſt eorum, qui ſic docent & docentur. Denſi enim ac profundi ceſpites circa mentem & cor eorum qui non purè initiantur, innati ſunt, qui omnem modeſtiam & manſuetudinem ac rationem obſcurant, in conſpectu quidem & foris auctam: ſubeunt autem hunc cumulum, omnis generis malitiæ excreſcentes, & impedientes, neque ſinentes proſpicere rationem. Nominabo autem primùm matres earum recenſens intemperantiam & avaritiam. Ambæ verò ſunt fœcundiſſimæ. Ex intemperantia igitur progerminant ſcelera, & temulentiæ ac corruptiones, & abhorrentes à natura voluptates, atque impetus quidam vehementiores, ad mortem & præcipitia impellentes. Jam enim quoſdam coëgerunt libidines, neque à matribus, neque à filiabus abſtinere; & violantes legem, patrem, civitatem atque Regem, & circumductis brachiis, quaſi captivos ad extremum exitium vi & violentiâ rapiunt. Ex avaritia progignun-

πεφύ-

tur rapinæ, parricidia, sacrilegia, venenorum sparsiones, & quæcunque sunt his affinia. Oportet igitur primùm sylvas in quibus hi affectus nutriuntur, igni, ferro, & omnibus instrumentis expurgare, & rationem ab his affectibus vindicare; ac tum demum boni aliquid miscere atque tradere. Quæ didicisti quidem Hipparche summo studio, at non executus es, ô præclare, postquam Siculas lautitias degustâsti, quas te iterum gustare non oportebat. Multi verò dicunt, te publicè etiam philosophari, quod Pythagoras recusavit, qui & apud Damonem filiam suam commentarios deposito reliquit, & vetuit cuiquam extra familiam tradere. Illa verò cùm multis pecuniis sermones posset vendere, noluit: sed egestatem & parentis imperium judicavit auro potius & antiquius esse. Aiunt autem Damo morientem Bistaliæ filiæ suæ hoc idem præceptum misisse. At nos cùm simus viri, non rectè nos erga illum gerimus, sed conventorum sumus transgressores. Si igitur mutatus fueris, lætabor: sin minus, obiisti mihi.

πεφύκαντι ἁρπαγαί τε καὶ πατροκτονίαι, ἱεροσυλίαι, φαρμακεῖαι, καὶ ὅσα τούτων ἀδελφά. δεῖ ὧν τόγε πρᾶτον, τὰς ὕλας ταῖς ἐνδιαιτῆται ταῦτα τὰ πάθη, πυρὶ καὶ σιδάρῳ καὶ πάσαις μηχαναῖς ἐκκαθάραντα, καὶ ῥυσάμενον τὸν λογισμὸν ἐλεύθερον τῶν τοσούτων παθέων, τοτηνίκα φυτεύοντά τι χρηςὸν αὐτῷ παραδιδόμεν. ἅπερ ἔμαθες μὲν Ἵππαρχε μετὰ σπουδᾶς, οὐκ ἐτήρησας δ᾽ ὦ γενναῖε, γευσάμενος Σικελικᾶς πολυτελείας, ἇς οὐ χρῆν τυ γεύεσθαι δεύτερον. λέγοντι δὲ πολλοί σε καὶ δαμοσίᾳ φιλοσοφέν. ὅπερ ἀπαξίωσε Πυθαγόρας· ὅς γε Δαμοῖ τᾷ αὐτοῦ θυγατρὶ τὰ ὑπομνάματα παρακαταθέμενος, ἐπέσκαψε μηδενὶ τῶν ἐκτὸς τᾶς οἰκίας παραδιδόμεν. ἁ δὲ, δυναμένα πολλῶν χρημάτων ἀποδόσθαι τὼς λόγως, οὐκ ἐβουλήθη· πενίαν δὲ καὶ τὰς τῶ πατρὸς ἐπισκάψιας ἐνόμιζε χρυσοῦ τιμιωτέρας ἦμεν. φαντὶ δὲ ὅτι καὶ Δαμὼ θνάσκοισα Βιςαλίᾳ τῇ ἑαυτῆς θυγατρὶ ταὐταν ἐπιςολὰν ἀπέςειλεν. ἄμμες δὲ ἄνδρες ἐόντες, οὐ γνησίως αὐτῷ ποτιφερόμεθα, ἀλλὰ παραβάται τᾶν ὁμολογιᾶν γιγνόμεθα. εἰ μὲν οὖν μεταβάλοιο, χαρήσομαι· εἰ δὲ μή, τέθνακάς μοι.

ΘΕΑΝΟΥ͂Σ ἘΠΙΣΤΟΛΑΙ͂,

ἣ τῆς Πυθαγορείου σοφίας θυγάτηρ προσηγόρευται.

Περὶ τέκνων ἀνατροφῆς.

ΘΕΑΝῺ ἘΥΒΟΥ͂ΛΗ ΧΑΙ͂ΡΕΙΝ.

ἈΚΟΥ͂Ω σε τὰ παιδία τρυφερῶς ἄγειν. ἔςι δὲ ἀγαθῆς μητρὸς οὐχ ἡ πρὸς ἡδονὴν ἐπιμέλεια τῶν παίδων, ἀλλ' ἡ πρὸς τὸ σῶφρον ἀγωγή. βλέπε οὖν μὴ οὐ φιλούσης ἀλλὰ κολακευούσης ἔργον ποιήσῃς. συντρεφομένη γὰρ ἡδονὴ παισὶν, ἀκολάςους ποιεῖ. τί γὰρ ἥδιον νέοις συνήθους ἡδονῆς; χρὴ οὖν, ὦ φίλη, τὴν τροφὴν τῶν παίδων μὴ διαςροφὴν ἔχειν. ἡ δὲ διαςροφὴ τῆς φύσεώς ἐςὶν, ὅταν φιλήδονοι μὲν ταῖς ψυχαῖς, ἡδυπαθεῖς δὲ τοῖς σώμασι γένωνται· καὶ τοῖς μὲν, φυγοπόνοι, τοῖς δὲ, μαλακώτεροι. δεῖ δὲ πρὸς τὰ φοβερὰ γυμνάζειν τὰ τρεφόμενα, κἂν λυπηθῆναι, κἂν πονῆσαι δέῃ· ἵνα μὴ τῶν παθῶν ᾖ δοῦλα τούτων, καὶ περὶ τὰς ἡδονὰς λίχνα, καὶ περὶ τοὺς πόνους ὀκνηρά· ἀλλ' ἵνα τὰ καλὰ πρὸ πάντων τιμῶσιν, ὧν μὲν ἀποσχόμε-

THEANUS EPISTOLÆ,

quæ Pythagoreæ ſapientiæ filia appellata erat.

De liberorum educatione.

THEANO EUBULÆ S.

AUdio te delicatam quandam rationem in educandis liberis tenere. Ad officium verò matris pertinet, non ut ad voluptatem ſuos liberos aſſuefaciat; ſed ut ad temperantiam modeſtiámque inſtituat. Vide igitur ne non amantis, ſed adulatricis partes agas. Nam educata ſimul cum pueris voluptas, intemperantes & prodigos reddit. Quid enim adoleſcentibus ſuavius aut jucundius conſuetâ voluptate? quamobrem, amica, providendum eſt ſummopere, ne educationem liberorum in ſeductionem convertas. Seductio verò & perverſio naturæ eſt, cùm ad voluptatis amorem animi, corpora ad libidinem transferuntur, & hæc laborem fugiunt, illi mollitiem amplectuntur. Sunt autem exercendi ad hæc dura & formidabilia liberi, ut cùm dolor ſit perpetiendus aut ſubeundus labor, ne his affectibus quaſi ſervi ſubjiciantur, & in voluptatibus libidinoſi, & à laboribus abhorrentes, ſed ut omnibus virtutem & honeſtatem antepo-

nn,

nant, atque ab illis abstineant; in his verò permaneant, neque in victu gulosi & voraces, neque in voluptatibus sumptuosi, & in nimiis lusibus prodigi sunt efficiendi, neque quidlibet loquendi & omnis studii potestas eis est permittenda. Præterea delatum est mihi te metuere si fleant, & ad risum eos traducere conari, etiamsi nutricem percutiant, aut te perperam ridere dicant: & in æstate refrigeratione, in hyeme æstu fovere, multísque delitiis, quarum inopes & egeni nullas experiuntur, & aluntur minori negotio, neque verò minus crescunt, sed habent se longè meliùs. Tu verò quasi Sardanapali posteritatem liberos nutris, & masculorum vigorem voluptatibus frangis. Quid enim faciendum sit illi puero, qui si non confestim ut libitum est edat, in fletum ac gemitum erumpit, & si comedat, suaves tantum & blandientes cibos quærit: si sit æstus, tabe corripitur; si frigus, contremiscit: si quis objurget, repugnat: si quis non ad voluptatem omnia ministret, indignatur: si non mandat, in iram concitatur: voluptati turpiter indulget, & undequaque molliter ac effeminatè se gerit. Sed, ô amica, scias qui in inertia tam dissoluti vivunt eos cùm ad virilem ætatem perventum est, mancipia fieri solere: dáque operam, ut ejusmodi voluptates de medio removeas, atque ita duram acer-

νοι, τοῖς δὲ ἐμμένοντες. οὐδὲ πλησμονικὰ μὲν ταῖς τροφαῖς, πολυτελῆ δὲ ταῖς ἡδοναῖς, ἀκόλαστα δὲ ταῖς ἀνέδην παιδιαῖς αὐτὰ ποιεῖν· καὶ πᾶν μὲν λέγειν, πᾶν δὲ ἐπιτηδεύειν ἐᾶσαι. ἔτι δὲ φοβουμένην μὲν ἢν κλαίῃ, φιλοτιμουμένην δὲ, ἵνα γελᾷ, κἂν τὴν τροφὸν παίῃ, κἄν σε κακῶς εἴπῃ, γελῶσαν. καὶ τοῦ μὲν θέρους ψύχος, τοῦ δὲ χειμῶνος καῦμα παρέχουσαν. καὶ πολλὴν χλιδὴν, ὧν οἱ πενιχροί γε παῖδες οὐδενὸς πειρῶνται· καὶ τρέφονται μὲν ῥᾷον, αὔξονται δὲ οὐχ ἧσσον, διάκεινται δὲ παρὰ πολὺ κρεῖσσον. σὺ δ᾽ οἷον Σαρδαναπάλου γονὴν τιθηνῇ τὰ τέκνα, τὴν τῶν ἀρρένων φύσιν θρύπτουσα ταῖς ἡδοναῖς. τί γὰρ ἂν ποιήσαι τις παιδίον, ὃ, ἂν μὴ τάχιον φάγῃ, κλάει· κἂν ἐσθίῃ, τὰ τερπνὰ τῶν ὄψων ζητεῖ. κἂν καῦμα ᾖ, παρίεται. κἂν ψύχος, πτωματίζει. κἂν ἐπιτιμᾷ τις, ἀντιμάχεται· κἂν μὴ πρὸς ἡδονὴν ὑπηρετῇ, λυπεῖται. κἂν μὴ μασᾶται, δυσκολαίνει· καὶ κακοσχολεῖ πρὸς ἡδονὴν, καὶ βαταλίζεται περιαγόμενον. ἐπιμελῶς δὲ, ὦ φίλη, εἰδυῖα ὅτι τὰ σπαταλῶντα τῶν παιδίων, ὅταν ἀκμάσῃ πρὸς ἄνδρας, ἀνδράποδα γίνεται, τὰς τοιαύτας ἡδονὰς ἀφαίρει. καὶ τὴν τροφὴν αὐστηρὰν, μὴ τρυφερὰν οὕτω ποιοῦ-

ποιοῦσα, καὶ ἐῶσα καὶ λιμὸν καὶ δίψος ἐνεγκεῖν, ἔτι καὶ ψῦχος καὶ θάλπος καὶ αἰδῶ τὴν ἀπὸ τῶν συνηλίκων ἢ τῶν ἐπιστατῶν. οὕτω γὰρ καὶ γεννικὰ εἶναι συμβαίνει τὰ κατὰ ψυχὴν ἀνατεινόμενα ἢ ἐπιτεινόμενα. οἱ γὰρ πόνοι, φίλη, προϋποσυφαί τινες τοῖς παισὶν εἰσὶ τελειωθησομένης ἀρετῆς· αἷς ἐμβαφέντες ἀποχρώντως, τὴν τῆς ἀρετῆς βαφὴν οἰκειότερον φέρουσι. βλέπε οὖν, φίλη, μὴ, καθάπερ τῶν ἀμπέλων αἱ κακοτροφούμεναι τὸν καρπὸν ἐλλείπουσι, καὶ ὑπὸ τῆς τρυφῆς οἱ παῖδες ὕβρεως καὶ πολλῆς ἀχρειότητος κακίαν γεννήσωσι.

bámque, non teneram & delicatam educandi viam institue, & concede ut famem sitímque ferant, præterea calorem algorémque, & erga æquales aut præfectos verecundiam præstent. Sic enim ingenuitatem quandam in animi seu remissione seu contractione assequentur. Labores enim, amica, sunt quasi præparationes quædam pueris ad virtutis perfectionem, quibus intincti quantum satis est, virtutis tincturam faciliùs deinde ferunt. Quamobrem, amica, diligentiam adhibe, ne quemadmodum vites, quæ malè aluntur, fructu destituuntur, sic etiam liberi, præ luxu, injuriæ, & vanitatis plurimæ vitiositatem pariant.

Πρὸς τὴν ζηλοτυποῦσαν παραμυθητική.

Ad laborantem Zelotypiâ consolatoria.

ΘΕΑΝΩ ΝΙΚΟΣΤΡΑΤῌ χαίρειν.

THEANO NICOSTRATÆ salutem dicit.

ἬΚΟΥΟΝ τὴν τοῦ ἀνδρός σου παράνοιαν, ὅτι τὴν ἑταίραν ἔχει· σὺ δὲ, ὅτι ζηλοτυπεῖς αὐτόν. ἐγὼ δὲ, ὦ φίλη, πολλοὺς ἔγνωκα τῆς αὐτῆς νόσου. θηρεύονται γὰρ, ὡς ἔοικεν, ὑπὸ τῶν γυναικῶν τούτων, καὶ κατέχονται, καὶ οὐκ ἔχουσι νοῦν. σὺ δὲ ἄθυμος εἶ καὶ νύκτα καὶ μεθ' ἡμέραν, καὶ ἀδημονεῖς καὶ

ACcepi ex hominum sermonibus de mariti tui perversitate & amentia, eum cum scorto rem habere, téque id indignè ac molestissimè ferre. Ego verò, amica, multos novi eodem morbi genere ægrotos. Capiuntur enim, ut apparet, ab his mulieribus, atque tenentur, neque quicquam animi possident. At tu dolore cruciaris noctes ac dies, &

mœstitiâ conficeris, sempérque aliquid contra ipsum machinaris: cave tu id faxis, uxoris enim virtus non observatio & custodia viri, sed obedientia. Obedientiæ verò est, insaniam perferre & pati, nam cum scorto voluptatis causâ consuetudinem habet, cum uxore utilitatis. Utile est autem malis mala non miscere, neque amentiam amentiâ cumulare. Quædam verò peccata sunt, quæ carpta magis magisque irritantur, involuta silentio sedantur & comprimuntur: quemadmodum ignem non exsufflando paulatim aiunt extingui. Si enim te clam habere vult, & tu carpendo velum crimini detraxeris, palam etiam delinquet. Tu verò ne ponas amicitiam mariti in illa tecum consuetudine, sed in ejus probitate: in hoc enim sita est societatis gratia. Sic igitur persuasum habeas, ad scortum quidem libidinis causa eum accedere, tibi ut unà vivat adesse atque te ex animo charam habere, illam tantummodo per libidinem: hæc autem exigui temporis est. Etenim aliquando satiatur, & quemadmodum commovetur subitò, sic statim desinit. Breve namque tempus cum scorto consumit vir non planè malus ac flagitiosus. Quid enim vanius est eâ cupiditate quâ fruitur suo damno? proinde sen-

μηχανᾷ τι κατ' αὐτοῦ. μὴ σύ γε, ὦ φίλη. γαμετῆς γὰρ ἀρετή ἐστιν οὐχ ἡ παρατήρησις τἀνδρὸς, ἀλλ' ἡ συμπεριφορά. συμπεριφορὰ δέ ἐστι τὸ φέρειν ἄγνοιαν. εἶθ' ἑταίρα μὲν πρὸς ἡδονὴν ὁμιλεῖ, γαμετὴ δὲ πρὸς τὸ συμφέρον. συμφέρον δὲ, κακοῖς κακὰ μὴ μίσγειν, μηδὲ παρανοίᾳ παράνοιαν ἐπάγειν. ἔνια δὲ ἁμαρτήματα, φίλη, ἐλεγχόμενα μὲν, ἐπιπλέον ἐρεθίζεται, σιωπώμενα δὲ, παύεται μᾶλλον· ὡς τὸ πῦρ ἡσυχίᾳ φασὶ σβέννυσθαι. ἐὰν γὰρ βουλόμενόν σε λεληθέναι δοκεῖν, ἐλέγχουσα, ἀφαιρήσῃς τὸ παρακάλυμμα τοῦ πάθους, καὶ φανερῶς ἁμαρτήσεται. σὺ δὲ τὴν φιλίαν ἡγῇ τοῦ ἀνδρὸς [1] οὐκ ἐν τῇ καλοκαγαθίᾳ. τοῦτο γὰρ ἡ χάρις τῆς κοινωνίας. νόμιζε οὖν πρὸς μὲν τὴν ἑταίραν ῥαθυμήσοντα πορεύεσθαι ἐκεῖνον, σοὶ δὲ συμβιώσοντα παρεῖναι· καί σε μὲν φιλεῖν κατὰ γνώμην, ἐκείνην δὲ τῷ πάθει. βραχὺς δὲ ὁ τούτου καιρός. ἅμα γάρ ποτε ἔχει καὶ κόρον, καὶ παρίσταται ταχὺ καὶ παύεται. ὀλιγοχρόνιος γὰρ ὁ καιρός ἐστι πρὸς ἑταίραν ἀνδρὶ μὴ σφόδρα κακῷ. τί γάρ ἐστι ματαιότερον ἐπιθυμίας ἀπολαυούσης ἀδίκου;

[1] Locum mutilum esse adparet, ex nimia fortan cujusdam verecundia. Putò fuisse, οὐκ ἐν τῇ συνηθείᾳ, ἀλλ' ἐν τῇ καλ. quod in versione reposui. M. M.

dam est finis & exitus, sic amicorum controversiæ, in placidiorem gratiorémque reconciliationem desinunt. Tu verò etiam consilia damni inter se contende. Etenim si ægrotet ille, te quoque facit ægrotare mœrore, & si peccaverit in famam, te quoque famæ jacturam facere, & si lædat vitæ commoda, te quoque utilitatem lædere, dum cum ipso conjuncta esse videberis, & puniens ipsum te quoque punire. Et etiamsi illum reliqueris, & à priore marito sejuncta ad alterum te applicabis; & si similiter ille deliquerit, rursus ad alium: Non est adolescentibus fœminis tolerabilis viduitas: aut sola perseverabis absque marito quasi cœlebs? at negliges domum & virum perdes? miseræ & acerbæ vitæ simul damnum feres. Sed ulcisceris scortum? observabit te nimirum cauta; & si ad verbera venias, pugnax hercle mulier est quæ pudore vacat. At pulchrum est, quotidianas cum marito disceptationes habere? & quid inde commodi? disceptationes enim & jurgia non finem imponunt intemperantiæ, sed inimicitiis incrementum addunt. At aliquod contra ipsum consilium inibis? ne faxis, amica. Zelotypiam vincere Tragœdia docet Dramatum farraginem continens, quibus Medea scelus patravit. Sed

τὰς ἀναπαύσεις ποιοῦσιν, οὕτως αἱ διαφοραὶ τῶν φίλων οἰκειοτέρας τὰς διαλλαγὰς φέρουσι. σὺ δὲ καὶ τὰ βουλεύματα τοῦ πάθους ἀντίθες. νοσοῦντος γὰρ ἐκείνου, καὶ σὲ παρακαλεῖ νοσεῖν ταῖς λύπαις; καὶ ἁμαρτάνοντος περὶ τὸ εὔσχημον, καὶ σὲ περὶ τὸν κόσμον ἁμαρτάνειν; καὶ καταβλάπτοντος τὸν βίον, καὶ σὲ καταβλάπτειν τὸ συμφέρον; ἀφ' ὧν ἐπ' αὐτὸν συντετάχθαι δόξεις, καὶ κολαζομένη ἐκεῖνον καὶ σεαυτὴν κολάζειν. εἰ γὰρ καὶ ἀφεμένη πορεύσῃ, ἑτέρου ἄρα πειραθήσῃ ἀνδρὸς τοῦ προτέρου ἀπαλλαγεῖσα; κἂν ἐκεῖνος ἁμάρτῃ τὰ ὅμοια, πάλιν ἄλλου; οὐ φορητὴ γὰρ νέαις χηρεία. ἢ μόνη μενεῖς ἀπ' ἀνδρὸς οἱόνπερ ἄζυξ. ἀλλὰ ἀμελήσεις τοῦ οἴκου, καὶ καταφθερεῖς τὸν ἄνδρα; ἐπωδύνου ἄρα βίου συνδιαιρήσῃ τὴν βλάβην. ἀλλ' ἀμυνῇ τὴν ἑταίραν; περιστήσεταί σε φυλαττομένη. κἂν ἀμύνῃ, μάχιμος ἐστιν οὐκ ἐρυθριῶσα γυνή. ἀλλὰ καλὸν ὁσημέραι μάχεσθαι πρὸς τὸν ἄνδρα. καὶ τί πλέον; αἱ γὰρ μάχαι καὶ λοιδορίαι τὴν μὲν ἀκολασίαν οὐ παύουσι, τὴν δὲ διαφορὰν ταῖς προκοπαῖς αὔξουσι. τί δέ; βουλεύσῃ τι κατ' ἐκείνου; μὴ φίλη. ζηλοτυπίας κρατεῖν ἡ τραγῳδία ἐδίδαξε, δραμάτων ἔχουσα σύνταξιν ἐν οἷς παρηνόμησε Μή-

θεια. ἀλλ᾽ ὥσπερ τῆς νόσου τῶν ὀφθαλμῶν ἀπέχειν δεῖ τὰς χεῖρας, οὕτω καὶ σὺ τοῦ πάθους χώριζε τὴν προσποίησιν. διακαρτεροῦσα γὰρ, θᾶττον τὸ πάθος σβέσεις.

quemadmodum ab oculorum morbo cohibendæ sunt manus, ita tu quoque da operam, ut dissimulatione malum discutias. Etenim patientia & perseverantia, citius damnum extingues.

Περὶ θεραπαινῶν προστασίας ὑποθετική.

ΘΕΑΝΩ' ΚΑΛΛΙΣΤΟῖ.

Ταῖς νεωτέραις ὑμῖν ἡ μὲν ἐξουσία παρὰ τοῦ νόμου δέδοται τῶν οἰκετῶν ἄρχειν ἅμα τῷ γήμασθαι· ἡ δὲ διδασκαλία παρὰ τῶν πρεσβυτέρων ἀπαντᾶν ὀφείλει περὶ τῆς οἰκονομίας ἀεὶ παραινούντων. καλῶς γὰρ ἔχει πρότερον μανθάνειν ἃ μὴ γινώσκεται, καὶ τὴν συμβουλὴν οἰκειοτάτην τῶν πρεσβυτέρων ἡγεῖσθαι. ἐν τούτοις γὰρ παρθενοτροφεῖσθαι δεῖ νέαν ψυχήν. ἀρχὴ δέ ἐστιν οἴκου πρώτη γυναιξὶν, ἀρχὴ θεραπαινῶν. ἔστι δὲ, ὦ φίλη, μέγιστον ἐπὶ δουλείᾳ εὔνοια. αὕτη γὰρ οὐ συναγοράζεται τοῖς σώμασιν ἡ κτῆσις, ἀλλ᾽ ἐξ ὑστέρου γεννῶσιν αὐτὴν οἱ συνετοὶ δεσπόται. δικαία δὲ χρῆσις αἰτία τούτου, ἵνα μήτε διὰ τὸν κόπον κάμνωσι, μήτε ἀδυνα-

THEANO CALLISTONÆ,

de famularum regimine adhortatoria.

Vobis quidem junioribus à lege datur potestas imperandi famulis simul atque nubitis. Disciplina verò a senioribus proficisci debet, qui de rectè gubernanda familia semper præcepta dent & adhortentur. Bonum est enim priùs discere, quorum sis rudis & ignara, atque seniorum consilium prudentissimum optimúmque judicare; in his enim institui adolescentem virginis animum oportet. Primùm autem in domo mulieribus imperium est, imperium in famulas. At plurimùm ad serviendum potest benevolentia. Hæc enim possessio non unà cum corporibus emitur, sed eam postea pariunt atque comparant prudentes domini: hæc acquiritur justo usu, ut neque ob laborem defatigentur, neque ob imbecillitatem defi-

ciant. Etenim humana sunt natura prǽditǽ. Nonnullǽ verò in lucro quǽstuosissimo putant, famularum infirmitatem, eásque premunt oneribus, & necessariis ad vitam rebus privant. Sic dum obuli lucrum faciunt, maximis mulctis afficiuntur, odiis atque insidiis perniciosissimis. Tu verò in promptu habeas mensuram ciborum ad numerum lanificii quam laboribus quotidianis tribuas. Et quod ad victum pertinet, hoc modo. Quod ad inobedientiam, quantum te deceat, non quantum illis utile sit, est efficiendum. Etenim objurgare famulas oportet pro dignitate. Crudelitas enim non adferet animo voluptatem. Odium verò malitiǽ nihilo minus ratio suppeditat. Quòd si sit incredibilis & immora famularum malitia, exterminanda erit per venditionem. Nam quod alienum est usu, alienetur etiam possessione, in ea verò re consilium sequaris, quo peccati veritatem ad condemnationis ǽquitatem exigas, delictorum verò magnitudinem ad supplicii dignitatem. Dominarum autem etiam sententia beneficium, si meritam pœnam relinquat & condonet. Ad hunc modum in tuis rebus decorum conservabis. Quǽdam enim, ô amica, prǽ crudelitate verberibus corpora famularum afficiunt, vel ǽmulatione vel iracundia exasperatǽ,

τᾶσι διὰ τὴν ἔνδειαν. εἰσὶ γὰρ ἄνθρωποι τῇ φύσει. ἔνιαι δὲ κέρδος τὸ ἀκερδέστατον ἡγοῦνται, τὴν τῶν θεραπαινῶν κακουχίαν· βαρύνουσαι μὲν τοῖς ἔργοις, ὑποστελλόμεναι δὲ τῶν ἐπιτηδείων. εἶτα ὀβολιμαῖα κέρδη περιποιούμεναι, μεγάλοις ζημιοῦνται τιμήμασι, δυσνοίαις καὶ ἐπιβουλαῖς κακίσταις. σοὶ δὲ πρόχειρον ἔστω τὸ μέτρημα τῶν σιτίων πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῆς ἐριουργίας τοῖς ἐφ' ἡμέραν πόνοις. καὶ πρὸς μὲν τὴν δίαιταν, οὕτως. πρὸς δὲ τὰς ἀταξίας, τὸ σοὶ πρέπον, οὐ τὸ ἐκείναις συμφέρον ἐξυπηρετητέον. τιμᾶν μὲν γὰρ δεῖ θεραπαίνας τὸ κατ' ἀξίαν. τὸ μὲν γὰρ ὠμὸν οὐκ οἴσει τῷ θυμῷ χάριν, τὸ δὲ μισοπόνηρον οὐχ ἧττον ὁ λογισμὸς βραβεύει. ἐὰν δὲ ἡ ὑπερβολὴ τῆς κακίας τῶν θεραπαινῶν ἀνίκητος ᾖ, ἐξοριστέον μετὰ πράσεως. τὸ γὰρ ἀλλότριον τῆς χρείας, ἀλλοτριούσθω καὶ τῆς κυρίας. ἔστω δέ σοι γνώμη τοῦδε πρόεδρος, καθ' ἣν γνώσῃ τὸ μὲν ἀληθὲς τῆς ἁμαρτίας, πρὸς τὸ τῆς καταγνώσεως δίκαιον· τὸ δὲ τῶν ἡμαρτημένων μέγεθος, πρὸς τὸ κατ' ἀξίαν τῆς κολάσεως. δεσποτικὴ δὲ καὶ ἡ γνώμη, χάρις ἐφ' ἡμαρτημένοις ζημίας ἀπαλλάττουσα. οὕτω δὲ τὸ πρέπον ἐπὶ τοῦ οἰκείου τρόπου διαφυλάξει. ἔνιαι γὰρ, ὦ φίλη, ὑπ' ὠμότη-

τος καὶ μαςίζουσι τὰ τῶν θεραπαινῶν σώματα, θηριούμεναι διὰ ζῆλον ἢ θυμὸν, οἷον ὑπομνηματογραφούμεναι τὴν ὑπερβολὴν τῆς πικρίας· αἱ μὲν γὰρ ἀνηλώθησαν χρόνῳ διαπονούμεναι, αἱ δὲ φυγῇ τὴν σωτηρίαν ἐπορίσαντο· τινὲς δὲ ἐπαύσαντο τοῦ ζῇν, αὐτόχειρι θανάτῳ μεταςᾶσαι. καὶ λοιπὸν ἡ τῆς δεσποίνης μόνωσις, ὀδυρομένης τὴν οἰκείαν ἀβουλίαν, ἔρημον μετάνοιαν ἔχει. ἀλλ', ὦ φίλη, ἴσθι μιμουμένη τὰ ὄργανα, [1] ἃ φωνεῖ μᾶλλον ἀνειμένα, ἐκρήττεται δὲ μᾶλλον ἐπιτεινόμενα. καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν θεραπαινῶν ταυτόν. ἡ μὲν ἄγαν ἄνεσις διαφωνίαν ἐμποιοῦσα τῆς πειθαρχίας, ἡ δὲ ἐπίτασις τῆς ἀνάγκης, διάλυσιν τῆς φύσεως. καὶ ἐπὶ τούτου δεῖ νοεῖν, μέτρον δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριςον.

quaſi prodentes acerbitatis nimiam vehementiam. Quædam enim tempore ſunt abſumptæ, aliæ ſibi fuga ſalutem quæſiverunt, nonnullæ verò è vita diſceſſerunt, manúque ſibimet ipſis mortem attulerunt. Ita in poſterum Dominæ ſolitudo lugentis domeſticam imprudentiam ac temeritatem, ad deſertam quandam atque deſperatam pœnitudinem recidit. Sed, ô amica, fac ut imiteris organa, quæ remiſſa nimium, ſonum obſcurum reddunt; intenta verò vehementiùs, diſrumpuntur. Nam eodem omnino modo res cum ancillis habet. Nimia remiſſio diſſonantiam efficit obediendi; intentio verò neceſſitatis, diſſolutionem naturæ. & ſuper hac re cogitandum illud eſt; modum omnibus in rebus adhibere optimum eſſe.

1 Videtur fuiſſe, ἃ μὲν φωνεῖ ἀμβλύτερον, μᾶλλον ἀνειμένα. non tamen prorſus remiſſa; nullum enim, aut prorſus obſcurum, ſonum tum mittunt. M. M.

ΜΕΛΙ'ΣΣΗΣ 'ΕΠΙΣΤΟΛΗ'.

ΜΈΛΙΣΣΑ ΚΛΕΑΡΈΤᾼ χαίρειν.

MELISSA CLEARETÆ salutem.

ΑΥΤΟΜΑ'ΤΩΣ ἐμοὶ φαίνῃ πλέονα τῶν καλῶν ἔχειν. τῷ γὰρ ἐσπουδασμένως ἐ-

TUa ſponte videris mihi virtutis copia abundare. Nam quòd ſummoperè cupis

θέλεις

aliquid de muliebri decoro audire, id verò bonam spem præbet, te velle cum virtute senescere. Oportet igitur modestam & liberam, viro legitimo modestè ornatam esse, non magnificè. Et vestitum quidem candidum, mundum ac tenuem, non autem splendidum ac superfluum gestare. Nam rejiciendæ sunt illæ pellucidæ totæ & purpureæ, & auro intertextæ vestes, quoniam hæ lupas & scorta decent, ut quam plurimos pelliciant atque capiant. Ejus vero mulieris, quæ uni marito placere debet ornatus in moribus ac industria positus est, non in stolis. Decorum est enim & pulchrum, liberam uni marito placere, non quibusvis obviis. In vultu autem pudorem ruboremque possis signum verecundiæ, loco fuci, adhibere. Probitatem verò, modestiam, & ingenuitatem, pro auro & smaragdo. Non enim in vestium magnificentia pulchritudinis amantem esse oportet, quæ studet modestiæ: sed in domus reique familiaris administratione, & mariti favorem, ejus voluntati morem gerendo, conciliare. Voluntas enim mariti, pro lege non scripta debet esse honestæ mulieri, ad quam ei vita est exhibenda, putandúmque se dotem aliquando secum pulcherrimam & amplissimam attulisse obedientiam & integrita-

θέλειν τὶ ἀκοῦσαι περὶ γυναικὸς εὐκοσμίας, καλὰν ἐλπίδα διδοῖ ὅτι μέλλεις πολιοῦσθαι κατ' ἀρετάν. χρὴ ὦν τὰν σώφρονα καὶ ἐλευθέραν τῷ κατὰ νόμον ἀνδρὶ ποτῆμεν, ἀσυχίᾳ κεκαλλωπισμέναν, ἀλλὰ μὴ πολυτελῶς. ἦμεν δὲ τᾷ ἐσθᾶτι λευκοείμονα καὶ καθάριον καὶ ἀφελῆ, ἀλλὰ μὴ πολυτελῆ καὶ περισσάν. παραιτητέον γὰρ αὐτὰν τὰν διαυγῆ καὶ διαπόρφυρον, καὶ τὰ χρυσόπαστα τῶν ἐνδυμάτων. ταῖς ἑταίραις γὰρ τάδε χρήσιμα ποτ τὰν τῶν πλειόνων θήραν· τᾶς δὲ ποθ' ἕνα τὸν ἴδιον εὐαρεστούσας γυναικὸς κόσμος ὁ τρόπος πέλει, καὶ οὐχ αἱ στολαί. εὔμορφον γὰρ τὰν ἐλευθέραν ἀδέσθαι τῷ αὐτᾶς ἀνδρὶ, ἀλλ' οὐ τοῖς πλησίον. ἔχοις δ' ἂν ἐπὶ τᾶς ὄψιος ἐρύθημα μὲν σαμεῖον αἰδοῦς, ἀντὶ φύκεος· καλοκἀγαθίαν δὲ καὶ κοσμιότητα καὶ σωφροσύναν, ἀντὶ χρυσῶ καὶ σμαράγδω. οὐ γὰρ ἐς τὰν τᾶς ἐσθᾶτος πολυτέλειαν φιλοκαλεῖν δεῖ τὰν γλιχομέναν τᾶς σωφροσύνας, ἀλλ' εἰς τὰν οἰκονομίαν τοῦ οἴκου· ἀρέσκειν δὲ τῷ αὐτᾶς ἀνδρὶ ἐπιτελέας ποιεῦσαν τὰς ἐκείνω θελήσιας· αἱ γὰρ τῶ ἀνδρὸς θελήσεις νόμος ὀφείλει ἄγραφος εἶναι κοσμίᾳ γυναικὶ ποθ' ὃν χρὴ βιῶν αὐτάν. νομίζεν δὲ προῖκα ποτενηνέχθαι ἅμα αὐτᾷ καλλίσταν καὶ μεγίσταν τὰν εὐταξίαν. πιστεύειν γὰρ

χρὴ

χρὴ τῷ τᾶς ψυχᾶς κάλλει τε καὶ πλούτῳ μᾶλλον ἢ τῷ τᾶς ὄψιος καὶ τῶν χρημάτων. τὰ μὲν γὰρ φθόνος καὶ νοῦσος παραιρέεται, τὰ δὲ μέχρι θανάτω πάρεντι ἐντεταγμένα.

tem. Magis enim animi pulchritudini atque opibus, quàm formæ pecuniarúmque credendum est. Hæc enim invidiâ morbóque eripiuntur: illa verò usque ad supremum diem insita permanent ac præstò sunt.

ΜΥΙ'ΑΣ ἘΠΙΣΤΟΛΗ'.

ΜΥΙΑ ΦΥΛΛΙΔΙ χαίρειν.

MYIA PHYLLIDI salutem.

Γενομένα τοι ματρὶ παίδων τάδε παραινέω. τιθόαν μὲν ἐκλέξασθαι τὰν ἐπιτηδειοτάταν καὶ καθάριον, ἔτι δὲ καὶ αἰδήμονα, καὶ μὴ ὕπνῳ προσοικειουμέναν, μηδὲ μὰν μέθᾳ. ἁ τοιάδε γὰρ ἂν κρίνοιτο κρατίστα ποττὸ ἐκτρέφεν ἐλευθέρως παῖδας, ἐάν γε δὴ γάλα τρόφιμον ἔχῃ, καὶ μὴ ταῖς πρὸς ἄνδρα κοίταις εὐνίκατος πέλῃ· μέγα γὰρ μερὶς ἐν τῷδε καὶ πρώτα καὶ προκαταρκτικωτέρα ἐς ὅλαν τὰν βιοτὰν πέλει ἐν τᾷ τρεφοίσᾳ, ποττὸ καλῶς τραφῆμεν. ποιήσει γὰρ πάντα καλὰ ἐν τῷ ποτεοικότι καιρῷ. τὸν τιτθόν τε καὶ μαζὸν καὶ τροφὰν δόμεν, μὴ καττὸ ἐπενθὸν, ἀλλὰ μετά τινος προνοίας. οὕτω γὰρ ἐς ὑγίειαν ἄξει τὸ βρέφος. μὴ ὅτε αὐτὰ θέλει καθεύδεν, νικῆται, ἀλλ᾽ ὁπόταν τὸ νεογνὸν ἀνα-

Cum mater liberorum facta sis, hæc te moneo, ut nutricem deligas aptissimam atque mundam, præterea verecundam & somno non deditam, neque temulentiæ. Talis enim optima ac præstantissima judicatur, ad pueros ingenuè & liberaliter educandos, si lac ad alendum idoneum habeat, & ut cum viro concumbat impelli nullo modo possit: magna enim pars in hoc, & prima & evidentissima ad totam vitam, posita est in nutrice, ad rectam nutritionem. Faciet enim omnia suo & opportuno tempore, ut pupillam mammámque & nutrimentum non temere cùm in mentem venit, præbeat: sed cum cura & prudentia. Sic enim valetudinem infantis confirmabit, ut non cùm ei collibitum est somnum capiat, sed cùm infantem quiescendi desiderium incessit. Non

enim exiguam puero sanitatem adferet. Neque verò iracunda sit nutrix, neque balba, neque in sumendo cibo nullam rationem aut discrimen adhibens, sed composita & moderata. Item, si ullo modo fieri possit, non Barbara sed Græca. Optimum verò, si probè lacte impletus infans, ad somnum convertatur. Jucunda est enim junioribus remissio, & ejusmodi cibi facilis concoctio. Quòd si alius etiam dandus est, is sit simplicissimus. Vino autem prorsus abstinendum ei est, quoniam fortiorem vim habet; aut raro id ei concedendum, temperaturâ lacti non dissimile. Balnea verò non sunt continuanda, nam rarorum, corúmque bene paratorum usus, melior est. Simul verò sit aër idoneus ex frigoris & caloris justa temperie constans; & habitatio, neque nimium flatibus obvia, neque nimium tecta. Sed & aqua neque dura neque mollis. Et strata non aspera, sed quæ concinnè sint ad corpus apta. In omnibus enim his suam quandam vim natura requirit, non magnificentiam. Has igitur in præsentia non ab re fuit tibi præscribere spes nutritionis, ad prædictum modum administratæ. Deo verò juvante de pueri educatione, quas poterimus etiam aliquan-

παύσιος ἔρον ἔχει. οὐ μικρὸν γὰρ ἄκος τῷ παιδὶ προσοίσει. ἔστω δὲ μήτ' ὀργίλα τιθανὰ, μήτε πρόγλωσσος, μήτε ἐν ταῖς τῶν σιτίων λήψεσιν ἀδιάφορος, ἀλλὰ τεταγμένα καὶ σώφρων. δυνατῶν δὲ ὄντων, μὴ βάρβαρος, ἀλλὰ Ἑλληνίς. ἄριστον ἐὰν καὶ τοῦ γάλακτος χρηστῶς πιμπλάμενον τὸ νεογνὸν, οὕτως ἐς ὕπνον τρέπηται. ἀδεῖα γὰρ νέοις ἄνεσις καὶ εὐκατέργαστος ἁ τοιάδε σίτασις. αἰ δέ κα χ' ἀτέραν δόμεν χρὴ, ἁπλουστάταν. οἴνω δὲ τοπαράπαν ἀπέχεσθαι, τῷ δύναμιν ἰσχυρὰν ἔχειν, ἢ καττὸ σπάνιον μεταδιδόμεν τᾷ κράσει δείελον γαλακτῶδες. τὰ δὲ λουτρὰ μὴ ποιὲν συνεχῆ. ἁ γὰρ τῶν σπανίων καὶ εὐκράτων χρᾶσις, ἀμείνων. καττ' αὐτὰ δὲ καὶ ἀὴρ ἐπιτάδειος, θάλπους καὶ ῥίγους ἔχων τὰν συμμετρίαν. καὶ οἴκησις δὲ μήτε ἄγαν περιπνεομένα, μήτε ἄγαν κατάστεγνος. οὐ μὰν ἀλλὰ καὶ ὕδωρ μήτε ἀπόσκληρον μήτε εὐπαράγωγον. καὶ στρωμνὰ δὲ οὐ τραχεῖα, ἀλλὰ προσπίπτουσα τῷ χρωτὶ εὐαρμόστως. ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις τὸ οἰκεῖον ἁ φύσις ἐπιποθεῖ, ἀλλ' οὐ τὸ πολυτελές. ταύτας μὲν ὦν ἐπὶ τῶ παρόντος οὐκ ἀχρεῖον ὑπογράψαι τοι τὰς ἐλπίδας ἐκτροφᾶς ἢ καττὸν ὑφαγεόμενον γινομένας. θεῶ δὲ συλλαμβάνοντος ὑπὲρ τᾶς ἀγωγᾶς τῶ παιδὸς αὖθις, τὰς

ἐνδε-

ἐνδεχομένας καί ποτε οἰκείας κομιοῦμες ὑπομνάσεις.

do proprias adferemus admonitiones.

ΤΈΛΟΣ.

FINIS.

CUm ad Diogenem Laërtium edendum typographi precibus adductus essem, & hoc facile ei persuasissem, ingens quoddam decus novæ editioni, & in posterum omnibus Græcis auctoribus denuo cudendis accessurum, si Græca integris literarum formis, rejectis, quas adhuc multas typographiæ retinent, earum notis, & scripturæ compendiis, excuderentur; factum est, ut hæc opuscula, à doctissimo collectore ex Anglia, typographo mitterentur. Petiit igitur, ut interim, dum magno operi omnia pararentur, parvis his, & ferme eximiis omnibus, hoc typographiæ ornamentum non inviderem; & simul alterum adjungerem, videlicet ut emendate Græca ederentur, ne novum inventum, ingenti mendarum multitudine fœdatum, elegantis doctrinæ Studiosis minus gratum existeret. Grata, spero, lectoribus hæc opera erit, qui simul loca quædam in plerisque libris emendata videbit, præsertim in Pythagoricorum fragmentis: Latinam versionem excutere mei otii non fuit, quamvis multa loca, ubi auctoris sententia laborabat, aut sermonis ratio emendationem postulare manifesto videbatur, hac in editione emendata lector deprehensurus sit, si cum prioribus editionibus hanc contendere occipiat. Sequentia quoque hic corrigenda adscribam.

Pag. 15. v. ult. *Neptuni* lege. pag. 18. v. ult. *ad obseq.* pag. 85. v. 18. Ἴτωνος. pag. 95. v. 28. *Ciliciam.* pag. 116. v. penult. *Aquilonalis.* pag. 117. v. 14. *hunc Polyd.* pag. 118. v. 33. *Sterope Marti.* pag. 124. v. antepen. *posita.* pag. 125. v. 21. *nacta.* pag. 133. v. 22. & 37. *Hydrus.* pag. 189. 31. in Latina vers. *debellaverunt, & jugo subdiderunt.* in Græco scribe: τῇ κατὰ λόγον ἐντρεχείᾳ κατεπολέμησαν αὐτοὺς, καὶ ὑπέταξαν. pag. 359. v. 34. lege, *arietem, taurumque. & porcarum initorem verrem.* pag. 399. v. 7. pro ἐπικρύπτειν scribe, ἐπικαλύπτειν. Omnes editiones male legunt, ἐπικάμπτειν, quod accuratissimus vir, Henr. Stephanus, ita emendandum esse non vidit. pag. 366. v. 6. λαγχάνων restitui, cum omnes editiones legerent τυγχάνων. quod barbarum est eo usu. pag. 576. v. 17. leg. *genu subductâ.* pag. 659. v. 20. lego, τὰ δ' εὐδαίμον. pag. 665. v. ult. ὀπαδῆσαι restitui. cum in omnibus legatur ἀποδῆσαι. nullo sensu. Sequens ἀποτραπῆμεν meam emendationem poscit. pa. 666. v. 6. scribe, τυγχάνοντι, τοὶ ἦτοι. est enim pro οἱ ζηλώσαντες. pag. 61. v. 15. emendavi ὀχήματι, cum ante legeretur σχήματι. nullo sensu. pag. 273. fine, videtur inserto verbo legendum, κύκλῳ κινούμενα φθαρ. pag. 441. v. 19. ἀποκεκλήρωται. pag. 563. v. 23. verba, καὶ ποτὶ κακίαν, videntur malè adsuta.

INDEX

INDEX

Rerum hoc Volumine contentarum.

A

ACastus Thessaliæ Rex. 52
Acheloi certamen cum Hercule. 86
Acheron unde dictus. 234
Achillis arma, quid allegoricè. 467. *& seqq.*
Actæon Arcas, unde nata ejus fabula. 13 *& seqq.*
Ἅδης unde dictus. 144. 442
Admeti fabula. 51
Adonis unde dictus. 210
Adverbiorum mutatio apud Homerum. 311
Adulationis character. 572
Adulterium quomodo à Sole punitum. 66
Æetas Rex Colchorum. 38
Æolica Dialectus apud Homerum. 287
Æolus, quid allegoricè. 26. 497.
Æsculapius fulmine ictus. 78
Æterna quomodo fieri dicantur. 268
Æther unde dictus. 139
Affectuum genera. 683. 691
Agricola quid, juxta Secundum. 638
Alcestidis fabula. 51
Allegoria quid sit. 418
Allegoriæ Homericæ. 313. 325. *& seq.*
Aloidæ quomodo Martem vinxerint. 452
Amalthea cornu. 56
Amazones quæ. 44
Amicus quid, juxta Secundum. 637
Amor, quid allegoricè. 199
Amphionis fabula. 53
Amphitrite quomodo nupserit Neptuno. 125
Andromeda in astra relata. 113
Animæ humanæ facultates. 681
Anima, Homeri de ea doctrina. 341 *& seqq. fusè.*
Animam esse immortalem. 257
Animi quomodo purgentur vitiis, tum in hac vita, tum in altera. 267
Animorum transmigratio. 278. 565
Antiphrases Homericæ. 297
Antonomasiæ Homericæ. *ibid.*
Apollinis fabula & Allegoria. 223 *& seqq.*
Apollo idem ac Sol. 416
Ἀφροδίτη unde dicta. 197. 448
Aquarii constellatio. 121
Aquilæ constellatio. 124
Arctophylacis fabula. 104
Ἄρης unde dictus. 191. 450
Arietis signum. 115
Argo navis constellatio. 129
Argus custos Ionis. 91
Artaga Syrorum Dea quæ. 146
Articulorum mutatio apud Homerum. 310
Arulæ constellatio. 131
Aselli stellæ. 107
Ἀσύνδετα Homeri. 302
Atalantæ fabula exposita. 24. 73
Athamantis fabula. 39
Atheismus quare sit in mundo. 276
Ἀθηνᾶ unde dicta. 184. 435
Atlas quare cœlum humeris gestare dicatur. 70. 202
Attica Dialectus apud Homerum. 289
Avaritiæ character. 587
Avaritiæ mali effectus. 739
Audaciæ perditæ character. 579
Avernus unde dictus. 245
Auriga in astra relatus qui. 109
Axis gemitus, quid apud Homerum. 95

B

BAcchi fabula. 92. ejus comites. *ibid.* 217
Bacchus quid allegoricè. 214. ejus cognomina. *ibid. & seqq.*
Bacchus quomodo à Thetide servatus. 455
Beatitudo hominis quibus in rebus sita sit. 661. 667. 674. *& seqq.*
Beatitudinis quæ capacia, quæ non, juxta Hippodamum. 659
Beatum virum bonum esse, non vice versa. 673
Bellerophontis fabula. 35
Bellona quid allegorice. 190
Blanditiæ character. 577
Bonum quid, juxta Mimantem. 704. *& seqq.*
Bona quotuplicia. 674
Bona vitæ hujus quàm incerta. 670

Bonus quis, juxta Archytam. 697
Bonos non semper esse beatos. 679. 696. 697
Briareus gigas. 28. 445

C

CAdmus, pars ejus historiæ. 17. & seq. 75
Cæneus, quomodo invulnerabilis esset. 21
Callistonis fabula exposita. 24
Calypsonis fabula. 80
Cancri stellæ. 107
Canis quæ quicquid sequebatur capiebat. 79. 128
Canes dici Meretrices. 15
Canis constellatio. 128
Capricorni constellatio. 122
Cassiepeia in astra relata. 113
Casuum permutatio apud Homerum. 305
Cavillationis character. 570
Causæ omnium rerum, juxta Timæum. 543
Centauri constellatio. 132
Centauri, unde nata eorum fabula. 8. 70
Cepheus in astra relatus. 112
Cerberi fabula. 80. 81
Ceres, quid allegoricè. 206
Ceti constellatio. 130
Ceronis Trojani fabula. 47
Chaos, quid Veteres de eo senserint. 179
Characteres morum varii, quam scitu digni. 569
Charon unde dictus. 234
Charybdis, quid allegoricè. 496
Chimæræ fabula. 74
Chironis constellatio. 132
Circes fabula. 74. 88
Cœlum, quid juxta Physicos. 139
Cœnei fabula. 70
Cœus unde dictus. 177
Conjugationum mutatio apud Homerum. 309. 311
Consuetudines ex Homeri scriptis natæ. 366
Corona Ariadnes in stellas relata. 102
Corvi constellatio. 133
Cottus gigas. 28
Crotus filius Euphemes. 123
Cupido, quid allegoricè. 199
Cyclopum fabula unde nata. 72. 495
Cygni constellatio. 140
Cycnus quomodo invulnerabilis esset 22

D

DÆdali & Icari fabulæ explicatio. 23
Dædali statuæ quæ. 29
Dæmonas malos non esse. 266
Decorum qua in re situm. 690. 693
Delphinis constellatio. 125
Deltoton constellatio. 116
Democritus quæ mutuatus ab Homero. 363
Derceto Syrorum Dea. 131
Deus quid, juxta Secundum. 635
Deum esse æternum & incorporeum. 244
Deus solâ mente conspicuus. 549
Deum impietate non lædi. 276
Deus quomodo mundum creaverit juxta Timæum. 543
Deorum amores quomodo intelligendi. 493
Deorum coitus apud Homerum quid allegoricè. 328
Dii Homerici. 335
Dii quomodo irascantur & expientur. 265 quare colantur. 271
Deorum ordines qui. 253
Deorum pugnæ apud Homerum quid allegoricè significent. 328. 477. 495
Dii quare ab hominibus vulnerati Homero fingantur. 450
Δημιουργὸς unde dicta. 207
Dianæ fabula & allegoria. 223. 230. & seq.
Diatyposis apud Homerum. 312
Dies quid, juxta Secundum. 635
Diffidentiæ character. 598
Diomedis equæ quo sensu hominivoræ. 15. 79
Diomedis arma, quare ignem emisisse dicantur. 94
Dionysius vid. Bacchum.
Disciplinarum utilitas. 702
Divitiæ quid, juxta Secundum. 637
Dorica Dialectus apud Homerum. 287
Dramatica Poemata ex Homero. 388

E

EDucatio liberorum quæ esse debeat juxta Pythagoricam Theanonem. 740. juxta Myiam. 750

Eidothea Protei filia. 490
Elementorum naturæ juxta Timæum. 553
Elementorum mutationes juxta Ocellum Lucanum. 513. 520. eorum proprietates. ibid.
Ellipses Homeri. 302
Emphasis Homerica. 297
Enyo quid allegoricè. 190
Endymionis fabula. 82. 90
Epanaphoræ Homeri. 300
Epanodi Homericæ. ibid.
Ἥφαιστος unde dictus. 181
Equus Dureus cujus ope Troja capta. 26
Equus in astra relatus. 114
Erebi fabula. 175
Eridani constellatio. 130
Ἑρμῆς unde dictus. 164. 448
Ἔρως unde di[illegible] 200
Ἑστία unde dicta. 206
Eurycles fabula. 43
Europæ fabulæ explicatio. 25
Eupheme musarum mater. 123
Exclamationum varia genera apud Homerum. 311

F

FAbulæ antiquissimæ unde. 170. & seqq.
Fabularum origo divina. 245. quot earum species sint. 247
Falsum quid, juxta Mimantem. 721. & seqq.
Familia servarum quomodo regenda. 747
Famulis quomodo oporteat imperare. 746
Fatum quid sit. 261
Ferocitatis character. 594
Ferri inventor Vulcanus. 64
Fœditatis character. 599
Fortuna quid sit 262
Fraxinei homines unde. 46
Furiæ, quid allegoricè. 152

G

GArrulitatis character. 574
Geminorum fabula. 106
Generationis quæ principia, juxta Ocellum Lucanum. 515
Generum mutatio apud Homerum. 303. & seqq.
Geryonis fabula explicata. 32
Gigantes ex dentium satione prognati quomodo. 16
Glaucus Marinus. 34. 72
Glaucus Minois. 33. Sisyphi. ibid.
Gnomæ Democratis. 626. Secundi. 635. Sexti Pythagorei. 645
Gorgonis fabula. 41
Graduum permutatio apud Homerum. 308
Gratiæ quæ allegoricè. 161
Gyges gigas. 28

H

HArmonia cœli. 425
Harmonia Veneris & Martis filia. 495
Harpyarum fabula explicata. 31. 71
Hebe quid sit allegoricè. 449
Heliadum metamorphosis. 81
Herarum in famulas asperiorum stultitia. 748
Hercules quis fuerit. 453
Herculis cum Acheloo certamen. 87
Hercules Cetonem interficit. 47. Hydrum occidit. 49. Geryonem & Cerberum. 50
Herculis clava. 47
Herculis fabula unde. 221
Hercules quomodo redierit ab inferis. 76
Hercules serviit Omphalæ. 51
Hercules Tyrius purpuræ inventor. 62
Hesperidum mala quæ. 27
Hippomenis metamorphosis. 73
Homeri ætas. 284
——— adverbia ab eo mutata. 311
——— Allegoriæ. 415. & seqq.
——— Apologia contra ejus Censores. 409. & seqq.
——— articuli ab eo mutati. 310
——— casus ab eo mutati. 305
——— catena quæ. 93
——— Characteres ab eo notati. 314
——— conjunctiones ab eo mutatæ. 311
——— conjugationes ab eo mutatæ. 309
——— dialecti quibus usus. 287. & seqq.
——— divinationis peritia. 397
——— Dramaticis poematibus originem dedit. 398
——— epitheta. 293
——— fabulis quare utatur. 281. 437

Homeri figuræ. 297. 311
—— genus. 283
—— genera ab eo mutata. 303. & seqq.
—— Gnomæ. 364. earum collatio cum aliorum Gnomis. 366
—— gradus ab eo permutati. 308
—— doctrina de Homine. 341. 431
—— Medicinæ peritia. 391. & seqq.
—— Militaris rei peritia. 387
—— mundi figura sphærica ei nota. 469
—— narrationes. 315. & seqq.
—— numeri ab eo mutati. 305
—— Odyssea quàm sapiens. 485. & seqq.
—— Oeconomica. 385
—— participia ab eo mutata. 310
—— patria. 283
—— personæ ab eo mutatæ. 309
—— pestis quæ Iliad. A. describitur causa æstatis calor. 419
—— Philosophia. 323. & seqq. 457
—— Philosophis præivit. 363
—— Pictura ex Homero. 401
—— poëmata. 284
—— Politica. 379. & seqq.
—— propositiones ab eo mutatæ. 310
—— Rhetorica. 368. & seqq.
—— similitudines. 319. & seqq.
—— Theologia. 335. an impia. 407. & seqq.
—— tempora permutata. 308
—— tropi. 292
—— virtus. 286
—— doctrina de virtute. 356
Homo quid, juxta Secundum. 636
Hominis creatio, juxta Timæum. 556. ejus dispositio, nutritio, vita &c. *ibid.* & seqq.
Homo quam excellens, & quare productus. 732. & seqq.
Homines antiquissimi qui. 85
Homines à Diis adamati. 492
Honestum quid, juxta Mimantem. 709. & seqq.
Horæ quid allegoricè. 213
Humanum genus sine initio juxta Ocellum Lucanum. 528. ejus propagatio quomodo fiat. 531
Hyacinthi fabula. 57
Hydræ Lernææ Fabula. 48. 75. 453
Hydræ constellatio. 133
Hyperbata Homerica. 298
Hyperbolæ Homericæ. 314

I

Iapetus unde dictus. 176
Icari & Dædali fabulæ explicatio. 23
Icari lapsus 91
Idea, quid juxta Timæum. 544
Illiberalitatis character. 502
Immortalitas, vid. Anima, & Vita futura.
Impudentiæ character. 585
Impuritatis character. 588
Inachus, an antiquissimus Græciæ incola. 530
Incertitudo rerum humanarum. 670
Indecorum quid. 698
Inferi, redire ab inferis. 76
Inferni fabula unde nata. 233
Ingeniculi fabula. 101
Injustum quid, juxta Mimantem. 717. & seqq.
Intemperantiæ mali effectus. 738
Intempestivitatis character. 598
Ionis fabula. 54. 91
Ionica Dialectus apud Homerum. 288
Iris unde dicta. 448
Ironiæ apud Homerum. 312
Juno, quid allegoricè significet. 141. 325
Junonis Argivæ festum. 61
Juno quomodo ab Hercule vulnerata. 454
Juno quomodo vincta à Jove. 171. 463
Jupiter, quid allegoricè significet. 141. 150. 153. 325. 441.
Jovis cum Junone coitus & somnus quomodo intelligendus. 460
Jupiter Naxum delatus. 125
Jupiter quomodo auxilium à Thetide acceperit. 172. 438
Justitia qua in re sita juxta Polum. 703
Justitia quanta virtus. 689
Justum quid, juxta Mimantem. 717. & seqq.
Ixion Thessaliæ Rex. 9

K

Καταχρήσεις Homericæ. 293
Κόρη unde dicta. 207
Κρόνος unde dictus. 142. 148. 465

L

Lactei circuli constellatio. 136
Ladonis fluvii fabula. 60
Lamiæ fabula. 80

Lamiscus

Lamiscus Samius, memorabilis ejus sententia. 8
Lapithæ, eorum cum Centauris bella. 10
Laudis vanæ & cupiditatis character. 601
Leges ex Homericis Scriptis natæ. 380. & seqq.
Leo in astra relatus qui. 108
Leporis constellatio. 129
Litæ Filiæ Jovis quæ. 134. 457
Loquacitatis character. 581
Luna quid, juxta Secundum. 336
Luna quomodo cum Endymione concubuisse dicatur. 82
Lynceus, quomodo sub terra videret. 21
Lyræ constellatio. 119

M

MÆnades quæ. 318
Maledicentiæ character. 609
Mala aurea. 76
Malum quid, & unde oriatur. 265
Malum quid, juxta Mimantem. 704. & seqq.
Malum esse absentiam boni. 266
Malis non esse communicanda sapientiæ præcepta. 737. 739
Malos semper esse miseros. 696
Mars quid allegoricè. 120. 310. 450. quomodo à Diomede vulneratus. ibid.
Marsyæ historia. 58
Materia æterna juxta Timæum. 544
Medeæ fabula. 54
Medicinæ præcepta ex Homero. 301. & seqq.
Medusæ fabula. 43. 69
Melanionis fabula exposita. 24
Melissus memorabilis ejus sententia. 8
Menalippe Chironis filia in astra relata. 114
Metaphoræ Homericæ. 294
Metonymiæ Homericæ. 296
Metra Erisichthonis. 131
Mercurius quid allegoricè significet. 164. tota ejus allegoria ibid. & seqq.
Mercurii cognomina varia. 164. & seqq.
Meretrices quo sensu vorare dicantur. 15
Meretricum amor quàm malus. 743
Militaris rei præcepta ex Homero. 387
Minerva, ejus fabula & Allegoria. 184 & seqq.
Minerva apud Homerum Achilli adstans, quid allegoricè. 431. & seqq.
Minerva ad Telemachum missa. 485
Miracula septem. 55
Miseria hominum unde nascatur. 671
Mors quid, juxta Secundum. 639
Mulier quid, juxta Secundum. 636
Mulierum honestarum officia. 749. ornatus. ibid.
Mundus quid, juxta Secundum. 635
Mundum esse æternum. 255. 272. 506
Mundum semper duraturum. 546. esse sphæricum, juxta Timæum. 548
Mundi ordo juxta Timæum. 550. & seqq.
Mundus sphæricus juxta Homerum. 469
Musæ quæ fuerint, unde sic dictæ. 157. & seqq.
Musica Homero laudata. 361
Minotauri fabula unde nata. 12

N

NArcissi Fabula. 88
Narrationes apud Homerum. 315
Navigium quid, juxta Secundum. 639
Nauta quid, juxta Secundum. ibid.
Nectaris constellatio. 131
Neptunus quid allegoricè. 144. 326. 459
Neptunus, quid allegoricè. 192. ejus varia cognomina. ibid. & seqq.
Nephele pagus Thessaliæ. 11
Nereus, quid allegoricè. 196
Niobe quomodo in lapidem mutata. 20
Notio communis quid. 243
Numerorum mutatio apud Homerum. 305
Nutrix qualis liberis eligenda. 750. & seqq.

O

OCeanus quid allegoricè. 149
Oceanus quid, juxta Secundum. 635
Oceanus unde dictus. 439
Ocelli Lucani sententia de Mundo ejusque æternitate. 506
Ὀμοιοτέλευτα Homerica. 300
Omphale Filia Lydorum Regis. 55
Onomatopoea frequens apud Homerum. 292
Optimatium civitatis vitia. 608

Orion, unde nata ejus fabula. 15
Orionis constellatio & fabula. 126
Orithuia à Borea rapta. 78
Orphei fabula. 45.77
Orphei mors. 119
Ostentationis character. 603
Οὐρανὸς unde dictus. 139

P

Παλλάς unde dicta. 187
Pan, terroris Deus. 89
Pan quid allegoricè. 203
Pandoræ fabula. 46
Panes montani homines. 77.89
Panoptes quare sic dictus. 81
Parcæ quæ allegoricè. 155
Parentheses Homericæ. 299
πάρεργα Homeri. 301
Paris quare dicatur judicasse Deas. 89
Paronomasiæ Homericæ. 302
Parsimoniæ sordidæ character. 587
Participia pro verbis apud Homerum. 310
Pasiphaes fabula unde nata. 11.71
Patriam non esse à sapiente deserendam. 735
Paupertas quid, juxta Secundum. 637
Paupertas non timenda sapienti. 735
Peccata hominum cur non statim puniuntur. 277
Pegasus, quare ei tribuantur alæ. 37
Pegasus in astra relatus. 114
Pelopis equi alati. 37
Perfectio hominum quotuplex. 660. quæ. 665
Periphrases Homericæ. 298
Persei constellatio. 117
Perseus quomodo caput Gorgoni amputaverit. 42. 117. & seqq. pennati ejus calcei. 72
Personarum mutatio apud Homerum. 309
Peste animalia bruta prima corripiuntur. 428
Pestis calore creata in Græcorum castris ad Trojam. 419. & seqq.
Phaëthontis fabula. 76
Phari insula quid apud Homerum. 490
Phaonis Lesbii fabula. 59
Philomeles metamorphosis. 81
Philosophi Homeri discipuli. 363
Phinei fabula explicata. 30
Phorcynis filiarum fabula. 40.73
Phrixi & Helles fabula. 38.77.115
Piscium signum. 118.132
Planetæ. 135
Planetarum ordo, juxta Timæum. 551
Plato suam de anima opinionem ex Homero sumsit. 431
Plato calumniator Homeri. 411. 431
Pleiadum constellatio. 118
Pleonasmi Homerici. 298
Pluto quid allegoricè. 144. 211. 326. 442
Plutonis galea. 78
Politica Homerica. 379. & seqq.
Portenta quæ in fabulis narrantur nunquam fuisse. 7
Ποσειδῶν unde dictus. 144
Præpositionum mutatio apud Homerum. 310
Præsepis stellæ. 108
Priapus quid allegoricè. 205
Procyonis constellatio. 134
Prognes metamorphosis. 81
Prometheus ejus fabula & allegoria. 179
Prosopopœæ apud Homerum. 312
Proteus quid allegoricè. 438
Protei fabula. 79
Providentiam esse. 259
Prudentia quid ad beatitudinem conferat, juxta Critonem. 698. quanam in re sita sit juxta Archytam. 701
Pulcritudo quid, juxta Secundum. 638
Purpura inventa à quo. 62
Pythagoræ discipuli post ejus mortem dissipati. 704
Pythagoras, quibus cautionibus uteretur priusquam sapientiæ arcana patefaceret. 737. 738

Q

Querulitatis iniquæ character. 597
Quinque stellæ. 135

R

Repetitiones Homeri. 299
Respublica recta, & mala. 264
Rhea quid allegoricè. 145. ejus fabula. 147. 465
Rhetoricæ Homericæ argumenta. 368. & seqq. fusè.
Rumores confingentium character. 583
Rusticitatis character. 576

S

SAcrificia quare Diis offerantur. 271
Sagittæ constellatio. 124
Sagittarii constellatio. 122
Sapientem facilè necessaria habere. 735
Sapientia, an possit doceri. 726. & *seqq.* ejus præstantia. 732
Saturnus quid allegoricè. 148
Saturni vincula quæ. 94
Satyri montani homines. 77
Scorpii stellæ. 104
Scyllæ fabula explicata. 29. 69. 496
Sedulitatis ineptæ character. 592
Senectus quid, juxta Secundum. 637
Sententiæ, vid Gnomæ.
Seræ institutionis vitia. 609
Serpentarii fabula. 103
Serpentis in astra relati fabula. 101
Similitudines Demophili Pythagorei. 613. gnomæ Pythagoricæ. 620
Similitudines Homericæ. 319
Sirenum fabula. 73. 496
Sisachtia quid apud Athenienses. 96
Sol quid, juxta Secundum. 636
Sol Ægyptiorum Rex. 65
Sol idem ac Apollo pestis causa. 416
Solis epitheta apud Homerum. 469
Solis boves qui. [illegible]
Solœcismus unde dictus. 95
Solœcismi Homeri. 302
Somnus quid, juxta Secundum. 638
Sophistarum falsa docendi methodus. 737
Sparti homines. 75
Sphinx quæ fuerit. 18
Sthenonis fabula. 43
Stupiditatis character. 593
Superbiæ character. 605
Superstitionis character. 595
Synecdochæ Homericæ. 295

T

TAciturnitas laudata Homero. 362
Tædiosi hominis character. 600
Taurus in astra relatus qui. 111
Taurus filius Minois. 12
Tauri flammivori. 75
Terra quid, juxta Secundum. 638
Terræ forma, natura & situs, juxta Timæum. 552. & *seqq.*
Temporum mutatio apud Homerum. 308
Theseus interfector Minotauri. 13
Thetis quid allegoricè sit, & unde dicta. 444
Timiditatis character. 606
Tiresiæ fabula. 71
Tranquillitatem animi quomodo consequi possimus juxta Hipparchum. 669
Trojæ mœnia quare à Diis dicantur exstructa. 86
Turpe quid, juxta Mimantem. 709. & *seqq.*

V

VEllus aureum quid. 38. 86
Venus quare appetenda. 532. & quomodo coercenda. *ib.* & *seqq.* illicita. 435
Venus, quid allegoricè. 196. 328. 448
Veneris cestus quid sit allegoricè. 461
Verum quid, juxta Mimantem. 721 & *seqq.*
Vesta quid allegoricè. 206
Viduitas juvenibus fœminis intoleranda. 745
Virginis stellarum fabula. 105
Virtus quid sit. 263
Virtutis natura & divisio, juxta Metopum. 485. juxta Theagem. 688. & *seqq.*
Virtus, an possit doceri. 726. & *seqq.*
Virtus, doctrina Homeri de ea. 350
Virtutum principia juxta Timæum. 564
Virtus unde nascatur. 681. 688
Vita futura probis beata. 279
Vitæ humanæ divisio respectu felicitatis. 676
Vitium quid sit. 264
Vitia unde oriantur. 682. 687
Vitii divisio, juxta Cliniam. 687
Ulysses quod promissum à Calypsone acceperit. 80
Ulyssis errores quid allegoricè significent. 455
Ulyssis socii quomodo mutati in bestias. 343
Ursæ majoris fabula. 99
Ursæ minoris fabula. 100
Vulcanus qui sit Ægyptiis. 65
Vulcanus ejus fabula & allegoria. 181. &

& seqq. quomodo noctu laboret. 466
Vulcanus cœlo præceps actus, quid allegoricè denotet. 445
Vulpes Telmesia, ejus fabula unde nata. 19.79.128

Z

Zelotypiæ remedia. 743
Zethi fabula. 53
Ζεὺς unde dictus. 141.441.

FINIS.

6535